Jte anastasius pp· [illegible] pr· [illegible] 7 pr [illegible]
[illegible] 7 no fuit [illegible] [illegible] q corde i pecti-
[illegible] [illegible] caret scrupulo [illegible] [illegible]
qui [illegible] [illegible] desinit [illegible]

Hs. 772.

Lib' capli eccl'ie s'ti marci in butzbach

ri in buzbach

4

17

8

Ex sermonibus pristinis de 2° anno

Bonus pastor animam suam ponit pro ovibus suis Joh. x. Piissimus pastor dominus noster Ihesus Christus oves quas lupus rapax ab unitate disperserat, quas eciam hii qui per ostium quod ipse est non intraverunt seduxerunt, ut requireret ipse venire dignatus est. Sicut plane quod per Ezechielem promiserat dicens: Ecce ego ipse requiram oves meas et visitabo illas sicut visitat pastor gregem suum in die qua fuerit in medio ovium suarum dissipatarum. Ezech. 34. Venit ipse per misterium incarnacionis, assumpsit per doctrinam verbi ac laborem sollicite conversacionis, et ut reduceret animam suam posuit, et denique [illegible] palmam, quam posuit animam resumpsit. Posuit moriendo, resumpsit resurgendo. Sicut enim nasci nichil profuisset nisi redimi dignatus fuisset, ita ut mori non satisfecisset nisi et resurrexisset. Moriendo siquidem mortem destruxit, resurgendo autem vitam reparavit. Sicut apostolus 1 Cor. 15 ait: Si Christus non resurrexit, inanis est predicacio nostra, inanis est et fides nostra. Verumtamen consummacionem non est datum alii qui [illegible] mortis et vite pastoribus quibus bonus formam [illegible] spiritualiter sicut eciam ostendit ut vult. Ideo de resurreccione [illegible] pastoris exemplar quod [illegible] demonstravit, hoc est [illegible] sufficienter docuit pastoribus si pro ovibus suis animam suam ponere [illegible] sicut ponere debent. Dicitur: Bonus pastor animam suam ponit pro ovibus suis. In quo [illegible] primo autem [illegible] 2° exhortacio [illegible] pastorum et [illegible] 3° de resurreccione [illegible]. Ad [illegible] ait dominus: Ego sum pastor bonus etc.

Veniamus ad 2m [illegible] et pericula pastorum et erudicione omni dominus complet. Ita quod pastores a mercenariis quod eciam oves proprie ab alienis non utique ovibus [illegible] lupos [illegible] ostendit. 2° alii [illegible]. De primo modo nunc audiamus.

Verum non pastores audite, vos ipsos considerate, ut a vobis vos pastores esse curam suscepistis, et si non plurium pastores tamen suorum domesticorum. Unde apostolus ait: Si quis suorum maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit et est infideli deterior. 1 Thim. 5. Videamus eciam unusquisque de grege suo cum sibi [illegible] animas suas quilibet a domino pascendas suscepit, ut dicitur Gen. 14: Da mihi animas [illegible] ab [illegible] et reliqua [illegible] in manu [illegible]. Ideo non pastor est qui paucorum [illegible] curam gerit, sed pro hoc uno commisso ovem sibi ipso [illegible] tanto districtior [illegible] aliorum cura [illegible] humana [illegible] multis [illegible]. Nominatur [illegible] pastor, vocatur et mercenarius, pastor in bono, mercenarius in malo, ut vult Augustinus super Joh. [illegible]. Caveamus ergo mercenarii [illegible] pastores, utrumque ut discernamus [illegible] apostolus [illegible] quod bonum est tenete. 1 Thess. 5. Intelligamus primo quod [illegible] mercenarius ut vitemus. Deinde agnoscamus bonum quod tenendo [illegible] siquidem [illegible] declinare a malo et sic facere bonum ut vult regula [illegible]. Mercenarium [illegible] nos [illegible] homines [illegible] a filio distat mercenarius. Laborat filius in negocijs patris, in eisdem laborat et mercenarius, sed mercenarius non domini sui utilitatem magis mercedem cogitat non amorem domini, sed spe lucri laborat. Non sic filius, hic nempe quod patris sunt diligit, non mercedem sed patris quem amat honorem desiderat. Ideo ille diurno contemptus denario, ut alienus a patre relinquitur, iste vero non conductus mercede premiatur, sed in hereditate paterna [illegible] possidenda mittitur ut dicitur [illegible]. Non aliud [illegible] esse [illegible] in ecclesia dei [illegible] quidam de quibus paulus ad Phil. 2 ait: Omnes que sua sunt querunt, non que sunt Ihesu Christi. [illegible] exponens [illegible] ait [illegible] sua

Hic de mercede [illegible] sumpsit [illegible] pastores si negligit [illegible] ad hoc [illegible] districtius [illegible] aliorum [illegible] habuisse

gemachi

contentes non quam Christi propter quod Unde diligen-
tes non deum sed propter deum contentes, temporalia commo-
da consectantes, lucris inhiantes, honores
ab hominibus appetentes. Sed qui amat a
proximo, et propter hoc facit deo, constat
esse mercenarium, qui filios se non compu-
tet. De talibus enim dicit dominus: Amen dico
vobis receperunt mercedem suam Mathei 6. Et
Augustinus in omelia: Non pastor sed mercenarius
vocatur qui non pro amore divino oves domi-
nicas, sed ad temporales mercedes pascit.
Mercenarius est qui locum quidem pas-
toris tenet sed lucra animarum non querit,
terrenis commodis inhiat, honore prela-
tionis gaudet, temporalibus lucris pascitur,
impensa sibi ab hominibus reverentia leta-
tur. Sunt enim multi mercenarii, ut pro
eo quod in ecclesia laborant, quod cotidianum que-
rant inveniant, et ab hereditate celesti in pos-
terum alieni existant. Audiant a pasto-
re omnium dicente: ego laborem cum talibus
pro mercede mercenariis hic com-
mutavi, ab hereditate ovium excludendi
dico. Cetera sunt hii qui in assumpto
pastorali onere laborant, predicando
monendo, exortando, foris conferendo,
ita ut eciam a subditis diligantur et
laudentur. Si tamen temporalia laudes ut
lucra querunt, non pastores sed merce-
narii sunt, ut in omnibus reguarandi
velut alieni excludendi, ut sicut
probavit auctoritas. Veri pastores
tunc sunt Cum eciam ut de ceterarum
tamen nequaquam molestia a superba
presumptione non repugnent. Cum
divinis et si honores non desiderant
dum tamen offeruntur accipiunt. Cum
accepti muneribus non delectantur
horrent dicendo pili mei contremue-
runt et viscera dum quod audio ut
mitte perterrito. Si autem qui hic
pastorali officio intrat et tamen huius
vivendi causa in eius fine consistendo
laborat, mercenarii sunt. Cum ipse
vocabitur qui opere non laborat
serpens violenter symoniace ordio.

lectus cathedris intrudunt, lac et lanam
et quod huius crassa est diripiunt, gregem
autem non pascunt sicut dicit dominus per
Ezechielem 34 et quod odibus primi sui
primis exemplis dispergunt et lacerant.
Si ego eos vocare quolibet eos deus
vocat, profecto non indignaretur, neminem
vocatorum me reclamaret. Sed quid
ait dominus: Qui non intrat per
ostium in ovile ovium fur est et latro,
lupus demum est qui rapit et dispergit
oves. Ostium ipsum est ipse dicente: Ego
sum ostium ovium. Omnis ergo qui non in-
trat per ipsum, qui non legitima sua
vocatione expectat sed se ipsos contra
iusticiam ingerit, quia non ut proficiat
afferat sed ut temporalibus opibus inhiat
ut otio vacet ut dominetur, tales
nec ad presidendum intrant, hii fures
et latrones sunt, Christus ait per Osee
8. Ipsi regnaverunt et non ex
me, principes extiterunt et non cognovi.
Et de talibus ait dominus: Ego sum
ostium ovium, omnes quotquot venerunt fu-
res sunt et latrones, quotquot ve-
nerunt, intelligendum sine Augustinus preter
me. Preter me venit qui non
in se sed sua lucra consistens venit preter
illum venit qui non ab illo vocatus
sed intrusus presidet. Contra illos per predicati-
onem qui per apostolum suum dicit: Nemo
sibi assumit honorem sed qui a deo
vocatur ut Aaron Hebreorum 5. Clara
itaque si non latronis furor et
lupi horrendi sed horrore debet
hore cuncte opera quoniam a sanctis
suo actore quod non habet. Sed hos
relinquimus ad mercenarios paulisper
redeamus huius sunt ut dicit est qui
propter temporalia lucra oves pascunt.
Ut tamen nemo putet quos pastores
non esse qui temporalibus bonis a subdi-
tis collatis utuntur, cum dominus ope-
rantibus suis ait Dignus est operarius

mercenarius mercede sua. In bono
accipitur mercenarius non quo [illegible] in
malo. Nam et filius prius laborans
ab eo pascitur et vestitur, ut deinde
paterna hereditate potiatur. Quis aut
aliquando militat suis stipendiis unquam.
Quis plantat vineam et de fructi-
bus eius non edit. Quis pascit gregem
et de lacte eius non manducat. Et
certa multa que dicit ex scriptura clau-
sione deducit .i. cor. ix. concludens Ne-
scitis quod qui in sacrario operantur que de
sacrario sunt edunt, qui altari deserviunt
de altari participant. Ita et dominus ordi-
navit his qui evangelium annunciant
de evangelio vivere, sicut paulus pulchre
tractat de hoc lo. Augustinus li. primo de pasto-
ribus .b.c. Aliud enim est et valde
diversum propter vite sustentacionem accipere sub-
ditis [illegible] primo per evangelium
[illegible] defensum, et aliud propter serviunt
ut curam in [illegible] ordinare. Aliud dicit
est principaliter ortum ipse ad lucem temporali
et aliud principaliter ad lucem eter-
nam principaliter aut et [illegible] de tem-
porali sustentacione. Aliud principaliter
est accipere temporale pro spirituali tamquam pre-
cium adequatum, aliud accipere tempo-
rale sustentacionem in [illegible] spirituali de-
bita [illegible] mercenariorum et bonorum
pastorum. C Circa quod in tercio nobis
occurrit est ut videremus fugit
pastorem et mercenarium discerne-
re valemus maxime si occasione
cessante dicit ut [illegible] Cum
qualitatem in tempore plerumque ad gre-
gis custodiam sic verus pastor sit
et mercenarius constat. Venit in
tempore adversitatis lupus sed adveniente
de nobis sicut prodiit, quibus ut [illegible]
necesse. Tunc cum pastor bonus animam
suam ponit pro ovibus suis, non fugit
sed oves [illegible] delegit de ore apto
et corde. Ut ex sua de omnibus In cor-
de [illegible] ad [illegible] et [illegible]
[illegible] Et iterum non subterfugit

nunquam derelinquere vult ac gregem dei
dat ea. Mercenarius autem videt lu-
pum venientem et dimittit oves et fu-
git. Lupus ille qui veniens oves
rapit et dispergit dyabolus est qui
sit cessaret non corpora sed mentes la-
niat sicut [illegible] aliud ad luxu-
riam protrahit, aliud in avariciam ac-
cendit, aliud in superbiam erigit, aliud
per iracundiam dividit, aliud invidia
stimulat, aliud fallacia supplan-
tat, et ita fideles populus variis per
temptaciones necat. Sicut videns mer-
cenarius qui sua querit non que ihesu
Christi fugit dum pertimescit labe non au-
det arguere. Fugit quia iniusticiam vi-
dit et tacuit. Fugit aut augustinus
quia tacuit, quia timuit. Fuga au-
tem timor est. Gregorius qui timet
ne iste qui pro peccato arguendus est ini-
micus fiat, insidias moveat ad
ponit, et ita ne perdat quod forte
humane amicicie commoditate et in
eminenciam humanam in curat mo-
lestiam, tacet, non corripit, lupus
quatenus apprehendit, dum dyabolus in prava
trahit, hic aut tacet non impeditur
mercenarius est lupum videntem vadit
et fugit. Et quare fugit est quia non est
ei cura de ovibus, quia mercenarius
est. Quid est mercenarius est temporalem
mercedem querit et in eternum in domo non
habitat sicut Augustinus omnia quia sunt
iohannis. Et quia sola causa est ut mer-
cenarius fugiat quia mercenarius est
dat si apertius dicitur Stat in peri-
culo ovium suarum quia non est ei cura de ovibus
quia est non oves diligit sed lucrum
terrenum querit. Dum ad honorem
aspirat, dum temporalibus commodis
letatur, opponere se contra periculum trepi-
dat, ne hoc quod diligit amittat.
Et hoc est quod dicitur mercenarii
imperat per [illegible] sed dicitur Non

11

ascendistis ex adverso nec opposuistis murum
pro domo israel ut staretis in prelio in die domini
Ex adverso ascendere est quibuslibet po-
testatibus prave agentibus voce libera
contraire. Et in die domini pro domo
israel stare ac murum opponere est fide-
les innocentes contra pravorum iniuriam
ex iustitie auctoritate defendere. Ecce
quod murum est pastor ac predicatori
quod ipsi et maxime potentes pro clamare
ac lupum dispergere non fugere sed
non mercenarii maluerint fugere. Vi-
deat dominus quod qui pastorum tenent officia
pro hoc dumtaxat capiunt et emolumenta
quo [illegible] esse debent
qui metu mente timida fugiunt sed
loco et corpore [illegible] omnibus
absunt nullam pro eis curam sollicitudi-
nis habent ac pereunt et ipsi de eorum
quomodo letantur. Veniet hora in qua
optabunt se non fuisse pastores homi-
num magis quam [illegible] reliquos [illegible]
rum, quod ultima [illegible] attenderet et
novissima provideret. ¶ Ecce hec
quod de pastoribus mercenariis quod dicta
sunt. Nunc nos respiciat. Mercenarius
est querens deo pro temporalibus bonis
honoribus voluptatibus et divitiis
deo servit. Desideratis hic terris
omni voluptate affluit nichil de
eternis curat. De quibus in psalmo: Dixerunt
beatum eum in vita ipsius benedicetur. Confite-
bitur tibi cum benefeceris ei. Aliter mercena-
rius [illegible] de morte ait. Arroga-
tis viri [illegible] laudat divine
iustitie rectitudinem cum se ad gaudium
in voluntatis sublevat et alios flagella
castigat cum se aspiciunt rei prosperitate
florere, alios adversitate fatigari. Adve-
niente vero lupo fugit: sed deum constare tem-
tarent ne mala perdat iustitie deser-
vit dum ne offendat hominem deum offen-
dit, dum ne carne [illegible]
prius [illegible] ubi [illegible] ait [illegible]
Ei arrogantem vita [illegible] breviter vis
divine correptionis attingit, pulsat pri-
mus consilium deum ex animis temptat, quod
paulo ante in voluntatis amicos [illegible] perfe-

rebat, iustum esse indicavit quod sunt mo-
ribus adversari negat, et divina caritate
disputat, ad consultores vero [illegible]
et corrupti quod delinquunt quam delinquunt.
Recte ergo per psalmistam contra pravos confessio-
nes dicitur: Confitebitur tibi cum benefeceris ei.
Desperato ipse vox confessionis quia
fuit conditione prosperitati. Sola ac
confessio hec magni meriti poterit, quam
a veritate rectitudinis nulla contraria repetat
vis doloris. Hec ille. Vere itaque pas-
tores erit si vero lupo adversus
temptacionis stat. Si autem vitam ponit
in penis prebendo per corpus in superna
providenda. Ut dicit ait Johannes 12:
Qui amat animam suam perdet eam, et qui
odit animam suam in hoc mundo in vitam
eternam custodit eam. Odit animam suam in
hoc mundo qui a mundanis et illece-
brosis desideriis sese retrahit carna-
lesque concupiscentias ne proficiat prohibet. Ro-
mani [illegible] sed carnem [illegible] concupiscit
ut velit [illegible] 3 de [illegible]. Hec ergo
carnaliter sed meritorie odiunt. Dum
ne concupiscat et ne carnalia prosperitate
consenciendo resistimus. Odit denique
animam suam qui sed de duobus alterum
cogitur eligere aut facere contra dei preceptum aut
migrare ex hoc seculo, eligit deo dilec-
tus mori quam offensus vivere. Cum sic odit
animam suam in hoc mundo in vita eterna
custodit eam. Hic animam suam pro pecore
ponit, et pastorum vere hereditatem acci-
piet in futuro.
¶ Alia quoque hec pro ipsius christus doctri-
na, ut sunt mercenarii quamvis quoad propos-
sit [illegible] non [illegible] a ipso [illegible]
quod ipsi utiles sunt et necessarii. Hic
doctrina similiter [illegible]
[illegible]
[illegible]
mercenarius dicitur [illegible] accipit a [illegible]
mercedem sed pro laboribus. Sed quomodo
[illegible] dicit. Audite quod [illegible]
Multi [illegible] in [illegible] commoda [illegible]
[illegible] in [illegible] et pro eos
vox christi [illegible] audit et sequuntur
oves, non mercenarium sed vocem pas-

Augustinus in [illegible] super Johannem

vt 81

torum per mercenarium. Audire merce-
narios ab ipso domino demonstratos.
Scribe dicit mt 23 / scribe et pharisei super
cathedram moysi sederunt, que dicunt
facite, que autem faciunt facere nolite /
quod aliud dixit nisi per mercenarios
vocem pastoris audite. Sedendo ca-
thedram moysi legem dei docent / ergo
per illos deus docet; sua vero illi si voluerint
docere, audire nolite / nolite facere.
Tales leges sua querunt non que ihesu christi
qui eciam malefecerint non predicant de ca-
thedra christi. Botrum ergo carpe, spi-
nam cave, botrum non de spina exor-
tum. Sed quia ait dominus colligunt de
spinis uvas mt 7 f. Et tamen
vitis spinis indebatur quando fit
ut aliquis palmes crescit inter spi-
nas, et portat fructum spina non suum.
Cathedra ergo moysi vitis erat,
phariseorum mores spine, doctri-
na vero per malos palmes in spi-
nis. Botrum ergo in spinas carpite legem, ne
dum queratis fructum, laceretis manum,
et cum auditis bona dicentes, ne imitemini
mala facientes. Qui dicunt facite
eligite uvas, que autem faciunt facere
nolite, cavete spinas. Etiam per mer-
cenarios vocem pastoris audite, sed
nolite esse mercenarii cum sitis membra
pastoris. Gaudet denique apostolus
etiam christum predicari, ut gloria dei diffa-
metur sive per occasionem a merce-
nariis, sive per veritatem a filiis. Ad
philippenses 1. Hec augustinus. Ista adduxi
non ut mercenariorum [illegible] sicut vos
informem, quia novi multos vestrum
et magis eos qui etate religiosiores
videri volunt frequenter omnium habe-
re [illegible], plus ad defectus morum predi-
cantibus quam doctrine veritatem. Durissi-
ma predicatio non timet, opere qui
docet non comprobat, quia ergo attenti
sumus, ideo attendite quid, pro omnibus pre-
dicatis operatur quidam per libertatem
te voluntatis, non autem predicantis.

domina, que docet spiritum. Si plus
in suis operibus quam domino christo doctrina con-
dicit, sed quia maledictum est, quia
maledictus homo qui confidit in homine, ait
Jer. 17. Sed quia lux caret sed obtenebra-
to lumine quidam alias, lux lu-
minis veritatis divine, quod inmanis est lux
homo an lux dei. Cui magister
dicendum homo an deus. Cavete ne
de illorum mente in [illegible] deo congregati
ut alle. mt 9 et 19. Et ait multi
dum plus vita quam doctrina quam sua dis-
currunt in errorem foveam delabuntur,
minus considerantes quod non eos vita
sed doctrina ledit, similiter bonis sed
doctrina animadvertimus, aut aratione
dampnat. Nolite ergo turbari
vos dilectos dum etiam per mercenarios
pascat vos deus qui solus est pastor
bonus, cuius vocem ubicumque audiri
mittamur, quia per eum introduci merea-
mini ad pascua perpetua, ipso prestan-
te qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat
deus per omnia secula seculorum. Amen.

In festo corporis christi

Ego sum panis vivus qui de celo des-
cendi Joh. 6. Solent [illegible] augmentum
recipiunt et decrementum ad [illegible] inter-
dum [illegible] / frequentius [illegible] ador-
rando [illegible] et [illegible] in corporalibus ignes
et [illegible] et [illegible] puta [illegible]
[illegible] qui [illegible] [illegible]
[illegible] fovent ut [illegible] et [illegible]
[illegible] evanescat. Ita et [illegible] devocio
a quibusdam [illegible] paula-
tim decresceret / hec dominus senescente mun-
do caritate aut [illegible] Et
[illegible] ad christiane religionis conservacio-
nem misericors dominus qui nichil [illegible]
sue [illegible] omisit / ineffabile excellencie
sacramentum [illegible] visibili [illegible] sue
[illegible] ab [illegible] constituit in quo
[illegible] sue [illegible] [illegible] assistit [illegible]
corporaliter licet in sacramento invisibiliter [illegible]
[illegible] apostolis promisit [illegible] Ego vo-
biscum sum omnibus diebus usque ad consummacionem
seculi / quod de presencia sacramenti [illegible]
[illegible] considerata ineffabili presencia salvatoris
[illegible] et qui [illegible] devocio hominis
[illegible] Docet quippe cotidiana experiencia
ut ait [illegible] di. 8 li. [illegible] quantum [illegible]
huius sacri presencia / [illegible] aliquis [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] Nam ut [illegible]
sacramentum celebrando [illegible] / clerus [illegible]
[illegible] officia diligencius [illegible] / [illegible]
missarum [illegible] auditurus devocius
[illegible] Carnalis [illegible]
[illegible] fideles [illegible] [illegible] peccatores [illegible]
venerantur adorant / [illegible] [illegible]
[illegible] honorando [illegible]
Atque ut [illegible] in anno in pascha-
te [illegible] digniter / [illegible] christianorum [illegible]
a [illegible] abstinent / [illegible] [illegible]
[illegible] emendacionem [illegible] / [illegible]
[illegible] qui [illegible] infidelitatem
[illegible] [illegible]
[illegible] dignissimi sacri excellencia [illegible]
[illegible] Ut itaque devocius [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
hodierna festivitate [illegible] ac
[illegible] christi Ego sum ipse pa-
nis vivus qui de celo descendi et
[illegible] [illegible] [illegible]
Ego sum panis vivus qui de celo descendi [illegible]

excellentissimum dignissimum huius sacri [illegible]
[illegible] admirari possumus / [illegible]
[illegible] [illegible] valemus Ut
[illegible] diligencius [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] / [illegible]
sacrosanctum hoc misterium [illegible] sacra-
[illegible] / [illegible] oblacionem
et sacrificium Et [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] Et
[illegible] hoc triplici [illegible] digna-
te thema [illegible] Possunt [illegible]
[illegible] sacramentum [illegible]
[illegible] / [illegible] dignitate / [illegible]
[illegible] / atque sacrificium [illegible] Con-
tinet enim [illegible] / [illegible] / [illegible]
placat [illegible] / [illegible] Ego
sum christus qui loquor vobis [illegible]
[illegible] Panis vivus [illegible]
qui de celo descendi [illegible] sa-
crificium [illegible] placans deum [illegible]
[illegible] ut placaret de celo misit [illegible]
[illegible] sermo [illegible]

Est itaque hoc sacramentum excellentissimum
omnium sacramentorum [illegible] dignitate / Con-
tinet enim significatione [illegible] et figura-
liter [illegible] et [illegible] / [illegible]
ab [illegible] [illegible] genitum / [illegible]
eodem et [illegible] [illegible] [illegible]
ex [illegible] in virginis [illegible] carnem sump-
[illegible] dominum creatorem ac salvatorem
[illegible] / [illegible] qui [illegible]
[illegible] ascendit ad patris dextram
[illegible] [illegible] [illegible] ipse
ostendit Ego [illegible] sum panis vivus
qui de celo descendi. Et [illegible] Caro
mea vere est cibus et sanguis meus vere est
potus. Instituit [illegible] hoc [illegible] sa-
cramentum [illegible] [illegible] [illegible]
cena novissima accepto pane benedixit
fregit dedit discipulis suis dicens. Accipite
et manducate hoc est corpus meum [illegible]
[illegible] 14 luc. 22 / i cor. xi. Ne autem
figuratiue putaret loqui [illegible]
aliquam [illegible] [illegible]
[illegible] de quo corpore loqueretur addidit quod
pro vobis tradetur luc. 22 / [illegible]

hic est calix sanguinis mei addidit quo-
que pro vobis et pro multis effundetur. Ma-
nifestum est christum corpus naturale tradidisse
atque carni affixum, et verum sanguinem fu-
disse. Corpus autem christi numquam a deitate
separatum est ut ait damascenus in 3°
neque unquam ab anima dividitur quia mortuum
quia christus resurgens ex mortuis iam non
moritur Ro. 6. Unum demum corpus
consanguineum non est, sanguinis quo [illegible] in
super vinum in calice non est corpus
sed in corpore et vino. Deus vero ubique sub
specie panis et sub speciebus vini est corpus
[illegible] cum [illegible] carne et anima
atque deitate. Hec omnia fidei nostre ca-
tholice non probat sed a principio sunt ex-
presse tradita ex quo eukaristia fuit
instituta, ab apostolis observata, in scripturis
sic divinata, ab ipsis demum sanctorum
expositoribus lucidissime declarata ut
de con. di. 2 pro, 2 hic est super di. 10
et ab aliis fidelibus propterea tradita et
confirmata. Circa secundo quo ad excellenciam
huius sacramenti super omnia alia ut declarat
sanctus Tho. iiii di. 8 q. 1. Notandum quod graciam
[illegible] fuit et creata illud
quod essencialiter et increata christum scilicet
donum gratie fontem. Circa quod sciendum
non continet istud naturaliter velut quod
representat. Circa quod sciendum quod dignitatem
effectum graciarum ad quam ordinatur nam
capit illud effectum suo modo cetera
Circa in ipsi suo [illegible] et in [illegible] istud
commemorative et [illegible] ipsi suum
questionem. Ut patet in arte. Brevis et possit
membra latius declarari
Circa secundo alia [illegible] christus [illegible] humana forma
in celo duntaxat existit hic vero sub invisibili
forma ac divinis sanctis [illegible] affirma-
ni quod ab [illegible] quod [illegible] obaudiendum est
In parte autem est christus quod in celo sunt in
forma visibili, hic vero non [illegible] quo a nobis
videri potest, non a nobis videmus formam huius
[illegible] sed formam panis vel vini sub qua vere
et realiter latet christus. In celo autem visibili
[illegible] sub alia specie propria. Patet Augustinus
ad vincum et alibi ut di. 10. Unum ait et non
unum corpus quod videbatur manducatur ipsum
invisibiliter et non visibiliter. Nam utra
[illegible] de quo [illegible]

Hec huius sacramenti inaffabilis dignitas
quia sancti vocant gratie. In eo cuncta ibi
gratia excellencia sunt quibus in suo genere
Ibi corpus christi mundissimum de virginis
utero immaculato sumptum cui non est gratia
par, quod neque celi neque in terris in [illegible] di-
lob sa. Ibi anima christi sanctissima omnium spi-
rituum creatorum dignissima caritate et
gratia, cui datus est spiritus non ad mensuram
Ioh. 3. Ibi fontana bonitatis origo
summa et superbenedicta deitas quam
lux cogitari non potest, unde non scilicet
dicere [illegible]. Deus quem sciunt ibi
Ibi denique non primum [illegible] confratina [illegible] et
virtus et [illegible] sed tantum particulas
sed fontalis plenitudo [illegible] ac virtus
confratina [illegible] ut apostolus ait in xpo
[illegible] divinitatis atque plenitudinem corpo-
raliter inhabitando. Coloss. 1°. Plenus plena
Ibi continetur tremenda aperta [illegible] sed
propriam [illegible] plenitudo bonitatis [illegible]
[illegible] ille utique qui est [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] et dies dominum unicus creator
patrum. Unde in eo est ipsa divinitas
mundi [illegible] peccatorum dimissio gracia
[illegible] et omnium [illegible] Deus liber
extimandum. O rem excellentissimam et te-
nerabilem unicum nostrum salvatorem
[illegible] qui vivorum mortuorum
dominus [illegible] vita et mortis
[illegible] non [illegible] ca [illegible]
[illegible] ad [illegible] et [illegible] lingua
que [illegible] ipsa carne [illegible] ab [illegible]
[illegible] divine [illegible]
quod [illegible] et nobis [illegible] proinde ut deli-
[illegible] esse cum filiis hominum [illegible]
[illegible] sub [illegible] ligatorum quos
[illegible] clerici [illegible] tribulis et spinis [illegible]
[illegible] aer infecit [illegible]
[illegible] et [illegible] adiungam
[illegible] et vere creator et vere [illegible]
deligere ut pepercit nimia caritate non
possit. O rem adorandam venerandam colendam
amandam amplectendam precipuis laudibus
magnificandam summis preconiis exal-
tandam cunctis studiis honorandam ac
devotis obsequiis prosequendam. Ideo [illegible]
[illegible] laudabile hodierne processio-
ne [illegible] ad medium huius [illegible] pro

venerat de bone sacerdos divinum in
manibus tenens sacramentum sub sonora
voce premittit Ego sum lux mundi, qui
sequitur me non ambulat in tenebris sed habebit
lumen vite. Studiis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] salute [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] / Confundatur [illegible]
[illegible] et [illegible] nove [illegible] qui [illegible]
[illegible] sacra tractant in altari [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] murmurationibus
oblatrantes, divinum in honestate [illegible]
[illegible], peyores iudeis ad [illegible] sacramenti
[illegible] murmurantibus Joh. 6. [illegible]
[illegible] non [illegible] erit [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] dampnando. Est [illegible] de [illegible]

Quarto panis excellit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] veritate ac nobili-
tate. Verum [illegible] [illegible] qui [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]. Verum
[illegible] qui [illegible] appetitum ad de-
[illegible] producit [illegible] [illegible]. Verum
[illegible] qui [illegible] in corpore [illegible] calo-
rem confortans vitam prolongat. Verum de-
[illegible] [illegible] qui famem expellit, [illegible]
sedat. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] spiritualiter [illegible] anime [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporis. [illegible]
[illegible] [illegible] corporis [illegible]. [illegible] [illegible]-
tione [illegible] [illegible] non alit [illegible] [illegible] natura
[illegible] [illegible] [illegible] ordinavit
quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] aliter [illegible]. Iste autem [illegible] totus
[illegible], totus [illegible] [illegible] / [illegible] magis
[illegible] anime singularis [illegible] confert [illegible]
[illegible], totus alit totus pascit, [illegible] diversitas
[illegible] [illegible] ut sine [illegible] [illegible]
~~[illegible] [illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] sine
[illegible] pascua inveniat. [illegible] [illegible] ait

Joh. x

[illegible] Joh. 6. Ego sum panis vivus qui
de celo descendi [illegible] [illegible] [illegible]
pane vivet in eternum. [illegible] quo ad divinitate
[illegible] de celo descendit. Et panis quem
ego dabo caro mea est pro mundi vita
[illegible] quo ad humanitatem. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] qui [illegible] indigne frequentat.

[illegible] in [illegible] suo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ait Esurientes implevit bonis
et divites dimisit inanes. [illegible] [illegible]
[illegible]. Et panis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] calore confortat
[illegible] [illegible] [illegible], calor illi [illegible]
[illegible] amor [illegible] [illegible] [illegible] vivit. [illegible] [illegible]
amore [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible], a malis defendit.
[illegible] [illegible] [illegible] ille qui [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] prolongat [illegible] [illegible]. [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et mortem [illegible]
qui [illegible] [illegible]. Hic panis [illegible] [illegible]
famem [illegible] expellit et [illegible] [illegible]
esurientem faciat. [illegible] [illegible] homines
ad [illegible] [illegible] [illegible] neque famem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Saciabor cum appa-
ruerit gloria tua. [illegible] Joh. 6. Dominus ait
Ego sum panis vite qui venit ad me
non esuriet et qui credit in me non
siciet umquam. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] appetitus [illegible] ut
non esuriat ut [illegible], [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] ille [illegible] qui eos a quibus
[illegible] [illegible] et [illegible]
facit. [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
veritate excellit ille [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] ait Caro mea vere est [illegible] et san-
guis meus vere est potus. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] triplicem [illegible]
[illegible] [illegible] quibus [illegible] [illegible] pasta est
et pascitur. Est [illegible] [illegible] qui [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] elaboravit. Est
[illegible] qui [illegible] paradisi [illegible] [illegible].
Est [illegible] qui filius [illegible] dominus in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] et si
ad [illegible] mortem [illegible] vite [illegible]
[illegible] mortem [illegible] non [illegible] [illegible]
qui et lignum vite [illegible] [illegible] mortem cor-
poris non admisit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ne forte su-
mat de ligno vite et vivat in eternum.
Manna autem celi et si mirabiliter
delectabat, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible]

derio suo ait glosa sed cum deceptum in scorpio-
nem eius alteratione cessabat delectatio. Sed
nunc videamus quomodo multiplicatur excellit
panis iste omnes. Non enim ille in la-
bore mensis mentis de terra tribulis et
spinis pungentibus exortus, sed a deo celi spo-
nte oblatus est, ut Ambrosius ait. Ma-
nna spiritus sancti fortis et in toto virginis et igne
passionis decoctus est in ara crucis; mortem
non corporis sed anime expellit, et vitam eternam
tribuit. Unde ait: Si quis manduca-
verit ex hoc pane, vivet in eternum. Joh. 6.
Licet etiam panis non in paradyso terrestri
crevit, sed terrestre sit et celeste creavit
ipse denique ut patet, et ait psalmus lignum
vite: huius quod apprehendunt eum. Et ubi
glosa dicit: in medio paradisi lignum vi-
te, id est per sapientiam dei quod Christus est vivi-
ficatur ecclesia, quia nunc sacramento corporis
et sanguinis pignus accipit vite. In fu-
turo patria vivificabit aperte. Sed
denique in se inexprimibilem suavitatem
per quam dulcedo et suavitas in suo fonte
gustatur. Unde loquens de hoc pa-
ne quod olim de manna dicitur sapientie 16:
Panem de celo prestitisti eis omne delecta-
mentum in se habentem. Plane fons to-
tius delectationis et suavitatis est panis
ille, a quo omnis dulcedinis derivatur
que singulorum cordibus anime diriguntur et
ad quemque non venit hic fons influxus
sine hoc nutrimento pietatis arescunt
destituuntur et marcescunt. Unde loquens pa-
ne isto in deserto patribus prestitum excel-
lit illud etiam qui manducaverunt
mortui sunt; iste vero panis qui vivus
de celo descendit vitam mundo tribuit.
Manna illud de celo, hoc super celum.
Illud saturabat in deo alteratione
suavitatis, hoc ab omni corruptione alie-
num, quinimmo deliciose gustantem cor-
ruptionem non videbit. Panis ille
corporalis corpus illud aliquando ad terram
promissionis per desertum eduxit, hic e-
tiam celestis fideles huius seculi desertum
transeuntes in celo sublevabit. Unde et vi-
aticum appellatur, quia in via nostre

peregrinationis in patria usque deducit. Unde in-
dicitur 8 q. [?]. Unde in figura de Helia dicitur
quod comedit et bibit et in fortitudine
cibi illius ambulavit usque ad montem dei
Oreb. 3 Reg. 19. Et a propheta in dictis dominus ait
Joh. 6: Non Moyses dedit vobis panem de ce-
lo, panem verum, sed pater meus dat vobis de
celo panem. Panis enim dei est qui de
celo descendit et dat vitam mundo.
Iste est verus panis vivus dicitur. Vivit
tamen quia dat vitam mundo. Vivit for-
tius in corpore: nam cum sit cibus alibi quidem alte-
ratur et corrumpitur non nutrimentum. Panis
iste sumptus alterat et convertit, quia
non in substantiam sumentis sumptus absumitur
Sed e contra in se digne sumentes convertit
non carnaliter sed spiritualiter [illegible] et unitionem
amoris. Sicut Joh. 6 dominus ait: Qui
manducat meam carnem et bibit meum
sanguinem in me manet et ego in eo.
Hinc in libro confessionum ait Augustinus: Cibus
sum grandium; cresce et manducabis me,
nec ego in te, sed tu mutaberis in me.
Vivit denique finaliter in corpore nos
beatificando. Luc. 14: Beatus qui man-
ducat panem in regno dei. Ecce
quam excellentiam huius edulii invenimus,
in mensa longitudo sit velut carcer.
Cum non patet visui et pro omni creatura
nobis data sic [?] dedisse nascendo
in socium, seipsum [?] moriendo in pretium
redemptionis, id etiam ad omnem vitam [?]
nos sibi dant se totum in cibum spiritualis
refectionis. O vere admiranda misteria
conditoris. Filiis porcorum digni non sumus
mus et angelis commensales et [?] so-
ciamur. Plane magna huius dignitas
panis vere angelorum. Sicut in psalmo dicitur: Pa-
nem celi dedit eis, panem angelorum man-
ducavit homo. Et ideo nunc in eodem domino
gratias nos exhibeamus, cum in hoc vita
sacramentum corde devotissimo adorantes
digne cum sub sacramentali velamine
nunc suscepimus, quod in die tandem non
sub velamine contemplemur sed nude et
aperte facie ad faciem eternaliter et beate
regnemus. Quod ipse concedat digne
qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat in secula seculorum. Amen.
[?] predicacionem [?] ad futuro si placet

3

Dominica prima adventus domini

Benedictus qui venit in nomine domini ... et omnibus christi fidelibus celebratur et notum ab hodierna die usque in diem domini nativitatis adventus domini ab ecclesia nuncupari. Sed forte hoc celebratur ... omnibus ... Tres sunt de adventu domini ... et scriptura testatur et ecclesia hiis diebus commemorat scilicet adventus ad homines, in homines, contra homines. Ad homines quando venit ad bonos et malos. In homines tantum bonos. Contra homines tantum malos. Primus adventus ~~[struck]~~ ... 29 ... expectatur ... primus adventus ... in mente ... ad finale ... si bonos advenit ut benefaciat, solum in malos ... ut ... [illegible] ... Quantum ad medium ... non sit medius. In primo ... ut ait Bernardus ... de adventu. In ... et cum hominibus conversatus ... Johannis ... Et viderunt et oderunt. In secundo ... videbunt ... Zacharie 12 et Johannis 19 ... medius occultus ... et salutem fecit ... In primo venit in carne et in humilitate. In secundo ... In ultimo in gloria et maiestate. In primo christus fuit ... vita nostra ... in secundo est consolatio nostra. In primo fuit christus via, in secundo veritas, in tertio est vita.

Ob hanc ergo causam ut ... super lucam ait ... adventus celebrare ... ut ... fidelibus ... in ... apparet, ut in die nativitatis domini ... primum eius adventum ... ex ... valeat ... disponere ... ad se venien- tem ... et ita ... exspectet cum ... ad iudicium ... in morte sive ... in mundo ... ut veniat in ... et ... possidendo ... salute ... adepturus ... Hic apostolus ad romanos 8 ... christi ... In hiis ergo ... salutem ... domini celebrari ... adventus ... ecclesia ... suscipiendo ... salvator ... laudes ... in ... acclamaverunt ... pueri ... Benedictus qui venit in nomine domini. Pro quibus ... salutem ... ave maria

Circa evangelium ad ... in die palmarum ... Primo videbitur quod ... benedictus sit qui venit. 2° quod nos ... quia adventus eius ... quod premium ... vere benedictus sit ille qui venit in nomine domini ... estimabimus

... qua ... in se ... ... quia ... nobis et ... cum ... Ostenditur autem nobis ... ipsa ... magna ... qui venit ... excellentia ... benedictum ... desiderabilis ... qui nos a ... eripuit ... qui in nomine domini. Sed ... singula ... ut ... ut ... loco ... aliquibus ... Primo ergo quod ... benedictus ... et quod ... ut in ... benedictum ... bonum ... bonis ... bonum ... sit ... bonum ... origo ... solus ... solus deus ... solus altissimus ... non ... omnia ... super omnia deus benedictus in secula. ... quod non ... deus ... et ... dei patris filius ... nuncupatur ... quod moyses ... deum ... Ego ... qui ... appellat. Ego ... et filius ... omnia ... omnia ... ut ait ... Ut ergo apostolus loquitur ... nomen dei ... abstractum ... deum ... non ... deum ... omnia ... deum ... omnia ... Hic ergo ... ut ... qui et ... non sit ... Et ... omnia ... omnia ... replet omnia ... continet omnia ... supereminet omnia ... sustinet omnia ... sustinet alia ... excedit ... alia ... replet alia ... continet ... replendo ... supereminendo ... sustinendo ... supereminendo ... Ut ... omnibus ... testimonium ... ut ait ... omnia ... moyses ... ait ... Deut. 18 ... suscitabit ... de ... audietis ...

zu ... (margin)

uberwirht (margin)

vol' (margin)

ora quęq3 locutus fuit vob' / z ēēt oīs aīa
q̄ nō audiet ꝓphaz i͠ / exterabit' de plebe
Hūc z aliud canonis scriptor Johes euāta
cognōiat dn̄ j ioh v ait Primus qm̄ filius
dei vet' z dē' nob' fb'm ut cognosciat' virg deu
z fiuus i vo filio eius Hz ē veg deus z vita
etna sequitur ei enī i ipthz z q̄ precedebat
z q̄ sequebat' clamabat Osāna fi° dd'bui
q v i n d osā° i excelsis / Cum oēs eta ut
99' ait q̄ xp͠s i cōe veniente processiit
sed z illi q̄ nūc i terra sūt i cū medij pal.
in sunt Rag n. ē i a' d° palq art q
Cuj' bui' vl ac sati' i sc / nob vet' ēdep
tor Naz sequid vadebat' dene bos ad
ṗ̄suacoēs nūc ēdeprecās mittē cherubi
d seraphī d ṗpia ex agls / b ipē met
deus dei filius veniē digitus ē / ut ēē cētre .
deptor sui q̄ z r̄ator / ēē cet fi' nr filis
nob' huā' i nā q̄ ē p̄z m' i duna /
Nā q̄ret' dei dig' ait bn̄ b j de adūctu
Dat digtas hoīs ne q̄sui / i q̄ si glari
voluit nō est i supēs nō ꝙ dāj ēē vi .
deā a serpo / b q̄ tam fecit ex ipē q̄
fecit oēs n. deinc oēs glā mundi / z q̄tq̄
i eo grapesit / min' ē ad hac glam
ȳ° n' ē ā i eis q̄pro Unā āmirās
Job a ait Dn̄e q̄d ē ho ꝙ magnificas
eū a q̄ apposit ȳ° eū cor tuū / Magl
uug ad illu nos ire debui' / qm̄ mta
uiuas erat / n' ē q̄sue°° dimiti ut ad
paupes venant ut si p̄stād volunt
Hz deus nob eat i pt' Calligabar
ocli mei / ille ac luce i thirat i coessi !
ḡ vn' hom' vid' ut vid' pt Itio b.
Iacētēqz i ḡbato palatii / dīna q° nō
potamus attige° ret' simud' / ꝓrea bn̄ q̄s .
fiuus saluator ac medicus aīaz / et
descēdit ab alti' sua / z claritate sua
i fūus oēs ꝑauit / Induit se larua
q̄da i° vitq' glo sessio z ab oī labe pud
fiuo corpe q̄d suscepit / hē ē a pfulgi .
da nubes sc q̄ua asc̄sup eū ꝓphta
Dixat ut descēdet i egiptu ysa 19 . i.
Ecce ph eua ex hijs sūr vi'd Certe
nouē dm̄ vet' ꝙ a pt' missus ut duct'
nob / nos ꝙ suos faceat ad salute nr̄az
q̄ ṗ' creatēs possidebant' ab hoste cu
ꝑ culpa nos subegimus ad ꝑpetua dap .
naroez Dit n. deus ipē ait luē 19 Uet
filius hoīs q̄re z saluū face q̄d perierat
Et j thio j ait paulus Uet' xp͠s i hūc
mūdū peccatēs saluos face De hijs
bern' b 3 de adūctu ita igt Di ꝑ

sona venient i tuor nō capio excellēcia
maiestatis / Di attēdo ad q̄s venit dignosco
magnitudinē expauesco / Ut ipse etā a .
geli de nouo viderēt / fons sē que supē sē ꝑ
adorat / manifeste ea et ascendēs et descēdēs
ad filiū hoīs / Di q̄sidēo ꝑ q̄d venit apletor
q̄ ad possū i estiā' latitudine caritatis / Di
mod cogito exaltatoez agnosco huāe q̄dicois.
Deū siquidē maiestatis creator z deus vet' ad
hoīes vet' ꝑ hoīes vet' ho Bndcm g° sit i secla
dne ihu q̄ venisti nob' rex z saluator i noie
dm̄i Et tm̄ de p'mo Cudiuim' creaz ob
hac rōz natale dm̄i tot dieb' ꝑuenire cele
brādo adūctu / q̄ta i hijs ꝑuenit ad creatēs
dig' cādo ē qi venio bm̄' d'amos z ꝑarare
i cor sui dei tui esset Dig' sequide valde ē ut
ait bern̄ b j de adūctu Di nō pt i sermo
i corse tam mūdi prede logiq salui ronet
origē carp', z aliq̄ting assurge venienti Nō
te oz igt o ho maria trāsfretād / nō penetire
nubes / nō trāsalpinand nr̄ē / nō grandis
t' ondē via / usq ad temetipm̄ occurre deo
tuo / ipē ē et veḡ i oē tuo / z i corde tuo / usq
ad cordis q̄punctoez . z q̄fessioez oīs occurre
ut saltē exeas de sterq̄linio misē q̄sciē / q̄m
idig' ē ille auctor puritatis i tā h ille In
ta ḡ ꝑuant sedes venienti dno Ei q̄ illi p .
cura / q̄ cogrua q̄d palmam ꝑparare oporz . d
Iusticia igt' z iudicium' ꝑpa° sed' tue Iusticia ac
legal' fine viti duas fol' ꝑtes / ꝙ ꝑphēa
testatē' dicens Declina a malo z fac bonū Ip'
ē a malo declinare . dein bo' face d'nt apto
scripture Modicum fermētu tota massa cor .
rupit Non ē deniq3 eū q̄ i genium agro
serē vel' ꝑ' ārua liberar' frutibus ac sole
cubes silices q̄sciend' / ut noua fruge q̄uis
cereris eat igt borna z de q̄pl' nūt' j Ihc
i hodier epla ꝑg q̄ ad occ'p' ꝑarēs nos
exorta' d' hō ē nos iā de somno surgere stat . Rō
hz' ꝑparoēs ordine subdit' Abiciam' opa te .
nebraz z induamr' a'a lucis / ac si aptr dicit
hō' ṗ'gem̄ a tenebris poz' deinr vidēat'
i lucubz. ucē opā lucis / Et q̄mis cuncta
mala ꝑcenda sūt / ṗ' ad z maxie ea q̄ sūt
dānabilioa / q̄lia sūt publica facinoa / q̄
medū fructu q̄stringunt / z alioz sūt oia .
mla q̄s scandalizāt Ideo de talib' publice
ꝑtātib' ꝑ ꝑphaz dn̄s ait ꝑcm̄ suū q̄
sodoma ꝑdicauerit nec absconderunt ve
ue eoz ysa 3. Talē vnū q̄sidero q̄d sunt
huic sc̄e festiuitati i sidiat plus aliis . ꝑ mod'stat
Eiā vero dyabol' suscitat ut fructu fessive
plep' li i pediat / ac a fidelib' tollat Do .
nit ē calidissim' spes / ac mali seminis

saror in ag° etiam quia gra innulat in digne solempnitates celebrat. Deo [illegible] in maioribus festis maiorem fuscitat [illegible] [illegible] et morum prid- ...statis dicit [illegible] membra sua. Qui ...esse faciamus [illegible] dicit festos dei a deo [illegible] ... ...dolor fit dei festa sua festa efficit du... ...hys diebus a dei cultu ad sua servicia plus ...solito alliciat. Sic paschali festo gula, in ... ...mit festo pentecostes carnis lascivia. Item ...suscitat [illegible] [illegible] [illegible] paramenta ...valuerat [illegible] [illegible] festo dedicationis mereri ...ea [illegible] in die festo sicut et loco proprio festo ...ut [illegible] opposuit ludos taxillorum. Sicut in eo etiam ordinavit ad consequendum fructus [illegible] ... [illegible] malediciis hunc ludum [illegible] ...vult carnis et [illegible] [illegible] [illegible] ... ...re ad dimittendum celebrandi vigilias. ...sequentiam veneranda antiquitas [illegible] ...se offertoriales largiri [illegible] [illegible] ...tata [illegible] [illegible] ...missa officio singularit ...privilegiata [illegible] [illegible] ...dum [illegible] [illegible] [illegible] plura ...et [illegible] [illegible] habundantius [illegible] ...utraque hac pietate ludi materia ...tit [illegible] [illegible] ad [illegible] usum tradi- ...ta [illegible] dilapidantur [illegible] et tot [illegible] ...clariores [illegible] die in [illegible] ...bras [illegible] forte [illegible] ...que [illegible] lucro cogitat [illegible] Add- ...sit hunc detestabilem ludum [illegible] dolor ...hic [illegible] locum [illegible] cogitavi ser- ...mone [illegible] ut [illegible] ...hus magnitudine [illegible] non considerans ...quantum [illegible] status [illegible] conditionis ...fuit ab audientibus [illegible] debebit ...[illegible] ad eum [illegible] dno audietis [illegible] ...tangit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ut autem ordinarie procedam primo dicam si proprium sit ludus et [illegible] 2° de consequentibus mat... ...et dampnis et 3° de hiis qui in hoc prohibitione negligentes incurrunt [illegible] quorum ad eius expiationem laborare. Circa ad primum ...non [illegible] ludo dei [illegible] adeo execrati ...ut [illegible] ludus proprium deputet [illegible] ...tes excusantes [illegible] a [illegible] defendere nituntur. Dicunt enim [illegible] vere dominium possunt alium transferre libere vel ...etiam sub conditione et ab alio recipere volenti ...[illegible] non fit iniuria. Possunt ergo [illegible] [illegible] ...dividere in [illegible] [illegible] ...habere [illegible] [illegible] ...ipsos [illegible] [illegible] [illegible] esse ...[illegible] non attendunt qui ait: Domini est terra

et plenitudo eius orbis terrarum et universi qui habitant in eo. Deus monstrare [illegible] [illegible] ...dum [illegible] quam vel non amittit. Sic boetio [illegible] ait 2 de [illegible] Audacter affirmo si tua forent [illegible] amissa [illegible] ...ullo [illegible] [illegible] possessiones a [illegible] ...nolentibus [illegible] [illegible] ab [illegible] ...[illegible] morte [illegible] auferri. Deinde [illegible] [illegible] si se dispensatores [illegible] ...non dominos affirmant [illegible] ...libus alieni [illegible] [illegible] ...bonorum acquisitionem ut [illegible] ...[illegible] triplicia [illegible] dominus confert hominibus [illegible] [illegible] ...dia [illegible] ...[illegible] [illegible] ...dominus [illegible] [illegible] ...2 instruit [illegible] hoc omnia adiicientur vobis. Sic itaque [illegible] [illegible] si [illegible] ...libus [illegible] [illegible] [illegible] ...male [illegible] dispensant [illegible] ...distrahamus [illegible] ...in plu[illegible] [illegible] ait [illegible] [illegible] [illegible] ...[illegible] ...[illegible] ad usum non [illegible] ...aliorum [illegible] ex eis [illegible] [illegible] Et in eodem ...[illegible] plura possidet [illegible] ...[illegible] ea erogare pauperibus. Et [illegible] basilius [illegible] fatere ea [illegible] ...bo in iusto [illegible] [illegible] ...bues [illegible] habundas [illegible] ...[illegible] dispensationis mercede [illegible] ...ille [illegible] ...famelici [illegible] tenes [illegible] ...in [illegible] [illegible] ...apud te [illegible] [illegible] ...quod possides [illegible] tot [illegible] ...[illegible] valens [illegible] ...hic ubi [illegible] [illegible] ...ubi etiam ait [illegible] ...plura [illegible] sufficeret [illegible] violenter obtentum est. [illegible] ...sua posse [illegible] ...get [illegible] [illegible] ...ulterius [illegible] [illegible] ...ut donare [illegible] sua [illegible] legem superiorem ...ut late probat [illegible] ...ita etiam volenti [illegible] legi non fit iniuria ...si [illegible] [illegible] ...iniuria et si volenti non iniuste [illegible] ...sic [illegible] [illegible] [illegible] ...[illegible] ludum prohibeat [illegible] ...iectionem [illegible] [illegible] Circa ...[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] interrogabit d... an [illegible] sua ad... nicos [illegible] ...de mamona ...

Ludus est triplex

ex quibus etiam fieri prohibendus videatur. Primitiva tria sunt ludi distinctiones. Est quidem mixtus ludus
quedam que et ioco dirimitur et fit ut per gestus
opera ut etiam ad audientium ... et delectationem. Sunt quidem et viciose et laudabiles
ac contingit secundum ... et ... eutrapelia
virtute circa ludum consistit ...
Alius est ludus qui fit etiam lucri pecuniarii
ut preter appreciabilis. Et hic dicitur ... quidam
mixtus ... corporis sicut in certando hasta
vel pila et ... luctando pugnando. Alius ludus qui fit cum fortuna corporalis
admittitur ... sicut ... et aliunde non
vincitur. ff. de aleato. le. solet. § senatus
et duabus le. sequentibus. Ubi dicitur senatus consultum
vetuit in pecuniam ludere preterquam si quis certet
hasta vel pilo iaciendo vel currendo vel saliendo luctando vel pugnando ut quod virtutis
causa fiat etc. Quod ut omnes obediant in pri...

In glosa
Sic si fiat in conviviis causa
ut ... mutuo se excitent
quod debet ... etc.

Alius est ludus qui omnino in eventu fortune innititur ut
est ludus taxillorum, cartarum et similium. Et proprie
dicitur ludus alearum ut dicit Iohannes in summa li. 2. ti. 8.
q. 23. Et hic quidem fit admirabiliter pro
... et ... ut quando ... et
... ubi ... in convivio ponitur
questionis ... qui ... ut breviter
... sine dolo et fraude
et hic admittitur ut ff. de aleatoribus in
...

li. 2. ti. 8. q. 23

... ubi dicitur in convivio ...
... familia ...
... etc.

li. xi ff. ...

Sit etiam quando ... cum ... ministrantur
ut ... ut honesta
... Et sic permissum est ludere sed non
... etiam ... sicut ut
ff. de ... alearum ludo ...
... infra ponitur. C. ... aditum
... ludi qui ... ex causa ...
... ludentes sit ydoneus ... non cle-
rici ... omnino ludere non ... ut ... dicitur
et quod fiat debito tempore, non tempore luctus
et penitentie, ut facere ... peccatoribus
... dicitur ... et sola pena
et allegatur ... li. ... di. 16. Cohibeant etiam
se a ludis et spectaculis scilicet qui
... volunt ... gratiam
et quod fiat in loco apto, non sacro
ff. de vita et honestate clericorum. ... decretum
ubi prohibentur ludi theatrales et

C. de ... et ...
... li. 3 ...

spectanda fiunt in ecclesia et ita a maiori
ludi taxillorum. Et quod non fiat in scandalum
pusillorum, quod etiam in operibus meritoriis ...
... et ut ... hec
et similia ... fit ludus alearum
permissus illicitus. Cum autem fit alearum ludus
solum ut principali ex cupiditate causa lucri
et de isto principaliter ... possunt ... per
missum de quo etiam volo omnem ... intelligi et si non ... vitandum ... ludum
exprimere in sequentibus. ... dies
in quibus ludos ... purgatorii ...
... que ... in nos ...
... dicitur ... vel in novo ...
... non ... ad ...
... et ...
... in ... xi

Dominica 2 adventus domini

Videbunt filium hominis venientem in nube cum
potestate magna et maiestate. Luce 21.
Grave est ... non cogitare tempus visitationis
domini. Visitat ... in carne ... in ...
... ad ... suas
... visitans ... non ...
... horribiles sustinuerunt ...
... ... Christus ...
... timuerunt Christo ...
... non cognovit tempus visitationis
sue Luce 19. Venturus est ad iudicium in maiestate
ad salvanda corpora sicut dicit apostolus Salvatorem exspectamus dominum nostrum Ihesum Christum qui reformabit ... Phil. 3
corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis
sue, ... quem ... tunc ... qui veniet in
nubibus et videbit eum omnis oculus et qui pupugerunt
eum Apoc. 1. Sed tamen nimis ... videbitur quia
... tempore ... de ... pla-
... omnibus ... tunc ...
... visitationis cogitare ... pro ...
... et ... ... et timo-
... Cum ... hic non ... lo-
... ... sustinebunt.
De his visitationibus ... ait ... de
adventu. Volo vos fratres non ignorare tempus
visitationis ... Sed ne illud quidem ... hoc
tempore visitatur in nobis ... hoc ipsum
non corporibus assignatum ... dignum
... corpus ... sibi sollicitudinem ...
viderit ... Sed et ... est
quam ... corrumpi ...
corrupta in culpa, sicut ut corpus ...

rumpet in pena Augꝰ si xi in eb volu
Tuetri sequendu nobis est sicut dicitur capt
urum, ut videlicet primo nobis natꝰ ꝯpandorum
sit sollicitudo, per quibus ipse ita venit, et
quantum post studuit mederi corruptioni
Corporis vel mala ei magis ipsi ꝯfusi
quo ꝯforiendi gratia corporis est venturus in forma
hominis glorificata De quo nec nunc latebat
adventu, et si horam sciri non queunt dum
ait in theologie Videbunt filium hominis ve
per gratia Dominum marcia
Videbunt et In hijs verbis tangitur nobis ultimus
articulus fidei ꝯpertinens xi secundum humana nata
que est inde venturus est iudicare vivos et mor-
tuos Nota quam omnes ipse iudicij in ꝯfusi-
tati vincet scilicet vivos et mortuos i. bonos
et malos, sive eos que tunc advenit eius mor-
tui sunt, et eos que nunc vivi perierunt Ar[ticu]lus
iste multis habetur scripture testimonijs, ex lege na[ture]
lege moysi, et lege gratie De hoc iudicio prophetat
enoch propheta 7us ab ada dicens Ecce venit
dominus in sanctis millibus suis, facere iudicium contra
omnes, et arguere omnes impios de omnibus operibus
et impietatibus eorum quibus impie egerunt
et de omnibus duris que locuti sunt contra eum pecca-
tores impij ut recitat beatus Judas in sua ca-
nonica c 2 Item Job 19 Cum de ꝯsur-
rectione mortuorum clarissime prophetasset
subdit Fugite a facie gladij, quoniam ultor
iniquitatum gladius est et scitote esse iudicium
De lege moysi testatur hoc dominus omnes
prophetie Unde Johelis 3 Congregabo omnes gen-
tes et adducam eos in valle iosaphat et
disceptabo cum eis ibi, Premisit Sol convertetur
in tenebras et luna in sanguinem antequam veniet
dies domini magnus et horribilis Item psalmus
49 Deus manifeste veniet per advocavit ce-
lum de sursum et terram discernere populum suum etc.
De lege gratie est testimonium xi in primis eua[ngelio]
et matthei 16 et totus iudicij ordo declaratur de-
scribitur matthei 24 Item Actuum 10 Petrus ait
hic est qui constitutus est a deo iudex vivorum
et mortuorum Item Romanos 14 Omnes stabimus ante
tribunal dei De hoc articulo multa di-
cenda forent sed quam modus breve est qui summarie
de duobus dicam, subiunge de parte 3a De iudicio
primo Cum veniet filius hominis ad generale
iudicium cum sit in exitu anime de corpore, per
iudicium particulare, quo librat animam ad vitam indicetur
ut ad mortem secundum apostolum pauli ad hebreos 9
Statutum est hominibus semel mori post hoc autem
iudicium Dicitur non obstante iudicio particulari
generalem celebrandum in fine seculi iudicium
vite et hoc propter multas ꝯvenientias quarum
exponit Rabbi li e di q 11 Prima ꝯvenientia
est separari finaliter omnes malos ab omnibus
bonis Ratio n malus ꝯversatur cum bono contra
vel ad hoc ut corrigatur malus, vel exer-
ceatur bonus Sed veniet finaliter declarando
ubi nec ultra boni exerceantur, nec mali
corrigantur ergo ꝯveniens est fieri finaliter ge-
neralem separationem, ergo et generale iudicium, ut
separatio generalis appareat iusta Secunda ꝯveni-
entia iudicij quia fuerunt cum singulis per sen-
tentiam sit iusta non tamen omnibus manifesta Ratio
ergo est ꝯdecens habeat aliquod iudicium generale in quo
manifestetur sententia ut iusta quam ꝯprenit
in particularibus Tertia sic res sunt a primo efficiente
ita ꝯducuntur in principium ut in fine, sed principalis
specialis operatio dicitur a deo per creationem opera
de quo dicit salvator Joh 4 Pater meus usque
modo operatur et ego operor, fuit una operatio
vero in principio rerum creatione ergo a simili post parti-
culares ꝯductiones ꝯvenit esse una fi-
nalis ꝯductio, seu omnium in fine suo, et
propter quod ad hoc una finalis sententia diffinitiva
que mali non ꝯducuntur Circa quem vige[ntem]
potest dubitari per hoc quod unicuique assignabatur
videlicet ut cum tamen multitudo propria ad
ꝯdignum dicatur aliquid declarari ad possidendum
illud et tamen alia multitudo ꝯtingui contra
ut sic sunt per ꝯstrationem duorum familiare
sive duorum civitatum ut constat Augustini
per totum de civitate dei Licet autem sine
ne iste nunc et assignabatur ꝯdigno Sine
nunc iste contra, est ꝯveniens esse
aliquod iudicium generale, per quod tamen multitudo
propria ad ꝯdignum mittatur in possessionem
ꝯdigni, et tamen altera ꝯtingitur contra hec Circa
Et quare in hoc iudicio ut tamen est prohibet iusta
dampnatio et premiatio singulorum singulis
meritis et omnium et merita et demerita
omnibus patent secundum apostolum i Cor 3 Omnis
enim opus manifestum erit dies enim domini declara-
bit Et idem veniet dominus qui illuminabit
abscondita tenebrarum et ꝯsilia cordium i Cor 4 et
Libri quippe ꝯscientiarum aperti erunt apocal
20 libri aperti sunt et alius liber apertus est
qui est liber vite libri isti secundum Richardum
in de ꝯdigno anime Conscientia liber est unius
cuiusque in quo cognoscit quod debeat ire
quod debeat cognoscere Et liber vite secundum
eundem et Augustinum 20 de civitate dei c 12

abscheid

q vis diuina est q fit ut cuiusque opera sive bona
vel mala cuncta in memoria revocentur et
mentis intuitu mira celeritate cernat-
ur sua sed omnium iudicandorum. Sicut pt
secundum deum omnium inspectorem et cognitorem
cogitationum scilicet intellectum cum quibus iudicandi sed sic
Per quod considerare libeat quantus pudor quantus
intollerabilis confusio omnibus esse habet non certa
sit persona. Ubi se abscondet tunc peccator
q homo nunc voluit videri quod esse noluit
ibi non aliud videbit nisi quod est scilicet
tot mala opera perpetrata hic callide abscon-
derunt, q tanta astutia venenatos do-
los hic specie boni palliavit, q deinde tot turpia
desideria in secreto cordis admiserunt, q
tot impudicas cogitationes arcano pectoris
volvit, q pro toto mundo nollet hic
publicari. Sed omnia publicabuntur coram
deo angelis et hominibus cunctis. Videbunt quin-
que alienas cordis impudicitias, filii secre-
ta patrum, patres turpitudines filiorum, ut
turpitudo que modo non confundit, id quod hic
pudor confessionis et pene absterget. Uide
nunc cognoscenda ex maior et multo ma-
lor, quanto ita singulorum opprobria ab omnibus
cognoscentur quam ipsa solum ab omnibus esset
iudicandus. Secundo principaliter de iudice et videndo.
Et quod erit christus iesus in forma hominis glorificata
sicut hic dicitur non filius dei sed hominis in maiestate
Matthei 25 capitulo. Et Actuum primo Sic veniet
quemadmodum vidistis eum ire. Et homo vero
secundum bona scriptura et theologos homo quem
iudex tamen utrum iudicatur [illegible] ab omnibus
iudicari videbit. Sed divinitas facie ad faciem
videri non potest sed difformitate mentis
et conditionem cordis. Nota et quod iudex
appareat in effigie creata, quod apparere deberet
malis. Unde ysaias Tollatur impius ne
videat gloriam dei capitulo 26. Cogitet ergo
ut quem hic peccator corde fidei videre
nolebat per pietatem mitem et mansuetum
longanimem et patientem, ibi videat gloriosum
regnantem et severum iudicem secundum illud Apocalypsis primo
videbit eum omnis oculus et qui pupugerunt eum
et plangent se super eum omnes tribus terre.
Sicut. Et tertio quod iudicandi ad
ingressum regni, in prima parte sermonis
ideo congruum est ut in forma hominis iudex appa-
reat in qua iudicandos condempnat. Unde
Augustinus in forma sua apparebit potius in qua
forma dei iudicabit. Iudicare namque pu-
nire et premiare secundum actuum merita
merita. Post dicitur quod ista facultas ut dic-
tat et voluntas efficax est et sufficiens

ex se ad executionem dictati sive dictati.
Sed christus secundum humanam naturam non potest habere
hec velle, ergo sic non iudicatur humanitate christi in
dicato, quia secundum illa non potest bonum quod
secundum Augustinum in de videndo deum. Ipsa
dei est videre cui vult videri et cui non
vult non videri. Nam voluntas anime christi quo dictat
eo quod est subordinata divine voluntati iudicat
hi secundum naturam humanam excellentissime subau-
dite sive quantitate, ita quod actus animi quam mit-
tit non possit ut nec potuit tamen legem nisi
multi possit. Sic est efficaciter iudicat ut
omne eius velle impleatur ab eodem quoque eius et in
volendo, licet non ab eadem voluntate quoniam
christo christi opus est, ut sola volitione produxerat
non potest voluntas humana in christo. Nam
sola iudicabit, visit sicut in nubibus in
sede a terminis elevate omnibus scilicet perfecti qui
relictis omnibus secuti sunt eum. Unde Matthei 19 ait
dominus. Vos qui secuti estis me et secuti estis
me in regeneratione cum sederit filius hominis in sede
maiestatis sue, sedebitis et vos super sedes duodecim
iudicantes duodecim tribus israel. Sed de his sedibus per
fectio et humilitas in minoribus iudicantibus
desumitur sed non ut ipsi hominibus videntes iudi-
cadorum ut ait magister de [illegible] capitulo [illegible] et
quod dicitur ad iudicandum veniet cum senioribus
populi sui. Ex quo libeat attendere quanta
tunc terror reprobos invadet, cum sic se vi-
debunt in tanta maiestate quem hic contemp-
serunt. Cum hic portando dixerunt Recede
a nobis scientiam viarum tuarum nolumus. Iob 21.
Si enim fratres ioseph coram eo constituti in egyp-
to tantum coram domino terre cum audierunt
pie dicentem ego sum frater vester ioseph quem ven-
distis presentes iniquitatis nimio timore per-
territi obmutuerunt, ut nunc poterat
quod fiet de hiis quando cernent quod se dominum omni-
universitatis in maiestate viderunt, ac totum
orbem pro eo quod se pugnare contra hec ad hec io
terribiliter expectamus iudicij, et ignis
circulatio quod consumpturi est ad impios
augmentabit terrorem scilicet et dolorem as-
sessorem iudicij quos hic indignos putabant
ac derisionis vobis. Unde in tribulatione haren-
et propter angustias spiritus gementes dicent sapientie v.
hij sunt quos habuimus aliquando in derisum et in
similitudinem improperij. Nos insensati vitam illorum
estimabimus insaniam, et finem illorum sine hono-
quomodo computati sunt inter filios dei et inter sortes
sanctorum illorum est. Erravimus a via veritatis
et iustitie lumen non luxit nobis et sol

xo secundum divinam naturam est
der oberst heubt recht der do von eygenem gewalt follkomlich und merklich usspricht
quod reddendum est unicuique secundum sua merita etc. Secundum humana natura est der oberst und hoest
gesant richt etc. ut emphelnis recht etc.

schandlich

Dehinc quia magis... mors ... de ... ad ... [illegible]

i pena

intelligere nec corpus nostrum. Lassati sumus in via
iniquitatis et perditionis et ambulavimus in vias
difficiles, viam autem Domini ignoravimus.
Quid nobis profuit superbia nostra, aut
quid divitiarum iactantia? Quia omnia transierunt veluti
et tamquam nuntius percurrens, aut sicut navis, aut
ut sagitta emissa, cuius non est inventum vestigium.
Sic et nos nati continuo desivimus esse, et
virtutis quidem signum nullum valuimus ostendere, in
malignitate autem nostra consumpti sumus. Haec ibi.
Sed quod nos terret, magis et nos non timere
debemus, tamen iudicare [illegible] valde terribili
iudicio eius destructionem. Et quod iudicabit.
Parum esset si pravis operibus solum damnaremur,
sed quod propheta ait: Ego iustitias iudi-
cabo, nedum opera quae nos tamquam mala cognovi-
mus, sed et ea quae iusta putabamus; quia
tamquam iudicabit iustum se hic putat, quia proximum
non decepit, aliena non rapuit, etiam si sua
continuit, sed hunc iudicabit: Esurivi et
non dedistis mihi manducare. Vel forte non
dicit: adulterasti, homicida esti, sed [illegible]
se iustos putabat in suorum et non aliorum
correctione. Hinc iudicio Dei damnatur. Hinc
Gregorius ait: Saepe iustitia nostra, ad examen
divine iustitiae deducta, sordet in iustitia, et quod
et plerumque sordet in examine iudicis quod in
tenebris fulgebat operantis. Et Salomon etc.
Sunt iusti et sapientes et opera eorum in manu Dei,
et tamen nescit homo utrum amore an odio
dignus sit. Et propter hoc [illegible] est via quae videtur homini
recta, et novissima eius ducunt ad infernum.
Certe hoc novum spaciosum [illegible] Dei. Unde ait:
facti sumus nos omnes immundi, et quasi pannus
menstruatae universae iustitiae nostrae. Et vi-
ta est propter multos sua opera diligenter con-
siderari. Iustus hodie dicitur clericus, quia continenter
vivit, qui divinis diligenter insistit, nulla exteriora
negligit. Sed si se examinat quam prudenter fulgens
animus inmaculatum est corpus. Si consideraret
quam devote divinis interest, quantas lacrimas
fundat, vel dicat: Lapsus sum vel vi-
derit ocli mei. Si iudex forte ut pu-
tas eis neminem calumniari, munera
spernis. Sed forte in carnis gaudiis viriis
lassare magis nec eos quos diligit a
honoribus deletare, a pauperi [illegible]
quam potenti obstrui, [illegible] colligere unum iuste
iudicare. Sic de coniugato qui etsi
ab alieno thoro se custodiunt, sed quam se
mutuo castitate nactus, quam diligentia
pueros nutriat in domo, servitio instituunt

ut ergo cum hac anima collecti plus agnoscit.
Hinc a peccatis nimis sollicitus sum, ubi si consi-
deraret videbit unum iudicem timeat. Et
si omnia quae dixi sunt causae, adest status bonorum
invidens superbia, quia opus quod iudicatur perfectum
plane ut sunt, extollitur multum in se ipso, ut
statim totum Deo reddit unum accipit. Certe sed
unum vehementer sua timeat damnationem.
Sed quod [illegible] in memoria est. Timuit sanctus Job
qui etsi conscientia sua et omni vita sua me non re-
prehendit. Sic ait: Verebar omnia opera mea,
sciens quod non parcis delinquenti. Consilio quo.
Tenebant et Paulus: Nihil mihi conscius sum, sed
non in hoc iustificatus sum, qui autem iudicat
me Dominus est, ipse etc. Beatus Hieronymus
sic mortis de se ipso ait: Timores dies
eius considero toto corde contremisco et sive
comedo sive bibo sive aliud facio, semper videtur
tuba terribilis sonare in auribus meis: Sur-
gite mortui, venite ad iudicium. Certe
si vix iustus salvatur, impius et peccator ubi
parebit? Ipse etc. Sed quid ergo nobis faciendum,
ut hoc iudicium horribile [illegible] ante oculos habeamus,
toto corde timeamus, sed non tantum timeamus, et
operibus caveamus, ut Gregorius ait: o si se vere et semi-
nis terrore eius consideravit non cessat studio
se nunc considerat quam terribilis ad iudicium
veniet, culpas amaritudine defleret, immi-
nentes declinat, ne terribilem non videbunt,
quam nunc continere timendo agunt, ne quis veniat
praemonstrat. Sic agendum est ut nobis gradus dig-
nus iudex ipse Christus Dominus cum Patre et Spiritu
Sancto in saecula saeculorum. Amen.

Ad salubrem [illegible] habetur scriptura etc. a quo
Gregorius de praedestinatione ponit in [illegible] theo.
et quod de nostris nimis forte occulto Dei iudicio
dati sumus, in [illegible] sensu ad [illegible]

Quid existis in desertum videre. Mt xi
Verba ista dicit dominus noster xpus ihesus ad turbas que ve-
lut quod solite erant exire in desertum ad iohannem
baptistam ut ab eo baptizarentur, ac viam audirent
vite ut habetur luce 3. Que sic innuit a me
non incongrue ad detestabiles conferuntur alea-
tores turbis illis longe deteriores. Iste
namque deserta penetrant ad videndum prophetam
illi ad [illegible] aleam. Ille ad audiendum p[illegible]
[illegible] domini, isti ad obediendum famulo
dyaboli. Ille moverunt conflictus salute
isti movet colloquia vanitatis. Utrique
conveniunt desertum, isti desertum [illegible] Nam des-
ertum quod iohannes incoluit derelicti fuerat a
mundo. Sed quod aleatores conveniunt aliud
est a celo, illud liberum a culpa, istud va-
cuum a gratia, illud a mundi muneribus quietum
contemplacioni et aptum, istud vero repositum et
contectum plenum. Et ideo beatissimus Johannes
turbis se in deserto visitantibus ait Genimina
viperarum quis ostendit vobis fugere a ventura
ira. facite dignos fructus penitentie. Nescio
quid dicturus fuisset frequentatoribus alee.
De primis utique predicare bene conveniret
ethyopi. Sed de 2o dico me appellet auctor
dominus. Sic enim ait ysa 58 Clama ne ces-
ses, quasi tuba exalta vocem tuam, et annun-
cia populo meo scelera eorum et domui ia-
cob peccata eorum. Me enim de die in diem que-
runt et vias meas scire volunt. Sed certe
ad lites et contenciones ieiunatis et percutitis
pugno impie. Sic [illegible] multi eciam domum
conveniunt, dicentes se christianos, cuius opera de-
generant bona faciunt. Sed non mundo pugno per-
cuciunt impie talos iactitando. [illegible] igitur
non [illegible] dimisisse [illegible] dominica vo-
ce [illegible] expositum in desertum videre [illegible]
Quid existis in [illegible] quod desertum loca
fidelis fructus boni, et fertilis mali. [illegible]
[illegible] nutrit et spinas, ac venenosa
animalia habitatores habet. Ita locus iste lu-
dis alearum male deputatus [illegible] cundi-
tate fidelis [illegible] blasfemia [illegible]
[illegible] serpentes vel dyabolos pro
[illegible] premissa dimissione [illegible]
[illegible] sit alearum ludus [illegible]
peccatum. Deinde quid mereatur. Et demum
de hiis qui solent defendunt a non pro-
hibent. Circa primum quod [illegible] sit alearum
ludus et an peccatum. Notandum [illegible] actus humanus
laudabilis est vel imputabilis [illegible] legi
conformis vel difformis [illegible] ambrosius
li de paradiso ait Non enim consistet peccatum
si [illegible] dicto non fuisset [illegible] sic
diffinit peccatum est prevaricacio legis divine
celestium inobediencia mandatorum. Cui concor-

dat augustinus Peccatum est dictum factum vel concupitum
quod contra legem dei, et habetur di 24 [illegible] et [illegible]
[illegible] si ludus [illegible] cupiditate
lucri fit, de quo potissimum dixi me in sequen-
tibus locuturum si contra aliquam legem est con-
tra unam vel plures, et sic eciam peccati quanti-
tas clarescat. Dico itaque quod ludus
alearum prohibitus est lege nature, lege divina
et lege humana positiva, canonica [illegible]
et civili. Quod sit contra legem nature probatur auctoritate
et racione. Auctoritate philosophi 4 ethicorum [illegible]
ostendit aleatorem esse illiberalem et tur-
pe lucratorem. Constat autem omnem virosum
moralium agere contra dictamen racionis et ita
legem nature que dictat omne honestum facien-
dum esse, turpe vero fugiendum. Hoc
idem probat ibidem quia iungit aleatores mor-
tuorum spoliatoribus et latronibus, quod agere contra
legem nature non est quod dubitat. Unde dicit Aleator
quidem et mortuorum spoliator et latro illiberalium
sunt, turpes lucratores enim [illegible]
[illegible] et obprobria sustinet. Aggravatur
autem aleatoris turpitudo super ceteros quia [illegible] ab
amicis lucratur quibus [illegible] quam mor-
tuorum spoliator neque latro agit, utrique
[illegible] non [illegible] lucri volentes turpes sunt lucra-
tores. Hec ibi. Cum racio ut [illegible] dicit
alea fugere. Racione tercio, [illegible]
ad se ipsum, ad suos domesticos et proximos
communes. Tenetur enim homo sibi ipsi providere bona
et cavere mala. Unde [illegible] 14. Dicitur qui sibi
nequam cui [illegible] bonus. Et pessimus est qui
ad se ipsum utitur malicia 4 ethicorum. Et
eadem lege tenetur vitare pericula quibus que
mala [illegible] inferri solent. Sic probat de asi-
no quod naturali instinctu fugit locum ubi sui
alium meminit cecidisse. Sed periculosus est
ludus ludentibus, qui rixas movet, pug-
nas excitat, homicidia operatur, alia quoque
corpori affert incommoda ut [illegible]. Te-
netur deinde parentes filiis suis et nutrimen-
tum disciplinam [illegible] ethicorum ut in brutis patet.
Et eadem lege nature ad vitandum contraria. Sed
ludo vacantes suos domesticos non imp-
edit disciplina, sed magis negligunt et
scandalizant. Unde in proverbiis ait Seneca
Aleator quanto in arte doctior, tanto
nequior, tales suos filios ad talia [illegible]
[illegible] et inducunt. Sed neque nutriunt
quos frequenter ludo [illegible] dispergunt
ut in [illegible] contra [illegible] providet [illegible]
aleatoribus [illegible] et [illegible] et
[illegible] ad eos pertinet ludo [illegible]

ex [illegible]

apostolus 1 thi. 4. ait Si quis autem suorum et maxime
domesticorum curam non habet fidem non habet et est
infideli deterior. Cum igitur lege nature agit quam
tum gentes infideles servant secundum apostolum ad Ro. 2 gen-
tes que legem non habent naturaliter que legis sunt faciunt,
eiusmodi legem non habentes ipsi sibi sunt lex, qui
ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis. Tenetur
demum homo iure naturali ita vivere ut conveniat
civili societati. Est itaque homo animal civile politicum.
Et in 9 c 10 di. Politicorum. Est homo et quemadmodum
apostolus notat. Sed nulla ita facit hominem civili vi-
ta indignum quam infamia, propter quam homini fides non
adhibetur, propter hoc sequitur quietus huius tollitur.
Proverbio ut ait in libro de communi vita clericorum Augustinus
12 q. 1 nolo. Fama nostra pollui non debet sed
pollui in nobis. Due res sunt conscientia et fama.
Conscientia necessaria est tibi, fama proximo tuo. Qui confi-
dens conscientie sue famam negligit crudelis
est. Sicut ait gregorius 11. q. 3 Non sunt audiendi,
Ubi nobilis propheta dicit eos qui putant sibi
sufficere innocentiam vite, famam diu iniuste
criminantur negligentes, cum apostolica conscientia
sua providentes igitur bona non tantum coram deo sed
etiam coram hominibus. Ro. 12. Sed per ludi fre-
quentiam famam adeo lusoris polluitur ut
modica vel nulla fides ab honestis hominibus
adhibetur, ita ut nemo velit tali desponsare
filiam in coniugio, aut secum contrahere in mercan-
tiis et in ceteris suspectus habetur. Certum est hoc
non probatione indiget experientia docente magistra
teste Chilone. Lego quod chilon lacedemonius
cum ad corinthum causa coniungende societatis
missus esset, et principes ac ipsos senatores
in alea ludentes invenisset, infecto negotio
reversus est dicens nolle hac maculari infamia
ut diceretur cum aleatoribus societatem contraxisse.
Ex hiis patet quod ludus ex cupiditate le-
gi obviat nature. Eadem etiam clarius patebit cum
declarabitur quod divine legi obviat, specialiter
contra duas istas leges. Est itaque 2o ludus
alearum qui fit cupiditatis causa contra legem divinam
primo contra legem istam in pena originalis peccati
generaliter ad filios eius et promulgata. In
labore inquit dominus comedes ex ea cunctis
diebus vite tue. In sudore vultus tui vesceris
pane tuo. Propter quam neminem cuiuscumque status
vel conditionis fuit labori se subtrahere li-
cebit. Aleatores autem si laborare vellent
necessitatem [illegible] ludo [illegible] ludunt ut
otientur. Cum igitur scriptum sit Job 5. Homo nascitur
ad laborem et avis ad volatum. In ea
etiam dominus finem orationis [illegible] persona sibi com-
missa non [illegible] est dampnatur Mt. 25. Et
apostolus 2 thess. 3 ait Si quis non vult laborare

non manducet. Arguit quosdam inquietos
nichil operantes sed curiose agentes. Ut
etiam ludus otiosus et inutilis. Sunt prece
ut ipsa dicitur Mt. 12 pro omni verbo otioso
rationem reddere tenemur secundum apostolum ad Rom. 3
Cum igitur penaliter [illegible] recipit in illo [illegible]
de [illegible] ut allegatur Mt. di. 16. [illegible] et sic
Et qui occasionem dampni dat dampnum
dedisse videtur ff. ad l. aquiliam qui occidit
[illegible] et [illegible] de iniuriis et [illegible]
[illegible] Agit demum contra
aleatores contra legem fraterne caritatis
et [illegible] quecumque vultis ut faciant vobis homines
et vos facite illis hec est enim lex et prophete.
Et quod tibi non vis fieri alteri ne feceris. Sed quilibet
aleator ex cupiditate ludens vult quam
proximi sui bona gratis pro nichilo recipere atque
[illegible] sufferatur absque hoc quod perdat aliquid
ab eo dampnificatus, quod tamen non vult sibi fieri
secundum veram rationem. Neque hoc facit ad verum
quod sibi periculo se supponit quia non vult
dampnificari, sed spes lucri ad ludum movet,
quod si sciret se perditurum nequaquam luderet. Ille
de quo sermo. Principali fundamento
in quo fundatur prohibitio usure quia et divino
iure et naturali contrariatur hoc est quia quod
usum accomodate pecunie recipere nequit
sine eius domino, eo quod usus est eius consumptio,
sed ultra forte aliquid exigitur, pro re
non sua dari compellitur et quod plus ab eo
venditur quam nichil iuris habet in tempore. Ut
instificant usurarium quia voluntarie solvit
ex conditione dampni. Quod in non est cum magis
legi contrariatur ab alio exigere non sua, aut
vendere fortunam que sui iuris non est, nec res
denominata potest valutas sive ut in usura
rectificando ludum patet. Neque tanto dampno
dans usurarum recipit, eo quod pecunia mutuata
aliquis periculum ac dampnificans occurrit. Cum
non ludo sua perdit, vel perditurus sibi vult
accessit. Tenetur igitur quilibet lege
divina non dampnificare proximum sed dampnum proxi-
mi pro causa etiam timere. Sicut dicitur in propheta
Exodi 23 Si occurreris bovi inimici tui aut
asino erranti, reduc ad eum. Si videris asinum
odientis te iacere sub onere non pertransibis sed sub-
levabis cum eo. Quomodo non longe magis tenetur
dampnum non inferre. Sed quanto dampnum aleator
lucri cupidus desiderat proximo inferre non
est qui dubitat quoniam ut dampnificat ludens
Tertio demum quilibet non scandalizare
pusillos dicente domino Mt. 18 Qui autem
scandalizaverit unum de pusillis istis
qui in me credunt, expedit ei ut

Comonoudoly
Emodialey
Rothindartha
Repoy
Repirchay

ludus ubi (lap[illegible] ī logud ? ut pal[illegible] ī brac ? [illegible] ... rudo ī [illegible] ... in ligno ob fraud[illegible] suspicari) glo[illegible]

suspendat mola asinaria ī collo eius
et dimigat ī profundum maris. Et lu-
do variis plurimos scandalizat [illegible]
utrasque [illegible] suo exo ad [illegible] faciens alliciat
et eos etiam non ludentes [illegible] ad iudicia
orrulbon exitat. Ideo [illegible] lud[illegible] ī [illegible]
[illegible] sit [illegible] ad ludum [illegible] non sufficit
[illegible] plures [illegible] / et [illegible]
[illegible] conscios [illegible] ludus agit [illegible]
[illegible] max[illegible] apud eos [illegible] ex [illegible]
tate ludunt [illegible] ubicumque [illegible]
[illegible] ludo. Et [illegible] scanda-
li vitationem ludum [illegible] vitae [illegible]
dum [illegible] apostolus [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ut non scan-
dalizetur [illegible] vide ad [illegible]
[illegible] scandali vita-
[illegible] dedit. Paulus [illegible] et
[illegible] scandalizat fratrem meum non man-
ducabo carnem ī [illegible] ne fratrem meum scan-
dalizem. Et ad [illegible]
[illegible]
[illegible] mortuus
[illegible] Ecce quod propter
vitare scandalum pusillorum etiam a [illegible]
abstinendum [illegible]
Ut non a [illegible] abstinendum [illegible] etiam
[illegible] spiritualia opera ad [illegible] non obligamur
[illegible] scandala
pusillorum [illegible] Sed [illegible]
[illegible] In [illegible] bono opere [illegible]
scandalum [illegible] opus [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] scandalum [illegible] vitae [illegible]
[illegible] vi-
[illegible] scandalum ludus aleae [illegible]
non solum nichil [illegible] morale [illegible]
[illegible] sibi annexa [illegible]
[illegible] ludum aleae prohibendi [illegible]
[illegible] / [illegible] prece [illegible]
[illegible] ubi nulla esse
[illegible] probabilitas magis ad unam partem [illegible]
[illegible] ludus
prohibetur laicis et clericis, iure [illegible]
civili et canonico [illegible] De religiosis
et superioribus [illegible] aleae ludus et
[illegible] constitutio greca Justiniani [illegible]
dicit aleae [illegible] et [illegible]
[illegible] pugnatorum [illegible]
[illegible] in lacrimas [illegible]

narrationum [illegible] quidam et [illegible] ludo
[illegible] etiam ludentes [illegible]
[illegible] ludos
[illegible] lapidum [illegible] et auro
Conspicit [illegible] hac [illegible] blas-
femare [illegible] et [illegible]
Comodo [illegible] subiectorum [illegible]
[illegible] hac generali lege decernimus ut nulli
liceat ī publico aut privatis domibus
ad [illegible] ludere [illegible] ī [illegible]
et si [illegible] nulla [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ab [illegible]
[illegible] ab [illegible]
[illegible] vel [illegible]
non obstante [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] omnium ordinet [illegible] ludos
Demonolon Codomonolon Monodar-
ta Repon Repirchion [illegible]
etiam in [illegible] ludis
[illegible] sit [illegible]
[illegible] et bella [illegible]
[illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] episcopis [illegible]
[illegible] prohibemus
etiam ne [illegible] et [illegible] hac
ordine [illegible] domi-
bus [illegible] publicis ubi [illegible] reperiatur
[illegible] ī [illegible] pu-
[illegible] ī opus publicum co-
vertat [illegible] et [illegible]
a blasfemiis et periuriis [illegible]
[illegible] debet [illegible]
[illegible] dicit et [illegible] ca-
non [illegible] presbiter diaconus
aleae atque ebrietati deserviens [illegible]
[illegible] subdiaconus [illegible]
[illegible] lector [illegible]
[illegible] clericus et laicus
Alearum [illegible] prohibitio [illegible] aleae
[illegible] ludus [illegible] in
dicit [illegible] canonico [illegible] civili [illegible]
ī aut [illegible]
[illegible] Divinis aut [illegible]
episcopis et presbiteris et diaconibus et lec-
toribus et [illegible] collegii
et [illegible] ad tabulam ludere aut
aliis ludentibus [illegible]
[illegible] spectandorum
[illegible] quod [illegible]
[illegible] ī [illegible]

Augustinus libro 2 de pastoribus [illegible] non [illegible] si [illegible]
[illegible] [illegible] vigilantia [illegible]
[illegible] mala suspiciones [illegible]
[illegible] pasceris [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] ad [illegible]

De [illegible]

[illegible]

usque ministro prohibeo et ministro edigi

Item et medio tempore eunde digna pe-
nitentia liceat et sacerdoti sed quod constitu-
tionem minime tenetur, et hec primo eodem ministro
Gradibus quos suscipimus episcopus debetibus hoc
vindicare, quia si ille aliquid agnosci-
tur non indicaverit, ipse vocem deo pro
illo non ~~[illegible]~~ perpetuat Iure ca-
nonico extra de vi. et ho. cle. Clerici offi-
cia xliiii di. Clerici ad aleas et taxillos
non ludant, nec huiusmodi ludis intersint. Et xx
di. episcopus ubi alleg. et de expressis pro la iudi-
cetos. Et non solum mode prohibetur sed
sub penis ancipit. Ita constitutio gra
sibi alleg. addit penam constitutionis. Canon
autem Episcopi xxv di. Subdiaconibus lec-
toribus cantoribus et laicis ut desistant
addit penam communionis, episcopi
vero presbiteris et diaconibus penam depositi-
onis ut desistat. Omnibus vero clericis ge-
neraliter penam non premonitis sive ex-
pulsionis a premoter infligit canon
episcopus de expressis pro la iudicetos. Et
ne aliquis sibi blandiatur quod legibus impe-
rialibus non teneatur. Et aliud quod hoc
casu ius civile expliciter statuit, ius
canonicum quod omnes obligat implet
Et sic quia leges approbat ipsa lex
in iure divino et canonibus legibus non
adversatur. Unde de p. de raptis ita
continetur De raptis ut preceptis impera-
libus virus vero et cum possessio
pro deffendendis infragabilibus custo-
diendis et confundendis iure valuimus
et valemus ipso spiritu et nunc et
in eandem constitutionis modis omnibus pro-
tinus et si fortasse quibus nobis aliquod
decretum ut dictum sunt sicut eo
pro illo modo dat. Vide hec in c.
Clemens autem et duobus sequentibus c. di.

¶ Item patet quod prohibitionibus ludi
ille de quo hic non prohibitum. Et quod prohi-
bitione ipsis iure non est pene posita
sumitur legi divino et naturali. Et ideo
pro quavis consuetudine abrogari huiusmodi con-
stitutiones non valet quod ius sic contra con-
suetudinem [illegible] legis [illegible] ex-
cusat ut in c. Cum tanto de consue.
Ubi dicitur Cum tanto sunt graviora pecca-
ta ~~[illegible]~~ diuturnitate [illegible] tanto
detinent alligatam, nemo sane mentis

intelligit naturali iuri quod transgressio pe-
riculo salutis [illegible] quacumque consuetudinem
quod dicenda est in hac parte verius corrup-
tela posset aliquatenus derogari. Ex
eo quod abrogata esset non potest quod
non esset contra pro suos predicatores
et doctores vero et scriptis huiusmodi ludos
corruptele mali usuram declamaverint
et leges in contrarium [illegible] tamquam fir-
mas allegando canonice legislatori-
bus publicis et consecrantibus. Idcirco expresse
Iunio et archiepiscopo Thuronensi [illegible]
rescripti cuius lucere propositum consue-
tudinem compellit ita dicens Extra de exces-
sibus prelatorum Indignatus. Item ad
palliandum excessus suos expressos
[illegible] P. plenius esse publicus
aleator et usurarius, quia hoc secundum
gallicorum consuetudinem [illegible] quod
cuivis clerico mutuo sit fenerari
et ludere, nos tamen quia ex officii nostri de-
bito pestes huiusmodi exstirpare [illegible]
atque ludos voluptuosos occasione
que sub quadam curialitate ymagine
ad dissolutionis materiam deveniunt
potius exprobamus. Hec ille. Et quod
quod pro pravam consuetudinem que corruptela di-
cenda palliatur frivola reputantes
non tam magis plectibilis sit offensa
pro quos ad corrigendos excessus
in culpis delinquentium auctoritas usur-
patur. Item quia ipsa ludendi consuetudo
corruptela noviter quod dicitur. P. exe-
cusari non potuit, quia a promotione
ad dignitatem sibi collatam expellitur
ut in c. et c. hec. Et quia etiam nominatur
usurarius fuisse quia in ludo
[illegible] mutuavit more gallorum con-
suetudinem sed ipsa [illegible] hoc verum
ludi non usurarius ex textu. Ex
hiis patet quod [illegible] prohibitionibus ludus pro-
hibetur. Cum ipse modo conveniatur
non tanto [illegible] et ex maior
procedit obedientie contraria quanto
pluribus obviat prohibitionibus etc. xlxii

6

In vigilia nativitatis domini

Cum esset desponsata mater ihesu maria
ioseph antequam convenirent inventa est in
utero habens de spiritu sancto Matthei 1°

Dixit dudum dominus magnus et gaudiosus
dies salutis et reparationis, dies in quo
delebitur iniquitas terre, dies in quo veniet
rex pacificus. Unde apostolus [illegible] maiores
fuerant [illegible] ut digne [illegible] admonens
ecclesia in misse introitu. Hodie scietis quia
veniet dominus, et mane videbitis glo-
riam eius. Quique terrigene et filii hominum
audite ait [illegible]. Vos qui
in pulvere estis expergiscimini et laudate.
quia venit medicus ad egrotos, redemp-
tor ad venditos, ad erratos via, ad
mortuos vita. Venit quippe qui [illegible]
in profundum maris omnia peccata nostra, qui
sanat omnes infirmitates nostras, qui nos
[illegible] ad [illegible] dignitatem re-
portet originis. Propter hanc siquidem
diem dignius celebrandam devote adventus
tempore laboravimus, [illegible]
venienti domino habitaculum aptavimus,
sicut fideles filii matris ecclesie nos con-
formavimus. [illegible] in nostris
iustificationibus confidamus, qui non sumus
sufficientes cogitare aliquid ex nobis,
tamquam ex nobis. Et si negligentes in hoc
sacro tempore usque nunc fuimus, non ideo
in [illegible] divinam voluntatem.
Est via quam hodie nobis ostendit ecclesia.
[illegible] ad dominum deduxit, [illegible]
[illegible] Surgamus [illegible].
Iam clamor [illegible] factus est. Ecce sponsus
venit exite obviam ei. Arripiamus
viam securam, viam illam per quam salva-
tor advenit, [illegible] de cuius
utero processit tamquam sponsus de tha-
lamo suo. [illegible] ad ipsum
per eam ascendere qui per ipsam ad nos descen-
dit, per eam venire in gratiam ipsius, qui per
eam in nostram miseriam venit. Hec pa-
tuit via in [illegible] eius et humilitate.
Sed et fecunditate in hodierno [illegible] nobis
ostendit ecclesia. Cum ait Cum esset desponsata
mater ihesu ioseph. De quibus [illegible]
[illegible] In hoc evangelio tria
nobis considerantur, scilicet desponsate virginis
fecunditas, sponsi ioseph trepidatio.
Et 3° eius de angelica consolatio.
Circa primum ait Cum desponsata esset
mater ihesu maria ioseph. Desponsata
[illegible] fuit, ut esset [illegible] sola
[illegible]
[illegible]
[illegible] vocat virginem.
Unde Augustinus in de nuptiis et concupiscentia [illegible]
[illegible] Inter mariam et ioseph
[illegible] fuit coniugium. [illegible]
[illegible]
[illegible] bonum coniugii proles, fides,
sacramentum. Prolem cognoscimus
ipsum dominum. Fidem [illegible] adulterium.
Sacramentum quia nullum divortium. Solus
nuptialis concubitus ibi non fuit. Non
desponsata fuit mater immaculata, mater
incorrupta, mater intacta ioseph. Sed
[illegible] ut ait Origenes
in omelia. Ideo ait evangelista Antequam conveni-
rent, scilicet in carnali copula, ut dicit glosa
non quod postea convenirent. [illegible]
[illegible] Augustinus [illegible] morte [illegible]
[illegible]
Et sic dicimus Antequam [illegible]
[illegible]
[illegible] Antequam
[illegible] in sponsi [illegible]
[illegible] domum. [illegible]
[illegible] ait Crisostomus in opere
imperfecto omelia 1. ut sponsi in sponsarum
domibus habitent. [illegible] dicit Bernardus in
missus est omelia 2 [illegible] pudicitie [illegible]
[illegible]
[illegible] In domo itaque sponsi inventa est habens
in utero, inventa [illegible] ab angelis custodientibus
eam [illegible] et a ioseph ut dicit Origenes. A ioseph
[illegible] inventa [illegible] et elizabeth
manifeste [illegible]
[illegible] Et ut virgo [illegible] maligne suspi-
tionis [illegible] effugeret occasionem ad-
didit evangelista de spiritu sancto in narratione
[illegible] spiritu sancto operante, [illegible]
[illegible]
[illegible] virginali [illegible]
[illegible] libellum de perpetua vir-
ginitate marie scripsit, [illegible] virginem
[illegible]
[illegible] posse. [illegible]
[illegible] virginitatem [illegible] violare,
quare virgo maria [illegible]
[illegible]
[illegible] virgo [illegible]
[illegible] virginitate longe [illegible]

virginum agnetis agathe desponsari
nolentium in fervore et michi corpus
virgine eius carne non potuit. michi
temerare non presumit. Sed queritur
cum hugone primo in ecclesia gestem.
[illegible] virgine hac quinque facta
post mortem, scilicet virginitatis propositum inuio-
latum tenuisse et virginitatis decorem pre-
cium dignasse. in pudicitia coniugalis et
honore pacis. Virgo siquidem hec glo-
riosa ut vult Augustinus Bernardus et petrus
castitatem perpetuam servare nedum pro-
fessa est sed et etiam vovit. Et cum
visione que angelo dixit. quomodo fiet
istud. quoniam virum non cognosco. palam est
clarius dicitur hugone ubi supra. Quo
voto inviolato matrimonium contrahere
potuit, ut nec in copulam carnalem
quemlibet consentiret. Est enim in matrimonio
consensus mutuus per talis corporum ad car-
nalem copulam, non tamen sub conditione in-
plicita. scilicet si petatur. Vnde contrahentes
in proposito servandi castitatem con-
trahunt, et propter hanc conditionem, ma-
trimonialis obligatio castitatis voto non pre-
iudicat, nec conditio illa ponitur in effectu.
Vbi ergo est similitudo sive, quamvis petatur
debitum, in illo prejudicat matrimonium
castitatis voto. Et ita fuit in virgine
maria. Ipsa siquidem postquam edocta familiari
dei consilio. ut dicitur mathei primo in glosa de propo-
sito ioseph contineat. Cui et auctoritas sacre
scripture consonat et angelus. Precipit ioseph dicens
Noli timere accipere mariam coniugem tuam.
Nullo modo ergo est indubitandum quin contraxit.
quod et virginum cardinalis dicit. Noli
timere accipere ioseph virum eius coniugem.
Ecce non propter sed dabit eum ubi
custodem. et testem virginitatis tue. qui
tecum pari voto contineat. et in multis
ad custodiam virginitatis tue obsequatur.
Nec mirum quia quidem ostensum est ioseph
in visione angeli, propter virginem sibi fuit,
custodem virginem. Ex quibus clare
patet, quod fuit verum matrimonium et
proposito continendi inviolatum. Cur
autem desponsata fuerit, multas ponunt
ad hoc sancti congruentias, que plures
colligit. Sanctus thomas in 3 parte questione 29 articulo 1
tamen propter christum, quia mortem quoniam propter nos
Propter hec christus voluit ut diligentie nativitatis
supprimaret a iudeis. vel salte ne
illud preciderent possent. ut vult Ambrosius
super lucam. Vel saltem propter hoc ignorarent
ut diabolus hoc sacramento celaret
nisi quod cum fraudibus quietam machi-
navit, et licet ex suis naturalibus virginis
integritatem videre potuisset, non tamen permis-
sus est, nunquam quod ad eius integritatem attendit
quam viro desponsata novit. Vel etiam
ut pueri ipsius ioseph nutriret et ma-
tris infantis curam gereret, scilicet et nutrimentum
in egyptum ibi manens et inde rediens
ut dicit crisostomus. Propter matrem ergo etiam
ut vir solacium suscepisset, ut a pena
mortis liberaret, et ab infamia
ut dicunt angelus Ieronimus et Ambrosius. Propter
nos ut virginitatis marie nobis ex
parte conservari testes essent. Vnde crisostomus
in omelia super opus de cetero. Studio ille qui
proprio zelo possit ardere, quod non pro-
nomen aberet sponsa, ut eam ignominie
denotare, sed eam despicere in opprobrium et
honorare post partum, per Christo manifestum est,
quod non aptet nosset ex operatione spiritus sancti
illud fuisse conceptum, undique apud se
vel alia dimisisset, vel in omnibus
quibus indignissimis monstrasset. Et sanctus bernardus
super missus est. Ergo in fervore suo
nos qui non credideret thome dubitantis
et palpantis sed sophi audientis et [illegible]
credentis. Et de mortis quoniam facilius
sponso eius custodienti. et experienti quod ipsa
qua virgini de sola sua gratia sic deside-
retur. Et etiam ut sic fiet ymago et
ecclesia, que cum sit virgo, tamen desponsata est
uni viro sancto Augustino in libro de sancta virginitate
Et ut in ipsis pudicitia et virginum
et matrimonium honorarentur quod heretici
aliud corporum detrahentes sanctus thomas ubi supra. Ter-
tio dicere virgo fuit desponsata Et tum
de primo Cum per hoc scilicet ioseph tepidando ponens
fugit ut scilicet Ioseph autem cum esset vir
iustus sanctus crisostomus in toto virtute perfectionis non
desit, benignus, nollet traducere eam
voluit occulte dimittere [illegible]
[illegible]
Aliter quia sentit sancti cur occulte
voluit dimittere Nam sanctus Augustinus et
bernardus propter hoc voluit occulte dimittere
eam. propter quod petrus expulit dominum a se
dicens, exi a me domine. et hoc pertran-
sivit ego Ambrosius propter quod et centurio

a domo sua cum prohibebat . d . dum
non sed dignus ut tres sub tecto
meo. Ita et ioseph indignum et parvum
se reputans dicebat . quia se maior est
cuius dignitas super excellit eius sanctitas
non mee convenit indignitati ut dicit origenes
Expavit petrus potentiam magnitudinis
ait bernardus Expavit iohannes puerum
maiestatem Exhorruit nimirum ioseph
sic hoc tam mirabilis novitate tam
misterii profunditate . Sed mirum si ioseph
pregnantem sese consortio virginis indi-
cabat indignum . Cum et elizabeth
eam pro miraculum gravida eius non posset
ferre presentiam nisi cum timore . Unde et excla-
mavit Et unde mihi hoc ut veniat mater
domini mei ad me . Ob hanc ergo causam no-
luit traducere eam . i . in coniugem ducere vel in ma-
trimonium solempnizando Sed voluit occul-
te eam dimittere . Quare occulte . et non
palam ? Respondet bernardus ~~nisi~~ ne dimorari
causam inquireret . Quando non vir iustus videret
ipso dure teneris non credens sed dici-
tur Si dixit quod sciebat quod de eius
puritate comprobavit . nonne mox crudeles
et credebiles iudei substraverunt illam
et lapidarent illam . Quando enim credi-
derunt tacenti in verbo . quem postea qui per
sciunt clamantem in templo . Sed faciunt
nec dum apparent . non potius impias manus
inicerent etiam mirante perpetrati .
hoc Aliter exponunt augustinus et beda
dicentes et Crisostomus in opere imperfecto Nam
ioseph videns marie utero gravidari
turbabatur quia eam quam de templo acceperat
non cognoverat . gravidam sciebat . secumque
estuabat disputans et dicens Quid fa-
ciam an prodam an taceam . Si prodi-
dero crudelitati me exponam quia eam lapida-
ndam esse cognosco . Si tacuero malo
scio . et cum adultera portionem meam
pono . Quia ergo malum est tacere . peius
est prodere . dimittam eam a coniugio . Ideo
non iustus esset et nollet eam traducere ad
publicum iudicium . voluit occulte di-
mittere Nota hic secundum Crisostomum Magnum videtur
manifestando quod viriliter durabat in
passione zeli . ut nollet coniugem deco-
rare . quam publicare nollet . sed non inimicus
virgini inferre molestiam . manifesto

vel exprobando morem . Neque animi ali-
quid merorum suum causam dixit . sed tacitus apud
se cogitacionum fluctibus estuavit .
Quia . eo modo modestie atque huma-
nitatis . quod dubium fovebat . propter
castissima ac omni religione plenissima
conversatione . quod tanta fuit pudicicia
ab omni suspicione defendisset . ut cum
de illa mora vitabile haberet gravidam compro-
basset Sed quia hec vel avaricie
ac meretricie vero non abstulit humanum
misterium intendens quod dicit et non cogita-
vit proprium virum intelligeret eam gravidam vide-
ret gravida eam vidit . Nota quod dicit
non . respondet bernardus Nam ista divina misterii
declaranda non fuit . ut quem de hoc divina
sit voluntas prudentes . Sed ergo virgo tacuit
ferventer tenens . ut sic secreto hoc
fuit declaratum elizabeth . ita vel
ioseph . ut aliis quibus tempore suo
divine voluntatis beneplacito declarat .
Alia secundum Crisostomum in opere imperfecto causa
virgo sibi nullo a sponso credendum
putabat . si ad eum rem nimis novam
suspectamque deferret . quam utique ignoranti eum
in nullo credendum putavit . sed quia sine
admissione videretur obumbrare figmento
Angelus quod opportunius tempus expec-
tabat . ut prius vir ipse mysteria manife- 1.
probaret . et cum fluctuantis secreto 2.
dum ab angelo erogaretur ad fidei eius
perficiat augmentum . Ideo sic enim
quia cordis secreta proprie sibi probavit
a deo missum nullatenus dubitaret
Et ut nos ortus subiecta necis 3.
media quia fuerunt ad perhendinata no-
vitate dubitationem non effugeret . sed
in zacharia secundum eundem probat historie Et ut 4.
dum suspicione probaret in viro tolleret
omnis dubitacionis in nostris cordibus quia
hoc audetur evangelio paravit . Que
de hac dubitatione super quod innotescit
Virginis ad eum consensum congrebat
ut non fecit domini . neque autem factum
misterium erat per angelum declarandum .
Et hoc de 2o principali . Cum igitur
itaque eo cogitante modeste et ma-
ture nichil propter intendendo temere
agente . venit angelica declaracione
certificandum et consolari Ecce non agitur

Cris

dum apparuit in sompnis ei. Hic dicitur
fidelis propter exhortationem consolationem indiguit
quam zacharias et pastores agno-
verunt, eius erat clarior revelatio. Dicens
Joseph fili David [illegible] hec ex-
pressio fili utique nobilis prosapie nomen
et mansuetudinem imitatoris. Noli timere
Non ait noli dolere noli zelo angi [illegible]
sed noli timere tanto sancto obsequi. Ecce
tu non auctor es sed plasmator eius
est in ea natum est a spiritu sancto est. Noli
ergo timere accipe coniugem mariam.
[illegible] hec quam [illegible] non lo-
quitur / sed non deus / perpetua ministra
servanda custodi / sicut mater [illegible] et
hanc quam nescis, et hunc [illegible]
hec origo. Secundum ad primum exponitur
Vel quod ad [illegible] Noli timere / prohibuit
mansuetudo viri ne traduceret / pro-
hibuit timor dei ne deum offenderet
si adulteram duceret / ideo occulte dimit-
tere voluit. Sed ne [illegible] ignorat
peccaret / Ne ergo dimissio [illegible] suspi-
cionem notaret ait angelus. Noli ti-
mere accipe mariam coniugem tuam.
Et ne sumeret dubitationes quam concipie-
bat castitas / atque eam [illegible] re-
verentiam se haberet ad virginem, subdit
plenam eius causam. Quod enim in ea natum est
conceptum de spiritu sancto est, divina operatione
non adulterina turpitudine. Tu ergo
fili David securus et [illegible] accipe
coniugem / sic tibi nominatam sed [illegible] imperante
[illegible] lege alienam. Et quod accipi-
et quam in domum acceptam non dedi-
misit et. Sed ab eo dimisit / volunt[illegible]
[illegible] ad [illegible] occulte dimittere eam,
sed in eius [illegible] in domo [illegible] Sed Crisostomus
Accipe ergo eam fili David ait Origenes sic
commendatam celestis [illegible] sic [illegible]
divinitas sic plenissima [illegible] / sic per-
fectissima [illegible] Accipe eam sic v-
irginitatis [illegible] sic [illegible] templum sic
domum dei, sic creatoris omnium [illegible]
sic sponsam celestis dei immaculatam.
Accipe tibi commendatam [illegible]
[illegible] sine / sicut [illegible]
fugiens ab herode, duc in egyptum / et
[illegible] post herodis mortem / re-
duc in terram israel / Pariet autem filium
non tibi sed toti mundo, [illegible] vocabis nomen eius Ihesum
id est salvatorem / ipse enim salvum faciet

populum suum in eum credentem et non a peccati-
bus [illegible] a peccatoribus [illegible]
[illegible] Unde clarius hanc
filium quem pariet [illegible] a peccatis
solvere [illegible] vita [illegible] Ex quibus
patet laus eximia huius iusti viri Joseph.
Cum ex omnibus hominibus electus ut esset conscius
et coadiutor celestis misterii. Nec mirum. Unde Ber-
nardus ait super missus est. Ille magni patriarche
Joseph in egypto venditi non solum nomen
et testimonia adeptus innocentia assecutus
et gratiam longe copiosiorem. Ille suis fide [illegible]
[illegible] tota fide domini sui [illegible] noluit
dominum commisceri. Iste dominam suam domini sui
matrem virginem [illegible] fidelissime custo-
divit. [illegible] virgo et Joseph [illegible]
[illegible] ac virgo in eum permansit
sic [illegible] helvidium et hugo de sancto
Ex hoc dicit hoc claret quod dominus noster
sive ut etatis puerile [illegible] vo-
luit custodiri in amore virginis Joseph
[illegible] hoc voluit in adolescencie
etate, et sic voluit deus a virgine
nasci ita [illegible] nutriri et in puritate
virginali. Et sic virgo [illegible] fomite habuit
vel penitus ablatum vel omnino debilitatum,
numquam ex [illegible] vir-
vel leve [illegible]
proveniente. Ita putandum est in Joseph
fomes originalis [illegible] fuit [illegible]
ut [illegible] marie [illegible] pulchritudine [illegible]
sitate, quietu, ac familiaritate nunquam
motus sit ad libidinem. Sed longe magis
ad castitatem. Nedum ex [illegible] fomite
[illegible] sed ex magna virtute et [illegible]
[illegible] atque disciplinatissima [illegible]
fuit [illegible] castitate [illegible] Unde
tradit Albertus de [illegible] in suo [illegible] et dicit
bonaventura in 3o di. 3. quod [illegible] vir [illegible]
ex aspectu virginis glorie [illegible] pulchri-
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] ex [illegible] virginitas [illegible]
ut [illegible] a sua mente castissima.
Nos itaque hanc virginem [illegible] in-
vocamus, eius mores et vitam contemplemur
et eius vestigia imitantes. [illegible] ad [illegible]
[illegible] ut nobis [illegible]
[illegible] morte [illegible]
celebrationem vigiliis. non in [illegible]
[illegible] et ludis. sed in effusione [illegible] ac
[illegible] ut [illegible]
omnem suppleat / ac nobis [illegible]

regem filium suum sponsum faciat ad spon-
sam virginem dicentes Ave te habeas
accessum ad filium. O benedicta inventrix gratie,
genitrix vite, mater salutis, ut per te suscipiat
nos, qui per te datus est nobis. Excuset
apud ipsum integritas tua culpam nostre cor-
ruptionis, et humilitas deo grata nostre impe-
tret veniam vanitati. Copiosa caritas tua
multitudinem cooperiat multitudinem peccatorum,
et fecunditas gloriosa fecunditatem nobis
conferat meritorum. Et sic nobis gaudere etc.

7 In die sanctissime Nativitatis domini Anno 1419

Gloria in altissimis deo Luce 2 et in
sequencia prime misse. Non potest
mea lingua dilectissimi huius celeb-
rime dei festivitatis explicare sed co-
gitari. Ecce enim ait propheta malachias 3
cogitate post diem adventus eius. Ecce mi-
nimi angeli mittuntur ex altis copiose predi-
care pastoribus dei huius gloriam. Ultima
est nunc adesse ex turba celesti ut unus
qui nobis parvuncula hodierne nativitatis
aperiret. Dum enim pretiose indignissimus
quanto dissimilis [illegible] gesto sit aliquis
lingua, mea rura et minor, insensibilis sensus
quem infinita novitate concurrit omnia, et
omnia preter virginis obstupuit. Fiunt mira-
bilia in celo sursum, sed longe mirabiliora in
terra. In celo oritur sidus novum, choruscat
in aere stellarum agmina angelorum, illuminantia
quidem quasi illuminata sed lux non illuminata,
fons lucis omnia illuminans, in terra oritur de vir-
ginea terra, de terra [illegible] veritas orta est ha-
bitantibus qui in regione umbre mortis lux or-
ta est eis ysa. 9. Ecce utique vere non valeo
solus tante magnitudinis gaudia celebrare. Ad hoc sancta
scriptura hoc nos hortatur. 9. Exultemus in domino
dilectissimi et spirituali iocunditate letemur
quia illuxit dies redemptionis nove, reparationis
antique, felicitatis eterne. Reparatur enim nobis sa-
lutis nostre annua revolucione sacramentum ab ini-
cio promissum, in fine redditum sine fine man-
surum, in quo dignum est nos sursum erectis
cordibus divinum adorare misterium, ut quod
magno dei munere agitur, magnis ecclesie
gaudiis celebretur. Unde hoc est quod celestis illi-
us [illegible] gabriel archangelus evangeli-
zat qui ut vult augustinus [illegible] 3 de mirabilibus
sacre scripture, officia annunciacionis ad christi

ortum pertinens fecit dicit enim evangelizo
vobis gaudium magnum quod erit omni populo.
Non utique tardius quam fecerunt heri vani
quia summis dei beneficiis, [illegible]
abutentes plus solito sed hodie in virginitate
sacre quam angelorum multitudo iubilantes ex-
ultant dicentes Gloria in altissimis deo
ac si aperte dicerent hoc vobis nobisque
est dignum gaudium, quibus quos salvator hodie
natus est. Sic itaque gaudete, quo nos
glorari videtis, ut quod gloriatur et exultat gloria
in deo dicens nobiscum corde et ore gloria
in altissimis deo propter tria sunt
Gloria in altissimis deo. Unde propter quinque
talium gaudiorum novitas, primum quia re-
paracione acquirit gloriam deo; 2º quia nos
deo impendere tenemur pro tantis beneficiis gloriam.
Novitatem hodierne considerantes an-
gelico dicimus eloquio quod ait Evange-
lizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo
quia natus est vobis hodie salvator qui
est christus dominus in civitate David. Inde
dicitur in hoc loco scriptura hec mundi in forma
filius dei de celestis sede descendens,
et a patria gloria non recedens, novo ordine
nova nativitate generatus. Novo ordine
quia invisibilis in suis, visibilis factus est in nostris,
incomprehensibilis voluit comprehendi, ante
tempora manens esse cepit ex tempore. Universi-
tatis dominus servilem formam obumbrata
maiestatis sue dignitate suscepit.
Impassibilis deus non dedignatus est homo — hat nit vsmahet
esse passibilis, et immortalis mortis le-
gibus subiacere. O novitas inaudita
O mirabile [illegible] nichil in divinis actio-
nibus simile reperitur. Creavit siquidem dominus
in principio [illegible] creaturam tam spiritualem quam
corporalem, quam bonitatis sue [illegible] capere po-
terat intellectu, percipere esse gressus, ita
[illegible] ut incomprehensibilis infinitatis manet
distantia creatoris a creatura, nichilominus
est cuius decore perfectionis creature comparata
ad creatorem sed nunc mirum in quantum hodier-
na die novus homo sua maiestas apparuit
ita sublimavit, sed illi comperavit
ut nichil esset divine perfectionis quod non
homini conveniret, neque aliquid assumpti non
[illegible] culpa ignorancia ac similibus
exceptis quod non sibi attribuant. Quoniam ipse
quod novus homo natus, natus hodie ex vir-
gine, vocatur potius peregrinus sed est filius al-
tissimi per natum. Ecce angelus virgini

prodijt deo [illegible] et quod nascitur ex te sicut
ab omni peccati macula incorruptum, vobis unu[m]
altissimi filius. Ita hodie genitus ex matre
ut non minus eternaliter genitus ex patre, et homo
quem hodie virgo peperit, ipse et condidit ac
formavit a principio creaturas, sicut sicut
est per hodiernam nativitatem ut deus ap-
paruit incarnatus genitus, infirmus, palpa-
bilis, passibilis, mortalis. Et hoc est
contra omnes dicentes in deo [illegible] ...
sibilis, impassibilis, immortalis. Et ut
dicam [illegible] ipse xpistus est creatus et in-
creatus, passibilis et impassibilis, mortalis
et immortalis. Non tamen confuse sed
substancie sunt nature sed in eadem ypostasi uni-
te. Unde Athanasius: unus non confu-
sione substancie sed unitate persone. Pro
cuius intellectu advertendum quod in xpisto sunt due
nature, divina scilicet que est eterna, et humana
temporalis composita ex vera carne de vir-
gine sumpta et anima [illegible] creata.
Hec due nature divina et humana
uniuntur in persona verbi sed non confunduntur
neque permiscentur quia neutra in aliam
convertitur. Non enim humana natura transit
in divinam ita quod sint eadem penitus, sed
manet integra et quo ad se [illegible]
habens suas naturales proprietates [illegible]
sed [illegible] per gratiam perfectas [illegible]
aliud a divina. Neque ex duabus [illegible]
componitur aliquid tertium puta xpistus sicut divi-
num suppositum quod ex anima et car-
ne fit unus homo [illegible] non est
simpliciter alia anima vel carne, et [illegible]
anima vel caro, sed quoddam totum ex illis
duobus sibi [illegible] unitis compo-
situm. In composito autem persona divina
[illegible] unitur divina natura et humana ab eterno
patre et fuit ab eterno sed anima humana
hodie nata [illegible] persona xpisti
est realiter natura divina in se simplicissima
[illegible] Non enim divina natura est
pars eius [illegible] vel humana natura est
pars eius [illegible] ut deus est a patre, et ita
[illegible] non est persona verbi, quia aliud est quod as-
sumpsit, aliud quod assumptum est [illegible]
[illegible] Et per hoc sufficienter
[illegible] unita in suo [illegible] incorrupti-
bilis et inalterabilis unite sunt due
nature, neque natura divina excedit a propria
simplicitate, neque [illegible] humana

in deitatem naturam. Neque ex duabus una facta
composita natura. Composita enim natura venit
ex quibus componitur [illegible] vel substancialis ex
[illegible] sicut xpistus [illegible]
[illegible] xpistus [illegible]
quod licet est assumpta natura humana in
unitate persone, sed non est persona verbi, vel per
eius [illegible] sicut [illegible] quia [illegible]
est assumpta, que sibi dilecta posset
in se [illegible] ad verbum [illegible], et ita sus-
tentificari a verbo, longe nobilius [illegible]
[illegible] in se ipsa, et longe nobilius est esse
non personam et dependere ad verbum quam esse
personam et [illegible] Sicut si [illegible] aliquis
[illegible] per [illegible] impossibile posset esse ex
[illegible] et [illegible] longe no-
bilius esse [illegible] non est [illegible]
[illegible] separatum [illegible] est
ymago mortua, non cognoscibilis, sed quando
est actu vivat [illegible] Sic de anima possibilis
[illegible] Per hanc autem unionem sic huma-
na natura [illegible] verbo, ut deus denomina-
tur quia tribuit proprio supposito
[illegible] quod verbum [illegible] est homo ut dicitur
[illegible] verbum caro factum est, non tamen [illegible]
quod [illegible] et non suppositi. Nam verbum non est
natura humana, non est [illegible] ex carne et anima
non est assumptum [illegible] Sic et natura divina [illegible]
suam perfectionem [illegible] non natura humana sed sup-
posito humano [illegible] verbo quod est homo. Et ita persona
verbi quod est persona xpisti, una est non due, quia
et deus est et homo, quia in duabus naturis sub-
sistit, divina scilicet et humana, ut dicit [illegible]
[illegible] xpistus est persona gemine substancie et
[illegible] homo [illegible] intelligendum est. Athanasius
Sicut anima [illegible] et caro unus est homo, ita et deus
et homo unus est xpistus. Non ut solus sit [illegible]
[illegible] sed quia ita [illegible] xpistus est unus
in una persona subsistens in duabus naturis. Sicut
homo compositus ex anima et carne unus homo non duo
[illegible] quantum sublimata atque exaltata
est humana natura, quod deus ut a [illegible]
est assumpta, [illegible] digitati [illegible]
[illegible] sed super omnes creaturas exaltata.
Unde exclamat ecclesia: O culpa nimis
beata que [illegible] est nostra. In [illegible]
nova nativitate [illegible] immacu-
lata dignitas [illegible] nescivit

Ita quod [illegible] ad verbum unitatem non
ad modum unionis. Sic [illegible] homo
sicut [illegible] est homo, quia [illegible] homo [illegible]
[illegible] alia [illegible] ex [illegible]

Vnische [illegible]

Dr. A li 3 d[istinctio]ne

et in partu dolorem caruit. Et bene quia
de virgine mutata est in virginem maledictio
eue. Solo peperit a quali maledictio
liberata et a dolore pariendi. Nec
mirum si dolorem non sensit mater que
sibi dolores mundi. Duo comparantur quae
sentit humana fragilitas pudor et
dolor. Utrumque christus tollere venit, cum
utrumque suscepit, qui ut esset salus
mortem, et morte turpissima condempnatus
est ab iniquis. Itaque ut nobis fiduciam daret
quod hec tollet a nobis, primum sua immu-
nem ab utroque servavit. Nec solum proprio
sine pudore et partu sine dolore, sed etiam non
est sine corruptione. O vere novitas inaudi-
ta, virgo peperit et post partum inviolata perman-
sit. Fecunditatem prolis cum omnibus integritate
et gaudium matris habens cum virginitatis honore.
Hoc est quod ipsa in ipso psalmo super modum
ammiratur dicens, capitulo 66. Antequam parturiret
peperit, parturivit id est partu dolorem sentiret
et loco quem marcius dicit capitulo ante quam ve-
niret partus id est dolor ex partu peperit mas-
culum. Quis audivit unquam talia, quis
videt huic simile qui dicat ullatenus. Non
sine dolore peperit sed cum ineffabili gaudio
Sed gaudium magnum annunciatum est pa-
storibus ab angelo, quantum putandum est gau-
dium fuisse virginis de tanto filio. Sed ad
presenciam christi adhuc in utero latentis vates ex-
ultavit infans in utero exultavit et ipsa mater
elizabeth, quanta leticia mater virgo exul-
tavit in eius die fonte gaudiorum. Sed si eius
conspectui ipsa mater exultaverunt spiritu in deo
salutari suo. Numquam dulcedinis torrens
cordis intima impleverit, dum primo cum corpora-
libus oculis carnem est filium unigenitum ipsa-
que tenellam, quem firmissima fide corpo-
re credidit deum, et ipsum quem prima que ge-
nuit adoravit. Sic exclamat anselmus
in oratione de virgine. O magne admirationis
gratia o ineffabilis suavitas, o venera-
bile magnum quod sentimus, ipsa est virgo
ipsa et mater dei, ipsa genitrix ipsa eius
ancilla, plasma eius ipsa que genuit.
Quis unquam hoc cogitare potuit, ut mater
virgo esset, et tacta generavit, quod et virgo perman-
sit et virgo genuit. Sic quidam rubus
comburi videbatur, et ignis eum non tange-
bat. Sic tres pueri olim in camino ignis
se habebant, quos tamen non ledebat in
cendium, nec odor fumi erat in eis. Vel
sic danielis inter lacum leonum inclusus

allatum est praedium ab abacuk clau-
sis non apertis. Certe hec sunt hodierne
gaudia solempnitatis, et quod exponamus
de eius cum angelis gloria deo in altissimis.
Et tamen de primo principali. Gloria
et gloria deo in altissimis gloria, in hac solem-
pnissima filii sui nativitate angelorum
nobis instruxit exercitus. Laudent enim quod sunt
angelorum cetera tamen celebri voce, nova
annunciatis gaudia, gloriam canunt in altissi-
mis deo. Nunquid natum sibi annunciat sal-
vatorem, qui salutem sibi accepta nunquam
perdiderunt. Nam sunt post suam crea-
tionem longe positi ex natura, nimio positi
hoc perdiderunt sed salvati sunt per fide, bene fue-
runt alia et maiorem expectabat
beatitudinem quam esset quod acceperunt celestis
gloria videt in dandam trinitatis, ut sibi
natum gaudeat salvatorem. Certe
augmentatio non erat essentiale eorum beati-
tudo sed expectabant mirabiliorem vim eorum
gaudium crescet, quia et beatitudine angelorum
post non tamen in eis, quamquam dicere illi aliquis
dominum supplere se elevant super se, dominum
apperitis. Sic natus est ender traxerunt sem-
piternam partem sollarum magna sed nostra
ad hoc numerum angelorum sibi. Hac enim
quae per hanc natiuitatem ex hominibus recu-
perant, ex parte dicit exultat, qui
laudat dicens gloria in altissimis deo.
Si ergo tam considerans nostram salutem suam
deputat, prima liberatio de laudes
canunt. Ideo bernardus in hoc ait ab exul-
tantibus angelis nascente domino gloria in ex-
celsis deo canitur, et in terra pax hominibus
bone voluntatis nunciatur. Videt in celestis
ciuibus ex omnibus gentibus fabricandum de quo
venerabili parietem ope quantum laudat
humilitas hominum, cum tamen gaudeat
sublimitas angelorum. Nos ergo abiecti
de paradiso extorres per longa exilia er-
rantes, quibus ulla erant spes veniendi per
hanc nostram partem accepimus ad auctorem
nostrum conducendum, ut de servis efficiamur
liberi, de exulibus filii, longe maiora
consequentes quam angeli, multo confundimur
de nostra negligentia et ingratitudine
si non corde devoto reddiderimus gloria
in excelsis deo. Sed quia gloriam red-
dimus eius gloria sed celum et terra, ab
ortu partem, ullam incipit addicionem

sic ut diminuetur, qui considerans propheta
ait bonorum meorum non indiges. Sic hec
gloria dei ne sic infinita sit, ut nunquam pos-
sit aliquid sibi ex nostra parte addi, cum nostra
gloria divine copulatur, in quo nos glorificamus
et magis quam deus. Deum videlicet in illo nos glo-
rificamus, cum quando non in vera gloria. Sic enim
iubet propheta ps. 28 afferte domino gloriam
et honorem, afferte domino gloriam nominis eius.
Sic enim deum glorificat, quasi qui in domino
gloriatur. Eiusdem autem est gloriari in domino et
confidari in domino, laudare deum, honora-
re. Deum itaque glorificamus, dum con-
de de eius gloria exultamus, sicut illud ps. Ex-
ultabunt sancti in gloria, orate gloriam deum sua
gloria ac perpetua beneficia laudamus, sicut
illud ps. 26. A finibus terre laudes
audivimus gloriam iusti. Opere glorificamus
deum divinis operibus deum honoramus, sicut
dicitur ut videant opera vestra bona et glorifi-
cent patrem vestrum qui in celis est. Cum gaudemus
confidentes considerare ac beneficiorum suorum
memoria pro nobis letamur in divina boni-
tate corde volumus deum esse summe perfectum
optimum, potentissimum, sapientissimum et simpli-
cissimum ac infinitum atque super omnia
complacet nobis eum talem esse, quod cum ita deum
super omnia diligere, tunc corde iubilantes di-
vinus gloria meditamur in altis et altioribus
sicut in altissimis deo bonis. Et quanto in-
tensius summam atque altissimam dei gloriam
volumus, tanto magis crescit in nobis gau-
dium et leticia, quod ad impleandum desid-
erium presens leticia sufficiunt pro eis divine
voluntatis iniciantes non glorificat deum,
quoniam non volunt hunc esse perfectissimum
volunt dei voluntate, sed suam sicut sic
divine ordinacioni inmutacione a
sua parte deo contrariam optantes non
sunt deum esse sapientissimum. Cum vero
creatura fruuntur, tamquam fine ultimo, eligen-
tes magis delectari in creatura quam in deo,
preferentes propria medii creaturis bonum, haut
dubium volunt deum esse optimum, cum ipse non
sibi voluntas preferunt tamquam finis ultimi
id vult esse optimum, bonum enim verum et fi-
nis convertuntur ex primo ethicorum. Isti ergo
tamen gloria in altissimis deo. Sic
cum debitam gloriam omnes perducamus eius bene-
ficia magnificamus, ut magis libet
audivi, aut eloquium deo qui dei sunt, licet

pervicacem velle dei magnificenciam cum aviditate
divine offensis et summus non delectacione plus
in hiis quam consuetis aliorum laudibus gau-
demus. Orate divinus gloria in altissimis deo.
Si demum totos nos reddimus deo cui-
us toti hodierna nativitate nos dedit, omnes
nostras operaciones in deum ordinando, sicut dicit apostolus
Sive ergo manducatis sive bibitis sive
aliquid aliud facitis, omnia in gloriam dei facite.
Opere canimus gloria in altissimis deo. Sic
aut tanto facilius faciemus, quanto diligen-
cius divina beneficia hodie nobis exhibita
sicut oblivioni memoria adsanxeris s
cum gratiarum actione meditemur. Digne et sic
nobis concedat dominus noster ihesus christus pro nobis
hodie natus cum patre et spiritu sancto in secula be-
nedictus. Amen.

D

In die sancti stephani prothomartiris

Et in terra pax hominibus, luce 2°.

Pacis adversarius dyabolus a principio sue
creacionis pacem in celis turbavit, commiuncias
excitavit, bella movit, sicut enim dicit iohannes
apocalipsis 12: Prelium magnum in celo michael
et angeli eius preliabantur cum dracone et draco
pugnabat et angeli, et non valuerunt
neque pro eis

Introductio de 2° dominica

9 Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. Zacharias 9° [illegible]

[illegible]

Dominica 2ª adventus

10 Erunt signa in sole et luna et stellis. Luce 21 [illegible]

[illegible]

11

Dominica 3 adventus

Renunciate Iohanni que audistis et vidistis. Mt. xi.
Fratres mei carissimi in hoc sacro tempore adventus
domini quod preteritum et ad futura festivi-
tate dignum celebrandum firmissima nos
fiducia ... fundata ... fundata ...
... nostri ... [illegible]
...
...

[illegible]

12

In nativitate domini 2

Natus est vobis hodie salvator. Luce 2.
Solet res expectatissima ac venerabilis
... ab hominibus desiderata
... magis diligi ... venienti ... multo tem-
pore ...
... [illegible]

13 Ergo adoranda ... [illegible] — geturwdig

... [illegible]
... hodie salvator. Ave maria

14 Natus est vobis hodie salvator qui est Christus dominus Luce 2° [illegible]

[illegible] salvator [illegible]

[illegible]

Natus est vobis hodie salvator qui est Christus dominus [illegible]

[illegible] salvatoris [illegible]

[illegible] salvator [illegible] nomen salvatoris [illegible]

[illegible] Natus est vobis hodie salvator qui est Christus dominus [illegible]

16 Natus est vobis hodie salvator qui est Christus dominus in trinitate domini [illegible]

[illegible]

15 In nocte nativitatis

Natus est vobis hodie salvator qui est Christus dominus Luce 2°

[illegible]

expr[illegible] mund[illegible] in civitate david haut
dubium quin bethleem iude in signum quod
de signo nostro [illegible] Et sic ad literam h[ic]
historie sunt asserenda sed locorum temporum
concordancie esse [illegible] conside[illegible] [illegible]
quomodo natus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
promissa [illegible] fundamentum de tribu iuda pro-
pter david [illegible] bethleem nasciturus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tropologice
sufficiat [illegible] [illegible] negligendo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] volunt non [illegible] Quod
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] laborem [illegible] Amen

97 In festo epiphanie
Obtulerunt ei munera aurum thus et mir-
ram Mt 2o Celebrato [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mole [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] david
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
a pannis [illegible] [illegible] [illegible] Non [illegible]
[illegible] gaudijs et hunc diem [illegible]
agamus [illegible] ad [illegible] adorandum
dei filium tres magos prima stella [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Possemus [illegible] [illegible] leo
[illegible] [illegible] [illegible] hodiernam festivitatem multa
documenta [illegible] [illegible] dum [illegible] [illegible]
declarant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] filium dei au-
diunt et credidit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] clamaret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vel ad [illegible] dum angelo [illegible] pas-
tores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] ut putaret [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut ad [illegible] joseph
familia [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible]
magos in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
monuit et ad [illegible] [illegible] [illegible]
attrapit [illegible] dubio [illegible] [illegible]
sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in toto mundo [illegible] erat [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] stella [illegible] magorum vi-
sum splendent [illegible] vel orbem
non refulsit et illamque [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] bonitatem dei [illegible] [illegible] [illegible]
qui crediderunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] auctor [illegible] adoremus [illegible]
[illegible] [illegible] quem magi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] offerentes [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] obtulerunt ei munera aurum thus
et mirram [illegible] [illegible] [illegible] Amen

98 Dominica infra octavas epiphanie
Obtulerunt ei munera aurum thus et
Oblacio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fes-
tivitate quam [illegible] octo diebus celebri-
[illegible] [illegible] [illegible] oblatam
[illegible] non negligenda [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] salutem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
salutem ordinavit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fine [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] attingit a fine [illegible] ad finem
fortiter et disponit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] magos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] stella [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad stelle
[illegible] [illegible] signi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] leo ait [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non esset obscurum Et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Jo A
[illegible] [illegible] [illegible] illuminavit [illegible]
[illegible] [illegible] stella [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] agentem [illegible]
[illegible] [illegible] Nec [illegible] sola stella ap-
paricio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
verum deum et hominem [illegible] [illegible]
[illegible] adorandum [illegible] [illegible] quo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et munera oblacio Et [illegible]

[illegible]

19 Dominica prima post octavam epiphanie

Cum homo primum bonum vinum ponit [illegible]

[illegible]

20 Dominica in Lxx

Multi sunt vocati, pauci vero electi. Matth. 20

[illegible]

proprie [illegible] dolibus assumendi de ipso hic dampna [illegible] et salutis dispendia [illegible] sunt quibus [illegible] multi sunt vocati et pauci electi. Post dominicam

21

Dominica in lx

Qui habet aures audiendi audiat. Luce 8. Ad predicationem [illegible] via qui venit ad vitam et ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] parvitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

22. Dominica in l^o

Cecus quidam sedebat secus viam mendicans. Luc. 18. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Cecus quidam sedebat secus via [illegible]

23

Feria 4 cinerum

Te autem faciente elemosinam nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. [illegible]

[illegible]

augusti in suo enchiridion c. xx Verum [illegible]
[illegible]

24

Pudor [illegible]

[illegible]

Penelope [illegible]
[illegible]

[illegible] Amen

25

[illegible] Remissus

[illegible]

q[uo]d s[an]c[t]us [illegible] confert [illegible] in [illegible]
[illegible] superfluitates [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] superfluis [illegible]
[illegible] superstitio [illegible]
[illegible] et fide [illegible]
[illegible]
[illegible] optima [illegible]
[illegible] potuerit [illegible]
[illegible] nos [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
a [illegible]

20 **Dominica Oculi**

Omne regnum in se divisum desolabitur Luc. xi
Communis de temporali regno experientia teste
verum salvatoris refertur [illegible] spi-
rituali [illegible] regno [illegible]
a nobis cognoscatur. Possumus namque omnem ho-
minem [illegible] illud Hugonis in de [illegible]
Nobile regnum possidet qui cor suum pos-
sidet [illegible] non carnale sed spirituale
[illegible] homo esse regnum [illegible]
[illegible] ait [illegible] nos regnum et sacerdotes
deo [illegible] homo [illegible]
[illegible] regno temporali [illegible] hostiarii
[illegible] voluntas [illegible]
[illegible] potentie [illegible]
[illegible] officiales
[illegible] tribunos [illegible] qui [illegible]
[illegible]
ymaginativa cogitativa fantasia et
sensus communis [illegible] potentias [illegible]
na vegetativa, motiva. Civitates
sensus singulos visum tactum [illegible]
et turbas et familias [illegible] operationes
et motus varios ac sine [illegible]
[illegible] cogitationes ac multiplices
affectiones. Regnum hoc dum dividitur
[illegible] a corpore [illegible] corpore [illegible]
[illegible] ad alia [illegible] negotia. In
se vero dividitur [illegible] discordat
voluntas. [illegible] divisione regnum deso-
lationem incurrit [illegible] regnum qui
[illegible] ad esse spirituale et [illegible] longe
nobilius quam voluntas possidet [illegible]
[illegible] regere nos in ista [illegible] gratiam
et iustitiam [illegible] sapientia
[illegible]

bitat in corde prudentis qui [illegible]
discretionis a se dividitur [illegible]
regnum desolatur. In pace [illegible]
[illegible] ubi [illegible] bello [illegible] pugnat
voluntas [illegible] regnum [illegible]
[illegible] desolari [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] regnum
in se ipsum divisum desolabitur [illegible]

21 **Dominica Letare**

Accepit panes Ihesus et cum gratias egisset
distribuit discumbentibus. Ioh. 6
Appropinquat dies festus [illegible]
[illegible] gaudet [illegible]
[illegible] appropinquat pascha
[illegible] Iudei [illegible]
gaudent [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pascha
[illegible] pascha
[illegible] magnum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] magnum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pascha [illegible] Pascha [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] morbi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pascha
[illegible]

cor(um) irridebat p(ost)q(uam) ab infirmitate [illegible]
gaudebat m(agis) q(uam) [illegible] ut p(ro)b(at) narrat
[illegible] ut ps(almist)a familiares accepit
parum & in gra(tia)s [illegible] distribuit
disc(ipu)lis b(e)n(e)d(i)c(ti)s. De quib(us) p(er) g(rati)am. Amen

28 **[D]nica i(n) passio(n)e**

[Q]uia b(e)n(e) dicimus nos q(uia) samaritanus
es & demoniu(m) habes. Joh. 8.
[Cl]emens dil(e)c(tissi)mi multis modis d(e)
[illegible] ad [illegible] sollicitudine
[illegible] nos [illegible] videtur [illegible]
[illegible] [illegible] ipse ad nos [illegible] & [illegible]
q(uo)d [illegible] passionis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] divina
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
di [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nobis [illegible] & [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] & [illegible] [illegible] & [illegible]
[illegible] & [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
& [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] & [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
passionis [illegible] [illegible] [illegible]
& [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad h(oc) [illegible] [illegible] ipse [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] & [illegible]
[illegible] samaritanus [illegible] [illegible]
non [illegible] non [illegible] non possessore
non amico sed iudaica blasfemabat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
triumpho [illegible] [illegible] spoliato [illegible]
q(uasi) samaritanus non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] barbaris [illegible] non
spoliat [illegible] [illegible] qui spoliat et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] balsamo [illegible] et [illegible]
[illegible] corporis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] palatii [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dormiat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[A]spiciamus in auctorem fidei n(ost)re et
consumatorem [illegible] qui p(ro)posito sibi
gaudio s(ustinuit) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sibi pati [illegible] et [illegible] nobis sustinuit
[illegible] confusione contempta. Heb. 12. [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] passionis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab illo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] & hoc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bn
[illegible] [illegible] [illegible] Amen

29 **Do(minica) in palmis**

[D]icite filie Syon ecce rex tuus venit
tibi mansuetus. Zach. 9. Mt. 21.
[Q]uamvis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hodie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] passionem [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] h(oc)
festo [illegible] passio [illegible] [illegible] [illegible]
hodie [illegible] passio [illegible] hodie [illegible]
[illegible] passio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magis (vel ? [illegible])
[illegible] [illegible] [illegible] h(oc) agit [illegible] memorand(um)
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad sua(m) passionem
[illegible] [illegible] passionem sua(m) [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
appellavit & ut rex voluit suscipi [illegible]
[illegible] palmis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
a turba ut raperent [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fugit in
monte(m) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ipse [illegible] sibi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] voluit [illegible] [illegible] [illegible]
lapides clamassent [illegible] [illegible] [illegible]

in deo vincit. Nunc patet ar[illegible] q(uod)
in bellando pro pace subditorum. Nam
et filii Israel adverso petentes regem sibi
dari a Samuele propheta, ut egrederetur
ante eos et pugnaret bella eorum pro eis,
1 Reg. 8. Verus itaque rex noster Christus in
hunc mundum ut fortis ille armatus
[illegible] gravis spoliatoris ac mortis
timendus, fortior ipse debellaret et
vincens eius spolia divideret, semper
pacem perditam humano generi restauraret.
Venit igitur sponsus de thalamo in regio ap-
paratu vestimentis septus undique vulne-
ribus tinctis ut per passionis ignomi-
niam et mortis triumpharet purpu-
ra. Indutus est die belli statuto rubea
regio purpura corona spinea, et sceptro a-
rundineo. Arripuit armaturam
non ferream, telum contra gladium, galeam lo-
ricam et scutum sed crucem clavos lanceam
vestes flagella colaphos, quibus pugna-
re [illegible], quibus et triumphavit non ferien-
do sed sustinendo, non mutuo vindican-
do sed liberaliter persolvendo. Non vio-
lentia corporis exercendo sed in multa
patientia et mansuetudine mortis sup-
plicium dignanter [illegible]. Ad cuius considera-
tionem nos sic propheta admonet et
excitat dicens. Ecce rex tuus venit tibi mansu-
etus [illegible]. Ave.

30 In die sanctissimo pasche

Precedet vos in galileam ibi eum vide-
bitis. Marci 16.
Gaudium ineffabile summeque nobis salu-
tare sollempnitas attulit festi summi
in quo salvator noster post acerbissima dolorum gravis-
sima tormenta quibus in cruce moriens
mortem occidit, infernum momordit,
stola immortalitatis indutus glorioso animo et
corpore resurrexit. Sua namque resurrectione
iocundissima [illegible] nobis [illegible] gloriam
perpetuo possidendam. Reformabit corpus
humilitatis nostre configuratum corpori claritatis
sue ut ait apostolus Phil. 3. Dicit Hugo de sancto victore
li. 12 mors [illegible] resurrectionem

quia ipse dux noster quidquid in nobis ef-
facturus est resurrectione. Ipse enim quod
ipse noster nobis promisit, que sui capitis
gloriam sequuntur membra. Idcirco etiam
redemptor noster suscepit mortem, ne
mori timeamus, ostendit resurrectionem
ut nos resurgere posse confidamus. Gregorius
rogo karissimi non toto exultandum est animo
quod immortalitatis gloria expectatur. Ad so-
lempnitates glorie. In diebus [illegible]
in diebus autem [illegible] non computanda
in mensibus [illegible] non nu-
meranda sed eternitatis [illegible] ascribenda.
[illegible] 22. [illegible]
[illegible]
[illegible] mediis [illegible]
nobis gloriam promittit. Non [illegible] dies
quibus [illegible] evolvitur [illegible]
[illegible] septima dies [illegible] octava
eternitatis est dies [illegible] completa septi-
dierum vicissitudine [illegible] finem
[illegible] octava
dies post [illegible] septima non [illegible]
resurrectionem [illegible] salva-
tor noster sexta feria passus est,
sabbato quievit in sepulchro
et octavo id est hodie resurrexit a
mortuis [illegible] moriturus. Nam pe-
na [illegible] miserie [illegible]
[illegible] letitie [illegible]
[illegible] gaudia [illegible] cumulat
[illegible] maiora in futuro [illegible]
[illegible] Ad quod [illegible]
[illegible] gaudio [illegible]
[illegible] surgens ex
mortuis in galilea [illegible]
[illegible] videndum [illegible] beatitudi-
nis [illegible] promittit [illegible] an-
gelo missa apostolis precedit vos in
galileam ibi eum videbitis. Sed quia ab-
surdum [illegible] et meditatur [illegible]
gaudium [illegible] sicut dudum in prin-
cipio parentis [illegible]
[illegible] gaudete [illegible] apostoli cum gaudio
[illegible] flentibus. Deprecemur [illegible]
[illegible]
[illegible] gratiam. Cui sit [illegible]
addito Ave maria etc.

31 F 2

Ibi eum videbitis sicut dixit vobis
Surgentis domini notat verbum quod promittit [illegible]
[illegible] dominus [illegible] de [illegible]
[illegible] visio et tota merces [illegible]
[illegible] [illegible] promittit [illegible]
visio [illegible] [illegible] absolute vi-
debitis [illegible] loco in quo videbitis eum [illegible]
[illegible] ibi [illegible] [illegible] dubium quod
in galilea [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] et illuc [illegible] surgentem [illegible]
tor non [illegible] non ad [illegible] [illegible]
de quo [illegible] [illegible] sic nos [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible]
vade in galileam ibi videbitis promittit
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et vite [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] in sublimi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] qui
[illegible] in [illegible] vos [illegible]
[illegible] vos in galilea [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad mortem [illegible] ad mortem [illegible]
mortem [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] deo [illegible] [illegible] dominum vi-
debitis [illegible] non in vita [illegible]
[illegible] in vita [illegible] quo deo [illegible]
[illegible] [illegible] oportet promittit videbitis
ibi eum videbitis [illegible] [illegible]

32 F 3

Videte vos in galilea ibi eum videbitis
[illegible] [illegible] in galilea ubi
[illegible] [illegible] promittitur [illegible] [illegible]
[illegible] vera [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vite [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] dominum [illegible]
gaudium resurrectionis [illegible] [illegible]
dominum [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] non ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et gaudium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] bonorum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] qui [illegible] resurgit [illegible]
celebrat [illegible] [illegible] in galilea [illegible]
[illegible] hortatur apostolus ad coloss [illegible]

resurrexistis cum christo que sursum sunt querite [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] resurrectio
gaudet ut [illegible] [illegible] in galilea
[illegible] gaudebit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] audistis [illegible]
resurrectionis sibi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] gaudeo [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] et tollite [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
Hec nota gaudia [illegible] [illegible]
[illegible] ad galileam [illegible] ut ibi [illegible]
dominum videbitis [illegible] [illegible] ibi eum videbitis
[illegible]
[illegible] non [illegible] in [illegible] bono [illegible] dominum [illegible] possumus
in galilea ut ibi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et exhortatio ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] exhortabor [illegible] [illegible]
valde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pena [illegible]
[illegible] mala [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] parat Tolle [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tollet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a deo et aufert [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a vobis [illegible] [illegible]
Tolle [illegible] non [illegible] mortuus
[illegible] vere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
babilonis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Tolle [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
babilonis Apocalipsis 17 et 18 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aufert [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 19 [illegible] [illegible] ultra [illegible]
[illegible] 18 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mala [illegible] [illegible] [illegible]
Hec parabola Matthei 18 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et si non [illegible]

[illegible]

p(er) modu(m) [illegible] ut [illegible] c. 22 [illegible]

[illegible]

[illegible] mala [illegible] bo(na) [illegible]

[illegible] ob [illegible]

33 [illegible]

[illegible] in [illegible]

[illegible] c. 26 [illegible]

[illegible]

[illegible] ad [illegible]

p 13 [illegible]

[illegible]

[illegible] in [illegible] vigilias [illegible]

[illegible] labores [illegible]

[illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible]

[illegible]

34

Dominica Quasi[modo]

Scripta sunt ut credatis. Joh. 20

[illegible]

35

Dominica Misericordia Domini

Cognosco meas et cognoscunt me mee. Joh. x

[illegible]

36 Dominica Jubilate

Modicum et non videbitis me ... Joh 16

[illegible]

Dominica Cantate vacat

37 Dominica Vocem

Amen amen dico vobis si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis Joh 16

[illegible]

... Amen amen dico vobis etc etc

38 In festo Ascensionis domini ...
Recumbentibus undecim discipulis etc

39 Dominica infra octavas

Cum venerit paraclitus quem ego mittam vobis etc ...
Exaudi domine

40 In die sollempnis festi penthecostes

Spiritus domini replevit orbem terrarum. Sap. I. Est notandum quod celebrantes sollempnitatis presentis [illegible] adoranda [illegible] nota [illegible] hodie [illegible] filij [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

41 Feria 2a

Spiritus domini replevit orbem terrarum. Spiritus [illegible] bonitate ad ext[illegible] [illegible]

[illegible]

Et sic persuasione serpentis spiritus [illegible]
fuit illectus [illegible] obedientie, atque inde [illegible]
[illegible] originali iustitia perdita [illegible]
quod spiritui rebellabat, quia caro [illegible]
ac quia spiritus [illegible] ita ut [illegible]
non obediret, sed eam impugnaret [illegible]
[illegible] sibi spiritum subiugare [illegible]
[illegible] non [illegible] Et [illegible] Augustinus
[illegible] non [illegible] non pace [illegible]
[illegible] ad carnem suam [illegible] apta [illegible]
ad [illegible] odio haberet [illegible]
[illegible] bella [illegible] dignitate [illegible]
[illegible] obedit [illegible] totus [illegible]
[illegible] fastidium [illegible] ordina-
[illegible] subegit

Mulieres [illegible] ab homine [illegible]
[illegible] non potuit ut spiritui carnem suam
non [illegible] non rebellaret [illegible] spiritum [illegible]
[illegible] oculis [illegible] obiecit [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] amaret [illegible]
[illegible]
[illegible] amoris [illegible]
[illegible] et amor [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible] sufficit [illegible] in carne
[illegible] spiritum [illegible] subiugaret [illegible]
[illegible] spiritum [illegible]
[illegible] sublata [illegible]
[illegible] non [illegible] consolationem
[illegible] visibilem [illegible] invisibili [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] copiosis [illegible]
a [illegible] Christus dominus complevit [illegible]
[illegible] Amen

Capitulum 2

Christus dominus complevit orbem terrarum. Capitulum primum.
Christus filius dei [illegible] terrarum orbem complevit ut [illegible]
[illegible] in terra [illegible] operando [illegible]
[illegible] bonum [illegible]
mali [illegible] sibi [illegible]
[illegible] de mundo [illegible] in mundo [illegible]
[illegible] de mundo non [illegible] de mundo [illegible]
mundana [illegible] in mundo [illegible]
[illegible] de-
mundo non [illegible] mundum [illegible]
[illegible]
[illegible] pauperes [illegible]
et mundo [illegible] odiosi et indigni [illegible]
[illegible] mundo non [illegible]
non [illegible] de mundo [illegible] ut mundus [illegible]
[illegible] proposi-
[illegible] mundi et [illegible] mundi [illegible] gloriam
[illegible] in mundo et [illegible] de mundo [illegible]
[illegible] mundus [illegible] diligit et [illegible]
[illegible] mundo [illegible]
[illegible] mundus [illegible] diligit
[illegible]
non [illegible] difficile [illegible]
ad [illegible] ad habitandum, ad [illegible]
[illegible] domus
[illegible] et mundanus ad
[illegible] argumentum [illegible]
[illegible] salvator [illegible]
ad [illegible] argumentum mundi
[illegible] mundo [illegible]
[illegible] complet [illegible]
[illegible] consolationem non [illegible]
[illegible] Christus dominus complevit orbem
[illegible] Amen

42 Capitulum 2

Christus dominus complevit orbem terrarum. Capitulum primum.
[illegible]
[illegible] bonum [illegible]
[illegible] voluit orbem [illegible]
[illegible] intelligibilius [illegible]
[illegible] voluntate [illegible] voluntas
[illegible]
[illegible] voluntatis [illegible]
[illegible] voluntati [illegible]

iste sermo est [illegible] post festum penthecosten [illegible]
in laudem [illegible]

43

In festo beatissime trinitatis

Nobis ad unum deum pater ex quo omnia etc. Deorum pluralitatem non solum quam legimus fecerunt iudei et christiani sed et gentiles [illegible] multiplicabant nominibus unitatem deum omnium rerum secundum principium et principatum a quo omnibus datum est esse et vivere [illegible] ita ut multi [illegible] dubium [illegible] in mundo ut dicit apostolus ad Corinthios [illegible] ut dicitur hic. Verum hic solum deum scriptura non pluraliter ut deos sed eum predicat [illegible] sanctum et gloriosum [illegible] in essentia unum ut vult Hylarius de trinitate [illegible] non predicat. Nam [illegible] suo [illegible] intellectu [illegible] trinitatem [illegible] non capientes in unitate substantie personarum distinctionem et oppositionem [illegible] quibus [illegible] unitatem et distinctionem personarum negantibus [illegible] auctor fuit Sabellius. Aliis vero personarum distinctionem attendentibus et unitatem [illegible] quorum seductor fuerat Arrius [illegible] personas [illegible] eadem personam unam deo patrem unum filium unum spiritum sanctum. [illegible] essentiam [illegible] filium et spiritum sanctum non [illegible] personaliter distingui a patre asserentes. Contra quos in symbolo dicit Athanasius: Neque confundentes personas neque substantiam separantes. Et in Iohanne: Tres sunt qui testimonium perhibent in celo pater verbum et spiritus sanctus et hii tres unum sunt. Ecclesia catholica [illegible] festa [illegible] apparuit [illegible] volens [illegible] sabellianos personas non distinguentes hodierna [illegible] addidit solempnitate [illegible] personarum appropriando attribuit [illegible] unitati divine essentie [illegible] contra arrianos filium et spiritum sanctum a patre substantialiter separantes [illegible] essentia [illegible] ut sic suos filios [illegible] non solum trinitatem in unitate in festis propriis appropriatis sed et unitatem in trinitate [illegible] in solempnitate hodierna. [illegible] sermo apostoli [illegible] premissus: Nobis ad unum deum pater ex quo omnia.

44

In festo corporis Christi

Hic est panis qui de celo descendit Iohannis 6. Hodiernam dilectissimi festivitatem [illegible] ceterarum [illegible] sollempnitatum festivitate [illegible] et laudibus devotissimis celebremus. In qua preclarum nobis ac vitale [illegible] recolimus [illegible] gaudium, quod in nobis collata munera [illegible] et augmentatur. [illegible] ad salutem nostram salutis efficacia [illegible] descendit ad [illegible] effusionem [illegible] passionis [illegible] salvit, mortem nostram sua morte vicit, vitam [illegible] reparavit [illegible] patrem [illegible] sublimavit [illegible] amisse [illegible] dimittitur [illegible] laborum [illegible] qui non [illegible] de filiis [illegible] non custodierunt testamentum dei et in lege eius noluerunt ambulare. Et obliti sunt beneficiorum eius et mirabilium eius que ostendit eis. Non sunt recordati manus eius die qua redemit eos de manu tribulantis. Sic [illegible] audivit dominus et [illegible] misericors et miserator dominus memoriale [illegible] sacrificium [illegible] panem vite ac salutis hostiam nobis dedit. O memoriale dignissimum [illegible] hostia [illegible] dignitas [illegible] distincta [illegible] salvator [illegible] panem [illegible] de celo [illegible] in altari sacrificio [illegible] Hic est panis qui de celo descendit [illegible] Hic

Hic est panis qui de celo descendit. Sicut ceteris
difficilibus ut non possit hoc [illegible] exprimi
[illegible] [illegible] sed vix exprimere hoc opus
[illegible] [illegible] operibus admirandis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mirabilium suorum [illegible]
[illegible] [illegible] pauca [illegible]
[illegible] alios [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] salutis [illegible] opus [illegible]
[illegible] amoris [illegible] ubi palpitat lingua
[illegible] [illegible] [illegible]. In [illegible]
hoc misterium [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sive in [illegible] panis sive in [illegible]
sive in [illegible] oblacionis et sacrificii. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sacrificii [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] placet [illegible] [illegible]
[illegible] hic est [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] panis [illegible] qui de celo
descendit [illegible] [illegible] placacionis [illegible]
[illegible] placacionem de celo descendit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
panis qui de celo descendit fuit sacrificium
salutare pro nobis immolatum [illegible]
pro nobis [illegible] [illegible] offertur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sacrificium visibile
invisibilis sacrificii [illegible] [illegible]
signum est [illegible] invisibili sacrificio [illegible]
deo [illegible] offert [illegible]
sacrificium deo [illegible] [illegible]
[illegible] deo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sacrificio indiget
[illegible] [illegible] sacrificio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pontifex
ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur
ut offerat deo [illegible] sacrificia pro peccatis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] hostia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] hostiam [illegible]
deo placentem [illegible] [illegible] [illegible]
deo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
tales hostias acceptabiles deo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] oblaciones [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sacrificium
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hos-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] deo holocau-
stum offerebat [illegible] [illegible]
altare ad sacrificandum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] deo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sacrificia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] deo [illegible] [illegible]
sacrificium et oblacionem noluisti [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad figurandum sacrificium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nobis
hostiam [illegible] [illegible] qui de celo
descendit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pro nobis oblacionem et hostiam deo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hostiam
oblacionem [illegible] [illegible] [illegible] ad deum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sacrificia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] oblaciones [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sacrificia figurabat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] offe-
rebat [illegible] intelligebat figuram
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] figuraliter
offerebat [illegible] [illegible] [illegible]
in apocalipsi agnus occisus ab origine mundi
[illegible] [illegible] ab origine mundi figuratus
et promissus [illegible] ab origine mundi salvavit
[illegible] [illegible] exhibita [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
salutis [illegible] [illegible] hostia salutaris
[illegible] [illegible] sacramentis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hostia
[illegible] omnes [illegible] [illegible]
[illegible] agnus [illegible] ab origine mundi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] In hac [illegible] [illegible]
oblacione [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sacrificiis ut figurabat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

delicias sunt. Non est traditus ... dilecta
mea. Per ipsam accipimus gratiam nostram sal-
utis ... consummatis in passione
sua ... sibi ... salutis
eterne. Per ipsam adipiscimur ... gloriam
... ad ... per ... sanguinem
... Christus ... gloriam ... in ... ut
... effundi ...
... ad ... panis ... de celo ... in
... ut ad salutem ... in cruce
se offerret ... et ... de ...
... sacrificium oblationem ...
... de celo descendit ... carnis ... sacrifi-
cio ... offert ... cotidie in altari ...
sub panis specie. Ideo ... ad ...
... Christus ...
... mortis ... Ex aliis
duabus ... panis ... in altari
... sacrificium ... oblatio ... quia
sacrificium ... sacramenti ... est
... memoriale
et ... effectum operativum ...
... ad simplicium ymagines
... tabula ... pictura ...
... celebratur
... passionis Christi re-
presentativa ... immolatio ... et ...
immolatio ... christi ...
ad ... Christus ... oblatio ... hostia
ad salutem ... Rom. ...
... offerimus ... Et si cotidie
offeramus ad memoriam ... Christum
... hostia ... non multe ...
... immolatus ... Christus ... passus
... offert ... offert
Et ... hostia obtulit ipsam offerimus
... nos agimus ...
sacrificium. Et ... in ...
... mortuus ... in cruce ...
... cotidie immolatur ... sacro
... sacrificium ...
in memoriam ... passionis offeratur ...
... illud celebrandum ...
in memoria ...
... sacra
pia et suavis memoria ... morte
... mors ...
... noster ... Christus ... memoria
... voluit ...

... legitur ... sustinuit ... in cruce sua
... sanctissimum ...
... sacro
altari salutis ... passa ...
... mortuus ... fortitudine ...
... capiti ...
... morte ...
... dolor ... sanguinis ...
... morte ...
... Christus ... dolor ...
... gustu ... dulcedinem ...
... ut ... magis ...
... amoris ... voluit Christus ut
... misterium ... offerebat
... victima ...
memoria ...
... memoriale ...
... qui ... Christus ...
... apostolus ... nullo
... passionis
... memoria ... passionis
... amoris sibi ...
... memoria ... hortatur
... obliuis-
car ... Christus ...
... ad ...
... memoria ... oblivis-
car ...
... lingua ...
... dixit ...
... amica mea ... caput meum
... noctis
... memoria
... Christus ...
... gutte
noctis ... sudoris ... lacrimarum et
sanguinis ... passionis ad ...
... memorato ...
... memoria ... vobis
... memo-
ria ...
... salutis ...
... gloria ...
gaudio salutari ... littere ...
... lacrimas ...
... passionis ... multe
... figure ... Christus ... apud

fidelis in gl(ori)a et in mo(rte?) passionis sue sanctis-
sime memoria [illegible] ... [illegible] sacramentum [illegible]
memoriale [illegible] ut ineffabilibus
amoris memoriale radiatum nos amoris
flamma [illegible] Et hoc [illegible]
dilectissimi [illegible] est amantissimus dominus
ut in nobis [illegible] amoris
sui ignem accenderet ad nostram salutem [illegible]
nobis sui amoris incendium [illegible] de[c]la-
ravit. Cum [illegible] ut [illegible] deliciis ut
[illegible] sancti facti fuissemus deliciis ut
[illegible] et ut [illegible] nos di-
ligeret [illegible] a morte nos [illegible]
[illegible] ut [illegible] potestatem [illegible]
[illegible] et [illegible] monstraret [illegible] ut
[illegible] memoria
[illegible] amoris [illegible]
[illegible] adorandum
corpus et sanguinem suum [illegible] ut [illegible]
[illegible] in [illegible] publico
nobiscum manens [illegible]
[illegible] Hec [illegible]
[illegible] nobis dedit [illegible] alios [illegible]
nostram salutem [illegible] Dedit [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] In [illegible]
[illegible] 2° [illegible] 22
[illegible]
In [illegible] passione [illegible]
[illegible] hominis [illegible] nostram [illegible]
[illegible] In [illegible] salutis
[illegible] Joh. 6. Panis quem
ego dabo caro mea est pro mundi vita.
In [illegible] memoriale
[illegible]
et [illegible] in [illegible]
[illegible] In [illegible] et
cottidianum ad [illegible] cottidianorum
defectuum. Unde [illegible] meritis
[illegible] toto affec-
[illegible] sancti [illegible]
[illegible]
[illegible] panem [illegible]
[illegible] panis [illegible]
[illegible] qui
pro nobis [illegible] panis [illegible]
[illegible] in [illegible] seculorum feliciter
Amen

Hugo de arca [illegible]

[illegible] per [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] aliquis [illegible]

In festo corporis Christi. Sermo de eodem [illegible] 5

Gustate et videte quoniam suavis est dominus. Psalmus 33. Tradidit nobis dilectissimi
plenitudo gratissima dominus summum extra-
sacramentum quod et si hodie solito festiuo colitur
eius tamen fructibus [illegible] cottidie et nutri-
mur. Carissimi [illegible] corpus et sanguis
quod sacramentalibus velaminis speciebus venera-
mur [illegible] adorando [illegible]
Hugo [illegible] parisiensis [illegible] ac [illegible]
[illegible] fructus panis [illegible] cottidianus
et viaticum ad [illegible] Cuius
suavitatis fragrantia [illegible]
[illegible] ad gustandum eius fructus [illegible] fideles
invitat [illegible] gustate et videte quoniam sua-
vis est dominus. Ubi glosa [illegible] Gus-
tate carnem et sanguinem Christi et sic
videte id est intelligite quoniam suavis est dominus
id est dulcis [illegible] qui [illegible] pro [illegible]
[illegible] molestias in futuro. Infinite bo-
nitatis sue suavitatem ac dilectionis
sue [illegible] multiplicem [illegible]
[illegible] dedit [illegible] obsequium [illegible]
et [illegible] celum et terram [illegible]
pulcre et late Hugo [illegible] de
arca [illegible] Si voluerat [illegible] et [illegible]
[illegible] assiduo suo usu [illegible]
[illegible] potuerit [illegible] non [illegible] appe-
titum [illegible] Augustinus libro primo confessionum fecisti
nos domine ad te et inquietum est cor nostrum
donec requiescat in te. Ideo [illegible]
creaturas semper dedit [illegible] non modo
ad odorandum sed ad gustandum non mo-
[illegible] signum sue desponsationis
[illegible] et desponsationis testimonium
[illegible] eo qui desponsat. Pignus
ac [illegible] sue [illegible] ma-
iore valore [illegible] quod promissum est. Eodem
ac [illegible] in [illegible] quo [illegible]
[illegible] Cuius de [illegible]
[illegible] futuro [illegible] in [illegible]
que in [illegible] suavissimum [illegible] in hac
via [illegible] suavitatis [illegible]
[illegible] singulos [illegible]
ad [illegible] O quam suavis est
domine spiritus tuus [illegible] dulcedinem tuam in fi-
lios [illegible] pane suavissimo de
celo prestito [illegible]
[illegible]
[illegible] illuminati [illegible]
hac suavitate [illegible] delicatissimi
[illegible] ad [illegible] et [illegible]

audiuimus gustate et videte quoniam suauis est dominus etc. per quod Aue maria etc.

Gustate et videte quoniam suauis est dominus. Minus forte credibile in sermonibus nostris [illegible] mentibus vestris [illegible] apparet si non fide [illegible] multiplex deuotarum mentium experiencia demonstrat. Gustauerunt plurimi [illegible] cibo [illegible] mentes tota suauitate cordis repleuerat [illegible] ad corpus aliis [illegible] et in vocis exultaciones [illegible] illud psalmiste. In voce exultacionis et confessionis sonus epulantis. Refert [illegible] [illegible] magister de beata maria [illegible] dulcedine [illegible] voluptate [illegible] sancta inebriata [illegible] suspicione custodis in publico rapta clamauit volens in [illegible] fideles volens [illegible] Pulsata et exquisita [illegible] clamaui dimissa [illegible] vultu voce inquit cor meum et caro mea exultauerunt in deum viuum. Alterius quoddam [illegible] rupes venis [illegible] vinum amoris [illegible] non [illegible] Et [illegible] de beato [illegible] aliisque pluribus multa memorabilia [illegible] suauitatis sibi [illegible] historie continent approbate. Sed quid nos miseri dicimus ad hoc qui dominus singulis [illegible] anno viribus plurimis [illegible] pane [illegible] durauimus [illegible] ut in [illegible] bonis diminimur [illegible] nichil suauitatis experimur [illegible] frigidiores ab hoc [illegible] [illegible] nauseat [illegible] sicut cibo leuissimo sic de medina [illegible] filii [illegible] Ut [illegible] manet nos [illegible] vetustas [illegible] noue suauitatis capax non est. Nemo enim ut dicitur mittit vinum nouum in vtres veteres alioquin disrumpit vinum vtres et vinum effunditur et vtres peribunt sed vinum nouum in vtres nouos mitti debet [illegible] et ambo conseruantur [illegible] Vetus [illegible] et ad [illegible] [illegible] ab [illegible] Vo audiuimus [illegible] clamante [illegible] nouis [illegible] Ideo nichil nos sapit nouum [illegible] febricitans [illegible] [illegible] pessimis [illegible] [illegible] mi pinguedinem [illegible] deli[illegible] ideo [illegible] delicias [illegible] amarum [illegible] Ideo fastidimus [illegible]

cibo isto leuissimo. Nam si non dum gustare possimus agamus saltem [illegible] [illegible] [illegible] sollicitudine cibos quos delicatos non gusta[illegible] [illegible] credamus et nos fide audiamus [illegible] delicias [illegible] fructus et suauitates [illegible] ille [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] gustemus. Et [illegible] ineffabiles [illegible] et innumerabiles [illegible] suauitatis et fructus [illegible] sibi sufficerat [illegible] bonitati [illegible] [illegible] miracula [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] Panem [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] post [illegible] Vinum corpus [illegible] [illegible] et [illegible] ibi esse incipit [illegible] manet. In pane [illegible] [illegible] quam panis [illegible] [illegible] tota [illegible] corpus [illegible] vnum [illegible] ut in [illegible] plica et abbreuia. Amen.

Sermo primus magistri gabrielis ... anni de adventu domini dominica prima

Ecce rex tuus venit tibi mansuetus Zacharie 9 originaliter et assumptive autem Matthei 21 et in dominica adventus presenti euangelio. ¶ Adest tempus sacratissimum ac devocionis nulli dignissimum, tempus mire innovacionis. In quo propter scilicet mater ecclesia quattuor ebdomadarum adventum celebrat, adventum in carne incarnatum corruptam ... humana ... nando reparavit ac reparando innovavit ... celebrandum omni vetustate deposita pectore devota mente et spiritu renovanda. Unde ad Colossenses 3 hortatur apostolus: Expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis et induentes novum eum qui renovatur in agnicionem secundum ymaginem eius qui creavit vos. Hic quidem ipse qui innovatus est assumens quod non erat manens quod erat ut publicanis ... [illegible] ... nova faciet omnia, nos pristina vetustate squalentes dedignabitur, sed ... adventus ... in carne sed magis fructuose in mente ... indignos. Ipse namque teste Matthei 9 non mittitur vinum novum in utres veteres ... nova in vestimento veteri ... novum in utres novos. Ipse vero est vinum ... Cant. 8 guttur eius vinum optimum ... ipse panis novus non erat, quo dicit apostolus in hodierna epistola Romanorum 13: Induimini dominum Jhesum Christum. ¶ Radices autem mire innovacionis ut Augustinus in plerisque locis docet sunt amor dei et timor. Sicut ex opposito omnis vetustatis radix est amor et timor inordinatus ad nos ipsos. ¶ Prior est ac amor timore. Nullus enim malum timemus nisi quod amato ... et timor ... Augustinus 83 q. ... ne amittamus amatum adeptum vel non adipiscamur speratum. Et quoniam secundum ... meditatio ... dominus ... lectione dei ... humane ... ad serpentem ... ad proprium bonum ... quod nobis ... attulit et timemus quod nobis nocumentum infert. Verto ad divinum amorem in nobis ... sicut ... nobis ... bonitatem proponit ... adventu ... in carne qui rex regum et dominus dominancium. Ipse venit nobis in forma servi serviturus, ac ... pace et mansuetudine in nobis regnaturus.

Ad ... consideraciones ... fideles ... salutis sue custodiam ... specula ... et ... filia Syon ... dicit propheta exortans: Dicite filie Syon: Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, de quibus ... Ave Maria. ¶ ... ad ... in die palmarum ... ad ... [illegible] ... dominum ad nos in carne venientem ... in ... fidei ... venienti ... ex hortacionem ... isto loco et tempore congruente. ¶ Primo ad ... gloria in ... rex tuus ... ipse ... scribitur ... ipse est rex glorie. Et ... in ... potencia tua loquentur. ¶ Agitur 2° adventus sui utilitas ... et pauperibus ... venit tibi ... et de eo ... 33 ait: Dominus rex ... ipse veniet et salvabit nos. ¶ Agitur 3° veniendi modus et forma ... in mansuetudine et clemencia ... mansuetus. Unde ... ait ... Ego ... agnus mansuetus. Et ... Discite a me quia mitis sum et humilis corde. ... ¶ Potencia et gloria venientis demonstratur in eo quod rex ... ipse est rex ... et ... altissimi filius. Sic de eo ... angelus testatur ... Hic erit magnus et filius altissimi vocabitur et dabit illi dominus deus sedem David patris eius et regnabit in domo Jacob ... et regni eius non erit finis. Et altissimi ... dominus ... Johannes apostolus et ... ait: Vidimus gloriam eius gloriam quasi unigeniti a patre plenum gracie et veritate. ... ait Bernardus ... de adventu ... dei filium ... generare ... altissimi ... Ad ... filios ... regum filios ... Hinc de eo apostolus ait: Qui cum in forma dei esset non rapinam arbitratus est se esse equalem deo. Ille merito ait Bernardus ... est ... in ... forma factus ... se ... usurpavit sibi quod filii altissimi ... in forma dei non ... altissimus ... potuit ... creaturam ... equalem ... filium ...

mititate

Phil 2°

itaque angelum magnum, sed non quantum ipse
est ut altissimi. Solum autem unigenitum
quem non fecit sed genuit, oportebat omnipotentem al-
tissimi altissimum, coeternum eternum, ipsum sibi
per omnia equari, non rapinam estimat non
iniuriam. Unde in libro de fide ad Petrum Augustinus
ait: Pater deus de nullo genitus deus, solus de sua
natura sine initio genuit sibi equalem filium, et eadem
quam ipse naturam eternus cum divinitate coeternum.
Et quomodo ipse habuit. Nichil preter meum
sed ille qui dixit: omnia que habet pater mea sunt.
Omnipotentia ergo patris est filii. Nam omnia
que habet in natura sua gignendo dedit ei pater
quem de natura sua genuit. ¶ Sed quid frustra
ineffabilia narrare laboro? Certe
potentiam et gloriam eius quam ut deus est per genera-
tionem accepit, quis efferat? quia generationem
eius quis narrare sufficit. Verum etiam
inter filios hominum speciosus forma, utque tradit Ge-
neratione eius quis enarrabit?
Sed nimis ut rex sit et dux celi et terre
[illegible] et in finem ipse qui [illegible] demonstrata
sunt porta, et cui omne genus flectetur altis-
simo [illegible] et infernorum, specialiter autem
rex est per nostram electionem et adoptionem
sed et specialiter noster deus vocari voluit.
Sicut ait Abrahe Genesis 17: Statuam pac-
tum meum inter te et me et semen tuum post
te federe sempiterno, ut sim deus tuus
et seminis tui post te. Et Levitici 26:
Ero vester deus vosque eritis populus meus, quia
nos per populum elegit in quem beneficia
cumulavit in necessitate. Hic ipse de-
bitum populi cum dux deus eius. Et iterum
bonus cum deus iacob adiutor eius. Ipse
venit quasi in temptacione adventus tam
angelus quam de manu liberacione a peccatis et corpore
a pena perpetue dampnacionis. Rex noster ipse
veniet et salvabit nos. Et Luce primo ait
Gabriel: Ipse enim salvum faciet populum
suum a peccatis eorum. Et ad Galathas 4: Mi-
sit deus filium suum factum ex muliere factum
sub lege ut eos qui sub lege erant redimeret
ut adoptionem filiorum dei reciperemus. Nobis
itaque venit non sibi, quia in se magnus et
magis nobis factus est parvus ut nos magnos
faceret sic per gratiam unde dicitur: Parvulus natus est
nobis et filius datus est nobis. Nobis enim
non sibi, qui utique ante tempora multo nobilius
ex patre natus, nascentis temporaliter non indige-
bat ex matre. Non autem adolevit quia non
magnum habebat, parvulum non requirebat.

Nobis autem natus nobis et datus, qui non necesse
parvus. Et quomodo nobis necessarius? Quia aberra-
vimus in regione deserti longinqui, erra-
vimus et perditi seducti perieramus per
dyabolum raptus nos tenuit et possedit
seductor callidus fortis armatus. Inve-
nit errantes perimus pariter unde qui mortis
intravit in orbem possidetur sua. Et qui orbus
esse debuit vite principium factus est orbus
auctor mortis sicut dicitur in Adam omnes mo-
riuntur. Pressu in spiritu antiquo erroribus
multiplicata sunt peccata. Nam considerare va-
lent. Lex non erat sed nec lex et prophete re-
cesserat dies divine cognicionis, fer-
vor caritatis extinguitur et nox peccatorum
undique profundabatur. Et ut Bernardus ait
sermone primo de adventu: Iam non apparebat
angelus, non loquebatur propheta, cessabant
velut desperatione victi per nimia utique du-
ricia hominum et obstinatione. Erant ple-
nitudo temporalium quia habundancia obli-
vionem fecerat et inopiam eternorum. Tantum
sicut dicitur erat silencium quietis et pax temporalium
ut ad unius hominis edictum describetur
universus orbis Luce 2. Dum itaque medium silen-
cium tenerent omnia et nox in suo cursu
medium iter peragens omnipotens sermo tuus domine exi-
liens de celo a regalibus sedibus venit Sapientie 18.
Et quia neque herba neque malagma sanare
poterat sed sermo tuus domine qui omnia sanat sanavit
ibidem 16. Illa quando eum veniendi causa per diebus
ait Augustinus super Johannem: nisi peccatores salvos facere.
Tolle morbos et tolle vulnera et nulla est causa
medicine. Venit ergo de celo magnus me-
dicus quia per totum mundum carebat egrotus. Deus
humanum totum peccatum quasi quod unus homo peccavit
in quo totus erat. Venit in mundum sed peccatores qui
salvos faceret omnes a peccato, non enim eum de
celo adduxerunt merita nostra sed peccata
nostra. O ineffabilis divine caritatis pietate
nos indignissimi servi positi de nichilo,
creati sumus gratis et ex beatitudine primi
per culpam gravius mori creator peccando expugna-
vimus, inimicos eius efficimus. Debitores
fuimus non solum non habuimus unde solveremus
sed cotidie nos audivimus cum magis et magis eum
offendendo consumpsimus et corda nostra pe-
nitus induravimus ita ut suos vocantis
nos consiliis et morte afficimus. Et
ille qui offensus est, qui se vindicare potuit
quia omnes inimicos suos dilexit, ipse omni-

summus per incarnacionem, i. prodire se exinanivit
formam servi accipiens, cum per delicta consue-
verant vias alleviavit. Onus suis portavit
in humeris debitum mortis ipse moriens
solvit, ut nec sibi sed nobis timiditas suis et
conspexit vita eterna nostra per mortem perdita de-
peracta, et non modo merita nostra pro iusta
dampnacione. Sicut nunquam auris audivit, immo
nec cogitare potuisset, si audita vel cogita-
cione desiderabile quod presumeret. Sicut fuit ut latro
morte plectendus rogare auderet vigere ut
pro sui liberacione filium naturalem pro eo ultro
exponeret. Et hoc solus creator non roga-
tus sed contemptus egit. Sed ad Ro. v. Cum adhuc
predones essemus pro nobis mortuus est. Et ij
Cum adhuc inimici essemus reconciliati sumus
deo per mortem filii eius. ¶ Sed quomodo
in veritate modus qui fuit in misericordia et man-
suetudine, non iusticia et severitate. Sed Joh.
iij ait Non venit ut iudicet mundum sed ut
salvet. Sed de iudex in mundo qui de iudicio
pro dicto. Sed Joh. v. Sed ut Gregorius [illegible] ait
Sicut eius misericordia fuit, si pro ipsis nos per
mansuetudinem colligeret, culpas nostras
per zelum rectitudinis examinare voluisset.
Unigenitus quippe patris homo pro hominibus factus
se hominibus prebuit. Noluit prodire ferire
sed colligere. Prius voluit mansuetudine cor-
rigere ut haberet quos postmodum iudicio salva-
ret. Ecce summi [illegible] Ecce rex
tuus venit per mansuetudinem, hec de primo.
¶ Sed cum de nostro propheta tuba hec
se mittit signum apponens addicere ad-
ventum suum. Ecce attendamus Dicite ergo
filie Syon. Syon specula interpretatur. Sicut itaque
sue salutis sollicita fuit aut fidelis
status sicut in specula diligenter considerans
ut vias suas custodiat quod dicitur propheta cum
psalmista Dixi custodiam vias meas ut filia
Syon dicatur. Sicut ... sui adventus
mittatur non desidia ac negligencia ac sa-
lutis sue ... ne dicatur contempnenti
quia venienti se prestet in occursum. Sed alius
propheta admonet Prepare ergo in occursum
dei tui. Amos 4. Et in eadem parabola
media nocte clamor factus est. Ecce sponsus
venit, exite obviam ei. Mt. 25. ¶ Quo-
modo autem occurrendum sit absque preambule
ex vobis [illegible] possumus, quia cum
... venit, occurrendo oportet vera fide

cum tali conquestando ac debite obediencie ho-
magium prestando, ut fideli per obsequen-
tes nec per timorem vel [illegible] admittamus
et suis consiliis et legibus totam nostram civitatem
subiciamus, quod etiam tirono regi in sua sus-
cepcione fieri solet, in cuius signum claves civitatis
sibi portari consueverunt. ¶ Secundo vero non
sibi sed nobis venit, cum magis gratificacione
totam spem nostram et fiduciam in eum ponamus.
Tamen vero [illegible] et [illegible] adventus
nichil habuit austeritatis, tamen in dilectione sibi in-
hereamus. Sicut [illegible] in factis occurramus veri-
tati in christum. Sed primo venit per stratum vestimenta
in quo domino obsequium fit in eo quod [illegible] mundo
placere curavit, ut mundo se valefaceret
sed [illegible] fidem suam. Secundo vindicta cla-
mor Osanna filio David in quo ab eo in quo
credebat salutem peterent. Tercio flores ferendo
[illegible] quod protestabatur in se flore caritatis
[illegible] mortis adhererent. Solet
enim sponse sponsis florum serta offerre
[illegible] aliud simile contulit.
¶ Tercio quoque ad tertium. Sed veniens dominus rex
venit et ad vos. Dicit Ecce rex tuus venit tibi man-
suetus et vos estis filie Syon quos hic amonere
mandat dominus cum confido. Sicut et in specu-
la salutis vestre staretis cum de futuris
ageretis, non tanta attencione ad dei verbum
a me indigno balbuciendo in ydoneo vos
exponeretis. Absit ut de meo [illegible]
[illegible] dominus [illegible]
de die in diem [illegible] et vias meas
volunt, ut [illegible] vias suas et voluntates
suas [illegible] ut sequentes [illegible]
Oportet itaque [illegible] fide-
litatis homagium prestando quod ad duo
nos obligat sed ad [illegible]
et ad honorem suum [illegible] Et iste rex
[illegible] malachie [illegible]
Si dominus sum ubi timor meus, si pater ubi hon-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et eius [illegible] Oportet
[illegible] vitam et ab eorum extirpa-
cione non desinere [illegible]
[illegible] apostolus
[illegible] de sompno surgere. Abiciamus opera
tenebrarum et induamur arma lucis. ¶ Sed
[illegible] singula-
rum et [illegible] ad opus. Oportet

itaque a sanctuario domus domini correctionem nostram inchoare. Ubi autem incipiendum putatis? Certe in summo in sal[illegible] ibi oportet incipiat emendatio nostra, ubi primum fuerit totale iudicium dei. De hoc vero petrus ipse est ita dicit: Tempus est ut incipiat iudicium de domo dei. Oportet principium domus dei, ut ab ea longe fiat omnis spurcitia peccatorum. Unde et nunc mittit dominus angelos suos ut colligant de domo sua omnia scandala, ne in die illa colligentes eos qui nunc faciunt iniquitatem mittant in caminum ignis, ubi erit fletus et stridor dentium. Maxime domus domini locus est propiciationis et indulgentie, in quo rectorum precum oratores veniam impetramus, sicut salomoni promisit dominus 2 paralipomenon 6. Si hic locus propiciationis vertitur in locum offensionis ubi erit nobis salus? Si lumen autem veritas quod inde est tenebre, sic tenebre quante erunt? Matthei 6. Periculosum est ut offensiones dei in domo sua longe super male estimatas offendamus, exemplo unde machabei qui statim post obtentam victoriam templum mundavit spurcitiis gentium maculatum 1 machabeorum 4. Ut sit nobis locus in quo rectorum precum indulgentiam consequimur. Nam de hoc loco ait dominus 2 paralipomenon 7: Oculi mei erunt aperti et aures mee erecte ad orationem eius qui in hoc loco oraverit.

I. Unde rogo ut fabulas patietur ~~in domo~~ sua tanta iniuria domus sue? Et iudei in particularibus suis ritibus custodiam adhibent, ne in synagoga molestetur declamant. Aut vos alias per istos detestabiles fructus et confabulationes execrabiles multa committatis in hoc sacro loco mortalia peccata. Et certe si celum et terra omnes angeli et boni, ymmo omnis creatura in nichilum redigenda uno mortali peccato actu in esse conservare possit. Si ab eterna dampnatione sua omnes possent liberari posset, et omnes boni alias dampnandi in sua beatitudine confirmari, nequaquam peccandum esset mortaliter, sed potius eligendum redactionem sui et omnis creature in nichilum quam tantam in creatorem irrogare offensam, dicente paulo Romanos 3: Dicunt faciamus mala ut eveniant bona, quorum dampnatio iusta est. Recte eo facilius cavendum peccatum quo quisque peccata talia sunt que facilius est dimittere quam committere. Unde nescit [illegible] fatigari homines quiete et silentio quam strepitibus discursuum et vaniloquio. Et si [illegible] adhuc duro dura [illegible] non est in quo emendatio vestra potest expectari. Et ne putetis modicum esse tantam dei offensam et vos [illegible] domum [illegible] vel ex hoc

considerate quod huius rei enormitas usque ad sedem apostolicam est delata. Nam sanctissimus dominus noster inter alia mihi indigno mandasset ut ad predicationis officium quod ad tempus deserui redirem: cum aliquos tantis de hac garrulationis et confabulationis abusione mentionem fecerit, sicut in hoc brevi quod vobis legi audistis. Unde ego hac de causa dilectissimi [illegible] meos de causa huius certe scitis et confabulantes [illegible] qui benivole viderunt vel. Nunc ergo dilectissimi rogo vos in visceribus christi ut si quis contra hoc accipiat ordinario [illegible] audiendo suscipite, et quod deum deo pugnastis, saltem nunc superioribus vestris vice dei obedite. Moveat vos metum divinus horror sed et indignatio dei ira. Nonne videtis quod gladium suum vibravit, arcum suum tetendit et paravit illum, et in eo paravit vasa mortis. Quod in deo sperare [illegible] futuram si nunc dominum audivistis. Sic ei promisit 2 paralipomenon 7. Si [illegible] misero [illegible] terra in populum meum quos [illegible] super quos invocatum est nomen meum, et in loco isto templi deprecatus me fuerit, et exquisierint faciem meam, et egerint penitentiam a viis suis pessimis ego exaudiam de celo et propicius ero peccatis eorum, et sanabo terram eorum. Moveat vos pietas sanctissimi patris nostri, qui et si nos eum [illegible] suscitabit, quid putatis faciet, si se nomine in domo sua honoratum? Et si induratis adhuc deo repugnantes sedis apostolice exhortationes ac superiorum vestrorum mandata, quorum a deo potestas est [illegible] venerabiles [illegible] peccata [illegible] apostoli [illegible] Eritis dei quos [illegible] dominus per ieremiam dicit: Interrogate de semitis antiquis que sit via bona et ambulate in ea et invenietis refrigerium animabus vestris. Et dixerunt: Non ambulabimus. Et constitui super vos speculatores: Audite vocem tube. Et dixerunt: Non audiemus. Ecce ego adducam mala super populum istum fructum cogitationum eius, quia verba mea non audierunt et legem meam proiecerunt. Dabo populo isti ruinas et ruent in eis patres et filii simul, vicinus et proximus peribunt. Jeremie 6. Cavete dilectissimi tantam maledictionem, sed magis tamquam obedientes filii, in huius propiciatione vestram inchoate, ut tandem peccata purgati et virtutibus ornati letantes omnium voluntate vestri hic in [illegible] et post futuro iudicio districtionis [illegible] concedat vobis dominus noster ihesus christus qui cum patre et spiritu sancto in secula benedictus. Amen

Quia euangelium illud tangit que signa terribilia
in celo demonstrabuntur et horribiliorum terribilissimum vltimum
iudicium precedencia, vt sic velud ex ordine signorum
signatum cognoscamus terribile. Ideo ut
magis intelligi valeat istum volo historialiter
aliter et breuiter ordinem eorum usque ad iudicium
inclusiue, quantum ex contextu euangeliorum et epistolarum
ac doctorum scripturis colligere potero declarare.
Signorum autem iudicium vltimum apparencium
quedam precedunt iudicium cum longa temporis mora
et posita quedam dominus in textu ante huius euangelii
annunciauit, puta consurrectio gentis contra gentem,
et terremota magna, pestilencie, fames
et terrores de celo, et tempestates, non sunt
hec omnia ordine recitanda, que licet iam mul-
ta apparuerunt, in fine apparebunt quando
mundi senescet. De illis dicit dominus Mathei 24
quod hec omnia sunt dolorum quorum primum fecit
secundum statum finis, et posita longa mora
hec temporis ad ea et iudicium dicit. Secunda
vero ... iniquissima, immediate precedet et quo
intrauit, primus est quod immediate sequitur euangelium
predicandum ... in pressura ... 2° vero est
quod in euangelio predicatum duratur 3° vero electorum pro maxime
mortuorum ... ac mundi innouatio, per primam
tribulationes electorum, per 2 ...bi, per 3 aduenientem
preparabuntur ... Alia vero ... non
longe precedat ex eo colligitur, quod post ea
statim sequuntur signa in sole et luna ut habetur
Mathei 24 et Marci 13. Illas autem apparebunt ex-
pressius ... in Luce 21 ...
et in ... ut dicit Marci 13. Tercia vero ...
est per ..., ... haut longe distat, que
... Et sic hec tres erunt sermonis
... Circa ad primum aduertendum quod
... scripta occasione ex eo quod dominus sedens
in monte oliueti ... predixerat cum ...
et templi destructionem quam putabant fore
communi consummationem mundi et iudicium
vltimum quesiuerunt de tempore destructionis templi
et fine seculi dominum seorsum petrus et iacobus
Andreas et iohannes ut Marci 13 narrat
dicentes Dic nobis ... quando hec erunt
quantum ad primum Et quid signum aduentus
tui et consummationis seculi quantum ad 2um. Et ad
utrumque dominus respondens, predicit signa utriusque
precedencia ... que euangelista sunt in eodem
contextu describendo ... et quorum ...
sunt. Et ... statim ad utramque in eodem ...
contextu fecit ... alia signa qui utramque
apparent, que et destructionem ... pre-
cedent et etiam seculi consummationem. Illa sunt
quod prius euangelium predicatur in toto
orbe. dicit Surget gens contra gentem

Alia sunt signa que iudicium magis remota
... quia ... quia
... remota

Ideo caute th[omas] o[mn]e q[uo]d an[te] queniat
Aduentu[m] ad 2m q[ue]stu[m] q[uo]d ad p[ro]positu[m]
vnt Veniet t[em]p[u]s q[uan]n desiderabitis vi-
de[re] vnu[m] die[m] filij ho[min]is, et no[n] videbitis
Erit eni[m] tu[n]c tribulac[i]o mag[na] et dies
tribulacionis tales q[ua]les no[n] fuerunt ab
i[ni]tio c[re]at[ur]e, qua[m] condidit de[us] usq[ue] mu[n]c
neq[ue] fiet Et n[isi] abbreuiasset d[omi]n[u]s di-
es illos no[n] fuisset salua o[mn]is caro S[ed]
p[ro]p[ter] electos d[omi]n[u]s breuiauit dies Qual[is]
aut[em] sit h[ec] tribulac[i]o statim subdit Et
dicit vob[is] Ecce illic ecce hic, nolite
credere, nolite ire neq[ue] sectemini Surget
eni[m] pseudo xp[ist]i et pseudo p[ro]ph[et]e et da-
bunt sig[na] magna et p[ro]digia et portenta
ad seducendos eos si fieri p[otes]t electos Ec-
ce p[re]dixi vob[is] o[mn]ia, Vos ergo videte S[i]
ergo dixerint vob[is] ecce in deserto est
nolite exire Ecce i[n] penetralibus
nolite credere Nam sic fulgur exit
ab oriente et paret vsq[ue] in occidentem de sub celo in ea
q[ue] sub celo sunt et fulgur apparet usq[ue]
ad occidentem Ita erit filius ho[min]is et adue[n]-
t[us] ei[us] i[n] die sua Ecce hu[ius] vis eni[m] illi[us]
p[er]dicat[ur] p[er]secucio validissima electoru[m]
q[ue] fiet p[er] antixp[ist]um et sibi adherentes De
q[ua] ap[osto]l[u]s 2 ad thess[alonicenses] 2 Et Ioh[annes] Apoc 20
De q[u]o et Aug[ustinus] xx de ci[uitate] dei p[er] multa
ca[pitu]la Tunc t[em]p[or]e ut idem ait c. 8 leg-
ditur[?] p[er]secucione et cogendo violenter
et fallendo fraudulent[er] et tot[is] suis
successorib[us] viribus seuient[er] Vn[de] d[icit] b[eatus] ap[osto]l[u]s
Reuelabit[ur] ho[mo] pcti filius p[er]dicionis
q[u]i aduersat[ur] et extollit[ur] sup[ra] o[mn]e q[uo]d d[icitu]r
e[st] de[us] aut q[uo]d colit[ur], ita vt i[n] templo dei
sedeat, et ost[en]dens se q[uasi] sit de[us] Reuelabit[ur]
aut[em] s[ecundu]m op[er]acione[m] sathane, i[n] o[mn]i v[ir]tu-
te signis et p[ro]digijs me[n]dacibus, et i[n] o[mn]i
seductione iniq[ui]tatis In q[ui]b[us] v[er]bis ... modis
seducendi tangit[ur] s[cilicet] callida p[er]suasione
q[ue] p[ro]p[ter] op[er]e sathane, tormentor[um] ma-
nifestacione Ideo d[icitu]r i[n] o[mn]i v[ir]tute ffal-
sor[um] miraculor[um] op[er]acione Et honore
et honore largicione, ut h[oc] i[n]nuit[ur] i[n]
o[mn]i seductione i[n]iq[ui]tatis q[ue] radix o[mn]i[s] i[n]
iq[ui]tatis cupiditas et sup[er]bia P[er] hos
modos trahet p[ost] se maxima[m] homi[num]
multitudine[m] Quib[us] p[er]secucionib[us] ita
opprimet[ur] vel p[er]dam[n]i, ut n[ec] v[er]a v[er]itate
p[er]dicare liceat, ut miracul[is] ...
vn[de] Gre[gorius] ait Dese[n]t[i]e[n]s q[ue]d ... qua[n]do
mentes temptac[i]o q[ua]n[do] p[ro] ... corp[us]

Aug[ustinus] de ciuit[ate] dei c. 8. li. 20 Tu[n]c tunc t[ale]s erunt cu[m]
q[ui]b[us] belligerabit dyab[o]l[u]s ut vn[de] talis eius ...
dijssi[?] no[n] possent In eor[um] t[em]p[or]e q[ua]n[do] tu[n]c fuerint ff[or]-
ciore[s] att[amen] sed ... quod sunt ... Iuuicti ... ad
illos p[re]badentes[?] tali[?] soluet[ur] ... quo nos ligato
tali vi[n]cti[?] ...

Nec p[er]mittet d[omi]n[u]s
an[tixpistum] p[er]secuciones
vide Aug[ustinus] 20 de ci[uitate]
dei ca[pitulo] 8

i thess[alonicenses] 6 / thobie 2

formidi[?] subicit, et tortor an[te] oculos eius
miracula facit Vn[de] p[ate]t lege p[er]se-
cuciones an[tixpist]i grauiores fore eis
q[uo]d tyranni i[n] p[r]imitiua eccl[es]ia mouerunt
S[ed] de an[tixpist]o ei[us] p[er]secucione et i[n]terfectione
ac missione Helye et Enoch q[ua]m breui-
ter explicari no[n] p[otes]t ... Inp[er]-
fecto vero an[tixpist]o s[ecundu]m ei[us] p[er]secucio s[ecundu]m Danielem
p[ro]ph[et]am 12 c. 12 Durabit tribus an[n]is et sex
mensib[us] In quib[us] mali gaudebunt et
d[icitu]r i[n] Apoc[alipsi] sequit[ur] sig[na] manifesta iudicij
h[ec] descripta q[ue] eni[m] mali credebant Vn[de]
ait M[at]t[heus] et Mar[cus] Statim aut[em] p[ost] tribulaciones
dier[um] illor[um] sol obscurabit[ur] et luna no[n] dabit
lu[men] et stelle cadent de celo Et Lucas
Erunt signa i[n] sole et luna et stell[is] Et Joh[annes] i[n]
Apoc[alipsi] c. ait sol ... et ... luna ...
... ante q[ua]m veniat dies d[omi]ni magnus
et horribilis Statim d[icitu]r q[ue] ut datat lyra
s[ecundu]m M[at]t[heum] c. 24 p[ost] tribulaciones an[tixpist]i
... h[ec] signa eni[m] t[em]p[o]r[i]s breue q[ue] decepti
p[er] an[tixpistu]m penite[re] poterunt 2[a] s[ecundu]m Apoc[alipsim] A
... ... i[n] celo q[ua]n[do] ... ho[ra] ideo
t[em]p[u]s no[n] durabit ut dicit ... dies
ut ... Ideo d[icitu]r statim p[ost] tribulaciones
... ... elapso Allegat[ur] ad hoc
... glo[ssa] ... dan[ielis] ... obscu-
racio ... ut ... luna ... s[ecundu]m ...
... sic ... Rabanus s[uper] M[at]t[heum]
Et Thomas d[icit] ad ... vel p[er] eclipses
ut volt ... ad ... et ita ... fiend[?]
successiue q[ue] sol et luna sit eclipsari
no[n] p[otes]t p[er] na[tur]a[m], ... eclipsis ...
... ... 2[us] mod[us] ...
vel defect[us] ... o[bscur]a i[m]positione ut volt
... de lyra s[uper] M[at]t[heum] Et ... de-
casu stellar[um], ... no[n] p[otes]t de stellis
firmamenti q[ue] ... q[ua]lib[et] maior sit terra
... non poss[unt] a terra S[ed] ut d[icit] lyra
Stelle absco[n]dent[ur] ...
et de nubib[us] ... deser[?] ...
ciones ignite, q[ue] dicunt[ur] stelle cadentes
In ... e[st] ... ... p[er] ...
... et fluctuu[m] ... i[n]audita
maris et i[n]ipsa tempestate Arescentib[us]
hominib[us] p[re] tim[or]e et expectacione q[ue] superue-
nient vniu[er]so orbi s[cilicet] t[em]p[o]r[is] iudicij, Et
v[ir]tutes celor[um] mouebuntur s[ecundu]m ... d[icit]
... no[n] metu da[m]pnacionis vel p[er]turba-
cionis q[ue] ... ... q[uod] ... ad ...
... ... q[ua]s i[n] mundo fieri videt

Aug[ustinus] 20
de ci[uitate] dei
c. 8

Videtur ergo secundum theologos in genere [illegible], licet prius
vide potat in uno vel secundum theologos et
vero virtutes · Angeli de 9° ordine me-
die ierarchie secundum dionisium quorum est in-
se divino facere miracula moventur
effective ad faciendum miracula circa
celi luminaria et elementorum inpolitas tunc
mutaciones. Vel ut dicit quidam glo in gene-
ralitate hoc est abhorrere licet tamen fiunt
Sicut aliquis se rupe stantes et alios sub
se in mari fluitare videns horrescit
nichil licet ipse sit securus. Et hinc contra
iob 26 Columpne celi contremiscunt et
pavebunt adventum eius. Magister tamen in scolas-
tica historia conicerat in secundum quod in diebus
ante iudicium continuus ut appellatur futu-
rum esse. Iosephus se in annalibus iudeorum legisse
se affirmat quod aliqui in signis ad po-
sitos partes gordebant, aliqui etiam videbunt crucem
unicam quidam hinc ad se iunctum et ad quod in scrip-
tura contenta non vlinquunt hinc. Utrum
autem secundum in sole et luna in incle die iudicii
precedat, an forte tempus aliquid mediat, non
est clarum. De hiis enim adsunt mere contin-
gentia revelata non sunt michi clarum non sit per
Utrum tamen non probabile, per tempus aliquid me-
diet inter signa et adventum domini ad iudi-
1 thess 4 — tium quia secundum apostolum dies domini sicut fur in
nocte veniet, et ut dicit aut in 2a de
die aut nemo scit. Et in parabola virginum
dicitur Media nocte clamor factus est quod omnia atte-
statur non multo aliquis sciret diem iudicii ve-
nturum subito et nemo adventum eius precipue
cogniturum. Ergo secundum signa in incle pre-
cedet tamen subito et incognitus non veniret
Utrum ut 2a dicit parabola quod sicut in diebus noe
et loth comedebant bibebant emebant
plantabant edificabant, et nuptui tradi-
bant usque in diem quo diluvio et igne periti
sunt. Ita erit adventus filii hominis. Et de ex-
emplo quod dedit dominus quidam Nam per dura-
tionibus ex se fructus arboribus non dum est certus
si perducuntur productibus tamen non ad ma-
turitatem sed magis ad florem, ideo ut etiam
dicit cum ramus tener fuit et nata sunt
folia etc. Sed contra exhortatio domini Vide-
te ne graventur corda vestra crapula et e-
brietate et curis huius seculi, et superveniet in
vos repentina dies illa luce xxi. Et
non est verisimile quod durantibus predictis signis
homines quod arescent per timore, in statu crapule
vel voluptatis probabile videtur, quod mali hiis sig-
nis territi, postquam videbunt non statim

sequi statim consumationem, peruiderent signa iudicii
futurum, vana putantes et eis non credentes
putabunt se securos, et ita non deperit
sibi pax et securitas tunc secundum apostolum re-
ventum eis superveniet interitus et non effugient
diuturnus sicut iob ait in bonis dies suos
sed usque ad punctum adventus in quo puncto de-
scendunt ad inferna · peccatores infideles. Aliqui
notandum est quod omnia secundum signa sicut sancti theologi tangit
in 4 dist. Sed quia ista iudicii sicut apparebit infra
tempus iudicii, ita quod iudicii dies omnia quinque
precedat. Et quod intelligitur in purissimorum morte
aut in purissimis usque ad tempus appropriacionis signorum
quod iudicii tempus comparatur in securitate et sic
timore vivat nichil curans de futuris
quod vel non venturum vel venturum adhuc lon-
ginquum post multa tempora existimabunt. Et tamen de 2°
Notandum quod ad 3m scilicet signis in incle precium
iudicium precedentibus et concomitantibus dicendum
est quod hic sit purgatio, de 3° et in novissimo
purgatio mundi fiet igneum conflagrationem
quod faciem mundi adurent De quo petrus
2 petri 3. Adveniet autem dies domini ut fur in
quo celi magno impetu transient, elementa vero
calore solventur et sicut per que celi arde-
ntes solventur et elementa ignis ardore tabes-
cent. Novos vero celos et novam terram et per-
missa eius expectamus. Adveniente enim
domino ut dicit boneventura de breviloquio ignis sive
de celo novo a domino creatus sive conflu-
encia conclose omnium terrarum et celi ad ignem gra-
vione ponere genitus, ut faciet Ergo
quod per predicti faciem ex oli parte iudicis, et sic
tempore noe ante diluvium, ita tunc igne mundus
purgabit, quod secundum glo 2 thess 1 sed in
flamma ignis dans vindictam talem spa-
cium aeris occupabit quod occupavit aque
diluvii. Et omnia elementa in 3° spacio infla- — mr dist xlv 2a
mabit et purgabit ac infectionem per
et fumo inolacionis et dolore ab eis
deceps impuritatibus et corruptionibus ele-
ita contractis corporum ut dicit tho dist xl 2a
Consumet etiam omnia vegetabilia animalia
et mixta quelibet, ut inoralia Cremi-
nabit quos omnes homines tunc viventes tam
bonos quam iustos secundum differentes comparationes ut
dicit tho dist et hec Impiis insontes divinae iustitie
Ad malos incendio cruciabit. Bonis
vero in quantum purgandum invenerit eos nullum
dolore ex igne sentient, sicut ut pueri se- — Aug ut allet mgr dist xl 2a
servant in camino danielis quorum corpora
non manebunt integra sicut puerorum fuit
fuerunt, et hec divina virtute fieri poterit

ut sit dolor creatum resolutionem corporis
paciatur. Boni vero in quibus aliquid purgandum inveniet
sentient cruciatus dolorem ex quo igitur plus vel
minus pro meritorum diversitate. Et ad hoc po-
nit viam magister de sententiis li. 4. Et quamvis igitur
conflagratio in momento transeat, suffi-
ciet purgabit bonos aliquid purgandum habentes
tamen qui pauca purganda in eis invenerint, eo
quod reservandis et restantibus predictis ad purgandum
quod sit, tamen quia vim et voluntatem sustine-
bunt penam. Quod autem voluntate suscepta
uberius purgat quam post mortem infecta sic
in viribus patet in quibus sunt. Augustinus quod purgandi
invenit falsae passionis tollet, cum sit mar-
tirium bonum et in comparatione ad purgatorium. Tamen
quia calor ille comparabit in intensione quantum ad
mittit in tempus abbreviatione sicut Thomas. Et
dicit Boven. Indifferenter ignis predictus
non ex una parte tantum sed ex omni parte mundi
ut sit quodammodo ignis elementaris, terrestris
purgatorii et infernalis, ut pro infernali reprobi
adurantur, pro purgatorium iusti purgentur,
pro terrestri terre nascentia consumantur, pro ele-
mentari elementa subtilientur et ad inno-
vationis faciem disponantur. Et secundum hoc illa
verba Petri super alteram intelligenda sunt de celo
aereo, non de firmamento. Quod autem de
aere loquitur ex eo patet, quia premisit quod celi
et terra prius per aquam perierunt, qui nunc sunt
eodem verbo dei repositi et conservati igni in
die iudicii et perditionis malorum. Illi ergo
celi ardentes solventur, qui prius aquis dilu-
vii sunt purgati. Et est concordia Augustini
9 de civitate dei c. 16. Quod ipsi celi per ignem
aut comburendo solvuntur et transeunt magno
impetu, non quantum ad substantiam sed quantum ad formam
quam nunc habent ut dicit magister quod sunt. Tunc enim
secundum considerationem motum celorum cessabit, et quod a
labore quo homini serviunt cessabunt. Motum
enim celi quia opere perfecto est, ideo ab eo pro qua est
celum purgabitur ut vult Thomas. Et per consequens
omnes generationes et corruptiones elementorum
transmutationes cessabunt. Celorum autem agru-
endi post consummationem in bonum locum quem
etiam mundus, ex his pro homines creatus est, tunc
habitatoris pro habitatore ut hominem sit adiuncte
proportionata armonia decoret ut homines in
immortali, mundus esset in bono et perfecto statu
constituendus. Homines labentem debuit ex mun-
dus deterioratus, cum perturbato perturbari, cum
purgato purgari, atque hominem consummato per-
fici. Et quamvis in futuro iudicio nisi iudicis
severitate cuncta nunc est omnium corda tremere
magnum terrorem, quoniam potestatem demonstravit.
terrere incipiet. Et sic omnium totius orbis cardines

horribilissime quonandum, et quod magis
timent et tercia actionum est ignis. Ideo per ignem
sicut fuit quod igitur. Et quia mundus prius deletus est et
quidem prius purgatus pro eternitate aqua in diluvio quod
est frigidum contra ardorem libidinis, ita mundus fi-
nem purgetur per ignem quod calidum contra frigiditatem
et frigus malicie et avaricie, quod senescente
mundo amplius habundabit ut vult
Gregorius in … Et etiam quia ignis magis
disponit ad innovationem, quia hic maxime
vim subtiliativam et transmutativam saltem
corpora purissima id agit pro eo mundum ad sui
innovationem preparari. Nota quod dicitur ignis per
conflagrationem quod non fiet tempore iudicii ve-
lociter iudicii conduget corpora dampnatorum
ut totus mundus pro eorum sit in flamma-
matus. Et hoc est quod in psalmo quidem dicit ignis
ante faciem eius precedet et hoc quoad mundi
purgationem. Et inflammabit in circuitu in-
imicos eius data ad sinistram quoniam ipsos ite
maledicti in ignem eternum. Ille ergo totius
diviinitatis constructa involvet omnes repro-
bos, et sicut ignis eius facta tempore et mundum
ex omnibus eternis ad purgatorium, et ad ipsas ve-
hementer descendet cum eis in infernum. Et
verificabitur Deuteronomium 32 ignis accensus
est in furore meo et ardebit usque ad in-
ferni novissima. Et secundum sanctum Thomam, Quodcumque
est pulcrum et nobile in ipso igne in su-
perioribus conservabitur ad gloriam elector-
um quoad calidum resistendum et quantum ad id
quod in igne grossum descendet ad inferos ad
penam dampnatorum alligatum. Basilius iste
De re … et innovatione ac iudicio
pro tempus Augustinus conservat et alii primo
Considerandum. Secundo tercio erit
terror et horror in signis ut recitat sic
homines arescent pro terrore quod est de signo
ipso sunt iudicio cum … qui vindicabit te
ipsorum mala in iure. Secundo dicit tota …
erit purgatione et ante non culpando … sic ferit
quedam vel in apparentia conscientia sint ex primis
quanta experimur et eum ibi videtur proximo …
Unde petrus hortatur et petrus 3 Cum in omni
dissolvenda sint quales oportet esse vos in sanctis
conversationibus et pietatibus, expectantes
et properantes in adventum diei dei per quem
celi ardentes solventur et elementa ignis
ardore tabescent. Ita ergo dilectissimi nunc
a primis purgemur, contra sancti in pace et iusti
et stent nobis non ad terrorem sed magis ad
gaudium quando ut levate capita

meam cum gaudio expectem appropinquare / redemptionem meam. Ad quod nos perducat / qui iudicaturus est vivos et mortuos / dominus noster iesus christus cum patre et spiritu sancto / in secula seculorum. Amen.

Restat de ordine dicere in quo post apostolum / i thess. 4 et math. 24 et de conver- / sione, de medio, de innovatione etc.

Dominica 2 adventus domini

48 Renunciate iohanni que audistis et vi- / distis. math. xi. Cum enim certa / in hoc sacro tempore adventus domini quo preparatorium / est ad futuram festivitatem digne celebrandam / firmissima nostre salutis post fundata ut / vero fundato dudum posito nos inserere co- / nantes et venire fundamentum quod christus est dicen- / te apostolo i cor. 3 fundamentum aliud nemo pot- / est ponere preter id quod positum est quod est christus iesus fundato / in hominis et angelorum primo per fidem christi per quod / et fides ipsa retardetur.

primo eundem quo ad primam eius partem, dimissa / 2a de iohannis commendatione tractabitur ad / literam, 2o ad morum instructionem mistice / per tropologiam. Circa primum ergo dicit iohannes autem / cum audisset in vinculis in carcere pro magistro suo / zelatus primo et eius fame invidebant vnde / dixerunt rabbi qui erat tecum trans iordanem / cui testimonium perhibuisti ecce hic baptizat / et omnes veniunt ad eum ioh. 3. Credo etiam / videbat eos et ad intelligendum tardos. Ideo / cum iohannes de christi sublimitate sepe eis / predixisset intelligere non valebant. Vnde ibidem / ioh. 3 dixit vos mihi testimonium perhibetis quod / dixi ego non sum christus. Illum oportet crescere me autem / minui etc. Credo etiam quod dubii fuerunt propter / id quod pharisei se ingesserunt dicentes / quare nos et pharisei ieiunamus frequenter / discipuli autem tui non ieiunant. math. 9. Ideo / iohannes in vinculis sentiens se ad interitum festi- / nare volens discipulorum suorum saluti providere / misit eos ad christum ut viderent opera sue / sanctitatis et vite propter quod inde edificarentur, / audirent verba sue sapientie per quam viderent instru- / erentur, viderent miracula glorie per que ipsum / cognoscerent. Misit vero duos ut ipsos dubios / credere ab aliis, quia in ore duorum vel trium / stabit omne testimonium verum, et ut se capitis / christi membrum demonstraret qui binos et binos / ad predicandum discipulos misit. Misit itaque du- / os ad christum per quos ait primo Tu es qui ventu- / rus es, an alium expectamus? Non hoc du- / bitando querit quia ut dicit beatus iohannes non / fuit minus illuminatus quam prophete veteris testamenti / qui testimonium perhibent christo qui fuit plus quam / propheta. Prophete autem cognoverunt christum non / tantum nasciturum in carne pro nobis, sed etiam moritu- / rum, descensurum ad inferos et resurrecturum / et quam plura alia de ipso predixerunt, ut / patet in locis pluribus, multo fortius hoc non ignora- / vit ipse. Dei quod dixit de christo Ecce agnus / dei etc. ioh. primo, quod non dixisset ut vi- / detur, videns eum immolandum pro salute mundi. / Sed misit ut dubium eorum pro discipulorum suorum re- / dubitate, ut ipsi audientes et videntes / verba et opera christi in vera fide solidarentur. / Et hoc est quod dicit Augustinus ipse dicente illo / non quia ego dubito sed ut vos instruam / eum ego scio dicam ab ipso audite. Unde / scribit Hylarius sic dicens iohannes non sue sed discipulorum / suorum ignorantie consulit, ut eum scirent / non alium a se predicatum, ad opera eius intu- / enda discipulos suos mittit ut auctoritatem / dictis eius opera afferrent ut christus alius exspec- / taretur cui non testimonium opera prestitissent.

predicando

xvi x

sed Crisostomus ideo interrogabat per discipulos
suos, non ut ipse acciperet responsum a Christo
audiendo et discendo, sed ut missi discipuli oculis
suis viderent opera eius et crederent. Misit
Iohannes discipulos ad Christum ut miracula eius
viderent, que tot fiebant ut paucorum verbis
huerent quod melior esset apud deum unigenitus
qui toto mundo predicabatur plenius hic et cetera.
Unde et sic ait Gregorius in vo. Christi dicit
non interrogantibus discipulis tu quis es, sed renunci-
ate Iohanni que audistis scilicet in predicatione et vidi-
stis in miraculorum operatione. Ceci vident
pauperes euangelizantur, id est verbum predicatur verbo
pauperes qui regnum dei huius vi-
tos euangelizantur in evangelica veritate confirm-
antur et ad fidem quoque ducuntur. Et ideo Confer
opera que in me videtis cum scripture oraculis
que legistis ut me esse illum de quo dixerunt
esse cognoscatis. Dubius sane de medio sese
[illegible] faciendo ipsius. Et que opera fecit que
nullus alius facere non potuit. Et que ea
operatus est que veterum missarum prophete opera-
turum predixerunt. Nam ut Lucas 7º dicit
In ipsa hora multos curavit a languoribus et plagis
et spiritibus malis et cecis multis donavit visum.
Hic autem et filia fuisset per messiam ypsa vers
predixit. Nam c. 42 ait Dedi te in fedus
populi et in lucem gentium, ut aperires oculos
cecorum. Item c. 34 dicit Deus ipse veniet et
salvabit nos. Tunc aperientur oculi cecorum
et aures surdorum patebunt, tunc saliet
sicut cervus claudus, et aperta erit lingua
mutorum. Et c. 61 de eius predicatione Spiritus
domini super me eo quod unxerit me euange-
lizare pauperibus misit me. Ubi hic translatio
non habet translatio vero potest invenire ubi
alia hic pauperibus, et ita allegat Lucas
c. 4. Sonat ad idem ypa c. 29. Et
quod sicut Crisostomus dicit Iohannes aliquid in-
debat propterea sumpta occasione ex miraculis
Christi que Iohannes nunciavit faciebat, qui ipsi
carnaliter dilexerunt, amplius eos dominus
dicens Beatus qui non scandalizatus fuerit in me
scandalo accepto non dato, quo vos scan-
dalum accepistis. Potest etiam hoc in [illegible]
tur ad omnes referri, beatus qui non scandali-
zatur in me scilicet dubitando de divinitate
mea, quia me videt in carne passibili
vel ut quidam in omni volunt ad domini mortem
referendum, quia stultum videbatur hominibus
ut per hominibus auctor vite moreretur. Unde
alterius dicit deus. Nota hic quod sancti abier-

tur Christi non dedignor. Cum ergo morie[n]do
te salvasse [illegible] valde et hominibus ne
in me mortem desperant quod sicut venerant
[illegible] 2ª pars de Iohannis commendatione quam
[illegible] concluditur. Et hic de prima parte
sermonis. Cum autem ad eum audisset sicut
sicut quibus dicitur si comperisse in carne
sed miracula scripture. Possunt autem iste
signis cognosci spiritualiter intellectus adventus
domini ornatum in mente ad susceptionem ha-
bitaculi animi. Valde nobis necesse
est adventus quoniam in eo formemur ut quemadmodum nos
[illegible] etiam dei fieri [illegible] apostolus vero [illegible]
[illegible] qui spiritum Christi non habet hic non est eius
[illegible] mundum Christi. Et quicumque spiritu dei
aguntur hii filii dei sunt, et certum quod ubi spiritus
pendet non eo illabitur nisi homines filii
[illegible] solus, sic neque in solo illabitur
[illegible] et pater illabitur et filius sic veniunt
sibi procedit. Unde ipse sicut ait Ioh 14
Si quis diligit me sermonem meum servabit
et pater meus diliget eum et veniemus et mansionem
apud eum faciemus. Beatus vero est ait beatus
[illegible] de adventu apud quem mansionem
facit deus iste. Beatus ille quo sapientia edifi-
cavit sibi domum beata anima que sedes est
sapientie. In quo plenus hunc salubri-
ter Christi adventum agnoscam. Primum
[illegible] mentis. In [illegible] mentis hominis
illuminata est veritas. In [illegible] est clau-
da obliquitas. In mundata est lep-
rositas. In soluta surditas. In
vivificata mortalitas. In [illegible] ditata
est spiritualis [illegible] carismatum paup-
ertas. Hic [illegible] sunt que operatur in anima
[illegible] que venit salvandum facere quod perierat
Luce 19. Verumtamen [illegible] opera
[illegible] ab ea que ultro non
minuta est, [illegible]
in [illegible] ad [illegible] Primo
ergo quod infallibiliter illabendo operatur
[illegible] tedia paupertatis
ditat donis ac virtutibus [illegible]
[illegible] domum gratie et caritatis
Nam et si alii [illegible] non do-
nando [illegible] alia
non donando, quia [illegible] gratie sit
[illegible] se caritate, et sic caritate
[illegible] ut tractat doctor eius de [illegible]
primo sententiarum. Et forte dicis quomodo scias
si caritate ditatus sis cum ipsa occulte
datur. Effectus eius sine dubio manif-

testabitur eam quia amat apostolus I cor. 13
Caritas est benigna et misericors erga
proximum; non emulatur. Non agit perperam i.
perverse quo ad superiores quia parentes et adulis
et non inflatur in prosperis. Non querit que sua sunt
sed que sunt dei quo ad deum. Et hoc ideo (?) ...
summum signum est in tempore caritatis si in ...
tempore et quomodo proximo vel suorum proximorum
deum ut nichil attemptet contra deum et quomodo
quomodo acquirendo et dampno vitando.
De hiis hoc et aliis que enumerat apostolus
post depingendo caritatem in operibus. Mortua
enim consisterat per auxilium caritatis et gratia
viciens ... mortua ...
dimittendo vivificat. Undecima ...
capitulo ... Et de hoc
apostolus ... Signum ...
iustificatores. Signum huius ... confessio
est ... morte ... vita
... ... displicet ...
... ... dolore et ge-
mitu ... ... proposito
atque opera vite placet. Unde Bernardus super
epistolam iohannis. Hic ... Et ... epla
bene iohannis ait. Testimonium habet dubium
qui vite habet a ... signum ... si ...
a ... si digne agit penitentie fructus
si facit opera vite. Tercium ... au-
ribus ... audire delectabiliter
verbum dei. Unde dicit ... Joh. 14. Si quis
... diligit me sermones meos servabit
... et ad eum veniemus etc. Sequitur Bernardus
... de adventu. Serva sic verbum dei quo
melius servare potes cibum corporis tui. Ita
... panis vivus est et panis mentis est. Panis
... ... a furce tolli
per ... corrodi per vetustatem corrum-
pi. Ubi vero ... quod hec timebit
... custodi verbum dei ... eum qui custodi-
ut ... Ergo ... ... tue
... in affectiones tuas et in mores tuos.
Sic ... haud dubium quin ab eo
... Veniet ad te filius cum patre veni-
et ... magnus qui renovabit ...
... nova faciet omnia ... Quartum ... Addidit
... lepra ... caritas ... superius ... non ...
... Aug. ... spiritum ... omnis ...
Et sic ... 99. e. 30. Ita ... nescit
... ... nescit facit
... ... quia cor carnale
facit ... ... et ...
ad amorem dei. Unde Joh. ait. Si quis
diligit mundum non est caritas patris in

ewird in ... (left margin)

... (left margin note, illegible) ... 1 joh. 2.

eo. Sed ubi non est caritas deus est, quia non est
ibi ... Sed ubi caritas ... hinc caritas
... et magnus ... et per ... mundi
... et ... Non enim ...
se amor mundi et caritas dei ...
... volunt amicus esse seculi
huius inimicus dei constituitur. Eusebius
Perficitur pinde (?) ... clau-
dicare ... clau-
dicavit ... adherere deo ...
... ut ...
... se subdicat et totus ad deum
erectus, ille solus sibi dulcescat ...
... apostolo ... arbitratus sum
ut stercora ut christum lucrifacerem. Ad
phil. 3. ... efficit ... ipse
loquebatur ... ... omne
... Nemo quod ... re-
... in amaritudine ... et ...
... dulce est ...
in ... quia ... gau-
... gustaverit ... cordis
ore ... adulterio ...
... quanto ... dulce fit ...
... in amaritudine ...
... ...
... displicencia ... Et qui
... se in patria ad quam ...
... vite ... aliud ...
... amaritudo ... Dedignatur ...
... ...
... Quintum ... caritate
... ...
... ait Joh. 14. Iam
non dicam vos servos sed amicos quia omnia nota
feci vobis que audivi a patre meo. Sextum
amor mundanus ... in ...
... ... arripit ...
amat non ... ...
... et ... mala ... caritas
... quos possidet
... illuminat quia facit affectibus mentis
... ad eum ... Accedite ad eum
et illuminamini. De quo Bernardus ... de ...
ait ... fragrancia ... diligimus
... ... Unde
... quia caritas ... et tranquillat
... carnalium ...
... intellectualem oculum obnubilat. Ulti-
ma quia amor dei facit amatem ...
... ... et ... statum amat
et placencia sibi. Unum deum ~~...~~

Claudicat ... per
... se
... mundi
mortalibus se ...
3 Re. 18 ... ut
... et
baal ... clau-
dicare ... ...

pfectiꝰ gustādo ⁊ vidēdo agnoscit q̄
vidēdo solū / Amor ad gustū quidē ex
rudimentalib9 ⁊ amati / ⁊ plus facit
ad pleniorē eius cognicionē. Nota secundo
amor sincerus ut amans spiritualiter ab
amato diligatur / ⁊ in secretis cubiculis
instruct' [illegible] papie [illegible] prīa prius
xpe dño nro. In aliis sanctis si susserit
amorē dei ⁊ [illegible] constituit. Ecce h[illegible]
sicut adueniēs xpe in mente / quē h[illegible] ultra
dño in eis apparuit quod ita [illegible]
ut ad pfectionē ipsius sublevat. Sic
si in nobis cognoscimus gaudiamus honorē
dño tribuentes. Simus ergo laudantes ⁊ [illegible]
tā digni hospitis adventū salutifere
pstolem9 ut rasserinus qui venēs veniet
⁊ nō tardabit. [illegible] hic loco ubi [illegible]
potest in nobis inveniri spacium. Quod nobis
[illegible] xpus cū pre ⁊ spū scō in secula benedictus.
Amē.

Ro. ij. Ille sex fundans p̄ aliq̄ quō declarat
quō quidē quod de bō vita tradit ipsius
ad mortē p9 ī ē mētis tentans orta ex
defectu meditationis divine et consideracionis
suī ⁊ nō ꝓ dilectionis divine in
iudicio / hoz meditatio nutrit fervorē
caritatis. Ideo sic. Tempore quidem caritas
q9 ī [illegible] aliq̄ ī oblectandū sīt se [illegible]
tradit divina quā incipit. Sic claudebat
affectū nūc ī dextera nūc ī sinistra
iudicat venialia levia ⁊ paupis [illegible]
[illegible] nō [illegible] qui ferro acuto fortissimum
[illegible] divinū [illegible] nobis
[illegible] grossiores subsequuntur.
Dicit tunc q̄ caritatis [illegible] delectatio sibi
cogitacionib9 [illegible] libris ⁊ secularib9. Unde
continuat' [illegible] ad [illegible] dei ⁊ [illegible]
[illegible] desciplinē ab humanis oblectamentis
[illegible] ad [illegible] in morte
et ita mors aīe p̄ quā ipsa depauperat
⁊ gracia ⁊ caritate privat'. Tercio
surgit a [illegible] q̄ p̄ [illegible] ad [illegible]
[illegible] p̄ primaz [illegible] vel [illegible] Unde
[illegible] p̄ quā [illegible] ⁊ [illegible]
[illegible] ad [illegible]
audita vi dei [illegible] ad [illegible]
[illegible] secularium [illegible]. Ille
[illegible] se erigit ab oī [illegible] mundano
[illegible] ī [illegible] obligatione
ad [illegible] quā [illegible]
illuminatio intelligencie ⁊c.

49 In nativitate domini ~~Sermo~~ collacio

Convenistis in unum solempnissimi
patres domini et fratres audire verbum de
deo in celeberrimo festo. Et vere
quidem inter tot et [illegible] nichil honest-
ius nil bonum utilius nec sanctius potest
tempore quo [illegible] virtutum benignitas disp-
ositionis nostre conditas fastidientis animi
vivacitas innovatur. Ipsum enim verbum quod
i cor 12 omne est in omnibus, omne bonum sanctum, omne
omne commodum huiusmodi auditum concipitur
meditatione sancta nutritur, subiectione
pariter amorosa. Hic veritas ipsa
mt 12 matrem [illegible] non confundit, qui preb-
[illegible] ens voluntate. Ergo nunc Dei uni-
genitum verbum aure concepisse tradat certa
[illegible] utique [illegible] constat corporaliter genuisse
sic quippe in laude canit genitrix sue
et genitor. Descendit de celo missus ab
arce patris [illegible] per aurem virginis
et exivit per auream portam lucis et decor
[illegible] universe fabrice mundi. Laudabilis
platea [illegible] laudabile propositum de-
siderium [illegible] famis [illegible] dignissima
si [illegible] sit qui esurientes pane tribuat
qui tam [illegible] auditorium non
confundat. Et quidem in domo panis
Bethleem loquitur [illegible] benedicta
in mulieribus pane vite [illegible]
mt 13 visceribus ex tribus farine satis [illegible]
[illegible] tribus [illegible] que [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] huius modo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Panis [illegible]
[illegible] sapiens thesaurus absconditus sapientia
occulta que utilitas in [illegible] [illegible]
[illegible] Reddite ergo. Renum non ergo De
[illegible] [illegible] vos patres optimi de-
[illegible] vos [illegible] [illegible]
[illegible] varias animi passiones ad
[illegible] [illegible] [illegible] elevatique
in [illegible] [illegible] [illegible] oblectare
[illegible] [illegible] oratorio purpuramen-
to fuerat [illegible] aures pascere
[illegible] [illegible] Ut eum [illegible]
ysa 3 [illegible] Non sum [illegible] medicus [illegible] re-
formans neque in domo mea est panis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] confirmans [illegible]
[illegible] [illegible] vestimentum destor-
ta [illegible] [illegible] Verumtamen
[illegible] de quo loquendum [illegible] vos
esse gaudentes [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de dicto [illegible] [illegible] que
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] audire

[illegible] fastidiunt [illegible] [illegible] propterea
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vile per organum [illegible] pleben
Iter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
magnopere arbitror [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] erecte aures
attentos benivolentiam attestor [illegible]
[illegible] [illegible] pauca multa [illegible]
[illegible] [illegible] plana [illegible] sublimia [illegible]
[illegible] quibus demum sufficiat [illegible]
moderna oratio [illegible] intelligere
thesauraria [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] surgat gradus
Sed [illegible] [illegible] non mediocriter loquentem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] rei [illegible] dig-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] haut
dubium [illegible] ineffabilis. Optime [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] velle ineffabilia
[illegible] [illegible] [illegible] Vas electionis
[illegible] ad [illegible] celum in [illegible] [illegible]
phil 3 raptus se [illegible] arbitratur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fidelibus [illegible] [illegible]
[illegible] argumentum [illegible] non fide attingit
[illegible] [illegible] firmiter [illegible] [illegible] Celum
novo [illegible] [illegible] claritate hunc
[illegible] [illegible] fundit oleum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] evangelizat [illegible]
luc 2 [illegible] gaudium [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] gloria deo pax [illegible]
voluntatis [illegible] Pastores [illegible]
miracula [illegible] Reges [illegible] [illegible]
[illegible] ad adorandum in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] benignitatis et
clementie signum [illegible] [illegible]
pannis involutus [illegible] in presepio [illegible]
puto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et manifesta [illegible] fide [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dignitas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ego [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hebr i
[illegible] via [illegible] passibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sublimis via [illegible]
[illegible] virgo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] salvator [illegible] [illegible] de
thalamo [illegible] [illegible] [illegible] genuit [illegible] virgo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non peperit ro 8

s̄ z illa . illud nobis videt quoniam omnia
intelligenda est et sapientiam ipsa intellecte
dabit . Una sepius oro populorum
appellare denominet dicendo uerba mem
Aue gracia plena dominus tecum ¶ Exulta
tissimam siquidem natiuitatis solempnitatem at
tuni ipsi d3 presens celebrium ut me
ribus agnoscamus Dies ecce est leticie dies
exultacionis dies laudis et glorie qui
fine suspiriis liberacionem captiuis
vitam mortuis lucem tenebris , proreobus
veniam , gaudium tristibus , tremendibus
consolacionem , deo gloriam , angelis leticiam red
didit fratres pace Repulit vinum
fratrum emulacio , redeat ipsa ludi iusta
sollicitudo , pereat segnis tristicia
frigeat cordis dulcis conpuncti inbelo
quibus noua erunt gaudia angelica nunc
ciat celsitudo Vox psalmi leticie in
terra nostra sonuit , vox exultacionis
et salutis in pastorum tabernaculis Eri
gite colla fratres patent aures di
latate corda . Ecce quod audiuimus
desideratissimi ab uno lacrimosis
gemitibus expectate . rape possim
gaudia Attendite rogo attendite verum
quod euangelizat fortis i. gabriel arch
angelus nunc opacioni mundi fide
lis dicit ipsi Natus est vobis hodie sal
uator qui est xpus dominus in ciuitate dauid
Vobis dicit non nobis ut glosa que ait qui
confirmati non egnerunt deprecione
ut homines , ille in natus est ut per eum
angelorum ruina repararetur Natus
est hodie vobis dicit hodie saluator Vox
bona et suauis vox consolacionis plena
iocunditate plena dignus ad acceptacionem
Iubilate montes laudem et omnia
ligna siluarum plaudite manibus
ante faciem domini quia venit Audite celi
et auribus percipe terra , obstupescite et
laudate , creatura conditoris sic lu magis
o homo Natus est vobis hodie saluator
qui est xpus dominus in ciuitate dauid Sed quid
capiendi cordis , [illegible] non liquefiat
in hoc verbo Sed audiuimus dulcius
poterat Sed delectabilius quid dari
Sed tale verbum auditum est , id quod
simile mundus verbum accepit Natus
est vobis hodie saluator qui est xpus dominus in ciuitate dauid
Breue verbum de verbo abbreuiato
sed celesti suauitate refertum Non

est nobis hodie esse presens sistamus paruli
gressum , hereamus celesti oraculo
quod themati consonat sermonis huius
Natus est vobis hodie sal ¶ Geminam
saluatoris nostri natiuitatem quarum altera
ex patre eternaliter altera ex matre processit
ex tempore ineffabiliter deuotionibus contemplem
temporalis quidem gloria sed incomparabiliter glori
osior est eterna temporalis tamen patrem perstringit
methodus sermonis quem et illa angelica
vox indicat non eterna Porro eterna
induere sibi , nobis temperancia nostra ne
cessit esse Paruulus natus est nobis in tempore ysa r xx
ias et filius datus est nobis Eternaliter
sane sine initio , patre sibi dignitate
gloriam , potenciam , sapienciam , virtutem , omnium vl
perfectionem nascendo accepit quod non pre
dium non posterior , nec ulla perfectionis
inequalitate inferior . catholice predicat Omnia
que habet filius quod habet pater mea sunt Quod deus joh 16
pater omnia que habet in sua substancia , gignendo dedit
filio quod de substancia sua genuit , ait doctor
aurelius , quamquam maioris in hodierno temporali
vero nobis in carne prodiit quibus de longinqua
regione vaste solitudinis reducendis
misericordiam condescendit ipso teste qui ait
Venit filius hominis querere et saluum facere quod luc 19
perierat Eterna filius altissimi de altissimo
emanat ac deus de deo temporalis nascitur
ex homine deus homo Ibi omnium preualet in
se conuertendo indefessus contemplator
hic perditorum hominum misericors est salua
tor Neque eterna per natiuitatem sibi non con
uenit esse saluatorem sed ex parte per eum quos
saluauit Incipit sane suam in humana
ratione esse saluator , sic dominus et creator non
enim ut testatur Aug scriptura creata est nunc di. 30 l.
ille dominus est , ergo dominum esse non semper p' fin'
habet ne cogamur esse creaturam semper
dicere Sed si semper esse non dicatur nisi
esse semper famulatur Una i
ecclesia nunc est , nuda temporalis quam quidem in
eterno et temporalis est pater Ista labe
saluator est sui Ista tribuit et eccl 43
magnus vehementer et mirabilis eius potentia
In ista serpens exinaniuit assumpta phi 2
formam serui Ecce dominus ait propheta Quoniam ps 92
et in seculum tu es deus Ista factus est
puer dies verbum Ecce dominus ait celum et iere 23
terram ego impleo sed hac angusto sti
git in presepio , quia non erat locus ei in diuersorio luc 2

ps 38 sorio Credy. Nam ait ps^ta Tui sunt celi et
tua est terra, orbem terre et plenitudo eius
a te fundasti. Credy ecce propter nos factus
2 cor 8 egenus tenerissimo materne lactis edu
lio sustentatur. Credy. Nam sapientia que
attingens a fine usque ad finem fortiter
Sap 8 suauiter omnia disponens, per istam fouetur
in gremio matris, indiget in spertibus indiges.
Credy. Eterna est sit splendor perhennis glorie
Heb 1 amictus est linea sed vestito, sic spirituale
ps mortalitatis nostre panno cingitur pannis
vilibus inuolutus. Credy hanc deitas sibi
Dan 7 nulla milia ministrant assistunt que deci
es milies centena milia. Credy ecce
vero ut sicut ad est obstetrix quod famula
Jo .o. Holm solus obsequitur ioseph cum maria. Sed
multo maior quod spirituale eius unitate
ut dulcilogus ait beatus cogitare Logi^do
o 2 sed breuis latitudo angusta, altitudo sub
misterie dita profunditas plana. Ibi agnoscitur
lux non lucens, verbum infans, aqua siciens,
panis esuriens. Videas ait si atten
das potentiam regi, sapientiam instrui, virtutem
sustentari fortitudinem infirmari. Tris
tari demum letitiam, pauere fiduciam,
salutem pati, vitam mori. Hec ille. Sed
faro preterea quod faro. Ad magnifican
dum tante dignationis caritatem vestram
sed et extremo contemptibile ostendo quod
per hanc infantulam nostram abiectissima
quam demonstro fuisse complexam. Absit
et longe absit ut contemptibile putemus
hunc puerum dulcissima infancia [illegible]
mum et stultos fortior est et sapientior omnibus
Bernardus hominibus. Nempe dei virtus et sapientia diui
1 cor 1 na sua, in nobis est operatur humanitas. Huius
sane infantis infirmitas principem mundi
triumphat, fortem armatum ligat, multi
tudinem tirannum captiuat, captiuitatem nostram
absoluit et liberat humanus infans nuntia
et elinguis simplicitas linguas infan
cium facit disertas linguas hominum loqui
Act 2 facit et angelorum linguas dividens igneas
Iste misericorditer ut virtus, ipse qui docet omnes sanctos et
1 cor 2 angelos tam iam vero sanctos sapientia et dei virtus.
O pie et dulcis infancia, quere huma
nis cordibus inordinata infudisti, per qua
omnis etas in terris videat infancia, ubi conformi
mus fiat non pusillanimes membrorum, sed
humilitate scientia et pietate morum. Re
sed tamen in infancie tempora a deitate operibus
vacauit teste eo magno mediolanensi
sermo Ambrosio. Ab. etas carnis ignaua fuit
opus fuit, per ipso deus erat in deitate

exercebat etatem carnis, ut in altero mi
sericordie insigne, in altero diuine di
uine potestas agnosceras. Confundit que de
ex utero, sed thorum fecit in alio, treno in
dudum eius iacet, sed celestis lucem viget.
Nupta peperit sed virgo concepit, nupta
concepit sed virgo generauit. Ad hoc quippe
ars misericordie bonitudine dei et misericordia
hominis in vnitate mediatoris temperauit
ut operante pario vnitatis, per virtutem
resurrectionis, bonitudo misericordia absor
beat, mortemque vita degluciat, et totus
homo glorificandus in diuine conspectu me
glorificandus luceat. Ecce quod adoranda
vnitas sedem vetorum humilius sole prude
re inferior, eo diuine serenitatis glorior
demonstrat. Sed eius gloriosus eo quod si de
maiestate gloria tam despecta ras in deg
elegit ut sua despectione indignos in
re glorificaret. Ve rapit mens huma
na tante profusione misericordie, vos libet
nunc cum beato bernardo exclamare. O
vnitas illibata, sanitas honeste, mun — In sermone de pen
do amabilis, hominibus collata magni
tudinis investigabilis, crea angelis patens
profunditate misterii, et in omnibus admira
bilis singulari excellentia vnitate
ut preter quam ut prima visa est similis ut hanc
sequentem. O partus solus sine dolore, solus
nescius pudoris corrupcionis ignarus
non reserans sed consecrans virginalis vteri
templum. O vnitas supra naturam, sed per na
turam pulchra excellentia superans, sed compa
rans virtute misterii. Generacionem eius
presens quis enarrabit. Angelus nun
ciat, virtus obumbrat, superuenit spiritus
virgo credit, fide concepit virgo, parturit
virgo, manet virgo, quis non miretur. Adest
deus et homo, mater et virgo, vir et racio, lux et
illuminans, bonus et bonitas, misericordia
et veritas, ferventia virginitas, virginalis
fecunditas, est ita nouitas, noua eternitas
diuina humanitas, humana diuinitas
humilis sublimitas, sublimis humilitas.
Ecce quis non miretur. Rursum rogo ingeni
fres, ut tante excessum misericordie nulla vnquam
in nobis atiquet obliuio, consolans gratia
diuina clementia, adorent per omnem tanti
misterium sacrum. Renouetur in dictis per
ue sit in animis nostris et ruminetur

in nobis iocundissimus sermo aggelicus
Natus est vobis hodie salvator qui est christus
dominus. ¶ Potuit fortasse domini et fratres
venerationis cultu ad sinceris amplex-
tendi quispiam non satis devotus minus
gratus vel vanae religionis in se miseran-
dus nobis explorare. Sed satis beatibus
nobis huius novitate insinuat. Nove no-
vum quod olim prohibet fratrum mille quadrin-
gentos sexaginta unum mundi orbes
sole loquitur ad evolucionis annorum ex-
plevit, ex quo natus est christus, non est ho-
die sed dudum natus fuisse. Cui ere-
gione respondemus quia et si olim, et an-
natus sit, neque tamen vetustas huius novi-
tas quae semper manet semper. Manet in-
mixtum in ea et radice manet instabi-
lis fructificationis. Manet semper felici de-
votione. Sic sic manet non est perdere
sed hoc perpetuo custodire. Primum semper
novum quod semper innovat mentes. Neque enim
vetus in quo beatus quod fructificationem non
cessat quod in perpetuum non marcessit. Hic
enim flos quod non dat vide corruptio-
nem. Hic novus hoc qui nullius vetus-
tas rapax, cum eos quae inveterave-
runt omnia ossa in vera vite fusserat no-
vitate. De quo nobis gradibus sermo et
compatabilis ad dicendum, quae tamen re-
fundi (?) semper gratia frequentas nos iubet.
Absit ergo fratres a diligentibus deum
expectabile natalitatis diem innova-
re qui veterem aliquem fastidire, et non
potius amore cordis desiderare semper
ut semper posse audire iocundissime
vocis et pleno gratiae: Natus est vobis
salvator hodie, quae adhuc exhibe-
dum, sponsa fratrum antiquitas tamen suspi-
riis rapiunt. ¶ Sed compungor valde
fratres vestri et in memetipso confundor
quotiens mente revolvo ardorem desi-
derii patrum, christum in carne presentem suspi-
rantium, pudetque temporis miserabilium
temporis horum. Cui namque magnum tamen in-
gerit gaudium gratiae huius exhibitio quod
accenderat sanctis veteribus desiderium ut
sola promisso. Pensemus ait quod si me-
tas attendamus patrum in eo delectare sed qui
mentem venerat sed providebat, iam certus
sit etiam vicem, eius ex(?) iam nomina postum

rerum et redemptionem exhibuit non amaris.
Sed certe quam multi in hac eius annua
minus celebranda nativitate gaudebunt
ut de vanitate, et non magis de sua redemp-
tione, ludis, crapula, quaestiones alia quae-
libet quam dominicaliter (?) prudentissima vo-
luptate. O detestanda levitas et insipi-
tum dolor tristitia denuntianda in primis
sit in virtutibus exultare. ¶ Sed absit
dilectissimi aliquem vestrum huic ydolo
substernum, ut filium virginis in venit te-
plo suscipiat, ut archam dei iuxta
dagon colloret, ut nutricem in carnis
stercora complectatur. Sed petro ad magos
christo ad antichristo, virginum et libidinum,
puritatem et corruptionem. Absit ut
quisquam vestrum ambulet in passionibus desideriis
sicut et gentes quae ignorant deum, quia corpus
christi aut servamus ad conservationem
assistentis ministrans. Et si forte
quidem loquitur fratres in fraternitate carnis
vitae, alicubi aliquid in orbiculo consci-
entiae complicavit, deploret illud cum
per confessionem et penitentiam, et de misericordia
nascentis pueri indulgentiam consequatur.
Numquid miser misericordiam hac nocte
negabit, qua misericordia misericordiae
nascitur et miserator dominus. ¶ Ad hoc
ni fallor veneranda antiquitas sa-
lubri providentia huic propriam sermonem
ordinavit ut si forte infirmus quisquam
huius sacrae adventus tempore a priori somno
non surrexerit, nondum opera tenebrarum
abiecerit, saltem nunc ad novissima
adveniente hora, arma lucis apprehendat
quatenus in die festo honeste valeat am-
bulare. Eandem ob causam in hac nocte
vigiliis patrum diversis horis cantibus
replicavit sancta mater ecclesia: hodie scietis
quia veniet dominus, et mane videbitis gloriam
eius. Et iterum: Sanctificamini et estote pa-
rati crastina enim nobis salus et si quis stet
vigilia. Obsecro itaque plurimum
et vis quantum ad possum rogo fratres
et domini, non paratum sit tam admira-
bile divinae clementiae nobis opera ex-
hibeo. Tria quidem est quae christi domini
nativitatis tempore eius et loci qualitas
mira infantilis tenuitudo corporis
panni et angustia presepis vagitus
pueriles et lacrimae, sed et tempore quibus

primo damnata est pastorum paupertas et
vigilie nobis data sunt hec omnia. Utrum
nimis ad nostram utilitatem opem de sal-
vatore salute. Exemplar professio-
nis dum fore ad carnalis ... intuemini
dignis consideracione singula penetremus
conformem ... Prestet hoc ipsum
natus hodie nobis salvator qui est Christus dominus
qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat
deus per omnia secula seculorum. Amen.

50 Sermo secundus de nativitate domini

Natus est vobis hodie salvator. Luce 2
Colent res excellentissime
ac veneracionis cultu dignissime
ab hominibus huius seculi negligi et minus p-
deri.

Duas huius sermonis partes introductio
partes continet primo cum ... cuius huius nati-
vitatis nostre ... vetustates novitas in
vo hodie designata. 2o hominis perditi re-
staurata sanitas in eo quod dicitur vobis
salvator. De primo poterat fortasse
quispiam non parum devotus, cum quis
de vane religiosus, se inquisitando nobis
explicare. Quod tantis vocatibus natalis huius
novitate consimiles. Non est novum quod
olim prohibet sirach. Nulla quidem evangelistas
... mundi orbis sole ...
... revolucionis ... replevit ... quod
natus est Christus, non quod hoc hodie secundum ...
tum fuisse. Cum est utique eundem ...
et secundum olim et nunc natus sit, neque ...
nativitatis huius novitas. Quod ... monet
propter. Nam ... in ... causa et ra-
dice. Nam ... ineffabili ...
... fidei devocione. Sicut ma-
nifestum est ... secundum hoc eternum custodie.
Causa adoranda nativitate vel sola
vel potissima precipuus nimia caritate
si scripturas scrutabimur reperimus.
Testimonium perhibet ipse qui natus est. Sic Joh 3
deus mundum dilexit ut filium suum
unigenitum daret ut omnis qui credit in eum
non pereat sed habeat vitam eternam. Consor- 1 Joh 4
tem apostolus ... quem diligebat Jesus.
In hoc igitur apparuit caritas dei, quia
filium suum unigenitum misit deus in mundum
ut vivamus per eum. Persenerat
ad caritas preis ... ipso ... Jheremias xxxi
dicitur. Caritate perpetua dilexi te, ideo
attraxi te miserans. Attraxit haut
dubium deus unigenitum suum in carne
nasci constituit, ... a summo celo
egressio et occursus eius usque ad summum

eius, quoniam p9 eum suspiratis, vox
Cant. p° una sit omnium: Trahe me post te, cur-
remus in odore unguentorum tuorum. // Pa-
riportantur demum dum domus, trans
saluandi effectum, ut post cum suf-
ficientibus pomis et effectum. Post autem vi-
aliquis deposit in mensa precis radicatas
maneat intus et in ipso radicata filii
1 Reg. 6 Nostri. Etiam si adhuc ita vero
pugnans languens, modo saltem in
pressis cum pabulum. quo nascens de clau-
so virginis thalamo in lucem prodiit lux
huius mundi. Eia rogo nos et modo in-
nostro sermone eius non fraudemur. Reqre ad
modo est sermo, sed ad sermonem modo
Et quo non prosequar sermo saluta-
Gal 4 tor me esse presens dicebat, de quo ait apostolus
Hebr 13 Ihesus Christus heri et hodie ipse et in secula seculorum.
Primus prius unus ab eterno fore deum,
per nativitatem vero quam nunc eam sermo ante
posse ut esset Christus. Christus autem da-
mascenus non excepte divinum non mo-
notropos in uno modo diuino, sed duarum
naturarum esse sic fratrum qualitatis
sibi et quantitate. Eo itaque accepit
angustiis ipse perfuit tamen in ea in di-
uina veritate Etiamnis si ad opposita
siue dicto apostoli efferatur, nullo eo
calumpniam pariet. Huius deinde veritatis
die solus ille ortus qui verget in
omnia negotium in medio eorum, quo presset
limpidior sol iustitie die efferens
spectando nullo umquam luminador or-
tus sic. Ethz et in eo signatur, quoniam no
hac nocte huius et nunc eam sicut scriptum
est. Dum medium silencium tenerent
omnia et nox in suo cursu medium iter
ageret, omnipotens sermo tuus domine a regalibus
de celo, de regalibus sedibus venit
Et hodie natus intrat. Quippe
noctem illam, per materialis absentiam
solis super celestis claritas illustra-
uit, sicut propheta vaticinium, Nox sicut
dies illuminabitur, sicut tenebre eius ita
et lux eius. Nam michelominus
gloria hec nativitas fructus innouare
Primus si nouam quod sit innouat
membris sicut unquam vetus iste beri quasi
fructificare non cessat quod in spectando
non marcesset, huius sicut quomodo
dat vili corruptione. Hic nouus homo
qui nulla vetustatis capax, eam eos
quasi inveterauerat omnia ossa in vera
vite sufferat nouitate. De quo nos
grandis sermo et inexplicabilis ad dicendum
que sunt profundi, sed grata breuitas no-
bis. // Nam deinde decantata
veritas fidei firmitate. Et quod fides
velut quedam claritatis exemplar prestita
sit et pura per ipsam facta, sermo quidam
vastissimo complectitur ut nichil ei prestat
nichil pereat, prestat nichil. Et ideo si
inuenit quod claritatis pura complectit
Deinde demum nunc sed nunc circumstat
certa. Hoc natus est quod pia devotione et
fide non ficta vero licet magnum illud
magne pietatis sacramentum quod eadem
fide tam longe ante dicebat, haud
dubium quin dicitur. Puer natus est nobis, Ysa 9
Et et abraham pre omnibus credimus
exultauit ut videret hunc diem, vi- Joh 8
dit et gauisus est. Habuit puram fidem, ha-
buit puram et spem que exultans ex-
pectauit in re. Aliquando serui inmittere Gen 24
sibi per deum celi sub femore suo ma-
num poneret, quo perpetuo, et eum vi-
deret deum celi, ex cuius femore nasciturus
prouidisset. Credidit et dauid et qui
puram credidit cui deus ipse veritatem
iurauit ut eum frustrarentur. De fructu ps 131
ventris tui ponam inquit super sedem tuam
Qui et in bethleem vidi nasceretur, sic
angelus ait ciuitate dauid, vnus
per veritatem dei ad promissiones patrum
certissime confirmandas. Eia itaque
inmolat quodammodo ad credere dum
morte eius deinde cum, sicut vere et nas-
ci deum fideliter representatur eius nati-
tate. Absit ergo prius a diligentibus
deum expectabilem veritatis dicere
nouitate qui veteri aliquo fastidio,
et non porro nunc cordibus desiderare
sed ut parum posse audeo cordis
sermo vtique et pleno gaudio. Natus
est vobis saluator hodie, quem adhuc
exhibendum fore patrum antiquitas
tantis suspiriis expectauit. // O. ps 2a
// Secundo vnde dicendum est quo per hanc na-
tiuitatem perditi homines restaurata est sa-
nitas quia natus est vobis saluator
Unde sicut bernardus hodie dicit de epiphania

Quippe sine deploratione non novit
nisi per explicationem agnoscere. Primo ideo brevi-
ter intendimus primo videatur in quo homo dampnatus
fuerat ut sic secundo appareat in quo sit
salvatus. Homo namque ut ait Bernardus
super de unitate [illegible] incipit Magna opera
domini, que sublimius ad ymaginem
suam creavit et ad similitudinem suam
rectum fecit deus hominem et non [illegible] in-
quitates in eo ut dicit ecclesiastes. Veritatem quippe
et iustitiam sicut et ipse veritas est et iustitia
[illegible] Genesis primo capitulo 16 Faciamus
hominem ad ymaginem et similitudi-
nem nostram secundum mentem qua irrationabi-
libus antecellit. Secundum ad ymaginem
secundum memoriam intelligentiam et dilectionem
Ad similitudinem secundum innocentiam et iu-
stitiam [illegible] creatus verus [illegible] no-
stre. Verax utpote habens scientiam a
deo infusam qua cognovit creaturas
sicut sunt formatas quibus et nomina impo-
suit. Habuit enim cognitionem sui crea-
toris sine medio [illegible] cognitionem
vie et prie [illegible] habuit veram de seipso
cognitionem per quam novit quid
deo quid sibi quid proximo debebat
ut declarat [illegible] 23. Fuit
enim creatus iustus ut patet quia dotatus
erat iustitie originalis dono,
per quod sublata fuit omnis rebellio
virium [illegible] ut dicit [illegible] 2. Erat
hec dei similitudo quasi sigillum quoddam
quo anima in corpore clauditur, quo omnino
corporis et anime [illegible] non potuisset
si sigilli huius integritas permansisset.
Venit pessimus latro et [illegible] adhuc
fregit sigillum, et sic mutata simi-
litudine divina comparatus est miser homo
iumentis insipientibus et similis factus est
eis. Et quo fregit? [illegible]
falsarium sigillum [illegible] melius
quod in sua [illegible] fulgore
habet [illegible] venenatum
[illegible] egit [illegible] Suasit [illegible]
[illegible] mandati transgressionem [illegible]
[illegible] absondit [illegible] Genesis sicut
dii scientes bonum et malum. Magister
[illegible] Genesis sic dii [illegible]
[illegible] desiderabilius

Recta
Verax } in { [illegible] / intellectu / Affectu
Iustus

[illegible] assimilari deo [illegible] ad quod [illegible]
[illegible] teste philosopho [illegible]
[illegible] appetitus [illegible] sempiterno et
divino [illegible] et immortali [illegible]
quod potest [illegible] agunt omnia [illegible]
agunt [illegible] Appetitus [illegible]
assimilari deo [illegible] creatura
[illegible] amore et desiderio
[illegible] extollitur. Alioquin
[illegible] appetitus detestabilis ac dap-
natione dignus. Genesis [illegible]
[illegible] bonum et malum. O
malivole o maligne [illegible]
[illegible] sic dii [illegible]
[illegible] que non
[illegible] Consi-
[illegible] et ut fieret sciens bonum et malum
mandatum transgressus [illegible]
mortales, ignorans bonum et sciens
per experientiam malum. [illegible]
itaque homo deceptus a dyabolo multiplex
malum [illegible] qualitate ad
[illegible] pervenit ad pe-
nam mortis duplicis [illegible]
Et ad hoc [illegible] homo potuit se [illegible]
liberare [illegible] ad mortem [illegible]
obligabatur [illegible] explicare
[illegible] ~~potuit~~ potuit. Aliud ma-
lum [illegible] appetitus [illegible]
[illegible] venenata suasione [illegible]
[illegible] ut [illegible] ad ea
[illegible] suasit superbia avaritia
voluptate [illegible] male [illegible]
[illegible] Sensus [illegible] et cogitatio
[illegible] cordis in malum prona sunt ab
adolescentia sua. Et [illegible]
[illegible] mundo [illegible] carnis
[illegible] febria vite [illegible]
plus et plus in dapnatione profundam
[illegible] malum obtenebratio intellectus
[illegible] ad beatitudinem
[illegible] a via beatitudinis [illegible]
[illegible] in terram [illegible]
[illegible] sic per longum [illegible] Augustinus
[illegible] Et hoc [illegible]
[illegible] ad [illegible] non
[illegible] deceptor hominis
[illegible] ait dominus [illegible] 16 Filii [illegible]

[illegible] Corporis / [illegible]
[illegible] spiritualis — anime / [illegible] — corporis / [illegible] — [illegible]

prudenciores sint filiis lucis. Ab
hiis malis sicut per homines liberari
non potuit, eo quod homines durante se
mper [illegible] erat, quia omnes declinaverunt
simul inutiles facti sunt non est
qui faciat bonum usque ad unum. Cum igitur homines
docti [illegible] possent [illegible] de eo di
citur homo mendax. Voluit ergo
deus [illegible] [illegible] ait ysidorus in libro
de summo bono, consuluit vero lege prophetis
signis plagis prodigiis et tamen nec sic
quidem errores suos [illegible] agno
verunt. Unde et hoc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] angelica [illegible] satis
fuit et de se salute sufficiens perditum
hominem salvare, quia lex prodigia et signa
que non suffecerunt angelorum data sit
et [illegible] ministerio. Ut quod est apostolus ait
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] Eos
[illegible] [illegible] ex parte in [illegible] dampna
cionis fovea homo laborabat et [illegible]
indiguit redemptore Audiamus igitur
[illegible] ille natus sit salvator. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia in [illegible] sua non
[illegible] [illegible] sua [illegible] [illegible] deinde [illegible]
et [illegible] [illegible]. Voluit [illegible]
opus suum diabolica fraude deceptum [illegible]
ac a suo deceptore sive violenta pos
sessione oppressum misit redemptore
unigenitum filium suum ut per quem homines
creaverat per ipsum [illegible] Cum
ab omnibus supradictis malis homines
liberaret A debito quidem [illegible] pro
pena solvendo. Atque [illegible] bona
perdita suo merito recuperando. [illegible]
ad [illegible] malum [illegible] ad [illegible] duo
ea proferre [illegible] homo si vellet rectifica
ret appetitum, illuminaret intellectum
videlicet exemplo vite quod imitaret et [illegible]
doctrine quod sine errore [illegible] Et quia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible] ab hominibus
[illegible] videri quia deum nemo vidit umquam
Iohannes [illegible] incarnatus [illegible] [illegible] ut sic
in assumpta carne et pati posset videri
[illegible] et audiri De [illegible] ait Augustinus in de bap
tismo [illegible] Deus [illegible] factus est mortalis ho
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nisi enim
homo esset qui diabolum vinceret, non iu

to sed violenter homo ei extolli videretur quasi
[illegible] [illegible] subderet [illegible] [illegible] homo vinceret
[illegible] [illegible] hominem perderet Et ut homo
vinceret [illegible] [illegible] deus in eo sit quem a peccato
[illegible] faciat [illegible] ei per se homo [illegible] ut
angelo in homine facile peccare [illegible]
[illegible] per se constat [illegible]. Ideo dei filius
hominem passibilem assumpsit in quo et mortem
gustavit quod celum nobis aperuit et a
[illegible] [illegible] videtur. De [illegible]
in libro de [illegible] ait [illegible] qui videri poterat
sequeretur non eam Deus sequendus erat qui
videri non poterat ut igitur exhiberetur homini
qui ab homine videretur et quem homo sequeretur
[illegible] deus factus est homo. [illegible] ait
[illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible]
Ab hoc quidem incepit pro nobis pati ab hoc
[illegible] pro nobis mereri. De [illegible] Fulgencius
in libro de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quod nos [illegible] [illegible] salvos [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de se
pulcro [illegible] [illegible] Conceptus
in [illegible] [illegible] [illegible] mortis [illegible] Re
surgens de sepulcro fecit nos [illegible]
[illegible] vite sue De [illegible] ait [illegible] Ex quo dist 18
homo factus est [illegible] per [illegible] iusticia et alias li 3
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible] hominis
[illegible] sibi meruit Et [illegible]
[illegible] nobis. [illegible] [illegible] [illegible] angelus
natus est vobis salvator [illegible] [illegible] non natus
postea factus salvator sed est natus sal
vator, quia nascendo salvavit [illegible]
Cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peale
egit [illegible] [illegible] [illegible] fuit
[illegible] [illegible] [illegible] quam nos debuimus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amisimus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in appetitu, et [illegible] in intellectu
[illegible] quidem [illegible] [illegible] [illegible]
dampnacionis, amisimus et gloriam, tot igitur
mala meruimus quot pene sunt dampna
[illegible] subiectionem [illegible] [illegible]
tenebras exteriores et interiores, ligaciones
manuum et pedum, fletum stridorem den
tium, [illegible], quia sic oves in inferno po
siti sunt, penas ignis, frigoris, [illegible]
mortem perpetuam et [illegible] Oppo
sita eorum amisimus in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Christus igitur

Curatus fuit
[illegible] [illegible]
[illegible]

l. 3 dist 14 c. fin.

pro nob' ho fcus, fecit' ast'a .i. absti-
lit, ista nobis accessit Sic declarat
Ambros' sup' luca et glosa ordinaria
Ille ipse nasci voluit quo mox natus
tm sui re'sanis pp nram libacione sb-
det' Nascit' i famulus, ut tu ui' possis
ee lib'us Ille inuolutus i pannis ut tu
mortis laqueis absolutus Et sup' glo
Debilis i dinit', ut stola i mortalitatis
i'mperiu' Manus et pedes ast'ngit'
ut manus nre ab bn operand' pedes
i via pacis dirigat' hec glosa Ille aut
Ambros' i p'sepio ut tu i altaribus Ille
i t'ris, ut tu i stellis Ille aliu' locu'
i eode' diu'sorio no' hebat, ut tu plures
hres i celestib' sedib' mansiones Et
om' diues i q' eet pp vos paup fcus
e, ut eius i copia vos ditaremini Mea
g° paupertas .i. p'mo' meu' e, et i f'-
mitas dni' mea v'tus e Maluit si-
bi egere ut oib' habu'daret Me ille
i fantie vagientis abluunt fletus
Mea lacrime .i. delicta lauerut plus
g° due ih'u i iniurijs tuis debeo, q'bus
redeptus su' q' opib' quibus creatus sum
No' p'desset nasci ni' redimi p'fuisset
hec Ambros' Cum aspo'rt' .d. ber' Clat
stabulu' cuiusdo se se ho'i q'i aut lat
nes incideat suari Clamat p'sepe
eide' ho'i q'i iumentu' p'aratus fuit pa-
bulu' cibis suarii Clamat lacrime
clamant panni, eiusde' ip'ius cruenta
uulnera ablui et detegi Nullo ilorum
ipe egeuit, ut hom' illa pp se, magis
at oia pp electos Is. 28 q' d' ipse 25
Misaunt ut faciat opus suu', alie'um
opus eius, ut operet' opus suu' p'egrinu'
e opus eius ab eo, q' d' exponens g'g' om'
16 sup' ezech' ait Opus dei e mas
q'a rauit ad eternos luces gaudia vo-
care Pati v'o no' e opus dei sed
noris prodiens q' meruit Alienu'
g° opus fecit, ut faceret p'prium q' p'
h° q' d' i carne natus dns' mira mala
tanq' priori sustinuit nos q'i ratam
eius sue ad fortitudine' sue glam p'duce'
Caro fcus e ut nos sp'itales facet
Benigne i carnatus e ut nos leuaret

Exijt ut introduceret Visibil' apparuit
ut i visibilia ondet Flagella p'-
tulit ut sanaret Opprobria et
irrisiones sustinuit ut ab opprobrio
eterno liberaret, mortuus e ut vi-
uificaret hec .d. Et btus Aug's Cris-
tus nob' natus e nob' iacuit i p'se-
pio nob' vagiebat i cunis nob'
arridebat i stella toto q'z nob' p'-
ficiebat, q'ia saluator querebat
i ho'ie Natus itaq' q' nob' p'ficit
saluatoris nom' i fantia i tollendis
mal' q' pati nos debam' et acquire-
dis bonis q'bus p' peccatu' spoliabam'
Vnde deus q' nob' p'ficiat ad app'-
tus consideracione', et intellectus illuminacione'
alicui sermoni conclusionis Interea lau-
demus corde gratissimo deu' patre'
omnipote'te' q'ui nob' filiu' nasci
voluit saluatore' Qui filius qui corpo-
ris no' pepercit v'tute q' teneri'mi cor-
poris membra duris asp'itatib'
subdidit, ut nos a laqueo venantium
et a v'bo aspero liberaret Cui sit
laus et gla' ad p'rem et sp'um s'cm cu'
quib' viuit et regnat deus p' omnia
secula seculorum Amen

Sermo tercius de Natiuitate 5°

Maxime i sp'u de
s'ptura q'i i cipit
Audiuistis fr'es

Ex d'. ... nti
q'i i cipit
Beati d'o

Nat9 e vob hoc saluator q e xpc
dns i(n) c(iuitate) d(auid) Sermo(n)es ut i(n) se(rmon)e
q i(n)cipit Saluator n(oste)r b(ea)t(u)s leo
i(n)q(ui)t D(omi)n(u)s n(oste)r pcti mortis q(ue) destructor
sic n(u)ll(u)m a reatu lib(er)u(m) (con)p(er)it, ita libe
randis o(mn)ib(us) ve(n)it. n(ost)re n(on) e lib(er)andu(m)
attendi, ac medicina medici n(on) sp(er)n
e(n)da teste aug(ustino) Q(ui) te (cre)auit si(ne) te,
n(on) iustificat te si(ne) te. Hac vo medi
cina q(ui)da(m) hodie (con)ci(p)iu(n)t sic n(am)q(ue) ait
bern(ardus) i(n) s(ermone) de n(ati)u(ita)te eius p(ri)mo e. Audito
audiunt ipsi hoc n(ost)ri p(er)eunt, medi
cu(m) fugientes hui(us)modi s(e)c(un)d(u)m de n(ati)uitate
malignit(ate) morbor(um) pare pri(m)i mede
le molestia(m) estimantes, q(ui)b(us) i(n)tollera
bilior vi(de)t(ur) b(re)uis i(psa) cura, q(uam) diuturna
egritudo ¶ Alij vo (con)u(iui)alib(us) absorp
ti s(un)t voluptatib(us) a(ut) mundi vanitatib(us)
i(n) his i(n)pliciti q(u)ib(us) n(ull)a gr(ati)a, n(ull)a b(ea)t(it)udi(n)a
n(ull)a salutis p(ro)missio a sua (con)p(re)hendit cu
pidine, eligentes mag(is) s(u)is volup(tati)b(us)
p(rese)ntib(us) (con)frui, q(uam) illas i(n) lique(n)do
(con)t(em)p(la)t(i)o(n)es futuras expectare. Q(u)i magi(s)
impedi(un)t p(rese)ntia, futura p(er)p(en)dunt
Non e(nim) ipi medicina medici ac sal
uatoris n(ost)ri allata salute (con)tep(n)u(n)t
Q(ui)s h(odi)e corrige(re) p(ro)p(ri)a s(u)a sic p(ro)mi pia
s(an)itate. Na(m) s(ecundu)m Aug(ustinum) li. 8. (con)fe(ssionum)
Rec(t)o e q(ui) n(on) mag(is) dolore fugiat
q(uam) appetat voluptate(m), q(ui)a q(ui)d(em) vide(n)s
i(n)ma(n)issimas bestias a(n)i(m)alib(us) ex
cu(m) dolore et metu ¶ Utq(ue) nati sal
uatoris (con)ditate q(ua)d (con)g(ru)at q(ua)d n(on) at
tendit Utq(ue) saluatore (con)gsq(ue)r(un)t s(ed)
p(ro)mi c(ri)stu(m) fore n(on) attendu(n)t Si .n.
t(em)p(or)e unctio oleo v(ir)t(ut)e p(er) s(u)is p(ri)n(ci)
pib(us) cogitaret p(ro)f(e)c(t)o n(on) h(ab)uit cau(sa)
s(ed) v(n)ctione vti n(on) dubitaret. Q(u)i
vo et h(ab)uit p(ri)mi (con)dictes diuini nesciu(n)t
Alioq(ui)n et s(i) n(on) amaret salute time
ret Si n ait p(ro)ph(et)a Si d(omi)n(u)s s(um)
vbi e tior me(us). Ut itaq(ue) ne ob
oblata salute se fraudet medic(u)s vel s(....)
tis mu(n)d(i) saluatore nob(is) natu(m) eua(n)
gelizat s(ed) et saluatore(m) (con)ditate ac(tu)s
attrahe(n)te demo(n)strat clari(us) cu(m) ait
Nat9 e vob hoc saluator q e xpc
d(omi)n(u)s pro gr(ati)a Aue maria

Duplice(m) i(n) nato nob(is) saluatore (con)p(re)he
(n)sa(m) s(an)c(ti)ta(te)m s(er)mone a(n)gelico i(n)nuit s(ecundu)m q(uo)d q(ui)a(s)
duo q(ue) i(n) nob(is) corrupta erat r(e)pauit
Sed de i(n)uidia dya(boli) mors duplex
i(n)trauit i(n) orbe(m) terra(rum), mors s(cilicet) a(n)i(m)e
q(ue) p(ec)c(atu)m e, et p(er) ha(n)c mors corporis Vn(de)
eciam ait bern(ardus) s(ermone) 6 de aduentu cor
rupta i(n) culpa fecit ut corp(us) q(u)oq(ue)
corrumpet(ur) i(n) pena. Utraq(ue) ven(i)t
saluator n(oste)r lib(er)are et a(n)i(m)a(m) a p(e)c(ca)to
et corp(us) a corruptione s(ed) o(mn)e(m) quod(dam)
et ut ita dica(m) i(n) duob(us) dieb(us) q(u)i s(unt) p(ri)m(u)s
vt bern(ardus) dic(it) i(n) p(ro)p(heti)a, alt(eru)m dic(it) cu(m)
p(ro)p(hetis) p(ri)ma dies e a(n)i(m)e 2a corporu(m) p(ri)ma e
cu(m) saluator ven(it) i(n) carne solue p(e)c(ca)ta
mu(n)di sic ioh(annes) ait Ecce agn(us) dei
ecce q(ui) tollit p(e)cc(at)a mu(n)di, q(uod) a(n)i(m)a(m) lo(n)
ge corpore dig(n)iore a p(e)c(ca)to et i(n)de
mortis debito lib(er)auit, s(ed) et illud(itur)
ut p(re)dicti s(er)mone textu e Alt(eru)m
e(ri)t cu(m) corp(us) resuscitabit et suo corp(or)i
n(on) i(n) pannis i(n)uoluto, s(ed) glorifica
to (con)formabit et ab o(mn)i corr(upti)o(n)e i(m)p(ro)ui(s)is
passibil(ibus) mortalitatis molestia p(er)fec
tissime lib(er)abit(ur) de q(u)o ap(osto)l(u)s Salua
tore(m) expectam(us) d(omi)n(u)m n(ost)r(u)m ih(esu)m x(pistu)m q(u)i
reformabit corp(us) humilitatis n(ost)re (con)figuratu(m)
corpori claritatis sue, p(ri)m(u)s aduentus e
i(n) mia et benig(nita)te 2(us) e(ri)t i(n) iusticia et
maiestate Cu(m) ergo ad p(ri)mu(m) ven(it)
sibi querit n(on) xp(istu)s q(uo)d n(on) e i(n)me
et amore(m) q(ua)re x(pistu)s vnct(us) p(ro)p(ter) ha(n)c
d(omi)n(u)s q(ui)d oleo mie et leticie Oleo
i(n)q(ui)t q(ui)d e sp(iritu)s s(an)c(tu)s sic i(n) eius p(er)s(on)a
p(ro)p(he)ta ait Sp(iritu)s d(omi)ni s(upe)r me eo q(uod) unxit
me Esaie 61. Ideo ad i(n)ferio
r(e)s dic(it) q(ui)d e n(on) p(ro)pt(er) et horis Et
de h(ab)it(u)s ait maxim(us) i(n) s(ermone) de n(ati)u(ita)te
q(ui) i(n)cipit Iustissime fr(atr)es hoc p(ro)missu(m)
a s(an)c(t)is v(ni)u(er)so orbi iudex nat(us)
e et redeptor. Et n(ost)re i(n)ut i(n)que
nos o(mn)es q(ui) s(umus) exaudi(tu)s resurrectionis
s(ecundu)m p(ro)misso salutare suscepim(us) fide
h(ab)eam(us) metu(m) q(ui)d(em) de iudice, s(ed) de r(e)
deptore letici(a)m Qui(bus) nanq(ue) fidelis
a(n)i(m)a h(odi)e corrigit(ur), correctione letat(ur)
Et i(n) hoc (con)tra i(n)g(rati)a hui(us)modi gen(er)is op(er)o
rat(ur) p(ro)p(ri)us desp(er)a(tu)s e, (con)tra vo be

benignitas, ut qui videre sperabat tn̄
dulcis hūo credentes promittere. Tem
pore, quo processura senectute
aduentaret videres puerum et. Et si libet
Attēnd pauluḿ an vel ut magis pro
gredere, et futuris in fine videris pro
mittat apparet. De 2o itaque quod corpus
perfecte salvabit nunc dimisso, de quo
alio tempore oportunius loquendum venit
de ea salute quam in carne operatus
est magis videamus. Et quidem 2a corporis
sunt perfectam salutem in carne veniens operat
in quo nobis vivere meruit ad vitam sicut
dicit apostolus 1 Cor. 15: Per hominem sunt et resurrectio
mortuorum etc. Sed 2o eius ad
ventum ea exhibebit. ¶ De primo
itaque liberatore ait apostolus ad Titum 3o
Apparuit benignitas et humanitas salvatoris
nostri dei non ex operibus iustitie que fecimus
nos sed secundum suam misericordiam salvos nos fe
cit. Quibus verbis apparuit humanitas
ait Bernardus sed in deitate latebat be
nignitas, prius quidem ait vel plenitudo temporis
venit et plenitudo diuinitatis. Venit in carne
ut vel sic carnalibus exhiberetur, et appa
rente humanitate benignitas agnos
ceretur. In quo enim magis commendare po
tuit benignitatem suam quam suscipiendo
carnem meam, meam inquit non carnem
Ade, id est qualem ille habuit ante culpam. Quid
tantopere declarat eius misericordiam quam quod ipsam
suscepit miseriam. Quid ita pietate
plenum quam quod dei verbum factum est fenum.
Hec ille. Et quare sic. Certe ut misericordiam
assumendo in se sponte sua ipso eam sana
ret in nobis et vngere qua vendimus per
culpam sanaret ipsum sua satisfactione
comparando bonum gratiam sed et gloriam quam
nos perdidimus, ut nos comparavit valimus
de quo predicti tactum est sermone. Vnguentum
vero suaui vnctione dominus. Dux scilicet
vnguentum ordinavit vinum quod infirmita
tem quam per dies singulos incurrimus, ac pu
tredinem peccati ac vulnera conformamus.
Vnguentum vero in pavimentis est. Excrementa
ta enim a Christo constituta sunt medicine
id est salubres et alligamenta vinum et
oleum quibus piissimus ille samaritanus

homines ab iherusalem descendentes in iherico,
et a latronibus quos incidit misericorditer
sauciatum vulnera infusa alligauit
ut volt magister in 2 sententiarum. De hoc aut vni
guento in persona predicatoris ano plurima
me dixisse volo eo nunc respondeo
Alterum vnguentum suaue nimis exhi
buit quod non nisi ad casum pena pro
errore intellectus, et mala inclinacione
affectus solidaretur ac firmaretur qua
lesceret ad opera vite fortiter peragen
da. Vnguentum prius ex duobus consti
tit, exemplo vite et verbo doctrine. Hii sunt
duo denarii quos dominus samaritanus
postquam dedit stabulario suo tradidit, id est ec
clesie sue ministris in scripturis sanctis de
linquit, ut cura agenda in fine dona
qualescunque. De quo luce 10. De doctrina
aut vi qua in perfecta etate seminauit
que in fine tempora colimus, nunc sileo dicit
sufficiat aliquid de exemplo vite quod ab
ipso nato vsque in fine tanto perfectissima de
monstrauit, sed semper pia imitabili exhi
buit nunc describendo. ¶ Ubi diligenter
aduerte quod Christus medium est dei virtus, sed et
dei sapientia 1 Cor. primo. Ideo sic omnia
quecumque egit fuerunt nobis medicina et pro
nobis satisfactoria, quia virtus prius ita
etiam eadem et singula nobis fuerunt in
structio quedam et rectissima ~~regula~~ regu
la, quia dei sapientia. Hinc Gregorius ait omnis
Christi actio nostra est instructio. Super primo Regum
21. Nichil quippe nouo ut a casu
a Christo ut dicam per premium actum est. Cuius et
necessitas diuinam virtute regeret, de quo
dei sapientia agenda casu ait Bernardus sed de
assiens dominum. Et in sermone de natiuitate dominica primo
et magis opera in fine. Et cum sit quidam
duo quod teste patri primus. Ro liber arbitrio
ex deliberatione propria carnem misceret
seminando vniretur, vnitate deo creator.
Et eligeret tempora certum quod nasceretur
quippe quod vix adhuc incipientibus viuendi
nos sub esse vere quomodo non eligendi libertas
facultas non deliberandi. Non sic pa
ne ille summus presbyter qui eum esset magis bonus
ipso sui arbitrio accessit ad corpus
incoinquinatum. Christus quoniam et si homo cau
cat in ipsius apud deum et deus cum

Uhc ucepi
vnicedi
p. 7 de bo for.
Ubi a^m tantum nichil nunc
fortuna quia prudentis est
melius dixit capitulum 1 de
q^o p. Prudentia deus ait
sine nichil fabiende
sed totum ad prospectu.
Prudens non dicit non
putaui hoc sed quia non
dubitat sed expectat
non suspicatur sed cauet.
Ubi itaque agit prudentia
parum pungere potest
a casu ut fortuna. Secunda
itaque sapientia in omnia
apta sit in tempore ipsius
et aliquid contingere posse
a casu vel fortuna

beplacit

dei filius missus

elegit quod omnium molestissimum est

eiusdem cum nunc esset sapiencie et potestatis ut
pote dei virtus et sapiencia, nasciturus utique
~~ipso~~ arbitrio eam quamcumque vellet elige-
re potuit. hanc etiam et ita de loco et rebus nativi-
tatis sue circumstanciis. ¶ Consideratis ergo
hiis que in huiusmodi sua nativitate sunt
acta, patet quod perfectissime nobis primo
formam exemplavit, humilitatem docuit
et paupertatem commendavit. De primo ait
bernardus in sermone de nativitate qui incipit Quo quidem
digne penitenciam quam per hanc apparuit regnum
celorum. hic presepe predicat stabulum, hic
presepe clamitat. hic membra id est infa-
ncia manifeste loquuntur, hic lacrime
et vagitus evangelizant. Penitenciam per-
ficit dolor interius de peccatis, et afflic-
tio exterior corporis. Dolorem interiorem
exemplavit in effusione lacrimarum.
Et ad eum exteriorem quidem nos invitat
ostendendo quantitatem peccatorum. Siquidem
lacrime foris erumpentes mestitudinem in-
terioris declarant. Lacrimatur ait enim christus
ait bernardus ut [illegible] sed non sic ut ceteri non quia
ut ceteri solent. In aliis sensibus in
christo prevalebat affectus. Parvuli illi
non aguntur impotencie ut corporis ad usum
voluntatis trahentes. Illi ex passione
lugent, christus ex compassione. Illi
iugum grave quod est super omnes filios ade
Christus filiorum ade penam deplorat
Et certe qui ipse nunc lacrimas fudit
postea sudorem et sanguinem. Ecce quod
pudendum est peccatori penitenciam differ-
re per sinus, cum natus christus ut ad ho-
ram sue desulit per alienis. In-
vitat deinde ad illam christus quantitate
peccatorum omnibus que per penam diluenda sunt
Tam fortiter detestamur quod magnum
malum cogitemus. Et quam gravia in
oculis dei sit pena nostra, quod nos sepe
impedimus in vicis, declarat ex satis-
factionis magnitudine. Certe enim dubitat
magnitudinem displicencie patris celestis
qui ab eius delictis unigenitum suum
haut dubium quam dilectissimum mi-
sit, et ab ipso ut instanti tantis
doloribus laboribus abstineretis

Penitenciam mentalem quod grave sit et vitandum

amaritudinibus castigavit, ut clarius pe-
perit, ut membrorum teneritudinem, sed ab
infantili etate per 33 annos dolore ama-
rissima morte consumavit, omnino ac
durius flagellavit. De hoc bernardus ubi supra
Ex consideracione remedii periculi mei co-
gnosco quantitatem, nesciebam siquidem sanus
videbar, et ecce mittitur unigenitus filius
dei altissimi, et iubetur occidi, ut vul-
neribus meis preciosi sanguinis id est bal-
samo medeatur. Agnosce homo quam gravia
sint vulnera pro quibus necesse est christum dominum
vulnerari. Si non essent hec ad mortem
et ad mortem sempiternam, nunquam per eorum
remedio dei filius moreretur. ¶ Certe clari-
mus agnosce potissime quod alias dixi, et
forte aliquando in medio minus dixi in eo
quod affirmavi per naturam creata ut per omnibus sit
a perpetua dampnacione redimenda. Et
in ce nature ut [illegible] consuadeo peccati
sive mortale. Certe dubium quod filius dei sic me-
liorem de omnibus creaturis sit redimit. Am-
plius [illegible] hoc, [illegible] apostolus habet
(n2) per quod per omnibus creaturis [illegible]
meditis non est. Quia tamen per ex nimia
dilectione qua nos dilexit per dilectionem patris
in mortem tradidit, ut minus dixi de eis sed
ut unum peccatum solum mortale et per quod
dampnacionem incurrere commissum fuisset
Vides est quod peccatum mortale quod ultra omnem
creaturam est per quodlibet mortale peccatori
quod in se est rursum crucifigit christum
sicut vult apostolus ad hebreos 6. ¶ Corporale
vero corporis afflictionem ad penitenciam
in nobis peccatum sicut omnes modos in quibus
membra domuerunt. Fit enim corporis afflic-
tio duobus modis per subtractionem quietem, et
adhibicione punitivorum. Convenientia
subtrahitur per ieiunia quo ad cibum, vigilias
quo ad sompnum, cilicium quo ad aurorum co-
lacione. Punitiva adhibetur a circum-
stantibus. aere scilicet et loco, ab adheren-
tibus ut in indumentis et lecto, ab inherenti-
bus ut quam per manus ledunt vulnera-
do. Consideremus si non hiis omnibus infatis
corpus sua sponte per nobis sit attritum.
Certe dubium nulla ieiuniis confectum
quam vero sobrietatem docere. haut dubium

in lingua ut officia dug

subtractionem quietem

Afflictio corporalis duobus fit per

Adhibicionem punitivorum

qui p[ro]p[ter] hoc q[uod] vo[lo] ut scribo Cap[itulum] viij

De ebrietate dom[ini] et p[ro]p[ri]a[m] [et] mis[eri]a[m]
[et] virtute q[ui]b[us] i[n] vita n[ost]ra ut[ilis] e[st] ho[min]ib[us]
Et si b[ea]t[us] Nicolaus bis i[n] septi[ma]na ieiunas-
se leg[itur] adhuc sugens mat[ri]s ubera q[uo]d pu-
tandu[m] e[st] de xpo Cu[m] tam[en] v[ir]go
mat[er] ubera de celo pleno filiu[m] lactauit
putandu[m] t[ame]n q[uod] b[ea]tissima v[ir]go lacte
no[n] habundauit Pr[opter] q[uo]d i[n] o[mn]ib[us] fi[lius]
suu[m] p[ro] nob[is] castigauit [et] id[e]o pie cr[editur] v[ir]gi-
neis ub[er]ib[us] p[ar]cissime lac ministrauit
vix ad vite sustentacionem [et] nequaq[uam] ad
famis q[ua]n[do] sitis extinctione[m] Cantat[ur] i[n] ymno
ymno q[uod] lacte pasto e[st] p[er] que[m] n[ec] ales
esurit ¶ De vigilijs i[n]fancie et si
sc[ri]ptura nichil loq[ui]t[ur] exp[re]sse p[ate]t t[ame]n p[er]
ex aliq[ui]b[us] [con]iec[turis] q[uod] n[octe]s noctes ca[usa] adultus
frequent[er] i[n] orac[i]o[n]e duxit i[n]sompnes sic
sc[ri]bit[ur] luce vi ca[pitulo] q[ui]a p[er]noctauit i[n] orac[i]o[n]e
no[n] putandu[m] e[st] i[n]fancie sue t[em]p[o]re ab ora-
cionib[us] cessasse [et] si no[n] vocalib[us] ta[men] p[ro]-
lacio[n]e t[ame]n mentali locucione q[ua] eq[ue] libe
fruebat[ur] arbitrio tu[n]c sic nu[n]c Adde
q[uod] loci tumultuario q[ui]a div[er]soriu[m] o[mn]ib[us]
p[ate]bat [et] fetor q[ui]a stabuli erat dormi-
enti frequent[er] excitauit q[ui]a puer su[b]ti-
lissime ac tenerrime [com]plexionis
facile de sompno excitabat[ur] De
exilio q[uo]d dura e[st] i[n] alie[n]a domo ymmo
via nat[us] [et] p[ost]q[uam] puerpe[r]i t[em]p[u]s nu[n]c ad
p[at]ria[m] redire licuisset rogebat[ur] cu[m]
paup[er]e m[at]re [et] nutricio relicta domo
[et] amicis fuge[re] i[n] egiptu[m] ac tales vie
molestias p[at]i [et] i[n]comoda tollerare
¶ A circu[m]stantib[us] s[e]c[un]do afflict[us] q[ui]a
hyeme [et] nocte nat[us] aeris i[n]tolera[bilia] i[n]g[e]n[er]a-
cia frigora [et] febres sustinuit Nes-
cio si q[ui]sq[uam] ignis bo[n]o offic[i]o teneat me[m]-
bra sic calefacta Ubi ex ig[n]e stru[c]-
t[ur]a ve[n]dita cu[m] i[n] div[er]sorio loco no[n]
erat ut eva[ngelis]ta d[icit] p[ro]p[ter] p[re]sepe Nec
modice fetor stabuli afflixit eu[m]
q[ui] i[n] loco magis fetente s[cilicet] p[re]sepio sub
q[uo] iumentor[um] stercora fuit [con]gesta cubandi
locu[m] elegit De adherentib[us] v[er]o
vestib[us] et loco clar[um] e[st] q[ui]a duro [con]clina-
t[us] p[re]sepio vasorijs ligat[us] vilib[us] pa[n]-
nis i[n]volut[us] no[n] modice cruciabat[ur]
me[m]bra i[n]fantis Nec p[ro]p[ter] pu[n]c[tu]m ped[e] d[ic]e[n]d[u]m
·ij·a

Quo[modo] pue[r] ih[esu]s afflict[us] ad q[uo]d p[ro]-
fuit

fetoris i[n]comoda cu[m] q[ui]b[us] magi ut b[ea]t[us] b[er]n[ardus]
ait th[esa]urus obtulerunt ut sic dixe-
rant[ur] Sed et ab i[n]hentib[us] m[ir]o
p[ro]fuit [con]culcat[us] q[ua]n[do] p[er]secuta[m] ei[us] i[n]fa[n]-
cia[m] p[er]sequa [et] q[uo]d p[ro]ssa d[e]u[m] de
orto tam p[ro]cul tradusta e[st] q[uod] herodes
p[er]seq[ueba]t[ur] q[uod] ut fugiens cu[m] mag[na] festi-
nacio[n]e nocte [con]surgens cu[m] nutricio io-
seph i[n] egiptu[m] p[er] laborio[s]issima[m] via[m]
asportauit t[em]p[o]re utiq[ue] hiemali Sed
cogitac[i]o sufficit q[ua]nt[um] i[n] hac via i[n]me[m]-
bror[um] ligacio[n]e famis siti frigor[is] sic
passi[on]is Ponderentur singula Tace[at] de
i[n]tedori qua[m] sic i[n] [com]missio[n]e passi[on]e
tristicia p[er] p[er]secutore[m] suor[um] hedis [et] unde
q[ua]r[e] q[ui]d salute[m] p[ro]p[ri]a[m] veit p[ro]p[ter] Sed
cu[m] i[n]finabat[ur] [et] t[em]p[or]e n[ost]ro i[n]fing[ere] fuat
Sed sandalizat[us] e[st] [et] t[em]p[or]e no[n] i[n] vestis
Sed peccauit et t[em]p[or]e no[n] dolebat
Ecce q[ua]m p[er]fectam p[e]n[itenti]am [con]tinuo veniens
p[ro] nob[is] p[ro]p[ter] egit q[uod] p[er] i[pso] no[n] fecit q[uo]d
nos p[ro] ei[us] [com]passi[on]e e[st] q[ua]r[e] r[ati]o[n]e va
rat[ur] no[n] h[ab]uit Confundatur medio qui
i[n] p[ec]c[at]is suis sic p[ro]xima p[er]seuerat et
ia[m] usq[ue] ad seniu[m] deducti adhuc p[ec]c[at]o
erit no[n] desistunt p[e]n[itenti]am no[n] [con]plectu[n]t[ur]
ymmo p[ro]p[ri]a [con]missa vide[n]t De q[uo] b[ea]t[us] b[er]n[ardus]
d[icit] s[ed] Comparant[ur] fi[lius] d[e]i [et] plorat h[om]o pa-
tit[ur] [et] videt Ludebat cu[m] ego i[n] platea
ait [et] i[n] s[e]c[re]to v[ir]ginal[is] cubiculi fi[lius] d[e]i
sup[er] me iudiciu[m] mortis Audiuit h[oc]
[uni]genit[us] ei[us] exijt posito dyade-
mate sacco vestit[us] asp[er]s[us] cin[er]e
caput nudat[us] pedib[us] flens et eiulans
q[uia] dampnat[us] eet s[er]ui[u]lo ei[us] Intueor
illu[m] subito p[ro]cedente[m] stupeo novitate
r[ati]o[n]e p[er]cuncto[r] [et] audio Sed factu[m]
s[ed] Adhuc ne ludam [et] de luda lac[ri]-
mas ei[us] plane s[i] i[n]sanus su[m] [et] me[n]-
te i[n]ops no[n] s[ecundu]m eu[m] [et] sic cu[m] lugente
lugebo h[ec] i[llu]d Eya fr[atr]es [con]pungat
corda n[ost]ra ad p[e]n[itenti]am i[n]crebit p[ro]p[ri]a
i[n]fantis Nec deludamus lac[ri]mas n[ost]r[a]s
videam[us] durissimos ei[us] labores
imitem[ur] gressus i[n]fantulu[m] cu[m] tenel-
lu[m] emendem[us] vita[m] n[ost]ra[m] ore t[ame]n s[ed] cor-
de agam[us] p[e]n[itenti]am Multi ait aug[ustinus]
i[n] s[er]mone de mat[ri]te q[ui] i[n]cipit Rogo vos fr[atr]es
assidue se dicunt p[ec]catores [et] t[ame]n adhuc

De hijs q[ui] frequ[en]t[er] dicu[n]t se p[ec]cator[e]s
Sed de hijs aug[ustinus] s[er]mo[n]at

illos delectat peccare. Confessio est non e-
mendano occupat animam, et non sanat
punctat offensam non tollit. Penitentia
certa non fiunt in odium peccati et amor
dei. Sunt sic peccates ut peccatorum amarum sapi-
at in anima, quod ante dulce fuit in vita,
et quod te prius oblectabat in corpore, pu-
tes cruciet in corde. Quod tunc bene contingit
cum ista est filiolis vestra prima qui sic
gaudet quod ut non dubitat, qui sic peccat
ut non expectat. Et ita. Aperiat
ergo aures suas ad precepta christi, qui for-
tasse hucusque patuerunt ad audien-
da ludibria. Aperiat oculos suos
ad interiora, qui hucusque ad ignominiam
patuerunt. Compagat prima dominum
quos hucusque tussumpsit delectatio voluptatis.
Erigat ad intuitum vultum quem vicia prostra-
verunt. Aperiat medicamento na-
res suas quibus illis fetent consuetudo
peccati. Aperiat vobis ille oculos cordis
in hoc per nos nasci dignatus est, ut vi-
deatis illud quod putatis dulce modo
satis esse in brevitate temporis quam amarum
est in igne eterno, quam grave et perpetua pe-
na punienda est brevitas delectationis
huius. Ad hanc ergo fructuosam primam di-
lectissimi tanto exemplo provocati tendamus.
Hanc in hoc limpidissimo speculo christi
domini hanc die attentius speculemur, ut
crastino die ad illam quam complant
virtutes audiendas ad vocem intelligentie lassi
fatigemus quam cetera robustior qualescat.
Concedat hoc ipse de quo loquendum est
Ihesus christus pro nobis de virgine natus cum
patre et spiritu sancto in secula benedictus. Amen.

52 Sermo quintus de nativitate domini
In circumcisione domini

Natus est vobis hodie salvator qui est
christus dominus in civitate David. Hodie dilectissimi
octavam dominice nativitatis die celebri gaude-
mus festivitate, ut quod in die prima in divinis
laudibus minus agere valuimus, saltem festi
competente suppleamus. Consecrat nobis
nichilominus die hodierna nati salva-
toris circumcisio atque gloriosissimum nomen
eius quod est super omne nomen, in quo omne genu flectitur
celestium terrestrium et infernorum. Philippenses 2o.
Prima ab hominibus vocatio quod prius impositum est
a patre prius sanctis in verbo concipitur ut ait Lu-
cas in evangelio hodierno, et ab angelo vir-
gini ac Ioseph nunciatum.Lucea 1. et Mathei 1o.
Primus sicut dicit quod causam fuit Ihesus id est sal-
vator quia natus est salvator, quia sua
nativitate benedicta salvare cepit. Hoc tamen hic
primum ab hominibus nomen Ihesus accepit, per
primum sanguinem fundit ut in eo magis
nos salvasse intelligatur quia pro nobis sangui-
nem fudit in quo omnia peccata nostra lavit
ut vult apostolus in epistola 1o. Sanguis filii
eius Ihesus emundat nos ab omni peccato. Est
dedit suavissimum hoc conficit unguentum
quo nostra salutem volneratus, corroborantur
et debilitata nostra membra, non capitis
sed anime, voluntas sunt et intelligentia. Propter
quod non solum vocatus est Ihesus, sed et christus
unges scilicet et unctus. Sic celestis designavit
nuncius dicens: Natus est vobis hodie
salvator qui est christus dominus. De quo per
gratiam Ave maria. Circumcisus
dominus noster hodierna die tamquam primum pro
peccatoribus circumcisus est, quia in circumcisione le-
gale fuit sacramentum terminandum et
in baptismo a christo consummandum, ideo circa
magis hoc dominice nativitatis die octava
solempnisat. Propter quod omnia eius cantica
et laudes, plo evangelio scripto, de natali
sonat. Ea propter sic merito cetera mota
sunt, vera quoque per dies festos epyphania planum
de suscepi, quibus dominice nativitatis nobis
gaudia per angelum e celo nunciata
fuere nunc per scilicet propono quibus pastoribus
dictum est Natus est vobis etc. Devenimus
ac usque ad hoc mysterium, quod est christus dominus
Ihesus quod audistis quia liberator nostre sa-
nitatis atque nostra designatur ne quis forte

asperitate fugiens medicine salutem frustret.
Medicina vero per dulce quam ad me in-
mitatis robur erudimur, ex vite et
veritatis doctrine integrat. In vite exemplo
quam ad ea que in perfectissima sapientia nobis
similiter inveniunda, tria specialiter nobis co-
mendat sed prime fortitudo deique exemplo dei
est pietas humilitas atque paupertas dei que
medicus docuit. Et per hanc medicine suavitas
nobis declinanda [illegible] patres et huius [illegible]
Humilitas ergo manifeste procedit in sua
nativitate et totius vite conversatione. Talis
medicine nostre particula principale sana-
tiva in nobis peccati radicem superbiam sed de qua
Thobie 4 Initium omnis peccati superbia. Et
eccli. Initium omnis peccati est superbia. Primus peccavit
primus sed angelus omnibus suis sedibus et angelus clarus
nominatus lucifer, in sua caligine est obte-
nebratus; et de primo angelo in dyabolum
conversus hec ipsa se cecidit quomodo cecidisti de
celo lucifer qui mane oriebaris. Corru-
isti in terram qui dicebas in corde tuo In celum
conscendam super astra dei exaltabo solium
meum, et similis ero altissimo. Veruntamen
ad infernum detraheris in profundum laci.
Per hanc primus parens noster paradisum per-
didit, et cum tota sua posteritate in huius
exilii calamitatem incidit. Per hanc
nabuchadonosor in feram conversus mu-
tatus septem annis inter bestias demora-
tus quasi fera, et fenum sicut bos comedit
daniel 4 Secundum mira odibilis est coram
deo et hominibus superbia. Eccle. 10. Humana
procedit, ne deo homo inheat, quam superbiam
sed de nativitate que incipit Agnoscite fratres
gratia utique divine exhibita maiestati
est humilitas, itaque maiore alienatum
ab eo est superbia humilitati contraria. Im-
pedit denique omnes patronis sanationes
sicut scribitur [illegible] 6 Synagoge superbo-
rum non est sanitas. Hac ergo nostra superbia
nichil ita sanare potest sicut humilis noster
salvatoris qui in corpore humiliavit
semetipsum ut nostram confunderet, sed et
exemplaret superbiam. Unde semetipsum exi-
nanivit cum in forma dei esset formam ser-
vi accipiens homo factus humilis infantis
in potestate infirmi pauperis et despecti.
Clare [illegible] tanto exinaniendo ut
doceret [illegible] quod postea docturus erat ore.
Discite a me quia mitis sum et humilis
corde math. 11. Ut verax inveniatur

quod dixerit cepit ihesus facere et docere. Et quia
quesivimus sed de nativitate domini que incipit
Puer natus est nobis ait. Ut ipse tibi
fieret exemplum necesse sit maxime omnium factus est
humilimus et minimus omnium. Parum erat enim
ei ut fieret minor angelis quorum mortalem
nature et in hominibus minor fieret etate in
[illegible] infantie. Videat ergo pius et hu-
milis et gloriatur. Videat impius et superbus
et confundatur. Videat in mensura parvulum
factum et infantulum adorandum. Stupendo
misterium, condescensione pietate gloriam
humilem [illegible] in peccatorum ruina super-
borum [illegible] Ah non merito indicabile
quisquis magnus est in orbis huius [illegible]
parvus factus est deus in orbis huius. Ille se-
metipsum exinanivit ut pene videtur
nichil esse sic quo factus est nichil, et tu
in insensata inflaris et extollis cum sis
nimis te aliquid esse cum sis nichil ipse
te ipsum seducis clamat apostolus ad gala. 6
Et si aliquid esses tanto magis humili-
ari te oporteret. Eccle. 3. quanto [illegible]
[illegible] magnus es humilia te in omnibus
et invenies gratiam coram deo quia superbis resistit
humilibus autem dat gratiam. Hic bernardus
de nativitate qui incipit grandis quidem
hortatur. Studete igitur humilitati que
fundamentum est custosque virtutum. Certa-
tim illam que sola potest salvare animas
vestras [illegible] magis indignum quod de-
testabile magis, quod quisque [illegible]
qui ut videns deum [illegible] parvulum factum
ultra apponat se magnificare homo su-
per terram? Intollerabilis impudentia est
ut ubi sese exinanivit maiestas
ibi vermiculus infletur et intumescat.
Et quid de [illegible] nativitate sua valde se
humiliavit, ubi moratus paululum
ab angelis [illegible] et ut homo filius
dei crederetur, minus moratus est ab an-
gelis qui non solum formam habet hominis sed
formam etiam peccatoris. Creditur enim
puer, agnus sine macula, et quasi non
de peccato arguere potest ipse peccata donando
ait bernardus de circumcisione 2o et veridicus
pius et austerus sine ulla necessitate
suscepit, ut repulit [illegible] lapideum
in quo solo verus ulla rubigo quia accidit
non fuit. Et vestigium vulneris ullum

hus, alligatum a vulneris non fugit
Ve vero superbie mee. Neque enim sic agit
pudicitas claustri humane. Erubescunt
vulneris ligaturam qui de vulneribus
[illegible] gloriam. Prudenter ad obscu-
ritatem [illegible] erubescimus age primas
Et quod extreme dementie est, malle
prius in vulnere, peius in remedia verecun-
di. Cum prius non fuerit, non dedignatus
est se peiorem reputari, nos et esse vo-
lumus et nolumus reputari. Hec Bernardus
Nam qui homo peior reputari voluit
non dedignatus est vir sanctus tamquam ve-
rorum novissimus [illegible] et vel-
lat [illegible] principes in medio latronum cru-
cifigi. [illegible] in registro. Ad hoc vir-
ginitatis [illegible] accepit et non
solum visibiles sed et [illegible] apparuit
Ad hoc [illegible] ludibria illusio-
num opprobria passionum tormenta tol-
leravit, ut homines debeant non esse
superbi [illegible] humiles [illegible] Certe hec
in ipso humilitas Christi superbie me-
dicamentum. Sed cum tantum [illegible] non sufficit
si [illegible] medicina frustra ap-
ponitur [illegible] et
in [illegible] indicatur. Hec [illegible]
Paupertatem [illegible] nobis [illegible] com-
mendavit, quia pauperem [illegible] rebus
[illegible] carpentario
desponsatam eligit, pro domo stabulum
pro [illegible] pro [illegible] pellibus
vile panniculum, pro vaso suppellecti-
li ac ornatu presepii stramina
et fenum. De quo beatus Anselmus ait
Contemplamini [illegible] in sordibus
paupertatis [illegible] vos [illegible]
In paupertate est. Non rubat in deli-
ciis splendidis [illegible]
in terra [illegible] Sed ultra
glaciem o divites lutea vos in volup-
tatibus [illegible] et deliciari, cum
rex regum suo [illegible] strata pau-
perum [illegible] voluit, et cum teneret
[illegible] in manu sua omnibus
[illegible] pluvias [illegible] du-
ras stipulas [illegible] Sed et
pauperibus in Iudea pastoribus, dimissis
[illegible] potentibus, sue nativitatis gaudia
angelico alloquio nunciavit. De quo
Bernardus in sermone qui incipit Dno [illegible]
De vobis dominus qui habetis consolacionem
vestram, ut etiam non [illegible] celeste
Cum multi nobiles sint in terra, quam multi
potentes, quam multi sapientes huius seculi, hoc
in stratu mollibus quiescebat et nemo
eorum dignus habitus est novam videre lucem
scire magnum gaudium angelos audire
cantantes gloria in excelsis deo. Agnos-
cunt ergo homines qui in labore hominum
non sunt visitari ab angelis non meruisse
Agnoscant quia placeat superius omnibus
labor [illegible]
eos qui per virtute corporis corporali [illegible]
[illegible] laborat suo dignatur allo-
quio et alloquio [illegible] Certe pau-
pertas hominibus despecta a deo eligitur
ut nobis talis honoris [illegible] De
quo ita dicit Bernardus in sermone de purificatione
[illegible] qui incipit [illegible] Erat forte
quod duo [illegible] palatia [illegible]
regia arbitraretur, ut [illegible] gloria [illegible]
glie susciperet. Sed divitiarum et glorie
[illegible] affluentia in celis suppetebat
sed paupertas non inveniebatur in eis. Por-
ro in terris habundabat et superhabun-
dabat huius species et nesciebat homo pre-
cium eius. Hanc itaque dei filius concu-
piscens descendit, ut eam eligat sibi
[illegible] sua estimacione faciat preciosam
Certe quod apte nulla lingua lo-
quitur [illegible] clamat predicat
evangelizat ipsa infantilia membra
non silet, sed in omnibus [illegible]
argumentis [illegible]
[illegible]
[illegible] robustum
voluptatibus [illegible]
[illegible] Sed hic puer sciens Ysa 7
reprobare malum et eligere bonum, elegit
corpus infantile tenerum et [illegible] asperita-
te ut [illegible] afflictio. Malum ergo
voluptas corporis, bonum vero afflictio est.
Et vere mala voluptas, quia secundum Augustinum
in sermone de [illegible] qui incipit Rogo vos

fres. Occidit et prosternit, vulnerat et
transit, incisa facit et abit, infe-
lice reddit et relinquit. Magnum quod
aliquid indicat sed mundi vincentes
si honores, si famam latam consequi vale-
ant, hic se et sua predicat, extollit,
publicat. Sed infantulus noster in tenebris
nasci elegit, tamen se non predicat, non
extollit, non magnificat. Non ergo
bonis inclusis thesauri publicandi sunt
magis abscondendi quia [illegible] depredari
Ambr. Pl. desiderat qui thesaurum publice in via por-
tat. Et ideo non magis elegit
habundare ac dives esse quam in inedia
consumi. Sed [illegible]
divitias sprevit, paupertatem prom-
sit, ut omnem dicit divitiarum concupiscen-
tibilis fore laqueos, sicut apostolus dicit
i Thimo. 6. qui volunt divites fieri incidunt in laqueos
diaboli. Ecce adversa mundi et mundi
et cristi domini. Aut iste fallitur, aut mun-
dus errat. Sed divinam sapientiam falli
est impossibile. Errat ergo mundus
atque omnes sibi adherentes in errorem
precipitem mittit. Nolite ergo [illegible]
diligere mundi, sed hunc parvulum imita-
mini. Hic in sua [illegible]
signum quoddam attendite. Nam et angelus
de eo ait pastoribus angelus: Et hoc
vobis signum: Invenietis infantem pa-
nnis involutum in presepio. Et Symeon
hic positus est in signum, [illegible]
a vobis dicit quod [illegible] contradicitur
ab omnibus sibi contradicitur qui alia via
incedentes Christum non imitantur. Nisi
enim conversi fueritis et efficiamini sicut par-
Math. xviii. vuli iste non intrabitis in regnum celorum.
Tercio dico secundo. Sed forte dicis, domine
est quod suavem et dulcem medicinam
ordinavit, qui vulnera nostra non sana-
vit, sed pungit. Sed quid quantum conspicis sper-
ne honores, sperne voluptates, et
sperne mundi divitias. Econtrario
amare nescimus, amare affligi, a-
mare paupertatem consumi. Sed cum va-
lemus est hec medicina et ad manum

para, ex parte medicine, ex parte
medici, ex parte egroti. Ex parte me-
dicine quia generalis et omnibus apta. Ne-
mo enim est cuiuscumque status fuerit qui non hanc
medicinam applicari possit, sive dives
sive pauper, sive senex sive iuvenis sive
prelatus sive subditus. Si enim dives honores
elegisset, alius status eam [illegible] et qui re-
gnum contra eam non potuisset. Si divi-
tias, pauperes repudiassent. Si volup-
tates, infirmi et senes quibus applicata non
est, ubi labor et dolor accidit, non po-
tuisset. Nunc autem eum elegit statum
paupertatis humilitatis asperitatis que tamquam
medicinam generalem que omnibus congruit re-
demptoris fuit potius preparanda. Potest
enim quilibet considerando suorum defectus
se non extollere, corpus suum a volup-
tatibus arcere, et si divitie affluant
cor non apponere. Facile deinde apparet
omnibus quantum laboribus et periculis in ma-
[illegible] honores, divitie
et voluptates quibus tamen eos respice qui la-
boravissent [illegible] frustrati.
Sed nemo adeo impotens et miser qui non
[illegible] volunt habere possit. Suf-
ficit enim ad habenda omnia ista ab
eorum opposita [illegible]. Sed quid est nolle
honores solum, facit humilem, nolle vo-
luptatibus affluere [illegible], et nolle
divitias pauperem. Ecce sic Moyses ait
Deut. 30. Medicina hec non super te est
neque procul a te posita, neque in celo sita
ut dicere possis: quis nostrum ad celum valet
conscendere, ut deferat illud ad nos. Neque
trans mare posita ne dicas quis e nobis
transfretare poterit mare, et eam ad nos
usque deferre. Illa vero [illegible] que
mundus [illegible]. Sed iuxta te est in ore valde
ait Moyses, in ore tuo et in corde tuo ut
facias illud. Sed quid est in sola propria vo-
luntate nostra est illa medicina, et habere
et ea uti. Nichil autem magis est in nostra
potestate quam voluntas ait Augustinus.
Reliqua omnia a nobis tolli possunt
sola voluntatis libertas auferri

Quomodo autem elegit Christus et autem mundus

Quod applicari virtutes sit valde facile

Voluntas propria est in nostra potestate

valet nunquam ¶ Ex parte medici tu
quam facile est et commodum tantum medicum
imitari Aug. super 18 de verbis euangelii
Solet medicus dum infirmos videt hor-
rere medicinam ipse prius de ea sumere quod
videntes infirmi liberius et fidentius sumunt
Ita prius medicus sanguinem pro populo bi-
bit ne bibere dubitaret egrotus So-
let eciam liber subditi prelatorum et famu-
dominorum filii quod parentum mores imitari
Sed quid difficile est cum tamen infirme su-
mulo depinato, immo et pulueri, leta-
liter infirmo facere pro sua liberacione, sua
curacione propria. quod propter se fecisse videt
plasmatorem omnium, regem angelorum in-
dicem vniuersorum, medicum fidelissimum
De hoc bernardus epistula
Nos si domestici et dilecti christi sumus dei
opprobria detractionemque liberius aplec-
ti, et equo animo omnia ea ferre, que pro nobis
magister meus et dominus pertulit. qui vero hoc susti-
nere non vult, iste non dilectus se esse ostendit
non seruum non filium non domesticum Et
Aug. in de conflictu viciorum et virtutum
Nichil est tam durum quod non tolleratur si ad
ad medicinam christi passio reuocetur In
eciam quod ipse pro nobis quam dura sit tolleran-
do passionatus nobis fecit quod pro nobis
restat patienda Dura eciam ipse in corpore
suo soluit ut modica esset et parua
pro nobis tolleranda. Hic bernardus super de epistula
ait Si non fuit nobis per minimo possumus
reconciliari per minimo Pro minimo ideo
non sit pena Est quod minimum quoddam sed
non pena Pauperes sumus parum dare
possumus attamen reconciliari possumus per
paruo illo si volumus Tamen quod dare pos-
sumus miserum corpus istud est Illud si de-
derimus satis est si quo minus est addo cor
pus ipsius Nam et illud de meo est, et
meum est Paruulus enim natus est nobis
et filius datus est nobis. De te domine sup-
pleo quod minus habeo domine me O dulcissi-
ma reconciliacio O satisfactio suauis-
sima O vere reconciliacio facit satisfac-
tio parua sed non perpetua Item quam
facilis non tamen difficilis postea Et
sic non nemo est qui reconciliari non
possit ita prius paululum nemo qui
possit quia sic benignitas apparuit
super omnem spem, ultra omnem estimacionem
feliciter expectare possumus indoloribus des-
tructione Noli ergo contempnere dei mi-
sericordiam si non vis sentire iusticiam
sed iram sed indignacionem sed emulacionem
sed furorem qui ille ¶ De hijs mani-
feste ex parte medici facilima ut pu-
tet eius potestate constituta et sibi propor-
nata ¶ 34 si forte adhuc aliquid
amari in se medicina nostra habere sus-
picaremur More medicorum iam
a curatori admixtione totum est ab-
sorptum Addidit enim infantulus iste
medicus grandes thesauros dulcedi-
nis que omnem medicinam dulcorauit
amaritudinem, Hic est caritas mel-
lea que omnia facit dulcia et porta-
bilia quemlibet in se fuerit amara
et dura Caritas dicit apostolus omnia suf-
fert Hec autem in se admirabile omne
cogitata enim in nobis caritate excitat
quod sibi per omnia desiderabimus ferari
De hac ait fulgencius in sermone de natiuitate
christi incipit Inpietas ita inquit mag-
num misterium dilectissimi fratres magnum
diuine delectabilis medicina Christus deus co-
repentes a deo discessit deus homines
diligens ad homines venit Dilexit impium
ut faceret iustum, dilexit infirmum
ut faceret sanum Dilexit perditum ut
faceret verum, dilexit mortuum ut faceret
viuum Et quid amplius dicam quinimmo
deus vnigenitus humanam naturam in hijs di-
lexit ut eam non solum a potestate
mali angeli liberaret Verum eciam in
tempore super omnes bonos angelos in patris
dextera collocaret Nam enim que in primo
homine a malo angelo captiuata fuit
ipsa nunc in secundo homine super omnes bonos
angelos regnat Nam que in primo homine
mundum peccato polluit, ipsa in secundo homine
mundum a peccato mundauit hec ille Ad-
dit denique et gratiam per quam fit homo
potens ad imitandum christum, et eius me-
dicinam sumendam Hec de Dei etc

Medicum sudarium supplici-
ter et ministri, et quam
libet videres cum dampnosis
tempus et in habitantes
Ecclesiam etc.

potest quod addendo d
bernardus super epistula
domini laudabant etc.

Leuius est satisfactio
si debitori ad plenum
reddere debita non suffi-
cit sua sibi omnia por-
rexit de aliquo quod valeat
dando creditores contrarii

Per gratiam domini nostri ihesu christi credi
saluandi. Continuus enim iste longus suffer-
entes ex nobis quasi ex nobis, sed nostra sufficientia
ex deo est 2 cor 3. Ad quod nemo gratiam
per quam seruientes placeamus ei habebit scien-
tiam in se, ceptis ait apostolus. Scio humi-
liari 2 habundare satiari esurire et
penuriam pati. Omnia possum in eo qui
me confortat. Ad philippenses 4. Vere
itaque declarata est mediocritas atque com-
munis nostre facilitas quam natus sal-
uator attulit. Id non solum ihesus id est sal-
uator sed et christus est vocatus. Et ne insu-
ficiens reputetur addidit angelus dominus
Dominus enim est fortis et potens. Dominus utique
ille qui vite et mortis habet potestatem. Sap. 16.
Nichil graue est quod spiritum impedit ut quo-
libet declinet ut numquam accedat. Sic
bernardus ait. Respirate perditi venit ihesus
querere et saluum facere quod perierat. Morbidi
conualescite venit christus qui contritos corde
sanauit vnctione sue. Exulta-
te qui cupiscitis gaudia concupiscentes.
descendit ad vos dominus filius sic abissi.
ut cognitum suum faciat solue debitores. Nascitur
vobis saluator gaudeat iustus ille est
qui peccatis dampnatorum venit contra ad-
indicant peccatores. Excedit quippe pie-
tas ihesu omnem criminum quantitate et nu-
merositate. Nascitur christus lectorem qui
credent vincis in pugnatorem alicubi. Et
quod nunc faciant vnctionis christi, in omni
potentem statim morbo anime quemlibet in-
vetera mus. Nascitur dominus qui et dei filius
extulerat quod magis desiderare solet
ex magnus munerator venit. Nichil
restat, omnia parata sunt. Dumtaxat sus-
cipiamus cum deuotione. Hic est heres et nostra
est hereditas sua. Suscipiamus ergo.
Sic bethleem iude ciuitatis dauid
suscepit eum exposui. Sequitur conferentes
sermoni largiente uno patri uo-
bis eodem et spiritu sancto in secula benedicto.
Amen.

53 Sermo quintus de natiuitate domini

Natus est uobis hodie saluator qui
est christus dominus in ciuitate dauid. Sic
nil actum est vanum uel frustra in
natiuitate eius qui venit saluare peccatores. Sunt
sed omnia ad salutem nostram conuenientissime
sunt ordinata ut dominum fuit supra. Sed
ita non putandum est aliquid in scriptura
quam ipse qui nobis nascitur dictauit atque
per fideles suos et electos scribas et prophetas
spiritu suo inspiratos nobis reparari uo-
luit aliquid frustra et superflue scriptum
esse. Sic enim ait beda. Sic missa est omnia
non solum de arbore sine causa non unum de
passeribus sine patre celesti cadit super terram,
puto ego quod de ore ewangeliste superfluum
defluxe uerbum quod scriptum in pagina historia ui-
Non puto plena quippe sunt omnia supernis
mysteriis et celestis singula dulcedine
redundancia. Legitur enim iota unum ut
apex unum de lege preterit nisi verum. Et
omnis scriptura ait apostolus diuinitus inspirata
utilis est ad docendum arguendum
corrigendum erudiendum in iusticia
ut perfectus sit homo dei ad omne opus bonum
instructus 2 thimo 3. Itaque in verbis angelice
enunciacionis natus nobis saluator et sal-
uatoris nomen sibi et potentia quod christus
dominus nuncupatur, sed et locus in quo hec acta sunt
plane exprimitur. In ciuitate inquit da-
uid quod Bethleem iuda insigne
quiddam designare credendum est. Et quidem
ad literam hec historice fide asserimus sed
locorum temporum circumstanciis applicare conati
sumus. Ostendentes quod natus saluatore
huic esse qui in lege et prophetis promissus
et prenunciatus de tribu iuda stirpe
dauid atque in Bethleem nasciturus. Tamen
preter hec aliquid in nobis agendum per tropo-
logiam significatur quod omnino negligendum
non est. Sed fructu tante utilitatis uoluimus
non priuari. Credimus affluente gratia
spiritus eius quantum temporis breuitas permittit
in quo laboremus. Per gratiam itaque pre-
standa dicamus. Aue maria
Tempore in primis prout dimissa nunc
declarare sed quod facit et suauius est me-
dicinalis vnctio qua nos christus dominus
sanat et confirmat. Deinde per 2a horis

pte breuit(er) ad mo(dum) i(n)fo(rm)ac(ion)is i(n) p(ro)p(or)c(i)o(n)e
e(st) q(uo)d saluator n(oste)r i(n) bethleem inde
natus q(uo)d nasci p(ro)hibet(ur) q(uan)tu(m) t(em)p(or)is bre-
uitas admittit. Cetero ad p(ri)mu(m)
forte dici posset aliq(ui)s m(od)us ...
usq(ue) ad fine(m). Cetero ad 2m ...
...ta ... ad nos ... [illegible]
quo dispositos ee oz ut i(n) nob(is) nascat(ur)
xp(istu)s. Est ei(us) natiuitas q(ue) ... sp(irit)ualis ...
et(er)na q(ua) ex p(at)re nascit(ur) deus, et et(er)na
q(ua) ex m(at)re generat(ur) ho(mo) nouus, ... qua
fidelium mentibus i(n)nascit(ur), ...
Est at(ur) natiuitas xp(ist)i et(er)na nob(is) ... me-
du(m) p(er)ueniendi ad utramq(ue) i(n)na(scit)... sed et
et(er)na ... ... filio(rum) ada(m) ... ...
q(ui) potuit, ... qua(m) i(n)nascit(ur) mentib(us) ... ...
... ... merito mediator(is) ...
... i(n)carnati mere ... ...
exhibitu(m). Et q(ui) p(re)cedebat (et) q(ui) seq(ue)bat(ur)
... ... clamabat osanna i(n) ex-
celsis. Ita ... natus e(st) i(n) carne, ut habi-
taret i(n) n(ost)ra mente. Hi(n)c ioh(annes) ... ...
u(er)bu(m) caro factu(m) e(st), statim addit (et) habitau(it)
i(n) nob(is). In q(ui)b(us) u(er)o ... nascit(ur), ... p(er)ue-
nient ad uidendu(m) natiuitate(m) et(er)na(m)
(et) ad fruendu(m) ea, ... ap(osto)lus ro(manos) 8
Si q(ui)s no(n) ... sp(irit)u(m) xp(ist)i, hic no(n) e(st) ei(us), ... p(ro)-
... ascende(re) no(n) p(otes)t ad celu(m), q(uia) nemo
... ... ascendit ... ioh(annis) 3. Er-
go frustra e(st) ... ... finis
no(n) attingit(ur) ... nob(is) ... ... nasc-
... i(n) carne, ... nascat(ur) nob(is) sp(irit)ualit(er)
i(n) mente. ... ... ad nichil p(ro)dest
sp(iritu)s e(st) q(ui) uiuificat ioh(annis) 6 caro ... so-
la ... ... In hac at(ur) nati(uitate) ...
... ... e(st), ... nascit(ur) ...
i(n) a(n)i(m)a deuota p(er) fide(m) (et) gra(tia)m fit ...
a(n)i(m)a ... (et) m(ate)r dei ... a(n)i(m)a
... p(er) na(tura)m s(ed) p(er) gratuita(m) adoptio-
ne(m) e(st) fi(li)a. Est m(ate)r ... teste e(st) q(uod) d(icitu)r
...cunq(ue) fecerit uoluntate(m) p(at)ris mei q(ui) i(n)
celis e(st), ip(s)e me(us) fr(ater) soror et m(ate)r e(st)
math(ei) ... Est ... fi(li)a ... ait ap(osto)lus
galath(as) 3 Om(ne)s uos filii dei estis p(er) fi-
de(m) q(ue) e(st) in xp(ist)o ih(es)u. Et ioh(annis) p(ri)mo
dedit eis potestate(m) filios dei fieri
... nati sunt. Certe quo ea natiuitate
q(ua) i(n) nob(is) nascit(ur) xp(istu)s, (et) nos nascim(ur)
i(n) xp(ist)o. Cetero ergo ... ... ad

[margin: ... i(n) carne ... ...]

hac natiuitate p(er)uenim(us) ... Ultima at(ur)
... i(n)uenim(us) (et) nos bethleem unde
ut i(n) nob(is) ... dignet(ur) nasci d(omi)n(u)s ... nos
de ... iuda ... bethleem
... ... (et) nascet(ur) i(n) ...
... (et) no(n) ... ... (et) habitabit
... ... filiis ho(min)u(m) ...
Iuda ... ... fra(u)-
dis (et) laudis ... ... xp(ist)o.
... ...
... ... Capitulu(m) ... De
... fraudis ... i(n) ... ...
... ... 18. Confessio at(ur)
laudis ad fidem ... ... ro(manos) ...
Corde credit(ur) ad iusticia(m) ore at(ur) fit
... ad salute(m). ... fide iust(us) uiuit
ait ... 2o. Paul(us) ... ad ro(manos) p(ri)mo.
Et i(n) ... ...
... ... ad d(eu)m. ... ...
... ... ut iust(us) fiat. De
... ap(osto)lus ... ... fide ... ...
placere deo, o(porte)t e(n)i(m) accedente(m) crede(re). ...
... intelligentia p(er) fide(m) illuminata ... de
... ... de p(ri)ore, et de deo ...
de ... bono creatore (et) ... ...
... uoluntas ... ...
... ... aut ... ...
... ...
inde s(ed) mag(is) ... ... pugna(m)
... ... nob(is) e(st) ...
... fugata e(st) pax, (et) p(ro) ...
ubi no(n) nascit(ur), ...
i(n) pace fact(us) e(st) loc(us) ei(us) ... Neq(ue) e(st)
... ...
... ... fide ...
... ... ut sit ... ...
i(n) bono concordia. Aliq(ua)n(do) ... ...
... ... ait petr(us) ...
... no(n) ... ... agnitione(m) re-
trorsu(m) ab eo ... ... petri 2. Si ...
... ciuitas no(n) babilon, ne i(n) malo
sit pax n(ost)ra, s(ed) bethleem q(uae) ...
e(st) i(n) ... ... (et) dom(us) panis
... ... hic pane(m), ne s(ed) ...
... ... p(er) assumpta(m) humanitate(m) xp(istu)s
ueniat ad nos ... ... (et) no(n) ...
... ... quo(rum) ...
accomodat(ur) ... ... atq(ue) ... [margin: ...]
... ... e(st) panis ille que(m) ...

tes bethleem dici meruimus? Puto quia est panis vivi dominus de quo dicitur. Et math. 4. Non in solo pane vivit homo sed in omni verbo quod procedit de ore dei. Hic enim est qui confirmat cor hominis sicut orat propheta. Confirma me in verbis tuis. Hunc panem si diligenter quaerimus veniet ad nos et mansionem apud nos faciet sicut promisit. Ioh. 14. Bonum domini bethleem non est quae in parte zabulon sita est, ad quam dicitur dixit angelus. Dicitur enim zabulon fluxus noctis interpretatur. Hic vero bethleem zabulon assimulatur quia acceptum verbi dei panem non custodit, sed ad noctem priorem confusus effluens revertitur. Non est bethleem civitas david verum beata quae de quadruplici mundi domo quae incipit. Audiens ait. Si quis cogitat redire ad vomitum, vult in lutum mutare propositum non est ille bethleem quo in qua nascitur christus, quo salus est illi qui quidem ad eum convertitur sua est qui eius enim qui perseveraverit usque in finem salvus erit. Nulla est societas et mutatio et tali mutabilitati. Ei quidem et cum qui nec quidem in corde pronam sta in Bonum ergo bethleem david in manu forte ut panem vivi quae receperimus fortiter perseveranter manu operationis custodiamus. Non est quae dicit domine domine, aut domini ab alio auscultat sed qui facit voluntatem patris per verbum dei receptum, hic sibi domini soror et mater meretur appellari. Persistendo dicere consuetudinem et sermone confirmatum ipsius postulat. Nos itaque multiplicia de diebus ineffabilia divine pietatis beneficia nobis collata pensantes iterum atque iterum audiamus. Audivimus ergo quod magis audire nec potest quam natus est nobis salvator qui est christus dominus in civitate david. Vix igitur sufficit quod verbum quod magis dici non potuit. Tanta celestis muneris liberalitate donati diligenter caveamus ne nota faciamus tam grandibus beneficiis iniuriam irrogemus. Sic ait Crisostomus super illud math. Angeli hoc dato capiemus merebamini. Pro ipsa puniri quanto magis pro ipsis sed quod plus deo ope eius propriis tenemur quam canones

hic
diurna[?]
eodem
beneficia
quanto plus
Augustinus

tam ineffabilia beneficia consentire Iniuriam hanc deo irrogamus si puer nobis natus filius nobis datus qui ut auderet in omnibus mundi undique nos capiat, expediret ei mundo adhereamus. Si magis terram eum suscipiamus quam adhereamus et mundum fallacissimum contempnamus. Sic et ait Crisostomus ad illud mundum fideli mente despiceres quia ei mundo prior fiet. Sed et illi sunt quibus dignus non erat mundus. Ut ergo digni celestibus efficiamur bonis et credere puniamur. Et hic trinitate virtutum, et in futuro perhenni honore fulgeat gratia et natura eius qui nobis natus est hodie Christus qui cum patre et spiritu sancto et gloria et imperium cum patre et spiritu sancto in secula seculorum Amen.

Audiens quod deus hoc mundi nominis ut ei non vestibus et lautis ... non habere, non ad spernendum, non gerit de pro ioh. 14

In festo epiphanie

54

Obtulerunt ei munera aurum thus et mirram. Math. 2.

Celebrato pridem ea qua valuimus devotione die sanctissimo quo nobis priorem molem dampnabiliter oppressit natus est salvator, quod est potius dominus in civitate david, absconditus qui dicitur in pannis humilis hunc a pastoribus die illo est agnitus. Non dispandere gaudiis et hunc diem clarissimum agamus, quo ad cognoscendum adorandumque dei filium tres magos previa stella perduxit atque pluribus omnium nationum eundem venisse salvatorem declaravit. Praesserat quidem ait leo in sermone hodierna festivitate, nostra quanta corporale domini nativitatis indiciis declaravit, sive cum beata virgo maria fieri dei se spiritu sancto virtute altissimi audivit et credidit, sive cum salutationem ipsius in utero elizabeth nondum natus iohannes prophetica exultatione commotus est, qui in mente visum clamavit Ecce agnus dei qui tollit peccata mundi. Vel cum ortum domini angelo annunciante pastores celestis exercitus sibi claritate circumdatos, ut non abigend

de paupertate pueri qui erat in presepe visum
ut putarent quod in sola natura hominis esset
editus nisi superne milicie famula-
retur obsequiis. Dicit hic autem ad huiusmodi pauper-
tatem vero inopinis prodigiis quia ut ad cog-
nicionem magis duceret vel ad fidem corporis
famulancia prebebat. Hoc autem signi-
ficat quod magos in longinquis positos et effica-
citer monuit et ad deum ... convenerant
attraxit. Unde sunt ... sancti gentium et sunt
vocacionis exordium quia non in iudea tantum sed
etiam in toto mundo populi erat predicandum
euangelium. Ut per eius stella que magorum
visum splendore inuit, ostendit claritatis vo-
cationis nostre et illuminacionis significa-
cionem gentium et cecitatis iudeorum. Hoc ille.
Item vero per comparationem ... pu-
blicacionem gentium probat excecacio
iudeorum quia qui fuerunt [illegible] sunt de me-
ritis spem exceperant propter incredulitatem
inquit apostolus fracti sunt Ro. xi et sequitur
Noli altum sapere sed time. Vide bonitatem
dei in te severitatem in eos qui ceciderunt
alioquin et tu excideris. Honoremus
ergo sacratissimam diem in qua salutis auctor
apparuit adoremus quem omnipotentem in celis
quem magi infantem venerati sunt in cu-
nabulis offeramus deo munera per devo-
cionem cordis in qua sicut illi obtule-
runt ei munera aurum thus et mirram.
De quo per graciam domine maria. D
Tenemus in hodierna domine ... declara-
cionis die intra dicitur manifestatum
eadem quidem die sed tempore non eodem. Nam
sicut utroque fuit die ut vult glossa, ordinarie
magi stella duce in bethleem inde
natus deus ... Eadem denique die e-
volutis 30 annis ut vult beda baptizatus
a iohanne in iordanis flumine voce patris
Luce 3 hic est filius meus dilectus in quo michi bene com-
placui et spiritus sancti descensione in corporali
specie columbe celebri testificacione ma-
nifestatus est. Ipsa denique die vno an-
no devoluto ad nupcias vocatus
miraculorum suorum principiis mutacione
aque in vinum divinitatis sue potentiam de-
suis operibus innotuit. Unde et crediderunt
in eum discipuli eius et cetera. Hunc adhuc

festum ac virginale ... quam colimus
puerperium ac dulcis et nobis sal-
vatoris nostri infancia eam quam magi fide
et in infancia apparicione principali
colit ac solempnizat ecclesia. Quarto
vero de se et sequenti domina de 3 fes-
tivitatibus quidem ecclesia conveniunt dicere de-
clarat. Et vere prima domini apparicionem
celebrantes festivitate hodierna nos
qui de gentilitate cecidimus sola diu ...
gaudeamus tamen ut dicit leo papa dig-
noscimus in magis adoratoribus christi
vocacionis nostre fideique primicias ex-
ultantibus animis bene [illegible] tam ce-
lebremus. Exinde ad iustitiam ... gra-
tie cepimus introire ... nobis lo-
quentium prophetarum scripturarum archana
patuerunt. Et veritas quam iudeorum
obcecacio non recepit omnibus nacionibus
suum lumen invexit. Hec ille. Hanc gratiam
vocacionis in ipsis magis inchoatam ...
... hystoria attente audiamus
ut demumque quid nobis ... a domino conse-
cutis agendum sit, clarius cognoscamus.
Euangelium itaque ita dicit Cum natus esset.
Dimissa litterali exposicione qua in precedenti
predicacione mee anno preterito usus
fuolo atque doctrina fidei in sequenti
anno ... tetigi, moralem credidi
nunc instanciam. Videlicet consideracionis quod ad
sacrorum patrum modum imitacionem agendum
nobis conveniat, ne et nos ... et neglige-
res in desperatam incidamus iudaice incredu-
litatis excecacionem sicut ad hebreos hortatur apostolus
... Sic et ... idem ad Ro. xi. Na-
tibus ramis non pepercit ne forte et
tibi parcat. Et ideo digne per ordinem mo-
dum est nobis in hac die nostre vocacionis
dispositionis et specialis nostre utilitatis
oblaciones domino offeramus, sicut et patres
nostros hoc fecisse audivimus. Cavalca.
Unde augustinus sermone de muliere que incipit Ro-
go vos fratres. Dicit enim quia ... ponet
aliquis pallam aliquis oleum aliquis ceram ad lumina-
ria noctis, aliquis ut vinum per annos aliquot
non bibat, alius ut ieiunia certo tempore faciat
aliquis ut carnem non comedat. Non est

istud votum operis nostri perficiamus. Adhuc
melius volo, non eligit deus ut pecora
sint tua, ut oleo tuo ut vino tuo, sed
hoc quod in te reddit ipsum offer, hoc est
animam tuam. Et quo animam offeramus ostenditur
per Bernardum: Mentibus sanctis cogitationibus
castis operibus fructuosis. Avertendo a
malo, convertendo ad bonum, dampnando
vicium, amando deum. Cui concordat Gregorius super
Sacrificium salutare attendere mandatis et
discedere ab omni iniquitate. Et Michee 6.
Quid dignum offeram domino etc. Indicabo
tibi o homo quid sit bonum et quid deus re-
quirat a te. Utique facere iudicium, diligere
misericordiam, et sollicitum ambulare cum deo
tuo. Hec quidem faciens sine mistice aurum thus
et mirram cum magis offerimus. Cum enim
magos hec obtulisse legimus vel audimus
eos de thesauris suis ait Ambrosius
luce ... munera conferimus thesaurum
enim thesaurum in vasis fictilibus. Sed
quo aurum quid thus quid mirra significant au-
diamus. Et quidem ad literam hec fide astruunt
quam hiis muneribus ... domino oblatis in
eadem persona ... divinitatis, potestatem
regiam et veram ac passibilem humanita-
tem magi confessi sunt contra quosdam hereticos arrii
manichei, nestorii et eutices. Thus
enim ad sacrificium aurum ad tributum, mir-
ra ad sepulturam pertinet mortuorum
in quo heresis arrii, manichei, nestorii
et eutices ... deitate
vel humanitate ... confunduntur ... late
per se fulgencium in de epiphania quod incipit
nostri ... Unde hic ait: Sed sancta fides
mira varietate ... non desinit, deum verum
... verum deum, verum regem, verum hominem
pro nobis vero mortuum credit. Sed tropo-
logice in nobis ... videamus si in
vasis nostris hec munera invenire possint
ut et nos domino offeramus. Hec ... apta
vasa sive tres parvulos in anima nostra
in quibus ... thesauri sunt reclusi,
hii sunt intelligencia, voluntas, vis ope-
rativa hiis cum tribus potenciis ...
virtutes ... et moralibus sit ...
... conservatur. In hiis ... aurum thus

et mirra mistice includuntur. Aurum mo-
raliter aurum certe quod sapiam ut quod
in ... Unde quod philosophus ait thesaurus
desiderabilis requiescit in ore sapientis.

Et merito ... divine appe-
titur quod sapiam complicans ... Sap. 8.
Semper aurum splendidum et durabile magis
est et cunctis metallis preciosum. Et de sa-
piencia scribitur ... et mercis
eius. Sap. 6. Preciosior est cunctis
opibus, et omnia que desiderantur huic non
valent comparari. Prov. 3. Thesaurus autem ille
in promptuario intelligencie collocatur.
Thus vero quod in sacrificio incenditur frequenter
orationes devotas ... sic ait ...
... dirigatur oratio mea sicut incensum in
conspectu tuo. Et Apoc. 8 ... angelo thu-
ribulum aureum in manu habens ... data
sunt ei ... Eusebius 8. Est autem
oratio ... Damascenus ascensus mentis — cum sit oratio
in deum per amorosam sive affectionem.
Affectio autem que principaliter in oratione est, ad altera
theca voluntatis sive pertinet, et in eius thesauro
numeratur. Mirra vero que amari-
tudinem habet, exterior labore operum quibus
peccata ... et fatiga ... pro — significat
fidelibus laboratoribus dicitur ... — Cant. 5
tur. Manus mee distillaverunt mir-
ram primam. Pertinet itaque mirra ad
thesaurum operative potencie. Et super
verum Ambrosius, hec tres thesauros illos in va-
sis nostris offeramus et nos domino, non
mundo, ne dicatur de nobis quod faciunt he-
retici filii ade, qui demissis veris et
salutaribus studiis, cum prudencia af-
fectu et opere caduca poscunt et transitoria
querunt. Offeramus ergo domino aurum de
sacculo intellectus ... Nota — Aurum impie offerunt
non enim omnes oblacio offert impie
offert aurum et perfidi, offert habun-
dancia ut perficiant. Incipientes domino aurum
offerunt qui doctrinas fidei et mora-
les querunt, ... suscipiunt, et te-
nacius custodiunt, diviniorum ...
et scripture sancte dogmata, et quidquid ...
... tradit, sive prudencie ...
... simplici et pia fide credentes

et in captivitate redigentes omnem intellectum
in obsequium fidei et cetera. Incipientes quia
fides est argumentum non apparentium Hebr. xi
et quia fides non habet meritum cui ratio humana
praebet experimentum Gregorius. Volentes semper
[illegible] nec sibi incredulus [illegible]
dei, cum non dubitat esse [illegible] certa
cum ipse est sponsus credenda tradit. In-
cipientes et [illegible] ratio. Nisi credideritis
non intelligetis. Item vel credere renuit
id quod ipse suo intellectu videt nichil deo
offert, sed omne credendum intelligere sibi
[illegible]. Incipientes denique sollicita cura
est investigare et intelligere ea sine quorum
cognitione perfecta vitae non [illegible] prae-
cepta decalogi, [illegible] ecclesiae sacramenta quae
statum suum concernunt. Deo sollicita cu-
ra adiuncta quam apponunt pro corporali
vite sustentatione procuranda, ymmo eo
maiorem, quo spiritualis vita animae quam sit
horum notitia conservatur non quam vita cor-
poralis est pretiosior. [illegible] vero in ca-
pitulo. Item. Que praecepit tibi deus
cogita semper et in pluribus operibus eius ne
fueris curiosus. Item [illegible] consilia sua
in deum [illegible] secundum consilium Thobie
Thobie 4 ita ut omnibus agendis ad
divinas leges oculos dirigant secundum quas
opera sua disponant. Et hic oblatio auri
omnium incipientium est, ut [illegible] sa-
lutis aliorum fideli. Numquam offerre
non potest [illegible] dei mandata satagit custo-
dire. Proficientes vero in via domini ac
[illegible] acquisierunt [illegible] aurum in-
telligentie copiosius offerunt. Dum neces-
saria saluti sue laborant scire omnem cogi-
tationem et considerationis studium a va-
nis inutilibus et curiosis compescere conan-
tur. Item omnis doctrina et omne studium de
curiositate suspectum est, quod non ordi-
natur aut [illegible] mediate aut finaliter
ad bonum morale [illegible]
Incipientes quia sic dicit [illegible] in studio re-
ligiosorum. In [illegible] die primum spiritualis opera
[illegible] et [illegible] studii
novissime et generales non interrogabun-
tur quales fuerunt intellectu acuti et eruditi

sed quales fuerunt affectu ad deum devo-
ti, hoc est, quam simplices quam [illegible], quam puri
quam humiles et devoti, quam spontanei
et fideles in dei servitio. Sed circa vocationem
quam vocati fuerunt, [illegible] rumores fugiunt,
novitatibus aures claudunt, sed solum
ea [illegible] eruditionem quaerunt, quibus affectum
valeant inflammari, ita ut omnia a-
[illegible] pro sua et suorum ac pauperum
sustentatione mente tractant [illegible]
[illegible] quia magis congruit saluti et divino
honori pertractant. Agunt sicut [illegible] more
apum, quae flores singulos [illegible]
et quod [illegible] dulce ac generando melli
accommodum gustaverint sine floris
lesione in alveolum comportant. Non dis-
formiter ipsi oculo intellectuali consi-
derationes floridas amicorum dei [illegible]
[illegible] pervolant, sanctorum virtutes perlus-
trant, gratiarum munera explorant et
quod dulce sentiunt ac suave invenerint
in alveolum memorie introducunt. Sicut [illegible]
ab alio humilitatem, ab alio patientiam, ab alio ab-
stinentiam, ab alio obedientiam, ab alio caritatis,
ab alio prudentie flores decerpunt. Atque
non solum hec cognoscunt, sed per imitationem in
mores transfundunt, eisque domum mentis
student ornare. In horum persona
ait sponsa in canticis capitulo 3. Surgam et
circuibo civitatem per vicos et plate-
as quaeram quem diligit anima mea.
Item vero exponens Richardus [illegible]
[illegible] ait Sponsa circuit civita-
tem bonorum [illegible] ut eorum [illegible]
et [illegible], et querit dilectum per vicos et
plateas. Vici angustiores, plateae
sunt latiores. Per vicos religiosos, per
plateas intelliguntur seculares. [illegible]
perfectionis fervens desiderium, et a perfectis
querit exempla, primo considerat quam arta se
lege [illegible], quam tenuis eorum fuit
cibus, quam pauper vestitus, quam brevis sop-
nus, quam gravis labor corporis, quam dis-
tricta disciplina cordis, quomodo in cibis
[illegible] delicias corporis ex-
traxerunt voluptates cordis. Item
dei [illegible] carne in [illegible]
[illegible] sunt, quod terrena supergressi sunt

[illegible] ·/· [illegible]

Proficientes

et in historia calcaverunt vindictam, ideoque
repleti gratia absconditi spiritus occulta di-
vinitatis scrutati sunt et cognoverunt
Currens per plateas in secularibus et
angulis. Unde cum exempla sanctis
et documenta dederit contemplandi. Horum
in modum quibus lenioris et largiori via
tenuerunt, hoc in fame odore de
se sparserunt et imitacionis exempla
prebuerunt. Unde cum sanctorum exempla in
abraham Job moyse samuele david
et similibus invenimus non valet quibus causa
deus corpus illuminari possit et ascendi
sicut ibi. Unde ergo in hiis omnium animi
cogitatum quod prevalet pro deo oppe-
dunt, aurum sue intelligencie offerunt
Offerti copiose. Offerunt vero habundancius
aurum suum offerunt, quia totum quod habent
impendunt quomodo meantur a deo contempla-
cionis gratia illustrari nichil sibi re-
servant, nec sue industrie tribuunt, secundum apostoli
consilium stulti fiunt stolo ut sint sapien-
tes deo in cordis. Corinthios quia stulta
mundi elegit deus ut confundat sapien-
tes cordis. Unde dicit autem gregorius 2a moralium
in fine: Unde in hoc mundo stultus, quia
amissa non querit possessa sapienter
relaxat, nulla pro acceptis iniuriis
iniuria reddit, immo accepta una ad
aliam perpetienda pro paratus se preparat
libat sibimet ipsis maiorem in se putat
iniuria si ad contendendum ministerium suas
cogitaciones ad deliberacionem deflec-
teret, et se ab eternorum meditacione
impediret. Ideoque nec tremendus nec fo-
rensis, sed plus ea que dei sunt mente per-
tractant. Noverunt enim sicut gregorius in moralium
Deus ait quod nos ad contemplandum vi-
vam perducat, ut ab hiis que contempla-
cionem impediant studiose subtrahat. Sic videlicet
ipsa dicit Nemo potest duobus dominis servire
mathei 6. Et paulus 2 ad thimo 2o
Nemo militans deo implicat se se-
cularibus negociis. Propheta quoque ait Va-
cate et videte quoniam ego sum deus. Et
sapiens scribe inquit sapiencia in tempore oci-
na qui minoratur actu percipiet eam Eccli 38.

Non potest avis dicit crisostomus de misericordia theo-
dori preceptore racione alligatas habens alas
vel illitas visco vanitatis se ferre ad
auras. Et neque homo pedibus implicatis
enatare contra occupatis nec magis ad
sensum contemplacionis ethera semet eche-
re. Nullo igitur curis occupantibus se involv-
unt nec passionibus reddunt, sed cum omni
silencio et quiete audiunt quid loquitur in se
dominus deus. Psalmus 84. Si aliquid sit quod pos-
sit per corporales sensus intelligi, quibus vere
mundum, quibus carnale atque aliis in lasci-
viam redat, totum eius virtute in superius
summas meditaciones. Noverunt enim in
omnibus creaturis, quia in omnibus vestigium
est dei, deum speculando. De quo verissimum
est verum apostoli quia diligentibus deum omnia
cooperantur in bonum. Romanos 8. Hii quia mor-
tui sunt et vita eorum abscondita est
cum christo in deo sicut dicit idem ad colossenses 3.
Nichil se scire iudicant nisi christum et
hunc crucifixum. Sic eorum omnis perfecta
contemplacio omnis intelligencie thesaurum offe-
runt deo. Sed quia rara avis est in terra
nostra, ultimum cum perfectibus vel in in-
perfectibus aliquid domino auri offeramus
et non totum cum prodigo filio cum meretri-
cibus in blandiciis carnis et seculi male
dissipaverimus. Donet nobis dominus in intel-
lectu ut aurum offeramus pariter quoque
et thus et mirram de quo sub sequenti
sermone loquendum est offerre domino
qualescamus. Qui in trinitate perfecta
vivit et regnat deus per omnia secula
seculorum Amen.

Dominica infra octavas epiphanie.

Obtulerunt ei munera aurum thus
et mirram. Oblacio pro more
patrum nostrorum in sacra festiuitate quam
per hos octo dies celebramus commemoracionem
paginis dicendo oblata non est nobis negli-
genda quia mistica est quia doctrinalis
quia imitanda. Ipsa enim diuina sapiencia
que venit ad vniuersale totius generis humani
salutem, ipse qui vult omnes homines sal-
uos fieri in christo et quandoque circa omnium
acta sunt ad omnium hominum salutem ordi-
nauit, necdum hic pueri sed usque in fine
Sapie 6 mundi futurorum. Ipsa est que attingit a
fine ad finem fortiter et disponit suauiter
omnia. Hic secundum magos illos gentiles
nocte dicerent et fulgentem stella de
nouo creata fore cognouit, et ipsum ad
intelligendum tanti signi misterium eru-
diuit quibus sicut leo ait quod ortus oste-
debatur in politica aut non esset obscure
Et ut in persona sua opera dedit 32 Sani
Joh A cura totum hominem saluum fecit in sabbato
Ipse eos intus et exterius illustrauit. Ex-
tra via qua procederent stella precedens
demonstrat. Intra quid crederent, quibus
agerent inspiracio occulta declarat
Per enim solam stelle apparicionem et progres-
sus natum in iudea regem verum deum
et hominem et hominibus moriturum. Aut ut
adorandum intimacione potuit quod hij
credidisse atque intus cognouisse et vo-
ce fateri et munerum oblacione. Et quare
sic. Hanc dicunt quoniam in primis vocle
gentium hoc expresse placuit quod ab omni corde
posteritate et credere voluit et opere imi-
tari. Cur ea ei scripture que ad nostram
doctrinam scripta sunt in scriptura esset nisi ut
nos non solum cognoscamus sed fideliter
imitemur, quia non auditor obliuiosus
sed factor operis in isto beatus erit Jac i
Sed ut primo audiamus quo a nobis
aurum offertur in incipientibus quoque proficien-
tibus, vide nunc de perfectis ac retis mu-
neribus quomodo referre dignabitur
deus quem credo audiamus per gratiam
Aue maria

Audistis hodie principio quod incipientes au-
rum offerunt sed et proficientes. Nunc ac-
cedite quomodo perfecti hoc offerant perfecti.
Hij namque habundantissime recte ut hoc sit
principio usque in fine. Videamus modo quo
de thesaurario appetitus perfectorum thus
offeratur. Et dicimus est quod per thus intelligitur
cuiusque summe affectio in deum [illegible] que et prin-
cipalis est in oracione que suscipitur in scriptura per thus
significatur. Aliquis ergo offert quandoque Thus
ad deum bene et amorose affirmationem
Ideo quando affectio que dulcis quedam se-
tiendo est et suauis quibus hos medita-
cionibus et cogitando de deo, quod excitat quam
deuocionem et promptitudine voluntatis
applicandi se totum et deditum ad ea
que pertinent ad dei famulatum et honore
sicut sunt thesaurum et cetera quomodo supra. Quamquam est se-
ut contingit quod quandoque ut dulcedinem
ut deuocionem multi quam spiritualis esse
voluit, in docte et deum fore gratiam gra-
facientem, hac dum senciunt se sanctos
putant, dum carent vehementer tristantur
putantes se a deo derelictos. Ideo in
omnibus sunt experientes hoc quod et dul-
ciorem affectum putant, quod si datur eo putant
se apprehendisse et in hac gressa quietant
et ea quasi ad prius sciendum. Errant hij per-
riose. Vnde de hac affectione ita docet
Richardus sicut Cantica. Dulcis
in deum affectio in deum nos diligentes et
nunc perfectum plus afficit. Non cum tamen
ipsum diligit qui hanc sentit. Nam quando
[illegible] et carnali [illegible] et fallax, et quandoque
in deum plus quam gratie, cordis quam spiritus, sen-
sualitatis quam rationis, ita ut magis accendat
aliquem ad minus bonum, et minus ad maius
et ad id quod amplius capit quam quod expedit
hoc affectio dum cerebat, et carnalis deum
diligebat, in persona carne nolebat
Nam enim non diligere arguebat quia quod
delectat magis quam quod expediret a-
plectabatur. Audiamus modum aliquis et per-
fectus ad deum afficitur non quod valde
diligit, sed quod dulcius gratie degustat
quod quamdiu durat tamdiu amat. Quamdiu
enim durat dulcedo tamdiu durat di-
lectio. Et sequitur. Audiamus hanc

magis sentit levius corde et corpore gravius
Exigua enim cibi sufficit pauperi. Suffi-
cit etiam vel aliquibus afflictis dulcis ama-
ritudo, quia cum eam ibidem consequuntur sibi sufficit
videre ibi. Illis tamen qui dei non gustant
sentire sibi mundus crudelis sunt aut
terrena considerant sed ad veram dei et liberam
dilectionem eliciendam fortius constringuntur
Contra quod hic non sentiunt ut innuit dominus
meo tamen quod in se est agere non permittat.
Non enim dulcedinem illam deus accep-
tat tamquam aliquid commendatione dig-
num quod ex nobis non est nisi in nobis pietate est
Hec est dilectio dei que libere eliciunt
presupposita cognitione dei per fidem. Sed
dictam concurrente fidei lumine illustrante
quod deo bonum est semper volumus atque eius
perfectione gaudemus, et nos sue voluntati
conformare cupimus. Et hec amor dis-
positio propria est ad gratiam gratum facientem
et eam in se possidente meritoria est vite eterne
Et de hac dicit ad Romanos Karitas per hunc amorem
tamen diligit quantum quilibet in virtute
fundatus sit ac in sanctitate mundus
et fidelis habetur. Iste igitur amor thesaurus
est omnibus redolens in conspectu dei. Sed
de sic amantibus apostolus ait Bonus
odor Christi sumus deo et cetera. Iste thesaurus
offertur in sancto domini. Offerunt enim incipi-
entes deo domino semper plus omnibus
diligunt vel quamvis dilectionem vel si
magis carnaliter afficiuntur ad hec deo
appreciantur, quia ipso preter sit magis omnem
dilectionem preponunt quod divinum deserere
amorem, nulla magis dampnum sibi
in mundo posse credentes quam hac di-
lectione et per eam gratia privari. Deus
nihil diligunt quam quod incompa-
tibile divine dilectioni. Et tamen multa
impedimenta delectabiliter amplectuntur. Di-
ligunt deum semper, dum nihil dili-
gunt quam deum. Sed quod diligunt non propter deum
Canet prohibita [illegible]
[illegible] mundo et carne sed citra transgres-
sionem mandatorum dei. Et ut apostolus
I Cor. Gaudet de huiusmodi sed
quasi non gaudentes, emunt sed quasi non pos-
sidentes, utuntur hoc mundo sed tamquam

in corp- / [illegible]

incipientes

non utantur. Glossa super [illegible] 36. Sic tenent
quamvis mundi sint ut tamen non peccata teneat
in mundo, et tenens res possidet non
possidetur. Sicut res temporales in usu sed non
mens in desiderio temporalibus intime sed
extra in precatione. Gaudet itaque
sed tamquam non gaudentes quia sic de temporalibus
bonis hilarescunt ut tamen se eterna
tormenta consideret, et in hoc quod in mente
gaudio sublevat hac curis pondere pre-
mitur seu moris premat. Emunt sed quasi non
possidentes dum ad usum terrena preparat
et tamen cauta cogitatione previderet que
hec cito derelinquet. Mundo quasi utuntur
sed quasi non utantur quia ad vite sue ministerium
cuncta extrinsecus necessaria considerant et tamen hec
eadem mente sue dominari non sinunt ut
subiecta foris serviant et tamen numquam
intentionem ad alta tendentis frangant.
Non dicit retardat sed frangat. Huiusmodi terrena
omnia non ad desiderium sed ad usum assu-
munt quia omnibus [illegible] necessariis vitam
sed nihil [illegible] hoc [illegible] de rebus
quas habent huiusmodi mercedes [illegible] et plus
gaudet de bono opere quam de bona posses-
sione. Hec ibi. Hi ergo non de thesauro vo-
luntatis offerunt thesaurus incipientes ut
numquam offerre potest quicumque in statu sa-
lutis esse cupit. Nimirum plus sibi de
creaturarum amore indulgent [illegible] per sua
mandatorum transgressione sed tamen observa-
ntia in via [illegible] perdicionis. Abundan-
tius autem offerunt hoc dilectionis thesaurum pro-
ficientes qui non solum omnibus divinum a-
morem preferunt sed etiam ad actus dilectionis
eliciendos frequentius se [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quibus
retardantur a perfectu. Meditari enim gau-
davit [illegible] Augustinus. Minus te a-
mat qui tecum aliquid amat quod non propter
te amat. Porro a carnalibus volup-
tatibus [illegible] [illegible] et mundi [illegible]
omnibus quantum valet se [illegible] ut
[illegible] [illegible] ad fortius amandum
qualescumque intendunt [illegible] ad serviendum
deo, tristes ad negotia mundi, quos
adhuc [illegible] mundo plus cogit necessitas
et [illegible] [illegible] quam voluptas. Circa corda

proficientes

[illegible]

quod

contemnerunt
ut [illegible]

qua incipiunt diuina caritate dilatari incipiunt
et ipsi in via mandatorum nedum ire sed
currere id est in desiderio proficere. Sic propheta ait
In via mandatorum tuorum cucurri cum dila-
tasti cor meum. Quia ut gregorius ait super
Ezechielem quibusdam necessitatibus
obligati huius mundi curis inseruiunt et
uix iam corpore magis parte exhauserunt animum
ibi ad tenebras intuitum. Quasi supra po-
sita breuis comparationis portat oneca
animus in preceptis celestibus exercitus. Anhelant
medullitus ad eternam patriam non vacat
Ipsa mentis sua desideria alii languescunt
quia animo curis temporalibus impedito vera gau-
dia que agnouit amare tamen non licet
quantum libet. In eo ergo habundancius po-
ribus thus offerunt quia unus eorum amor
diuinus est et ~~[struck]~~ ad deum integrior quo
temporalis cura et dispersio magis grauat
quod delectet. Quartum amoris thura ha- perfecti
bundantissime deo accedunt. Cum nedum
deum diligit propter se et certa plenius di-
ligit in deo. Sed ut semper diligit nisi
propter deum. Unde ut bernardus ait in de diligendo
deum. Quomodo debriatum amore anima sui quasi
sibi ipsi tamquam vas perditum totum pergit
in deum et adherens deo unus fit cum eo
In corpore — psalmo 72 — spiritus dicens cum psalmista Defecit caro mea
et cor meum, deus cordis mei et pars mea
deus in eternum. Quid enim mihi est in ce-
lo et a te quid volui super terram. Sic amoris
sui devotionem deo obtulit qui ait mihi
viuere christus est et mori lucrum philippenses primo
ut puta qui nichil suum amauit nec
vitam nec mortem timuit sed christum tantum
in quo nec vita sua mortis nec morte suo
pro libito vite. Hic amor sanctus tanquam beredas
et castus. O dulcis et suauis affectio
O pura et defecata intentio voluntatis
eo defecatior et purior quod in ea de proprio
nil admixtum relinquitur eo suauior et dulci-
or quo totum diuinum quod sentit. Sic affici
deificari est quo modo stilla modica aque
infusa vino deficere a se tota videtur dum et
saporem vini induit et colorem. Et quomodo
ferrum ignitum et candens igni simillimum
fit pristina propriaque exutum forma. Sic in sanctis
omnis humana affectio a semetipsa liquescit
atque in dei penitus transfundi voluntatem
ut vere sit quod omnis deus est omnia in omnibus.

in corpore suo. Manebit quidem propria substantia sed alia
forma alia gloria alia potestas. Tertio denique ut gregorius
ait omelia super Ezechielem nona Qui in mundo
sunt quiescunt puritatis vite longitudinem
penam deputant citius finiri et a-
more apostoli in celestis sponsi visione
requiescere. Mens itaque que iam talis est
in qua nulla puritatis vite consolatio incipit
sed ad illum quem diligit medullitus sus-
pirat feruet anhelat aurpiatur
Uult ei fit ipsa salus corporis quia tristitia
est vulnus amore. Et post Mala sa-
nitas cordis que dolore huius vulneris
nescit. Et ut sic duo velud cum apostolo
cum vite huius impaciens exclamaret In-
felix ego homo quis me liberabit de cor-
pore mortis huius Romanos septimo. Quam incredibilia
forte videantur que dominus suis ad mille
mortes pressisse iam cognoscimus quia ita
sui ipsorum obliti toti transierunt in deum
ut nedum pro illo omnia desiderabilia
spreuerunt sed corpora sua in manibus
tormentorum cum gaudio obtulerunt sicut
de apostolis in actibus dicitur Ibant gaudentes
a facie concilii etc. Mirra denotat mortificationem Mirra
de mirre oblatione videlicet carnis superfluitas
impediuntur. Mirra et si impendat opera
penitencie annexa penalitate sicut fecit ut pre-
dictum est hoc donum est specialiter tamen opera penitencie
interiora et exteriora que amaritudinem
habent ex propria detestatione representat
Et hanc offerimus in primo gradu quando priorem inpri[mo]
contritione confessione et penali satisfactione
peccata laborat extinguere et diminuere
carnem. Et hoc omnium est ut admittunt semel
de cetibus mortalibus commissis contritionem contrahat
et iuncta expleat satisfactionem. Alioquin
quo priorem esset salubris dicente Augustino Ne-
mo se peniteat veteris non ad priorem vitam
inchoare. In secundo gradu offerimus quando non perfecti
semel sed quo ad viuat sua peccata defle-
re cessat. Sic deuteronomio nono dicit moyses Me-
mento et ne obliuiscaris quo ad iram
dominum prouocauimus dominum deum tuum. Sic
plurimum de mortalibus sed et de minimis
venialibus vehementer se affligunt et do-
lent mortis cum vi capiunt. Qui minima
negligit paulatim decidet in maiora
Ecclesiastici 19. Tertio in tertio gradu et perfectissime perfecti
offerimus quando nedum sua sed fratrum et proximorum

pcta tanq̄ ppria deflent p aliorum scel-
ribus ipsi se castigant flagellant mace-
rant etc. Si ex pietate quis perfectis
hoc facit non tamen hoc est officium ab eis docen-
dum esse etc. Vera ipsi mei comedent
Ecce karissimi audistis quo de thesauris
nostris offerre possimus aurum thus et
mirram rogamus deo ut ne vacui co-
ram domino appareamus sit oblacio nostra in
manibus nostris quibus adorato domino et
nostris placato muneribus cum beatissimis
magis per aliam viam videlicet sanctam et gre
venerunt mereamur in regionem nostram ce-
lestem scilicet patriam deducente nos non stel-
la sed ipso quem stella monstrabat domino
nostro Ihesu christo cum patre et spiritu sancto in secula
benedicto Amen

56 Dominica prima post octavas epiphanie

Omnis homo primo bonum vinum ponit et
cum inebriati fuerint, tunc illud quod
deterius est. Tu autem servasti bonum vinum
usque adhuc. Johannes 2. Circa [illegible]
xpi. dominum nostrum apparicionem in die epiphanie
factam sanctum evangelium hoc concordat [illegible]
quod ut beatus ait ipse quod in prima apparicione verus
homo et filius hominis, et in 2a verus dei filius. Sed hac
3a verus deus probatur. [illegible] in infantili
corpore quod virgineus uterus fovebat in gre-
mio quo a magis manifestatus est in [illegible]
veritate suscepte carnis apparuit. [illegible]
quod puerulus ad nos venerit quod verus
homo et filius hominis declaratur. Manifestum de-
nique est in 2a apparicione paterne vocis
testimonio ac visibili missione spiritus sancti in
specie columbe dei filius approbatur dicente
patris voce: Hic est filius meus dilectus in quo mihi
bene complacui. Hac [illegible] et indubi-
tabile, quod dei filius verus est esse deum
sic filios hominum [illegible] et [illegible]
[illegible] eius [illegible] esse nemo dubitat.
Verumtamen ut in prologo [illegible] ma-
neat locus in eo verus deus in 3a apparicione
ostenditur quod nec auctor [illegible]
mutat [illegible] demonstrat. Nec
enim [illegible] sola voluntate

aquam in vinum subito transsubstanciasse
[illegible] aquam [illegible] et [illegible] de no-
vo solo verbo creasse. Videlicet etiam opera-
cionem exigit in opere [illegible] cui omnis natura
obedit, qui vocat ea que non sunt sicut ea que
sunt. Rom. 4. [illegible] solus dei esse nemo est qui du-
bitet. Et ad quod hec [illegible] apparicio [illegible]
ut dominum nostrum diligamus ut verum hominem
et fratrem nostrum honoremus ut dei filium
adoremus ut deum serviamus et credamus nostros
[illegible] committamus ut ait beatus [illegible]
[illegible] voluntas dei est [illegible] tanquam [illegible]
nobis verus homo et filius hominis [illegible] nobis [illegible]
[illegible] nobis [illegible] Nec dicit [illegible]
salvandi nobis [illegible] deus verus et dei filius
Ab eo [illegible] in quinque spiritualia opera que
[illegible] possumus que in corporali et historiali
[illegible] imperare [illegible] aquam [illegible]
[illegible] puta in vinum et optimum vinum trans-
formavit. Sic ait scriptura. Nec erat
[illegible] vinum et optimum vinum fecit
Tria [illegible] xpi miracula ut multo
[illegible] que [illegible] fuit speciosiora et utili-
ora fiant. [illegible] aquam vinum facta
testes [illegible] [illegible] architri-
clinus [illegible] testimonium [illegible] vigore ad litteram
admiratus dixit. Omnis homo primo vinum
bonum ponit etc. per gratiam Ave maria
Tres [illegible] gaudebit [illegible]
breviter [illegible] per duas [illegible] 3a pars vacat sicut
[illegible] miracula [illegible] quia tria dominica 1o
[illegible] magis [illegible]
[illegible] voluptates [illegible]
et [illegible] approbasse [illegible]
[illegible] ad domum [illegible] ad
domum [illegible] imperans
et [illegible] de-
monstrabit, et [illegible] breves [illegible]
ad veras [illegible] [illegible] et
[illegible] in ea [illegible]
[illegible] designabit
Quo ad primum miraculum [illegible]
[illegible] dei filius [illegible] ad [illegible] no-
[illegible] et ut [illegible]
[illegible] sola [illegible]
[illegible] ad [illegible] ad quod [illegible]
[illegible] [illegible] apparens
ac miracula et [illegible] tota in
[illegible] aquam [illegible] sapore optimi
vini dulcedinem [illegible] teste [illegible]

letificat. et vere numquam vel commutavit
¶ Nupcias etiam operis primi duduum a primo
condicionis creature instituit deus ut magister in 2°
dist. i ait deus volens creaturam ad suam ymagi-
nem similitudinem facit quam si dominus vel intel-
ligeret intelligendo amaret amando pos-
sideret et possidendo frueretur Ad quod potest
et fruendo gaudijs semitatis quam brachijs
sine fine tamquam sponsus sponsam beatifice
complecteretur. Hominem quoque in tali comparacio-
nem deus in loco voluptatis posuit ac nup-
ciali veste ut historia sed originali ves-
tivit atque in omnibus necessarijs et de-
lectabilibus sufficientissime providit
donec per suam comparacionem in gloria ad fe-
licissimos assumeret amplexus Sed ho
dignitatis sue inparens, seductus a
dyabolo cum quo colloquia miscuit, nupcia-
li veste se privavit, sponsum et creatorem
suum dereliquit ac brevissimis nupcijs
indignum se fecit Et quod miserabilius
fuit, ita a deo se elongans adulteravit
se demonibus per ydolatriam et omnes pec-
catorum immundicias commisit, et velut
meretrix impudica desperavit per Jer. 3
et in alijs locis pluribus deus conqueritur
Et hugo de arra anime Dereliquis-
ti inquit sponsum tuum et cum alienis
commixtionem amorem tuum, corrupisti
integritatem tuam fedasti pulchritudinem
tuam dispersisti ornatum tuum tam turpis
et tam vilis facta es et tam immunda quod
talis sponsi amplexibus digna iam non
esses et libere propter hominem nuptie
ille primitue frustrate sunt peccato
et crimine, Sed ecce misericors
deus per misterium tantum decepte ac cap-
tive sue rationem ac resurgere atque libe-
rari se non poterat. Iteratas nup-
cias instituit quarum filium suum sponsum
ecclesiam vero de perditis hominibus per eum con-
gregandam sponsam iterata desponsa-
cione copulavit Unde quia tales nup-
cijs absque veste nupciali adesse per adulte-
rio pannosus et immundus totus sic alteri
duo tyrannice subiectus indignus fuit
et ceptus Venit ipse sponsus ut eam quam
dilexit deus non esset, ut fecit eam per

cum feda facta fuerat diligeret redimeret
virginum vestitum ornatum pulcram faceret
ut et sic nupcijs suis iam sufficiata
et mundata aptaret Ut enim sic ait
hugo te elevaret ut cenderas ipse
descendit dignitas est huc ubi iacebas
et ut te iuste redderet quod perdideras ipse
dignitas est per te patria quod tollebas De-
scendit ergo suscepit sustinuit vicit
reparavit Descendit ad mortem suscepit
mortalitatem sustinuit passionem vicit
mortem reparavit hominem Unde ad ephesios 5
ait apostolus Christus dilexit ecclesiam
et se ipsum tradidit pro ea, ut illam san-
ctificaret mundans eam lavacro aque
in verbo ut exhiberet sibi gloriosam ecclesiam
non habentem maculam neque rugam et
quod autem ipsum esse sponsum ecclesie
prefiguratum in verbis ade dicentis Hoc nunc
os ex ossibus meis etc Propter hoc relinquet
homo patrem et matrem et adherebit uxori
sue Unde apostolus Sacramentum hoc magnum
est in Christo et in ecclesia Ob eandem causam
tociens deus comparat regnum celorum homini
regi facienti filio suo nupcias vo-
cans ad nupcias necnon se gerimus
si sic sponsas vinculo semine ade. hic
ipsum designavit cum ad nupcias vocat
Unde beda in omelia ait Venit ad nupcias
ut se esse de quo sub typo pluribus prophetis pre-
cinuit et tamquam sponsus procedens de tha-
lamo suo etc. Venit ad nupcias car-
nali more celebratas qui ad copulandam
spiritali amore ecclesiam de celo descendit
ad terram Et in matrimonio in hic de spiritua
Vadit ad nupcias deus filius vetere insti-
tuti, ut novam sibi preciue virginitatis
sponsam genitam de gasparre facturus
Vadit ad nupcias quas nupcie non
creavit, vadit ad nupcias non vinum
ut convivijs deleretur sed ut miraculo
innotescat Vadit ad nupcias non
sumpturus pocula sed daturus hic ille
¶ Item patet ad quid deus primum suis
confessionis per miraculorum operacionem
in nupcijs celebrari voluit, ut vide-
licet ostenderet se esse sponsum illum qui vel
nos omnes ad nupcias suas vocare
desponsare pare vestire et nutrire
non renuas sed celestes, ubi nulla

tribulationes aqua multe non potuerunt extinguere
caritatem, quia amor qui fortis est ut mors ad amantem
dolorosa aliquando amantibus ibi in
vinum conditissimum et optimum ineffabi-
lium gaudiorum convertetur, unde sic de animabus
defunctis inebriabuntur, dicitur in ps. ab
ubertate domus tue et torrente vo-
luptatis tue potabis eos ps. 35. Sic
in quodam sermone ait Bernardus vocavit nos ad
spirituales nuptias verum sunt, in quibus ipse
est sponsus et nos sponsa vel nos ipsi sumus
Sed qui hec sermone poterit fragilitas nostra
de deo suo, quod eo affectu nos diligat
quo diligitur sponsa a sponso. Multum
enim est hec sponsa sponso suo inferior, que
inferior specie, inferior dignitate. Aethiopissa
ethiopissa ista de longinquo filio ecclesie
regis advenit et ut sibi desponsaret
illa eciam mori pro ea non timuit. Unde
et o anima humana quam incomparabilis gratia ut
eius sponsa merearis esse, in quo desiderant
angeli prospicere, cuius pulchritudinem
sol et luna mirantur, ad cuius nutum uni-
versa mutantur. Quid tribues domino
pro eo quod retribuit tibi, ut sis socia
mense, socia regni, socia denique tha-
lami, ut introducat te rex in cubicu-
lum suum. Vide ergo quid de deo tuo sen-
tias, quantum de eo presumas, cuius brachiis
vicarie caritatis redamandus et amplecten-
dus sit, qui tanti te estimavit, propterea tanti
te fecit. De latere enim suo te formavit,
quando pro te obdormivit in cruce, et pater
te a deo patre exivit et matrem synagogam
reliquit ut adhereret tibi et unus cum eo spiritus
efficiaris. Hec de primo. [illegible] Secundo
ta[illegible] et adeo stupendo nobis dul-
cissimus eius sponsus exhibuit atque promisit
plenum in artem ab presenti ad nup-
tias venire noluit sed tunc se ingerit
per invitationem ad nuptias sicut accidit in Cana Ga-
lilee, reperitur quod offert deus quod
rogandus debuit, non rogatus dominus volo
quod vix sperare poterat, quod digneretur
largire postularet, debitas referet
omnibus, ergo diversa denuntiat, et non sit omnes
ex nuptiis. Admodum enim pauci pue-
niunt ipso teste qui ait Multi vocati
pauci electi. Et quare. Respondet instruxit
ecclesiam nimirum quod non dormit sed spirare-
bit leo rugiens circuit querens quem

devoret. Item preter vinum est suum quoddam
ad quod non venit vinum ut invitandos
scit dominus. Huius allineria etiam et distan-
tia a quando sponsus non arthiclinus
designat quod dixit. Sicut hoc primo vinum bonum
Sed sponsus scilicet hoc de quo dicitur est ut sit huius
ho zizania seminavit diabolus humane
salutis inimicus. Dicit in suo quodam ad
quod omnes homines hec et omnes sunt homines se-
culares et non sunt deus vincentes passim
exeunt, primo vinum bonum ponit, quod primum
huius mundi prospera et delicias offert.
Et hec quidem primo dulcedo sunt blandiunt quod
si primo ipse inebriat cum adhuc in deside-
rio sint. Vita sunt ergo omnes. Corpora-
les delicie cum non habent que in se de-
derunt accedit se habere in fastidium
per sanctitate utitur. Et eciam Prospera
rerum prosperitas que sic applaudit
ut noceat, et in felici successu sic in
via fortunatos obprimit ut in fine per-
nicie operetur quantum fuit in amaris p-
primas dulcia, et cum inebriati fuerint
letale virus infert. Et quod detinge
quo specie suis clarescit, eo amplius
stupentibus orietur densiore infundit
caliginem. Quid itaque mirum si
diabolus inebriat vinum quod distinguit ponit
que et in se ardenti habet sic hoc ait
ergo de quo metro. Dicit hoc voluptas omnes
stimulis agit furentes, apumque par
volantium ubi grata mella fudit fugit
et nimis tenaci ferit icta corda mor-
su. Et prosa. Voluptatum appetentia
et amplectatur, Societas vel prime Secun-
da ergo rerum morbos quod intollerabiles
dolores qui quedam fructus nequicie frue-
rum solet conferre corporibus, que motus
quod iocunditatem habeant nescio. Tristes
vero esse voluptatum exitus quisquis reminisci
libidinum suarum volet intelliget. Red-
dent deus fructum contrarium atque veru
et sic periculo patet. Daniel propheta ait Super- Sed quod super
cendit ignis et non viderunt solem communem superbiam ignis sunt luxurie significat
ignis sunt voluptatis et gravitatis et non viderunt deus vivere s.
solem iustitie. Dei quod preparat dominus inebri-
ant dum alligavit in dampnationis
perpetue foveam. Sic Job ait Ducunt
in bonis dies suos et in puncto descendunt 21
ad inferos. Et Ysaias 39 [illegible]

i hys nullum aliud dicitur esse in tercio prin-
cipe penarum perpetua. Dicit enim uno primo
bono, et ebriati passio domini. Apoc. xvii. quod
terre habitatoribus propinat meretrix magna
Babilon, i. mundus. Inebriati sunt reges
terre qui inhabitant terram de vino prosti-
tucionis eius. Et sequitur ca. xviii. Flebunt et
plangent se super illam reges terre qui cum illa
fornicati sunt et vixerunt in deliciis et
certum intra. Ad propositum nostrum hic se pran-
dium imperiale sponsi nostri quod hic pas-
cimur. Nam hic desponsacionis imperi-
as agimus, non copulacionis aut ...
Nec hic prandium patrie, ubi cena consumatur.
Desponsati sumus quia ad fidem vocati.
Desponsabo te mihi in fide. Osee ii. Nondum
ad amplexus admissi. Et hic differi-
mur ... ut dicit Hugo. Nec pollu-
ta ... mundo tangi, nec tempore ...
puritas ... Hic pascimur et purgamur.
Pascimur gratia ut bonis operibus pin-
guescamus; purgamur asperis ut a con-
tractis prius feditatibus mundemur.
Unde in convivio ... primo po-
suit sex ydrie lapidee ad purifica-
cionem apte, que sunt vindicta opera penalia
sicut ieiunia vigilie labor et discipline
oraciones et elemosine, que pro dura sunt
et aspera sunt et ... complenda la-
pides vivi ... aque tribulacionis
adversitas et angustie ... [?]
quam tunc ... variamus in tempta-
cionibus grassatur diabolus, presertim mundus
quod ... ita se amisisse suspirat mun-
dus igitur de mundo essetis mundus quod
suum est diligeret. Sed quia me persecuti sunt
et vos persequentur. Joh. xv. ... affligit
duris ... corpora raro quam suis
oblectamentis ... non orbam sentit
defectum et fames ...
Sed licet insipida sit hec tribulacionis
aqua tamen valde mundat purgat la-
vat et renovat. Unde ... per hanc ibi
qui foris est homo noster corrumpatur, tamen qui
intus est de die in diem renovatur.
ii Cor. iv. Sed nimis ... potanda est
hec tribulacionis aqua. Absit ... Minima
... quod cum affectione ... vi-
num quidem ... consolacionis
Nam quando ... in primo videtur non

esse gaudii sed meroris, postea autem
fructum pacatissimum exercitatis per
eam reddit. Hebr. xii. ... Abster-
get enim deus omnem lacrimam ab oculis
sanctorum et iam non erit luctus neque cla-
mor sed nec ullus dolor quia prima abierunt.
Apoc. xxi. ... in parvo momento
necesse est et leve tribulacionis nostre super
modum in sublimitate eternum glorie pon-
dus operatur in nobis. Ita ut dico non
sunt condigne passiones huius temporis ad
futuram gloriam que revelabitur in nobis.
Ro. viii. Sed ut ... desiderium tribu-
lacionis. Sed ipse est ... qui tribu-
lacio sit ... Et quod foris ...
aque tribulacionis ... vinum qui-
bus consolacionis sicut ait apostolus ii Cor. i.
Sicut habundant passiones Christi in no-
bis ita et per Christum habundat consolacio
nostra. Caveamus igitur hunc hijs mis-
ceri impijs ubi primo bonum vinum
ponitur post quod deterius est, i. vinum de
quo dicitur: Fel draconum vinum eorum et
venenum aspidum insanabile. Deut. xxxii.
Ita teste Salomone. Cor stultorum ubi
leticia. Eccl. vii. Sed de stultissimus
quia ... contemplatur futura non
providet. ... prudencia ...
... et de eo. Sed magis ... vera
sunt providentes gaudeamus de invi-
tacione ad tantas imperias. Et
sicut ... ad sponsa loquitur: Audiamus et
videamus considerans quanta sit erga
nos dei dignacio, obliviscamur populum
nostrum et domum patris nostri, deserendo car-
nales affecciones, seculares mores, pro-
... et noxias consuetudines. Sa-
nemur hic aqua pure, pascamur pabulo
verbi dei, ungamur preciosis gratie et vir-
tutibus, ut ... roborati et ornati
ad huius convivij cenam ... sus-
tollamur, ubi sponso nostro sine fine
uniti ... in gloria et honore. Quod
ipse prestare dignetur ... qui vivit
et regnat cum patre et spiritu sancto deus per omnia
secula seculorum. Amen.

Nam post presentem sermonem sequentes de ...
Dominica ii post festum conversionis sancti Pauli
... simonis de ... tempore de sancto

57 Sermo in septuagesima

Multi sunt vocati pauci vero electi
Math. 20. Quanto magis multa gaudia
[illegible] mutavit in luctum. Multa
siquidem exultavit leticia [illegible] suorum [illegible]
[illegible] vocatione ad salutem [illegible]
[illegible] possidebat [illegible] festivis gaudiis
salvatoris nostri adventum [illegible] cele-
bravit quod [illegible] salutem [illegible] atque ad
eam vere vocationem [illegible] iustos [illegible] et [illegible]
[illegible] Math. [illegible] [illegible] [illegible] homines
volo salvos fieri et ad agnitionem veritatis
pervenire. 1 Thimo. 2. Sed non immerito luget
atque gaudium vertit in planctum [illegible] et [illegible]
multos [illegible] maiores fideles voca-
tos cognoveat. Admodum [illegible] paucos
advocatos [illegible] salutem sunt [illegible]
pervenire. Pauci [illegible] ambulant voca-
tione qua vocati sunt. Experimento videmus [illegible]
saluberrimum principis apostolorum consilium
[illegible] ut per bona opera certam
vestram vocationem et electionem faciatis. Si-
[illegible] [illegible] [illegible] non pecca-
bitis aliquando [illegible] [illegible] ministra-
bitur vobis introitus in eternum regnum domini
nostri et [illegible] 2 Pet. 1. Ex adiecto ad flagicia
cumulatos vana [illegible] [illegible]
vocatione [illegible] non immerito [illegible] mater
ecclesia nobis lugendum est et plorandum
[illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] ait
lugendum est et [illegible] lugendum [illegible]
[illegible] [illegible] tanta malorum labe [illegible] tanta
videmus cotidie vicia cumulari [illegible]
si velit considerare per singula [illegible]
[illegible] a lacrimis temperare [illegible]
sic sunt cuncta [illegible] ut [illegible]
vestigium quidem vix videatur [illegible]
[illegible] et [illegible] repleta esse cuncta [illegible]
[illegible] Magne sunt magne lamenta-
cionis cause [illegible] a matre [illegible] filiis [illegible]
[illegible] a filiis [illegible] [illegible] doloribus
assumende [illegible] [illegible] dampna [illegible]
et salutis dispendia [illegible] [illegible] vocatis
[illegible] Multi sunt vocati et
pauci electi [illegible] gratia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] paucitate
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

valde [illegible] [illegible] [illegible] nimis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] para-
bola concludit dicens Sic erunt novissimi
primi et primi novissimi. Terribile nimis
est [illegible] [illegible] subiungit et [illegible] [illegible]
[illegible] Multi [illegible] pauci electi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] vineam laboran-
[illegible] si ad [illegible] [illegible] toto cor-
de [illegible] [illegible] possit [illegible] [illegible] [illegible]
bonis [illegible] operibus ut in primo [illegible]
[illegible] qui ante eos laborare cepe-
runt. Sed de [illegible] magna [illegible] [illegible]
aliis [illegible] [illegible] eos [illegible] merito
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad fidem [illegible]
ut [illegible] ait [illegible] in [illegible] Gaudium est
angelis dei super uno peccatore penitenciam agen-
te quam super 99 [illegible] non indigent pe-
nitencia [illegible] [illegible] se [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in via iusticie
[illegible] [illegible] [illegible] ad celeste
patriam [illegible] non anhelant [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nulla [illegible]
et plerumque [illegible] pigri ad [illegible]
[illegible] bona [illegible] [illegible] valde sibi [illegible]
sunt [illegible] [illegible] mala [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se illicita egisse me-
minerunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad amorem dei [illegible] in mag-
nis [illegible] [illegible] cuncta difficilia
[illegible] [illegible] [illegible] omnia mundi de-
linquunt honores fugiunt [illegible]
[illegible] [illegible] flagrant desiderio
ad celeste [illegible] [illegible] et [illegible] a deo
errasse [illegible] dampna precedencia
[illegible] [illegible] [illegible] Quo modo
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
hodierno [illegible] et [illegible] nos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] antecedit et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vide-
bamus. [illegible] de paulo et [illegible]
Nemo [illegible] [illegible] [illegible] vera vite
[illegible] in vinea laboret et si ultima
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ut ingredi vineam domini curat, ut spe-
culatores accipiunt quod non cognoscunt sed
vinee cultoribus licet tarde incipientibus
premia e largitur (Mt 20) Vel necdum in du-
rabilibus peccatoribus sed et misericors dei imitato-
ribus magnopere est timendum, ne forte
in magis votorum modo et non pauco clero-
rum numero. Cum enim non impleuerint
viam sed in fine perseuerantes constat esse
electos domini saluatoris. Qui perseuerauerit
usque in finem hic saluus erit Matth. x.
Credit autem homo sanius asserimus, quia
futurum sanius ignoramus. Sicut Salomon
Eccl. 9 ait Nescit homo an amore vel odio
dignus sit sed omnia in futura reseruantur incerta.
Sic videtur iudam apostolorum collegio so-
ciatum ac cum ceteris coapostolis miracula
facientem, atque latronem videtur in morte
cum christo, [illegible] clarum, illud [illegible]
[illegible] Et sic [illegible] post miracula
[illegible] et [illegible] et saluatorem saluta-
ribus doctrinis [illegible] dispauit
[illegible] cum [illegible] qui in lathe
videtur, ut doctrina et signa videtur
[illegible] periit. Ut non in melioro ti-
mendum, quia iudicia dei abyssus multa.
Primum ergo allicit ad bonum, secundo de-
terret a malo, primo amorem generat
secundo timorem. Et ideo primo est declinandum a
malo secundo faciendum bonum, et timor domini in
li. 3 de [illegible] 32 est principio, ps. 110. Et ut Aug. ait
timor quasi locum preparat caritati. Ideo pro-
mittit dominus primo ad secundum [illegible]
in [illegible] veritate et [illegible] hic tamen
[illegible] quemcumque, multi vocati
pauci electi, quia si [illegible] valde
in via salutis aberrauimus [illegible]
salute [illegible] in hac luce hominum ex [illegible]
tam, ad eam redeamus penitendo.
Secundo autem prout deliberata indubita-
bili propositi [illegible] investigan-
[illegible] in principio a quibus
usque ad singula vicia descendendo
[illegible] ut plus [illegible] frustra-
tes nos a paucorum modo electorum ex-
cipimus et multiformiter [illegible] [illegible]
[illegible] Declaratur [illegible]
altissimus [illegible] in quo [illegible]
[illegible] sit [illegible] et quid

[illegible] tollerare possit in salute [illegible]
[illegible] detestationem et exhorta-
tionum medicinis atque modis quibus
eradicari possint viciorum vepres, velut
opposite tanquam vites fructifere in
domini vinea complantari. Videlicet velut
ut in fallor [illegible] non potest. Certe
enim sed multos a via salutis decli-
nare deceptos errore, alios vero in-
stigante voluntate. Accepta itaque
informacione sana [illegible] poterunt
errantes, et [illegible] omnibus
desideriorum [illegible] forsitan [illegible]
[illegible] et ita [illegible] [illegible], ut
[illegible] ut [illegible] [illegible] habe-
[illegible] [illegible] Et hoc [illegible] salubrius
[illegible] auditorio, [illegible] ad [illegible], ut
[illegible] sit [illegible] pauida ubique
[illegible], quanto [illegible] tanto vi-
gilancior vivat [illegible] omne [illegible]
[illegible] Sic [illegible] [illegible]
[illegible], ad [illegible] via [illegible], salu-
te sua ad quam creata est finaliter
non fraudetur. [illegible] 20
[illegible] ad [illegible] videlicet [illegible]
[illegible] Et hoc [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sufficerit, [illegible]
[illegible], per gesta [illegible] et figuras
per [illegible] [illegible] consuetudines
et [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] assertiue [illegible]
[illegible] [illegible] intelligenda
[illegible] [illegible] Adhuc ergo dicet
et [illegible] [illegible] Et [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] 20 Dispone domum tue
quia morieris tu et non viues et [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible]
completa [illegible] plantata [illegible]
a propheta, [illegible] intel-
ligenda, [illegible] [illegible], et
[illegible] ac lacrimis suis aliud obtinuit
[illegible] Lyra [illegible] Vnde [illegible]
[illegible] benignitate [illegible]
[illegible] ad [illegible] intelligenda
est quod non [illegible] sed assertiue
est intelligenda. Et sic non nulli quod
ut Lyra [illegible] [illegible]

di ut liberius peteret omnes homines scrip-
ture rigiditas comminationis terrore
contra hominum dictas esse / ac in pluribus aliud
exaggerando minas non ut ita eve-
niat in veritate sed ut territi homines ma-
iora fugiant / Magis solet plus blandire
non falsa veritate est gloria scriptura com-
minatur sed ne totus mundus declinet a via
iustitie / omnes terrendo eos et minis in ipsa
via continere / ¶ Sed tamen et si quam comminati-
ones legerunt quam tamen in veritate complendum
est contrario sub intellectu tollentur / vel non primo
emendarent / propter quam minata sunt mala
Sic exemplum in diluvio quod ad dominus noe
denuntiavit Gen. Non manebit spiritus meus
in homine in eternum quia caro est / et ipsa delebo
inquit hominem quem creavi a facie terre
gen 6 addidit / erunt que dies eius 120 annorum
Illos dedit per spacium et locum penitentie ut
dicit theologus in ... de hebreis / quam si pe-
nituissent non perissent diluvio / quod quia
non fecerunt / sed tamen facta comminatione omnes
diluvio submersi perierunt / 120 annis pe-
rierunt / Sic habetur de subversione gomorre
et sodome / ubi dixerat dominus si invenero
10 iustos propter decem non delebo eos / quos
quia non invenit delevit gen 18 / Plurima
tamen ponunt biblia in scriptura per modum
revelacionis certe futurorum / et non comminationis
tamen sunt ad comminative tamen / et que tamen
revelationes certe futurorum dicte sunt ex circum-
stantibus hoc pertinentibus / et ex aliis scrip-
Deut 30 ture passibus ad eadem sonantibus possit
I Reg 15 cognosci / Solet enim ait Augustinus 83 q.
quod liber obscuriorum scripture illuminare scrip-
tura ex quo intellectus accipiendus est / Sic
est quod ad samuel saulo revelavit suam
deiectionem / ut sciret hic se non commina-
tive tamen dictum / addidit / porro triumpha-
tor in israel non parcet / et penitudine
non flectetur / neque enim homo est ut agat
penitentiam / I Reg 15 / Et dominus predicens destruc-
tionem ierusalem flevit super eam / ut sic
luce 19 non comminatorium tamen esse putaretur quod dicebat
predicat et non implendum / quod ipsum ad la-
crimas turbaret / ¶ Hoc ad proposi-
tum nostrum verba ista salvatoris multi non

comminacionem continet sed certa rei et veritatis
revelationem quod ipsa voce sonat ostendit
Comminatio siquidem de futuro est / sed hec verba
salvatoris multi vocati pauci electi non
de futuro sonat / sed de presenti / Quia dominus dicit
in suis comminationibus conditionem frequenter
expressit qua sublata cederet comminatio sicut cum
dixit math 18 Nisi efficiamini sicut par-
vuli non intrabitis in regnum celorum / Et
luce 13 Nisi penitentiam habueritis omnes sic
peribitis / Et ioh 13 Si non lavero te non
habebis partem mecum / Et similia multa / Sed
huius verbis nullam adiecit conditionem / Non
ergo comminatorium est tamen sed expressa veritatis sen-
tentia quod est in divina predestinatione certissima
revelatur / ¶ Huiusmodi dominus ad comprehenden-
dam veritatem pluribus parabolis exprimit
in quibus omnes multos ad convivium vel ce-
nam ... vocatos / quod tamen vocati non
parent venire contempnunt et a quibus sua
sponte se absentant / propter quod concludit
multi vocati pauci electi / Illas quidem
parabolas ad iudeos loquebatur qui fidem
accipere nolebant ut sicut matheus 22 et luce 14
quod in infidelitate permanserunt eius ... dicit
dominus / Regni non credidit eis ad indicantem
Ioh 3 / Item Regni non credidit ...
... / Nullus dicit quod convivio
... se indignum facit ...
... ut alibi diffuse est
probatum / Communio dico pure ecclesie
Eandem denique claudit affirmat veritatem
matheus 7 / Intrate per angustam portam quia lata
est porta et spaciosa via que ducit ad
perditionem et multi sunt qui intrant per eam
Quam angusta porta et arta via que
ducit ad vitam / et pauci inveniunt eam
Cum demum dominus a quibusdam interrogatus
fuisset si pauci sunt qui salvantur dixit luce 13
ad eos Contendite intrare per angustam por-
tam quia multi dico vobis querent intrare et non
poterunt / Videretur vero si querentes intrare
non poterunt / quid de illis qui non intrare non
querunt / Sunt qui intrare querunt et tamen non
poterunt puto eos esse de quibus dominus per
ysaiam 58 ait Me etenim de die in
diem querunt et scire vias meas volunt quasi
gens que iustitiam fecerit et quasi iudicium dei
non dereliquerit / Et tamen inveniunt

voluntas vestra etc. Sic itaque qui credere vo-
luit si non operari fideles dei si non esse
Ecclesia intra ad eam colligi posset Hec
[illegible] clarius patet veritas theologie sic iam
Tercium est declarare ex rebus gestis
et figuris Sic et planum sumitur consi-
derare decursum mundi ab creatio-
ne usque ad nostra tempora per etates singulas
pensare secundum historiarum veritatem lugebimus
porro quia cognoscemus veritatem theologie verita-
te Videmus quod in omni et singulis etatibus non
cessavit vocare itaque multi sunt vocati vi-
deamus quam electi Sit ergo ab adam primo ho-
mine usque ad noe per decursum 2000 annorum
nec quo tempore haut dubium innocentissima
hominum multitudo fuerat eo quod homines officio
quarto operam dederunt operante ad
hoc naturali vigore terre nascentium fertilita-
te et hominum utriusque sexus decore ac de-
licata pulchritudine dampnati fuerunt
obnoxii quos mare portavit Nam de tota
posteritate Cayn primi filii ade non sal-
vatum legitur quamvis et si scriptura expresse non dicat
omnes dampnatos tamen plus probat sic dampna-
tos salvatos vero non Nam dum nota-
vit filios seth filios dei Filios vero cayn
filios hominum ut habetur gen 6 prohibuitque
commixtionem eorum ut ibidem patet ex textu
clarius Quid sibi voluit ista divisio filiorum et pro-
hibitio nisi quod illi fuerunt filii dei per
veri dei cultum illi filii hominum non dei
per recessum a deo per cultum ydolatrie propter
eandem enim causam prohibuit commixtionem filiorum
israel cum filiabus chananeorum
Item signum est reprobationis stirpis cayn quod
totam illam propaginem in diluvio constat periisse
De stirpe denique seth filii ade usque ad
noe paucissimos scriptura testatur innocen-
tia vite consumasse et verum deum coluisse
Enoch septimus filius iared pater mathusale
creditur esse qui placuit deo de enos quoque filio
seth dicit scriptura quod cepit invocare nomen domini
gen 4 Alii testimonium scripture non habent Sed
de reprobis dicit gen 6 quod multa malicia homi-
num erat in terra et cuncta cogitatio cordis erat inten-
ta ad malum Dicit itaque omnis caro corruperat
viam suam super terram [illegible] tot milia quod dilu-
vio perierunt in arche sunt tamen octo anime iuste
Noe scilicet cum tribus filiis suis et uxoribus eo-
rundem In tercia prevaluit virum ignime(?)

Tale vigore gaudebat longa hominum etas quod ante diluvium aliquis homines vixit 900 annos duobus exceptis malalehel qui vixit 894 annos et lamech pater noe qui vixit annos etatis 777 gen 5

ut habetur expresse gen 6 et ydolatrie ut
tangitur Actuum 14 Dicit enim ibi paulus
Dimisit omnes gentes ingredi vias suas
ydolatrie scilicet ut dicit glosa Adeo denique aversi
fuerunt a deo ut toto tempore quo archam noe
construxit ut facto noe [illegible] non venit
legitur ad penitentiam quidem 100 annis De-
inde in 2a etate a noe usque abraham qui
fluxerunt mille anni vel paulo plus
paucos electos legimus Nam et cayn reprobum
et maledictum testatur scriptura gen 9 Et licet
presumendum sit quod superstite noe et filiis eius
in quibus fuit recens memoria diluvii
permansisse eos in cultum unius veri dei tamen
certum est posteritatem statim in ydolatriam
corruisse Nam familia namque cham con-
scriptum et terra chanaan ad quam gentibus
possidebit que super ceteros ydolatras in cul-
tura ydolorum insanivit propter quod postea
a facie filiorum israel contriti sunt Nam fami-
lia denique iaphet divise sunt insule
gentium in quartum [illegible] sicut gen 10 quas ydo-
latras fuisse plena est scriptura Deinde
cognatio sem de qua abraham descendit satis
ydolatrasse ex eo monstratur quia et ipse pater
thare et frater abrahe nachor in ur chal-
deorum ydola coluisse creditur propter quod a-
braham de cognatione sua et domo
patris sui egredi iussus est sic tangitur
expressius gen 12 apud laban quoque
nepotem nachor invenitur ydola ut
habetur gen 31 In hac eciam etate processus(?)
ipse princeps eorum nemroth edificando
ceperunt turrim et civitatem babel etc gen 11
ut potest deo resistendo et diluvio ab-
sorberi non posset Cum quare tamen non esset
consilium in laborem confusione omnium Sed quia
nemo dei effugere manum dedicerat per
hec et habebit deum non punitorem sed de-
fensorem Erit quanta raritas electorum
et perditorum multitudo in hac secunda etate
mundi Cum ex omnibus sunt temporibus plus
abraham electus est cum loth et uxoribus ac
familia eorum ad verum unius dei cultum
certis puro in infidelitate et ydolatria
remanentibus quare propter hoc dicitur a deo
multi vocati pauci electi Quod vero in aliis
etatibus appareat sequenti consequenter Sed
[illegible] laborem ut non ad pro-
vos vocatos sed electos iustificatos mu-
nimenti Quod nos prestare dignetur dominus
noster ihesus christus qui cum patre et spiritu sancto [illegible] Amen

maledictus vel filius [illegible] quia pater [illegible] dei [illegible] gen 12

Dominica in 60

Qui habet aures audiendi audiat. Luce 8. Ad prudenter querendum viam que ducit ad vitam et ad caute ambulandum in ea dominus dominica presenti parabola hortatur et in eo quod paucitatem electorum nobis [illegible] insinuavit. Hoc ipsum in hodierno evangelio confirmat, cum quantitatem huius paucitatis aperiens. Ubi enim fuerit multitudinis sit qui fructum quadragesimum uberrimum quam in priori vita seminatur secundum quod diligenter exponitur Gal. 6 et Paulus 2 Cor. 9 qui ait: Qui parce seminat parce et metet. Cum quod est [illegible] qui omnino non seminat nec aliquid metet. Nam cogitatione operata est maius dimissa [illegible] Jo. 4., ubi tota multitudinis teste salvatore est verbum dei. Luc. 8. Hoc est semen fidei quod fundamentum est sperandarum rerum generat. Sed ad Ro. 10 ait apostolus: Quomodo credent in eum quem non audierunt? Et infra: Fides ex auditu, et auditus per verbum Christi. Semen ergo hoc dum vix non recipit et receptum non excolit aliquis, vel a fructu messis eterne, et per consequens omnino deputabitur in eternis. Sed quod pauci sunt hi remotum dominus in evangelio declarat. Pauci namque cordis sui agrum ita excolunt ut terra bona receptum foveat semen quo tamen in fructum vite crescat. Luc. 8. Quod in plures sunt recipientium distinctione dominus designat de uno quadrupliciter disparat destructorum genere assignat quod in terra iactum semen fructificet. In aliis vero tribus generibus vel tacitum tollitur a demonibus aut arescit aut crescens suffocatur. Fructumque nullum refert. Et hoc de recipientibus verbum. Sed plurimi sunt qui omnino non recipiunt, immo qui impugnant ac ne recipiatur ab aliis posse impediunt. Illi sunt qui aures audiendi non habent. Habent utique aures corporis, sicut et habebant omnes sive [illegible] quibus loquebatur dominus. Sed non omnes habebant aures cordis, aures credulitatis, aures bone voluntatis ac celestis patrie suspirantis. Has enim quod paucorum sunt dominus vere sunt, in quibus aures corporis clamans dicit: Qui habet aures audiendi audiat. De quo per gratiam. Ave maria. Commissa Christo cura [illegible] cum materia suo loco tangetur. Commendando namque dominica presenti incepta declaranda est electorum paucitas ex gestis patrum et figuris. Deinde ex tam currenti hominum conversatione. Primo ad primum. Si planius sumenda consideratione est ut secundum [illegible] proponitur, in fine [illegible] addatur quod scitur.

Videamus nunc et de certis etatibus. Vero tempore noe quod sub celo fuit preter abraham et loth cum suis uxoribus et familia, quod pene totus mundus tunc atque tunc sub lege nature a deo declinaverat, ita ut [illegible] dei penas perpendebat. Voluit sua notitia clarius atque voluntate nostra fecit ipsi abraham quem solum dignum invenit, semperque multiplici angelorum alloquio manifestavit promissa fidelia de semine sui multiplicando, de sua assistentia ac defensione ac [illegible] sed ex eo nascituro in quo benedicende essent omnes tribus terre adiecit ut patet gen. [illegible] legem quoque circumcisionis addidit, ut signo certo electi sui ab aliis gentibus secernerentur. Nec tamen crevit electorum numerus in semine abrahe. Nam de certis gentibus quas [illegible] sit pars domus zodomitarum [illegible] quas loth iustus predicto tempore habitabat, qui solus in tota ista lata et delicata provincia iustus habebat. Nam oportuisse pollicitus fuerat dominus, quod si inter omnes illos preter eos [illegible] solum iusti decem fuissent, quod toti isti provincie pepercisset propter iustos paucos ut habetur gen. 18.

Multiplicabatur vehementer semen patriarcharum deo dilectissimorum. Sed non semper semine multitudinis crevit numerus electorum. Nam ismahel cum certis quoque filiis abraham quos cethura sibi genuit ut habetur gen. 24 cum suis generationibus ad ydolatriam creduntur declinasse. Nec quid [illegible] sara videns ismahelem cum ysaac ludentem, i. secundum expositores ad ydolatriam provocantem, matrem eius agrum cum eo eiicit precipit gen. 21. Esau dicitur filius ysaac cum sua posteritate declinaverat a cultu unius dei veri. Nam et uxores chananeas ydolatras quas patris imperium duxerat gen. 28. Omnis de genere esau quasi dominum unius veri dei cultores scriptura [illegible] vir iob totius pacie exemplar et amicos suos

Aliorum mentionem scriptura non facit quamvis
plures esse poterant. Pauca tamen ad manda-
ta aliorum. ¶ Filii autem iacob et sua pos-
teritas in illum quidem unum veri dei
permanserunt usque ad vitulum adorandum
in deserto et duraverunt usque ad inmolandum
beelphegor numeri 24 et iterum quasi
sunt usque ad divisionem regni iude et
israel. Sed quantum in ydolis se polluerunt
quis narrare sufficit. Ita et ipsi filii
iacob mundi non fuerunt ut patet in il-
lorum emptione fraudulenta emor et sichem
et depopulatione urbis sale genesis 34
sale id est sichem. Fedatione thori patris
per ruben et venditione innocentis fratris
ioseph pro eo quod accusavit eos crimine
pessimo genesis 37. Eundem deinde quoque in egipto
usque ad moysen. Eundem sub moyse per
quem dominus legem dedit et demonians
ut vel sic suo alligaret cultui por-
tenta et mirabilia omnia in egipto et in
deserto. Eundem tempore iosue et iudicum re-
gum et ducum qualiter ydolatriam re-
novaverunt legis etc. non [illegible] dominum coluerunt
Ideo dixit helias quid claudicatis in du-
as partes 3 Regum 18. Eundem deinde macha-
beorum tempore usque ad christum egerunt quod
dominum offenderunt, plage satis quibus
per prophetas correpti sunt indicant quos di-
ctare per singula nimis prolixum foret
Certa in deserto prostrati sunt omnes de egip-
to exeuntes viri duobus exceptis io-
sue et caleph quorum numerus a xx annis et
supra qui poterant ad bella procedere
describitur numeri primo 603550. preter
tribum levi que tunc numerata non fuit. cu-
ius tamen numerus eiusdem capitulo 3 describitur 22000
Derelinquerat enim a domino in deserto
In primo anno usque scilicet ad tempus explora-
torum venientium de terra promissionis
10 viris ut testatur dominus numeri 14 quo-
rum vero postea per 40 annos longum
esset intrare. ¶ Deinde quia peccata mul-
tiplicaverant preter ydolatriam et
prophetas non audierunt quamquam occiderunt
[illegible] numerus eorum ad modicum [illegible]
[illegible] decem tribuum translata est per sal-
manazar regem in assirios ut habetur
4 Regum 17 [illegible] in civitatibus castre
[illegible] primo custodum turribus edi-

ficaverunt excelsa statuas et lucos
per ydolatriam exercenda in quo perduraverunt
a tempore ieroboam usque ad eorum disper-
sionem. Iuda vero similiter permansit regnum iuda
captivitatis babilonice est subactum. De
omnibus quoque regibus israel et iuda qui fuerunt
numero 42 tres qui Saul david salo-
mon et iuda preter attaliam 19 israel per annos
242 tres solum scilicet david yosias ezechias
leguntur domino placuisse et ei vera fide
adhesisse. Hinc ysaias capitulo primo Omne caput
languidum et omne cor merens a plan-
ta pedis usque ad verticem non est in eo
sanitas. Unde qualitatem peccatorum
vide lyram in hoc passu. Cesse-
runt deinde minas et liberatione a
captivitate babilonica reliquias [illegible]
in assiria deserti statim derelinquerunt
et processu temporis peccata invaluerunt ita
ut paucissimi mathathias et sibi
adherentes deo adheserunt. reliqui
omnes ad peccata pessima et vicia generum
ut machabeorum tradit historia de-
relinquerunt. Unde in ista tribulatione in ihierusalem
interfecti sunt 80000 vincti 40000 et
totidem venundati et machabeorum 4.
¶ Et postquam per machabeos iterum ali-
quantulum restituti sunt derelinquerunt iterum atque
in peccatis obdurati sunt. donec paucissimis
ad christum dominum conversis omnes reliqui in infide-
litate perdurantes peccatis coopertati atque a
deo derelicti in longissimam istam captivita-
tem detrusi per titum et vespasianum in ho-
diernum diem perdurante. Hinc dominus eis
improperabat mathei 23 Ihierusalem ihierusalem que
occidis prophetas et lapidas eos qui
ad te missi sunt quotiens volui congregare
filios tuos quemadmodum gallina con-
gregat pullos suos sub alis, et noluisti
Ecce relinquetur vobis domus vestra deser-
ta. Cesset huius deinde responsum quid
de ceteris omnibus gentibus cum in adamo
Sed et hii qui legem dei scriptam accepe-
rant qui prophetas audierant et mira
dei opera oculis visibiliter intuebantur
qui beneficia innumerabilia consecuti sunt
sed et penas gravissimas pro transgressio-
ne sentiebant cotidianis deinde amo-
nitionibus ad obedientiam dei inducti
fuerant nichilominus a via veritatis

oberrabat ingressi lata via que ducit
ad perdicionem quanto magis gentiles innu-
merabiles plures pro toto multiplica-
ti mundo una tribu iudeorum in una
mundi parte sub sita permissiones habita-
te que nichil horum asserunt sibi quoniam per
hoc non expressum sit quin ut dicit apostolus Ro. i
cum cognovissent deum, vix ex creaturis per
huius naturalis racionis non sicut deum glorifica-
verunt aut gracias egerunt sed evanuerunt
in cogitacionibus suis et obscuratum est insi-
piens cor eorum Et sequitur horrenda
peccata que hii excecati suis demenciis in-
derunt ¶ Ecce karissimi videtis non sine cordis
amaritudine quod creator omnium deus in 4200.
annis a creacione scilicet mundi usque ad Christi
adventum a sua creatura a qua glorificari
debuit offensus est et eterna est multis do-
rum qui ad dei imaginem creati fuerant
et ad eterna bona possidenda per spon-
tanea sua peccata in baratrum dampna-
cionis perpetue sint delapsi, quod pauci
quos hoc comparacione evaserunt ad vitam
Ecce quod eciam hoc innuitur quod lex nature
nec lex scripta sufficiebat ut genus homi-
num debita subveniret Nichil enim lex ad
perfectum adduxit hebr ¶ Dicti
sumus ut nostris suis meritis as-
scribere suam salvacionem extra solam
suam nunc venit deus graciis nos salvare
qui nulli est debitor. quod ut dicit aug. aut non
merita nostra sed magis peccata nostra deus vel
advocaret quia aliud remedium non congru-
ebat ut veniret ipse qui contra vincere
peccatum et mortem vincet, plenus gracia et veri-
tate et de plenitudine omnes accepimus graciam
pro gracia ut dicit Joh primo ut per graciam eius a
corrupcione peccati liberati heredes simus
secundum spem vite eterne Ad titum 3. ¶ Et
et quod magis cordi tremore considerandum est
inflexibilis rigor divine iusticie atque
pavendus inscrutabilis divinorum iudi-
ciorum abissus, qui tanta populi multitudine
passus est dampnacione in tempore pre-
terita que plurimis se sudus voluntate
per legem scriptam non manifestavit et cum
vero legem dedit parvo hebreorum populo
eam legem que peccatum ondit sed a peccato non
liberavit quia graciam per quam peccata vi-

Nota de rigore divine iusticie

tare possimus non contulit sicut diffuse
probat apostolus ad Ro. ¶ Attendamus
decetera quia apud deum abhominabilis iniquus
et peccatum quem non deus voluit in aliqua par-
te ¶ Cum sibi odio sit impius et impietas
sua Sap 14 ¶ Quis ullus peccatum licenter
unquam impune peccare nec licebit contem-
nens quoque peccata dissillat per penas
quas longanimiter expectat qui sine
fine ipsa dei longanimitas protrahit
eum sicut docuit in epistula dicit apostolus Ro. 2
An divicias bonitatis pacie et longanimitatis
eius contempnis, ignoras quoniam benignitas
dei ad penitenciam te adducat Secundum du-
riciam autem tuam et impenitens cor thesau-
rizas tibi iram in die ire et revelacionis
iusti iudicii dei, qui reddet unicuique
secundum opera eius ¶ Caveamus demum
nos sedope est, caveamus pene dam-
ne et nos in dampnum incredulitatis iudeorum
exemplo. Si enim dampnat quibus non ita
voluntate per legem scriptam et legem gracie
declaravit quanto severius nos puni-
et si peccatorum peccata imitamur antiqui-
orum Christus incarnacione et quibus sunt illus-
sione lex gracie veritas ewangelii mo-
ses prophete et apostoli, immo cotidie docto-
res loquuntur, loquuntur quoque vincula
domini predicacionis et plura miracula sanctorum
passiones et ~~miracula~~ etc. Si per
naturalibus racionibus non peperit ut apostolus
Ro. 11 time ne et tibi parcat. Vide
bonitatem et severitatem dei In eos quidem
qui ceciderunt severitatem in te autem bonitatem
si permanseris in bonitate alioquin et tu ex-
cideris Conveniens ergo permanere per prep-
torum observacionem ut non excidamur
sed eterna mundi dedicione. Sed magis re-
vermur operante id in nobis semine verbi
dei per seminatorem virtute domini nostri
Jhesu Christi cum patre et spiritu sancto in secula be-
nedicti Amen

59

Dñica in lxx

Cecus quidam sedebat secus viam luc 18
Subscripti ouis declarandi quia
pauci sunt qui arta via que ducit
ad vitam inveniunt, et multi ambulant
per quod electorum numerus angustatur plurificato
numero vocatorum et per viam latam ad perditionem ambulando. Sicut attendentibus
omnis scriptura sunt, et ea pene in singulis
scripture passibus invenitur declarata. Et
quidem audistis de gemenda paucitate electorum eo tempore quo dominus noster ihesus xpistus
in pola adhuc et immutabili consistens deitate, apud patrem residet
innotuit Damus multa mouet Operam
eandem nunc super est, quod scilicet sit dominus
eius per incarnationis misterium tuscite, et ierico appropinquans Ierico quippe ut gregorius in omelia interpretatur luna, in qua
luna aut in parte eloquio per defectum patet
carnis. Approquabat itaque dominus ierico
dum nostre carnis consimilitudinem assumpsit, atque
visibiliter ad homines venit. Cecus autem
fuit humanum genus tunc in parte in primo
parente a paradisi gaudiis expulsum,
claritate superne lucis ignorans
et dampnationis sue tenebras paciens secus viam sedebat, quia ad ipsum iam
via celestis venit, et sua illuminatione
ac directione in celum visione patrem
eius desiderare. Et multi videntes
xpistum ab eo illuminati reperunt imitando
in via vera licet non equo numero eius quod
demabat eiusque typum cecus ille
gessit de quo dicitur in ewangelio per huius lucam
Cecus quidam sedebat secus viam. Et quia dominus
pro dictando in ewangelio habetur secundo ex
eodem ostendendo in proposito numerum paucitatis scilicet vere fidelium sua vocatione ambulantium Secundo dortine quam breves sunt
eliende Primum ad primum qui ewangelium
Assumpsit. Secundum ad secundum cecus
id est de quo in ewangelio humanum genus erat merito primorum parentum obtenebratum ut volt gregorius quod si tanto dominus cepit
ad via propinquare illuminari et ad divina desideranda alleuare per fidem
gregorius in omelia Vnde deus humana patiens
ho ad diuina subleuat ignorantia
eum et cupiditate pene totum mundum
excecatum et dapnabiliter paciatur

Hic ei propositum sequendi sermonem reservatur

medicus celestis hos morbos curaturus
advenit, visibiliter inter homines conversatus
ut vita perit et doctrina illuminaret, et ad
celestia sperandi mentes erigeret. Cooperatores sibi ex hiis que mundo infirma
fuerunt stulta et ignobilia elegit ut
sic quod fortiter mundi indicium fortia fide
ac magnifice confunderet ipsorum
scilicet apostolos per quos vita eterni declaravit non in stricta iudeorum regione
sed in universo orbe In omnem terram exiuit sonus eorum ait propheta et in fines orbis terre
verba eorum et allegat apostolus ad romanos secundum ista
verba apostolis fides xpisti publicata
est per universo orbe ut declarat lyra
per 18 et romanos 10 Genus ergo humanum in
pluribus illuminatum fuit et curatum
Sequidem in primitiva adhuc ecclesia
sanguis xpisti recenter effusus fervebat,
et frigida corda calefecit ita ut
cum gaudio pro sanguine xpisti fuso et
ipsi suum fundebant sanguinem Crevit operante passionis xpisti efficacia
valde electorum numerus ad apostolorum predicationem, ut in actibus patet, et in legendis
eorum Cuius sufficeret stilus numerare dimicare, cum in tractatu fuit tempore
bte ieronimi qui obiit Anno domini ccc xcviii
quolibet die kalendis ianuarii excepto ad plures quinque milibus martires
coronatos ut ipse scribit in epistola ad
Cromatium et heliodorum episcopos, taceo
de hominibus confessoribus doctoribus virginibus
et continentibus quorum non est numerus ut dicitur in
apocalipsi 7 capitulo Post hec vidi turbam
magnam quam dinumerare nemo poterat
ex omnibus gentibus tribubus et linguis
dicentium palam deo nostro sedenti super
thronum et agno Talis ergo electorum
numerus, mirum quod vincat multitudinem re-
proborum Proh dolor vincit non vincit
Nam quis dubitat tempore persecutionis
ecclesie quo tot martires coronabat
plures fuisse infideles persequentes
quam martires persecutos Alioquin tot
strages martirum non fuisset reddita
demum pace ecclesie, si numquam persecutores
pene omnes verbi gentes in asia et affrica

in infidelitate, sola est pre ceteris habitabilis
terre scilicet Europa adhuc in fide perdura-
te Et fortius infidelium nemini esse spem
salutis. Sed quid nobis de hijs qui foris
sunt ac prius taliter loquendum est Ad
propria ad nostros redeamus considerando
autem ut nobis qui christiani dicimur plures
sunt vocati pauci vero electi quia ad hoc
investigandum quorum primum est audivistis
Erit nobis ad huius investigationem bona
manuductio cecus iste qui figuraliter
eius qui lata via declinans arta
querit intrare et in ea ambulat ad salutem
Iste enim cecus erat et secus viam per
quam iturus erat dominus sedit, et mendica-
vit Sedit secus viam quia christus est his qui
dominum in redemptorem credidit, mendicavit
dum cecitatis sue tenebras agnoscens
ad lumen vide viam illuminari concupivit
vere et medullis cordis, et vocibus mu-
tis pectoris et oris clamans magis desideriorum
instantia expressit Ihesu fili david mi-
serere mei. Verum illatorum desideriorum
predantium procerum turba vicia, ut multi-
dancorum hominum qui non sequuntur ut expec-
tat sed fugientes precurrunt increpacio-
nibus irrisionibus inquietatoribus tamen
ut silari pudore anxius sed quo magis
impedienda occurrebat, tanto constancior
factus magis clamabat Ihesu fili david
miserere. Unde ait Cirillus natura est
fidei quanto magis vetatur eo magis
accenditur Propter quod servi dei persecucionibus
non vincuntur Virtus enim fidei in periculo
est secura Et per hanc sua constancia dominum
ihesum ad desiderium sui expandendum
stantem meruit et sic expectatum Et
quod oravit Domine ut videam Non ait
[illegible] [illegible] divinas, non terrena dona
non fugitivos honores a domino, sed lucem
petijt, non lucem tamen istam que loco clauditur
que tempore finitur, que noctibus interrumpitur que
a nobis cum bestijs cernitur sed istam magis
quam neque tempus inchoat, ut finis an-
gustat, ut cum pecoribus sed tantum mundis
cordibus cum solis angelis prestat Ad quam
lucem ipse qui illuminat viam est Hanc ait
cupimus scire ut ego eo fortius quam

vnd'broch eywirt

corpore a domino illuminatus et mente non do
centus fuerat ad propria discedens, sed domino
adherens eum persequebatur, bonum quod
intelligeretur faciendo eadem qua illuminator
suus via processerat fideliter ambulando
Qui quoque cecitatem sue perpetuam cecitatis
agnoscunt ait quod qui credendo in redemp-
torem nostrum misterio incarnacionis iuxta viam sedent
Qui exorando condie lucem qui dona
et petunt quo illuminatus ihesum quod mente
secuti sunt opere sequuntur, qui diligenter as-
piciunt qua via ille graditur, ut eius ves-
tigia imitetur, sic cecus enim in via
arta ambulat ad salutem. Nunc quidem
via arta est qua dominus ambulavit
et in principio huius evangelij se ambulaturum
[struck through] discipulis suis predixit Ecce inquit
quod cum dominus et creator angelorum susceptu-
rus nostram naturam quam condidit in utero
virginis venit, nasci tamen in hoc mundo
per divites noluit Paupertatem pauperes
elegit, et servari in mundo noluit, ob-
probria irrisionesque tolleravit spu-
ta flagella alapas, spineam coro-
nam, crucem sustinuit Et quia nos cor-
poralium delectacione a gaudio interno
cecidimus cum qua amaritudine illuc
redeat ostendit Quid ergo homo pro se pa-
ti debet si tanta deus pro hominibus pertulit?
Ecce enim vere qui iam in cristo credidit sed
adhuc avaricie lucra sectatur, in superbie honore
extollitur, invidie facibus inardescit
libidinis se inmundicia polluit, pro-
spera que sunt in mundo sunt concupiscit
Non est in via qua ducit ad vitam incedit
quam ihesum in quem credidit sequi contempnit
Dum ipse qui per eam ambulat sic gau-
dia delectacionesque appetit Cui deus suus
viam amaritudinis ostendit Et
quod ad meditandum gaudium possumus sed lucem clarius
videmus Et intrare in via stricta ad vitam
pauci gradiuntur in via lata ad perdicionem
ut quod verum est ad beatitudinem pauci
plurimi consistant ad dampnacionem Et
enim olim adhuc viventibus apostolis in
principio nascentis ecclesie, dum adhuc in augmento
fuit caritas dei, beatus iohannes dixit
Totus mundus in maligno positus est iohannis
Quid de nobis senciendum, in quos ut pau-
lus ait fines seculorum devenerunt 1 corinthiorum x

vlaszenheit

De hiis enim ait dominus Matth. 24: Quoniam habundavit iniquitas refrigescet caritas multorum. Et apostolus 2 Thim. 3: Hoc scito quod in novissimis diebus instabunt tempora periculosa. Et erunt homines se ipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus inobedientes, ingrati, scelesti, sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, voluptatum amatores magis quam dei, habentes quidem speciem pietatis, virtutem eius abnegantes etc. Que vicia quam nunc dominantur in mundo, mundus quasi exprimere sufficit etc. De hoc enim Henricus de Hassia ita ait: Si linguis hominum loquar et angelorum abusiones habitantes in hac regione caliginis non potero exprimere. Cleri namque clericorum status et regularium omnia a maximo usque ad minimum emanabit in avaricijs, symonijs, superbijs, pompis, luxurijs, negligencijs, inobediencijs, dispersionibus etc. Cleri principum tyrannides, abusiones, fastus, crudelitates, cupiditates, gravamina, nobilium depredaciones, rapinas in predijs, spolijs, incendijs, iniquis discordijs etc. Cleri iudicum negligencias et perversitates in suppressione iusticie, perversione iudicij, acceptione personarum, munerum donorum, in causarum iustarum dilacione, falsarum prolacione, pauperum, viduarum, pupillorum oppressione. Cleri denique totius vulgi inobediencias et perversitates habitudines, dolos et fraudes emanabit, mercatorum conventiones, civium sediciones, virorum invidias, mulierum impudicicias, familiarum ac famularum insolencias etc. Et haec quidem in hijs que pertinent ad principium. Sed quid ea que sunt contra deum fiunt cogitare poterit etc. Cum amor et timor non dico tepuit sed penitus est extinctus, ita ut velut mortui nec beneficia nec flagella dei ad nostram correctionem aliquatenus sentiantur. Et si in singula ordines levaverimus videbimus quod omnis caro corrupit viam suam. Et vere quod tempus corrupit omnes status christiane religionis viam suam quam olim tempore Noe quando terra absorpta fuit generali diluvio ut a flagicijs pessimis mundaret. Sed forte et nunc accideret nisi iurasset dominus Noe aquis diluvij se de cetero non perditurum omnem carnem. Audi quid de hoc sentiat magister

Conventus ecclesie liber quia per doctrine sue pluditate et aspiracione. Crisostomus id est os aureum vocatur. Ait enim hoc primo de cordis compunctione circa principium: Lugendum est et vere lugendum, puto, vita nostra in qua tantam malorum labem tanta videmus continua cumulari. Sic enim omnia confusa sic sunt cuncta corrupta, ut virtutis ne vestigium usquam videatur, neque vero et luporum completa cuncta conspicias. Et quod est infelicius, percurgerunt nos malorum nec sensu rapimur nec alibi plenos sed sui vel corporis extrinsecus quidem indumentis adorant, interius vero tabe pesti languoris absorpti. Tale est contingit nos quod illi solet qui ut frenesi paciuntur vel mente capti sunt, a quo cum multa impia vel periculosa vel dicant vel etiam gerant nec pudoris tamen aliquid nec penitudinis capiunt quin potius magnifice sibi et sapienter facere videntur et sapientibus. Ita et nos cum omnia que sanitati contraria sunt gerimus, nec hoc ipsum quidem quod deest sanitas novimus. Ac enim si forte in corpore parum aliquid morbi pulsamus, statim et medicos adhibemus et pecunias expendimus, et omnia observancia que competit gerimus, ut quod cessat quam quomolesta sunt mitigentur. Anime vero cum cotidie vulneretur, cum per singula laniatur, vorat, precipitetur et modis omnibus pereat, nec pena quidem nos per ea cura sollicitat. Sed hoc quam mirum est quod omnes per morbo obtinuit et tamen si accidat nulla superno morbo languentibus, pro isto esse neminem sanum. Rursus est quod omnis per corrumpat et absumat in terra, deum nemo est qui vel opportuna prebeat vel importuna prohibeat. Ita et in nobis dum nemo sanus est dum omnes languemus alij maiore alij minore ex parte nemo est qui moneat, nemo est qui corrigat curam. Ceterum si quis conspiceret undique adversi ac presbiterorum christi et monachorum dissencionis confusione ac perturbacione videret nescio si alios magis vilos quam nostri inimicos esse et inimicos presbiterorum christi iudicaret. Et quod quasi studium quoddam habuerunt in omnibus gerere quae incommodaverunt hoc est. Videas illustrissimi si non ita est, ex eis qui hijs diebus luctuosi per misericordias et culpe et pene quas ex penitencia parte pero indignus deputavit in obscena gaudia ob turpissime resolvunt et quasi frenetici omni pudore proposito

cum bestiis et demonibus habitu et peius mo-
ribus conformantur. Obliviscitur modo moni-
alis professionis velum, monachus cappam,
clericus coronam, vir sexum, femina faciem,
virgo verecundiam, et primam partem diebus con-
fusio quod finem habet et non tempori sanc-
tissimo quadragesime tempus sit apponi
continuaret. Candiamus et deliciis
spiritus sancti organum beati Bernardi abbatis
quod de statu nostro lamentetur. Ait in sermone
de conversione beati Pauli ita inquit: Vide-
batur id cessasse persecutionis tempus, sed
palam fortius et magis deest persecutio episco-
pi nunc tempore. Et nunc quos [illegible] Christum
persequuntur qui ab eo christiani dicuntur. Ami-
ci tui deus et proximi adversum te appropinquaverunt
et steterunt. Conversa videtur contra te univer-
sitas populi christiani a minimo usque ad
maximum. A planta pedis usque ad verti-
cem non est sanitas in eo ulla. Et quod sequitur: Nunc
lamentabatur temporibus suis dum adhuc argen-
tea fuerit hominum conversatio, ne dicam au-
rea, certe ferree nostre etatis. Quid diceret
cum fleret, si modo abusiones perspicu-
similiter perviderisset. Certe puto iam
non auribus audisset tantum ut tunc, sed oculis
videret, sed etiam manibus palparet quam pau-
ci et quam nulli modernis temporibus in via arta
ad vitam quam Christus monstravit et per-
ambulant vel ambulant, et quam plures pericu-
lis in via lata ad perditionem quam diabolus
suggessit et mundus [illegible] preparavit ambu-
lant necdum ambulant sed sperant. Et.
ad idem declinant adhuc figuras rei
archa noe in undis diluvii quam quasi
certe figuram teneri attende. Hec enim ut
Genesis 6° 38 scribitur cum et 16 super Ezechiel ait
Ysidorus ad quadrupedia et bestias continebat
ampla, superius ubi homines angusta fuit
longitudo siquidem 300 cubitorum et latitudo
50 cubitorum et altitudo 30 cubitorum ad
unum cubitum consummatur. Per archam in
carnalibus et bestialibus qui in se tollerat
ampla est, sursum largat. Et ubi spiritua-
les quam ibi pro eorum paucitate an-
gustatur. Tanto utique magis tanto spiri-
tualiores quanto sanctiores quanto
sunt tanto pauciores ita ut tandem
ad unum cubitum colligitur id est Christum
qui solus homo in terris sine aliqua comparatione
natus est. Ad idem deserviunt capitula

populi israhel de egipto per desertum in terram
promissionis quod sicut dicit [illegible] exponendo
de tribus partibus per desertum huius vite in
terram viventium nobis omnibus promissam. Con-
stat autem paucos eorum terram promissio-
nis intrasse. Ut dicit origenes super libro
numeri aut tamen [illegible] ut
eo modo intret in regno celorum. Quod filii
israhel in terram promissionis sunt ingressi de
.6z4440. qui exierunt de egipto
duo terram promissionis tantummodo intra-
verunt. Arope et de hiis quam natura pro-
duxerit exempla. Natura in area ita
grana in horreum reponenda pubsi-
pit et palea latet ut pene invisi-
bilior videatur. Et de spinis rose
pauce, aculei oriuntur multi. Item
arbor fructus bonos paucos produ-
cit, flores plures, folia vero sine numero.
Et ubi ita vel ut etiam quam presens, preciosa
nobilia pauca, plurima vero preciosa
inutilia ignobilia. Una tamen preciosa
rationabilium, plurime bestiarum.
Populares denique ~~multe~~ plurimi,
pauciores nobiles. Principes pauci,
unus tamen monarcha imperator et papa.
Ita sapientes ambulantes in lege domini
pauci, stultorum vero infinitus est numerus.
Ecclesiastes primo. Religiosi conformes sermone
conversacionis nostre est. Quo nos emenda-
tiores perducat Christus ihesus qui cum patre et
spiritu sancto in secula benedictus. Amen.

Feria 6 post cinerum sermo
Sit elemosina tua in abscondito
Mathei 6. Quoniam presens tempus ut
adest sacratissimum tempus innovationi
vite nostre veteris dedicatum, in quo supra
peccatorum eliminationi ac vite emenda-
tioni consistendum est, ut peccatum fugiendo
viam latam ad perditionem ducentem de-
clinemus et vitam nostram emendando per
semitam artam que ad vitam dirigit am-
bulemus. Ideo sanctus per gratiam elemosinam
ac deo placentem indigentes ac nostre
ac paupi, quia gratia per peccatis privatim
quam sola fiant non dimittentes impedimus.
Hic dicit 30. Miserere anime tue
placens deo, et contine et congrega cor tuum

cum in tempore [illegible] gentes
[illegible] et scripta ad
[illegible]
[illegible] 10 [illegible]
ad [illegible]
[illegible] in deserto

spiczen

60

in caritate. De hoc dicitur luce 11. Date ele-
mosinam et omnia munda sunt vobis. ut late
declarat Augustinus in suo enchiridion c. 71
Verum dum nobis sit misericordia ad vite
emendationem predicimus, non sufficit
qualitercumque bona et penitentie opera agendo, quia
secundum philosophum 2 ethicorum c. 4 iustus non est
qui iusta operatur, sed qui sic operatur ut iustus.
Et deuteronomii 16 Iuste quod iustum est persequeris.
Non itaque vere operantes qui dum
intentione agimus honorantes deum et simul
laudem querentes humanam. Non est bona commix-
tio sinistre que in sinistra appetit cum dex-
tera que in dextra amplexatur. Oportet oculum
intentionis simplicem esse, ad deum in respi-
ciendo, ut totum corpus operibus lucidum sit.
Nesciat itaque sinistra quid faciat
dextera. Gregorius super hoc omelia xi. Studeant
religiosi desiderium a malignis spiritibus
custodire non sufficit, qui ab humanis
laudibus non abscondit. Ita dum sinis-
tra opus bonum fore ad laudem ortum
dextra utique a mercede secluditur.
Oportet ergo caute prospicere, ne per laudis
humane appetitum opus iustum sit va-
num in patulo, ut ad mercedem perpetuam
sit elemosina tua in abscondito. Propter quod dicitur Sunt
per caritatem est via … brevissima
ubi opus est exponere. Quomodo autem … via
de arta via. … et … ponitur
quantum ad vite emendationem et penitentiam agen-
dam consequentiam. Sed ei qui nostra voluit
perfecte insurgere a peccato. Oportet enim
mente peccato deformata reformare. Et
pro commissis culpis condigne satisfacere. Hec
autem consistit in tribus operationibus operibus
que tria peccati genera. Nam … sub-
hiis tribus in … via scilicet elemosina
sive corporis castigatione. Elemosina
et oratione ut habetur … 16. Primum
itaque est mente peccato deformata conformare
hec autem fit per amorem certificationem
De sequitur primum in amore cordi-
nato fundatur. Cum enim plenitudo
legis est dilectio Rom. 13, ubi ordinata
est dilectio, lex non solvitur. Quisquis
autem legem solvit, maius est quod inordinate
diligit. Diligit namque quod lex prohibet
… ut id quod propter …
dit negligendo bonum. Tunc autem per-
fectissime dilectio ordinatur, cum tamen
corde diligit. Hec enim dilectio forma

dat vera diligendi. Nulla etenim esse
potest vera dilectionis non facte timoris, ut
dicitur … quod non propter deum diligit non
amat. Et hoc est propter quod vera sit dilige-
tio … quod dicit … audistis
quia dictum est … addit pos-
tilla lyre … opus … Deinde oportet
modo agenda opera satisfactoria, corporis
castigationem, elemosinam, orationem, ut sic non
fiant in aperto propter hominum laude, sed in oc-
culto propter dei honore. Propter hoc dicit At-
tendite ne iusticiam vestram vel iusticie
generaliter omnia bona opera designet, et
maxime penitentie que sunt opera iusticie ut omnibus
notum est. Deuteronomii 12. Postea … proposito ac-
… principali ope satisfactoria
quod est corporis castigatio, quod nomine ie-
iunii generaliter accepta, per quod libet cor-
poris afflictionem designatur. Ut sit
sensus Attendite ne iusticiam vestram id est
ieiunium vestrum, quod iuste pro commissis
peccatis redditis, faciatis coram hominibus.
Dilectus doctrinam dat de elemosina
et oratione ubi in textu evangelii que
pertinet usque in finem. Ex quibus Crisos-
tomus in li. de compunctione cordis primo
arguit penitentiae ambulantem
in arta via, magis … secundum dif-
ferendum est in aliud opus. Tunc de primo
Sit elemosina tua in abscondito
possumus per hanc elemosinam in abscon-
dito faciendam cognoscere intelligere elemo-
sinam quam nobis ipsis … demus, ex-
… miserias sublevando.
Nec enim … dicit … de adven-
tu domini qui … devote, qui non
… indigens videat
Tres autem nobis … in se miseria, ut
ibidem sub aliis … verbis idem tangit
quia sumus ad errorem …, ad periculum
…, ad bonum … tardi. Contra quas
ex hiis que dicta sunt de arta et lata
via tres doctrinas haurimus, quibus
ad considerationem illuminante timore
retrahente, spem audientem sublevan-
te, … ut attendamus que dicta sunt pe-
riculosum statum … xpianorum
diligenter consideremus, et periculum quod …
… providentiam, ut salve …
… Attendamus
Urgentis dei … consideramus statum
… sit, et …

rechtfertigung

antiq(u)a corp(or)is felicitati, videns q(uod) pacto
c(on)tritus e(st) grex d(omi)ni. Et q(ua)r(e) i(n)dignos
se iudicauerit salute, q(ua)m p(ro)p(ter)ea e(st) p(ri)mo
ad gentes. Si ergo grex ille c(on)tritus e(st), et
nos olea(st)ri, qui c(ontra) na(tura)m i(n)serti sumus
i(n) bo(nam) oliua(m) p(re)cauere, no(n) ne plus
debemus vide(re), ne et grex iste c(on)teratur
[illegible] e(st) e(n)i(m) ut et iste grex quasi c(on)-
teratur, cu(m) multiplicate fuerint i(n)iq(ui)ta-
tes, et refrigescet caritas multorum. Ita
et de hijs qui tempore i(n)crepat ait
xps. Veru(m)tam(en) veniens fili(us) ho(min)is putas i(n)-
ueniet fide(m) sup(er) t(er)ra(m). Luc 18. Crysost(omus)
s(upe)r illud Math(ei) i(n) op(er)e i(m)perfecto, c(on)iu(n)ct(us)
vos debem(us) v(er)a desta ita d(icit) i(n) p(ro)-
p(he)t(a) xpi. Ecce nu(n)c t(em)p(or)e in i(n)stante in ego
fuero crucifix(us), scindet(ur) velum templi
et scissa mist(er)ia sa(n)ctitatis ei(us) publicabu(n)t(ur)
et recedet ab eo sp(iritu)s dei. Et sic corp(us)
a(n)i(m)a recedente, p(ri)mo quide(m) frigescit
deinde putrescit et soluit(ur). Sic et templu(m)
v(er)um dei sp(irit)u recede(n)te ab eo, p(ri)mo q(ui)de(m)
sedicionib(us) et i(n)disciplinacionib(us) c(om)ple-
bit(ur) tra(n)quilitas [illegible] deo [illegible] no(n) gu-
bernante. Deinde venit ad ruinam. Sic
e(nim) an(te) morte(m) ho(m)i(ni)s i(n)sanabil(is) p(re)cedit
i(n)firmitas, sic et an(te) ruina(m) ho(m)i(ni)s eiusd(em)
loci eius i(n)medicabilia p(re)cedunt
p(e)cc(at)a hu(ius)mo(d)i. Ecce sicut ad n(ost)r(u)m templu(m) co(n)ti-
n(u)atio applicem(us). Nu(n)c sedicionib(us) q(ua)si
mus laceratur. Nu(n)c i(n) frigescit, nu(n)c
corruptis morib(us) putrescit, et i(n)cura-
bili languescit i(n)firmitate, adeo ut
nulls diuine correpcionis flagell(is) q(ui)
intra p(er)sis(tin)g(entes) emendat(ur). Dey(s)
de nob(is) q(uo)d p(er) Ierem(iam) [illegible] frustra
p(er)cussi filios v(est)ros, disciplina(m) no(n) recepe-
runt. Ieremie 2°. Et it(er)u(m) Iustum et p(ro)-
di p(ec)c(a)t(u)m meu(m) et ut a vijs suis no(n)
sit c(on)u(er)sus. Iheremie 14. Videmus de die
i(n) die libertate(m) p(e)cc(an)di crescere, sub-
lata e(st) o(mn)ia subditorum, sublata e(st)
cohibicio p(re)positorum, et q(uo)d peius e(st), [illegible]
q(uod) p(e)cc(at)a p(er) iusta(m) disciplina(m) corrige(re)
deberet, facti sunt certis ex(em)pla p(e)cc(an)di.
Tepuit amor dei, c(re)scit tri(s)t(i)cia ge-
henne, et [illegible] i(n)primis ad vicia q(ui)-
libet p(ro)labitur, maior(em) sit p(er) h(ec) t(em)p(or)ale
nocumentu(m) cetera no(n) c(on)fert(ur). Eui de-
terrima hoc sig(nu)m sit q(ui)a recessit a nob(is)
sp(iritu)s dei. Tamen rogo [illegible]
o(mn)imoda dissolucio n(ost)ri templi. Et cete-
r(us) q(ui)de(m) q(ui) ex amore deo fuire
[illegible] no(n) tam frequentes [illegible] pe-
nas admittit sic t(em)p(or)e legis mosayce
q(uo) lege [illegible] d(omi)no [illegible] al-
ligabat. Et [illegible] p(ro)-
pt(er), ut et ip(s)i c(um) [illegible] d(e)s(er)at
c(on)tinuit [illegible] mala s(u)a appeti-
ta vide(re). Probet(ur) [illegible] pad(e)s
sua i(n) [illegible] operib(us) de die i(n) die aug(m)e(n)tat(ur).
Sicut de loth d(icitur) 2 Pet(ri) 2°. Et h(oc) [illegible]
terribile e(st), d(omi)n(u)s pax dat(ur) p(ro)ximis ut
sibi freno [illegible] p(e)cc(at)a accumulet in
augmentu(m) [illegible] dapnacionis. Sic
p(ate)r d(icitu)r filio eius dare no(n) vult a se
[illegible], et o(mn)em [illegible] volu(n)tate(m) exeq(ui)
p(er)mittit. Utina(m) q(ue) su(n)t g(en)s absq(ue)
c(on)silio et prudencia saperent et i(n)tellige(re)nt
et nouissima p(ro)uideret ut l(oquitu)r moy-
ses deutro 32. Et ista doctrina
ut h(ec) et s(imi)lia meditantes nob(is) time-
amus [illegible] generalit(er) o(mn)ib(us) q(ua)m sp(eci)alit(er)
singulis, ne i(n) tot p(er)eu(n)tib(us) nos
[illegible]. Omnes si p(ru)dentissime
[illegible] nauigatores p(er) aquam dirigunt cau-
te p(ro)uidea(n)t ut sibi despendio corp(or)is
nauis et re(rum) possit v(er)am semita(m)
appli[illegible], et no(n) ad dextera(m) vel sinis-
tra(m) declinant, q(ua)m pluribus an(te) vos
sint p(er)iculati. Cu(m) maiori [illegible]
et vigilancia [illegible] sibi p(ro)uideret, ne
ex(em)plo alior(um) pereu(n)t, in v(er)o [illegible]
p(er) aqua(m) [illegible] nauigant. Et q(ui)de(m) in
p(er)iculosissimo mari hui(us) mundi nauig-
am(us), i(n) q(u)o pluribus p(er)eu(n)t. Sic ait
[illegible] In mari marsilie [illegible] de(ce)m
nauis vna p(er)it, in mari hui(us) mundi
vix i(n) de(ce)m vn(us) dapnacionis p(er)iculu(m)
euadit. Timendu(m) e(st) nob(is) vehement(er)
p(ro) o(mn)ib(us) q(ua)n(do)q(ue) ne ex causis tactis deserat(ur)
a deo ec(c)l(es)ia [illegible] n(ost)ra, et [illegible] p(er) [illegible]
[illegible] fides mortua e(st), ne et p(ro)p(ter)ea
auferat(ur), labamur i(n) infidelitate(m),
dan(te) a d(omi)no in rep(ro)bu(m) sensu(m) ut d(icit)
ap(osto)l(u)s ro(manos) j. Ubi e(ni)m t(er)ra s(an)c(t)a i(n) q(ua) d(omi)n(u)s
ip(s)e p(re)dicauit, miracula fecit, ac
sacrosa(n)cta passione totius mundi salute(m)
operat(us) e(st). Ubi sedes ap(osto)lor(um) p(ri)me
anthiochia, et septe(m) eccl(es)ie q(ui)b(us) Io-
hannes i(n) apocalipsi scripsit. Ubi
thorinthij, galathe, ephesij, colo-

seses philippeses macedones et ceti quibus epistolas scripsit paulus. Nonne olim delicti et vincti sunt christi ac in infidelitate lapsi. Nonne clarissime nobis dicit ad romanos .xi. omnes quia non propter locum gentem sed propter gentem locum elegit. Ad idem terribiliter comminatur per ieremiam 7. capitulo. Ite igitur ad locum meum in sylo ubi habitavit nomen meum a principio et videte que fecerim ei propter maliciam populi mei israel et nunc quia fecistis omnia opera hec et locutus sum ad vos mane consurgens et non audistis et vocavi vos et non respondistis faciam domui huic in qua habetis fiduciam et in quo invocatum est nomen meum sicut feci sylo et proiciam vos a facie mea sicut proieci omnes fratres vestros.

Timendum est militibus semper ne et ipse pre multitudine expugnetur quia ut dicit ysidorus li. 3. de summo bono. Caritas rara est ut custodiri possit voluptatibus positus a viris manent illecebris. In quibus et si non cito implicetur aliquando tamen attrahitur. Non enim diu tutus esse potest qui periculo proximus fuerit. Et bernardus super de conversione dicit de diebus ait. Periculosum est inter spiritus turbas penitenciam agere ubi alii venenatis persuasionibus. Alii undique exemplis peioribus ad peccatum alliciunt. Alii adulacionibus in vanam gloriam, alii detractionibus in separacionem animi deiciunt et sepe etiam voluntas in quam improvisa occasione proicit et ingredi mundum, quod quis debilis est ad illas superandas audit maxime si per consuetudinem et nutritus. Potissime tamen ille et tristicia si in hiis duobus sueris quia sicut apostolus et corinth. penitenciam in salutem stabilem operatur. Ergo doctrina tamen ille spe divina et fiducia fulciri debet, hoc tamen enim amico a tristicia qui nisi spe sublevetur suo pondere trahet in desperacionem. Ita ergo timore spes temperet, ut a malo nos retrahat, cautos reddat, sine quod spes a bono deiciat. Timemus enim in hoc magno et periculoso mari navigantes in quo tamen occurrunt valida tempestatum pericula. In hoc tamen magna est nobis consolacio quia non nisi volentem et sua sponte consencientem dei ire potest. Et si dyabolus mille artibus insidietur vincendo mundus

graciose nolentem consentire nocere non possunt. Et ideo nos separare potest a caritate dei ut dicit Augustinus in libro de verbis domini. Certus sum quod neque mors neque vita neque angeli neque instancia neque futura neque altitudo neque profundum neque creatura alia potest nos separare a caritate Ro. 8. Glossa quod quia id est non creavit sicut quo sum est nichil propterea stephanum separat a caritate dei duce propria. Propria vero dimiserit vos et deum vincit. Super eius Glossa nec peccat nisi volens propter Augustinus Debilis ergo est adversarius qui non potest vincere nisi volentem. Glossa quod reditus apud vos dicitur omnibus vos deum excepto gladio pibit. Unde quando nolumus vigilanter et sibi caute providere, potest esse unus de hiis de quibus dicitur quod nullus dormiret, quantum unus exprimens laboraret ut id dicere salvaret et non sic ceteris periret, maxime quod non deficiens facultas sed prava voluntas in causa esse. Nos ergo non divinus dormiamus si via lata mundane conversacionis declinemus ad arta penitencie via in hoc presentissimo tempore incipiam. Adest nobis dux meus in quem speramus, cuius spes non confundit, cuius spes eius adiuvat infirmitatem nostram, verbo 8. quod nos explicat edendo dux meus christus ad patrem et eodem spiritu in secula benedictus. Amen.

6a

Dominica Innocencium
Scriptum est Mathei 2

Periculosa homini est contrarietas quia a vera via que ad vitam ducit plurimum deviat, ambulantes in via lata que ducit ad perdicionem, merito nobis terrore incutit. Timens enim non timet in bello constitutus quod cum periculosi maiorem bellatorem partem prosternit, nescientes si forte cum illis cadendo et ipse occubiturus foret. Timens vero ac cautissime si armis et omni industria muniret, si forte vel paucis evadere posset, maxime ut ergo agendo si tale

cognosceret bellum, in quo quisquis vigilanter
contra insidias hostium, faceret quod in se est
validius repugnando liber euaderet
et velut triumphator coronam reporta-
ret. Porro victi nostri sunt ferocia, crassa
negligentia propria, fraude et dolo hos-
tium magis quam violentia obruentis. Itaque re-
uera quamuis milicia est vita hominis
super terram ut Job vii dicitur, et in hoc seculo un-
dique hostium laqueis circumuallati un-
dique obsessi, decurrimus tamen nec victoriam
signis insignibus et quasi salutis sue curam
non habentes. Tamen vbi congressus armis se mu-
nire voluit, ac fortiter expugnare, tutus
erit. Vbi sunt hec arma. Certe non fal-
lor in turre eburnea Dauitica de qua scribitur
Cant. 4. Mille clipei pendent ex
ea, omnis armatura fortium. Hec turris
scriptura quae veram nostri conditoris et nostra di-
rectionem ad nos missam continet, ubi omnis
armatura fortium, quia fuit omnium
sanctorum. Ubi contra aereas potestates
fortes experti sumus in hac turre ar-
matura nostre mentis inuenimus. Vnde
cum precepta conditoris nostri sciamus expli-
care, prefixum quod adversarios nostros
expugnabilis armamur. Hoc est quod dum
in nostra erudicionem temptationis bellum
quod diabolus assumpsit, ut suo exemplo quo
vinceremus ostenderet. Non quod eo non possumus
sed ut in omni quod erat eo vos qui cum
temptatorem suum mergere potest in abissum
Non sua ut ita loquar industria sed
scuto verbi quia scriptum instruat cer-
tamus omnis diabolum confusum vicit
dum temptatoris iacula verbis reddat
de scriptura sumpta eludens. Sermo vnus theme
Scriptum est quoniam sit. Dicit Christus contra diabolum
tentato primo circa sermonem textum de obseruan-
do ieiunio quadragesimali propterea certe
declarabitur. Deinde circa de arta via et
impedimenta aperte incipietur. Math. iiii. Duc-
tus est Christus in desertum a spiritu etc.
Perlecta verba quia dum de paucita-
te electorum ac multitudine reproborum expressit,
ideo quod pauci viam rectam, multi obliquam
incedunt, quod merito nos sollicitos reddit.
Tempus enim diligere in quo sunt impedimenta
via vitae arta ut veri a via arta
retrahendi, et exponendi in via obliqua
quam lata et spaciosa. Tempus vtique quia secundum
apostolum ecce nunc tempus hodie et cor. 6. Ecce nunc
tempus acceptabile, nunc dies salutis
qui nos congressi sunt ad retrahendum pedes
a via iniquitatis et malicie, et dirigen-
dum eos in viam pacis et iusticie. Sed quia
corporalis viatoris facile quod contingit,
meminimus. Circa etenim sunt quae in corporali
viatore impedimentum prestat, ne ad terminum
perueniat, videlicet vie ignorantia, eundi dis-
plicentia, et impotentia ambulandi. Cum
via ignorat ambulat quam dicitur, sed oberrans
non peruenit quo eundum statuit. Sic hoc
est de consolacione mentis. Sed Ihesus quam miseros
tramite deuio abducunt ignoran-
tia. Deficiente quoque voluntate non aggre-
ditur quod ipse qui non vult. Ac si potestas
desit, voluntas frustra fit, dicit eciam hoc
et g. 2. Ex. voluntate vere christianus si altera
tantum desit neque ipse christianus peruenit ad
viam aut veritatis artam quae ad celeste
ducit christianos. Duo dumtaxat nos sedu-
cunt videlicet ignorantia vie, cuius rei hoc dicitur
psalmus 16. Est via quae videtur homini recta, et no-
uissimum eius ducit ad mortem. Et vo-
luntatis malicia, sicut de conuersis dicitur
Job 21. Cum obstinata voluntate dixerunt
deo: Recede a nobis, scienciam viarum tuarum
nolumus. Quis est omnipotens quod est omnipotens ut ser-
uiamus ei. Et quid prodest nobis si adoramus
eum. Inpotencia eciam impossibile
non habet locum. Potest enim nostri sciens et
volens impediri. Sed et si nemo potest
ex se ad salutem ambulare, dicente Christo
Joh. 6. Nemo potest venire ad me nisi pater meus
traxerit eum. Et iterum Joh. 15. Sine me
nil potestis facere. Potentiam tamen habendi ve-
niendi deus nulli volenti subtrahit.
Manus suas vtrasque extendit ad tra-
hendum omnes. Sicut ipse ait: Ego si exal-
tatus fuero omnia traham ad me ipsum. Joh. 12.
Ideo propter hoc eundem hortatur apostolus
sperare in deo viuo, qui prestat omnia
habunde ad fruendum. 1 Thi. 6. Vtrumque
impedimentum submouet per id quod scriptum est
Nam diuina scriptura et mentem illuminat
et voluntatem ad bonum inflammat.
Sicut Psalmista ait: Lucerna pedibus

meis unum sunt et lumbis semitas meas/
Et quo ad 2m sic: Juravi et statui custo-
dire iudicia iusticie tue. Comparat
hic 2 in deliciis vivens non capit que sunt
spiritus dei, quia corpus quod corrumpitur aggra-
vat animam, sapiencie 9. Nota est corpus
animale quod voluntate illicita modera-
ta domet abstinencia, et sic tendat ad
spiritualia. De hoc Cassianus li. 4. de in-
stitutis monachorum ait Oportet nos primum
libertatem mentis carnis subiectione mon-
strare. Impugnacio est eo fastu veterem
pugnas interioris hominis experiri, ut
bellis robustioribus attemptandis dignum
esse eum qui prius de leviore conflictu/ prima
ergo nobis est gule calcanda concupiscentia. Do-
mino et temptator diabolus primo ad gulam
incitare laboravit. Et nos in primis
etiam salvatoris nostri exemplo docemur primum
carnem ieiunio domare. Et sic per spiritum
minima certa bella arciora arri-
pere. Et ne trahamur in via in iuditio rebel-
le pugnare. Et quoniam ut beatus Augustinus
in sermone de eo alijs diebus ieiunare
remedium est, aut premium In eo tamen non
ieiunare peccatum est. Alio tempore qui ieiunat
accipit indulgenciam. In eo qui potest et non
ieiunat sentiet penam. Precepti nunc est
nunc precepto certe nos ieiunio hinc
quadragesimali astringes non ignorare,
ne per ignoranciam a via vite declinemus
Causa alia nunc dimissa materia, quia clarum
per triennio diffusius de hoc ieiunio
declaravi, breviter quam valebo nunc re-
petam, pro memorie labilitate, et presen-
ciam eorum nunc qui tunc defuerunt. Eadem
namque scribere apostoli exemplo philippensium 3
Michi esse non est pigrum, quia vobis necessa-
rium dicit prius. Ieiunium itaque quadragesimale ab
omnibus devote est suscipiendum, quia ut beatus dicit
sermone qui tempore quo ieiunium Jeiunium quod dicitur bini ieiunia
contemnit, est a iehenna cum meretricibus
ubi nec digitum aque, consolacionis, habemus
ubi dives guttam aque postulat et accipe-
re non meruit. Bonum est ergo et salutare ieiunium quod
contempnitur est a supplicia, dum contemnitur hoc
precepta. Potestas nichilominus ad hoc ieiunium et moy-
si atque helie prophetarum sed et xpi salvatoris
exemplo adhortandum, et preceptum quod nullus sine
sue salutis periculo non licet, ad id observan-
dum per annos singulos coartatur. Dis-

tricte siquidem prohibetur, de quo dicitur. non
ore et non licet, ne salutem unius dici-
tur et sic de hac doctrina domino primo
Reliqua vero sermones differtur sic finis etc.

62 Feria 2 post Invocavit

Quam feceret voluntatem patris mei qui in
celis est ipse meus frater soror et ma-
ter est matthei 12. Magnam nobis delectissimi
dominus in mense hortatur sue caritatis declarat
Magna quidem fiducia nostrum ad se affirmat
indiis iste excitat. Quam feceret voluntatem
patris mei qui in celis est ipse meus frater soror
et mater est. Cuius bonitatis benignitatem cogitare
potest eo quod rex celorum ac dominus angelorum
miseros peccatores qui propter divinam offensam
et propriam vilitatem proprie conditionis dignitatem
amiserant, fratres dei per virtutes morales
de contemplatione carnales, de vili bestiali
loco pro et mente. Ita pulsus de pa-
radiso voluptatis inter bestias habitabat
corpore sicut et carnalis mente. Unde propheta
homo cum honore esset non intellexit comparatus
est iumentis insipientibus et similis factus est il-
lis, quia dicitur non modo a pena et culpa
solvit. In graciam ac amiciciam assumit
verum insuper usque ad cognacionis sue pro-
pinquitatis iura sublimaret, non carnalis
sed que hac longe excellit spiritualis.
De quo Augustinus in libro supputacionum ait
O admirabilis misericordia et inenarrabilis
gaudium, mirandam sed divine gracie
benignitatis sui digni non fuimus
et filij dei facti sumus, quia heredes dei co-
heredes autem xpi. Ecce quomodo omnium
nostrum affirmat in diem fiducialiter invoca-
re de spirituali sed et secularum. Sicut
solum placere quia honores, quia divicias, quia
voluptates, que deum non per fallaciam
permittit. Quid honorabilius ac nobi-
lius quam esse fratres sorores et matres xpi
naturalis filij dei. Nichil huic comparatur
hac comparacione dignitas quia ut dicit gregorius o. 10
Nimirum vera altitudo confundit, cum
celsitudo celestis aperit. Quid dixit huic
divina eius sunt celi et terra quia orbem terre et
plenitudinem eius ipse fundavit psalmus 88. Si

aut filii ait apostolus 2 Cor. 6. hec dicit hec dicit dominus
cohortes dicit xpus autem. Ro. 8 circa hac he-
reditate delectabili, de qua scriptum est in
mirra cum delectatione bona. Capitulo 8. Et in
ps. Inebriabuntur ab ubertate domus tue
et torrente voluptatis tue potabis eos.
Et ideo ergo gaudia hec compiscere fa-
cito voluntatem patris celestis et ea con-
sequeris secundum illud Math. 7. Qui fecerit volun-
tatem patris mei qui in celis est ipse intrabit
pro dicit de eius 2o de pe vie vie
i podito. Et Lucam 3 hec pretes i qua
arguit iurisperitos homines defectu pa cos ar-
guit, qui spreta doctrina salutis
que plana est et simplex non intendunt sa-
pere nisi ut dicit Paulus studia sua
convertunt ad curiosa, subtilia, vana que
et latina cognos sreda. Cor. 4. In pluri-
bus operibus ne fueris curiosus. Et 2o
Arguit indoctos qui audita salubri
doctrina humilitatis, signis quesierunt
in celo ut dicit Luc. xi qui quasi in tale vide-
runt signum non fuisset. Ita videlicet signum
querunt qui doctrina xpi non est maxime
nunc signum innuentata doctrina et fa-
bulas vetularum, sed si quid raro audire
poterant, que nova sunt in via latentes curiosi-
tas quia celum a creatione mundi est sic pu-
tas, te vidisse Et nobis in ex doctrina
xpi non presertim signum humilitatis xpi pro-
nata figuratum in mortis et sepulture
circa, si hoc sperant preterit in futuro contra eos
in dapnacionem, ut sequens textus innuit
De quo dominus quando pena signum querit et non
dabitur eis nisi signum Ione prophete, in quo dicit filius
dei deo patri pro omni equalis de celo descen-
dit ut humilitatem doceret. Unde humiliavit se-
metipsum ad rei ipsius usque ad mortem, et ad vitam
eterna, vdi... videlicet eadem mortuum in terra
in sepulchro 3 diebus claudi voluit, ut
vos quoque terra estis et pulveris humilitatem disceritis.
Et vos in celo signum quoditis sperantes humilia
apprehendo sicut ista papias propositum.
Unde de hoc ista magis dicitur. 2o
arguunt quod et si cedunt ac audiunt doctri-
na eius tamen non tamen imitantur opere. Circa 4 condemp-
nacio iusta est, cum iusticia digna saba
et inimicitie delectabitur sua comparacione ut
dicit Aug. 20 de ci. dei c. 4. Et hoc ex se-
cunda comparando personam ad personam, que illi erat

gentiles vero lege scripta habuerunt, sed post
legem nature barbari et sine rubore dei Iudei
vero sub lege nature lege scripta habuerunt dei
miracula fuerunt et dei domestici. 2o
quantum ad predicatorem, quia Ionas parvus propheta
xpus propheta propheta et dei filius. Ille alieni-
gena, xpus domesticus. 3o quantum ad predi-
cationis actum, quia Ionas triduo predicavit
sed iste xpus tribus annis. Iste sine miraculis
xpus cum miraculis. 4o quantum ad predicatores
effectum, quia ninivite penitenciam egerunt et gratias
deo reddiderunt. Iudei autem gentiles fuerunt
nec penituerunt. De quo Thimotheum in omne et postea
cum Kabam in quare ibi. Ex quo eloquentia
quod eo iustior peccatorum condempnacio queritur,
quo maiorem gratiam eius oblatam contempne-
runt. Unde valde timendum, quod malorum
xpianorum vita professe fidei contraria
dapnacio intollerabilior est dapnacione
infidelium per quanto fides catholica et una
vel nobis predicata est sonat vite contra gratiam
in sacramentis intra et oblata. Ad idem facit
quod dicitur dilecto in mundo ... in angelis
omnibus dampno. Unde concluditur quod novissima
eius hominis peiora erunt prioribus, eo quod xpo
probabit Dandam omnibus. Lucas post hunc quod
dicit ait contra phariseos Math. 23. Ve
vobis qui circuitis mare et aridam ut faci-
atis unum proselitum, et cum fuerit factus facitis
eum filium iehenne duplo quam vos.
Eo quod melius esset veritatem non agno-
visse quam post agnitam retroire et post et
3o arguit duos repudos quam amor
carnis parentum vel aliorum bonorum spiritualia
negligencia agunt doctrinis suo ipso carnis
cognacione quia mens spiritualis separanda
est ab omni vinculo esse homines ut Aug.
ait li. de virginitate. Et cum 2 fratres carnis
fratres ratione in gutis. Et si eorum moribus
et doctrinis obediendo atque imitando cohe-
reserint. Nam et mirum fratris vel ma-
ne proferunt, cum filius eius corde quam reme
gestasset. Unde patet quod culpabiliter illa
agunt qui in despensacionibus diminuunt officiorum
ministrorum fratres quos magis ydoneos pre-
ferunt eis, quos virtutes ydoneos magis
reddunt. Non eos sequentes eloquia simpli-
citatis xpi in equitates duos faciunt
fortes fratres et mores. Et cum 2 fratres re-
dendo sunt et comparando, nunc autem predi-

et adinvicem

C^a pt

cedendo sunt et gratiam omnem; hic breviter de tertia

Cum sint voluntatis tres. Regnum eternum possidebunt, haut dubium quin heredes, heredes naturales post collectos adoptativos, quique sunt a priori fundamenti Christi cete- rimus ad quem tendimus fratres et Christi- fimus, si voluntate patris quid in terra est secundum. Tertia via qua procedimus. Et quo via hac ibit quia quod sit voluntas patris nescit.

Ignorantia

Hinc patet quod ignorantia impedimentum est recte am- bulantis in via. De qua nunc dicendum; hic ordine primo videndum quomodo ignorantia a via sa- lutis est impeditiva. Secundo quomodo ignorantia et quando sit impeditiva vel declaratur quod ignorantia sit culpa mortalis quandoque venialis, quandoque etiam a peccato excusat in toto vel in parte. Tertio de remediis quibus huiusmodi ignorantia subve- nitur. Unde propter peccatum membrorum conformi- tatem perdat gratialia quod perdebantur.

Ut enim clarius quod nunc et postea dicenda sunt intelligantur, premitto quod via est que ducit ad finem nostrum, et ideo gratia dei; et hec communis via est, gratia legis constitue- nte hic est, ambulante in ea perducit ad vitam sicut apostolus ait, Ro. 6. Gratia dei vita eterna. Et i Cor. 13 omnia sunt caritate quia per spiritum sanctum diffunditur in cordibus nostris. Ro. 5. Caritas autem ut perficiatur gratie ut inseparabiliter inseparate se commu- nicat. Et sic Aug. in enchiridion: Sola gratia discernit redemptos a perditis. Ipsa dicitur etiam navis illa ut omnes homines de solo declaratur. Ad Hebr. quod prima et secunda tabula post naufragium et epistola ad Demetriadem, quod per Pelagius hoc nimia ferinum nec in gratia recte eius diuidgarunt. Hic navis perfo- rata est in casu primi hominis, per quem primo totum genus humanum corruptum fuit, ita ut omnes filii eius perdita innocentie gratia in peccato originali nascerentur, et super un- das huius maris per tempestates mala ignorantie defectum et pena mentis iactaretur. Sed ne omnes perirent date sunt due tabule, baptismus et penitentia quibus restituitur gratia, liberantur quidem a culpa sed non ab undis tempestatum adherendo per

se tenendo et quod tempestate et fomitis fluctus laborare, et ne mergatur in morte per cul- pam ut rursus enatare. Et ob hanc causam gratia pauperum nominatur. Nam sicut magis tabule comparatur, quia et si culpam tollit, non tamen fomitem peccati et carnis rebellionem. Gratia vero in statu innocentie collata sublevavit quietam originalem iustitiam hic omnia sus- tulit. Ideo tamquam navis fuit suos nos a submersione. Quibus etiam tabula fuit sed etiam a tempestate fluctibus ne pereat tangentes preservavit. Patet ergo quod via ad beatitudinem gratia est. Via vero ad perdi- tionem est quod gratiam privat id est peccatum mortale. Hoc enim et non aliud gratiam habitam non minuit sed penitus tollit. Utrasque has vias apostolus complectitur, Ro. 6. Sic regnavit peccatum in morte, ita et gratia regnet per iustitiam in vitam eternam. Ex hoc patet ut via eterna que est via ad regnum arta est, via vero ad interitum lata. Nam gratiam habe- mus per quam faciendo voluntatem patris quicquid est per omnium mandatorum observantiam. Sic Mt. 19. Si vis ingredi ad vitam serva mandata. Et Jacobi 2o. Qui offendit in uno factus est omnium reus. Hac ergo via ambulare oportet quia quod ducit et a nullo preceptorum declinare, et si aliquis declinat iam est in via perditionis iam perdita est gratia. Ideo mille modis devian potest, non nisi uno itinere recte ceditur, quia bonum est ex integra causa, sed malum ex singularibus defectibus ut dicit Dionysius. Et est similiter in via corporali. Nam una so- la via recta est que ducit ad civitatem in- tentam, sed que abducunt quia omnes possunt.

Ad via autem salutis dupliciter contingit impediri. Uno modo ita ut omnino ab ea excludamur et opposita via ambulemus. Et hoc sola mortalia peccata impediunt, quia per mortale fit peccator indignus vita et dignus morte ut nunc supponitur. Privatur enim gratia que constituit amicum dei filium et heredem. Alio modo contingit impediri ambulare in via non ut viam derelinquat, sed quo tardius procedit. Et hoc peccata ve- nialia impediunt, quia enim non gratiam tol- lunt, nec secundum suam essentiam minuunt, ut dicunt doctores contra dictum Magistri sententiarum. Contrarium ponit Scotus in 4 di. 6. Cum enim gratia sine caritas a solo deo

annichila noc3 — cando i fudi et ita no id p amchoz desinit, io q i spnd gre it a cata h cuisalitate effectiua pducedo, augendo minuedo, vl corrispendo. Deq at cando ifundit, manutenena sub- trahedo annichilat. Statuit at pl- ge q nuq p minori malo aufert maius bonu. Sz sic ex sua liberali- tate dat maius bonu p minori bono q se pimat ult condignu. Ita p ma- iori malo punit minori malo, q se punit ult condignu. De at demerito veniale e minus malu q sit carit bonu q nuq p tale malu corrupit vl diminuit maius bonu 2 tm sit e cal Sz p mortale tolli corrupit, no co- nado carite q e malu q dano i- nitu. Verutn 2 si pctm veniale no minuit caritate s e ecum, minuit tn feruore ffer-uor carit no e m q pmptitudo ad agend s carit icluna- cione Et vr q sit quida hitus dcler- ti ex actibus elicitis s caritate, hitus sz amoris acquisiti ex actibus caritatis illa ed iclinat i silia opa pmpte 2 delectabilit facienda, h at feruor diminuit p h q eius pductio ipedit p venialia, positiue et priuatiue. Po- sitiue Na hic caltas vosus sit aie q facili tedet i deu 2 voluntas eius iclinacoi i fine ulti facilis qscri- at ut scriptur no tn accesseratur sic qrue ad motu deorsu, vo ex li- bitare pt age pt 2 q iclinacoi gre Agedo go frequt ut s s pt icha- cioe gre pt acqri hitus, ad huioi actus pt caritate elicitos iclinas p quod reddit ho tardus 2 tepitus ad agend s iclinacoes gre, q quida hitus hic no pt oio qrius carit q stat cu ea, tn ad alios actus q caritt 2 qi i actus qrios actibus caritatis iclinat et ita voluntate minus abile reddit ad actus carit, 2 p qns ipedit qrie hitus ex ill q e feruor caritatis Priuatiue at cu venali pcta omittimus actus meritorios elicitos s carit iclinacoes, 2 tepide agimus hitu acquisitu ex caritatis actibus no acqrimus, et ita minus ad agendu s caritate iclinam. Ex o

Mortale vo maius malu q gra bo pruat hm et ita toto bono ad qua gra dispoit et obligat ad pena ersibus ppetuo duratura i q vr i malicia vincit gram i bonitate

pt vn oit i nobis tatis tepor 2 dif- ficultas ad bonu agendu, eciã si mortalia caue Tam cu gra collata a deo no vtim ut vellet s ea agim et qi timunu p ficedi qstitim ut mortalia caueam, 2 pt h oi liberta- te i oia venialia deflum ut dom e feruor tollit caritatis Augmetu qs eius ipedit, ecia q ad sua extm auget p opa meritoria Et qnita nobis ppis sumus iclinati ut vip ali- q opam id ad qpm delacoe quã trahamus, contingit q ablato caritatis feruore, tedio affecti ad bonu, et hito qrio ad opa qi qria, ita de- clinamus paulati ut tande labamur i mortale omittedo vl pceptu vl p- hibitu qmittedo sic scptu e Qui minima negligit paulatim decidet Ecci 19 Ideo cogitamus i pressiu no solu cauere de ipe qui sit mortalia s etiã qui venialia, ut possetenus ab vtrosq caueamus, 2 cu fideles fuerim i paucis i pauris i puos pcdz qnuss sic qstitui mereamur sup multa Et faciles volutate patris q i cel e i pmis, nuq ab eo i maxis decli- nemus Tuz nob qcedat q nob fecit pcies 2 merces vocat no qfunditur Cristus dns cu pre 2 spu sco i scla bndictus Amen

63 Feria sexta p9 Inuocauit

Qui me sanu fecit dixit m tolle qbatu tuu 2 ambula Joh 4 Decipiut se plerq h sac ipe q a pec- catis suis p pnie sacramentu se sana- tos sperat, sufficere sibi putat si a maioribus culpis abstinet, tepidi ad bonu nec pollicitur ad pficiedu la- borates Tem ut cancellarius pi- siens i de mistica theo pmitive e x qr e Nolo merita aplore 2 nimis nolo volae p scda, i ced p plamon qstitus su Longe at beru In via dni no pgdi qgredi e q ia pfec- tio e nolle ee pfect Et ai aut gy ome q Caru ne desinat abs coti-

die p(er)h(ib)et, ita mentis n(ost)re cotidiana ali-
menta bo(n)a s(un)t op(er)a. Cibo corp(u)s pascit(ur),
pio op(er)e sp(iritu)s nutrit(ur). Et q(uo)m(od)o q(uo)
sic caro no(n) pasta deficit, ita sp(iritu)s s(ine)
bo(n)o op(er)e marcessit. Et id(e)o q(ui) alime(n)ta
carni tribuit victuro, et(er)nu(m) sp(irit)ui
no(n) neget. Servus denique piger
q(ui) talentu(m) s(ibi) com(m)issu(m) sudario c(on)tinet et
i(n) fenus no(n) tradidit, Mt 25, dampnat(ur) no(n)
utiq(ue) q(uia) mala admisit, s(ed) q(uia) acc(e)pta(m)
gr(ati)am ad honore(m) op(er)is lucri no(n) extendit.
Dicis forte quid acc(e)pi q(uo)d negociari
valeo. Audi. Gr(egorius) omel(ia) 9 dicit: Nullus
q(ui) valde dicat talentu(m) minime accepi,
no(n) est un(de) rac(i)o(ne)m ponere cogar. Talenti en(im)
no(m)i(n)e cuilib(et) paup(er)i eciam hoc ipsum reputa-
bit(ur) q(uo)d vel minimu(m) accep(it). Aliq(ui)s n(am)q(ue)
accep(it) intelligenciam, p(re)dicac(i)o(n)is ministeriu(m)
d(ebe)t ex talento. Aliq(ui)s t(er)rena(m) s(ub)st(anci)am accep(it),
erogac(i)o(n)e(m) talenti d(ebe)t ex reb(us). Aliq(ui)s
n(ec) i(n)t(er)ior(um) intell(igenci)am n(ec) re(rum) affluenciam ac-
cepit, s(ed) t(amen) didicit arte(m) q(u)a pascit(ur),
ip(s)a ars ei i(n) talenti acc(e)pc(i)o(n)e(m) reputat(ur).
Aliq(ui)s n(ichi)l hor(um) assecutus est, s(ed) t(amen) fortasse
familiaritatis locu(m) apud divite(m) me-
ruit, talentu(m) p(ro)fecto familiaritatis
accepit. Habens i(n)tellectu(m) curet
o(mn)i(n)o ne taceat. H(ab)ens re(rum) affluencia(m)
vigilet ne a mi(sericordi)e largitate torpescat.
H(ab)ens arte(m) q(u)a regit(ur) magnop(er)e stude-
at ut usu(m) atq(ue) utilitate(m) cu(m) (pro)ximo
p(ar)ciat(ur). H(ab)ens loque(n)di locu(m) apud
divite(m), da(m)pnac(i)o(n)e(m) p(ro) retento talento
timeat si cu(m) valeat apud eu(m) p(ro)
paup(er)e no(n) i(n)t(er)cedat. Nec e(r)go q(ui)s pigricie
velami(n)e quiescat s(ed) i(n) via iusticie qua(m) recep(it)
sanus f(a)c(tu)s a d(omi)no no(n) cessat, s(ed) cu(m) bonis
op(er)ib(us) talentu(m) s(ibi) a d(omi)no com(m)issu(m) expe(n)-
dens iter vite sumat. Non ei sufficiat
solu(m) a p(e)cc(at)o s(ed) et tollendi grabatu(m) et a(m)-
bula(n)di i(n) via virtutu(m), ut q(ui) sanus f(ac)tus
e(st) mandatu(m) accep(it) a d(omi)no ip(s)o dice(n)te.
Cu(m) vero sanu(m) fecit, dixit: tolle
grabatu(m) tuu(m) et a(m)bula, p(er) q(uo)d dum in
p(ro)cessu tractab(itur) eua(ngeli)u(m) s(ecundu)m textu(m). 2o doc-
trina unica colligitur, 3o de materia
ante vie. Eua(ngeli)u(m): Erat dies festus Iud(eorum),
Io(hannis) 5o ad 2m. Multa i(n) h(oc) eua(ngeli)o sa-
lutaria latent dogmata. Cu(m) qu(o)q(ue)
clausi sint diucius i(n)morati nec
volo, breuissime h(ic) [illegible] sola [illegible]

du(m) deligencius adhortor, q(ui) langue-
cu(m) multo t(em)p(o)re sanitatis desiderio aq(ue)
motu(m) expectabat, et ut q(ui) sanus fuit
[illegible] caritate explanavit. Quippe
i(n) bonis p(er)seuerancia om(n)i(u)m virtutu(m) est
nu(tri)x et consu(m)ma(ci)o, p(er) qua(m) i(n)firmus iste
meruit sanitate(m), et sanus f(ac)tus p(er)seue-
ra(n)s ambulando saluatoris sui me-
ruit clara(m) cognic(i)o(n)e(m). De hac Ma-
theus laudens(is) l(ibr)o p(rim)o de p(er)seuera(n)cia
religiosor(um) c. 3 ita scribit: Neque est
ulla virtutu(m) ta(m) i(n)signis et excellens
q(ue) s(ine) p(er)seuera(n)cia q(ue) om(n)iu(m) matrice
laude(m) aliqua(m) co(n)seq(ua)t(ur), q(uia) si hac comi-
te careat, pulchritudine(m) ulla(m) h(ab)ere
videat(ur). Hec [illegible] et iuvenes et ingratos
et [illegible] uno ad confitendum. Et
s(e)q(ui)t(ur): Hec n(a)mq(ue) angelos et(iam) dei amore
donauit. Hec apostolos gloriosos fecit, Lau-
renciu(m) atq(ue) reliquam innumerabile(m) marti(rum)
turba(m) exaltauit. Hec Aug(ustinum) et Ier(onimu)m
et ceteros pie doctrine magistros subli-
mauit. Hec coronauit virgines, extulit
viduas, illustrauit confessores, mo-
nachos et sacerdotes in et(er)nu(m) beatos fe-
cit. Et qua(m) q(ui)a reliquit Saul, et regno
sit est p(ri)vatus et vita. Ablate sup-
p(er)bum viris, Salomo(n)i sapiencia, dampnatus
Iudas, pulsi ex paradiso p(ri)mi p(ar)entes,
p(ri)vati celo sup(er)bissimi demones [illegible]
ibide(m). Hec est q(ue) i(n) p(ro)batica piscina
tota(m) langue(n)ciu(m) cecor(um) claudor(um)
aridor(um) multitudi(n)e(m) ligauit, ut n(ec) lon-
ginquitas, tumultuanciu(m) i(n)q(ui)etudo,
mor(is) i(n)c(er)titudo, ut sanador(um) rari-
tas ab expectacione [illegible] sp(er)ande
salutis q(ui)d(em) [illegible]. Vix ei de
scripto sp(er)are q(ui)b(us) pot(er)at q(ui)a v(ix) aq(ue)
motu(m) i(n) tanta multitudi(n)e expectabat
p(ri)mus i(n) aqua(m) desce(n)deret. Et h(oc) o(mn)ia
ut incorruptibile(m) corona(m) et sanita-
te(m) corporis obtineret. Quanto magis
nos ea(m) assumere [illegible] e(st) p(ro) sanitate
a(n)i(m)e co(n)seque(n)de. Qua co(n)s(e)c(u)ta q(ui)d(em)
ad p(e)cc(at)or(um) remissione(m) p(er)seuerancius
ag(er)e d(ebemu)s ad conseruac(i)o(n)e(m) p(er)fecte sanitat(is)
q(ue) erit i(n) gl(ori)a utrusq(ue) a(n)i(m)e s(cilicet) et corp(or)is.
Hic ei hortat(ur) d(omi)n(u)s ip(s)e: Surge, tol-
le grabatu(m) tuu(m) et ambula. Hic nos q(ui)
sanatus est suo ex(em)p(l)o i(n)struit, du(m) obe-

dicens salvatoris sui verbo perseverat et
vocavit eum. De virtute in virtute
ambulavit quidem primo de infirmitate
ad sanitatis desiderium, ubi in porticu
iacebat. De hoc ad sanitate qua gratia
complet xpisti dicentis ad grabatum quem prius
portabat corporis sed postea ut propriorum
secundum Augustinum portatorem. De hac ab impro-
more et turbe vel proprie ut secula-
rium hominum perfectorum vel calumpniam a-
cium declinatorem. In hac enim turba
aut Augustinus languidus cum cognosse non
prevalet, et post cognoscat a christo, hic ergo
ambulabat ad templum. In quo de ig-
norancia processit ad salvatoris sui
cognicionem clariorem. De quo ad laudes
sue perseverantem predicacionem. Ille cedor
in exemplo, et nos docere perseveranciam
fidei ascendamus de prima detestacione
ad eius expurgacionem. De hac ad
turbe et mundanorum occasionum cadinne
vitacionem, lux ad templi secretum non
vincit hoc male quod per fustras homo fecit
speluncam latronum et magis devocioni
obesset quam prodesset. Unde dicit Paulus ait
1 Cor 3. Templum enim templo dei estis.
In nobis ipsis artamus deo ut vult
veram secundum hoc adventu deo quibus mere-
amur ad sua cognicionem elevandi, sibi
amore in honore, et in eius laudibus perseve-
randum in perseverancia usque in finem ut sal-
vus sit. Ut dicit Matthaeus 10 et 24 de 20
Tamen cum patuit fecit ex. Sciam secundum
graduum gradum in omnia a quo consenciens ad
ebrietatem portans suis non omnibus in via salu-
tis ambulare portans secundum frequens per ad
labore intima, cum impedita in ipsa via
non divinis sed adhere nobis permittimus.
Contingit enim nobis in via ista domino impedi-
mentis secundum proprio usque in fine quod addam addiscere.
Cuius vicarius in quem per eadem demonstrandum
intelligenda premissis secundum divisionem superius factam
videlicet quod ignorancia a via salutis
est impeditiva, non tamen omnis ignorancia impedit
in via salutis, quia multa scire potest in ubi
humanis ut plurimum sciuntur vanitatis
et viciose curiositatis ut dicit Augustinus 12
de trinitate quorum noticia sicut non proficit ad
salutem, ita ignorancia eorum non impedit.
Et 18 de civitate dei dicit. Sicut secula-
rium litterarum magis valere ad gloriam
exercenda quam ad meliorem vel sapiencia

illuminandas, et per quod huiusmodi ignorancia non
impedit a vera sapiencia. Bernardus super
Cantica sermo 37 ad eundem clarius loquitur dicens. Neque
enim omnis ignorancia dampnat secundum multa et
in numera sunt que nescire licet absque salutis
diminucione verbi gracia. Si ignoras
fabrilem artem seu carpentariam, ceme-
ntariam, quamque consimilem artem seu
quas ad usum vite presentis ab hominibus exercentur
nunquam impedit ad salutem. Sed absque
omnibus etiam artibus que liberales vocantur
quam plurimi homines salvi facti sunt pla-
cientes deo moribus atque operibus e multos
enim apostolus adnumerat ad Hebreos 11.
Post quod est sapientiam huius mundi apostolus
dicit stulticiam apud deum 1 Cor 3. Ubi
ut ista prohibet multorum ignorancia
salutem occasionaliter facit ad viam
vite. Sed quorum ignorancia quarum cognicio
necessaria est ad salutem maxime est quam impedit.
Post ergo ostensum adverte quod Cum homo
regulatur finem suum quem beatitudo
est attingere non valet, ideo cooperantibus
suis meritis, sic ordinante deo ad
hominis maiorem perfectionem, perfectio
sicut dicit est aliquid nobilius in genere in signum
quod multa opera et ardua quam fine
meliori licet cum sint. Dicit Deus ab inicio
constituit hominem et reliquit illum in manu
consilii sui et adiecit mandata et precepta
sua Ecclesiasticus 15. Ante hominem vita et mors
bonum et malum quod placuerit ei dabitur
illi. Et 1 Cor 3 Unusquisque propriam
mercedem accipiet secundum suum laborem.
Dei enim sumus adiutores. Merita
vero sunt opera ex libera voluntate et gracia
secundum dictam vere rectis liberi fieri vel
liberate opus fuerit elicita sicut dicit
apostolus ad Philemonem. Ne velut
ex necessitate bonum tuum esset sed voluntarium
Et 1 Cor 10. Omnia in gloriam dei facite
Ideo ad summum consequendum debet agere libere
et ita per cognicionem, eo enim quod volendo
ut elicit nisi cognitum 10 de trinitate
Verum autem omnis agentis per cognicionem et ex
appetitu libero necessaria est triplex cognicio
scilicet finis, Omnium mediorum ordinatorum ad
finis consecucionem et quorum sufficiat
et horum prohibita sunt, Primum patet quia

oe agens per se agit propter finem 2° dicitur
et si finis agens per cognitionem agit propter
finem cognitum Secundum rationem quod finis
non est in ordinatum 2 ptr̃ Ideo
si finis incognitus est non ordinabit
sed sepius ... ait philosophus ... ethicorum
Adiuta cognitio finis magnum habet
incrementum quemadmodum sagittatores
signum habentes magis adipiscuntur quod
oportet Notitia denique est quo ad 2
cognitio omnium eorum que ad finem consequendum
sunt notitia Aliquin nesciret homo quo
se ad finem disponat assequendum
et propter defectum aliorum necessariorum ad
finem deficeret a finis consecutione
libro Augustinus XI de civitate dei c. 2 Si ignoraret
quo eundum est quid prodest nosse
quo eundum est Insuper si ignorat
homo que sufficiunt ad finem attingendum
a ea que nouit sufficiunt sibi videretur
... Nec vtique agit ad finis
assecutionem ... si voluntas ...
... per quam exit ... non
... ut dicit philosophus 3 ethicorum
Hunc [..] fidelis omnibus ut alibi
probatum est de fide ... necessaria
caritas ... operatur ... opera
caritatis i preceptorum observantia
Possibilitatem vero spes ipsa de-
monstrat Fides in symbolo Caritatis
opera in decalogo Spes in domini-
ca oratione ... declaratur Symbo-
lum articulos credenda Deca-
logus precepta agenda Oratio dominica
demonstrat sperandam Ideo symbo-
lum precepta orationem dominicam nosse
... et non ignorare ... tractatum
in tractatu de ... preceptis ... de quibus
... in sequenti sermone ... ppimula
... tractandum Amen

Ecce mulier chananea a fi-
nibus illis egressa mt 15
Duas vias nobis manife-
stat ... vna egredi, egredi
... qua ... seducit ad interitum
ista adducit ad vitam ... egrum ...
que ambas nouit ... imitabilis nobis
paret ... ewangelista mattheus Ambas
nouit quia vtrasque ambulauit Illam
viam ambulauit dum fraudator apud
theloneum sedit ... ad theo-
loneum ut ait Crisostomus omelia xxx
... rapacitas violenta fiducia
... leges habens patrocinium
rapina ... quia ...
iste rapiens fiducialiter agit ... arta
semita se gerebat ... publi-
canus et in profundo malignitatis ad
subito ... ewangelista ... ad vitam ...
... ut nobis
ostenderet neminem debere desperare sa-
lutem, necnon in malis via debere mo-
rari Ex hac ... ad iter vite
properare chananee mulieris conversi-
one profert quia et ipsa ... in ... quod
superfluitas sonat, et sydone quod
... morabatur Dum vix
superfluis gentilitatis superstitionibus
dedita ... varia ... et fide
... de finibus illis egressa ... via
... tenuit ... sy-
... cessauit ... optata salute
plenius potiretur Ad ... nos
considerandum ... imitandum nobis proponit
... exhortationis ... bu-
lo ... thema Ecce igitur mulier
chananea a finibus illis egressa Pro
... Circa ... Tractabitur primo
... 2° exhortatio ad imita-
tionem subiungetur 3° ... imi-
tationis modum declarans addicietur
Circa primum Egressa etc.
Nostis dilectissimi aduenisse nobis
dies prime ad redimenda peccata et
ad saluandas animas ut dicit ypia ...
... toto ... tempore corporis ...
egit ..., salutis huius diebus ...
... salute non ... Ex
... qui ... credo
... ignorant ... quod ...

nequaquam peccatum ne subito pre-
pari die mortis queramus spacium pe-
nitentie et invenire non possimus. Ma-
nasses peccatoris mors pessima, mors re-
vera pessima, mors tartarea nec
unquam fine claudenda. Sed ea lacrimis
merenda omnia vires examinis
mortis. Mors namque illi non competit
quos hic vincens amittit. Starbur?
in quadam sollempni sermone de penitentia [illegible]
et Lux fluctuans aqua et sic [illegible]
si prius dormit, [illegible] ingit et spes
vite obsequens mandata custodit
peccata repudiat mortem habere [illegible]
sit, velut [illegible] non moritur, ut mors
dominabitur illi. Neque eum tartarus ac-
cipiet, in morte nullatenus dubites
scelus. ¶ 44 si forte dicis grandia
sunt peccata mea et immensa scelera
Audi Crisostomum o. 19. Et quis sunt
peccata. Sed ego in ipsis pessime sceleratum
hominem sufficit tibi ad placandum deum
ait ille peccare desine et sufficit
Dic tu prior iniquitates tuas ut
iustificeris. Igitur propheta ipsa et re-
cognoscere quod peccasti et si agnoveris
tunc conversionis finis est tibi. No-
li dubitare ait idem Crisostomus peccavi quod
eum medicum habes satis fortiorem te
et potentiorem quam infirmitas tua est
Medicum habes voluntatem tuam si vo-
lueris emendare, et potentem et
[illegible] Cum enim non esses fecit te
et quod peccasti [illegible] es, multomagis
emendare te poterit. Qui te iustifi-
cavit ut esses, nunc factum te et
[illegible] poterit oblivisci. Disce
ut in Chananea [illegible] quod non obli-
viscitur misereri deus. Non enim ad oves
que perierant domus Israel se missum as-
serit, [illegible] hora ipse in persona
apostoli fuit, et in gentilem ydolatram
suscepit. Canibus filiorum panem dan-
dum non esse asseruit. Et tamen cum [illegible]
[illegible] medicum [illegible] sed panis habun-
dantia satiavit. Ait ei o mulier
magna est fides tua fiat tibi sicut vis.
Peccavit mulier filia curatur a deo, et
non modo curat eam deus sed ipsa co-
stituit se esse medicam. Non dixit
sanetur filia mea, sed fiat tibi sicut vis
q. d. sicut Crisostomus. Tu igitur eam cura
esto medicus, tibi committo medicamentum
ut imponas ei, fiat tibi sicut vis
Voluntas tua curet eam. Non iussit
non imperavit demoni ut exiret, sed fiat
tibi sicut vis. Voluit enim ut ipsa cu-
raret filiam eius, demonemque fugaret
Tier? exaudicionis dilatio, aut
petentis obiurgatio, aliquando dominum di-
git? [illegible] ut ipso magnificat magis
deus et ipsa ad multorum profectum fuit
et constantie fidei ac virtutis eius de-
claratio manifesta. ¶ Et ne forte
aliquid irremissibile esse in peccato tuo
quod [illegible] tibi [illegible] non
posse existimes, attende quod nulla hic est
quod tante a deo non sit exaudita mulier
est et mulier chananea. Mulier est [illegible]
ea vero dicit Crisostomus arma diaboli qui
hominem de paradiso expulit, mater pec-
cati [illegible] prevaricationis mater ipsa
est mulier et chananea gentilis ydolatra
[illegible] quod et canis a deo vocata, quod de-
dita fuit gentilibus cultui ydolorum
sicut canes [illegible] cadavera animalium defunc-
torum [illegible] infidelis fuit nata
et nutrita, legem ignoravit, prophetas
non legit, nec miracula vidit, et tamen [illegible]
[illegible] finibus et dominum
imitatur. Mira res ait Crisostomus
Chananea sequitur, iudei fugiunt do-
mestici delinquunt, alienigena [illegible]
Nolo ait idem nullius malignitas
est, liberi quippe nos arbitrii fecit deus
ut voluntate nostra cum adiutorio dei
quod volumus faciamus. Quidem si publicanus
es potes fieri evangelista. Si blasphemus es
potes fieri apostolus. Si latro es potes
paradisi colonus effici. Si magus es
potes dominum adorare. Nulla malicia
est quam penitentia non solvat. Et ideo tamen
[illegible] malignitatem eligit
[illegible] ut nec in fine semetipsum despi-
rat. ¶ Ecce apta est nobis ianua
vite [illegible] nunc [illegible] chananea
[illegible] vestigia [illegible]
/ nos tracterat xpiani

Egressa, dicit textus Matthei, de finibus illorum
scilicet et Sydonis. Bonum salutis penitentie
ita agamus et nos. Egrediamur non modo
de Tyro et Sydone, id est peccatis, sed de finibus
Tyri et Sydonis. Egrediuntur autem de pec-
catis hoc tempore cum bonis penitenciam si-
mulantes plangunt, flent, confitentur,
satisfactionem sibi imponi postulant
et assumunt imposita, atque perficiunt as-
sumpta. Sed adhuc intra fines peccatorum
commanentes, ipsos non derelinquunt.
Unde et se putantes in via salutis con-
stitutos seipsos illaqueant et defraudant.
Exeunt enim de peccatis et non de fini-
bus peccatorum, qui hoc tempore quamvis peccata re-
linquunt, quamvis voluntatem adhuc sibi reservant, et cum
deinceps et si non actu saltem propositum ad actum
exteriorem procedunt, in proposito tamen sunt post
tempus ad eadem convertendi. Isti ergo quamvis
peccata usque ad tempus deserant, a peccatis quidem
egrediuntur, sed dum quibusdam peccatis adherent
aut tempus peccandi expectant, nondum egressi
peccatorum confinium relinquunt, eum servant, quia
fines adhuc peccatorum finibus se alli-
gant. Contra primos loquitur Augustinus in de
vera et falsa penitentia c. 8 dicit: Plures quos pe-
nituit peccasse, sed non omnino, reservantes
sibi quedam in quibus delectentur. Non advertentes
dominum simul surdum et mutum a demonio
liberasse, per hoc docens nos nunquam nisi de
omnibus sanari. Si enim vellet peccata ex parte
retinuerit habere, sicut demonia potuit
potuit ut sanaret sex expulsis, uno
relicto. Expulit autem sicut et omnia
scelera mulieris. Legionem vero demonum
ab alio eiecit, ut nullum relinquat de omnibus quos li-
beratum possidet, ostendens quod si esset peccata
mille, omnia de omnibus penitere. Et sequitur:
Sunt enim dominum in uno offendens
quo qui non constat de alio recipit
veniam. Sine amore dei quis esse potest
veniam? Sed quamvis unum inest gratiam
hostis enim dei est qui offendit persevera-
re. Et sequitur: enim in pietatis infidelis
est ab eo qui iustus et iustitia est, dimidiam
sperare veniam. Et breviter omne quod
enim sic alia deplorat ut alia commit-
tat adhuc, penitentiam agere ignorat

ff3 voluit

autem dissimulat. Ideo enim prodest si peccata luget
quis defleat, et adhuc aliis cum sibi anhe-
lat. Audi quod prodest si ire culpas iam
lugeat, et tamen adhuc in iudicio faciat ta-
besat. Si deflebis vero sicut loquitur Ysidorus
in soliloquiis: Inanis est penitentia qua
sequens culpa coinquinat, ut psalmo
lamenta si deplorationem peccata. Nichil
valet veniam a malis poscere et mala
denuo iterare. Et exponens illud: Ysaias primo
lavamini et mundi estote, hic et de summo
bono capitulo 16 dicit: Lavatur et mundus est qui
et preterita plangit et flenda iterum non ad-
mittit. Lavatur et non est mundus qui pla-
ngit quod gessit nec deserit, et post lacri-
mas eadem que fleverat repetit.
Et sic autem ad stolidiores, qui forte a-
gunt penitentiam cum ceteris christianis, et tamen
negligunt de peccatis, ut de eorum finibus cu-
rant exire, qui ipsam eadem peccata que
confitentur nec deserunt. Ita videlicet
quod quidam clericorum plura beneficia quod omnino
possidentes, conscientiam habent, confitentur se in
pluribus beneficiorum occupacione et cul-
tu dei in minimo, et propriorum salute
impedire, dum utriusque beneficii officium
implere non valet. Nimio ut cum satisfa-
cere se cognoscunt, atque magis ydoneos in-
pedire. Sed ut nunquam beneficia non designant.
Sic pastores absentes culpabiles
se agere fatentur, qui non oves sed lanam
querunt, quia villam de custodiendo gre-
ge curam habent qui visibiliter timent ut tales
oves per suam negligentiam dei propter
sanguinem redemptas a lupis devorari.
Sed ut prius sequitur, ut meliori regi-
dur. Sic quod bonum adhuc retinet quod non iu-
sto titulo possidet. Cum corrigenda
peccata subditorum, quamvis quod ad eorum pertinet
ad officium non corrigunt, quod in criminibus
fovent, defendunt et cum de super-
bia in ornatu vel vestitu illicitis
confitentur ut tamen abicium, cum rancorem
et odium quod proximi non deponunt, cum
scorta nutriunt, quod alii proprios scan-
dalizat. Cum quamque officia exercent
quod sine peccato exercere non possunt et similia.
Hii omnino se de loco peccatorum non movent

ut coram deo penitent, sed divine maies-
tatis oculos magis offendunt. Unde Gregorius
ait: Cum amissa plangit, ut talia deserit
peius conversioni se subicit. Et ysidorus libro 2
de summo bono c. 16: Irrisor est et non peni-
tens qui adhuc agit quod penitet. Item vi-
dentur posse subditi sub sanare sub eo
Et beatus Gregorius ut allegatur in c. 16 questio ait:
Miles vel negociator vel aliorum officio
deditus qui sine peccato exerceri non posset
si ulterius conversionibus irretitus ad penitenciam
venit, vel qui bona aliena iniuste detinet,
vel qui odium in corde gerit, recognoscat se
veram penitenciam non posse peragere, nisi ne-
gocium relinquat vel officium deserat, odium
ex corde dimittat, et bona que iniuste ab-
stulit restituat. Hec ille. Alexander et ut idem
ait in pastorali parte 3 c. 33: Cum arrep-
ta in admonitorum sentenciam quod se predicta
recognoscunt negligunt, hac quod se in testi-
monium vertunt, et de hinc sibi augent
supplicia quod arceperunt ut possint
delere peccata. De hiis psalmista ait: Descen-
dunt in infernum viventes. Vivi quippe
cum illos agunt sciunt et sentiunt, mor-
tui nil sentire possunt. Mortui ad
infernum descenderent si mala nesciendo
perpetrarunt. Cum vero sciunt mala et
faciunt ad iniquitatem infirmum miseri vi-
ventes sciendo qui descendunt. Qui
postea itaque scimus quomodo per conversacionem cha-
naneam penitencie ac salutis viam ingredi
primum omnia priorum et opera et forme-
ta in quibus cum vera amplectat conscientia pe-
nitus abiciendo fines expiare dubio quin
se sciat iterum vie salutis nondum at-
tigisse. Audi Augustinum de vera et falsa
penitencia clamantem: O vos estis penite-
tes et non irridentes, mutate vitam
reconciliamini deo. Penitenciam agitis,
genua figitis et ridetis, subsannatis pa-
ciencia dei. Si penitenciam agitis penitet te,
si non penitet te, ut penitentes estis. Si
penitet te facit quod male fecisti. Si
fecisse penitet, noli facere. Si adhuc fa-
cis non es vere penitens. Sed quia pauci
de finibus exeunt priorum per veram pe-
nitenciam dolendam lugendamque dotem expe-
riencia. Heu quot elapsis annis confessi

sunt in eo, proprietatem suarum [illegible] ad mortem
post sacrum. Sed quis rogo mutavit vi-
tam? Ubi sunt qui buffonia superflua re-
signarunt? Ubi qui ad pascendas quos-
dam congestis se continuerunt? Ubi qui
deum sibi abierunt? Ubi qui dei of-
fensas iustis penis coercuerunt?
Nescio si reperiri vel pauci poterunt.
Ulaudo vos Burgimagros et consules
civitatis in eo quod competentes pecia ludum olim
prohibuistis laudare plane per omnia
si ita in ceteris que repeciis melius consumma-
retis. Sed scitote quia non qui bene incipit
sed qui in fine perseveraverit hic laudabit
predicatur. Nichil hic excusatio pre-
de valebit. Non vos hic clerici negli-
gencia sit in prohibicione cavillacionum
ecclesie impedire potuit. Verum est posse
dictatus in populum apud vos resideret, et
nisi presentibus vera debita exercere ma-
nutenebitis, gloria ancta infirmabitis
timore vestri a populo euellitis, et rebel-
lionis eius contra vos estis. Dente satis
Cum non certo quod malos per fecerint sima
absque ullo timore filii hominum perpetrant
mala etc. Sed Eccle. 8: Quia clerus vim ex-
pulsaciones, tamen apud suos indignus
tenebit. Nunc ergo iam sufficiat
fato hic erasse, velut iam quosdam fines
terui et Sodome. Non sumus per fla-
mmam penam dei incipientes. Nolite er-
rare inquit apostolus, deus non irridetur.
Quod enim seminaverit homo hoc et metet. De
carne corruptionem, de spiritu vitam eter-
nam, galath. 6. Memetote quia terra
sepe venientem super se bibens ymbrem
et proferens spinas et tribulos reproba
est, et maledicto proxima, cuius consumma-
cio in combustionem, hebr. 6. Nam speruimus
paciam dei, et intrare eius vocacionem
ne forte de nobis dicatur sicut dicitur prov. primo:
Vocavi et renuistis, extendi manum
meam et non fuit qui aspiceret, despexistis
omne consilium meum et increpaciones me-
as neglexistis. Ego quoque in interitu vestro
ridebo, et vos quod timebatis advene-
rit, cum irruerit repentina calami-
tas, et interitus quasi tempestas ingruerit

qui irruerit sicut vos tribulatio et angustia. Tunc invocabunt me et non exaudiam, mane consurgent et non invenient me, eo quod exosam habuerint disciplinam et timorem domini non susceperint, nec acquieverint consilio meo, et detraxerint universe correptioni mee. Comedent igitur fructus vie sue et consiliis suis saturabuntur. Hec gesta ad idem refert gregorius iiii dyalogorum de quodam misero viro nobili valerie provincie, qui post hec [illegible] ad finem. [illegible] cum ad tempus hemorroissa de fimbriis [illegible] exclamemus cum chananea, ut ad [illegible] eius virtutes [illegible] fide humilitate paratam perseverantiam [illegible] mereamur prestante domino nostro ihesu christo qui cum patre et spiritu sancto in secula benedictus. Amen.

65 ## Feria quarta post Reminiscere.

Nescitis quid petatis. Matthei 20. Sed quia a nobis petere hec non possumus nostris viribus et propriis meritis, ab eis qui dare prevalet nostre est obtinendum. Unde ii paralipomenon 20 rex iosaphat ait: In nobis quidem non est tanta fortitudo ut huic possimus resistere multitudini que irruit super nos. Sed cum ignoramus quid agere debeamus, hoc solum habemus residui ut oculos nostros ad te dirigamus, petendo scilicet a te domino auxilium quod a nobis habere non valemus. Sed quia periculum fit apud homines [illegible], apud deum [illegible] ardentissime a deo petamus [illegible] petenda. Ideo [illegible] ea que pro nobis christus petere docuit, primum est adveniat regnum tuum, quod est patrie et beatitudinis nostre. Sed mirum cum pro regno suo dominus orare nos docuit, cur sic pro regno petentes discipulos arguit dicens: Nescitis quid petatis. Sed christus sapientia patris qui omnia suaviter disponit, ita beatitudinem nostram docet et petere et appetere ut hanc adipiscamur non nisi per ordinata media convenienter. Unde cum nos regni sui adventum in quo cum ipso regnaturi sumus petere docuit, addidit ut cum petamus fiat voluntas tua sicut et apostolus

ait i thessalonicensium 4: Hec est voluntas dei sanctificatio vestra. Et hoc medium est perveniendi. Hoc etiam alibi cum primum querere regnum dei admonuisset addidit: et iustitiam eius, per quam sicut venitur ad regnum. Stultum utique est sine mediis velle finem, quod voluerunt filii zebedei iacobus et iohannes ad [illegible], quos ipse arguens ait dominus in verbis thematis: Nescitis quid petatis. Per quod [illegible] vero [illegible] in breviloquio eius [illegible] secundo de [illegible] dominus [illegible]. Ecce [illegible]. Admirantur [illegible] [illegible] [illegible] quo tendat [illegible] et via que perveniat. Pervenit ad gloriam resurrectionis credimus, sed non nisi per tribulationem pervenire valebimus, ut tribulationi respondeat gaudium, humilitati regnum. Ideo dominus dicturus quod resurrecturus erat post suam mortem ad gloriam, premisit tamen viam passionis sue ignominia. Illi audierunt de hoc et inflammati sunt ad gloriam [illegible], sed attendere neglexerunt ad viam. Tendunt ad laborem tribulationis alii ad tenorem humilitatis. Unde [illegible] arguit dominus, non de affectu malicia sed de ignorantia intellectus. Appetitum eorum contra finem non reprobat. Nam pro beatitudine quod post vitam dabitur, in qua omnes dominabuntur cum christo regnabunt [illegible] et sic omnia appetenda. Sed ideo non dixit dominus ne appeteret regnum, aut ne desideraret dominia, sed in [illegible] beatitudine. Sed de ignorantia arguit [illegible] se [illegible] se putabant, et de mediis non curabant. Unde ait filiis zebedei: Nescitis quid petatis. Ad alios vero dicit: Principes gentium etc. quasi diceret: Principes gentium qui in [illegible] sue beatitudinem computant [illegible] Vos autem non sic, quia [illegible] in terra vincitis. Et ignorantia eorum [illegible] expellere [illegible] potestis bibere calicem etc. Calicem quidem [illegible] tribulationis laborem. Regnum autem quod petitis meum est dare quod paratum est a patre. Paratum tribulatione, et sic sicut expectabitis regnum. Ad alios vero ait: Quicumque voluerit inter vos maior fieri [illegible] meus, sit hic [illegible] quod magis

hic et fecit se usque ad humiliando eo apud
deum sublimius exaltabitur. Utriusque
ergo expressissimum secum portavit, quia an-
glorum vehementer humiliatus est, et anima eius
acerbissime passus. Ex quo patet quod sine
dei nostri gratia, in religione apostolos
dignos reprehensione esse effecit. Plurimi
enim fratres multorum ordinis ignorantia
ut dicitur laborant. Ideo nunc de ista que
sequuntur sunt noscenda. Tercio ad eorum
actionem tamen ad dominum ut dominus est cui
nisi petendo non sit et opere penitere va-
lemus. Quia omnia novimus est forte quod et
quod petamus. Ne si indebite petierimus
merito repulsi audiamus. Nescitis
quid petatis. Ergo ignorantia primum et magis
est in via salutis impedimentum. Propter quod plu-
rimi aberrant de quo nunc ordine sunt et cetera
prius incoravit posito predicto. In pri-
mis audeamus est que ignorantia a via sa-
lutis seducit. Non enim omnis ignorantia
impedit etc. ut sed fides per incoravit
quibus addatur quod sequitur. Ad
hec itaque tria reducuntur omnia ad que
cognoscenda obligamur. Obligamur enim ad
omnia cognoscenda que fide explicita
credere tenemur, eo modo quo credere tenemur
explicite vel implicite, utrum vel pro-
pria fides presupponit cognitionem, nam prius
est fides in eius quod cognoscitur. Est enim
fides actus generaliter assensus complexionis
actu auctoritate revelationis assistens.
Unde quia ad diversa credenda diversi
obligantur secundum statum suorum varia-
rietatem, et ita proferunt ad cogni-
tionem credibilium habendam propter
variatur, de quo dominus est late duobus
ultimis sermonibus de fide eo habetur
excursus. Oportet insuper in deo sperare
et ab eo omnia bona pium expectare
secundum illud i ad Thimotheum 6 Sperare in deo vivo qui
prestat omnia habunde. Et iterum 1 Petri 5 omnem
sollicitudinem in eum proicientes quia ipsi
cura est de vobis. Ad hebreos 6 Spem
habeamus tamquam anchoram firmam anime
nostre. Propter quod etiam ad petendum nobis
necessaria, oportuna orationes fusa ad deum
frequenter admonemur. Unde christus Luce 18
ait Oportet semper orare et non deficere.

Orationem quam ipse dictavit glos-
sa docuit. In qua septem petitionibus
omnia que corpori ac spiritui necessaria sunt, tam
lucide quam succincte comprehendit. Sanctus omni-
bus et aliis eius viis orare suo exemplo atque
apostolorum ecclesie quam continuis exercuerunt
quia non possumus sperando bonum expec-
tare, nisi ea bona que nominavit impetrare
posse. Ideo omnia ea bona que speran-
da sunt cognoscere, sic et per illam orare.
Confert ad hoc plurimum cognoscere ac
recipere beneficia a deo, per quam in nobis
spei fiducia generatur. Utraque tamen
beneficia dei tam corporalia quam spiritualia expectata
fides tradit, per quam cognoscimus deum
omnium creatorem, gubernatorem, principium
ac hominum redemptorem, iustificatorem
et remuneratorem. Ideo de hiis non est
tractatum facere specialem. Utrum
autem fideles in oratione teneantur, tenea-
tur etiam ad certa verborum forma, et ita ad
sensum ea, declaratur donum de oratione
fuit tractatum. Circa decimum intra
nobis precepta sunt lege, naturalia, divina, et
positiva ecclesie, et que generaliter omnibus
que specialiter aliquibus, que tamen nisi cognita
sunt observari non possunt saltem ex pre-
cepto. Ideo tenemur quilibet ad omnium eorum
cognitionem preceptorum que ad sui obser-
vantiam quemcumque obligant secundum suum
statum, et que observantia decalogi
generaliter omnes respicit, ideo etiam omnium est
eorum cognitio. Similiter ad nosce-
dum ea specialiter que ad suum pertinet
statum vel officium, sine que sua officia
suum recte et iuste exercere non possunt, et
hoc sive sit officium spirituale, sive se-
culare. Eorum omnium hoc est ratio, similiter
libet enim tenetur precepta vitare, et si incidit
ab eis resurgere et per gratiam ad ea sine
quibus peccata vitare non est difficile
propter eorum ad preceptorum transgressiones peccatum
incurrit, quod sine eorum cognitione vi-
tari non valet. Secundum quod ad ea intelli-
genda eo modo quo obligat, quilibet pro
sua capacitate tenetur. Hic scri-
bitur Que preceptum deus cognita sunt etc.

Ad quorum cognitionem obligamur

Item eciam 6 di. Cogitatum habe in preceptis
dei, et in mandatis eius maxime assiduus
esto. Moyses deinde in deuteronomio et in pluribus
locis non cessat precipere ut firma sit precep-
torum noticia, et a nullo unquam memoria deleatur.
Unde c. 6 ait Erunt verba hec que ego precipio
tibi hodie in corde tuo, et narrabis ea filiis
tuis, et meditaberis sedens in domo tua
et ambulans in itinere dormiens atque consur-
gens, et ligabis ea quasi signum in manu tua
eruntque et movebuntur ante oculos tuos
scribesque ea in limine et in ostiis domus
tue, sicut habetur c. xi. Item est et alia quod
nosse sepe necesse est scilicet ut utile et
accomodum sibi propria miseria, infirmi-
tas, et multiplex mentis status, quod homini hic cogno-
scere congreditur. Necessarium quidem est cui-
libet adulto et debitum seipsum probare
et de commissis peccatis examinare, quod
ad eorum contricionem tenetur et confessionem
sacramentalem. Unde apostolus de participatione
eucaristie ait Probet autem seipsum homo
et sic de pane illo edat et de calice bi-
bat, 1 cor. xi. Et quod ad hoc inducat
ad 3m membrum. Quia per huiusmodi cognicio-
nem seipsum homo cognoscit utilissime
et plurimorum virtutum [...]. Unde pla-
nius specialius de hoc loquitur. Unde hec
sanctus Bernardus [...] 38 super Cantica dicit
[...] neminem [...] sui cognicione sal-
vari [...] salutis humilitas oritur
et timor domini, qui et initium sapientie
ita et salutis. Et addit nemo, dico,
absque cognicione sui salvatur, quoniam ipsa [?] eta-
tem habeat et facultatem cognoscendi
quod sicut pueros loqui et fatuos quorum
alia ratio est. Item propter ignorantiam dei potest
ne spes esse salutis [?] dei ignorantia.
Nec hoc quidem nec potes amare quem
nescis. Ad hec quod non amaveris. No-
veris proinde te ut deum timeas, noveris
ipsum ut eum ipsum diligas. In altero
initiaris ad sapientiam, in altero et consumaris,
quia initium sapientie timor domini et plenitudo
legis est caritas. Ro. 13. Hec adducit quorum
utraque cognicio est necessaria ad salutem.
Item vero cognicio sui humilitatem inducat
et timorem [...] 37 super cantica sic declarat

Ad se humiliandum nichil aliud invenire
accomodacius potest, quam si se in veritate
invenit, tum non dissilet non sit in spiritu
eius dolus. Statuat se ante faciem suam
ne se a se avertat abducat. Nonne ita
se intuens clara luce veritatis invenit se in
regione dissimilitudinis. Et suspi-
rans miseria quam iam latere non poterit
[...] quam vere misera sit. Nonne cum propheta
clamabit ad dominum In veritate tua
humiliasti me? Quomodo non vere
humiliabitur in hac vera cognicione sui
cum se perspicit oneratam peccatis, mole
huius mortalis corporis aggravatam, ter-
renis intricatam curis, carnalium de-
sideriorum fece infectam, cecam, curvam,
infirmam, implicitam multis erroribus,
expositam mille periculis, mille timori-
bus trepidam, mille difficultatibus
anxiam, mille suspicionibus obnoxiam,
mille necessitatibus erumpnosam, pro-
clivem ad vicia, invalidam ad virtutes?
Unde hinc iam extollencia oculorum? Unde
levare caput? Nonne convertitur in erump-
na sua dum configitur spina? Conver-
tetur igitur ad lacrimas, convertetur ad plan-
ctus et gemitus, convertetur ad dominum et in
humilitate clamabit Sana animam meam
quia peccavi tibi. Ad hanc quoque sui
ipsius cognicionem hortatur beatus Gregorius [...] super
Ezechielem In multis igitur quam agimus diligenter
nosmetipsos conspicere debemus ut penetra-
ta [...] sequentes [...] de quibus in Ezechie-
le quia coram facie sua ambulabant
nobis metipsis prudentes simus, et coram
facie nostra sic ambulemus sicut ad iustus
qui vitam suam sollicitus aspicit, et dili-
genter considerat quantum cotidie in bonis crescat
aut fortassis a bonis deficiat, qui vigi-
lanter videt an surgat an defluat
iste se ante se ponens coram se ambulat
hec ille. Hic denique sui ipsius consideracio
[...] ut docet Bernardus [...] 31 Volo
igitur animam primo omnium scire seipsam, quia
id postulat ratio et utilitas et ordinis
Ordinis quidem quia quod nos sumus primum

De cognicione suipsius

est nota. Utilitatis vero quia sine scientia non constat
si humiliat, et est quasi preparatio ad edificium
virtutis et sicut humilitas stabile fundamentum collocat
spirituale edificium, stare nunc potest. // De
eodem quod libro 2o de consideratione ad Eugenium
papam idem ait A te tua consideratio inchoet
ne frustra extendaris in alia te neglecto
cui enim prodest si universum mundum lucretur
te unum perdens. Et si sapiens sis, deest
tibi ad sapientiam si tibi non fueris [illegible] vero.
Ut quidem ego sentio totum. Noveris licet omnia
misteria noveris, lata terre, alta celi, profun-
da maris, si te nescieris eris similis edifi-
canti sine fundamento, ruinam non structuram
faciens [illegible] extruxeris extra te erit in-
star congesti pulveris ventis obnoxium.
Non ergo sapiens est qui non est sibi [illegible] q
Sed sapiens fuerit tibi metipsi erit [illegible] Ha-
bet ait beatus de fonte putei sui ipse
primus. De isto etiam Hugo de [illegible] ait ita
dicit Richardus vere estimat quod se ipsum ignorat
[illegible] quid de spiritu angelico quid de spiritu
divino sentire debeat quod spiritum suum non cogi-
tat, prius sol oritur sui consimiliter radiat
quam ad altiora conscendat. Primum quod est
ut redeas ad te ipsum intres ad cor
tuum et discas estimare spiritum tuum. Hoc
at potest [illegible] a se [illegible] consilio
et ibi firmatur. De quo idem dicit [illegible]
[illegible] evaget consideratio tua, ad te
revocandus ea [illegible] salutis fructu, tu tibi
primus, tu ultimus. Consideratio tua si prodit
non recedat, sic progrediatur, ut non egre-
diatur. Sic exeat ut non deserat. In
acquirenda salute, nemo tibi germanior.
Contra salutem propriam cogites nichil, minus
dixi, contra sic dixisse debueram, Quicquid
se considerationi offerat quodammodo quasi modo
ad tuam ipsius salutem pertineat [illegible]
Circa autem descriptionem hominis cognitio debeat
subdit, quia describo considerare dicens quibus
quid sit in natura, quid in statu, qualis in moribus.
Secundum naturam se sciat hominem mortalem
[illegible] et [illegible] sed ad possidendum [illegible]
[illegible]. Secundum statum [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel similare preposito vel sub-
dito, et [illegible] ad alia vel ad obligatum.
Secundum mores virtuosum vel viciosum
iustum vel iniustum, et secundum hoc primis
vel peccatis obnoxium. Vel secundum Hugonem
dissimilitudinem est triplex quid fuit quid sit
quid esse debuit, quid esse potuit. Primum
fuit per naturam, quid sit per culpam, quid esse de-
buerit per industriam, quid esse ad po-
terit per gratiam. Et habet autem cognitor
sui si fuerit potuit ad cognitionem creatoris
sui. Hugo. [illegible] de quo ait [illegible] de sui
ipsius cognitione ad se [illegible], ut magis
ad ipsam ascendat quam non proprie eius [illegible]
[illegible] sollicitudinem, etc. opposita ignoran-
tiam [illegible]. Valet autem ad hanc
[illegible] cognitionem facilius obtinendam
lectio vel auditio scripture. Ipsa namque sacra
scriptura ut dicit Gregorius moralium [illegible] quodam
speculum opponitur, ut interna nostra fa-
cies in ipsa videatur, ibi enim feda ibi
pulchra nostra cognoscimus. Ibi sentimus
quantum proficimus, ibi quam longe a profectu
distamus etc. Gregorius moralium in primo. Compe-
ta [illegible] principale de ignorantia
[illegible] quod [illegible] [illegible] ignorantiam [illegible]
[illegible] Amen.

// Feria sexta post dominicam 66
Numquam legistis in scripturis. Matthaei 21.
Scripturarum lectio plus et auditio val-
de utilis est quia ut ait Augustinus sermone de lau-
dibus scripture lectio sacre omnium tenebras igno-
rantie excludit, tristitiam seculi extinguit
animas frigidas calefacit, lectionem spiritus
sancti accendit, scientiam potius tribuit, et
insipientibus sapientes facit. Et ista
provocat declinantes, revocat errantes,
sanat egros, roborat infirmos, excitat
sompnolentos. Unde eis hos aliosque
plurimos affert fructus quos legenda
et legunt humiliter et spiritualiter. Aliquin
superbis autem curiosis lectoribus non solum prodest non
prodest scripturarum legere, quinymmo et obest. De
quo Ysidorus de summo bono libro 3 capitulo 9 et 10
dicit. Superbi scripturam legentes quamvis sa-
pientes in superficie videantur, tamen veritatis
archana non capiunt quia superbia mentem
premit. Divine legis penetralia humili-
bus et bonis ad deum intrantibus patet, pravis
autem et superbis clauditur. Nam sicut dei se-
debus humilibus, superbis autem [illegible] quondam
te [illegible], et [illegible] illi illuminantur inde exce-
cantur. Et superbi dum ex ipsa lectione extol-

littere, ubi peccat, ubi peccatum mundare de-
buerat. Hoc quoad superbos. Continuo vero
ad carnales pertinet: Neque qui legem intelligit
qui carnaliter verba legis percurrit. Nam qui litteram
legis intendunt, eius occulta penetrare
non possunt. Multi enim non intelligendo
scripturas spiritualiter in heresim devoluti
sunt, atque multis erroribus defluxe-
runt. Cuius causam subdit: Quod non semet-
ipsos eam sensibus subdunt, sed eam pro-
prio sensu ad errorem perversum trahunt. Et ut
magister in prologo dicit: Non rei sed proprie volun-
tatis sectatores. Utrosque nunc carnales
et superbos contra legem legit, eosque suis
demeritis minime que legerat intellexit.
Unde Ysa. vi dicit, non optando sed pre-
nunciando quod venturum erat: Excecat cor
huius et aures eius aggrava, et oculos
eius claude, ne forte videat oculis
suis, et auribus suis audiat, et corde
suo intelligat, et convertatur et sanet.
Unde contra eos dicitur: Nunquam legistis
scripturas etc. q.d. Non ut legem debuistis
legistis; legistis quidem sed malicia vestra
excecante non intellexistis. Et hoc est quod
subdit: Ideo a vobis auferetur regnum
dei quod per gratiam. Ave maria. Exponi-
tur(?) [illegible] postilla lire ad
litteram [illegible] de [illegible] arte vite [illegible]
Luce [illegible] et iudeorum [illegible]
hoc quidem [illegible] Exponatur ubi oportet. Ad
finem addatur: In hoc apparet evidenter
malicia et obstinatio iudeorum. Nam
secundum Crisostomum hec est differentia bonorum et ma-
lorum: Bonus [illegible] in peccato gemit,
malus autem fremit, non quia peccavit sed
[illegible] est in peccato. Moraliter hec pa-
bola secundum Rabanum super Math. et lyra
post eum, de ecclesia christianorum [illegible] Christo.
Vinea ecclesia est de latere Christi in
cruce dormientis formata. Hanc sepe cu-
stodivit [illegible] doctrina. Torcular
in ea fodit pariter [illegible], vel laborem
activorum. Edificavit turrim, id est [illegible]
contemplatione, locavit agricolis, id est [illegible]
fidelium [illegible] ministerium [illegible] qui exer-
ceat operando [illegible], qui vineam quam
excolat locat. Nulli [illegible] alii
et [illegible] de fructu [illegible], [illegible] psal-
modia, [illegible] admonitione bene
agendo [illegible] legitur [illegible]
[illegible] et [illegible] suo

ut contemptum ut quod peius est eciam blas-
femantur. Missum [illegible] hoc dicit [illegible]
contemnit, quia et filium dei [illegible]
et spiritum gratie quo sanctificatus est contumeliam
fecit. Perdito malo cultore vineam da-
bit alio, id est dono gratie quod superbus spre-
vit, humilis quisque ditabitur. Cetere
horrentes ad litteram scelus iudeorum
commissum [illegible] et [illegible] domum sanctam
dei thorrescamus et omni diligentia caveamus
scelus non dissimile in nobis, ne virum dei con-
temnamus, ne peccando mortaliter de sua
vinea, id est anima nostra, hunc dominum Christum, quam non
corruptibilibus auro et argento sed precio-
so sanguine redemit, eiciamus sic
ad hebreos vi dicit apostolus: Rursum dei filium
crucifigentes, et in [illegible] malicia [illegible]
damus extra, et moveatur candelabrum
nostrum de loco suo ut in apocalypsi capitulo secundo ait
iohannes, et mala nobis eiecit acci-
piat alii meliores qui fructum reddent
temporibus suis. Et sic de primo. De
secundo quod legistis in scripturis. Contempta
scripturarum et legis divine ignorantia pa-
rit hic [illegible] regione eius lator ut audi-
atur, [illegible] ut [illegible] et legat
et audiatur. Aliquin carnaliter audi-
ta vel lecta periculosiorem ignorantiam
errorem [illegible] ut [illegible] scrip-
ture [illegible] possimus [illegible] distinguere
duas ignorantias. Circa primum quidem
[illegible] [illegible] ut
[illegible] et ut [illegible] notitia ar-
ticulorum fidei ac bonorum [illegible]
in [illegible], sed et preceptorum [illegible]
[illegible] statum suum [illegible]
[illegible] regione [illegible]
[illegible] nos [illegible]
[illegible] nostram [illegible]
[illegible] nostri [illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible] gloria nobis
est debita. Videndum ideo est quare [illegible]
sit ignorantia opposita. Ad [illegible]
[illegible] ignorantia
secundum [illegible] et dis. 22 q. 2 [illegible]
ignorantia [illegible] simpliciter nescientia ut [illegible]
[illegible] in [illegible], nichil
[illegible] nescientia [illegible]
[illegible] vero [illegible]
tione in [illegible], et [illegible]

sufficit

[illegible] lira
Rabanus

[illegible]

[illegible]

notitie in eodem. Sic omnis errans dicitur ignorans
scilicet veritatem eius de quo errat. Prima ex contemp-
tu scripture et legis oritur, quia scilicet quis negli-
git scripturam vel legem vel audire. Secunda
vero ex indebita eius lectione, quia quis carnaliter
vel superbe legendo verum scripture intellectum
delinquit acceptans falsum. Primo [illegible]
de prima et secunda. Circa primam duo sunt
videnda. Primum an ignorantia per se sit
peccatum. Secundo quomodo se habeat ad actum ex igno-
rantia factum, an scilicet homini actum a peccato ex-
cuset, an eius peccatum aggravet. Loquitur
autem hic de ea que est ignorantia eorum que sunt
necessaria ad salutem. Pro execucione
primi supponendum quod omne peccatum actuale
voluntarium est, usque adeo quod Augustinus in
de vera religione ait nullo modo sit peccatum si non
sit voluntarium. Unde actus vel omissio
quanto tanto recedit a ratione peccati quanto
a ratione voluntarii. Quia in involuntariis ut
dicit philosophus 3 ethicorum neque laudamur neque
vituperamur. Est autem triplex ignorantia
respectu ad voluntatem. Quedam sunt et
voluntaria, quia sunt volita actu vel habitu.
Tertia est volita non sunt sed interpretative. Prima
dicitur invincibilis, vocatur secunda affectata,
tertia crassa vel supina. Ignorantia in-
vincibilis sive involuntaria sunt ea que
non subiacent potestati voluntatis, quam scilicet
voluntas repellere non potest cuius studium
rationis eventu diligentia sufficiente
adhibita ad sciendum illud quod nescit.
Ex quo patet quod ignorantia dicitur invincibilis
respectu unius non potest scilicet quia circumstantias
rei, facta sufficienti diligentia manens,
ut si quis in re dubia consulat prudenti-
ores quos habere potest, et nichilominus in errore
incipit. Ignorantia dicitur vincibilis
cuius ab alio prudentiore si adisset
vinci posset. Talis est ignorantia in pluribus
simplicibus, mechanicis, rusticis, utentibus privatim
et parvis [illegible] que post sufficientem fac-
tam diligentiam scire non valent. Circa se-
cundam ignorantiam dicitur quod non est peccatum nec
mortale nec veniale, eo quod est quorundam in-
sensibilium. Ita est de mente beati Thome
prima secunde q. 76 ar. 2 sic dicentis. Non
imputatur homini ad negligentiam si nesciat
ea que scire non potest. Unde ignorantia dicitur
invincibilis quia scilicet studio superari non
potest, et propter hoc talis ignorantia cum non
sit voluntaria eo quod non sit in potestate

nita eam compellere non est peccatum. Ex quo patet
quod ignorantia non invincibilis peccatum est secundum
theologos. Et ulterius secundo sententiarum di. 22 et in
summa li. 6 tract. 2 c. 3 post aliud dicit. Si quis
de aliquo agendo dubio magistros peritos con-
sulit de quorum virtute sive auctoritate expres-
sa utique ita sit vel non, dummodo format
sibi bonam conscientiam post quam magistros peritos
consulendo et si res aliter se haberet
quam ipse sentit excusatur. Sicut et quod po-
tuit Deus ab homine requirit ipse videlicet ab homine
ut in glossa Johannis li. 3 et 33 q. 1 A. Et patet
sic omnino vere. Nec peccat in eo quod vitare Aug. 3 de libero arbitrio
non potest. Peccatum est secundum Ambrosium in li. de paradiso
est prevaricatio legis divine et celestium
inobedientia mandatorum. Sed blasphemia est di-
cere Deum aliquid precepisse ad quod obser-
vandum homo non sufficiat. Hec Ieronimus in
explanatione fidei ad Damasum. Execramur eorum
blasphemiam qui dicunt impossibile aliquid homini
a Deo esse preceptum, et mandata Dei non
a singulis sed ab omnibus in communi posse servari.
Et paulo post. Et tam illos errare dicimus
qui cum Manicheo dicunt hominem peccatum vitare
non posse quam illos qui cum Ioviniano asserunt
hominem non posse peccare. Sed dices, ergo quis
ignorans articulos fidei nec habens infor-
matorem, puta nutritus inter paganos,
ex infidelitate non peccat, et ponamus
quod sit baptizatus et bene vivat naturalibus, salva-
bitur etsi non peccat. Dicendum est quod apostolus habet
ad Hebreos 11. Sine fide impossibile est placere Deo. Ad
hoc dicitur quod necesse adultis et ratione utentibus
propter salutem consequendam consecutus est ut eam
habeat in fide mediatoris per quem dominus re-
demptoris mundi, ut late probat magister
in 3 di. 24 multis auctoritatibus. Et sic
in summa 3 p. q. 1 sic probat. Nullus salvatur
nisi sit membrum ecclesie, nullus autem fit membrum
ecclesie nisi per fidem mediatoris ut probat apostolus
ad Hebreos 11 diffuse. Et quod vero fides me-
diatoris sit necessaria sic ostenditur. Sicut creator
est principium essendi in natura condita, ita redemp-
tor est principium reparationis nature lapse. Quo-
niam non potest reparari sine redemptore sicut nec esse
sine creatore. Igitur sicut fides de creatore fuit
necessaria ad salutem ante prevaricationem hominis
ita post fides de mediatore. Et unde
Iohannis 3. Nemo ascendit in celum nisi qui descendit

Ad hoc clare Aug. de fide ad Petrum. Neminem extra ecclesiam salvari posse. Nec omnes qui in membris ecclesie nisi per fidem firmissime adultus nisi fidei catholice consentiat salvari posse sine catholica fide.

de celo sicut homo qui est in celo, ideo salvandus
prout est membrum christi. Christo autem incorporatur
per fidem, ideo sine fide nemo salvus est. Unde scribitur
ibidem: Qui non credit iam iudicatus est quia non
credit in nomine unigeniti filii dei. Et clar-
issime dominus marci ultimo expressit dicens
Qui crediderit et baptizatus fuerit salvus erit
qui vero non crediderit condempnabitur. Quod de adul-
tis verum videtur habentibus quo ad fidem acquisitam
de omnibus vero quo ad infusam. ¶ Et in
casu posito quod secundum doctores qui in fa-
cientibus sufficeret quod in se est, unum quod desit
notitia necessaria ad salutem, quamvis et si homines
instructorem habere non possit, utputa si esset
forte in silva aut in via querendi informatorem
interim autem morte preventus, adesset humana
ventio de necessariis ita docens. Et ei natura
non deficit in necessariis ad finem speciei ut dicit
philosophus 3 de anima quod utique verum est vel quod
est ex parte nostra agentis, licet aliquis defectus
contingat ex parte materie vel contingentie. Unde
sex secundum materie dispositionem agit quod oportet est
in materia sic disposita. Sic etiam auctor
nature deesse facienti totum quod in se est quantum
ad ea que sunt necessaria ad salutem que est finis
hominis. Attento quod ipse non est acceptor per-
sonarum sed in omni gente qui timet deum et opera-
tur iustitiam acceptus est illi sicut ait petrus act. x.
In omni ergo gente qui timet deum quem vocis
lumen ostendit et operatur iustitiam bene vivendo
naturalibus suis. Nam a cognitione dei ut
creatoris nemo excusatur cum ipsum ostendat
vox naturalis ut vult paulus Ro. primo. Licet vero
naturalis non ostendit deum ut redemptorem,
qui ergo deum sic naturali cognitione timet et facit
iustitiam acceptus est ei, non solum ad vitam sed
acceptus, id est dignus est ut recipiat necessaria
salutis in quibus adhuc deficit, per quod fit dig-
nus vita eterna exponente vero Aug. super
Cornelio et habetur dis. 24 li. 3 sententiarum
¶ Pie ita deus singulorum sic omnium curam gerit
Illius qui vult omnes homines salvos fieri et ad
agnitionem veritatis pervenire in theo et voluntate
antecedente que tribuit omnia necessaria ad salutem
acquirendam [illegible] ad salutem totius populi ut
[illegible] 18 aut a mundi initio usque ad
finem ad erudiendam plebem fidelium predica-
tores [illegible] non desistit. Et et per nuncios
bonum [illegible] de omni sufficienter providit ut vult quod
est necessarium. Unde vero [illegible] quod numquam

desistat exhibere quod necessaria sunt [illegible] si
homo quod in se est faciat ad salutem. ¶ Cum
hoc etiam concordat quod homo lapsus in peccatum
per quod privatus est gratia faciens quod in se
est obicem deponendo, id est peccatum proponendo
et extorquens a se displicentia commis-
si, sic deum huius gratiam invitabit ad-
dens ad gratiam per debitam [illegible] infusionem
et peccatorum remissionem, sic ait Ezech. xviii
Quacumque hora etc. Et Apoc. 3 [illegible]
ego sto ad hostium et pulso si
quis mihi aperuerit intrabo ad eum. Ideo pa-
ratus astat deus ut si forte sine culpa
sacramenti contemptus ut baptismum ut penitentie
absolutionem non possit suppleat ipse sacrorum
efficaciam qui suam potentiam sacramentis
non stringit, non alligavit ut dicitur [illegible]
[illegible] ex verbis Aug. in de fide ad pe. di.
¶ Patet declarando eodem modo exemplis. Nam-
que Cornelius bene usus fuit naturalibus
fecit enim vir religiosus faciens ele-
mosinam et deprecans deum semper quamvis
paganus. Ideirco missus est ad eum ange-
lus qui iussit accersiri petrum, ut ab
eo fidem susciperet et baptismum. Idem patet
Item habetur de eunucho regine candacis
qui studiose legendo prophetas quod in-
telligere non potuit, fecit quod suum est,
meruit a philippo dyacono per ange-
lum misso erudiri et ablui. Act. viii.
Sic si forte legendi [illegible]
est fideles multos forte mirum et [illegible]
ventio spiritus docuit sic homo [illegible]
[illegible] quod non ita doceat frustra lingua
doctoris foris laborat. Patet autem quod
de beata barbara in sua legenda
quam doctor nullus accedere potuit [illegible]
cognitionem fidei clarissime haud dubium
a spiritu sancto est potita. Sic de beata cri-
stina et aliis multis. ¶ Ex quo patet ut
[illegible] in pluribus sanctis ait [illegible]
[illegible] non [illegible] in facere
quod in se est, quia spiritus sanctus [illegible] homines de
necessariis ad salutem qui vires suas expe-
dit in mente gerere est paratus [illegible]
[illegible] glo. [illegible] in [illegible]
[illegible] ¶ In quibus vero
[illegible] quo ad ea sine quibus non potest esse salus
[illegible] gratia est [illegible]

q̄r et si nō fuerit hoīez a q° doceret
mortuo doceret ipm̄ ad statū ꝑ ipm̄
donat ad eadē certā in q̄ro q̄ribz
q lo in fine. C. Est q̄r dubiū q̄d
de ignorācia invincibili quā quis
ex culpa sua incidit vt q̄ voluntate
se imbuat ipsis ad ꝑuacitatē vsus
vt illis si vult pervenisset ista sibi
futura

67 Dominica Oculi

Omne regnum in se divisum deso-
labitur. Luce xi. C. Cetu unus
de temporali regno experienciam
teste viri salvatoris rediret, cirpu
tu in spirituali aīe nr̄e regno vero
vnde a nobis cognoscitur. Possidet namque
oīs homo regnum secundum hugonem in de q°
aīe. Nobile regnum possidet, q̄ cor
suum possidet, cor vtique nō carnale sed
spirituale scilicet aīam, ymo hoīez esse regnum
Ioh. in apoc. i et v ait fecerit nos regnum
et sacerdotes deo patri. In hoc namque est
invenire ministre aīdis in regno temporali
inveniuntur custodie. Est enim ibi voluntas
libera cuius mandato recte potencie ob-
temperant, hinc consiliarius ratio, siue sen-
sualitas memoria, hinc officiales scilicet tendo-
nes tribunos etc. q̄ regis mandata per-
ferunt populo cum ꝑsunt, q̄r sunt virtutes ut
imaginativa cogitativa fantasia
et sensus omnes, hinc plurimas potencias sensitiva
vegetativa motiva. Civitates sed
sub singulis visio tactu etc. Dum

et verba et familia q̄r sunt operaciones et
motus varii, ac sunt ministeriales operaciones
sunt appetitiones cognitiones ac multiplices
animi affectiones. Secundo
dicitur diuidi per a se ipso et in se ipso. A
se ipso dum se neglecto ad alia exte-
riora negocia. In se vero dividitur, dum a
ratione cum discordat voluntas. Vtraque
divisione regni desolacionem con-
uenit. A quo ·i· Ab eo rege q̄ sp̄laliter adesse
spirituale et sensitiva longe nobilius
q̄ voluntas possidet de q° ps̄ha ipse re-
get nos in secula. Reget itaque per graciam et
iusticiam in vero aīe eterna ꝑ rō 4. Si sapientia
virtus vbi deus de q° dicit. pr° ix. q̄ ha-
bitat in corde prudentis, qui ergo cor-
suum deserens a se dividitur, profecto
ab hoc rege desolatur. In pace ide sicut
locus eius, vbi ergo intestino bello q̄
ratio impugnat voluntas, nō est regnum
a suo rege desolatum. A quo derelic-
to quid restat nisi interitus, q̄r in digno
regis miseria mortis ꝑ iii. Dum ipse
itaque regni interitus eius inducitur sit
vni ꝑ de regnum in se diuisum
desolabitur ꝑ gra. Dum enim p°
vitabis eciam bedeles et salvare
2° de ma arte vie. Cum primo ex
ptes hic ena etc vt ipso duo di-
missi docet nos. Commentum regni etc.
Hugo de regno aīe. Sed post regnat
q̄ legibus verbis totum ordinat familia
motum interiorum et exteriorum. Sed ubi ordi-
nata potestate q̄ nō nouit. Manifestum
est itaque quam valde a regni sui gu-
bernacione deficit, qui semper ignorat
Studio ac sui nobilia fructu afficiat
dum cum mox cepisset bene qui habuit
q̄ uni est et custos virtute parit
et dei honore salutis nr̄e in eum. De q°
lo. bene sed 3 sententia d. Cum no
vere inhabitabit etc et s' se sine ex te
ipsis in fine. Adde de secundo pmissi
itaque igne etc ipsis in fine. Amen

Feria 2a post oculi

Verum si sero ductum praestat abo
in foueam cadunt. Mat. 14.
Rursum ad lucem ducis legis diuine
scientiam aut notitiam eius qui in placide co-
stituti simplicioribus populi ductum
subtraxerunt, quibus sanctus petrus ait pastores
sermone esse debent ad reddendam rationem de ea
que in eis est fide et spe omni poscenti. 1 pe. 3.
Propter quod etiam per oseam minatur dominus:
Quia tu scientiam repulisti, repellam
et ego te ne sacerdotio fungaris michi, cum si-
de a(d) ... tu thesaurus via qui ... adorem
honorem referri. Ita et de vniuerso populo
idem propheta ibidem ait: Conticuit populus
meus eo quod non habuit scientiam. Ideo ei
omnis homo in tempore ducente, et cum dura-
tus opus est. Appetitus namque siue voluntas
que principalis in homine est sicut preposito domus est
velut ceca, non potest in opus nisi a ratione du-
catur. Oportet necessario rationem voluntati obui-
am, vnde vt appetat eo quod inconsultum a-
mari nequeat: quod de trite. Oportet
et operari de mediis consiliari, qui ad quod
appetitur assumpta conueniat, vt voluntas
eligat sicut tractat philosophus 3 ethicorum.
Non ergo potest voluntas recte eligere atque
agenda operari, nisi illuminata sit ra-
tione ductrice eius, quo teste domino. Si lumen
quod in te est tenebre sunt, tenebre quante erunt.
Matth. 6. Tenebrosum est in nobis lumen
rationis naturalis si lumine diuine legis ca-
reat. Et hoc professus est propheta dicens:
Lucerna pedibus meis verbum tuum et lumen
semitis meis. Certum denique est dominum in
principio duxisse tenebras et non absque
de facit in luminis perpetue amenitate,
sicut at sederunt dum non diuini precepti
ignorans errant. Dixit enim a domino
non potest voluntas laudabiliter agere a
ratione errante et ceca directa. Secundum
de primo dandum est opera vt opertus ignorantia
pellatur et preceptis fidei illustretur
mens mea verbum domini. Verum si cecus du-
catum prestet etc. pro gratia: Hinc mora-
liter intrabimus eum in primis eius breuis-
sima summatione vt sit lectio 2° co-
quendi larius de nostra arte ... .
Circa primum ait matheus: Accesserunt

ad ihesum etc. Vnde in 2 addita nouna pos-
tilla ... de primo articulo. Ex hoc enim
duo notes summarie considerata que-
dam primus quod magis precepta mandata hominum
diuina magis diuenda sunt precepti. Oportet
enim plus obedire deo quam hominibus. Act. 4.
Vero quidem voluerunt sua suaui
dicere lata statuat quod vltatenus
diuinis obuient legibus sed conponet aliquando
occasionem dabunt subiectis iuste quod
dicere de legibus suis et diuinis nuper
et iohe. Si iustum est in conspectu dei vos
plus audire quam deum iudicate. Actuum 4.
Et ideo ei ita desipiat vt si aliud
imperaretur quod mandatum prius non deuiat
contempto primus mandato imperatoris
legibus obediendum, vt vult augustinus
in libro de natura boni. De hac duo in ma-
teria disputat bernardus in libro de dispensa-
tione et precepto et quomodo in de vita
spirituali. Secundum quod enim dat
est diuina mandata veniunt implicite ...
voluntate quam opere. Namque opere saltem
meliorare non sit et inste, nisi voluntas
est sum exteriori opere, dum operandi
facultas non adest. Vnde sicut augustinus
in de libero arbitrio. Non est enim recte impu-
tetur premium nisi voluntati. Et bernardus
in de dispensatione et precepto, cum Vo-
luntas meretur retributionem. Sed hinc
intromagis nos esse pollicitos est,
vt quod ... sit munditie, quam vt moribus
exterioribus ornemur. Et quod non fece-
runt pharisei et hi certi docuerunt et math.
23 indignum eis a domino imperatur dicit
et pharisee ceci munda prius quod intus
est calicis et paropsidis vt fiat et quod
deforis est mundum. Certum hoc ligis-
latori deo qui spiritus est, et eum in spiritu
et veritate, non in vano exteriori conpore
adorare oportet. Sufficit hic tetigis-
se, quia simul locis precedente domino laris
declarabuntur. Verum si cecus duca-
tum prestat etc. Hoc patet ex dictis
quam nocuum est ducere nisi voluntatis illuminatione
sine et in via domini exceptum. Et 2° quod dam-
nabilis est cecitas ductoris quia sibi
et eis quos ducit est periculum necessarium.

Obiciunt

De h° q° o.10. ...

cā q̄d oro mō p9 p̄missa de sca
nob debita videndū ē q̄re cul-
pe sit ignorācia r̄ōs ut s̄ scd
c p9 dimissā ups i fine.

69 Feria sexta p9 Oculi

Voca virp tuū et veni huc Jo 4
Multa salutaria intr° sa-
maritana a dnō aqua vite 2 ītſ
aquā siti nō ōfiētē s̄ pctis ex-
tinguētē, aquā īdeficiēt i vitā
salientē etnā p̄mittētē audivit
q̄ qm ō nalit, dīct s̄m spūt accep̄at
nō ītpp̄it. Dn̄s volēs illā vē
q̄ dixat intelligē ait Voca viru
tuū ut p ei ... īfoīz, Nec q̄d ops
fuat viro vbi pns aderat dn̄s
Elegit ait Aug ī omē p virū suū
log ba mař sedēt ad pedes suos
2 accipiēt vba sua qm martha cīā
intēt ministerio ... de priori sue
felicitate compa[ra]ssēt mirabilit
Hic gº ... ministerio ... late
2 nō tā virp corp[or]is q̄ virp aīe vo-
lentibz vite capē vba vite p̄cipit
advocarē. Virū aīe Aug ītpat
intellcm .i. vocē, vocā, libē advocā-
re ē, ut salutif dogma capiamus.
Doctrina quā xps p̄piat nō corpales
ē s̄ spūalis, nō eī ptinet ad volupte
aurium, nō ad oclos nō ad olfactū n
ad gustū, n ad tactū, ... ca-
pit, intellcū solo hauritur. Mirū
qm doctrina xpi vbū ē vite, q nō
carnis s̄ spūs, qr prudēcia carnis
mors ē, prudēcia at spūs vita 2
pax Ro 8. Ad hauriēdū itaq
prudēcia spūs capiq ē spūs carnis
qr aīal ho .i. carnalis nō p̄cipit ea
q sūt spūs dei, stulticia eī ē illi 2 ...
Ideoq admonz dn̄s volentē carpe
vba vite carnalē s̄m ... depone, 2 intel-
lectū spūalem capacē vocare d.

Voca virū tuū q̄ d. s̄m Aug No
ille capis nō ille intelligis. De dono
dei loq° t, tu at car[n]e cogitas.
s̄m carnē sitis s̄m spūm sitire nō vis.
Ego spūm alloq°r, absens ē intellc̄
tuq, vir tuq, io ut intelligas sermo-
nem meū vade voca virū tuū de q°
p̄ gra dne marci Primo doceb̄
eua s̄m textū. 2° qnmabit̄ de
ignorancia. Circa p̄ vt ... ī
cunte samarite ... p̄dat̄ pulcre
puriltēq doctrine fidei 2 mor̄ i p-
siti eua° latet s̄ explicāe eas n
tpis brevitas patit̄, ut subiscienda
ma de ignorancia. Ideo cetis mis
dimissis vinco accipiam̄ doctrina
2 theūi 2 subsceptī nē pit̄ qm ...
Circa l'ib ē prō 4 virōs q9 aīa ma
vca ē, repudiato adulterio, virū le-
gitimū advocad, ut aqua salutaris
doctrine a dnō hauriad. Circa sicde
ma i se qsidēata sit intellcū tanq̄ vir
ē, qr sit capite sue vere ut ait Aug
ī omē. Cap° at vtri̧ vir ... prī Ita
aīaz h̄re nō ē magnū qr 2 aīaz pecora
hnt, sz hº at meliorē sui qd intellcū
hēā q pecora nō hnt. Ergo aīaz h̄re d°
Aug 2 intellcū nō h̄re, hº ē nō adhibē
nō s̄m eū vivē bestiāl ē vita. Est eī
ī nob bestiale q ī carne vivit, s̄ intel-
lectu regēdū ē. Motu eī aīe s̄m car-
nē se moventis 2 ī delectas carnis
ī moderatē deflue cupientis, regit de-
sup intellcū. Hic at aīa vera possit
q̄ sit ... advoca ... aīaq possit
vti mētē 2 vōc ... corpis
s̄m9, q9 ... appetit ... fugit
appetit ... fugit ... offē-
dit, mulz voluptas, offendit dolor.
Sensu ... 4 ... aīa tanq̄ s̄m 4 viros
p9 vivit, qr ... agit. Vir at dn̄s
sit qr legitimi. Et deo ... facti 2
a deo donati sit aīe Infima ē ad
2 pueril, q ... sibi regit, 2 sub
ill 4 virp agit. Cat ... ad ānos
excrēcēde ... alig vir, adulte
vel vir .i. ... Ita ... aīa ...

capax rationis, que a sapientia mentis regitur
que ab errore. Sed error non vir sed perdit
Error autem vir non est longus vir sed adulter
et hoc vicio regebatur mulier illa de qua in euangelio
Ideo dominus ait ei Iam hoc bene dixisti non
habeo virum, quinque enim viros habuisti. Cuncti
te sub carnis iure rexerunt. Deinde ad etatem
te videre rationis, non ad sapientiam peruenisti sed
in errorem incidisti. Ergo post illos quinque
viros id est quod non habes non est tuus vir
Et quid erat? Si vir non erat nisi adulter. Vnde
Certe adulterum quia audiui non virum sed corruptor
lest ei intellectus errore seductus caput non
suum sed alterum hoc est dyaboli. Secundum quidem omnium
[illegible] caput est diabolus ait Gregorius ... a quo
errore velabat et mendacijs pascit
quia mendax est et pater eius Ioh 8. Legitur
autem vir sapientie est intellectus lumine diuine
sapientie illustratus cuius caput christus est
1 Cor 11. Caput viri christus. Et est verum
lumen illuminans omnem hominem venientem in hunc
mundum Ioh 1. Hoc enim vir bene regit
feminam, id est a superiore regitur capite suo
scilicet christo, quo dirigitur ac illuminatus non tam
sentit sensibus ad sola temporalia appetenda vel
fugienda, sed ad eternitatem regit, ad
eternitatem prouocat, ad eternitatem instruit
Non enim alba et nigra discernit ait Augustinus
sed iusta et iniusta, bona et mala, vtilia
et inutilia, castitatem et impudiciam, hanc
ut amet, illam ut vitet, caritatem et
odium, in hac ut sit, in illo ut non sit.
Huic viro non adultero aduocare
debemus quotiens diuina tractare volumus, ut non
in eius consortium quod vel carnem placet vel
que presentia delectet, que fugiant que in presenti
vrunt, sed ad futura dirigatur prospectus
sub manencia et eterna. Hic enim est qui
doctrina vite nobis inspirata manet
quam confirmat christus, quia ad adulterum adheremus
quia nos non regit sed seducit, intellectum
scilicet ad terrenis et transitorijs inhibentem
Ideo enim prouidete michi sapit vel quod capitur
suum suggerit, quod non ad puritatem pas-
sit, et vicia nutriuntur. Ideo sufficiat et
in simbolica presente gaudia perspicere dum tamen
quia vt est qui in presenti amatur intueatur
Non enim ista non potest non venereorum inmun-

dine, vt rete lasciuientis carnis ille-
cebre, non aurum non argentum ac falla-
ces hyis solo diuine. Et dum videt quod promit-
ti audiunt que stulte amant ad ea af-
fici non possunt. De quibus vel sed minima
duo vel tres solidi, prandium pingue
vel huiusmodi aliquid in presenti promittendum ex-
spectaret magnopere dedendum et pro huius
consequendis multa agerent. Sed et ea
et incorpia promittuntur et pro risu despi-
ciuntur. Pudeat ergo adhuc regi sensibus
sicut paruuli, imitantes apostolum dicentem sed
dum eram paruulus, loquebar ut
paruulus, sapiebam ut paruulus, cogita-
bam ut paruulus, sed dum factus sum vir, eua-
cuaui ea que erant paruuli. Cuius enim
... vir regi pueris non est, sed adultus
virus verbi. Hic ysa 65 dicitur maledictus
puer centum annorum. Pudeat insuper ad-
ultero viro adherere id est intellectui carnali
sapientia et diabolica vt iacobus ait
seducto, et ita membrum fieri diaboli
sicut predictum est. Sed eo repudiato vocemus
virum legittimum, intellectum et recta cogitatione
suadente dictatem, capiti suo christo
adherentem. Sic poterimus pulsata
ignorantia in sapientia spiritus cruste aquis
salutaribus degustare, refici et nutri-
ri in gloria sempiterna. Amen. De primo
Circa vite nostre intellectum non vocamus 2 ps
ad legem dei attente considerandum, ...
rero multiplices ignorantias inve-
nimus, ignorantias non invincibiles, sed
deliberatas et studio viri possibiles de quibus
videndum est. Et primo de ignorantia affec-
tata. De qua hoc tenendum est quod affectata
ignorantia eorum que requiruntur ad salutem
est peccatum mortale. Eo modo quo qualibet omis-
sio alicuius actus debiti, acceptata a
voluntate, vel ab eo separata est peccatum mor-
tale. Est enim transgressio voluntatis precep-
ti ad actum omissum obligantis, et omnis
talis peccatum mortale secundum diffinitionem pro-
bati Ambrosii li de paradiso supra allegata
quam sequitur magister 2 dist 34 causa de pec-
cato. Patet idem per scripturam nam sequitur
apostolus Ro 1 Reuelabitur ira dei
de celo super omnem impietatem et iniustitiam

horum eorum qui veritatem dei in iustitia detinent. Huius sunt secundum Nicolaum de Lyra, qui per maliciam suam impediunt et nolunt perfecte manifestari veritatem dei, quam tamen divina veritas quantum in se est parata est se omnibus manifestare. Item Prov. 28 dicitur: Qui declinat aurem suam ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis. Sed nullius oratio execrabilis fit nisi per peccatum mortale. Item In ps. Nolite fieri sicut equus et mulus quibus non est intellectus. Et Job 21 Expressius dicitur: Ducunt in bonis dies suos et in puncto descendunt ad inferna. Qui dixerunt deo: Scientiam viarum tuarum nolumus. Quod exponens beatus Gregorius in moralibus li. 15 c. 8 ait: Dicunt scientiam viarum tuarum nolumus, eo quod eius scientiam apprehendere contempnunt. De huiusmodi ignorantibus dicit Ysidorus de summo bono li. 2 c. 1: Nullus in culpa maior est quam ille qui deum nescit. Et in synonimis li. 2 ait: Nichil inscientia deterius est.

¶ 4 si quis volens non scire ea ad que tenetur avertens se ad hoc sciendum tenetur, agnoscatur peccatum quod maior est contemptus. Tenendum quod dum huiusmodi ignorantia est peccatum de genere suo sicut de aliis actibus ut omissionibus dependet a voluntate, quia quamdiu stat sub actu voluntatis vel in proposito, tamdiu habet rationem peccati. Si vero cessat actus voluntatis quamvis maneat ignorantia, non tamen manet sub ratione peccati, maxime dum voluntas oppositum actum elicit, per quod sibi ignorantia pristina voluntarie displicet ut vult Thomas 1 2e q. 76 ar. 2. Et haec quae dicta sunt de hac ignorantia affectata clare probantur ex dictis de ignorantia crassa et supina, quae in quibusdam ista damnabilior ad peccatum a maiore damnatur affectata. ¶ Sed nunc videamus qui sunt qui hoc peccato peccant, ut sic cognito suo periculo resipiscant. Sunt haec ignorantia affectata sauciati in sextuplici differentia quasi gradibus quibusdam ignorantie differentes.

Sunt enim affectata ignorantia qui rectas veritatis notitiam viarum dei contempnunt dicentes recede a nobis etc. ¶ 2us quidam et si audiant auribus corporis non omnino contempnunt, tamen auribus cordis non suscipiunt, quia meditari quod audierunt mentem commendare nolunt, nolunt quippe cogitare et meditari circa auditum verbum veritatis quod facit suis pedibus, in quibus in non cordibus volunt manducare. De quibus Gregorius in moralibus li. 15 c. 8 ait: Prius omnes deo recede a nobis non verbis sed moribus dicunt qui eum stulte agunt quam deus opus prohibet, quod ad faciunt quasi sine anima omnipotente claudunt. Sed et eius precepto cogitare eum ad se introducere est, ita eius mandatis obsistere, eum a cordis habitatione repellere est. Dicunt ergo recede a nobis, qui ei ad se preberi adductum renuunt, eumque pravis actibus impugnant, etiam si verbis laudare videantur. Dicunt et scientiam viarum tuarum nolumus, quia via dei pax, via dei humilitas, via dei patientia est. Sed quia hoc omnia isti despiciunt, dicunt: Scientiam viarum tuarum nolumus. Dum enim prosperitati vite superbiunt, dum honoribus inflati dum etiam si non habent appetunt, vias dei in cogitatione contempnunt. Certa enim via dei in hac vita humilitas fuit. Ipse enim deus dominus et redemptor noster ad probra ad contumelias, ad passionem venit et adversa huius mundi equanimiter toleravit, prospera fortiter vitavit, ut et prospera doceret etiam vite appeti, et adversa presentis vite non formidare. Sed quia gloriam presentis vite appetunt, ignominiam fugiunt, dicunt mente scientiam viarum tuarum nolumus. Hoc ipse nolunt quod facere contempnunt. ¶ 3us sunt qui omnino salutis monita aure corporis audire nolunt. 2

Et quod opere imitari contempnunt etiam corporalis audire refugiunt, ut dum suorum operum maliciam ignorent salte omissionibus per suis forte factis puniantur. Ubi ipsis dicentes, nec grates fatigatis auribus audiendo doctrinam salutarem, ac in ipsis penitus exaggeratis tu viam iam in diebus audiendis opere nolens imitari. De quibus beatus Gregorius in moralibus li. 15 c. 8 ait: Sunt namque nonnulli qui ex eo quod veritas dicit: Servus qui non cognovit voluntatem domini sui et facit digna plagis vapulabit paucis, et servus sciens voluntatem domini sui et non faciens eam vapulabit multis, Noluit scire quod fa- Luc. 12. g.

Sex gradus ignorantie affectate

Dominica Letare

runt, et qui numquam se vapulaturos ex-
istimant, si nescierunt quod operari debu-
erunt. Sed aliud est nescire, et aliud scire no-
luisse. Nescit namque qui apprehendere
volet et non valet. Ceterum autem ut nesciat
avertit a voce veritatis auditum, iste non nesci-
ens sed contemptor addicitur. Horum aggra-
vatur peccatum per quanto nesciunt contemptus,
quorum doctrinam vite neglectam facti sper-
nunt, sed odio et audire vel cogitare con-
tempnunt. Talis enim est qui scire pedes via
salutis ignorare eligit, non ut ig-
norantes minus peccant, sed ut non
arguentis conscientie remorsu a peccato re-
trahatur, et ita peccandi libido et vo-
luptas integra sit non amaritudine per-
rupta, sed tota libertate peccatis in pace
fruatur. Hic pax peccatorum pessima,
contra quam dicit Ezechias Ysa. 38: Recogitabo omnes
annos meos in amaritudine anime mee.
Domine si sic vivitur et in talibus vita spiritus
mei, corripies me et vivificabis me.
Ecce in pace amaritudo mea amaris-
sima. Horum ignorantia quanto maior, tanto si-
mul peior, in quem ordinatur, quia est ex liber-
tate et libidine peccatis inherere, quod peius
est quam velle penas peccatis debitas iuste
effugere, tanto quoniam quanto malum culpe
superat malum pene. Grave nimis est hoc
peccatum. Et revera nescio quale peccatum huic
preferri potest, quo quis ut libere peccet viam
salutis nescire eligit. Unde et includi-
tur peccatis obstinatorum, quia consequens tale est, scilicet
in eo quod non vult scire viam vite in peccato
salutem eligit a peccato numquam converti. Eligit
enim id quo omnis via conversionis a peccato obstruitur.
Via enim est cognitio peccati et detes-
tatione, sed volens scire legem, non vult scire
se peccare, et ita fuit unde postea se
peccasse non potest recognoscere. Obsti-
natio autem peccati est ipsum peccatum, de quo Dominus
Math. 12 quod non dimittetur, id est difficulter
dimittitur neque in presenti neque in futuro.
In hiis verbis quibus ... est quoniam vir cui
intellectus a deo illuminatus longe est, adul-
terat possidet. Ideo si in nobis aliquid huius
remotis sentimus, conspiciamus quomodo ...
mus ignorantie tenebras ad agnoscendum semitam
salutis toto visu luminis quaeramus, quibus et
venire demum in presenti et gloriam mereamur consequi
in futuro. Amen.

Accepit panes ihesus et cum gratias
egisset distribuit discumbentibus.
Joh. 6. Hodie agitur dies festus,
dies celeberrimus, gaudete. Nam a
leta sollempnis hic dominica nominatur.
Agitur pasca domini, conceptio quodam,
itaque dico gaudete, sed tamen modestia
vestra nota sit omnibus hominibus. Agitur
nobis sollempnitatum maxima, sedem typus
agimus et nos festivitati ornati
moribus, robusti virtutibus. Dedignatur
sollempnitas ista inimicos, squalidos, ma-
culatos. Epulamur siquidem in mensa
magni pascalis convivii cum summo
rege summum pascha verum ipsi sumus
sumpturi. Cibus hic magnus est et mag-
norum est. Crescamus ergo ut magni
fiamus et ita digne manducemus.
Sic enim ait in persona Christi ubi quidam magnus Aug.
Cibus sum grandium, cresce et mandu-
cabis me. Crescamus itaque super omnia nutrimen-
to. Dominus quoque de ab eo dicere ... voce prophetae
dat escam in tempore opportuno. Aperit 144
manum suam et implet omne animal benedic-
tione. Cum ... est et cibus et cibans noster pasca
nostrum. Pasca immolatus est Christus, hoc si-
bi ipse fecit, toto corde sequamur eum, ait
beda, in omni suo actionum itinere
ingressus sit diligentissime contemple-
mur, ut vestigia eius sequi mereamur.
Et idem dicit: Christus mane ... ambu-
lavit et ipse ambulare. 1 Joh. 2. Ceterum
in nobis ipsi ne ... desperemus,
... audire ... gamus
... morbi ... nos ... vastae
... pietatis ... et
medari postulemus. Ceterum in nobis
culpabilis ... mare ... ...
nerat, ab ipso impinguari petremus.
Ipse etenim est qui loquebatur turbe per
reficiende de regno dei liberet. Ipse
eos curabat, plus ab infirmitate lan-
guidos ... Ipse ut petens narrat
evangelium ut pasceret famelicos accepit
panes et cum gratias egisset distribuit
discumbentibus per gratiam. Ave maria.
Primo ... tempore evangelii secundo per eius
allegoriam ... de igno-
rantia affectata. Evangelium. Abiit
ihesus trans mare galilee etc.

Cibavit olim corporaliter xpus salvator noster 4000 hominum. dum accepit 4 panes et actis gratiis primum fregit per manus quoque apostolorum suorum discumbentibus distribuit. Similiter et de piscibus quantum voluit. Cumque ita refecta esset turba ut nedum satu-raretur, verum de reliquiis que superarant septem cophinos implerent. Cibat quoque hodie et cotidie omnipotens fideles spiritualiter dum apostolis utriusque testamenti sumptis per pre-dicatorum suorum ministerium instruit. Quod cum per v panes recte quinque libri moysi primum traditi sunt Augustinus et beda signisse, qui recte ordeacei memorantur propter austeriora legis edicta et integumen-ta litere grossiora, que interiorem spiritualis sensus quasi medullam celabant. Duos denique pisces non inconvenienter novum tes-tamentum intelligi posse autumo, quod per lex amoris est, recte dualitate piscium dulciorum designatur propter duo caritatis precepta in quibus universa lex pendet et prophete mt 22. Cuius insuper carita-te saporosius est quod suo dulcore omnem au-fert amaritudinem, sua suavitate onerosa imposita facit non sentiri moles-ta. Caritas dicit apostolus omnia suffert omnia sustinet, quia paciens est, quia benigna est. Inde est quod dicit ipse dominus iugum meum suave est et onus meum leve, propter caritatem omnia suaviter sufferen-tem mathei 11. Tunc ibidem dominus ipse frangit, dum abdita scripturarum ape-riens sensum eius revelat. Non enim suf-ficiunt ipse verba scripturarum nisi ape-riat ipse qui prius conclaudit ut volu-it per annos in ezech 6 c. Ipse cum est et luce ultro dicitur aperuit eis sensum. Sic vidit iohannes in apocalipsi scripture librum clausum sigillis multis et neminem inve-niri posse qui solveret eius signacula nisi agnum qui occisus est ab origine mundi. Luce 24. Cum eciam in eo recte fregisse intelligitur quod in tempore manifestavit im-pleta que sub misteriorum et figurarum velaminibus ac prophetiarum obscuri-tatibus fuerunt posteriora, hoc in incarna-cione, hoc nativitate, hoc quadragesima, hoc pre-dicatione, hoc miraculis, hoc passione, hoc denique ergo suis resurrectione et ascen-sione. Fractos insuper panes et pisces

per apostolos suos ut beda ait apostolorumque successores cunctis nationibus porrexit ministratos, qui in deum distribuunt coti-dianum cibum deliciosum preparat sine intermis-sione ut ita loquimur verbum dei, nobis viventes cunctis corpore volentibus offert. Quamque super modum culpabiles essent qui multiplicatum a deo cibum fame cos despexissent, et fame consumpti in deserto semper hora extincti. Caveamus fratres ne et nos huius convivio subtrahamus ne in epulatas ... verbum dei et amore audire et in ventre me-moria negligimus. Quidem culpabi-le ignorancia nobis non in merito imputa-bitur. De qua nunc quia dicimus. Audi-endum est sicud triplicem fore. Invincibilem, affectatam, et crassam. De invincibili quia quod non imputatur ad culpam, immo sibi non credit in sanctitate quod in se est, dicit cor-de cognicio nostra est ad salutem. Nec de affectata tenendum est, que affectata ignorancia est ut sit per se ipsum ad finem que bona addatur quod sicut. Sicut que affectata ignorancia periculosius est nisi ille qui et si ea que de acquirenda salute ac vitanda dampnacione debi-tum principiis de penis peccatorum legunt vel audiunt minus tamen credunt nec scripture in ea parte qui vicia dampnat ita ut loquitur consentiunt, non quidem scripturas adulando dumtaxat sicut ait Augustinus in enchiridion sed per suo motu dura quasi molliendo et in leniorem flectendo sentenciam quod putat in eis terribiliter esse dicta quam vera, pu-tantes quod sicut Crisostomus in de compunctione cordis libro primo narrat, terroris causa est in penis exaggerari minas precepti. Non quidem putant tam dura fore futura supplicia quemadmodum minatur scriptura sed ideo ut homines ad malo ..., territi pe-narum immanitate retrahantur, quia si peccatis non timeret, facilius in maiora scelera facinora laberentur. Quique tanto igno-rancie volunt et audire lectiones divine scripture commonicionibus credere nolunt ne forte si animadverterent et ipsi in pravis suis pene ... oblectarentur. Hoc et de hoc ait Crisostomus ... Non credit ex eo quia dicit ... ad explen-da mandata, et ne forte rei videantur contemptus, et consciencie pondere perimuntur ad abiciendum ... aliis, nos metipsos ... intelligere

languis urgemur, ut sepe homines egri
in nimiis febribus agitati, si in aquas
frigidas se posuerint, ad punctum quidem
videntur sibi aliquid consolacionis senciri, intrinsecus
vero corporis sui flammas febrium reparant.
Ita et nos agimus: stimulat consciencia peccatorum,
illorum liberaciones domini apprehendentes cogitacionibus,
[illegible] in dissensione, quare sine non
dicunt apprehensione vero sed adhesione in peccatore.

Verum hec ignorancia est et error, et usque
ad novissima in diffidencie filiis per-
duravit. Nam et Origenes, ut recitat Augustinus
XXI de civitate dei c. [illegible], et eternitatem penarum
inferni negavit, asserens post longa
supplicia eos demones liberandos, et
angelis sanctis sociandos. Similiter errant
de dampnatis. Et hii in nostris temporibus
renovandi erant, in quos ut Paulus ait fines
seculi devenerunt. Unde et premonuit beatus
Petrus apostolus 2 Petri 3: Hoc primum scitote
quod venient in novissimis diebus in decep-
cione illusores iuxta proprias concupiscencias am-
bulantes, dicentes: ubi est promissio aut adventus
eius? scilicet ad iudicandum, puniendum et premiandum.
Ex quo enim patres dormierunt, sic omnia per-
severant ab inicio creature. Quod dicunt non veras
esse comminaciones de mundi dissolucione
penarum eternitate eo quod omnia ab inicio sic
permanent sine nobili permutacione. Ha-
bet sic errantes quod quibus hac sua igno-
rancia in se et aliis obfirmant, tam ex parte
dei quam ex parte culparum. Ex parte dei misericordiam,
ex parte culparum durationis brevitatem
illi extollunt, istos minuunt. Dicunt
enim magna est misericordia domini, de qua psalmista:
Suavis dominus universis et miseraciones
eius super omnia opera eius. Et Exodi 20:
Ego deus zelotes visitans iniquitates
patrum in filios in terciam et quartam generacionem,
et faciens misericordiam in milia. Neque
obliviscetur misereri deus, nec continebit
in ira sua misericordias suas. Abacuc 3. Vult
denique omnes homines salvos fieri, 1 Thimothei 2.
Voluntati autem eius quis resistet? Romanorum 9.
Et mille talia scripture possunt ad commenda-
cionem divine misericordie, cui non quevis tanta
crudelitas, in tam districta ac perpetua
peccatorum punicione, prout in quibusdam sonat
scriptura. Nec est secundum iusticiam tanta
quod puniri possit, quia ut Mathei 7: Eadem
mensura qua mensi fueritis remecietur
vobis. Et Apocalypsis 18: Quantum glorificavit
se et in deliciis fuit, tantum date illi tor-
mentum et luctum. Et Deuteronomii 25: Pro
mensura delicti erit plagarum modus.

Sed non est in qualibet mensura pene secundum
mensuram culpe. Sive vel modice volupta-
tis vel momentanee delectacionis redditur tam
intensa pena et tam longa, puta perpetua.

Sed propter falsitatem sive errorem huius
ignorancie [illegible] testimoniis
certum fundatis, consideremus periculum eius.
Est enim ignorancia ista perniciosissima.
Nam per eam duas homines [illegible]
quod de via salutis lacerando rapit, sed
radicitus de terra viventium evellit, quia
fundamentum sapiencie et bonitatem in cordibus
hominum destruit. Eruamus ei primo
timorem domini, qui est principium sapiencie, Ecclesiastici primo,
et sic quod non est iustificacio, quia timor domini ex-
pellit peccatum, et quia sine timore non poterit
iustificari, Ecclesiastici primo. In timore domini
declinatur a malo, Proverbiorum 16, et qui deum ti-
met nichil negligit, Ecclesiastes 7. De hoc Crisostomus
super primo de compunctione cordis: Dicit illa diabo-
lica deceptio est quod hec ad timorem dicit
homines scriptura et ut absolvat domini iudicii
et futuri supplicii metum et remissionem
vero nos erga obviam reddat et cus-
todia mandatorum, ab hoc duas tales
suggerit sententias et intelligencias huius
ignavias animas [illegible] ut per talem iteracionem
torporis absolvat vigorem, arguendos sine
dubio in iudicio ubi nichil proderit. Evange-
lizabat in super hec ignorancia universa re-
ligionis nostre dogmata. Nam cum tanta terri-
bilia dicta in scriptura in leviore parte son-
uerit ut gratia ipsius decrevit supplicium peccatorum
sive gehennam, quibus dicitur eterna [illegible] in supplicium
eternum [illegible] ob virtutem mi-
norem sumetur, quibus dicitur egressio iusti ac in
vitam eternam, ut ait Augustinus in suo enchiridion,
De quo et Crisostomus: Si putandum est terror
tantum in penis esse exaggeracionis minas propter
[illegible] sicut et de ceteris omnibus mandatis
[illegible] peccatoribus pena ascribitur sic
sencietur. Et si terror tantum et non veritate
supplicia permittuntur, quis est ut eos ho-
[illegible] ad hortandum [illegible] et non
veritatis gratia permittatur. Et si ita di-
vinitus parte sericia [illegible] soluta sunt omnia
nostre religionis dogmata. Sine nichil aliud
omnibus mandatis ac preceptis divinis diuturnis
datis agi dicitur nisi ut bonorum vana spe
homines a pene terrore animus astringat.
Ecce quo ducit hec ignorancia, sive
modicus error in principio quantus est in fine.

Aggravatur vero huius ignorancie dolor
cum dedicarum [illegible] diffundere laborat

in alios illos proferendo que de suis forefactis ministerium aliquod sine magistri presentia
valet, vel falsitate quantum in eis est, ut mittere
habeant in fine complices Et sic magis
lucro videatur quod iam a multitudine per-
petrat. Hij sunt qui tam dant decipiunt
mulierculas, quos ut consensu perira-
hat cauilles quorum fallant affirmat
Putas potuit sit. Non tanta sunt que ita
ipsi vociferant Putas iniquum sit flagi-
cium quod a predicatoribus clamatum.
Non tanta sunt quanta ipsi vociferant. Quod
si scriptura minatur. Neque ipsi si sic se ha-
beret certe ipsi qui predicant vine facti
sunt, vias conuerterent, primo in opibus de
lucris et pacdonis predicarent de qua-
lis viverent vnde viuere haberent Sed ita oportet
ad populum clamare, sicut non vel magna pena
horribilibus minaretur penis a peccatorum
si veritas predicaret passim omnis in se-
ruiendo prouperent. O fili diaboli
quorum cibus est, et serpens callidissime
Effunde viperinum virus quantum vales
non preualebis adversus veritatem dei. Non
tacuit heres predicte apostolus, ait ii ad Thimo. 3.
In nouissimis diebus instabunt tempora pe-
riculosa et erunt homines seipsos amantes
cupidi elati, superbi et amatores
voluptatum plusquam dei, habentes quidem
speciem pietatis per fidem sed et sacra
professione vel per apparentiam religiosi
ut magis decipiant. Virtutem autem eius
abnegantes, que consistit in operibus bonis
Et subditur ad propositum, ex hijs sunt qui
penetrant domos, ut sed non in publi-
co sed in angulis effundant conscientiarum virus
et captiuas ducunt mulierculas, o-
neratas peccatis, decipientes in hijs
que pertinet et ad fidem et ad carnem ut
exponit lyra, scilicet, resistunt veritati,
homines mente corrupti, reprobi circa fidem
Sed hos dilectissimi dimittite hac
de errore de cordibus vestris longe abi-
cite Non enim decipiamus nosmet-
ipsos ait Crisostomus quod non neque alia nobis
pena incredulitatis euenit quam conversant
Non enim potes si inobedientes fuimus manda-
tis Christi, sed et si incredulis suis supplicia
meminebit et id est vtilitatis erit habere
quam eius sedulitatem sed hic intelligit erro-
rem suum qui percedit eum non est tempus
Ve ve illis qui per penam sentiunt quam cre-
dere voluerunt. Clement vnus

frustra pro nichilo agentes, et per angusta
spatia decidentes Errauimus a via veritatis
et iusticie lumen non luxit nobis, sol intelligentie
non ortus est nobis lassati sumus in via iniquitatis
et perdicionis et ambulauimus vias diffici-
les, viam autem domini ignorauimus Sap. v. Sed
sera erit misericordia penitentia hec quia tempus
misericordie sequitur indulgentia, Sed nunc
tempus est hore in prudentia testimonijs veritatis
et factis indubitatis conuincere et ve-
ritatem lucere clarius ostendere ac sic demum
ad omnia eorum obiecta singulariter respondere.
Ergo scriptura in sensu suo litterali ob-
quabilis sit, et non per falsitatem in-
terminatas ut promissiones suspecta Sed
eo patet quia a sacra veritate reuelata, in
summe omnis falsitas compingitur Sicut summe
caliditati omnis frigiditas Ideo ipsa
veritas ait mathei v. Amen i. fideliter
dico vobis donec transeat celum et terra iota
vnum aut vnus apex non preteribit a lege
donec omnia fiant sed in lege scripta contra Johannis x.
Non potest solui scriptura contra mathei xxiiij
Quod si falsas penas deus predicit quo illi
negare vel mitigare conantur, ut omne
excluderet dubium, et omnem excluderet frustra
receptam, omnis qui presumptionis arguetur et
temeritatis, quia verba eius veritatis sunt clara,
apta et in nulla parte ambigua de futuris per-
catorum suppliciis nunquam finiendis, ceterisque
iudicium vite perditionis concomitantibus et
sequentibus in largiore parte quam penam. Sic
prouerbium addidit Celum et terra transibunt
verba mea non transibunt Et quod mirum si
verbum dei ipso celo firmius est, quia celum opus
vi est verbum domini celi firmati sunt in quo propheta
Et ad hebreos primo ait apostolus Portans
omnia verbo virtutis sue, Nec est dubitandum
si promissa vel comminata reddere paulisper
tardat, quia ut petrus ait ii petri 3. Non
tardat deus promissis sed quia non desi-
derans sed patienter agit propter nos, nolens
aliquos perire sed omnes ad penitentiam redire, quia
apud deum mille anni sicut dies vnus
Veniet autem dies domini sicut fur in quo celi
magno impetu transient, et elementa ca-
lore soluentur etc. Ne demum apostolus qui
humano spiritu aliquid diceret quam veritas
habeat contrarium esse credatur, audi paulum
ad romanos xv dicentem Non audeo aliquid
loqui eorum que per me non efficit Christus
Et ii corinthiorum v. pro Christo legatione fungimur

tamquam deo exhortante per nos. Huius dicit
idem de tribunali Christi. Omnes enim stat
... nos manifestari oportet. Et iterum
Non possumus aliquid adversus veritatem
sed pro veritate 2 Cor 13. Et ad Galatas primo
Licet nos aut angelus de celo evange-
lizet vobis preter id quod evangelizavimus
vobis, anathema sit. Idem. Evangelium quod evan-
gelizatum est a me non accepi ab homine
sed per revelationem Ihesu Christi. Ad Thessalonicenses
quarta epistola prima c. 2 cum accepissetis a nobis
verbum auditus dei ... addit enim
hic spernit aliud sed exponendo quod a
me dicta sunt non hominem spernit sed deum
qui etiam dedit spiritum sanctum suum nobis.
Multa ad idem colligi possent que la-
cius in de firmitate fidei conscripta sunt.
De multis itaque hic pauca sufficiant.
Ex quibus indubitate fide teneamus
quod constituit penas in futuro pravis
infligendas [illegible] lege [illegible]
expressa sunt patent. Qui sic oculus non
vidit [illegible] que preparavit diligentibus se,
ita ut in cor hominis ascendit quantas
penas luent pro suis peccatis pravi qui
post hanc vitam infligetur mors perpetua
sicut per merita gloria sempiterna. De quo post
dicetur. // Sed et si [illegible] nondum expe-
rimentum quod vera, credamus eidem pro ea
que in sacra scriptura teste didicimus. Ex
quibus clare intelligitur quanta verita-
te expertus est deus quam graves pro peccatis
ad penam non confugiens ea que per scripturas
comminatus est ... per hunc ... et ... ...
... penas pro ... peccatis que humano
iudicio modica reputantur inflixit.
1 Et a primo nostre progenitore sumo-
mus sumamus principium. Adam enim mea-
rum ... hoc deceptus est errore, putabat
veniale esse divinum preceptum transgressionem
cui tamen deus penam mortis adiecit,
ideo quod inter transgredientem cognovit
non quod esse mortua ut vult Augustinus
super genesim li. ... [illegible] minus ponderans
Dist. 22 l. 2 sent. comminationem dei, comedit de cibo
vetito et mortuus est ipse, et necessi-
tatem moriendi toti suo intulit poste-
2 ritati, ut [illegible] male experimur. // Noe
non crediderunt universi filii hominum qui
comminatum diluvium [illegible] vos 2 ...
sicut qui opera minavit et sic [illegible]
[illegible] genesis 7. Quando loth viri 3
et [illegible] ... laudes [illegible] domini ad fu-
gam hortabatur et in Sodomitis ignis
et sulphuris pena acceperunt. genesis 19
// Uxor quoque eius exiens post virum quod 4
mandatum angelorum ne post tergum
respiceret, respexit retro et versa est
in statuam salis ibidem. // Precepit 5
Moyses grandinem in crastino futuram
pharaoni et servis suis, qui constitutum
erat quicquid in agris inveniret ab
homine usque ad pecus. Et qui neglexe-
runt sermonem domini dimiserunt servos
suos et iumenta in agris, viderunt in-
teritum eorum ex grandine. Exod. 9.
Pharao quoque et incredulus fuit 6
verbis domini per Moysen et signis ac
portentis submersus est in mari rubro
cum curribus suis equitibus et universis
suis exercitibus ita ut ne unus quidem
remaneret. Exod. 14. // Obtulere 7
Nadab et Abiu filii Aaron ignem
alienum quod preceptum domini et ignis egres-
sus est a domino combussit eos. Levit. 10.
Collegit homo in deserto ligna 8
in die sabbati et iussu domini lapidatus
est. Num. 15. Chore cum ducentis 9
40 viris levitis sacerdotium sibi in-
bite ambiebat, et ignis devoravit 10
eos. // Dathan quoque et Abiron cum mur-
muraret contra Moysen cum omnibus ad
se pertinentibus a terra absorpti vivi
descenderunt in infernum. Num. 16. // Mur- 11
muravit populus sequenti die [illegible] pecca-
tum istum adversus Moysen et consump-
sit incendium 14700. Num. 17. Mur- 12
muravit populus contra dominum et mortui
sunt in deserto 603440. Num. 21.
Fornicati sunt filii Israel cum filiabus 13
Moab et initiati sunt beelphegor et
suspensi sunt principes multi in patibulis
occisique 24000. Num. 24. Desi-
et tempus si cuncta que scriptura de hac
re testatur narrare presumpsero. Transi-
go horrendas pravorum penas quas libri
Iosue, Iudicum, Regum, Paralipomenon
et 5 libri continent. // Ad paucis-
sima declarandum David in sua

12 sibi complacens peccavit, fecit enim po-
pulum, idcirco fecit pestilentiam in die uno
talionem pro David 70000 virorum
et per ultro. ¶ Propheta quidam missus
14 a domino ad bethel ut prophetaret contra
peccata ... impleto est, receptusque manda-
to a domino ut nec panem comederet nec
aquam biberet donec rediret. Deceptus
ab alio sene propheta qui mendaciter dixit
se ab angelo missionem accepisse ut eum
reduceret, pransus est. Comedit et in eodem
itinere a leone occisus est 3 Reg 13. Re-
15 ducta domus archa dei de domo ami-
nadab, imposita super plaustrum novum
extendit Oza manum et tenuit eam
quia calcitrabant boves et declinaverant
archa, et percussus est a domino super temeritate
sua et mortuus est ibi 2 Reg 6. ¶ Propter
penas quas prophete predixerunt prodigiis
commissis et crudeles in stragis, pestilentiis et
fame, de quibus omnibus non unum cecidit in
terra, sed omnia impleta sunt, ut patet legenti
scripturas, cum non reddiderunt filii
israel domino omnes, primo 10 tribus per
salmanasar regem, deinde tribus iuda
et beniamin per nabuchodonosor fue-
runt translati, et ita penas expertis quas
credere noluerunt. ¶ Dominus denique sim-
plicitate ... plorans predixit eius
destructionem que per titum et vespasia-
num completa est Luce 19. Nec ... in ho-
dierno die ... ¶ Possem
adducere penam ananie et saphire
actuum 4 capitulo 5 et multa ex apocalip-
si, sed sufficiant tanta commemorasse

71 ¶ Feria 4 post letare

Ego in hunc mundum veni ut qui non vi-
dent videant et qui vident ceci fiant
Joh. 9 in fine evangelii. ¶ Complures
nobis scriptura commemorat sapientias, terrenam
et celestem, carnalem et spiritualem, anima-
lem et divinam, que ad invicem sunt contrarie, quarum
oppositas habent origines, contrarias proprie-
tates, dissimiles effectus, ut se comparent
in eodem. Oppositas habent origines quia
sapientia christi de sursum est a patre luminum
descendens Jac 3. Sapientia vero carnis de
terra est diabolica et animalis ibidem. Qui est de
terra et de terra loquitur ait baptista Joh 3.
Contrarias proprietates, quia una quelibet
... Ista alta sapit, et ideo ista inflat,
illa quia caritate communitur edificat. Ef- Ro 12 1 cor 8
fectus contrarios quia prudentia carnis mors,
prudentia spiritus vita et pax Ro 8. Non
se comparantur in eodem, sed se mutuo ex-
pellunt, hinc 1 cor 3 dicit apostolus: Si quis vestrum
videtur sapiens esse in hoc seculo, stultus fiat ut
sit sapiens, sed deo. ¶ Est ergo sapientia huius
seculi secundum veritatem non sapientia sed cecitas
quia eodem ibidem teste Sapientia huius mundi
stultitia est apud deum. Nec mirum quia
qui in tenebris ambulat et si oculos habeat
videre non valet, quia tenebre obcecaverunt
oculos eius. ... ad lucem que christus est
non pervenit, in tenebris ambulat. Sed e regione
qui lucem que christus est sequitur non ambulat in tenebris
Joh 8. ¶ Cecitatem ergo sunt et esse noluit hu-
mana sapientia mundi apud se ipsos
sapientes sua estimacione videntes. Et
ideo ad veram sapientiam inepti. Nec eis il-
luminari desiderat, qui eam se illuminatum pu-
tat. Ceci sunt et se cecos estimant qui
vera sapientia carent, et in oculis suis ...
runt apud se ... sunt et hii ad illumina-
cionem apti. Dicente salvatore de vera
sapientia: Abscondisti eam a sapientibus et
revelasti eam parvulis Mt 11. Tales erant
parvulos loquor advenientes ... visum reci-
piunt. Male videntes erant, qui sub fuerunt
pharisei ... secundum verbum christi Ego
in hunc mundum veni ut qui non vident videant. Quae
dicuntur ... plane evangelium, 2o in ...
moralis ... diviso. Ego
in hunc mundum veni etc. Ceci apud se
videntes sapientes in oculis suis advenien-
te domino expectant. Venit dominus ad illu-
minandum, quare nobis per scripturam ut

suos predicatores minatur. Quia sic bonis
omnia cooperantur in bonum, ita econtrario malis
omnia in malum. Unde et in scripturis et in
dei predicatione non querunt deum, sed semper
se, quo quod sibi placet complacione
exemplaris inveniant in scripturis quo
scriptura veniente suis motibus et de-
sideriis capitur, veritas scripture quae hu-
milibus illucescat, istis occultatur et te-
nebrescit, et ut ysidorus ait ibi obtene-
bratur ubi illuminari debuerunt, sicut
habet glossa quod dicitur ignorantie affectate
Est enim glossa quod dicitur ignorantie affecta-
te eorum quod et si vel ut in sermone xxv° Amen

72 Feria sexta post letare

Tollite lapidem Joh xj Lapi-
dem istum quo mortuus in sepulcro
clauditur peccati consuetudinem vobis
interpretari in alio huius evangelii sermone reco-
lo, Habet enim prior sermo mortuus
detinetur et magis in dies aggravatur
sicut quatriduanus in mor[te] la[zarus] et si [mortuus] peccatum quod
per penitenciam deletum non fuerit suo pondere
ad aliud trahit Hec consuetudo prior que
per lapidem ponderosum per monela si-
gula [con]gravatur. Sed modo placet per
lapidem intelligere christum de quo ipse teste
matthei xxj scriptum est in ps Lapidem quem repro-
baverunt edificantes hic factus est in caput
anguli, Hic lapis pondere suo peccatores
quosdam, quod nec [con]venit tollere non est
ut prior valiat sustentare Sed mirum
si dixerimus lapidem christum essentia peccatoribus
[con]venire quod nulli dubium est enim conterere
Neque enim prior venit sed ipse lapis
iste cadens conterunt et contritum indicium
sui pondere tenent Meminisse
sicut ipse dominus dicente matthei xxj quidam super
hunc lapidem peccatores cadunt et con-
fringentur Conteruntur at super quos
ipse cadit Cadit super lapidem qui
fidei structuram super huius fundamen-
tum erexit Et non violata fide, per
peccatum mortale lubricitate cadit, hic
quidem confringitur, sed non omnino conteritur
et facilius per fidem quam adhuc tenet

ligni conformem reparatur Cum vero per peccatum in-
fidelitatis labitur, non solum lapidem cadit
a quo omnino iam desinit esse, sed super eum ca-
dit lapis, et contritum pondere indicium
in peccatoribus manebit Unde vix poterit re-
formari, tenet quod quousque infide-
litate perdurabit Nec tamen omnino de-
perandum est, quia si voluit quod tibi est infi-
delitate deponere et ita a se lapidem gra-
vantem removere, potens est deus contritum
reintegrare, qui potentem potuit mor-
tuum de sepulcro, sublato prius lapide
renovare Ut itaque faciamus admoniti
est hortatur in iusto dominus dicens Tollite la-
pidem Et quia dominus mandat prius evangelium
sermonis repetendo 2° post nam prius dimissa
Tollite lapidem Audistis quam grave
cadunt laquum qui per glossa ignorantie af-
fectate quod dicitur delinquunt, qui usque ad
infidelitatis peccatum perducunt Ut non infes-
te a lapide christo conterunt Sed valde con-
solatorium est quod contritos potens est deus
reparare Sed tamen ipse noverit lapidem sero
terentem, pondus sed dominum indicium admo-
nere Removet igitur se ab infidelitate
atque detestabili errore resiliat ut sermo
dicitur sicut luce 26 d. Monet dominus
tale suare si in novit mutare culpa
Exemplis quoque ego in consideratione vel peccato
di libidine per infidelitatem veniat super
se lapidem ypm lapsu cognoverit, rece-
dat ab errore, affectatam periat ig-
norantiam, apprehendat veritatem et ne
rebuditur confracta eius solidari et ad
recipiendam veniam reparare Sed ut si-
cerius fieri possit tempus mee est corporis qui
tenent errat testimoniis veritatis et
facti indubitabilis vel ut ex contra le-
tare usque in fine

73 Dominica in passione

Nonne bene dicimus nos quia sama-
ritanus es et demonium habes Joh 8
Quamvis dilectissimi altius mo-
neat decursus ad celestium munera
solemnia exspectanda, nos preces videant
precipua. Eo tempore presenti nobis lux
et congruit, quo veneranda Christi passio-
nis misterium, nostre redempcionis quater-
na celebritate annua recolemus. Si
enim ut Bernardus asserit, sic ad deum patrem
pro nobis accessus, ubi unigenitus dei sine
intermissione pro nobis assistens interpellat
pro nobis, largiter et voluntate ostendit, quanto
magis nunc ... eius de lateris apertio-
ne et vulnerum impressione et mente
recolimus et voce predicamus. Si
tamen cordis intima compassione amplex-
imur et tamquam fasciculum mirre inter ca-
Cant 1o ticorum sponsa locum ipsius dilectum redemptorem
intellectus et affectus duo ante nostre oculos
commoratur. Ad huius passionis
tempore specialiter augetur misterium, et rebus ve-
niam petere et gratiam condonari. Ad hoc
specialiter adest ipse redemptor noster Christus, quem
iudei pro ... intellectum emina-
tes verum dixerunt. Adest siquidem suis
cultoribus adiutor et defensor contra ini-
micum, quia demonium habes. Adest salvator et
medicus quia verus samaritanus. Hic quidem
dominum, non deum, non rectorem, non pos-
sessorem, non amicum, sed iudaica blas-
phemabat invidia. Hic est cui pedibus suis
subiectum sit tremulum sit victum sit mortis
sui triumpho armis omnibus spoliatum.
Est quoque samaritanus, non legem solvens
sed implens, non barbarus sed medicus, non
spolians sed ditans, qui spoliatum et se-
Luc 10 mivivum hominem ab Jerusalem ad Jericho
descendentem vulnera, proprii sanguinis
sui balsamo linivit, et in iumento proprii
corporis impositum de latronum insidiis in
ovile salutis deportavit. Nos itaque
... salutis immemores de celo dormi-
at. Nos parcissimo tempore neglegentes sus-
at si moribus emendari in oratione merito
... purgari, populus suppliciis ...
Hebr nostre aspiciamus in auctorem fidei nostre et
consummatorem Christum, qui proposito sibi
gaudio sed fruicionis quoniam ... potiorem
superiorem ..., non habuit nostre sibi pati
et tamen pro nobis sustinuit crucem confusi-

one contempta habens etc. Ad hoc enim omnia
non una die sed se deputaverunt, quibus
legendo et cantando sponsi sui agonem mi-
sericordia commemorat passionem Christi, ... ro
sit exegerat, cum ab ipso die hesterna
sed quo ... conspirabat, consilio et con-
silio crucifigere non cessabant. De quibus
et hoc eciam ... hodiernum commemorat evangelium
Nonne bene dicimus nos etc. Pro gratia autem
Ad hoc euangelium in brevissima postilla di-
cabo, secundum ... congruentia modum
meditandi passionem dominicam ostendabo
Circa primum hoc commemorandum est pro cuius
intellectu quod contra hoc ut dicitur dominica
passionem commemorare incipit, ... causas
passionis Christi ... et tempore et modo
... pena ... aperit. Hic enim in tempore fuit
innocencia vite et doctrine veritas in
iudeis ac odium mortale et pertinax in-
fidelitas. Ille pro veritate vite et doctrine
contra perdicata mortuus est, ... pro
... contempta invidia quo veritati sibi contrarie
perdicanee mortem intulerunt. Hic con-
tingunt ... vite innocencia ... ipso
etc. ut probabit textus quid ... est cum
ex vobis arguet me etc. Ubi patuit
quanta evidencia vite sue dixit innocencia
omnibus, quanta constancia veritate docuit, patris
honorem defendit, suum neglexit, odium
mortale impiissimorum iudeorum incurrit
ac tandem per iusticia moriens, omnium corda dile-
xit iusticiam, qui suis meritis per fidem
formata perpetue se reddat veritati per
ipsum predicate mente et opere adheren-
tes. Tantum de primo. Circa secundum dominice
passionis perpetuissima ac devota semper
meditacione huius presentis diebus adesse
nos condecet, quibus ut audistis impudentis-
simi iudei dominum redemptorem nostrum consilio
et lingua crucifixerunt dicentes Nonne
bene dicimus etc. et sic a iusto itaque est ut
quem ipsi expulerunt nos suscipiamus, quem
ipsi blasphemaverunt nos honoremus, quem
ipsi occiderunt eius nos ... compuncto
corde pertractando compatiamur. Hoc enim est
quod ut Leo ait nil mirabilius est ut in principio
passionis sue ... ipsum tradidit vo-
luntati eorum usque ad ... extre-
sine ... clausula quod communis
meditatur usque ad sequentem ...

Ab i° g° die cogitabat ut i'ficerent
eu Joh xi C Cōsiliū pessimū fu-
nestorū potifcū z phariseorū, nō q̄de
ho° s; alia die p9 lazari suscitacōe
q̄ꝺ descri̇bit ewa^ta, i q̄ morte dn̄s
pma morte excep̄t sua; quā summ⁹ sac-
dos caypha̅ pnūt q̄sencientib9 ceteris in
dicēs expedit vob ut vn9 zc̄ Causā
cā iudelis sue hāc attulert q̄z si hō
ista sig̃ facit si dimittim⁹ eū sic z vi-
uere z sig̃ facientē, oēs c̄deri̇ i eū et
ita poplus nos nō venerabit, sic ut ipse s;
despiciet, ut ult̄ nob sua mistrabunt
Et ita q̄d q̄scipit z d̄ sit in hoie uno
p̄talia p̄dcā, sh° q̄da iō habebat, s;
v̄b̄ mendaib; q̄da honestate pferē-
tib9 palliabat et̄ di̇ ei publico bono
q̄suleret aint, ne venient rōni et tol-
lat nr̄m locū i tēplū destruet z ge-
tē dispget Cuiz° q̄z iudei rege
nos q̄stituisse p̄p̄m̄ q̄ eos p̄hibuerit
J Ez o cera sic ambicio ac cadip ma-
lorū aua^a, tuā p̄tudēcia ouū putās
extingue vera de rebg simāz Crimb
nō vidēt p̄dītos hoies rōnos nō ti-
muisse ut bono publico s; sue aua^e
z ambicōi q̄sulusse Alio q̄n nō hui
dāpnaret q̄ cesari q̄ cesari sic dare
Joh 6 frequar q̄ nedū regnū fugit honoē
s; z iudicandi repulit ptatem E ho
igr q̄b me q̄stituit iudicē ꝺ dimpcie
sr̄ vos hore sz c° Et si rex fieri se
voluisse gaude debuerant ut timere
rōnos, q̄ ipse testaris ista sig̃ facit
sr̄ mae fere, iferm̄ demones celū
z angelos ptate accepit Iudēq; z aro-
manos liberare nō potuit ° Pro gō p
rōnos s; sm̄ hoie z auaricia timore
ce iudicabat Sic p9 clarissime patuit °
decepit p̄dūm̄ suat Crudēctamgi-
sunt iusti quū timet z nob z q̄tiq̄ē
opibg nr̄s, z iffecerat nob pcā logis
z i famat i nos pcā discipline nr̄e
puidetur sic sūat dei hre, z filiū dei se
nōiat Brauis ē nobis ad videndū
qm̄ dissiles ē aliis vita i9 tanq̄ nuga-
ces estimati sum9 ab i°, abstinet se
a viis nr̄is tanq̄ ab immundiciis gtat
se p̄rem hre deū. videam9 si simones
i9 vera sint Si ei ē ve9 dei filius susti-
piet illū z liberabit eū de manibg
q̄riorū Cōmuelia z tormēto i'rogem9
eū Dc̄ morte hūpissima cōdemp-
nem9 eū Erit h' cā cōdēpnacōis huius
ti, pp q̄m ab i° die cogitabat ut i-
terficeret eū s; sz q̄ue ca ocideret
iudicio de q̄bg p̄ gra Aue maria
Reiterat° ewangeliū unde deuiq̄ sip̄
Ab i° gō die zc̄ Cogitauerunt iū
dudū media q̄bg morte nō q̄tebat
s; impessima i'ficerent Sine dn̄ice
passiois histo^a manifestat Cū a s;
ab hac die vitā p̄simuere, oio ad
crucifixionē p̄ducē nō valere Uero
hystoriā ab huius q̄ dn̄s p9 nouissima
cena passus ē i'ripiā ab eo loco quo
iohēs icipit Statim ad p̄mo hystoria
zc̄ ut i'fra i passioe folio z

75
D̄nica in palmis

Dicite filie syon Ecce rex tuus
venit t' mansuetus zacharie 9 mt' 21
Duas res s̄m̄ apparenciā val-
de repugnātes scia mr ecclia hodie
sic indigit, p̄cessionē s; z dn̄ica pas-
sionē, p̄cessio plausū hēt ut i'gt
ber° s; de h° festo si passio planctū
Et q̄d ē merito ho° repērat p̄cessio
q̄ ho° fiat ē, passio vō i sequēti sep-
tima subseruata Sz ut mire si eccla
i sposi sui sponi hēt sincerado ho°
agit q̄d dn̄s operando exhibuit
Crist nāq; regia i'tronizacio ad
sua passionē ordinat° In passioē
sua regnū sperauit actū, cō vel ung°
ad .ca. rex appellari, z ut rex voluit
suscipi ut sic pala ondēt q̄ls regnū
suscepe i hūc mundū venisset Olim
q̄sitg a turba ut raperet in regem
ac p̄pto s̄m9 mundi gl'ai, zparet, fugit
i monte solg Joh 6 q̄z regnū eig nō
fuit ex h° mundo Adueniente vō pas-
sionis hore, ita sibi regiū honorē ex-
hiberi voluit, ut si hoies tacuissent
lapides clamassent Sed ipse p̄hibe-
tibg iudeis viudit ¶ Principalis actg
regis ē bellare p̄ pace subditorū Ra
z filii isrl̄ cōiunct petierut regem
sibi dari a samuele p̄pha, ut egre-
deret° añ eos, z pugnaret bella eorū
p̄ eis 1 Rg 8 C Venit itaq; rex n̄r x̄s

in hunc mundum ut fortis ille armatus
humani generis spoliatorem ac mortalem
tirannum fortior ipse debellaret, et
omnia eius spolia diriperet, sicque pa-
tria perdita humano generi restauraret.
Venit agressurus cum dyabolo in re-
gio apparatu circumseptus undique be-
nedictionibus turbis ut per passionis
ignominiam et mortis proprie triumpharet
sicut scriptum est in die belli stanti, velut
regia purpura, corona spinea et
sceptro arundineo. Arripuit arma-
turam, non ferrum tela aut gladium, ga-
leam loricam et scutum sed crucem clavos
lanceam, vestes flagella columpnam.
Hiis pugnavit hiis et triumphavit,
non feriendo sed sustinendo, non iratus vi-
dicando sed liberaliter satisfaciendo, non
violentia potentie exercendo sed in multa
paciencia et mansuetudine mortis sup-
plicium degustando. Ad cuius consideracio-
nem nos scilicet ecclesia admonet et
cantat dicens: Ecce rex tuus venit
tibi mansuetus. Require Ave maria
Reperitur etiam in postilla plane
super lucam. Circa me volo alias
passionis historiam declarasse plani-
us et in certa tractatu, cum totum re-
liquum diei et noctis officium non sit
de sermone, hoc est passionem contemplare quam
non sermonem proprio recepi deligenter in-
serere. Dupliciter ad nostri contemplationem [illegible] Cepit
ihesus etc. Quis tanta tristicia non se humi-
liat, si tibi primo eam assumpsit, nec
ei cognitus corde motiva. Quibus enim
ab initio conceptionis diebus nouit etc.
ut in passione. Nec eciam de satisfactione
plenissima cogitat quod non est accipien-
da super equalitatem Sed pro nobis
super quam maius in persona digna
modica pati. Sed indigna multa etc.
Rationes ad dicit non est passio
omnium passionum super precium etc.

76 Feria secunda post palmas

Jhesum tradidit voluntati eorum

Sermo de passione domini abbreviatus
ex alio sermone longo historiali

Jhesum tradidit voluntati eorum luce 23.
Circa istud verbum evangelii luce quod breuis-
sime quidem sed compendiosissime
dominice passionis amaritudinem iudeorum
malignitatem, iudeorum furorem ad
literam exprimit Assumpta sunt in corpore
ut aliqua dicendorum de passione ipsa quam
dominus noster ihesus christus hodierna die pro hu-
mani generis redempcione sua sponte dignatus
est misericorditer sustinere. Nam uberi cura
legebatur quod ibi in ezechielis visione mi-
rabili per vitulum designatur, quia christus
sacrificium quod in cruce pro nobis immolari
voluit, quod per vitulum holocaustum fi-
gurabatur, ut tangit apostolus ad hebreos 9
clarius describit. Volens breui compen-
dio passionis christi multiplicitatem
et amaritudinem inauditam exprimere
hac voce usus est scilicet Jhesum tradidit
voluntati eorum. Haut dubium quin pro-
latus crudelium iudeorum non potest sibi
visus est dare ad mortem nostram. Et Johannes
Tradidit eis ihesum flagellis cesum
ut crucifigeretur, sed magis aliquid dixit
ihesum tradidit voluntati eorum, ut ne-
dum crucifigendum, sed omni sue crudelitatis
scabie in eum retorquentes, omni volun-
tati sue furore ac sanguinaria sua
intencione dominum sanguine, obprobriis con-
tumeliis, blasfemiis, infamia, sputis,
scrupis, tormentis et afflictionibus om-
nifaria saciaret. Cum nunquam tanta
a seculo crudelitate legimus aliquando
patrie proditor, civium depopulator,
latro publicus, in fures sicarius, pa-
rentum interemptor, aut quibuslibet facino-
rosus, ita suis inimicis a iusto iudi-
ce traditus legitur, ut omni sue invidie
intencionem crudeliter satisfaceret. Et quamvis lex
extremo iudicio iubet supplicio mori
cum crimine temporis ad supplicium statuit
ut quis per iusticiam crimine non lex salva
in omissionis determinato modo una cum
ut iste medius iusticia a una sit quantum
non iusticia sed crudelitatis dicenda est, si
pareret. Et ideo etiam de latronibus cum
duo crucifixis actum fore comprobatur

Nu 21 de spinis legitur quod sunt bal baiularunt
cruces qui flagellati qui spinis coronati
qui cruci affixi blasfemiis et irrisionibus
illusi qui felle et aceto potati fuerunt
et certa hinc nos Bolh incores dus, commo-
tentie inde ipse traditor et crucifixores
eius prohibet testimonium, neque crucifigi
iubetur sed per eius suis modis nulla exhibet
Magis ac rabidorum canum desiderio ad
vota traditur discerpendus. Hec omnia variis
modis ad facere primendum gerunt, ueo
eum agnoscit ad comparandum Bene olim per
regnum prophetam David in ps 21 ipso dum
sic dicit Ego sum vermis et non homo opp-
robrium hominum et abiectio plebis Omnes
videntes me deriserunt me locuti sunt
labiis et moverunt caput Et Circum-
dederunt me canes multi et consilium
malignantium obsedit sunt Et ipso 69
Multiplicati sunt super capillos capitis
mei qui oderunt me gratis Confortati sunt
qui persecuti sunt me inimici mei iniuste
que non rapui tunc exsolvebam Quoniam propter
te sustinui opprobrium, operuit confusio
faciem meam Extraneus factus sum fratribus
meis et peregrinus filiis matris mee
Adversum me loquebantur qui sedebant in por-
ta et in me psallebant qui bibebant vinum
Et sustinui qui simul contristaretur et non fuit
qui consolaretur et non inveni Hec omnia et
figura in facta specificanda ferorum besti-
arum opera, efferaque ut breviter in unum
colligi poterat comprehendum, per hiis enim
viris illum tradidit voluntati eorum
Cupientibus ergo nobis hanc dominum crude-
lissima tradicione dum ut depti, ordo
devote contemplacionis crucem dominum illud
vide, et mente cum pia compassione affici
cupiendum nobis est per affectum eloga-
cione a civitate illius terrena, ubi
frequentia terrenorum hominum habitat, ubi
delicie et pompe seculi lasciviunt, cum
non invenitur Christus per compassionem cruci-
fixus in terra secundum venerandum dicit Job
28 Sic hortatur apostolus ad Hebr 13 Exe-
amus igitur ad eum extra castra, improperium
eius portantes Eundum est ad eum in lo-
co calvarie, in loco calvarie et mortis

sceleratorum carnis, in loco gentis et ne-
cis ubi inde contuitu inspiciamus
salutiferam crucem, quam protulit pro
nostre redempcionis, ut dominus ihesus quem
in populus iudeorum tradidit voluntati ne-
quissime iudeorum ad ignominio-
sissimam mortem crucis, nunc volunta-
rie fidelium comparem tradi dignetur
benignissimus pater ad plenitudinem
gracie compassionis Quoniam etiam ac
si sic exprimeremus gloriosa illa dei
genitrix perpetua virgine viriliter consta[n]
unigenito suo assistente et anima compas-
sionis gladio transfixo dolores et
languores immo cordis sui filii
aspiciente, ac omnibus eidem suo filio
compatientibus misericordie sue sinum
expandente Nunc ut nobis aditus ad
eundem pro nobis crucifixum compunctio-
nis quo spiritu impetret, qui diviti cordi
non educunt profluentes lacrimas
devocius, impetremus dicentes eidem pro
filio Pater noster Ave maria —
Item putat brevi sermone dominice
passionis misterium evolvi posse, igno-
rat quod huic sacramento cum ipsa
redempcionis sceleri misterium fuit ac in
historiis prophetis legalibus adumbra-
cionibus, et sacrificiis, ut dicit Leo papa
in sermone De quia nec diebus tota sufficeret
ad historie declaracionem, quemadmodum
doctores sunt proclamatum hec vix decla-
rare conati sunt Ideo in hoc sermone
brevi statim historiam tantum breviter
prosequi, non tamen de eo ad virum sed in
insistere quoniam inde sunt tempore veritatem
et quia ad monendos nostros affectus prout
doctorum declarare Post historiam
vero sermone hec dicendi copiam misteriorum
aliquis amplificando et exhortando superad-
dere Quoniam ut et o christiani
non vero comprehendentes flebiles expet-
tare, sed recto spiritu corde toto audi-
tere, sed duricia cordis emollire
non possunt, frustra vero mulcet
affectum Non est in humane sapiencie persua-
sibilibus verbis et fidei predicacio, sed in vir-
tute dei sermonis Narracio dei

e. i.ª et non stabilis cordis compunctio, quam non magis rei veritas quam dicentis contrahat modus. Tepida quoque primo vero iª est dilectio quam ad compassionem non mors amici illata flectit, nisi carminibus lugubribus muniatur. Ut igitur salubris in vobis et stabilis compassionis contracta Christi passio non mera verba gerit, duo rogo firma fide ac memoria cordi vestro imprimite. Primum quod nichil de hac passione in sacra scriptura per quandam fraudem ad animi compassionem contrahendam austerius quam fuerit positum esse. Aut Christum aliquid foris apparentem quod finxisse seu simulasse, quod secundum veritatem intus et esse passus non sit. Hec disputata manifeste heresis est inedita. Et quamquam asserentibus sacris scriptoribus de vero veritatis legitur vel auditur, hoc diffusius cogitate quod nichil apparuerit fore intus secundum omnium evangelistarum assertum sermonibus quam veritas in expressa verbis, quod non tante poterat Christus fragilis quanta fuere in veritate. Unde quidam doctor in explanatione fidei ita ait: Passus est filius dei non putative sed vere omnia que scriptura testatur, scilicet secundum id quod pati poterat, id est natura assumpta. Multa ad idem allegat magister in libro 3 distinctione 14. Cum igitur dicere Christum aliquid expressisse in signis facto simulasse non credit hoc infinita infallibilique expressa veritate dei de scriptura. Credendum ergo quod audieris Christum fuisse passum, cogitabilem eum longe magis passum et dolores doluisse quam ut calamo scribi vel quibus exprimi lingua possit. Secundo est ut semper corde cogites ineffabilem maiestatem, excellentiam, dignitatem et innocentiam patientis Christi. Nec cogites hunc tamquam aliquem hominem miserandum, sed omnipotentem dominum omnipotentem deum, patris eterni coeternum et consubstantialem filium, per quem omnia creavit, qui portat omnia verbo virtutis sue, quam qui advertit ad hoc primo, et maior est iniuria illata principi quam eadem si infertur populari, magis reputatur et velut infinita quibus iniuria ...

occasione creatura excedente illatam. Nec obest quod secundum assumptam naturam talem passus est, non secundum divinam, quoniam sicut actiones Christi secundum utramque naturam supposito attribuuntur, ita et passiones. Itaque qui non cogitaverit humanam naturam in Christo fore passam, sed Christum passum esse in supposito divino, deum ipsum dei verum. Unde hec est vera ... de passione et ... considerari posset. Hiis premissis ad historiam procedamus. Circa imprimis ab hiis que post cenam novissimam passus est, dividendo eam secundum 3 que acerbitatem passionis principaliter intulere. Primo interior afflictio passionem eius decoris precessit. 2º corporalis et exterior attritio ex iudaica persecutione consequens. 3º condolens passio Christi passionem per manus gentilium consumavit. Circa primum manifestationem ait Johannes: Egressus est Jhesus cum discipulis suis trans torrentem Cedron. Lucas: ibat secundum consuetudinem in montem Olivarum. Egressus igitur de grandi cenaculo ... mundi redemptor sacratissima illa cena sua, in qua ... suis admirabili sacramento tradidit memoriale corporis passionis ... consumate dilectionis, pignus future beatitudinis. Expleto denique sermone consolatorio quo pusillum discipulorum gregem quem elegit fovit et in fine usque pastor bonus dilexit, pene consolatus ... iminente corporis turbationem reddidit, longe magis ... Unde etiam Petro se negaturo ... ad carcerem et mortem ... deliberans ... et traditorem suum ... [illegible] ... Matheus: Venit in villam Gethsemani in pede montis Olivarum sitam. ... Johannes: ubi erat hortus. Lucas: ... in quibus ... Johannes: quia et Judas qui tradebat eum frequenter convenerat illuc ... Judas ... proditor

filius perditionis iam a cena abierat ad
viam xpi quam facis fac cito, et ad consumma-
tionem sceleris, ad assignationem vendite
mercis ac accipiendum vilissime mercedis
fauorem ~~armata~~ armatorum cohortem con-
gregabat. Et quia iudas sciebat hunc
locum, quo dominus intrauit, ut sic se non
necessitate sed misericordi voluntate pro
nobis passurum significaret, dum locum proditori
cognitum et captori aptum non vitaret.
Assumpto ad quod orandum ut oraret paululum
orto suis discipulis dixit. math. Sedete
hic donec vadam illuc et orem. Sede-
te non moueamini, sic nos loco etiam non
mente. Et huius verba expressit assumpto
petro et duobus filiis zebedei. Hinc
salus et redemptor mundi, angelorum leticia
cepit bellum durissimum acerbissime
passionis agere, et ut omnis se voluntarie
pro nobis satisfacere magis quam coactum pati
demonstraret, non prius ab aliis affligi
quam a seipso afflictionem voluit assu-
mere. Primus enim quam ad [illegible] mani-
[illegible] tractet, et adhuc in discipulis
suis gessit. Math. Cepit contristari et
mestus esse. Mar. pauere et tedere. Tri-
stitie signo dominus euidentissime ostendit quam
futurum sentit, se videlicet pro nobis doluisse
acerbissima quidem passionis dolore et
sentimento, pro nobis exposuisse, secundum
ysaiam cap. 53 predictum est. Vere lan-
guores nostros ipse tulit, et dolores
nostros ipse portauit. Unde tristicia et
pauorem [illegible] orationem et sanguineo
sudore. Tristicia sudorem eius
magnitudinem quam voluit hic as-
sumpsit et pauorem, discipulis [illegible]
verbis [illegible]. Tristis est anima mea
usque ad mortem. usque ad mortem id est
intensiue quam extensiue secundum Ni. de lyra.
Extensiue quidem quia durauit usque
ad mortem, que fit separationis anime a
corpore. Intensiue vero quia maior fuit
quam homo in hac vita umquam habuit
vel habebit, eo quod [illegible] homo moles-
tissima in hac vita est et terribilis-
sima secundum philosophum 3 ethicorum i. mors. [illegible]
quasi diceret tristis est anima
mea i. tanta intensa est tristicia mea quanta

math.

s. i. [illegible]

esse potest in homine viuo. Ut Ni. innuit, quia
eam totam xpus [illegible] secundum omnes eius poten-
tias tristicie et doloris capaces re-
pleuit. Dicit in ps. propheta predixit d. in
persona xpi. Repleta est malis anima mea
glo. i. doloribus et penis. Tristatus est
enim secundum rationis portionem superiorem ve-
hementissime de offensa patris pro
peccata omnium hominum preteritorum presentium et
futurorum [illegible] Nam [illegible]
satisfecit quamuis ad sufficientiam. Un-
de quod sibi ascribitur in ps. 21 verba
delictorum meorum. Fuit ac tristicia
maxima in omni huius vite. Ita expressit
omnem dolorem mundi continuit. Tum quia pro
peccatis totius mundi. Tum quia pro ma-
licia clarius agnouit. Tum quia ex
maiori caritate processit. Et hanc con-
dam [illegible] superiore parte
contristatus dolores extinctos. Et com-
muniter pro omnium peccatorum contristatus
est specialiter tamen contristatus est de peccato inde-
orum quos specialiter elegit. Specialius
de peccato [illegible]. Specialis-
sime ac de peccato suorum discipulorum et maxime
inde ac suorum [illegible] fe-
cit Rabanus super math. Trista-
batur autem de sua passione [illegible] de-
re volebat [illegible] sunt, nolebat ac con-
dicione. Ita de malis pene eterne
hominum. De miseria mortis [illegible]
[illegible] pro peccatis puniri [illegible]
De mortibus [illegible] ac malis pene
omnium hominum, presentium preteritorum et futurorum
quam omnia [illegible] voluit sic [illegible]
passione. Unde sicut aliquis pro
amico tamen tristatur quam pro se, ut
[illegible] pro omnibus et singulis
quam mala pene omnium clarius cognouit
et ipse plus omnibus singulos adama-
uit. De eius dicitur omnibus tristatus est secundum
portionem rationis inferiorem. Secundum
sensualitatem doluit. Nam quia imminentem
sibi iam de proxime passionem in omni sua
acerbitate et grauaminibus dominus clare
cognouit, non minus quam dum actu pa-
teretur, [illegible] notitia abstractiua
Enim quo apprehendit sensus interior

per virtutem fantasticam. Unde et nos videmus
aliquos fortiter de aliquibus sensibilibus perterri-
ti. Appetitus autem sensitivus habet tamquam ter-
ribilissimum exhorret, et quantum ad po-
tuit effugit, unde fit maius do-
lor in parte sensitiva ex dissensione
appetitus sensitivi ad passionem sibi
ut ita certe et infallibiliter imminentem
putatam. Unde si quis audiret se ad sti-
pitem capiendum, dimembrandum et intollera-
bili pena dispergendum, ingereret
quomodo pallesceret et prae nimia tristitia et do-
lore, quasi iam in moriens sensu privaretur et
loquela. Licet omnia luce declarat Gre-
gorius 3 d. s. 12. Suscepit ergo hic omnem tri-
sticiam et dolorem Dominus, tamen sponte
assumendo, quia sicut medicina pro omnium pec-
catis abluendis sufficere rerogavit.
¶ Cuius de tristicie ac doloris vehe-
mentiam innuit oratione repetita et prolixa. Ideo
neque totaliter ... dixit discipulis tremens et
pavens puto et pallidus ait eis:
Sustinete hic exspectando et vigilate
mecum, tamquam amici speciales praesentes
in meis angustiis assistentes, quod etiam prae ce-
teris pollicebamini, promisit enim Petrus
audaci animositate: Et si omnes scandali-
zati fuerint in te, ego numquam scanda-
lizabor. Nam tecum paratus sum et in
carcerem et in mortem ire. Cum duo
se calicem domini posse sic bibere stulte
affirmarunt, Matth. 20. v. Et progressus
pusillum, i.e. amplius quam ab eis quantum
iactus lapidis, v. procidit in faciem
suam et orabat: Abba pater, omnia possibi-
lia tibi, transfer hunc calicem a me. O-
ravit enim Dominus Christus, sed attente legitur o-
rasse pluries, tamquam advocatus nos-
ter. Ac profundissima humilitate
sua ad pedes Dei patri suo coequalis, et pro
omnia coequalis. Fit deus ... oblitus, non
stat, non genuflectit, sed proicit se
in faciem totus procidit, quia sensualitatis
sue comparens advocatus vehementissi-
mus eius angustie cum prece expones dicit
v. ut si fieri posset transiret ab eo hora.
Unde sensualitatem reparans virtute superans

comprehensus addidit: Non sicut ego vo-
lo, sed sicut tu. Non sicut ego volo voluntate
sensus, sed ordinata rationis, sed sicut tu
vis ita fiat, ita volo secundum rationem superiorem,
quamvis a tua divina voluntate in nullo discre-
pat nec discordat. Ab oratione autem sur-
gens, v. venit ad discipulos suos et invenit
eos dormientes. Hic sopor corporis
secundum Bedam figuravit eandem quae in corde quorundam
erat sopore infidelitatis &c. Et ait
Petro: Symon dormis? Sic non po-
tuisti una hora vigilare mecum?
q. d. non ostendis tuum fervorem quem pol-
licitus es, vos qui mecum una hora vigilare
prae sopore orare non valebatis, quid fa-
cietis morte imminente? Et omnibus tribus
ait: Vigilate oculis mentis et corporis
et orate viribus cordis et oris, ut non
intretis in temptationem. Hic est secundum Raba-
num: ut non temptatio vos superet et in via sua
captivos teneat. Et ait: Spiritus quidem meus por-
tio superior promptus est ad passi-
onis sufferentiam, caro autem infirma ti-
mens dolores passionis, ut dicit Remi-
gius. Audita sit de me, qui potestatem habeo
animam meam ponendi et sumendi iterum,
quanto magis timendum est vobis orare. Vel
secundum Ieronimum et Rabanum: Spiritus vester promptus
est ad promissionem constantiae, sed caro vestra
infirma ad sustinendum imminentem pas-
sionem. Ideo vigilate et orate ne in-
tretis in temptationem. ¶ Commonitis
discipulis abiit secundo et oravit eundem sermonem
dicens: Mi pater, si non potest hic calix trans-
ire nisi bibam illum, fiat voluntas tua.
Attestata est oratione sua intensa et devota
repetitio magnitudinem anxietatis
tristitie et doloris corporis pro quo oravit
id est sensualitatis. Neque ei prae nimio
dira virum sapiens tam ingens tamque in-
stantes multiplicaret preces. Et venit
iterum et invenit eos dormientes, erant
enim oculi eorum gravati. Et relictis
illis iterum abiit et oravit eundem ser-
monem dicens: Pater, si vis transfer
calicem istum a me. Verumptamen non mea

sed tua voluntas fiat. Attendite karissimi
quantum per singula momenta temporis
meror salvatoris nostri et dolor augetur.
Certe hos tres discipulos tamquam fortium fortiores
elegerat, ut agonem suum palam astan-
do et orando secum ferrent. Circa tales tan-
ta ferebatur dilectio, ut per eorum consolacionem
et admonicionem in tam arduissima oracione
consolaretur plus per eos quam per se ipsum solli-
citus, et tamen nulla tanti amoris in eis vigi-
lancia. Sed torpor et sompnus tanta captiva-
tos oppressit, ut nullo adhuc presente persecu-
tore, non apparente inimico, laborem domini
ad horam ferre non possent. Et ideo per
eis se se in oracione obedientissima vo-
luntate patri victimarum, ipsi autem se ca-
suros sompnolencia figurabat. Langues-
cebat enim ait hylarius et opprime-
batur apostolorum oculi negacione iam vicina.
Amaritudine plenum dominum tristicia
que non modo provenit ab inimicis se impeti
sed etiam ab amicis carissimis iam relinqui
se videret. Videns igitur discipulos non dor-
mire, sed festinare ad capiendum collegium
deum vigilare in malo, et amicos suos
pigritari in bono. Et cum omnis humana
subtracta esset consolacio, scilicet Angelus apparuit
illi de celo confortans eum. Confortacio-
nem suscepit ab angelo, ipse qui angelorum
est creator et beatitudo, quia hic confirmatus
in gracia, tamquam vere beatus, tristicia [?]
magis mutari non potuit, nec diram
vim volens sibi [illegible]
sic apostolus ad hebreos ait: Et sic re-
confirmatus est et vere consolatus, ita non voluit
spernere confortacionem per angelum a patre mis-
sam. Confortatus itaque sed confortacione te-
ni dolorem non minuit, sed magis puto
auget. Confortatus est ex fiducia mag-
nitudinis, non stricta doloris amaritudine
eciam ut fuerit vana quia dominus confortatur
agonia, cum tantum percutit, fortasse ut quam
credibilius fidelibus demonstraret. Et fortasse
hoc ut hominibus similia per angelum pater loqueba-
tur a longe ante per prophetas suos premisit
Mi fili karissime. Tu nosti quod ex toto corde per-
petua diligo te, In te michi sicut complacui,
et quod maius est omnibus omnia quia heredem uni-
versorum dedi tibi. ego sicut te, et tu in me manens.

ac 11 [?]
joh p [?]
joh 12 [?]

Unde quod peccatorum racionem volens tua fecisti
exigit iusticia mea, ut subtracta pau-
lisper paterna consolacione, te unicum meum
velut mortuum a corde proiectum sensi-
bus exponam tormentis, et omnem peccatorum
vindictam in te unum retorqueam. Omnes enim qui
oves erraverunt unusquisque in viam suam ysa 53 [?]
declinavit, et quia eorum debita solvere
desideras pena in te iniquitate omnium
proiciam te pro scelere populi mei, et conteram
te in infirmitate, et ut iusticie omnibus in-
notescat, in solo unigenito que non rapuis-
ti exsolveris. Tu ulcio eius pro arma- Sapie 5 [?]
bitur et pugnabit contra te unicum orbis
Celum ad astra lumina sua retrahet
Aer frigore nudatum corpus tuum
stringet. Terra suo tremore vestra
tua ossa et membra concuciet. Angeli et
omnes qui te confitentur per sitibundo in fel ubi
quereret. Tradam etiam te inimicorum
tuorum voluntati, quicquid furoris, quicquid
afflictionis, quicquid severitatis excogi-
tare poterit, in te exercendi licenciam
dedi. Ipsis quibus benefecisti quos a lan-
guoribus sanasti, quos in peculiare
populum elegisti, qui venis eis ad videndum sapie [?]
Te despicient blasphemabunt illuden-
tes, conspuent, flagellabunt. Eris enim ysa 53 [?]
omnium virorum novissimus, non homo
sed vermis vel leprosus et a deo deiectus. Sic ysa 12 [?]
tibi hereditas tua crudelis quasi leo in
silva, morte turpissima te condempnabunt ps [?]
Replebo amaritudine animam tuam, a capite [?]
vertice capitis usque ad plantam pedis
non erit sanitas in te ulla. Sed et
ab amicis derelictus. Torcular calca- ysa 63 [?]
bis solus, et de gentibus vir non erit te-
cum. Omnes declinabunt sicut conculcatores fac-
ti, non est qui faciat bonum, non est usque ad unum,
nisi tibi quedam dilectissima virgo et mater
tua, ipsa fideliter adherebit unico
cordis sui, astabit dilecto, ignominiam
videbit in amaritudine cordis sui
non videlicet sed non ad consolacionem tibi
quinimmo ad augmentum tristicie et doloris
eius vehementissima compassio te plus quam
inimicorum crudelitas vulnerabit.
Sed esto constans fili mi et confortare
quantum si posuis per patrem audi tua vide-
bis sed loqueris [?] a deprecacione in terrore. Mor-

te tua morte mortuam, devictum forte
armatum, cuius auferens universa arma
in quibus fidebat, sed et spoliis in tetro
inferni carcere captivatum. Que quasi ex-
dicta quam volens assistis, sic in propriis
viribus victor mortis, primus destruc-
tor ad celum redditurus patriam reportas.
Ecce confortatur quidem dominus Ihesus ex passionis
sue fructu, sed contristatur amplius ex tan-
tarum penarum auditu. ¶ Ad idem
evangelista scribit in ... scribit. l. Et
factus in agonia prolixius orabat. Confor- (Luce 22)
tat eum angelus et mox orabat prolixius
in agonia factus. Factus non est in agonia ex vehe-
mentia pugne quam per hanc quam audisti confortatio-
nem ab angelo allatam contra sibi fan-
tasmata passionis acerbitate et mor-
tis districte representata, quam sensua-
litas ipsa sedule refugit, tota anima ut
natura horruit, ratio vero quasi ad superiorem
eius portionem voluntarie atque affec-
tuosissime acceptavit. Unde certa est pug-
ne acerbissime agonia, propter quam prolixius
orabat pro suo agone in statu cer-
tamine dabo. ¶ Crevit pugna et ita eodem
evangelista teste invaluit, quod factus est sudor
eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram.
Ecce vel nunc tristicie eius usque ad mor-
tem inesse vehementiam. Hoc quidem signo ma-
nifestissimo cognoscite. Numquam aliquis
mortuus, numquam aliquis quantumcumque suppliciis
expositus legitur sudorem sanguineum
sudasse, quamvis plurimi tortorum ma-
nibus traditi mortem penosam effugere
desperabant, multis universa tormentorum
genera, ut de sancto Laurentio legitur, allata
fuisse certis sicut constat. Nec mirum quia
et si certorum multi sub morte in mine
non dubitarunt, unus tamen mortis ac
doloris acerbitatem ita districte progressus
potuit, quam tamen dominus tamquam nunc per
sentem sensu in tedio pregustavit. Sicut
scit sectus, si unus secari debet, expectatio
tamen est sectionis dolorosa, sectione ipsa
longe plus quam post horret. Cuius expo-
sitor Augustinus de secundo quidem dicit. ¶ Dicit ac-
tor predicti... Unde manifestum est nullus
mortalis umquam tanta fuisse tristicia

angustie vehementia, horrore quasi ad-
hibito morte, quanta fuit dominus in oratione
Ad hanc est ruptus ut apertus ad terram
veniret, sed ad sudorem prius effluent
sanguinis. Sic non unquam propter vehementia
timoris ut horroris in solito hominibus quidam
de naribus sanguinem fluxit. Vel forte
hic sanguis quidem ille naturalis fuit, et
de propria et vestitu natura humana ... sed eius
effusio ad sudorem fuit miraculosa a Deo
so ... facta, ut tam signo in solito a seculo
inaudito, in solita amplitudine sue et do-
loris magnitudinem demonstraret. Nota
quod non modicas fudit guttulas sed
guttarum imbrem, non solum vestes sed et
terram tingentem. Sic apte loquitur evangelista
factus est in quo sudor eius tamquam gutte
sanguinis, non ait stillantis sed decurrentis
nedum in vestes sed in terram ¶ De hoc bre-
viter ... sed ita dicit Augustinus quidem
cordis tui tristitia in dicabat sudor
iste sanguineus, quod ordinis tempore de sancta re-
ne tua guttatim decurrebat in terram et
scilicet natalis cunctis tue infirmitatem ...
in diversis expressisti, quod dicerem quasi ve
languores nostros portasti, et non absque
dolore sensibilium passionum scheles pervenisti.
Eya, o dulcissime domine Ihesu, quanta fuit pas-
sionis tue acerbitas ea exhibite, cuius
adhuc absentis districta apprehensio ita natu-
rae tuo concussit, ut sudare sanguinem co-
geret. Assistat ergo devota anima et
compassionis colligat fasciculos, in quibus
ne pereant preciosas guttas suscipiat
ac rubicundi ... sui corporis fletibus
suis abluat, et devota gratiarum actione
tergat. ¶ Surgens tandem dominus de
acerbissimo agone et prolixa oratione
a sudore et sanguine faciem suam sacra abster-
sione ut creditur purgata, ad discipulos suos
iam tertio veniens, sed invenit eos dormien-
tes pre tristicia. Et ait illis quid dormitis?
Et compatiens eorum infirmitati. Dormite
iam et requiescite. Et forte diu et
parva assistit dominus aliquantulum ut
hoc fieret quod promiserat, et post hoc intulit,
id est sufficit vobis tamen requievisse. Matthei
Surgite eamus, ecce appropinquat hora et
filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite eamus
ecce qui me tradet prope est. Ne vos inveniant be so nu-

qi tunctes z tractates, ult° pgat
ad morte ut gsideria z gaudiu pas-
sum videat. // Agit breuit de hijs q
i tempore passio e saluator nr, assumpt
ppria voluntate tristicia z dolore q se
ipm nob tradidit i satisfactione
p nris mortalibz pccis nedu i op9
deductus, pcussi ut iudas ut pila-
tus tradidit voluntati iudeorum, qpp
z nos ut gti filij dno gpariamur
gras agetes nro redeptori, oclos vigi-
lijs aures q restat dictis deuoti
pbeamus Et sic de hystorie pte prima

R ps historie

Vigilate aio fres, z torpore ex-
cusso sopnolecie dnm gpassionis se-
quimur gressibus, deuote gsideratis
q° nunc pgit. Assistas fideli ne pdas
Adest em malignissimus ille traditor
iudas, mercator pessimus, ut mansue-
tissimu agnu dnm z saluatore
nrm, que prede vili precio vendidit
iudeis pfidissimis, tradat voluntati
eorum. Ita adhuc dno q pdca sut
dicentis loquente. Math. v. l. Iudas
scarioth unus ex xij. Ioh. Cu acce-
pisset cohorte, multitudo gentilium et
a pontificibz z phariseis ministros
venit. math. et cu eo turba multa
cu gladijs z fustibus. Ioh. laternis
et facibus et armis v. Dedat aut
traditor eis signu dicens. Quemcuq oscu-
latus fuero ipse e tenete eu z ducite
caute. l. et antecedebat eos et ac-
cu venisset statim accessit eu et ait
Aue rabbi et osculatus e eu. At
agnus mansuetissimus pditore no re-
fugit, polluto ori z iniquo dari osculu
no negauit. Sz sllato signo pacis
vnu addidit verbum dicens. Amice ad qd
venisti. Ad quantum scelus. Iuda
iuda osculo filiu hois tradis.

matth

iudas

Magnum flagitium. Tradis utiq
pncz tuu p creatione, tutore tuu p gu-
natione, dnm tuu p redeptione, fratre
tuu p incarnatione, amicu tuu p electi-
one, magistru tuu p doctrinam,
iudice tuu p finale retributione
Tradis aut osculo signo pacis z a-
moris amicicie z federis, quod tu facis
signum belli z pdicionis, signum

hereditij z gdepnatois. Iudas aut qui
turbe preerat, ut viso signo que te-
nerent no dubitarent, osculato dno
rediit ad turbas forte sollicitans ali-
quid, armatos ut grepto pcipit
facinus, qs fortasse timere aliq° videbat
substinuisse, ne si dns sacerdotu pncia-
pibus no pstaret, ipe pmissam iusti
sanguinis i iusta mercede no gsequeretur
Ioh. Ihs aut sciens oia q ventura eu ve-
tura erat, pcessit obuiam turbis et
dixit. Que queritis. Rnderunt ei Ihm
nazarenu. Dixit eis Ego sum.
Stabat et iudas qui tradebat eu
cu ipsis. Vt g° dixit qz ego sum, abi-
erunt retrorsum et ceciderunt i terra.
Quibz tande surgentibus pstrate gressa
iterum eos interrogauit. Que queritis.
Illi aute dixerunt Ihm nazarenu.
Rndit ihs. Dixi vobis qz ego sum.
Ecce iudas que osculatus iā fuerat
conuersus ad turbam, pit ... ignorabat
cogitet qs nunc sequit, si qn sua p-
stracione, ut sua operacione a crude-
lissima grepti facinoris voluntate
reuocari poterat. Dns ipse se tradi-
dit voluntati eorum, q id semper tradere
nt malicia inde nichil arma coho-
tis potuisset. Admisit g° ut leo ait
in se impias manus, et cohibita e pot-
estate, ut pueniret ad gloriam passionis
vnde ait Ioh. Si g° me queritis, sinite
hos abire, ut impleretur sermo quem dixit
sz ihesus. Ioh. xvij qz quos dedisti mihi no
pdidi ex eis quemqua. Hic vero ita se volun-
tati eorum tradidit, ut tn nulla sup discipulos
acciperent potestate. math. Tunc acces-
serunt z manus iniecerunt i eum, et te-
nuerunt eum. l. Videntes aut hij qui cu
xpo erant qd futuru erat, sz captione magis
ad mortem, dixerunt. Dne si pcutimus
in gladio. Rns aut ihs ait. Sinite
usq huc. Ioh. Symon g° petrus hns
gladium eduxit eu no exspectato sz
dni responso z pcussit pontificis seruu
et abscidit auriculam eius dextram.
Erat aut nomen seruo malchus. Dixit
ihs petro. Mitte gladium i vagina.
q. d. ... caritas vindicta, dimissio
largiatur et ad id faciendum admonemus
ipum eorum voibus, p° Calice quem dedit

mihi pater non bibam illum? q.d. utique bibam. Et hoc
eum venit. Matth. Omnes qui acceperint
gladium propria sine auctoritate gladio
peribunt etc. An putas quia non possum
rogare patrem meum et exhibebit mihi
modo plus quam duodecim legiones angelorum?
q.d. sic. Hiero. Non indigeo xii apostolorum
auxilio etiam si omnes me defenderent,
qui possum habere xii legiones angelorum,
cum inter plures sint angeli omnes in ministerium
eius paratissimi. xii nominat conformiter ad
numerum apostolorum. Legio secundum veteres sex mi-
libus complebatur hominum. De uno autem angelo
legitur ipsa 4 R. quod una nocte de exercitu Sen-
nacherib percussit 184000. Et Ioh. Quo-
modo implebuntur scripturae quia sic oportet fieri.
Oportet voluntate dei non quasi [illegible]
l. Et cum tetigisset auriculam eius sanavit
eum. Re. Neque propter pietatem suae bonitatis ob-
liviscitur qui et hostes suos non patitur
vulnerari. Matth. In illa hora dixit Ihesus
turbis. l. ad eos scilicet qui venerant ad se
principes sacerdotum et magistratus templi
et seniores populi. Matth. Tamquam ad latro-
nem existis cum gladiis et fustibus comprehendere
me. Cotidie fueram vobiscum et sedebam
docens in templo et non me tenuistis. l. Sed
haec est hora vestra et potestas tenebrarum. Chri. q.d.
Comprehendite eum cum gladiis et fustibus quando
qui ultro se vobis tradat manibus et in
nocte qui latitantem et vias orbis declinantem
proditorem investigatis qui cotidie
in templo docebat. Sed ideo adversum me congrega-
mini quia potestas vestra in tenebris est. Hic Raba-
nus autem totum factum est ut implerentur scripturae
prophetarum. De passionibus meis multipliciter
et minuta multiplicat prophetatum. Tunc
discipuli omnes relicto eo fugerunt. Marc. Ado-
lescens quidam sequebatur eum amictus sin-
done super nudo et tenuerunt eum. At
ille reiecto sindone nudus profugit ab
eis. Hunc quidam volunt dicere fuisse Iacobum
fratrem domini. Beda vel Iohannem evangelistam. Theo-
phi. iuvenem de domo in qua comedit
pascha. Et videtur quod propheta
dominus in ipso deplorando sustinuit tor-
mentum, et expectavi qui contristaretur et non
fuit qui consolaretur et non inveni. Elongas-
ti a me amicum et proximum et notos meos
ab amicitia. Omnes mei [illegible] me erant de
longe steterunt et vim faciebant qui quae-

rebant animam meam. In hiis quae ad hanc pla-
gam pertinent multa quae domini dolorem ac
tristitiam augere ac devotionem inducere
attente considerabis quod a proprio discipulo signo
pacis pro vili traditur et a ceteris omnibus
derelinquitur et non sic gratis compatiendo rem
pro nostra salute operatur [illegible]
respondeamus. Relicto Christo duo [illegible] in
manibus inimicorum videntes quod [illegible]
voluntatem eorum deseruerunt in agnum lupi
inmanes ipso in pastore dum latrones.
Et sic Leo ait convenerunt in habitatione
filii tenebrarum et [illegible]
traderent in infidelitate suae noctis quia
non intellexerunt lucis auctorem comparat-
patam tenebris trahuntur volentem trahi, qui
si vellet obviari ut quid in iniuria eius
ipse manus posset? Sed mundi redemptio
tardaretur et nullus salvaret illesos
qui pro omnium salute erat moriturus. Iohannes
xviii. Cohors et tribunus qui preerat
eis et ministri Iudaeorum comprehenderunt
Ihesum et ligaverunt eum agnum sed man-
suetum in illo repugnantem sed ultro se of-
ferentem, ne de manibus eorum tamquam magus
elaberetur et ut eum sic morte dignum
ostenderent quia secundum glosam Iudaei morte dig-
nos vinctos induci putaverunt. Cum autem
violenter dominum tenerent impellentes et pun-
gentes attrahentes et contrahentes illi vestem
illi crinibus illi barba illi manibus illi brachiis
illi collo quod sapiunt intendentes ut Leo ait
quorum sacerdotum instinctu furor potestatis [illegible]
bat. Chri. colligitur quod dicit Matth. Iniecerunt manus
in eum et tenuerunt eum. Timebant violentiam potentiae
et cum hoc in multitudine. Ad sic tenendum eum
impulit ira excitata in eorum praecordiis quam
magice arti ascripserunt. Et quo plus ini-
dia et furentes praeviderant in raptione
et ligatione quod ei in cruce pendenti et mor-
tem lacessabat ipso mortuo vulnera-
bant. [illegible] discipulorum experta fuga
non vereor subito fugisset qui prius pati fuerit
defendit, per mansuete eum tractandum vide-
ret. Sed quid ait evangelista videntes discipuli quod
futurum erat vel quod omnibus erat. Et vix
hoc viderunt in expo horribili eius tracta-
tione compassione et in mitis ligatione in
quibus tanta ostendit sue feritatis rabies
ut non dubitaret dominus suum ab hiis
manibus vivum evadere non posse. De hoc

sarbit deuotus homo. Vbi intus sit
genuine audire possis. O quam in trude-
les homines, herodes magis inierunt
in rege glorie, et truculentes latrones mitis-
simum ihesum inorientes magis vincla constringentes
ipsum mansuetissimum agnum ad immo-
lationis traxerunt ad victimam. Trax-
erunt autem et adduxerunt eum ad annam
primum scilicet de orto per vallem iosaphat
trans torrentem cedron in ierusalem. Vos co-
gitabitis cum quantis impulsionibus iniuriis
clamoribus. Erat autem annas socer cay-
phe qui erat pontifex anni illius. Erat autem
cayphas qui consilium dederat, quod expedit
unum hominem mori pro populo. Pontifex ergo
annas interrogauit ihesum de discipulis suis et
de doctrina eius quem reputabat eum se-
ductorem et doctrine false seminatorem. O-
missa autem dominus interrogatione prima de discipulis
ad secundam respondens ait. Ego palam locutus
sum mundo, ego semper docui in synagoga
et in occulto locutus sum nichil, ut scilicet occul-
tum maneat. Quid me interrogas. Inter-
roga eos qui audierunt quid locutus sum
ipsis. Ecce hii sciunt que dixerim ego.
Hec cum dixisset unus ministrorum dedit a-
lapam ihesu dicens. Sic respondes pontifici.
Numquam notasti animo de stulta inter-
rogatione. Non leuis fuit hec percussio
quam tam vigilanter describit iohannes
qui alias multas enormes expressiones iniuri-
as silentio transiit quas alii euangeliste posuerunt.
Vnde de hac dicitur Trenorum 3. Dedit per-
cutienti se maxillam. Et michee 4. Per-
cucient maxillam iudicis israel. Valde magna
fuit iniuria si attendatur is qui percussus.
Percutitur enim a luto figuli, ab infimo
seruorum, a priore regum, a mancipio dominus,
a creatura creator, a vili omnis potestatis
vniuersitatis gubernator, a viuente dampnabili
traditor piissimus redemptor. Is vnus
fuit angelica sunt nata, cui omnis obedit
creatura. O quam vnde hunc offendet omnis
dei factura factori iniuria illatam,
similiter dominus qui potest prohiberet, de terra
dathan et abyron numeri 16. De aqua
qui absorpsit pharaonem exodi 14. De aere
qui sua siccitate et pluuiarum retractione
per helyam 3 Regum 18. Ignis deuorauit
chore insurgentem contra moysen numeri 16.
et ministros regis caldeorum danielis 3.

Ecce qui ubique sciebat honorabatur a-
micabiliter suos pro quo fuerunt iniuria-
tibus creatorem. Proiecit autem se mitis-
sime rex ihesus. Si male locutus sum
testimonium perhibe de malo. Si autem bene
cur me cedis. Vnde responsionem mitis-
simam suauissima sine iustitia apte arguit
in dampnatum hominem percutientem. Post sustinen-
tia itaque alapam misit eum annas liga-
tum ad cayphan pontificem. Matthei. Ubi congregati
sunt scribe et pharisei et seniores querentes
occasionem hinc in mortem ... marchiam sit et
cum christus ab omni iudeorum gente principibus
scilicet doctoribus religiosis et secularibus dampnaretur
sine ambiguitate putarent
morte dignissimum. Interfecit hic per nega-
tionem quomodo quam breuiter gratia petrus pre-
mitto. Matthei. Principes autem sacerdotum et omne concilium
querebant falsum testimonium contra ihesum et non
inuenerunt cum multi falsi testes accessis-
sent. quod Marci. conuenientia testimonia non erant.
Matthei. Nouissime autem venerunt duo falsi testes
faciamus maiora inconuenientia dicentes Nos
audiuimus eum dicentem ego dissol-
uam hoc templum manufactum, et post tri-
duum aliud non manufactum edificabo.
Et non erat quiescens testimonium eorum
quod insufficiens ad eius dampnationem. Et
quod non erat quiescens eorum testimonium. Marci.
Exurgens summus sacerdos in medium
velut ab eo irreprehensibile elicere compa-
rationem dixit. Non respondes quicquam ad ea que
obiciunt tibi ab hiis. Ille autem tace-
bat et nichil respondit. Sciebat enim ihesus quod
responderet. quicquid responderet ad calumpniam conuerte-
rent et erat ihesus responsio non eam accep-
tare. Bonam ibi erat mediam figuram
in vindicte autem seuissimorum quorum latronum.
Rursus ergo summus sacerdos interrogauit eum
et dixit ei. Matthei. Adiuro te per deum
ut dicas nobis. Marci. Tu es christus filius
dei benedicti. Ob nomen dei reuerentiam
et inuocationem, ita dominus responsione temperat
ut et veritatem insinuet, et horridas fu-
ture supplicii a malis ... pa-
taget. Vnde et respondens. Matthei. dixit illi
ihesus Tu dixisti. Marci. Ego sum. Matthei. Ve-
rumptamen amodo videbitis filium hominis
sedentem a dextris virtutis dei et venien-
tem in nubibus celi. Ad intelligendum scilicet
vos iuste et districte qui in presenti iudi-

racis me iniuste et maliciose. Tunc
princeps sacerdotum scidit vestimenta sua
ut magnitudinem blasphemie quam pro
ponebat qui tacitus iniuste dolorem [illegible]
[illegible], ob dei contumeliam secundum morem iudai
cum demonstraret. Sed contra de sacerdotali
pontifice ait [illegible] furor exarserat, eadem
rabies ad scindendas vestes provocabat
contra legem Levitici 21 datam ubi de summo
sacerdote dicitur: De capite suo cidarim non
deponet, et vestimenta sua non scindet.
Quid ergo fecit audierat vox enormis quod
blasphemavit. Quid adhuc egemus testibus
ad eius sententiam condempnacionem. Ecce audistis
blasphemiam. O miser et princeps nequam
non dixit Christus blasphemiam sed divina ve
ritas et signis probata vidistis. Tu ipse
blasphemas qui quod dei est deo non at
tribuis et verum dei filium purum hominem
et blasphemum dicis. Sed rogo atten
dite maliciam principis et ypocrisim.
Non primum hoc a Christo audierunt quod
se filium dei diceret de celo descendis
se et ad salutem hominum venisse. Frequenter
hoc ab eo audierunt frequenter id ipse
iterabat, propter quod lapidibus eum ob id
impetebat ut habetur Ioh. x. Nunc primum
[illegible] sacerdote propter vestimenta scidisse
hoc non sufficeret de quo probare pote
rat, nec alios aut alios tes
tes introducebat, nec [illegible] aliquam
apparentem sue mortis invenire satage
bat. Habebat enim in lege promissionem
venturi Christi sive messie, quod diu
multorum testante scriptura. Et non
dubium miracula divina que de hoc ve
turo messia prophete predixerant operari
debebat magis ut deum honorare
quam ut blasphemum dampnare. Ideo
nullam poterat ex hac parte sue i
niquitatis iustificacionem ostendere, quam ha
buisset si non quod deprecatur operibus solo
deo facientibus comprobasset. Unde cum
aliam causam et accusacionem invenire non
poterat, ad eius confusionem ostendendam et ut
eum aggravaret ut deum vestimenta
scindit. Unde statim ad iudeos [illegible]
conversus sentenciam dampnacionis suis ait complicibus:
Quid vobis videtur? Illi omnes condempnaverunt

nunc [illegible] eum esse reum mortis. Heu conspi
rant omnes in malo quod nunquam concordant in bo
no. Videte unde omni pravitate plenum
Eadem sunt accusatores, eadem discretores
eadem sentenciatores. Et qui ut omnium signis
scripturarum ac doctrinis verissimis veris
se salvatorem omnium ac verum dei filium
cognoscere poterant condempnant, et tanquam
malefactorem, dei inimicum et blasphemum
condempnaverunt, dicentes reum mortis. Sed
attendite diligentius que cesserunt ad contu
meliam, conspuere cruciatus et pene. Nam
quantum peccatores dum tanquam blasphemum mor
ti adiudicabat tradidit impiissimus
pontifex mitissimum agnum voluntati
crudelium famulorum qui omnes invenerunt
in eum, et omnes quam excogitare poterant
intulerunt contumelias, velut canes ve
natici capta fera ut dicitur [illegible]. Et quanto
plus gaudebat quam maiora potuit inferre
convicia, afflictiones et flagella. Unde
per totam illam noctem miserabilem et inhuma
naliter tractabat regem glorie, in multis quan
tum enarrare. Ita enim qui tenebant
eum illudebant ei, variis contumeliis af
ficientes et factis affligentes. Tunc
expuerunt in faciem eius. Faciem illam desi
derabilem in quam ut Petrus ait 1 Pet. 1
angeli prospicere desiderant, que omnes celos
implet leticia, immundissimis sputis et
excreacionibus fedissimis deturpant,
non non spuerunt sed expuerunt ait, ut
qui excreando spuerunt. Non unus tantum sed
plures non minus aut conspuerunt. Sed
rogo turpius quid fedius vel dici vel co
gitari potest. Faciem tam amabilem tamque
speciosam talibus feditatibus maculare.
Impletum est quod Ysaias capitulo 50 predixerat:
Faciem meam non averti ab increpantibus
et conspuentibus in me. Deinde velaverunt
eum videntes faciem sed illam quam patres
eorum in multis suspiriis et ingenti desi
derio videre desiderabant, magnis cla
moribus vocibus. Unde nobis faciem tuam
et salvi erimus. Vere tunc miseri doc
tores probati annuerant clamando: faciem
plenam gratiarum. Sed hanc invelitissimam
velabant non ut eorum scelus non viderent
dicit Rabanus sicut a se ipsis sed quidam morsum
ferrent gratiam cognicionis eius abscondat
quod velamentum usque hodie manet

sup roe eorp no velato sed dapna-
bili cecitate otenebrato. Velato
dno. Mt. Colaphis eum ceciderunt et
interrogauerunt dicentes prophetiza nobis
xpe quis est qui te percussit. Redu-
ctionibus semper collum ferierunt ictibus. Et
et dei vultum et papias velut scelestum il-
ludunt etc. Et ministri alapis eum ce-
debant. Mr. Alii ac palmas in facie
eius dederunt. Traditus fuit dominus vo-
luntati eorum ideo quilibet omnes odii sui
furore ut voluit super eundem philosophe
impleuit, et ubi placuit vindictam
domini in facie, collo, capite, dorso,
molestabat. Ideo variis modis
percussum dominum mecorant. Et ut iustum
Vnd intra hoc non sperfirata in eum
commiserunt. Mt. quod dicit lucas, et alia
multa blasphemantes dicebant in eum
Item incredibile non est quod et barbam pro-
strati euellebant, genas vnguibus vel-
licabant quod et si euangelista expresse non dicit
propheta non tacuit dicens Multiplicati sunt
super capillos capitis mei qui oderunt
me gratis ps. 29. Et per alium propheta
Corpus meum dedi percucientibus et ge-
nas meas vellentibus ysa. 50. Cre-
di potest in super pia fide Alios per crines
dominum trapisse non nullos calcibus con-
culcasse, sed et pugnis cedisse. Quod
et in eo crudelitate non expressissent
viri ~~doctissimi~~ scelestissimi crudeli-
tati voluntati dominus eum traditus. Eius
ignominias ut Aug. ait intelligit
dominus esse passum usque mane in domo
principis sacerdotum. Quod et nos deuoto opa-
nentibus cum per dies singulos matutinalis horas
meditantes saluatori nostro gratias incessanter
quod tanta pro nobis dignatus est ludibria sustine-
re. Mt. Mane autem facto ait matheus consi-
lium inierunt omnes principes sacerdotum et seniores
populi. L. et scribe. Mt. aduersus ihesum ut eum
morti traderent. Nec tamen aliud quid quod
prius consilio extra serat inuenerunt. Certe
ait beda quanta sollicitudo erat iudeorum in
malo. Tota quippe nocte vigilabat ut
homicidium facerent et cum deferent scru-
tantes scrutinio, itaque non testimonii
noctem et tenebrosi consilii non haberes unde
eum apud pylatum accusaret tamquam morti
reum. Ideo mane facto consilium iterat. Si
forte tunc aliquid inuenire possent ut dignis
in quo dominum apud presidem morte dignum
accusaret. M. Dicitur autem hoc propter hoc
quia mane iudei non oraverunt vobis lumbis
tingit sed orcassent in vim orationis solum dies
perdit, sed ipsis membris nocte tenere cer-
tatem tribuit. Quia mane vobis templi
et altaris diruit, legem et prophetas ademit
regnum et sacerdotium sustulit, in luctum
eternum omnia festa conuertit. In iste enim in
sanum tenendum consilium, tamquam in pinguibus
vituli multi, frementes bestie, canes
rabidi, ut morti auctorem vite et dominum
glorie traderent. Post funestum ac
consilium, post in sanas calumpniarum vo-
ces, post questionas subordinatorum
testium falsitates, ad examen pylati
pontificem delegarunt iussit. L. Ma
surgens omnis multitudo eorum duxerunt eum
Mr. vinctum, ioh a cayppha in pretorium.
Mt. et tradiderunt eum poncio pylato
presidi. Iohannes quidem hic ad caypham lyra
dicit pontificem debere a cayppha. Aug. tamen
exponit quod dicitur ad cayphe. In Vincto-
duxit ut eum morti perdempnatum
tradent. Quare tamen et in orto et coram
annam dominum ad caypha cum mitteret vinctum
legimus et ligatum. Vos cogitate quam
virtutes coartabat manus illas tociusque
boni largitrices. eo. ut dominum ligabat
quia eum qui malefactor de manibus suis
elabi, suspecto maleficiis timuerunt
Mt. quod verisile non tamen manibus sed et
collum pectus et alias partes corporis du-
rissime ligando constrinxerunt. Tradi-
derunt ergo dominum sic ligatum poncio py-
lato. Poncius ut dicit Nycolaus de lyra
sed matheus non proprium erat. Pylatus cognomen
Qui presidebat iudeis more romanorum
quia missus erat tamquam ad iudicium
utramque tamquam romanis deuoti legibus com-
mitterent parati cesari quam venassent. Si
forte quidem qui experierunt executores
magistri seuire, quod arbiter cause offe-
rebat eum quem dominus nec alibi victum
colaphis et alapis frequentibus reso-
spectum oblitum clamoribus predampnatum
ut iam tot mortis prudicia quod omnes

vellet perdere, no(n) audebat pilatus absol-
vere ut d(icit) leo s(er)mo(ne) 9. Ideo o(mne)s tradiderunt
ih(esu)m vinctum romane p(otes)tati ut h(oc) modo
alienos se ostendere(n)t ab eius i(n)terfectio(n)e
et p(ro)pt(er) eandem ca(usam) joh. Ipsi no(n) i(n)troie-
ru(n)t i(n) p(re)toriu(m) ut no(n) (con)tamina(r)ent(ur) s(ed)
ut manducarent pascha i(d est) panes azi-
mos Dies e(ni)m azi(morum) repera(n)t azimor(um)
i(n)t(er)p(re)t(atur) absq(ue) i(n) q(ui)b(us) (con)tami(n)a(ri) e(st) cu(m) ali-
enigene h(ab)itantiu(m) i(n)troire De q(uo)
aug(ustinus) s(uper) joh. O i(m)pia cecitas h(ab)ita-
c(u)lo (con)tamina(r)i alie(no) (et) no(n) (con)taminari
scele(re) p(ro)p(r)io Alienigene iudicis p(re)torio
(con)tamina(r)i timebat (et) fr(atr)is i(n)nocentis
fundere sa(n)gui(n)e(m) no(n) timebat. Py-
lat(us) g(ite)r o(b)s(er)ua(n)c(ia)e iudeor(um) deferens joh.
Exiuit foras de p(re)torio ad eos. Hic
refert math. q(uod) iud(as) i(n)felicissim(us) p(ri)mam
p(o)enit(enti)e (con)t(ri)t(i)one(m) ac desp(er)at(i)o(n)e(m) q(ue)
i(n)pellente laqueo se suspendit q(uod) lectio tri-
stissima fuit d(omi)no ie(s)u p(ro)pt(er) q(uo)d eius a(n)i(m)a(m)
p(er)dita(m) eius (con)t(ri)tione p(er)dere joh. Dixit
ergo pilat(us) Qua(m) accusatione(m) affertis
adu(er)s(us) ho(minem) hu(n)c Et s(ecundu)m dapma-
tionis i(n)iuriis putantes Qua(m) discrepta-
tio(n)es cora(m) pilato h(ab)ite mutue s(un)t q(uo)d s(ecundu)m
p(er) (com)pa(ra)c(i)o(n)e(m) doctor(um) (con)ta tractare volue(n)s
ad d(omi)ni (con)cessio(n)e(m) s(er)mone(m) deducere no(n)
potero ideo ut ubi copia loque(n)di h(ab)ere possi(m)
m(od)i(cu)m te(m)p(or)is (con)tabo pauc(a) notabilio-
rib(us) p(ro)ut (con)cepte joh. Responderu(n)t itaq(ue)
iudei pilato (et) dixeru(n)t Si no(n) e(ss)et h(ic)
malefactor no(n) t(ibi) t(ra)didissem(us) eu(m) Dixit
e(r)g(o) pylat(us) q(ui) i(n) digit(us) Accipite eu(m) vos
(et) s(ecundu)m lege(m) v(est)ram iudicate Si suffic(i)t v(est)ra
exa(m)i(n)a(ti)o sufficiat (et) v(est)ra s(ente)n(t)ia aut l(ib)era
Dixerunt e(r)go iudei Nob(is) no(n) lic(e)t i(n)t(er)ficere
que(m)q(uam) s(ecundu)m morte(m) crucis turpissima(m) q(ua)
volu(n)t h(unc) i(n)te(r)ire Ideo s(equitur) Ut s(er)mo
ih(es)u i(m)pleret(ur) signa(n)s q(ua) e(ss)et morte mori-
turus s(ecundu)m q(uo)d i(n)vigil(a)t h(oc) dixit aptis se cru-
cifigendu(m) Videntes e(r)go iudei q(uod) sine
accusatione d(omi)nu(m) apud pilatum i(n)te(n)tu(m)
suu(m) optinere no(n) possent s(cilicet) Ceperunt
eu(m) accusare i(n) t(ri)b(us) d(i)c(e)ntes Hu(n)c i(n)venim(us)
subu(er)tente(m) gente(m) n(ost)ram ab obs(er)ua(n)cia
legis Et p(ro)hibente(m) tributa dari ce-
sari Et dicente(m) se (christu)m rege(m) esse.
Pilat(us) aut(em) de p(ri)mo tam q(ua)m gentil(is) no(n) cura-
bat (et) 2(u)m nouat fla(us) De 3o p(ro)pt(er) esse po-

rat q(uod) roma(n)u(m) i(m)p(er)iu(m) (con)stitui(t) ut p(ro)p(ri)a pax-
fice (et) q(ui)ete ex(er)ceret. Intro(iu)it i(n) p(re)toriu(m) joh
(et) vocauit ih(esu)m Et dixit ei Tu es rex
iudeor(um) (et)c. Ait ih(esus) a teip(s)o h(oc) dicis an
alii dixerunt t(ibi) de me (et)c. Ait pilatus
Nu(m)q(ui)d ego iudeus su(m) (et)c. Gens tua (et) po(n)-
tifices tui t(ra)diderunt te m(ihi) Accusa(n)tes
te de h(oc) q(ui)b(us) si v(er)u(m) no(n) e(st) q(ui)d fecisti (et)c.
Ait ih(esu)s Regnu(m) meu(m) no(n) e(st) de hoc
mu(n)do Si ex h(oc) mu(n)do e(ss)et regnu(m) meu(m)
ministri mei utiq(ue) decertarent ut no(n) t(ra)-
derer iudeis Nu(n)c aut(em) regnu(m) meu(m) no(n)
e(st) hi(n)c Ait pilat(us) e(r)go rex es tu Ait
ih(esu)s Tu dicis q(uia) rex su(m) ego Ego i(n) h(oc)
nat(us) su(m) (et) ad h(oc) veni i(n) mu(n)du(m) ut
testimoniu(m) p(er)hibea(m) veritati Om(n)is q(ui) e(st)
ex veritate audit vocem mea(m) Dixit
ei pilat(us) Q(ui)d e(st) veritas (et)c. (et) h(oc) cu(m) dix-
isset iteru(m) exiuit ad iudeos et d(icit) eis
Ego nulla(m) i(n)ve(n)io i(n) eo causa(m) s(cilicet). Inualesce-
bant illi dicentes Co(m)mouit p(o)p(u)l(u)m
docens p(er) vniu(er)sa(m) iudea(m) i(n)cipiens a ga-
lilea usq(ue) hic Pylat(us) audiens ga-
lilea(m) i(n)t(er)rogauit si ho(mo) galile(us) esset
Et ut cognouit q(uod) de herodis p(ote)state esset
remisit eu(m) ad herode(m) q(ui) (et) ip(s)e erat
ih(e)r(u)solimis h(ii)s dieb(us) Ne s(ecundu)m q(uod) in parte
(et) p(er) i(n)uidia(m) tradendo nouam d(omin)ac(i)o(n)e(m) se-
tenus rogent. Cucurrit itaq(ue) t(ur)be ad p(ri)n-
cipib(us) suis (et) agnu(m) ma(n)suetissimu(m)
ad(ducunt) ut crudeli ligatu(m) i(n)iuriose p(er)trahu(n)t
ad herode(m) s(cilicet). Herodes aut(em) viso ih(es)u
gauis(us) e(st) valde Erat e(nim) cup(i)e(n)s multo
te(m)p(or)e cupiens vide(re) eu(m) eo q(uod) audiret
multa de illo (et) sp(er)abat signu(m) aliq(uo)d
vide(re) ab eo fieri Interrogauit aut(em) illu(m)
multis s(er)monib(us) At ip(s)e n(ihi)l ei respo(n)debat
Stabant aut(em) p(ri)ncipes sac(er)dotu(m) (et) scribe
(con)sta(n)t(e)r accusantes eu(m) Spreuit aut(em) illu(m)
herodes cu(m) ex(er)citu suo s(cilicet) herodes
Et illusit i(n)dutu(m) veste alba veste
s(cilicet) ludicra ut stulti s(e)q(ui) ab o(m)nib(us) fa-
tuus putaretur eo q(uod) cora(m) herode no(n)
s(ecundu)m q(uo)d fecit n(ihi)l accusantib(us) eu(m) r(espo)ndit
Et remisit ad pilatu(m) Et facti s(un)t
amici herodes (et) pilatus i(n) ip(s)a die
Nam antea i(ni)mici erant ad i(n)uice(m) Ven(i)t
eu(m) sum(m)e mete (con)siderare q(uam) d(omin)us alt-
issimus p(ro) p(ec)c(at)is n(ost)ris i(n) h(ii)s i(n)iuriosis
(et) penalib(us) p(er)tractionib(us) ac labori-
b(us) fatigat(us) e(st) (con)tinuisq(ue) clamorib(us)

obprobriis, blasphemiis, irrisionibus, iniu-
riis, sputis, verberibus, colaphis, aliisque iniu-
riis tractus fuit ab impiissimis, in testimonium
aliquod in stulta veste se habere putantibus.
Pylatus autem redeunte domino convocans
principibus et magistratibus et plebe dixit ad
eos. Obtulistis mihi hunc hominem quasi avertentem
populum, et ego coram vobis interrogans nullam
causam inveni in homine isto ex his in quibus
eum accusatis, sed neque Herodes. Nam remisi
vos ad illum, et ecce nihil dignum morte ac-
tum est ei. Emendatum ergo illum dimittam,
quasi diceret flagellis eum affligam et ludi-
briis, quia iubetis, dummodo in corpore saltem
ne non sinatis, hoc est a morte liberum
permittatis. Pylatus hec dicens ut fertur
cogitabat alium modum liberationis Ihesu
eundem sibi videntem. Noverat enim propter invidiam
a suis traditum, et consuetudinibus unum
salvari, et in quo enim habebat dimittere
eis per diem festum unum. Ut vincto quem
voluissent ait unde eis. Joh. Est consue-
tudo vobis ut unum vobis dimittam in
pascha. Ut quem vultis dimittam vobis,
barrabam an Ihesum qui dicitur Christus. Habe-
bat autem tunc vinctum insignem qui
dicebatur barrabas. Joh. Erat autem bar-
rabas latro. Luc. Erat propter sedicionem quandam
factam in civitate et homicidium missus
in carcerem. Ut principes autem sacerdotum
et seniores persuaserunt populis ut pe-
terent barrabam, Ihesum vero perderent. Luc.
Exclamavit ergo universa turba:
Tolle hunc et dimitte nobis barrabam.
Note quanta insolencia iudeorum iniquitas
et malicia, qui ad procurandam Christi mortem
petierunt latronis publici liberationem,
et bonum publicum et iusticiam, mortem
vite, tenebras luci, filium dyaboli filio dei
in tam stulte quam impie preferentes. Unde ex-
probrans eis beatus petrus Act. 3 ait: Vos
vero sanctum et iustum negastis et petistis virum
homicidam vobis dari, auctorem vero vite
interfecistis. Et beatus Aug. super Joh.
O cecitas iniqua iudeorum, O furia frene-
ticorum. Noli dimittere hunc sed barrabam,
quod fuit aliud dicere quam occidatur is qui sus-
citat mortuos et dimittatur latro ut
iterum occidat vivos. Pylatus rogata
inexorabili rabie precibusque, quia ut hoc modo
Christum liberare poterat, sed magis ferocem latronem
vivere vellet quam innocentem Christum, nondum
barrabam liberum dedit, sed oppressa per-
sone, si forte postea melius deliberarent,
aliter conatus est dominum liberare. Luc. Iterum autem
locutus est ad illos volens dimittere Ihesum.
Quo autem ultra locutus fuit eo ultra clamabant.
At illi succlamabant dicentes: Crucifi-
ge crucifige eum. Ille autem tercio dixit ad eos:
Quid enim mali fecit? Nullam causam mortis
invenio in eo. Ecce dat testimonium innocencie
postea pluries datur. Primo examinans
minatur sic. Joh. de pretorio educens
ad iudeos foras reportatus ait: Ecce
ut invenio nullam in hoc homine. Quo ad herode il-
lusum reduxisset ait pilatus: Obtulistis
mihi hunc, nullam causam invenio sed neque Herodes.
Addidit pilatus Luc. Corripiam ergo illum
et dimittam. Considerans autem ad plus
clamores se quidem ingeminantes crucifige
ex magnitudine feralis odii, quod erat
ut sapiens et prudens fuerat omnibus eis fuit
ad videndum. Joh. Pylatus dixit eis
indignans et derisione: Accipite eum vos
et crucifigite, quasi diceret: Si placet, expellite
mortis suam, sic tamen innocentem condemp-
naveritis, non sic ego. Videntes iudei
quod pilatus clamoribus eorum non acquie-
sceret, causam alligant dicentes quod dominus, per
ait: Nos legem habemus et secundum legem debet mori
quia filium dei se fecit. Nam levitici 24
habetur pro blasphemia debet mori. Joh. Cum
audisset pilatus hunc sermonem magis
timuit. Non propter legem, sed quia ne si verum
esset eum esse filium dei corrumpendo offen-
sum. Ideo ut de hoc certius aliquid disceret,
Joh. Ingressus est iterum in pretorium et dixit ad
Ihesum qui extra hinc stabat cum pilato
indutus regalibus illusoriis vestimentis
tacens in omnibus obiectis. Joh. Unde es tu?
Ihesus autem responsum non dedit ei. Dixit ergo
pilatus: Mihi non loqueris? Nescis quia potestatem
habeo crucifigere te, et potestatem habeo dimittere
te? Respondit ei Ihesus: Non haberes potestatem
adversum me ullam nisi tibi data esset de-
super. Propterea qui me tradidit tibi maius
peccatum habet. Et exinde querebat pilatus di-
mittere eum. Videns se vobilis a duo ...

ucitud/ z onsid qr̄ s̄n pro inocētē mor-
ti ɔdēpnare nō posse. Et ideo attēdētes
Ioh̄ iudei clamabāt 2° allegātes
ɔ xp̄m 8 z dicentes Si hūc dimittis
nō es amicus cesaris Omīs em q se re-
gē facit ɔdicit cesari Pylatus aūt
audisset hos smones adduxit foras
ihm Et sedit p tribunali i loco
q dr̄ litostratos ebraice at gabbata
Erat at parasceue pasce i sexta fid
z p̄a dies pascal solēpnitatis q° die p̄-
parabāt iudei cibaria p sabbo pasce
Ioh̄ hō q̄i sexta i mediū ī t̄ z et 6 ideo
..... mediū q dr̄ hora 3 qr̄ mediū denotat̄
ab vtroq; ex̄tremo ut dr̄ hy sr̄ ioh̄ z
Et dr̄ iudeis Ecce rex vr̄ q.d. s̄m hy
Mirū ē q hūc hodie abiectū flagel-
latū z illusū dicitis velle s̄ vsurpac̄
ēgnū iudeorū Illū aūt ē q n° ēgnū
inadē, n° raptare possit vr̄ vr̄ dū
vos ē q aūt regē formidatis Ioh̄ Illi
at clamabāt Tolle tolle qr̄ videre nō
possum̄ crucifige eū morte t̄pissima
ɔdēpnādo Dicit eis pilatus augēdo
ɔfusioēz eorū Regē vrm̄ crucifigam̄
q.d. magna ē vob ɔfusio z v̄cūdia
Rn̄derūt pōtifices Nō hēm̄ regē ni
cesarē q̄i dicerēt v̄cūdiam ēgno.
sim̄ nos p̄ter cesarē ipso, dūtax-
at ut crucifigas eū qui se dixit regē
iudeorū Et addēs v. Accusabāt eū
sūmi sacerdotes z seniores p̄pli i multis
ɔfuse z clamorose misc̄etes smōes
Et math̄ nichil rn̄dēbat v. pilatus
g° rursus īterrogauit eū dicēs Non
rn̄des q̄cq̄ Vides i q̄ntis te accu-
sāt q̄ibus at Iplis n° rn̄dit ita ut mi-
raret̄ pilatus vehemēt̄ Eius s. ɔsta-
ciā z paciā m̄ Sedēte at p tribu-
nali, misit ad i uxor eius dicēs Nichil
11 t̄ z iusto illi Multa em̄ passa sū hodie
p visū pp eū m̄ Prīncipes at sacerdotū
z seniores p̄pli psuaserūt p̄plis ut pe-
terēt barrabā ihm vō pderēt 2°
hō perierūt sic z p̄s Rn̄dēs at p̄ses
12 Quē vultis de duob; vob dimitti
At illi dixerūt barrabā Dixit
illis pilatus Quid g° faciā de ihu q dr̄
xp̄s q.d. Si vtrūq; vultis latronē vob
dimitti q̄d faciā de inocēte Dicūt

oēs crucifigat̄ Ait illis p̄ses Quid mali
fecit q.d. petitis hūc morte t̄pissima
n° tn̄ pbatis eū crimē minimū admisisse
ppt̄ qd nō dico crucifigi s̄ vel penā mi-
nimā meret̄ pati Impiū at nimis
ē z crudele vbi latro dimittit saluus dap-
nari inocētē At illi magis clamabāt
dicētes Crucifigat̄ s. Et inualescebāt
voces eorū math̄ Videns at pilatus
qr̄ n° pficeret ad ipm̄ s. liberādū s̄ magis
tumultus fieret se volēs iustificare z totū
pctm̄ ponere i iudeos retorquere s. forte ut
sic ad miam̄ flecti possēt math̄ Accept̄
aq̄ lauit man° suas corā p̄plo d. Inno-
cēs ego sū a sanguine iusti hui° vos vi-
deritis i. de sanguine eius respōdebitis At illi
q p̄ius patēr tyrāni se ɔtulerūt seruituti
eam̄ mie dyabolice p̄petue tyrānidi iudicis
priūs liberi i se suscipiētes ɔiungāt
z ut vitā pderēt interminabili se morti
supplicio astrinxerūt n° mō se ipsos s; suos
posteros filios futuros qd iudei nō po-
stulaueāt p̄ut dapnauer̄ dicētes San-
guis eius s̄r nos z s̄r filios nros v.
Pylatus g° volēs p̄plo satisfacē ɔtra-
nari causē noluit timēs ne accusaret̄
apud cesarē, ultim̄ dux suspectus p̄i-
culū s; inocētē pauperē morti adiu-
dicaret, maxie qr̄ nō apparuit ali-
qis ɔdictor. s. Adiudicauit fieri peticioēz
eorū duplicē vtrūq; Nā dimisit illis
barrabā q petebāt ihm vō tradi-
dit volūtati eorū Cui volūtati exp̄mit
math̄ et m̄r ihm tn̄ flagellatū
t̄didit illis ut crucifigeret̄ Ōib; pl°
ād q̄d designauit lucas i eo q ait ihm t̄-
didit volūtati eorū Pessima em̄ erat
eorū volūtas, ut nedū dn̄m crucifiger̄
s; ut penalissime obprobriosissime, et
velut scelestissim° t̄pissime i cruce co-
dēpnaret̄, qd z fcm̄ sequēa ostēdūt
Dic g° iudeorū ipius vano hōre z fauore
victus q pluribus psuasionib; vicit
teptabat, lotis ut leo at manib; z
ore polluto, i° labiis ihm misit ad
crucē, q̄ī eū p̄nūciauerat inocētē Cui°
iudicii mag° i incolis nos q̄z p̄ria
i inocēte dapnata st̄ ɔpassioēz p̄p̄e
p̄ti grāo, totis vide dr̄ spedam° q ad nr̄ā
salutē oīm, vinget sūd dn̄m nr̄m

Remi[illegible] ptarc undecim tradidit volu-
tari corp Et sic de 2a principali pte
historie.

[illegible]

77

In die sanctissimo pasche

Precedet vos in galileam ibi
eum videbitis Marci 16.
Gaudium ineffabile
summamque nobis exultacionem
solempnitas attulit festi ho-
die In quo saluator noster post innume-
rorum sevissima tormenta quibus in cru-
ce moriens mortem occidit, infernum mo-
mordit sola immortalitatis indutus glo-
riosus anima et corpore resurrexit sua quoque
resurrectione iocundissima sibi et nobis
gloriam preparavit perpetuo possidendam Re-
formabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori
claritatis sue inquit apostolus ad philipp. 3.
De hoc dicit gregorius li 14 moralium c. 29 ait
Resurrectionem quam in se dominus ostendit hanc
in nobis esse facturum Resurrectionis
quippe quam in se ostendit nobis repromisit
quia sui capitis gloriam sequuntur membra
Vere ideo redemptor noster suscepit mor-
tem ne mori timeremus ostendit resurrectionem
ut nos resurgere posse confidamus
Eia ergo rogo karissimi non toto exultacionis
exercicio quo immortalitatis gloria apparet.
O solempnitas gloriosa o dies iocunda
vere in diebus omnibus in secundis non computan-
da In mensibus labentis temporis non enu-
meranda set eternitatis evo ascribenda
Recte secundum gregorium omne preponi omnium festivi-
tatum festivitas hec est quia cetera spe-
cialia beneficiorum sunt memorie Hec eter-
nitatis nobis gloriam repromittit Nota ergo
septem dies quibus universum tempus evol-
vitur enumerat Sed post septimam diem prima
et octava dies post quam alia septima
non notatur resurrectionis dies est.
Nam et saluator noster sexta die a crea-
cione passus est sabbato quievit in
sepulchro et octavo id est hoc est [illegible] a
morte numquam moriturus Nota igitur quod una
de septem prima nostri miserie est sed post hanc
resurrectionem future leticie quam et si
nobis in presenti gaudia cumulat
incomparabiliter tamen maiora in futuro prefigu-
ravit Ad quam non nisi post hanc resurrectio-
nem licitum est pervenire quod redemptor
noster in eo designat quia resurgens ex
mortuis in galilea quod transmigracio

designatur sonat se videndum quod totius
beatitudinis est letitia repromittit Sicut
vox ab angelo missa apostolis predicit
vos in galileam Ibi eum videbitis Sed
quia absurdum est tanta vel meditari
vel eloqui gaudia corde mesto sit ideo
nunc presentium et parentum duo asstiste(?) cum
non comparent gaudete igitur apostolus cum
gaudentibus flete cum flentibus idcirco
exultacionis nostre vox exprimat ea
nostra pro ipsa tradenda gratia Christi est hic
standum addito Ave maria
Hodierna dies sacratissima fratres dilec-
tissimi tam desiderabilis est tam iocunda
plena consolacione Christi nec quibus deicer-
tis tristicia tribulacionibus angustiis
adversitatibus convolutus non respiret
dum memorie paschalia festa imprimit
dum statuis(?) quem sua gratia redemptor
noster hodierna die nobis preparavit meminit
in quo sine fine non dubitat eius adversi-
tate immo at sine termino perfecta fe-
licitate Sic et consolabatur ad loquendum
gratia futura presens sors vel tribulacione
populos quanto magis id facere prevalet
ea exhibita Nam beatus Job qui que
timuit seniores [illegible] temptacionum
machinas excepit abstulit substan-
ciam sensit filios percussit corpus fatigavit
vxore amicos ad consolacionem adduxit
sed in asperitate increpacionis exaltavit
quem eum iustum [illegible] peccore culpa-
vit et ideo a deo tempore processo
affirmavit Sed quod omnes temptacionis
et pericula ad huius diei festivitatem qua
providit consolatus meruit dicens cum 19
Scio quod redemptor meus vivit redemptor
ait non creditor ut eum dementiae
consumet quod ut nos de captivitate re-
dimeret in nostra incarnatus apparuit
et sua passione nos a morte perpetua
liberavit De hoc itaque ait Scio quod
redemptor meus vivit ac si aperta vo-
ce diceret Secundum gregorium 14 moralium c 93 In-
fideles compre illum flagellatum deri-
sum palmis cesum corona spinea
coronatum sputis illitum crucifixum
mortuum norunt Ego illum post mortem
vivere certa fide credo libera vo-

re confiteor, quia redemptor meus vivit qui videlicet in manibus persequentium occubuit. Et quod sibi hic de mortuorum resurrectione generaliter subdit: et in novissimo die surrecturus sum et in carne mea videbo deum salvatorem meum. Exemplo enim monstravit in se ipso quod promisit nobis in premio, ut sicut ipsum resurrexisse fideles agnoscerent, ita in se ipsis in fine mundi resurrectionis premia sperarent. Reposita est igitur hec spes mea in sinu meo.

Sed breviter innuendo theologice, precedit vos etc. Designatur utique status ad quem redemptor noster resurrexit immutabilis et allatam nobis similiter in corruptionis vilitate. Primum tangitur cum dicitur precedet vos in galileam, secundum cum additur ibi eum videbitis. Galilea quippe id sonat quod pascha. Pascha transitus, et galilea transmigratio facta interpretatur. Salvator etenim noster resurgens ex mortuis precedit in galileam, quia ut ait gregorius in omelia, a passione ad resurrectionem, a morte ad vitam, a pena ad gloriam, a corruptione ad incorruptionem transmigraverat. Omnes quippe penales nostros defectus assumpsit atque languores ac dolores communes nostre nature portavit moriendo. Cunctas omnes molestias deposuit resurgendo.

Quadruplex molestia et generalis omne laborat corpus nostrum. Est enim corruptibile et passibile, continue tendens ad non esse, quod quasi flos egreditur et conteritur, fugit velut umbra et numquam in eodem statu permanet, Job 14. Est quoque grossum et impedibile, ut non possit quo velit penetrare, sed ab alio corpore angustiatur et premitur. Est etiam tardum et fatigabile adeo ut dicat Philo: Corpus quod corrumpitur aggravat animam, Sapientie 9. Est denique obscurum et turpe, ita ut necesse ad protectionem a frigoribus sed turpitudinis operimentum opus sit vestitum, ut habetur Genesis 3. Hos defectus et penas pro nobis assumpsit et in sua passione sustinuit. Nam mundatus in corpore et sputis ac alapis sepius conspussus facie, fatigatus est sub gravi cruce onerosa, conquassatus in clavis, corona et harundinibus percussus, corruptus denique diris vulneribus et amarissima morte. Sed in resurrectione ad hec omnia abierunt. Et corpus quidem, ut gregorius ait omelia 26, eiusdem nature sed alterius glorie surrexit, quia eiusdem substantie sed dotibus glorie adornatum. Impassibilitate que excludit omnem separationem et universalem nocivi quamlibet lesionem. Nam resurgens ex mortuis iam non moritur, mors illi ultra non dominabitur, Romanos 6. Subtilitate per quam a nullius corporis soliditate impediri potest sed quodcumque impedimentum quo voluerit penetrare. Agilitate qua sic corpus habilitatur ut ubicumque voluerit statim ibi sine fatigatione presens sit corpus, ut dicit Augustinus. Claritate pulcherrimi et venustissimi coloris atque lucidissimi splendoris, plus fulgore radiantis.

Corporis impassibilitatem ostendit in perfecta sanatione corporis, quod passione crudelissime a vertice capitis ad pedis plantam vulneratum perfecte quidem sanatum ostendit, quia potens ad omnes naturales operationes, cum post resurrectionem stetit, ambulavit, loquebatur, comedit, et vulnerum plagas sine omni dolore palpandas prebuit: palpate igitur et videte, quia spiritus carnem et ossa non habet. *(Luc. ult.)* Et Thome: infer digitos tuos huc sed in locum clavorum et manum tuam mitte in latus meum, etc. et fer. Vel ut Leo ait sufficere sibi vidisse quod videbat ad fidem propriam, sed nobis operatus est ut tangeret quod videbat.

(Tho. p. 3 [illegible]) Sed forte dicet quis: si fuit corpus incorruptibile, post resurrectionem apparuit vulneratum, cum vulneratio ad corruptionem pertinet et ad defectum. Sed dicendum quod Christus resurgens corporis sui necessario cicatrices sed vulnera sanavit et vulnerum aperturas cum quadam congruitate solidavit, non tamen, ut dicit Beda super Lucam, ex aliqua impotentia curandi, sed ad singularem gloriam et specialem quandam rationem. Ideo ista vulnera non ad corruptionem pertinent vel defectum. Nam vulnera sine dolore et impotentia que ad defectum pertinent consumavit. Sed ante

inter alias tres causas propter quas impleta
in passione vulnera in suo corpore glori-
ficato conservavit. Prima propter gloriam
victorie Christi. Unde ait Beda ubi supra: quod
cicatrices dominus servavit ut in perpetuum
victorie sue circumferat triumphum. Unde
et Aug. 22 de civitate dei ca. [illegible] ait:
Fortassis in illo regno in corporibus martyrum
videbimus vulnerum cicatrices que pro
Christi nomine pertulerunt. Non enim deformi-
tas in eis sed dignitas erit, et quedam quamvis
in corpore non corporis sed virtutis pulchritudo
fulgebit. Et dicit Thomas in 3 parte q. 54
ar. 4 quod in illis locis vulnerum quidam
specialis decor apparebit. Et ut idem
dicit in 4 sen. di. 44: Vulnera ista et cica-
trices Christi et sanctorum sicut erant gratissime
Christi quia passi sunt propter iustitiam et fidem, ut
ex hoc ipsis et aliis gaudium crescat.
Secundo ad confirmandum corda discipulorum in
fide sue resurrectionis. Unde [illegible] quinta vice
hodierna die vivus apparuit, ait discipulis:
Pax vobis; quod cum dixisset ostendit eis manus
et latus, Joh. 20. Tertio ut in mundo [illegible]
[illegible] Christi, ibidem [illegible] Dei[illegible]
Aug. in libro de symbolo: Servabat Christus
[illegible] cicatrices in suo corpore [illegible]
Sicut ei demonstravit Thome non credenti
ut tangeret et videret, ita inimicis eius vul-
nera demonstrabit sua, ut convincens
eos veritas dicat: Ecce hominem quem cruci-
fixistis, videte vulnera que infixistis,
agnoscite latus quod pupugistis, quoniam per
vos et propter vos apertum est, et tamen intrare
voluistis. Cognovit ipse et decens est
ut homines oculata [illegible] cicatricum
agnoscant istum esse Christum filium dei quem
apostoli predicabant pro hominum salute incar-
natum, crucifixum et summa caritate
sic vulneratum. Et ut [illegible] loquitur
[illegible] agnoscant non ex operibus que fecerit
ipse, sed ex ineffabili [illegible] dei se ad gloriam
assumendos. Et omnes ille voces non pro-
bo persuadet de quibus vulneribus sed
[illegible] sit maioribus. Potest
addi quarta ratio [illegible] corpore [illegible]
[illegible] ipse in suo
corpore [illegible], ita et nos pas-
sionis eius beneficia sine ulla oblivi-

one cordibus nostris infigamus. Unde quidam
propheta hortatur: Recordare paupertatis
et transgressionis mee et absinthii et fellis.
Tren. 3. Ob eandem rationem pluribus pascha-
libus gaudiis frequenter commiscet ec-
clesia in officio suo memoriam dominice pas-
sionis. Subtilitatem assumpti corporis
declarat in eo quod de sepulchro nullis
effractis sigillis nec remoto lapide
consurgens egressus est, et frequenter ad discipulos
clausis ianuis, ut Joh. meminit, ingressus.
De hoc Bern. in sermone de [illegible] [illegible]
Unde Leo ait: Constat pinde[?] clausum
[illegible] tumulo redivivum corpus, quod
clausum virginis utero natum processit in
vitam, et ad discipulos clausis intravit ostiis
in [illegible]. [illegible] loquitur, clausis voluit
aperire ianuis. Carcer utique ethe-
realis. Confregit [illegible] ferreos vec-
tes, [illegible] compagina [illegible] [illegible], ut
liberos suos educeret, quos demonum [illegible]
merat [illegible]. Agilitatem vero de-
monstrat in eo quod cum voluit subito
apparuit, subito et disparuit discipulis
[illegible] sic [illegible] probavit ar-
gumentis. Claritatem vero et splendo-
rem sue glorie [illegible] oculis carnis non
valentibus [illegible]. De quo Aug. ad
Orosium dicit: Claritatem carnis dominus
[illegible], sed noluit in ea claritate
discipulis apparere, quia non potuissent
corporeis oculis illam claritatem perspi-
cere. Si enim morientem pro nobis et
resurgentem [illegible] in monte
discipuli eum videre non potuerunt, quanto
magis clarificatam carnem domini eum videre
non potuerunt. Sane huius carnis splen-
dorem fortassis non longe a veritate
est [illegible], quod eisdem a longe monstrat
dum ascendens in celum elevatus ab oculis
eorum a nube susceptus, haud dubium
quin lucida describitur, ut nubes illa
non vapor aqueus sed splendor cor-
poris [illegible] nubes lucidissima
[illegible] a [illegible] oculis intelligatur. De
hoc [illegible] dicit quidam: Plenius [illegible]
[illegible] dies quam amplius de sepulchro
radiavit, quam de sole effulsit, quia
Christus sol verus ab inferis emergens
illuxit. Cum stella matutina

de nobili sepulcri sui explicit, quia
caro humana que in adam per peccatum de-
floruit in christo omnium virtutum flo-
ribus immunitate peccati floruit, ad ex
maria semper virgine tamquam pulcherrimum
florem singularis decoris emicuit et
in quo carne gradiendo inter homines, et ope-
rando multam salutem per miracula et
predicationem suam, tamquam bona arbor mul-
tiplicem fructum protulit, et in morte
predicte sumpta aruit, hodie refloruit
in resurgendo de terre visceribus, in
ethereas namque dotum glorie mirabili
decore prorupit, et immortali stipite
ut lignum vite perpetue perdurabit,
et quia verus sol iustitie quem ipsi iudei
se extinxisse putaverunt per pas-
sionis ignominiam, pulchrior sur-
rexit de suo funere. Et meruit no-
minis sui gloria ex mortis victoria.
Sic ait apostolus philippenses 2° Christus obe-
diens patri usque ad mortem, mortem
autem crucis propter quod et deus exaltavit
omnis lingua confiteatur quia dominus ihesus christus in gloria
est dei patris. ¶ Ecce utrumque patuit
quomodo resurgens dominus in galileam precessit
eos ab ignominia ad gloriam, a passi-
one ad gaudia, a temporalibus ad eterna,
a mortalitate ad incorruptibilia,
a terrenis ad celestia, ab imis ad
summa, quantitate felicissima transmi-
gravit. Cuius resurrectionis gloriam
et nobis promisit ac infallibiliter confirmavit
ut ibi eum conformi nobis in gloria videamus,
si tamen dominum ipsum a recto nostre conversatio-
nis itinere non retrocedamus, ut patet in
theatro nostre parabola designavit
Quam sermoni crastino reservabo
Interim in duo letemur in azimis sin-
ceritatis et veritatis epulantes fer-
mento malicie et nequitie summoto
cunctis. Prestante pascha nostro quod
christo et unigenito patris cum eo et patre
et spiritu sancto vivo deo in secula benedicto
Amen

78 ¶ Feria secunda pasche

bi eum videbitis. Marci ultimo ¶ Sur-
gens dominus nos videndos promittit qui
totius beatitudinis est premio dicit Augustinus
libro de trinitate. Visio est tota merces, in-
cludendo in sermone 1° Ibi, ubi
promittitur hec visio consideremus. Non enim
dixit absolute videbitis, sed et locum in
quo videbimus eum specificavit. Ibi tamen
habet dicitur quando in galilea que sicut transmi-
gratio interpretatur ut habetur dicit in illuc
eum resurgens salvator nos precessit,
non ad vitam priorem rediit. De quo bernardus sic
inquit: Sic nos libro Cristus non recessit
sed resurrexit, non rediit sed transiit, trans-
migravit, non remeavit. Nam et gali-
lea ubi videndus promittitur qui resurrexit
non remeatorem predicat sed transmigratorem
Sic enim post consumationem crucis in hac
mortalitatem et vite presentis erumpnas
dimisisse ergo non eum transisse sed redisse
non transmigrasse in sublimiorem aliquid
sed in statum remeasse priorem. Unde ait quod
transit in novitate vite, nos qui vivat
ad transitum vocat in galileam. Unde ex-
pressius apostolus Ro. 6 ait Cristus resur-
gens ex mortuis iam non moritur mors
illi ultra non dominabitur. Quod enim mortuus est peccato mortuus est
semel tollendo, sed quod vivit non rursum sed
deo. Hunc vero sequimur si deum vi-
cipimus, quod non in vitam priorem vitam veniamus
sed in vitam spiritus quam deus vivit quo transmi-
grari oportet promittitur videndus. Ibi
igitur eum videbitis. Per gratiam Cristi et

Dnica Quasi

Hec scripta sunt ut credatis Joh. 20.
Mira dei apud nos cle-
mencia dum subtilius investigan-
tur maior atque maior invenitur. Mag-
nimus apparent dei beneficia et nunc
in sua bonitate et incarnacione ut volo
apta ad scripturam. Maior in passione
et morte, sed non minor in fidelium suorum
piissima tractacione. Cum enim homo
suo amico magna donat cum labora-
vit ut idem amicus gratis data et maxi-
mo labore acquisita diriget atque utili-
tati sue applicaret. Nonne magis
dicit Ergo quod meum est tu autem si
rerum negligis contemptum arguere.
Sicut ergo sua videt deo negligi tan-
to magis in ira gravaret. Non sic
ysa 44 deus, cum vite loqui a viris hominum quod
per mortem, per deum, per omnem satisfac-
tionem applicacione minimus palliate egit
ut sua nos acceptare cum beneficia in
nobis ipsi tribuere utilitate per fidem fir-
ma et per fratrem tradite. Ideo resurgens
ex mortuis loco sepulcri cum corpore
suo glorioso debitum assumere 40 diebus
dispulit angelis in celo assistentibus
visiones suas hendiditate in spiritu quem
subtrapit, ut sua resurrectione
tamen agitur sicut consilium nimium
incredulis ut lucas ait per eos demon-
strans. Per quod eorum creatura vul-
nerum quod sinaverat ex causis super ex
passionibus necdum videbas, sic et tange-
das exhibuit, ut in eis fide plicata
ret, et in futuris usque ad finem mundi
hominibus de dubietate omnibus reputa-
ret, sic in omne tangit quod Thomas
et illi et nos putarent se fecit asserte in
spiritu nos in fide, et quod illi viderent
facie oculo corporis nos in lumine videlicet
spiritu oculo mentis. Et sic utique per
fide beatificarentur sic deus ait, quia
vidisti me thoma credidisti, beati qui
non viderunt et crediderunt. Ea propter
suo doctrine spiritu ad fidei nostre fun-
dacione per testes verissimos quatuor
sanctos visu et scribi ordinavit secundum
verbum thematis hec scripta sunt ut cre-
datis. Pro quo Ave maria. Pro
veritate autem in credulis addite
quibus dam brevibus doctrinis primo con-
sumet una de arcta via paulisper
propter festi istius magnitudinem transit.
Circa primum dicit Joh. Cum sero fuit
esset die illa una sabbatorum. Ecclesia ostendit sic gaudio
abundat dominice resurrectionis ita sollemniter plenum
in misterio parumper. Unde quamvis
explanacioni brevitas temporis non con-
cedit, duas dumtaxat hauriamus
tamen ex premissis doctrinas. Una fidei
morum alia. Doctrina fidei hec est
data potestate clavium dudum promissa petro
Mt 16 et omnibus sicut Mt 18 in tempore viri
Quorum remiseritis peccata eorum remittentur et
eorum successoribus sacerdotibus omnes
peccatores quod obligantur ad suorum
peccatorum in tempore expressam vocalem confes-
sionem. Veritas ista est de mente Bona-
ventura in suo 4to dist. 17 sic declarante
Circa quod prima gracia amisit tem-
pore necessitate precepti, cum diliges dominum
deum tuum eorum agere quod in se est ad eius
comparacionem, et etiam virtute eius precepti
diliges tempore in culpa in hora vero dili-
gens proximum tuum sic tempore hora in peri-
culo mortis peccato constat primam graciam
amisisse, et eam potest comparare sacra-
mento penitencie ab illo arbitro cui dominus est. Quo-
rum remiseritis peccata eorum tenentur se illi pre-
sentare, ut absolucionem recipiat peccatorum
et sic recipiat graciam iam amissam. Cum
enim autem sacerdotibus data est potestas remit-
tendi peccata, iudicialis quidem et arbi-
trarie, quia proprium solius dei est. Tunc quod
non potest arbitrari in causa sibi incogni-
ta, sed quoad causam, in qua arbitrari debet
eis manifestari, licet autem manifestacio
confessio est. Ergo ex collacione potestate
arbitrandi sacerdotibus in causa peccati ob-
ligantur peccatores ad confitendum se eis
tamquam arbitris quod est confiteri. Beda aliqui
est hoc. Deus nos obligavit ad corporalem
sanitatem, mittet quod medicos ab omni
infirmitate curare potentes, dummodo in-
firmitates eis ostenderent, corpore quod huiusmodi
medicos mittet, omnes infirmi tenerentur
se eis presentare ac ostendere infirmitates suas
ab eis sanitate recipere. Beda de scrip-
te enim supersedeo eorum nunc etc. Et iter
excusat a confessione alia via re-
perandi graciam, quod est per sufficientem

contricione de peccato, que stante in uoto per
sacramentum non ministrando sacerdotis deus et peccatum
remittit et gratiam infundit. Item ubi
est uia facilior et magis in potestate hominis
et certior ad gratiam conquirendam, tenetur quilibet
ad illam uiam, ita quod non omissa illa
attemptet aliam difficiliorem et incertio-
rem, quia tunc exponeret se periculo salutis
sue, et uidetur esse quasi contemptor sa-
lutis. Sed uia ista suscipiendi sacramentum
penitentie est magis possibilis homini et certior
ad primam gratiam conquirendam, quia ad hanc
requiritur et sufficit non ponere obicem secundum
Scotum, et secundum aliquos aliquis attricio a-
liqualis cum proposito non pec-
candi. Sed longe certius potest se
scire quis hic habere quam scire se habere at-
tricionem sufficientem de congruo ad
peccati remissionem sine penitentie sacramento. Et
quia potest quis in uoto penitentie euadere quasi omni-
sunt esse institutum est penitentie sacramen-
tum, et non ut quidam dicunt in uoto ca-
robi. Confitemini alterutrum peccata uestra,
et ut ibidem late declarat Scotus. Sed
forte mouetur aliquis per quod dans
dominus hanc potestatem apostolis prius debuit
spiritum sanctum cum insufflauit et dixit
accipite spiritum sanctum, et statim sequitur quorum re-
miseritis etc. Dicunt uero quod ita commissio
non est facta nisi eis qui habent spiritum sanctum et
ita sacerdotes in peccato existentes soluere non
possunt. Item sicut episcopus qui ligatus ui-
nculo alium soluere non potest. Ad quod
dicendum quod absque hac potestate recipiunt
et boni et mali. Neque enim in merito sacer-
dotis sed passionis Christi fit remissio
peccatorum. Et quod preterea officialis alicuius
domini maioris debitorem inuolutum ex com-
missione domini sui aliud debitorem domini
pronunciat absolutum, quamuis non officialis
principaliter sed dominus a debito soluit, quamuis
ipse officialis sit manus domino obli-
gatus. Allegat ad hoc multas auctoritates
theologorum. Augustinus. Item expressius grossius
omnem illam secundam uide ibi per plures.
Magister ait dat hindaoch deus digne
poscentibus et per indignum ministrum
theologus secundum Mathei 16. Tibi dabo claues
et habebit eas indicacione potestate

et alii apostoli, sed et obseruantia in ecclesia
sacerdotibus. Augustinus. Non uoluntas sacerdotis
obesse uel prodesse potest, sed meritum be-
nedictionem poscentis. Hieronymus quoque ait:
Nos quidem sacerdotes fideles ad sanctum
baptismum uenientes, una precibus baptiza-
mus et per impositionem manuum
a domino spiritum sanctum percipiunt, atque ipsi
ad regnum celeste perueniunt, et certe
nos per negligentiam nostram deorsum ten-
dimus. Augustinus. Ecclesia sacerdotum ma-
nibus ex peccati celeste precium, et sacerdotis
peccatum per uitam suam ad ipsum supplicia
festinat. Item quod rei sibi dixerunt
sacerdotes malos, nec aqua baptismi que
per manus baptizatoris defluit, illos ad
regnum celeste mittit et ipsa in cloacas
descendit hec. Cum dei que magis
est conferre corpus Christi quam uerbum baptismi, et ita
manifeste ab originali et actuali peccato
et culpa diluere. Ita per sacramentum penitentie
absoluere potest a reatu culpe ac-
tualis non tamen pene debite. Et
ad uerum consecrandum corpus Christi uerum, et
uerum baptismum non requiritur probitas sanctitas
sacerdotis ministerio exhibita, sic
apostolus dicit auctoritas quam habuit de se et
aliis. Sufficiat hic auctoritas theologorum
quam magnum laqueum incidit quod diuina et
admirabilia mysteria plus ab aliquo sanctitatem
posse fieri credat, cum unus eidemque spiritus
in toto ecclesia inuisibiliter ea misteria et opera
do sanctificans et sanctificando benedicat. Et
ideo potest frustra dicunt sacramenta contemni sibi
Item cum per uerbum spiritus hominis in hunc ut
sacro uisibili uiator in cognitione
et desiderium ducatur gratie inuisibilis
quam homo sacro quiddam cum sit sacramentorum
fons similiter practica et cetera. Aliquando quod
per istum credit spiritus, maxime si in quo-
dam per homo spiritus difficiliter aliquid et
contra ordinacionem omnis facere oporteret,
sicut in sacro penitentie ubi laicus sacerdotum contra
quam sacerdos ut uult Scotus. Capitulo q. 3 dis. prima
Sed in confessione esset sicut ipso sacramento si
requireret solum gratiam in ministro, quam
nemo secundum suam salutem certus esse de se ipso
certe cognoscere potest. Nescit in quibus ho-

an amore vel odio dignus sit, mul-
to minus de alio. Esset quod omnia confusa
in ecclesia dei, nec sciret possit si baptizatus
nec si sacerdos, nec si confirmatus, nec
si a peccato absolutus. Sed deo verisimi-
lis coniectura, quod omnia in ecclesia et vita mini-
stralis sacra. Et quod periret sine
sui culpa in hiis que salutem concernunt
propter culpam alienam. Ita ac si fieret si
propter sacerdotis peccatum maior omitteretur, vel pu-
er non baptizaretur, vel penitens non
absolveretur, vel accedens altare eucha-
ristiam non sumeret. Unde ei ait abra-
ham. Nunquid deus iustus in spiritu, statutis
iustis sicut spiritus gen. 18. Contra non subtra-
hit gratiam suam facienti quod in se est, propter
peccata alterius que ipse non consentit nec committit.
¶ 54 q. in omnibus sacramentis cum agit minister
ordinatus sive bonus sive malus non magis
bonus nec minus malus ut ait Aug. in
super tractatu [illegible], quia et post theologos sic hoc expo-
nit iohannes quod remissio peccatorum non tollitur
gratia non est opus ministri sacerdotis sua virtu-
te [illegible] sed opus dei principaliter agentis. sacerdos
autem non est nisi sicut instrumentum [illegible] sive
applicans extra instrumentum. Sic ergo deus per
suum servum et ministrum sive bonus sit sive
malus potest facere voluntatem suam, ad aliquem
impediendum. Ita et deus per ministros
eius si mali sint potest sacramenta conferre in quibus
dat gratiam. Cum igitur Aug. ~~[illegible]~~ dicens
deum esse locutum ad moysen et aaron:
Sacerdotes vos ponite nomen meum super
filios israel, et ego deus benedicam eos,
ut gratiam tradendo per ministerium ordinatum
intendat hominibus, non voluntas sacerdotis
obesse, vel prodesse potest, sed meritum benedic-
tionem poscentis. Et est simile de medi-
co aliquo infirmitate laborante qui nichil
minus potest etiam sanare infirmos, quibus
secundum medicine artis precepta medicina-
les ordinat confectiones, quamvis si pauci-
simus foret, qui non in sua virtute curat,
sed dictabat curativam applicat me-
dicinam. ¶ Commendatur demum per hoc
dei misericordia et benignitas ad nostram pro-
curandam salutem, qui propter ministri indigni-
tatem non subtrahit nobis dignissima gra-
tie sue dona. Manifestatur quod detestabilis

Di. 13 2a

est in gratitudo, quod propter ministri indignita-
tem contempnunt dona dei, nolentes per eos
recipere per quos deus dignatur impendere,
quod in talibus incipiendis donis nemo
est qui faciat preiudicium amore seculari.
¶ Sed unus et unus solum obiecta [illegible]
ad id quod obicitur quod deus dat eis potesta-
tem ligandi et solvendi promisit [illegible]
[illegible] sui dum vult. Unde
quod ad dignum recipiendum hanc potestatem
et digne exequendum necesse est [illegible]
spiritum sanctum. Non est ad recipiendum et
exequendum simpliciter. Accipiens enim
ordinem sacerdotalem in mortali sicut
in quo dat potestatem ligandi et solvendi in-
digne suscipit, et hoc ve suscipienti vir
[illegible] Sic sacerdos in mortali si-
cut ministrans sacramentum baptismi, sive vel
aliud quodlibet, indigne officium exequitur
et graviter peccat, nichilominus vere bap-
tizat absolvit etc. ¶ Et ita deberi
intelligi [illegible] textum dum sequitur ordine, tu
quod sequitur clausula scilicet quorum remiseritis
peccata vel non sequitur quod non quare
dependet ad priorem. Non enim dicit accipite
scilicet ut quorum remiseritis peccata remittantur
eis, vel si acceperit scilicet [illegible]
Sed et per se omnia per se [illegible]
[illegible] ad priorem [illegible] si
priori quoque dicitur, ne maneat omnino in-
completa, dicitur subintelligere quoniam continua-
que totius scripture ordinem per se intelligendum
[illegible] ut sicut Accipite scilicet et quorum
[illegible] quod ista clausula Accipite scilicet
[illegible] ad precedentem
Sicut misit me pater et ego mitto vos
[illegible] [illegible]
[illegible] scilicet habuerit, ut et ipsi inno-
[illegible], et in predicatione [illegible]
[illegible] post resurrectionem
dominus pater accepit ut predicare non
pauci sed pluribus possent [illegible]
[illegible] Sed [illegible] quod non [illegible]
scilicet per vitam [illegible] potest [illegible]
predicare. Nam et deus scribas et phari-
seos super cathedram moysi sedentes
audiri iussit, tamen predicatores [illegible],
sed non imitari eorum vitam. Nam dicunt
et non faciunt math. 23. Sed [illegible]

sanctificatiua in charitate s. sed ad charitatem
producendam semper, sed ad producendam dignitatem, ita
et dignitas de commissione procedit. ¶ Sed
si utraque liga sunt tamen conceditur dare s.
ad hoc ut capiat sensum potestatem ligan-
di et soluendi. Adhuc non sequitur quod conferat
Ad quod notandum quod duplex datur donum s.
unus ad gratiam et potestatem sanctificationis
et ita non datur nisi cum gratia gratum facien-
te sed caritate, sicut dicit apostolus Ro. v.
Caritas diffusa est in cordibus vestris
per spiritum sanctum qui datus est vobis. Et isto modo
in charitate datur iustos, et soluendi, sicut
idem apostolus ait 2 Cor. sed An non cognosci-
tis vosmetipsos, quia Christus Ihesus in vobis est,
nisi forte reprobi estis. Et ad Ro. 8. Si quis
spiritum Christi non habet, hic non est eius. Alio modo datur
spiritus sanctus alicui non tamen ad sanctificationem, sed
ad utilitatem ecclesie, et sic datur in gratiis gratis
datis, scilicet dono linguarum, miracu-
lorum, fidei, potestatis conferendi, et gratiam
sacramentorum ministrandi. De quo apostolus 1 Cor. 12.
Unicuique datur manifestatio spiritus ad utili-
tatem ecclesie secundum glosam. Alii quidem per spiritum datur
sermo sapientie, alii autem sermo scientie secundum eundem s.,
alii fides in eodem spiritu, alii gratia sanitatum
in uno spiritu, alii operatio virtutum, alii
genera linguarum, alii interpretatio sermonum. Et sic
datur etiam quandoque reprobis. Unde Matthei vii
dicit Dominus: Multi dicent mihi in illa die, Domine,
Domine nonne in nomine tuo prophetauimus, et in
nomine tuo demonia eiecimus, et in tuo
nomine virtutes multas fecimus? et tunc
confitebor illis quia numquam noui vos. Disce-
dite a me omnes qui operamini iniquitatem.
Et hoc modo recipit s. s. sub dono gratie
gratis date conceditur accipere potestatem ligan-
di et soluendi, quia ipsa potestas donum
est s. sed gratis datum. Nec potest sol. et li.
nisi hoc modo habeat s. s. nisi habeat li. et sol.
potestatem. De hoc Aug. et alii in dist. 1
et Dictum est de necessitate sacra-
mentorum, hoc autem a simili tempore non diuer-
sum erat postquam dominus ordinauit
per quod omnes spiritum gratie non semper sunt
digni vel indigni sed ordines tradentur
ut communis aliquis boni merito solum non
possit tradere nisi fuerit ordinatus ut of-
ficium ministri exhibeat, dei autem est effectum
tribuere tradendis. Hec ille. Et sic ergo dominus

dedisse s. sanctum et sanctos et predecessores textus
declarantur, qui non gratiam gratum facientem sed
gratis datam scilicet donum soluendi et ligandi
et soluendi esse premisit etc. ¶ De secundo quod
adducunt, quod ligatus alium soluere non
potest, multos in alterutro in hoc casu decipit,
volentes de spiritualibus loqui per similitudinem
corporalium in defectu. Et quidem in corpora-
libus non est verum, quod ligatus non
potest alium soluere. Nam ligatus pedes
potest alium soluere manibus non ligatis,
et ligatus manus potest alium soluere mor-
sione. Et verum est ligatus corporaliter
secundum id quod ligatur aliud soluere non valet,
et ita in proposito ligatus quantum ad potestatem
clauium per excommunicationem vel suspensionem
soluere et ligare non potest. Et ligatus pro
peccato ab interitu eterne, potest nichilominus
suum officium li. et sol. circa alium utiliter
exercere. ¶ Potestas quantum ad exercitium potestatis
ministrandi non ligatur nisi per modum precepti
et hoc ecclesie quod precipit ne ministret in pec-
cato. Peccatum autem non ligat ita ut ministrare
non possit, sed ut sine peccato id quod prohibetur
sine non possit. Sic ut ligatus est
duro precepto ne fornicetur ne furetur
quod precepto non obstante plurimi et forni-
cantur et furantur. Et est simile si princeps
mandaret officiali ne uiolatores
solueret ille autem transgrediens mandatum
principis solueret, peccaret quidem in prin-
cipem sed tamen valide capti essent soluti. ¶ In
doctrina morum secundum sanctum Thomam, sumitur
ex altera cum ipse potest que dicit Dominus Thome
infer digitum tuum huc et vide manus
meas, et affer manum tuam et mitte
in latus meum etc. Sicut enim est in Christo in
nobis diuersitas, a Christo operibus tamen in uulne-
ribus per tamquam uirissimilitudinis eadem si-
militudine compedamus. Per digitos et
dextram per manus significatur operatio. Discretio
quidem, ut omnia nostra consilia in ipso perma-
neat ut Thobias filio suo ait Tho. 4.
Illud si per nobis passum in cordibus habeamus
et secundum hoc expresse quod in monte Caluarie
monstrauit omnia nostra consilia dirigamus.
Ad hoc hortatur Bernardus super Cant. in cantica
in hoc vita, habete in cruciferum Dominum
semper, non vestro in habitis, sed an potens
vel portantes et non odorantes, et omnia
pereat et odor non exigat. Memo-

Sed de Iuda qui ipse miracula operatus est secundum Crisostomum, Leonem, Rabanum

in dist. [illegible]

tote q(uia) accep(it) eu(m) symbolo i(n) ul(n)is suis
Maria gestavit i(n) utero, fovit i(n) g(re)mio
Sponsa sibi i(n) verba collocavit, et
ut q(ui)d p(re)mittitur, fr(atr)i i(n) v(er)i i(n) manu
Zacharie p(ro)ph(et)e ut n(on) (et) q(uod) sudda vicere
Arbitror (et) Joseph vir(um) Marie sup(er)
gemma illa accepisse frequenter, s(i)c
d(i)c(t)as an(te) se habuerunt, (et) u(n)i(us) vere Ego
q(uod) sit vob(is) ut (et) vos s(imi)l(ite)r faciatis
B(eat)i n(on) a(n)i(m)o oc(u)los habuerunt p(er) portar(um)
p(er) ecc(lesi)o videntes Augustias d(omi)ni leui(us)
u(e)ras portabit(ur) h(ec) (etc.). ¶ Septi(mo) v(er)o
ut liber eius passionibus q(ui)c(un)q(ue) Beatus
petrus hortat(ur), xp(istu)s (enim) passus e(st) p(ro)
nob(is), vob(is) relinquens ex(emp)l(u)m, ut sequamini
vestigia eius 1 petri 2 Commu(n)icantes ad
passionibus xp(ist)i etc. Si p(er)fector desit
d(omi)n(u)s o(mn)ia op(er)a n(ost)ra, etc. ... q(ui) p(er) h(uius) vite
metam p(re)cedens i(n) p(ro)p(ri)u(m) ordinavit Beatus
ap(osto)l(u)s hortat(ur) ad Ro(manos) 14 Nemo n(ost)r(u)m sibi
vivit, nemo sibi morit(ur), si vivim(us) d(omi)no
vivim(us), si morim(ur) d(omi)no morim(ur). Et iteru(m)
Sive (ergo) manducatis sive bibitis sive aliq(ui)d
aliud facitis o(mn)ia i(n) gl(ori)a(m) dei facite. 1 cor(inthios) p(er)
Sic ex p(ar)te sua possit dicere cu(m) eode(m) ap(osto)lo
galat(as) 6. Mihi aut(em) absit gl(ori)ari n(is)i i(n) cru-
ce d(omi)ni n(ost)ri ih(es)u xp(ist)i, p(er) q(uem) m(ihi) mundus
crucifix(us) e(st) (et) ego mundo. H(ec) faciens
manus i(n) latus (et) digitos i(n) clavor(um) fixura
mittit c(on)tinue. Et h(oc) de principali
p(ri)mo. ¶ H(ec) sc(rip)tura s(e)c(un)d(u)m ut (con)dat(ur). Cu(m)
o(mn)is sc(rip)tura ut ap(osto)l(u)s Ro(manos) 15 aut ad n(ost)ra(m)
doctrina(m) sc(rip)ta e(st) fidei s(cilicet) (et) mor(um). Sic
d(ici)t 2 thi(motheo) 3 d(icit) O(mn)is sc(rip)tura divinit(us) i(n)spi-
rata, utilis e(st) ad docendu(m) i(n) (con)gr(e)de(n)-
da, et erudiendu(m) i(n) iusti(ti)a, arguendu(m) (et) cor-
rigendu(m), h(oc) q(uo)ad mores, p(ro)p(ter) ma(teri)a(m)
p(ro) o(mn)ib(us) duplicitas loq(ui) p(re)scrib(er)e a sc(rip)tura
Tu(n)c ei ea p(ro)p(ter) sc(rip)ture q(ue) fide(m) astruu(n)t, ut
n(ost)ra(m) c(ar)itate(m) i(m)plicaret, cu(m) fides ipsa
qua(m) fundat i(n)tendit certissima sit (et) p(re)-
ci(pu)e ipsa v(er)itas sophistice (et) i(n)fallibilis.
In ea d(e)i p(ar)te q(ue) mores edificant
q(ue) c(om)minative ut p(ro)missive fl(agitios)i(s) misceb(untu)r
cu(m) (et) ipsa cu(m) medicina(m) depinet. Et
ap(er)te d(icitu)r Job 13 Nu(m)q(uid) i(n)diget deus v(est)ro
mendacio ut p(ro) eo dolos loquamini. Q(uia) d(icitu)r m(ihi)
do(minu)s n(on) i(n)diget, q(uia) veritas fulciri n(on) q(ue)rit
a(m)plio(ri) s(im)plicitat(e) aut g(ra)t(ia) ei morte ... n(on)
h(ab)et p(ro)p(ter) Eloq(ui)a d(omi)ni eloq(ui)a casta ar-
gentu(m) igne examinatu(m), purgatu(m) t(er)re

glo. i. sy
corrupte
sitarent

purgatu(m) septuplu(m) Et itera(tu)r Judicia
d(omi)ni v(er)a iustificata i(n) semetipsa. Ex
q(uo) v(er)a s(unt) h(uius)modi q(ue) sup(er) d(ict)a s(un)t p(ro)p(ter) de-
me(n)tia cor(um) q(ui) al(iu)d q(uo)dam affectate q(ue)r-
vare i(n)ciderunt, qui dic(er)e n(on) verent(ur)
i(n) sc(ri)ptura q(uod) ad solu(m) c(om)minac(i)o(n)e(m), n(on) ad
v(er)itat(em) (con)minaciones posita sunt ut sup(ra) dict(um)
e(st). ¶ Tercio v(er)o n(on) solu(m) i(n) sc(ri)ptura e(st) c(ar)itas h(oc) sig(no)
p(ro)p(ter) ut sit v(er)itat(is) i(n)imica, sc(rip)t(ur)a fact(is) (et) sig-
nis v(er)is, h(oc) tu(m) fi(n)iendo q(ui)d deffi(nit) le
v(er)ba pit(ur) atq(ue) legit(ur). Tu(n)c fl(agi)tiosi s(e)c(un)d(u)m
q(ue)rit (et) a(m)bula(n)t, p(er)tas v(er)o luce(m) sic
ait Joh(annes) 3. Qui fac(it) v(er)itate(m) venit ad luce(m)
Joh(annes) 3 Et si i(n) tenebris a(m)bulam(us) me(n)tim(ur)
(et) n(on) facim(us) v(er)itate(m). In p(ar)te ad sc(ri)ptura (et)
v(er)itas q(ue) fide n(ost)ra (con)ti(n)et(ur) n(on) p(ar)tis
occultu(m), nichil sc(ri)ptu(m) q(uo)d n(on) ad(hu)c liceat
publice p(re)dicare (et) cla(m) revelare, (et) h(oc)
exp(re)sse ip(s)a v(er)itas Luc(e) atq(ue) p(ro)p(ter) auditor(um)
utilitate(m), si (con)te(m)ptor si blasfemus d(eu)s
corripe(re) s(unt) Sic n(on) sc(ri)ptu(m) e(st) Nolite
s(an)ctu(m) dare canibus n(eque) mittat(is) margari-
tas a(nte) porcos Mat(thei) 7 c(apitul)o. Glo. Canis
s(un)t q(ui) oblatrat (et) q(ui)d i(n)teg(rum) e(st) dilacerat
Porci q(ui) vilip(en)dunt (et) (con)culcant, h(uius)
d(ic)ta n(on) s(un)t s(an)cta et margarita i(n) cu(n)ctis
(et) sacra(men)ta ecclesiastica. Ite(m) glo. No(n)
s(un)t desp(er)atores s(ed) p(ro)digi (con)te(m)ptores
q(ui) tollet pane(m) filior(um) (et) mittet canib(us)
ignorantes p(er) vos absco(n)ditam avidi q(ue)r(unt)
(de)clarata venialib(us) (con)spirit(us) d(omi)ni (con)tra
carn(em) tot(is), s(ed) fastidio s(un)t p(ro)p(ter) q(uo)d n(ost)ra
sunt Ideo n(on) crudeles (con)tinens o(mn)i(bu)s e(ss)e
dispe(n)satores, n(on) i(n)certos de lepsib(us)
ut fandes. Aut forte s(i) p(ro)p(ter) meliora
auditor(um) nolebit v(er)itate(m) corrigi, videas
ut sibi prec(ur)e, (et) n(on) a(m)plius p(ro) (con)te(m)ptu p(ro)
(con)vertitur, ad i(n)tus ei subtrah(itur), ut ei melius
disposito (con)gruencius m(in)istret. Sic sc(ri)ptu(m)
e(st) In aurib(us) i(n)sipie(n)tu(m) ne loquaris q(ui)a
despiciet doctrina(m) eloq(ui)i tui p(ro)v(erbiorum) 23
Et iteru(m) Cum doct(i)s saluus q(ui) q(ui) glori-
at(ur) teste ie(ronimo) ibide(m) c(apitul)o 22 Eis h(abe)ntes
desiderati, (et) ducere accipiant, n(on) o(mn)ia
occultandu(m) ab o(mn)ib(us) s(ed) q(ue) p(ro)tinus c(re)dit(ur)
(et) utile e(st) audita i(n)tellig(er)e. Sic o(mn)ia
mores euadat i(n) sc(ri)ptura o(mn)ib(us) e(st) manifes-
tanda, Hoc dixit xp(istu)s discipulis q(uo)d dico vob(is)
i(n) tenebris dicite i(n) luce, (et) q(uo)d auditis i(n)
aure p(re)dicate sup(er) tecta Mat(thei) 10. Et
v(er)o n(on) ut dicu(n)t e(st) s(un)t occultu(m) q(ue) secretu(m)

patet verbis eundem debet sequens. Primum est quia libri
in quibus omnia nostre religionis fundamenta conscri-
buntur omnibus patent publice sunt bibliothe-
ce, et nemo sive clericus sive laicus prohibe-
tur quicumque placuerit legere. Cuius studiosi et
laici plurimi ex hoc quandoque plus litteras
discunt. Sunt libros sibi comparant et eos v-
tantur illos dico libros quos ecclesia appro-
bat. Secundum est quia in universitatibus ubi pro-
fundissima et secretissima fidei dili-
genti examine lectionum et disputationum
investigantur omnia hec in patulo apertissi-
mis fiunt, ubi neque omnes expellitur nec laicus
nec clericus sicut constat omnibus qui universi-
tates coluerunt. Tertium quia laici plurimi
doctissimi sunt doctores et periti quia civi-
tates regunt, et civitates corporati et pre-
fecti duces et principes terrarum, qui non numquam
omni clerico plus illitterato sunt in quo
quo patentur illi secretum aliquid teneri
apud clericos, quod non publicaret, cum
ipsi plus clericis plurimas scripturas no-
verint, et ipsi plurimum universitates
et studia regunt. Ut michi est in ytalia. Unde
patet fatuitas eorum qui non numquam non verentur
in ambone clamare. Quod si possent veritatem
dicere et silere, quod quasi occulta foret quasi
populo nullatenus esset predicanda. Sed for-
te cum tepido studio nesciunt quod apostolus
loquitur, ita ut tempus erat proclamare
licet non veritatem scripture predicare quam ad
populi emendationem proficiat, quam tamen non
est propter scripturam id ex causa supradicta ad tempus
esse differenda. Veritates vero alias instruc-
tionem fidei et morum continentes ut quis do-
ceret nostri sunt de foro predicatorum. Ista
tres puto ita computata esse sufficiant
predictorum errantium, super est ad ea quibus
se minime correspondere quod sequenti ser-
mone dicemus, que nobis ad laudem
sui nominis et nostram informationem proficere con-
cedat ipse de quo scriptura sunt hec ut credatis
Dominus noster Ihesus Christus, cum patre et spiritu sancto be-
nedictus. Amen.

80 Dominica Misericordia domini

Cognosco meas et cognoscunt me
mee. Iohannis x. Clarissimi hodi-
erne diei evangelio dominus nobis signa
ostendit quibus et prelati et subditi seipsos va-
leant discernere utrum sint de numero ovium an a-
lienum ab eo censeantur. Est enim pastor bonus
et mercenarius. Ita sunt oves proprie, sunt
et oves aliene, quas per proprietate et du-
rationem frequentius vocari quam oves appellari.
Sed plato [illegible] ac sicut desideras utrum
de numero sis laudabilium pastorum. Nullo
signo clarius id deprehendere poteris quam si tes-
te conscientia cum domino pastore optimo dicere va-
leas Cognosco meas, haud dubium quin
cognitione amorosa, quia id amatur quod
cognoscitur. Neque aliquid non cognoscit qui ait
cognosco meas, cum omnes nuda sint omnia
et aperta. Ad Hebreos 4. Cognoscit sine dubio
non suas quas a suis segregabit et dam-
nandos perpetue adiudicabit. Sed suas
cognoscit notitia approbationis, notitia
dilectionis, quo alienas se nosse negat
Mathei 25 Confiteor eis quia numquam novi vos.
Si itaque omnium salutem non cogitas nec
salutem animarum vel corporalem victum
penes patris cogitas aut obventiones
lanam et lac, mercenarius es, nec oves
sicut liquet ex eis pertinens cognoscis vel
diligis. Mercenarius autem et non pastor
necessario hereditatem et non filius posses-
sionem. Adducenda essent prophetarum testi-
monia ad veritatem ipsa loquitur. Itaque
si subditus es, vide si pastorem cognoscis
ut de omnibus suis te committas confidas. Solet
enim oves brutales ex frequenti yma-
ginatione [illegible] pastoris, ipsius specialiter
agnoscere vocem eius attendere, eamque sequi.
Ita et subditi qui sunt oves proprie, pastorum
corpore blandientes occurrunt ad vocem
ipsorum, quam sequuntur. Aliene vero non ex-
spectant, sed audita voce fugiunt decli-
nantes a semita iustitie, ac legis divine
sicut vos [illegible] quare dixit Filii alieni men-
titi sunt michi filii alieni inveterati sunt
et claudicaverunt a semitis suis. Certe
[illegible] quia dominum non cognoscunt ut pastorem
beneficia conferentem, nutrientem et salvantem
sed magis tamquam austerum, punientem et
iuste condempnantem, id fugiunt eius vocem
salubrem contempnentes, cum potentiam effugere
nequeunt sentient condempnantem. Hec ad
distinctionem pastorum et mercenariorum omnium

hedorum colligimus ex themate quod dicitur Cog-
nosco meas et cognoscunt me mee De
quibus pro gratia Ave maria. ¶ Predicaverunt per
libras demum materiam quomodo abiciatur arte vie
Evangelium Ego sum pastor bonus Cognosco
Et oves non sunt ut ad ovile domini pertinent
quoniam dominum et pastorem suum non cognoscunt propter
quod fugienda est dei ignorantia. Illam
autem sola doctrina veritatis quam scriptura
sancta Christi dictata ministrat a cordibus nostris
eliminat veritate. Unde scriptura est lu-
cerna facilis attendentes qui lucent lucerna
in caliginoso loco donec dies oriatur
in cordibus vestris 2 petri 1. Quomodo ergo de-
cipiuntur hii qui in quadam ignorantia affectata
quodam tendentes putant scripturam non tam
veram quam [illegible] multa continere
Cum ei omnis scriptura ut apostolus ro. 15 ait
[illegible] ut per finem proposito in fine ¶ Veni-
mus ad ultimum articulum in quo dissol-
venda sunt predicte ignorantie argumenta
quibus se putant munitos. Argumentantur
se dicentes via ut tactum est in quadam littera
ex una parte quam sanctam iustitiam exprobant
Videtur enim quod in deo misericordia maior sit
iustitia et per hoc tunc exponendo auctorita-
tes quas pro se allegant. ¶ Et quidem ere
tamen [illegible] quod anima dei non
obtinuit eo quod [illegible] misse de mi-
seratione facit. Unde etiam sonat Mi-
sericordia domini plena est terra. Misericordia
usque dei sicut [illegible] dis. 86 [illegible]
non est quid aliud a iustitia divina sed idem est
in deo et realiter indistincta misericordia iustitia
bonitas veritas quoniam eadem in deo est di-
vina essentia est quod simplex est ubi non
distinguuntur ab eo quod habet ut dicit Augustinus
11 de civitate dei et 8 de trinitate et
alibi ad hoc dis. 18 primi. Et boetius
In deo omnia sunt idem in quibus non obviat
relationis oppositio. Cum ergo idem sit misericordia et iustitia
in deo patet quod non misericordia iustitiam, nec iustitia
misericordiam excedit. Item et misericordia est infini-
ta et iustitia est infinita quod essentia divina
sed infinito non est aliquid maius. ¶ Dicimus
autem in deo non distinguuntur misericordia et iustitia
tamen effectus dei quod ponat in creatura vari-
antur, quod aliquibus iustus cognoscitur aliquibus
misericors. Aliud enim est tribuere digne
meritis, aliud dare bonum immerita
vel tollere a malo debito. Primum enim ad
iustitiam commutativam pertinet. Secundum ad misericordiam
extendendo non misericordiam ad bonitatem. Est
enim actus iustitie tribuere unicuique quod suum

est. 4 ethicorum et actus misericordie est compati misero
et nolle miseriam in alio. Est ergo deus
vere et realiter iustus, et misericors quod
utrumque operatur in nobis. Reddit debitum
et etiam liberat a miseria. Quo ergo quo
reddit debitum iustitia est, et quo miseretur
ipsum est misericordia. Agit autem deus utrumque
non per additum, sed simplicem essentiam suam
sua inobliquabili voluntate quod idem est
sicut ait Augustinus 3 de trinitate voluntas dei
est prima et summa causa omnium. Ipsa ergo sua
voluntas que est eadem, et iustitia ipsa eadem
voluntas est et misericordia. Quod deo ut deum est
quod ad deum pertinet nichil distat inter
misericordiam et veritatem et iustitiam. Sed quod
ad effectum quibus nostram miseriam, et
quibus nostram iustitiam dicta inveniuntur
Et ita quamvis dici potest in scriptura de dei
misericordia et iustitia, non ad id quod in deo
est, sed ad effectum in nobis productos referuntur.
Sed hoc tenet magister dis. 46. 2. ¶ Vi-
dendum ergo de effectibus misericordie et iustitie. Et
quidem ad iustitiam pertinet [illegible] quod misericordie suffi-
cit tenere iustitie communi quam [illegible] in-
ter merita [illegible] distribuit. Sicut dicit
[illegible] qui iustitia dicitur distributor
et iudex meritorum [illegible] Alioquin
si [illegible] descriptione [illegible] de veritate
[illegible] loqueremur, ut dicit Iustitia est rectitudo
voluntatis propter se servata. Omnis effectus dei
ad iustitiam pertinet eo quod recte et iuste
agit quecumque agit, et sic misericordia est pro
iustitie, ad bonum [illegible] ut [illegible]
in suo 2 [illegible] dis. 46. q. 3. a. hoc [illegible] dicit Augustinus
prologo [illegible] Cum punit malos iustitia est
quia sue voluntati contrarium est. Ad misericordiam
vero pertinet dare bona immerita et tollere
mala demerita. Extendendo non misericordia
et non distinguitur a ratione boni. Alioquin
secundum Augustinum ut allegatum [illegible] ad misericordiam non
pertinet [illegible] a [illegible] et liberatio
a miseria pene. Sed creatio et gubernatio
ad bonitatem. Cum autem si [illegible] concedat
premia que deus largitur electis non videtur
secundum equalitatem meritis, [illegible] a nobis.
Cum quod non sunt condigne passiones huius temporis
ad futuram gloriam que revelabitur in nobis
ro. 8 Unde [illegible] premio premii infiniti
ad meritum finitum et momentaneum.
Cum quod ut Augustinus ad [illegible] ait Coro-
nat deus merita nostra, ut dicit coronat
[illegible] munera sua. Unde vita [illegible] q. i.

Nota de dei {misericordia / iustitia} quomodo idem sunt in deo

fine a deo medicis prudentibus conditur,
quia eadem medicina quibus conditur non a nobis
sed si in nobis facta sit per gratiam, recta et apta
gratia nuncupatur, quia gratis datur, non datur
eo gratis quia non meritis datur sed quia data
sit per gratiam ipsa medicina quibus datur hoc e-
ligitur per dominum dicit Osee 13 Ex me fruc-
tus tuus inventus est. Hec ergo iusticie attribuatur
punicione malorum, hoc est eis debita cum
peccatis, sed collatis bonis largicio gratuita
ut dictum, sed et liberacio a malis culpe et
pene, misericordie ascribatur sicut idem Osee 13 Ex
te perdicio tua Israel, tantummodo in me auxilium
¶ In hoc itaque tempore magis claret opera
misericordie, sed in futuro quantum ad dampnatos
apparet severitas divine iusticie, quoniam
non hic ut ibi omnia separantur. Hec dicit Augustinus
et allegatur de ... misericordia hoc mundo
in futuro, hic denique ait ... bede, mirabi-
lis modis misericorditer deus quos non miseretur
in futuro, hic non ... priores, iustificat vi-
vificat et puniendo exercet purgat vel
ad conversionem movet, quod non faciet in
futuro ubi condicio singulorum sine medela
manifeste iudicabit. Ideo ut in directum
Magnitudinem ergo sue misericordie incom-
prehensibilem nobis in presenti deus declarat
quoniam utique plena est terra. Consideremus ali-
quos effectus salutis, quia omnes comprehendere non
valemus, sicut dicit qui dixit Misericordias
domini in eternum cantabo. ¶ Consideremus primo
quia cum essemus et per quos ne mereri aliquid
poteramus, condicionis in fructus primos ad esse pro-
duxit, non qualiscumque sed perfectos et pulcros
dedit nobis vivere cum plantis, sentire
cum brutis et quod perfectius est intelligere cum an-
gelis. Cum ad ... vivere, senti-
re, quando intelligere, vel ex hoc consideremus
quia inminente morte naturali, eius prorogatio-
nem ad tempus pro merito nostro divinis
sed per possimus operari. Tanto corporis
beneficia integritate membrorum, pulcritudinem
sanitate, robur, complexionis viva-
citate, ornamentum quo nos sensibus
...visu perspicuo, auditu acuto, gus-
tu delicato, olfactu subtili, tactu prop-
rio, pedibus ad ambulandum, ad operandum
manibus quibus gemmis pulcherrimis de-
coravit, quia ipsa sunt deo comparandi
diligentia, dum aliquorum corpora ... a
in eo pateremur lesionem. ¶ Sed maior est

quod sicut animam quelibet, quam ad suam ymaginem
creavit, intellectum, memoriam, voluntate inspira-
vit, immortalitate quelibet, sapiencia
et ingenii vivacitate, boni appetibilis incli-
nacionem, ac mali naturalem fugam, memorie
tenacitate, ac potenciam naturalem ad veritatem
et virtutes acquirendas, et quod se omnibus preparet
cum angelis capacitate beatitudinis qui
dona et munera preciosissima adiecit
De quo beatus Augustinus in prologis ait Domine
deus meus vita anime mee, et tu gloria mea
cum me fecisti tantis capacem angelis quod amo
... quia pro ... possem per veram ad equa-
litatem angelorum. ¶ Sed rogo sit accedi-
tate, quibus hec sua quelibet maiestas, in-
gratissimus esse a quibus se offendi, provo-
cari, impugnari, et primo comunicari natura
dubitavit, ... pro prima mea tante
oblivisceretur, quamvis in ipsis primo sua quelibet
domo, ut in hiis qui ex adulterio, stupro
incestu, sacrilegio, et quibus a coitu illicito
procreatur. O ineffabilis divine pietatis magna
quod artificium opus producet de quo se con-
tempni previdet, aut in nimis suis actis
in ... fructum gaudet. ¶ Considere-
mus secundo quia nobis que sic nobiliter creavit omnia
alia exteriora dedit. Et quidem de corpora-
libus creavit celo terra et omnibus que in eis sunt
... que spiritibus angelicis corporalia
non serviunt, nec cibo indigent sustentante
nec loco circumscribente, nec claritate corporali
lucis illustrante, sed omnia propter nos creavit.
De quo Crisostomus libro 2o de compunctione cordis
Vide quomodo cum in nullo ipse indigeat nostri
in omnibus eis sufficit ..., tamen cum non essemus ...
nos facit, animam quam inspiravit, talem
qualem nulli ex ... omnibus que sub sunt super
terra, et sequitur ad propositum, paradisum plan-
tavit, celum extendit, terram substravit
luminaria accendit, universo mundo ampli-
tudinem. Et post prologum de ortu celi et
terre quod perficiunt homini. Et Hugo de
arra anime. Respice igitur universum mun-
dum et considera si aliquid sit in eo quod tibi non s-
erviat. Omnis natura ad hunc finem cursum suum
dirigit, ut obsequiis tuis famuletur et utilita-
ti tue deserviat, tuo pro oblectamento pariter
et necessitatibus sine afluencia in defici-
te occurrat, hoc celum, hoc terra, hoc aer hoc
maria cum hiis que in eis sunt universis comple-
mento cessant, hoc circuitu temporis annuis in-

monachis, et dominis prelatis, antiqui
novatis, dilapsa reformantis, corrupta re-
staurantis, pastu superno subministrat.
De spiritualibus sit tertium, quia angelos
bonos nobis dedit custodes, instructores, de-
fensores. Ad Hebr. i. Nonne omnes sunt admini-
stratorii spiritus in ministerium missi propter eos qui
hereditatem capiunt salutis. Et si non satis co-
gitare possumus mala et pericula a quibus nos invi-
sibiliter nobis nescientibus defendunt, in luce habebimus pro-
ductis in sancta patria, ubi veritate certissime
scire non poterit si non desipit. Supernatura dedit
deus nobis spiritus malignos qui temptati-
onibus nos conantur, et eorum excercitio quibus
impugnando excercet, perfirmamur in meritis et
virtute, ut patet in vita temptationum.
Et quod maius est, ordines supremi nobis dedit
in premium, tanti nos estimavit ut illa
cara, ut omnibus sit nobis beneficio satis
visum est, sed sua nobis demum et infinita
essentia promisit, ut in ea beatificemur, ut ea
fruamur, in ea sit nostra omnis delectatio et
gaudium, ac omne desiderium pareat, de
quo multa dicit in ... ut ait apostolus.
Nostra sunt superiora, equalia, et inferiora.
Superiora quidem nostra sunt ad fruendum
ut deus trinitas. Equalia ad quinque dum
sunt angeli et ad usum nostrum deus propter nos
in ministerium mittuntur. Inferiora ut munda-
nus ad fruendum. Et attendere sunt quod
tanta bona continue confert, nobis etiam peccatoribus
eum per dictis offendentibus et suis donis
abutentibus, sicut enim omnis ait Seneca quod
ad usum vite accepimus ad usum contumelie
culpe, et declarat per similitudinem illius que dominus
de patre suo dicit Mathei v. Qui solem suum ori-
ri facit super bonos et malos et pluit
super iustos et iniustos. Inaudita est enim
gratia equum et arma quod si actu per hoc
bellare. De quo Augustinus super psalmum: Sed crimi-
na multa in una die peccatur et vivit,
accedunt peccata et augetur vita, blasphe-
mat deus continue, et facit solem suum oriri
37 super bonos et malos. Quartum offerre
potest de beneficio nostre redemptionis, quia
nos quod omnia quae deus sunt deo sunt et datore
spreuimus, atque nostra culpa reddidimus, ob-
ligati, sed actuali perpetue dampnationi
iustissime addicti fuimus ut satisfacere

potentiam a captivitate et diabolica servitute
liberavit, evulsit a sua dampnatione
apostatantibus angelis coniunctis prius
pro nobis incarnatus est, et omnia quae 33 annis
in terra gessit operando et patiendo nobis
contulit, ac ovem perditam tamquam pastor
bonus animam suam ponendo quesivit, invenit,
propriis humeris ad pascua celestia reduxit et
reportavit, non auro corruptibili
ut angelo sed, Petrus ait I Pe. i, sed pretio-
so sanguine agni immaculati nos re-
demit. Quam vana nostra quam sancte videat. Et de
hoc tam frequenter loquitur sicut eo nunc tristo.
Christo considerans quod peccatore tam tardo
depellit, pro ... perimacit ad penitentiam adhibendum
in ipso peccati actu sustinet, et non statim ac
subito dampnat, sed differt, videt et
longanimiter expectat eius penitentiam. De
quo Bernardus: Domine, quam potens sermone explicare
quam benigne quam liberaliter, quam patienter contra te
fuisti super me miserum tuam. Ego peccabam
et tu dissimulabas, ego non contine-
bam a sceleribus et tu a verberibus abstine-
bas, prolongabam ego multo tempore iniquitatem
meam et tu domine prolongasti pietatem tuam.
Sexto deus per parentem exspirat, virtutem
ad penitentiam vocat, per penitentiam specialem gratiam credit
toto parte vite tempus, in quo et si mille
milibus offendimus, condonando parta
plurima, sicut tunc ex toto corde conversi
omnia quecumque non memorat. Unde per
dicit non dimittendum, sed septies sed sep-
tuagies septies, veni quem mea expre-
sit per ... et toties quotiens ex animo peni-
tendo est. Per nonam in dispositionem sacramenta
instituit, per quae est non habens contra usum
salvatus, ut in baptismo puerorum, et quod voce
virtute, et obicem non ponit, ex opere o-
perato gratiam consequuntur. Et deum ad
eum conversum ita penitus dimittit liberaliter
ut in amorem suum recipiat ac si sic
numquam peccasset, ut experiatur veram
ut peccat beneficium, volo maiora se
peccatoribus dantur promittit. Hic Hugo.
De quo Bernardus in sermone de ... patribus: Sic ex
toto et tam liberaliter deus omnes donat
iniuriam, ut iam non dampnet ulciscendo
nec confundat improperando, nec minus dili-
gat imputando. Sunt eo alii sed do-
nantes iniuriam, ut non ulciscuntur

sepius tibi apparet. Sunt et alii qui silerat
licet, manet tamen alta mente repositum
et rancorem tenent in corde, quod utique con-
tra plenam est indulgentiam. Longe ab om-
nibus istis benignissimus et clementissimus noster
liberaliter agit, ignoscit plenarie ita
ut per fiduciam proximum super peccatum ubi
habundavit delictum superat et gratia
superhabundat. Testis est Paulus gentium
doctor. Testis est Matheus de theloneo
electus in apostolum cui est novum testamentum
primum scriptorum esse donatum. Testis
et Petrus cui post trinam negationem
totius ecclesie pastoralis cura commissa est.
Testis denique famosissima illa peccatrix
cui in ipso conversionis initio tanta multitudo
dilectionis concessa est, tanta postmodum indul-
ta gratia familiaritatis quod accusa-
nt maria et pro se oportuit respondere.
Si phariseus murmurat, [illegible]. Si martha
conqueritur, si scandalizatur apostolus,
tacet, ipse excusat et laudat. Denique
quante prerogative quante excellentie fuit
quod resurgens a mortuis prima videre
postea [illegible] meruit, sicut Bernardus. Breve
tempus brevitas [illegible] in via Domine
nunc beneficia [illegible] proprium et amorem per
parvo bonorum [illegible] malorum
ad que [illegible] spem meam [illegible]
confirmavit [illegible] ineffabili arra
ac pignore carissimo [illegible] suo
corpore et sanguine quod nobis tamquam coti-
dianus panis cotidie ministratur per quod
nobiscum manens [illegible] spiritualiter sed et
corporaliter sicut et [illegible] nobis medita-
da [illegible]. Sed nunc audistis Domine
[illegible] estimate eam si potestis
si non potestis admiramini adorate co-
lite. Et quod nobis agendum [illegible] per-
[illegible] manebimus [illegible] misericordie Domini
[illegible] et sua beneficia multiplicata nobis
erunt [illegible] comprehendi [illegible] tamen
sua mandata transgrediendo. Et hoc
participantes [illegible] amorem [illegible]
[illegible] nos [illegible] ad odium. Absit
tam [illegible] sumus Deo quam facientes
[illegible] tanta eius abutimur [illegible] totum quod
nobis [illegible] debent in bonum cedet in maio-
rem dampnationis cumulum. Unde apostolus [illegible]
ait: An divitias bonitatis eius et pacientie
et longanimitatis contempnis? Ignoras
quoniam benignitas Dei ad penitentiam te expec-
tat? Secundum duritiam autem tuam et impenitens

cor tuum thesaurizas tibi iram in die ire
et revelationis iusti iudicii Dei qui
reddet unicuique secundum opera sua etc. Nos
ergo modo bonorum omnium tantis beneficiis in-
structi [illegible] benefactorem pastorem et sal-
vatorem cognoscamus [illegible]
sic transeamus per bona temporalia ut non amit-
tamus eterna. Ad quod ipse perducat qui cum patre
et spiritu sancto vivit et regnat Deus per omnia
secula seculorum. Amen.

Dominica Iubilate

Nescimus quid loquitur. Joh. 16. [illegible]
[illegible] a duobus hominum generibus dif-
ferenter profertur. Sunt enim qui
[illegible] nesciunt, sicut ea que nesciunt
[illegible] a sanctis humiliter querunt, et [illegible]
doceri merentur. Testes fuere discipuli domini qui
[illegible] non satis [illegible]
[illegible] intelligerent, sicut [illegible] humiliter
cognoscerent aiunt: Nescimus quid loquitur.
Et quia humilitas sic exaudiri meretur
teste psalmista: respexit in orationem humilium
et non sprevit precem eorum, idcirco dominus ro-
gationem eorum preveniens, quod obscure pro-
tulerat serenavit. Sunt alii qui
non diligunt veritatem quam sua cupiditate
[illegible] ut Hilarius primo de trinitate ait: non
[illegible] sed placendi [illegible]
voluntas non ad intelligentiam veritatis
sed ad defensionem sibi placentium [illegible]
[illegible] magis placida quam do-
cenda querunt, ut docenda desiderare sed
desideratis doctrinam coaptant. Hii sunt
[illegible] prudentes, sapientes
apud semetipsos, [illegible]
[illegible]
apologetico [illegible] Sapiens hoc
quod abscondit [illegible] alto, et [illegible]
[illegible] amator ut plus [illegible]
[illegible] Talis [illegible] iste
[illegible] ignorantie sue
recognoscunt errorem, sed [illegible] illud
apostoli ad Romanos primo: dicentes se esse sapientes
stulti facti sunt. Hii [illegible] scripture
[illegible] valet [illegible]
erroribus quos superfluos [illegible]

ligibiles sperauit. Deinde Nesciunt
quid loquitur, ignorantiam supradictam in scriptore
vero ethica querentes. Et utrique erit
dictum quia de penis eorum ponat quod
loquitur cum brevi postilla pertractabitur.
De solis aliud sermonis per se materia
id dudum ventilate continuacione adiun-
get. Sine ut agnine opere possint
vos cum audiendo et gaudere. Sine mane
¶ Eius Modicum et iam non gaudebitis
me vos perficere secundum postillam in precedenti
tanto signata breviter quod valebit.
¶ Nesciunt quid loquitur, Homines huius seculi quia
secundum Hodie nunc eorum in presenti gaudent
homines ac dei inimicis tristitia. Ideo sed
hoc tristitia vertetur in gaudium quod ab
eis nemo tollet. Ita illorum leticia
mutabitur in penam quam virum nullus
claudet. Sic alibi ridens dicit. Ve
vos qui videtis nunc, quia lugebitis et fle-
bitis Luce 6. Ubi etc. In ihehenna ignis
inextinguibilis, ubi vermis eorum non
moritur, et ignis eorum non extinguetur
Marci 9. Et quia in presenti gaudia querunt
adeo hic audire nolunt, ut eis au-
dita vel lecta impugnet. Nesciunt quid
dicunt quid loquatur, quasi dicat. Non tale ad tan-
tum quale et quale vera exponunt intelli-
gendum est, sed aliud quoddam, nescimus quod
Nam et iustum est deus et adeo diligis
ut modice et pene momentanee
voluptati reddet penam tam acerbam
ac per infinita secula duraturam, ut
supra in dicta lectione clarius addite qui-
busdam allegacionibus est monstratum
¶ Restat itaque nunc breviter ostendere
quod iusticia penarum mortalis temporanea
et eterno supplicio punitur. Et denuo auctori-
tates quas ~~[illegible]~~ quod veritatem allegat
pertractare ¶ Primum autem quam nunc
sufficiat ostendere quod deus sit impossibi-
libus [illegible]. Codicione hominis peccantis
infinitate penis mortalis, et inflexi-
bilitate status ad bonum immutabilis
¶ Temporalis iudicum secundum leges iustas
penas infligit longiores duratione
quam penam sit commissio, et acbiores
quam fuit delectatio in peccato. Sic ait Augustinus
xxi de civitate dei c. xi Nemo [illegible]
[illegible] quod referret tanto actio nocentium fini

Cur pena dampnatorum sit eterna

enda esse tormenta, quod cito fieri est
vel homicidium vel adulterium vel sa-
crilegium vel quodlibet aliud scelus, non
temporis longitudine sed iniquitatis mag-
nitudine metiendum. Et ad idem
c. 8 pena spectatur quod secundum talium
legum infligit quia commissum sit dampnum
vincla, verbera, talionem, ignomi-
niam, exilium, mortem, servitutem
De primis subdit Numquid tam diu
quisque in vinculis iudicatur esse de-
bere, quam diu fecit unde meruit al-
ligari, cum iustissime annos plures penas
in compedibus pendat, qui servum aut verbo
celerrime lacessiuit, vel lacessivit
damnum vel plagavit etc. De quibus ex
sic et temporalibus forefactis perpetua
pena dictat eas sicut quod nulla vera re-
lapsa, ut expulsio perpetua, servitutis,
membrorum abscissione, morte. Quare
huius vite modo ut idem Augustinus dicit similia
penis videtur eternis. Cum enim morte
mulctatur, non mora qua occiditur legis
estimat, sed quod eum in sempiternum aufe-
rat de societate viventium. Sed
quod est de ista civitate mortali hominis sup-
plicio prime mortis, hoc est de illa civi-
tate immortali hominis supplicio secunde mor-
tis auferre. Sicut enim non efficiunt hu-
ius civitatis leges, ut in eam quisque denuo ret-
[illegible], sic nec illud ut in vita revocetur
eterna, secunda morte dampnatus. hec
Augustinus. Cur quoque frequenter et [illegible] combust-
[illegible] in re publica committitur iuste in-
fligit pena perpetua, nichil mirum
si iudex [illegible] dampnorum [illegible] dictum-
[illegible] iusticia sic vindicta eius opera
que eterna quod in deum committitur, pena
compensat etc. ¶ Ostendit idem
ex parte hominis peccantis continuacione. Per-
catis enim in vite fine, et sic decedens
quantum in se est perpetuo continuavit penam,
quia in fine totius temporis sibi ad vivendum
dati [illegible], quod vocatur perpetuitas hominis
secundum hanc vitam. Unde etiam sequitur
quod perpetue continuasset si perpetue vixis-
set, quia in vite sue fine cessare no-
luit. Ideo voluntate perpetue continuat,
quod ut Augustinus ait eterna voluit [illegible]
perfrui [illegible]. Iustum ergo est ab eo

iudicio quia plus voluntate peccat quam
opere, ad penam eternam iudicatur. De
hoc Bernardus in quadam epistola. De hoc etiam Prosper
in libro et obstinate mente puniuntur
eternaliter malorum, licet temporaliter per-
petratum. Quia quod breue fuit tempore
vel opere, longum esse constat in pertina-
ci voluntate. De hoc etiam Gregorius libro quarto
dyalogorum ita inquit, peccato iniusti breue
velint quod iniustum sit ut culpa que in
fine peccatum est sine fine puniatur.
Gregorius libro moralium dicit: Ad districtum
iudicem non corda hominum sed facta pensa-
ret. Iniqui enim ideo cum fine deliquerunt
quia cum fine vixerunt. Nam voluissent
sine fine viuere, ut potuissent sine
fine peccare. Ostendunt quia in peccato
semper viuere cupiunt qui numquam desinunt
peccare dum viuunt. Ad magnam ergo
iudicantis iusticiam pertinet ut illi numquam
careant supplicio, qui in hac vita
numquam voluerunt carere peccato. Hec Gregorius.
Et in moralium libro 32 exponens illud Job 20
Luet omnia que fecit etc. nec tamen consumetur.
Idem Gregorius ait Persoluet in tormenta
ea que hic illicite seruauit desideria
et tamen minime ulterius traditus consumo-
ritur, quia semper in morte seruatur. Ut enim vita
sine fine anciatur viuens sine fine compellitur
ut eius vita hic mortua fuit in culpa,
illic mors eius viuit in pena. Cruciatur
et non extinguitur, moritur et viuit, de-
ficit et subsistit, finitur semper et sine fine
est. Hec ille. Eum etiam hoc sile annunciat.
Vendit se quis pro breui aliquo commodo
vel voluptate alicui in seruum, acquirit
emptor eius perpetuum in hominem vendi-
tum commissum et breue est id pro quo
emit. Non aliter quam per momentaneam vo-
luptatem peccat seruum se facit peccati et
eius qui ad peccandum instigauit dyabolo.
Sic scriptum est qui facit peccatum seruus est peccati
Joh. 8. Et iterum Seruum estis eius cui
obedistis Ro. 6. Nichil ergo mirum si
perpetue seruitutis dampnatur ad penam cum sua sponte
per peccatum se fecerit seruum. Secundo idem ostendi-
tur ex infinitate peccati mortalis. Peccatum enim licet
formaliter sit finitum quia actus finitus et priuatio
alicuius boni formaliter finiti, contrahit tamen quandam
infinitatem ex circumstantia obligationis
contempti et eius quem contempnit. Peccatum

enim tanto maius est quanto per constantiam contemptu-
mus, quanto is quem peccat magis est obliga-
tus ei in quem peccat. Est autem homo obliga-
tus lege gratitudinis deo et per bona accepta
et accipienda infinita quadam obligatione.
Recepit enim a deo esse naturale et gratuitum, et
utrumque per se quandam infinitatem. Nam esse
naturale sine mensura excedit non esse de quo
productus est homo. Et peccatum est perpetuum et in-
mortale sine animam. Sed ergo ei tenetur ad
gratiam quam dedit solidum, magis quam dedit
florenum aliquis qui dedit 100, et ibi infini-
ta est obligatio quam dare vita volens infinitum
meliori quamcumque temporali et corporali bono.
Et quia hec vita infinita est duratione
sine mensura plus ualet hoc quam si vita cor-
poris a deo ad tempus. ¶ Vita enim gra-
tuita in sacramento baptismi collata ex eo
quia ad vitam ordinat eternam quandam habet in-
finitatem. Vnde patet infinitas obligationis
ex infinitate eorum que ipsius accepta sunt a deo.
Sunt accipienda futura bona que nobis pro-
missa sunt, que et duratiue et obiectiue
sunt infinita, sic ergo obligatur ad gratitudi-
nem ei quam hec bona ad hec tempora possi-
denda infallibiliter promittit, quia est expe-
ctanda sunt et magis ei qui maius promittit,
quam infinitate ei quod promittit quod omne tempora-
le infinite excedit et perpetuo durabit. De
hoc lo. Aug. 22 de ciuitate dei ca. 1 dicens
Quanto magis homo fruebatur deo sui bo-
nis acceptis, tanto maiore impietate dere-
liquit deum, hoc quo ad penam, et quo ad vitam
gratiam et gloriam sit et factus est malo dignus
eterno, qui hoc in se perimit bonum quod posset
esse eternum. Et suffragatur sile Cum vero
volens quis non bene per quod habet ius
ad hereditatem celestem vel vendiat vel
quodlibet temporale, nonne iuste priuatur hoc commo-
do celestis hereditatis et prediorum, necnon ad
tempus sed perpetue. Ita quia per peccatum quod volun-
tarie committit se priuat gratia dei, per quam
sibi competit ius ad vitam beatam, iuste
perpetuo caret illa. ¶ Secundo ex parte contempti
quandam infinitatem peccatum contrahit. Quanto enim
quis per vilior se contempnitur, tanto maior
est contemptus, et cum ideo quod vilius est contemptus.
Cum autem omne quod est vel esse potest in infinitum
est minus bonum deo, infinitus ex hac parte
contemptus infertur ei qui cum bonum contempta
infinite numquam esse potuit. Hoc autem fit quolibet

Si imparem perfertur dum contempnitur magis si nobilis si ignotus si bene est

peccato mortali, quia secundum Aug. hoc est peccare
spreto incommutabili bono commutabi-
libus adherere, vel ut peccata sua ponatur
neglectis rebus eternis temporalia sectari, ita
dicit li. primo de li. arbi. ¶ Deinde ex parte
eius in quem peccatur peccatum mortale habet infinitatem
quandam gravitatis cum peccatum eo quod fit contra
dignitatem Dei. Unde eadem iniuria si fiat
principi maior est quam si militi vel po-
pulari. Et maior est culpa inobediencie com-
missa contra preceptum quam contra pastorem vel plebanum
et maior quam mandatum sedis apostolice trans-
grediamur, quam si eandem vel consimilem hominis
iussionem contempnimus. Cum ergo Deus infinite
auctoritatis est in aptissimo, et quodammodo infinita quod quis commit-
titur contra mortale peccatum sequitur ex hac parte
infinitas quedam in peccato, licet hoc possit colligi
ex verbis beati Aug. in li. de na. boni. Sed
quid est iniustius [illegible] quam ut quis faciat
et si contra possibile iubeat. Rursus si quid
ipse preses iubeat et aliud iubeat imperator
numquid dubitatur illo contempto illi esse serviendum.
Ergo si aliud imperator aliud Deus iubeat, contemp-
to illo obtemperandum est Deo. Que hac max-
ima fundatur hic arguo augustinus, quia quanto ma-
ior est inobediencia, quanto auctoritas est imperantis auctoritate
Et ideo sunt [illegible] contempnenda et prelatos
inferiores ubi contrarium mandat superior, ideo
permittit idem Aug. Si. quod iubeat prelatus
quod non debet facere, sed per superioris prohi-
bicionem, hic sine contemptu potestatis
tenendo potestatem maiorem. Tercio sed hic ex
modo [illegible] peccatum quod habet se et formaliter et finitum
sit voluntas [illegible] propter sui racione mali nec
potest esse infinitum, eo quod infinitum malum
non est possibile ut 2o sentenciarum dicit, [illegible] habet
quandam infinitatem extensivam. Ius-
tum est ergo ut pena correspondens mortali pec-
cato debite sit infinita quod aut in fine, sicut
[illegible] duracione. ¶ Quarto hoc
idem ostenditur ex parte status dampnatorum. Nam
dampnati in mortali decedentes manent per-
petualiter in culpa, quia non possunt esse de demeritis vel
[illegible] decreto iuste pene. Manet autem
culpa. Et quia non dimittitur. Exierunt
enim statum merendi et intraverunt statum per-
manentem. Quare iuste autem delinquunt
a Deo in culpa ut dicit [illegible] [illegible]
[illegible] ad vitam [illegible] in peccato sunt prima
[illegible] ubi [illegible]
[illegible] ad [illegible] Et si quis [illegible]
[illegible] aliquis in foveam se [illegible] sponte

[illegible] sic [illegible] eius qui se [illegible] offendit
exire non valet. quia [illegible] toto tempore quo assistit
ad extrahendum contempnit, nolens extrahi
[illegible] manet sine [illegible]
[illegible] in fovea. Ita qui per peccatum mortale
precipitat se in impotenciam consurgendi, si
toto tempore vite sue per quod assistit Deus pul-
sans ad penitenciam paratus extrahere et levare
de fovea peccati contempnit nolens trahi,
post hanc vitam cum [illegible] Deus tamquam
adiutor, licet assit ut retributor, me-
rito [illegible] in peccato sit dicit Eccl. [illegible] lignum
ad austrum sive ad aquilonem in quocumque lo-
co ceciderit ibi erit. ¶ Ideo hortatur ad
bene agendum in hac vita [illegible]
[illegible] facere manus tua instat
operare, quia nec opus nec racio nec sapiencia nec
sciencia erunt apud inferos quo tu properas
sed ad meritorie agendum. ¶ Ideo [illegible]
[illegible] Hec [illegible] egreditur
[illegible] ¶ Manet etiam culpa
[illegible] voluntarie mala vel
obstinata [illegible] et sic prima vel
[illegible] offensiva Dei iuste [illegible] ma-
nente culpa manet et pena. ¶ Hic theologus
[illegible] Deum [illegible] quia Deus [illegible]
[illegible] flamma [illegible]
[illegible] ex parte quia [illegible] in mortali
[illegible] pena [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] auctoritate [illegible]
[illegible] ut dubium
[illegible] ab [illegible]
[illegible] voluntate, quia [illegible] intelligimus
[illegible] fidei [illegible]
[illegible] indicia Dei abys-
sus multa. ¶ Et quod apostolus ait Ro. xi
O altitudo divitiarum [illegible] indicia
Dei investigare non possumus, [illegible]
[illegible] non valemus. ¶ Hac [illegible]
[illegible] pu-
[illegible] ¶ Sic et ait Aug.
[illegible] ¶ Pena [illegible] dura
[illegible] hac in-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Et [illegible] mortali
sit de primo peccato Ade, licet de primo,
¶ Nunc [illegible] mo-
[illegible] super [illegible] 3us articulus
[illegible] ¶ Cum [illegible]

circa peccatum quod temporaliter commissum est [illegible]
pluries [illegible] voces que [illegible] unde [illegible]
[illegible] Damascenus [illegible] quod culpa
[illegible] se et finita, et
[illegible] de pena que intensione est finita
[illegible] infinitate vero durationis
Deut° 24 Et [illegible] mensuram delic-
ti erit et plagarum modus, ut finita sit
intensionis, et infinita culpe correspondeat
infinitas durationis in pena. [illegible]
non [illegible] qualitate [illegible] proportionis
[illegible] intensione, ut maior culpa ma-
ior pena et minori minor [illegible]
[illegible] ut [illegible] et non maior
sit amaritudo pene quam delectatio in
culpa, sicut ut in peccatis temporalibus ut dicitur
[illegible] Apocalipsis 18 Quantum
glorificavit se et in deliciis fuit, tantum
[illegible] [illegible]
Baruch 3 [illegible] misericordia [illegible] Alia [illegible]
obliviscitur misericordie deus [illegible]
[illegible] Unde [illegible]
[illegible] et iustitia, ut in [illegible]
[illegible] explicetur
[illegible] finem [illegible]
[illegible] de penis que meruerunt [illegible]
[illegible] Et ad hoc [illegible] non [illegible]
[illegible] ira sua, non [illegible] ad finem [illegible]
ira sua, [illegible] ira sua [illegible] ira sua
[illegible] vindicta manet. Alia
[illegible] extollit [illegible] extollenda
est, [illegible] opera [illegible]
[illegible] iustitia [illegible]
[illegible] Universe vie
domini misericordia et veritas. [illegible]
[illegible] 20 ego deus zelotes [illegible]
[illegible] maior [illegible] iustitia intelligi
[illegible] ad [illegible] ut [illegible]
[illegible] ad penas temporales
[illegible] in filiis [illegible] quod ad [illegible]
[illegible] opera [illegible]
ut vult [illegible] textu. [illegible] expo-
[illegible] 33 [illegible]
Vult omnes homines salvos fieri [illegible] vo-
luntate antecedente que [illegible]
ad [illegible] consequente ut declarat
doctor [illegible] ultimo
[illegible] si ita foret [illegible]
non [illegible] agentis [illegible]
[illegible] Patet [illegible] 1404
[illegible] ignorantia et [illegible] fidei [illegible]
[illegible] considerantes

timeamus severitatem divine iustitie, ame-
mus pietatem eius, ut a deceptione et [illegible]
[illegible] et hore [illegible]
vitemus gaudia huius mundi transitoria
spernamus, et [illegible] gaudia que a nobis
nunquam in eterno auferantur. Que nobis
concedat dominus noster Jhesus Christus in secula bene-
dictus Amen.

Dominica Cantate vacat quia ab-
sens eram.

Dominica Vocem

Amen amen dico vobis si quid peti-
eritis patrem in nomine meo dabit
vobis Joh 16. Recessurus dominus
a discipulis suis corporali presentia, ad spiritualem
presentiam, qua semper cum deo eas atque [illegible] confabulari
poterunt, instruxit, cum ad orationis instantiam
adhortatur atque orationis efficaciam mani-
festat. Unde ait Ysidorus li. 3 de
summo bono c. 8 Qui vult cum deo esse frequenter
oret et legat. Nam cum oramus cum deo loquimur,
cum vero legimus nobiscum loquitur deus. [illegible]
[illegible] deus [illegible] nobis
[illegible] petimus [illegible] sua
voluntate immutabili, ut ea que nobis
decrevit [illegible] bona vel mala [illegible]
[illegible] Vere [illegible]
[illegible] ut agat [illegible]
[illegible] ab oratione [illegible]
corporis et anime a deo petamus sic [illegible]
hortatur Luce [illegible] Petite et dabitur vobis
querite et invenietis, pulsate et aperietur
vobis. Omnis enim qui petit accipit, qui querit
invenit, et pulsanti aperietur, [illegible]
atque ordinavit [illegible]
[illegible] et ista dabit
[illegible] et ordinavit [illegible] opera
[illegible] nobis [illegible]
Sic [illegible] predestinavit [illegible]
salvandum paulum [illegible] stephani
[illegible] Actuum [illegible] Et cornelium ad cog-
nitionem fidei pervenire [illegible]
et amicos Job [illegible] Job [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] ea deus [illegible]

conferre disposuit ab eterno et sine quibus
ea sine dubio non conferret. Ex efficacibus est
et impetratoriis sunt inter ceteris. Amen dico
dico vobis si quid etc. Et ergo Amen manet.
Circa tertium dicendum quod ad orationis
subsidium confugere docemur, et quo orationes
efficaces debeamus consummare. Ideo
tribus diebus rogationum subiungitur quia
accepta doctrina id quod didicimus
opere impleamus, et semen doctrine dei in
terra bona susceptum multiplicius surgat
in fructum. In quibus etiam diebus specialiter
quendam orandi modum assumimus
non tam in secreto cubiculi clauso ostio
precum quam in ecclesiis et oratoriis scilicet in publicis
processionibus factis quibus nostras animas
coram deo effundimus. Non itaque
indicaui ut primo causas institutionis harum
processionum inquiramus, secundo quod sunt
impetrative et efficaces, et deinde quo
et quo ordine illas per nos fieri oportet
ut fiant apud deum efficaces. Amen
ut aggrediamur intelligamus textum euangelii
premittentes sunt litteralis sensus brevissime
explanandum. Euangelium Amen amen dico vobis etc.

letania g re rogatio ne

Circa primum ad euidentiam letanie id est sine ro-
gationes id est minoris dicendum ad differentiam
maioris quae in die beati marci agi solet.
Nam ista a maiori episcopo beato sancto gregorio
statuta, in maiori loco, urbe roma, et propter
generalia cum peste scilicet inguinaria populus
subito [illegible] primo instituta sunt. Sed
minor instituta rogationes a minore episcopo
in minore loco, et propter causam minus ardua
dicitur primo instituta, licet et ex aliis causis
continuata. Nam ut dicit guillhelmus
in [illegible] hec rogationes primo a beato ma-
merto episcopo viennensi in vienna propter
pestem luporum et aliarum ferarum homines
in gallia [illegible] et propter pe-
riculosos terremotus ibi crebro contin-
gentes indicte sunt, ad ieiunium tridua-
num [illegible]. Et quod
[illegible] ab episcopo viennensi in sua diocesi primo
instituta legitur, tamen postea approbante et
[illegible] ecclesia [illegible]
decreto [illegible] moribus. Nam in concilio
aurelianensi ut habetur de conse. di. 3 Roga-
tiones ita statutum est. Rogationes
et letanias ante ascensionem domini pla-
cuit celebrari, ita ut premissum tri-
duanum ieiunium in dominice ascensio-

nis plenitudine solvatur. Per quod tri-
duum servi et ancille ab opere relaxentur
quo magis plebs universa conveniat, quod
triduo omnes abstineant et quadragesi-
malibus cibis utantur. Iste eadem di-
stinctione [illegible] dies rogationum
et dies feriados. Nota [illegible]
causas quibus sunt instituite primo in vienna. Ex
[illegible] aliis duplicibus, primo propter demon-
[illegible] mali per eis, guerrarum, fa-
mis, pestilentie, ad quae omnia mala [illegible]
[illegible] 2° propter petitionem
gratie quod scilicet [illegible] domini [illegible]
ascensionem. Fit primo letania hoc tempore
ut per supplicationes orationes et ieiunia
dicta mala effugere valeamus. Hoc namque
tempore maxime bella emergere solent, et
fructus terre qui adhuc in teneritudine vel
flore sunt pluribus modis facilius cor-
rumpi possunt. Ideo etiam hoc tempore fuit quod
hoc tempore frequenter invaluit demeritis
[illegible] pestilentia et quod dicta sunt infligendum
nobis. Dicitur etiam propter causam pestis inguinarie tempore
gregorii pape sicut eadem [illegible] homines in
quadragesima continenter vixissent, et in
pascha corpus domini recepissent, postmodum
[illegible] ludis et luxurie
frena relaxabant, ideo contigit a deo
sunt puniti. Nos ergo quia [illegible] delictis
etiam [illegible] oratione ieiunio et processione veniam
mereamur impetrare. Circa etiam festum
dominice ascensionis [illegible] quod dum ad
patrem ascensurus [illegible] ut audistis ad
orationem quae omnia nostra accipient ad-
monuit, nos sunt apostoli consilio ad coloss. 3
quae sursum sunt querentes non quae super terram
ad quod [illegible] quoniam corpus quod corrum-
pitur aggravat animam, [illegible] quod impedit,
et terrena inhabitatio sensum multa cogi-
tantem deprimit, ideo per ieiunium corpus
attenuatur, et per orationes in processione
[illegible] ac [illegible] solutis, [illegible]
addatur ut post [illegible] sursum ascendente
affectione et desiderio possit volare
in celum, et ibi si non corpore tamen mente
cum suo dilecto habitare. Avis etiam que
habundat in carne et parum de penna
volare non potest sic de [illegible]
[illegible] de primo. Circa 2° ad ostenden-
dum efficaciam processionum pro intelligen-
dum est duplices ecclesia instituisse

processiones quedam ad commemorandum process-
sionem christi et apostolorum, et hec plerumque et
gaudiose fiunt, ut in purificatione palmis
et cetera, ascensione de quibus non dicam. Alie
institute sunt ad impetrandum liberationem a
malis imminentibus et iste sunt magis mediocres
et penales, quales sunt rogationes de quibus modo
loquendum est, que processio etiam nigre ap-
pellatur sicut dicit magister in rationali eo quod clerici et po-
pulus ingrediuntur vestiti, que sunt vestes lamenti
et penitentie. Hee itaque processiones multum
efficaces sunt ad impetrandum id ad quod or-
dinantur, dum tamen eo modo fiant sicut debent. Et hoc
ostendit propter ex tribus. Primo quia in ea est congregatio co-
gnitorum multorum, que est pulsatio non parva. Sic enim
ut iacobus ait orate pro invicem ut salve-
mini quia multum valet deprecatio iusti assidua.
Eiusdem 4. quanto magis oratio valebit
tocius multitudinis, in qua plurimi multos ius-
tos congregando. Unde dominus matthei 18 dicit. Dico
vobis si duo ex vobis consenserint super terram
de omni re quamcumque pecierint fiet illis a
patre meo qui in celis est. Et subiungit
Ubi enim sunt duo vel tres congregati in nomine
meo ibi sum in medio eorum. Si itaque tam
placita duorum paucorum concors oratio, longe
magis placita et accepta erit oratio multorum
concordi caritate effusa. Unde novit apostolus
ad corinthios 1 ait Scimus et adhuc eripiet
nos de tribulationibus adiuvantibus et
vobis in oratione pro nobis ut ex multarum per-
sonarum facie eius que in nobis est donationis
gratie agantur deo pro nobis. Ecce ex multarum
personarum statuum diversorum, secularium et iuniorum
mulierum et virorum ordinum, confidentia hon-
estatis exceptionis sunt ex tribulationibus
ut sic exaudita multitudinis. Tantum multitudo
obligetur deo ad gratias rependendas. Secundo
quia processio acta est excellentia fidei et confi-
dentie humilitatis. Fides autem necessaria est orationi dicente
iacobo c. 1 Postulet autem in fide nichil
hesitans. Et matthei xxi Omnia quecumque pe-
tieritis in oratione credentes accipietis.
Sed et humilitas orationes facit exaudibi-
les sicut dicitur in psalmo Respexit in orationem humilium
et non sprevit precem eorum. Et Petrus 1 pet. 5
Deus superbis resistit humilibus autem dat
gratiam. Est autem processio signum et protes-
tatio exaltationis dei et humiliationis
populi. Nam populus deo processiones faciens per-
fecto omnibus prebens et missis processionalibus
protestatur et recognoscit eum dominum fore pri-
mum et ultimum gubernatorem principalem et excellentem

tissimum, potentissimum et sufficientissimum
ad omnes miserias sublevandum, et bona
multa tribuendum. Recognoscit etiam in
hoc suam subiectionem indigentiam et mise-
riam. Sic habes etiam magnas legis pro-
cessiones factas deo, et precipue filii israel
hebreorum. Unde etiam credidisse filios israel pro-
cedentes obviam christo venienti in ierusalem
in die palmarum, quia quod protulerunt de-
clarabant. Clamabant enim dicentes Be-
nedictus qui venit in nomine domini rex israel
filii david osanna in excelsis. matthei 21
Iosaphat quoque rex iuda cum regno-
naret moriatam multitudinem filiorum
moab et amonitarum ac habitatorum
montis seyr qui se venire, cum resistere
non posset processione indixit ad ro-
gandum dominum et ieiunium indixit. Con-
gregatusque iuda et de urbibus suis
venientibus ad deprecandum dominum stans
in medio eorum iosaphat ait Domine deus
patrum nostrorum tu es deus in celo et domi-
naris cunctis regnis gentium in manu
tua est fortitudo et potentia nec quisquam
tibi potest resistere, et postea In nobis quidem
non tanta est fortitudo ut possimus
huic resistere multitudini que irruit super
nos. Sed cum ignoremus quid agere de-
beamus hoc solum habemus residui ut
oculos nostros dirigamus ad te ii° paralipomenon.
Ecce patet quam clare ex verbis regis quid per sua
processionem significabat. Sic et nos
hominibus processiones facimus principum cum
superiores rogamus, et in federibus
non fuit, et vel honoramus cum eorum
iram lenire sic et mitigare studeamus
sic etiam fit solum ad dominum principum
suorum, et de victoribus nostris in inimicos
nostros subiugemus sicut de holo-
ferne scribitur iudith 2. Tertio quia pro-
cessiones huiusmodi dudum ita ut debent cele-
brantur, propter adiuncta cantica missas
et orationes, propter diversas cerimonias multi-
plices multum excitative sunt pia-
rum mentium ad devotionem que parat animam
ad petendum audacter, et ad impetrandum
sollicitudinem, ac dilatatur ad petita
capiendum habendam, quales autem sunt
cerimonie et quid significet dicetur sta-
tim. Et ob hoc tamen in vetere testamento quam in novo
leguntur instituite. Iohel namque sic
dicit Canite tuba, sanctificate

ieiunium, vocate cetum, congregate populum,
sanctificate ecclesiam, coadunate senes,
congregate parvulos et sugentes ubera
matris. Sequitur: et dicent: parce domine parce populo
tuo, et ne des hereditatem tuam in obprobrium
etc. et penultimo: Quis scit si convertatur
et ignoscat deus et relinquat post se bene-
dictionem. Et in no. tes. instituit liberius
papa ut pro liberatione a fame peste gladio
et huiusmodi adversitatibus imminentibus semper
letanie fiant, quod et certa usque ad nostra
tempora continuatur, ex auctoritate sedis semper
venerabilis. ¶ Eas deinde efficaces
fuisse, gestorum et storiarum plurimum scripta indi-
cant. Nam per processionem gregorii cessavit
pestis inguinaria, per rogationes mamerti
episcopi ferarum invasio et terremotus etc. et ita
de multis aliis patet in historiis. Et
tantum de 2o. ¶ Conveniens iam ad 3m videlicet
quomodo agende sint processiones, ut fiant
nobis ad impetrandum salutem anime et corporis
efficaces. quod haud dubium nostra culpa
est, quod non semper impetramus ea que ordina-
tur, sicut iacobus ait: petitis et non ac-
cipitis, eo quod male petatis. Cuius de que
Revera gemendum et dolendum est, quod
per presidentium et subditorum neglige-
ntiam de die in diem magis et magis
omnis pristine religionis fervor frigescit,
et ordinationes antiquorum sanctorum patrum
pereunt. Audistis ex decreto concilii
aurelianensis quanta devotione instituta sint
rogationes, ad quantum ieiuniis, et que
penitentia nedum devotorum sed suorum et ancil-
larum, ut sic omnes peractis omnibus plena
indulgentia deprecentur. Sed quid hoc fiat
videtis: dies ieiuniorum vertuntur in dies
epularum, dies luctus et penitentie in dies
deliciarum et spaciamentorum, dies orationum
in dies confabulationum, dies vacandi
deo in dies laboris et mercantie, ut nunc
nunc predicandum vobis non est. Pro tali tempore dum
processio progreditur in vicis, ipsi ubi fit
processio a laboribus cessatur. Quid dicam,
quod non comparent simul et tollerem de
multis domibus omnino neque adesse pro-
bantur. Sed et qui processioni assunt suis
deordinationibus magis perturbant
quam devotionem promoveant. Et de huius
lacrimis (?) dolo me in hoc anno huius civitatis
ploravi. ¶ Sunt autem due cause
nostre deordinationis et inefficacie pro-

cessionum nostrarum. Una quod in conspectu nostro
processiones nostras cum inmisceamus et orationi prede-
tes in peccatis consistimus, quod ideo est quod Unde
orationem ipsa anima tua, et noli esse sicut homo qui
temptat deum. Ideo oro moneque ut ab
huius operibus emendemus nos, melius quod post
per quod iram dei meruimus. Alioquin si aver-
timus aures nostras ne audiamus legem
dei, oratio nostra erit execrabilis prov. 28. Mu-
ltiva ad hoc sunt scripture testimonia. Unde
quod peccatis polluti processiones se ingerunt, magis
deum offendunt quam placant, propter quod non nulli
qui se satis inmiscuerunt et paulo ante con-
iugali operi deservierunt, graviter a deo
puniti sunt, ut de quodam nobili in libro
narrat Gregorius li. i. dya. c. 10. Propterea dilectis-
simi vos a peccatis per confessionem ad minus
per contritionem etc. purgate, ut sic postea processioni
digne adesse valeatis. ¶ Secunda
inignorantia nostra quod opera exteriora et cere-
monias spiritualiter fore videmus, et multo
carnaliores inducuntur ad ea, que latent mis-
teria penitus non advertimus. Non atten-
dentes quod secundum Aug. in de doctrina christiana
observantia ecclesiastica nedum omnis
aliquid significat sed et facit. Et secundum philosophum
per exteriora in moribus plus edificant operibus quam
sermonibus. Ideo secundum auctorem de fide et
legibus, cultus quorum extrinsecus corporalis et
sensibilis in parte agitur, signa et quasi excita-
tiva spiritualium, per que simpliciores et indocti
velut per quandam sensibilia instruantur ad spiri-
tualia cognoscenda. Cum ergo non atten-
dimus plus ad visum quam devotionem inten-
dimus. ¶ Sunt alia itaque consideremus in pro-
cessionibus nostris tria: primum quod prefertur 1
crux et vexillum, quod sequuntur capsule
reliquiarum. Secundum quod sequitur post clerus 2
post clerum populus viri primum, deinde mulieres
procedunt bini et bini ordinate. Tertium: 3
cantibus orationibus et meditationibus va-
cantes, animam suam coram deo effundunt,
suas miserias exponendo et amplius
dei suffragium postulando. ¶ Preceditur
crux, vexilla et storiarum reliquie dominice de
causa: primo ad terrendum demones et fugiendum
quia hoc signum victi sunt, et id valde timent.
Nam dicit Crisostomus: Ubicumque demones signum
dominicum viderint fugiunt timentes bacu-
lum quo plagam acceperunt. Cuius signum Tau
Ezech. 9. Et ezechiel 9. quod Vir clamat
circa Ecce crucem domini fugite partes
adverse, vicit leo de tribu iuda

Unum quod non plus dico . i. christus vicit hostes in
virtute crucis cuius ordo sancta crucis sicud per
Christum facta est [illegible] vicerunt sequuntur
crucem et vexillum signum triumphale victo-
rie fortem. Secundo ideo ut de cruce Christum
intelligamus qui in cruce veraciter nos vo-
care et expressit, scilicet nos via fieri in
sua veritate in vita, et vitam in cruce [illegible]
Tercio sic processio crucis sequitur ordinate
domini videat in ecclesia sic nos omnes vita
mores et doctrina Christi se per omnia ha-
bentes ipsum sequamur ordinate predictis
de virtute in virtutem donec perveniamus ad
patriam ubi videbimus facie deum deorum
in Syon, et triumphalia vexilla sequen-
tes victores viciorum finaliter coronemur.
Ad quod nos conferunt sanctorum suffragia et
quarto ideo et eorum reliquie per cruces nos
preferuntur. Quarto vero ordinate sequitur primo
clerus deinde populus, [illegible] quia confusione vol-
lit, et nos sufficiat perfectiorum pastorum
super gregem, et contemplativorum super acti-
vos, et pulcre hoc prefiguratum fuit in
exemplis archie [illegible] ubi archam
sacerdotes et levite archam portabant
ut ipsi laycorum accedere quoniam non
[illegible] Separantur enim a viris mulieres
ne quod ipsum impediatur carnis consumetur
sic [illegible] Exemplum [illegible]
[illegible]
[illegible] mulieres misceat et parte
[illegible] ad turpi-
tudinis cogitaciones [illegible] distrahat
Procedunt autem bini et bini ut beda ait
[illegible] ob quandam fra-
ternitatis et socialis vite, ac detesta-
cionem singularitatis. [illegible] duos
fratres misit binos et binos ante faciem
suam [illegible] in omnem locum in quo ipse erat
venturus luce x. Exemplum [illegible] polluta-
[illegible] processionem
ut sibi soli non [illegible] molestum
[illegible] ordine [illegible] non
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Christi et [illegible]
per ordinacione Christi et ecclesie [illegible]
[illegible] dehonestat [illegible]
[illegible] non exaudiuntur [illegible] ad Christum
non [illegible] a deo [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] opera [illegible]

Sedes opera Christi Sed ideo ut nostre orationes
sint deo accepte clerici in suo perma-
neant ordine cantantes et psallentes
[illegible] et voce, nec pervertat, ullus laycorum
se clericis misceat, ulla vero sexus
[illegible] in ordine suo [illegible] vel
[illegible] obviam [illegible] aliquis
non [illegible] se probat [illegible] sibi
contrariam, quatinus oracionem mereamur
exaudiri petentes patrem in nomine
Christi. Quod nobis concedere dignetur dominus
noster Jhesus Christus qui cum patre et spiritu sancto in
secula benedictus. Amen.

83

In festo Ascensionis domini.

Omnes [illegible] locutus est [illegible]
[illegible] in actuum primo. 16.
[illegible] salutis
qua [illegible] sui
[illegible]
leo in sermone [illegible] a die resurrectionis [illegible]
usque ad [illegible] passionis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Gloriosus [illegible]
[illegible]
[illegible] Resurrectionem [illegible]
[illegible] pascali festivitate celebramus
Ascensionem hodie celebramus festum nostri
[illegible] magnum nobis [illegible]
[illegible] Cum [illegible]
ut nobis [illegible] ascen-
dit ut nos [illegible]
[illegible] salvatorem [illegible]
[illegible] in ligno [illegible] in celo [illegible]
[illegible] in ligno [illegible]
[illegible] in celo [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible] sanavit, et [illegible]
[illegible] gloriosus ascendens [illegible]
[illegible] collegit. Sed ipse [illegible] pulcre
figuravit [illegible] in celo
[illegible] corda [illegible] glorie
[illegible]
[illegible] vite [illegible] ut [illegible]
elevatus ad patris dexteram [illegible]

ptet

[illegible]

sim fructum in celestis glorie collecturum
horrea se signavit. Explicit et
ceteris que evangelice predicationi et nomi-
testatur ... spiritus sanctus cognoscebat quadrage-
simo die post suae die quam hodie colitur
videntibus discipulis elevatus est secundum humanitatem
suam. Post quam dominus locutus est eis assump-
tus est in celum de quibus ut loquitur dic-
tum est Marci ultimo. ¶ Dominus quidem Ihesus
[illegible] Marco ultimo in tabo hoc festum
[illegible] utrumque complicuisse quod per
fide [illegible] intellectum [illegible] eliciunt
viz quod dominus ascendit super omnes celos
secundum naturam suam humanam non subvectus
ab alio sed virtute propria, tamen divina
quam humana. Et sedet ad dexteram dei
patris sedere intelligitur alio secundum divinam
naturam et alio secundum humanam. Secundum
divinam quidem sedet in dextera patris
secundum equalitatem quia secundum hanc patris et
filii una est divinitas, equalis gloria
et coeterna [illegible] maies-
tas quia [illegible] per patris dexteram ut ibi
dicitur est designatur. Secundum humanam vero
sedet ad dexteram patris non secundum equa-
litatem sed accessum quendam et spe-
cialem singularem super omnem crea-
turam secundum gratiam et gloriam. Restat nunc
secundum dispensationem ibi factam conside-
rare et congruitates eius ascendendi
ut sic eius effectum [illegible] inflammemur
per suam ascensionem nobis [illegible] fuisse
intelligendum. Circa quod [illegible] pertrac-
tandum est. ¶ Posset ergo alicui
humano spiritu videri non longe
utilius fuisse si dominus ex mortuis
resurgens nobiscum maneret in terris
corporali conversatione ut sua cor-
porali presentia [illegible] adversarios [illegible]
[illegible] et sua infallibili doctrina
[illegible] errores [illegible] emergentes [illegible]
Obviat [illegible] quod dominus [illegible]
[illegible] audire non
poterant, teste domino qui ait: Vado
ad eum qui misit me, sed quia hec locutus
sum vobis tristitia implevit cor vestrum
Iohannis 16. ¶ [illegible] non sequitur dominum
[illegible] patre videt, et ...

de ore eius audiret. ¶ [illegible] fragile
[illegible] [illegible] vita
[illegible] despiciunt [illegible]
[illegible] non [illegible]
quod non [illegible] ¶ [illegible] cogitationum
[illegible] congruum fuit dominum
corporaliter ascendere in celum. [illegible] congrue
[illegible] [illegible] Christus ascenderet
[illegible] Christus [illegible]
¶ [illegible] Christus ascenderet congruum fuit, ut probatur
[illegible] diebus 40 in [illegible]
ut dicitur [illegible] ipsa die [illegible] corpus
suum iam glorificatum ascendit ad celum quod
[illegible] Christus corporis
[illegible] Christus
ad nos [illegible] glorificatum
congrue ascenderet Christus ut loco [illegible] lo-
cato. Dominus autem [illegible] locum celorum supremum
congruit corpori glorificato [illegible] Christus ut
dicitur [illegible] vita
incorruptibilis et immortalis [illegible]
locum [illegible] et locum genera-
tionis et corruptionis, sed locum celestem
[illegible] quiescebat corpus
Christi [illegible] gloriae incorruptibilis [illegible]
sunt [illegible] locum locato congruit dignior
[illegible] superioritas loci [illegible] dignitatem
corporis. [illegible] gloriae excellentiam [illegible]
super omnia corpora eius gloria dignius [illegible]
corpore. Et [illegible] quod venit [illegible]
[illegible] omnem [illegible] et [illegible] caritatem
ut [illegible] ¶ [illegible] ascendit super omnes
celos corporales [illegible] corporis [illegible]
[illegible] corporis ascendit super omnes celos spiritua-
les [illegible] angelos et [illegible] Et hoc
quod dicit apostolus ad [illegible] descendit
ipse est qui ascendit super omnes celos. De hoc
[illegible] ¶ [illegible] super omnes celos [illegible]
[illegible] super omnes ordines angelorum et [illegible]
[illegible] ad dei patris
[illegible] ut [illegible] ¶ [illegible] corporis [illegible] locum
[illegible] ¶ Fuit
et congruum [illegible] in celum [illegible]
eius ad nos [illegible] ut sua
ascensione [illegible] nobis [illegible] in celum ascen-
dendi. ¶ [illegible] ait Iohannis 14: Vado parare
vobis locum. Et Michee 2: Ascendit enim
pandens iter ante eos. [illegible]

[illegible]

et caput nostrum est. Illuc sequantur membra quo
caput precessit. Unde dicit Jo. xvi: Si non abiero
et preparavero vobis locum, iterum venio et accipio
vos ad meipsum ut ubi ego sum et vos sitis.
Et in psalmo: [illegible] autem sunt post que de suo
educeret [illegible] in celum [illegible]
Ascendens in altum captivam duxit captivitatem,
quia sanctos qui fuerant a dyabolo captivati
secum duxit in celum qui in locum pergentium huma-
ne [illegible] captivos ut pote pro
victoria acquisitos. Tertio ut tamquam ad-
vocatus noster et pronus [illegible] assistens
iudici interpellaret pro nobis. Unde sicut
V. T. pontifex intrat sanctuarium ut
assisteret domino pro populo, ita et Christus intra-
vit celum ad interpellandum pro nobis. Unde
ad Hebreos vii dicit apostolus de Christo: Accedens
per semetipsum ad deum, semper vivens ad interpel-
landum pro eis. Et Hebr. ix: Non in manufacta sancta Jesus introivit
in celum ut appareat nunc vultui dei
pro nobis. Et i Jo. ii: Advocatum habemus apud patrem [illegible]. Ad-
vocatum enim habemus apud patrem Jesum Christum
iustum et ipse propiciacio pro peccatis nostris.
Ipsa enim ostensio sui ex nostra humana quam
celis intulit est quedam interpellacio pro nobis
ut ex quo deus humanam naturam sic exaltavit
eciam eorum misereatur pro quibus filius dei humanam
naturam assumpsit. Quarto ut in celorum sede
tamquam deus et dominus constitutus spiritum sanctum
dona mitteret hominibus sicut ait psalmus: Ascen-
dens Christus in altum [illegible] dedit dona hominibus. Et
glo[ssa]: Sicut ipse [illegible] descendit ipse est
qui ascendit super omnes celos ut adimpleret
omnia, scilicet donis suis. Modo ista est gracia spiritus
sancti tamquam dator donorum. Unde
ipse spiritus sanctus dator donorum [illegible]
dominus ait Joh. xvi: Ego veritatem dico vobis,
expedit vobis ut ego vadam. Si enim non
abiero paraclitus non veniet ad vos; si
autem abiero mittam eum ad vos. Ex
quibus verbis colligitur quod nobis profuit dominum
Christum assumpta natura ascendisse in celum. Quarum
ascensionis Christi causis et effectibus nostre ascensionis ex
parte sui, quam ad eam que tracta sunt que as-
cendens fecit pro nobis. Sic beda ait
super de hac festivitate quia incipit: Sic [illegible] vi-
debis ne [illegible] ad modicum celorum solempnita-
tem eam quam hodie celebramus et consummaciones
habent et fructum declarat et augeat
graciam. Sic enim certe omnia eius que nobis natus est

et nobis datus, ita quoque ipsius ascensio pro
nobis facta est et facit pro nobis. Et Augustinus super
omnia que [illegible] quia dominus Jesus Christus in hoc mundo
est fragilitatis nostre miracula ostendit nobis
perfecit, quod deum humanam adversitatem sustinebat
portavit, recedentibus celum patrem pos-
se monstravit et deum victoriem mortis
in celestia elevavit, victoribus quod sequuntur
ostendit. Deum considerare dignissimum ad
quevis gracias actoris domino terram quam nec
paradysi [illegible] vix compulsis sunt nos
constituit super astra ad celi superna si
eum [illegible] ~~[illegible]~~ placavit hodie
~~[illegible]~~ ascensione sublimavit. Et ita patet
quod [illegible] agendum nobis fecit ex parte ascendentis dei
ex parte sui. ¶ Cognoscebat dominum [illegible]
ex parte nostri tenendo virtutibus quam pro hac
dominica ascensione adipiscimur in nobis ex[illegible]
est [illegible], fides aucta, spes roboda-
ta, caritas inflammata. Sic Leo papa in
quodam capitulo Carissimi [illegible] ait: Ascen-
sio domini nos fundat nos edificat
in suis, ut mirabilior fiet gracia dei
cum remota a conspectu hominum [illegible]
[illegible] sui sentiebat interna fides
non deficeret, spes non fluctuaret, ca-
ritas non tepesceret. Domini itaque ascen-
sione crevit in nobis [illegible] ad do-
minum, quia timore et [illegible] non il-
lius solum qui [illegible] dicitur sciencia
hominis casta et filialis qua time-
mus ne domino celi [illegible] ir-
rogemus. Cum itaque dominum celos as-
cendisse et patris dextera tenere cre-
dimus, augetur ad ipsum reverencia
ut eum non estimemus eum sicut homines
terrenum, sed sicut deum celestem. Sic
enim apostolus ii Cor. v dicit: Et si cog-
novimus Christum secundum carnem, i. mor-
talem, per quod putavimus eum tantum ho-
minem ut glo[ssa] exponit, sed nunc iam
non novimus sicut hominem deum ne
deum in terris, sed in celo quo ascen-
dit potencia, et ideo merito due
[illegible] ¶ Per dominicam quoque ascen-
sionem fides nostra cepit augmentum
[illegible] de non visis. De quo Leo in sermone
Sacramentum fidem, dicit: Tunc filius
hominis dei filius excellencius sacra-
[illegible] innotuit, cum in patris ma-

celestis gloria se recepit, et inef-
fabili modo cepit esse divinita-
te presencior qui factus est humani-
tate longinquior. Tunc ad equalem
patri filium eruditior fides gressu
cepit mentis accedere, et contrecta-
cione corporee in christo substancie
qua patre minor est non egere, quia glo-
rificati corporis manente natura
eo fides credencium vocabatur ubi non
carnali manu sed spirituali intel-
lectu par genitori congenitus
tangeretur. Et iterum idem ait: Hanc
fidem ascensione domini auctam et spi-
ritus sancti munere roboratam, non vincula
non carceres, non fames, non ignes
aut laniatus ferarum, nec exquisita
persequencium crudelitatibus supplicia
terruerunt. Pro hac fide per
universum mundum non solum viri sed
eciam femine, nec tantum impubes pueri
sed eciam tenere virgines usque ad effusio-
nem sanguinis decertaverunt. Hec fides
ut fertur ad evangelium hodiernum
demonia eiecit, egritudines de-
pulit, mortuos suscitavit. Ipsi
eciam beati apostoli qui tot miraculis
confirmati, tot sermonibus eruditi
atrocitate tamen dominice passionis ex-
paverant, et veritatem resurrec-
tionis eius non sine hesitacione
susceperant, tantum de ascensione domini
profecerunt, ut quicquid illis prius ti-
boret metum vertitur in gaudium.
Et qui prius contristati dominum corpo-
rale audire sine tristicia non
potuerunt ut dictum est, a se eleva-
ri cum gaudio confortati fide vide-
runt sicut lucas ait: Et factum
est dum benediceret eis, recessit ab
eis et ferebatur in celum, et ipsi ado-
rantes regressi sunt in iherusalem cum
gaudio magno. Quid mirum gaude-
rent, dum iam certissima fide deum
cognoscerent propria virtute ascen-
dentem, cuius humanitati tam dul-
citer adheserunt dum iam se frustra-

tos non esse scirent, quod dominum celi fo-
re iam non dubitarent, qui in suis
electis omnibus sint servituri. Spes
eciam nostra hac domini ascensione est
plurimum roborata. Nam quo
precessit gloria capitis, eo spes
vocatur et corporis ait leo, iam enim
nostra natura in suo corpore le-
vavit in celum, et nos ad se in fine
levaturum promisit, dicit enim ut supra
dictum est Jo. 14: Si abiero et preparavero
vobis locum, iterum veniam et accipiam
vos ad me ipsum etc. Quamvis ergo
que cognoscimus prestita dispensa-
mus sperare promissa, et de quo iam
percepta presentisque bonitate
qui futurorum tenemus racione.
Hinc in sermone qui incipit Hodi-
erno die ascensionis, leo ait: Ille
per quem factum est celum et terra,
ipse enim qui fecit de terra descen-
dit in terram, et in celum hominem le-
vavit terram. Quid ergo in illo pre-
cessit in fine speremus. Reddet no-
bis quod promisit, securi sumus cau-
cione securi. Plus enim est quod iam im-
pendit nobis. Putamus eum non reddi-
turum vitam suam, qui pro nobis iam
erogavit mortem suam? Humili-
tatem passionis, iniurias, contume-
lias, omnes indignitates, terram
suscepit pro nobis. Regnum feli-
citatis, immortalitatem non dabit
nobis? Mala nostra pertulit, bo-
na sua nobis non donabit? Ad
hanc ergo spem quam promissor verax
est secure ambulemus. Sic vi-
vamus ut bona fronte illi dica-
mus: Fecimus quod iussisti, redde quod
promisisti. Hec ille. Inflamma-
ta est deinde per domini ascensionem
caritas apostolorum et ceterorum fidelium.
Dum siquidem in terra posito et
corporaliter conversante cum eis, non
valebant illi erigere mentem ad ce-
lestia ac divina. Attamen erat
apostolis tanquam hominibus munda-
nis et carnalibus, qui ut beatus

hmoē pute fuissent q incipit hodie
sedem in throno / ad fidem intellectum
sine aliquo p̄mouere affectu nō potuerant
p̄moueri / ut plene ad spiritualia as-
surgerent / ideo exhibuit eis vitam in car-
ne / et in sue carnis prouocabat affectum
ut amore quodam humano / hoi ope-
ratio mira / mira loquens adhe-
rerent / amore utique carnali ad-
huc sed tamen valido / ut ceteros oibus
spirituales. Ita mirum est quod erat ille
moysi serpens / qui serpentes mago- Exo 7
rum egypti oes prius deuorauit. Sic
et apostoli dixerunt. Ecce nos relinqui-
mus omnia et secuti sumus te Math 19
Adhuc itaque carnem suam eis proposuit
ut omnes cogitationes eorum ab humanis
rebus ad carnem suam ~~unitam~~ aduni-
ta / de carne transferret ad spiritum /
quod plene fieri non potuit nisi aspec-
tus subtraheretur carnalis. Anima
ipsa presente ab eis dulci quodam pane
sicut ab uberibus infans auelli non
poterat. Dicitur vero spiritualis ~~pal~~
~~plenitudine~~ plenitudine aut beneficio
comparata mens non admittit /
non recipit aliquid / non capit affectum
ascendere aut cristo in celum ac cor-
porale subtrahere aspectu / se-
dem in omne dimittere. Charitate ait
et illi per omne desiderium suum illo
transferebat / maxime hoc quod alibi au-
dierant / ubi est thesaurus tuus ibi et
cor tuum erit Math 6. Inflammaba-
tur affectus apostolorum verius inouabatur
dum ablato ab eorum oculis quod dili-
gebant carnaliter / iam ad celestia
suspirabant / desiderantes non tam
adherere forme serui / quam uniri
diuino spiritui. // Ex quo illud
liberat aduerte / quam errat homo
iste qui spiritualem s. consolatio-
nem expectat / et nichilominus car-
nis sue et mundi solaciis inser-
uiunt / putantes simul seruire
carni et spiritui / mundo et pro-
mammone et deo / et ita in utraque
parte ut habeat loqui claudicantes

3 Re 18. Contra quos ita dicit bernardus
bern s. q. h. s. 6 Amara est in carne
sua terrenas consolationes sine
in uerbo sine in signo sine in facto quod
alio aliquo / et si hoc intendunt aliqui
nunquam eum abradunt. Unde et opera-
re affectiones suas dirigunt
in deum / et eorum conuersatio non omni-
a s. honoraria est. Impleta autem
visitationibus diuinam animam quibus
distractionibus subiacet non potest
et quanto magis illis euacuabitur
tanto amplius iste replebitur. Simul-
ter multum. Si parum parum / vel for-
te si magis probas / nunquam iste il-
lis misceri poterunt / quia ubi vana
spes varia non incipit oleum stare 4 Re 4
nove est. Nec mittunt vinum no- luc 5
uum nisi in utres nouos ut ambo
conseruentur. Ita nec spiritus et caro
ignis et tepiditas in uno domi-
cilio commorantur. Et in alio sermone
ait Errat omnino si quis celestem
illam dulcedinem huic cineri /
diuinum illud balsamum huic
veneno / carismata illa spiritus
misceri posse huius illecebris
arbitratur. Crimus est de celo
fantasticis quibusdam illecebris
deditis / sectas lenocinia carnis
sue / carnis utique peccatricis
in peccatis genite / nutrite et assuete
prius expectas participem / superne
visitationis consolationem / volup-
tatis illum torrentem / et gratiam spiritus
vehementer audeat / quam apostoli
dum ie carnem carni xpi adheren-
tes / quam sola sed / quia sua sororum est
sola pudica et casta / sola omni ho-
neste consolationis gratia completa / to-
te veritate recipere nullatenus po-
tuerunt. Recipit tamen venenum consola-
tionis suum / nisi prius carnalibus
consolationibus funditus renunciaue-
rit tamen. Sed si recipit tristi-
cia replebit cor eorum / sed si persene-
rauit tristicia sua in gaudium con-
uerteretur. Hec bernardus. // Huius

doctrine multiplicis prestans qui
contemplative vite se devoverent tam-
vivi possent. Ad nunc eo paucissimi pre-
veniunt perfectionem, et pauci car-
nalium consolationem aplectuntur plenam
ac perseverantem mortificationem,
quod in principio demonstratur huius vite.
Ex quibus omnibus patet nichil nobis
obfuisse sed valde profuisse dominicam
ascensionem, qui et si a nobis eleva-
tus est corpore, presens tamen est spiritu suo
gratia et omnipotenti deitate, quam tanto
in nobis operari prevalet efficacius quan-
to ab omni carnali amore nos invene-
rit evacuatos. Hinc de sua car-
ne Joh 6 ait Christus Spiritus est qui vivificat
caro ad nichil prodest. Hinc verbum interius
consolatur, verbum interius doceat, nichil prode-
rit verba que consolatio foris, etiam a Christo
corporaliter audita, ut probat Gregorius omelia 30
Si deus verbum vivum dei audit ita ut
illud suscipiatur, nichil obest culpa
doctoris. Sed non est modo abbreviata
manus domini, ut consolari et erudire
non possit, dum erudiciones ac conso-
lationes corporales invitat. ¶ Ele-
vatus est ergo a nobis corpore non conso-
lationum vinculis, ut et nos eleve-
mur a terrenis desideriis et sequa-
mur Christum, agnum illum immacula-
tum, quocumque ierit. Sequamur descendentem,
sequamur patientem, sequamur resurgentem,
sequamur multo libentius ascendentem.
Habebimus enim proprio vetus homo
cum crucifigatur cum illo, et quomodo
surrexit a mortuis per gloriam patris, ita et
nos in novitate vite ambulemus.
Resurrectionis denique dignitas
locum exigit altiorem, sequamur ergo ascen-
dentem in celum quam sursum sunt querentes,
non que super terram ubi ille sedet ad
dexteram dei patris, quo nos perdu-
cat idem dominus et redemptor noster Ihesus
Christus qui cum eodem patre et spiritu sancto in secu-
la benedictus. Amen.

84 ¶ Dominica Exaudi

Recordamini quod ego dixi vobis
Joh 16 ¶ Grandes in multis
temptationibus assiliunt nobis
dominus monstravit, cum discipulis suis et
per eos omnibus nobis dixit: Recordamini
quia ego dixi vobis. Neque enim exterior
adversitas neque interior obruere nos
poterit angustia, si mente devota
meminerimus ea, que dominus ipse dixit
nobis. Dixit etenim et predixit, que pro
iusticia passuri sumus, dixit et in-
struxit que imitari, quibus resistere
et credere, quibus dissentire debeamus.
Si in fide temptamur falsis suggestio-
nibus, recordemur quod ipse dixit quod
quotquot venerunt ante me fures
sunt et latrones et non audierunt eos
oves Joh x. Si in moribus pravis
suggestionibus pulsamur, recordamur
quod ipse dixit: Qui sequitur me non am-
bulat in tenebris, sed habebit lumen
vite Joh viij. Si persecuciones patimur
recordamur quod ipse predixit nobis: Non
est servus maior domino suo, si me perse-
cuti sunt et vos persequentur Joh xv et
simile Math x. et hoc signo suos suos
et discipulos eius nos agnoscentes, de tri-
bulatione gaudeamus. ¶ De hoc rever-
enda in omni ita dicit: Magnopere pe-
sandum est quod ait dominus: Ego dixi
vobis. Ego qui pro vestra vita ac
salute moriturus sum. Ego qui vos
meo sanguine redempturus, qui in
tribulationibus vobis sum adiuturus,
qui eciam vobis premia post tribulationem
daturus sum. Magnum quippe electis
suis levamen, magnam consolationem ge-
neraliter prestat quod ille certamina eadem fu-
tura predixisse recordatur, qui et mili-
tes suos ne vinci possent admonuit
et ne transsumi viciat immobile per scripta
solet rependere palmam eterni etiam hic
horam persecutionis venturam premonuit
ipse paulo post in eadem persecutione, sum
fidelibus auxilium pollicetur dicens:
In mundo pressuram habebitis sed confidi- Joh 16 · f
te, ego vici mundum. Et alibi legitur:
certantibus coronam vite promittit dicens: beati
qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam
ipsorum est regnum celorum Math v. Magna
ergo dominus discipulis suis consolationem, futuris

quos predixit in ultimis temporibus adhibenti cum
dixit: Sed cum venerit hora eorum reminisca-
mini quia ego dixi vobis. De quo ut dicitur supra
digna materia salutiferis. ¶ Preterea nota-
bitur evangelium cum brevi postilla. Secundo ger-
minabitur magna arte vie de ignorantia.
Tertio [illegible] festum de proprio [illegible] pub-
[illegible] ad spiritum sanctum [illegible] preparatoria.
¶ Cum autem Christus ascendisset in celum apostolis
precepit ut manerent in civitate donec
induerentur virtute sancti spiritus ex alto, ut
dicitur Luce ultimo. Nos quoque eorundem
apostolorum exemplo his quoque diebus mentes spa-
cio vacare debemus, quatinus advenien-
tis in ea future solempnitatis die
corda nostra munda invenientes hospitalia
dignetur inhabitare. Sancta mater ecclesia
hoc legi evangelium statuit, quod promissionem Christi
adventus et fructus apertius, quo expectatum
nostrum desiderium ad tanti consolatoris
donum magis sue purificationi intendat.
¶ Tangit autem duos effectus sive fruc-
tus huius spiritus, quia scilicet consolari in adversita-
tibus et eliminare errores. Et hoc est
quod dicit: Cum venerit paraclitus, id est consola-
tor, quem ego mittam vobis a patre, spiritum
veritatis, quia veritatem instruit et veracem
facit, qui a patre procedit. In quo [illegible]
[illegible] errorem grecorum, spiritum sanctum ab utro-
que procedere. Cum enim missio ut [illegible]
eius processio ut dicit Beda in omelia, et probat
[illegible] de se primum, cum mittatur a filio et proce-
dit a patre, manifestum est quod ab utroque procedit.
Et quod in eis effectum eadem statim subiungit
dicens: Ille testimonium perhibebit de me
sed vos. Et vos testimonium perhibebitis, sed mundo
de me, quia ab initio mee predicationis
mecum estis. Advenientes Christus [illegible] testimo-
nium perhibuerunt de deo, quia [illegible] cordibus
aspirans omnia que de eo erant secreta [illegible]
[illegible] clarius revelavit. Et omnes
[illegible] intelligentiam infudit. Neque [illegible]
[illegible] eorum [illegible]
[illegible] eius de Christo [illegible]
gressum. Nec solum instruxit apostolos
ut ipsi de Christo [illegible] saperent, sed conforta-
bat ut quod [illegible] docendo preperunt
hoc abiecto [illegible] loquendo
[illegible] aliis [illegible]
[illegible] fortitudinis cum nominat paraclitum [illegible]

Et hic non primo Christus vocatur sed etiam paraclitus si-
ve consolator appellatur. Quod utique hic
apostolis et nunc omnibus nobis valde necessarius
est spiritus sanctus. Fuerant enim apostoli ad intelli-
genda divine scripture misteria minus capa-
ces, et ad tolleranda humane pravitatis
adversa minus fortes. Propterea necessarius erat eis
ut spiritus sanctus et fortitudinis, ut per eum cum aug-
mento divine agnitionis daretur eis constan-
tia vincendi humanas persecutiones. ¶ Sunt autem
passuri erant adversa quia dominus expo-
nit: Hec locutus sum vobis ad litteram sed
consolationem contra futuras tribulationes vestras
ut non scandalizemini cadendo per impatientiam
cum [illegible] vobis. Alia absque synago-
gis facient vos. Erat autem eiectio de
synagoga magna confusio et reputatione
iudeorum, sicut apud nos excommunicati quam com-
mares et prius [illegible] ex ecclesia, post
ea [illegible] Sed venit hora ut omnis qui interficit
vos arbitretur se obsequium prestare deo
putantes quod adherere [illegible] per vestram predica-
tionem sit contempnere deum [illegible] vel deum
opinantes sicut error gentilium. Et hec
autem facient vobis quia non noverunt patrem
neque me [illegible] Crisostomus: Sufficiat
vobis in consolationem quod hec patimini propter
patrem et propter me, quod vere persecutores ig-
norant exercentes odio [illegible]
[illegible] mea. Sed hec locutus sum vobis
ut cum venerit hora eorum reminiscamini quia
ego dixi vobis. Et ad penas premeditatas
non vitamini [illegible] quia ego cum fu-
tura adhuc [illegible] cognitione
[illegible]
[illegible] ad [illegible] eripiendo et per laboribus
[illegible] et ego quod dixi vobis
Et tamen de prius. ¶ Reminiscamini quia ego dixi
vobis. Et notandum quod dominus noluit in
hiis que supra [illegible] quia ipse dixit nobis
[illegible]
tantes [illegible] iudeorum [illegible]
fideles arbitrabantur se obsequium prestare
deo. Et [illegible] dei ignorabant sunt
erroribus quibus invidia [illegible]
adhibebat. Et per hoc doctrina dei non re-
[illegible] Sic est in moribus mandata dei
[illegible] statuentes [illegible]
eius [illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible] eorum [illegible]
a deo [illegible] sicut [illegible] putat

n gd9 adiunctam, et eo modicam ut vllam adhi-
bet fidem, nisi quantum vero eorum veritate aliqua
tibi ostensa quierint, et eo etiam non audire
legem vel scripture curant, sed et quicquid capi-
unt omnino non credunt. Huiusmodi autem grauissime
peccant, quia pro infidelitatis grauissimum
est ut deducit Thomas 2a 2e q. 10. Non enim ex-
cusat hos ignorantia, sed aggrauat eo quod habent
peritiam sufficientem quod possunt credere et scripture scripturas
a deo emanasse, sed sua sponte ignorare
et discredere volunt. Sicut non iudei excusa-
tiones habuerunt. Est enim Christi doctrina
quam scriptum est tam prudenter munda et perfecta
dictis prophetarum et eorum impletiua, miraculis
est a solo deo fieri possibilibus confirmata, et in mul-
tum modo sic publicata ut ab eius se igno-
rantia excusare nemo potest. Sicut dicit Christus
iudeis sibi non credentibus: Si non venissem
sed super promissiones prophetarum, et locutus eis
non fuissem, peccatum non haberent. Nunc autem
excusationem non habent de peccato suo, quia
Ioh 15 viderunt et oderunt, et me et patrem meum.
Odium enim doctrine Christi quod adaptat ipsi-
orum voluntati causa est ignorantie et infidelitatis.
6 gd9 Augetur autem huius ignorantie malicia dum
additur ignorantie veritatis proxime impugnatio
que constituit 6um gradum et consumatam ma-
liciae ignorantie affectate, et causa peccatum est
pro eo in spiritum sanctum, quo impugnatur veritas
agnita, ut licentius peccetur. Preterea et
qui proximaliter impugnant veritatem quam
nesciunt fieri, quia ignoratam ut licentius
sue voluntati inseruiat, cum huiusmodi
veritatis oppugnator, sic impugnaret eam
etiam si nouisset veram. Quid ergo de
hac mea intra dicta fuerit, vt de fi-
de predicandi, eo longius non inmoror
quia presens textus in materia conseruationem non in-
uenire. Nam si textus inueniret nescio
si facile vis predicatores possent inue-
nire. Cum enim [illegible] noluit eorum quod Christus
dixit non eis credunt ita soluere fidei
firme quod trahi deberent post Christum. Tunc
3 pe de 2º. Reminiscamini quod ego dixi
vobis [illegible] quod deus ascenderit
in celum promisit, atque in throno patris
assumptus dextris suis dedit, sic facit iste
quod Christus nobis dixit, ita est facit eorum
commissa quod necessaria erat et monuit super
domini post sic est adiuuat infirmitatem
de hoc bern(ardus) s(ermo) de penth(ecoste) p(ar)s 3 nostram. Romanos 8. que non modica est. Dum me-
moria labilis est. Pro valde notandum

De hac materia diffusius et clarius vide in sermone 2 penthecostes
anni primi et sermone 2 penthecostes anni 2i

est, quod sic verum quod deus locutus est nobis et
commissaue et intelligamus, et spiritum vidit
spiritum acciperemus. Exposicio autem futura est
glosa ista festiuitas quae in effabilia sua
munera Christus misit apostolis et amicis
donauit spiritum sanctum cum plenitudine gratiarum.
Donabit eos haud dubium nobis
magna [illegible] deus quod super preparata breuiata
non tamen quam gratia et clausa, sed in
dispositis inueniunt et capaces. Quod
autem dispositos deus apostolos donat quod
ideo non statim ascendente domino spiritum sanctum
acceperunt, sed post dies decem, ut hijs
diebus magis prepararentur eorum capacitas
et ad dignam preparationem eorum ex nostra conu-
ceret infinitas. Cum itaque egerint
ascendente domino et ita substracta conso-
latione eius desideratissima quam habebant
de corporali presentia Christi, alias carnales
consolationes non quesierunt, sed super viam domini
egressi sunt in Ihrlm expectabant pre-
nerant permanentes in cenaculo spiri-
tualem consolationem a domino promissam. Hoc p(ri)o
Sedebat quiescentes in tranquillitate et
pace cordis quia act. 2º dicitur quod omnes erant
perseuerantes vnanimiter, et cetera, dicitur
quod multitudinis credentium erat cor unum et anima
una. Hoc 2º. Cum hoc vacabant a terrenorum
cura et sollicitudine, non tamen a spiritualibus
operatione, quam orabant perseuerantes in cena-
culo ut act. 1º dicitur. Et erant semper
in templo laudantes et benedicentes deum,
luce ultimo cum licet quidam expositores
referunt ad tempus post missionem spiritus sancti
Thomas tamen refert ad tempus inter ascensionem
et penthecostes dicens quod licet apostoli et alij discipuli
cum ascensionem [illegible] stante [illegible]. Propter metum
iudeorum, ex ascensione tamen eius confortati ex-
ibant ad templum causa orationis, licet non acceperunt
sunt spiritum sanctum in signo visibili. Ita et nos dilectissimi
domini imitantes hijs diebus recedamus a mun-
danis prioritatibus, consolationibus, carnalibus
delectationibus. Sicut hortatur Bernardus in sermone de
ascensione qui incipit hodie sedente domino. Ipse
sanctus gratie nostre exiguitatem nostre modulo
preparantes, exinanire per omnia nosmet-
ipsos et a delectationibus miseris et caducis
consolationibus nos euacuare studeamus dilecti-
ssimi corda nostra. Eiciamus ergo ancillam et
filium eius, quia non erit heres filius ancille
cum filio libere. Sicut dicitur Genesis 21. Filius
ancille carnis et mundi insensus sunt

consolacionibus. Sed libet scire quas consolaciones significat per
Nulla non quidem uidetur et uanitas, luxus et tedium
spiritus et carnis, ignauie et tepiditati ait Bernardus
Et ut habetur 4 Regum 4 ubi vasa vacua non in-
uenit oleum sancte unctionis est. Et Luce 5 ait dominus
Nemo mittit vinum novum in utres novos
ut ambo conseruentur. Et aliud ad idem habes super sermone
de ascensione xpisti sermone 4. 4 si ea hilaritate carni
valesceremus consolacioni non quidem aliud est quod donec
se perseuerat expectanda est consolacio diuina
etiam si mora fuerit, quia veniens veniet et non
tardabit sicut propheta loquitur Abacuk 2. Apostoli
decem dies in hac expectacione sederunt perse-
uerantes, et nos perseueremus desolati a
mundo et amicis carnalibus quasi oblecta-
mentis, nouit deus figmentum nostrum, fidelis
deus non patietur nos temptari supra quam possumus
Et addit Bernardus. Si fideliter expectaueris
ut decet deum non expectabis. Preueniet te
in benedictionibus dulcedinis desolatam
autem ut saluet et non ad insipienciam sibi con-
solacionem veniens, in ipsius memoria delectabili-
ter ebriata ab vbertate domus eius et volup-
tate torrentis eius potata. Et sic ad-
uentus quem dicit intelligitur spiritus sancti aduentus
unus quo venit ut cor habitatorum sanctificatiue in-
habitet, confortet, et habitaculum regum efficiat
qui aduentus necessarius est ad salutem. Nemo in sta-
tu salutis et in gracia esse potest qui non ab illo
modo in se habet spiritum sanctum. Sic ait apostolus Romanos 8
Si quis spiritum xpisti non habet hic non est eius. Et
ad hoc accipiendum spiritum sanctum, requiritur et
sufficit euacuare se ab omnibus dilectio-
nibus illicitis et prohibitis, quibus scilicet sunt mortalia
peccata sine quibus non licet, quia sicut nemo in mortali
existens habet spiritum sanctum ita nemo caret eo qui
existit sine mortali, eo quod non esse in mortali
et esse in gracia non cadit medium, sicut nec
inter statum dampnacionis et salutis. Alius est
aduentus spiritus sancti quo non dumtaxat in habitando animam
sanctificat, sed specialiter visitat perficit, ac
magnitudine sue dulcedinis replet
atque ipsum quem sic visitat in se transformat
ut secum fiat unus spiritus, non essencie, sed voluntatis
conformitate, qua consolacionis dulcedine
exprimere nemo potest nec intelligere nisi expertus
sentire, aut in omni iocunditate valet expertus
quam nominat qui dicit Quam magna multi-
tudo dulcedinis tue domine etc. Et ad sic
accipiendum spiritum sanctum non sufficit renunci-
are illicitis consolacionibus mundi et car-
nis sed etiam licitis quantum status nostre mor-
talitatis admittit. Et super hoc concordan-
ter habetur duo dicta Bernardi super sermone 2 pro
renouata, quasi uno innuit, quod super re-
...
-mnia consolacionis modum recipit scilicet si interim
inueniendo se pacem parce. Et quod dicit recipi
spiritum sanctum non posse, nisi funditus omnibus
consolacionibus carnalibus renunciet, Matthei [?]
Sed ut non moueam in pectore seculari ...
moram, ad inchoandum passionem ire
in ... etc subdam, sed quiescamus
sedentes in tranquillitate pacis unanimi-
ter. Non enim propter spiritus sanctus qui est deus pacis
nexus filii et patris, vinculum amoris,
se unionis, inhabitare cor turbato
sui, in ira liuidum, multiplicita-
te curarum diuisum, quod enim sibi propter ut
diuisum in scripto unitate ad deo. O-
portet ergo cor nostrum pacificare tri-
pace, quo ad se ipsum ne mordeat
per consciencias, 2o ad quo ad proximum, ne
torqueatur bonorum fratris inuidencia, 3o quo
ad deum ne ab eo recedat duplicita-
tis in constancia. Hanc pacem describit
Augustinus in libro de verbis domini. Pax est seren-
itas mentis quo ad primum, tranquillitas
animi quo ad 2um, simplicitas cordis
quo ad 3um. Serenitas mentis acquiritur
diligenti sui examinacione contricione
et confessione. Tranquillitas animi
concordi fraterna amore ac caritatiua
dilectione, dimittendo eorum actus offen-
sas ac debita, plus offendentibus quam
sibi comparando. Simplicitatem cordis
possidet per intencionis debitam direc-
tionem ut in omnibus agendis vnum in-
tendat sicut finis honorem, scilicet gloriam dei sicut
hortatur apostolus Siue manducatis siue bi-
bitis siue aliquid aliud facitis omnia in gloriam
dei facite 1 Corinthios 10. Sic enim omnia in deum
ordinauerimus oculus noster simplex est, nec pro-
uitatem cordis variare poterit multipli-
citas quibus actionis. Tertio et principaliter
preparamur ut sic in templo dominum orantes,
non in mali quod dicit conscienciis sine nostris
recipit cauillatoribus et penis bene,
ut in scriptura a sancto hystoria recipit
se magis intimis preces et deuote laudis
intendentibus patet. Beatus in templo cordis de quo
1 Corinthios 3 dicitur Nescitis quia templum dei estis
ibi suspiriis et desideriis, purissimis af-
fectionibus ad deum clamemus et pura
tendentes manus premissa deo postulemus
quam pulsus perseueraret. Donec aperiat
nobis, donec inueniamus donec per manus
quod videtis in abscondito dabit spiritum bonum
poscentibus se, donec fiat repente de celo

sonus spiritus vehementis, aduenientis vtique ignis, quem dominus ihesus venit mittere in terram
et voluit vehementer accendi Luce xii. Spiritum in ignem, in cordibus nostris, per eum primus
mundatis et spiritualis accendendo dignetur ipse dominus noster Ihesus xpistus cum patre et spiritu sancto
in secula benedictus Amen

85

In die sacratissimo festi penthecostes Sermo

Spiritus domini replevit orbem terrarum Sap. 1. Adest nobis dies celeberrima, festivitas eximia, solempnitas adoranda, que multes devota fidelium corda. Cum advenit hoc ignis divinus, incendat claudos dei, utriusque spiritus patris et filii non comburens sed illuminans, non consumens sed peccata desiccans, corda divino amore inflammans, informans, deificans. Cum in iocundissimo consolatoribus suo adventu spirituales efficeret quos inhabitat, non fiet palea cum Caro sigillum et pignus regni dei possidere non potest ut corrumpi corruptela ... Hec audacter ... quia nulli ... huius festivitatis ... quia spiritus sanctus tercia persona trinitatis ... missus est ut glorificaret ... carnales ... spirituales efficeret, ac celestium donorum thesauro super fideles ditaret. Si magna ergo ... mittere ... et missio festi huius excellencia preeminencia ... quanto maior ... a patre et filio ... a seipso missus est spiritus sanctus eiusdem ... Quia ... ait Augustinus ... huius festi ... discessurus ... nichil aliquid ... aliquid ... Cum ... dignitas ... Si ... que ... nobis collatum ... non solum ... sed ... festorum solempnia ... In aliis festis ... sublata, ut ... spiritualia nobis ... In ista vero nobis ... spiritus sancti ... ad ... festum ... incarnacionis et ... Petrus ait ... Rogate fratres ... incarnacionis ... filii ... festivitas hodierna de adventu spiritus sancti. ... ita et huius ... hominum ... in ... per ... homines ... In ista vero homines ... susceperunt ... In ... deus naturam ... et homo ... In ista homines ... adopcionis filii sunt dei. In ... ad nostra ... descendit, ut ... nos ad sua ... exaltaret. Et beatus

Augustinus ... in ... Salvator noster victor ... ad ... celos ascendit, ... liberavit captivitatem, eciam ... liberavit ... ad nos ... ad ... Ipse nobis aperuit ... nobis ... ad ... nobis celestia ... Ambrosius ... de morte ad vitam didicimus remeare, nunc ... ad celos docemur ascendere. Et ut paucis multa concludam, omnia que nobis Christus in carne meruit, non ... per spiritum sanctum ... nobis ... Sed eciam ... Christus ... laboravit, predicavit, miracula fecit, paucos tamen admodum ... collegit. Erat numerus ... hominum ... 120 Actuum ... Et ... collegerat passionis ... in mundo ... dispersi sunt ... percussio pastore et dispergentur oves gregis Zacharie ... Iterum apparens post resurreccionem ... sed non ... corpore timore ... ascensione ut ... gaudio ... trepidacione adhuc ... morabantur. Sed hodierna die ... repleti ... velut ... consumati igniti, deposito timore, portarum ... publicum ... pleni donis ... Christum predicant tanta auctoritate, ut in uno sermone 3000 ad fidem Christi sint ... linguarum dono spiritus sancti ... Ecce spiritus ... plus in hodierna festivitate ... dilacio ... hodierna ... Spiritus domini replevit orbem terrarum. Tunc ut nobis ... faciat ... doctor ... spiritus sanctus. ¶ ... tractabitur ... sermonibus sequentibus ... ditavit ... Nunc vero ... videbimus quod spiritus domini hodierna die replevit orbem terrarum ... dubia ... ¶ Spiritus domini replevit orbem terrarum. Communis spiritus domini ... patre et filio ... unus solus et verus

Deus ab initio condicionis creature orbem
terrarum et universam conplevit creaturam
In ipsa enim creatione de eo scribitur Genesis primo
In principio creavit deus celum et terram Terra
autem erat inanis et vacua et tenebre erant
super faciem abissi Et spiritus dei ferebatur
super aquas tamquam voluntas artificis super
materiam quam formare et ornare intendit
ut dicit glosa Et iterum Job 26 dicitur Spiritus
eius ornavit celos Item et si verbo domini
celi firmati sunt, nichilominus spiritu oris
eius omnis virtus eorum, id est firmamenti, id est celi, et in guber-
nari psalmus 32 Est denique eciam spiritus in
parte et sic in omnibus ubique ut propheta
ait Numquid non celum et terram ego impleo
Jeremie 23 Impleo quidem potencialiter omnia
et pulveres, primo corporibus localiter dis-
tans, essencialiter omnia intus sita pene-
trans Item alibi dicit propheta Quo
ibo a spiritu tuo et a facie tua quo fu-
giam Si ascendero in celum tu illic es
et si descendero in infernum ades, si
sumpsero pennas meas diluculo
et habitavero in extremis maris
Etenim manus tua deducet me et te-
nebit me dextera tua psalmus 138 De
quo latius supra 2o huius festi. Deinde primum
dixi fuerat Terminus ergo huius missionis
habitat hodierna die summum quid ad
et longe excellenciori modo universitatem
spiritus conplevit orbem terrarum, non terre qui-
dem apud philosophos sex elementorum dicitur
et rotunda est, sed quam post hominis primi trans-
gressionem dominus maledixit, ac spi-
nas et tribulos germinare iussit
Genesis 3 sed terre rationalis scilicet mun-
dum hominum multitudine, sed hoc benedixit dominus
et in celum transmutavit Unde glossa in omni
dicit Cum iam terram eorum haurit dominus qui
apostolos celsitudinis culmine erexit
quid aliud depictum quam in meliores te-
norem hominum celos fecit et Unde hodie
nascens quinquagesima dominice resurrec-
tionis die, ac post ascensionem domini
unanimiter conprioris dispersorum
dominus in spiritu eciam in priores discipulos re-
demptis conplevit deus ut actum refert
historia omnis qui hic erant pariter in eodem loco
superiori sub cenaculi, quo post ascensionem

Domini contendentes in celum ascenderat
Et factus est repente de celo sonus
tamquam advenientis spiritus vehementis et
replevit totam domum ubi erant sedentes
Quod pater eciam sibi apostolorum suorum templa-
bat die spiritus sanctus velud ymber federa-
cionis ellapsus est, non visitator solum
sed perpetuus consolator Nam sic dicit
ipse apostolis suis dicens Ecce ego vo-
biscum sum omnibus diebus usque ad consumma-
cionem seculi Mathei 28 Item omnis de spiritu
sancto Paraclitus dabit vobis ut
maneat vobiscum in eternum spiritum veritatis
quem mundus non potest accipere Johannis 14
Unde id est glosa super Augustinus dicit quod incepit post
semel effusus, id est hac die fidelibus
suis spiritus sanctus, non per gratiam visitacionis
et operationis sed per ipsam presenciam maies-
tatis atque in vasa non iam odor balsa-
mi sed ipsa substancia sacri defluxit ungen-
ti, ex cuius fragrancia latitudinem ter-
rarum orbis replevit, et accedentes ad eorum
doctrinas dei fierent capaces atque par-
ticipes Apparuerunt autem illis dis-
partite lingue tamquam ignis seditque
supra singulos eorum ignis id est linguarum
figuram habens Repleti sunt omnes spiritu
sancto Fuit visibiliter spiritus sanctus apparuit
atque invisibiliter inhabitans domum et
gratiis replevit Ideo autem foris appa-
ruit in signis, ut signaret quod intus opera-
retur in domibus Neque enim sicut dicit glosa super
ipse de ignee lingue erant spiritus sanctus
quia spiritu sancto suppositaliter unite quo-
modo humanitas Christi verbo Neque eciam in eis
visibiliter spiritus sanctus apparuit, quasi aliquid
spiritus sancti videretur quod videri posset, quia substancia
quedam est spiritualis et corporalibus oculis
penitus invisibilis Visibiliter autem dicitur ap-
paruisse propter creature quod ad corporalem
sensum apparuerunt quod spiritum sanctum in-
visibiliter advenisse significabat ex suis
spiritualibus proprietatibus effectis quosdam con-
trarios quos in hiis operatus est spiritus sanctus
figurabat Cum non poterat dici
scilicet in hominis proprietate videntes linguas
igneas super apostolorum capita residentes
spiritum sanctum, sed videntes in hiis dinus eorum

Videbat enim presens sine dubio. Ceterum
videamus quod utraque natura corpora suas
demonstraret qualitates de quibus
supposito hic locum hic non prius [illegible]
de spiritu sancto ostendere rationis signorum
visibilium ad signatum spiritus sancti hic
leo in sermone Aug. quod 2 de trinitate 2 in glo
.. 26 [illegible] loquitur vide de [illegible]
a 2o. Si vero in scriptura invenitur visum esse
spiritum sanctum sicut math. 3 dicitur quod vidit spiritum
dei descendentem sicut columbam intelligendum
est sic in signo divino videlicet signatum
ut visio corporalis ad signum, visio vero in-
telligatur sed visio intellectualis ad sig-
natum. Dicere forte quis quod conveniens fuit
signatum apparuit hoc signum. Certo
est omnia [illegible] enim spiritus sanctus purus ardens
tam sed et multiplices eius salutares
effectus. Nam igneus super singulos se-
debat apostolos hic ignem corda
arsisse demonstrabat. De quo apostolus
ad heb. xij ait deus noster ignis consu-
mens est, quem per hunc vulgo pro more
consumit ut dicitur gg. in omelia. De quo etiam
sermone beatus aug. quam inquit in hac solemp-
nissima scribit. De salutaris igneus
quem in suis arsit [illegible] clarifica-
mabat filius maiestatis. Ignem veni
mittere in terram et quid volo nisi ut ardeat
luce xij. De isto salutari igne, re-
mansit stipula viciorum [illegible]
ma virtutum. Et sicut gg. in omelia habetur in
igne apparuit spiritus sanctus quod ab omni corde
quod replet torporem frigoris expellit
et hoc in desiderio sue eternitatis accendit.
In igne et super apostolos apparuit quos vive
fortis luce perfudit ut ipsi postmodum
[illegible] mundum tamquam dicerent plus
radiis et totidem lampadibus vibrarent il-
luminarent. Ubi hoc quod lingue figuram
igneus iste habuit quia omnium eis linguarum
scientiam dedit ipse qui omnes omnia sciunt
vocem ut sic [illegible] doctrinas publi-
carentur diversarum gentium multitudinem
suavissimo predicationis auditu eloque-
[illegible] designaret. Apostoli
sunt et recepte sunt tamquam spiritus sanctus [illegible]

toti domum replevit quod tota iudea vidit
eloquio vocabant virtute gradibus mag-
nis erat repleturi. Sic propheta dixit in
omnem terram exivit sonus eorum vel. Et hoc
quod teste scriptura continuo sequitur. Ita
repleti spiritu sancto statim ceperunt loqui variis
linguis magnalia dei, virtute mag-
nitudines testimonium resurrectionis domini
nostri ihesu christi, et omnium operum eius, ut actus
docuerit historia. Vere ad quod apostoli repleti
~~repleti~~ spiritu sancto et visibilibus signis
hoc demonstrati sunt, id est ut per eos ab hac
die enim salutis virtute multa sciant
vobis spiritus domini replevit orbem terrarum ideo utique
quod continet omnia scientiam habet vocis. Et tunc dicitur
Tot ad eo ardens hunc festo [illegible]
[illegible] quo clarius magnalia dei in eo nobis
per spiritum sanctum donata cognoscimus libet
nunc quibusdam questiunculis personalis si-
mus [illegible] vide. Possumus namque aliquos
nostros eruditos querere. Cum ac tanta festi-
vitas sancti adventus hodierna die solempnizatur
[illegible] non hoc primum sed longe ante datum
cognoscatur. Ita ut leo in sermone qui incipit Presens
solempne, dicit. Cum in die pentecostes discipulos
domini spiritus sanctus implevit non fuit inchoatio
huius muneris sed adiectio largitatis,
quoniam et patriarche et prophete et sacerdotes
cetera qui in prioribus fuere temporibus eius sancti-
ficati sunt spiritus salutifere vegetati et sine hac
gratia nulla umquam instituta sunt sacra-
menta [illegible] celebrata misteria, ut eadem semper
fuit virtus carismatum, quamvis non eadem
fuit mensura donorum. Hoc dicitur spiritu
operante christus est incarnatus, eo obumbra-
te conceptus, hoc etiam per [illegible] suis prophetis
pribus super mensuram prudentia. Hoc specie
columbe apparente baptizatus. Nec huius
[illegible] aberat a quibusdam sal-
vatoris operibus. Ipso quod apostoli sunt hoc spiritu
quo electi, vocati, purgati, mira-
culorum virtute consecuti, ad predicandum missi.
Cum nec post diem domini ihesu ad spiritum
sanctum in cordibus eius. Christus dedit post suam
resurrectionem dicens ait. Accipite spiritum
sanctum quorum remiseritis peccata etc. Ioh. 20.
Dicens quod qui domino ab initio divino
meditatur [illegible] sibi habebat spiritum
sanctum dicente apostolo Ro. 8. Si quis spiritum

Ideo voluit hunc
allatam in aliquam
prophetiam sed spiritu sancto
inspirati locuti sunt
sancti dei homines i pe[trus]

Si igitur in spiritu dei
ciceo demonia
[illegible] ad vos regnum
dei ut luce xj

xpi non habet hic non est eius. ¶ Tercio queri posset quare festum hodiernum spiritui sancto asscribitur et non magis toti trinitati, cum tamen non tantum spiritus sanctus sed etiam pater et filius gratiarum cordibus illapsus die hodierna inhabitandum. Sicut etiam in hodierno ewangelio dominus repromisit: Si quis diligit me sermonem meum servabit et pater meus diliget eum et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. Et sequitur de spiritu sancto: Paraclitus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo. De hoc dicendum quod licet signa visibilia scilicet ignee et lingue pertineant [illegible] spiritus sancti quia [illegible] ad filium unitatem, quia non solum de spiritu sancto sed de tota trinitate dixit apostolus: Etenim deus noster ignis consumens est.

¶ Et sic patet quarto queri posset cur donorum carismata spiritui sancto tamquam datori attribuantur, ita ut etiam dona spiritus sancti [illegible] nominentur. Cum tamen trinitatis opera sint indivisa sint et tota indiscreta, et ideo effectus ad extra producti non sint magis ab una persona quam ab alia.

Solucio quinto ¶ Ad hoc quod [illegible] ex eius appropriatione intelligimus, quia quanto frequencius spiritum sanctum scriptura testatur missum, ac etiam ubi in omnibus operatum salutem, tanto maiori gloria hodierna effulget solempnitas et exultatione. Erat enim principalis [illegible] donorum carismata ab initio mundi nobis ipsa solempnis memoria cum gratiarum actione devotissime recolenda. Sexto queritur die convenientius, quod eo quo hunc datum fuisse constat evidencius, generalius, copiosius, quod factum hodierna die constat. Hodie namque visibiliter missus est spiritus sanctus ut dictum est, quod in toto veteri testamento numquam fuit ut declarat Augustinus [illegible] signum gratie plenitudinis exhibendo visibiliter ante [illegible] plenitudinem gratie quod a xpi adventu incepit ut dicit apostolus ad Galatas [illegible]. Secundo neque ante hunc diem visibiliter missum legimus in novo testamento, nisi ad xpm in specie columbe et nubis lucide. Tercio [illegible] xpm [illegible] sunt in festo xpi ascensionis. Quintus vero frequentissime ab mundi initio invisibiliter missum, sed in ecclesia sunt et scripta [illegible]

Nota bene — vimus [illegible] ad [illegible] in novo testamento. Unde dicit apostolus [illegible] xpus per obedientiam passionis exaltatum in dextera dei, et accepisse non super omne nomen quod vocabatur deus, quod tamen hunc

hominem xpus a principio acceperit, sed in [illegible] dedit posito tamen ut faceret homines et demones. Et secundum eundem tropum dicitur [illegible]: Data est mihi omnis potestas in celo et in terra, quam tamen prius habuit, sed post resurrectionem est manifesta. Ob eandem causam maiori solempnitate colitur etiam festum nativitatis xpi quam incarnationis, eo quod tunc xpus incarnatus in utero virginis fuit apparuit in corrupta nativitate. Quocirca hoc colitur missionem spiritus sancti [illegible] cum per evidentibus signis fuit hominibus declarata. ¶ Est quinto missio hec generalis quia omnibus [illegible] 120 sed et 3000 per predicationem Petri homines [illegible] qui et ipsi continuo reperti loqui linguis. De quibus habetur in [illegible] de verbo Petri. Credideruntque excipientes [illegible] multa virorum et baptizati acceperunt etiam ipsi donum spiritus sancti donum videlicet linguarum de quo [illegible] loquitur. Et in [illegible] solempnitate [illegible] erat signum presencie spiritus sancti ut quicumque eum accepisset linguis omnibus loqueretur. Hoc etiam ex textu Actuum deduci posset, ita ut non dubitetur prophetia Iohelis impleta, quam hic allegabat Petrus: Erit in novissimis diebus et effundam de spiritu meo super omnem carnem, et prophetabunt filii vestri et filie vestre etc. ¶ Missus quoque est ad colligendum non unius gentis sed universis orbis in fidei unitate colligendis. Apostolorum predicatione, ideo ipsi omnium linguis [illegible] et inaudito loquebantur miraculo. Hii qui erant in Iherusalem habitantes de omni natione que sub celo est audita voce spiritus repente facta, convenientes et mente confusi audiebant unusquisque lingua sua illos loquentes. Actuum 2. ¶ Missus quoque fuit hodie in domo copiosius. Ita secundum doctrina [illegible] in suo primo distinctio 16. Missio visibilis fit principaliter ad significandum gratie plenitudinem in eo cui fit, et hoc secundum quod patet in actibus redundat. Multa vero fuere dona apostolis collata, et quod in multitudinem gentium [illegible] scripturis [illegible] informabit [illegible] moribus, una cum solucione dubiorum [illegible]. Patet itaque quod nobilis hoc omni devocione solempnizatur missio spiritus sancti in qua [illegible] dicunt rectores ecclesie spiritu sancto [illegible] complevit non unum ut paucos sed totum orbem terrarum. ¶ Ideo ut Leo ait: Ab hodierna die tuba evangelice predicacionis intonuit, ymbres carismatum

matum, flumina benedictionum, omne
desertum et inundata arida riga-
verunt. Clama ergo ad venerationem
huius sanctissime diei penthecostes unanimi-
ter intentione, exultationibus et honore
sancti spiritus, per quem omnis catholicorum turma
sanctificatur, omnis anima rationalis et divinus(?)
qui est inspirator fidei, doctor scientie
fons dilectionis, totusque cum patre coniunctus(?)
et ipsum in cordibus nostris inhabitantem et habi-
tatorem, sanctificatorem, rectorem cum patre
et filio, cum quibus vivit et regnat deus
per omnia secula seculorum. Amen.

86 Feria secunda penthecostes. Sermo

Spiritus domini replevit orbem terrarum.
Sapientie i°. Cum ipse deus volens suam
bonitatem ad extra communicare a principio
temporis spiritualem creaturam produxit similiter et
corporalem, ut tangitur in Genesis i et ii et generis
originalis(?). Quia ergo dei perfecta sunt opera, ut ex-
presse dicitur Deuteronomio xxxii, nulla pars creata sublimis(?)
sine gradu medio sed nichilo caret, creaturam
ex utroque corpore scilicet et spiritu mixtam et com-
positam adhuc creavit, hominem scilicet, cuius corpus
de terra sumpsit, spiritum vero creando de nichilo
creans corpori inspiravit, atque ex hiis totalem
fecit. Hac lege ut caro spiritui serviret
et tamquam ancilla domine obediret, spiritus vero
deo adhereret subiectione et amore, quatenus ut
creatori suo conversatione assiduus(?) sic
per eandem totus homo transferretur in celum
cum creatore suo felicitate perpetua frui-
turus. Et ut sine difficultate caro
serviret spiritui data est originalis iustitia
per quam tanta concordia caro spiritui subesset
ut sine molestia, immo delectabiliter spiritui
~~serviret~~ obediret, magis quam ea que spiritus
dictabat ~~et~~ sensu delectabat quam obedi-
entia. Per hoc denique sublata est
omnis rebellio sensus carnis ad spiritum sensu-
alis. Sed quia instinctu serpentis spiritus deum
creatorem suum neglexit, sed inobediens atque
mandati transgressor, originali iustitia
perdita, caro quoque spiritui rebellabat, quoniam
sibi delectabat, ac que spiritus sibi nunciabat
ita ut eam non modo non obediret, sed ei
repugnaret, et totis conatibus sibi spiritum
subiugare et suis delectationibus obruere
non cessaret. Et quia sine gratia, quamvis in se de natura
dei nemo est qui non parum amet nec spiritum(?)
in carne sua quam ut apostolus ait ad

Ephesios v: Nemo umquam odio habuit, tanta sen-
tiat bella sue dignitatis oblitus, carni
condelectatur, obedit, servit, seque totus homo
effectus carnalis spiritualia subdit. Contra
dei ordinationem, disparatione(?) penitus se sub-
egit. Sed ergo deus qui spiritus est ab homine
carnali iam amari non potuit ut spiritus, car-
nem suam viciatam non rebellantem sed spiritui
per omnia consentientem induit, oculis hominum ob-
iecit, ut a carnalibus deus incarnatus et
visibilis factus amaretur. Et discipuli eius ma-
gna magno dilectionis fervore domino Christo
adherebant quod fuit in eius quedam amoris
dei sed spiritus(?) minus quam et amor ille ad-
erat carnalis ut vult Bernardus super Cantica(?)
restabat et ut soluto debito nostro in assump-
ta carne promotisque iam aliquantulum discipulis
proficerent, ut iam non carnaliter sed spiritualiter
deum diligerent, sed quia non sufficerent quousque
in carne domini expoliassent. Pro isto vero
nunc eas tantis donis et virtutibus spiritus
sancti roborari, quatenus ita spiritus subiugaret
ac vinceret carnem sicut prius spiritum vincebat caro.
Sublata ergo Christus in celum suum ...
erna die, misit a patre spiritum suum non
carnis sed spiritus consolatorem, signo quidem
visibili sed opere invisibili quo tremi-
hominem spiritualem efficeret, atque ad
carnem vincendam et fortem sibi ...
dum donis incendet copiosis sicut ...
audivimus a sapiente premisso Spiritus domini re-
plevit orbem terrarum. De quibus effusis
donis nunc dicendum per gratiam divinam.
Primo ponetur dubia ... movenda(?)
mota, deinde per hoc investigabimus quibus
donis spiritus domini discipulorum replevit cor-
da. Circa ad primum motarum duarum
plurimum questionum vero dependet ab fun-
damento. Nam intellectu omnia dona hominis
missa spiritui sancto apparent, satis patet
quod agimus festum hodiernum spiritui sancto
ascribatur. Sciendum ergo ut Leo ait
in tribus personis sancte trinitatis ut sive in po-
tentie nec voluntatis nec operationis sint
ulla diversitas. Sed huius beatissime trinitatis
incommutabilis deitas, una est substantia et
divisa opere concors voluntate, par om-
nipotentia, equalis gloria. Nec tamen fidelium
confessio in trinitate erit ut veritas trinitatis
in sinuetur(?), que per proprietatem vel appropria-
tionem patri, que filio, que spiritui sancto attribuunt
que tamen non ita diuini dixit intellectus sed ...

Declaracio ex symbolo apostolorum

tinguit audiatque dici opera de hac trinitate inseparabiliter dicendum sicut ipsa inseparabilis est unicuique intelligetur trinitas esse. Unde de hoc Ricardus alibi. ¶ Sic ergo opus creacionis patri, opus reparacionis filio ita sanctificacionis opus attribuitur spiritui sancto. In illa in opere creacionis claruit potencia trinitatis. In opere reparacionis quando nos filius a potestate dyaboli liberavit in assumpta humanitate, et debita nostra solvens ac serpentis astucias deludens claruit sapiencia. In opere vero sanctificacionis bonitas diffusiva. Potencia autem patri, sapiencia filio, bonitas spiritui sancto appropriatur secundum magistrum distinctione 34 primi. ¶ Possumus tamen secundum similitudinem recipere, aliud fundamentum taliorem huius appropriacionis videlicet racionem. Illa opus sanctificacionis autem fit per infusionem graciarum donorum et virtutum quas nobis infundi meruit Christus sua passione et morte benedicta. In hiis autem donis divinitas ipsa mentibus nostris illabitur, et semper ex amore incomprehensibili nobis datur sicut tractatur distinctione 14 et 34 primi. Ea ergo quia liberalissimo amore nobis donatur, non recte attribuitur proprie trinitate, quia ei qui per modum doni et voluntatis amantis adiuncta procedit, scilicet spiritui sancto, sicut ait Augustinus 4 de trinitate. Sicut natum esse est filio a patre procedere ita spiritui sancto donum dei esse, est a patre procedere et filio. De quo Ricardus et Lavacrum donum est proprie primo patris filii. Immo postea continuus in nobis deus liberaliter ad nostram salutem operatur, sive remittendo culpa, sive infundendo graciam, sive largiendo virtutes et dona, immo dando seipsum quia est donum suum et donum, quamvis enim tota trinitas operatur, tamen tamen spiritui sancto per appropriacionem quia dona attribuitur. Ideo etiam Christi incarnacio quia maxime amoris et divine liberalitatis opus extitit, spiritui sancto eadem racione attribuitur. Unde dicitur Mathei primo Quod in ea natum est de spiritu sancto est. Et in symbolo Qui conceptus est de spiritu sancto. Et propter idem hodierna festivitas in qua visibilibus signis caelismatum infusio et adventus tocius trinitatis patris filii et spiritus sancti nunciatur solum, spiritui sancto cum tota

tamen opera attribuitur dedicacio. ¶ Notandum ita accipiendum est quia spiritus sanctus non patre et filio sed huius solemnitas festivandus, aut minus spiritum sanctum adorandus. Neque enim ei festivitate separantur quia una eademque nos sicut adoracio. Sicut et una divina personarum sine alio cognosci non potest, ut amare a sciri sicut velit Augustinus postea super tractatus 1 usque ad Christi Johannis xiiij Philippe qui videt me, videt et patrem meum, ita ut una sine altera deus adorari. Sed una eademque adoracione latria patrem, colimus filium et spiritum sanctum. Et ita quando de se facimus de sancto, quamvis forte non sit attendamus actu. Sed sic attendimus habitualiter. Similiter enim cum aliquis cogitando de patre proprio correptus forte non cogitat de spiritu sancto, et patrem adorat non cogitans actu de spiritu sancto. Habitualiter tamen et spiritum sanctum adorat, quia si de eo per correptum proprium cogitaret utique cum patre sic adoraret. Aliquin erraret nimium, quia non deliberacione ab adoracione patris segregaret filium aut spiritum sanctum et equo. Et sicut hoc digerenda est intencio oracionibus illis que aliquando ordinatur appropriacione quedam specialiter ad patrem alie ad filium, alie ad spiritum sanctum ut scilicet ita actualiter intencio feratur in patrem, ut tamen habitualiter in filium et in spiritum sanctum etc. ¶ Videre dicitur quia sicut in specie lingue sicut ignee per naturam signabat effectum dei in apostolorum pectore, et per hoc personam dei. Sicut ergo effectum illum appropriatur spiritui sancto ita et signum per appropriacionem spiritum sanctum significabat, quia cum ignis amorem significat. Amor autem spiritui sancto appropriatur, ideo et ignis eodem modo spiritum sanctum indicabat. Et sic patet dubiorum motorum solucio, et per quas ideo vere sapiens donorum effusionem qua divina bonitas orbem terre replevit, spiritui sancto attribuit dicens Spiritus domini replevit orbem terrarum. Et ita patet primum. ¶ Secundum ad secundum videndum est quibus donis or-

bem terrarum dum spiritus sanctus compleuit. Et quia
donum quarum gradus dicitur ad consequendam
salutem nostram a spiritu sancto sit. Propter quod
orbem terrarum compleuisse dicitur, quia nihil
est quo viuens homo indiget, ut celi ha-
bitator fiat, quod non habundet per
bonitatem spiritus sancti. Nam ipse nos facit
declinare a malo, ipse nobis tribuit
facere bonum ut late omnem bonum supra
hic fecit. In quibus consistit omnis iustitia
ad vitam beatam. Unde quia vniuer-
sa que nobis spiritus sanctus tribuit caris-
mata, quia modo comprehendi non possunt
ad septenarium donorum numerum
congrue reducuntur. Et quia septem numerus
est vniuersitatis, eo quod septem diebus
vniuersum tempus euoluitur, vt dicit Gregorius
omelia 16 in Ezech. Et quia illis septem donis
vita hominis in terra peregrinantis ad
salutem sufficienter ordinatur, causa propter
septiformis spiritus nominatur. Unde cantat
ecclesia: Tu septiformis munere.
Et Gregorius super Ezech. omelia 19: per septi-
formem spiritum sanctum gratie aditus nobis
vite celestis aperitur. Denominatur hic
ysa propheta cum de eo loquens de flore
qui processit de radice Jesse, hoc est
Christus natus de Maria virgine, super
quem spiritus sanctus septem donorum suorum plenitudinem
non ad mensuram requiescit. Joh. 1°
Super quem spiritum descendentem manentem super per-
tore. Nam et ei est dicitur virga de ra-
dice Jesse et flos de radice eius
ascendet, et requiescet super eum spiritus
domini, spiritus sapientie et intellectus, spiritus consilii
et fortitudinis, spiritus scientie etc. Hic donorum
multitudo septenario in scriptura sacra
figuratur. Quidam septem crinibus
in capite Sampsonis, quibus manen-
tibus preualere non potuerunt Philistei;
eis vero abrasis debilis homo red-
ditur, et ad resistendum hostibus in-
firmus, eo quod eis sublatis ab eo
pugnatoris dominus sanctus recedit. Item
septem filijs Job. Job 1° super quo exponit
Gregorius 1° Moralium ubi: Septem quippe
nobis filij nascuntur, cum per conceptionem
bone cogitationis sancti spiritus in nobis septem
virtutes oriuntur. Item septem gradibus
quibus ascendebatur ad portam tem-
pli Ezech. 40. Sic ait Gregorius omelia 19

in Ezech. Septem gradibus ad portam as-
cenditur, quia per spiritum sanctum septiformem gratie
aditus nobis vite celestis aperitur. Item
in Apocalypsi 1° septem stelle in dextera Christi,
que per totam vitam illuminant quam nocte pre-
parant, et propter ad constantes quibus plene
est, et propter tenebras dantibus rebus et quo-
varie quibus habundat. Hec autem
in dextera Christi esse dicuntur, quia in sua po-
testate est dare cui voluit et dona
et donorum auctorem spiritum sanctum. Unde ipse
ait Joh. 14: Spiritum paraclitum quem ego
mittam vobis a patre. Unde et Christus dex-
tera patris dicitur, spiritus sanctus autem hic dextre
digitus. Dextra enim in unitate a corpore
dependet, digitus ab eo mediante dextra;
ita filius a solo patre est, spiritus sanctus autem a
patre et filio. Multe ad idem possent
aptari figure, sufficiant ex istis.
Licet autem omnia que ad vitam sunt neces-
saria ad hec dona reducuntur, varia
modo assignant doctores, multiplicant
etiam distinguentes inter virtutes et dona,
fructus et beatitudines. Sed quia omnia
veritatem magis confusionem inducit quam
instructionem, sequar doctrinam sancti
Thome in suo 3 q. 1 di. 34, quam omnino videtur
quod preter septem virtutes, tres theologicas
et quatuor morales, homo sufficienter dis-
ponitur in via, respectu cuiuslibet obiecti
quibus homo ordinatur ad salutem. Omne
enim obiectum circa quod perficitur viator est
deus vel creatura. Circa deum sufficienter
perficitur tribus virtutibus theologicis. Nam
circa ipsum ut intelligibilem in via suffi-
cienter disponit fides. Sicut enim in via non
potest homo cognitio in fide salute excel-
lentior per cognitionem naturalem quam habet
de deo, sicut ista est in fide. Circa
ipsum ut in se diligibile sufficienter perficit
caritas. Et circa ipsum ut appetibilem
tanquam commodum nostrum, spes. Contin-
git viatorem circa deum habere alium
actum ordinatum quam intelligere deum, di-
ligere eum in se, et appetere eum ut
bonum meum. Perficitur autem viator
magis et minus secundum quod virtutes in se sunt
magis vel minus intense. Sed quia hec habet
virtutes in suo, quod homo possit in
via, in suo perfectissime se habet

a sr. b.

nunc deum secundum statum viatoris. Perfec-
tissime cognoscit deum quantum secundum fidem perfec-
tissimam. Summe diligit quantum secundum
caritatem. Sperat quantum secundum spem quod
perfectissima fuit in Christo. Circa
creaturam vero non curando de singulis
speciebus, quantum secundum aug. plus habuit supra-
me curiositatis quam utilitatis. Per-
fectissime hoc perficit per prudentiam
quam ad intellectum; sic ipsa fuit perfectis-
sima, quia ipsa est de omnibus agibilibus, quam
ad omnia contingentia agibilia. Et quantum
ad appetitum sufficienter perficit virtutibus vir-
tutibus moralibus, et hoc sunt circa alteri-
us appetibilia alterius, quia nunc scripturam et
appetibilia sibi sunt primo et deinde
sunt secundario. Prima est prima. Nam circa
alterum disponit iustitia quam qui vere felix
ad alterum dando cuilibet quod suum est.
Circa scripturam et appetibilia sibi primo
sunt ex se, puta quantum statim ex se nata
sunt movere. ut sunt hec delectatio. perficit
temperantia. Sed nunc appetibilia sibi
non primo sed quasi secundario. Primo appe-
tibilia sit et velle videtur se circa
offenderetur, puta prima bonum auferre-
tur, et velle sustinere offensam. Et
circa hoc sufficienter disponit ac perfi-
cit fortitudo. De primis virtutibus
theologicis habetur in corpore secundum excellen-
tiam via vobis demonstro, et sunt fides,
spes, caritas; vero hic maior horum est
caritas. De aliis virtutibus mora-
libus quae cardinales dicuntur hoc sap. 8
Sapientia et sobrietate, iustitiam, pru-
dentiam et virtutem, i. fortitudinem docet,
quibus in vita nihil est utilius hominibus. Iste
septenarius virtutum quae simplicibus virtutibus
secundum spes sunt perfectissimus est, perfectissime per-
ficit viatorem. Unde omnes homines perfectiam
viatoris vel vero factoris vel creature que
promovet ad plus, ad aliquid de illis
septem habitibus et dicuntur habuit vel plus eorum
[illegible] in scripturis variis nominibus nominantur.
Unum et beatitudines dicendo et fructus spiritus
nisi habitus virtutum vel saltem delectationes
actus eorum consequentes, et quasi in fructibus
numerant. Unde quantum perfectissime secundum illas
septem virtutes secundum omnes fructus dicit et beati-
tudines. Nunc ergo videndum restat
quo his septem donis quae notat prophetas

omnes donatur virtutes, ut verum sit quod
hic dicitur largiendo spiritus domini replevit
orbem terrarum, replens omnibus necessariis
beneficiis complendo. Hoc ait pro nimia
plenitudine spiritus sancti sunt sermoni
nostri ad devotionem. incendens omnium prandium
donum spiritus sancti hoc dator munerum
nedum faciat nobis sua dona audiendo
cognoscere, sed magis cordibus nostris in-
fusa sentire. Hoc ipse praestet qui cum
patre et filio vivit et regnat deus per omnia
secula seculorum ~~[illegible]~~ secula benedictus. A-
men.

87

Feria in penthecosten

Spiritus domini replevit orbem ter-
rarum etc. Consonat circa
quae causa nostra semper. Et hoc est de scientia
debet in terra bona fructum affert cen-
tuplum, velut ortus quedam circumvolvit
deum nunc intelligibilia quae nunc [illegible]
ab intellectu per voluntatem iterum in intel-
lectum rotat. Intellectus siquidem quasi ori-
ens est punctus, a quo anime motus volunta-
tis incipit. Cum intellectus primo obiectum apprehen-
dit, deinde voluntati presentat, ut ad
ipsum vel ab ipso diligendo vel odien-
do moveatur. Nam secundum aug. 10 de trinitate
nihil amatur incognitum quod dum pla-
cet incipere, intrat intellectum ut nunc ipsum
amplius negociet, quod intellectus per prius
contemplando habeat cum appetitum amo-
ris conanimo inficeret. Hic tunc omnis nedum
in scientia huius hominibus sed in ipsis dominum deus libri
sanitas eadem et vanitas, ac tenebre erant
super abissi faciem, priusquam eam spiritus sancti
adventus movendo fecundaret. Desi-
cat intellectum cognoscendo verum, et appetitum
diligendo perficit, quibus prius tamen vere huius
vanitas repletur. Propterea ait spiritus sancti
adventus repletus est intellectus cum fide
credendo. Ut et de certis fidei ar-
ticulis tracta, quidam enim velut asini
dissensiunt certa fide cognovissent, cum hinc
ascensio certis credendis manifestior
fuit apostolis dicente domino. Vado ad
eum qui me misit, et nemo ex vobis
interrogat quo vadis; Ioh. 16 videntibus

cedentis quod ad celum ascendo, ut dicit beda
in sermone spiritus sancti de celo missi. Sic autem
Aug. in sermone huius festi. Credimus ad pietatem
venisse filium, ut videmus ad apostolos descen-
disse spiritum sanctum. Credimus tamen eum reg-
nare in celis qui continuis muneribus scientie
donans in terris, sic scriptum est. Ascendens
Christus in alio capitulo iii. Repletus quidem est et
affectus, ita ut spiritualis et fortius diligerent,
et qui superiores celi orbes includunt spiri-
tuum virium sperabat, ad celestis factus
in spem dilectionis excrevit, et qui carnalis erat
ad opprobria contumelias subeunda [illegible]
cum gaudio movet. Sic scriptum est. Ibant
apostoli a facie consilii gaudentes, quoniam dig-
ni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati.
Actus v. Vere quod orbem terrarum orbe spiritus
domini replevit, dum intellectum lucis cognitio-
nis superne perfudit, appetitum quoque eorum
igne sui amoris validissime inflamma-
vit. De quibus per gratiam hanc maria
Videndum est nunc quod quo modo donis
septiformis spiritus sufficienter intellectum il-
luminavit et voluntate plene perficit.
Deinde quo ipsa dona igneis vesiculis
apparens suis proprietatibus figuravit.
Et quomodo in pluribus [illegible] perhibeat quibus signis
mus apparere posset si non eadem spiritus
sancti gratia invocavit. Primum considera-
tur omnes quod in hijs septem donis vir-
tutes septem ipso numero simul con-
prehenduntur, quoniam ut donum est eius hic
sufficienter perficitur quantum ad omnia neces-
saria ad salutem. Manifestum autem hic per
ordinem. Ista dona sapientie duas compler-
tuntur theologicas virtutes, caritatem scilicet et
spem. Est enim sapientia donum quod sapida
scientia, et quo in scriptura accipitur pro ipsa
caritate, quia sapientia est habitus quo sapit
habens obiectum sapidum et eligendum, quod
in se est sapidum, id est placens ut bonum
in se, et ideo volo id. Et hoc est quod dicit magister
in 3 dist. 34. Sapientia non modo capimus
superiora sed etiam in cognitis delectamur.
Sapit autem sine delectatione deus sapientia ut
bonum est, et quod in se bonum, quod delectat volo
deo bonum, et quoniam ad hunc actum perficit
caritas. Sapit autem deum in se et propter se di-
ligimus volendo sibi bonum sapidum.
Unde quod sapit bonum et sapore in se
approbat etiam sibi id bonum appe-
tit tamquam commodum suum, et ad hoc ap-
petendum perficit spes ut alio sed deus

Sapientia in generali accepta quod sapidum
bonum non sapit in se, et appetendo non
caritate comprehendit scilicet et spem. Do-
num autem intellectus et donum scientie scilicet fide
exprimunt secundum eius perfectionem et perfecti-
onem. Ista in naturalibus collegit imperfecti-
onem non pertinet, scientia vero conclusiones
ita in proposito per intellectum intelligitur fides
in principia in notitia primorum articulorum
que est fides simplicium, quibus speculum
in speculative sapere creatorem et creaturas
De utrisque enim articuli fiunt mentiones
Per scientiam vero intelligitur fides perfecta et expli-
cita necnon primorum articulorum secundum eorum
que in eis latent, et ex eis deduci possunt
quasi conclusiones ex principiis, et hac scientia non
solum articuli primi creduntur sed etiam fides eorum
nutritur defenditur et roboratur. Et
ita loquitur Aug. 14 de trinitate. Illud tantummodo tribuitur
scientie tribuens quo fides saluberrima
que ad veram ducit beatitudinem gignitur
nutritur defenditur roboratur, qua scientia
non pollent fideles plurimi quamvis
polleant plurimum ipsa fide, scilicet per-
fecta. Aliud est enim scire tantum quid homo de-
beat credere propter adipiscendam beatam
vitam. Aliud est scire hoc ipsum quomodo et
piis opituletur, et contra impios defendatur,
proprio vocabulo appellatur scientia.
Quattuor dona et virtutes cardinales
designantur. Fortitudo quidem sub proprio
vocabulo exprimitur, qua nos bene habemus
in spem offendentium et contra errore [illegible]
Prudentia vero nomine consilii, quia prudens
homo est consiliativus de omni agibili. Ius-
ticia vero exprimitur in sua specie scilicet pieta-
te. Pietas enim sicut intelligitur hic
ad cultum dei nos pertinet, que theosebia
grece dicitur sed dicit magister dist. 34 li. 3 sive mi-
sericordia que per eos conpatimur miseriis
eorum sublevando, ut vult sed et bona
scriptura. [illegible] quia ad iustitiam pertinet
quia nos bene ordinat ad alterum dando
aliud quod suum est, deo honorem, proximo [illegible]
Donum timoris ad temperantiam pertinet
secundum sanctum quia idem omnino est timor quod humilitas
sed per hoc Aug. super matth. 4 Beati pau-
peres spiritu, quia scriptum fregit comedat
timore domini initium sapientie, nichil aliud
est quod per humilitatem principium virtutum
Et vere quo eo quod timet quod humiles
humilitate nos reges parvos insuffi-
cientes ac defectuosos cognoscimus et

io fecerunt tercio humilitas ad tempe-
rantiam pertinet, tamquam species ad genus.
Nam moderatur animi appetitus honoris
vel si hoc non placet, ut non videretur forte
humilitatem, nichilominus ad temperantiam pertinet
Nam ut dicit hugo de sancto victore, quod appetitus inordi-
natum delectabilium ordinatur per donum
timoris, sicut scriptum est, per timorem domini decli-
nat omnis a malo, patet ergo quod predicta septem
extendunt se ad omnia ad que virtutes theo-
logicales et acquisitas tam intellectuales
quam morales, et per omnia sufficienter complent
animam omnibus necessariis ad salutem.
Et quamvis virtutes cardinales naturaliter
acquiri possunt, non tamen superfluunt dona
quia ut dicit magister per hoc dona naturalia
conformantur et adiuvantur. Sunt enim perfec-
tiora quam virtutes que naturaliter acquiruntur
quia a perfectissimo principio, ab eo utique cuius
perfecta sunt opera. Dei enim perfecta sunt, pulcra
hoc confundit quod ... non in longissimo
tempore exercitio acquiruntur. Nescit enim tar-
da molimina spiritus sancti gratia, dicit Ambro-
sius super lucam, et sic hoc multum distinguntur hec
dona a virtutibus licet forte continentur.
Habet autem donum omnia adveniens spiritus sancti
discipulorum cordibus perfecte confortavit et mun-
it, non hiera incendit, et quod ad omnia fi-
at aliis fidelibus nova presentat quod
actus eorum evidenter demonstrat. Do-
num sapientie in eo quod omnibus spretis soli
deo adheserunt, ita ut ut mensis sine
liber. Actuum 6 capitulo. Donum scientie et intellectus
quia et articulos ordinaverunt, et fidem in
aliis gignebant nutriebant scripturarum
vim doctrinis solo spiritus sancti dono cog-
nitis contra errantes defendebant ut in pre-
dicationibus petri et stephani. Donum con-
silii providet ad utilitatem fidelium omnia
temporalia ordinando. Nam quicumque possessi-
ones agrorum aut domorum erant, vende-
ntes afferebant pretia eorum que vendebant
et ponebant ante pedes apostolorum, quod divi-
debant singulis prout cuique opus erat
Actuum 4. Donum fortitudinis in eo quod
nec minis nec terroribus nec morte nec ver-
beribus deterreri poterant ne nomen domini
non predicarent, atque ne non concessam
... dispensationem publice fi-
dei adversarios confundebant et consta-
ntes quod oportet plus obedire deo quam hominibus
Actuum 4. Donum pietatis utroque mo-

acquiri

do se ostenderunt ad deum, quia cotidie
erant perdurantes unanimiter in templo
circa fractionem panis et orationibus. Actuum 2.
Ad proximum vero quia non solum proprio
miseriis compassi sunt, sed eas fere suas
Nam multitudinis credentium erat cor u-
num et anima una, nec quisquam eorum que posside-
bat suum esse dicebat sed erant illis omnia
communia. Actuum 4. Donum timoris manifes-
tavit magna apostolorum humilitas quia
omnes a se pepulerunt mundi honorem.
Nam petrus et iohannes cum claudum ab utero ex
utero matris sue 40 annos habentem in nomine
ihesu christi restituissent sanitati, conspi-
cientes populum admirari fuisset,
ne eis hoc attribueret ait petrus viri
israhelite quid nos admiramini aut quid
nos intuemini quasi nostra virtute aut pietate
fecimus hunc ambulare etc. Actuum 3. Insu-
per eciam erat in eis timor dei quo malum decli-
nant, ut non solum ipsi in se sed in aliis quan-
tis mala gravissime puniebant, ut in
facto Ananie et Saphire uxoris eius patet
Unde magnus timor factus est in universa ec-
clesia et in omnes qui audierunt ista. Actuum 5
Tercio si ad statum iii et perfectionem quam
per diffusionem confirmato spiritus sancti consecu-
ti sunt apostoli, ad priorem eorum torporem,
dubitacionem, ebetudinem, carnalitatem
infirmitatem, ... pusillanimitatem, presump-
tionem comparare volueris luce clarius vide-
bit quanta mutacio fuit in eis, nova doctri-
na ... quos spiritus sanctus non quibusdam
... adornavit sed flammis
sui spiritus ac unctionis suavitate
totos complevit, ita ut unguentum hoc
de capite christo in barbam barbam aaron
fluens, descendit in oram vestimenti eius, id est
usque ad fines orbis terre apostolica doctri-
na quorum hec unguenti pinguedine
et exultacionis oleo sunt perfuncti ut fide-
les doctores sunt propheta. Spiritus domini re-
plevit orbem terrarum. Et tantum de primo

2ª ix lap[sa] hystoria

88

Secundo de pentecostes in processione habita
ad sanctum Stephanum cum sacramento

Spiritus domini repleuit orbem terra-
rum Sapientie primo. Spiritus sanctus totum
terrarum orbem replet ut varium aliquid
aliquis in eo quod audiuit in ira commorantibus
venit operationes suas in cordibus operando
Sunt tamen in toto orbe duo diuersa distincti
boni scilicet et mali, boni qui deo, mali qui
sibi seruiunt. Mali de mundo sunt, boni
vero et si in mundo sunt tamen de mundo non
sunt. De mundo sunt qui mundana et
terrestria querunt qui pro mundanis ac
transitoriis desudant penitus. De mun-
do non sunt si super mundum, qualis fuit apostolus
vnum quodpario in relique est, qui non pro transitoriis
sed immortalibus seruiunt primo. Tales sunt
apostoli dei, et eorum imitatores pauperes
despecti, et mundo huic odiosi et indig-
ni. De quibus dominus Johannis 17 De mundo non
sunt sicut et ego non sum de mundo, quibus
ait mundus sua dona tribuit quales
sunt diuitie honores potestates tyranni-
ca et tota mundana gloria cumulati
in mundo et tamen hoc de mundo sunt, quia in
eis mundus quod suum est diligit, et
fauores prestitur, sicut eis dominus arguit
Si de mundo essetis mundus quod suum
est diligeret etc. Johannis 15. Quibus hiis venit
spiritus non pari sed dissimili actione. Bonis
venit ad saluandum, ad inhabitandum
ad confirmandum, ditandum, ornandum
gratiis, donis, virtutibus. Malis autem et
mundanis ad iudicandum, et in vindicta ar-
guendum. Hic ait saluator Si abie-
ro mittam paraclitum ad vos et cum ve-
nerit ille arguet mundum Johannis 16. Vobis
paraclitus, mundo iudex strenuus. Vna
quoque replet, ista iudicio, ista consolatione
non corporali sed aliorum. De quo assumptum
spiritus domini repleuit orbem terrarum De
quo pro gratia Aue maria. Tradunt ad
hoc orante domino quasi circiter vnanimes
coram domino in festo spiritus sancti pro que gratia
et disciplinis repletus est mundus. Quibus
deuotis orationibus impetremus nobis
in paraclitum spiritum bonum non iudicem sed
consolatorem, bona tribuendo, et au-
ferendo mala. Primo itaque narrabo
breuiter quid sit pro quibus mundum orare non est
et secundo quibus modis poterimus impetrare
aduentu breuissima exhortatione
Duplex aduentus spiritus sancti designa-
tur introductio, quarum vna est valde
desiderabilis, quo venit paraclitus id est conso-
lator et omnium bonorum largitor. Alter

formidabilis quo venit ut iudex et ma-
lefactorum retributor. Vnde per altero
modorum non venire qui orbem terrarum replet
dominus homines perdurat diuersitas, quorum
quidam consolationis, alii vero digni iudicio
iudicantur, ut simplicibus secundum sui reple-
at capacitatem. Hic ait ipse visit
hoc spiritus missionis sue vtriusque generis
homines, apostoli et qui donum dei admirabatur
probans et vnbi qui loquentes linguis
iniusto planos testabatur. Et valde
mirabile sit sepe scissa legimus
etiam et potentes tremuletis lingue qua
non didicit magisterium vsurpare
qui labiis vino inebriatis in propria
locutione incipit claudicare. Ista etiam
nunc super vtriusque consortio homines
dubium non est superandum nam est
multos bonos fore, ad quos hoc sacro
ipse venit spiritus suis benignus consolator
Malos vero plurimos esse, quorum mores
prauitatis testatur. Nisi esset bonum quod
comprehendere mali vincerent, mundus quo
stare. Cum mala sint bonis esse non potest
ut vult Augustinus li. 16 de ciuitate dei c. 21. Bo-
nus quidem noe cum filiis suis et vxoribus
qui soli placuerunt domino archam ingressi
a malis sunt separati, totus mundus dilu-
uio periit. Et exeunte iusto loth de
zodomis, ignis incendio perierunt peccatores
qui tamen noe et loth peccatoribus, ut mali
aliquid passi sunt. Hic enim ipsi loth ait
angelus ad puniendum missus, festina quia
non potero facere quicquam donec egrediaris
illuc id est segor genesis 19. Sed deinceps omnes
boni et mali nulli sunt. vnde tanta repio-
religionis perturbacio. Dum quippe con-
fusa deordinata, ut iam vltra nullus
pudor sit impudenter viuere, pudere vero
et religiose qui viuere volunt, vrisioni
et despectui patebit. Hic deflet Ala-
nus in de planctu nature, nunc pro iam
diuersi ciues pietatis obseruantes probos
Et pietatis lex est impietas. Esse pu-
dicum turpe iam pudor est et cetera. Sed verba
mirum ysaie c. 5. qui dicitis malum bonum
et bonum malum, ponentes lucem tenebras
et tenebras lucem, ponentes amarum
in dulce et dulce in amarum. Venit
ita et nunc duplici effectu scilicet deus ad
bonos in donis, ad malos in iudicio
bonos quidem exhibuit, malorum iudicia
mirantur. Ita hoc singuli, ut tamen hic in quibus

genesis 19

peccatum sunt qui zodomis
perdiderunt pro ysaie 3.
Ad de. c. 3

mali bonis, ut mali in bonis alliciatur
et boni bonorum indiget a bono non declinet. ¶ Et quantum sit bonum collata. Certe prout
ea que invisibiliter consolator spiritus suis amicis
prestitit secreta quam ipsi norunt. Etiam larg-
gissime sua dona temporalia contulit ac con-
ferenda adhuc demonstravit. Haud
dubium propter bonos prestantur licet et ipso do-
no mali perfruuntur. De quo Hugo. Si
enim quis dubitat bonorum orationibus et
temporalia dari et subtrahi, hebre credat
prophete dicenti de quo Jac. c. v. ait: He-
lias homo erat similis nobis passibilis, et
oratione oravit ut non plueret super terram,
et non pluit tres annos et menses sex. Iterum
oravit et celum dedit pluviam, et terra
dedit fructum suum. ¶ Revera temp-
tamentum in nobis quod figuratum est quarto Regum v de
puero Gehizei dicitur. In tempore huius nostre mo-
dicus similis statera uno, et duo modii
ordei statera uno, in introitu a quadam
dicere. Si dicis fecerit cataractas
celi aperiri, numquid poterit esse quod loquere-
ris? Ita quos credidisses. Infacto duo hu-
ius dicens, post paululum tria maldra
floreno emerentur. Et hoc bonum nobis
contulit dominus, et nichilominus pulchrior
exmerit sua et vites, et omnia quibus indige-
mus. ¶ Iudicia malorum de vero infideli-
tatis quia in Christum non credunt et scripturas
de iustitia Christi quam solo ore confitentur
non ope imitantur. De iudeis fictis
quod omnia non timent minatur nobis Spiri-
tus sanctus, sic et multiplicatur comminatus est eis qui
sub umbra legis fuit propheta vindicta ma-
la premebat. Nos qui sub vita
te evangelica vivimus non in signis
fratribus comminatus est. Gladius nobis gla-
dium famem et pestem quibus arguit
peccata hominum. Comminatum est leges nostras
ira desevit. Conspexit quis dum sit pau-
cos esse in multitudinis peccatorum dum
nominis fuit maiorem ut respiceret
non consideratio violentis. ¶ Simul lo-
quitur hec gesta nobis, ut patet in presente
duo similia loquebatur in dicens sed in infectio
galileorum a pylato, et vicinis obru-
torum a ruina in syloa lucet. Sed hec est
vox quam loquuntur strages quidem
ad penam egerit omnis sitis probis. Nec
enim quam percussi sunt soli sunt pre aliis peccato-
ribus ait dominus. Sed admonitio fuit

nobis peccatoribus quam scripturis et verbis incre-
duli fuimus, saltem factis moniti
a facinoribus recedamus. ¶ Sed quantum
hec contulerunt apud nos generaliter
plus arbitror quam predicandum frustra
vana formam, ubi res loquuntur palam.
Sunt enim sub securitate emendatio
in statu spirituali ad seculari videmus
ecclesie certa quam religio, quod collegium
clericorum vel religiosorum conventus seu
comunitas nec dicam parrochia, oppidum
villa vel civitas, etiam quam dum manu
senserunt quod perierit a peste et moribus
reformata. Revera nulla penitus
peccata sed fovet et nutriunt. Amor
dei penitus friguit enim deum qui super
omnia diligendus est, magis omnibus viliorem
contempni patiuntur, cum eas iniurias
vel rami suo inferri permitteret, quam
deo videns irrogari et videmus in
permultis exercitationibus, ruligiosum
deformitate. Ecce sabbata nostra
dies sunt prout mercatorum et vini-
orum dissolutionis. Ecclesie nostre que oro-
nis domus esse deberet, sunt spe-
lunce latronum, domus spirituum ame-
torum, ubi cultus dei debet exhiberi
ibi amplius dehonestatur. Ubi nunc
puniuntur adulterium, fornicatio, usura
vel in cetu publico peccata incestu.
¶ Magis peccatoribus hoc cura est ne
aliquis creditor decipiat pro 3 solidos quod
si frustraverit sanguine Christi in 300 ani-
mabus. Illos enim debitorum fraudato-
res exactiones, si illa quantitas
animas ut vero dettremus. ¶ Pu-
ta sit omnia in clero et in populo. Tota
iam clericorum cura est ad mitiorum
beneficiorum comparationes, pompam
et lasciviam. Peccata populi quomodo
videas quo per eos inducuntur. Ubi 100
bona certa beneficia, vix aliquis
virgini in choro. Unum devote
vacaret et recte. Ex eo divino cultu ibi
perfruuntur sed potentiores quamvis tur-
pissime fuerint, audiant. Clarius
omnis substracta obvia, ut vana ut nomina
mita, ut censuras curas certe
quod signum est medicorum et in firmis
fidei. Vere hoc potest dici predica-
toris cum ipsa. Domine quis credidit audi-
tui nostro et cetera. Extincta omnis suma
caritas, vivit iniustitia, ut aliud inveni-

ca. asinum 80 argente-
os et quarta pars cabi stercoris
coluba
stater unus pro vel
in minimi visualis

vel locum
comedi

ves

nisi fraus et deceptio. Timeo ve-
hementer ne ad instar iudeorum non
videntes ad dominum devenit sit ob
peccata nostra et sic populus iste derelictus
est a deo et nos derelinquimur ut et me-
liores non simus ceteris gentibus.
Et revera hoc validissime minatur
deus ubi sic olim contendentes principes
dissentire reperiunt et secuta est non
modica patrie destructio. Ita in istis
periculosius incipiunt dissentire ma-
iores reges scilicet principes inter se, et quod
non minus periculosum est a suis superiori-
bus contendentes tam in temporalibus quam spiritu-
alibus. Unde sequi posset hostium et tota
patrie depopulatio et funditus
eversio. ¶ Et quod orbis perustus est
hic omnia cognoscere nolumus, ut ex
minus propriis fuisse putamus dicentes
ad quod hoc est obiectum est. Cuius de ca-
monentibus nos ad confessionem. Sermo-
nem quem locutus est in nomine domini ad nos
non audiemus sed facientes faciemus
omne verbum quod egreditur de ore nostro sic-
ut fecimus nos et patres nostri, reges et prin-
cipes nostri et saturati sumus panibus
et bene fuit nobis malaque non vidimus
et pulcra ibi ad prosperum. Hic sunt
quae nobis comminatur deus quod si non adve-
nimus tempus quod tradetur et tunc ad quod
vellemus sit tarde et sero nunc in-
ima petentes eodem expellendi
sunt propterea comminatur et propterea. Cum ex-
tenderitis manus vestras avertam oculos
meos a vobis et cum multiplicaveritis
orationem vestram non exaudiam quia manus
vestre plene sunt sanguine. Hic bona
hic et media quae nobis a domino exhibendo
et minando complet orbem terrarum. Tunc
de primo ¶ Audistis nunc karissimi duo
propter sui adventus effectum in collatione boni
et in comminatione mali. Videtis et statum
deflendum ecclesie iudicata et oppressio
ad occurrendum utriusque adventum. Illius
gratiarum actiones et disponamus ad ca-
piendum plura bona. Istius in nomine domini
quod faciat discedere a malo et supplici
oratione. Hee enim sunt due manus domini
extente quibus nos ad se nititur trahere.
Nos ergo eas hodiernum porrigamus
et manus tangamus dextera gratiarum actioni-
bus, sinistra orationibus

In festo beatissime trinitatis

Nobis autem unus deus. I cor. 8.

Nostrorum pluralitate non solum qui in lege vixerunt verum etiam christiani, sed et gentium excecat pluribus multiplicibus vocibus unum tamen deum omnes credi[illegible] unum principium et principem, a quo omnibus datum est esse et vivere approbaverunt, ita ut nullus naturali ductu agentium dubitaverit, ut esse probatur in mundo ut dicit Aristoteles ad theam [illegible] regula ut dicitur [illegible]. Unde quamvis hunc solum deum scriptura ut solitarium ut dicitur [illegible] esse predicat, quam tamen et quorum tamen personarum confitetur in essentie unitate, ut volunt [illegible] de trinitate. Ad quod humana ratio non pertingit
D. 23 p.
[illegible] quod suo sensui innitentes, quamvis scripturas utriusque testamenti viderent, non capientes in unitate fore personalem distinctionem, in oppositas heresis prolapsi sunt. Eum bona [illegible] essentie unitate, et distinctionem personarum negantibus, quarum auctor fuit Sabellius. Aliis cum personarum distinctione attendentibus et unitatem scindentibus, sed [illegible] seductor fuit Arrius. Primum personas confuderunt dicentes eandem personam nunc dici patrem nunc filium nunc spiritum sanctum. Secundi essentiam diviserunt dicentes filium et spiritum sanctum non solum personaliter sed etiam essentialiter a patre esse. Contra quos in symbolo dicit Athanasius: Neque confundentes personas neque substantiam separantes. Et in Johanne: Tres sunt qui testimonium perhibent in celo pater verbum et spiritus sanctus et hii tres unum sunt. Ecclesia vero catholica in concessa sanctis filiis fidem tradens [illegible] destincta festa personis appropriavit, quia in voluit duo errores contra sabellianos personas non distinguentes hodiernam quod superaddidit solempnitatem convenienter personarum appropriando attribuit, sed magis unitatem divine essentie que una est et eadem persona in tribus patre filio et spiritu sancto. Contra arrianos filium et spiritum sanctum a patre substantialiter separantes et ita essentiam in eis multiplicantes, ut sic [illegible] filios vere [illegible] non solum trinitatem in unitate in festis personarum appropriatis, sed et unitatem in trinitate venerari in solempnitate hodierna. Cum [illegible] sermo apostoli in themate premisso: Nobis autem unus deus, pro gratia Ave maria.

Ut igitur in hodierna solempnitate ut advenias nobis dei cognitionem pertingamus unitatis in trinitate et trinitatis in unitate finit credenda cognoscendaque proponit. Primo declarandum est quo ad tale rei cognitionem credenda est et prodendum. Secundo de illis que de deo cognoscenda sunt investigandum. Tertio quid a nobis cognito deo quantum in via potest est sit agendum, licet circa latet in verbis thematis omnibus. Nobis autem unus est deus. Circa primum. Circa sed in [illegible] dicit et licet [illegible] humane acies in tam excellentem lucem divinitatis non figitur ad [illegible] inspiciat sed [illegible] dei [illegible]. Ideo de hac summa re et excellentissima cum modestia et honore agendum est, et attentissimis auribus ac devotis audiendum ubi queritur unitas trinitatis patris et filii et spiritus sancti ut dicit Augustinus primo de trinitate, et subditur rationem: Nusquam periculosius alicubi erratur, nec laboriosius aliquid queritur, nec fructuosius aliquid invenitur. Periculose querunt qui curiose querunt. De hiis enim dicitur prov. 24. Sicut scrutator est maiestatis opprimetur a gloria. Utiliter vero et fructuose querunt qui in simplicitate cordis querunt, quo ut in [illegible] hortatur nos scriptura sapientie primo Sentite igitur de deo in bonitate et in simplicitate cordis querite illum, quoniam invenitur ab hiis qui non temptant illum. Et in psalmo: De hiis ait propheta Accedite ad eum [illegible]. Et iterum inquirentes dominum non minuentur omni bono ps. 33. Curiose autem dominum querit qui dubitat ad prescrutandum intellectum suum naturali cupiditate non ad rectificandum affectum ea que super se sunt et ad se non pertinent scrutatur. Eccl. 3 dicitur: Altiora te ne quesieris, et fortiora te ne scrutatus fueris. Sed que precepit tibi deus cogita semper et in pluribus operibus eius ne fueris curiosus. Tales curiosi perscrutatores divine maiestatis sunt gentiles philosophi de quibus apostolus ro. primo ait: Cum cognovissent deum non sicut deum glorificaverunt aut gratias egerunt, sed evanuerunt in cogitationibus suis et obscuratum est insipiens cor eorum, dicentes enim se esse sapientes stulti facti sunt. In simplicitate cordis querunt deum qui cor divisum non est sine intentione, non querentes aliud scire et aliud velle ut

Nota de [illegible] de trinitate

operari, sed ipsum quod sua monstrat intel-
lectui exequi conatur efficere et volunta-
te. Hic utilis deum querit, quem conspectu intue-
mur, sicut per themata et pollicetur dominus:
queritis me et invenietis cum ex toto corde
me quesieritis. Primum querit deum quomodo
homines novitatibus delectati studiose
audiunt gesta et habitudines cuiusdam et
principis multum distantis nec ad se per-
tinentis, quod cogito nichil minus nec magis
nec aliter agunt. Cum vero deum nostre
gestiunt quod sunt ad subditi sui rege
vel principe, cuius mores non didicerint
sed eius vitam et mores suos perfecte
conponunt, ne suo principi contrari-
entes displiceant. Sic et nos intelligere
deum laboremus, quia utilissimus est labor.
Beatificat enim ipso testante domino Joh. 13:
Beati hec si scitis beati eritis si feceritis. Et
hoc est quod latenter in themate apostolus innuit
cum ait nobis autem unus deus. Volens enim
contra gentilium ydolatriam ostendere unum
solum et verum esse deum, nec addidit nobis
sed et ipse deus sit omnium celi terre et infe-
rorum. Ideo sicut Job 11 scribitur: Excel-
celsior, inferno profundior, longior
terra, latior mari, nos erudire vol-
let, ut ea que de deo intelligimus,
non tamquam de alieno principe vel duce
sed tamquam de nostro summo et omnipotente cre-
atore gubernatore ac rege nostro sumi et sub-
diti nos sumus capiamus, et secundum hec
cognita vitam nostram dirigamus. Quod
Et si hii qui se existimant scire deum
qui alienum scrutantur, nichilominus
ydolis suis similes, quod dicitur apud
eos deum omnis nec sic. Sumus tamen nos
quia unus deus est unus, qui et si omnium deus
est, nobis tamen unus deus est, ita honora-
do [illegible] nobis cognitus. Item de primo
Circa autem de ipso cognoscenda nobis
sic hic [illegible] apostolus docuit, quia nobis
unus est deus, neque aliquid de ipso scire
possumus nisi quod nobis unus est deus. Sed cum
de ipso sciamus quia res quam summa est, sed tamen
res appellari potest. Sed de ipso scimus
quod potentissimus, quod sapientissimus, quod
infinitus, quod per se subsistit, quod omnium causa ef-
ficiens, exemplaris, finalis, omnia produ-
cens, omnia conservans, omnia regens et per-
ficiens. Quid autem scimus nisi quod nobis unus
est deus. [illegible] quod non dicit primo hic
non tamen facile potest inveniri non

quod tante excellentie quantum, nisi quia melior dici-
tur trinitas hic, unus deus. Item nullus deo cognosci
dicitur potest ipse in similitudine quadam. In se
ipso quidem a nobis in hac peregrinatione consti-
tutis cognosci non potest. Sicut enim ut dicitur Ps. dicit:
Posuit tenebras latibulum suum. Et
Moyses in caligine nubis apparuit in monte
Sinai. Dicitur tenebrosa aqua in nubibus aeris
quia [illegible] divine cognitionis tenebro-
sa est non solum nobis hominibus sed nubibus
aeris id est supra membra elevatis. Hinc
Dyonisius ad Gaium monachum scribit:
Et si aliquis videns deum intellexit quod
vidit, non ipsum vidit, sed aliquid eorum que sunt
eius, que existunt et cognoscuntur. Et Bernardus:
omne quod in [illegible] ac similitudinibus intentione
se mens humana extendit, etiam si iam
fantasias ymaginum corporalium a cogi-
tatione compescat, adhuc tamen in carne mortali
posita videre gloriam dei non valet sicut est.
Sed quicquid de eo est quod in mente resplendet simili-
tudo et non ipsa est. Unde Ezechiel
describens visionem sibi a deo ostensam
dicit: Hec igitur visio similitudinis glorie dei, non
glorie dicit, sed similitudinis glorie dei. Unde
de ipso Et Paulus in tercium celum raptus:
Videmus autem nunc per speculum in enigmate,
tunc autem facie ad faciem, I Cor. 13.
Circa vero ipso cognoscendo non valemus
in similitudine cognoscimus in quantum ipse revelavit
nobis. Revelavit quidem se ipsum nobis in na-
tura sed obscurius. Revelavit etiam se
nobis clarius in scriptura. De primo dicit apostolus
Ro. primo: quod notum est dei manifestum est in
illis, deus enim illis revelavit. Invisibi- [margin: omnis]
lia enim ipsius a creatura mundi per ea que facta
sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna
quoque eius virtus et divinitas. Tamquam ergo perfectum
dimissis [illegible] scripture testimoniis
in quibus clarius cognoscitur deus, videamus quid
nobis de deo loquuntur creature. Hoc enim
non nisi nobis deus noticiam, quam ei clamat
omnis creatura sibi, et quelibet sigillatim.
Sicut anima sua nobilis in ipsa est et quod ad
quod est in seipsa incognita, quod tamen in corpo-
re sit, ipsumque vivificet et regat, nichil
homini magis cognitum, hoc enim indicant corporis
motus, et quelibet hominis opera clamant sic et
sigillatim. De hoc vero quod omnes creature
deum clamant ita loquitur Aug. 14 libro de trinitate
c. 2 a. Neque enim divinorum librorum tantummodo
auctoritas deum esse predicat, sed omnis que nos
circumstat ad quam etiam nos pertinemus universa

sed ipsa vtique natura proclamat se habere perfectissimum conditorem, quod nobis mente ratio-
nemque naturale est dedit. Quia viventia non vi-
ventibus, sensu predita non sentientibus, intel-
ligentia non intelligentibus, inmortalia mor-
talibus, inpotentibus potentia, iniustis
iusta, deformibus speciosa, malis bona,
incorruptibilia corruptibilibus, inmuta-
bilia mutabilibus, incorporalia corporalibus,
beata miseris preferenda iudicamus. Ac per
hoc quia creaturis creatorem sine dubio preponimus
creatorem, oportet eum summe viuere, cuncta sen-
tire, et intelligere, mori et corrumpi mutarique
non posse, nec corpus esse sed spiritum, omnipotentis-
simum, iustissimum, speciosissimum, optimum,
beatissimumque fateamur. Ecce duodecim
nobilissimas perfectiones in creatore nobis
testantur creature quod sit, eternus, inmortalis,
incorruptibilis, inmutabilis. Ecce 4. Item
viuus, sapiens, potens, speciosus. Ecce 4.
Item iustus, bonus, beatus, spiritus. Ecce 4. Redu-
cit hec omnia beatus Augustinus ad tria, primo 4 ad eterni-
tatem quia reliqua comprehendit. Eternus enim ipso
inmortalis est, incorruptibilis et inmutabilis. Secunda 4
ad sapientiam. Sic enim sapiens quod viuus, quod
potens etiam quod sapientia potentius dicitur que dicitur at-
tingit a fine usque ad finem fortiter et
disponit omnia suauiter. Sap. 8. Ergo speci-
osus. De sapientia enim [struck] que pulcherrima
forma scribitur. Amator factus sum forme
illius. Tertia 4 ad beatitudinem. Sic enim beatus
est utique bonus, iustus et spiritus. Huius
autem tribus eternitate, sapientia et beatitudine
relucet propter trinitas per appropriationem,
quia eternitas patri, sapientia filio, beatitudo appro-
priatur spiritui sancto. Sed et hic totum Augustinus reducit
ad sapientiam, omnia apte omnia huius xii nominibus
expressa in deo idem esse, ut diuidi nec se-
parari posse nec se vel a deo. Non enim
hec de deo dicuntur sicut accidentia sed sicut substan-
tia est aliud a deo quicquid in deo est. Cum enim
deus sit eternitas summa et perfectissima. Et sicut
Anselmus quo melius excogitari non potest non
est ut nulla perfectionem ab alio mendicans
sed omnes sibi possibiles sibi vindicaret. Vn-
clarissime relucet vnitas dei, et inpossi-
bilitas pluralitatis deorum. Si enim pluralis
necessario alio perfectior esse posset, alioquin
imperfectior deus non esset, et si eque perfecti
vel quilibet vindicaret sibi alterius perfectionem
et ita idem esset. Omnino non et [illegible] deus
esset. In cuilibet perfectio deesset alterius for-
et enim et ita quilibet imperfectus

Vnus ergo tantum est deus, et adeo perfectissimus
ut aliter esse posse quam dictum sit, omnipo-
tentissimus sapientissimus etc. et vnus.
Pulcre itaque omnes diuinas perfectiones
designat apostolus cum dicit. Nobis vnus
est deus. Sed nec est in hac vnitate trinitas
latens preteritur. Quam in eo omnes dicunt iudei. Est
quia filius est sapientia ad quam omnes conducunt
diuinas perfectiones. Vbi nempe est pa-
ternitas, ibi est necessario generans, vnus nas-
cens et amor nectens. Nempe generans
pater est, vnus nascens filius, amor nectens
spiritus sanctus. Ecce ut decorauit apostolus
cum dicit nobis autem vnus est deus. Quantum
de secundo. Relinquitur ei tertio de multiplicitate
quo in singulis creaturis venerantur deus
per modum vestigii vel ymaginis.
Cognovimus ex dictis apostoli vnum
esse deum et eo sicut perfectissimum, et in bonitate
plenissimum, curemus autem ut ille sit
nobis vnus deus, vnicus ad quem omne
nostrum tendat desiderium. Faciemus
hoc si nos fuerimus populus eius et oues sue
pascue. Sic ait psalmista ipse est dominus deus
noster nos autem populus eius et oues pascue eius.
Quo autem populus deum constituemus?
Certe si per consignabimur si sibi assimilemur.
Solet enim populus et familia principis
suo dono in vestitu vel signo quod domino confi-
gurari. Et quidem ad hoc tota natura festi-
nat ut suo creatori assimiletur. Unde
Sic ait Augustinus 2 de anima per eodem teste
illius cum agunt quidquid agunt sicut noster
omnia sit de natalia opera conlibus suppo-
sita ad hoc tendit ut suum esse in quo di-
uina sibi propria est bonitas et similitudo
conseruet in indiuiduo vel in specie. Ideo
consistit omne ens corrumpenti appetitus
permanendi Boe. 3 de consolatione prosa xi. Conatur
vero creatura non in hoc solum sed etiam vlterius
tendit in diuinas perfectiones. Intellectus
ad verum, affectus ad bonum, hec sunt optima
ad que natura vero deportat ut dicit Augustinus [illegible]
Verum ergo nobis in limitare docti
et adiuti vni deo nostro conformari vt per
in nobis inueniatur trinitas in vnitate, in me-
moria intellectus et voluntas, in deo nostro
vniti efficiet hoc sic pro nostro modulo hec quod
deo nostro esse audiuimus nobis ipsi habere la-
boremus. Sic enim in hoc mundo hoc deo assi-
milatur sicut Hugonem in suo dydasc.
Si fuit sapiens sicut iustus ac ceteris vir-
tutibus adornatus. Eo enim deo similior quo
sapientior et iustior est et eo sapien-
tior et iustior quo deo similior. Et quia

cunctas super meditatus dominus per fer-
vores Aug(ustinus) conducit ad 3 civitatem
superiorem beatitudinem, satagamus habere
in nobis hanc quantum valemus. Trinitas
stabilitatem importat et indeficientiam. Ad eam
ergo tendimus si ab omnibus caducis et tran-
sitoriis retracti, stabiliter contra continue
procedendo semper crescendo et non relabendo.
Sic apostolus ait, que retro sunt obliviscens
ad ea vero que sunt priora extendens me-
ipsum ad destinatum persequor bravium
superne vocationis Phil. 3. Credo ei perfec-
tus incipere et non in eis stabiliter perse-
verare et crescere. Nunquam viator ad
terminum veniret, si quociens incipit ab
itinere desisteret. Sic eciam immortales
si, ut apostolus, fuerimus in bono non desi-
stentes, quia hec tunc mortalis anima a bo-
no separatur. Sumus incorruptibiles contra
sensualia et caduca delectationes vita-
biles que corrumpunt bonos mores.
Et immutabiles semper in unum sunt deum
secundum bonum tendentes. Et sicut
diversa per racionem qualitate agens [illegible] a
fine tamen alio in quem omnia ordinanda
sunt in tenorem operis neque affectamus
sit in multitudine unitas et in actionum va-
rietate unus intencionis finalis im-
mutabilitas sicut apostolus hortatur omnia in gloriam
dei facite I Cor 10. Convenimur
eciam ad sapienciam que ut supra dictum in alio
sermone est erudita contemplacio ut ait apostolus
2 Thi 2o prophanas stultas et sine disciplina
questiones devitantes, doctrine veritatis intendere
auditum. Sic vero vivemus si omnia sapienter
curabimus. Alioquin quid est omnium sine lucis
ad vivi hominis sepultura, ut dicit Seneca.
Eritis et tunc potentes atque ad operandum
robusti, si consilijs sapientie operum et agendo-
rum copiam inveniemus. Sic scriptum est Pro-
sapientis et fortis est, vir doctus robustus
et validus Prov 24. Operiosi erimus tunc deo
et corde mundi et pulcherrimus superiore
cogitacionibus et formis plenis. Simus
denique boni fructuosi mihi deo, non celi
in re sed in spe, diligendo deum purè et
munde propter seipsum, illo enim est fruí amo-
ri alicui inherere propter se ut dicit Aug. in de
doctrina christiana, iste amor super omnia bo-
nos nos facit, iustos et spirituales, trans-
format eum in amatum, et ita spirituales
reddit, sicut ipse quem amat spiritus est. Deus
nos faciet idem velle et nolle, quem

amicos facit, et horum ut ait philosophus 9 ethicorum
dicit idem est velle et nolle in quo perfecta consis-
tit nostre voluntatis iusticia et bonitas
eo quod ei secundum vult bonum, et hec beatitudo
vie, sicut dicit propheta beatum dixerunt populum
cui hec sunt, beatus populus cuius dominus deus eius.
Ad quam beatitudinem sic nos et unius dei
Amen.

Alius in festo trinitatis sermo querere infra de sabbato
folio 113

98 In festo corporis Christi Sermo

Hic est panis qui de celo descendit
Johannis 6 et in evangelio. Hodierna
delectissimum festivitatem tamquam certare
omnium commendacionem festivitatum, secundum
vobis et laudibus devotissimus celebrem
In qua perhenne nobis ac vitale cibum de-
disse redemptorem nostrum gaudeo, qui omnia
in nobis certa collata munera conservat
nutrit et augmentat. Sumus eis ha-
bende omnia maiorum salutem afferentia, que
exhibuit. Sicut idem cirographum deleret
in suis sanguinis effusione deleuit, debi-
tum nostrum passionis amaritudine solvit
mortem nostram sua morte vicit, vitam
resurgendo reparavit, celum ascendens pa-
tefecit, et ut suorum penarum medicamento
suppleret nos sublevare potentes de sin-
gulis misit. Sed cum spirituales hec dive
conservaret amplius curaret amisse
quod si non fuisset ascriptio dimitteret
remedia, si enim ipso, tante collate gratie ta-
torum redemptorum suis laborem oblivisceret
et qui re preciosa et vetustam negligeret,
quo eo neglectum proficere. Propter quod non
dampnavit. De filijs Israel loquitur propheta
non essent. Non custodierunt testamentum
dei, et in lege eius noluerunt ambulare, quare
eciam obliti sunt benefactorum eius et mira-
bilium eius que ostendit eis. Non sunt recordati
manus eius die qua redemit eos de manu
tribulantis. Et io audivit dominus et sprevit
et ad nichilum redegit valde Israel. Ps 77
Ea propter misericors et miserator dominus
memoriale superaddidit ibidem providit
perfectum constituit, quo omnia prius accepta
conservaremur, et per negligenciam amissa
potent recuperari, dum ad corporalis huius
mundum corpus, in admirabili unaque
eukaristie sacro sepius memoriale per-
henne, panem vite ac salutis hominis.

coll 2o

tia nobis dedit. O memoriale dignissimum
ubi gratie celestis hostia efficitur, ullo digni-
tatis gradu ab memorando ubique, ac appri-
ante discretum. Verificatum est ergo in poete
Non minor est virtus quam querere parta tueri. Ne
eadem virtus. Nam salvator ipse consuevit,
ipse se nobis conservatum dedit in scriptum
panem scilicet quod primo de celo ad nostram redemp-
tionem ac cotidie in altaris sacrificio ad re-
demptionis conservationem descendit. Quapropter
modum quo hunc panem permittens de
se loquitur clarius edocuit dicens: Ego sum pa-
nis qui de celo descendit. De quo per gratiam
Ave maria. Hic est panis qui
de celo descendit. Hic in ante res diffici-
les ut non possit homo eas exprimere ser-
mone, ecclesiastici primo, quoniam vix exprimi valet hoc
opus divinum inter opera admirandum ma-
gis. Sic dominus ait Memoriam fecit mirabi-
lium suorum, escam dedit timentibus se. Non
ergo contingit si pauca et exilia quam per alios
scripta sunt conabor dictare, quia ad tam
salutaris huius operis recensat reverentia, et
tenet amoris affectus, ubi palpitat lin-
gua, et foris demanat intellectus. Cum omnibus
enim sacris hoc misterium excellit, ac vin-
cit sacramentum supereminens, sive in ratione sacramenti
sive in ratione edulii, sive in ratione oblationis
et sacrificii. Secundum hoc ergo triplicem eius
dignitatem exprimendo thema insinuat. Pol-
let siquidem dominum hoc sacrum atque etiam
antecellit ceteris dignitate, perfectione videlicet
atque sacrificii perfectione. Circa quod continet
tria, efficat primum, secundo quod placat deum
primum in missa ... hic scilicet Christus qui
et vobis meis ... loquitur, secundo in eo panis
tertio in eo quod additur, Qui de celo descendit
Propter ea perfecto placatur celi dominum quod
ut placaret de celo descendit in mundum
Sic ipse ait Johannis 3 Non veni ut iudi-
cem mundum sed ut salvificem mundum
no De primis duobus prius dictum est in ser-
mone hac festivitate sub scilicet themate et divi-
sione. Nunc autem solum tertium prosequar. Ubi
circa ipso de quo agitur potestate insinuat declara-
tio, primo brevius quod panis qui de celo des-
cendens fuit sacrificium salutare pro nobis
immolatum in cruce, secundo quod pro nobis sub sa-
cramenti velamine offertur in altari coti-
die. Ex hoc ad morem erudiemur, cum de
scilicet quod dicitur. Circa primum videlicet Aug-
ustinus de trinitate dicit sacrificium visibile invi-

sibilis sacrificii est sacramentum id est sacrum signum.
Est ac invisibile sacrificium in quo deo
spiritum suum offert homo, secundum illud psalmi 50.
Sacrificium deo spiritus contribulatus. Item deo
est id quod deo adhibetur, ad hoc ut per
homines fiat in deum; post dicit sacrificium
Indiget ad hoc sacrificio ut dicitur Hebreorum
5 capitulo 22 ac etiam propter ea sit per remissi-
onem peccatorum per quod a deo audit. Hoc ergo
omnis pontifex ex hominibus assumptus pro
hominibus constituitur ut offerat dona et sacri-
ficia pro peccatis. Tertio ut homo in statum gratie
conservetur et sibi adhereat. Unde hor-
tatur apostolus ad Romanos 12 Exhibeatis
corpora vestra hostiam sanctam viventem deo
placentem. Tertio ad hoc ut per homines deo
totaliter uniatur quod incipit esse in gloria
Ad quod ordinari possunt ... offe-
rentes spirituales hostias acceptabiles
deo. Et secundum hoc triplices fuerunt in testamento
veteri oblationes ordinate. Nam pro
expiatione fiebat sacrificium pro pecca-
to ... et pro conservatione gratie pacificorum
... dei beneficiorum obtulerunt
hostias pacificorum. Et ita describi-
tur Leviticus 3. Sed pro perfecta unione homi-
nis deo holocaustum offerebant quod
... totum comburebatur super altare ad
significandum totum hominem transformandum
sive uniri debere deo, ut vult Leviticus
primo. Unde quia perfecta fuit
eius temporis sacrificia et ex se neque absti-
lerunt peccata hec ... et sanguis
hircorum et vitulorum auferre peccata
Neque gratiam contulerunt Romanorum 3 ... ex ope-
ribus legis non iustificabitur omnis caro
et per quod vult ad perfectum deducit lex
nam perfecte deo coniungebat ... psalmus 39
Sacrificium et oblationem noluisti etc.
Neque ad hoc facienda instituta fuere
sed magis in umbra et ad figurandum sac-
rificium perfectum. Et ideo tempore plenitudinis
gratie dedit nobis hostiam perfectissimam
panem scilicet vivum qui de celo descen-
dit, qui ut apostolus ait Ephesios 5 dedit
semetipsum pro nobis oblationem et hostiam
deo in odorem suavitatis. Obtulit
autem se scilicet in ara crucis in morte
que sufficienter omnes a morte liberavit
et cuncta que ad vitam pertinent meruit.
Unde ad Hebreos 9 Hic scilicet Christus unam pro

vel ad perfectum deduxit

pecus offerebas hostias, per unam suam ob-
lacionem consummavit in sempiternum sanc-
tificatos. Complacuit enim per eum deus
alia omnia in ipso pacificans, per sanguinem
crucis eius sive que in terris sive que in celis.
ad Colossenses i. Quia oblacionem christi in
cruce factam, omnia veteris testamenti sacrificia figu-
rabant sicut deducit apostolus hebreos ix. Et
tempore in eis offerentes spiritualiter intelli-
gebant figuratum christum explicite vel
implicite, poterant graciam consequi, quia
sic in eis christus figurative offerebatur.
Et secundum hunc modum dicitur Johannis in Apocalypsi
Agnum occisum ab origine mundi, Apocalypsis
quia ab origine mundi figurata et promissa
et ab origine mundi salvavit licet nondum
exhibita. De hoc beatus Bernardus in sermone de passione
altaris ita ait. Christus pro salute mun-
di scilicet factus hostia salutaris, rei recon-
ciliacio generalis, omnibus sacramentis tam pre-
cedentibus quam sequentibus virtutem dedit et ef-
ficaciam, ut tanta ac talis hostia sufficeret
omnes liberandis. Unde dicitur quod agnus
occisus est ab inicio seculi, huius videlicet
qui fuerunt ab inicio, ita ut per hoc
quod dicitur ab inicio definiretur non tempus occi-
sionis sed salutis. Prius enim mors eius pro-
fuit quam fuit, post promissio, ac demum
exhibicio. hec ille. In hac ergo unica et
perfectissima oblacione christi in cruce, ha-
bemus perfecte quidquid lex in suis sacrifi-
ciis vel figurabat vel continebat imperfecte.
Per hanc enim nostra peccata deleta sunt. Romanorum
Traditus est propter delicta nostra. Per ipsam
accepimus graciam nos salvantem. hebreos v.
Consummatus scilicet in passione factus est
omnibus obtemperantibus sibi causa salutis
eterne. Per ipsam adipiscimur perfectionem
glorie. ad hebreos x. Habentes fiduciam per
sanguinem christi in introitu sanctorum scilicet celes-
tis glorie, et iterum. Deglutiens mortem
ut vite eterne heredes efficeremur. i petri iii.
Iterum patet ad quid panis noster de celo
descendit in tempore humano, ut ad salutem
omnium in cruce semel offerret seipsum. Et
tamen de primo. Communis autem semel
oblatus est panis noster qui de celo descendit
in aperta carnis effigie, offertur nichilo-
minus cotidie in altari velatus sub pa-
nis specie, non quidem quantum ad eam que penam
importat quia cotidie christus vulneraretur
pateretur et moreretur. Sed ex aliis dua-
bus causis hic panis consecratus in altari
et sumptio sacrificium dicitur et oblacio

sed quia eius sacrificii veri et sui immolacionis
facte in cruce representativa est, et sive me-
moriale. Et quia similiter est effectivum
operativum. Solet enim ait Augustinus ad Sim-
plicianum ymagines libro 2 rerum nominibus
appellari quarum sunt ymagines, sicut cum
intuemur tabulam aut parietem pictum di-
cimus ille cicero est, ille salustius. Cele-
bracio autem huius sacramenti ymago quedam est pas-
sionis christi representativa, que est vera eius
immolacio, quare et immolacio nominatur.
Hinc beatus Ambrosius super epistolam ad hebreos.
In christo semel oblata est hostia ad
salutem potens, quid ergo nos? Nonne
per singulos dies offerimus? Et si
cotidie offerimus ad memoriam eius fit.
Et una est hostia non multe, quomodo
una et non multe? Quia semel immolatus est
christus, hoc autem sacrificium exemplum est illius
idipsum enim semper et idipsum offertur. Et ista
Christus hostiam obtulit ipsam offerimus
et nunc sed quod nos agimus est recordacio
sacrificii. Et beatus Augustinus sermone
Semel christus mortuus est in cruce in se-
metipso, et tamen cotidie immolatur in hoc
sacramento quia recordacio est eius quod semel
factum est. Sed vero in memoriam dominice
passionis offerretur dum in eius institu-
cione dominus, dum suis discipulis illud
celebrandum mandavit dicens hoc facite
in meam commemoracionem. luce xxii. Sed
unde beatus Bernardus in sermone quod supra ait.
O summe pia et suavis memoria, ama-
ritudinem mortis domini dum recolat, mors
christi opus sit ipso, humilitas sine mo-
do, bonitas sine precio, gracia sine merito. Hanc
per nos subire voluit, qui peccata nostra
super lignum sustinuit scilicet in cruce sua
pena pertulit, et huiusmodi fiunt
cuius facis o homo indigne? cuius facis
homo ingrate? Adora devocius, recole
frequencius, in sacramento altaris salutem mun-
di pro te passam, vitam pro te mortuam
fortius inflammata. Et membra christi es
compati capiti tuo. Si filius christi es, commovere
super tuo. Plage, dolore, cum gemitu et
lacrimis, super morte preciosa unigeni-
ti dei patris. Alioquin si non doles, si
non plangis, si non compateris, declinas
degeneras, beluam sapis, letargiam
pateris, hominem diffiniris. Ceterum ut
apostolus moneat, videas ut magis in ca-
ritate amore mei et dilectoris vo-

luit xpus ut magister coledit per misterium
quod semel offerebat in precio, et iugiter perhennis
victima viveret in memoria et preciosa esset
per graciam et beneficium. // Recia memoriale dignis-
simum sit nobis peregrinantibus nimis necessarium
quia nulli speranda est salus, nisi qui
dei caritate accensus, xpo conformatur
ut dederat apostolus i cor 13 Et in illo
in nobis fomento ita conservari et augmen-
tari potest, quam memoria dominice passio-
nis in medio cordis nostri amore sibi
vendicat. Ideo hebreus ad memoriam nos
spiritualiter hortatur Eccl 29 Graciam fideius-
soris tui ne obliviscaris Dedit enim
pro te animam suam. pro te i. pro hereditate
regni celestis a te quam inpignoratam dum
fideiussit, et se totum in cruce ad solven-
dum debitum tuum dedit. Huius graciam non ob-
liviscaris, quando pro ea vite expendendo di-
ligas non solum lingua sed opere et veritate
Huius rei quod desiderando petit Cant 5 Aperi
michi soror mea, amica mea, quia
caput meum plenum est rore, et cincinni
mei guttis noctium Aperi michi me in
mente suscipiendo, in memoria, in dilectione
quia caput meum scilicet divinitas plenum est rore
scilicet misericordie ad remittendum peccatum, et ci-
cinni mei i. humanitas divinitatem ve-
lans guttis noctium i. effusione sudoris
lacrimarum et sanguinis, ac amaritudine
passionis ad redimendum hereditatem tuam
per satisfactionem precio mortis inpignora-
tam. De hac memoria ita urbanus
papa exclamat O digna et magis continu-
anda memoria in qua mortem nostram devictam
mortuam, nostramque interitum vite obitum
interiisse, ac lignum vivificum crucis af-
fixum fructum nobis salutis attulisse
recolimus est memoria gloriosa que fidelium animas
replet gaudio salutari, et cum infusione
leticie devocionis lacrimas subministrat
hec ille. Oportuit ergo ut ipse apud
homines esset aliqua representativa passio-
nis dominice quod in veteri testamento multe pre-
cesserunt figure. Similiter dicitur ut apud
fideles iugis et immortalis passionis sue pre-
clarissime memoria persisteret. hoc ineffa-
bile sacramentum in eius memoriale perhenne
instituit, ut ineffabili amicicie memori-
ale invitativum nobis amoris flammam
succenderet. // Ex hiis considerans dilec-
tissimi quantum egit amantissimus dominus ut

in nobis in digissimum se calorem amoris sui
ignem accenderet ad nostram salutem. quantum
nobis sui amoris incendium in diviciis decla-
ravit. Hugo de arca anime Eam cui
olim ad non essem dilexit ut conderet,
cum fedi fuissem dilexit ut pul-
cros faceret, et ut ostenderet quantum nos dili-
geret non nisi moriendo a morte nos
voluit liberare, ut non tam pietatis
impendet beneficium, sed etiam caritatis mo-
straret effectum. Ut quia effectus ille in perhen-
ni maneret memoria, fomentum mutui a-
moris memoriale non minus sed equale sed
idem instituit adorandum corporis et san-
guinis sui sacramentum ut ipse conradiderit quod
sanguinem fudit in publico pro nobis suo
manentes moneret, ac memoriam admi-
naret in misterio. Ergo in cibus sacramentum
nobis dedit, ut per alios sed semper nostram
salutem consumit. Reddit ipse se in pre-
cium nostre peregrinacionis in incarnacione, karitatis
3 In hoc visione et cum hodibus [illegible]
In sinum nostre societatis in conparacione pro hic
sermona secundum arcipiens luce 22 Ego in
medio vestrum sum sicut qui ministrat. In
precium nostre redempcionis in passione mortuo
affligens honori reddidit animam suam redemp-
cionem pro multis. In cibum salutis in hoc
sacramenti instituitur Joh 6 Panem
quem ego dabo caro mea est pro mundi
vita. In omnium predictorum conservativum
et memoriale perhenne Quociescumque
manducabitis panem hunc et calicem bi-
betis mortem domini annunciabitis donec
veniat i cor xi In sacrificium inge
et cotidianum ad celebracionem cotidia-
norum deservitum. De quo dicitur Cum
sibi mentes ad laudes ac graciarum actio-
nes toto assurgamus corde, gratias
ita suis beneficiis utamur in terris, ut
per hoc assumi mereamur in celis vi-
sum et manducaturi hunc panem in
beatitudine pleno ore, quem nunc velato
sumimus in nostra peregrinacione, ipso pre-
stante qui pro nobis se panem fecit
ac de celo descendit benedictus cum patre
et spiritu sancto in secula seculorum. Amen.

Dominica prima post octavam pentecostes vacat
propter absenciam

2a p. s. p. / 2e s. p. / [illegible] / ad agit in / singulis

quod hic agit pro [illegible] Atque tria principalia con-
servatur sermoni etc.

9i

Dominica .x. post octavas penthecostes

Ceperunt se simul omnes excusare. Luc. xiiii. Dominus noster Ihesus Christus in evangelio presenti diversitatem pacis, quam utique omnes natura desiderant. Sicut ipse dicit in libro de civitate dei c. xi, ubi Augustinus ait: "Tanta est pacis bonum ut in rebus creaturis atque mortalibus nichil gratius soleat audiri, nichil desiderabilius concupisci, nichil postremo melius inveniri." Dum itaque videmus quod natura quamquam est pace sua appetit, et propter ea quod ad pacem laborant. Et hec pax pertinendi est, et hec est tranquillitas ordinis, congregationis anime et corporis consensio. Perturbatur pax ista, dum ad dictat unum aliud vult appetitus, dum non sua voluntas sancta regula et est recte racionis dictamine sed magis subiugat. Et ideo Hieronymus: "Ideo bellum intermundum quod contrarie cum omnibus sine virtutis volunt", quia ut inquit in prologo de interpretatione assercione, et plantari defensione pertinaciter pugnant, dum se veritatem tenere, et se voluntas errorem tuetur. Ut ergo huius discordie molestia depellatur, exemplum quer[itur], ut id quod placet esse liceat, et ita per iusto ordine incipiat voluntas consentire voluntati cui magis eius tamquam sue doctrici voluntas debuit obedire, sicut pacem astruit in suo voluto. Sunt autem omnes ille calliditate adinveniendi quomodo malum bonum, et bonum dicunt malum, quomodo excusationes querunt in peccatis, quomodo deinde nimis vedum aliquos sed periculosis decipiunt sicut ipsos simul videre est in hiis, qui sicut evangelium hodiernum vocati venire noluerunt ad nuptias, ne cogi fuerunt nuptias contradicere, qui in scriptis concilie non cessabat re- mouisus quod de voluntate et medio arguebat. Et sic ut in licentia ageret quod volebat et ita bellum cessaret intestinum ad excusationes vanas se duxerunt, et coram nunciis quod se in dubium vocatos introducere venerat, et adveniendum adhortantes, ceperunt simul omnes se excusare. De quibus per hoc dicitur in primo ostenditur circa 2o consummatione de ignorancia que per festinates quamdam consequens se desidendo ad tria ignorantie species que ignorantia crassa est describendo. 3o per se- quendo ad propria secundum materiam presentis evangelii sub quibus rationibus oratio ostenditur sed ad vanitatem.

Cena ista ad quam vocati sumus ab venire possimus quamvis omnia parata sunt et beatitudo est secundum quod et quod in extremo tempore nobis donabit, et que post dicit quam eternum est, intellectus quidem ad expectat. Unde que magna est et similiter iocundissima et optima, magnus desiderandum a nobis est vocatis veniendo, expediens per ad ea gressibus est in veniendo dicente apostolo Hebreos quod hiis quod in stadio currunt, omnes quidem currunt

Excusatio sit ad pacem inducta

sed unus accipit bravium; sic currite ut comprehendatis. Currimus autem ad illam et venire incipimus, non pedibus corporis sed mentis, cuius duo pedes sunt intellectus et affectus, quia non loco appropinquamus deo qui nulli deest loco. Sed ad eum accedimus simpliciter et vera, ibidem ut sed cognitione et amore. De quibus psalmista ait: "Cogitavi vias meas et converti pedes meos in testimonia tua." Hiis enim duobus pedibus anima graditur quorum movet primus per intellectum vel actu eius cognicio, secundus affectus vel affectio, et ideo eius philosophus levari non potest nisi post se moveat primus, id est intellectus cum dicit enim ait quod in omne amore vero qui ignorat quod ambulando huius pedibus vocati dubito sumus, cum sed secundum quod donum intellectus accepimus.

Vocati enim sumus per duces similiter intellectus cumque qui acceperit a predicatoribus ad fidem accepimus et amore desiderium intentum. Vocati autem venire coepimus cum donum intellectus quod accepimus operibus non in se sed dum que salutaribus pertinuisse studiis rebus transitoriis insudamus. Et si vocati venimus cum accepto intellectu gratia perficimus operando. Principium quoddam cognicio est vera cognicio, consummatio vero est affectio ordinata. Recte ordinata esse potest affectus nisi erat cognicio. Unde non immediate primus labor est rectificare intellectum, sed quod fructus prodeat ad ordinandum affectum. Intellectus rectitudinem impedit quod ignorancia et huius obnubilat. Et una trium forte dudum audistis. Invincibilis sed quod primum excusat. Affectata quod aggravat magis et minus secundum suos gradus. Et crassa de quo nunc quam- est dicendum hic ordine post videndum est quod sit ignorantia hec que dicitur crassa vel supina, et unum in nobis generetur 2o quod excusat vel aggravat peccata per ipsas commissa. 3o quod remedijs est repellenda et quod ex ignorancia incidimus contrarie errore in 2o videndum est de consciencia erronea quo ipsa primum inducit vel excusat. Est igitur ignorantia quod voluntaria non quidem forti licet sit quod voluntas in ea feratur tamquam in obiectum volendo ignorantiam aut quam perpendo scire sed interpretatione, quod quamvis vellet scire, tamen ex desidia vel occupacione vana, diligenciam debitam non apponit ut sciat quod scire debet. Et hec dicitur crassa vel supina metaphorice secundum vocabulum in glo. ad similitudinem hominis crassi et supini qui non videt ea quod ad pedes eius sunt ut patet, Vel potest dici crassa vel supina per duas radices ex quibus surgit. Generatur ex accidia non divina, et occupacione superflua non recte. Quantum ad primum dicitur crassa quod sicut crassi homines et pingues sunt desides ad opera, ita ista ignorancia surgit ex desidia. Quantum vero ad 2am racionem dicitur supina

Ignorancia Crassa unde oritur et quare sic dicitur

f. hec quidem ista est febre sic febre quarte oritur ut 6

ē ps

uss legliche

per similitudinem hominum minus sollicitorum
quorum tamen cura ad terrena est inclinata, ex quorum
occupatione superflua surgit divine legis
ignorantia. Isti etiam tres homines nobis terrenarum
sub tribus dictis designantur, in convivio hominum
vocatorum, quorum alter quia villam emit, alter iuga
boum quinque, et tertius uxorem duxit venire ad con-
vivium se excusavit, luce 14. Nam negocium secu-
lare ad hoc mentem impedit a cognitione salutis
quamdiu ad quinque se subdiderit. Avaritia
curiositas voluptas. Avaritia per eum qui
villam emit, curiositas per eum qui quinque
iuga boum comparavit. Voluptas autem per eum
qui uxorem duxit secundum Gregorium in omelia designa-
3ᵃ pᵉ tur. Tum namque villa emitur et ter-
rena possidendo et dominandi libidinem sa-
tit, unde ad avariciam spectat. Est
enim avaritia ut magister ait dist. 22 li. 2 immodera-
ta habendi cupiditas, que non est tantum pecunie
sed etiam altitudinis. Recte igitur Gregorius omelia 16
avaritiam dicit cum supra modum sublimitas ambi-
tur. Sic etiam ad avaritiam honoris rapina
pertinet, unde quod apostolus Paulus de unigenito dei filio
dicitur. Non rapinam arbitratus est esse se equa-
lem deo. Utraque autem et honoris cupiditas
et terrene substantie impedit a vera et interna
cognitione, et ita ignorantiam inducit ne-
cessariorum ad salutem. Sic enim ibi sapientia
ubi humilitas prov. 11 et psalmus dominus doctor
omnium veritatem revelat sic humiles et treme-
tes sermones domini ysa. 66. unde est ut in corde
superbo habitet stultitia. Cum denique sublimi-
tatis cupidus sub nomine ea videtur que alta sunt ho-
minibus, ista noscere investigat que abhomina-
bilia apud deum sunt veritas luce 16 ait.
Sicut mens noscere incipit tam animum elacione
seductus se sapientem iudicat, atque in illud
incidit, quod ad ro. 1º ait apostolus Dicentes
se esse sapientes stulti facti sunt. Nec mirum
quia secundum veritatem salvatoris math. 11 vera
sapientia a sapientibus mundi abscondita
est ac parvulis revelatur. Propter quod sic apostolus
1 cor 3 ait Si quis sapiens videtur esse in hoc
seculo stultus fiat ut sit sapiens. Hinc
iterum hortatur apostolus ro. 12 Non alta
sapientes sed humilibus consentientes. Cum
etiam terrenis inhiat a veritatis cognitione
vacuus est, nam eum que sua sunt querit, non
querit ea que ihesu christi philip. 2. Luce de eis
dicit idem 1 thi. 6. qui veritate priva-
ti sunt, questum existimant pietatem. Propter quod
stultitiam imperavit dominus ei qui cum multa
congregasset etiam vite longitudinem sibi pro-
mittebat. d. stulte hac nocte animam tuam
repetent a te, que autem parasti cuius erunt luce 12

Et Gregorius 12 moralium c. 12 Multiplex terrenarum
rerum cura cor occupat excecat desideria
in quibus terrenorum habundantia ordo multi-
plicatur, et hoc quod interius esse homo debuit
animum dei ordo sedat cum curis multiplici-
bus aggravat. Satis denique doctor experien-
cia quam animo tota ingeniunt terrenis animum
[illegible] occupat ut parum vel nil de salute
cogitat. Unde et [illegible] debet in suis negociis
intentum sunt oculati et prudentes, sed in agen-
dis secundum legem divinam ebetes et stolidi, ut
in multos pauci admodum sint qui [illegible]
[illegible] tenere sciunt. Villam itaque animi quam
emunt id est realia que sicut videre expendunt et
venire ad cenam [illegible] per curas suas cog-
nitionem [illegible]. Quinque vero boum iu-
ga emunt qui sibi curiositatem desiderant, per
quinque enim iuga boum secundum Gregorium in omelia quinque
sensus corporales designantur qui quia conple-
xere nesciunt interiora sed sola exteriora cog-
noscunt, et deserentes interiora ea que extra
sunt tangunt, curiositatem similitudine proprie
representant. Curiositas enim curiositas quando
est vicium quando appetitum inordinate tendit ad
aliquid cognoscendum, et hoc vel quia ad id quod scire
desiderat quod nimis utile et ab utiliore
nimio ac debito impeditur vel quia ad id
a quo cognoscendo querit ut si ab eo a quo non licet
puta demone vel hesiarcha querat
vel quia ad stadium non accedit ut puta si super
ingenii facultatem querat vel quia ad finem
inordinatum, posito ut querit scientiam ad
cognoscendum mala, vel ut in superbiat vel propria
tum quia in deum non ordinatur ut dicit
Bernardus et est qui [illegible] cum questionibus frequen-
tius autem curiositas per vicio que in ordinate
querit cognitionem rei extendere vel statum alieni
ad se non pertinentem, et hoc vicium late secundum Gregorium 36
hodierne sit unde quia ab utili et interna
sui ipsius cognitione impedit. Curiositas
dum alienam querit discutere vitam se sua
interna nescientes studens exteriora cogitare.
Grave namque curiositatis est vicium, quod dum
cuiuslibet mentem ad investigandam vitam
proximi exprimendum ducit, semper ei sua interna abscon-
dit ut aliena sciens se nesciat, et curiosi
animus quanto peritus fuerit alieni meriti
tanto ignarus fiet sui. Nimium pro dolor
hoc vicium invaluit ut pene omnes quinque
iuga boum sensibus scilicet et intellectum aliorum me-
ta per bannum ac scrutantes nostra autem cogi-
tare negligimus inimici, ut etiam in ipsi dei an..

Quod sit avaritia et in quibus committatur

Curiositas vicium quid sit et quibus se extendit

Dimisso quod tenetur alienum querit tractare. Diues
non ad dimissa sed minora quedam et
nunc ubi aliorum vita arguitur. Sic diligenter
attendit laicus dum clericorum vicia arguuntur.
Clericus dum laici culpantur, et superiorum
vita dum dictatur, advertit subditus, et dum
inferiores corripiuntur, videt prelatus. Lau-
dat symonem avarus, dum luxuriosus quid per-
net adulter auscultat si superbus quid perhi-
det. Sic nec eas que ad se pertinent correc-
tiones audiat, et meliorem quendam cibo
custodit. Sic curiosi ad aliena negligunt
salutifere vite. Sicut naute quidam qui at-
tendunt aliarum navium statum et ad procello-
sum navigantium pericula considerant, et na-
vis sue dampna perire negligit, quo fit
ut aliis evadentibus ipse in sua quam re-
gere negligit absorbeatur. Vae periculo-
sum est curiositatis vicium, quia et si non sit mor-
tale quantum in se est, quia est mortale peccatum vel
ei annexum non ordinatur, et propter curiosa-
rum perscrutationes vel eorum negligunt
que tenentur, vel committunt que sunt prohibita.
Est in vitiorum et quorumdam peccatorum principium
et origo. Hinc enim oriuntur suspiciones si-
nistre de proximis, temeraria iudicia, de-
spectiones, detractiones, invidia, odia, ho-
micidia, ut si recte considerentur omnia
quasi hinc exsurgunt, prout antiquus adulteri-
ora videt appetitus vel curiosa vel sen-
sum vel intellectum investigatione cognitio
illicitorum [illegible] appetitum putaret me-
cum [illegible] ad peccatum induxit, ut quo-
[illegible] videndo curiose scrutata fuit.
Vidit mulier lignum quod bonum esset
ad vescendum et pulchrum oculis, aspectuque
delectabile, et tulit de ligno et comedit.
Gen. 3. Ecce visio appetitum, appetitus
delectationem, delectatio tactum, tactus gustum,
gustus mortem induxit. Illud denique ra-
pui in odium fratris excitavit ac tandem fra-
tricidam fecit, ut curiosa perscrutatio eorum que
deus egit circa fratris oblationes. Iratus est
enim Cain vehementer et concidit vultus eius
quia respexit deus ad Abel et ad munera. Quem deus
a curiositate eum compescere volens ait: Cur
iratus es et quare concidit vultus tuus? Nonne
si bene egeris recipies, sin autem male, statim
in foribus peccatum aderit? Quibus dicit: [illegible] ad
te [illegible] fecit [illegible] considerans. Dum sit sub
te sit appetitus eius et tu dominaberis illius. Non
unquam aliquis [illegible] filius [illegible] indisp-

Gen. 3

sicut Achor vidit in spoliis pallium coccineum
valde bonum, argentum et aurum, et concupiscens
abstulit, et ideo lapidatus est. Iosue 7. Dina
quoque filia Lie oppressa non fuisset si non egressa
curiose videre mulieres illius regionis,
sicut habetur Gen. 34. Contra [illegible] doctrina li-
bidinis curiosa oculorum Evagrio affert
cogitur quod dixit: Pepigi fedus cum oculis
meis ut ne cogitarem quidem de virgine. Job 31.
Et Tren. 3 ait ille: Depredatus est ocu-
lus meus animam meam. Confugienda est itaque cu-
riosa rerum inspectio sicut hortatur Papias [illegible] 3:
Non est tibi necessarium ea que abscondita sunt videre
oculis tuis, et in supervacuis rebus noli scru-
tari multipliciter, et in pluribus operibus eius non eris
curiosus. Plurima enim super sensum hominum ostensa
sunt tibi. Multos enim supplantavit suspicio eorum
et in vanitate detinuit sensus eorum. Et Prov. 24:
Non insidieris et queras impietatem in domo iusti.
Quod vero vis facere fac in domo propria, et
stultitia hominis est auscultare per ostium. Eccli. 21.
Sic dicit forte: si non licet scrutari fratris ve-
recundia quo [illegible] ubi [illegible]
davit deus de proprio [illegible]. Nec ei deli-
gens cura proximi geri sit ut fratris [illegible] in-
vestigetur. Sic ad hoc dicitur [illegible]
[illegible] in proprio [illegible] proximi fratris
aliorum [illegible] bono [illegible] ad [illegible]
vel proprie utilitate [illegible] ut bonis
operibus proximi edificetur. Proximi ut [illegible] prius
opus suum regula [illegible] et debitum officium
corrigat, et in bonis diligatur et confirmetur,
laudabile est et meritorium, ut sit [illegible]
ex officio vel [illegible]. Et hoc hortatur
apostolus ad Heb. 10: Consideremus invicem in provo-
cationem caritatis et bonorum operum. Sic conside-
rare proximorum facta ad despiciendum, detrahen-
dum vel [illegible] viciosum est [illegible]
si ad [illegible] investigat curiositate.
Unde considerande sunt due regule contra
presens vitium [illegible]. Prima doctrina
et omne studium [illegible] de curiositate vana que
noxia culpatur, quia non ordinatur [illegible]
mente vel [illegible] ad bonum morale [illegible]
vivendum. Secunda [illegible] studium [illegible] rebus inu-
tilibus que noxiis [illegible]
curiositas est dampnabilis [illegible]
tandem est de utili et inutili, noxio et innoxio,
ut ibidem patet. Multa [illegible] de hoc
vicio [illegible] de [illegible] de iudiciis [illegible]
et detractione [illegible]. Deus itaque curio-
sitatis vicio [illegible] bona [illegible]
probantibus se excusat [illegible] ad [illegible]

cuivis pro dei servicio vilia agricole
vocant. Cum vero voluptati de-
serviunt sue carnis signanter pro eo
quod vetere ducit, offendas igno-
minias spiritualium [illegible] tradit. Ita gusta-
ta carne desipit spiritus ut vult Augustinus. Et sicut
[illegible] animas spirituales vina carnis
non amabit, ita eciam animas carnales
vina spiritualis dulcedinis non amabit.
Hinc spiritus est dulcior super mel et fa-
vum et displicebit illi, et poterit illud
psalmus [illegible] Ecclesiastes 21 [illegible] 31 mor.
Cum caritate mentis et consideracione
vocat filios lucis. Apostolus denique, animalis
homo non percipit ea que sunt spiritus dei, quia stul-
ticia est illi, et non potest intelligere. Paulus docet
1 Cor. 2. Et sapientia mundi que perdit multos
stulticia fore apud deum 1 Cor. 3. Hic
ego deceptimus et nunc pulcrum reddentes
noxia ignorancia peccamus, deo cog-
nicione et amore [illegible] ut sic non pro ex-
terioribus mundi fruitoribus complaceamus
sed pro paupertatibus debilibus et a mun-
do despecte Christum [illegible] valeamus. Sed
nunc Christus ipse preparare dignetur qui cena
suam instituit, et ad eam omnes peccatores vo-
care venit, Christus dominus noster qui cum patre et spiritu
sancto deus in secula benedictus. Amen.

92 Dominica 3a peregrinacionis

Murmurabant scribe et pharisei
dicentes quia hic peccatores recipit
et manducat cum eis. Luce 15.
Discrecionem inter veram atque pharisaycam
iusticiam [illegible] scribarum et phari-
seorum nobis lucide manifestat. Nota-
te quod omnis vera iusticia compassionem habet,
ficta vero dedignacionem. Et vero est quando vera
iusticia quia unicuique debitum reddit carita-
tem, et quia debitum debemus [illegible]. Sed
apostolus ait Nemini quicquam debeatis nisi
ut invicem diligatis Ro. 13. Pharisaica autem mi-
sericordia peccatorum [illegible], et consorcium contempnit
[illegible] etiam [illegible] zelum iusticie foris disci-
plinam exigentibus, pro [illegible] exag-
gerat, intus in dulcedine [illegible]
Et sic [illegible] ait [illegible] in eo
plerumque [illegible] corrigunt, melio-
res existimant eos quos indicant,
Unde [illegible] et [illegible]
custodiunt semetipsos. Iusticia vero

ficta ac [illegible], quia superba et vana est, sine invidia
et tamen gloria utilitatis esse potest, omnes se scire [illegible] quod
peccatores [illegible] et eorum [illegible] contempnunt
quia non [illegible] sed peccatorum [illegible] ut sic in aliorum
defectibus gloriam habeat contemplacione quam apostolus ad
Gal. 6. Opus suum probet unusquisque, et sic in se-
metipso tantum gloriam habebit, non in alio contendit
quod [illegible], ut sic sola videatur iusta, ne
alius famam [illegible] sua minuat. Hanc
autem habuerunt scribe et pharisei, et
peccatores ad dominum ut cum audirent appro-
pinquantes despexerunt quia indignos pro super-
bia, et [illegible] pro invidia, quia fonte
munere pro eo quod lavandos mundandos iu-
stificandos familiariter suscepit, mur-
murabant dicentes quia hic peccatores re-
cipit et manducat cum eis. De quo pro gra-
cia mandat. Primo notabimus [illegible]
[illegible] declaracione. 2o de causis
ignorancie radicibus [illegible] tua [illegible]
[illegible] Primum ad primum ait
Lucas: Erant appropinquantes ei publicani
[illegible] et pleni sunt [illegible] et pul-
cras [illegible] doctrinas [illegible]
non valemus [illegible] nos [illegible] ne
[illegible] nos peccatores, [illegible] et [illegible]
ta [illegible] despiciamus, sed magis
ut [illegible] benigne suscipiamus, et quo
ad possimus adiuvemus. [illegible]
nos [illegible] Christi [illegible]
et visibilis [illegible] intelligibili
[illegible] desiderabili. Ita Christus
visibiliter peccatores appropinquantes ad lo-
quendum et querendum suscepit. Ipse qui 2
ut ovem centesimam et dragmam decimam
perditam id est homines per primum lapsum [illegible]
et reducendo [illegible] in deserto et mo-
[illegible] ad terram [illegible]
descendit, et lucernam accendens [illegible]
[illegible] humanitatis
occultas [illegible]
[illegible] ad [illegible]
pascua [illegible] [illegible] angeli 3
de peccatorum [illegible] gaudium
[illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible] ad salutem [illegible]
et peccatorum [illegible] congaudemus [illegible]
[illegible] de nobis peccatoribus [illegible]
[illegible] clarius [illegible]

Iusticia vera / ficta habet compassionem / dedignacionem

Cum peccatoribus pie conversandum est exemplo Christi

Dicti erroneus tres sunt regule sive doc-
trine contra predicta mala consideranda. Prima
Ita proximis in humanis conversacio per zelum
amoris fraterni laudabilis est, ut tamen vi-
cia eorum caueat palpare et dissimulare
ita clare docuit nos xpus et apostoli q
cum in virtute immobiles fuerunt et perfecti
et quibus conversati sunt hos et converterunt ut
xpus mariam magdalenam ut matheum
sic zacheum luce 19 quamvis peccatores
ut proximos susciperet, iustificatos di-
mitteret, ut dicitur in evangelio. Apostoli quoque sic
ut audivit. Et sic docuit in quinque
tamen peccata arguit, mores instruxit, ut
ex eorum defectu sic patet. Imperfecti
autem habitu ... proprietates priorum
etiam amore zelo frequentare, nec dum
alios lucrari presumunt, seipsos perdant.
Vel hoc mandatum est filiis istorum Exodi
34 ut non convertantur gentilium peccati-
bus. Nec igitur habitus habebit in terra tua
ne peccare te faciant. Et 32 Caue
ne unquam cum habitatoribus terre coniungas
amicicias que tibi sint in ruinam. Et 2 thess. 3
Denunciamus vobis ut subtrahatis vos
ab omni fratre inordinate ambulante. Qui
de terra ad aquam ut extrahat submer-
gentem in precipitem descendit ipse non sit potens et
peritus ad natandum semper incidit
cum eo quem eripere voluit. Contra decet
conservare amicicia per se, ut in fratre vo-
luntas sibi videatur virtus conservare, que
sunt quasi contra destructione de ... vicijs
...

Dum vero emendacio non

speratur omino vitandi sunt eorum perfecti sic
precipit paulus thess. ut novissimi
temporis hominibus cupidos elatos ... vitare
2 thess 3. Cum quo passim aliter pote-
tibus adherendus agere videtur, vicia eorum
vel excusantes vel non impugnantes ...
que non querit emendacionem sed favorem
lucrari ... 2a doctrina ita conversande sunt
oves alienas ut nunquam propria deserat ...
... sufficienter et perfecte sit instructe
... et zelo amoris ergo honestas hec
laudabilis est, tamen ad domesticos fi-
dei maxime habenda est, sic dicit apostolus
gal. 6. Bonum operemur ad omnes maxime
autem ad domesticos fidei. Glossa dicit etiam
Ei qui sunt fidei et maxime domesticorum

enim non habet fidem negavit, et est infideli
deterior 1 thim. 4. Et in eadem epistola 1 thim. 3
dicitur Si quis domui sue preesse non scit, quo-
modo ecclesie dei diligenciam habebit? Et deus
dicit villico Redde racionem villicacionis non
aliter sed tue luce 16. Ideo omnis deus quando
non possit dissoluit eam perditam, ad certam
eam in gracia confirmasset et in loco tutissimo
sint nobiles ut dicitur 18. Conversationis 3a
doctrina. Et si de proximorum conversione ex a-
gelorum tempore gaudendum est plus quam de iusto
in ep... luce 15. ... non
tamen presertim sit quasi proximos, iustis
maxime in regimine domus ecclesie dei
Sit cum propriam familiam et filiam predigam
cum letanter suscepit, illa preparat qui a
quomodo sic senioris iusto competebit
tamen eius domus et omnia priora non suscepit
perdignis sed senior gubernabat luce 16.
Dicit paulus ... neophitum esse
non debere, ne in superbia elatus in iudi-
cium incidat dyaboli. Sed si hoc esset hodie
seruetur, vos ipsi videtis sufficit vobis vide de hoc cassianum
quod agenda sit et consummasse Thimoth. de ps

Murmurabant scribe et phariseï 2a pars
vel scribe et pharisei in sua congrega-
cione, in amore fratris emulati, pretiosorum de-
licta considerabant, sua neglexerunt
Ideo se extulerunt, alios tanquam pecca-
tores despexerunt, quod nisi fecissent quo
dominus non murmurasset, sed non mur-
murabat pro ... propter publicanos conversabat
tamen ipsi maiores sunt proximos quasi Aug. sup. ps. 63.
simulata caritate duxit et ... Ra-
dix enim murmuris vicium fuit invio-
lentiam eorum ut dominica propria
domus est 2a radix est ignorancie
... the ... eiusdem domus est per
eum qui quasi iniqua bona emit ...
et iniqua bona emit ... murio si-
tum desiderit et ut super hoc predicto
usque ad conclusionem quam multa confor-
mia thematis sermonis huius Amen

93

Dominica [illegible] peregrinacionis

Quid vides festucam in oculo fratris
tui et cetera Luce 6. Duplices oculos
nos habere constat, exteriores cor-
poris et interiores mentis. De primis dicit oculus
meus depredatus est animam meam Tren. 3. Et
Iob: pepigi fedus cum oculis meis ne viderent vanita-
tem. De secundis dicit oculi mei semper ad dominum. Primo ergo
libet scire quid sit hic oculus oppositus modo ad
considerandum oculum cordis et carnis [illegible] videt
non seipsum. De quo Hugo in de archa anime:
oculus cordis videt seipsum, non videt et ex eo
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] in quo positum est
[illegible] faciem [illegible] non videt, alienis in [illegible]
[illegible] hominis faciem suam, et [illegible] [illegible] suam au-
diendo sepius plus quam videndo considerat. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit
[illegible] suscipiendo non [illegible] mittendo. Opposito
modo oculus mentis seipsum videre prevalet, et
quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apprehendit.
Est enim oculus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et quanto ma-
gis sibi [illegible] [illegible] offertur, et quanto pu-
rior in se [illegible] aptior ad [illegible] [illegible] iudi-
canda [illegible] apostolus [illegible] et spiritualis iudicat
omnia. Et [illegible] [illegible] se [illegible] [illegible] [illegible] semet-
ipsum post non diiudicat, quod in [illegible] [illegible] iudicium
ignorat. Et si novit fortasse per auditum
quod [illegible] iudicare [illegible], [illegible] tamen iudicare [illegible]
[illegible] non valet, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] iudicium [illegible] [illegible]. Ergo oculus [illegible]
[illegible] offertur [illegible] se [illegible] [illegible] corporalis
oculus ad [illegible] se [illegible]. [illegible] [illegible]
fore [illegible] in [illegible] meditacionibus [illegible] [illegible]
Multi [illegible] [illegible] seipsos [illegible] alios
[illegible] et seipsos [illegible] diligentes ad
aliorum maculas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] arguit, et ad [illegible]
cognicionem [illegible] [illegible] dicit: Quid vides festucam
in oculo fratris tui, trabem autem que in oculo tuo
est non consideras? De quibus per ordinem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de curiositate
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] agit. 3o de iudi-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Estote misericordes et cetera.
Multa [illegible] in hoc [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible], non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dabitur vobis [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonum

fortune, nature, gracie et glorie. [illegible] ad bona for-
tune dicit [illegible] bona. Conferta vero
[illegible] ad bona nature ut [illegible] [illegible] [illegible]. Co-
agitatam [illegible] ad bona gracie, et supereffluentem
[illegible] ad bona glorie. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
per opera pietatis [illegible] [illegible] apostolus [illegible] [illegible]
pietas ad omnia valet, habens promissionem
vite que nunc est et future. Prohibet ergo ne
iudicemus [illegible] de quo in 3o membro dicetur.
Et ne offensam nobis illatam [illegible] vindica-
tivo teneamus. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ex curiositate exteriori [illegible] [illegible] [illegible] ut
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
claudatur ad nosipsos. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
alii de [illegible] [illegible] iudicamus de nobis
[illegible] [illegible] [illegible] iudicium [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] abhominabiles apud
deum sicut [illegible] [illegible] [illegible] 20 [illegible] [illegible]
[illegible] et aliorum [illegible] [illegible] iudicantes.
Si enim pari [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] subveniret
[illegible] [illegible] sibi [illegible] iudicaret [illegible] debere.
Et iterum [illegible] [illegible] [illegible] dampnaret
[illegible] debitum [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible] [illegible] debere
iudicaret. [illegible] [illegible] nos [illegible] [illegible] ad nosipsos
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
cadimus in foveam transgressionis [illegible]
in alieno oculo festucam, in nostro [illegible] trabem
[illegible]. Oportet ergo primum curio-
sitatis vicium deserere, de quo [illegible] [illegible]
et vicium [illegible] [illegible] [illegible] cognicionem
rei exterioris [illegible] [illegible] ad nos non pertinet.
[illegible] [illegible] vicium [illegible] [illegible] [illegible]
pabulo [illegible] dei nobis [illegible] [illegible] ut [illegible]
nos [illegible] [illegible] aliorum [illegible] [illegible]
[illegible] displiceat vero [illegible] [illegible] [illegible]
In quo [illegible] ad alia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] negligimus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dici de hoc vicio [illegible] et ibi claudatur [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] ex curiositate [illegible]
ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prohibetur. [illegible]
[illegible] iudicium, [illegible] [illegible] est illud
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse
[illegible] sicut [illegible] apostolus [illegible]. Est ergo iudi-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actus
[illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ex aliquibus actibus [illegible]
signis [illegible] [illegible] ibi [illegible] [illegible] [illegible]

neglig[illegible]

Oculos [illegible] [illegible] et [illegible] se [illegible] ad [illegible]

sex' i hijs que a bto Aug' E.' Hic ac fa-
cile vitabimus si festum i corde gere-
re cum ad nos non pertineat diligimus
[illegible] curiositate intendentes sic i omnibus que
videmus vel audimus [illegible] mentis
ad nos ipsos reflectentes ac [illegible] labo-
rantes ne vanis i nostro corde includa-
mur si invenerimus [illegible] ...
Quam mirabile opus nobis perhibet i
in glosa notabilia hoc perlegimus ca-
put et magis [illegible] beatissimus petrus
apostolus confessus est a deo si eum plus
aliis diligeret non i ausus dicere in suis
ego amo te plus hijs sed separata et simpli-
citer vere dicit tu scis quia amo
te. Sed et apostolus dicit sicut beda i omelia
de vigilia hodierni. Eno quidem quia perpetuum
in melius nosse i tegro corde diligo
quantum vero te alij diligunt non quidem igno-
tum. Sed isti ... nota eius cautela
confessionis ait beda ... perfecto et isti
more loquendi sed et cogitationes [illegible]
eius ex quo discamus nos de nostre puri-
tate conscientie presumere, nunc temere de fra-
tris conscientie occultis iudicare, i dubijs
maxime rebus, et que quomodo vel neces-
sitate gerantur ... Nam de
apostolis sumus et variabiles non solum per parte
sed et propter iudicia ut corrigantur
hec ... dicente domino matthei 18 Si peccaverit
in te frater tuus increpa illum et si penitue-
rit dimitte illi. Ambigua autem corde
gesta que i quibuslibet parte [illegible] pri-
dimus ... [illegible] usque
veniat nadus apostolus Nolite ante tempus iudi-
care quo ad usque veniat dominus qui illuminabit
abscondita tenebrarum, et manifestabit con-
silia cordium. Sicut ipse petrus ... e-
ro i hac domi i rogarde causis
videndo cohibebat ... se
pride timuerit eius passione plus sibi
constancie tribuisse quam haberet, spondendo
se esse paratum et in carcerem et in mortem
ire ... [illegible]
periculo ... [illegible]
sumpsit aliquid ... Instructus ergo periculo
post causis loquitur domino quid tam de di-
ceret hinc conscientie statum melius nosse
quod ipse ... [illegible] nosse suffi-
ceret. De fratrum ... cordis occultis [illegible]
... [illegible]
nos ... conscientie nos
... ut de cetero ... non al-

teris conscias scientem ... [illegible]
[illegible] sic presentemus ne ... [illegible]
... audiamus a domino ... [illegible]
nato. Sicut vides festum i corde fra-
tri ... presente qui hic docuit dominus noster
ihesu christo i secula benedictus Amen

94

Dominica quinta

Levate oculos vestros [illegible] luce
[illegible] volens mundum et eos
qui in tenebris et umbra mortis sedent
usque parte illustrare ac non sapientes sic
eos erudire, huius operis elegit cooperato-
res homines illiteratos et simplices, mundo
despectos, sibi propositos, ut fides sit
apostolus ait i corinthios 2 non i persuasibilibus
humane sapientie verbis, sed i doctrina spiritus
divulgaretur. Et sic ipse eadem doctrina
sit huius ... ita et illi i doctrina
te dei predicatores multos collegerit
spiritum. Contra ad phariseos qui et ipsi
i sua predicabat sapientia sicut i nocte la-
borantes nichil ceperunt. Elegit ac
piscatores, qui et piscationis opus mul-
tum ... conformitate ad opus predicatoris
ut sic ... et consuetudine opus esset illis
et suis posteris ... vel
manuductionis i opus predicationis
... sub eadem metaphora ad ... hieremias
di ... 16 Ego mitto piscatores mul-
tos et piscabuntur eos. Sic et hic ...
similitudine et arte piscationis con-
... predicatorum dicens laxate re-
tia vestra i capturam ... Nunc ma-
... et clamet ... [illegible]
doctrine ... hoc magni piscatoris
nostri ... festum agimus ... laxationis
de hoc ... dicendum. Ex eius doc-
trina elicimus ... populo et ... predicatoribus
[illegible]

corde vago. Id est diligere ut non cum pa-
tiuntur mentis intendimus semel cum exterio-
ribus occupentur. Verumptamen alibi admo-
net et alibi dicit. Docendo iterum
per angustam portam. Angusta porta
est verum predicatoris quam non ingreditur
nisi qui contendit desiderio se, et gibbi car-
nalia deponit. Hic quod per homines presu-
ras ad aliquid tendit prius ab omnibus
se exoneret. Non possumus servire
deo et mammone, mundo et celo. luce 12
¶ Pro predicatoribus altam et huiusmodi
docet et quod cum opus predicationis
quam in opere, quod post, prius separant
a terra ut a grege distet vita pastoris.
Ascendit in montem etc. Illaret cena can-
te exaltando ne querat se sedentes in
sua sapientia quia est nox et tenebre. Ne
per vanam cupiditatem laudem impediret.
Si lux que in te est tenebre sunt ipse deus
quomodo multa. Ut opere ut primum pusillus
a terra demum ecclesie ducat in altum
per fundamentum sanctorum secundum beda. Neque
in se confidentes a sua sapientia sed in verbo christi
laxent non suam sed christi proferentes
sententias. Tertio redeat ad se post post
fructum cognoscentes et sua parva et emen-
dantes primum se ubi verum predicationis
eos tetigit etiam si fructus sequitur nichil
sibi attribuat sed omnia convenientes
pure deum sequentur, omnes in deo honorem
referentes, scientes quod omne donum optimum
etc. Iacobi primo. ¶ Illarare etc.
Huius verum depinx per apostolus ambulans
in terris dixit et postea ascensionem omnibus
suis piscatoribus et ceteris doctoribus
dicit dominus ad opus suum ut electione vel
inspiratione omnia mittit. Siquidem
ut dicitur Alcuinus postquam dominus noster Iesus Christus
ipse martinus, ille magnus fuit pis-
cator nedum in vita verum et post mortem
miracula, quibus quos primus vix constrinxit
postea confirmaverat signis et more
alium per converti translationis eius festum
sic vocata. ¶ Trina legimus beati
martini translacionem non sine mira-
culis quas omnes thuronici festivis laudibus
commemorant. Nos ad hoc sit applic-
atum. Prima fuit in hoc 4 Julii. Anno 482
post obitum a beato perpetuo archiepiscopo thu-
ronensi presentibus episcopis et abbatibus etc.
Alia sicut perpetuus sic odo scribit p-
rior ex auro et argento composito sar-
cophago etc. Secunda quod non communis translatio
sed magis circumductio dicitur potest facta
ut beatus Odo primus cluniacensium abbas
dicit hastingus danus etc. Anno domini
887 secundum quosdam 12 idus maii quo tempore
martinus. Tertia fuit et post tria lustra
vel 14 annis dux Rollo et alios primos
vastasset thuronum opacitum misit
qui impedimenta inundatione carum et ligeris
civitatem adire non potuit sed magis
monasterium sancti martini cum 116
monachos omnibus fugientes abbatem cum
eis invadunt etc. Abbas extraxit
nove herbergus etc. Post sex menses
timentes de corpore martini mittunt
cum abbate et pueris eius, duodecim cano-
nicis ac 12 servitoribus ducunt primo
aurelianum deinde tabulam hic al-
tisiodorum ubi beatus germanus olim
claruit, obviis episcopo cum clero et populo
honorifice acceptus transferuntur.
¶ Ibi multiplicantur signa in curis clau-
dis febricitantibus audiens lepros pa-
ralitici, mutis dico pluribus, dysentericis curavit
per offertorium sedatur per leprosum.
¶ Demum reddita pace post 30 annos
thuronum suum corpus repetunt et tandem
mediante Ingelgerio comite et nepote
ducis burgundie redditur advocatur
ab herbeno suo eius qui episcopis summo tempore
et abbates etc. deducitur honorifice
portatum sacrum corpus. Comes Ingelgerius
et Comes altissiodorensis ab utraque parte
tractus sue diocesis omnes portat presentes
et absentes volentes et nolentes. Ibi
de duobus paralitice fugientes volentibus
in villa dehedora. In huius rei testimonium
ab incolis fabricata est ecclesia que capel-
la alba nominatur. Ingrediente in
beato martino fines provincie sue ipsius
omnes sunt ita mire cum tantum vim-
ne arbores tamen naturam floribus et foliis
ornantur 4 idus decembris in omnibus ecclesiis
a dextris et sinistris campane etc. et cerei
maioris duobus sancti martini ecclesiis
sine hominum auxilio sonant accenduntur.
¶ Occurrit obviam suo pastori tota civi-
tas cum episcopis infra scriptis Adalandus
archiepiscopus thuronensis et eius raymon au-
relianensis maynoldus cenomanensis
Bernardus andegavensis episcopus et aliis suf-
fraganeis totius provincie. Abbatibus
baronibus corpus suscepit cum laudibus et
gaudio, cantibus ardentibus etc.

95 Dominica septima

Nisi habundaverit iusticia vestra plus
quam scribarum et phariseorum non in-
trabitis in regnum celorum. Math. v.
Gloria dei perfecta sit opera ut dicit moyses
32. Ideo qui vult deo per bene vivere
vivere te et hunc perfectum esse Unde dicit beatus
dominus Estote et vos perfecti sicut et pater vester
celestis perfectus est. vobis ergo. Perfectio illa
consistit in plena subiectione virium suarum
potencie intellective et affective ut
intellectus fulgeat divinorum mandatorum
cognicione et affectus inflametur divino a-
more. Intellectus possideat veritatem
et in amore sit operacionis assiduitas, quia
ut gregorius ait omelia 30 Operatur magna amor
si est, si vero operari renuit amor non
est. Non tales fuerunt scribarum et phariseorum
iusticia sed deficientes, tum quia ea que voce
docuerunt opere non perfecerunt Unde mathei 23
eis dicitur super cathedram moysi
sederunt scribe et pharisei. Que dicunt facite et non faciunt. Alligant
onera gravia et importabilia et imponunt
in humeros hominum digito autem suo nolunt
movere ea. Tum quia ea opera que faciunt
ad ostentacionem sui faciunt. Unde ibi
dicit dominus Omnia opera sua faciunt ut vi-
deantur ab hominibus, dilatant philate-
ria sua, magnificant fimbrias,
amant primos accubitus in cenis et pri-
mas cathedras in synagogis et salu-
taciones in foro, et vocari ab hominibus
rabbi. Tum eciam quia ea que sic foris
ad sui ostentacionem simulabant, interius non
simulabant, putantes sibi licere servare
odia, rancores et huiusmodi in corde, dum
tamen non offenderent opere. Unde dicit
dominus Lex cohibebat manum non
animum. Propter hoc comparavit eos dominus se-
pulcris mortuorum que foris sunt dealba-
ta et intus omni spurcicia plena. Mathei 23.
Et quia hec iusticia minor fuit et insuf-
ficiens ad salutem, totiens eis re-
inprobatur ut in evangelio hodierno patet. Et tociens
fideles hortatur ne contenti sint in huiusmodi
apparenti operacione iusticia et valde dicens
Nisi iusticia vestra etc. per gratiam. Dicunt ma-
gistri Primo tractabitur evangelium historice et se-
cundum moralem declarabitur eius sensus. Primo continu-
abitur materia de ignorancia. Secundum
tractatur. Quinto dicitur vobis etc. Unde su-
mitur ex fonte anni precedentis. Nisi

[margin] dominica vi

iusticia vestra habundaverit etc. Si
iusticia phariseorum qui intellexe-

runt agenda quia et alios docuerunt non
sufficeret ad ingressum regni, quanto magis
illis deficiunt qui ignorantes ea que eis in-
cumbunt facienda et opere deficiunt, et sic in
cognicione. Unde teste ysidoro 2 libro de summo bo-
no in primum est scire studium sequitur deinde
honestate vite in moribus operi. Unde
at ignorancia oritur ea audistis, restat
nunc declarare quomodo huiusmodi ignorancia
que crassa vocatur, habeat se ad culpam.
Et sicut ex superdictis patet, peccatum includit
voluntarium, et ceteris paribus eo magis gravat
peccatum quo magis voluntarium, licet eciam
ex aliis peccatum excedat et diminuitur
Ignorancia vero non aliter se habet ad peccatum
nisi inquantum se habet ad voluntarium ut
vult thomas prima secunde q. 76 et per 3 ethicorum. Ideo quod
omnis ignorancia non causat voluntarium
vel involuntarium omnino accidit peccato
ita ut nec aggravat nec excusat, qualis est
ignorancia que actus alicuius nescit esse peccatum
quem tamen nichilominus perpetraret, quia eciam
si sciret fore peccatum, ut si quis in die ieiunii
ieiunium solveret, nesciens hanc diem fore
diem abstinencie, quod tamen nichilominus solveret
licet sciret in eo preceptum ecclesie preceptum fore
ieiunandum. Hec ignorancia vocatur
quidam concomitantem. Ignorancia
vero que est causa peccati, puta qua per notitiam
prohibicionis vel precepti commota non pec-
caret. Unde est causa peccati, sicut quod tollit
nauta de navi causa peccati vel periclitacionis
navis quia removens prohibebat periclitacionem
puta nauclerus, ignorancia removet
scientiam que prohiberet actum peccati. Talis ignorancia
[illegible], si sit affectata, ut quia quis
vult ignorare ut liberius peccet, non
non tollit voluntarium et peccatum, immo
magis auget, et ideo dicitur est peccatum aggra-
vat. Si vero non sit affectata
sed crassa aut supina de quibus nunc agitur
nec omnino tollit voluntarium quantum ad actum
peccati, ita ut sit ignorancia que tollit
usum rationis et facit actus non volun-
tarios ut in amentibus et ebriis a ratione
alienatis omnino excusat actum sequentem. Si
sit ignorancia a peccato, eo quod fuit peccatum
omnino non voluntarium, licet eciam hoc per suam
culpam huiusmodi ignoranciam incidisset.
Et licet ipsa ignorancia sibi imputetur
ad peccatum pro eo quod eam non cavisset cum
potuit et tenebatur, et de hoc alibi

dum de ebrietate occurrat sermo. Si vero
non omnino tollit voluntarium, et tamen est simpliciter
voluntarium, non excusat in toto, ut si
actus ille non sit peccatum, sed a tanto quod sit
minus grave peccatum, ut si quis in vigilia
qua abstinendum comedat carnes, nesci-
ens esse vigiliam, quia volens neglexit
sermonem ubi hoc populo pronunciari solent,
peccat quidem mortaliter volens comedendo
contra mandatum ecclesie quod scire tenetur, non
tamen tantum peccat quantum si sciret mandatum
et nihilominus comederet. Ubi enim maior
sive intensior est voluntas, tanta utique
contra mandatum ecclesie cognitum eam non ob-
servaret, minor autem voluntas in eo qui nisi
ignoraret non peccaret. Verum ergo igno-
rantia ubi minuit voluntarium minuit
peccatum, non tollit, ideo quia manet mortale.
De hoc etiam loquitur Augustinus ad Valentinum
de libero arbitrio: Ignorantia inquit que non est eorum
qui scire nolunt, sed qui tamquam simpliciter nesciunt,
nullum sic excusat ut eterno igne non
ardeat, sed forte ut minus ardeat.
Et Crisostomus super Matheum: Non per se ex-
cusatio damnacionis ignorantia, vel illa
que fuit inveniendi facultas, sed successit
querendi voluntas. Hugo etiam in mora-
libus VI ait: Quamvis ea que dei sunt sapiunt
a deo sapiuntur, et qui ea que dei sunt nesci-
unt a deo nesciuntur, Paulo attestante
qui ait: Ignorans ignorabitur, 1 Cor. 14.
Et beatus Bernardus in epistola: Multa nesciuntur
aut sciendi incuria aut discendi desidia aut
verecundia inquirendi, et quidem huiusmodi
ignorantia non habet excusationem. Verum-
tamen quia huiusmodi ignorantia a tanto excusat
ad eam sufficiendam ut pro minus sicut ut
minus vigiles ad expellendam, quia et si
aliquid minuit, tamen non liberat a dam-
nacione. Stultissimus videtur qui cum
mortem et tormenta fugere posset negligit
et de gravi morte aut tormentis sollici-
tatur. Item et si peccata per huiusmodi igno-
rantiam non sint gravissima, tamen inter
graviora peccata sunt periculosiora eo quod
ipsa ignorantia plurium malorum
est principium. Item quia huiusmodi peccata dif-
ficulter dimittuntur. De primo loquitur Isi-
dorus libro 2° Soliloquiorum: Nichil inquit stul-
ticia peius. Nichil insipientia deterius.
Ignorantia mater errorum est. Ignorantia
viciorum est nutrix. Peccatum per ignorantiam

magis prevalet. Ignorantia enim quid sit
dignum culpa non sentit. Ignorantia
nec quid debeat agnoscit. Imperitia
namque multum peccat. Insipiens assidue
peccat. Indoctus facile decipitur.
Stultus in vicia cito dilabitur. Cum
vero subingit quia noxia non vi-
tamus nisi per sapientiam. Prudens cito de-
prehendit insidias, celeriter agnoscit
errores, quia omnia prudenter examinat.
Et sicut sedulum bonum est scire que cura-
verat, Ita miserum nescire quo tendas.
Hinc Propheta lapsum humani generis quo
de paradiso, dum tenere nimis celi domes-
ticus domini, fratrum suorum spiritum et celes-
tium consortes dominum, lapsus est in regione
longinqua immemorem filius factus est
ignorantie. Tamquam lapsus huiusmodi causas de-
scribit dicens: Homo cum in honore esset non
intellexit, comparatus est iumentis insipientibus
et similis factus est illis. Ps. Cuius verba per longum
pertractat beatus Bernardus sermone 36 super Cantica et
sermone 39 ait: Ignorantia dei et desperatio
et presumptio quod sint peccata gravissima quia
in spiritum sanctum perhibentur. Et subdit: Ego
dico omnes ignorare deum qui nolunt converti
ad eum. Certe brevi vero omnino conversi a
deo. Causa enim ignorantia dei. Cui etiam
alludit philosophus 3 ethicorum: Omnis malus igno-
rans. Propter quod beatus Ambrosius ait super
epistolam ad Romanos: Maxime ignorabat
quia benignitas dei ad penitentiam te expec-
tat. Qui ignorat gravissime peccat.
Ideo gravissime quia gravissimorum peccatorum
radix est ignorantia. Item ad huiusmodi
peccata per ignorantiam commissa difficulter
dimittuntur, ex eo maxime quia tollit
in nobis dispositionem necessariam ad peccatorum re-
missionem consistentem. Requiritur enim in nobis
peccati detestatio ac displicentia. Et hec
presupponit cognitionem peccati. Quidem enim non
cognoscitur ut peccatum ut dei offensi-
vum, quomodo ut tale displicebit? De
quo Crisostomus omelia 2 super Matheum ita dicit:
Dum non quia peccaverunt agnoscunt, quomodo
a peccatis recedent? Dum se ipsos culpa-
bunt? Dum esse emendare conabuntur?
Et beatus Gregorius in omelia super Ezechielem ait quod
graviores culpe sunt que sub ducta spe-
cie virtutis imitantur, quia ipsas agnosci-
te animus in confessione deserit, atque ad

Ignorantia quo et quando sit peccatum

Graviora peccata committuntur ex ignorantia quam passione

pnãz rhet. iste vo no potest i pena
meretur no hunt hat, stemã elevat
dñ sturreb putamur Ita proposito
qd ad dimissionez peti, nung qm e
perpetuat ex passione q ex ignorantia
qm peccatum co ipo et agun offendit z
ad penaz rhet, no sr dimissio per
ignorantia. Reui deniqz estimare
qd malum sit humoi ignorantie, considerz
qd bonum e sapia, z estimare pond
ignorantie maliciã, q qr pmat sapiaz
tute eil malicie quiete bonitatis est
sapia, dz q at bonitate no e pmat b
ontrate quã no pont malicia qr sole
speciosior z lum ppata invenitur prior
q q qsqz avertit suã auditum erit
oro eis exeratbl apud dnm, qd
corda mea possedit no habitabit
Inob sps dei. Qui qº at no habitat
sps xpi, h'no e eis Et q xpi mebz
no e ad celos ascendere quõ poterit d
in neo ascendit i celu nisi q descendit
De celo filius homis q e i celo. Toller
qz ignorantia discrecionez oibus i via
dni pgdi volentibus sunt necessaria
q dn negligit, totum medium tollit
Ez de hoc dicet tñ de errore qsrie tractabimus.
Et h'no sufficiunt ad
ostendendum q dapnosa nob sit ignorantia
addantur q exª ex scriptura Cuncta nã qz
fuit tã i duracioe pharaonis q
noluit dimitte ppltm donec cu oibus
suis i mari absorberetur d ignorantia
sunt dno dei ostenditur Sicut aut Exodi 4
Nescio dnm z ipse no dimittã.
Quis deinqz dn dura corrupcione
pdicit, q satis cad ut tota eoz i de
sertu odigebatur, civitates igne
succendentur, regionem eoz coram eis
alieni devastaturi erat, tãz sic
ostinavit ad finis sit Cognovit bos
possessorem suum z asinus presepe dni
sui, isrl aut me no cognovit z pplus
meus no itellexit Cum qro e isc 8
Milius i celo cognovit tps suum turtur
yrudo z cyconia custodierunt tpus
adventus sui, pplus at meus indicium dni
no cognovit. Iterum deinqz qd sal
manazar transtulit i samariam a
leonibus occisi sut eo q lĩna dei terre
ignorabant 4 Re 17 Quis dei qz ro
i die palmaz vltaz z abhorabi
lem destructionis ihrlm sit z in
deorum cu lacrimis pdixisset, causz expsist
ignorantiã cu addidit eo q no cogno-
veris tps visitacionis tue luce 19
Audite denuo vocem miserabilem
dapnatoz, penaz agentium z p angustia
spus gemencium Ergo erravimus a
via veritatis z iusticie lux no luxit nobis
z sol itelligencie no e ortus nob. lassati
sumus i via iniquitatis z pdicionis, Ambula-
vimus vias difficiles, via at dni ignora
vimus Sapie 5. Refert ad idem parabola
de divite epulone volente sibi a tormento
q ipe paciebatur persuad, mitte igit lazaru
ut testificetur illis ic luc 16 sciens q ignorantia
q eu ut radix i penã i duxit et fribus
eius occasio fuit dapnacionis. Cetera
mille talia scripture tradunt q pmitto
brevitas no cogit qsdeo hortatur aptls
Eph 4 testificor i dno ut iã no a
bulete sic z gentes ambulant i vanitate
sensus sui, tenebris obscuratum hentes
intellectum alienati a vita dei p ignoran-
ciam q e i ill ppt cecitate cordis ipoz
Recte e ergo summ ut mag diligenciã ex-
pellam ignorantiã z acquiram cognitionez
eoz q sit necessaria ad salutem. Cuneris
quita diligencia teneor quere scienciaz humoi sicut
exercitt possum. Joh Cron i suo tripartito
ce 2 ita dicens. Ad h' prep decalogi z
pari roe quequ necia e scire ad salutem
itelligenda, tenetur qlibz prout est palam — hat pp h'a dd q tat
diligentiã appone q qsuaroe vite spualis — prbus mandatoz di
qd p vite corporalis sustentacioe ponet z — sciaz perijt ac p ti
eo maiorem quo i melior e aia q corpe — ignorancias dimitti
prestancior Ez sicut vbi timet h' diligentia — supplicavit, podicra
q morte et ª pcis fugienda, quare a — vit z insd' sig dato
morte spali ad modum differenda e — q eu oum i petendo op
Qui venera sic s Joh aut Aug dom — none hunt, ignorancie
sit nos amatores vite spalis, mag — expulsionez p iq super
na sanctes diligentiã p ca qsuada — i fusione supplicav d
dn nos i nem tepidi ad petenda accen — sideravit 3 Re 3
denda. Exº e qsidicare q multi ambulant
ad dapnacioez via qua ad ea dilatatur
q pauci ad vitam qm via necio e stricta
Secundo ar sic potuimus necia ad salutem
per humoi suabo, ad quem consulunt copio-
sius. qrs dilatur aaz q vita sit i tellige
itellectus qui oi fidelitate ope adimplere
ut sic iustia nea habundet sup iusti-
ciam phariseoz, sufficiatqz nos pducere
ad regna celoz p dnm nrm ihm xpm
filium q ad patre z spud sco vivit z regnat
deus per omnia secla seclorum Amen

Ignorantia quod malum sit

Ex. de ignorantia

Cum quanta diligencia tenemur ignorantiam expellere

96

Dominica septima

Si dimisero eos ieiunos in domum suam deficient in via. Marci 8.
Verbum domini altissimi et consideratio
dolorum experientia quod humane vite in finitate
deficit, nisi quis foveatur alimento celestis spiritus.
Unde est tria requiruntur vite hominum, aer, pa-
nis et vestimentum, magis vero alimento opus
est ei qui per viam intrat et maxime longam et la-
boriosam. Unde 3 Reg. 19 Helias vir dei ambula-
turus per longam viam angelus domini secundo apparuit
panem et aquam obtulit ac ut comederet
invitavit dicens: Surge et comede, grandis
enim tibi restat via. Qui obediens comedit
et bibit et ambulavit in fortitudine cibi
illius 40 diebus et 40 noctibus usque ad mon-
tem dei Oreb 3 Reg. 19. Est autem via quam beati-
ficandi ambulare oportet longa et laboriosa.
Longa quidem quia terram excedit et omnia elementa,
astra et firmamentum transcendit, donec
pertingat ad thronum altissimi ubi se
declarat, cuius visio beatificat. Sequendum
quod sedet in throno habitat super illos in beatitudine
assumptos et agnus qui in medio throni est re-
get eos et deducet ad fontes vite aque,
Apocalypsis 7. Est et laboriosa quia arta et an-
gusta. Unde per eam ambulare non possunt nisi
violenti fortes et laboriosi. Unde salvator
ait: Contendite intrare per angustam portam,
Luce 13. Quia arta est via que ducit ad vitam,
Matthei 7. Et iterum Regnum celorum vim patitur
et violenti diripiunt illud, Matthei 11. Ad
hanc viam perambulandum validus est, quan-
tum eciam quibus utique pes tedet et anima af-
fecta sit et dilectio alienatur. Confortetur
alioquin deficiet omnino et pervenire non po-
terit quo tendit. Cibum hunc nemo dare potest
nisi dominus vite et mortis Christus salvator, a
quo qui ieiunus recesserit, sine dubio deficiet
ipso teste per thema verba: Si dimisero
eos ieiunos in domum suam deficient
in via. In quibus pro gratia Ave Maria.
Primo notabimus causam huius textus, secundo
ostendetur de ignorancia causa que sit peri-
culosa, tertio quod sit fuganda. Causa
huius verba ut datur. Duo nos
in presenti loco causam istius tanguntur, quod fames
non deserviunt proposito, videlicet labor
et sustinentia sequencium dominum in triduo et
in deserto eorum quia perseveraverant ei adherendo
in deserto. Sequuntur dominum in deserto quia
contemptis dyabolo et pompis eius in lo-

cis solitariis et nimis seculares fratres se famulos spi-
ritui, quia ut Beda ait in omelia dum penitentia
et penitentia et perversas declinantes
ad dominum opere locucione et cogitacione
se convertunt. Triduo dominum sustinent.
Neque enim hoc sine ut sine labore. Nam
qui vivunt in carne non secundum carnem, sed spiri-
tum, carnis tamen apetitus non possunt nisi labora-
do et debellando vincere. Verum qui
ignorat quo vadat et ita quod vadat
dominum enim est ad regnum ire, mitit quidem
laboriosum sed necessarium pervenit, magis
autem deficit. Unde Beda ait: Contra si
sunt predictos in presentis vite via deficiunt
si in sua consciencia sine doctrine sancte pabulo
dimittantur. Cum vero novit quo vadat
et quibus auxiliis perveniat, laborat
quidem eundo, sed sanavit quia procedit
de virtute in virtute ordinate. Ordinis
autem ignorantia ait Bernardus formam per-
turbat meritorum. Exemplum de duobus
volentibus opus cuiusdam artis perficere
quorum alter bene instructus atque exercitatus
est in arte, reliquus autem artem ac labo-
randi modum ignorat, uterque est hic
diuturnus laborare, ut in perficiendo possit
qui alterius artis suffragio facile excedit.
Magnum est quod ambulans volentibus in
predictum ignorancia in via morum
eius et si aliquis dum affecta non fuit
exemptus a toto non a toto, ut dominus
secundus prius. Est igitur presens causa quibus
magis periculosa. Tunc quia ipsa est causa
plurimorum malorum et principium. Tunc quia
peccata per ignoranciam huiusmodi commissa
difficilius remittuntur ut patet ad propria
usque ad. Duo autem secundum potissimum
Audistis quam grandis est media dum
sapiencie ignorancia, qui viatorem laboris
aggravat et deficere in via compellit.
Itaque non aliud fugabimus nisi divine
verbi pabulo a deo refficiamur,
quod roboratis sit quatuor milia septem
panibus a deo fractis et a discipulis
distributis. Unde enim secundum aliud
in voluminis invenire nequimus nisi nos gratia
predictore nostri alimento suo verbi
confirmat ut ait Beda in omelia. Et
quod de dominus ait predictor ut non ces-
sat frangere panem salutiferum

cognoscit, ac per suos dispensat vil-
licos, quo omnis noxia depellitur igno-
rantia, duntaxat ad capiendum spa-
rem, ut desudabetis consideramus
super terram, et gustabimus cibo vite
quod si accidet, ac cibum istum despe-
rumpamus, quero nos ultra esse
poterit excusatio. Apostolus dicit a
Christo stante homines distribuit. Dicemus
demus et ego apostolorum vicem in hoc
predicationis officio, licet in confusione
mea gero, ideo et vos distribue-
mus, ut offerre panem benedictionis
subsistere possitis in via, ne forte mi-
sera unitate ignorantie compulsi
divinum ascendere deserentes in celum regionem
lucis eterne, deficientes redeamus
in egiptum, que locus est insensibilium
tenebrarum. Hoc ergo agamus spiritualiter
quod egerunt corporaliter, quod a domino
sit refertur. // Septem itaque egisse
considerato, postquam dominus eam per triduum
in deserto sustinuerat. Distribue-
runt sicut scriptum. Gratias deo retulerunt
hoc enim per omnia dominum egisse in evange-
lio iam audistis. Cibos a domino frac-
tos ab apostolis appositos acceperunt.
Alii de manibus apostolorum, alii forte
de sportulis in quibus detulerunt
apostoli dominum sumentes ~~manducabant~~
ministrabant, hic tenebat in res-
sidua. Breviter saturati confortati sunt
ad ambulandum, quod saturatos eos
dimisit eos, non dubium quin lau-
dantes et benedicentes dominum, sicut in
alia refectione fecisse apte testa-
tur evangelista Iohannes. Sic et nos agere
oportet, ut domini panis dulcore
1 saciemur. Primum ut certa scientia cog-
nitione sive expedita plenitate sive
commoneamus, hoc facientes. Secun-
2 dum super terram. Pulsemus orationibus
quod Christus dominus deo pro nobis panem
3 fregit, gratias agens. Tertium egit studia
verbi dei, sicut panem qui de manibus
apostolorum sumimus, legamus divine
scripture libros quod sit qui corpus huius
cibum continentes. Audita vel lecta con-
cedo, quod cibum ministremus. Medi-
tatione masticemus memorie in ipse-

rates. Meditatione dei que gustamus et spera-
mus, quod gustus realis est in tractatio et
finis et utilitas omnium prudentium,
sciamus hoc, si intellectu opere diliget
exequimur sciemus enim huius cognitionem et actionem
dei qui magis operatur sine quod. // Dicitur
ubi quoque Crisostomus super matheum in opere perfecto
omelia 2. Et in opere perfecto domini quidem
passibus ita ait: Si velles scripturas
ingredi vedaret, ad quod intelligere ab
omnibus libidinibus et spiritualibus operibus est gratia, nunc
peteres orationibus, nunc quereres in scripturis
nunc pulsares operibus bonis, nunc et
rogares sacerdotes, nunc istos nunc
illos, fieret enim anima sapientior quam tali
meditatione nutriretur. Sed quia non sunt
quod verbum dei non credit, ut promissio
beatitudinis eius desideraret, ut comp-
nationis iudicium formidaret. Hec Crisostomus
// Hec si placet sunt septem panes quibus
anima si refecerit, plene saciatur. Vel si
magis hoc placet quod sequitur ad edificationem
placet notare, panes videlicet cognitionis
spem quam mens refecerit, accipe panes a-
septem cognitionum genera quas primum tradit
scriptura. Docet namque credenda, demon-
strat amanda, ostendit precepta, aperit consilia
prohibet vicia, sperandum promittit,
timenda comminatur. // Cuiusque forte
pisciculos, et hos scriptura exhibet
sicut sunt exempla secundum bedam quod dictos pa-
nes condiunt ac saporosos reddunt.
Nichil enim ei dictis est incredibile
vel difficile commemoraturis, si sciunt verum
exempla, que scriptura predicat commendantur,
qui omnia hec et crediderunt, et opere
perfecerunt. Breviter credenda et agenda
nostra ad dominum pertinendo efficaciter testi-
ficati sunt. Et idem huius pisciculi quod
in amaritudine huius seculi magni utique
maris suam servaverunt dulcedinem
panis sunt, quod panis eorum nutrit sed
in sufficientes ad paradisum, quod ut est
quod agere perfecit in quo non claris pa-
tre exemplis quando agamus adorem
Colligamus hec nunc, ut sequentibus
sermonibus quod dictum sit fragamur et
esui aptetur, prestante domino nostro Ihesu
Christo qui cum patre et spiritu sancto in secula seculorum be-
nedicto. Amen.

Dominica Octava

Non potest arbor bona fructus ma-
los facere, neque arbor mala
fructus bonos facere. Math. vij.
Arbor que primo est fructus excrescere
ex radice ut causali principio potest nostre
operationis. Tale in nobis ut frequentissime
audistis vocatur sive cogitativa potentia, quam vo-
luntas tamquam medio vel demedio presupponit
opera sua sive de cogitando et consentiendo seu et
dictatum iudicando, unde percipiat opera
hec exire recta et munda, sive de fertu
errorum et vane a proprie cogitationis
fructum ex se malum non gignit. Et iuxta
fructus ex hac arbore inchoatur quoque
ex accidentibus causis vinciatur, sic et fructus
naturalis arboris bone, ex aere infecto aut
infecto vel perit. Ut ergo opus perficiatur
in bonitate et principium et medium et finem cau-
te observare oportet. Principium cogitatio sive
dictatio, medium assensus voluntatis sive
electio, finis operis operatio. Quia hec cautis-
sime observat hostis salutis communis, qui
non contentus est in uno insidias ponere operi bono
sed ut Petrus ait. Sicut leo rugiens circuit
de principio scilicet ad medium, de hoc ad finem
sepe rediens ac laqueos suos iterans, querens
quem devoret. j. pet. v. Unde contra quod dicitur primo
vitiare principium per malarum cogitationum
immissionem et instans intentionis corrup-
tionem. Sicut Judas. Iacobus vero ait. Facti sunt
hostes eius in capite eius. Cum tractat
quasi de morte. Ut ait. Cum homini opus
non bonum intenditur, sunt huic adversitates pre-
ab ipso cogitationis exordio principaliter
tationes plenius eam possident quod primo per ini-
tium dominantes tenet. Unde ibi victi
non cedunt sed in via qua opus latere insidias
ponunt, quia a principio bone cogitationis
salutis affectus dissentiat libere voluntatis
Sicut dicitur. In via hac qua ambulabam ab-
sconderunt laqueum mihi. ps. 141. Cum vero
ibi vincitur, callidius finem insidiatur. Sic
unde propheta ait. Ipsi calcaneum meum ob-
servabunt. In calcaneo finis est corporis
per quem designatur finis actionis. Hic dicit
Gregorius. Non omnis qui dicit mihi Domine Domine etc.
Non enim satis est recte cognoscere, ac bona pro-
ponere, ni etiam opus consummatione quod recte cep-
ta sunt finiatur. Verum quod principium vi-
ato nec medium nec finis esse potest laudabile
ideo primo et exacta cura principii operis

mil dare

adhibenda est diligentia, quia principium est
velut arbor. Qua existente mala nulla per-
fectio est in fructu. Sed vi. Sicut palma vel
Non potest arbor etc. Ave maria
Hec verba dictabat evangelium et summarie summa
eius explanabitur. Consumabitur materia
de ignorantie expulsione atque dimissa.
Evangelium. Attendite a falsis prophetis etc.
Circumstantie puncta evangelii. quod comprehendit in
summa. primo et principaliter proponit doctrinam de se-
cunda discretione virtute. Ad hanc ac-
quirendam nos hortatur dicens. Virtus ad re-
et pene sive dampnationis timore. Ad-
ditur et concomitantium mediis dignis.
Doctrina est hec. In omnibus agendis
mediantibus cavendum est diligenter a falsis
prophetis. Falsos prophetas intelligunt, quando-
que sub specie boni ad malum trahunt sive
demoniaca mala suggestione, sive carnis il- pura
lecebrosa inclinatione, sive mundi frau-
dulenta allectione, sive prudentis hominis fal-
lacis seductione. Omnes hii sub appa-
rentia specie boni ac dulcedinis tra-
hunt ad proprium amaritudinem. Nec enim
aliqua posset voluntas ad malum sub specie
boni proponeret, eo quod malum sub ratione
mali eligi non potest. Sed quod bonum est
quod omnia appetunt primo ethicorum. Et dyonisius
iuxta opera aspiciens ad malum. Ex quo
nobilis clarissima doctrina ut scilicet deli-
catus proprius attendere studeamus mali-
ciam eius, tantum turpitudinem que est in proprio et
maculam quam affert quod est pene perpetue
reatus. Si enim per excitationem consuetudine
occurrerent in actu illecebrosi indi-
cogitationes, ac plus ponderaret eius ma-
litia quam annexa delectatio facile dirigeret
voluntas ne consentiret quia aspiciens
semper ad malum eius et ita non eligeret.
Caute ergo attendendum est quod eligatur
ne dum principes suas per veras bonis
apparentia adipiscamur. Crebro ait
seneca in gradibus medicamentis sub specie
occultatur. Et tristia aliquando fronte
aurum et blandum in iminos oculis. Et sub
veste ovina latet intrinsecus lupi ra-
pacis. Ad hoc ipsum hortatur nos
dominus amore virtutis, sive boni fructus
qui est virtus operis. Cum eo quod dicitur non potest
arbor etc. quia ei ubi radix et opus
principium deforme est, quod potest actionum

Sed operis principium intendo
non [illegible] hoc principium recte sic
dictavit sed [illegible]
operatione aliquam exple
ut corporis quo dictare

secundum esse bonum moraliter. Bonum enim secundum Dio-
nisium in 4 de di. no. est ex causa integra, malum
vero ex singularibus defectibus. Non oportet ut deesse ex
omnibus circumstantiis requisitis ad hoc ut
opus sit virtuosum, immo si una circumstantia
defuerit actus erit moraliter malus. Exemplum
de domo perfecta que non dicitur talis nisi quando
omnibus completur, sic ut homo perfectus ab omni
diffamia immunis. Neque vero dicitur et
corporibus sanus si in uno membro tamen fuerit
diffamatus. Hinc est quod Iacobi 2: Qui in uno
offendit factus est omnium reus. Cum enim in
uno offendit perdit iusticiam quam omnia
bona operata tribuunt. Reus ergo est omnium
quia se privat denominatione quam omnia bona
tribuunt etc. et sic omnia alia bona privat
sua denominatione activa. Primum autem
est quietativa actus ad agendum ut omnis
Bro. Secundo ergo hic attende
unum oportet tamen a radice. Hinc Gregorius
in moralibus 18: Tota intus virtute persi-
stendum est. Flumen operis si purum ema-
nat ex fonte cogitationum. Pro causa
suadendum est a materie pulvere orta
cordis, ne hoc quod in actione habemus
ostendit apud semetipsum per visum pra-
ve intentionis inquinat. Hoc ergo con-
sideat bene agere, inutile est enim per vitium
de arbore sine radice extirpare. Adeptum
est persuadere ... pene. Omnis arbor
que non facit fructum bonum excidetur et in
ignem mittetur. Parum esset si fructus rei-
ceretur dum tamen arbor salvaretur. Nunc
autem fructus eius nullus est, et arbor ipsa ex-
cidetur per bene inutile iudicandum et mittetur in
ignem per pene sensibilis perpetuam inflicti-
onem. Et ita quidem fuerunt esse salvatori
dicitur de arbore bonum fructum non faciente
licet etiam ut malum faciat. Sic etiam sub
parabola ficus post tertium annum ad fructum ex-
pectante, ut ferrea ... expressit. Non
enim ficus alium malum, sed nullum fructum at-
tulit, et tamen iussa est excidi Luce 13.
Quid ergo putatis fiet de arbore non por-
tante fructus bonos non faciente, sed pes-
simos et venenosos ubique diffun-
dente per mortem mortalem commissionem
qui sua operatione polluimus loca sacrata
in lupanaria latronum spe-
luncas ac theatra ... Nec
autem quis putet sufficere veram fidem et ver-
tam vie salutis cognitionem, addit Christus

Hoc ad quod opus bonum requiritur quod omnes circumstantie
sint bone

Ad malum autem una circumstantia

Quia non omnis qui dicit Domine Domine ostendendo Christum
et cognoscendo vias eius, nisi etiam voluntatem
eius quam scit novit opere perficiat. Alioquin
incidet in id Luce 12: servus sciens voluntatem domini sui
et non faciens vapulabit multis. Iacobi 4.
Et Luce 12 ... de hoc alibi plenius dicetur.
Et tamen de primo. Cum ad totum evangelium efficit
ad hoc tendit ut diligenter mentem operatio-
num precor attendamus, ne falsorum vincet
phariseorum fermento. Sed quia non melius
quam in lege Dei erudiri facere potedimus
nunc autem videamus quomodo in ipsa erudiri
quicumque valeamus, et quia cognitio Dei
omnibus est necessaria, septem adversarios eius per prius e-
numerandos sunt ad similitudinem corporis
in hiis que a Deo cibari sunt, que sunt in nobis
intrinseci contra propria et contrario impedimentum
distrahendo et inquietando corda nostra, (v[er]stra[n]w[ed]e)
propter quod non possunt esse capaces sapientie divine.
Eadem ipsam sapientie et intellectus non quiescit
nisi super humilem et quietum per spiritum ubi super alia
in stabilitate. Sed est in eo summe quod quod
Deus cibare voluit in isto celebrat super
terra, reddebat per humilitatem sedem. Super
terra per omnium terrenorum calcationem.
Item in gemmam serere volet agere etc.
Et si in quo quid presta prius omnes bonum in parcella
ingo contrahe, vera de hoc amen sicut
mentio prius et de opere. Sed ad hoc perducta
ad tria videndum, quomodo est abire sicut
quod Deus in parabola de semine iacto sub
methaphora docet Luce 8. Ubi ostendit
semen divine sapientie non posse fructifi-
care in terra que est omnibus pervia, que est pet-
rosa, que est spinis et vepribus operta. Cui
concordat in Iob 28: Quis ille sapientia
ubi invenitur, et quis locus intelligentie?
Nescit homo pretium eius, nec invenitur in terra suaviter vi-
ventium. Abissus dicit: non est in me. Mare
loquitur: non est mecum. Ita quod depurum intelli-
gatur per terram que ambulantium pedibus con-
culcatur, et terra suaviter viventium, idem
per terra petrosa et abissus. Idem de spinis
per terra spinosa et mare. Oportet
ergo volentem possidere incomparabilem istam di-
vine sapientie thesaurum primum claudere
agrum cordis sui inordinatis volupta-
tibus, ut non sit apertum ad primum transeun-
tibus et momentaneis delectationibus.
Ille namque tamen aves a dyabolo misse
tollunt quasi rapiunt bonum semen seminatum

Negligentia excludo et sapientiam divinam
introduco terra oportet facere

Quia secundum Gregorium per negligentiam
sacrificium, tamen
negligentia misericordie
peccatorum divina
negligentiam ... vero vero vero etc.

p[ri]o

ita ut omnino consummare non possit. // Sunt
autem voluptates huiusmodi inordinate duplices
corporis scilicet et mentis. Corporis quidem per sensus cor-
poris hauriuntur maxime tactus et gustus
in cibo scilicet potu et venereis. De hiis Salomon
Proverbiorum 20: Qui delectatur in vino et ebrieta-
te non erit sapiens. Et I cor. 2: Animalis
homo non capit ea que sunt spiritus dei. Stultitia
enim est illi. De hoc vide 99 13 mor [illegible] 98.
ita dicit Ieronimus: adhuc huius vite voluptatibus
pascitur, ab eterne sapientie intellectu separatur.
Quia si vere saperet, expulsus ab internis gau-
diis de ea qua cecidit exilii sui cecita-
te lugeret. // Voluptas vero mentis
inordinata curiositas est et vana mentis
occupatio in secularibus scientiis, poetarum
figmentis ac cogitationibus fatuis. Licet
quidem delectant mentem, tamen nimium a vera
sapientia percipienda impediunt. De curiosita-
te quidem patet dominus est. De seculari vero scientia
que appetentes facit apud mundum gloriosos
impediat in acquisitione vere sapientie apostolus per-
tractat I cor. I et 3o. Perdam sapientiam
sapientium et prudentiam prudentium reprobabo. ysa 29
Et ca 3: Si quis inter vos videtur sapiens esse
in hoc seculo, stultus fiat ut sit sapiens.
Sapientia enim huius mundi stultitia est apud
deum. Est autem sapientia mundana qua quis
querit in hoc mundo magnificari honoribus
vel divitiis. Carnis vero que querit caute
et exquisite voluptates corporis. Cum ergo
talibus student inceptores [illegible] ad ca-
piendam scientiam salutarem. De sic secularis
sapientie studentibus loquitur Bernardus super [illegible] de ad-
ventu: Infelices filii Ade, omissis
veris et salutaribus studiis caduca po-
tius et transitoria querunt. Quibus etc. assi-
milabimus homines generationis huius quos
videmus a terrenis et carnalibus consola-
tionibus avelli separarique non posse? Con-
ferto sicut sunt hiis qui submersi
periclitantur in aquis, tenentes ac ap-
prehendentes quecumque primum occurrit in manibus
quecumque sit illud, licet vile et quod omnino pro-
desse non possit, ut sunt radices her-
barum et cetera similia. Sic periclitantur in hoc
mari magno mundi, dum futura
stabilitatis omittunt solida, quibus
apprehensis evadere et salvari possent
animas. Neque enim de vanitate sed de
veritate dicitur: Cognoscetis eam et liberabit
vos etc. De aliis vero figmentis
et poetarum fabulis probat [illegible] 2o metha[illegible]

Voluptates sunt duplices

De scientia mundana etc.

Audiet [illegible] sapiens et des- [illegible] ille et [illegible] illud [illegible] sunt [illegible]

Hec fuit causa quare consuevit audire tam mag-
num probitates spectabilem in cognitione veritatis.
Et Boecius de consolatione philosophie: Neque
oculos tenebris assuetos ad lumen per-
spicue veritatis attollere. Sicut ambo
quod lux in tenebris non illuminat, docens cerat.
Et ita [illegible] experimur quod tam seculares
quam [illegible] qui tribus figmentis et novi-
tatibus aures accommodant, verbum audire
possunt non sine tedio doctrinam salutis,
sed ad audiendum sua fictitia assue-
ta inclinant, in quibus apperiunt affec-
tiones suos mutando, [illegible] sic in vero veritatis
idem Boecius de huiusmodi poeticis figmen-
tis libro primo prosa prima de hiis ait: Hee sunt que in-
fructuosis affectuum spinis uberem
fructibus rationis segetem necant. De
cogitationibus vero fatuis sufficiat ex-
hortatio Senece in proverbiis dicentis:
Cogitationes vagas et velut sompnio
similes in mente non recipies, quibus si
animum tuum oblectaveris, cum omnia
disposueris tristis remanebis. Licet
de primo impedimento quod est voluptas inordi-
nata tam corporis quam mentis. // O- 2
portet 2o volentem pellere ignorantiam
et acquirere scientiam vite de agro cordis eice-
re lapides, id est vitiorum duritiem, quam manen-
tibus in eo profundior tenebrarum abissus fiunt
que negant lumen comprehendere veritatis. Et si
verbis tantum verba veritatis audiant
ita ut auditum compungat, quia tamen humorem
gratie non habent quam reprobabit pro diurna
fructificatione non potest. Sicut semen si vi [illegible] per
compunctionem dum oritur sol male [illegible]
arescit. Unde sapientie primo dicitur: In malivo-
lam animam non introibit sapientia nec habitabit
in corpore subdito peccatis. Et beatus Gregorius ex-
ponens illud Iob: Abissus dicit non est in me,
ait: Quid hoc loco abissi nomine nisi corda hominum
vocantur, que et per lapsum fluida et per duplici-
tatis caliginem tenebrosa. In hac draco qui
est diabolus mittitur ligatus, ut dicitur Apocalypsis 20,
quia religatus a bonorum cordibus apud re-
proborum mentes relaxatus atrocius dominatur.
Licet itaque abissus in quo diabolus fuerat occultus
in se non habet sapientiam dei in quibus operibus
omni. Nota est itaque cor mundare a prima
si habitaculum fieri debeat divine veritatis.
// 3o oportet de agro cordis evellere spinas 3
et vepres, id est curarum temporalium sollicitudines

q̄ tristis deo sc̄i(?) ut eas eadem ortu suf-
ferat. Animus namque temporalium rerum curis
deditus, sic commissione qui mare fluc-
tuat. Mare autem loco sapientie non est, quem mem-
oratus exponens ggg. Sedo inquit mare nomine
ubi secularium meum amara inquietu-
do signatur, q̄ dum procellosis actionum mo-
tibus quatitur, ab interne sapientie quiete atque
stabilitate discedit etc. Hec etiam in eo
dns significauit dum suscitaturus princi-
pis filiam non nisi eiecta prius turba, ma-
num eius tenuit ac resurgere fecit.
math. 9. c. quia nisi a secretioribus cordis
expellatur prius importuna secularium mul-
titudo curarum, anima que intus iacet sine
cognitione salutari qui mortua ad scien-
tiam salutis non resurgit, quia dum se per innumeras
desideriorum curas spargit, ad considera-
tionem sui sese nullatenus colligit.
Vnde scitur nullus eam plane recipit
nisi q̄ se abstrahens ab omni actionum car-
nalium fluctuatione concedit. Hinc
eccl. 38 di. Sapiam scribe in tempore va-
cuitatis, et qui minorat actu, sapiet
eam. Et ideo ait propheta Vacate et vi-
dete quoniam ego sum deus. Ratio autem
predictorum ex eo videtur esse, quia sicut anima
nostra sicut philosophus dicit anima est tamquam ta-
bula in qua nichil depictum, sed depingibilis
in diversis coloribus, unde quanto sit cape non vi-
detur depicta variis generibus terrenis colore
et desideriorum carnalis non videtur colore
sapientie nisi prius q̄ dicta sunt deleantur inscri-
bi etc. Vnde ggg. et moralium 39. Nos inquit
uno contuitu lucem et tenebras intueri non
possumus, quia cum in tenebris oculus figitur
lux fugatur, et cum ad lucem se corrus-
cationem vertit, tenebrarum umbra
discedit. Sed diceres forte. Corpora-
lium cura huius corporis necessitas et sta-
tus decentia exigit. Oportet enim propter
necessitatibus, atque cura quae est commis-
sione vel cura, puta uxoris filiorum
familie susceptum non teneret, sic
apostolus ait. Et enim suorum curam non habet
fidem negauit et est infideli deterior
1 thi. 5. Dico quod duplex cura aliud est ne-
cessitati sui et suorum prouidere, et aliud
superfluis curis inseruire. Item aliud
est primum adherere deo, et mundo propter
deum. Et aliud primum mundo inherere
et deo non seruire nisi quasi ex latere.

Et iterum aliud est temporalium regnum se ingerere
ac eam toto desiderio ambire, et aliud
huiusmodi oblatam tamquam imposita sarcina pro
obedientia patienter sustinere. Item aliud etiam non
modica cura sufficit, voluptas autem
magna exigit. Seneca. Quare domine nimis
contenta est ut dicit hoc. Vbi denique temporalium
cura et propter deum assumitur, et in deum ordi-
natur, non surgit inde importunitas et inquie-
tudo que sapientiam dei excludit, sed ibi
est pax magis tranquillitas sed ordo
q̄ temporalia ordinantur in eternam, et non est
ibi occasionis multiplicitas, ubi est fi-
nis unitas. Talis primo querunt regnum
dei, id est principaliter, cetera non nisi quantum
sufficiunt et iuuant ad ipsum regnum ac-
quirendum. Vbi autem principaliter terrena
queruntur, ibi omnis multiplicitas oritur
ac discordia, et per consequens pax nulla et
neque dei sapientia etc. Tales fuere abraham
joseph, moyses, dauid, et ceteri summi
amici dei, qui cum sapientia vite vixerunt
temporalia quibus cura regendis se non inge-
sserunt sed a deo electi pro obedientia tamquam
sarcinam tulerunt etc. Nunc igitur karissimi
qui tristis mundus et concupiscentia eius, resoluemus(?)
dum est corpus in mentis(?), cui nunc seruimus
tota cum pietate. Et nunc quod est quod restat
magis pro eternis quam temporalibus laboremus.
Moderate comparationes, et pro eo sollici-
tamur quo perueniamus vias vite deligere
quere, seueritas mortis dissoluite, ne
si semitam iustitie cognoscere negligite
pro quibus vel eam ambulare valeamus, sus-
cipiat nos via lata ducens in perdi-
tionem ubi arbor mala a vita excisa
traditur perpetuis ignibus comburenda.
A qua nos custodiat christus ihesus cum patre
et spiritu sancto in secula benedictus. Amen

Aque mota non reddit ymaginem intuentis

vide

98

Dominica Nona

Filii huius seculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt Luce 16
Verba ista comprehendunt quam de culpa-
bili ignorantia divine legis et eius non
observancia predictus tollit dubium, et
quod omnes nos posse pro temporali periculo vel bono
vitando vel acquirendo quam pro eterno imprudenter
negamus. Unde dicit Seneca et quod deducit Augustinus
omnes enim sunt solliciti in hac vita. Morte cur-
rimus omnes homines timent, mortem autem pauci.
Pro morte currimus quia sit dumtaxat ventura est
currunt omnes ne veniat, unde et quis laborat
ne moriatur homo moriturus, et non laborat
ne peccet homo in eternum victurus, et cum labo-
rat ne moriatur, sine causa laborat. Id enim agit
ut mulcum mors differatur, non ut evi-
tetur. Si autem peccare nolit, non laborabit
et vivet in eternum. O si possemus excitare
homines mortuos, et cum ipsis pariter excitare
ut tales essemus amatores vite permanentis
quales sunt homines amatores vite fugientis.
Quid non facit homo sub mortis periculo con-
stitutus, gladio imminente cervicibus, quid non
quilibet prodidit ne feriatur? Et post proditionem
fortassis percussus est. Quis non ut vivat
quicquid perdere voluit ut vivat, eligens
vitam mendicare, quam celerem mortem?
Cui dictum est naviga ne moriaris, et
distulit? Cui dictum est labora ne mori-
aris, et piger fuit? Leviora deus iubet
ut in eternum vivamus, et obedire negli-
gimus. Non tibi deus dicit Proice omnia que habes
ut vivas exiguo tempore in labore sollicitus.
Sed da pauperi unde habes, ut vivas semper
sine labore securus. Arguunt nos a-
matores vite temporalis, quam nec cum volunt
nec quamdiu volunt habent, et nos invicem non
arguimus tam pigri tam tepidi ad ac-
quirendam vitam eternam, quam si voluerimus
habebimus, cum habuerimus non amittemus.
Hanc autem mortem quam timemus etiam si no-
luerimus habebimus. Hec Augustinus. Expedit ergo
nos ipsos excitare ut non minori sollicitudine
vigilemus pro eternis quam nos ipsos et alios
pro temporalibus cernimus laborare. Aliquantulum ad
Rectitudinem nostram in presenti et confusionem au-
diemus dominum nostram comparacionem re-
pellentem Filii huius seculi prudenciores
etc. Pro qua Ave Maria. ¶ Cum domi-
nica propria in predicacione pluvia non potera

quam hic concepi vobis adiuvare, ne iterum longa
enarracione remoratus expone quod in prologis
vestris vos audivisse confido, recitato euangelii
summario textu cum brevissima exhortacione
statim ad sermonem me [illegible] dimisse
me quidem Euangelium et hec dominica [illegible]
secunda habet hoc tempus. ¶ Hoc quod de eius
de villico iniquitatis dicitur videtur per dicta sin-
gulos pene a [illegible] maxime ad seculi
huius filios agitari. Sed modicum aut nichil
sibi competit a filiis lucis, id est hominibus qui
sunt filii lucis. Propterea etiam
bonis, quia videmus futurorum pro-
videncia, quod hic acquiri valeat dili-
gentissime conquirunt, pro se et pro aliis. Pro-
curant luscrare, ut vel in remotis par-
tibus quam domi non valent in forman dili-
gant naturali industria laborant noctes
sepe ymaginando in propriis dormire
ut modos acquirendi temporalia inveniant
ac futuris periculis occurrant. Pectus
vero ebetes et pigri sumus. Nec viam
ad ea sic laboramus ut agnitam am-
bulamus. Videmus quidem ad hec quod doctores et pre-
ceptores legis divine huius eorum observan-
cia exterius sed pauci admodum sunt qui
preceptorum vel saltem hoc tenore norunt,
pauciores qui vere eorum intellectum
deprehendunt, ac de humanis artibus
iudicare quod sunt conformes preceptis vel
difformes, vere plura se comparare non
posse meminit, quod prolixa et intrica-
ta negocia memorie commendat.
Et ad ista solum naturale ingenium, ad
ista vero ipsum naturale ingenium gratia adiu-
tum suffragatur, ibi verum est quod docet
hic non est summis parcendum. Sed de
causa defectum est negligencia nostra qua reperi-
ad divina gignunt sic lamentatur Boe-
cius 8. de consolacione hominem quam miseros huma-
nitate genio abduxit ignorancia.
Non aurum in viridi arbore queritis, nec vite
gemmas carpitis et cetera. Sed quod iam late-
at quod cupiunt bonum, nescientes terras sub-
eunt. Et quod stellifero transabiit po-
lo, tellure dimersi petunt. Nos
autem vobis domine admoniti veram divine
legis prudenciam acquirere satagamus
per quam deum rogo solum potimus et adipisci
possimus pervenire, ut sic in via dei tanquam
veri filii lucis sapienciores simus in

[illegible]

Morte temporale multi laborant evadere sed non
morte eterna

luis sch' in ignorancie sua Et hij de po
¶ Hec autem cognicio quod accipi possit
ex° eorum qui dum mala paciencia-
uit nobis figuratur Septem sed de qui-
nones numerede esse etc ut B ...
usque in fine

99 ¶ Dominica decima

Nunc autem abscondita sunt ab oculis
tuis luce 19 ¶ Flens pietate
et misericordie qui non arescit vi-
dens civitatem peccatorum in suis delictis
in pace exultantem, flevit super eam
quia in semper nunc flevit et nunc
iuste civitas, quia sicut omne ...
... in ea hodie et omne scribit
Ecce quod prius suis actibus ad eternam
reddit et exultans deflendum vero fre-
quenter modo plangunt et videt ¶ Cum
aut priores in prosperis vita agentes
semper non deflet non est, quia experiat
eos prosperitas pueri, et in ea quae ventura
sunt prospiciendo minime sciunt qualiter
sic testatur Boecius et de consol' ... ¶ Illa
igitur medicina spe bonorum mentes
fruentem ligat, vetera sinens et sui
se ignara ¶ Et Cirillus li° p° appol
c /A aut ¶ Certa quidem lux dierum qui
volant, mutabilium prosperitas est
¶ Vnde sicut ... tunc ne lux ... in te-
nebras, et nox dieri continuo suc-
succedat eidem ideo non expaverat
Jerosolimite, quod prius in providere
in thesauro bonis, ut nunc esset in eis fu-
turo qui sic metit prudencia progno-
¶ Hec ... a ... let'a
que ventura mala ... ab oculis eorum
in prudentibus sunt abscondita ...
xpi ... eis ¶ Nunc autem abscon-
dita sunt etc per gra ¶ Hec maria
p° ... ad ... ex-
hortacione ¶ 1° dicitur de non ...
notitia eorum salutarium quae nunc abscon-
dita sunt ab oculis nostris ¶ ... ¶ Cum
... quaeret ... etc ¶ ¶ Ex ...
... qui ... defle-
uit tam miserabile ... fuit
fuit, ut si eam narrare velle per sin-
gula, sufficere non possem, quia et

vos lacrimantibus oculis deflerent dudum
prescita ¶ Neque hec flagella in tribus
audiunt sicut dicit Josephus in prologo li p°
de iudaico bello. Bellum inquit quod ad
populo romano gessere iudei, omnium maximum
quae nostra etas vidit quaeque auditu pre-
ponunt civitates in civitatibus, gentes vel
commisisse in gentibus ¶ Cuius etiam lacrimis
tante civitatis deplorarem ac custodem
quae ut idem scribit li 6 de iudaico bel-
lo c ult°, cincta erat muro habens
stadia 33 uno minus ¶ Cuius tantam hominum
stragem cogitare potest, quae mediam a pes-
tilentia, fame et inimicis, sed quod lamenta-
bilius est ab amicis a propriis parentibus
filii a matribus, ymo propriis in fluctibus
vulneribus paciebantur ¶ Deus enim quae
dampnaverat populum ait Josephus
omnem viam salutis ad interitum converterat
¶ A toto enim regionibus ut idem ait li° 6°
circa medium ad azimorum diem festum — Exo 23 et 34, Deut 16 ter in anno omne masculinum apparere debuit coram domino
congregati bello subito conclusi sunt, ut
primo quidem illis pestifera lues ex loci an-
gustia nasceretur ¶ Deinde cito fames
... ex
... ubi ... fuerat
eodem ibidem teste vigesies centena
milia et septingenta milia exceptis
alienigenis et hiis quibus non licuit sa-
crificia participare sed suis lege immundis
¶ Ex populo itaque plurimum peste et fa-
me perierunt, ita ut vix eis facultas — li 6 iudaici belli circa finem
exeundi et omnis spes salutis adempta
est, aucta igitur fame conclusa civi-
tate plena erat mulieribus expiran-
tibus atque infantibus ¶ Plateae autem
angusta senibus mortuis, adolescen-
tes autem et iuvenes turgidi, velut
umbre mortuorum per publicum volita-
bant, et ubicunque casus occupaverat
decidebant ¶ Sepelire autem funera sua
neque poterant per laborem et eos quibus adhuc
vis superat pigebat propter multitudinem
mortuorum, et quod de se ipsis erat incer-
tum ¶ Itaque super eos quos sepeliebant multi mo-
riebantur, multi vivi ad sepulcra
properabant ¶ Neque luctus in illis calami-
tatibus neque fletus erant, sed fames supera-
bat affectum, quia tacita erat et oculorum
rimarentur, bonorum veteres famem ali-
menta ... sterco in collecta, et

quod ne vel sic intollerabile fuerat, cibus erat
Sedicio eciam inter symonem et johannem orta
plurimos civium peremit. Transfugi ad
romanos dum per longam famem cibum sume-
rent pre nimietate in confecta mortui sunt. Cete-
rorum vero fugitivorum una nocte 2000 ven-
tres scissi sunt ab arabibus et syris propter au-
rum quod suspicabantur eos glutivisse pro eo
quod unum viderant de fimo ventris sui au-
reos collegisse. Sediciosi eciam in civitate
omnem scrutabantur ita ut nec mortuis et fe-
tentibus cadaveribus pepercerent. Plurimi quoque
plus 2000 in una nocte sunt in cisternis propter suis vul-
neribus. alii alterius occidisse ut famem
alios corrumperet, tandem cum mortuorum
odorem ferre non possent compulsi sunt sumpto
publico mortuos sepelire, ad quod cum non
sufficiebant in valles eos muris precipita-
bant atque valles cadaveribus replebant.
Ita ut titus hec videns ingemeret et extensis
manibus deum testabatur factum illud non
suum. Ex civitate deinde quod die aprilis usque
ad kalendas Julias inde xi ebd ebd 115800.
elata sunt cadavera per portam unam que
annius eleazar filius credita sibi custo-
diebat. per alias vero 600000 eiecta sunt,
aliorum vero numerus minime potuit comprehendi
quia in maximis edibus cadavera congesta pau-
peres portare non sufferebant, ut tunc ad-
fuit ibi sepelire quod elatos ex oppido perire
Quod hec omnia latronibus et tyrannis in prima sedi-
cione fouentes sibi ipsis duriores omnibus
hiis cladibus emolliri non poterant
ut pace cum romanis inita salutis se suisque
omnibus civitatem traderent quam nullo
pacto se fugere posse cognoverunt donec
capta civitate omnes interirent. Erat namque
captivorum numerus ut in 1° li° dicit Josephus
97000 quorum maiores xvii annis miserunt
ad egiptum operibus deputandis, plurimos
ad titus dono dedit per provincias in specta-
culis ferro et bestiis consumendos. Infra vero
18 annum vendebantur. Mortuorum vero
numerus per omne tempus obsidionis fuit 1000000
Hec et multa alia audita horrenda scribit
josephus. Et iustissime quidem penas exsol-
verunt qui sceleribus prius dei filium afflixerunt
Applica si placet. Sed quia forte apcius omnia in
figura contingebant illis, scripta vero sunt ad correctionem
nostram in quos fines seculorum devenerunt 1 cor 10

Sequitur quod defecit a figendo considerandum
nobis est quod longe horribiliores nos pene
expectant in futuro, si nos ex opere regem gloriae mitti
pluribus peccatis nostris rursum crucifigamus
ita ut omnes hii miserie pene sint nimie
ibidem comparari non possent. Nam extremum
illorum hominum et finis aliarum penarum
mors fuit corporalis que plura omnibus restabat
afflictio. Sed dampnatorum tanta est miseria
ut mors sit illis in desiderio, quam velut
felicitatem quandam amplecterentur, si morerentur
eis in conceditur. Hic ait dominus. Lucas in
sermone de dedicatione ecclesie qui incipit Euocatis
etc. per fratres

Et cum hec ita sint, mirum valde est nos in
hac vita fragili letari unquam posse
ad plana gaudere, cum maxime cum [illegible]
dampna nunquam finienda incurrimus, cum tunc
videmus hius seculi homines propter modica tempora-
lia dampna infecta vel de proprio confli-
genda letari non posse. Sed ideo non tris-
tamur ut timemus, quia abscondita sunt nunc
ab oculis nostris precinderent hec sancti
sanctus viri noverunt et plurimum timue-
runt. Unde unus de sanctis viris in valo theo-
logus hoc sic mathe dicitur Quociens
diem illum scilicet iudicii futurum considero totus
malis admirande dampnandi considero
toto corde contremisco et sive comedo
sive bibo sive aliud quid facio semper videtur
michi tuba terribilis sonare Surgite mor-
tui et venite ad iudicium Et si vix iustus
vix salvabitur, quia non sine tunc comparatur
peccator ubi parebit 1 pet 4 Philippus pla-
ne quia hec timet ne in eternum timeat Ma-
ledictus qui nunc gaudet unde timebit in e-
ternum Loquens et nos nec hec maneant
abscondita ab oculis nostris sed ea non sentimus
atque vitam emendemus toto conamine conversi
omnibus modis cum gaudio pertractandis Et
tunc de primo principali

Dominica xi Sermo de festo Assumpcionis
Require ubi Sermo domini xii

Dominica duodecima

Surdos fecit audire et mutos [loqui]. Marci [7]. A Christo mutus iacobo teste in sua canonica c[apitulo] 1. Omne datum optimum et omne donum perfectum de sursum est descendens a patre luminum. Maxime tamen ab eo solo sapientia et fluit salutaris et incomparabilis pollet cognicio divina. Unde scriptum est Eccl[esiastici] 1[o] Omnis sapientia a domino deo est et cum illo fuit semper. Et sapientie 7. In manu eius omnis sapientia et operum scientia et disciplina. Et Matthei xi et Luce x. Nemo novit filium nisi pater, neque patrem quis novit nisi filius et cui voluerit filius revelare. Notandum est ergo quod secundum doctrinam et intellectum, non tamen a deo revelatam sed sapientiam suscipere debemus. Unde sicut audiens est sed vult aut[em] ... et sapere et cetera in metha[phisica]. Notandum tamen quod duplex est doctor scilicet exterior sed longe magis interior. Exterior quidem confert ad capiendum doctrinam sed impropria doctrina. Et hinc frequenter doctores vana aperiunt. Sed interior quod clausum interius aperit primum exterior; a solo deo procedit. Christus enim sine exteriori confert, sine quo exterior nichil. Ideo ait propheta: Audiam quid loquatur in me dominus deus. Ehimus: signum est quod in vanum loquentis vocem licet pius omnes audiant, non tamen pius audire vocem secundum principium. Lucas [?] Si ...ogo ... omne ... Et si vox loquentis qui foris admonet et tamen magis interior qui de vocis intelligentia providebit. Nisi ergo sit intus qui doceat aures mentis aperiendo frustra lingua doctoris exterius laborat aures corporis pulsando. Has aures cordis dominus exigebat a ...

dum semen vite seminans audientibus aures corporis clamando dixit: Qui habet aures audiendi audiat. Luce 8. Has aures claudit et surdos est qui ... vana salutis intelligere et intellecta opere perficere negligunt. Quas solus prevalet aperire cui dominus est a quo illo surdos facit audire. Ad eundem et nos convertamus ut aures nostras ad intelligendum mandata sua convertat interfessione mediatricis nostre matris sue, quam pro gratia impetranda salutando dicamus omnes Ave maria et cetera. Primo contrahebatur cuius sermo tempore Christi de mo... procedendi ad accipiendum vie vite cognicionem ... Euangelium ... Exponens istud ... dixit ex cuius aspectu mirantes a divina benignitate facta que surdos et mutos perfecte curavit est ita ut apertis auribus solveretur et lingue eius vinculum soluto vinculo lingue loquebatur recte. Christus misterium nobis

[...]

contingit quod nos surdis ad intelligendum verum et scientiam salutis aures intelligentie aperuit, et salubriter de cognicione dat ...laudes domini voce predicamus et opere. Quod est recte loqui. Sicut est in uno qui surdus est a nativitate et in loquendi arte doceri non potest, neque naturam ... in ... figurationem nominum ad placitum impositorum recte loqui non valet. Ita et misterio qui surdus est et ceptus sit ad capiendum dei et salutis sue noticiam, quomodo poterit recte loqui deum quem ignorat recte confiteri laudare ac suos defectus cum cordis contricione confitendo aliis aperire. Notandum est ergo primum aures nostre intelligentie aperiendi per eas solicite salubres sunt. Ad quam ut dicitur est septem sunt necessaria, primum divinum inspiramentum.

Aliter de quo nunc dicitur est oratio devota ad dominum pro ista illuminatione. Cum eo licet ergo a solo deo tribuitur quod in nullo nobis est debitor ut dicitur est, principaliter nostre et optime ab eo orationibus impetremus. Unde Jacobus hortatur 1. Si quis indiget vestrum indiget sapientia postulet eam a deo qui dat omnibus affluenter et non improperat. Instrumentum ad idem fore primum exemplis. De quibus loquitur Cassianus collatione 3 c[apitulo] ... ait: Elegit scientiam preces non lectionis industria sed magisterio et illuminacione dei consecutus desiderat adipisci dicentes: Vias tuas domine demonstra michi et semitas tuas edoce me. Et alibi: Notam fac michi viam in qua ambulem quia ad te levavi animam meam. Doce me facere voluntatem tuam quia deus meus es tu. Revela oculos meos et considerabo mirabilia tua de lege tua. Incola ego sum in terra non abscondas a me mandata tua. Et iterum: Da mihi intellectum ut discam mandata tua. Posset agnoscere quod utique in lege legitime noverat esse scripta a domino postulat pro revi dicens: Servus tuus ego sum da michi intellectum ut discam mandata tua. Intellectum utique sibi collatum naturaliter possidebat, libros quod legis iam noverat et tamen ut hanc plenius apprehenderet dominum precabatur, sciens neque per se sufficere sibimet posse id quod per naturam beneficio concessit, in scientia est nisi cotidiana domini illuminacione ad intelligendum spiritualiter legem ac mandata eius apercius agnoscenda, sicut ipsius ab eodem fuerit illustratus. Expediendo hoc dicebat ibidem ... x quod dixit: Cognovi domine non est in homine via eius, ut

vie est ut dirigat gressus suos. Salomon
quoque non suo studio et labore, sed oratione a domino
obtinuit sapientiam qua omnibus precellebat
ut habetur 3 Regum 3. ¶ Nec tamen nobis tantummodo
nostram impetramus, sed et pro eis orando devo-
tius ut a domino illustrentur corda eorum. Sic
in hodierno evangelio eruditur cum dominus nobis quendam
qui non surdus et mutus gratia in dextera ac-
cessit ad dominum, sed per alios eius adduxerunt
et dominum pro ipso deprecati sunt, quorum orationem ista-
ntem aspexit, et eum qui pro seipso rogasse
non meruerat, eius illuminando eis foris sa-
navit. Sic et inferiores pro suis superioribus
et superiores pro inferioribus sibi subditis
clament, quod scribens pro eis noster apostolus se-
pisse legimus. Sic enim petrus orat et petit
Gratia vobis et pax impleatur in cognitione
domini nostri ihesu christi. Et beatus paulus ad
ephesios 3 Flecto genua mea ad patrem
domini nostri ihesu christi ex quo omnis paternitas in
celis et in terris nominatur, ut det vobis secundum
divitias glorie sue virtute corroborari
per spiritum eius in interiori homine christum per fidem
habitare in cordibus vestris, in caritate radi-
cati et fundati ut possitis comprehendere
cum omnibus sanctis que sit longitudo latitudo
sublimitas et profundum. Scire etiam super-
eminentem scientie caritatem christi, ut impleamini
in omnem plenitudinem dei. ¶ Nullus igitur suum
vel ingenium vel studium vel verbi dei audi-
tionem solam sibi sufficere putet, sed pro se
singulos devota mente instanter ad
dominum oret, ut ab errore defendat
ut vias suas dirigat, ut cor ad propria
sua intelligenda illuminet loquentis ardentius
id petat quod credat spiritalia. Sic in omni
et beatus gregorius nos hortatur dicens. Qui iam contra
suas tenebras agnoscit quantum quis homo quod
sibi dee est, sedule eternitatem intelligit
clamat medullis cordis clamat et vocibus
mentis non sonat divinitas non [illegible]
non fugitivos habere a domino sed lucem
credo illam quam fideliter petit sine dubio
impetrat sed promissionem domini dicentis per iheremiam
24 Dabo eis cor ut sciant me quia ego
sum dominus. Nec putet se vere modicam
[illegible] quod dei sapientiam impetrat. Cuius teste
salomone non data sapientia sola sed venerunt
omnia bona pariter cum illa in omnibus [illegible]
ut habetur sapientie 7. ¶ Primus autem
salutis cognitionem orationibus a deo impetrandam
oportet, non tamen [illegible] studium nostrum la-

bore et industria impendimus, dum tamen non
nostro labori, sed divino muneri quod congressu
fuerit tribuimus. ¶ Vult enim nos dominus sibi
cooperari, et non omittere eorum que ad nos
spectant. Sic ad generationem bladorum vult
nos agere arando terram serendo plantando
rigando et tamen hec [illegible] ministerium [illegible]
[illegible] solus tamen deus in eis operatur dando
incrementum quod non daret nisi predicti labor
ferant. Sic laudat doctor apostolus 1 Cor 3
Ego plantavi apollo rigavit, deus
autem incrementum dedit. Itaque neque qui plantat
est aliquid neque qui rigat sed qui incrementum dat
deus. Et sequitur Dei autem adiutores sumus hoc.
¶ Vult ergo dominus ut cognitionem salutarem
a se devote petamus, et nichilominus ad
eius acquisitionem querendo legendo audi-
endo laboremus. Non enim regulariter semper
immediate sed per congruos modos ac informa-
tores medios eam prestat. Sic utique
est ut non nunquam eos quos per miraculum
angelo vocavit immisceret ad homines
[illegible] informationem ut patet de
Samuele, Paulo, Centurione — 1 Cor 3 / Act 9 / Act 10
de quo pulcre Cassianus Collatione 2a
c 14 et 15 disserit eam concludens
Manifeste comprobatur nulli via perfecti-
onis omnino a domino [illegible] unde
valeat erudiri doctrinas seniorum
vel instituta contempserit. Unde precipitur illud
eloquium quod oportet diligentissime custo-
dire. Interroga patrem tuum et dicet tibi
seniores tuos et annunciabunt tibi.

Restat ergo nunc investigandum quibus mo-
dis ad huius nostre cognitionis acquisi-
tionem nos laborare oportet. Oportet ac pre-
missa oratione devota quadrupliciter secundum
predicta occupari. Primum ut 3 in oratione
est debitum audire verbum dei ab ecclesie
predicatoribus. Sic dicitur ut utilis est vo-
lenti informari in via salutis arcta sed que
ducit ad vitam quod diligenter audire
verbum dei, quod probat utilitas diligenter
audientium, et e contrario dampna ipsum
spernentium. Est enim verbum dei semen
vite luce 8, et ideo fructum affert mul-
tiplicem in agro bono. [illegible] Nichil enim
boni est in homine quod non gignat verbum dei
[illegible] Radix insipientia

Orando deus per preces inmissus ut corda eorum illustrentur

Studere oportet, quamvis deus infundat sapientiam

Dei adiutores sumus

Verbum dei debet audire omnis qui vult informari et dirigi in via salutis

predicacio, quia ab ipsa oritur, et in ipsa subsisti-
tit, quod bene propheta innuit. Nisi igitur re-
liquisset nobis semen dominus, quasi Zodoma
fuissemus et quasi Gomorra similes essemus
ysaie primo. Colligamus de istis paucos
ut magis adinvicem sentiamus. Affert
itaque nobis quinque fructus nobiles et omni de-
siderio colligendos. Primus est fides
vera sine qua paulo teste in epistola est placere
deo hebr. xi. Hanc fidem predicacio verbi
dei in nobis gignit, ac genitam roborat
et defendit. De primo dicit apostolus Ro. x.
Fides ex auditu est, auditus per verbum dei.
Quomodo credent ei quem non audierunt.
Quomodo autem audient sine predicante. Quomodo
denique primi predicatores euangelii et apostoli xpi
populos quos ad fidem converterunt continu-
ando predicaciones et in fide confortabant
eandem scripturis repetendo atque contra pseudo a-
postolos et hereticos verbo pugnando reddit-
illustrabant, plene sunt beati pauli et aliorum
apostolorum epistole, actusque historie satis docent.
cotidiana quoque experiencia manifestat quante
oriuntur hereses, quante supersticiones, et si-
milia que sane impugnant fidei, nisi
doctrina verbi cotidie resisteret. Secundus
fructus est spei corroboracio. De quo psalmista
psalmo 30. Eloquium domini ignitum, clipeus
est igitur sperantibus in se. Verum quicquid ver-
bo promittit, et pacem non turbandam
prout ysaie c. 52 ait: Quam pulchri super
montes pedes annunciantis et predicantis
pacem, annunciantis bonum, predicantis sa-
lutem. propheta quia in verbum tuum supersperavi
i. semper vivens in spe eciam in adversis. glo.
Verum nec cetera arma spiritualia deficit quibus
paulus apostolus vult homines armet ne cedat
hostibus solus gladius spiritus quod est verbum dei
munit et confortat ad feriendum et
fugandum hostem necessarium. Nam non
hoc gladio salvator ipse vicit et dum
temptatus esset in deserto diabolum in omni sua
temptacione verbo scripture confutavit et re-
pulit. Vade igitur sathana scriptum
est enim Mat. 4. Est enim verbum dei ait ibidem
glosa interlinealis gladius bis acutus do-
cens de temporalibus et eternis contra consolacionem
in veteri istorum promissionem in novo testamento
promittens. Sed est temporaliter

Verbum dei libenter audiendum affert quinque fructus

nos premissimus ad unam partem gladii
eternis vero in semper eternum ad aliam partem
gladii pertinet. Ecce quomodo corroborat
spem veritate dicti et pene dicti verbum dei.
Tercius fructus est dilectionis dei inflamacio
De quo gregorius omelia 30 super ait: Ex audito
sermone inardescit animus, torpore frigus
recedit, fit mens in superiorem desiderio
anxia, a concupiscentiis terrenis aliena.
Et ista est propter quam dicitur qui
tot faribus inflammatur et qui torpebat
prius per desiderium ardet postmodum
per verba. Ita verba dei se arripientes testati
sunt duo discipuli ab emaus descenden-
tes ex auditu verbi xpi. dicentes
Nonne cor nostrum ardens erat in nobis
dum loqueretur nobis in via, et aperiret
nobis scripturas. Hinc dominus ait Joh. 14
Si quis diligit me sermonem meum serva-
bit. Et 1 Joh. 2. Qui servat verbum eius
in hoc caritas dei perfecta est. Quartus fruc-
tus est anime impinguacio. Nam quociens
ad dicendum ad mentem opera et exemplaria sanctorum a
devotis cordibus audiuntur, inde anima
nutritur in certas quod faciendo ceteris ope-
ribus animam impinguat. Nam sicut vigore
cibi corpus roboratur, ita verbum dei anima
perficitur et saginatur. De quo augustinus super
ait: sicut cibis et delicijs caro, ita spiritus verbis
divinis qualis sit. Nutrimenta igitur spiritus
sunt divina lectio, assiduus sermo doctrine
huius alitur nobis huius qualis sit huius
vector efficitur. Hinc dicitur scribitur,
et allegat salvator Mat. 4. Non in solo pane
vivit homo, sed in omni verbo quod procedit de ore
dei. Os dei predicatores per quos dominus lo-
quitur dominus apostolis Lc. 21 Ego dabo vobis
os et sapientiam cui resistere non poterunt omnes adver-
sarii vestri. Quintus fructus est operum dei
et voluntatis divine cognicio tam quo ad precepta
quam consilia agenda quam vitanda. Nam ea que
dominus loquitur patribus precepit nobis in sui
predicacione publicari demandavit
sicut propheta teste. Quanta igitur mandavit
patribus nostris nota ea facere filijs suis
ut cognoscat generacio altera. Filij qui nascentur
et exurgent et narrabunt filijs suis
ut ponant in deo spem suam et non ob-
liviscantur operum dei et mandata eius

Primus fidei

2us spei

3us inflamacio

4us impinguacio

5us Cognicio

Induentes loricam iusticie, summentes scutum fidei, galeam salutis, gladium spiritus quod est verbum dei Ephes. 6.

exequatur ps. 11. Hinc ps. 118 Lucerna pe-
dibus meis verbum tuum et lumen semitis meis.
Lucerna pedibus scilicet. Aug. glo. lucerna in
nocte huius seculi ubi sunt laquei et fovee
quas homo non potest sua prudentia vitare,
et lumen semitis meis id est bonorum operum. Cum
concordat illud 2 Petri 1 habemus certiorem propheticum
sermonem cui intendentes benefacitis tamquam
lucerne ardenti in caliginoso loco. Sextus
fructus est delictorum purgatio. Vos mun-
di estis propter sermonem quem locutus sum vobis
Joh. 14. Comparatur enim verbum dei speculo illud
quod maculis oculis opponitur ut interna fa-
ciei in ipso videatur, in ipso et pulcra nostra
et feda cognoscimus. Hinc Crisostomus super
Matheum Nemo potest mundari ex ipso quod
audimus. Nam qui audit et semetipsum
sepe reprehendit et aliquando ingemiscit,
et eo quod se perhibet ut studeat adimplere
quod didicit. Cum quod quantum ... peccata
ut agnoscat, que a peccatis recedet ...
... semper culpabit ... emen-
dare conabitur ... effectum man-
dat predicatoribus Ysa. 58 Clama
ne cesses, annuncia populo meo scelera
eorum et domui Iacob peccata eorum. Hinc
... Beati predica-
tores iusti auditores suos obiur-
gando corripere, scelera eorum viriliter dis-
tricta increpatione destruere. Unde scriptum
est Ve ... ... stimulis et clam-
... ... clam-
...
... palpas ... Et exempli-
ficat de Iohanne baptista, Stephano et
Paulo. Septimus fructus est boni et
mali discretio tam in cogitationibus
quam verbis quam operibus. De quo apostolus ad Hebr. 4
ait Vivus est sermo dei et efficax et
penetrabilior omni gladio ancipiti et per-
tingens usque ad divisionem anime et spiritus com-
pagum quoque et medullarum et discretor
cogitationum et intencionum cordis, quia dicit
Sermo dei vivus est et efficax, non solum
ad discernendum inter bonum et malum in opere
et sermone sed penetrabilior omni ancipi-
ti gladio id est omni ingenio quod comprehendit
carnalia et spiritualia scilicet glo. ... per-
git suo iudicio et consideratione usque

ad divisionem id est discretionem anime id est sensualitatis
et spiritus id est rationis, distinguendo ea que sunt propria
carnis et spiritus. Compagum quoque et medullarum
compagum id est iuncturarum rationis et sensualita-
tis consentiendo eis vel dissentiendo, et medul-
larum id est subtilium intencionum operacionum, quod qui
exponens addit et discretor cogitationum
et intencionum, quo fine singula fiant, in quibus
huius ordo quod rectum quod obliquum, quod iustum
quod vitiosum. Et omnia sunt complexa non est
invisibilis ulla creatura in conspectu eius. Deo
enim de omnibus creature quod a deo emana-
verunt, et ab homine in deum referende sunt.
Octavus est status nostri veritatis edificatio.
Dat enim homini testimonium quod ex deo est, quod
de electorum numero est. Sic scriptum est Qui ex
deo est verba dei audit Joh. 8. Hinc
Bernardus super ... ait Quod ea quam fiducia
prestat et maius spei electionis et maius
illud de quo ... ... ex deo est
verba dei audit. Cum concordat illud Joh. 10
Oves mee vocem meam audiunt. Nonus
beatificat ac vitam eternam tribuit. Beati qui
per Christum audiunt verbum dei et custodiunt illud
Luce 11. Cum enim per verbum dei ut dominum est fi-
des in nobis plantatur quam cognoscimus deum hic
in enigmate, beatificamur per verbum dei ... in
spe, et per ut status vite beatitudine ad-
mittit, et hoc in re, cum facie ad faciem cla-
ram dei visionem conspiciemus. Hinc ait
dominus Joh. 5 Qui verbum meum audit et
credit ei qui misit me, habet vitam eternam
non solum habebit sed nunc habet secundum statum vie
per quem modo per fidem eterna cognoscit deum, quia
hec est vita eterna ut cognoscant te solum verum
deum et quem misisti Ihesum Christum Joh. 17. Et
breviter omnes fructus quos nobis scriptura
affert dominus, hinc per verbum dei principaliter
Beda dicit per verbum inspirata sacre scriptu-
re scriptura edita est, et per verbum predicatorum
ipsa nobis communicatur. Ut igitur fructibus
allecti et excitati diligenter verbum dei au-
diamus oremus quatenus dominus qui surdos au-
dire facit aures cordis nostri aperiat ut sic
vite verbum celeste doctrine in eo recepte
crescat in fructus in defectibus beatitudinis
sempiterne. Ad quam perducere dignetur
Qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat
deus per omnia secula seculorum. Amen.

6us purgacio

Erudicio

7mus Discrecio

8us edificacio

9us beatificacio

101

Dominica decimatria

Beati oculi qui vident que vos vi-
detis Luce x. Commendat hic fore
beatitudinem patrie scilicet et vie
scriptura sacra multociens contestatur, qui non so-
lum iam in celo triumphantes, sed et viatores
in gratia perfectos beatificat. Beati igitur qui
lugent quia consolationem parient
Matthei v. Et non solum de viato-
ribus dicit. Communis autem beatitudo pa-
trie et beatitudo vie in quibusdam conveniunt, dif-
ferunt tamen plurimum, quia prima omnem excludit
tristiciam et penam, ista vero non, sed tristicia
lacrimas, gemitus et suspiria secum annexos
habet, cum viatores disponuntur ad beatitudinem
patrie capescendam. Unde Johannes in apoca-
lypsi capitulo 21 Absterget deus omnem lacrimam
ab oculis sanctorum et mors amplius non erit
neque luctus neque clamor neque dolor erit
ultra, que prima abierunt. Convenit autem
quia sunt actus eiusdem potencie et eiusdem obiecti.
Beatitudo enim patrie est clara visio et fruicio
perfecta summi boni. Beatitudo autem vie visio
est enigmatica fortis tamen que fruitur
eodem summo bono, quanto in nobis fuerit in-
tensior tanto tollerabilius mala pena
tollerabimus. Habet enim etiam beatitudo vie
annexum gaudium et delectationem, etiam
omnia mundi oblectamenta superante.
Hec ait dominus in de doctrina christiana Angeli
fruuntur iam beati sunt, quo et nos frui de-
sideramus, et quantum in hac vita iam fruimur
per speculum aut in enigmate tanto et magis
peregrinationem et tollerabilius sustinemus
et ardencius finire cupimus. Beatior
ergo est qui magis cognoscit et diligit. Cog-
nicionis claritatis visio vocatur. Unde qui
tantum corporaliter christum viderunt, non fuerunt
beati sed miseri, ut multi est de pilato
herode cayphas etc. Qui autem corde
per fidem formatam videt, etiam si corporaliter
non videt beatus, vidente teste Johanne ultimo
beati qui non viderunt et crediderunt. Qui
vero oculis corporis viderunt christum hominem
et oculis mentis crediderunt deum, bea-
tiores, quales fuerunt apostoli ac discipuli christi
ad quos ipse dicit thema Beati oculi qui
vident que vos videtis per totum. Luce xi
Recitabitur euangelium et eciam exponetur
mane nunc dimissa. Euangelium beati oculi
qui vident etc. Duplex oculis me-
rito prodicatur beatus et corporalis et spiritualis .
les. Quod enim beatus prefuit ac delecta-
bilius cogitari potest quam videre christi humani-
tatem oculo corporali, cum aspectu iocundissimus
fuerit, gratiosus, quod sermo dulcis, ac tamen
plena, vita doctrina consolatoria, opera
omni virtute ac fortitudine referta. Unde
psalmus Speciosus forma
pre filiis hominum diffusa est gratia in labiis
tuis. Accingere gladio tuo super femur
tuum potentissime et cetera que sequuntur
psalmo 44. Beatiores vero fuerunt oculi mentis
quibus hunc quem hominem viderunt, deum
verum dei patris filium certa fide credi-
derunt, sicut unus pro omnibus credidit, et confes-
sus dicens, quem dicunt homines esse filium
hominis. Tu es christus filius dei vivi. Cui
dominus Beatus es Simon Bariona etc.
Matthei xvi. Tanto enim quia visio fidei
perfectior, ut propter eius perfectionem acquirenda
necesse esset oculis corporeis formam humanitatis
subtrahere, quia subtracta magis
plenius divine inhereret. Unde dominus
ait Johannis 16 Expedit vobis ut ego va-
dam. Nisi enim abiero paraclitus non ve-
niet, cum unctio docet de omnibus. Cum
visione corporali humanitatis christi nos
in via beatificari non possumus, hanc enim
humanis subtrahit obtutibus ad
dexteram patris collocatus. Unde quamdiu
donec seculum finietur manens dominus semper
tamen in ecclesia sua secundum quod promisit ut vult dominus
corporis quod in visione christi mentali
nobis hec quoque beatitudine, hec est vera
fides et cognitio christi secundum utramque naturam
cum eius divine legis atque fide ac po-
tentissime voluntatis. Hec quis est perfecti
nominis, et dilectionis adherendi, hic bea-
tior est in via. Hac cognitione assequi-
mur ex diligenti verbi dei auditione
ut supra dictum est. Erit ad diligentem
sui auditionem et fructus dictat
audiendi et dampnosi cum eius negli-
gentia fructus qui consequitur diligentem
audientem, novum collecti sunt quos pre-
dictus hodie declaravit. Unde nunc et
dampna ac pericula aperire, que
consequuntur contemptores verbi dei. Cum
locus in una bibliam sunt, notabimus

147

huius seculi nunc quia utilitates audiendi
verbum dei supra designavimus. Nunc
itaque dampna audientium horrenda conse-
quuntur verbum dei contemptum sive neglige-
nter. Admittit namque veritatem a corde,
parit cecitatem in mente, arefacit
humorem anime, inducit contemptum, provo-
cat deum, occidit spiritum, reproba-
tionem significat hominis, indurat, fi-
naliter sine fine dampnat. ¶ Admit-
tit veritatem a corde. De quo Gregorius
omelia 19. Ab eis se veritas ipsa ab-
scondit a quibus verba sua sequi contempnit, magis
audire contempnunt. Ecce quam
non invenit humilem, sed ad audiendum
veritas fugit mentem. Hinc per prophetam
hortatur deus: Erudire Jerusalem,
ne forte recedat anima mea a te, ne
forte ponam te desertam terram inhabitabilem.
Jeremie 6. Vere deserta in terra et petrosa
inculta ubi nullum verbum seminatur,
nullum pietatis in fructibus qualecumque.
¶ Parit cecitatem in mente. Sicut et
defectus lucis tenebrat cecitas, Ver-
itatis et recedente luce veritatis igno-
rantie tenebras subsequi, que mentem ex-
cecant. Unde ait cecitate durus per hoc cor-
de induruit, que eam ab audienda veritate
retrahit. Hinc Paulus 2 Cor 4. In quibus
qui pereunt oportet in quibus deus
huius seculi ... quia sectatores hominis mittat
contempto deo, sicut est dicitur principis mundi.
Joh 12. Excecavit mentes infidelium,
ut maneant infideles, et non fulgeat
illuminatio evangelii glorie Christi. ¶ Crisostomus
et sunt ad confusionem ... loquitur ...
in multis oculis, si temporalis spiritualis
pascatur eloquiis, erit totus sicut in pura
ac lucida et acuta ... perlustrans.
Si vero ad fumum secularium negotiorum
fuerit conversus ad terrena ... mala lati-
mabit et flebit, et in hoc quod ... nimio
animus fumo ... et seculari
negotia comprehenda ... propheta ait: Di-
es sicut fumus defecerunt. Nichil ... ita
oculos animi turbat ut secularium sollicitudo
curare. ¶ Arefacit 3o humorem anime.
Exsiccat enim anime devotionem, quam anima
velut crassitudine quadam pinguescit

ut delectabiliter ac prompte impleat legem dei.
Sed ac propterea nos dominus non modo ut au-
diamus quod dicimus, verum ut in ore est deno-
tare ... ut audire curamus, quando ...
quod dicitur implebimus. Et studio impiemus
operari, quod ut sermonem ... hujus pane
per auditum ... Job 12. ...
... dei que Job 12 scribitur. Si continuerit
aquas omnia siccabuntur. Si emiserit eas, subver-
tent terram. Quare exponit Gregorius 19 moralium
... 19. Aquam ... sancta predicatoris accipi-
mus quod scribitur de ... fluenta vera exorire
vivi et torrentis redundantis fontis sapientie. Proverbiorum 18
Quando aquas continet ... quia si sancta ... pare
dicationis subtrahitur, corda quoque virorum ... in ipsa
eterna poterant corda protinus arescunt
ut in desperata sterilitate permaneant
donec fugitiva diligentes, ...
mansura. Si ac emiserit eas, subvertet
terram, id est, proterva homines ... Hinc ...
in mobili ad deum ... obedire
contempnit, donec a verbis luce oculos mentis
extendit. Cum vero hac aqua in fusa ...
quod consueverat agere, reperit vera subversa
est, que et deorsum missa est per humilitatem
quod prius eminebat per superbiam, et sursum ele-
vata est facies per eternorum desiderium,
quod prius in profunda premebatur per terrenorum
cupiditates. ¶ Inducit quarto dei contemp-
tum. Dominus quoniam dei, qui ei verbum audire ne-
gligit, profecto deum contempnit. De quo saluator
Luce 10 suis predicatoribus quos misit
mundo ait: Qui vos spernit me spernit,
et qui me spernit spernit eum qui misit me.
Et beatus Paulus 1 Thess 4. Qui hec spernit
non hominem spernit sed deum. Et Ezechielis 3.
Nolunt audire te quia nolunt audire me.
Sed ac principaliter ... in me sic ita
contempni, ut est quod ... vere ...
audire ... Si ... contempti ...
et contempnere deum factorem quasi facturam
hoc contemptoribus dicitur: Qui contempnunt me
erunt ignobiles, 1 Regum 2, et ad repudiata
de a familia dei. ¶ Provocat deum
contemptus domini verbi iram dei in vindictam.
Iratus enim nobis deus iram sit ... mala
nostra debita pena vindicta. Hinc propheta
orat: Domine ne in furore tuo arguas
me, neque in ira tua corripias me.
Quando at contemptum verbi ira dei provocet
per ... 6 ostendit dicens: Cui

loquar et quem contestabor ut audiat? Ecce
incircumcise aures eorum, et audire
non possunt. Ecce verbum domini factum est eis in
opprobrium. Ideo furore plenus sum, la-
borans sustinens. Effunde iram super
parvulum foris, et super consilium iu-
venum, vir enim cum uxore capietur, senex
cum pleno dierum, et transibunt domos eorum
ad alteros, agri et uxores pariter,
quia extendam manum meam in habita-
tes terram. Et Daniel 9: Declinaverunt
ne audirent vocem tuam, et stillavit super
nos maledictio et detestatio que scripta
est in libro Moysi servi dei, ubi ut ira dei
in eum excresceret, ut sub penis clama-
tis non exaudiet. Sed Proverbiorum 28: Qui
declinat aurem ne audiat legem, oratio eius
6 erit execrabilis. ¶ Infert denique mor-
tem omnino spiritui. Sicut enim subtractio ci-
bi corporalis adimit vitam corporis, ita
absentia verbi dei mortem affert spiritui.
Unde teste glossa super Amos 8: Sicut mors est
famis dei... ...at alimentum non
veniunt hic ...vita desperatur. Et ne
ergo mortis periculum formidatur, si ab his sanctis
exhortationibus non accipitur. Cum ad hanc
valde timeatur fames corporis, longe ma-
gis timenda est fames verbi dei, tanquam pena
longe periculosior. Unde deus contemp-
toribus hanc penam minatur. Amos 8
ait: Mittam famem in terram, non famem
panis neque sitim aque, sed audiendi verbum
domini. Et sequitur: Ab aquilone
usque ad orientem circuibunt querentes verbum
domini, et non invenient. Unde valde arguen-
di sunt qui manum dei videre precinunt,
hoc culpabiles sunt negligentes, quando com-
mando est a predicatore conducere deo.
Crisostomus ... ait: Verbum domini in-
crementum est anime, ut cum regione deus non
audit verbum famem eius, atque corruptio
est ... ergo inferior esse possit, sicut et
deus tibi dedit in pena, hoc in rei tibi ex
facto in culpa. Exponite in capite tuo affi-
ciet malo et inferet anime tue severissimam
famem per quam eum miseriorem cunctis omnibus
rebus efficias. Vide ergo nunc... sanari
potes, nunc vero corrumpi. Nam et sepe in
una sermone succedit, et abiecto tedio
alio cursum sermone confugit. Et ad pru-
dentiam sermo obscenus influunt, et
ad pudicitiam sermo honestatis conducit.

Sed hoc forte hoc est quod Respondendum quod re-
in scripturarum eloquia contempnimus? Nam
si amico tuo solam tuam vocem, quanto magis
si creatura pro se gratiam ... monitio per-
foret? Ergo scripture nostre dimittis
hic plures ... vehementer sunt
audiendi attendit hic Crisostomus. Septimo A
comparatur signum. Sicut enim diligentia verbi
dei audiendo signum est electionis, ut supra
dictum est, ita contemptus verbi dei signum est re-
probationis. Dicente domino Johannis 8: Qui ex
deo est verba dei audit. Et addit: Ideo
vos non auditis, quia ex deo non estis. Per
electionis adoptionem. Expositio: Qui fastidit
audire bonum de deo, cum media in aure
eius amara est, delectatur autem in confabula-
tionibus peccatorum abhominabilibus et pro-
positis, ita ut anima que attendit in verbo dei, dili-
gens turpiloquia ac sermones seculares
ac vanos sunt duo abhominabiles coram
deo. ¶ Mentem quoque induit. Unde ac 8
est cor induratum nisi cor spectes, et in
sermonibus predicationis servire, atque molliter sunt conse-
cutum sui ipsius. Et hoc sic cor verbum
dei non audies. Sed testatur glossa super Zacharie
omnem pr. Prudens credo quod deus pro hac agetur
et a iustitia verba non audiunt, usque ad
gratiam suam quam promittit, atque expropria sua
ignorantia in suo tempore fieri sicut et Ibid. 28
cordibus in culpis molliter quesiunt. Sic
scriptum est: Redeunt in sordibus suis, quasi servientes
careant in penis suis. Quidam etiam primas
agere quasi se predicare arguunt dedignantur
ut super comitem ex ... Crisostomus. Deinde 9
quod dubitans horribiliter est finaliter dampna-
tionis sine fine. Sicut hoc dicit Ecclesiasticus:
Maledictus vir qui non audit verba pa-
tris hic: Maledictus utique proprie in male-
dictione. Et hinc hoc Deus loquitur de vindicte
non recipientibus verbum predicationis ait: Dico
vobis quia Sodomis et Gomorre remissius erit in die
iudicii quam illi civitati. Et quasi his concludens
in sua dampnatione punitur? declarat dicens:
Quia vocavi et non respondistis, locu-
tus sum et non audistis, et faciebatis ma-
lum in oculis meis, et que nolui elegistis.
Propter hoc hec dicit dominus deus: Ecce servi mei
comedent et vos esurietis. Ecce servi mei
bibent et vos sitietis. Ecce servi mei le-
tabuntur et vos confundemini. Ecce servi

laudabunt per exultationem cordis, et vos
clamabitis per dolorem cordis, et per contritionem
spiritus ululabitis. Pro verbo et potu iste frater
Nicolaus de Ly. effectio bonorum in celo, po-
situm et esurie paupertatis in futuro, ubi est defectus
omnis boni. Sic frequenter per corporalia methaphorice
in scriptura intelliguntur spiritualia, sic gaudium
in celo est in clara visione, confusio in futuro cum de-
monibus in extrema deiectione. Ubi clamor
exultationis et laudis, hic clamor tristitie
et blasfemie. Ubi summa consolatio, hic summa
contritio, et totum desolatio. Cum sit ultio vero confusio
pro magnitudine angustie et pene, licet ad
solum sint facte eos qui hic vocem domini per suos
predicatores contempserunt. Claudo
tamen quilibet obligetur sub pena peccati mortalis
audire sermonem dicitur cum fiet sermo de
sabbati celebratione. Circa quod notandum est
cunctis frequenter audire verbum dei ad tam-
dum malit, aliud prosequendum bonum, ideo
nemo se subtrahat, nec toto tempore
se privet, nec tantorum dampnorum periculo
se submittat. Ad verbum dei predicationem
cuncti veniant simplices et litterati, boni et
mali. Simplices ut instruantur, docti ut
doctiores fiant, sic ait Salomon Proverbiorum primo
ut detur parvulis astutia, adolescenti scientia et
intellectus. Audiens sapiens sapientior erit.
Et si quis omnia nosceret omnem doctrinam intelligeret
non tamen omnino meliorat. Expedit illi fre-
quentare predicationem ut ad ea exequenda
moneat, que quamvis excellens deat ea novit.
Sic et prudentiores est simplicibus com-
mittendum ut se moneat ad agenda illa
que ipsi melius noverunt quo sint agenda.
Hic scriptum est de ornatione sapienti.
Nec quod retrahat simplicitas predicatoris
et sui ingenii consideratio quod se possunt plus
posse in hoc legendo erudiri quam in predica-
tione simplicis prelati dicere, quia ut dictum est
supra, et simpliciter est qui verbum profert ac sciat
sapientia ipsa est que animum illuminat spiritus sanctus est
qui vero incrementum prestat. Ab eo enim est omnis vir-
tus, consilium eius enim fuit qui loquitur. Unde dicit apostolus
1 Cor. 2 Non in doctis humane sapientie verbis predicatio
mea sed in doctrina spiritus, ut fides vestra non
sit in sapientia hominum sed in virtute dei. Hinc enim
in primordio nascentis ecclesie et ipse homo, infirma
mundi elegit ut confundat fortia. Sic petrum
piscatorem, Johannem rusticum et ceteros ydeotas
fratres simpliciores elegit, per quos pluri-
mum profert. Ita cotidiana docet experientia

quod nonnumquam simplices fratres pauperes et
parum docti, sed vita imitabiles, plus
in simplicibus suis sermonibus proficiunt deo
incrementum dante, quam illuminatissimi docto-
res pompose et arroganter verbum seminantes.
Hic etiam Za. dicit: Nulla vero sic evinciat
quisquam vel quod forte circumspectores sedentes
in spectaculo ad speculandum. Non hec dico
ut doctiores vilipendant, sed ne predicatio
virorum simplicium vita et doctrina sper-
natur. Deinde fatetur se quasi sanctus Jeronimus sibi
data sapientia predicandi per audientes, et
in actu predicationis didicisse, quod prius minime
intellexit. Unde sexta. a. Sic nonnumquam a
quolibet minus erudito eorum quod dudum ipse ignorabat
experitus loquitur. Nemo ergo contempnat promere
qui non vult scire statum indiscretum, vult
aliquotiens omne sabbato precibus. Boni enim
ut trahentur ne cadant sic dicit apostolus Qui
stat videat ne cadat 1 Cor. 10 ut confor-
tentur, ut crescant in bono debent verbum dei
audire. Mali quoque ut gustent et re-
surgant a peccatis. Nec ideo negligat ser-
mones quia forte disposuit apud se
nondum velle a peccatis cessare, timeat
ne magis pereat. Dum actus suos clarius
noscere incipit quia offensivi sunt dei, et tamen
eos continuare proponit. Isto enim quod homo
agat aliquem actum quem nescit esse peccatum
non excusat ignorantia dum ipsa placet
dum enim sepius facit actum, et non dimittit
ut deditum est, sed magis aggravat. Longe
etiam melius est ei enim quod actum aliquem peccatum
proponit continuare, scire quod peccatum sit enim
quod dapnosum agerit. Iterum scire quo peccatum
primo et qualiter primo aboleri posset, quod
hic ignorare. Cum ad morbum novit
periculum eius atque medicinam, et si non modo
aliquando tamen facilius convertitur. Gutta sepe
cadendo cavat lapidem, et promittit sepe au-
diendo sua correptiones et aliquando compun-
gitur. Virtutes enim instruentes a virtute pro-
cedune 2º ethicorum. Et sic homo a quiro se
repetito cadens ad virtutem proveniat. Ita ad-
hortatione frequenter cadens a malo ad
bonum convertitur. Et dum datur gratia comparatoris
scit quo primo agere debeat. Cum vero
in morbum novit quo displicebit et
si displiceret, sed medicinam ignorat quo
sanabitur. Periculosissimi sunt morbi qui non

Job ... pedes ... nat aq... allumia... pauladri... sunt

Ad predicationem veniant: Simplices, litterati, boni, mali. Quare?

secundum. Nemo ergo omnino verbum dei negligat
quia si non statim, proficiet tamen vel sero. Cogi-
tet se prior ... iustus. Nescis quod gra-
tia in verbo quibusdam est, et operatur tunc sa-
lutem. Nullus ergo verbum negligat, ne sal-
tem minus putans tempus salutis ... pri-
mus. Sentencias ... quod ... detrahimus
ab audiencia verbi, a dyabolo doloso agi-
tur. Dicit Crisostomus omelia ... super Matheum in
fine. Non contempnamus igitur scripturas
audire divinas. Hoc enim dyabolice inspi-
rationis opus est, non sinentis nos in-
spicere thesaurum, ne divicias acquiramus.
Propterea ille suadet nichil omnino esse commodi
divinas audire leges, ne quando ex audi-
tu sequentia videat ... actione.
Deprehendentes itaque hanc eius artem ma-
lignam, undique nos muniamus sancte omni-
amus, ut spiritualibus circumspecti armis
et ipsi permaneamus illesi et caput draco-
nis conterimus. Dimicate pro conversione
orbis ... Cui cum patre et spiritu sancto
vivit et regnat per omnia secula seculorum. Amen.

102 Dominica xiiij

Ite ostendite vos sacerdotibus. Luce 17.
Dominus et salvator noster ut igitur ... ostendit
atque nos sermonibus atque operibus nos ad-
monet, ipsa enim ... eius ... super
quia dum aliquis tantum fuit, quod agere deca-
ret ostendit. Sufficerat ergo quod quia ...
omnia sibi placuit, habuit potestatem vite et mortis.
Sapientia ... et ... et infirmitas
in sanacione tamen lepre spiritualis misterio
utitur sacerdotum. Sed ... fortius ... et sana-
vit attingit omnia ... ipse ...
operatur. Sanavit deus ... reducendos ... finis
ad sacerdotes id ... statuit ... congruencia
media. Sed volo ... Quod ... sibi
retinuit ... principale et sacerdotibus quod
sacramentale ... potestate ... purga-
cionis omnibus ... et nos ... quod
leprosos ... ad sacerdotes
... sanavit deus adhuc ... accessit
sacerdotis realis actio. Sed non ... quod
ut sic ... confessionis ... voto ...
... exhibita in ... experiencio. Hinc

doceremur ita a deo veniam speciale ut
tamen non sperneremus sacerdotibus per confessionem
subdi, quod precepit ... nos sanctum ...
dari non posse a ... ipso proprie
Ite ostendite vos sacerdotibus. Per quod duo in-
sinuabit: primo cura ... et secundo ... communi-
cacio ... dimissa. Circa primum ...
... vel ... Clemens ...
... a deo ... qui ... moralis
de purgacione ... a doctoribus, ut
tamen non ... ad ...
nos ad cognicionem ... Ita et sacer-
dotes ... ad quod ... mundan-
di non habuerunt auctoritatem mundan-
di a lepra sed cognoscendi et iudicandi
de ea, ut habetur Levitici 13 et 14. Unde
non mundabat, sed leprosos a mundis
discernebat. Nunc autem ... preciosius
... viatori ... ad ...
ubi ... ponit nosse
... lepra et non lepra, meritum
et demeritum. Alioquin ... mederi
... demeritum ... ad quod
... quibus ... cla-
...sancte ... ad medi-
... ad informacionem ...
... doctrina ...
... dubitantibus ... a deo Ite
ostendite vos sacerdotibus. Ostendite vos
... ubi ... fundi-
... ad salutem, ita tamen ut instructi
... sacerdotibus ... deo ...
ad vite emendacionem gratias ... .
... ne ... .
... de quo ... Nonne decem
mundati sunt et novem ubi sunt. Ad
... vi-
... quod audistis nos ... ,
si non ... corde ...
... quod ...
dei ... negligentes, et vel sic
... Sed ... inmobilia
... utilitatibus ...
ut ... Amen.

Dominica xv vacat propter absenciam
meam

Dominica decimasexta

Tibi dico surge. Luce septimo
In hiis verbis ewangelium nobis
enarrat quomodo dominus dat resuscita-
cionem videlicet adolescentis filii unici
vidue cum esset porta civitatis ad tu-
mulum elati. Quo et fidem credentibus astru-
it et divinam Christi omnipotenciam demonstra-
re propositum est (?) Resurrec-
tionis experimentum non ita videbatur ope-
ribus a salvatore dudum quam ab infe-
rioribus incipiens opus mirabile fide
mentis assuefecit. Primo quidem ab initio
dispensacionis sue resurreccionis resurrecti-
onis incepit potestatem, post hoc alioqui parte
duces homines ad fidem credentes. Quod
suscitavit filium vidue quod ad mo-
numentum ferebatur. Est enim opus eo clarius
quo ad vitam vocavit mortuum omnipo-
tencia quam solus dei est, attestatur Deus
enim est qui vivificat mortuos et vocat
ea que non sunt tamquam ea que sunt. Romanorum 4.
Nec obstat homines plures multos
suscitasse qui et opera ab eis facta sus-
citacio omnipotencia testatur non quidem homines
resuscitant sed ipsius virtute suscitacio
huiusmodi est patrata. Differunt sic quidem
hoc primus suscitavit et hoc deus. Illi enim
virtute aliena, iste virtute propria operatur.
Nam quod hec oracio divina vel imperan-
do ad vitam revocat, legitur de Helia
3 Regum 17 quod post expandit se atque mensus est
et super puerum filium mulieris vidue mor-
tuum tribus vicibus et clamavit ad
dominum et dixit: Domine deus meus revertatur oro
anima pueri huius in viscera eius. Et Heliseus
4 Regum 4 non vero corpus suum applican-
do corpori defuncti eum suscitavit
4 Regum 4. Et Petrus dicit quod resuscita-
turus Tabitam positis genibus orabat
Actuum 9 et si ad preces loco non alia
virtute potestate, ipso dicente omnia que habet pa-
ter mea sunt Iohannis 16. Ipse suscitaturus La-
zarum potestate qua divina voce magna
Lazare veni foras Iohannis 11. Ad puellam
ait in domo defunctam ait: Puella
tibi dico surge Marci 5. Rursum et ado-
lescenti de quo presens ewangelium refert ait
Tibi dico surge. De quo sequitur. Ante cum

Quo postea vitabiliter ewangelium temporalia mortuum vivi docet
et per hoc vel deinde est ad mortem aliam
dimissa. Ewangelium continet eius in amitate
quod vocat naturam vel. Quod dominus semel
corporaliter egit, hoc iugiter resuscita-
tionem spiritualem facit cotidie dum peccatoris
per primam mortem mortuos vocat ut
surgant atque resideant. Surgunt a peccati
sorde per eius detestacionem, resident per boni
propositi firmacionem. Peccatis vivificare
si velit dominus eos per commissis de levi fla-
gello correctionis affligit, dum prospera
ut vincat in bono concedit, dum intus tan-
git, dum foris predicatoris ore aperte ar-
guit. Hortatur concutit hoc agit nunc que
tunc egit non singulis quod adolescentem mo-
rientem et si non etate vel dico surge. Et sic
ut dominus solus sit qui suscitat de terra inopem
et qui de stercore erigit pauperem, michi
nimirum eciam contra quod dominus confert
sepe dicit omnibus omnia fecit, ut volentes compediat
ut invitos alligat, ut currentibus reluctan-
tur ut rogantibus dedit. Ait Ambrosius super
Lucam. Memento quod eos vocantes negligunt
quod duo corporali ex...
sima volentes dormiunt, et que ad se
deum impotentem faciunt. Sed scribitur Marci 6
quod dominus in patria sua non poterat virtutem ullam
facere, nisi paucos infirmos curare propter incre-
dulitatem eorum. De mundo hoc sic quod
nunc predicationem verba principalis dicentis negli-
gunt, quanto ad illa se fructu privant,
peracta est parvula iuvant predicacionibus sermonibus
declaratur. Quam medio ad verbum dei audienda
omnes prepararent dicere, quia omnibus ut deus est perficit
magnum aut attendere oraciones et indirectas. Eo
eum potest id iudicium hoc quod regimine verum sit
et quem dabilis quod divine iusticie concordat
quod eciam ita populus ad pacem temporalem et quietem
regitur, ut pacem spiritualem anime ad deum per
mandatorum transgressionem et divinam cultus
diminuacionem non violetur. Quo eque valet
sua comprehensione quod ut legem divinam nove-
rint ut ea in quibus purum cultus dei conser-
vatur et hic dico. Et nunc reges intelli-
gite erudimini qui iudicatis terram. Apostolus
Romanorum 10. Iudicio ac principio ignoran-
tia comprehendit contra ignorantes dei iusticiam
et suam querentes statuere iusticie dei non sunt

subiecti. Vnde re dei qz precipitur Deut. xvii c°
regi ut dum in solio suo sederit describat
legem diuine sibi describat exemplar
a sacerdotibus leuitice tribus assumens
habeatque secum et legat illud omnibus diebus
vite sue ut discat timere deum suum
et custodire verba et ceremonias eius que in
lege precepta sunt in se scilicet et in populo sibi sub-
iecto. Sed at hic loco probabat homines et
intro apostolus predicacionem verbi dei. Et quo au-
diet verba regendum populus, si ipse verba dei
audire contempnit. Sed de hoc largius in
dictoribus particularior fiet sermo

Hoc autem multi sciant facere, quod quociens
retrahimur ab audiendo verbum dei dolose
id a dyabolo suggeritur. Vnde dicit Crisost.
omelia 2a super Math. in Opere imperfecto
dicit 13 et 14 de primo. Si predica-
tores absentibus sermonibus possibus qui venia
fuissent putres et audiuissent credo
diligencius in futuro se predicacioni presen-
tarent. Vnde super e patribus etiam ex-
ponere quomodo audiendum sit verbum dei ne
si forte negligenter et indebite audiatur
non sit perfectus ut scilicet. Breuiter quoad
expediendo quo ad 4 dico quod
verbum dei audiendum est humiliter et diligenter
sine torpore et sompnolencia. Mansuete
et pacienter sine murmuracione et iniuri-
a. Discrete et prudenter sine errore et
stulticia. Audiendum est primo humiliter quod nobis
omnium audibilium utilissimum reuerenter
quod dignissimum. Audiendum itaque est verbum
dei audire, hoc est cum desiderio et attente
silenter sine tumultu et mentis euagacione
Vnde hortatur Crisost. omelia prima in Math.
in fine. Non cum tumultu incedamus ad
audiendum verbum dei. Non cum conturbacione
vel strepitu sed cum silencio et reuerencia quanta
licet exhibenda misteriis. Si enim in
theatro cum multo silencio auditur presses
sunt deinde licet vel leguntur, multo magis
omnis strepitus cohibendus est et componi et
erectis auribus animis astare solli-
citus ubi non tam regis sed angelorum
domini scripta sunt recitanda. Et hoc inde hominibus
valde est non tamen diligencia et auiditate
audire patres priores scripture. Lucas in
Act. Samaritani sermonibus attentissime intendunt
Et qui de multis veteris patribus ad congrega-
cionem aquarum clamantes glacie ignore ...

nitatis, vel sicut ut bellis agere, ad triumphi
euentum quemadmodum nos inde scilicet perfectus et
plura de barbaros nouitatem diligentes
intenti audiremus. Amplius autem si hic que
dicuntur causa ad nos pertinuerint. Si enim
in predicacionibus de regione longinqua longius quam
celum a terra distante, opulenta tamen ac omni-
um signi ac munitissima, ciuitate dei in qua
nec aliquis a luce deficiet, constructa
ex auro mundo et lapide precioso ornata
narracione. Quia ea est regio potentissima
non hominum tamen sed angelorum sed uniuerse creature
cum victoria ordinatissima preside audiremus,
prophetiam est tam admirabile quam iocundum
quod rex ipse deus de sede regali e celo venit
ad terras cum diabolo pugnaturus. Ubi audiretur
mors morte perempta, audiretur ubi ia-
ceat mors ipsa sepulta, ubi primum pe-
deat sicut ubi tyrannus deuictus et ar-
ma eius omnia expugnauit mundo reperte sunt
merita, quam latenter spelundas et
silua intra. Ap. xxi. Atque regina et nos
non contemnenda audimus, sed magis quo ad
hanc orbem et nos pergeremus ut triumphare ve-
re possimus, quo iterum regnauimus cum honore
donandi sunt, qui primi illius ciuitatis fue-
runt concordes, cum illi qui ... pre-
miant loco, quoniam est qui et que sunt ... ore
ordines ciuium, quanta diuersitas ... ordines dis-
tinguantur sanctorum, et quam vane ipse sple-
deat dignitatum. Ergo ait Crisost.
de friuolis nos sepe verbis loquentes
in eos qui nobiscum sedent videmus atten-
tos inuicem. Mores vestri arbitrantur
iniuriam deum vero non putas offendi,
qui eo de talibus verbis loquente, contemptus
facile condicitur ad alia convertimur. De
hijs est bona causa de quibus ita ait
Misericordia parce et recipe qui non capite cum capien-
tibus sed ad pastum domini veni sed plane miseri-
rabiliores omnibus hominibus qui perfecti quidem in
alijs sed non in alijs sunt perfecti. Parco
si quis fuerit qui discedentibus alijs per dumeta
seu dudum quis abscondita latuerit
hominis timor ... nos narrauit conuen-
isse quod nesciat. Resurgunt qui in tranquilli-
tate et quiete mentis sermonem euaga-
cionis verbum dei audiunt, qui vero vanitatis
sollicitudine pergunt, qui vagas mentis
cogitaciones interim voluunt cum verbum predicatur
per dumeta et abscondita latent

Quomodo verbum dei sit audiendum

Crisos.

legibiliter

Apoc. xxi

Nec plus audire sed et vereri debet audiendum est, non tamen verbum hominis sed sicut verbum dei. Unde beatus Paulus Thessalonicenses 2: et bene scitis quia cum accepissetis a nobis verbum auditus dei, accepistis illud non ut verbum hominum sed sicut est vere verbum dei. Non vos estis qui loquimini sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis, Matthaei 10. Vilius tamen et volaciter recipitur verbum hominis, nullius momenti, nullius ponderis, prae sui soliditate. Gregorius: verbum dei ... et sic solum quod verbo recipitur effluit et non est quod consideret. Nec vestrum fratres sit accipiat, immo sic nostro despiciat verbum dei. Dico enim vobis bonum fuisset illi si non audisset. Hieronymus: firmamentum vitae scriptura dei, non folia et si folia sed aurea sunt. Verbum non perpendat, non pensat, non pervaleat, ipsorum quod colligatur fragmenta ne pereat. Et beatus Augustinus in quadam homilia. Et habetur 1 q. 1 Interrogo, ait, Interrogo vos fratres vel sorores dicite mihi quid plus esse videtur vobis, corpus Christi an verbum Christi. Si vultis verum respondere hoc dicere debetis quod non sit minus verbum dei quam corpus Christi. Et ideo quanta sollicitudine observamus quando nobis corpus Christi ministratur ut nihil ex ipso de manibus nostris in terram cadat, tanta sollicitudine observemus ne verbum dei quod nobis erogatur dum aliud cogitamus aut loquimur de corde nostro depereat, quia non minus reus erit qui verbum dei negligenter audierit quam ille qui corpus Christi sua negligentia in terram cadere permiserit. Non hoc intelligendum est quod verbum praedicationis sumptum sit aeque dignum corpori Christi, sed quod non est minus efficax ad ... et eius ... et per quod ad ... remissionem ... Quod sic exponitur: verbum dei diligenter et attente auditum ad fidem introducit, compungit et ad paenitentiam provocat atque plures convertit et omnia peccata venialia et mortalia tollit. Praeterea eucharistia ... augeat gratiam, non tamen tollit culpam nisi venialem, mortalem oblitam. Verbum audire verbum dei hoc ... magis necessarium homini ad salutem quam percipere corpus domini et sic negligentia diligentem et ... verbi dei auditionem. Cum ... hominem negligit debite audire verbum, contemptor ... salutis ... sub eius auditione ... ut bene agere ... salutem ... et ... quod sine contemptu ex negligentia corpus Christi in terram cadere permitteret. Unde videtur

Nota dictum ut corpus Christi verbum dei — sumendum / audiendum

quod arguendi sunt qui in sermonibus ... tempore ... eucharistia levatur ... strepitum faciunt discurrendo, surgendo et ita praedicationem ... impediendo in se et aliis. Laudabilius agerent si ... sedentes in corde deum adorantes venerarentur et verbum dei audire intenderent et viderent. Verbo melius esset missas legendas dimittere vel differre ne hac occasione populus a praedicatione distrahatur. Sed si sunt forte quando non possunt, saltem ministrantes in elevatione non pulsare omnino deberent, alioquin ... pulsus impedit et ... praedicator et populus ... ut experientia ... docet. Quod ... verbum dei ... nobis figuratum ... Exodi 19 ... Crisostomus ... Contra ... ad montem et ignem et caliginem et tenebras et procellas ... sed ... audiendum et videndum ... a festis et vestes ablutas et ... in nocte erant ... mundi et timorem ... plebis ... quoniam. Multo magis nos qui ... audientes verbum ... a monte fumante ... sed ... maiorem ... Dei ... Non corporis ablutas sed stolas animae candidatas nostras ab omni ... compunctione purgates. Non enim caliginem, non fumum ... videbimus non procellam sed regem sedentem super thronum ... ineffabilis gloriae et angelos atque archangelos ... astantes et sanctorum populos ... angelorum choris copulantes. Hec ille. Et ... eundem ... culpabilis sit qui audiunt verbum dei cum torpore et taedio cum ... et mentis evagatione. Unde ait Crisostomus ... in sermone ... die ... ille ... potius ... bonis ... ad ... magnitudinem ... Certe digni sunt ... reverentia verbo dei ... eruditorem ... Nolite ... margaritas ante porcos ne forte conculcent eas pedibus suis. Margarita est ... et ... ecclesiastica ... de figuris veteris testamenti ... conclusis

Cum quanta reverentia verbum dei sit audiendum

De elevatione sacramenti sub sermoni

Nota exempla ... de ... verbis ... non audiendo ... et ... dum non audire diligenter ... audire negligenter

corporis potius aut sunt qui vilipendunt et gaudent sine glossa. Vel potius sunt qui verbum dei fastidiunt sicut ait glossa. Sed dicet forte quis ... quod ... quia consilium ut non potius intelligatur. Dicit Crisostomus omelia 2 super Matheum: Ille utique qui ea non propria esse credit et preclara. Et quis est tam stolidus qui non habet priora fortiora esse credit omnibus et clariora. Ille sunt duo qui non vel tanto eius studio vacat quantum in theatris diabolo occupatur qui in cantibus impudicis dictaminibus et aliis quibuslibet rebus prophanis delectabiliter se exercet. Ubi plures totos dies peragunt cum sine ... detrimento, hic vero ubi loquitur deus ne exiguum quidem tempus pacienter expectant.

Certe tamen plurimi sunt quod verbum dei audiunt et tamen negligenter in corporali propter insolentiam et multas distractiones. Sed forte dicit quis melius est me non audire quam vel audiendo culpam incidere, quia non tamen tedet cogitationes cohibere ne sompnum possit evitare. Non, quando longe aliud est sponte concupiscentes volvere cogitationes et sompno cedere, et aliud est pati nolentem. Sponte distrahitur qui volens de impertinentibus cogitat. Sed a distractione quam patitur consensu patitur semper dum distractum se sentit et revocat. Et qui ut dormiat sinistre visitat, dicta mollit corpus appodiando opponit ut vel sit sompnum incitet. Nolens vero patitur qui quod in se est agit ne paciatur custodiendo visum et alios exteriores sensus ne per vagabundos perturbet cogitatio. Et devotus in sermone divinum implorat auxilium. Si super corpus suum vigilat sompno non admittendo et si incidat eum expellit et se ad verbum quod predicatur revocat. Sicut qui vel dormiendo lapidem predicationis fuerit, sed stando vel modo commode sedendo sompnum expellit vel tedio se excitando ab aliquo patitur sine murmuratione. Credo qui non facit, nulla dat signum quod per velle dormire, eo quod per aliud non vult a sompno excitari. Hec in pluribus fratribus diligenter corrigat distractionis sed sompnum non imputatur ad culpam, eo quod non consentit in delectatione. Bernardus in similibus ait: Non consentit in delectatione quod visis vel auditis tedeant.

de gravi lapide in pede ne dormiat teneat

De dormientibus in sermone

Est tamen signum ... temporis qui tamen non sunt imputanda ad penam. Hiis ergo modis nos excitemus ad vigilanciam ut audiendo et vocati audiamus dominum in predicatione loquentem, vocantem a peccatis in vitam ad vitam. Donet deus sic in cordibus nostris ut surgamus sedeamus sive ut nichil contra preceptum ... Prestante eodem domino nostro Jhesu Christo qui cum patre et spiritu sancto in secula benedictus. Amen.

Dominica proxima 104

Ipsi observabant eum Luce 14 — farisei et doctores legis

Solent concupiscentes observare eos qui impediunt ab eis quod concupiscunt consecutione. Est enim concupiscibilis ancilla irascibilis potentie per quam nolens impediri repellit impedientes, ac videlicet se de eodem sic observat impedientes quod valeat repellere ac se de eo vindicare. Unde cum aliquid iuste concupiscit, iuste per irascibilem potest expellere impedientes. Dum tamen non excedit vel contra rationem dictam. Ideo invidia laudatur est zelus contra transgressores divinorum preceptorum. Sicut de Moyse Exodi 32, Phinees, Helia, immo de Christo. De quo propheta scriptum est: zelus domus tue comedit me, scriptum testatur. Unde cum hiis legitur non solum transgressores fugisse sed expulisse ac punivisse. Et de hoc dicitur ipse irascimini et nolite peccare. Cum vero culpabiliter aliquid concupiscit, vere per concupiscentes iuste impedientes irasci, sed eius actus irascibilis aut impedientes concupiti illicite assequendo fit viciosus. Pharisei autem qui superbi erant et avari, ut frequenter eis comparavit dominus, in in debitum dominum, quod hic eorum vicia publice arguit et ab conversione honoris sibi indebitorum et temporalium divitiarum multum impedivit. Et ideo in omnibus sibi adiudicabant, diligenter ipsum dicta et facta observabant, id est considerabant si in aliquo deprehendere possent, et sic doctrinam suam quandam expellere, et sic de eo vindicare. De quo Bernardus ait: Dum habitu eos sic pharisei ... in tormentis ... in visis quidem ...

Numeri 25; 3 Re 18; Joh 2

Zelosi laudantur in scriptura

toribus in festis obseruacionibus, quod lucas vo-
lens significare de scriptura ydropici
curacionem coram phariseis premisit
dicens: Et ipsi obseruabant eum.
[illegible] Nunc [illegible] post [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] domum cuiusdam principis [illegible]
Pharisei enim ipsum obseruabant
in doctrina eius [illegible] non fuerunt
[illegible] veritatis audire desi-
derat veritatis doctrinam docentes non
obseruare, sed mansuete et pacienter audire.
[illegible] 29 [illegible] de
scriptura ad vtile verbi dei audicionem
requisitum scilicet audire mansuete et pa-
cienter sine murmuracione et duricia.
Est enim mansuetudo tractabilitas men-
tis per quam scilicet debita disposicio ad re-
cipiendum impressionem verbi diuini sicut cere
tractabilitas sigilli. Unde [illegible]
[illegible] ait: Abicientes omnem immundiciam
et habundanciam malicie in mansue-
tudine suscipite insitum verbum quod potest saluare
animas vestras. Jacobi 1°. Et [illegible]
Esto mansuetus ad audiendum verbum
dei ut intelligas. Nisi enim quis quieta
mente verbum dei dulciter audiat, eius
intellectum minime capere potest. Gregorius [illegible]
[illegible]
ab intellectu veritatis turbacio mentis.
Oportet ergo eum qui [illegible] cupit
dei verbum non turbari, ut iracundia
moueri vel inuidia ferri aduersus
veritatis doctrinam vel eciam doctorem
[illegible] contra arguentem [illegible]
[illegible] Sed suam correctionem
ac confusionem pacienter ymmo gaudenter ferre,
non quasi inimicum sed quasi fidelissimam ami-
cicie [illegible]
[illegible]
[illegible] si de veneno
[illegible] arguatur.
[illegible] adherens [illegible] mortem
occulte machinatur [illegible]
[illegible] fraus [illegible] infidelis sibi de-
tegitur. Cum ergo contra ad peccatoribus
arguentem, venenum pessimum detegitur
et [illegible] quod ad mortem non [illegible]

[illegible] ut manifestatur [illegible] paulus Ro. 6
[illegible] mortis [illegible]
[illegible]
[illegible] Et [illegible] non magis velit [illegible]
[illegible] vt [illegible] viuat quam [illegible]
adulatoribus decipi ut [illegible]
dampnum luat. Est [illegible] verum pre-
dicatoris medicina [illegible]
et predicator medicus [illegible] qui
lingua [illegible] vulnus [illegible]
sanat [illegible] De quo [illegible]
ait [illegible] eloquio [illegible]
[illegible] predicatores intelligi, canis enim
lingua dum vulnus lingit curat. Et
doctores [illegible] nos loquendo a peccatis [illegible]
[illegible] ad salutem
[illegible] dampnat et [illegible]
confessionem approbat [illegible] canes
lingunt. Sed [illegible] medicus est et [illegible]
qui ne [illegible] laborantem medicinam
subtrahit, et infirmitatem [illegible]
qui [illegible] vulnus [illegible]
[illegible] Et si moles-
[illegible] sectione voluerit [illegible]
[illegible] clamat [illegible] medicus non
[illegible] diligit magis [illegible]
rogat ut spreto suo clamore medicus
[illegible] et [illegible]
sanat vt sanet. Ita [illegible]
est predicator [illegible]
blandiendo [illegible] vulnera [illegible] de
[illegible] 46 [illegible]
[illegible]
non valentes [illegible] Et arguuntur [illegible]
dicentes pax pax et non est pax [illegible] 6.
Et [illegible] 4 Ve qui dicitis malum bonum
ponentes tenebras lucem, et amarum dulce.
De quo [illegible] sub [illegible] metaphora
[illegible] pax ita ait Nonne
[illegible]
[illegible] Molestum
[illegible] non audeo [illegible]
multo [illegible]
[illegible] Itaque et argue
et increpa [illegible]
[illegible] increpatorem [illegible] non
[illegible] qui increpatus benigne accipit

Verbum dei audiendum est mansuete sine murmuracione [et] duricia

Melius est increpare quam blandire

2°
[illegible]

mansuete vindicatur, libenter emendat. Corona
s. Ps. sane salubriter et secunda inpug-
nacio est, ut corripiat me iustus in misericordia
et increpet, oleum autem peccatoris non impinguet
caput meum. Ex ea siquidem pinguedine
quam generat oleum peccatoris habundancius
pullulant spine et tribuli, et omnis ra-
dix amaritudinis germinat copiosius.
Itaque qui iustorum increpaciones nimium volun-
tarie desiderat, quemadmodum suscipienda
sit, quam benignus audiat, quam devota men-
te gratanter ei gratia sit habenda. Non ergo
refugiat hanc feditatem qui fecunditatem
desiderat. Vide de ex deformi stercorum
acervo qui portatur in agrum formosus
surgit acervus manipulorum qui depor-
tatur ex agro, hec Ber(nardus). Non ergo quis
me commendat in quo vos vidistis de-
fendat. Alioquin quisquis talis fuerit non sermo
predicatoris sed vox ipsius innuit eum pro-
dit. Dicitur Petro: vere tu ex illis es, nam et
ita loquela tua manifestum te facit. Prauitati audientes bene parent
nequeunt, et cum vite emendacionem negligunt
ad verba sue confusionis attingunt. Et incre-
pata mala vocantur, surgit sermonis tolleranter et
silencium peccatum putant, atque eos qui docent
dicunt deducens sue confusionis arbitrantur.
Cuius sententiam subdit: Et cum vox predicatoris
se auribus admonens incutiat, culpa mor-
det, et increpacionis vigore quasi ingenui
nos mali transgeri foris ad contradictionis
studium excitatur, ferire vocem non valens
que tacta in vulnere sui reatus dolet, et pro
hoc quod generali quoque sermone dicitur, se increpari spe-
cialiter suspirant. Unde cum in eis egisse se
meminerunt, audire foras erubescunt. Conti-
nuo se ad defensionem preparant, ut reatum
sui verecundia per verba superbe confutacionis
tegant. Sic ... quidam de quibusdam que ab eis
non recte gesta sunt, correpcionis vocem
ministerium caritatis estimant. Sic pro dolore gra-
menti derisionis putant, illi se pertinent
ad obedienciam sternunt, isti ad insaniam
sue derisionis exiguntur. Illi correpcio-
nis ad instructum vite sue patrocinium
deputant, pro quo dum peccatis vite culpa
corripitur, velud iudicii ira inpatitur.
Isti cum se increpari confusione arguit
gladium percussionis credunt, quo dum peccator

"loquela tua manifestum te facit" (margin)

reprehensionis vocem culpa delinquitur, perdit
gratie opus fidat. Propter quod in laude iusti
pro saluti veritas dicit: Corripiet iustus et
festinabit arripe. Prauorum autem gloria
despicit. Cum audit derisorem increpari
sibi facit iniuriam, hec Gregorius. Super omnia
autem cavendum ne audiatur verbum dei corde
indurato. Sic hortatur pro prophetas David
et aliter apostolus ad Hebreos tertio: Hodie si vocem eius
audieritis nolite obdurare corda vestra,
sicut hii quibus dixi: Semper hii errant corde,
ipsi vero non cognoverunt vias meas,
quibus iuravi in ira mea si introibunt
in requiem meam. Multa de hoc dicta expo-
nendo apostolus: Cor durum est quod non reddit
exhortacioni, verum sed ei resistit, quod nec
unquam audiebat suam correpcionem in-
duratum apostolus ex propria malicia. Unde
in quibusdam verbi agentes quasi alias actum non
fuissent, quia ex verbum dei verbum in derisio
in proverbia et canticum, de quibus per Ezechielem
Dominus ait: Veniunt ad te et sedent coram te
et audiunt sermones tuos et non faciunt
eos, quia in canticum oris sui vertunt illos et
avariciam suam sequitur cor eorum, et es eis quasi
carmen musicum quod suavi dulcique so-
no canitur, et audient verba tua et non fa-
ciunt ea. Ezechielis 33. De quibus etiam Iudicum 2º
dicitur: Audierunt mandata Domini omnia fecerunt
contraria. De huiusmodi corde dicitur Proverbiorum 24:
Acetum in nitro qui cantat carmina cor-
di pessimo. Quod exponens Gregorius 3º Pastoralis c. 17
ait: Acetum si mittatur in nitro fervescit,
sed mixtum pertingens et ebullit et pudore mali
qui pro increpacione corripitur, qui proposi-
cionis dulcedinem ad bonum suadetur, de
correpcione fit deterior, et in immunda
cionis iniquitatem succendit, unde debuit
ab iniquitate compesci. De hiis quod scribitur
De stercore bovum lapidabitur piger.
Ecclesiastici 22. Exponit quem preparatus Bernardus sic
dicit ait facinus tu o piger quem ad mini-
ma increpacionem irritaris magis et exaspe-
peraris. Nonne bonum fimum sparsi
in agro tuo, unde tu ergo lapidabis hunc? Sed
tu tunc time homo qui diligit iniquitatem
odit animam suam, tu inquam time homo.
Hoc fecisti, quia desideria tua non contraxisses,
excrescunt pergens fimus preter iudicium in lapides
et unde impinguari debueras lapidaris.

Ex correctione { predicatoris, peccator ... murmurat ... / Pia se emendat. vero homo.

In predicatione mali correpti indurantur

Ex quibus patet quod mansuete et patienter sive
sine murmure sine duritia cordis primo
cum gaudio et devotione audiendum sit
quantum ad animarum salutem pertinet, sive sit
contemplatorium sive commonitorium sive
etiam increpatorium videatur. ¶ Sequitur
tertio declarare, quod dictum est, quod oportet
verbum audire discrete et prudenter, sine
errore ~~prudenter~~ et stultitia. Discrete
quantum ad credenda sine errore. Prudenter
quantum ad agenda sine stultitia. Discretio igitur
quantum ad credenda, ut non cum firmitate
omnibus audite adhereatur. Aliud enim huius quod
de substantia fidei sit, et ideo credendum; aliud quod pie-
tate quadam ad devotionem excitandam vel
morum eruditionem praedicatur, quod autem
huius sic fundatum est, in quibus praedicatores quilibet
tenentur firmiter adhaerere, in quibus non dictum est
in [illegible] per hoc pertinent omni primo.
Utrum quae sint credenda de veritate quae
pie et quo se habendum est in huius ut vi-
tetur error dictum est supra 2° de festo. Assumptionis
tempore lapso, ideo huius repetere permitto.
¶ Est quod audiendum verbum prudenter sine
stultitia dicitur considerando ea quae ad se
pertinent, et quae sive vitae emendationi proficiunt.
Si enim expertissimus quidam medicus medici-
nas validas pro singulis curandis infir-
mitatibus multitudini in foro gratis
offerret, et cuilibet singulas exposuisset ar-
bitrio eius committeret ut quam vellet acci-
peret. Nonne stultissimus esset iste qui non pa-
raliticus esset medicinam quae febres curat ac-
ciperet, et ita de aliis. Ita videtur stul-
tus esse et stulte imprudenter qui audit verbum,
qui se neglecto, medicinam quae dat ea
quae proximi corripiunt et germinant. Sicut exemplum
de ducto fuit dudum et post orto periit
ubi agebatur de viro curiositatis. Huius
cum 21 dicitur Pes fatui facile in domo proximi.
Et tertio stultitia hominis auscultantis pastoris
hic facit quasi quis domus consideraret vel fra-
tris proximi cuius se perquirit, et suam negligit.
Et de talibus loquitur beatus Bernardus super de [illegible]. Non
nullos in [illegible] sic audientes in [illegible], ac
si nil ad eos pertineat quod dicitur, non in te,
ita cor sicut. Non discutiunt mores suos,
non cogitant ne forte quod audiunt dictum
sit per eos dispositione divina ut se corrigat

Verbum dei audiendum est discrete / prudenter quod

Magis autem si sermo dei manifeste ad aliquorum
vitia expressus quasi sic illi se viderent obli-
gatos dissimulant, et audiunt alios cordis
ad quibus admonitione palliant vitia, et
seducunt misere semetipsos. In huius salute
sicut non video. ¶ Nos autem fratres non sic
obsecro non sic, sed consideremus nosmetipsos
in ea quae audimus fieri contra vitia vel laudes
ut confirmemur ex ea et corrigamus secundum ea
si quae in nobis deprehenderimus corrigenda.
Propheta enim optat propheta dirigi vias
suas ad custodiendas iustificationes
domini. Tunc inquit non confundar cum perspexero
in omnibus mandatis tuis. Itaque nullus confun-
detur ignorantia qui verbum dei modis dictis
audiet, sed fructum plurimum reporta-
bit, hic emendationem vitae, et in futuro
adeptionem gloriae sempiternae. Quam nobis
concedat etc. Amen.

105 ¶ Dominica xviii

Diliges dominum deum tuum ex toto
corde tuo et ex tota anima tua et ex
tota mente tua Matthei 22. ¶ Prop-
ter illud primum et maximum non solum iure
positivo sed et naturali. Exigit enim iusti-
tia et etiam naturalis ratio, ut tribuentis
et meritis, donorum et gratiarum actionum quae
sit ad invicem similitudo ac aequalitas si
non quantitate quia deus magnifice plus
multo contribuit quam reddo, ut patet parum
parvulis equaliter accepto beneficio respon-
dere gratias referendo, sed aequalitas propor-
tionis, ut aequalibus meritis aequalia prae-
mia et maioribus maiora, minoribus
reddantur minora. Sic de gratiis respon-
dendis maiori dono maior debetur gra-
titudo. De quo late tractat philosophus in ethicis
8 et 9 capitulis. ¶ Tunc autem magnifi-
centissimus deus divitias in omnibus quae prima maxi-
ma nobis dedit, et secunda praemia maxima multis
compromisit. Dedit enim toto nobis ipsos nobis
ut Crisostomus libro 2° de compunctione cordis
ait: Ipse qui in alto suo indiget sibi in omnibus
sufficiens nos cum non essemus esse fecit,
atque talem qualem utilia ex animantibus quae sunt
super terram inspiravit, caelum totum et omnia
in ipso contulit ad nostrum usum et utilitatem

Et deus magnifice benefecit nobis

clamit ipse annunciat cibum ei vestem
carnalis licet spiritualis flatum. Et si hec
paravit in domibus dei. Ecce dominus super
omne donum dedit se ipsum totum nobis, hic in
merito datur se ipsum totum nobis in premium.
Bernardus in libro de amando deum. Sicut
quoniam se ipso melius Se dedit in meritum
se servat in premium, se apponit in refectionem
animarum sanctarum, se in redemptionem distrahit
captivarum. Concludimus ergo et si milies
moriamur, si omnibus virtutibus nos compleamus
ut tamen digne gerimus ad ea que recepimus
adeo ut ait Crisostomus super ... et
sue debitum, ut saltem ... ...
posse et receptum et promissum reddamus, quod
aliud non facimus, nisi ipsa que recepimus
saltem in eum a quo recepimus cordis affectum
diligendo referamus. Et ideo inquit Bernardus
loco quo supra. ... irrecusabiliter omnibus
infidelis si non diligit dominum deum suum
ex toto corde suo ex tota anima sua tota vir-
tute sua. Clamat nempe intus ei innata
et non ignota rationi iustitia, quod ex toto se
illum diligere debeat cui se totum debere
non ignorat. Maxime igitur mandatum est
quod maxime debitum iustitia divina et
naturalis quibus pro id totum quod a deo habemus
cor animam mentem dominum deum diligamus
secundum verba in primo premissa Diliges dominum
deum tuum etc. Secundum gratiam Ave maria pro
caritatis ... ...
rendi notitia et suorum preceptorum a quibus
caritas nutritur. Etiam Accessit ad
eum etc. Cum caritatis preceptum maximum
est, et quod dilectio ipsa magis debita, et plus
omnibus nobis necessaria. Ideo summe laborandum
est ac acquirenda dei caritate non solum ea
que a solo deo infunditur, sed actus eius ipsam
scilicet dilectionem seu diligendi actum quam nobis
elicitur. Et communis actus diligendi a sola
dependet arbitrii nostri libertate. Cumque
sola voluntatis actus liber elicitur, et aliarum
potentiarum actus liberi non sunt, nisi quatenus de-
pendent ab actu voluntatis, sic in nostra potestate
non est videre vel non videre obiecto sufficienter pre-
sente et organo disposito, licet audire
... ... obiectum sit in nostra po-
testate. Omnibus autem eis dispositis in voluntate

Actus diligendi vel non diligendi dependet
a nostra voluntate

libera facultate est diligere vel non dilige-
re, nec potest non diligere dum vult, nec diligere
dum non vult. Unde et si voluntas non ne-
cessitatur ad diligendum, tamen potest multum in-
clinari, immo tantum ut non nisi cum difficultate non
diligat, pro quo est. Per cognitionem bonitatis
eius quod diligitur. Bonum enim apprehensum vel cognitum
obiectum est appetitus quod ad actum amoris
Bonum est quod omnia appetunt 1 ethicorum. Et quanto amplius
bonitas rei cognoscitur, tanto magis ad
eius dilectionem voluntas inclinatur. Propter quod
... ... ait Mensura amoris
amor est, ubi autem amor est mensura cog-
nitionis pulcre declaratur. Propter id ...
amor vie non potest pertingere ad mensuram
dilectionis patrie, quod deficit a perfectione
visionis cognitio enigmatica et specularis.
Nichil ergo accommodatius est excitande
in nobis dei dilectionis qui diligimus acquirere
clariorem divine bonitatis cognitionem. Ad hanc
autem acquirendam septem vias esse perdiscimus
que nobis expediunt sunt. Cum sunt enim
mentis. Instantia orationis. Studio predica-
tionis, restat ... ... lectio, col-
latio, meditatio, operatio. Omnes si ag-
gressi fuerimus iam secundum domini preceptum ex toto
corde, anima, mente ac fortitudine deum
diligimus. Quando ex toto corde anima men-
te ac fortitudine deum diligimus, deum omnia
habere in deum conferimus. Et secundum Augustinum in de
doctrina christiana Nulla pars vite nostre va-
cua ... vacat a divino servicio. Va-
let itaque ad veram cognitionem acquiren-
dam, diligens sacrorum librorum lectio. Ysido-
rus 3 de summo bono c 8 ... Omnium
confert doctrina lectio sacrarum scripturarum sive
quod intellectum mentis erudit, seu quod a mun-
di vanitatibus abstractum hominem ad a-
morem dei perducit. Tanto enim vana spes
huius mortalitatis nobis vilescit, quanto amplius
legendo spes eterna clarescit. Et si in lectionibus
collacio ... ait Leo papa — 38 de ...
quanto magis in hiis que presunt, ut ...
... Ideo apostolus ad
Thimotheum ad legendum scripturas hortatur
... exhortatori doctrine
... Unde non ...
librorum lectio commendatur ... scripture ...

Ad cognitionem dei in nobis acquirendam valet
diligens lectio sacrorum librorum

Sicut enim ait Aug. in de vera religione c. 99: Omissis et repudiatis nugis theatricis divinarum scripturarum consideratione pascatur animus fame fessus, et siti estuante, et in inanibus fantasmatibus tanquam epulis pictis frustra refici cupiente. Quanto autem displicebat deo in libris thetoricis post missam salutari studio divine scripture patet docet correpcio quam magnus Iheronimus [illegible] racione legendi, ut de se ipso scribit ad Eustochium. Aliud tamen est scolares libros legere ad voluptatem secundum poetarum figmenta et verborum ornatu delectari, et aliud est legere ad eruditionem, ut errores gentilium legendo detestentur, et ut utilia que in eis invenerint ad usum sacre eruditionis devoti invertant. De quo infra huius d. 37 et d. 38 ubi etiam notantur libri a clericis legendi. ¶ Sed quid de laicis libros theutonicales legentibus, commendandi sunt an detestandi? Commendandi sunt secundum quosdam, si tamen legenda vere legant et humili mente subiectione. Hic tamen attendendum est quod legant, que intencione, et qualis sit eorum in legendo modus. Plurima enim seductio et errores in vulgaribus translacionibus suggestione dyaboli ad simplicium mentium seductionem. Sunt et quia in scripturis, sicut Petrus de epistolis Pauli ait, difficilia intellectu, que indocti et instabiles depravant sicut et ceteras scripturas ad suam ipsorum dampnacionem et perdicionem. Ideo nunc libros theutonicales esse prius examinatos et esse approbatos sive admissos auctoritate prelatorum suorum vel ordinariorum, vel saltem doctorum vel graduatorum sacre theologie licenciatorum ut doctores vel saltem sufficienter in sacris litteris eruditos, ut late deducit Gerson in tractatu de examinacione doctrinarum. Expressa verba clara et facile intelligibiles ab hiis qui legunt legant, enim intelligibilia non potuerunt [illegible] est sed occasio errorum et heresum plurimarum. Unde a viris sagacissimis illuminatis iudicatum est periculosum laycos legere vulgares biblias sicut tangit Gerson in tractatu duorum denariorum. Racio in promptu est. Cum enim in tanta biblie multa sint obscura, necnon secundum allegoriam sed secundum literalem, ita ut sine declaracione doctorum expone intelligi non potest, ymo teste Ieronimo omnes [illegible] in scriptura

tamen sit pro nobis scripta, non tamen tota a nobis intellecta. Sicut enim in ea que [illegible] in prima pater. Hinc etiam Petrus ait lex spiritualis est et declaracione opus est ut intelligatur. Ideo liber scripture sigillo clausus ostenditur in Apoc. et Ezechielis liber involutus. Propter hoc latissime probat Ieronimus ad Paulinum scripturam sacram sine previo ac monstrante via ingredi non posse, et hoc clare eunuchi testimonio. Nota quod ostenditur qui in vehiculo sedens legens Ysaiam interrogatus a Philippo diacono putasne intelligis que legis respondit quomodo possum nisi me aliquis docuerit. Ecce attendentis periculum legendum scripturam sacram sine [illegible], quia cum ad verum intellectum proprio studio pertingere non possunt et verum [illegible] rapiunt, per doctrinam catholicam hereses et errores, [illegible] ad id [illegible] debent non debent opponentes [illegible] et aliorum eruditorum sed [illegible] quod sit erroneum experiencia docuit et [illegible] satis [illegible]. Et [illegible] in sua arte [illegible]. Et sola in scripturarum expositorum iudicia repudianda est ut [illegible] mechanicorum sine magistro discipuli [illegible]. Sed teste Iheronimo [illegible] c. 6: Sola scripturarum ars est quam sibi omnes passim vendicant. Scribimus indocti doctique poemata passim. Hanc garrula anus, hanc delirus senex, hanc sophista verbosus, hanc universi presumunt, lacerant, docent antequam discant. Et certa infra que sequuntur. In legendis igitur libris ponendus est modus prudencie et alia [illegible] que credenda non sunt secundum doctrinam sapientis. Sed legenda sunt consilio eorum que [illegible] doctores ex scripture occultis simplicibus sunt enucleata, ut sunt sermones, tractatus quidam devocionales, legende sanctorum admisse, historie simplices, et certa scilicet que mores instruunt et devocionem excitant. Multa de hac materia dicenda occurrunt. Sed [illegible] non superbia, non curiositas, non solum sciendi appetitus sed cognoscendi legem dei et eam operandi. Sicut ait Ysidorus li. 3 de summo bono c. 8: Lector strenuus potius ad implendum que legit quam sciendum erit promptissimus. Et Iosue p°: Non recedat volumen legis de ore tuo, sed meditaberis in eo diebus

[illegible] ad 10 q 2

De libris theutonicalibus legendis

De cautela habenda in legendis libris

et noctibus, ut custodias et facias omnia
que scripta sunt in eo. ¶ Modus legendi sit le-
gentium cum humilitate et subiectione, quod sensus sic
scriptorum desiderent, et pars rationabilis infor-
mationem credendi, ac sicut apostolus ait in obsequium
fidei intellectum suum captivans. Alioquin
audiat sermonem salomonis: Ne innita-
ris prudentie tue, proverbiorum 3°. Et idem: Noli alta
sapientes, sed humilibus consentientes. Nolite
esse prudentes apud vosmetipsos, Romanorum 12.
Perdam enim sapientiam sapientium, et prudentiam
prudentium reprobabo, 1 Cor 1. ¶ Valet
quoque ad veram cognitionem acquirendam auditorum
lectorumque collatio. Sic ondit ysidorus
de summo bono libro 3 capitulo 14. Cum inquit sit utilis
ad instruendum lectio, adhibita autem colla-
tione maiorem intelligentiam prebet. Melius
est enim conferre quam legere. Collatio docibilita-
tem facit. Nam propositis interrogationibus
cunctatio rerum excluditur, et sepe obiecti-
onibus latens veritas apparet. Quod enim
obscurum est, aut dubium, conferendo cito perspi-
citur. Oportet tamen in collatione omnino cavere
contentionem, quam, sicut idem ait, sicut occulta le-
gis ministrat intentionem solet collatio, ita con-
tentio destruit. Illa enim exclusa sensu veritatis
lites generat et pugnam de verbis. Unde
oriuntur hereses et scismata, quibus subvertitur
fides, veritas corrumpitur, scinditur caritas.
Est autem contentio, dum non pro veritate, sed pro ap-
petitu laudis certatur. Ideo veritatis intuentes
contentiones non recedunt, sed per suam superbiam contra
veram doctrinam evacuare contendunt. De
quibus apostolus 1 Thimo 6: Superbus nichil sciens, sed
languens circa questiones et pugnas verborum, ex
quibus oriuntur invidie, contentiones etc. ¶ Ad
collationem autem hortatur Crisostomus super apostolum
[illegible] ostendens omnem [illegible] ut: Non opor-
tebat omnino ab ecclesia recedentes [illegible]
varijs huius studio negotijs implicari, sed
domum convenire revertentes, sacros explicare
libros, et coniugem pariter liberos ad eorum
que dicta sunt collationem convocare. De[illegible]
enim studio ait idem [illegible], [illegible] in-
gens quedam animabus et salutaris confert.
1 Nam et deo placere possumus ista curando
2 et ab iniuriosis obscenisque sermonibus
munda ora servabimus, de spiritualibus
3 operantem eloquijs, et demonibus
terrori esse poterimus, linguam nostram illu-
4 minis armis muniendo verborum, et hinc maiorem

Nota [illegible] quod doctor [illegible] fundamentum [illegible] intellectus [illegible] 118

dei gratiam valebimus promereri. Hec quoque me-
tis nostre acumen augetur et luit. Nam et
oculos et os et auditum gratia in nobis po-
suit deus, ut omnia ipsi membra serviant,
et que ipsius sunt loquamur, audiamus et operemur.
¶ Valet etiam ad veram cognitionem acqui-
sitionis frequens meditatio intellectorum.
Dum enim per collationem verum de rebus aut quid
doctrine disputationis monstratur, per medita-
tionem tenetur, et in vetere memoria custoditur.
Hugo super [illegible] de memoria et reminiscencia:
Memoriam salvat positio sub ordine
et frequens meditatio. Et Crisostomus omelia 2 super
matheum de hac meditatione ait: Sicut cor-
pus quod aeris puritate perfruitur maiore
sanitatis gaudet vigore, sic fit profecto
anima sapientior que in meditatione nutritur.
Curandum ergo sit nobis hec meditatio ad intel-
ligendum. Idem omelia ij ex oper. d. Nolite
[illegible] filios vestros ita quod despecta
scripturas, tota [illegible] diei continuatione
meditando. Hic quoque qui carmina secularia
et impia dictamina discimus, non ?? fre-
quenti iteratione ac longa meditatione
incorporamus. Curemus nos magis spiritualibus
studijs spatium damus. Alioquin nichil nobis
hic prodest querere, haurientes vase
undique scisso vinum, atque undique per-
fluente. Et ne accidat quod est a [illegible] con-
gregatione discedite, nichil magis nostrum
indicante, quam ea que audiendo didicistis con-
servare meditando. Nimia enim omnino inde
et post extrema est, quoniam et sex quidem
dies in rebus carnalibus consumentes, unam
in spiritualibus diem, vel potius exiguam diei partem
nolentes impendere. ¶ Sed dicunt hec carnales:
ista vacare lectionibus, collationibus, me-
ditationibus monachorum est. Non sum ego mo-
nachus, uxorem habeo et filios et curam domus.
Ad hec [illegible] idem omelia 2 [illegible]. Hoc est quod
omnia quasi una quadam peste corrumpit, quia
lectionem scripturarum dicimus ad solos per-
tinere monachos putamus, cum multo magis
vobis quam illis sit necessaria. Etenim qui in parte
in medio iniuriorum, et vulnus super vulnus
accipiunt, opus dei potius indigent me-
dicamine. Itaque multo est gravius aliquid de-
terius superfluum esse dei legem putare
quam eam omnino nescire. Hec vana sunt que de dyabo-
lo persuasu meditatione proveniunt. Unde paulus

dicat ad correpcionem nostram omnia scripta
esse ut tanto magis fore nostra quanto magis
indiget correpcione. Deinde ad nostrum
intellectum divinorum consequendum confert digna
operacio eorum que iam intellecta sunt. Unde Gregorius
omelia 23 ait. Quisquis vult audita intelli-
gere, festinet ea que iam intelligere potuit opere
adimplere. Unde illi duo discipuli in emaus
ambulantes in exposicione scripture audien-
do colloquia Christi illuminati non sunt, sed cum
ab eis ad mensam tractus pascitur in pa-
nis fraccione eum cognoverunt. Unde et
per dominum in parabola evangelii qui in paucis fi-
delis inventus est super multa constituitur, ita
et qui in modico quod cognovit fideliter
operatus est, multorum et profundiorum cognoscere meretur.
Et e contrario ei qui ad usuram bonorum operum
accepte sue talentum non exposuit, ipsa
eciam que accepit penitus amisit.
Unde dicitur. Eum vero fideli dominus prepositum super familiam
suam instituit et prebet etc. Quod
tibi. Ecce plures ordo ad divinorum
cognicionem ascendendi, per hanc scalam
septem graduum, ut prius in precedentibus demon-
stratur. Deinde ordo eorum apparet. Unde
hic autem ubi audicione verbi et leccione que
in manibus scriptis frangitur, collacione mas-
ticatur, ut vere intelligencie sapor condolcat,
meditacione memorie commendetur, et tandem
operis execucione que in precedentibus autem consuetus
multiplicatur. Unde si diligenter fecerimus
non solum habebit nobis multiplex dei
bonitas, quod ad dei amorem inflamamur.
Unde eciam sic procedendo congruenter divinorum
deum toto corde, tota anima, tota mente, et tota
fortitudine diligimus, per omnia nostra volun-
tatem sensualitatem ac vires experimen-
tales intellectum et memoriam, affectuose
audiendo, legendo, conferendo, meditan-
do, ac intellecta opere perficiendo, in deum
a quo accepimus referimus. Unde hoc est toto
deum diligere, omnes anime et corporis vires
et potencias in hiis que dei sunt occupare.
Et non in virium nostrarum facultate que di-
vinas leges assumere, donec statum in
assequamur ubi non solum non contra, sed non aliquid
preter dei voluntatem agere complacebit, quo nos
perducat qui pro nobis dilexit, et animam suam pro nobis
posuit, dominus noster Ihesus Christus in secula cum
patre et spiritu sancto benedictus. Amen.

Dominica decimanona

Offerebat ei publicanus cenam in
domo sua. Mathei 9. Cum ad nostram
proximo impendendam et firma caritas
et preceptum nos obliget divinum, necesse
est ut affectum dicit vos sed veritate et effectu. Unde
et Iohannes ait prima Iohannis 3. Et hoc fratrem suum vi-
derit hunc et viderit fratrem suum necesse habere
et clauserit viscera sua ab eo, quomodo
caritas dei manet in eo? Et: Filioli mei
non diligamus verbo et lingwa sed opere et
veritate. Preceptum denique habetur Ecclesiastici 11:
Mandavit illi unicuique de proximo suo.
Cum ergo ita hoc se habeat, quanto est
ut quanto proximus miserabilior, tanto
fuerit ei magis est meritorium subveni-
ens inopiam. Unde sumus ad sumus ita ma-
gis ad magis. Medicus enim pro ultimo
est medicina eius beneficio qui miseri non sunt
a quibus retribucio expectatur. Unde dominus ait
Luce 14. Cum facis prandium aut cenam
noli vocare amicos tuos neque fratres
tuos, neque cognatos, neque vicinos
divites, ne forte et ipsi te reinvitent et
fiat tibi retribucio. Sed cum facis convivium
voca pauperes debiles claudos cecos
et beatus eris, quia non habent retribuere tibi.
Retribuetur enim tibi in resurreccione iustorum.
Verum est quod a benefaciendo proximo si pos-
sit excusare per impotenciam, quamvis id prestare
non possit, saltem veste, potacione
aut consolacione non miser evenerit a misericordia
quod et si deficit tribuendi facultas
non deficit si vult bona voluntas, verum
contemplatorum, obsequium aliquid corporale in-
pensum, vel saltem intercessio sua apud ali-
quem innatam potentem. De quo loquitur beatus
Gregorius omelia 9. Post hec plures modos
enumerat quibus varii variis modis
pauperibus poterunt subvenire addit.
Alius vero hora assecutus est, sed tamen fortassis
familiaritatis locum apud divitem me-
ruit, talentum proficere familiaritatis
accepit. Si ergo non ei pro indigentibus loqui-
tur talenti retencione dampnatur. Et sequitur.
Unde loquendi locum apud divitem dampnaretur per retento talento timeat, si non
valet non apud eum pro pauperibus inter-

Luce 24

ca° 24

Tercio opere impletur quod sancti in bono intelligit

dat. Lutum immutabile est nobis hic propositum, de quo evangelium, quod dum miserabilem propter paraliticum membrorum suorum impotentiam, lecto suo immobiliter incubantem, et sue infirmitatis ullam curam adhibere poterat, quia ipse curare ac a miseria sua relevare non poterat, medico peritissimo qui salvaret cum fratribus, qui magna fide attulerunt super humeris suis in pede offerebant ei paraliticum iacentem in lecto. Ut patet Marci 2o. Peccato cuius secundum litteram tractabitur per allegoriam super divisionem infra dicendam. Evangelium: iste decubuit in manipulo tristitie iacuit et venit in civitatem suam etc. ¶ Plurimas nobis lectio evangelii presentis que docet et morum affert doctrinas. Sed hiis pro nunc omissis, pro nunc de ignorantia continuatione ad allegoriam nunc quidem. Apte etenim nobis paraliticum in lecto iacentem hominem in conscientia sue errore deficiente sit designatur. Talis enim paraliticus est, et in lecto iacet, quia oculis ac vultibus dissolutus vel omne bonum facere non possit, sive cum super erronee sue dictamine conscientie agat sive contra se peccat. In lecto iacet qui in conscientie sue errore scienter sit continuatione quiescit. Et utinam sic in nimium quiescit se errare. Secundo conscientia lectus est ille, in quo duo iacent, scilicet duplices quibus est complacentiis suum putatis, qui vere in die ... assumetur, qui fuit in re hesit conscientie, et verus qui fuerit erronea declinatur ... Secundo. Gravis est huius paralitici infirmitas usque ad mortem a qua omnino surgere non vult ad aliorum opem medico perite. Claudo ad quod se surgere poterit vel ut verius loquar conari ad surgendum quam se credidisse iacere minime arbitraretur. Nescit se iacere, quia ignorat se errare. Periculosissima est hec ignorantia species, quia non solum scit se ignorare nescit, sed etiam nescit se prava iudicat. De hac aliis nunc locuturus premissis, et unum solvendo premissum tria inquirenda video. Primo quid sit conscientia et quam vera, quae erronea. Secundo quomodo detestabilis et periculosa sit erronea conscientia. Tertio quomodo sit remedianda.

¶ Quantum ad primum. Licet nunc de actibus anime interioribus loquimur, frequenter ab aliquibus synderesis atque conscientia nominatur, quamquam ipsum ad sui quidditatem non sit ab omnibus cognoscitur, potest tamen aliquid in ea considerare nequit ut aliqui denotare. Sed verum sed lucidum, ut unquam obumbrari potest ut in ... quod dicimus synderesis vel mentis apicem, superiorem vero scintillam vel naturale instinctum ad bonum, de quo sed. Superior est scintilla vero que etiam in Cayn non potuit extingui. Bonum semper velit, et malum odit. Ad investigandum ergo quid sit et synderesis et conscientia, supposita doctrina philosophi primo posteriorum et 2e metaphysice et alibi in multis locis intellectus variorum conclusionem terminatur ad que principia sive propositiones per se notas, que tante sunt evidentie ut intellectus apprehensis terminis dissentire non potest, quas etiam metaphysice vocat communes scientie, id est in quibus quis debet ... qui de principiis primis quas dissentiret. Ethica in speculativis quam practicis, ut sunt quelibet est vel non est. De toto maius est sua parte. Omne bonum est eligibile. Omne iustum est faciendum. Omne honestum diligendum. Malum iniustum inhonestum est fugiendum. Sed cum ad principia que sunt evidentia et nota ... intellectus errare non potest quia ut dissentire potest, ut assentiendo firmo adhereat. Omnis ergo intellectus in quantum assentit naturaliter huiusmodi principiis practicis vel ... aliis in natura ... assensum, quod ad sic assentiendum vel iudicandum inclinatur, dicitur synderesis. Assensus ad ea sive iudicium, quod indicatur est, dicitur actus eius. Dicitur enim synderesis a syn quod est con, et heresis electio, quia electio ad opus inclinat. In eo vero ad opus inclinat, quia ad bonum stimulat, et a malo remurmurat, et hoc modo quia numquam errare potest. Et quia non est necessitas potentie in voluntate, sed eius libertate ad utrumlibet oppositorum, in ipso intellectu nomine est potentia synderesis. In hoc dicitur instinctus stimulans ad bonum et remurmurans malo, quia omne dictando bonum esse faciendum, malum vero fugiendum. Thomas super scripto libri 2 distinctione 39. Et concordat Bonaventura. Thomas 1a 2e q 19 ar 12. Allegat Augustinus de libero arbitrio ... In naturali iudicatorio assistunt quedam regule incommutabiles et se...

¶ Quid sit synderesis

mina veritatis vera, et immutabilia, hec
autem divinis synderesis [...] Theologi huius
immutabilibus rationibus sit prima operabilium
tria quod non contingit errare, et attribuitur
rationi sit potentie, et synderesis sit habi-
tus. Prima et utrosque scilicet ratione et synderesis
naturaliter iudicamus. Dubitatur etiam ibidem utrum
theologis [...] synderesis in intellectu prac-
tico quod est intellectus in speculativo, intellectus
autem est habitus principiorum speculativorum. Sic
ergo synderesis est habitus principiorum
practicorum. Contra autem operatio est non
[...] synderesis quod est de
bono faciendo in generali, non dirigit in-
mediate ad opus, et intendamus et iudicare
in tali bonum esse faciendum, ex hoc solum
non dirigor ad faciendum hoc bonum
vel illud puta ad dandum huic paupe-
ri elemosinam, vel ad tradendum hanc eciam
sed oportet concurrere cognitionem particularem prac-
ticam quae ostendat aliquid particulare conveniens
esse, scilicet hoc particulare esse bonum iustum vel
honestum, quae vero deliberativa invenit
ad hanc duas scilicet quod dictat hoc vel
non hoc tale agendum. Assensus ergo
huius conclusionis vel habitus assensus dicitur conscientia
Exemplum ut iustum est faciendum, huic be-
nefactori scilicet pro suo expendere pro beneficiis
acceptis gratitudinem iustum est, ergo [...]
est faciendum. Potentia intellectiva vel habitus
inclinans ad assentiendum maiori per se note
synderesis est. Assensus autem vel habitus conclusionis
conscientia. Ideo autem actus assensus principiorum non dicitur
synderesis sed potentia intellectiva vel dicit [...]
[...] in suo 2o dist. 39 vel habitus ut di-
cit Bonaventura et Thomas quae nunquam extinguntur
synderesis in ratione, sed non sic est actus principiorum
sicut sic ipsius principii. Est ergo conscientia in-
dicium, non apprehensivum ~~[...]~~ sed
assensivum conclusionis de aliquo particulari
agendo vel fugiendo, presenti, preterito vel
futuro, illud est assensus quo firmiter credo
hoc particulare actum vel omissum agi debere
vel omitti, nunc vel in futuro. Unde dicere
habeo conscientiam de hoc agendo, tantum est dicere
credo firmiter hoc esse agendum. Habeo
conscientiam de hoc vitando, i. credo firmiter
hoc esse fugiendum. Hec autem credulitas
non particularis non acquiritur in virtute alicuius

Conscientia quid sit

scilicet formaliter vel habitualiter ut dictum est.
Et secundum hoc quae tria attribuuntur conscientie
scilicet testificando, ligando vel instigando accu- dubium
sare vel excusare, hoc est remordendo sive
reprehendere, aut approbando. Nam
per eam cognoscimus nos aliquid fecisse
vel omisisse, de quo Ecclesiastes 7. Scit enim tua
conscientia quia et tu crebro maledixisti a-
liis. Per eam quoque iudicamus ex principiis
agibilium et cognitione particulari acquisita
quid faciendum vel omittendum est. De quo
apostolus ad Romanos 2 loquens de gentibus ait
Ostendunt opus legis scriptum in cordibus
suis, testimonium reddente illis conscientia, quae
scilicet ex naturali dictamine iudicando recal-
citrat malo et consentit bono secundum Lyram
et hoc est suum ligare vel instigare. Per
eam denique iudicamus opera nostra an bene
vel male acta sint, et secundum hoc vel excu-
sat sive laudat, sicut dicitur 2 Corinthios 1
Gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre quod
in simplicitate cordis et sinceritate dei ambu-
lavimus. Vel reprehendit et mordet sicut
dicitur Proverbiorum [...] Est qui promittit et quasi gladio
pungitur conscientie.
Unde quia conscientia et affectus frequenter sibi con-
cedunt denominationem, Ideo sepe conscientie attri-
buitur aliquid quod est synderesis et econverso. Sed
quia sic voluntati conscientia attribuuntur,
ut dicitur pura, bona, immaculata et econverso
iniqua, mala etc. quae tamen ad voluntatem per-
tinent realiter et vere, sed ad conscientiam autem
ostensive, ut conscientia dicatur pura quae
sibi bona conscientia i. quae non iudicat in vo-
luntate esse maculam peccati. Mala autem
quae est sibi mala conscientia i. quae indicat ma-
liciam in voluntate. Et secundum hoc intelligere
scripture concordantias possunt. Attribuitur
autem proprie conscientie rectitudo et curvitas
sive error. Recta enim est conscientia sit lex
intellectus nostri secundum Damascenum et [...] ve-
niendi, non tamen est ipsa prima [...] scripta [...]
[...] est sola lex divina et [...]
[...] si scripta [...] est, et in obliquabit
[...] secundum Augustinum de [...]
et [...]. Est ergo conscientia recta
quae in suo iudicio concordat principiis regule scilicet
legi divine, dum scilicet hoc iudicat quod in
veritate sequitur ex principiis veris operabilium
hoc et approbat deus. Erronea autem

dū declarat a vō indiꝰ indicātis ea q̄
nō sequunt̄ ex pmiss veris, putātes tn̄
ea seq̄. Cū ad vt dcm̄ ē ex pte
vlti nemo pūnc nō indicat, si vo as-
sumunt tamq̄ maiorē silogisimi ꝓnc dū
i vo acceptioē p votū deliberatiua
pt assumendo fstum p vero malē, ꝯstru
ta ā gepia aliqua i ordinata vt
odio vel amore pdnante decepta,
q̄ indicium solet pūrtere, ꝯ i ꝯlectendis
ꝓposicionibꝰ nō satis caute spectat, ꝯ sm̄
diuersos fallaciarū modos i rā vel
forma errare, et ita fstum p vero ꝯcludere
Ponant duo exa pmum vbi fstum
assumit̄ vt oē ꝓhibitum a deo illicitum
ē oē mrim ꝓhibitum ē a deo dicēte
noli iurare oīo, ergo oē iuramentum ē
illicitum Error assumit̄ maior fl̄a, cū
asserit hn̄ trom ex vī lre nō bn̄ itel-
lēte Et ꝯ mille talibꝰ scripture ā dcm̄s
nō bn̄ itellectis ꝯtigit error. 2m
exo vbi i fora sue i illacoē errat̄ vt
si qs sic apud se arguat ꝓpe caue
magnum dampnū i rebꝰ vel corpe frat̄
sustinendum ē modicum dampnū ꝓprium
vel corporis ex qualibet id sūna caritate
aliorū indigētiū ꝓprio subuenire
eo q subuenitendo ꝓximo mra destra-
himꝰ Ergo a sili ꝓ caue magnum
prm̄ i ꝓxo faciendum ē prm̄ mīg
Erratur hic i illacoē eo q putat
esse sile vbi nō ē Nō ē sic corpꝰ
ad corpꝰ ita aīa ad aīaz Quia pa-
ti aliquod penale i corpe sumꝰ nō est
malum, ymo frequēter meritorium, sz pati
i aīa culpā malum ē, 2 i corpe q̄s
pati pt ab alio, i aīa nō nisi a seipo
Nō ē ei nisi ꝓpria actioē vel omissioē
peccat Jdeo dr bern pati malum
nō ē malum sz facē Jterum si arguat̄
oē bonum ē eligendū, ꝓpositis duabꝰ
malis, mīꝰ malum hꝫ racō boni ꝯ-
parum maiori boni mali, ergo mīꝰ ma-
lum ē eligendū Errat ꝯscīa q̄ ita ꝯ-
cludit qz mīꝰ malū ē eligendū dicēte
apto ro 3 Faciamꝰ mala vt
eueniant bona dampꝰ iustū ē, qm̄ 2 si aūs
veru ē de malo pene, nō de culpe,
de quo loq̄r̄ 9o Neqz ei due culpe sic
ꝓponūt̄ vt ꝓ vitanda vna alia

mutē sic i dicto Possumꝰ eī oēm culpā
vitare, hic ab aptis doctoribꝰ inter
mala sonant̄ i ꝯtraribꝰ ꝓpter ma-
iorē mali vitandi sic tradi Judici 2
cetera multa Quo arguunt i tractato-
ribꝰ Vna sacramentalia hnt effcm̄ su-
os i fallibiles ita vt aīaz purgent
2 pamis sbaz i corpꝰ xpi ꝯuertat
ergo sile cetre bndictioēs q̄ certos mor-
bos et i tractatos sīt efficaces qz vt-
bis sīt eīn̄ sicud ā vā xpi Errat
et ibi i illacoē et sm̄ nō aīaz vt cōis
Nō ei vna sacramentalia sīt efficacia
qz xpi. i. qz a xpo dcā vt qz xpm̄
iuocat ꝯ sūt sz qz a xpo ad hnt
effcm̄ ꝯstituta, nō sic bndictioēs i cā-
tariū Et sic de multis exemplificari
pt. Et hū de pmo. Cū scdm
vbi videndum ē qualiter pincte at, dampnum
affert ꝯscīa erronea Jdo pmittendum
ē qz oīs ꝯscīa siue vera siue erronea
ligat ad nō ꝯtempnendum ea, ita qz si q̄s
ea ꝯtēpsit q̄ faciendo peccat, Mortaler
qnq̄ si ꝯscīa dictabat id qd ꝯtempnit̄
agendū vel omittendum de precepto tamq̄
neccessarium ad salutē, vt si q̄s oblata a-
liqua re sua qua credit nō sua, ꝯscīa
dictet illā nō esse ꝯuertendā ad au-
ferendā ꝓ diuinum preceptum sb pena
dampnacionis et c̄, 2 statu i dictamine
cui assentit, nichilominꝰ victꝰ ꝯcupia
aufert, peccat mortaler quantūcūqz ꝯscīa
errabat, credendo reī illā nō suā rē
Veniater at peccat, si hꝫ ꝯscīaz de a-
liquo tamq̄ de eo qd ē ꝯsilij nō precepti
ꝯgruū ad salutē nō neccessarium Vt
si q̄s ꝯpetēter ꝯfectꝰ oblato cibo delecta-
bili indicat ab eo tamq̄ a superfluo
abstinendum, tamq̄ de ꝯsilio nō salu-
bri ꝓfectꝰ sermonū Nō tn̄ abstinz
sz q̄ ꝯscīaz sūt, q̄ cibis i cibo delectacoez
peccat veniater Jtem si cibum hūc indi-
caret ꝓhibitum vt carnes i septa
feria etc Et sm̄ hoc dz itelligi
glo exponēs ꝯ apto ro 14 Oē qd
nō ē ex fide pctm̄ ē dicēs Oē qd
si bonum sit, qd nō ē ex fide. i. ꝯ fidē
i. ꝯ ꝯscīaz vt credamꝰ malum esse,
pctm̄ ē, Et alia glo Oē qd sit ꝯ ꝯscīaz
edificat i gehennā Edificat i gehē-
nā, verū ē si sit ꝯscīa de mortali

Vel sic: edificat in gehenna, vel dampna-
bilis si fuerit conscientia de mortali, vel dispo-
sitiue si fuerit conscientia de veniali. Peccatum
enim veniale et si non est dampnabile, dis-
ponit tamen ad mortale, et per tanto per eum
peccans venialiter edificat in gehenna.
¶ Et si dicatur quod fiat contra conscientiam venialis
mortaliter peccat, quia ex deliberatione consen-
tit in peccatum. Et secundum Augustinum nullum peccatum
est adeo veniale quin fiat mortale dum
placet. Richardus [illegible] de vita anime leone
prima quod verum est licet dicta de veniali quod non
est veniale ex suo genere sed quod veniale dicitur
per superexpeditionem [illegible] ignoran-
tia in actu perfectionis. Sed cum hoc peccatum
de genere sit mortale, veniale autem quia non
fiebat ex consensu libero et perfecto, accide-
re, ut consensus talis non deficit propter quod non sit
mortale. Vel dicitur: dum peccatum ille placet
in quantum peccatum est et dei offensivum, absque alio
motivo vel allectivo ad peccandum, illud
enim videtur dyabolice obstinationis propter quod
impugnet deum et odio habeat contra hic
gererem. Possum et sic intelligi dum pla-
cet actus venialis non quidem leviter [illegible]
placentia, sed tanta quod paratus esset huic
contra etiam si foret contra preceptum. Sicut
ille dicit in secundo libro super perdicto
viri quod omnis ardentior amator proprie
vxoris adulter est. Ardentior amator
est, qui paratus esset vti vxore sua etiam si non
esset sua, talis in quantum a peccato mortali non
excusatur. Nichil enim fedius est quam amare
vxorem quasi adulteram. De hoc dicto 31 c.
Sed vbi placet veniale quia delectat, et
non vellet ipsum agere si deus ad mortem
et annicione sue perditionis imputaret,
peccat quidem sed venialiter. Alexander vero ad hoc
annectit curiose: quod deliberatio facit
actum quod sequitur culpabilem venialiter, pec-
caret mortaliter. Sed est quod Augustinus Bona-
ventura [illegible] hic dicta integraliter. Consentio
in actum venialiter malum est venialis, lo-
quendo de veniali ex suo genere, ut est
verbum ociosum, sed in regione conscientie est in mortali
est mortalis. ¶ Sed ad omnem conscientia
ligat omnem diuina auctoritate et ratione, et hoc
probat de erronea quanto magis recta.
Auctoritate in quantum apostoli ad Romanos. Postquam
et omne quod non est ex fide peccatum est vel immundum
esse per peccatum qui omne bonum creauit et

a cerimonialibus legis quosdam abos prohibi-
tis non liberavit per christianam libertatem et
[illegible] cibum sicut discernere licite suum
posse, ita tamen ut scandalum infirmorum ca-
veat. Et nota abos discernendo non esse
subdit etiam ad desinit, si manducat
dampnatus est quia non ex fide. Ex dicto qui in-
dicat quosdam abos prohibitos, contra perquam
fidem euangelii professus est, de illis vero
si manducat sed abos quos putat licere
erronee prohibitos, dampnatus est. Causam
subdit, quia non ex fide sed sue conscientia, hoc
est contra fidem conscientie manducat, credens se
male facere. Et hic concludit vniversaliter omne
quod non est ex fide peccatum est, ad sensum superius
expositum. Hic expresse dicit apostolus dap-
natum qui contra erroneam agit conscientiam. Con-
cordat glossa sic dicens contra [illegible] supra allegatum
Erit enim conscientia mea in te. Conscientia est iudi-
ce meo mores absoluit. Et mathei
In quo iudicio iudicaveritis iudicabimini
Item Ambrosius libro de paradyso capitulo primo
nostra, nobis legem facit, legem sed nos
ligantem. Item Ecclesiastici 15. Deus ab initio
creavit hominem et reliquit eum in manu
consilii sui adiecit mandata et precepta
secundum quod sua consilia esse. Apposuit deus
ante hominem vitam et mortem tamquam premium
et penam. Mortem igitur [illegible] contra consilium agunt
vitam vero hiis qui secundum consilia precepta ser-
varent. Consilium hoc non est nisi dictamen
conscientie, inquirendo et iudicando quid faciendum
vel omittendum. Cum ergo contra hoc dictamen
agit quantumcumque erret quia credit non
errare, non solum peccat sed contra consilium agit
et ita dampnabiliter. Ratione vnica
hoc declaratur. Quandocumque contra conscientiam dic-
tante aliquid tamquam preceptum, et ita necessarium
ad salutem sic enim loquimur de conscientia, quod
ergo contra illam agit deum contempnit et cul-
pabiliter agit. Nam formaliter in peccato est
auersio a deo, que est contemptus dei vero vel
interpretativus, ut tractatum dicto 34 b c.
Sed vero contra conscientiam agens deum contempnat
probatur. Conscientia vera pro est diuine legis
aliter eo lex dei ipsa sed diuina voluntas
nobis innotescens non valens nisi per conscientiam
Siue enim per scripturam, siue per verbum siue
per inspirationem significatur nobis voluntas

Vtrum peccatum veniale fiat contra conscientiam fiat mortale

Quod conscientia ligat probatur auctoritate ratione

sine lex dei, hec primo innotescit nobis dum
cognoscimus huiusmodi scripturam veram vel apparitio-
nem a deo factam. Hec autem cognitio que sit
credimus conscientia est ex deo. Conscientia itaque
est prout quis primo et immediate recipimus a-
liquid tamquam a deo. Cum autem proximum
contempnit in eo in quo credit velut pro
veritate preferre mandatum domini, dominum
contempnit secundum illud verbum Christi Luce x. Et enim
me spernunt spernit eum qui me misit.
Nec refert quantum ad contemptum an pre-
ceptum sit verum vel non, dummodo tamen firmiter
credatur verum, et dummodo sicut credatur fore
principis mandatum, quia secundum intentionem
adhesionis huiusmodi crescit contemptus.
Sed dictamini conscientie semper firmiter adheremus
credendo verum verum adeo ut oppositum sit
et contradictionem includat credere se errare
in predictis ut deducit [illegible] quare
Maior patet quia [illegible] contempnit qui contra conscientiam er-
roneam agit, sic quod agit contra eam, dum
ipsa conscientia in actu sit cum [illegible].
Hec autem Thomas prima secunde q 19 ar 5 [illegible]
errans proponit aliquid ut preceptum dei, tunc
idem est contempnere dictamen rationis et preceptum
dei. Exemplum itaque. Si princeps per certum
nuncium publice intimaret suum mandatum
Si recipiens mandatum a nuncio tamquam
missum a principe, etiam si nuncius erret
[illegible] stante fide quod sit mandatum prin-
cipis ipsum transgreditur, principem contemp-
nit et contemptoris eum reum punien-
dum. ¶ Cum nunc ad modo dico liget conscientia
erronea nichilominus agens secundum erro-
neam conscientiam contra legem dei mortaliter peccat
ubi error conscientie est invincibilis. Gratia exempli
Si conscientia alicui dictet ab homine avaro
et paruo occulte subtrahendum esse quod
in pauperum usus eroget, faciens secundum
hanc conscientiam quamvis credit se bene facere
peccat tamen mortaliter, quia transgreditur pre-
ceptum non furaberis. Patet quia voluntas
concordans apostolo erat mala et culpa-
bilis, et tamen concordabat dictamini sue
conscientie dicente primo Joh 16 Venit hora ut omnis
qui interficit vos arbitretur se obsequium
prestare deo. Id idem patet referri illud
pauli Michel [illegible] conscientia [illegible]
[illegible] non sit, poterat eum dubitare
si alicubi per errorem conscientie deliquerit.

Et est ratio quia omnis homo tenetur obedire man-
datis dei, et huius se conformare, ut propter impo-
tentiam excusetur. Sed error non excusat
ubi sit invincibilis ut ex supradictis de ig-
norantia dictum patet. Et itaque omnis vo-
luntas transgressor divine legis culpabi-
liter peccat sed qui conformat se conscientie erro-
nee errore vincibili transgreditur voluntatem
mandatum dei. Dummodo enim preceptum
ignorat quo credit oppositum esse pre-
ceptum, tamen voluntatem ignorat ad minus
interpretative, eo quod in potestate sua fuit
non errare, ideo enim errauit quia non fe-
cit diligentiam ad sciendum legem dei quam
facere potuit et tenebatur. ¶ Item quibus
tenetur se conformare dictamini recte rationis
vel saltem se non difformare. Sed patet
ex diffinitione virtutis 2° ethicorum. Conformat
autem se rationi erronee difformat se
rationi recte, ergo. Dixi notanter quod secundum
erroneam conscientiam agit contra legem dei, quia
si quis secundum erroneam conscientiam agit opus
quod non esset contra divinum preceptum, ut scilicet
divinum preceptum, sed vel indifferens vel opus
consilii, sic agendo non peccat, ut si pu-
tet dies dominicus fore 6 feriam et ideo
abstinet a carnibus, non peccat, eo quod
abstinere a carnibus die dominico non sit
contra preceptum. Sic si quis indicaret erro-
nee quibusdam considerantibus panem iacere in
terra vel loco inhonesto tenendo ad le-
vandum illum propter reverentiam eukarie.
Et sic levans non peccat levando,
quia levare panem non est contra preceptum, licet
forte error ille in conscientia non sit sine
peccato. Ratio est de mente domini bonaventure
in 2° dist 39 qui vult quod conscientia dictans
aliquid quod est preter legem dei propriam
ligat quamdiu manet. Unde tenetur homo
vel conscientiam deponere, vel id quod dictat
adimplere. Verbi gratia. Si dictat conscientia alicui
quod necessarium sit ad vitam eternam festucam de
terra levare, vel quod feria 6 non comedere
carnes dum hec durat quamdiu illa
conscientia, ergo hoc faciendo non peccat, quia
necessario tenetur peccando et contra conscientiam postea
¶ Verum si conscientia aliquid dictat contra legem
dei non tenetur, imo tenetur ad eius oppositum
i. ad faciendum id quod lex divina dic-
tat, tenetur tamen non contempnere conscientiam

Ages contra conscientiam erroneam quando peccat

eam sic errante. Dico breviter: tenetur non contemp-
nere, et non faciendo quod dictat contempnit,
igitur tenetur non permittere quod dictat et ita
facere. Secundo tenetur non contempnere, et tamen tenetur non facere
quod dictat, quod igitur [illegible] tenetur hoc agere, verum non
faciendo dictatum non contempnat, id est tenetur eam
deponere. Et sic dicitur bonum quod talis conscientia ligat
non ad faciendum quod dictat, sed ad depone-
ndum eam, quod intelligi oportet non immediate sed mediate.
Ligat enim immediate ad non contempnendum, sed non
potest non contempni nisi vel deponatur vel dictatum
impleatur, non autem potest impleri dictatum quia
contra preceptum dei, oportet igitur eam deponere. Vi-
de de hoc Ockam q. 12. 3 suarum N.
Item tamen licet errorem invincibilem puta
qui facit investigationem per omnem viam sibi
possibilem et debitam, et adhuc latet error qui
non est in potestate sua, ille non solum excu-
satur. Secundo etiam tenetur sequi illam conscientiam erroneam con-
formiter, et agendo sic facit in gratia remanens.
Exemplum: Si iudex debito processu iuris
servato, ex deposicione testium omni exceptione
maiorum, iudicat aliquem puniendum
qui tamen innocens est, licet erret in iudicio iudi-
cans nocentem qui innocens est, tamen quia nichil
de contingentibus omisit, et ita error in
sua potestate non est, non peccat, sed ceteris
paribus meretur. Secus si in casu sibi du-
bio informationem sufficientem consuluit vel
debuit sed male informatur et credens
informationi secundum eam agat, non peccat, sed
meretur, quamvis erret. Forte dicis
quomodo excusari potest agens secundum conscientiam erro-
neam invincibilem cum tamen sic agendo agat
contra dei voluntatem? Deus enim non vult inno-
centem dampnari, et casu posito iudex ille
innocentem dampnat. Respondeo: Voluntas autem
nostra tenetur se conformari divine voluntati.
Unde cum oramus: Fiat voluntas tua sicut
in celo et in terra. Respondendum: Dicta ad hoc. Vo-
luntas non semper est recta que conformatur vo-
luntati divine in omni volito, sicut nec semper
culpabilis quando in eo sibi difformatur.
Vult enim aliquis aliquid et tamen vult cre-
aturam hoc nolle vel non velle. Sicut
voluit Christum crucifigi et tamen voluit iude-
os hoc nolle. Et vult peccatorum necem mod-
o et tamen vult eum non velle mortem peccatoris.
Voluntas autem recta est que conformatur divine
quantum ad hoc quod vult eam velle, vel nolle
ut quod vult illud quod deus vult eam velle
quamvis deus re aliquid nolit, ut tractat per doctor
Sub. ultima primi. Concordat Thomas 1a 2e q. 19.

Nota de modo quo vult deus mortem quam deus vult ut peccans non sit ... velle mortem hominis mori.

Diligenti inquisitione facta iudicans secundum conscientiam erroneam excusatur a peccato

Voluntas nostra quando non in omnibus semper sit conformanda divine voluntati

ac et in pluribus aliis verbis. Nunc autem deus
vult voluntatem nostram secundum rationem non culpa-
biliter, quia rationem ipse dedit tamquam lumen et regulam
directivam nostrorum actuum. Secundum illud prophete:
Multi dicunt quis ostendit nobis bona? Sig-
natum est super nos lumen vultus tui domine.
Illud hoc vero nostra est. Sed vero errans errore
invincibili non est culpabilis, eo quod error
iste non est in potestate hominis, igitur in hoc confor-
mamur divine voluntati sicud agimus
quod ratio dictat per errorem invincibilem esse
faciendum. Ex quibus sequuntur documenta
que ex dictis patent. Primo patet quantum dei
sit vere divinorum iudiciorum abissus. Cum
enim interdum ex nostra culpa erramus, pu-
tantes bene facere, ut cum erramus nos er-
rare scimus, licet postea per diligentem ex-
aminationem scire possemus. Et huiusmodi er-
ror nos a peccato non excusat sed sepe in-
cusat magis et aggravat, valde dubium
est nobis quibus ut quamvis nos sciamus rectos
tenemur deo, etsi non putamus nos ab omnibus
absolutos. Unde ait Petrus B. preterea iu-
dicat enim qui sine personarum acceptione iudicat
secundum uniuscuiusque opus, in timore conversamini
tempore incolatus vestri. Et si iustus vix non
sed timore iustus salvabitur, peccator ubi
parebit? 1 Petri 4. Secundo patet quam utile est
non suo sensui inniti sed aliorum bonorum consi-
liis agi, quoniam qui suo inherendo consilio er-
rat, non excusatur, ubi aliorum consilia inves-
tigando non posset; qui vero fretus est maturo
consilio sed deceptus est, excusatur etiam si erret.
Tercio etiam satis clarum potest quod mala
nobis affert erronea conscientia vincibili
errore, de qua hic quoniam loquendo sic intelli-
gi dicitur. Prima erronea conscientia de fide
de hiis quorum cognitio necessaria est ad salutem secundum
se est culpabilis et mortifera, pro quanto
omissa est investigatio diligens et debi-
ta eorum que pertinent ad salutem, sicut omnis
talium ignorantia crassa vel affectata
de qua supra satis dictum est. Et per quam non
stat cum caritate, sed gratiam expellit et
omnium aliorum operum de genere bonorum meri-
tum tollit, ac cetera mala infert que gratia
omni privatum mortale ferre solet. Quarto se-
ducit et illaqueat. Seducit si est nimis
larga, illaqueat si est nimis stricta.
Dum enim nimis larga est iudicans malum
bonum, et actus contra precepta commissos non

Quanta mala affert conscientia erronea

fore mortales homines seducit et ad huiusmodi
actus peccatores corruptos facit ac red-
dit presumptuosos. Addit: De huiusmodi
consciencias loquitur ysaias dicens: Ve
qui dicitis malum bonum, ponentes te-
nebras lucem. Ysaie 5. Et consequenter dicit:
Et erunt qui beatum dicunt populum istum se-
ducentes. Ecclesiastici 29: Talibus dicitur: Promis-
sio nequissima multos perdidit. Ne-
quissima est promissio qua quis sibi vel aliis
contra divinas ordinaciones vitam promittit
eternam. Quod vero nimis stricta est iudi-
cans bonum malum, concessum prohibitum, consi-
lium preceptum, illaqueat et in desperacionem mittit.
Quod enim multiplicat prohibiciones et
precepta ut non credat se posse sine pec-
cato, quod non timet ordinatum in deum, adeo
arctat viam salutis ut difficillimum vi-
deatur in ea ambulare, quia attenta difficul-
tate ac propria infirmitate, iudicat esse
impossibile recte vivere, et ita sequitur desperacio. Quod
eciam iudicat actum indifferentem prohibi-
tum, ut sic talem vitam facile potest inducere
peccatum ubi peccatum non esset si consciencia non er-
raret. De hiis loquitur dominus in evangelio mathei 23:
Ve vobis ypocrite, qui clauditis regnum celorum
ante homines, vos enim non intratis nec introeun-
tes sinitis intrare. Et ecclesiastes 7: Noli esse
iustus multum neque plus sapias quam necesse est
ne obstupescas. Ne ipse agens multum.
Nimis sunt multum iusti est qui actum
non malum dampnat tamquam malum, quem
stante tali iudicio committens obstupescit conscien-
ciens et ipse agit qui huiusmodi actus certus
... indicatur. Ideo primum actus qui
fit secundum dictamen huiusmodi erroneum auget.
Facit enim quod huiusmodi actus qui vero sine timore
... ad maiori libidine ac magis
conquisite. Solet enim delectacio in peccato minui
in eo quod se noscit male agere, et propter timorem
pene et propter displicenciam divine offense
et reprehensionem consciencie. Homo enim fidelis cognos-
cens se male agere penam timet, et nisi
obstinatissimus fuerit ac totus dyabolicus
vellet peccatum suum deo non displicere, patitur
quod consciencie remorsum, quod minuit libidinem
in peccato, et non permittit investigare tam
exquisitas vias. Sic facit qui errat pu-
tans se in hoc bene facere. De quibus ysaie 5:
Sapientes sunt ait ut faciant mala, bene
autem facere nescierunt. Quarto superbiam
inducit, propria iudicia de peccatis aliorum
preceptum. Quod enim nil aliquid agibile

singulariter ... erronee sentit, putans se
recte sentire, alios autem sibi dissencientes
errare, super alios se extollit, contra
quos despiciens contempnit. Sic enim videmus
homines mundo huic fruentes, ac divicias
... res, honores, potencias toto avi-
ditate querentes, credens quod hii magis amat
et honore dei ac saluti sue invigilat
tamquam homines inutiles et stultos despi-
ciunt. Sic apostolus ait 1 cor. 2: Animalis
homo non percipit ea que sunt spiritus dei. Stulticia
enim est illi. Sic religiosorum plurimi
homines in statu virtutis perfectos indi-
cantes non oportet aliter ita sic ipsi vivere.
De virginibus dicitur ... Stultus
ambulans in via, cum ipse insipiens sit
omnes stultos estimat. Stulti ac et ia-
mes sunt in quibus non sit timor dei ... 13
Quinto pertinaciam et incorrigibilitatem
affert. Quod cum corrigi potest, quod se verum
habere iudicium putat, et errare eos
qui aliter sentiunt. De quo dicitur: Ve soli quoniam
si ceciderit non habet sublevantem. Ecclesiastes 4. Quod
exponens richardus in de preparacione a-
nimi: Ve igitur soli, id est de se solo
et suo consilio presumenti et solitaria quadam
presumpcione vivendi. Quod habet pertinacia
ait gregorius in floribus: Pertinacia in o-
pinionibus et actibus propriis, per quam non
est paratus corrigi, dampnabilis et vix
sanabilis est presumpcio, et deum directores
aliorum cadit, multa turbat et perdit.
Huius prefati omnes et obstinacio firma
... contraria ... deductionem ...
Sexto reddit hominem perplexum, ita quod
innodatur huiusmodi habens consciencia discrimini
mortalis peccati quod ... non potest. Quoniam
est secundum legem contra ... sunt perplexus
est inter duo peccata, quod ei pateat exitus
sine novo peccato. Sicut si quis iurasset
se omissurum peccare in morte ... non omittit
et sic non peccat novit ... peccatum
iurando. Sicut si credat duo precepta
impossibilia ex culpa sua, agendo id
quod de se magis obligatorium est, et a
novo peccato liberabitur. Sic si consciencia er-
ronea dictat faciendum esse aliquid pro-
hibitum, deponat conscienciam et cavebit
peccatum. Et cum supposita aliqua culpa, sequitur
... necessitas delinquendi, ut si quis
tamen ... querit ... in suis operibus
sive propter ... faciat quod tenetur, sive propter

ca dimittat sed peccat ut dicit in decretis
in c. q. 19. Ubi patet quod conscientia erronea quae
dictat contra ecclesiam preceptum in simili ideo in bello
iniusto assistendum, et mortem adversam pro eo sup-
liciter, exemplum est quia si sic agit mortaliter
peccat quia contra legem dei. Si non mortaliter etiam
peccat quia omittit quod conscientia quamvis erroneam
veram faciendo dictat, et ita concluditur Ecce
quomodo malum est se constringere ad hoc auctori-
tate in quo sua dampnatorum non potest evadere
si sive sic agat sive aliter sed peccat prop-
terea se obligat. ¶ Et quamvis hec et
multa alia mala sequuntur conscientiam erro-
neam, tamen non sunt in more conscientie. Non enim
quamquam fuit contra conscientie notam peccat, immo
quandoque sic agendo laudabiliter agitur. Est
autem ut dictum est conscientia cum quis sinaliter et
diffinitive iudicat aliquid faciendum vel
faciendum, vel de suo dictamine dubi-
tat. Sed non conscientia est cum quis inter duo va-
cillat ad quod horum obligetur vel quod po-
tius sit eligendum, non stante peccat
faciendo unum vel alterum, dummodo paratus
tamen sit agere id quod placitum divine
nostre voluntati. Et de hoc apostolus
ad Rom. 14 et in parte 2a subsequente. Unde
scriptum est volente deo pertractabit. Petimus
ergo quod conscientia obliget, et quantum nobis
periculi afferat atque dampni, quod consi-
derantes preparemus animum et mentem
dirigendo, ut quo ea valeamus evadere
cognoscamus. Utinam nobis si pro conscientie
errore in loco decumbat palma va-
leat offerri deo ut panis et intel-
lectus prestante eodem salvatore nostro
Christo Iesu cum patre et spiritu sancto in secula
benedicto Amen.

107 ¶ Dominica vicesima

Misit servos suos vocare ad nup-
tias. Matthei 22. ¶ Dominus compa-
rat regnum celorum, et secundum hoc duplices
nuptias celebrari scriptura tradit, aut
scripture in ipsa cantica etc. De primis ait Gregorius
omelia 32. Regnum dei non sepe dicitur parvo
eloquio vel etiam regnum dei, sed non nunquam
presens ecclesia vocatur, unde scriptum est: Mittet
filius hominis angelos suos et colliget de
regno suo omnia scandala. Quia in illo eterno
regno scandala non erunt, ubi pro sui
repti non admittitur. Patet ergo quod
regni celorum nomine ecclesiam vero triumpha-
ntem aliquando ecclesiam viatorum intelligi adhuc
in via in mediis fluctibus militantem. Utram-
que cum fundavit deus utramque edificavit
utramque perornavit utramque regit. Concordan-
do simile: sicut quo regno lex dissidet
filius regis magni cum fideli anima nuptie
celebrantur. Sed hic secundum Hugonem de arra
anime celebratur desponsacio, ibi coniunctio
hic sponsa eligitur atque in illud secare
virginum sub manu custodum lavanda
purganda ungenda ornanda quoque
ut tandem preparata ad cubiculum sponsi
atque vestimentis amplexibus regis perpetui inde
abscondenda introducatur. De primo dicit per prophetam
Desponsabo te mihi in fide. Osee 2. De 2o
scribitur Matthei 24. Et que parate erant intra-
verunt cum eo ad nuptias et clausa est
ianua. Quisquis ergo illas eternas nuptias
in celis desiderat, atque celum possidere, hic
desponsari in ecclesia militante, in ea pur-
gari, vestiri, ornari, studio fidei curet.
Ista in de fide ad petrum ait Augustinus c. 34:
Firmissime tene et nullatenus dubi-
tes, non solum omnes paganos, sed et omnes
iudeos et hereticos atque scismaticos, qui
extra ecclesiam catholicam presentem finiunt vi-
tam, in ignem eternum ituros, qui paratus est diabolo
et angelis eius. Cum ergo et illud premissum
evangelij, quod rex hominibus venire nole-
ntibus providet quomodo ad animam, et civitatem
in corpus illorum succendit. Nemo ergo qui-
mo hodierne se subtrahat, nemo venire
tardet, ne dicta compleat quia omne pa-
rata sunt omnia. Expectat nos rex et filius
suus sponsus. Cum misit servos suos
vocare ad nuptias per gratiam divine mise-
ricordie evangelium secundum textum cum gratia annunciabitur
materia de conscientia evangelium. Unde regnum
celorum hominem regi etc. ¶ Misit servos
suos etc. Multiplices sunt per quos deus vo-
cat ad se. Vocat ergo ait Gregorius per ange-
los, per se vocat, vocat per patres, vocat per
prophetas, vocat per apostolos, vocat per
pastores, vocat per nos, vocat plerumque
per miracula, vocat nonnunquam per flagel-
la, vocat aliquando per mundi huius prospera,
vocat etiam per adversa. Bede quamvis sunt
vocata a deo quibus commissum quidam nunc ij
ad deum vocatorem suum cognoscendum hono-
randumque vocat et dirigunt. Sed tamen fuerit
qui hos audiat et hic considerat. Hic apostolos
gentiles in eo vocatos testatur Romanos primo

¶ Aliud est non conscientie et error conscientie

¶ Hic fit desponsacio, postea coniunctio

Item invisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. Sempiterna quoque eius virtus et divinitas, ita ut sint inexcusabiles omnes homines cognoverunt. Verum sed hii vocati in sua vocatione, una producitur conscientia per quam sua nobis insinuat vocationem ut Christus dixit: Hec ergo in nobis creavit nichil preterquam vocationes de hac itaque audistis quoniam non est aliud nisi sententia in nobis dictans aliquid agendum vel vitandum et quia vera quia vel erronea semper est in conscientia obediendum cum prevaleat atque de quo nobis in hoc error conscientie etc. ut supra sermone precedente.

108 Dominica vicesima prima

Erat quidam regulus cuius filius infirmabatur Capharnaum Johannis 4. Salvator noster veniens querere oves que perierant et sic principaliter pro salute iudeorum venit, sicut ipse ait: Non sum missus nisi ad oves que perierunt domus Israel, multum in cunctorum salute desiderare ut ipsos sibi acciperet in eo claret omnibus, quod et quibus salutem querentibus suam nunquam non negavit. Ecce beatus Petrus act. 10 attestatur. In veritate comperi quia non est personarum acceptor deus, sed in omni gente qui timet deum et operatur iustitiam, acceptus est illi. Propter quod scriptum nobis non solum beneficia iudeis impensa sed et ea que gentibus sunt exhibita commendat, ut nos quod domini misericordiam et illorum fidem cognoscentes, amplius in dei amore ac minus negligentes conspicimus sicut attendamus. Nimis enim ingrati sumus et inexcusabiles. Sed quia fidelium acta nobis non instruunt, infidelium est quo non emendat. De quibus unum proponit nobis evangelium propter fidem quam Christo credidit in sui filii curatione a domino exaudiendum, regulum scilicet illum, cuius filius infirmabatur Capharnaum. De quo pro gratia domine pro imitabili evangelium dicam et nunc de conscientia. Evangelium Erat quidam regulus etc.

Erat quidam regulus cuius filius infirmabatur Capharnaum. Quilibet homo fore regulus qui in libertate spiritus subiugatam carnem regit, et ad regia hereditatem quam nobis rex regum magnus regulus filius acquisivit, strenue properat. Johannis in apoc. capitulo primo dicitur quia ait Jesus Christus primogenitus mortuorum et princeps regum terre qui dilexit nos et lavit nos in sanguine suo, fecit nos regnum et sacerdotes deo patri suo. Quidam huius eius ... et regalis hereditatis obliviscuntur ad caduca convertuntur, non ea regibus sed regulis dicimus. Aliqui quoque tales magis quia reges dederunt et amplectentes vilia que pusillanimorum concordia attestantur. Reguli huius filius et filia principales intelligi possunt potentie, que sunt ratio et voluntas vel voluntas que mollibus delectatione adheret et commoda seu intelligatur intelligentie. Ratio autem que constat quia viri apparet atque iustum indicat viri vocabulo scilicet filii designatur. Ut quia ratio voluntas tamquam viro mulier subesse debet et ab ea regi. Infirmatur autem ratio hausto errore veneno quo infecta ratio omnia sua iudicia conscientie perturbatur adeo ut amarum dulce, ac dulce putet amarum. Hoc ipse contingit quod Capharnaum habitat. Dicitur namque Capharnaum ager pinguedinis. Qui in Capharnaum habitat quod se pinguem facit, et ingenio divite refert, et sibi ipsi se putat sufficere doctrinas negligit aliorum. Vel etiam quod per immissis spiritualibus studiis corporis pinguedine .i. carnis voluptatibus delectatur. Hic cum nimio errore infirmatur, quia carnalis homo non sapit ea que sunt spiritus dei. Quia spiritualis omnia diiudicat, ratio scilicet in corde et quia legis iudicium quosdam ab errorum quibusdam deficiatur. Contra autem hac ratio et conscientie infirmitatem mala sequuntur. Constat declarari. Primo declarari intelligendum sermone preposito dominice quia conscientia est erronea ligat ad deum et quia conscientia non contempnenda est. Secundo cum unus ita sit nichilominus agens secundum erroneam conscientiam contra legem dei mortaliter peccat ut supra dictum 19 usque in finem. Amen.

Dominica vicesima secunda vacat propter festum omnium sanctorum

Dominica xxiij

Reddite que sunt cesaris cesari et
que sunt dei deo Mt xxij. Christus
ihesus dominus noster que verbo docuit
facto et opere comprobavit. Docuit enim nos
non solum amicos diligere sed inimicos et
qui nos oderunt benefacere math. quinto
capitulo teste eciam hodierno adimplevit
evangelio. Inimicis suis non abscondit sed
mortalibus inimicis quo in sermone se ca-
peret atque captum reddi occidendum
traderet. dedit bonum quod dedit reddidit
malum quia eo quod sapientissima sua re-
sponsione occasionem calumpnie abstulit
et salutari doctrina erudivit. Per primum
ne primum quod mente conceperat opere perfi-
ciendo vinculis eterne dampnacionis se ipsos
illigaret prohibuit. Per secundam viam que
per obedienciam meritum vitam non finiendam
possent ingredi sermone compendiosissimo
demonstravit. Breviter enim ac compendi-
osus in sermo Reddite que sunt cesaris cesari
et que sunt dei deo. et hic omnem necessariam
observanciam eorum que ad ingressum regni
requiruntur plenissime comprehendit. Sicut
enim viam regni celestis regni esse man-
datorum observanciam docet dominus math. 19
Si vis ingredi ad vitam serva mandata
Illis autem solus iste facit qui deo que dei et ce-
sari reddit que sunt cesaris. Si ipsum enim
sunt omnia mandata de divina et humana
Sive divina servat mandata deo que dei
sunt reddit. Cum vero humana cesari satis
facit. Cesaris enim nomine sermo beatus aug.
lib. 6 ad fratres in heremo omnes prelati intelli-
guntur. Unde dicit reddimus cesari debi-
tum suum quando humilia prelatis nostris reddimus
humilia in inclinacione exhibicione et dilectione
consistit. Sed neque inclinare eum neque diligere
quisquis eius preceptum transgrediendo contempnit
Omnino ita sibi hec coherent ut alterum
sine altero ad vitam non sufficiat nec
servari possit. Sicut enim teste Ioh. in canonica
sua Non sunt proprio deo non sunt deo proprie
vere diligi potest. Ita nec precepta superiorum
cum transgressione divinorum nec divina sine
superiorum mandatis poterunt observari
Merito quod utraque coniunctim precipit dominus
sermone copulativo Reddite inquit que sunt
cesaris cesari et que sunt dei deo etc. [illegible]
Recte eciam Tercio huius euangelii doc-
trina de hoc tociens nostre salutis in eius conclu-
sione colligitur. Reddite etc. Certe non
aliud docemur nisi ut per debitam obe-
dienciam subditi simus deo et superioribus
nostris. Habet enim dominus quia cum solus

reddimus deo que sunt dei et que sunt cesaris
cesari. Sed ex introductione colligitur
et ista dicendis. Videlicet primo videndum
est de ipsa obediencia quid valeat et nobis et necessaria
Secundo quibus obedire tenemur. Tercio quantum pec-
cant qui per inobedienciam superioribus resis-
tunt. Circa primum sciendum ad primum Sicut dicitur
ex verbis beati thome 2a 2e q. 104 ar. 2
obediencia virtus est que reddit hominem promptum
ad implendum voluntatem alterius scilicet pre-
cipientis. Unde proprium obiectum obediencie est precep-
tum tacitum vel expressum. Voluntas enim
superioris quocumque modo innotescat est
quoddam tacitum preceptum et tanto videtur obediencia
promptior quanto expressum preceptum obe-
diendo prevenit voluntate superioris
intellecta. Ex quo patet quod verus et specialis actus obediencie
est facere vel omittere aliquid quia preceptum
tacite vel expresse. Unde obediens non at-
tendit qualecumque sit quod precipitur utrum secundum voluntatem
suam sibi sit placitum vel repugnans
leve vel onerosum sed dumtaxat an su-
perioris auctoritate preceptum. Hinc
patet quod ille qui id quod precipitur exequitur
eo quod secundum se eciam si non preciperetur
placet sibi propriam voluntatem ut complet
in talibus proprie non propter preceptum non habet
ille actum de merito obediencie. Sed quanto id
quod precipitur magis secundum se et voluntatem
propriam placitum est tanto magis in eius
execucione apparet vera obediencia sicut in asperis
et voluntati proprie repugnantibus in quibus
omnino manifestum est quod non implentur nisi propter preceptum
Et hoc volunt gregorius 3o moralium c. 33 ubi
dicit quod cum obediencia de suo aliquid habet in prosperis
nulla est. Nam cum huius mundi successus precipi-
tur, cum locus superior imperatur ille qui ad percipien-
da hec obedit obedienciam sibi virtutem eva-
cuat si ad hec eciam ex proprio desiderio
anhelat. Neque enim se sub obediencia dirigit
qui ad accipienda huius vite prospera libidini
proprie ambicionis servit. Et ita volun-
tas propria non videtur tendere primo ad implendum
preceptum sed ad exequendum placitum. Quando
adversa vero vel difficilia obediencia maior
est si de suo aliquid habuerit. Nam cum mun-
di despecta precipitur, cum probra adipisci
et contumelie iubentur nisi hec ex semetipso
animus appetat obedienciam sibi meritum mi-
nuit quia ad ea que in hoc mundo despecta
sunt invitus nolensque descendit. Ideo quod
qui ultro se offert ad unum in aliud quod

i preptu' pal'te tantu' debet. Pl' h'o se
offert, q'r h'r adu'sa pati ei nu' obedi'r
placere putat, io no' sua i h' s' alt'u'
q'rit p'fecte volu'tate, q'd i tende'
i preptu' tantu' vl' exp'ssu'. Cu' v'o
no' ultro se offert, s' exp'ssu' preptu'
expectat, remissiore obie actu' se h're
demo'strat. Exe'pl'a adducit g'g' moy's
z pauli. Et b'n' b'rn' clare de h'
s'or de tribus ordinib'g obie ait,
Cui'q's q's vl' ap'te vl' occulte satagit
ut q'd h't i volu'tate h'o sp'ualis p'
iudgat, ip'e se seducit, s' sibi s'ce
q' de obia blandiat'. Et h'r s'r' l'son
th'oz v'a s't q'l ad id q'd ext'u' appa'
ret i' s'g' dei mediu' q'c'da vi'
mat' p't g'g' q' e'i i p'ssis obia
aliq'd de suo h'n's no' s't mu'n lau'
dabilis s' s'ta p'p'ria volu'tas obedi'
ent' no' mi'a deuote tedat ad prep'
ti i'pleriore. ¶ Haec at v'tg a nob'
su'mope a'p'deda e' z accst'a soll'ci'
te q'sueda, q'r i' o's v'tutes mora'
les mag' vtilis z m'ria. Vtilis et
q' nob' deu' mag' placat, et q' c'tas
nob' v'tutes i'serit et q'suat. De p'mo
dt Aug' s'mo' 6 ad f'res i h'mo
Estote obedientes ut deu' placare pos'
sitis de p'rib' q'missis. Raro eni' aug' pla'
cat deu' h'o q'uto e'p'ssi arbitrij sui
sup'bia, gladio preptu' se i'molat. Ro'
i'. Na' p' obia' sua' a'ia' b'o deo offeri'
mus, z maiora a'ia bo' q' deu' s'erni'
mus. Sicut eni' ut th'os ii' s' ar 3 ait b'o'
h'ua tripl'a. Exteriora z h'r i'fima.
Media s't bo' corp'is. Sup'ma b'oa
s't a'ie, z i' h'r preptu' e' p'pa volu'
tas, q' sola i nob' libera e', z p' p'paz o'ib'z
alijs bonis vtit' h'o. P' obiaz aut'
n'raz volu'tate' abnegam', z ea' d'o
offerim'. P' q'd h'r e' a p'p'ha samuele
victimis p'ponit' i R' 15. Nu'q'd vult
d'us holocausta z victimas, z no' po'
tius obediat' voci d'ni'. Meli' e'
obia q' victime z auscultare mag'
q' offerre adipe' arietu'. Unde v'ac'
tas g'g' ult' mor' vi 29. Obia iu't
victimis iure p'pon't q' p' victimas
alie' caro, p' obiaz v'o volu'tas p'pria
i'olat'. ¶ Et v'o c'tas nob' v'tu'
tes i'serat z i'sertas custodiat, b'n'
aug' 14 de ci'v' dei c' 12 testatur

Obia v'tg ait m'r e' q'da'mo' z custos
o'iu' v'tutu'. Et b'n' g'g' ii' s' vi 28. Sola
nam'g obia v'tg e' q' v'tutes c'teras me'ti
i'serit i'sertasq' custodit. Dec' ei' v'tutu'
actu' q'uis i prepto s't, p' obiaz sunt.
Sic g'o obia c'teras v'tutes me'ti i'serit
z custodit, d'u actus p' q's v'tutes z ge'
nerat' z q'suat' i'p'a eli'cit. Ex q'b' m'
e', Ribus moralibus v'tutib' iure p'poi'
no' solu' q' sup'ma p's religiosis, q' p'a
e' moraliu' v'tutu', m' m' q' in c'teris
moralib' v'a bo' q' deu' q'temp'ne' faciu't
vt iustitia res exteriores sorti'do ac t'pa'a
corporis voluptates z molestias. Va'
sustinendo passiones s'u' obia v'o q'd o'ibz
maius e' volu'tate' p'pria sibi negat
deo offert. Sz ex eo maxie', q' o'iu'
aliaz v'tutu' actus ei redu't. M'r alie
v'tutes n' p' ea v'o v'tutes s't. Na' s'm
g'g' et si p' obiaz nu'q' debeat malu'
fieri, de i' q'uis p' obiaz bonu' q'd agit'
i'mitti. Neq' e' actus aliq's q'suetus
v'tut', q' n' p' obedientia dei i'mitteret'
e' p'mo q'ri' facim'. Sic p' preptu'
diuinu' meritoriu' abraha' voluit oc'
cide' filiu' suu' ge' 22 th'ebrei
spoliabat egyptu' Exo' xij. Osias
i'gressus ad fornicaria' (?) [illegible] p'o Ezm
ut d't th'os ii' s' ar 3. Cu'ctaq' alia
v'tutu' op'a ex h'o meritoria s't apud
deu', q' sunt ut obediat' volu'tati di'
uine. Na' s' q's e'i martiriu' sustinet
l' o'ia paup'ib' erogaret, n' h'o ordina'
ret ad i'pleriore' diuine volu'tatis, q'd
ad obiaz p'tinet, meritoriu' esse no'
posset. Sequit' o'ia n'ra op'a q' tato
solu' v'a s't iusta z bo', q' q'uto q'for'
mia s't diuine volu'tati, q' sola e' v'a
p'ma z i'obliquabil' o'iu' q'sequ'tiu' q'
nob' p' p'cepta i'notescit. Et deo q'q' q'u'
e' diuine iussio, q'tum'q' appare't
e' v'tuosu' p'bat'. Sic p'z de s'cto
paul' i R' 14. Et de misia c'tha b' re'
g' benedab' i'p'a 13 R' 20. Et q'
l' q'tra. M'r m'r s' moralib'
v'tutib' p'ponit' obia, n' eni' sine ea
theologice esse q' no' possu't, q' frustra
sunt. Caritas eni' v'tutu' s'ma s'n obia
o'o h'ri no' p't teste Ioh'e i Ioh' 4
Hec e' caritas dei ut ma'data ei' cus'
todiam'. Et d'us ip'e Ioh' 14. Si prep'
mea s'uaueritis manebitis i dilecto'e mea.
Vos amici mei estis, s' fecitis q' p'cipio
vobis. Amicitia ei' facit ide' velle.

et nolle q ethi⁹ fides deiq sine
obie opibq mortua e Jacobi 2° Vn
gg 2ij mor ij 29 Sola q fidei
meritu possidet, sn q qsp fidelis
qmunt, etia si fideles esse videat Spes
q q ex gra z merit no pcedit, no
spes s vana p supno e dicenda ut
dr m^r i 3 di 26 ch .i 9 99 Caritsta
te sacrifica ust^e z spare i dno Sa
crificiu iust^e opa e obie ut p3 ex
p^missis Hec bern i de noua mili
cia Iter studiu boe actois, n^r orud
se geplacios n^r lacma p dictis
ex bethania esse poterat i obiaz
quz bethania obia iterprat ¶ Est
deiqz obia nob nca et ad deu, et
ad paciscu quietu Ad deu adeo ne
cessaria e obia vt in g roe ptete
dei, sn merito obie bificant Vo
angelu i celo Vo hoiez i padiso Vo
lapsu i re p lo Angeli i celo cre
atis mox obie posuit pcepta ut
s3 suo cator creata subess In padi
so ne de ligno vetito comederet
In tris ut deu spi lex diligeret p
q tobiaz ut Aug ait Diar celu p
didit, ho padisu amisit, paul qg
silon amore dum Angels eni quia
hat elegit irrecupabilit cadit Ho
aut p i obie lapsu toz sua posteri
tate dapnauit, no nisi p vinigeniti
pris obiaz repanda Obediencia
no quaque s usq ad morte cu
ris, viqz turpissimu Ad ro 4 Sic
p tobiaz vnus hois pcores qstituti
s multi, ita z p vnius obiaz iusti
constituent multi, illius s3 hois q cu i
for dei esset no rapina arbitratus
e se ee equale deo, s3 exinaniuit
semetipm forz sui accipiens, humili
auit semetipm fcs obediens usqz
ad morte, morte aut cruc ic phil 2°
Et joh 6 Descedi de celo no ut fa
cere volutate mea s3 eius q misit
me pris Et bern ad senon xps
dedit vita ne pderz obiaz Tm obie
ex^m si no capit i vob frustra addu
cut exa obie abraha, i z h^rundgz a
lioz pm Sz et celi rre mari et aeris
colis z lune, agelor z peror, oisqz
cate q iuida solo hoie excepto, i fal
libilr sibi lege a deo pfixa obser
uat, et nichil aliud lege solutu legit
pter stacioe op9 Vt volt Aug et boeci⁹

met⁹ 4 p^mu et 6to et Ho q p obiaz
xpi ipatq ad xpm no ptinet ad sibi
p obedienciam cohdat Ipa eni e q dese
ruit illi oues obediet xpo z i obediet
dyabolo dicete xpo Joh 10 Oues mee
voce mea audiut Et joh 8 Qui ex
deo e vba dei audit Ideo vos no auditis
q ex deo no estis Audit q obedit ph
go q sn obia nec apud deu manere
n^r ad hut pualet puenire ¶ Necessa
ria deiqz e ad paciscu quietu Sine
hac eni qcordia suad no pt Vn n^r a
gelor n^r hoiez, n^r rgnor n^r puincia
n^r ciuitatu, s3 n^r vnius domus societas
sn obia qsuari pt Vt dt Aug i s6
ad fres de h^emo Obia qcordia qsuat
i agelis, pace nutrit i mortalib, tranquil
litate gruat i cuncb, sine hac n^r res
publica stare n^r familia pt regi, vo
n^r raptorib n^r latrones sn obia co
viue, n^r demonu rgnu sn obia pt
psiste Dicte dno Si sathanas diuis⁹
e, quo rgnu ei⁹ stabit et luc xj Nul
la aut diuisio vbi manz obia, Vn
i malo obia no e qmendabil sic
n^r pax pdicz, de q i scra Patz ergo
q vtilis z nca e obia, pp qd i ei⁹
laude exclamat Aug O scra dei
pposita obia, tu es scra scala p q ascen
ditur celu Tu qdriga q helyas vectus
e i padisu Tu porta padisi fide
libus z clausura cor Tu humilitate
nutris pacia pbas, masuetudinez
exaias Per hac sola qrp debemus
et deo z i pad obediu Et hic de p°
¶ 2° videdu e q bq tenem obedie
Et s3 eiuiu doctrina, hac tem
vbediē deo z i pad i superiori, no dif
ferent in deo ad sn excepcoe i oibus
dz obedie Sic eni nali necessitate
oia subdut diue motioni, ita ne
cessitate iustic oes volutas tenet
obedire diue iusticie ut dt thos q i loc
cit e Et btg gg i mor ij z Obit ho
co ipo quo ho sum intellige dz auc
tore, cui volutati tato mag suiat
quto se q de seipo nichil ee pe sat
Deiqz q oia ei⁹ mandata custodi
dz Jacob 2 dicit Quicuqz ait
toz lege suauit, offendit aut i vno
fcs e om rei, q tn de pfra i subo

Sine obia nec pt bificari n^r paciscere vnu

Quibz tenem obedire

obedientia deo contradicta nobis est quod dubitat
Videamus quia respondet superiori contradicit obe-
dientiam teneamur. ¶ Et quod superiori
homo obediendum est et naturalis ratio
dictat et precipit lex divina primo declarat
beatus Thomas 2a 2e q. 104 ar. 1 Sicut actiones
rerum naturalium procedunt ex potentiis
naturalibus, ita etiam operationes humane pro-
cedunt ex humana voluntate. Oportuit autem
ut in rebus naturalibus superiora moverent
inferiora ad suas actiones per excellen-
tiam naturalis virtutis collate divinitus. Un-
de oportet in rebus humanis quod superiores move-
ant inferiores per suam voluntatem ex vi
auctoritatis divinitus ordinate. Mo-
vere autem per rationem et voluntatem est precipere.
Et ideo sicut ex ipso ordine naturali divinitus in-
stituto inferiora in rebus naturalibus necesse
habent subici motioni superiorum, similiter
etiam est hic modus inferiorum congruus
ex relationibus superioribus ut scilicet eorum vis
inde gubernetur. Ita etiam in rebus humanis
ex ordine iuris naturalis et divini tenentur
inferiores suis superioribus obedire.
Et ar. 6 e. q. dicit Ordo iustitie requirit
ut inferiores suis superioribus obediant
aliter non posset humanarum rerum status con-
servari. Lex quoque divina idem precipit
Christus dixit ad discipulos suos mittens eos ad prelatos
eos constituens precipit eis Qui vos
audit me audit, qui vos spernit me
spernit Qui autem spernit me spernit
eum qui me misit Luce x. Et beatus Bernardus
in de dispensatione et precepto c. 13 Sive deus sive
sive homo vicarius dei mandatum quodcumque
tradiderit pari profecto obsequendum est cura
pari reverentia deferendum ubi tamen con-
tra deum non precipit homo. Et ratio huius Quicum-
que vice dei precipit homo, quod non compertum sit
displicere deo, haud secus omnino accipiendum
est quam si precipiat deus. Quid enim interest
utrum per se vel suos ministros, sive homines
sive angelos hominibus innotescat suum pla-
citum deus. Et hoc quo ad superiores spiritua-
les. Quantum vero ad superiores secula-
res dicit Apostolus Ro. 13 Omnis anima potesta-
tibus sublimioribus subdita sit. Non
est enim potestas nisi a deo. Que autem sunt a deo
ordinata sunt. Itaque qui resistit potestati
dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt
ipsi sibi dampnationem acquirunt. Ecce
quanta Luce Apostolus ostendit etiam secularibus

potestatibus obediendum fore. Et Ambrosius
dicit ut subiecta lux deos, penam miseri-
cordie inobedientiam exprimit sententia
dampnationis. Ex quibus manifeste est ut dicit Thomas
2a 2e q. 104 ar. 1 quod inobedientia qua quis inobe-
diens est preceptis superiorum est peccatum mortale
quia divine legi contrarium est, et quod pro tanto
in quantum superiori proprio subtrahit obedientiam
quam ei debet. ¶ Sed nunc videndum
quam superioribus nostris tenemur obedientiam
et ... per legem divinam eis tenemur
obedire, non tamen est per omnia. Deo enim in
omnibus sine exceptione ut dominum obe-
dire oportet, cum nobis dicat pater noster ita fiat
etc. Sed non in omnibus est superiori
obtemperandum. Unde glossa 2 q. 7 admo-
nendi ait Admonendi sunt subditi ne
plus quam expedit sint subiecti. Ne cum
student plus quam necesse est hominibus subici
compellantur vicia eorum venerari. Et
est secundum beatum Thomam 2a 2e q. 104 ar. 5
duobus casibus inferior superioribus obedire
vel non debemus vel non tenemur. Sicut et
in naturalibus in duobus casibus mobile
a suo motore non movetur. Primo propter im-
pedimentum quod provenit a fortiori motore al-
terius moventis. Ita lignum non comburitur
ab igne si fortior vis aque impediat.
Secundo ex defectu ordinis mobilis ad mo-
torem, quia et si subiciatur eius actioni
quantum ad aliquid non tamen quantum ad omnia
sicut humor quandoque subicitur actioni ignis
quantum ad calefieri, sed non quantum ad exsiccari
sive consumi. Possit forte proposito pro-
pinquius exemplificari. Videmus enim
quod ignis a sua elementali qualitate non
movetur deorsum, dum tamen virtute reple-
tionis a natura cum superiori tenetur admo-
veri sursum, quo ad primum. Et quo ad
secundum operatur subicitur soli quantum ad
calefactionem, non autem quantum ad illuminationem.
¶ Ita subditus non tenetur superiori obe-
dire, primo non debet propter preceptum maioris
oppositum sibi precipientis. Sicut potest sine culpa
non obedire superiori in eo in quo sibi
non subicitur. Sicut monachus prelato non — *Vide de dispensatione et precepto*
tenetur obedire in hiis quod non continentur
professionem regularem. De primo dicit glossa
super illud Ro. 13 Qui autem resistunt ipsi sibi
dampnationem acquirunt, et est beatus Augustinus

Obediendum est superioribus — Spiritualibus / Secularibus

¶ In duobus casibus obedire non tenemur superioribus

De hoc Ambrosius narratur 11 q. 21 in innocens

xi q. 3 c. qui resistit

c. ynonibus

Nota de hoc bernardus in de dispensatione et precepto

in l. de nat. boni. Si autem iubeat prelatus quod
non debes facere. In hoc casu contempne potestatem
timendo potestatem maiorem. Ipsos humanarum
rerum gradus advertite. Si quid iubeat curator
numquid faciendum est si contra proconsul iubeat. Aut
rursum si consul quod iubeat, et proconsul iubeat
et aliud iubeat imperator. Numquid dubi-
tatur illo contempto illi esse serviendum.
Ergo si aliud imperator, aliud deus iubeat,
contempto illo obediendum est deo. Et addit
ibidem dicit vis et potestatem ergo hominis tunc consi-
stamus, cum aliquid contra deum suggesserit.
In quo dei ordinationi non resistimus sed
obtemperamus. Sic enim precipit ut in malis
nulli potestati obediamus hoc modo. Unde
generaliter in potestatibus ordinatis potestas inferior
non obligat in hiis que sunt contra superiorem.
Dicit Ieronimus di. 8 c. ... q. 1. Et addit etiam
hic regula iuris publici magis debere rogare
unumquemque subditi deum superiori quam inferiori
pro superiori contempto inferiori quam inferior
in illo domino consistit superiori. Et beatus Thomas
2a 2e q. 104 ar. 2 preceptum inferioris
pretermittitur si sit preceptum superioris contrarium.
Ex quo innuitur quod propter inferioris mandatum
superioris preceptum non legitime ... vitaturus a
peccato excusatur. ... vel potest. Nam potestas
superioris sit limitata magis
et minus. In hiis ad que potestas se non exten-
dit inferior non tenetur obedire. Ut si
matrimonium precipit aliquem ... vel
confessionem vel aliud actum spiritualem ad quem
aliquis non obligaretur. Unde si inferior
in hiis obedit dum non fuerit illicita
ad perfectionis cumulum et magnum obe-
ditum reputatur, ut dicit Thomas q. 104
ar. 4. Et beatus bernardus in de dispensatione et precepto.
1 Hic triplex distinguitur obedientia. Una suf-
ficiens ut ut bernardus loquitur nomina ... perfecta
qua obedimus in illis ad que obligamur.
2 Alia est perfecta que secundum bernardum legem nescit
terminis non artatur, largiori fertur volun-
tate in latitudinem caritatis, et ad omne quod ad-
iungitur spontaneo vigore liberalis a-
laritas ... modum non considerans in
infinitam libertatem extenditur. Hic est ... dicitur que
signatur apostolus petrus castigantes in terra corda
vestra in obedientia caritatis. Paulus apostolus. Cum hoc se-
consistat ... et simili quodammodo
obedientia ut ... obnoxia ne-
3 cessitatem ... Tertia est indiscreta
que est illicita obedientia. De qua Aug. ...
allegato. Obedientia sit honesta et omni discre-
tione decorata. Quia si iusta et honesta
non fuerit, illatam obedientiam dei, etiam si
angelus hoc nobis imperaret. Prima ad salutem
sufficit, secunda ad perfectionem ducit, tercia damp-
nationem affert. Nec ergo ut per Tobiam
debita que obedientiam indiscretam penitus il-
licitam damnationi, unde est nosse salvare
in genere potestatem ordinariorum, ut per hoc sciamus
quo ordine nobis teneamur superioribus o-
bedire. Ubi indubitanter fide sit pro
tenendum est dominus noster ihesus christus omnium
sue fidelissimus sponsus, sponse sue ecclesie
pro qua ut apostolus ait Ephes. 5 semetipsum
tradidit ut eam sanctificaret et exhiberet
sibi gloriosam ecclesiam, non habentem maculam
neque rugam. Sufficienter in omnibus necessariis
providit, apostolos pastores rectores mini-
stros et custodes christi dispensatores
secundum diversos gradus ordinando ut tangit
apostolus 1 cor. xii. Et ad Ephe. 4. Et alibi
hic eligit ... apostolos et ... discipulos ut
habetur mat. 10 et luce 10. Quorum ... unum ...
beatum petrum constituit et prefecit pastorem
principem et prelatum apostolorum et universorum
christi fidelium, dans generalem potestatem regendi
ecclesiam, ac disponendi ministros, que
ad determinationes iurisdictiones ecclesie
aspiciunt, ut cum ... confessio et dispensationes
... in populo et ... ministros, si ... ...
et in desistire de omni populo cura gereret. Et
licet in aliis ... ... apostolos potestatem
in potestate confirmandi et administrationis sacrorum
ligandi et solvendi, tamen in eo quod deum est pe-
tre omnibus prefecit. Hoc fecit dominus Ioh. ult.
specialiter petro dixit, ter repetens, pasce
oves meas. Nullas excipiens, nec apostolos
qui et ipsi oves sunt, pasce inquit oves me-
as ut sis pastor et prelatus generalis omnium
ovium mearum id est christi fidelium. Ergo omnium re-
tractans dicit Ioh. 21 ascendit symon petrus
et traxit rethe in terram. In quo ... ...
... addit quod est quod petrus rethe ad terram
traxit ipsi ... ... ecclesia specialiter est commissa
... specialiter dicitur Symon Iohannis amas me
pasce oves meas, quod ... postmodum agit
... hoc ... signatur ... Item ...
etiam ex multis passibus evangelii habetur
... designatur petrus futurus pastor omnium de h'u di. xi.
sic mathei 16 Dico tibi quia tu es petrus et

Triplex est obedientia

Christus beatum petrum constituit in generalem pastorem ecclesie

super hanc petram edificabo ecclesiam meam
petram .i. fundamentum sive caput. non
tamen primarium quia ille christus est, sed secundarium sive
vicarium nominat petrus prout exponit A-
nacletus. Augustinus ~~[struck]~~ in sermone de
kathedra petri. Jheronimus super .c. mathei 16
venit ihesus in partes cesaree philippi. Maximus
in sermone de festo petri et pauli apostolorum qui incipit
Gloriosissimos. Leo in sermone de eodem qui
incipit Omnium quidem. Gregorius li. 2. epistolarum
Et alii. Item Johannis primo ait petro Tu vo-
caberis cephas .i. caput ut exponit ana-
cletus di. 22 Sacrosancta. Item luce 22 Ego
pro te rogavi petre ut non deficiat fides
tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.
Cunctis vices apostolorum et aliorum fidelium pri-
ma pastoralis et confirmacio beato petro commis-
sa fuit, ut etiam tenuit glo. d. confirma fratres
tuos, ante te pronuntiate apostolorum constitute. Et
ita propter primatum obtinuit petrus ut esset
antistes mundi. Hec dicuntur veritas ita
a temporibus apostolorum beatorum usque ad nostra tempora
in concussa fide tenta est, sicut ex scriptis beatorum
Anacleti et Clementis, qui fuerunt discipuli
apostolorum et a beato petro in domino sapienter
instructi sancti martires et vere summi pon-
tifices. Dionisii. Item beati marcelli pape
et martiris qui tempore quinti fuit tempore apostolorum
Item beati Cipriani martiris sub eodem tempore
... Item Eusebii cesariensis. Beatorum
Jheronimi Ambrosii Augustini Crisostomi Gregorii
maximi Leonis beati et aliorum innumera-
bilium que scripta in decretis colliguntur.
Nichil autem plus valet ad fidem confirman-
dam ut vult Augustinus in libro contra manicheos quam
auctoritas catholice ecclesie que a beatissimis fundatissimis
sedibus apostolorum usque ad nostra tempora
succedentium sibimet episcoporum serie, et tot
populorum consensione confirmatur. ¶ Cum ergo
petrus sedem suam in romana urbe constituit,
hinc romana ecclesia caput est mater et magistra
omnium ecclesiarum, eo quod episcopus romane ecclesie pe-
trus vel successor eius est universalis pastor et
caput omnium ecclesiarum. Non ergo ab urbe petrus
sed a petro urbs tenet principatum. Fuit
enim petrus summus pontifex prius quam romanus
pontifex. Fuit petrus summus pontifex ante-
quam romanam sedem aliquam sibi specialem
eligeret. Deinde elegit Anthiochiam, ubi se-
dit annis septem. Sed apparente sibi et
iubente domino, sedem suam romam transtulit
factus romanus pontifex, ubi etiam glorioso
martirii triumpho vitam finivit. Suc-

cessores quos sibi constituit Linum, Anacletum
Clementem. De hiis lacius habetur 2 q. 1 In
tantum et 24 q. 1 Rogamus. Hec quod domino
iubente factum est, pro isto sufficiat ca. Sacro-
sancta 22 di. quod est beati anacleti discipuli apostolorum
ita dicentis Sacrosancta romana ecclesia, non
ab apostolis sed ab ipso domino salvatore nostro
primatum obtinuit, sicut beato petro apostolo
dixit Tu es petrus et super hanc etc. Ad-
hibita est societas in eadem romana urbe
beatissimi pauli apostoli, vasis electionis, qui
una die, uno quoque tempore cum petro gloriosa
morte coronatus est, et ambo sanctam romanam
ecclesiam consecraverunt, atque aliis omnibus
urbibus in universo mundo sua presencia
atque venerando triumpho prelaverunt, et se-
cunda ergo sedes est celesti beneficio romana
ecclesia, quam ut memoratum est, beatissimi
petrus et paulus suo martirio consecraverunt.
Secunda autem sedes apud alexandriam beati petri
nomine a marco eius discipulo atque evangelista con-
secrata est. Tercia vero sedes apud anthiochiam
eiusdem beati petri apostoli habetur honorabilis
quia illic priusquam romam veniret habitavit et
ignacium episcopum illic constituit, et primum no-
men christianorum exortum est. Et post pauca Inter
beatos apostolos quedam fuit discrecio. Et
post licet omnes essent apostoli, petro tamen conces-
sum est a domino et ipsi inter se id ipsum voluerunt
ut reliquis omnibus preesset apostolis, et cephas
.i. caput et principium teneret apostolatus.
Qui eandem formam suis successoribus et re-
liquis episcopis tenendam tradiderunt. Et post
pauca Hec vero apostolica sedes caput et cardo
ut premissum est, a domino et non ab alio
constituta est. Et sicut cardine ostium regitur
sic huius apostolice sedis auctoritate omnes ec-
clesie domino disponente reguntur. Item ad
idem leo papa 19 di. Ita dominus et d. c. ita dominus
sui misterii quod in beatissimo petro sedem apostolorum
omnium collocavit ut ab ipso quasi a quodam ca-
pite dona sua velut in corpus omne diffunderet
ut exsortem se misterii intelligeret esse divini
qui ausus fuisset a petri soliditate recedere
etc. Item Clemens papa di. 80 In illis dicit
Nec inter ipsos apostolos par fuit institucio
sed unus prefuit omnibus. Item Augustinus de q. novi
et veteris testamenti. Sicut in salvatore erant omnes cause
magisterii, ita in petro post christum omnes continentur.
apostoli. Ipsum enim constituit caput eorum ut
pastor esset gregis dominici. Item Jheronimus 24 q. 1
Cum vetus. Item 19 di. Sic omnes. Sic omnes
apostolice sedis sanctiones accipiende sunt
tamquam ipsius divina voce petri firmate. Et
canonis Agathonis pape primi.

Item beatus dyonisius de divinis nominibus c. 3 in de divinis nominibus nominans beatum petrum. Nos quidem thimothee et multi sanctorum fratrum nostrorum
in visione corporis vitam inchoantis et deum suscipientis convenimus. Aderat autem et dei frater Jacobus et petrus
vertex et honorabilissima theologorum summitas.

Tantum denique vendicat sibi Romana ecclesia et fidei, ut quasi aliter sentire hereticum reputaretur. Sic Nicolaus papa mediolanensibus scribit, ut habetur di. xxii c. Omnes, sive patriarche cuiuslibet apicem sive metropoleon primatus aut episcopatuum cathedras vel ecclesiarum cuiuslibet ordinis dignitatem instituit Romana ecclesia. Illam vero solus ipse fundavit et super petram fidei mox nascentis erexit, qui beato Petro eterne vite clavigero terreni simul et celestis imperii iura commisit. Non ergo quelibet terrena sententia, sed illud verbum quo constructum est celum et terra, per quod denique omnia condita sunt elementa, Romanam fundavit ecclesiam. Illius certe privilegio fungitur, eius auctoritate fulcitur. Unde non dubium est quod quisquis cuiuslibet ecclesie ius suum detrahit iniusticiam facit, qui autem Romane ecclesie privilegium ab ipso omnium summo ecclesiarum capite traditum auferre conatur, hic procul dubio in heresim labitur. Et cum ille vocetur iniustus, hic est dicendus hereticus. Fidem quippe violat qui adversus illam agit que est mater fidei, et illi contumax invenitur quam cunctis ecclesiis pretulisse cognoscitur.

Ad (¶) Quod autem potestatem regendi ecclesiam quam habuit beatus Petrus, habet successor eius pontifex Romanus, unde Anacleti super allegato Sacrosancta ubi dicit: Ceteri vero apostoli cum eodem pari consortio honoris et potestatis eandem formam in suis successoribus et ceteris episcopis tenendam tradiderunt. Nec esset successor Petri, nisi eadem qua Petrus potestate preesset ecclesie clave et pulsare. Beatus Bernardus ad Eugenium papam scribens tradit dicens: Quis es tu? scilicet Eugenius. Sacerdos magnus, pontifex summus. Tu princeps episcoporum, tu heres apostolorum. Tu primatu Abel, gubernatu Noe, patriarchatu Abraham, ordine Melchisedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyses, iudicatu Samuel, potestate Petrus, unctione Christus. Tu es cui claves tradite sunt, cui oves credite. Sunt quidem et alii celi ianitores et gregum pastores, sed tu tanto gloriosius quanto et differentius utrumque pre ceteris nomen hereditasti. Habent illi sibi assignatos greges, singuli singulos; tibi universi crediti, uni unus. Nec modo ovium sed et pastorum tu unus omnium pastor. Unde id probem queris? Ex verbo domini. Cui enim, non dico episcoporum, sed etiam apostolorum sic absolute et indiscrete tote commisse sunt oves? Si me amas Petre pasce oves meas. Quas? Illius vel illius populos civitatis aut regionis aut certi regni? Oves meas inquit.

li. 2º de consideratione

Cui non planum non designasse aliquas sed assignasse omnes? Nihil excipitur ubi distinguitur nihil. Et forte presentes ceteri condiscipuli erant, cum committens uni, unitatem omnibus commendaret in uno grege et uno pastore secundum illud: Una est columba mea, formosa mea, perfecta mea. Ubi unitas ibi perfectio. Reliqui numeri perfectionem non habent sed divisionem, recedentes ab unitate. Inde est quod alii singuli singulas sortiti sunt plebes, scientes sacramentum. Denique Iacobus qui videbatur columpna ecclesie, una est contentus Iherosolima, Petro universitatem cedens. Pulchre vero ibi positus est suscitare semen defuncti fratris, ubi occisus est ille. Nam dictus est frater domini. Porro cedente domini fratre, quis se alius ingerat Petri prerogative? Ergo iuxta canones tuos alii in partem sollicitudinis, tu in plenitudinem potestatis vocatus es. Aliorum potestas certis arctatur limitibus, tua extenditur et in ipsos qui potestatem super alios acceperunt. Nonne si causa extiterit tu episcopo celum claudere, tu ipsum ab episcopatu deponere etiam et tradere sathane potes? Stat ergo inconcussum privilegium tuum tibi tam in datis clavibus quam in commendatis ovibus. Adducat ad eundem quasi figuras quas adhuc. Ex hiis patet nimirum quod apud Romanam ecclesiam atque pontificem sedentem ex ordinatione Christi residet summa potestas, quam pre ceteris habet fidelibus in terra secundum status vel conditionis suum. Ex quo fidelis dico per plenam ecclesiam vel generale consilium auctoritatem a papa et eius nichil habet dico, a quo fluit quicquid potestatis est sive ordinis sive iurisdictionis, maxime spiritualis vel dispensandi ministros ecclesie in ceteris.

(¶) Quod autem potestatem hanc habet Romanus pontifex non a se sed a Christo, non est semper illimitata sed limitata secundum mensuram donationis Christi, secundum quod dicit apostolus ephesios 4, quando ibi exprimit in quibus et posuit quosdam apostolos, alios evangelistas, alios pastores etc., ut non dicuntur in clero omnia pro libito facientes. Sed potestatem dedit ad consummationem sanctorum in opus ministerii, in edificationem corporis Christi quod est ecclesia. Et 2 cor. ult.: potestatem quam dedit deus in edificationem, non in destructionem. Et iterum: Sic nos existimet homo ut ministros Christi etc., 1 cor. 4. Deinde habetur parabola luce 12 de servo super familiam constituto, qui mora faciente domino p-

emit pueros et ancillas etc. Non ergo licet potestate
sua praecipere contra legem divinam vel naturalem, quia
et ipsa divina, quia a deo inest, impressa ut
exponit Augustinus super allegata. Et nota in operibus
supererogationis et consiliorum, quae non possunt sine
necessitate ac utilitate imponi servientibus
fidelium, eo quod lex evangelica est lex libertatis
non mutanda in legem servitutis. Unde Augustinus
ad inquisitiones Ianuarii et habetur di. 12 omnia
Reprehendit qui observationibus christianae reli-
gionis multis oneribus premunt. Cum enim
enim ait nec hoc invenire possum quomodo contra fidem
sint, quae in quibusdam ecclesiis observantur
ipsam tamen religionem quam paucissimis et
manifestissimis celebrationum sacramentorum
misericordia dei voluit esse liberam servilibus
oneribus premunt, ut tollerabilior sit
conditio Iudaeorum, qui et si tempus liberta-
tis non cognoverunt legalibus tamen sacra-
mentis non praesumptionibus humanis subii-
ciuntur. Ambrosius quoque et habetur in canone 32 q. 1
Integritas, dicit de virginitate quod sua-
deri potest imperari non potest quia res magis
est voti quam praecepti. Ex primo sequitur quod summi
pontificis praecepta et statuta quae legi divine
naturali vel librari legi evangelicae non ob-
viant plus quam aliorum mortalium in obedien-
da sunt, patet manifeste maiori potentia magis
in obediendo. Et de hoc habetur in canone
24 q. 1 generali. Adrianus papa ait Gene-
rali decreto constituimus ut execrandum
anathema sit, et velut praevaricator fidei
catholicae semper apud deum reus existat
quicumque regum seu episcoporum et potentum deinceps
romanorum pontificum decretorum censuram
in quocumque crediderit vel permiserit violari.
Item beatus Gregorius 12 di. praeceptis ait Praeceptis
apostolicis non dura superbia resistatur
sed per obedientiam quae a sancta romana et apostolica aucte
iussa sunt salutifere impleantur si eiusdem
sanctae dei ecclesiae quae est caput vestrum communionem
habere desideratis. Non novum aliquid praesenti
iussione praecipimus, sed illa quae olim videntur
indulta firmamus, cum nulli dubium sit
quod non solum pontificalis accusatio sed
omnis sanctae religionis relatio ad sedem apostolicam
quasi ad caput ecclesiarum debet referri et inde
normam sumere unde sumpsit exordium ne
caput institutionis videatur omitti. Cuius
auctoritatis sanctiones omnes teneant sacer-
dotes qui nolunt ab apostolicae petrae super
quam christus fundavit ecclesiam soli-

ditate divelli. Item 2 sequitur quod
sit correctio humiliter et sustinenda
ita dicit Inde Gregorius ad Iohannem episcopum Ravennatem
100 di. Non multo. Contra morem institutionis ec-
clesiasticae est si non patientissime tolleratur
quod a nobis absit, est iusta correctio.
Concordat c. in memoriam 19 di. ex gestis
karoli imperatoris ubi dicitur licet vix fe-
rendum ab illa sancta sede imponatur iugum tamen
feramus et pia devotione toleremus.
eiusdem mirum si hoc in novo testamento constituta
sunt ubi perfectior esse debet obedientia, cum sit in
veteri testamento legimus. Deuteronomii 17 ubi
dicitur Qui autem superbierit nolens obedire sacer-
dotis imperio, qui eo tempore ministrat domino deo
tuo, ex decreto iudicis morietur homo i-
ste quia permittitur bonum ad propositum. De-
nique tanta est obedientia quam tenemur summo
pontifici ut quod illa ut iuramentum vel
votum praevaleat. Neque enim est in iuramento
quod in casu non teneatur iurans ad man-
datum papae solvere, sic de voto. Unde de
artissimis monasteriis possunt monachi ext-
rahi et pro utilitate ecclesiae pastoribus gre-
gibus praefici. Hic modo est 2o ubi ultimus
mandato quam apostolicis praeceptis debemus
obedire sed ut Augustinus ait contempto inferioris
praecepto superiori obtemperandum est.
Sciunt etiam inobedientes et a papa ex-
communicati vitandi sint omni genere ex doctrina
beati petri, quia dicit obedientia et c. Si inimicus
ita dicens. Summo pontifici ea debetur obedientia ut
nulli ei liceat iudicare nec pro actibus suis
ipse inimicus existit ac in ecclesia esse potest
quod eius cathedram dividit. Unde beatus petrus prin-
ceps apostolorum in ordinatione clementis allo-
quens populum in qua ratione ait Si inimicus est iste
clemens alicui pro actibus suis et vos nol-
te expectare ut ipse vobis dicat cum illo
nolite amici esse sed prudentes observare debetis
et voluntati eius sine commonitione obsecundare
et avertere vos ab eo cui ipsum sentitis
adversum. Et nota loquitur hiis quibus ipse non loquitur
ut unusquisque qui in culpa est dum cupit omnibus
vobis amicitiam habere, festinet citius recon-
ciliari ei qui omnibus praeest, et per hoc redeat ad
salutem cum obedire ceperit monitis praesidentis.
Si quis vero amicus fuerit hiis quibus non loquitur
unus est ipse ex illis qui exterminare ecclesiam dei
volunt, et cum corpore videatur esse vobiscum
mente tamen et animo contra vos est, et multo nequior
hostis hic quam illi qui foris sunt et evidenter
inimicantur, hic enim per amicitiae speciem
quae inimica sunt gerit et ecclesiam dispergit et vastat

In summa ... tit. praestando papae extra de iure
iurando veniens § 1
de electione et significasti

De statu monachorum
c. ad monasterium

Ideoque huius apostolice institutionis vos mo-
nemus instituimus ut effecta sollicitior
mitas vestra certiora gerere satagat, et
taurus ne ... et infideles homines le-
dendi fideles et benivolos habeat
facultatem. Ad idem facit c. si ea dixit ju-
bet. Cyprianus. Cum cathedram petri
super quam fundata est ecclesia deserit, se esse
in ecclesia non confidat. c. di. Cum kathedram.
Et 93 di. c. Si quis sit ... pa-
ganitatis incurrit quisquis dum christianum
se asserit sedi apostolice obedire contemp-
nit. ¶ Sed forte dices multa papi-
unt neque in singulis scio valeo an le-
gi divine, an naturali conformia sint an non,
maxime cum facile homo et fallere et falli
possit. Numquid in dubiis subtrahere pos-
sum obedientiam, donec informer quod manda-
tum ipse non sit contrarium legi dei scripture
divine aut iuri naturali etc. Ad hoc dico quod
in dubiis ubi certa sunt quod quis scire tenetur
obediendum est mandato pape sicut cuilibet su-
periori. Et expresse beatus bernardus de dispen-
satione et precepto c. 12 ita dicit. Quidquid pro deo homo
tamquam deus in hiis que non sunt aperte contra
deum iniungit ... Et plura omnia eadem
prolonga ... beatus augustinus contra manicheos, et
habetur 23 q. 1 c. Quid culpatur. Vir iustus
si forte sub rege homine sacrilego militet
recte potest illo iubente bellare cuius pacis
ordinem servans si quod iubetur aut non esse contra
dei preceptum certum est, aut utrum sit certum non
est. Ita ut fortasse reum faciat regem in-
iquitas imperandi, innocentem autem militem os-
tendat ordo serviendi. Ecce si regi sacri-
lego in dubiis miles obedire tenetur,
quanto magis in dubiis ipse est obediendum,
maxime quia scriptum est Labia sacerdotis custo-
diunt scientiam, et legem requirent ex ore eius quia
angelus domini exercituum est. Malachie 2.
Dicit bernardus. Recipiunt dispensationem lege non
qua vel antecessor vel scriptura tradi-
derit vel ratio manifesta probaverit. De humo-
ri ... preceptor expectandus est, aut prohi-
bitor auscultandus. Sed quid ita late
aut obscure est diffinitum, ut in dubium ve-
nire possit utrum deus sic vel aliter velit.
Ad quod divina consilia potius requiretur quam ab
eo cui credita est dispensatio ministeriorum
dei. ¶ Dico quod superiorum mandata magis
ipse presumendum facile est. Aliter quid est
de illius sedis iudicio velle iudicare p-

mittitur sicut habetur 9 q. 3 per ubi dicit Ni-
colaus papa. Patet ergo sedis apostolice cuius auctoritate
maius non est iudicium a nemine fore re-
tractandum, neque cuiquam de eius liceat
iudicare iudicio. ¶ Quaero numquid cuilibet
superiori in hiis in quibus superior est obe-
dire tenetur, quod maior potestas aliud preci-
piat ut superius dictum est. Unde tamen opus quod pas-
toribus quam prelatis quam iudicibus secularibus
magistris civium ... subiectus obedire
tenetur. Cuius mandatum licitum quod tenet
[illegible] mortale peccatum incurrit, ut patet per
sanctum thomam ex superius allegatis. Hic facit
reddite deo quod dei est, et cesari quod domino
est cesaris. Et tantum de 2o principali.
¶ Tertio principaliter videndum quid peccatum sit contra
virtutes inobedientie. Et dicunt ... et forte
peccatum constat esse inobedientiam. Neque enim actus
aliquis vel omissio habet rationem peccati nisi quia sit
contra voluntatem legis vel precepti
dei. Ideoque per inobedientiam tamquam suum
formale peccatum diffinitur. Aut enim dicit ambro-
sius de paradiso, peccatum est prevaricatio
legis divine et celestium inobedientia mandatorum.
Et augustinus libro de duabus animabus. Peccatum inquit
est voluntas consequendi et retinendi quod
iustitia vetat. Thomas 2a 2e ... li. 2
di. 34 Peccatum est velle vetitum. Et libro
22 contra faustum diffinit peccatum sic. Est
dictum factum vel concupitum contra legem dei. Ideo-
que actus contra precepta peccatum non esset si fuit
conformis divine voluntati ut patet de ...
et de voluntate abraham qui voluit occi-
dere filium innocentem et spoliare egiptios
etc. Et ideo quanto inobedientia est maior eo
peccatum gravius. Est autem inobedientia
... contra preceptum dei aliquando ad finem magis
... tale ... magis volens observari
quod hic inobedientia contra preceptum de diligen-
do deum colendo vel honorando, maior
est quam inobedientia contra preceptum de diligendo proximum.
Et quia principes et digniores sunt superiores
... maior est inobedientia contra legem divinam
... quam contra humana. Et contra precep-
tum ipse maior quam contra preceptum episcopi vel
pastoris superioribus eius ut ex superius
dictis patet magis tenemur obedire quanto

superiores tanto inmediacius a christo prelatis
precipiendi receperunt. Est denique inobediencia
quamvis quanto sit ad maiorem voluntatis
libidinem vel obstinationis. De quibus
omnibus latius tractatur 3a 2e summe et
beatus thomas in 2a q. 104 ar. 2. ¶ Ex quo
satis patet quod contumacie est ac deo displi-
centes, voluntates eius displicet quam unquam deo pla-
cet. Nota quod samuel propheta inobedienciam
maximis peccatis quibusdam comparat
dicens: Quia peccatum ariolandi est repug-
nare, et quasi scelus ydolatrie est nolle
acquiescere. Et vere peccatum ydolatrie committit
inobediencia. Nam inobediens deo suam
voluntatem voluntati divine preponit, ma-
gis sic quod divinam fore deum velle cogi-
tat. Sed de hac inobediencia beatus bernardus
loquitur, ostendens quod pessimum malum sit
ac deo repugnans manifestat sub
nomine proprie voluntatis. Siquidem nichil
aliud est voluntas propria quam voluntas inobe-
diens superiori non subiecta, nichil habens
commune cum voluntate precipientis. Cum enim
sua voluntate alterius per obedienciam subditur,
non propria sed cum eo cui obedit communis est
voluntate. Dicit ergo sic sermone 3 de pascha:
Voluntas propria quanto furore divinam ma-
iestatem impugnet, audiat et timeat
servi proprie voluntatis. Primo namque se subtra-
hit semetipsam et subducit eius dominatui
cui tanquam auctori servire debuerat,
dum efficitur sua. Sed numquid contenta erit
hac iniuria? Addit adhuc et quantum
in se est omnia que dei sunt tollit et diri-
pit. Quem enim modum sibi ponit humana
cupiditas? Nonne qui per usuram acqui-
rit pecuniam modicam, similiter mundum co-
naretur lucrari universum si non deesset
possibilitas, si suppeteret voluntati fa-
cultas. Dico fiducialiter, neminem qui
sit in propria voluntate posse universis
mundis sufficere. Sed utinam vel [illegible]
esset contenta, ne ipsum horribile dictu
deseviret auctorem. Nunc autem
ipsum quantum in ipsa est deum perimit
voluntas propria. Omnino enim vellet deum
peccata sua aut vindicare non posse, aut
nolle, aut ea nescire. Vult ergo eum non

esse deum, qui quantum in ipsa est vult eum
aut impotentem aut iniustum aut insipientem.
Crudelis plane et omnino execranda
malicia, que dei potenciam, iusticiam,
sapienciam perire desiderat. Hec est cru-
delis bestia, fera pessima, rapa-
cissima lupa, leena sevissima. Hec bernardus.
¶ Possunt tamen breviter deduci contra in-
obedientes deo suam voluntatem divine
preferentes. Quia eo facit velle et non volunta-te
dei. Vult ergo voluntatem dei non
esse omnipotentem et ita deum non esse deum.
¶ Et quia totum vero peccatum est inobediencia, ideo
a deo nichil aliud punitur in nobis
nisi inobediencia, neduum in presenti sed eciam in futuro.
Sic beatus bernardus ut supra testatur. Quid enim
odit aut punit deus preter volun-
tatem propriam? Cesset voluntas propria
et infernus non erit. In quem enim ignis
ille deseviet nisi in propriam voluntatem.
Et augustinus super ps. Sola obediencia tenet
palmam, sola inobediencia invenit penam.
Et licet omnis pena inflicta aut infligen-
da pena sit proprie inobediencie, quia tamen exem-
plaria magis movent, et ut magis
detestemur inobedienciam adducamus
saltem in paucis quomodo inobedienciam pu-
nivit dominus illa perfecto considera-
tes quod nulla alia malicie exac-
tio in ipso loco apparencia. Sic enim magis
apparebit peccati huius gravitas. Nam
secundum mensuram delicti erit plagarum
modus. Deut. 25. Ita econtrario ex
plage mensura peccati gravitas designa-
tur. ¶ Lucifer ergo primus angelus
inobediens, qui deo subesse noluit,
de celo eiectus fuit. Adam quoque
protoplastum vero, adam scilicet et uxorem
eius evam. Receperunt preceptum de ab-
stinendo ab esu ligni sciencie boni et
mali, quod secundum se non erat illicitum magis
quam cuiuslibet alterius ligni, sed tamen secundum
dominum prohibitum fuit a re que secundum se non
erat mala, ut perfecte demonstraret do-
minus quod bona est obediencia et mala inobediencia.
Transgressi sunt mandatum, et circa puniti
sunt, nedum ipsi sed omnis eius posteritas
duplici morte, eterna et temporali. Videtur
[illegible] non potuissent, nisi

per obedientiam summam filii dei. Unde apostolus ait: Per unum hominem in hunc mundum pec-
Ro. 5 catum intravit, et per peccatum mors etc. Item Unde per inobedientiam unius hominis peccatores multi constituti sunt, ita et per unius obedientiam iusti constituentur multi. Talis vero mors a nemine tollitur, sed nec labor, infirmitas et universi defectus, ut nemo lateat quantum puniet deus inobedientiam in futuro in propria persona inobedientis, et tamen inobedientia et tamen inobedientia punit temporaliter in persona aliena. Item quia non obedivit Pharao voci domini sibi per Moysen nunciati ut dimitteret populum Israel, et post decem plagas gravissimas absorptus est in mari rubro cum curribus et omni exercitu Egypti. Exo. 8 usque ad 15. Item quantas etiam maledictiones imprecatus est Moyses transgressoribus et inobedientibus legi dei patet manifeste Deut. 28. Item Saul qui quamvis primus iudicio dei regnum populi Israel emeruit timidus multitudine gentium obsi-
30000 curruum 6000 equitum et reliquum vulgus dentium, contra eos bellum inire non placato sacrificiis deo timuit. Expectavit prophetam adventum diebus septem interim pugnatoribus ab eo dilapsis et populo, presertim cum ut in eum irrueret Philistinorum exercitus congregatus necessitate victus Samuelis supplens holocaustum deo obtulit. Hoc quid contra Samuelis preceptum egit quo precepit ut adventum suum in Galgala expectaret auditurus ab eo quid faceret et tunc post regnum postponens obedientiam victimas ex una parte cum offensione inivit ex qua expectata sibi divinam speraverat maiestate. Item quia sua inobedientiam primo amisit regnum a sua domo deus abstulit. Veniens namque Samuel post sacrificium ait Sauli: Stulte egisti nec custodisti mandata domini dei tui que precepit tibi. Quod si non egisses, iam nunc preparasset deus regnum tuum super Israel in sempiternum. Sed nequaquam regnum tuum ultra consurget. Quesivit sibi deus virum iuxta cor suum, et precepit ei deus ut esset dux super populum suum eo quod non servaveris que precepit tibi deus. 1 Reg. 13. Item missus a deo ad exterminandum Amalech, ad omnium universi sexus populo perempto, mandans sicut deus per prophetam preceperat, regem Amalech in terra Agag servato, pinguia quoque bovum et ovium ut immolaret domino deo suo contra preceptum Moysi. Num. 31. Scriptum populo in Galgala quod mandatum domini omnia demandata adimplesset, increpatus est a Samuele, ablato spiritu domini vexatus est a spiritu malo, audivitque a Samuele domini iudicium dicente: Numquid vult deus holocausta et victimas et non potius ut obediatur voci domini? Melior est enim obedientia quam victime, et auscultare magis quam offerre adipem arietum. Et sequitur: Pro eo quod abiecisti sermonem domini, abiecit te deus ne sis rex super Israel. Et iterum: Scidit deus regnum Israel a te hodie, et tradidit illud proximo tuo meliori te. 1 Reg. 15. Item Saul non superbia, avaritia aut alio quolibet vitio sed errore seductus, putans deum sacrificiis placari, quod est de dei honore licet stulte, deo per inobedientiam domini preceptum transgressus regnum temporale et quod maius est spiritum domini sanctum perdidit et malo spiritu traditus est vexandus. Item Achab quoque rex Israel post sublimissimam victoriam triumphum quem ei fuit dei favor concessum, indiscreta quadam seductus misericordia deum maluit supplicantem regem Syrie Benadab servare, quem sibi deus preceptum plectere irremeabili morte dampnari, dicente sibi propheta: Hec dicit deus: Quia dimisisti virum dignum morte de manu tua, erit anima tua pro anima eius, et populus tuus pro populo eius. 3 Reg. 20. Item Iosias rex Iuda cuius laus est in scriptura post patrem suum David super cunctos reges Israel et Iuda. 4 Reg. 23. Nechao regem Egypti ascendentem contra regem Assyriorum in manu valida loquentem in sermone domini non audivit, sed congressus cum eo contra verbum domini, per gentilem licet placato simul inobediens in bello vulneratus sagitta interiit. Quamvis amicus dei et zelator precipuus legis fuit. 2 Paralipomenon 35.

De hoc Iosia dicitur 4 Reg. 23: Similis illi non fuit rex ante eum qui reverteretur ad dominum in omni corde suo et in tota anima sua et in universa virtute sua iuxta omnem legem Moysi, neque post eum surrexit similis illi.

Fugeat vir dei propheta missus a deo
in bethel accepto mandato ne in via comede-
ret panem nec biberet aquam donec rediret
Vocatus a rege israel ut cibum acciperet et munera
acciperet utrumque sprevit addens Si dederis
michi dimidiam partem domus tue non comedam
neque bibam Sic enim mandatum est michi in
sermone domini Sedebat enim propheta alius re-
dientem affirmans fraudulenter quod sibi man-
datum foret ab angelo ut adduceret eum et
cum cibaret Credidit vir dei deceptus
rediit comedit bibit Et cum abire dispo-
suit quia ad dominum inobediens fuit non utique
malicia sed mendacio seductus deceptus
a leone percussus mortuus est in via 3 Reg 13
Alius de filiis prophetarum ad socium suum in sermone
domini ait Percute me Cum abhorreret
vulnerare socium ut prophetam ait quia no-
luisti audire vocem domini ecce recedes a
me et percutiet te leo quod et factum est 3 Reg 20
¶ Iudas machabeus ituros ad liberandum
fratres suos in galaadithidem custodiam iudee
commisit iosepho et azarie precipiens eis
ne bellum committerent adversus gentes donec
rediret Illi vero non audientes iudam et
fratres eius bellum commiserunt adversus gor-
giam percussi sunt ex eis 2000 virorum re-
liqui in fugam conversi 1 machabeorum 5
¶ Longum esset omnia recitare ut pauca omnia
concludantur omnia ipsa mala que populo israel
dominus inmisit ipso etiam auditu horribi-
lia scriptura finaliter adducit ad inobedi-
enciam tamquam causam demeritoriam ut patet
4 Reg 18 Et Paralipomenon ubi post
commemoracionem abhominabilium peccatorum sic dicitur
Mittebat autem dominus deus patrum suorum ad
illos per manus nunciorum de nocte consur-
gens et cotidie commonens eo quod parceret
populo et habitaculo suo At illi subsanna-
verunt nuncios dei et parvipendebant ac
illudebant sermones eius Illudebantque
prophetis donec ascenderet furor domini in populum
eius Adduxit enim super eum regem caldeorum
et interfecit iuvenes eorum gladio in domo
sanctuarii non est misertus adolescentum
et virginum et senum nec decrepiti quidem
sed omnes tradidit manibus eius etc Et
et Daniel c 9 testatur Non obedivimus
inquit servis tuis prophetis qui locuti sunt
in nomine tuo regibus nostris principibus
nostris patribus nostris omnique populo terre etc
Et sequitur Et stillavit super nos maledic-
tio et detestacio que scripta est in libro
moysi servi dei malum magnum quale
numquam fuit sub omni celo etc quod sequitur
Et Ihe. 9 Quare perierit terra adusta
sit quasi desertum eo quod non sit qui pertranseat
Et dixit dominus quia dereliquerunt legem meam
quam dedi eis et non audierunt vocem
meam ¶ In quibus omnibus cum timore nobis
considerandum est Si deus tam in se non
mala immo de se ut plurimum comme-
dabilia quod contra domini preceptum perpetrabantur
quam in humano iudicio in multis propter
innocentiam pietatem excusaremus tam se-
verius punivit quid fiet de hiis qui
contra divina mandata agunt ea que et
secundum se mala sunt et naturaliter contraria
puta adulteria homicidia blasphe-
mias rapinas etc Eiusdem causis et
multa nobis demonstravit quantum placet
obediencia quam tam in abraham ysaac ia-
cob aliisque innumeris commendavit quan-
tumque inobedienciam talem ut dictum est pu-
nivit ut sine hesitacione credamus
verbo domini perdendos si inobedientes fuerint
Deut 8 ¶ Considerare quam expedit
per quos quam plaga omnes inobedientes tenet
que est rebellio eorum qui sibi subesse debe-
rent Sicut enim adam secundum corpus suum pro se deo
inobediens fuit corpus suum rebellizavit
et cum prius omnia eius obtemperabat imperio
nunc vero etiam culices et pecora minima
videmus homines oppugnare Sic David
dum mandatum domini transgreditur victus
concupiscentia contra eum rebellabat filius eius
absolon Et salomoni precepta dei ne-
gligenti expugnavit servus eius ihero-
boam 3 Reg 11 Hinc omnes discamus
ut quicumque vel proprium corpus vel inferiores
volunt habere subiectos studeat et ipse suis
superioribus obedire Quid enim iniquius quam
velle sibi obtemperari a minoribus et
nolle obtemperare suis maioribus ait
Aug in de opere monachorum Beatus quidem bernardus
sermone 1 de omnibus sanctis Si inquit possidere vult
anima sibi regnare desiderat super membra
sua necesse est ut sit ipsa superiori suo
subiecta quod utique inveniet inferius

sunt, qualem se exhibuerit superiori. Et beatus
Gregorius li. 1 dya. c. 1: Ut obediant subiecti super
quam prelatus non novit exhibere. Arma-
tur ei creatura in ulcionem sui iniuria
creatoris, et id novit anima quod rebellem
sibi invenerit carnem, sese quoque minus quam opor-
tuit superioribus prelatis esse subiecta.
Subiecta ergo sit deo et hiis vicarii quibus
vice eius licet obedire prelatis et continuo
corpus suum inveniet obediens et sub-
iectum. Hec beatus Gregorius. Licet non tamen de corpore
naturali cui inheret anima sed de corpore potes-
tativo composito ex prelato tanquam capite
et subditis tanquam membris esse verum coti-
diana experiencia contestatur. Cum enim per
que quis peccat per hec et torquetur, Sapiencie xi,
et per themata dominus dicat: Reddite ei
secundum opus suum, iuxta omnia que fecit facite
illi, Ieremie l, ideo iusto dei iudicio suorum
subditorum puniuntur inobediencia qui obediencie
maioribus contempserunt. Et quod mirum
est quod suis superioribus non obedit et per quem
ut dominus meretur eis qui longe sub eo
sunt subici iudicio dei iusto. Unde Augustinus
loquens de iuda proditore Iohannis 6 ait: meruit
ut super se habeat dyabolum, id est dyabolo
subditus sit qui Christo esse subditus no-
luit. Ne igitur tam vili domino subiungemur
atque ut subditi nostri nobis pareant
ut obediat corpus spiritui atque inferior na-
tura, obediencia non ficta deo et superioribus
subdamur, non nostram sed dei in omnibus
voluntatem facientes. Hic est communis
que deo pro debemus et cesari que
solventes ipsi reges et cesares constitue-
mur, coregnaturi cum eo qui suis sibi
obedientibus unicuique eiusdem regni
sedem disposuit mansionem. Volo inquit
pater ut ubi ego sum, illic sit et minister
meus. Quo nos perducat idem dominus
noster Ihesus Christus cum eodem patre et spiritu sancto
benedictus in secula seculorum. Amen.

Dominica xxiiii pro servicio sermo-
nis iam prescripti.

Dominica vicesimaquinta

Hic est vere propheta qui venturus est
in mundum. Iohannis 6. Densissimas
tenebras hic per primum incidit ita
ut conditorem suum ad quem cognoscendum
amandum laudandum creatus fuerat
ignoraret, quintus homo creaturam fragilem
se longe inferiorem pro deo coleret et adoraret.
Unde scribitur Sapiencie 13: Appellaverunt
deos opera manuum hominum, aurum ar-
gentum lapidem, similitudinem animalium etc.
Misericors itaque dominus de hiis profun-
dissimis volens educere ignorancie
tenebris, lucem sue fulgore subito
mundo non intulit, sic enim raptim potuit
mundus obscuratus. Sicut enim post ortum
tenebris assuetus claritatem lucis subi-
to aspicere nisi prius sensu paulatim
rarefactis tenebris lux primo debilem
recipiat deinde maius incipit qualescat.
Premisit itaque quasi auroram veniendi solis
precursores et prophetas qui tenebras er-
rorum in falsorum deorum adoracione cete-
rumque pravorum extirpacione eliminarent
ac venturum solem verum mundi salva-
torem predicarent, qui tamen verus propheta
omnia presencia et preterita videbat, debet fugare
tenebras et eterni luminis splendore huma-
nis cordibus iam aliquantulum capacibus
infundere partis possit. Venit tamen
verbum in nocte domini deitatis fulgore
sub infirmitate carnis occultans. Illa enim
nox incomparabilis ait Gregorius o. i. serm. ethyl.
qui ipse manens innovat omnia sicut ita ut
si nobis apparere voluisset fulgore suo
nos incenderet pocius quam innovaret. Viderunt
ergo et mirantes quod emisisset quibusdam
radiis sereniter declaravit prout propheta
quod fideles inveniri volunt sic testati
sunt propheta in audito et miraculoso
beato beneficio per hoc noverant venisse
prophetam. Item quem moyses Deuteronomio 18 et venturum
predixit et audiendum precipit dicens: Prophetam
de gente tua et de fratribus tuis sicut me
suscitabit dominus deus tuus, ipsum audies
et sequens in ipso dominum. Quia vera eius que loquitur
audire noluit ego ultor existam. Ideo
per laudis vocem prorumpebant non quidlibet
prophetam sed verum prophetam, quia propheta dei officium
non aliud inspiracione sed gracia naturali et divi-
sima cognicione exercebat, quod omnia alia

prophete vaticinati sunt utrumque agnoscentes
Hic inquit est vere propheta etc. Anno uno
Dimisso euangelio eo quod in eo de quadra-
gesimali proceditur sequitur videtur ad thema
et per id ad concludendum materiam de conscientia
Propheta ille qui fuit panibus quinque
cibauit quinque milia et nunc similiter in-
missibiliter dat escam uerbi esurientibus
propheta verus est et magnus sicut luce vij
de eodem dicitur propheta magnus surrexit
in nobis doctrina vera, virtute magnus
qui venit in hunc mundum, non ut recedat
sed maneat aeternum Ego inquit vobiscum sum
omnibus diebus usque ad consummationem secu-
li vltimo Non quidem corporee presencia
forme, sed fide ac dilectione Verus non fuit
in omnibus manet Sunt etenim qui eum
neque ut prophetam cognoscunt, ut incipiunt
alieni penitus a fide, et hij tam iudei
si sunt Joh. 3 Sunt item qui eum prophetam re-
cognoscunt dicentes deum deum, sed non re-
cipiunt, eo quod non secundum Christi doctrinam sed
sua propria voluntate vitam dirige-
rant et agunt In quibus hic propheta magnus
et verus non surrexit Sed quia forte alio-
quis despicit, deum et Christum credit, et legem eius
doctrina in nobis suscipit De quibus dicitur Multi
crediderunt in eo videntes signa eius que fa-
ciebat Ipse autem Ihesus non credebat se
metipsum eis, eo quod ipse nosset omnes, et quia
opus ei non erat, ut quis testimonium perhi-
beret de homine Ipse enim sciebat quid es-
set in homine Joh. 2 De hijs dicit apostolus
in thymotheo quod dicit quia in nouissimis temporibus
erunt qui attendent spiritibus erroris, cau-
teriatam habentes conscientiam, id est errore
induratam, sicut cauterium indurat mem-
brum combustum De homini ac erronea
conscientia plura per ordinem dicta sunt, uidelicet
mala et pericula que affert Restat
nunc afferre aliqua remedia quibus male
sana conscientia possit curari Afferam
in diuersa quinque generalia, secundum numerum
quinque panum quibus hodierne teste euangelio
cibauit Christus turbam magnam in deserto
Sed nota quinque radices ex quibus error
conscientie pullulat, quibus si euacuate fue-
rint facilius erit cura Est ergo radix
1 prima legis diuine ignorantia Hanc enim
quisquis ignorat facile indicabit

licitum quod prohibitum est, et illicitum quod
concessum est Sic fecerunt pharisei de
quibus marci vij ait dominus Inuanum
me colunt docentes doctrinas hominum Relin-
quentes enim mandata dei tenetis traditiones
hominum Dum enim homo legem quod lege diuina conces-
sum est, hoc vero illicitum censetur quia diuinis
sanctionibus contrarium iudicatur, qui legem ignorat
quo iure iniustum ab iusto discernet
Contra hanc errorum radicem offertur panis
primus qui est studium legis diuine Sic
scriptum est Non in solo pane viuit homo,
sed in omni verbo quod procedit de ore dei Deutero-
nomii 8 Hoc enim pane pellitur fames ignoran-
tie ubi ab modicis notitia diuine legis
acquiritur, de qua est supra dictum, que sub typo
septem panum, ideo non repeto Secunda radix 2
potest dici demeritum illius magis, quo ea
que misericordia dominus illuminauit omnia,
ope eorum sponte negligimus, et velut
seruus piger acceptum talentum in sudario
ligantes, vel quod eius inexcusabile est
aduersarijs erogantes, ad honorem
operum usuram non damus, et dominum uo-
luntate cognoscentes secundum illam
minime operamur Deinde iuste talentum
uere cognitionis quod accepimus a nobis
aufertur, et alij bene operanti additur
Sic dominus ait Tollite ab eo talentum
et date ei qui habet x talenta quia omni ha-
benti dabitur, et ei qui non habet quod uidetur
habere auferetur ab eo Non habet et uidetur habere
qui per torporem et negligentiam gratiam Dei
in faciente per quam sola iusticia omnia
mala sunt perdit Sicut gravius est dare
quod uidetur habere sed non habet eo quod non ad utili-
tatem suam sed dampnacionem cumula-
cionis facit, ideo ei hanc aufferri meretur
hoc declarat dominus apostolus Ro. primo Cum deum
cognouissent, non sicut deum glorifi-
cauerunt aut gratias egerunt, sed euanu-
erunt in cogitacionibus suis, et obscura-
tum est insipiens cor eorum et sequitur propterea
tradidit eos deus in reprobum sensum ut
faciant ea que non conueniunt etc. Con-
tra hanc perniciosam conscientie radicem [illegible]
panis laboriose operacionis ac ope-
racionis diuine voluntate iam cognite
De quo pane dominus ait discipulis Joh. quarto

Erronea conscientia oritur ex quinque radicibus

Meus cibus est ut faciam voluntatem eius qui
misit me, ut perficiam opus eius. Et de
hoc supra dominica in quinta 18 in textu. 3a
radix est passio inordinata in appetitu
Amor, ira, odium etc. Hec enim pervertunt verum
iudicium rationis, glossa omne 26 et est super ezechiel
et ita consequenter generat erroneam conscientiam
fidem et errare. Hinc quod passionibus regi-
tur aliquando cum dicit philosophus 3 ethicorum omnis
malus ignorans. Et 2o rethoricorum Non eadem
videntur amantibus et odio habentibus. Et eccl.
20 Xenia et dona excecant oculos iu-
dicum, et quasi mutus in ore avertit correp-
tiones eorum. ¶ Sunt autem due cause quare
passiones inordinate pervertunt verum iudi-
cium. Prima potentiarum animalis colliga-
tio. Cum enim diverse anime essentia radi-
centur, vel velut sit una anima sibi mutuo
condelectatur ut probat Gro. 3 di. 17.
Hinc facile et delectabiliter fit actus ille
ad quem plures potentie inclinantur.
Secus non ita dum sibi invicem repugnant.
Sic facile enim assentit intellectus dum iudicio
suo concordat voluntas, difficilius
vero dum discordat. Hinc levissimus ru-
mor inducit ad credendum bonum de amico
et superius modica inducit fidem male
opinionis de inimico. Et quia qui ad pauca
respicit ait aristoteles facile enunciat. Secunda
passiones inordinate impediunt diligen-
tem rei inquisitionem et examinationem. Sic
ad bonum suspicandum de eo displicenti
et ad cognoscendum demerita cause pla-
centis nullam vel modicam facimus in-
quirendi diligentiam. Ad opposita autem
horum maximam. De amatis enim mala
audire non possumus. Sed ad audi-
endum mala eorum quos odimus arrectis
auribus festinamus. Ista prosperi au-
dimus credimus, illa et si audire oportet
tamen a fide dignis fidem nullatenus
accommodamus. Ex quibus experientia
teste patet quantum passiones animi verum
conscientie iudicium soleant variare. Con-
tra hanc radicem assumere oportet pacem animi
et mentis tranquillitatem hic per panis
filiorum de quo dicitur matth. 14. Non est
bonum sumere panem filiorum et dare
canibus iracundis et passionibus sub-
iectis. Mentis pax filiorum dicitur
panis, quia pacifici filii dei vocabuntur
math. 4. Hordeaceus panem enim habun-
dant mercenarii in domo patris, cum filius
in sorte vagabundus porcorum siliquis ven-
trem replere cupiat, et nemo illi dabit.
luce 15. Reddere hunc panem mentis principum
mundi dare potest, sed ille solus qui princi-
patur cordi deus. Unde ipse ait: Hec locutus
sum vobis ut in me pacem habeatis. In mun-
do pressuram habebitis. Johannis 16. Et quo prin-
cipes mundi dare possunt pacem mentis
quam ipsi omnino non habent. Dicente boe. de con-
solatione 2o. Quos vides sedere celso solii cul-
mine reges, purpure claros nitentes
septos tristibus armis ore torvo commi-
nantes, rabie cordis anhelos, detrahat si
quis superbis vani tegmina cultus, iam vi-
debit intus artos dominos ferre cathe-
nas. Hinc enim libido versat avidis cor-
da venenis, hinc flagellat ira mentem
fluctus turbida tollens, Meror autem cap-
tos fatigat. Sunt spes lubrica torquet.
Panem autem hunc a nobis habere non possumus
quia pax dei exsuperat omnem sensum, que intelli-
gentias custodit. Philippenses 4. Sed non pleno
ore in exilio saturari, quia militia est
vita hominis super terram Job 7. Ideo tamquam
catelli rogemus ut saltem de micis que
conceduntur, que cadunt de mensa dominorum celes-
tium quinque que replentur ab ubertate
domus dei. ¶ Oportet in loco iudicis
evacuare quo panem hunc capiemus
idest mentem a passionibus purgare. Hoc
autem facere potest ille solus qui renuntiat omnibus
transitoriis et singularibus personarum favori-
bus. Que duo sequi debent prohibent iudicibus
Deuter. 16. Non accipies personam nec
munera, que excecant oculos sapientum
et mutant verba iustorum. Non accipias in quantum
sit non maior ita ut desiderio. ¶ Valde
paucorum est ita omnibus renunciare. Ideo vel
hoc remedium suscipiat ut dum de persona
vel causa aut actione iudicandum est, saltem
tunc favor et odium et personarum et cause
secludantur, quod tunc facilius fiet si tamen
iudex vel personam ignoramus, non autem
vel istam amicam vel inimicam, sed quasi incognitam
gratia exempli eam fingat, et non esse tuam
vel amici aut inimici sed alicuius persone igno-
te, et sic facilius iudicium verum iudicabit

Passiones pervertunt iudicium verum duabus ex causis

Sicut cum nathan propheta a dd' iudicium pe-
tijt in causa sui adulterij propria fingens personam
alienam 2 Re 12 Et ideo eius propheticus
imitatus fuit ne agnosceretur iudicium
eius obtinuit a rege achab in causa propria
3 Re 20 Cuius per contrarium forte iudicasset
eam si causam suam fuisse cognouisset Et
si forte fauor vel odium inpalluit Expedit
causam amici fingere fore aliorum in ruina intrum
2 eadem et sic eam incite pertractat Sic
docet philosophus in ethicis ut qui nimis vicini
vicium no adheset tendat in contrarium sic taliter
consiluit velut virga in opposita parte flexa
ad medium Et ergo omne e contrario docet
nos de nobis quam de proximo 2 de proximo quam
\+ de nobis iudicare Quinta radix est con-
fidentia proprij ingenij et in ortum vocant
singularitatis Nam cum teste philone sap 9
Cogitationes mortalium timide sint et incerte
prudentie nostre Corpus enim quod corrumpitur
aggrauat animam et deprimit terrena inhabitatio
sensum multa cogitantem et difficile estima-
mus que in terra sunt 2 que in prospectu sunt inuenimus
cum labore que in celis sunt autem quis inuesti-
gabit Et aristoteles ait salomon dixit
sapientes efficiunt 2 ipsa logica confessit
a me multo magis quam ante 2 alia propositio
dicitur quia inueni eam Ideo conscientia que
sibi innititur errorem effugere non potest
hec autem radix periculosissima que necesse
facit errare sicut et in errare incorrigibiliter
permanere Vnde hugo bern. dicit in sermone de
lepra naaman ait lepra proprij consilij eo
periculosior quo magis occulta 2 quanto
plus habundat tanto quisque sanior esse
videtur hec est que zelum dei habent sed non secundum
scientiam sequentes errorem suum 2 obstina-
ti in eo ut nullius valeat consilijs acquiescere
Et iohannes gerson in floribus Primaria in
opinionibus 2 actibus proprijs per quam quis
non est parata corrigi dampnabilis 2 vi-
tanda est presumptio Cassianus est col-
latione 2 capitulo 12 Nullo enim alio vicio
tam precipue dyabolus hominem protrahit 2 perdu-
cit ad mortem quam cum eum neglecto con-
silijs seniorum suo iudicio persuaserit diffi-
nitionique confidere Et collatione 16 capitulo 1 dicit de
Impossibile est quod qui proprio fidit iudicio
dyabolicis illusionibus non decipi Et Valerius Li-
marus humanum hominem nullo temptatore dyabolo

indigere cum sit sit seductor atque
deceptor Ad vitandam hanc pessimam radi-
cem offertur quartus panis medicinalis
Panis dico consilij 2 doctrine de quo propheta pre-
libauit in panem vite 2 intellectus 2 aqua
sapientie salutaris potauit eum Ille autem
sapientia 2 intellectu regitur qui nichil agit
consilio propheta 13 Itaque querere consilium 2 illi
adherere efficacissimum remedium est contra
errorem conscientie Hinc propheta 19 dicitur Audi con-
silium 2 suscipe disciplinam ut sis sapiens
in nouissimis tuis Cuius sequitur quod volunt
conuinci contra conscientie errores euellere discrat
per sui humiliationem plus alijs quam sibi credere
sicut et super beatus bern. Non est maior superbia
quam ut vnus homo toti congregationi iudicium
suum preferat tamquam ipse solus habeat spiritum
dei hinc hortatur sapiens Ne innitaris
prudentie tue propheta 3 Item Ne sis sa-
piens apud temetipsum ibidem Ve qui
sapientes estis in oculis vestris
et coram vobismetipsis prudentes
Quicumque ergo in agendis seniorum consilia
quibus omnem suam submittat considerationem
Sic hortatur sapiens Ecclesiastici 6 In multi-
tudine enim presbiterorum prudentium sta
2 sapientie illorum ex corde coniungere ut
omnem narrationem dei possis audire 2 prouer-
bia laudis non effugiant a te Et ibidem
8. Non preteriet te narratio seniorum
ipsi enim audierunt 2 didicerunt a patribus
suis quoniam ab ipsis disces intellectum Vnde
refert multum a quo consilium requiratur
dicitur enim ibidem 8 Cum fatuis ne consilium habeas
non enim poterunt diligere nisi que placent eis
Coram extraneo ne facias consilium
nescis enim quid pariet Non omni homini
cor tuum manifestes ne forte inferat
gratiam tibi 2 conuicietur Neque cauendum est
consilium querere ab hijs qui isto morbo pas-
sionis vel vicio laborant Oculus enim pure
non habent ut vera decernere possint Eccli
consiliarius consilium dabit laqueum sui ad
libidinem mariti superbis humilitate
raptori de male questorum restitutione va-
no 2 sollicito de religione litigioso de
pace De quo plane scribitur Eccli 37 Cum
viro irreligioso tracta de sanctitate
2 cum iniusto de iusticia 2 cum muliere de hijs
que emulatur cum timido de bello cum ne- odit

.i. mercium transportatore ad forum quo ipse vellet suas tamen venire

.i. similiter studiose ut quod ut noverit ad agrorum culturam

.i. opere infra annum consumando

.i. firma

gubernatore de traiectione, cum emptore
de venditione, cum viro livido de gratiis
agendis, cum impio de pietate, cum inhones-
to de honestate, cum operario agrario
de omni opere, cum operario annali de con-
summatione anni, cum servo pigro de multa
operatione. Non attendas hiis in omni consilio
sed cum viro sancto assiduus esto quemcumque cog-
noveris observantem timorem, cuius anima est
secundum animam tuam, ut scilicet sit animam suam dili-
gentem. Cum inciderit titubaverit in tenebris scilicet
prosperitate, non condolebit tibi. ~~Cor viri sancti~~
consilium in prudente. Unde ne frustra querat
consilium subdit qualis debet esse qui petit consilium.
Cor inquit boni consilii statue tecum, non
est aliud tibi plus illo, id est melius vel ma-
ioris cure. Cor autem boni consilii est cor
rectum dirigibile, cor conformabile quod
voluntas divina sequendo consilium verum.
Alioquin qui consilium recipit ut oportet consi-
lium audiet studiose medicum, et non
faciet contra quam precipit, qui per auditum
tamen sanitatem corporis non consequitur ut
philosophus loquitur 2 ethicorum. Nec est ei aliud inge-
nium de excellentis scientia sed continua consi-
liatio, sed magis vita timorata. Ideo
ubi supra subiungit: Anima viri sancti
annuntiat aliquando vera quam septem circumspec-
tores sedentes in excelso ad speculan-
dum, quod verum est quod dominus docuit per servum
suum si consilium querit ex scriptura. In
hiis enim lumen eius unius sancti magis
sit expertis. Cui concordat apostolus
1 cor 2: Animalis homo non sapit ea que
sunt spiritus dei, spiritualis autem diiudicat
omnia. Et si forte non inveniatur in ordine
perfectus, saltem ille querat qui in casu
illo in quo querit consilium corruptus
non est, sicut purum est oculus. Proinde
volenti in ordine cavere errorem illum consilium
utilissimum indicatur, si experto et ti-
morato viro se totum committeret, nichil
sine eius prehabito consilio saltem magni pon-
deris attemptaret. Sic enim aut numquam er-
raret, aut si erraret, quia quod suum erat
fecerit, ad culpam sibi deus nullatenus
imputaret. Quarto vadit et pusillani-
mitas ac multa inconstantia. Hec enim timo-
rem inordinatum ac superfluum excitat,
et scrupulos suis animo, adeo ut tandem

contra agat semper contra conscientiam se egisse
formidat. Cui opponitur panis fortitudinis
et constantie quo virilis scrupulos huiusmodi cal-
cat. De quo pane scribitur ps 103: Panis cor
hominis confirmat. Ad acquirendum hunc con-
stantie panem potest singula notes Gerson
in de meditatione cordis et alibi. Et
adversus scrupulos agendum est, si prudens
aliquis et expertus consiliator indicaverit
consiliis. Alter agit in hoc quod conscientiam de medi-
tatione dum illa per [illegible] libertate ab animo
suo mutat et disponit, quamvis assidue se
sensualis murmuracio sentiat. Et quia par-
ticularia sunt personis et ethici [illegible] et non cadunt
sub arte de singulis doctrina dari non
potest. Bernardus: Ars doctrina est de consilio
querendo, quod ad singula emergentia ut
si [illegible] libertate propria sentita sua
deponat conscientiam. Sic enim licet ipse viam
ignoret in ordine quod tamen ducem prosecutus nulla-
tenus oberrabit. Et quia plurimi viam
ignorant, ymo pauci ut sciant laborant
pauciores qui duces imitantur manifes-
tum est quam pauci sunt qui artam viam que
ducit ad vitam ambulant quod [illegible]
tulando singula que de ignorantia in
pluribus sermonibus recitata sunt clarius
elucescit. Et hec de impedimentis huius
vie que se tenent ex parte intellectus. Cum
nos omnia vitare faciat verus ille propheta
qui venerat etiam in mundum ut viatores
ad viam induceret veritatis. Dominus noster ihesus
christus cum patre et spiritu sancto in secula be-
nedictus. Amen.

111

[illegible]

111 Dominica prima adventus domini Anni xli

Solvite et adducite michi. Mathei xxi.
Verba sunt in ewangelio hodierno.
Adest dilectissimi nobis tempus devotissimum
toto cordis desiderio amplectendum, tempus inno-
vationis in quo per vite novitatem solutis
viciorum vinculis ornemur [illegible] veteri
[illegible] quod ab omnibus domini adventus nun-
cupatur [illegible] iocundissima et memoria
priorum disciplina, spes certissima futurorum.
Quid enim memorie iocundius quam misericordie [illegible]
in prophetis [illegible] exhibitio quod per unigenitum suum
incarnatum et mundi [illegible] per [illegible] nobis
dedit fratrem et fidelissimum redemptorem. Quem
desideratissime sitiebat primum veteris testa-
menti [illegible] in quorum persona suspirans sponsa ait
Quis michi det te fratrem meum sugentem ubera
matris mee, ut inveniam te foris et deosculer
te et iam me nemo despiciat. Canticorum 8. Quem
exponens glossa super Canticum ait In veteri lege ec-
clesia christum expectabat et in secreto patris ma-
nentem foras venire per carnem ad oculos hu-
manos non mediocriter cupiebat, quem et
osculari desiderat quia concupiscit ut amore ei
serviat, cui prius non amoris gratia plus timore
quam amore serviebat. [illegible] osculum iam amore
despicit quia [illegible] christus venit, et suis fidelibus
spiritum ubertatis infudit [illegible] angelis
honorat [illegible]. Est et disciplina priorum
quia [illegible] merito
[illegible] bonum laudabile et disciplinati
in nobis [illegible] per adventum in carne dominus
in seipso nobis exemplavit, et solitudinem sui
nos ad vitam quo vocavit venire docuit [illegible]
[illegible] fidelibus deo
[illegible] ait Ezechiel Similitudo vultus
[illegible] hominis [illegible] intelligitur christum hominem
[illegible] Ad cuius similitudinem sic sedent ut ad
[illegible] surgere valeant [illegible] non
[illegible] si hunc huius similitudinem non habent
ut dicit glossa [illegible] super Ezechielem. Et futurorum
[illegible] bonorum certissima nobis redditur
domini adventus. Quis enim dubitare potest nos
a christo assumendos in gloria [illegible] quos levandos
tanta dignitate descendere dignatus est et assumere
nostram infirmam. [illegible] glossa [illegible] 13 super Ezechielem.
Videntes igitur incarnatum [illegible] ut nos
[illegible] ad fidem, et [illegible] ad spem visionis
sue [illegible] veniet [illegible] plena affluens
deliciis, fons non clausus sed patens in domo
David ut predixit Zacharias 13. De cuius plenitudine
omnes accepimus gratiam pro gratia ut ait Iohannes
baptista Iohannis 1. Sicut [illegible] et nos
[illegible] qui [illegible] portare possimus
[illegible]
omnibus liberare [illegible] alligatus
et christi non [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] Sol-
vite et adducite [illegible] pro gratia Ave Maria

[illegible] dominum [illegible] exhortatus
premittit exhortationem [illegible]
[illegible] ad
[illegible] Ad primum quod [illegible] quam
ad literam [illegible] in die palmarum
[illegible] per misterium [illegible]
[illegible] Unde sic hic ad passionem
suam ascensurus [illegible] asinam et pullum eius [illegible]
ligatos solvi, sibique adduci precepit, ac desuper
sedens [illegible] Ita dominus hunc mundum per
incarnationis misterium visitans, iudeorum
gentiliumque populum in mundo irrationabilem stul-
[illegible] ut Iohannes
[illegible] ait [illegible] solvit
Fuerunt enim homines ut [illegible] ante christi adventum
ydolatriis et passionibus [illegible] in mundo et
irrationabiles [illegible] ad [illegible]
[illegible] Quid enim stultius quam factorem [illegible]
[illegible] facturam, et opera manuum suarum adorare
quam factorem. Erant [illegible] et ignobi-
les non valentes resistere passionibus suis et ob-
[illegible] suarum [illegible] facti fuerant servi
passionum suarum libidinis [illegible]
et [illegible] non valebat Et
[illegible] dog-
matis [illegible] sufferebat
et [illegible] supportabat [illegible] resis-
tebat. Sed hos veniens in carne dominus ut [illegible]
[illegible] erroribus sibique [illegible] suo suavi
iugo leniter [illegible] et ad [illegible]
[illegible] desiderium [illegible]
[illegible] apostolus 1 Corinthiorum 1 [illegible] ait Videte
fratres vocationem vestram quia non multi sapientes
secundum carnem non multi fortes non multi no-
biles sed que stulta sunt mundi elegit deus ut
confundat fortia et ignobilia et contemptibilia
mundi elegit deus et ea que non sunt ut ea que sunt
destrueret. Hic domini adventus ab [illegible]
[illegible] figuratus est et patribus [illegible]
[illegible] exhibetur [illegible] desideriis [illegible]
[illegible] exhibitus est [illegible] amore [illegible]
[illegible] Ezechieli
dominus super thronum vidit quasi aspectum hominis a
lumbis et desuper aspectum ignis in circuitu
[illegible] a lumbis vero usque deorsum
speciem ignis splendentis [illegible] in circuitu
[illegible] ut exponit glossa [illegible] super Ezechielem
mediator dei et hominum [illegible] Aspectus a
lumbis et sursum [illegible]
ante incarnationem [illegible] Sed a lumbis et
deorsum [illegible] incarnatus [illegible]
A lumbis ergo sursum [illegible] ignis [illegible]
quia ante incarnationem unigenitum redemptorem nostrum
sola [illegible] amore [illegible]
in suis [illegible] et spiritualibus [illegible] spiritualibus
[illegible] cognoscentibus. Sed a lumbis
usque deorsum ignis in circuitu splendens quia
[illegible] a lumbis Abrahe virgo [illegible]
in [illegible] unigenitum patris per spiritum sanctum incar-

nam dignior est ex hoc veniens in mundo in-
notuit de quo Ps. in psalmo dicitur Accinge gladium
tuum super femur tuum potentissime. Gladium super
femur potentissimi suspexit qui sermo patris
carnem illius ex incarnatione gustavit. Nec
solum splenduit sed et incendit. Deus in veniens in mundo
de cordibus claritatem sui splendoris effudit et in amore
sui eos illustravit succendit. Multi an-
tiqui patres fuerunt in tanto ardore desiderii
incendentes [illegible] nos [illegible] parata ha-
bere in qua tam expectatio dicitur Habitaculum
bene hebraice [illegible] dicitur In quo patet quo ipsi
desiderio quisque se movebat expectans exhibebat
Sed et Moyses ardebat hoc desiderio dum
ait Si inveni gratiam in conspectu tuo ostende michi te-
metipsum ut videam te. Exodi 33. Et iterum
Obsecro domine mitte quem missurus es. Exodi 4.
David qui in incarnatione desiderabat ait
Vide nos misericordiam tuam et salutare tuum
da nobis. Et iterum Ostende nobis faciem tuam
et salvi erimus. Abbacuc ex valido ac-
censo amore dicebat Ego autem in domino gaude-
bo et exultabo in deo ihesu meo. Eius desiderii
Magnitudinem desiderii ipse huius desiderii
et ymnare [illegible] et clamorosa suspiria
demonstrat. Emitte inquit agnum
domine dominatorem terre de petra deserti ad mon-
tem filie Syon. Ysaie 16. Et iterum Rorate
celi desuper et nubes pluant iustum aperiatur
terra et germinet salvatorem. Ysaie 45. Et
Ieremias qui longa expectatione fatigatus cla-
mat utinam disrumperes celos et descenderes
Ecclesiastici in [illegible] ecclesiastici 36. Prophetas
qui locuti sunt in nomine tuo et ipsi prophete Da
mercedem sustinentibus te ut prophete tui fideles
inveniantur et similia multa. Unde et Bla-
de ille et plene complacuit promissionibus Ecce
apparebit dominus et non mentietur. Si moram
fecerit expecta eum quia veniet et non tardabit
Abacuc 2. Item [illegible] et ut videret ipsum et diem
eius non elongabatur. Et ex [illegible] promissis Ecce
inquit ego descendo in vobis ut flumen pacis et
torrens inundans gloriam gentium [illegible]
acriter [illegible] promissionibus ardet et affectio-
ne consolabatur et proposito adventu eo quod condidit
et exultatorem thesaurizavit super [illegible] et thesauros
omnes sapientie et scientie in ipso esse absconditos pro-
fitetur aperuit [illegible] et nos de plenitudine eius
accipere. Calorem vero illustrationis et ardoris
ignem suo veniens in carnem dominus in tanta magna
multitudine ex omnibus gentibus tribubus et linguis
[illegible] testis est [illegible] ignem ut [illegible] sanguinis
longa effusione [illegible] probabat
Cum igitur [illegible] in nobis desiderium huius exhibitione
[illegible] [illegible] exultatione [illegible] desiderii ardor
in [illegible] ad eum adhuc exhibemus. De hoc

bene beatus Bernardus sermone 2 super Cantica ita loquitur
ait Ardore desiderii patrum suspirantium
[illegible] in carnem presentia frequentissime cogitans
[illegible] et compungor in memetipso. Et vix
me contineo lacrimas ita pudet temporis
miserabilium horum temporum. Cui enim nostrum
tantam ingerat gaudium gratie huius exhibitio quan-
tum desiderabat veteribus sanctis desiderium promissionis
Ecce enim quam multi in hac omnia premere cele-
brare [illegible] nativitate gaudebant sed utinam de
[illegible] et non magis de sua curiositate
[illegible] non nos secum quod plenitudine [illegible]
gratia et veritatis [illegible] fuerit [illegible]
divinus de proprio corpore et terrene cupi-
ditatis nostre salutem operatur. Et apostolus
teste hora est nos iam de somno surgere. Nunc
enim proprior est nostra salus quam cum credidimus
[illegible] salutis et [illegible] audivimus
[illegible] salute ad [illegible] erat clau-
sa. [illegible] et [illegible] hodie. Salvamur
[illegible] educted ex stabulo [illegible]
nostre carnalitatis et inmunditie [illegible]
non valeat ad [illegible] Xristi [illegible]
nientem audiamus [illegible] et gratie exhibi-
ta plenitudine nostram [illegible]
[illegible] Et [illegible] de [illegible] Nunc [illegible] ad
[illegible] sermonis huius [illegible] quo [illegible]
ut solvendus est et quo adducendus. Asinus ille
[illegible] ut [illegible] est homo exterior et
sensualitate vincitur et quam [illegible] velut
[illegible] et irrationale [illegible] hic
ligatur in castello quod est mundus [illegible]
[illegible] ad [illegible] principaliter [illegible]
[illegible] optime [illegible] nos [illegible] et [illegible]
[illegible] quoniam [illegible] mundi sunt
[illegible] et propria [illegible] negligentes
[illegible] Ab hoc quod solvendus est [illegible] et
quo adducendus. Nam ut [illegible] de-
clarandum est [illegible] quando solvatur a
mundo [illegible] precipitur a Xristo [illegible] dictum
dominus Adducite michi [illegible] solvite quod
[illegible] sunt [illegible] nec [illegible] addu-
ci poterat non solutus. Solvimus et nos
[illegible] et [illegible] quam in mundo sunt [illegible]
[illegible] amore [illegible] Ad [illegible]
adducimus [illegible] ad [illegible] voluntatem [illegible]
[illegible] [illegible] gaudium et [illegible]
[illegible] nos possideat [illegible] regnat [illegible]
[illegible] amor [illegible] ad [illegible] Sumus non [illegible]
nos [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] affectione [illegible]
[illegible] ac [illegible] cogi-
tatis [illegible] amatoribus
[illegible] beatus [illegible]
[illegible] [illegible] Loca
[illegible] ad [illegible]
[illegible] In hac
[illegible] [illegible]
[illegible] nos [illegible] salutari
nutriatur de [illegible] loci [illegible] sermo
[illegible] — non plus habet. etc.

Gen. 29

Dominus Iesus Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum vidit et gavisus est. Ioh. 8.

Ysaie .12.

Alius quoque ad 2m restat breviter tangendum quo
in consortio volentes deum reparari oportet ut nos
velut in novis deum ut habere sui nobis non debet
aliud quam nos ornando ipse fuit sibi Sic enim
admonet propheta amos rea et reparare in consortio
dei tui esse et tua devota videlicet per fidem ¶ Oportet
hic reparari occurrere sed similiter parando ad eum
quoque ipse ad nos veniamus Petit ut ad nos
nova creatura quia nos facti sumus creator est omnis
in [illegible] ut cunctis Sic leo in sermone de nativitate
ait Nova est inaudita quando deus qui est et
erat fit creatura Parari possumus deo
occurramus ut deposita penitus vetustate
in novitate vite ambulemus Sic ad ephesios
hortatur apostolus Deponite vos veterem hominem
qui corrumpitur secundum desideria erroris renovamini
autem spiritu mentis vestre et induite novum hominem
qui secundum deum creatus est in iustitia et sanctitate veritatis
Nostri enim animus creatus ad similitudinem trinitatis
ymaginem creatam secundum ipsa trinitas est memoria intelligentia et voluntas secundum quam capax
est dei Augustinus hic ymago et que quasi fuli-
gine suppeditur sordibus carnalium immunda-
norum ve fumo fantasmatum obtenebratur
Innovatur deo dum sint verbis divine legis
et que meditationibus et actibus in ipsos [illegible] de-
clarando sive consenciendo — ¶ Deus qui nostra assumpta in humanitate non
facere voluntate suam sed eius qui se misit
Unde iohannis vi ait Ego de celo descendi non
ut faciam voluntatem meam sed eius qui misit
me secundum naturam assumptam loquitur non secundum divinam
sic eadem voluntas est patris et filii secundum assump-
tam autem naturam loquitur alia sit voluntas creata
alia increata non tamen difformis est sed uniformis
et conformis Ergo quo patre non vult
facere voluntatem suam sed patris Voluntas patris
ita sua hic non in regno distinguitur secundum
vocem humilis ut sua dicatur quia se quem
sibi non aliud quam pater semper complacere novit
Voluntas patris autem dei quia patris honorem
diligit et [illegible] per patrem celestem eligit
Debemus ergo venientes in carne deum non suam
voluntatem facere quod non consuevit se [illegible]
nos et divinis patris honorem debitum
totum se dedit apostolus semetipsum
pro peccatis nostris ut nos eriperet de presenti
seculo nequam Ad galatas primo Et vero quod
primus homo quia suam voluntatem facere voluit
a paradisi gaudio expulsus est Ad Rom-
anos homo veniens voluntatem suam patris
non suam facere omnibus [illegible] ¶ 30
¶ Nos itaque ut occurramus sibi contra vo-
luntatem nostram contradicentes voluntati
illius firma pacto statuamus ut cor-
de et ore dicamus non mea sed tua vo-
luntas fiat Nostri [illegible] sermonis [illegible]

illi valeamus occurrere quam oblatione liberali volunta-
tis Ut dicit Gregorius omelia [illegible] Nichil offertur deo
ditius voluntate bona Que tamen secundum eundem ibidem
plena non offertur nisi mundi huius cupiditas
perfecte deseratur Quo enim cupiditas alligat
mundo per tanto voluntas se sibi adnectit
auferetur deo Igitur sancte venientes deo
in hoc innovandum ipse occurrere satagunt qui
semper [illegible] innovatis vestibus se illi [illegible]
amicando deo sed nove disposuerunt
non [illegible] ad hodierne epistole exhortationem
hoc est nos a sompno surgere premonstrat [illegible]
poris Abiciamus ergo opera tenebrarum et induamus
arma lucis ut in die honeste ambulemus
Tenebrarum opera perfecte tunc abiciuntur dum
voluntas propria hoc est omnium radix abnegatur
Arma lucis induit dum per fidem perfectis eius
divine voluntati arctius obligamur Et hoc
opus in opera vestium sufficiatur Quando enim
est per vestes propria spiritus et voluntas sua [illegible]
nuntiat Alie vestes assumuntur ut de certo aliud
voluntati pareatur et illa [illegible] de certo
[illegible] ex [illegible] color vestis designat Est
et velut [illegible] stricta et cinericii sive
terrei coloris vel grisei quasi in dolore et ge-
mitu [illegible] mala plangatur sicut iob
se [illegible] [illegible] in familia [illegible]
exigit vix [illegible] Quia in [illegible]
les sunt lacrime et ad [illegible] assumitur
triumphalis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] pene ex amoris magni-
tudine fiat rubea [illegible] huius colore di-
vine dilectionis flammam representare [illegible]
colore [illegible] [illegible] apparuit [illegible] [illegible] veste
mutetur ut [illegible] corrigatur [illegible]
omnis. Io [illegible] Nichil proficit mutasse
habitum non animum ut [illegible] locum si desit
[illegible] Sic [illegible] animum quam nova vesti-
tegitur corpus Renovetur mens hoc [illegible]
[illegible] [illegible] emittendo [illegible]
[illegible] et fiat novissima prioribus
peiora Ait enim super lucam Ambrosius Melius
est non vovere quam vovere et non reddere Sic
ergo [illegible] et lucis arma assumentes nova
creatura in deo digni illi occurrere possimus
deo [illegible] qui vivit in novo deo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
Amen

[illegible]

Jo. 10

Jo. 20

Lu. 24

Jo. 20

[illegible]

Sermo

Dominica 3 de triplici adventu occulto dubio et manifesto

Tu es qui venturus es an alium expectamus. Math. 11. Cum adventus [illegible] spiritualis [illegible] religiosis [illegible] dubitat statum [illegible] variet [illegible] quod dicitur [illegible] magnitudinem operum [illegible] visitatio
16. corporis [illegible] dubitat [illegible] advenire [illegible] spiritualem. Alius sit occultus. Alius dubius. Tercius manifestus. Et hic adventus eius occultus [illegible] presencia [illegible] regnum [illegible] Bernardus [illegible] dispensatione [illegible] vigilantissime [illegible] observat, sic ut [illegible] glorificis [illegible] qui [illegible] dit et audit [illegible] quoniam [illegible] Et quod dignatur ad hoc [illegible] ut [illegible] gloriferi [illegible] digne [illegible] sua [illegible] suscipit [illegible] Hic [illegible] cordibus [illegible] digne suscipiat [illegible] Aliquando [illegible] de hiis tribus adventibus [illegible] cum [illegible] prefatus [illegible] tribus adventibus occultus dubius et manifestus [illegible] configuratos [illegible] aliquando [illegible] occulte. Aliquando dubie. Aliquando manifeste. Occulte [illegible]

Jo. 7. Et [illegible] non manifeste [illegible] occulto ascendit. Dubie fuit [illegible]

Joh. 10. [illegible] ut [illegible]

Joh. 2. palam. Manifeste fuit [illegible] flagellum fecit [illegible] de templo. Sicut [illegible] eisdem tribus modis [illegible] occulte. Dubie. et manifeste [illegible]

Lu. 24. [illegible] Occulte [illegible] peregrini [illegible] emaus [illegible] apparuit

Joh. 20. [illegible] Dubie [illegible] super mare tyberiadis [illegible] apparuit [illegible]

Math. 28. Joh. 20. [illegible] Manifeste apparuit [illegible] ianuis [illegible]

Luce 24. Joh. 20. Pax vobis [illegible] tribus [illegible] ad templum [illegible] dignatur [illegible] Et quando [illegible] intelligitur [illegible] triplicem [illegible]

[illegible] adventum exhibebit. Dicitur [illegible] corporaliter exhibuit [illegible] operatur. [illegible] Bernardus [illegible]

Primus occultus

Primus [illegible] adventus dei occultus [illegible] cordibus [illegible] [illegible] apostolus ad ephesios [illegible] habitare [illegible] fidem in cordibus vestris [illegible] puritate sua [illegible] magno [illegible] cordibus [illegible] de hoc occulto adventu dicitur [illegible] vestigia tua non cognoscentur [illegible] adventus dubius dicitur [illegible] nouam [illegible] cognoscimus [illegible] placuit [illegible] amara [illegible]

2us Dubius

[illegible] Bernardus [illegible] dulcis [illegible] nobis [illegible] amarus [illegible] [illegible] una ut prima

Ysa. 28. peregrinum est opus eius [illegible]

[illegible] opus peregrinum [illegible] opus [illegible] peregrinum ab eo [illegible] dulce [illegible] cordibus [illegible] amaritudinem operatur [illegible] ut [illegible] diligencia [illegible] Bernardus [illegible] adventus dei [illegible] operatur [illegible] dei [illegible] frigidus erat [illegible] postmodum [illegible] aliud advenisse [illegible] dubius dicitur [illegible] notus et [illegible] ignotus. Notus [illegible] ignotus [illegible] peregrinus [illegible] amaritudinem [illegible] dulcis. De hoc adventu dicitur Job 23. [illegible] peregrinus [illegible] corporis [illegible] notus [illegible] adventus dei [illegible] operatur [illegible] ignotus [illegible] dulcedinem operatur [illegible] dulcis [illegible] amarus [illegible] adventus dubius dicitur [illegible]

Tercius dicitur dubius

gre novitas / effectus qualitas. // Primo dico quod huius
adventus dubium oritur ex amplexu inhabitante
quam in multorum malorum sibi (con)scius sit et verus
non potest spiritum suum alibi accipere, quia irata, et
arguente, sic sua naturali dulcedine non de-
linquat. Illa enim amaritudo, non est ex a-
maritudine venientis sed infectione (con)cipientis.
Sic in gustu nobilis potus et dulcis accipit
quod ex infecti faucibus felleum indicat et amarum.
De hoc spiritu dicit dominus Joh. xvi. Ille arguet
mundum, i. mundanum hominem de peccato. ¶ Secunda causa
huius adventus dubium faciens est gre novitas.
Unde cum videt primum accipere mannam propter huius
gre novitatem (con)stantiam diceret Manhu.
quod est interpretatum, quid est hoc. Et licet novus in pro-
videntia, huius gre primicias gustans, propter
gre novitatem, et sue exigere varietatem.
dicere potest quid est hoc. ¶ Tercia causa huius adventus
dubium faciens est effectuum qualitas. Quod ex
similitudine declarat. Sol enim mittens in
radios suos in nube aquosa diversos
colores in nube aquosa operatur, longe dissimiles
radiis solis, in arcu videlicet apparentes Viridis
glaucus, sive gilvus, rubeus. Que colorum va-
rietas non ex vicio radiorum solarium sed ex
nube aquosa fuerit. Sic sol iusticie deus cum
primum ad radios sue gre in sui presencia
mittit, in animam humore viciorum et nube
peccatorum obumbratam, ex quorum infectione tales producit
colores, in ea apparebit, / Nam per viridem colorem
qui est congregativus visus cognicio, per gilvum,
terror et tremor, per rubeum verecundia desig-
natur. Cuncta in ea prima (con)fluunt, et (con)veniunt
Nam tortor peccati inflicta vulnera rubore offi-
ciuntur dei in plene et perfecta prima oriuntur. ¶ De hoc ad-
ventu dubio querit dicens Thre. Jherosolima ubi dicitur
Sed audisti ... videat opera Christi et quid
est dicere Tu es qui venturus es. i. qualibus in gracia spiritus (con)si-
derat in se opera nove devocionis, mittat
duos. i. interna meditacione et pura oracione dicens.
Tu es qui venturus es an alium expectamus.
Ac si dicat Est ne hec nova devocio ex
dei presencia, et adventu eius. Est ne deus presens
in hac devocione. quod predicatoris predicat spiritualis
adventum dicens Dicite Johanni que vidistis ~~et audistis~~.
~~...~~ Et ponuntur sex signa per ordinem quibus
quando in ... De dei presencia datur evidens
argumentum. Sed Ceci vident. Claudi am-
bulant. Leprosi mundantur. Surdi audiunt. Mor-
tui resurgunt. Pauperes evangelizantur. Hec
sex signa sicut sunt corporalia, sic etiam spi-
ritualia per sui presenciam operatur. // Est enim ce-
tas corporalis sic spiritualis. De qua dicitur Ysa. 6.
Excecta cor populi huius, ne forte corde intelli-
gat. Hec cecitas nichil aliud est nisi
privata ignorancia. Propter quam videre non pos-
sunt veritatem. Talis autem cecitas ex pre-
sencia divine presencie dissipatur. Cui ergo presen-
cia non perierit, certum est quod cecus fuit. Cui
autem non perierit, certum est quod eius cecitas per
dei presenciam est abstersa. // Secundo quod dei presen- 2
cia claudi ambulant. Spiritualiter autem claudi
sunt, qui licet corpore currant, in pedibus tamen in motibus
meritoria operantur. Cum enim mortalibus
(con)stricti sunt, eorum ambulacio, eciam si ad sanctum
iacobum curreret non proficeret. Sed bene in-
tuetur presens dicens. In circuitu impii ambulant.
quod dicitur impii ambulant, non tamen se sic in cir-
cuitu. Sicut qui in mola currentes toto die
laborat, et tamen in eodem loco permanet. Sed
bene ... est Exodi. Ubi filii Israel
quadraginta annis laboraverunt. circuientes
montem, ut ulterius sunt (con)fecti. Unde in canonica Johannis
dicitur Ambulate dum lucem habetis, sed divine gre.
Sed bernardus exponit dicens. Ambulare profectus est.
quod non ambulare sed sedere in tenebris est.
ut predicitur periculum est. ¶ Tercium signum divine pre- 3
sencie, quod sequitur est leprosi mundantur.
Spiritualis autem lepra peccatum est. Sicut enim corporalis
lepra hominem horribilem, sic lepra spiritualis animam
deo et omnibus sanctis abhominabilem reddit. Et
sicut leprosus ab ecclesia separatur, sic spiritualis
leprosus a (con)munione ecclesie dei, et omni sanctorum
meritorum redditur alienus. Sed tamen ergo lepra pec-
catorum mundatur, cum in templo cordis eius
deus putatur. ¶ Quartum signum divine presencie.
est surdorum audicio. Surdi autem sunt qui illos
clamores predicacionis, i. divine amonicio-
nis despiciunt. Unde Augustinus (con)fundatur
in presenti, ille qui clamores externos
excitatur. Audient tamen respondentes ex dei
presencia (con)puncti verbum dei audiunt et sequuntur.
De quibus dicitur in psalmo Auditu auris obedivit
michi. Cum dicere possent id Abdie propheta Au-
ditum audivimus a domino. ¶ Quintum signum divine
presencie est mortuorum resurrectio. Anima enim
quando peccavit opera moriuntur, / qui statim ut
deus eos visitavit, a mortuis resurrexe-
runt. De quibus dicitur ypocrite Vivi et mortui
tui domine. Hanc graciam petebat psalmista dicens
Tu autem domine miserere mei, et resuscita
me. De hac gracia monuit apostolus epistola ad
thimotheum. Ammoneo te ut resuscites
graciam dei que est in te. Glosa i. ... tori

visitacionis gre // G. signum diuine
pictie. Et in pauperes euangelizatur. v. in
pauperes euangelizat. actiue et passiue.
Na q̄ an̄ q̄uisione ī tenebris pctōre
suorum latitabat. si p dei pntiā illuminant.
linguis loquunt nouis, plus facientes
ad edificacōem p boē vite exemplum qm̄
pdicatorum acclamacione // Ut go
pdcā oīa breuit pstringam Cecus in
moralibz pctōr fetidus leprosus
sit. et cum hō eī nc videat leprain.
Et cum hijs duobz claudi, ut psi
ire no valeat. Et cum hijs tales
surdi. ut ad ullius clamorem puocta
excitari cerit. Et ppt ista cor
mortuus pant Cecā sit mor
tui ut viderent ambulat. ut audi
ut. sit ut isti Et pp ista quēq; pau
peres sit. re. 2 nouo. Na ut dt bern
Principia paupertas ē penitia meritorum.
Si ad dei pntiā, videt. ambulat. mū
dat. audiut. dimissat. euangelizat.
ut ita ī se qualicuncq, qmus sit ad
dyrios condicōes hodiā cm̄ Si intellig
ē ubi vide xpio // Tercia aduen
dt manifestm. q dut ad magnus fact
ī eius dēbus 2 manifeste graciis opat.
Ita ut hac grām inspectes. De dubijs
2 occultis. et an̄ grām penit ignotis.
manifestissime doceat. De hac grā
sic tā lucide manifestata. dicit ps Incerta
2 occulta sapie tue manifestasti mi. De
hac manifesta grā dicit bern In sē
mi aperire sensū, ut intelliga scripturas.
ac sermones sapie qm̄ dulcius ex di
mis, ad instar liue desup ducat misstā.
alioc expādi ud qm̄ quodā largissimū
celi gremiū fz uberiores de sursum aīo ī
fluere meditacoim ymbres. no abigo
spm adesse. Vnde ē dicit Tunc manifes
te intelligo spm dei Lux ē qñ ex
habundancia gre, om̄ miserarum obliuis
cit. 2 totus pgit in deū, quod manifeste
illo adductu ēē potest. De q° dt bern
Castus 2 sanguis vas luteū. qñ hanc
capiet affectum, ut diuino debriatus amor
nia oblitus sui, factusqz sibi tamqz vas
pditū. totus pgat ī deū. 2 adherendo.
vnus cū eo spūs fiat. Bonū dispersi 2
sanū. cū hēc aliqū ī hac mortali vita
raro ī deu, 2 hō vnī rapti. alz vni
vnū momenti spacio donatū ē, Ise

cū p eius quadmodū tang no sit cū ea no
sentire terpmus 2 a temetipso exinaniri.
alz pene anullari. celestis qd̄ versacōis
no humane affectionis. Sicut dicere poss
Ceci videt claudi ambulat lepsi mundant
Mathi. Et Vnū dei volt abz cuc qt sec ulz
matis no alit ut ē fuit id incepet vm pued paz
ī manu tenentes 2 incipientes vtē sit allz cū niger
no intuitu. ey eo dicit. De qd dei cecā pse audi
ētes tum sermone dei no pferunt ut intuit ī aīa
qt sermone no incorpant solad sedeat extra utz
sit turpis ut putas. hō no sufficit hō dēt teti
ne de sermone qd spm tangit 2 pro cordi insig
meuit ī aīa corpe 2 corpe labeq 2 deuocoēs
no dicit respice ut sedula deuota Meliores
rumores qñ put imead deuoto cordi st q̄ miciat
ei vād 2 pfrā placacōe in spm 2 dād ut sui ad lād
c̄ agnosp. Inio 2 pap dei desupat ac sopsa
nantat. Et pfre sinde placati qd pz auctorit
angelorum canenciū gla ī altissimis deo et ī tra
pax hoībz zeē etc pz vee Tunc qd est pax
vād 2 pfrā qm̄ offense ydonat 2 dapna restituunt
Sic xps placauit nos deo pcē pe sumū aduentū
ī carne. Sicut guerra cū pcō fuimus dapnificati
maxie ī tribz pmo fuimus excecati p ignoranciā
2° debilitati p impotencia 3° fedati p immundiciā
qua ista dapna restituunt p aduentu xpi sicut testat
xps ī usu euangelij vbi dt Ceci vident etc

Sermo p(r)i(mu)s
[illegible]
in i d(omi)nica Adv(entus)

Dirigite via(m) d(omi)ni
Jo(hannis) i° Appropi(n)quat
et in p(ro)ximo est glo(rio)sissima
festivitas d(omi)nice nativitatis
qua p(er) i(m)maculatu(m) virginis
partu(m) in regione(m) n(ost)ram
introivit lux et decus uni/
versi fabrice ~~[struck out]~~ mun/
di / redemptor peccatorum / ac
operator salutis i(n) medio terre
n(ost)re Cui n(ost)re occurramus
via(m) d(omi)ni p(re)parantes / q(ua)to ve/
niens operat(ur) i(n) nob(is) singulit(er)
q(uo)d operatus est i(n) universis
Ecce sponsus venit exite obvi/
am ei Egredietur ex utero
virginis tanq(uam) sponsus de tha/
lamo / et v(er)e sponsus / q(ui)a spo(n)/
sam h(abe)t eccl(es)iam / qua(m) sibi car/
nis n(ost)re assumpc(i)o(n)e despo/
savit Clamavit eccl(es)ia
toto i(n) sacro t(em)p(o)re vocib(us) p(ro)/
phetaru(m) Clamat et ho/
die voce eius q(ui) plus q(uam) p(ro)ph(et)a
est. Assurgamus / no(n) negli/
gamus Si e(ni)m fatue virgines
q(uae) et audieru(n)t. surrexeru(n)t.
obvia(m) exieru(n)t. nichilominus
p(ro)p(ter) defectu(m) olei repulse sunt

clausa beatitudinis ianua. Ubi
manebu(n)t q(ui) voce(m) eccl(es)ie au/
diu(n)t et co(n)te(m)pnu(n)t Quid de
hiis qui nec audire volu(n)t.
Nos aut(em) ut gloria(m) qua(m)
redemptoris nativitas at/
tulit co(n)seq(ua)mur / voce(m) p(re)cur/
soris obtemperando audi/
amus Dirigite via(m) do(mini) Amen
Audistis iohannem
clamante(m) dirigite via(m) do/
mini / no(n) obsurdescamus
Vox e(ni)m est que clamat.
et vox verbi illius quo
celi firmati sunt Ad
verbu(m) no(n) p(er)venimus nisi
p(er) voce(m). Nec ad x(ristu)m nisi
per iohanne(m) x(risti) iohannis doc/
trina(m) Audiamus e(r)go vo/
ce(m) / via(m) d(omi)ni dirigamus.
No(n) ambulat vias eius
u(n)as qui p(re)cipit ad dex/
tera(m) vel sinistra(m) ne de/
clinemus Sz nec ad eu(m)
venie(n)mus si a via decli/
na(n)tes erremus Et que via
sine dubio ip(s)a e(st) q(ue) veri/
tas et vita Jo(hannis) 14 Nam p(er)
eu(m) venimus ad eu(m) / et ma/
nemus i(n) eo Aug(ustinus) i de doc(trina)
xristiana In hac via
ambulamus qui eius ma(n)da/
ta custodimus Ps Beati

imaculati in via q ambulat
T.d.. dm Et i Via madato
ru tuor cucurri cu dilatasti
cor meu Via h in se rec
tissima nonumq a nob ob
liquat aut penitus rlin
quit oportz ergo ut dirigas
via dni Ad direccoz vie

cognosca verita pdicata
v'qri ut plribeaa exeplata
rmonea pmas ax
custodia reali expleta
geuidat

Primo oportet cognosce
via qua veritas q xpc
ostendit Manifestu e
via dirigi no posse que
ignorat Amada g est
veritas ac diligentissie
inquirenda qua vbu
dei fidelit pdicatu ma
nifestat Na et vbi dei
diligens audico principiu
est totiq beatitudis pt
qd dns luce 11 beati q
audiut verbu dei et
bu i spe Denique signu
est distinctum Vn qui
ex deo est verba dei au
dit Io 8 Itm Oues mee
voce mea audiut Io 8
Itm Qui vbu meu audit
et credit hz vita etna

Ioh 14 Itm Si quis diligit
me sermone meu servabit
Io 14 Itm Si manseritis
i sermone meo mei discipuli
eritis et cognoscetis verita
te et veritas liberabit vos
Io 8 Quid multa q no
vult nescire via dni haut
dubiu qui nolit ea ambulare
Sed heu qz multi hodie
sunt cristiani q nichil vilius
estimant verbo dei audiunt
mymnu audiunt medacia
nota pferre Verbu qd
possit saluare aias suas
despiciunt et contepnunt quibus
dr math x qz zodome et
gomorre tollerabilius erit
in die iudicii Ecce qd dns
minatur in pena dabo eis
fame no panis sed audiendi
verbi dei amos 8 ipi spo
te hoc eligunt Vn Cris
su math 0 2 Quid iste
liius esse possit qz ut qd
deus tibi dedit i pena hoc
tu ia tibi facias ee i culpa
spote in caput tuu attrahis
malu et insferes aie tue
seuissima fame pquam
inseriore illa cuctis oio

rebus existimas. h Crisost
Audi quid per ysayam dns
talibus dicat filii mendaces
filii nolentes audire verbum
dei / qui dicunt videntibus
nolite videre nobis que recta sunt.
loquimini nobis placencia etc
ysaye 30 Valde ti-
mendum est ne tales iusto
dei iudicio deserti sint ne
sanentur dicente dno matth
13 Incrassatum est cor populi
huius et auribus grauiter
audierunt etc Ne conuertantur
et sanem eos Non sic karissimi
sed ad dirigendum viam sermo-
cinatorem stare studeatis diligenter
verbum dei audientes.

2m Secundum quod ad dirigendum
viam dni requiritur est impedi-
mentorum et scandalorum re-
mocio Scandala impedi-
menta repagula sunt peccata
Unde qui in mortali peccato deti-
netur viam dni non dirigit
Grego 1 o Quisquis in super-
bia niete eleuat / Avaricie
estibus anhelat / luxurie
inquinamentis se polluit.
cordis ostium contra veritatem
viam claudit / et ne ad se
dns veniat claustra aic
viciorum seris dampnat.
Hec non aliter quam per pe-
nitenciam removentur.
hinc dns iohannes.
apostolus predicator penitencie
incepit / clamantes
penitenciam agite appropinquabit
regnum celorum / xpus qui est rex
et regnum / vita et vivi-
ficans Oportet ergo ut
nunc in vltima adventus
parte conscienciam indagare
purgare etc Presump-
tuosissimum est cristianum
has nupcias sordida
consciencia ingredi / oblitos
eius quod ligatis manibus et pe-
dibus proiciatur in tenebras exteriores.
De hoc maximus in sermone
Lectio Ante plures dies
castificemus corda nostra
mundemus corpora conscienciam
purificemus Splendidi
ac nitidi et sine ma-
cula immaculati dni sui
apparemus aduentum / ut cuius
natiuitas per immacula-
tam virginem constitit eius
natalis per immaculatos
famulos pareat etc

Ite nolo vos ignorare
ers angelos nob sociari
Ysaie 62 Sup muros
tuos iherusalem constitui
custodes/ to dic et tota
nocte perpetuo non tacebunt.
quanto magis in tanta sole
mitate O ve misterios
qui natitas saluatoris
morte operatur et lucis
eterne ortus est eis perpe
tuus occasus Da regulam
generosis ¶ Tercio
est prouisio sustentacionis
quo in via possit perse
uerare hec caritas est
dei que omnia facit leuia
secundum tollet oneris secundum augustinum
ps. Viam madatorum tuorum
cucurri cum dilatasti cor meum
ii hec si recta fuerit
via dirigit Si autem
ad dexteram vel sinistram
declinat aut in se recur
uat via non dirigit De
po deut. 4 Non declinetis
ad dextram vel ad sinistram
sed per viam quam precepit vob
dominus ambulate Ad dex
tram declinat qui cupiditate
temporalium omnia agunt Ad sinis
tram qui metu penarum.
Recurvat quod ipsorum qui
omnia finaliter propter se ipsos
agunt Non sunt illi viam
recta sed curvata Dico
ad quid ponitur iusticia
dei beneficia et premium. si
non propter hec diligendus
est deus Solutio Augustinus
de doct. xpiana et d 3 q
Sine omni dubio quod fecit
se vel creatura damnabiliter
peccat Sed ex duabus causis
hic ponitur propter incipientes
vt timor quasi seta
ducat ad caritatem.
~~incipientes sunt a timore~~
~~ut ad caritatem perveniat~~
2o propter nostre intrinseca
bonitate ex effectibus
Vnde debemus illa timere.
ista appetere sed finaliter
propter deum Sic caritas omnia
fecit vt eciam fidem et spem
adducat quod sine caritate
nichil sunt

113

In die sanctissimo dominice nativitatis

Hoc vobis signum invenietis infantem pan-
nis involutum et positum in presepio
Luce 2°.

Ad parvam sacram celebrem diei huius festum pro-
parvulos deus progenitoris dulcis domina
nos clemencia perduxit, ut eliminatis
veteris tristicie nebulis ad claritatem
gaudiorum celestium inveniamus. Celestium
igitur de celis datorum, de celis evange-
lizatorum, quod dum mundi complet corda habi-
tancia non confundantur. Exultacio et
gaudia huius mundi quibus homines vanissimi
acclives, spinis pungentibus, in hac sacratissima
nativitate apluis vacantes, non quidem
de domini nativitate quam non diligunt, non
venerantur, non suscipiunt, sed de sua car-
nalitate ocio ludis crapula rapinis
questuosis aut alia qualibet sordidis-
sima voluptate dampnabiliter letantur.
In finis gaudium istud sine dubio confundendi,
dum extrema gaudii luctus occupabit
quando autem quoddam misterio celesti
operatorum pollutam gloriam immensam esse non ti-
ment natalicijs, qui tamen purpuris (?)
festo interessent nunquam quod ad amorem orna-
tissime intendentes. Civibus aut celestis o(?)
futuram exspectas beatitudinem non totaliter
lorificat visceribus, dum per hodiernum in-
temerate virginis partum totius salutis
pignus accepit, et adopcionis certissimum
signum suscepte sicut pastoribus gabrieli
archangelo, immo toti seculo desideratis-
simo et dicente: Ecce evangelizo vobis
gaudium magnum quod erit omni populo, quia
natus est vobis hodie salvator qui est christus
dominus in civitate david, cum immo predixit:
Et hoc vobis signum invenietis etc. O signum
efficax, o signum amabile, o signum
desiderabile a patribus ab initio seculi
lacrimosis vocibus expetitum, prefiguratum,
promissum, et hodierna die mundo largi-
ter exhibitum, signum non vanis signatis
sed efficacibus continens salutem. Signum
inquit Johannes plenum gratia et veritate
sed iam sit qui suscipiat, qui attendat, qui
aspiciat, qui laborat in consummata
studiosa religiositate perquirat. Petentibus
cibum est sicut primum propheciam sugentibus fame-
lic mella divinitatis. Gaudium est simi-
licibus consolacionis oleum solidat. Sed quod
nobis aperiat sermo, quod disputabit. Clau-
sum quippe misterium est, et libro signato
ille amarissime flebat Johannes quia
nemo dignus inventus est aperire signa-
cula eius Apoc. v. Sed indignum cla-
mat Baptista solvere corrigiam calcia-
mentis eius Joh. j. Veneracione

eius superius spectans enarrare posse
neminem arbitratur. Bonitatis admira-
bilis qua fit deus super terram in appa-
rentis hominis se parvulorum misericordie
prestatur. Vergo dicis prudentissima
in salutis huius signum credidit in sermone
audiendo angeli, profunditate misterii
turbatur, sibi est aperitur ab angelo, dicente
ipsum nunc archangelo ad eam, de spiritu sancto
existimans superior adesse magestatem
perfectam. Spiritus sanctus inquit superveniet in te
et virtus altissimi obumbrabit tibi. Quid
ergo de (?) nuncij dispensabimus? Absit quin
et si alias nec sit signum eius petentibus
se patefaciat. Qui enim inquit diligit me di-
ligetur et manifestabo ei meipsum Joh. 14.
Ipse clavis est David qui claudit
et nemo aperit, aperit et nemo claudit Apoc. 3.
Agnus est ille qui dignus inventus est aperire
librum et solvere signacula eius. Hoc est
signum hoc in gremio matris et in manibus
virginis suis implorans ut docet nobis
spiritus. Hoc genuit corporalis, oret
pro nobis qui nobis ondat faciem suam et (?)
salvi erimus per gratiam que mane (?)
Primo signi huius nativitate considerabimus in generali.
Deinde ad que eius significata declarabimus
in speciali. Hoc vobis signum invenietis etc.
Ab initio creature deus signa produxit quibus
rationali creature homini se sua potenciam
sapienciam ac bonitatem declararet, ut quoque
homines ad sui subiectionem reverencia et
amore zeloso excitaret. Unum est aliud
est universa creatura in quibus relucet yma-
go et vestigium trinitatis, Baddite (?) sunt
nigrum (?) dei et ... nisi signum aptissimum
divinarum perfectionum. Sic ait apostolus Ro. j.
Invisibilia dei a creatura mundi per
ea que facta sunt intellecta conspiciuntur,
sempiterna quoque virtus eius et divinitas
per creaturam mundi homo intelligit, et per excel-
lenciam que excellit in alias creaturas
et per convenienciam que querit cum quibus re-
cinera (?). Hic ergo invisibilia dei, hoc est di-
vinas perfectiones invisibiles que divinis
attributis exprimuntur intellectu nostro com-
prehendi potuit per ea que facta sunt, creaturas
scilicet tam visibiles quam invisibiles. De quo etiam
... Ad Ro. j. Et deus ait
qui natura invisibilis est, ut a visibilibus
possit sciri, opus fecit quod opificem visibili-
tate sua manifestavit, ut per certum incertum
possit sciri, et ille deus omnium esse credatur
qui hoc fecit, quod ab homine impossibile est fieri.
Et magnitudine demum et multitudine
creaturarum intelligitur creator omnis.

quo ad attributa perfectiones
per diversa quo ad proprietates emanacionum
quo ad substancie unitatem

per manifestum immanifestum

ex pulchritudine motu quiete situ or-
dine et dispositione omnium sciens. Et gu-
bernatione ac creature utilitate fructu
ac necessitate summe bonus. Unde philosophus
Sapientie 13 A magnitudine speciei et crea-
ture poterit cognoscibiliter horum creator
videri magnitudo potentia species sa-
pientia et esse creatura quod conspicere
bonitatis influxu creatoris signat bo-
nitatem. Hec considerans creaturas propheta
David digne dicit Quam magnificata sunt
opera tua domine omnia in sapientia fecisti im-
pleta est terra possessione tua. In mag-
nificentia operum lucet potentia. In omni
ordine sapientia. In completione terre effusio
bonitatis. Unde tota universalis machi-
na mundi et factis admirationibus plena
est quasi liber dei digito scriptus. Singule
quoque creature quasi littere singule non huma-
no placito inducte sed divino arbitrio in-
stitute ad significandum artificis per-
fectionem ut vult Augustinus contra omnem de .x. pa-
nibus. // Unde sicut illiteratus figuras lit-
tere foris aspicit significationem ig-
norat ita carnalis homo non perci-
piens que sunt spiritus dei foris creaturas ap-
prehendit sed potentiam sapientiam et bo-
nitatem quam in creatura intelligendam
significat penitus non advertit de quo
in psalmo dicitur Nimis profunde facte sunt cogi-
tationes tue vir insipiens non cognos-
cet et stultus non intelliget hec. Nam
quibusdam magna quondam opera dei propter
cotidianam visionem viluerunt ut nec
magna credantur ut ipsi hoc creatorem
omnipotentem meditentur. Sunt qui et
omnia contra casu vel regi fortuito dicunt
putant et ita divinam providentiam regi-
tivam negant sunt sapientes qui non atten-
dunt de quibus multa locis loquens quod di-
225 cit ~~[illegible]~~ Et Job in 2 persona ratione inquit
Circa cardines celi perambulat et nostra
non considerat. Sunt iterum qui sub creature
fructu utilitate amenitate atten-
dunt fornicantes a deo creature inhe-
rent deum derelinquunt et in creatura di-
vini amoris decipiuntur nullum tamen amoris
motum impendunt. Contra illud Sapientie 13
Si horum specie delectati sunt sciant
quanto hiis dominator eorum speciosior
sit. Aut si virtute et opera eorum mi-
rati sunt intelligant ab hiis quoniam qui

hec constituit fortior est illis. Unde quod ad
eruditionem creata sunt et tamquam signa
quasi ~~[illegible]~~ diriguntur viatorem
in deum ipsi sibi statuit in quarto et sue
dispensationis occasionem ita ut sa-
piens cogitet deum. Creature dei facte
sunt in odium et temptationem animis
hominum et in muscipulam pedibus insipi-
entium. // Quia ergo totus pene mundus
in profunde mortis ignorantia dormita-
ret ut ad tanta divine maiestatis signa
attenderet quosque deo adeo ut nec ex sig-
nis huius cognito ipsum ad ydola obser-
varet. Unde ad Romanos 1 capitulo ait Cum cogno-
vissent deum non sicut deum glorificaverunt
aut gratias egerunt sed evanuerunt in cogita-
tionibus suis et obscuratum est insipiens
cor eorum et mutaverunt gloriam incorrup-
tibilis dei in similitudinem imaginis cor-
ruptibilis hominis et volucrum quadrupedum
et serpentum. Et propheta deus dereliquerunt
fontem vite tonsilis facti sunt non est qui faciat
bonum. Ut ab ignorantia hac malitia
mundi lex et prophete ducerent sufficerent.
Sapientie 18 Dum itaque medium silentium
teneret omnia non lex et prophete et nox
prosperum in cursu suo velocissimus
medium iter peragret novum fecit sig-
num super terram dominus. Quia omnipotens sermo tuus exi-
liens de celo de regalibus sedibus
venit sicut psalmus veit in quo misericors
et miserator dominus mirabilem osten-
dit super filios hominum mirifica-
vit et super exaltavit misericordias
suas verbo quoniam humanato sicut omnem
plenitudinem summe et divinitatis boni-
tatis sue magnitudinis et sapientie
¶ Signum novum sed maiestate etiam
exhibuit quod longe et incomparabiliter omnem
creatam excellit quod potentie et ma-
iestatis incomprehensibilitate nulli vi-
sibile quod admirabili novitate
nunquam vetustatem eorum fructus suavita-
tis contrarietatis dulcedine omnia traheret
ad se ipsum. Ac per hoc longe amplius
quam per universam creaturam supereminen-
ter suam potentiam sapientiam et bonitatem
omnibus declaravit. Cum si se subie-
cerit sed fide plena credidit si

Denique amor divinus inseserit ut in
eo gloriari maluerit, non ut in se ipsis
aut carne. Sic Iudith post spacium pro-
miserat Elevabo manum ad gentes manum
meam et exaltabo ad populos signum meum c 29
Ecclesie aut sine quod signum fuerit cla-
rius per eius exprimit ad postea de vo-
suo lecturi fuerant addit Et eum dux
noratus in signum eius quod non aufe-
retur Ysaie lv. Modo denique orta
hoc signi per hodiernam nativitatem per eum
ipsum incredulo regi Achaz divinum sig-
num attendenti loquens clarissime de-
claravit dicens Audite ergo domus David
propterea hoc dabit dominus ipse vobis signum
Ecce virgo concipiet et pariet filium et
vocabitur nomen eius Emanuel quod interpretatur
nobiscum deus Ysaie vii. Ecce quale signum
nobis promisit benignitas patris et hoc
exhibuit dignitas matris signum utique
non solum significans sed sua potentia
invincibili defendens veritate infal-
libili illuminans caritate ineffabili
inflammans. Quod quidem utrumque fuit
hodiernus quam devotus doctor dominus Bo-
naventura c 1 li [illegible] breviter manifes-
tat. Cum dicit homo cadens in culpa
audivit se ut credidit a primo potentis-
simo sapientissimo et benivolentis-
simo. Ideo incurrat in infirmitatem
ignorantiam et malignitatem ac per
hoc de spirituali effectus est carnalis animalis
et sensualis. Ideoque incapax erat ad di-
vinam virtutem ymitandam, ad lucem
cognoscendam, ad bonitatem diligendam.
Ut ergo homo ab isto statu repararetur
congruentissimum fuit ut ei condescenderet
primum principium redderet se illi notum
diligibile ymitabile. Et quia homo car-
nalis animalis et sensualis nichil noverat
nisi amabat nisi sapiebat nisi sibi propor-
cionalia et consimilia. Ideo ad eripiendum
hominem de hoc statu verbum caro factum est
ut ab homine qui caro erat cognosci
posset amari et ymitari sicque cognoscens
amans et imitans a peccato ~~[illegible]~~
remediaretur, tamquam ad bonitudinem
veheretur, et ab eo domino erraret sensu
educeretur, per factum est visibile dei
filium, ad hoc datum nobis in signum Et-
tum de primo capitulo sermonis.

Sermo secundus [illegible]
Signum quod significat dei salute-
m in re signi dubitat nemo
verum quia et sine ea signum exhi-
beretur, per quod ad significatum mi-
nime perhibetur. Signum frustra et ad nichil
in fine ordinatum, ut per ipsum finis
huiusmodi attingatur. Cum vero signum aliquando
aspicitur ut attendit, quo per ipsum di-
rigitur in finem de tempore frustra
omnino certo viatori et ei qui sponte
oculos claudit vel in bivio vel in ar-
boribus signa notantur. Circa quod
signum illud desiderate salutis ho-
dierna nobis datum nativitate ab
omnibus nobis devotissime considerari
quam sic olim percussi a serpentibus
sanari non poterant nisi aspiciendo
serpentem signi a Moyse erecti. Ita Mat. xxi
et nunc homo veneno percussus ab serpente
antiquo intoxicatus salvari non potest
nisi natum hodie salvatorem signum incor-
ruptibilis sanitatis devote intue-
atur. Nam et Christus vero per eneum sig-
natur serpentem. Serpens quidem h.ti et
eneus est Christus incarnatus solitudi-
ne huius carnis preter sed expers
veneni. Nam et ipse sic vermis per
prophetam dicit Ego dicit sum vermis
et non homo. Et quidem vermis tractatus Bernardus
maximus ait verminulus nulla
extrinseca admixtione alicuius corporis
sed de sola et pura terra procreatur.
Et ipse salvator de sola et pura
virgine Maria generatur. Sic denique
de madida verminulos procreatos
sic dominus ihesus Christus de virgine est
editus. Merito Maria madida
dicitur, que et subtilis splendida
suavis et virgo quasi velut celi rore
eius mentis calidae perflue uberi
melle dulcior effluit et manat.
Pro huius ubere libeat sugere
a quo velut signum apparet
ante deum ymitandum ut reficeret in nos
unum in nobis per angelum. Hoc vobis
signum per gratiam Ave Maria.
Inspiciamus ergo hoc signum medium
in superficie sed et medulla penetremus

Nec est signum est vanum sed intus et foris
significationibus salutaribus plenum.
Iste (Christus) plenus gratia et veritatis, gratia
intus veritate foris. Nunquam non solum
habet totus gratia plenum quem unicum incar-
natum sibi humana natura sibi quam in tempore
certo proprium recepit non ad mensuram
de cuius plenitudine omnes accepimus ut
dicitur Joh. 3 et primo, atque veritatis quia in ipso
impletum est quod prius in umbra legalium sym-
bolorum fuerat figuratum. Sed scriptum
est lex per moysen data est, gratia et veri-
tas per ihesum christum facta est Joh. primo. Est
ratione signi plenum gratia intus quantum ad quanto
benedictam unionem nature nostre ad divinam quae
intus est invisibilis et similiter nobis divine
benignitatis gratiam representat, et plenum
veritatis, quia eius foris doctrina et vita
demonstrat. Unde primum signum est pacis
et clementie. Unde 2m signum est directi-
onis et instructionis. Per primum inflammat
ad amorem. Per 2m instruit ad operis imi-
tationem. De primo hec breviter sub quatuor
sequentibus sermonibus 2o. Circa primo ad
primum signum morum intus plenum est gratia
quia similiter presentat eterni gratie benignita-
tem, misericordiam invisibilem quibus ad
nos miseros caritate sua nativitate co-
piosissima declaravit. De quo beatus Aug.
13 de trin. ait: In nobis per tempus ortus fuit
gratia in sua condescensio gratuite voluntatis
est in unione nature nostre ad suppositum do-
minum in Christo. Hodie nobis natus. Ver mirum
quem in hoc signi exhibitione tunc dedit nobis
pater quantum dare potuit, ita ut infinita
eius potentia in hoc dono videatur adequata, ne
dum exhausta, sicut de maius dare non po-
tuit. Pater namque quod dedit filio moriens
omnibus est Joh. 5. Dedit per generationem
eternam filio naturam suam essentiam suam
infinitam, omnipotentiam, et perfectissimam in omnibus
coequalitate teste Aug. [illegible] hoc si
filius huius apparet nostro accepit humanitatem
autem eundem filium verum et naturalem deum
consubstantialem, coeternum et in omnibus coe-
qualem perfectionibus nostre carnis infirmi-
tate velatum nobis dedit hodierna spirituali
ac corporea nativitate. Unde quo utique plene
nobis similiter dilectionem monstravit dicen-
te Joh. 3o. Sic deus dilexit mundum ut
filium suum unigenitum daret, ut omnis

qui credit in eum non pereat, sed habeat vi-
tam eternam. Nunquam quod scriptum est parvulus na-
tus est nobis et filius datus est nobis ex parte qua
[illegible] nobis dicit. Nos sumus figmentis
qui terra sumus et pulvis. Nos eramus
reprehensibiles, ingrati, [illegible] ab eo
ad inimicum sumus crudeles [illegible]
qui ~~[illegible]~~ nos ipsos per suos et
sibi inimicos estimabamus. Nos eramus
indigni, a paradiso expulsi, exula-
tibus in terris, iuste in eternali carcere
condempnati. Cum enim adhuc peccatores es-
semus, Christus pro nobis mortuus est. Cum i-
nimici essemus reconciliati sumus deo per
mortem filii eius Ro. 5. Quando vero ut
perditos quereret, errantes reduceret, lap-
sos erigeret, captivos redimeret, depres-
sos exaltaret, sua quam nobis in hoc cari-
tate declararet, nos ad diligendum
accenderet, sicut in sermone omnes, non natura
sed gratia transformaret. Quotquot autem re-
ceperunt eum dedit eis potestatem filios
dei fieri, hiis qui credunt in eum Joh. primo.
Et primo Joh. 3o. Videte qualem caritatem
dedit nobis pater ut filii dei nominemur et
simus. Et quod dedit nobis pater filium.
Certe non solum ut nos visitaret ori-
ens ex alto manens quod erat in sua
[illegible] deus, dei sempiter aut pater, sed ut
assumens quod non erat, nostram scilicet infima
fieret nobis factus similis et verus frater.
Dedit [illegible] non solum ut naturam separatam
nostram ad proximam reduceret dignitatem, sed
super omnem creaturam exaltaret, in
ad proprii suppositi unionem. Et non
ut assumeret per consummatam separa-
tione deponeret, sed ut inseparabiliter
in se sustentatam, similiter perveheret ad gloriam.
Dedit inquit ipse filius hominis non ministrari
sed ministrare. Math. 20 et iterum Ego
in medio vestrum sum sicut qui ministrat. Luc. 22
Et ad hebr. 3. Debebat per omnia fratribus
similari, ut misericors fieret, et fi-
delis pontifex fieret ad deum ut populi
delicta propiciaret. Et quod verum
est testimonium apostoli Ro. 8 Etiam proprio fi-
lio suo non pepercit sed pro nobis omnibus tradi-
dit illum, quomodo non etiam cum illo nobis
omnia donavit. Ideo [illegible] parvulus natus est nobis et filius datus est.

nobis, quid ipse nobis esset, cuius utilitas et fructus statim subditur. Vocabitur nomen eius admirabilis, consiliarius, deus, fortis, pater futuri seculi, princeps pacis. Multiplicabitur eius imperium, et pacis eius non erit finis. De his omnibus pulchre Bernardus magis in sermone qui incipit Hodierni misterii, ait: Hodierni misterii patrocinium fratres karissimi, sicut [illegible] se et reddit [illegible] comparatio [illegible] late humane [illegible] nativitas, vitiorum ruina. Hodie natus est Christus [illegible] dominus meus, in quo divinitatis plenitudo carnis nostre infirma suscepit, novus natus est homo. Hodie [illegible] fulsit secundus ille adam, non [illegible] sed domus paradisi, que in medio arbore pulchritudo non fallat, serpens non decipiat, mulier non seducat. Hodie salvator mundi pro mortis nascendi tempus accepit, qui de patre nascitur non habet tempus. Hodie pro hominibus filius dei ingressus est mundum, cuius manu omnes homines facti et mundus. Hodie habitator celi venit ad terram, ut terre incolas vocaret ad celum. Hodie ad nichilum [illegible] est omnis palma prevaricationis nostre, que dyabolicis [illegible] fraudibus invenit [illegible] mortalitas. Adest enim nobis celi terrarumque iudex, qui confesso cyrographo delictorum reatum nostrum paterne pietatis compassione miseratus absolvit. Adest ille dux, qui virgam captivitatis [illegible] a [illegible] solvens, merore mundi [illegible] libertate mutavit. Adest rex ille mansuetus, qui preparatorio [illegible] gressibus incedens, superbie [illegible] terat tyrannidem. Hodie parente virgine maria, natus est nobis dei filius, ut commune carnis nostre [illegible] productus, creato a se homini et pietatem [illegible] et fraternum largiretur affectum. Recte ergo ut [illegible] quia numquam fuit, de festo nobis [illegible] emersit. Sed quia ille erat in patre deus, novus per virginem voluit mortalibus apparere [illegible]. Novus quidem homo sed deus sempiternus, novus Christus sed rex [illegible] omnium seculorum. Ipse quidem est in fine temporum natus ex maria virgine qui ante omnia processit unigenitus a patre. Hec ille. Tercio

quod clarissimo signo apparuit benignitas et humanitas salvatoris nostri dei non ex operibus iusticie que fecimus nos, sed secundum suam magnam misericordiam nos salvos fecit. Prius enim quam appareret humanitas, latebat benignitas. Erat tamen prius sed occulta. Postquam autem venit plenitudo temporis, venit et plenitudo deitatis. Venit in carne, ut iam se carnalibus exhiberet, et apparente humanitate benignitas agnosceretur. In quo enim magis commendare potuit benignitatem quam suscipiendo carnem meam [illegible]. Nichil tantum declarat eius misericordiam quam quod ipsam suscepit miseriam. Quid ita pietate plenum quam quod verbum dei factum est fenum. Hec Bernardus. Nunc signum hoc signum pacis et clemencie, arcus est quem pro nubibus ponebat in signum federis patriarche noe pollicens [illegible]. Hoc signum federis quod do inter me et vos et ad omnem animam viventem que vobiscum in generationes sempiternas. Arcum meum ponam in nubibus et erit signum federis inter me et terram. (gen. 9) Arcus qui [illegible] est et [illegible] circulo, quo significatur [illegible] filius patri coeternus et consubstancialis significatur, quem pro nubibus posuit dum in carnem [illegible] dum carne munda quidem sed [illegible] infirma velavit, ut intueretur et federis sui non oblivisceretur. Hic in persona filii ipsa ait: Ascendam super nubem levem, et descendam in egyptum. (ysa. 19) Est et signum quo virga [illegible] aurea assueri [illegible] quam in signum clemencie tetendit, [illegible] obtulit ei qui voluit vivere et suo palacio [illegible]. (hest. 3) Aurea virga Christus est, et per divinitatis substanciam [illegible] ambo, et humane nature [illegible] in virga designatus [illegible], quam pater nobis in signum clemencie [illegible] tetendit quam [illegible] carne misit [illegible] desiderium [illegible] clamantis: Osculetur me osculo oris sui. (cant. p°) Hoc quidem [illegible] osculatus non fuit in [illegible] non fuit [illegible] nec [illegible] non fuit, sine [illegible] morte [illegible] moriebatur. Hoc ergo karissimi tam amabili signo [illegible] cordi nostro per devotam meditacionem ac ardentem caritatem imprimamus, ac per operum conformitatem brachiis imponamus, sicut ipse hortatur cant. 8 dicens: Pone me ut signaculum super cor tuum, super brachium

tum. In omni desiderio ac opere exercitio
tecum tendentes, dirigentes nobis ipsis. Hoc
nobis signum, quo nos ad eam quam hodier-
na nativitate nobis inchoavit salutem te duce
et pervenire credat, ipse dominus noster Ihesus Christus
ex patre sine initio, ex virgine matre temporali ex-
ordio natus, qui cum eodem patre et spiritu sancto deus
in secula benedictus. Amen.

Hoc vobis signum. Invenietis infantem etc. Luc. 2
Christus puerulus natus est nobis
ad salutem, datus est nobis in signum quo
salutem ipsam consequimur. Pro quo sciendum
est quod salus nostra in duobus est, sicut etiam ex oppo-
sito damnatio duo includit, beatitudinis
scilicet privationem et penarum perpessionem.
Ab utroque nos Christus redemit, scilicet ab alio
scilicet pena damnationis solus ipse nos li-
beravit, quia solus ipse qui non rapuit ex-
solvebat. Nec tamen pene satisfactione
cooperatorem habuit. Beatitudinem vero acqui-
sivit nobis ipse principaliter, sed non sine nobis.
Et quantum ad hoc dicit Augustinus: Qui creavit
te sine te, non salvabit te sine te. Nota ergo ad consequen-
dam beatitudinem cooperari nos oportet, di-
cente apostolo: Dei enim adiutores sumus. 1 Cor. 3
Christus non modo venit ad lucrandum bis,
sed etiam ad lucrandum semetipsum. Venimus
ergo ad opus nostrum, ut aliquid vestra
communicatione dignum. Dicente domino: Cum
feceritis omnia que precepta sunt vobis, dicite quia
inutiles servi sumus; quod facere debuimus
fecimus. Luce 17. Quod facere debuimus scilicet
per preceptum fecimus. Debemus enim per ope-
rationes quantum possumus, immo per eo
quod possumus. Ideo ex nostris operibus nichil
dignum maiori vel nova remune-
ratione, sicut debitor non meretur de novo
debitum solvendo. Ipse ergo dominus principaliter
nobis meruit. Nos autem non nisi in quantum
opera nostra suo merito coadiuvat. Unde
Iohannis 15 ait dominus: Sicut palmes non potest ewig / ewels
facere fructum a semetipso nisi manserit
in vite, sic nec vos nisi in me manseritis.
Condignum autem Christo vicem reddendo et
caste diligendo et operibus imitando. Amor
eternus qui presupponit cognitionem
et post se trahit operationem informat
et unit. Non autem patitur coactionem
amor, quia amare necessario non est volentis,
immo amare velle est. Nam qui aliquid bibit
fecerit nolens aut timore compulsus non amat.
Nota ergo coactionem amor patitur sed induc-
tionem. Nunc ergo nobis est signum amoris
inductivum, cognitionis illuminativum, operis
directivum. Quod ut efficax nobis daretur, ostensivum
infallibile et potens, ipse factus est nobis
signum qui creavit, qui et redemit, ut
sic omnimodis ab eo nostra dependeret salus

Excepit ad pastoribus dicens: Natus
est vobis salvator qui ad primum adven-
tum est, quo ad secundum. Et hoc vobis signum
[illegible] Ave maria

Et hoc vobis signum. Audistis quo-
modo dominus noster natus in hunc mundum ve-
nit. Hoc factum est nobis signum divine
benignitatis et clementie, in eo quod pas-
sus susceptam naturam nostram frater et filius noster, immo et ser-
vus, ipse dominus omnium qui nos creavit.
Itemque est omnium quia quodammodo vita et
doctrina se nobis exemplavit velut
signum directionis et instructionis, dir-
ectionis nostre et instructionis divine. Et quantum
ad teneram eius infantiam pertinet, o-
stendit in eo ostenditur quod se exhibuit
infantem pannis involutum, positum in
presepio. Erat hoc ipsum nobis esse signum
angelicis clare gestis. In hoc enim quod om-
nipotentia patris voluit infans nasci, pan-
nis involui, in presepio reclinari, per
facto designavit viam ad patriam
conducentem, modum nobis sibi conveniente.

Sed cum evidentia hoc quam adverten-
dum quod duo sunt extrema sibi e regione
opposita, ita quod accessus ad unum re-
cessus est ab alio et econverso. Hec sunt
deus et mundus. Intelligo per mundum vi-
tam mundanam que ea pertinet que
in hoc mundo possidentur, et in homi-
ne finiuntur, ut sunt delicie corporis,
desiderio honoris, divitie que terris et
similia. Hec ipsum deus et mundus ita
sunt opposita ut recte et recedit a deo
quisquis accedit mundum, et recedit a mundo
qui ~~[illegible]~~ mavult sive deo. Non
possibile est simul servire et placere
mundo et deo. Neque simul utrique amore
inherere eum primo. Testatur hoc beatus
Iohannes in sua canonica c. 2 dicens:
Nolite diligere mundum neque ea que
in mundo sunt. Si quis diligit mundum
non est caritas patris in eo. Et apostolus:
Si adhuc placerem, servus Christi
non essem. Unde hoc ait dominus ipse
Matthei 6 c. Nemo potest duobus dominis
servire. Unde quo amplius diligimus mun-
dum, minus diligimus Christum. Et quanto nobis
dulcescit corpus, tanto amarescit mun-
dus. Signum quo neque suo ingres-
su nobis dicitur ad deum in quo solo
beatificamur, reprobat mundum

ac ipsum nos reprobare docet. Tria sunt que
per [illegible] vivimus. // Mundus suadet ambi-
re honores, appetere gloriam et quod ante se in omnibus
ostentare in genere vel corporis forma vel bonis
ornatu et opere, in aliorum vilipensione
spretum et irrisione. // Nichil tale in sig-
no apparet, sed omnia contraria. Ecce invenietis
ait angelus infantem sanctum infans unigenitus
patris qui solus sanctus, solus dominus, solus altissimus
omnia hec dampnavit ac contraria humilitatem
approbavit. Huiusmodi infans nulla gloria
nullo honore cumulatur et si exhibetur
non attendit tamquam nondum verum usum habens
intellectus se ostendit neminem loquitur, nullum
perpendit, nulla corporis specie gloriatur
aut robore. Nulli se prefert, omnibus
indiget, ab aliis sibi expectat neces-
saria. Ab omnibus se tractari permittit
omnibus sit subditus et minor. Hic signum
nostrum semper humiliavit usque ad lac-
tente etate se exinanivit, ut contra mundi
suggestionem humilitate nobis exemplaret.
De quo queritur in sermone qui incipit Puer
natus est nobis ac ut ipse [illegible] ut in ista
de unitate dicitur usque et cetera propria
humilitate. // Porro mundus suadet
largas divitias, furta rapinas
dolos et fraudes, pauperum deductiones
alta palacia, multiplicem suppelle-
ctilem, amictum varium, conspectum opulen-
torum, familiam numerosam et cetera huiusmodi.
Sed signum nostrum omnia hec reprobat, paup-
ertate implicitur, paupertatem elegit
paupertatem in omnibus ostendebat. Nam
invenietis dicit angelus infantem pannis
involutum, non purpura non preciosis pelli-
bus, non pictis tapetis auro gemmis seu
ordinatis sed in pannis, haud dubium
quin vilibus. Nam viles pecias pannos
dicimus, in pannos quod dicitur quod pecia
vestibus et amictus. Per quod solis pannis
sed in vestibus quod ... paupertate
fore propositum demonstravit. Elegit enim
pauperem matrem ut dicitur in sermone qui incipit
Ecce quam apte. // Mundus demum suadet
corporis delicias, voluptates in cibis
potibus, sompno et stratis mollibus, omnia
et in venereis feditatibus. Sed omnia hec
signo nostro contraria esse probatur, quia pro
mollibus durum elegit presepium, pro ci-
bo et potu lac virginis sive puelle.

pro matre virgine totius innundi ane tex-
porte De quibus alias plura me dixisse
recolo, ideo nunc relinquo. Tercio
quod ipse Christus mundum loquitur mundi
signum, tunc quando circa ipsum fit vel
in fine quod est in fine istius Nolite
ergo diligere. Ex quo non modica consola-
cione accipe potest in instantibus variis
tribulacionibus. Quid ergo eligitis magis
assistere Christo et in parte sua invenire et
manere in eternum, aut ab eo recedere in re-
gione dissimilitudinis, vivere mundo et
cum eo tandem perire. Nota teste Johanne
prima Johannis 2 Mundus transit et concupiscentia eius
qui autem facit voluntatem dei manet
in eternum, sicut ipse manet in eternum. Tercio
quod christiani estis, qui finem produxistis soli
et eternum futuri meditis, ideo magis modo
vivere, quam cum mundo eligitis in eternum perire.
Et nemo in futuro vivet cum Christo, nisi
qui in presenti per vite imitacionem ei as-
similatur. Et nunc ponderate, an nunc
in hiis tribulacionibus Christo feliciores sitis
an prius cum fuistis huic mundo in pace
prospera sermi ut putabatis vitam
duxistis. Vobis in possidentibus ostendam
vobis gaudete dico, quod non solum nichil
lesionis intulit. Et si ipsi volueritis
ex hac occasione longe maiora bona
consequimini quam perdidistis, gaudebitisque lon-
ge magis de lucro, quam contristati fuistis
de vero temporali dampno. Ad cuius operacionem
gratiam conferat, qui vobis nostra
est saluator, atque salutem designator
dictus in ultima ipsius in secula cum patre
et spiritu sancto benedictus Amen

Nunc signum mundi et signum iusticie
divine sequens sermo declarabit

116

In Circumcisione domini

Consummati sunt dies octo ut circum-
cideretur puer. Luce 2°. Magnum nobis
bonum deus hodie conplanavit, magnam
nobis probitatis erudicionem, sed et nobis dedit. Instruit ad
videndum. Sed non consideramus prodesse, quod signum
adipiscende beatitudinis eius adhibere potest, quia
qui in parvo tempore afflictionis et penitencie, deus no-
luit nobis tantum genus legis omne sibi esse, cum omne
genus fructus modicum, quia consummare legis
multorum gravamen non [illegible], et ne videretur tamen
contra legem omnino ipse qui legi non debebat, in se
suscipere voluit. Sed non prodesset in deo, quod
non in eo [illegible] sollicitudine [illegible], tamen in eo
[illegible] et de nobis, scilicet per circumcisionem
[illegible] que in tam infantili et immatura eta-
te nondum innocenti fundere sanguinem, ut ab
huiusmodi fusione non tardi abcederet. Unde
ait apostolus ad Galatas 4. Misit deus filium suum
factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub
lege erant redimeret. ¶ Summarie proinde
totius vite nostre erudicionem in laudata sua
circumcisione octava die facta designavit,
ut sit post regeneracionem spiritualem baptismi,
per septem dies ambulantes, ad octavam diem
resurreccionis, scilicet in quo omnis circumcidetur defectus
penitencie. Septem dies septem sunt virtutes,
tres theologice et 4or cardinales, sicut dicit
[illegible] vocem ad recte intelligendum, inflammat
voluntatem ad virtuose agendum. Huius sunt di-
cta in [illegible] qui ambulat non offendit. Nam
virtutibus huius quod recte vivitur ad deum, si-
[illegible] et proximi [illegible] male [illegible]
ut vult [illegible] 2° [illegible]. ¶ Timor
dei non modicum divine iusticie, ac simili-
ter nobis utile [illegible], dum tamen rigorem patris
ad filium attendimus, filium utique dilec-
tissimum, unicum [illegible] dilectum, quem super omnia di-
ligit, [illegible] amavit, quem eundem quem
nobis dedit, statim in ortu suo pro nostris peccatis
afflixit. Nam si ita fecit filio pro peccatis
alienis, quid faciet [illegible] pro propriis. Cer-
te [illegible] consummatis septem diebus penitencie hic
circumcidatur a defectibus culpe, ut effici-
at [illegible] ipse [illegible] dies octavus,
[illegible] circumcidetur in [illegible]
[illegible] a defectionibus supplici-
tatibus, [illegible] totus ipse absorbetur a beatitudine
et a gloria [illegible] sua ex culpa
in [illegible] ipse sibi [illegible] consum-
mati sunt dies octo ut circumcideretur puer. [illegible]

¶ Multa ut intellexisti materia loquendi,
sacrum circumcisionis domini nobis ministrat,
si facultatem vires et temporis copiam sumere-
gat. Ex multis tamen pauca consideremus.
Dicit namque puer natus nobis datus est, in [illegible]
[illegible] putabit puerum circumcisum a signifi-
care vocat [illegible] ut [illegible] Di.
[illegible] omnis Christi actio nostra est instructio,
quanto magis passio eius et sanguinis effu-
sio. Consideremus breviter cur oportuit puerum
tam sibi tam dilecto, in quo sibi bene conpla- 1 [illegible]
cuit, in tenerrima hac etate, tanquam pec-
catorem circumcidi voluit, qui peccatum non fecit,
[illegible] purgacionem facere [illegible]. Deinde 2 [illegible]
ex [illegible] exhortacionem quandam duximus
ad nostram informacionem. Circa ad primum
multas assignat [illegible] et [illegible]
[illegible] plures colligit [illegible]
[illegible]. Sed ad propositum tres illi sufficiant
causas ad morum correctionem [illegible].
¶ Prima ut a peccatis desiderantibus [illegible] p^a
medicina [illegible]. 2a ut [illegible] et [illegible] 2
[illegible]. 3a ut scandala omnia 3
tolleret. ¶ Agit quidem materia dyabolus, ut qui [illegible]
ab eo decepti culpas admittunt, [illegible]
ab agenda penitencia nimia verecundia ret-
rahantur. Sicut verecundia quam male pre-
terit in delicto, assumunt periculosius in re-
medio. Unde contingit [illegible] quod non obviat
mali [illegible], ut erubescant in huius bonis o-
peribus, de quibus veniunt [illegible] medicinam, qui
sine rubore in publico committunt, unde apud
deum et homines culpant et confunduntur. [illegible]
[illegible] non de putridis vulneribus [illegible]
[illegible] erubescunt. [illegible] qui peccare coram
omnibus non timuerint, verecundantur confiteri,
penas [illegible] agere, fastum suum in [illegible]
[illegible] deponere, in [illegible] devote [illegible],
et emendam publicam pro peccatis manifestis
assumere. Adeo [illegible] publicis [illegible] nullo
possit [illegible] canonum statuta, et apostoli [illegible]
emendam publicam [illegible]. Et videte quanta
[illegible], et [illegible] in huius
[illegible], laudari cupiunt, vituperari
ab hominibus timent. Et hoc magis et cupiunt
et timent ab hominibus [illegible] hoc est dig-
nis, et reputant [illegible] et [illegible]. Et
[illegible] de hoc verecundatur de quo a [illegible] sunt lau-
dandi, et non erubescunt unde ab eisdem sunt
culpandi, [illegible] potest [illegible] de [illegible]

titu et honesto usu. de inhonestis vero et de-
nostris moribus et cetera. ut exemplum ¶ Cum autem
puer esset, qui peccatum non contraxit, ut convinceret
se remediaverant peccatum tamen dolosa remedia
corrupte anime curaverunt, et quasi vulneris
vestigium habuit, alligaturam vulneris non re-
nuit. De quo beatus Bernardus sermone 2o de cir-
cumcisione sic ait: In sua circumcisione valde
deus [?] humane pudicitie [?] compescit.
Erubescimus enim vulnerum ligaturam que
de vulneribus erat gloriam. Quae nec potest
argui de peccato, ipse peccatum concedunt et con-
tendunt, et austeritatem nulla sui necessitate
suscepit. Nos incedendi ad observantiam
nisi per erubescimus penitentiam agere, et qui summus
male pari in vulnere, penam intelligi in reme-
dia contemni. Cum peccatum non fecit nec de-
dignatus est se peccatorem reputari, nos et esse
volumus et nolumus estimari. ¶ In hac

Obedientia dei 2

deinde circumcisione obedientia plurimum commen-
datur et omnis obedientie palliatio aufertur.
Quod enim si a superiore suo, legibus quasi di-
vinis et humane obedientia quolibet corrumpere
potest, etiam si dura sint que mandantur, cum
deus opus pro nobis humanatus legi cum nichil
debebat, atque hominibus se subdidit, cum corporis
dolore et sanguinis effusione. Circumcisio enim
data fuit patribus in remedium peccati origi-
nalis. Unde Beda ait super Lucam: Idem salutifere
curationis auxilium circumcisio in lege contra ori-
ginalis peccati vulnus agebat, quod baptismus agere
revelate gratie tempore consuevit, excepto quod
regni celestis ianuam nondum intrare pote-
rant; tamen in sinum abrahe post mortem beata
requie superne pacis ingressum spe felici
expectabant. Ut ille ¶ Christus cum nec peccatum nec
originale nec actuale, in quo nulla de filio,
habere non potuit, qui similitudinem carnis
peccati sine peccato assumpsit, ut tractat magister
De 3 l. 3 sentenciarum, manifestum est. quia lex
in circumcisionis data peccatoribus, eum ligare
non potuit. Ipse deinde quod est qui abrahe cir-
cumcisionis signum imposuit, et semini suo, qui
denique per moysen famulum suum legem
dedit, non subditus, sed dominus legis fuit.
Luce vi ipse ait: Dominus est filius hominis et
sabbati. ¶ Ecce quod sufficienter nobis dominus os-
tendit, quam necessaria est nobis obedientia, cum per contra-
riam inobedientiam abolenda, tanta nobis necessaria fuit
obedientia in filio dei eterna in domino et parentibus,
ad quam non tenebatur. Unde quisquis se sine
obedientia salvari posse existimat, miserabi-
liter se decipit, et a via beatitudinis

longe errat. Dicente Augustino super psalmos: sola
obedientia tenet palmam, sola inobedientia invenit
penam. Et vere sola inobedientia invenit penam,
quia sola inobedientia peccatum invenit. Tolle inobe-
dientiam ab humanis actibus, furtum, forni-
cationem et cetera que peccatum, et isti actus ille non
erunt peccatum. Non enim peccaverunt filii israel
occidendo allophilos, nec spoliando egyp-
tios, nec cognoscendo uxores plures simul
sicut iacob israel. Inobedientia enim divine legis
est facit esse peccatum, et per eam peccatum diffinit.
Sic Ambrosius et Augustinus. Item in sermone de
obedientia de 23 dam. 27 Denique per inobedientiam
qui deo subesse noluit primus, atque supremus
angelus, perdidit celum, Adam paradisum, Saul
regnum, Achab vitam et omnes pene dam-
nati quantum ad penam eternam sempiternam. Nam
per sola inobedientia in inferno punitur. Unde
beatus bernardus in sermone de pascha
dicit: Cesset enim [?] propter
voluntatem propriam, cessat voluntas propria
et infernus non erit. In quem enim ignis ille
deseviet, nisi in voluntatem propriam. Est autem
voluntas propria voluntas inobedientis que
subiecti in [?] superiori subesse renuit
voluntati. ¶ Denique obedientiam quam homo
nobis dominus exemplavit, verbo multipliciter
docuit et usque ad ultimum spiritum opere
commendavit. Hac enim docuit esse viam
et rectam viam perveniendi ad regnum. Unde
querenti iuveni, magister bone, quid boni faciam
ut habeam vitam eternam, respondit: Si vis
ingredi vitam, serva mandata. Mathei 19
Servire enim mandata est obedire manda-
tis. Et de seipso dominus ait: Descendi
de celo, non ut faciam voluntatem meam
sed voluntatem eius qui misit me. Iohannis vi
Nam voluntatem mittentis obedire est
eidem. Apostolus etiam quo obedientia dominus
in fine firmavit, clare ad fructus eius ostendit
ad philippenses 2o: Factus est obediens
usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter
quod et deus exaltavit illum et dedit illi
nomen super omne nomen. Ecce gloriose exaltationis
meruit tanta obedientia christus sibi, sed et omnibus
salutem meruit eternam. Sic ad Romanos
v dicit ait: Sicut enim in unius delicto mors
regnavit per unum, multo magis habun-
dantiam gratie et donationis et iustitie acci-
pientes in vita regnabunt per unum iesum christum.
Igitur sicut per unius delictum in omnes homines
in condempnationem, ita et per unius

Sicut enim in unius delicto scilicet ade mors regnavit id est potestatem habuit super posteros, multo magis habun-
dantiam gratie et donationis et iustitie accipientes a ihesu christo in baptismo in vita scilicet beata regnabunt per unum
ihesum christum, per quem homines introitum ad celeste regnum habent. [illegible] qui gratiam baptismatis habundantiam gratie que
tollit peccata et misericordie et donationis que gratis datur et iustitie que facit dignum vita eterna.
Consequenter ostendit apostolus quantum peccatum ade ad donum christi in duobus [illegible] quia sicut per delictum ade alii sunt condem-
nati, sic per iustitiam christi omnes sunt iustificati [illegible]
[illegible] omnes sunt iustificati per gratiam christi [illegible]
[illegible] sicut per inobedientiam ade [illegible] posteri facti sunt iniusti, sic per obedientiam christi in ligno
crucis passi omnes sunt iustificati [illegible] ad sufficientiam [illegible] per obedientiam unius [illegible]

tera i oris hominis iustificacionis vite /
tamquam de lecto. Quod quidem iustificacionis genus ardenter
clamat exposuit, nam subdit Sicut per unius
hominis inobedienciam peccatores constituti sunt multi /
ita per unius obedienciam iusti constituuntur
multi. Tercio quia nobis ostendenda erat obe-
diencia fugienda rebellio / in exemplo illa tociens prolata,
et ista omnis peccati damnacio, propterea quia nobis
ea dominus tam diligeret in suo ingressu in
mundum progressu et egressu, doctrina
De 3 et opere explanavit / Tercius est
3o dominus ut scandali occasionem tolleret.
Et notandum quod fugiendum est propterea scandalum de-
monstraret. Cum enim dominus similitudinem car-
nis peccati assumpserat / hoc est carnem non
peccatoribus defectibus, sola miseracionis
voluntate, quam in nobis originale vel
peccatum consecutum, ut vult apostolus Romanos viii
capitulo, iuxta illud Propterea mortuum est, id est neces-
sitatem moriendi habens et paciendi, ut ex-
ponit magister de 14 li. 3. Si propterea remedium
eius forte preferebat similitudinem, [illegible]
incircumcisus fuisset a populo, propter hoc su[illegible]
per in parte / repudiatus michi [illegible]
a iudeis fuisset, tamquam alienigena non de
semine abrahe genitus, cui data fuit
in signum federis et discrecionis circum-
cisio, genesis xvii, atque per hoc magis
accepta fuisset eius doctrina, et post
non accepta. Ut ergo omnium horum peccatorum
in populo esset occasionem e medio tolleret,
circumcidi in pena et dolore voluit, qui
postea per omnium peccatis suo sanguine mori
voluit. Unde est magnopere nobis informat.
Quia denique causam scandalum propter in dictis,
vel factis aliorum, cum ipse dominus ea que habe-
bat dimisit in pena / ut vitaret
scandala proximorum. Et ita est postquam ea
predicavit verbo et facto clare demonstra-
bat. Nam in math. 17 ait petro, quod
ad tributum solvendum non tenebatur
nichilominus addidit, ut non scandalizemus
eos, vade ad mare etc. Sic fidelis eius
discipulus paulus Ro. 14 in eundem nitens
sensum dicit, vel in mundo etc. Si autem ad gratiam
acceptabilem possimus, nichilominus
propter auferre scandalum ab fratre [illegible]

mo / ab his quibus ille qui scandalizant.
Docuit abstinendum esse. Unde ait. Si
propter cibum frater tuus contristatur, iam non secun-
dum caritatem ambulas. Noli cibo tuo illum
perdere pro quo christus mortuus est. Et 1 cor 8.
Si esca mea scandalizat fratrem meum,
non manducabo carnem in eternum, ne fratrem
meum scandalizem. Et si ita a licitis
abstinendum est propter scandalum fratris, Con-
sideratur quomodo illi peccant qui illicitis vitiis
carnalibus / et obprobriosis illicitis
moribus, vestitu, ornatu etc. maxime
in ecclesiis proximos alliciunt ad peccandum.
Audiant dominum math. 18 dicentem Qui
scandalizaverit unum de pusillis istis qui
in me credunt, expedit ei ut suspendatur
mola asinaria in collo eius et demer-
gatur in profundum maris. Hoc tonitruum
expauiscat in plurimis qui gaudent in eo
quod multos scandalizat etc. Tercio habetur
quod circumcidi [illegible] dominus, ut firmius sit
paulus in [illegible] quod tunc fiebat septem diebus
consummato in tempore octavo, eius et in-
cipio consummacio est, et consummacio sine
fine perdurat, in eadem circumcidamur
ab omni corrupcione et defectu, assumamur
deo cum domino in gloria / qui vivit et
regnat etc.

117 De circumcisione actuali.

Positum est hic in ruina et resurrectionem
multorum in israhel Luce 2o. Agens
idem habens in eadem materia, eodem modo dispo-
sita, eundem producit effectum. Secundum philosophum
1 de generatione. Tamen si non valet in se-
cundo dispositione qualitative contingit effectus contra-
rios ab eodem agente occasionari. Sic
enim calor lutum indurat, et ceram liquefacit.
Sic lux solis quam semper oculi, ut dicitur
ait est amabilis, egris reddit odiosa.
Odor quoque florum vinearum, qui dila-
tabiliter fraglat hominibus, interficit
in animalibus venenosis. Medicinalis
denique triaca venenatis mortis est
mundis vero optabile prestat vitam.
Non difformius invenitur in naturalibus
sive spiritualibus. Quod enim quod propter mala
voluntatis precise dispositiones omnia ei bona
cooperantur in malum. Et sicut multis ab

om̄ia cooperantur in bonum ut dicit apostolus Ro. viii
ignis — Sic calor diuini amoris suas emittens
scintillas efficit sibi amatores, ligna fortis
mortis ad modum cere de floribus collecte
puras. Sic sponsa in canticis testatur. Anima
mea liquefacta est ut dilectus locutus est
Cant. 5. Quinimmo dicit et 2 lucas corda no-
stra ardens erat. In quo patet quod granum est
ad videndum Cap. 2o. Sic fume diuina que luce
est illuminans, ad iusticiam erudit dociles
de quo primo fuit qui dixit lucerna pedibus
meis verbum tuum et lux semitis meis. Sed
excecat maliuolos Ys. 6 dicitur Excecat
cor populi huius et aures eius aggraua ne for-
te auribus audiat Ysa. 6. Ita odor bo-
ne opinionis fuit quibusdam dulcis, quibus-
dam velud intollerabilis. sicut dicit apostolus 2 Cor. 2
bonus odor Christi sumus deo. In hys qui sal-
ui fiunt et in hys qui pereunt. Alijs quidem
odor mortis in mortem, alijs autem odor vi-
te in vitam. Sic paramentorum medicina
quibusdam proficit ad vitam alijs ad iudicium
sicut de eukaristia apostolus 1 Cor. xi ma-
nifestat. Christus ergo cum sit ignis diuinus
inflammans, lux celi illuminans, odor vi-
te suauissimus, medicina salutis et iu-
dicij bonis, oppositis hiis effectibus ma-
liuolis occasionaliter positus est in ruinam
et resurrectionem multorum in israel de quo
pergo. Aue maria. ¶ Post recitationem
super leccione breui postilla. Secundo deffensio
tractabitur thematis Euangelij. Erat pater eius
et mater ad 2 dux ... pro vobis ... ihesu
secundum originem. Unde ut tunc sunt in bono
ponitur in benignitate, et quod positus est
in ruinam, et qui positus est in resurrectionem.
In ruinam videlicet virorum et resurrectionem
gratie et virtutum. Sed quod dicitur aut cur
in omnes. Nec oportet primum cadere et post re-
sidere postea dum resurgere et contra fuit
in salvator cadere ut resurgat, et multo-
tiens in ruina vilior fuit quam et tempus quo
videbar stare stabam cum proprio, et quod pro
stabam per me vilitas fuit ut caderem.
Bona fuit hec ruina ad quam prius
vere cadere stas, hoc ... resurrectione in rui-
na processit. Vere autem destruens quod malum
fuit in me ut mortificato et destructo
resurgat in me et viuificetur in me quod bonum
est. Ethnicus erat cadat in te ethnicus
Grecia diligebas primum in te scortator
erat. Prior eras cadat in te prior
ut possis deinde surgere. Sic paulus

scandalizauit ut paulus statuit Act. 9. Et
ad hunc sensum sunt mortificatorum viuorum
hortatur apostolus dicens. Mortificate membra
vestra que sunt super terram fornicationem, inmun-
diciam libidinem ydolatriam vindicta ... Col. 3
ad Col. 3. Et item dicitur igitur morti consepulti su-
mus et commortui et cetera. Et hec
ruina sequitur. Ethice in peccatore malis
ut cadat ut destruat maliciam corporis
cum non sit malum, sed resurgat bonum. Sic
est dicitur per xii. Verte impios et non erunt sed
impij ut exponit Gregorius omni 32. Ita enim Sophonia
in pro 8 ... multa mala talia orabat in-
probat peccatoribus contra, quod ad ruinam
ponunt, ad quem finem ea optauit consilium do-
minus expressit cum dixit. Erubescat et conturbetur
in seculum seculi et confundatur et pereat. Ecce
ruina. Sed magis perat in tantum dicit absit hoc
optando priori. Dicit enim dominus per Ezechielem 18
Nolo mortem peccatoris sed magis ut conuertatur
et viuat sed iustus. Pereat ergo prior
quia ad eum prior sed ideo ut cognoscant quia
nomen tibi dominus tu solus altissimus in omni terra.
Et hoc clarius tunc ut premisit Imple
facies eorum ignominia et querent nomen tuum
domine. Et dicit; huius finis ruine Pereat
ergo prior qui dixit nos ut sic non est deus ... re-
surgat iustificatus et cognoscat quia non
est deus. Et in ps. 108 Deus laudem ubi
multa mala futura peccatoribus contra
et pauperes propheticus spiritus prenunciauit vel
ut verius optauit ut cadat peccator
quo finis hoc egit in eiusdem conclusione palam
ostendit. Et fiat quod manus tua hec et tu
domine fecisti ea, sed hoc peccatorum quos a domino
sibi infligi dederunt conuertens resurgentes
per ruinam qui in bonis domini impugnat, in-
crassati et dilatati recalcitrauerunt,
¶ Et ob eandem causam et nullam aliam hys duo pro
ut in letanijs in missa legitur ut peccato-
res obedienciam cum conuertat, et non sint peccatores.
Cadat rebellis, resurgat obediens,
cadat inimicus, fiat frater et amicus. Et qui
... ut appetitum vestrum legitur quam
peccauerat, et qui se ... dominum prouocauit. Precemur
ergo ut et nobis sit deus in ruinam viciorum
et omnium ordinum sue maiestatis displicencium
et in resurrectionem totius virtutis ac spiritualium
religiosorum. ¶ Alia est horum cause ...

peccatorum priorum facies ... per vincla ... in ... sua ... crescebat circa finem ... ix.

hec magis proprie quam sonabat in auctoritate
quia ad ruinam ut sit ipsis positus est in rui-
nam, id est in dampnacionem impiorum, et in erectionem
id est beatificacionem piorum. Sed aliqui dicunt quod coniunctio et
dampnacio impiorum fuit ex eo quod spreverunt salutem
in Christo oblatam. Unde ipse ait: Si non
venissem et locutus eis fuissem, peccatum non
haberent. Nunc autem excusacionem non habent
de peccato suo, quia viderunt et oderunt me
et patrem meum. Joh. 15. ¶ Vel sic: positus
est hic in ruinam, id est occasionem ruine mul-
torum qui sua malicia scandalizati sunt in
doctrina et vita Christi sic et operibus, et
non data occasione a Christo ipso, sed malicia
sua recepta, ex eo quod contrarius fuit operibus eorum.
Cui congruit illud quod dominus ait: In iudicium
ego in hunc mundum veni ut qui non vident
videant, et qui vident ceci fiant. Joh. 9. Qui
non videt per suam superbiam huius mundi vi-
deat sapienciam dei, qui vero videt inflati
quia vana sunt et transitoria fiant ceci in cog-
nicione divinorum. Sic alibi exultabat in spiritu
ad patrem loquens, Matth. 11: Confiteor
tibi pater domine celi et terre quia abscondisti
hec a sapientibus et prudentibus et reve-
lasti ea parvulis. Ita pater quoniam sic fuit
placitum ante te. Ambabus hiis ultimis
exposicionibus que non multum a se dis-
tant concordat quod sequitur: Et in signum cui contradi-
cetur, vero quia huius signo contradicitur, ideo po-
situs est in ruinam contradicentibus. ¶ Et for-
te dolendum magis esset si ruina hec
sisteret apud infideles, gentiles, iudeos,
et hereticos, qui dominum palam contradicunt verbis eius
negando. Qui enim non credit iam iudicatus est
quia non credit in nomine unigeniti filii dei.
Joh. 3. ¶ Sed non sic, cum dolendum ammodum et gemen-
dum audiendo quod sequitur: in Israel. Positus est in
ruinam et resurrectionem multorum in Israel, id est videntibus
deum, habent [illegible] quam in enigmate per fidem.
Et cum iam declarata fuerit [illegible] sic cogni-
ti sunt, beatificati sunt, confirmati sunt, ruinam ulterius
timent. Israel ergo sunt christiani adhuc in via pere-
grinantes dominum per fidem contentes. Valde
ergo nobis dolendum quod dominus qui vult omnes homines
salvos fieri [illegible] et [illegible] Ubi [illegible] voluit
[illegible] faciendo quod in se fuit [illegible]
plurimos [illegible] salutem deletum, ape-
ruit [illegible], instituit medicinam ad
infirmorum curacionem, ut aliquis obstabat

ad eorum quorumque reparacionem, parvi ha-
bendo omnia [illegible] hic quidem in ruinam vene-
runt quod iam de [illegible] elegit, in [illegible]
suo et morte baptizantur sic ait apostolus
Quicumque baptizati sumus in morte ipsius baptizati sumus
Rom. 6. Quod iam [illegible] suo [illegible]
[illegible] triumphale signum [illegible] et sue
familie [illegible]. Ve vero eis quibus omnia
hec frustra [illegible]. Frustra quidem ad
salutem sed non frustra ad penam, quia positus est
in ruinam. Licet [illegible] causa
filios [illegible] contrarium et exaltarem [illegible]
[illegible] spreverunt me, filios genuit in
[illegible] [illegible] non
[illegible] pater, sed pater angelorum qui de sursum
celo descendit [illegible] celos creavit
et exaltavit dans eis potestatem filios dei
fieri, vel super omnes nacionis sibi eos ap-
propriando. Non enim est alia nacio tam
grandis ait Moyses que habeat deos
appropinquantes sibi sicut adest nobis
deus noster. Deut. 4. Ve qui super hec omnia
spreverunt eum. ¶ Et quia in primis dap-
natus eorum error qui putant ad salutem
sufficere fidem [illegible] baptismo
[illegible] viventes [illegible] Cui
credideris et baptizatus fuerit salvus erit. Non
attendentes quod sequitur: Sed qui non
crediderit [illegible] sequitur [illegible]
[illegible] in aliis multis locis dampnat
[illegible] dampnat et [illegible]
[illegible] ait Job 40. Absor-
bebit fluvium et non mirabitur et habet fi-
duciam quod influat iordanis in os eius. Quod
exponens Gregorius 26 ait: Antiquus hostis
[illegible] fluvium absorbuit quia a
mundi origine usque ad [illegible] adven-
tum [illegible] eorum mundum [illegible]
[illegible] sue malicie [illegible] traxit
ut [illegible] magnos non [illegible] infide-
les rapit. Sed [illegible] valde quod addit
et habet fiduciam quod influat iordanis in
os eius quia per [illegible] infideles quos ab origine
mundi rapuit ad se suscipere posse etiam
fideles presumit. Non enim [illegible] persuasionis
eos cottidie devorat in quibus a confessione
fidei vita discordat. ¶ Sed admiracione
[illegible] videtur quibus vere in ruina
vere in ruina sunt dubio [illegible]
non vero quod infideles [illegible] sed fideli [illegible]
[illegible] se nosse deum factis autem negant

Ad tercium dico. Et quamvis in subditis qui tenentur
honorare contingat quandoque dominos vel superiores eorum
fieri qui in eorum statu vel conditione ad ruinam
aliorum adducunt. Et quod in prelatorum dominorum
vel aliorum statu sit oppugnandum et oppressorum
vel ut modestius loquar corrigendum et
correctionem sustinendum [illegible]
primo et postea consuadens [illegible], quod quo
condicione potest dominus, quod si agatur ut
non [illegible] dominus, ne et ipsi veniant non
[illegible] vite sit immunda [illegible]
Et ideo quod facere potest eo facilius quod
bellum quod agitur iustius dinoscitur. Iustis-
simum autem bellum est si sit ita ut agi
debeat. Et tamen magis dolendum sit
tali bello quod tamen modo agi possit
quod [illegible] bellum [illegible] dominus non
sibi acquirit medium sit vinculum. Iustis-
simum autem bellum est quod auctoritate et man-
dato omnium principum sive potestatum
et [illegible] est iusta quod per conductio-
nem rebellium fieri solet applicare ac propterea
ad debitam obedientiam eorumque correctionem
ac defensionem legum [illegible]
[illegible] quod principis huiusmodi obedien-
tia et unitatis contra defensionem quod obedi-
endum iuste a rebellibus oppressorum [illegible]
Si sit et ideo contra est et ad debito
moderamine [illegible] [illegible] vel
ad iustum conducitur bellum secundum docto-
res ut in summa de bello. A. Intencio
quo infertur et moderatur invasionem super
signum [illegible] ne si [illegible]
torum [illegible] Christus hunc modum
debellationis iteravit maxime [illegible]
[illegible] cum vitiis que [illegible]
homines [illegible] vicia [illegible]
[illegible] homines vero salvando et [illegible]
[illegible] [illegible] si zelo quo viciosos
contra vitiis adhibebat. Sic eos apte
phariseos et ypocritas verbis corripuit
ve vobis [illegible]. Sic etiam [illegible]
tes et vendentes de templo violenter eiecit
A vitiis tamen vel voluntatibus [illegible]
[illegible] magnus [illegible] ac
misericordissime suscepit, eorum offensam
dimisit [illegible] et sublimavit probat hoc
[illegible] probat matheus probat petrus qui

negavit probat paulus qui persecucione seuis-
sima christianos movit probat dein matheus
publicanus qui lucro illicito deservivit. Ex eadem
[illegible] probat [illegible] Maria mag-
dalena [illegible] primo videre meruit, petrus
primatum super ecclesiam accepit, paulus gencium
doctor principaliter extitit, matheus apostolus
[illegible] primus scripsit. Ex racione ergo
moderamine. Sit quod racio vera zelans
[illegible] esse [illegible] cum [illegible] non obesse
necesse est racione [illegible] caritate dei et proximi
[illegible] sicut [illegible] [illegible] caritas ac non
emulatur, non querit que sua sunt, non cogitat
malum [illegible] sed [illegible] obesse [illegible]
si [illegible] Sic Augustinus [illegible] [illegible]
In bello [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et si [illegible] [illegible] [illegible]
tes [illegible] Ergo [illegible]
[illegible] bellando non [illegible] [illegible] non potest
si bellum [illegible] [illegible]
[illegible] bellum [illegible]
Non [illegible] ut non ledatur [illegible] ut non sit
[illegible]. Nam [illegible]
ut [illegible] corrigatur ut ad iusticiam quam
deseruit [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
dum, non obesse. Ita vero [illegible] gladius
spiritualis medicinalis est [illegible] quo
[illegible] [illegible] [illegible]
corrigitur ad pacem rei publice consultur
si incorrigibiles [illegible] extinguitur.
Et [illegible] Augustinus et [illegible] loquuntur.
Unde [illegible] de bello. [illegible]
aut [illegible] [illegible] vellet [illegible]
[illegible] [illegible] ad viam iusticie [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] Ex racione iusti bellantibus
necessaria. Moderamine [illegible]
[illegible] ut non ledatur [illegible] dolose
[illegible] plus iusto [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de
bello. Et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sua
[illegible] habuerit [illegible] penas
suas teneat [illegible] ultra [illegible]
[illegible] culpa se extendit. 1 q. 4 c. i. [illegible]
victus [illegible] hoste [illegible] ad iusticiam [illegible] a
[illegible] misericordia [illegible]
[illegible] ad Bonifacium Augustinus ait
Sit bellanti et [illegible] violencia

reddit^r Ita victo et rapto misericordia non debet. maxime in quo pars turbata non habet. Concor tulis. i. De offe r. ii. Quod ergo hec unitas constituit omnium sed eciam solatia pacientis fomentum et auxilium quod nimirum admisit. et iudicans obedientibus supra mit et inasoribus fauorem et amplius protuli iuste et sic inasistat laudabiliter reperisse. Unde vos. Quando dispositus vicii tempore mentem et animam et super exaltat inde. non dico ut ociosi a sequatur re- rex sermo in cuius modica appar- at ad vos fratres caritas pateat sine misericordia ad corpus grosse corpus. Theologi quando dico non credite. Con- siderate ergo pauperes facti domini appa- quererit considerare et fuit domus sic ut non dicentes si pauper sit pauperum clamat. Ille expendit non pro dissita- si ad inuencionem supponit videbit ipse. Et vos producatis iste et vos gra- dum exigite quod ad mensuram inde fuerit dimittetur vobis.

118 Dominica infra octavas epiphanie

Fili quid fecisti nobis sic. Luce 2°. Totum hominis bonum partita est boni sedem. Quod est, sola deus bonus sit et boni- tas essencialis et ex se ipso sic scriptum est. Nemo bonus nisi solus deus. Luce 18. Omnia autem in ipso bona sunt quia participant boni- tati bon. Quod omnia suo bono naturaliter assimilari appetunt et quod illius agunt quodcumque agunt ut dicit philosophus 1 de anima. Unde ergo bonum sit quod omnia appetunt. Ethice 1°. quod in deo appetitur in solo deo. Sciunt deum esse quod omnia appetunt ipsi qui appetunt, sed ignorant. Et ideo pulcre probat boetius 3 de consolacione. Itaque omnis quo omnis mortalium cura laborantium appetit ergo sufficientiam, reuerentiam, po- tenciam, celebritatem famam et leticiam, quod ipso loco deo est quod deum esse ostendit demonstrat. Et hic cum magis bonum sunt assignantur hoc, quod appetitus eius verus pariat. Non autem pariat nisi quid deum participat. Nam participacio quod partita eius est in me- sura assumpta pertinet totum hominis bonum partita est sedem boni. Quod ad bonum esse et ipsum dominum nemo dubitat ecce da- mus. Est ad deus partis via quem scilicet corporaliter sicut maria et ioseph, quem sed in domus gracie per inuenire sicut multis pueris aliis in domus fortuna temporalibus sicut mollibus et mundanis. Sequitur ergo corporali partita, istos inuenire sentiunt hos et operatorum palam dolent. Et sic multis sedem bonorum partita sua- uis et detrahit ita tristis et absen- cia atque dolorosa. Unde in dignissima tanto saluatore ait Pater tuus et ego dolentes quaerebamus te. Quod est quod deus per dolorem pro absencia sponsi passa et admirauit filias cherubin ut si inue- nerit dilectum inducant quod amore langueat. Cant. v. Ezechie et hominis inue- niam in operatorum bonorum perdicione a si- dus elongari cum dolore lamentatur. In iob post bona, iob in omnibus temporalibus bonis pie et corporis castitate spoliatus esset ait. Audiam quando anime mea et vestitu- dum mea dissoluit. Sequitur de vi hoc non solum maria et ioseph sed et omnis

in tribulacione dolerent, pro qua dudum bo-
nis quam ceperunt dominum a se depulisse pu-
tant. Unde neque in tribulacionibus dominum
puta sentire nequeunt quod se tribulari do-
lerent sed magis econtrario gauderent
quomodo apostoli qui ibant gaudentes a facie
consilii quia digni habiti sunt pro nomine
Ihesu contumeliam pati Act. v. Dominum inspecta-
bimus una voce et ad ipsum clama-
mus dicit Fili quid fecisti nobis sic de
quibus pro gracia Ave maria
Hic tractabitur circa huius textum secundo
pro via proposita in tabula morum quia vos
pollicitus sum proferre Luce ii Cum fa-
ctus esset puer annorum xii Dimittens plura
le historia secundum tropologiam instruct-
i parentes contra filios bonorum morum sol-
licitudine, contra filios parentibus obviam
contra dementes qui deo reddi et ob
sequendi tenentur credulitate Nota
si parentes unum [illegible] secundum [illegible]
de vita miserie disserere potest pro
tractabo prout sequitur non in tempore hec
nunc invitat ad dominum nostrum virum parentes
huius in medio nostram vociferant dicentes
Fili quid fecisti nobis sic quid Fili
parentis nostre qui nobis es nostrum nobis
datus nobis manifestatus sit o fili
nunc in nobis conceptus per fidem dictus per caritatem
operacione Secundum apostolum ait Cum fuit
voluntas patris mei qui in celis est ipse
meus frater soror et mater est mathei xii
Cur ergo o fili a nobis discessisti Cur
nos dereliquisti Cur nunc dedisti nos
in direpcionem in obprobrium et derisum
inimicis nostris domus nostra facta est fi-
lii nostri parentes et mariti in gladio
ceciderunt Et exilio relegati sunt de-
populata civitas destructa sunt om-
nia in predam omnes prostrati et de
cor omnis gloria eius ceteri diripiunt
ablata est libertas pax profligata
securitas adempta ita ut vix dici
possit de tenore priori quomodo sedet sola
civitas plena populo Facta est quasi vi-
dua domina gencium princeps provinciarum
facta est sub tributo Tren. i quod sequitur
Ideo fili sustines nostram salutem nostram de-
sperio nostra quid fecisti nobis sic.

Sed audiat qui ita lamentatur verbum filii
domini dicit enim Nesciebatis quia in hiis que patris
mei sunt oportet me esse Que autem patris sit alibi
exposuit dicens Hec est enim voluntas patris mei ut
omne quod dedit michi non perdam ex eo Joh. vi
Et apostolus i Thessalon. iiii Hec est voluntas
dei sanctificacio vestra Vos autem sanctitatem perdidistis
ac carnalitatem quesivistis Ab unitate
ad partem declinastis Ab obedientia ad publicam
rebellionem. In eo quod patris mei voluntatem
vos per superbiam perdidistis et per devocionem verbum meum contemptum
habere voluistis Domum meam domum pacis specialem
diminuistis libertate et abusi estis Et sic
Augustinus in epistola i de ci. dei c. 30 de romanis
scribit virtutem luxuria impetu hostium secura
et perditissimis moribus remota omni mo-
lestiarum asperitate defluxit Neque enim attendit
impetus hostium pacem et omnium generum copiarum
habundanciam ut hiis bonis honeste utamini
hoc est sobrie iuste et pie sed ut infinita
varietate voluptatum insanis effusionibus
exquiratis scilicet ... ac mala oriantur
in moribus que sevientibus peiora sunt hostibus
Non autem in ... Nam in hiis que patris
mei sunt oportet me esse Pater diligit pa-
ter filios et sic bonos et obedientes
fovet ita ab eo declinantes specialiter fla-
gellat ut sic omnes qui in eo sunt salvet sic
singulos secundum modos sibi convenientes ad se
trahat In hiis que saluti obviant non
inviat Nolo enim mortem peccatoris et perdi-
cionibus hominum non letor Ego sum dominus
qui salvum facio populum a peccatis eorum
Veni enim ego filius hominis factus ut quererem
et salvum facerem quod perierat Veni non
vocare iustos sed peccatores ad penitentiam ut
ipse testatur Math. 18 Quia ergo expost 12.8
meo quod bonum est loquebatur nulla sequitur penitentia
sed peccato suo quod in hoc gloriabamini in vestra re-
bellione in ... fratribus vestris et divitibus
Sciendum fratres Et quamvis ad me fueritis
Nullus cognovit in celo ipsius sicut dicitur et
vindicte et ironia custodierunt tempus adventus
sui vos autem populus meus iudicium meum non
cognovistis Et enim quod fecisti ora quod lociturus
sum ad vos mane consurgens et loquens per
servos meos predicatores et non audistis et
vocavi vos et non respondistis Necesse est fuit
ut iudicium meum flagellum parentis exprimi
Si forte vocacio daret intellectum et vexacio
in pavore in multis hiis desperandum sit. Z.

et compulsi malis eiulantium ad me qui abiecti
estis a me in vias pessimas derelinquite
sicut dixi salvare vos. Nunc ergo in hijs
que patimini sicut iniectam [illegible] ut
fer. Lugentem et agite penitentiam et accedite
in me et in preceptis meis bonum est enim vobis [illegible]
[illegible] Rogo quoque ad [illegible]
versiones acta sunt ad magnam eorum [illegible]
Nullam quod excusationem [illegible] iuste passi [illegible]
clamandi ad me filii quod fecisti nobis sic
Nunc ergo karissimi patres hec [illegible] considerasse [illegible]
fuit [illegible] Cum enim sapientia que
a fine usque in finem attingit fortiter et omnia disponit
suaviter in hijs omnibus divinam [illegible] providentiam
[illegible] quod non in aliud tempus [illegible] ordinata [illegible]
Et licet sint varie racionis [illegible] quare deus
permittit homines tribulari sicut [illegible] in moralibus 12
[illegible] ex dictis beati [illegible] colliguntur [illegible]
[illegible] ad duas generales [illegible] Nam [illegible]
tribulacio ordinatur ad bonum hominis tribulati vel ad
malum. Ad bonum eorum qui [illegible] adversitatibus
corriguntur [illegible] Ad malum vero eorum qui
videntur incorrigibiles magis induruntur [illegible]
[illegible] misericordie [illegible]
[illegible]
[illegible] passim [illegible]
passim. Nunc ergo [illegible] vos [illegible] duobus
eligite sive correctionem [illegible] aliud [illegible]
[illegible] tribulacionem [illegible]
dampnacionem. In vera [illegible] passis
[illegible] dampnis magnum [illegible]
tollerabile [illegible] dampnum. Et [illegible]
dampna plurima passi estis [illegible] pos-
sessionibus [illegible] Gravissimi
estis [illegible]
[illegible] ablacione [illegible]
[illegible] Ita [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Laborastis plurimum
in [illegible] laborum fructus
[illegible] in [illegible] temporalibus
[illegible] Nec [illegible] laborem
[illegible] non [illegible]
[illegible] grande [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] labor [illegible]
[illegible] philosophus [illegible]
Sapiens et [illegible] felix [illegible]
[illegible] et labores [illegible] fructus
Secundo [illegible] plus [illegible] gaudio
gaudebitis [illegible] pater [illegible] permittit
vobis [illegible] plenariam [illegible]
[illegible] vos [illegible] passi
estis. Et [illegible] vos [illegible] ego [illegible]
deus [illegible]

et dampnis leges mandabo [illegible]
si ipsi voluerit. In [illegible]
[illegible] ad [illegible] domini [illegible] verba
per ysaiam prophetam loquitur. Erit igitur in [illegible]
[illegible] verbis [illegible] est et in [illegible] verbis
dimissis [illegible] verbis [illegible] non erat vir-
tus [illegible] non erat qui audiret. Nunquid abbre-
viata et parvula facta est manus mea ut
non possim redimere aut non est in me virtus ad li-
berandum. Et [illegible] Consolabitur ergo dominus syon
et consolabitur omnes ruinas eius et ponet deser-
tum eius quasi delicias et solitudinem eius quasi ortum
domini gaudium et leticia invenietur in ea graciarum
actio et vox laudis. Ysaie. li. Et
[illegible] sicut dixit [illegible] syon dereliquit me dominus
et dominus oblitus est mei. Et [illegible] Numquid
potest oblivisci mulier infantem suum ut non mi-
sereatur filio uteri sui et si illa oblita fuerit
ego non obliviscar tui. Ecce in manibus
meis descripsi te [illegible] Accedat
et promissio [illegible] Ad [illegible]
[illegible] quod oculus non vidit
[illegible] gaudijs [illegible] fructus
[illegible]
[illegible]
[illegible] fructus [illegible]
[illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible] Job [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ecce [illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible] Tobias
[illegible] rege Senacherib [illegible]
[illegible] spoliatus [illegible]
[illegible] civitate
[illegible]
[illegible]
[illegible] accepit
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Caleb
[illegible]
[illegible]
[illegible] Perdidistis [illegible]
[illegible] offensam [illegible]
[illegible] transgressione [illegible]
[illegible] rebellione [illegible]
[illegible] laborate. De offensa
toto corde doleatis, legem dei diligenter
custodientes, ipso domino [illegible] vicarijs
humiliter obedientes, [illegible] restat [illegible]

Quare deus permittit homines tribulari

·d·

Nota

Quare deus patitur nos ... dampna superiorum venire

per Ezechielem c. 30 dicens. Plaga inimici percussi te castigatione crudeli propter multitudinem in-
iquitatis tue et dura peccata tua feci hec tibi. Istis for-
te aliquis superbi dicere possit. Ecce deus hic ecclesie
parcere sustinuit tamen peccata, propter mitis
digna ut habes video hic nec auctoris
et honoris pravos infideles, raptores, for-
natores, dum prelatos in ecclesia et ex officio
in quo ut fratres tradit misericordia dei videtur vestra
appetit, sic totum impendi ... fidelis ac
infidelis fieri, non quod deus sic homines male
nos punivit. Sed quid erat quod sic fe-
cerunt. Ad quod hic tertio dico et dubi-
tatur quare quandoque patiuntur adversa deo dis-
ponente et principaliter agente hec patiuntur
sicut propheta Amos testatur. Si erit malum
in civitate quod deus non fecerit. Amos 3.
Et ysa. 45. Ego deus faciens pacem et
creans malum, malum utique non culpe sed pene.
Et beatus Augustinus 3. de trinitate ait. Nichil fit
quod non de interiori atque intelligibili aula summi
imperatoris egrediatur secundum ineffabilem eius iustitiam.
Et ... de operacione peccati ... vocatur
... sive demonum sive hominum deus
... damnat ...
... voluntatem speculator
... Novit hic beatus Job qui
a dyabolo omnibus spoliatus ait. Dominus dedit
dominus abstulit. Non ait dominus dedit, dyabolus
abstulit sciens quod et si dyabolus a se ipso vo-
luntatem iniquam, sed non nisi a deo habet potestatem
ut dicit glosa 2 moralium. Ut ibi. Sed ...
... deus pueros proinde ... ad se vo-
cat per pravos ... et
... fideles per infideles. Sic ... abraham
per ... Exodi ... Sic filios
Israel per Salmanazar regem assiriorum
4 Reg. 16. Filios quoque Iuda per regem nabu-
chodonosor regem Babilonis flagellavit
4 Reg. ultimo. Deinde machabeorum tempore ...
affligere ... per Anti-
ochum regem ... et martyria. Ca-
... et sic ... comparatione quod ...
in pravis aliorum peccata quam ... levia
iudicentur, in ... nobis sit, quod peccata
apud deum ... quod deus ...
... peccata ... demum ...
... ut ... ait ...
in futuro ... Nota ... pena
... vir ... in secundis
... in ira et furore. Ideo

quod quamvis nos contingunt pericula per ...
... et ferenda a
nobis tamen de manu domini, quod persequentes
iuste inflicta. Cum vero sit quod apud dominum
... vite
... qui ... et pavet
quod mortificat et vivificat, deducit ad
inferos et reducit. De quo et beatus Job capitulo
... ait beatus vir qui corripitur a domino. In-
crepationem ergo domini ne reprobes, quia ipse vul-
nerat et medetur, percutit et manus eius
salvabunt. Nota ... apud
alios quando gratiam dei gratiam dei habundantem
... fideles ...
et ... oblita
tota in tribulatione ... matrem filiorum
et ... dominicum ...
... plateis non
... morte
... et ...
... placere ...
placere ... loquentes ...
... vili-
pendunt. Agunt hoc forte eo fine ut
... gratiam ... possit.
Sed stultissime. Nolunt ...
... et fame ...
...
... in tanto fame ...
... Dei
... in manu dei ... voluit
... Deinde ... ad
gratiam ut videamus ...
... sed ... et ...
potestes ... placere ... dei offensa
Si placere ... potest
... placere et ...
... nobis ...
... ad gratiam
...
... placere
... placere ...
... Et ... apud
... dedicant
... Daniel propheta
...
... abnabuchodonosor
...
Et Joseph apud pharaonem. Et ...
... regina ... assuerum
... ad mortem ...

Et deus punit pios et fideles sepius per impios et malos

Qui studet placere deo non ... quod qui vult placere mundo

113

ria disponeret ad leniendum fedissimum cor-
cium non ipsa in corporis sui compositione et or-
nata sed in vermis sacco et cum dominum depre-
cabatur quod et virgo sibi reddidit graciosa[m]
Sic mollis in verbis et dantis congrue prece
Ita nomen testatur precibus beatissimus pronus
ut sanctus martinus quem a pauperibus non
audiebatur dum eum sua commisit quod sic modo
pauperes etiam cum eorum flagellacione adeo
sedendum peccata reddidit pauperioris histo-
rie notate. Cum dicit ex vobis quod cum dictavi
quis ex vobis lucas. In festo eius magis et
emeritis et vere dilectis per mundum sed duo credidit
a deo non corrupti et continuando peccata
comparare voluit quam peccando perdiderunt
Non sic delectissimi sed apud deum plana
cum sit omnium comparacio quantum perditorum
Sed si fuerit aliquis sequentibus doctrinas
adversus avariciam cum dicit spiritualia deo
per hoc ipsa tribulacio cum eius lecte non moveri
sperancie credo ut aliis premisit vos sine
nichil mali inducit. Primo plus ibi bonum affert
sed dicitur at planum longo ad similitudinem et
sic semper quam auferre nolentibus nec potest
tyrannorum. Ita ut eciam nichil opus est ad
dolorem et gemitum dicere filii quod fuerit nobis
sic mala et tristia tenendo sed magis ad gau-
dio et admiracione clamat O fili quid fe-
cisti nobis sic magis alii possidentia bona quippe
ut intelligimus ut quemvis sed pietatem tuam
admirabilem ad tenendum hic nobis prime
dignetur ipse per eum cum christo virginis filius
ad cuius patre et spiritu sancto vivit et regnat in secula seculorum
Amen

113 Omnis homo primum bonum vinum ponit et
cum inebriati fuerint tunc id quod deterius
est Johannis 2. Duo sunt opposita et admini-
culum valde contraria, scilicet christus et mundus. Et ideo
etiam oppositos habent effectus, primus testante
propheta Johannis 17. Non sum de hoc mundo. Et eiusdem
15. Me odit mundus. Et ideo sic Jacobus 4
ait: Qui voluerit esse amicus huius mundi inimicus
dei constituitur. Amicicia enim huius mundi inimica
est deo, etc. 1 cum dicit. Nam mundus in domibus
suis flamma conviviorum et bonitatis promittere mer-
cedo promittit, sed fallit. Ut aliquando quod
promittit efficit, quibus misericordias exaltat
promittit ut sufficienciam, promittit potum,
promittit honorem, promittit voluptatem,

gaudia et leticiam, sed nichil horum ei prestat.
Vero gloria horum deserit, infirmitatem, obscuri-
tatem, tristiciam, affert tedium et dolorem. Illa
virtus a beato augustino vocata quae deo non tamen
in plena quidam ita dicit. Vincula huius mundi habent
asperitatem veram, iocunditatem falsam, certum
dolorem, incertam voluptatem, durum laborem,
timidam quietem, plenam miseriae rem, beatitudinis
inanem spem. Transit denique mundus et concu-
piscentia eius, ait Johannes i Joh. 2. Transit
non solum cum mundo sed etiam in mundo. Ideo
qui nichil comperitur in hoc mundo et adeptum
non vitam in pena et tedium vero quod continuatur
mortem non afferat. Hinc beatus augustinus super
psalmum 86, postquam omnia quae omnis conditio huius
mundi est cum tedio et alia multa bona ad
propositum ita ait: Si perseveraveris in eo quod
rerum es, moriens. Presens intra maledi-
cendo ipsa te interficit. Presens intra te
innascendo imitaris moriens. Sede sed ut nolis
surgere, morieris. Ambula sed ut nolis
quiescere, morieris. Vigila sed ut nolis
dormire, morieris. Dormi sed ut
nolis vigilare, morieris. Ideo salomon
proverbiorum 14 dicit: Risus dolore miscebitur et extre-
ma gaudii luctus occupat. Et iterum gau-
dium quod fuerit derigitur, iusticie reputacioni
erit. Contra primo: Cristus autem in domibus suis
longe maiora prestat quam promittit diligen-
tibus eum, teste ysaia 64 et apostolo i Cor. 2.
Oculus non vidit nec auris audivit nec in cor
hominis ascendit quae preparavit deus diligentibus
se. Ideo bona huius mundi non gustata
desiderium amant dum sic eorum experiencia fasti-
dium generant, econtra deo et dilectione ipsius
non dum cognita tedio parum sunt, sed quo magis
gustantur ac sapiunt eo amplius sine tedio desi-
derium excitatur. Hinc pulchre dicitur beato
gregorio omelia 36 in principio. Itaque primo laborem
et dolorem aut perferendos et post vinum
dulcedinis eterne pervenit sine fine. Hic certe
hoc mundi huius in festa promissione et desiderio
accepto primo bonum vinum ponit sed at inebriati
fuerint per experimentum gustu, tunc id quod
deterius est in miseria aut pena. Dicit quod gra-
ciose monendo: Revertimini ad me et ego recipio
humiliter deus de christo. Sed ut recip-
tis sed etc.

Omnis homo primo vinum bonum ponit etc. Vir
mundus huius quod in poculo aureo ut apocalipsis 17
significatur ponit primo bonum apparentem dul-
cem desiderio sed amaritudinem habet et venenum

in experiencia et questu quippe apparencia ple-
ne amplectitur sacietas vero penitus Ait Boe-
cius de consolatione prosa 2. Manifestum patet de ab-
lacione huius dolendum non esse sed magis gaudendum
Unde ut claudum id ondat et sic conualescit
cum limo huiusmodi multis [illegible] facultas
exigat, unde periculum domus huiusmodi mun-
di ablatis dolendum non est, magis autem gau-
dendum Et quia ablatio eorum dampnum nullum
affert quoad primum / et quia fructum multum re-
fert quoad secundum primum scilicet patet hinc quod
unde tercio via Et eorum temporalium extranei-
tate ex eorum vilitate Et ex eorum
periculositate Unde eorum alienitate vilium
et periculosorum ablatio neque dampnosa est neque
tristicie allativa Quantum ad primum ablatio
rei aliene dampnosa non est et per consequens non
debet tristiciam maxime si ad tempus solum
concessa. Res enim sunt ablata que concessa [illegible]
nichilominus [illegible] et in necessitate non
dolemus potest [illegible] vult [illegible]
ac est ablatio temporalium eorum Unde res tempora-
les tue non sunt / quia neque nobiscum attulimus
neque hinc efferemus, teste apostolo j. ad Thi. 6.
Nichil intulimus in hunc mundum haut dubium
quod nec auferre aliquid possumus Unde quod
pulchre loquitur Boecius 2 de consolatione prosa 2 sub nomine
fortune ita dicit Quid tu o homo rea me coti-
dianis agis querelis, quam tibi facimus iniuriam
quam tua tibi detraximus bona. Tamen nunc mihi indue
de opum dignitatumque mearum possessio-
ne [illegible] et si cuiusquam mortalium proprium quid horum
esse monstraveris, ergo iam tua fuisse que re-
petis sponte concedam. Cum te matris utero
natura produxit nudum rebus omnibus inopemque
suscepi meis opibus fovi, favore prona
indulgencius educavi, omnia que mei iuris
sunt affluencia et splendore circumdedi. Nunc
mihi retrahere manum libet habes gratiam velut
usus rebus alienis, non habes unde querere
tamquam prorsus tua perdideris Et propterea
audacter affirmo si tua forent que amissa
conqueris nullo modo perdidisses hec ille Et
prosa 4 eodem libro. Nunquam ait faciet tua
esse fortuna que a te natura fecit esse aliena
Unde hec intelligitur proprium est quod in eius potestate
est Sed inmine in eius potestate est contra eius
voluntatem eripi potest. Sicut ait beatus Ambrosius
Non sunt bona hominis que secum ferre non potest
[illegible] quod dat ut [illegible] valeat quam [illegible] prior
eius hostis invadent omnium prosperitas [illegible]

vo de omnes sunt fugitive, in rogare quod ita
nichil ex bonis suis secum ferret Ergo
igitur etc omnia bona mea mecum porto, per
tore enim [illegible] gestabat non habens nec orbis
videndas sed animo estimandas in [illegible] solio
mentis in tempore ubi manibus mortalium labe-
factari nequeunt et ut manentibus presto
sunt ita fugientibus non deserunt Circa
ad bonum equi nil confert si argenteis
frenis faleris gemmatis aliisque pulcre
ac preciosis appendiciis exornetur nec
aliquid honoris proprium equi dicitur nec ista atten-
dit volens emere equum sed magis quia eius
sunt fortitudo pedum eius et velocitas gressus
sub cautela portorum firmitas et cetera
quia faciendo itinere apta dicuntur conueniencia
in quo omnibus detractis ornamentis Sic
in bonis propriis hominis nichil nisi virtus
computari potest cetera [illegible] ab homine auferri
possunt eciam si nolit, virtutem vero si homo
auferre ab eo nullo modo nec ipse dyabolus potest
nisi ipse qui ea possidet sponte perdat Unde
et beatus Johannes Crisostomus omelia 39. Et quia sit
vel animi [illegible] exprimit dicens Re-
spicere de deo et vere in homine agitur Aliene
ergo nobis sunt [illegible] quas violencior
[illegible] eripit fur effodit erugo rodit
et iusto possessore tinea demolitur
Credere ac nobis sunt tamquam dispensatoribus
a domino et ad negociandum commisse creda-
turque de omnibus strictissima ratione Sic
ex multiplicibus parabolis evangelice
designat Cum sic non [illegible]
dolemus de ereptione dominorum sed gau-
deamus tamquam liberati a custodia depo-
siti a reddenda racione commissi negocii
Sed dices forte necessaria sunt ista temporalia
pro vite sustentacione Sed ad hoc dicitur
quod sic impedita nec sufficit Ita ni-
mirum non necessitas sustentat Unde Boecius
libro 2 de consolatione prosa 3 Natura
cum minimo quod amandum nec [illegible] Et ideo
paucis minimisque contenta est [illegible] prosa 4
Unde ut [illegible] Nunc rogo ne-
cessitas tot argentea vasa et aurea
multa [illegible] fulgentes
vario colore vestes [illegible]
lapidibus preciositate ornata, ordinata
christianos [illegible]
indigencia [illegible] Nunquam sapori potus [illegible]
bi accrescit aliquid si in auro
vel argento infertur [illegible] Certe plus

delectat gustum vinum nobile sumptum ex
ligno quam aqua hausta ex amne. Et
vestes sunt ex multa [illegible] tegunt magis
quam calefaciunt quam nuda. Et quid confert devo-
tioni orantis preciosi capilli [illegible] serica ge-
runt. Nam hec omnia plus ad vanitatem
pompam et superfluitatem cottidie sunt deo dis-
ponente sublata, pauca vero electa sunt
ad utilitatem cuiusque. Solute sunt divitie christianis
adepta et superfluitas generalis vel etiam
divitie christianorum [illegible] ad paulum
victum et vestitum. Cum igitur apostolus I ad Thimo. 6
Habentes alimenta et quibus tegamur his contenti
sumus. Et b. Bern. Timeat contra divitias pa-
ganus qui sine deo vivit. Timeat undique qui
[illegible] promissionem acceptat quam mihi christianus
divitias querat post quam Christus beatos pauperes pro-
nuntiavit. Et dicas itaque ultima mancipet
vite nostre [illegible] paucis tollerarem. Et
hic accedat quod super promissum est quod qui absti-
nuit ipse est qui debet ut hoc [illegible] deducto
est qui dedit et potest et magis et fidelis est qui
nullius obliviscitur [illegible] qui da[illegible] tibi me-
te in eum speraverint. Ecce qui dedit tempus tibi
corpus tuum formando et animam creando quando
ablata generasset qui ex paucis diviti fe-
cit qui omnem corporalem creaturam propter hominem pro-
duxit qui semper tibi dedit prius fecit et re-
demptione mortem pro te suscepit nunquam in ne-
cessitate deseret, nunquam te defendere [illegible]
[illegible] honor prohibet, cura
nostra ipse agit omnem sollicitudinem in eum pro-
iicientes ait Petrus quoniam ipsi cura est de vobis.
I Petri v. Audi dominum ipsum Mathei 6
dicentem. Nolite solliciti esse anime vestre quid man-
ducetis et corpori vestro quid induamini. Nonne anima
plus est quam esca et corpus plus quam vestimentum. Respicite
volatilia celi quoniam non serunt etc. quam sequitur.
Et beatus Iero. Paupertate nichil sibi beatos pau-
peres Christus appellat. De alio cogitans sibi fidelis
famem non timet. Si enim avibus ministrat
propter hominem quid hominibus non ministraret propter
se ipsum. Et psalmista Iacta cogitatum tuum
in domino et ipse te enutriet. Et ibidem Spera
in domino et fac bonitatem et inhabita terram et pasceris
in divitiis eius. Hoc docuit nos sic [illegible]
ut bonitatem faciamus, ut [illegible] insistere
[illegible], ut a vitiis [illegible] pessimis a-
vertamur ut celestia premia quereremus et sic [illegible]
[illegible] in domino speremus. Hoc est quod nobis mandavit
[illegible] querite primum regnum dei et iustitiam eius
et hec omnia adiicientur vobis. Item Consideri-
mus sic dicens hec omnia adiecta sic docuit

expedientem amittemus. Et hoc de primo.
Secundo dicit se Iheronymus contra avaritiam propter damnum
nullum afferret et ita non dolendum sit de eius
amissione. Patet secundo ex vilitate et inutilitate
ipsarum rerum in quibus omnis eius consistunt. Ex-
istimas res vel viles et indignas tecum habere. Infer-
ioris naturae res in animo tuo alba vel ru-
bea aurum sit et argentum. Sunt bene a natura
involuta omnes sunt et petra. Et nec se[illegible]
infirmatis causa propter res viles et indignas
ad nichil modicum utiles. De vilitate
autem eorum et infructuositate dicit Crisostomus
omelia 39. Dicit Neque sapientiores neque spe[ciosiores]
neque clementiores neque prudentiores
divitie homines facere possunt. Non benignum
non placitum reddunt non dignitatem et mansue-
tudinem aliquem in mansuetudine gubernant.
Non intinentem in clementia non voluptuosum
[illegible] non indoctum [illegible] doctum
[illegible] neque aliud aliquid [illegible]
pro divitias [illegible]. Item si divitibus non
confert nec meliores animas sibi [illegible]
[illegible] reddant, [illegible] quid ob causam
appetende sunt divitie. Et si videas ut
ibidem tangit Crisostomus quod appetende sint propter
voluptates et corporis delicias, dicimus
etiam propter hoc quod [illegible] vita [illegible]
officia quibus homines divitiarum gustuplacando [illegible]
[illegible]. Et propter eorum [illegible] facile velisi qui de-
[illegible] et in eos qui iniuriam inferre [illegible]
et ut [illegible] sint [illegible]. Illos enim exceptis
hiis causis non facile invenies. Sed nec illa
conferre possunt ut dicit Crisostomus prout legitur
omelia Beli et Boecius. Neque propter hec appeten-
de sunt [illegible] quod [illegible] ad [illegible]
conferre videtur divitie non [illegible] sicut
venena ab omnibus catholicis sunt fugienda.
Et propter hoc magis spernende sunt divitie
ne preciosas feras quasdam bestias ut morti-
fera virtia in animis suis [illegible] colloent
et in [illegible] suis [illegible]. Recolo virgi-
lium et de quo [illegible] loquens sic de
divitiarum amatoribus in [illegible]. Item ne
[illegible] in [illegible] vobis [illegible] bonum ut
[illegible] at si positum [illegible] vestra grata
[illegible] [illegible] et divinum [illegible]
[illegible] non alio [illegible] in animo
supellectili possessione videatur. Et alia
que sunt contra sunt vos ad [illegible]
[illegible] ab [illegible] excellit [illegible]
ornamenta captatis, ut intelligitis contra
[illegible] vestro faciatis iniuriam. Ille [illegible]
[illegible] omnibus [illegible] voluit

vos dignitate vestra contra ... que de-
tineditis. Ita si de temporali bono eo
tempore constat esse prosperum crudelissima
rerum via bono iudicatur eius devoluit
tempus via estimacione submittit. P..
... dessiccat ... verum et parum sunt
iudicium quod non via arbitrarium sed ut
Seneca ut ... caritatem et ... iudicar-
i. Ricardus commendat tristiciam stercora

ad philippenses 3

sunt pulchra et omnia ... quam in morem
terrena. Denique propterea ... quod bone
amore dignum iudicat. Sed vinculis
quod deo placuerunt ... et amici dei mag-
no conatu studuerunt divicias et vin-
cula mundi huius blandimenta relinquere a se
abicere et tamquam res indignas spernere, sciebant
enim quod ... deo ... et indignum ut ...
... vir qui ... amicus non abiit ut
sperauit ... Ideoque
forte ... abdicacione tamquam bonum
magnum venerandum sunt et spernenda a deo mag-
nis precibus et laboribus obtinuerunt sic
de beato Francisco legitur et aliis multis. Et
si forte in suo iudicio errasse videntur isti
suspirant ... spirituali vita
... apostolus ... corinthios et dicit
Animalis homo non percipit ea que sunt spiritus dei
spiritualis autem diiudicat omnia, ... et vere
ut ... Nec de hora (?) ... dispositi
sunt non languent nisi carnalia qui gustu
... Et si mundi ... tamquam
homini ... putauit in
prompto ... iudicium hominis ... dominus
... in suo ... et ...
... terra et plenitudo eius orbis
terrarum et universi qui habitant in eo, non tamen
divicias et corporis voluptates sed corporis
molestias et paupertatem extremam ... elegit
atque ... cum ... ipse ... puer
ille ... fecit ... malum et eligere
bonum ... quod nobis ipse testis ... ideo
... via Johannis ... Cuius ... tale ad-
... tali facit ... magis tale ut ...
... Divicie vero possesse ...
... optimum ut ... in ...
... Mathei ... bonum ... non ...
... vita ... et
necessaria ad vitam ... observanda sunt
mandata ... arta ... perfectionis est
... designans addit: Si vis perfectus esse
vade et vende omnia que habes et da pauperibus
et veni sequere me. ... dubitat

velle esse et ... si ... ad ...
ad magnum desiderio suo abiit ... perfec-
tionem ... adipisci ... hoc teste
et de ... Ad ... sibi ... non
... ut gloria ... indigatur
bonum vero ... malo quod dubitatur
... pessimos plerumque divicijs
... dignitatibus voluptatibus ac ceteris
mundi huius donis ... non sunt
... non esse ... si pessimus
... paratur. ... mundi ... uberio-
ra ... pessimus ... quod
... Neronem ... pre ... opa...
tenuisse quod Iudam traditorem loculos ha-
buisse, quod apostolis ... qui

Confessio 6

sunt ... meruit ... plus ...
Ad hoc quilibet ... devocionem suam ... co-
rat ... fortis fortitudo
velocis velocitas, musica musicos
medicina medicos, ... facit. Causa ... bonitatem
bonum ... ut ...
... inter ... ut ...
... et bonis ... ad ...
ut bonos quibus fuerit ... efficiunt
... 2 de ... Et si forte
dicis quod paupertas quam ... diviciarum
ablacio ... facit ... multos
blasphemare ... oravit ... Medi-
tare ne ... ne forte egestate
compulsus furer et ... non dei mei
... 30 ... Crisostomus omelia 39 Blasfe-
mare non paupertas sed pusillanimitas
facit, quod pulchre ostendit ... lazari ...
... qui paupertas fuit ... pauperta-
tis egritudo amarissima addebatur et ad
... malorum vicinitas divitis ...
... epulantis ... quod ...
... de mensa negaret. Et tamen
in hijs omnibus ... sermonem ... blas-
femiam ... Sic de Job ... Thobia
scriptum ... paupertate
... divicias adimeret ... ...
... tolleret ... auferri
optabat ... accepta occasione ...
... Et sic ... auferri postulat
... ad virtutem ... paupertate non ... postu-
lauit. ... bonitatem ...

degustare in esse divinis historie patres
pr. Et quod de carum ablacione qui de pre-
senti dampno dolendum non est. Reus dole-
bit nisi qui allectus affectu bono quod prius
tamquam vinum bonum posuit non gustavit
quod dictum est i. pericula et dampna que in fu-
turo que inebriatus eius fuit quam breviter
sequens fumo dolebit, prestare eo quod
amaritudinem parit [illegible] Mitius
vinum suis dilectoribus administrat Cris-
tus dominus ad presens et sine fine in secula seculorum
Amen.

120 Dominica [illegible] post octavas epyphanie

Domine si vis potes me mundare
Mt 8. Circa ad modum vinum pre-
ciosum et essenciale bonum [illegible] prepara-
cione [illegible] bonum ut [illegible] alio
[illegible] vinum et hominis forte bonum quod
et [illegible] ut dicunt
philosophi [illegible] ethice quod sunt eadem ab omnibus
[illegible] Est autem [illegible]
bonum [illegible] fru-
[illegible] Cum [illegible] fuerit et ulti-
mum hominis bonum [illegible] omnia ordinat. Natura-
[illegible] omnia ad [illegible] quiescencia [illegible] de bono
[illegible] ad ultimum bonum [illegible] assequendum. Mala
[illegible] hominis [illegible] ab eo [illegible] ad eius con-
[illegible] Est autem [illegible] hominis bo-
num triplex [illegible] Magnum
medium et minimum. Magnum est [illegible] ad ultimum
[illegible] bonum et [illegible]
[illegible] male [illegible] non [illegible]
[illegible] obiective de virtutibus [illegible] superbire
[illegible] ad finem ultimum [illegible] et male
[illegible] bonum [illegible] corporis bonum [illegible] ad
finem ita [illegible] sine eius finis [illegible]
[illegible] Minimum vero est quod aliquis
[illegible] ad finem [illegible] virtus
[illegible] ita [illegible] felicitas
attingi [illegible] bona valitudo corporis
et [illegible] bona ac divine. Cum autem omnia [illegible]
[illegible] dei [illegible] quod habet quod non [illegible]
[illegible] a deo [illegible] petenda
[illegible] Ea enim que sunt valencia ad finem
ut aliquis [illegible] finem sunt a deo
[illegible] petenda [illegible] Adveniat
regnum tuum et fiat voluntas tua. [illegible]
aliquis [illegible] petere non [illegible]
[illegible] ad salutem [illegible] dominus [illegible] amat
[illegible] et [illegible] omnes homines salvos
fieri et ad agnicionem veritatis pervenire. Vere

hoī

de 3 b. z
i pno

bonum triplex [illegible] hominis Magnum
medium
minimum

itaque voluntas et desiderio oratur dominus [illegible]
desiderans dei voluntatem [illegible] affectamus
et petimus [illegible] fortis [illegible]
sive desiderium [illegible] moderatum [illegible]
et petendum [illegible] ait Domine si vis potes me
mundare [illegible] Christus
[illegible] textum [illegible] Primo [illegible]
[illegible] ad desiderium [illegible]

Domine si vis potes me mundare [illegible]
mundicia corporis [illegible] et [illegible] corporis bonum
non [illegible] Et quod [illegible]
[illegible] oracionum [illegible] ut
[illegible] exterioribus sive
bonis fortune quam [illegible] ad [illegible]
[illegible] bona corporis naturalia [illegible]
[illegible] multos a [illegible] sanatos et a
variis corporalibus defectibus liberatos
[illegible] paupertatem di-
[illegible] aurum argentum possessiones
et [illegible] familiares [illegible]
[illegible] magis [illegible] divitias [illegible]
pauperes [illegible] voluit [illegible]
[illegible] apostolorum
ait petrus Ecce nos reliquimus omnia et secuti
sumus te Mt 19 [illegible]
[illegible] modum [illegible]
[illegible] christianos [illegible] magis [illegible]
[illegible] [illegible] de carum
ablacione non est dolendum [illegible] de dampno
[illegible] tribus [illegible] unde
[illegible] extraneitate [illegible]
et periculositate. Duo [illegible]
[illegible] vera [illegible]
itaque [illegible] ablacio dampnum [illegible]
afferat [illegible] Ablacio
[illegible] periculi dampnum non [illegible]
[illegible] periculi ablacio [illegible] bonum
[illegible] Ita [illegible] apostolus Cum [illegible]
[illegible] bonum et [illegible] Divicie
vero [illegible] periculose [illegible]
[illegible] Divicie [illegible] plene sunt
et [illegible]
[illegible] divicias [illegible] ut [illegible]
[illegible] ut dolear
[illegible] labores [illegible] vigilias
curas [illegible] quas [illegible]
divicias [illegible]
[illegible] labore [illegible]
et [illegible] divinarum
[illegible] divicie
non [illegible] augent [illegible] ait Boecius
metro 2 libri 2 Si quantas rapidis flatibus
incitus pontus versat arenas aut quot
stellis [illegible] noctibus Celo sidera ful-
gent Tantas fundat opes nec retrahat
manum [illegible] copia cornu [illegible]

läst

gewin

ut ideo nescit sed querat. Et supra. Nulla
pauca videtur. Et quoniam tanta vocibus aliis preten-
dit hyatum. Et infra. Largus non potuis-
set tibi munera, sed nescit habere.
Item ut maiore cura exigit custodia
in possessione divitiarum quam earum acquisitio.
Dicit Oracius. Non minor est virtus quam
querere parta tueri. Unde manifestum est quod
beati et despexerint quam qui pluribus abundant
opibus et ad tuenda pericula supellectilis
vanitatem. Verum quod quod prima vos
indigere qui multa possidet quam minimum
qui habundantia sed nec nulle non aliud
superfluitate meruit. Ideoque nec a
[illegible] ad veram plenitudinem spiritualem
moriat [illegible] divitias Luc. viii. Rabanus
[illegible] Cogitationes suas punctione mentis
laceravit et non usque ad perpetuam [illegible]
que in effectu conluerit cruciat. Item cum
[illegible] alanus in de planctu nature metro viii.
Fraudes vero [illegible] insidias in
in [illegible] hostes et gladium. Item ignis vora-
citatem in aqua diluvium in aeris tempes-
tate formidat. Item fit ut quanto
fortius [illegible] tanto [illegible] efficit magis egens
quia non ipse divitias sed ille eum possidet.
Unde ait Ieronimus ad paulinum. Avaro tam
deest quod habet quam quod non habet. Deest sed ad
usum debitum et veram contemplacionem que ita
[illegible] cruciat. Unde et [illegible] et aut
[illegible] Vero dedit deus affectionem et
curam super flua ut addat et congreget
et tradat ei qui placuit deo. Sed et hoc
vanitas et cassa sollicitudo mentis. Item
si forte liberaliter expendit bona vel
possessiones divicias. Item ad [illegible]
solliciatam curam ut bene eroget atque la-
bore ut omnes depressit. Item Cura sed divicie
temporalis periculose animae et corpori. Nam quam
mentem excecant et claudunt, laqueos
tendunt et vinciunt. Vicia eringat et nu-
triunt. Sed nam sicut in [illegible] pulveribus oculos
corporis turbat ne videat lucem ita pa-
lam cura oculos mentis obfuscat ne
videat et intelligat radium desuper lucis
[illegible] ut volunt de eius [illegible] de [illegible] assump-
tionis. Quoniam non divine expectat quod [illegible] sub
avaricia expectat et animo oculos
mentis a veris et celestibus claudunt
bonis. De quo Cyrillus libro 3 suo apo-
logetico. c. 2. Avaricia tegit hic
oculos et non videt neque [illegible] divicie sit
vel bono per falsis, fixa pro fluidis, celes-

tia pro terrenis, infinita pro minimis, glo-
sa pro miseris, secura pro dubiis, sana pro
pessimis, gaudiosa pro afflictionis.
In eo significaciones talpa que terre [illegible]
bit oculos quod licet sit in lumine videt. Item
non laqueos tendat ad Tim. vi. aplus i ad Thimo vi.
Nam volunt esse divites sunt inducti
in temptationem et in laqueos dyaboli et desi-
deria multa inutilia et nociva que mer-
gunt homines in interitum et perditionem. Item Cum
dei que vicerit et captivat mentis liber-
tatem ac in servitute redigit sanctis pat-
rum quod amat divitias omnium in [illegible]
[illegible] gladius ut rapiat omnes timet
ne perdat. Unde Boe. i de cons. Ut si perceris
aliquis ut [illegible] armatus
in potestate ira. Nam quisque trepidus pavet
ut optat sed perdat vel obtineat quod non sit
stabilis [illegible] abierit [illegible] locorum
motus [illegible] valeat [illegible]
Gravius est hic captivitas. Cum est corpo-
re capitur communis homo dominio subicitur
sed per avaricia capit omnem hominem captivus
est. Sed quod peius et si victa corpore lo-
co uno alligatur liber tamen est mente quo
cumque placet tractat ac [illegible]
liberius contemplacionis volatu sive [illegible]-
tionis. Auarus vero et si corpore liber tamen est
cogitacionibus cordis sui ligatus est ad aurum suum
[illegible] Ubi enim thesaurus tuus ibi est
et cor tuum Luce xii. Item non divicie
rapiat vicia de apostolo i ad Thimo vi. Ra-
dix omnium malorum est cupiditas quam
quidam appetentes erraverunt a fide et
inseruerunt se doloribus multis. Tu
autem o homo dei hec fuge. Item Pro hoc autem
pro radix omnium malorum [illegible] vi-
cia nutrit sicut radix arborum omnes
ramos. Cum Boe. Joh. Crisostomus [illegible]
[illegible] omne 39 d. Opus [illegible]
[illegible] tribuit [illegible] ambi-
cionis [illegible] et extollit
in maiori [illegible] superbie malum [illegible]
exigit. Non solum nichil [illegible]
[illegible] si et si [illegible] aliquid
[illegible]
vicia [illegible] introducunt [illegible]
[illegible] ira, intemperancia, fu-
ror, inquietudo, arrogancia, superbia
[illegible] irrationabiles motus. Unde [illegible]
[illegible] Avaro nichil scelestius. Nichil
est iniquius quam amare pecuniam. Unde

fidelit

animam suam venalem facit quia in vita sua proiecit intima sua. ¶ Sunt et divicie ipsi corpori periculose. Nam corpus debi-
litant, sanitatem tollunt, periculorum excitant. Nam qui divicias huius mundi amat, corpus suum ut divicias congregandis laboribus nimis affligit et tedia... [illegible] ... ut Oracius vana auro inmixta (?) ... ait
Ut locuples vane indignus ... [illegible]
viciis etc. ¶ Est vero sanitatis nocivus ... qui ut dicit Syrach ait: Multos perdidit aurum et argentum. Ecclesiastici viii.
Et in Ecclesiastico: Multos perdidit aurum et argentum ...
detrimenta ex ipsis ... que pauci ... divitias perierunt. Et Boecius in 2 de consolatione ...
... In qua [illegible] gladiumque ... timeres si vite huius callem vacuus viator intrasses coram latrone cantares.
Quod Petrus apud mortuos ... quam ... adeptus fuisset semper esse diviciis.
Eiusdem pauper quem nullus premeret fama ditat. ... hostes ... dives
nunc ... notus semper dormit. ¶ Excitat
demum persecuciones. Cum enim multum ... opum ... victoria et mille artibus
invadunt. Unde Crisostomus ... Amor auri ... permisit ut barbari ... crudeles ... ut ... sitientes ... unde ... ubique dura ubique ... dura clementes ... Et
Alanus ... amicicias odium parit, erigit iras, bella facit, nutrit lites,
... nodata dis-
rupit federa. ... excitat ... in vindicta. Et omnes qui ... ymo
venit furor ... male dividit ...
Sed frustra adduco auctorum testimonia cum ... preferunt ... ¶ Sed ... nobis clades adducunt ... vite. ¶ Audacter dico ... copiis
ditari speratis ... plus
... toto sue vite periculo hec
attemptassetis ... Divine ... ordinate ... ad rebellionem
... Divine ... possidistis ... opes
... addunt ... paciuntur mala intulerunt. ¶ Cum ...
apud bragmanos nondum sunt arma nec bel-
la gerunt ... diviciarum cupiditate
tenentur, apud quos ut refert ... in epistola

ad Alexandrum ... aurum non ... ut supellectilia aut
vana querunt ornamenta, pura ac
simplici vita vivunt ... appetitus ... non flagitat, sola vivunt alimo-
nia quam terra sponte produxit, et ideo magis ... aliorum quam tota fere terra ... nec timent ... apud eos custodienda fiat
quod ... suppleret eius avaricie ... libido. Huic ... etate quam Ovidius
in primo Methamorphoseos auream vocat quia
nulle divicie nondum fuerant bella. Sed in
... Ovidius ... quas ... stigiisque admoverat umbris effodie-
bantur opes irritamenta malorum. Iamque
nocens ferrum ferroque nocencius aurum
prodierat, prodit bellum etc. ... vivitur
ex rapto non hospes ab hospite tutus
non socer a genero fratrum quoque gracia rara est.
Inminet exicio vir coniugis illa mariti etc.
Et Boecius 2 de consolatione ... feliciter
preclare predicans addit: Nec classica
sueta tacebant odiis neque fusus acerbis
cruor horrida tinxerat arva. Quid
enim furor hosticus ulla vellet prior ar-
ma movere cum vulnera seva videret
nec premia sanguinis ulla. Et concludens
exclamat: Heu primus quis fuit ille
auri qui pondera tecti gemmasque latere
volentes pretiosa pericula fodit. ¶ Ex
quo ... patet et ... hominem
ex diviciarum ablacione ... quoniam ...
alienum sit viles ... ridiculaque ... afferunt ... Sed ... divinum ... ab eo quamlibet
preciosa deponit. Indignum quoque ... ¶ Et si dolet vos ... in-
... qui ... dolet ... timet ... non diligere ... diligit ...
stulte mundum amastis ... prima Johannis 2: No-
lite diligere mundum neque ea que in mun-
do sunt ... divicias mundi bonas stabi-
les ... et ... omnium
defectuum supplectivas, sola opinione
decepti ... dico nunc ... dicere
ablacione tristamini. Si ... mundi
... si ... cognovissetis
quam alienum a ... veris bonis
sit ... viles ... onerose ... periculose
et fallaces ... dolentes. Sed ...
dolorem vestrum pellere ... iterari
cognoscite veritatem ... divicias
fore huius vinum ... venenum ...
... magne meretricis Babilon

De quo Apoc. 19 et 18 quod intrat ad interitum et luctum sempiternum omnes qui adherent. Gaudendum ergo et non flendum eo quod effusum est venenum, sublatum periculum, omnisque amotus. Sed de isto videtur, licet quis non audisset semper veritas mirarer quod quedam promissa sint in via ablata. Ait videtur Deus qui nos perpetuit ab hominibus. Et dicit forte si hec ita sit hunt invenit qui nova expirat in tanto gaudio et exultatione suorum mentes divinas fecerunt. Sed dicit in quo salorem Cultorum infinitus est numerus stultorum et stultorum exultat leticia. De quo scriptum est. Gaudens exporte ad ista verba puerum Iob 20. Celi fuerunt de gentibus per iniquitatem magis et turpi sorte, quandoque triumphat tamen semper inimicus abducit, de hoc est quod dicionis et dicitur vulgatum proverbium. Non ipse sito de divinis ipse vos a periculo si vultis liberavit et semper eos eos intercessit. Sed vide divine qui intus fatua se impudice iam et magnum mediis omnes honores decipiunt perdissent. De quo iam dictum est. Non ergo ad illas sed ad divina fit gratiosa ut ipse nos contriat ut ab omni periculo eruat ut mentes nostras ab omni immundicia gratia sanat, nos totos in eo piramus sua voluntate nostra faciamus et veritas habemus divinas divites sic in lectis sumendum mente dum si vis potest me mundare Cum nos credat idem dominus in secula non prius et semper in secula videbit. Amen.

121 Dominica in lxx

Erunt novissimi primi et primi novissimi. Math. 20. Solet tepor et tarditas ad bonum multis modis in fidelibus displicere, et e contra adversus placet plurimum quorum devocio atque fervor adeo ut non modicum periculosior sit ambiciosa tepiditas quam reproba per eorum manifeste liquet in Apoc. c. 3 ait dominus Utinam frigidus esses aut calidus, utinam frigidus esses aut calidus sed quia tepidus es incipiam te evomere ex ore meo. Glosa in opposicione hay[mo] id est frigidus qui malum committit calidus qui bonum fervide operatur. Tepidus qui vitam a crimine custodit sed in agendo quibuslibet bonis non assurgit. Cum itaque non sufficit ad vitam mala non agere, nisi studeat etiam quisque bonis insudare. Dicit psalmus Declina a malo et fac bonum. Periculosius est ergo bladire de inordinata frigiditate malorum tam quam tepidorum est qui committit malum scit esse tale. Omnis novit causam qua vidit sua vulnera nec resurgere potest nec medicinam querit, qui est quasi sanus in pace progrediatur. Tepidi autem qui malum non agunt ita se perfecte esse existimant quod mali fuga aut oculos statuunt ad venia sed non expendunt, contra quod Apostolus ad Philip. 3. Non arbitror me comprehendisse quod retro sunt obliviscens ad ea que sunt priora extendo me ipsum. Sint isti alii non rapio illicita nulla committo sufficit michi nos operis est quibuslibet strenuissimos imitandi. Et quod Montanus refertur in de mistica theologia practica ca. x. Sufficit michi vita vetus si non infirmus salvari potero. Nolo merita apostolorum et martyrum. Nolo volare per summa. Incedere per planiora gradiatur sed. Et post Sed videri hunc qui in imperfectione et nolle esse perfectum in via dei non progredi regredi est. Dampnatur in super servus piger qui talentum suum quod commissum erat in terra non tradidit. Nunc autem plus placeat fervor est in retentis peccatores a peccatis resurgens quod iuxtissimus moritur progressus in eum domus edocuit in ait Dico vobis quod gaudium erit angelis dei super uno peccatore penitentiam agente quam super nonaginta novem iustis qui penitencia non indigent quibus fine ex potero bene quam intelligendum est quando peccator penitente opera penitencie strenue agente ad ius

Luc. 15

vos venisse per quod dicitur q[uo]d habetur in scripto 2o
Unus actus caritatis in iusto plus poterat
quam ad meritum gratie et glorie pluribus
annis sibi. In istis cum seruent perseue-
rantia vera est verum evangelium. Erunt noui-
ssimi primi et primi nouissimi. Et quia
tunc instat tempus pueritie tempus laboris tempus
vinculum ut vineam circumfodia-
mus putemus erigamus quibus ad perfectio-
nem fructus gignendos proficiat, ne quis
qui ex infirmitate senecta etate a longa pre-
terita consuetudine desperet qui ad fruc-
tum pueritie non posset tamen eis qui abiecti
te etate laborauerunt benignissime perse-
uerationes ad conuersionem fructus legis in ultima e-
tate consistentes hortatur. Quod fit ut nedum
premium equaliter fit propter assidue potest
quoniam si seruent ad perfectionem tendat de propria
salute sollicitus erunt nouissimi primi et
primi nouissimi. De quibus per gratiam dixit
prophetia (?) cantabit evangelium et doctrine sedimentis
colliget. Primum per istam parabolam [illegible]
Evangelium ille est ergo et horum familiaris [illegible]
Evangelium de [illegible] et obuiamus dogmati-
bus singulis uirtutibus et horum statibus
accommodatis deliget[ur] meliora com[m]en[dan]-
dis. Intelligitur aliquid sub simplici declaratione
p[rim]a fides
Prima quod fidem instruit ac viam ad eternam
ostendit. Non alius in operando sine fide
veraz in vinea domini ad eternum premia pos-
simus peruenire. Nemo enim in labora-
tes in vinea domini qui est extra premiari co-
noscatur. Nam oppositum arguitur qui
et in vinea laborauerunt. Dicit enim in vi-
nea domini non sua, qui frustra a deo
mercedem sperat qui in sua non domini vinea
laborat. Unde ait apostolus Labora
sicut bonus miles Christi qui certat in agone non
coronabitur nisi legitime certauerit. 2 Thimotheo 2.
2a spes
Alia quod spem corroborat. Nemi-
nem merendi ergo claudit donec presentis
vite dies terminatur. Nam ad laborem vi-
nee omnes omnibus etatis etiam qui ad ultimam
vite sue horam quasi in xi peruenerit
vocatur, nec a vocatione cessat nisi donec
veniet sero presentis vite mors per quam
iam operari non licebit sed solum merita p[re]-
miari. Unde per Ezechielem 18 deus ait Cum
auerterit se impius ab impietate sua et fecerit
iudicium et iustitiam ipse animam suam viui-
ficauit. Eiusdem quarto. Et Johannes inquit
Ambulate dum lucem habetis ut non te-
nebre vos comprehendant. Tertia quod caritatem
3a caritas

inflammat quoniam perfectionem diuinarum amplis-
simam manifestat. Verbo scilicet infinitam perfe-
ctionem omnes amplectitur omnes vocat, ultimo
assumit ut primo respicit ut primum propter quem dis-
pendes primum minuit. Et ita priorem condi-
tionem per bonum medium terminat quia primum minus
ammissum habet et est qui nouissimi in quadam
postea summe agunt erunt priores in remunera-
tione. Deinde quia ei hoc venerat simpliciter mer-
cede receperunt tamen eis qui portauerunt pon-
dus diei et estus. Unde Jacobus 1 Dat
omnibus affluenter et non improperat sed quomodo
per Ezechielem 18. Si impius egerit penitentiam ab
omnibus peccatis suis quae operatus est et custo-
dierit vniuersa precepta mea omnium iniquitatum
suarum quas operatus est non recordabor, in ius-
titia sua quam operatus est viuet. Propterea
deinde hoc iure probauit Dauid, Petro, Paulo
Matheo, Marie Magdalene. De quo per Paulum
loquitur beatus in ex[em]p[l]o (?)
Prima doctrina tollit errorem et pre-
sumptionem carnalium et otiosorum hominum,
qui in sola fide sine operibus saluari putant
allegantes per se verum latronem [illegible]
crediderit et baptizatus fuerit saluus erit non
attendentes quod fides mortua quam non
concomitatur sequitur ubi sequitur ad vitam non
perficit. Fides ac sine operibus mortua est
in semetipsa Jacobus. Deinde ut fidem mor-
tuam habeat qui credit probatur quod sola fides sine
operibus sufficiat ad salutem, errat et in fide
et error in fide non stat cum fide et de-
terminat doctrina [illegible]. Secunda excludit
pusillanimitatem et desperationem peccatorum. Eius
desperabit crudelissimus incitatorum peccator
cum omni hora omni etate ad penitentiam vocat
et quod domini sit est in homine ut dominum est quod
volentes sunt. Tertia a negligentibus
omnem excusationem amouet. Nec enim qui ob sui
non conuersionem damnatur excusatio sua potest
dicere nemo nos conduxit. Dicit Gregorius Omnes
cum nos a bono opere torpentes in corru-
ptionem viri sunt dicturi quasi pene a
natiuitate ad fidem venimus, quam viam vite
ab ipsis cunabulis audiuimus quam ab ube-
ribus sancte matris ecclesie potum predicationis
suscepimus. Quarta doctrina humilitatis
ac destructiua superbie ac temerarii
iudicii est, ut nemo presumat ut fidelis cul-
tor vinee domini in seipso ad se honorem tribuat
alium ut minus diligentem iudicet quod despiciat
sed semper perseuerando esto etiam cum de cetero etiam si
primo mane vocatus domini paruit si ab a-
dolescentia iugum domini portauit cuilibet
peccatori se preferat quia nescit si ipse quem
nunc videt otiosum a bonis operibus in ei
4a humilitas

fore hora qua ipsi erat in premio quod preferatur sic
quod fiat novissimus primus et primus novissimus
Hic ait paulus j cor 4 Nolite ante tempus
iudicare quousque adveniat dominus qui illuminabit
abscondita tenebrarum Et ad ro 14 Tu quis
es qui iudicas alienum servum Et j Tu
autem cur iudicas fratrem tuum aut cur spernis
fratrem tuum Omnes enim stabimus ante tribunal dei
unusquisque pro se rationem reddet deo
Et in desertum ait Nichil michi conscius sum
sed non in hoc iustificatus sum qui autem me iudi-
cat dominus est j cor 4 Et si fieret iudicium
non deus [illegible] quoniam [illegible] in [illegible] et ad-
ministracione [illegible] [illegible] [illegible] mensura
[illegible] [illegible] quia [illegible] omnia fecit et si non
modum et vocis singulorum cogitacionum Ad
omnes prave suggestiones a suspiciones cogi-
tacionis adversus divina iudicia occurrunt nobis
dicens quare bonus est et quare [illegible] quod vult [illegible]
facit non [illegible] vult quia [illegible] quia vult [illegible] Ita
prima dicta [illegible] est divina voluntas [illegible]
ta ad obliquum esse non potest ut tractat [illegible] 2
morum et [illegible] distinctio 7 Unde [illegible] a di-
vine voluntate effectibus non iudico disere-
pantes non dubito sed [illegible] [illegible] [illegible]
Et [illegible] non modica gloria [illegible] suscipi [illegible]
admissio Ultima doctrina quod hore
dominum nichil negligentie [illegible] excitat
est Nulla omissio confusio in possidere sta-
te est differenda sed in hore domini accelera-
nda Cum enim iustus de sua iusticia certitudinem
non habet dicente apostolo j cor Qui enim se exis-
timat stare videat ne cadat qua cer-
titudine sibi promittat sibi [illegible] Unde
hortatur dominus vigilate nescitis enim quando
dominus veniet sero an media nocte an galli
cantu an mane ne cum venerit repente inve-
niat vos dormientes Quod autem dico vobis omnibus
dico vigilate marci 13 Considerandum cautius
quia [illegible] [illegible] [illegible] ultima hora non [illegible]
[illegible] hora [illegible] non [illegible] Deum [illegible]
da [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
domini [illegible] [illegible] errare non potest Multi sunt vocati
pauci vero electi Timendum nobis ne
sit de numero multorum Conandum quoque omnimodis
ut sit de numero paucorum Unde timendum
quia [illegible] non in hore domini [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sua [illegible] 24 Et [illegible]
de [illegible] Erunt novissimi primi [illegible]
[illegible] [illegible] desiderat [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] velle [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] dubium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non

nota
Timor dei

Nota [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] bonorum maioris
beatitudinis [illegible] ut [illegible] probat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de novis-
simo primus non in [illegible] bonis [illegible] sed
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adipisci [illegible]
itaque ad [illegible] [illegible] non mediocriter [illegible] nota
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in fine
[illegible] adipisci desiderat Si itaque [illegible]
de [illegible] [illegible] ablacio [illegible] qua passi
sunt vos de novissimis primos facere possi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
voluerit non [illegible] de [illegible] ablacione [illegible]
[illegible] [illegible] alienorum et [illegible] do-
lere non debet sed [illegible] multum gaudere
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in gaudio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sed [illegible] [illegible] [illegible] assequi [illegible]
[illegible] non [illegible] gaudent Ad [illegible] ostensionem
ut a corporali [illegible] ordiar [illegible]
[illegible] [illegible] ambulantibus iter longum ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] itineris esse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] assignando [illegible] Con-
tingit enim a via errare contingit in
via [illegible] supposita onera deficere contingit
a via [illegible] [illegible] ad [illegible] et
[illegible] non [illegible] tardius [illegible] ad [illegible]
non pervenit Contingit [illegible] in via [illegible]
delectabilibus adherere [illegible] [illegible] [illegible]
tas [illegible] [illegible] necessariam ad pa-
gendum iter et ita moram facere in via et
tardius pervenire Sunt [illegible] ad duo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obiectio et
ad via necessariorum ablacio Ita sunt
[illegible] [illegible] ad beatitudinem per via
[illegible] deserti Magnum [illegible] bonum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] via [illegible]
et [illegible] [illegible] ad iter [illegible] Et [illegible]
facit [illegible] via tribulacio ac temporalium ab-
lacio [illegible] [illegible] [illegible] Est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pervenire [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] captivitas Est
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] vie [illegible] [illegible] [illegible] In
via ad regnum errat [illegible] [illegible]
et voluntatis sue [illegible] a via man-
datorum dei deviat ac voluntati dei con-
[illegible] [illegible] [illegible] via non ad vitam sed ad
[illegible] dirigit [illegible] [illegible] [illegible]

Est via que videtur homini recta et novissima
eius ducunt ad mortem, Prov. 16. Et propterea
lassati sumus in via iniquitatis et perdicionis
et ambulavimus vias difficiles. Aliquando ad
vias stratas ambulastis dum temeraria
voluntate ab obediencia communis ecclesie discessistis
dum ab ovili Petri vos separastis, dum pas-
tore omnium Christi fidelium et ovibus vocem eius [illegible]
mandatum Christi audientibus contradixistis et per-
secuti estis, dum auctoritatem clavium
principis despexistis et divina sacramenta contempnastis.
Dum erroribus sectantibus credendo ad-
hesistis [illegible] apostolicam obedienciam et salutis viam
predicantibus audienciam prestitistis. Verum ad-
verte et audire voluistis, ideo videtur multo-
rum persecuti estis ita ut vere dicere potestis
illud Job 30 qui rupto muro et aperta ia-
nua irruerunt super me pedes meos sub-
verterunt et oppresserunt quasi fluctibus et semitas
suas dissipaverunt iter meum. Sed mea
sine non sua voluntate et culpa. Vie
iste difficiles vie perdicionis cum novissi-
ma ducunt ad mortem, cum decedunt
aliquibus [illegible] Ab hoc errore
ab hac dampnacione periculosissimo statu
hac mediante via tribulacionis liberati estis
et ecclesie dei reuniti et in eius gremio suscepti.
Luce 15. Filius [illegible] qui vero redisti
sic nunc [illegible] rebellem videmus [illegible]. Ecce
periculo [illegible] fuit vobis [illegible]
[illegible] in tempestatibus maris mercator merces
suas cogitur ut vitam salvet [illegible] perdidisse
existimat dum sic periculum evadit sed gau-
det [illegible] pro vita [illegible]
totam quam amittere [illegible] nichil
vos amisisse reputate [illegible] plurima
dum per [illegible] a perpetue dampna-
cionis et [illegible] dei offensis vos [illegible]
liberatos. Unde de hoc multa sunt dicta
[illegible] sermone. Denique
si de divitibus facti estis pauperes gau-
dete quia deposita [illegible] quam multi
in via deferunt [illegible] est abi ingredi
in regnum, cum [illegible] deposita
sarcina [illegible] Dicitur enim
facilius est camelum per foramen acus
transire quam divitem intrare in regnum celorum, Matth. 19.
[illegible] qui [illegible] fuit ligatus
est vinculis [illegible]
superfluarum ut liber ad regni bravium
currere non possit in summa [illegible]
tatum. Ecce per ablacionem temporalium

reducti estis ab errore ad viam regni, li-
berati a quibus eratis capti ut multo
[illegible] potestis [illegible] et vos qui longe
[illegible] vos in via obediencie recta ambulavistis, si
sequimini [illegible] ut [illegible] de vobis
verum fiat verbum Christi: Erunt novissimi pri-
mi et primi novissimi, prestante eodem domi-
no nostro Ihesu Christo cum patre et spiritu sancto in secula
benedicto. Amen.

122 Dominica in lx

Exiit qui seminat seminare semen suum
Luce viii. Ad precedentis [illegible]
sue insufficienciam ad quam nos [illegible]
[illegible] ecclesia erudit [illegible] et hor-
tatur [illegible] Modo divina quam
[illegible] gratiam sufficientem appellat [illegible]
[illegible]. Et quomodo faciens gratiam [illegible]
[illegible] vite [illegible] sicut ait apostolus Ro. 6
gratia dei vita eterna. Non [illegible] gratia [illegible]
ut germinet ac pullulet in fructum vite
in terra [illegible] petrosa, [illegible] vepribus ac spinis
occupata [illegible]
[illegible] in [illegible] de proposito [illegible]
nos [illegible]
[illegible] per quam [illegible] male
[illegible]
[illegible] et ad bonum [illegible]
[illegible] Ezechiel
Convertimini ad me et ego convertar ad vos.
[illegible] non bonum [illegible] possumus [illegible] cogitare [illegible]
[illegible] gratia dei preveniam
dicit apostolus: Non sumus sufficientes aliquid
cogitare ex nobis quasi ex nobis [illegible]
Nota [illegible] a deo. De primis
duobus tractatur [illegible] ubi
[illegible] de vocacione dei, et nostra obediencia
sub typo conductionis operariorum in vinea.
[illegible] paterfamilias [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible] a malo et operandum
bonum [illegible] ad obedi-
[illegible] malo [illegible] bonum [illegible]
[illegible] in vinea operantur. [illegible]
[illegible] fodiatur vinea [illegible]
[illegible] lapidibus [illegible] fimo,
et [illegible] multo labore consumatur [illegible]
[illegible] ut planta
sit [illegible] surgat in fructum.
[illegible] nos [illegible]
semen, qui zodoma [illegible]

mora solet esse mors. Ut ei igitur qui
sunt et facere se potest qui laborat in vi-
nea domini est in proposito duo sibi sunt contrari-
a, scilicet mora ut mora facit quod de longe ve-
niat ad operarium. Secundum quod seminat
seminare semen suum. De quo per gratiam domini.
¶ Veritate temporalis eciam per annos
continuabitur immo super dimissa. Item
in libra plurima etc. ¶ Et proprie et miseri-
cordie deus qui solus semper sufficit quo
nullo eget indiget in se ipso et ut bene ope-
ri [illegible] sine bonitate sua [illegible]
[illegible] ad se vos [illegible] ad [illegible]
compellit ad eos [illegible] semper scilicet vite
Mala et [illegible] patimur ad [illegible] nostre
compellit ait [illegible]. Et disciplina dei et
si tempore non videtur esse gaudii sed meroris
postea tamen fructum pacatissimum iusticie
reddet exercitatis per eam ad hoc. Et ita
et vos in [illegible] quod passi estis scilicet quedam se-
[illegible] sed [illegible] quod fructum plurimum
si ipsi volueritis feretis. Unde [illegible]
fructum temporalium rerum ablatio affert
ut de eorum ablatione non [illegible] non dolcatis
sed plurimum gaudeatis [illegible] ad [illegible]
dampnum aliquod [illegible] ut vos vias
ut prosperas ut utiles sed magis periculosas
absciderit. ¶ Et ut breviter dicatur tri-
plex hic [illegible] est opposita [illegible]
quod [illegible] eciam [illegible] fructu
seminis vite. ¶ Primo est via patula
[illegible] sepius sine maceria [illegible]
[illegible] pedibus [illegible] et ambula-
re horridus. Ideo quod [illegible] a deo ap-
parat apta quantum ad statum [illegible]
petrosa quantum ad [illegible] arida [illegible]
quantum ad affectum. Item aut clausa est
et muro firmo [illegible] quo ad primum ita
hominem clarior illuminatur quo ad secundum. Et
ab [illegible] illuminatibus ac purgentibus spi-
ritus depurgata quo ad tertium. ¶ Est ergo
via patula [illegible] omnibus luminibus [illegible]
septa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut immortale salvatorem et ideo
ysa 26. tenebrosa et lubrica [illegible]
[illegible] [illegible] suorum [illegible]
domini [illegible] suum desiderium liber et
effrenate in omnia [illegible] ubi ut
prohibet quod libet [illegible] ad id
quod [illegible] desideriis quan-
do voluerat [illegible] libere quod
volueris suggerentibus et [illegible] si quod
[illegible] fuerit [illegible] tollatis [illegible]
via apta et [illegible] salvatoris

[illegible] non ad vitam sed ad interitum dirigit sed
[illegible] scriptum est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ipse fuit. ¶ [illegible]
et terra petrosa per ignoranciam mundi
[illegible] et dei, petre enim opere sunt et mi-
nime [illegible] [illegible] obumbrates [illegible]
[illegible] tenebrosi. Sed [illegible] ista [illegible]
dabit [illegible] ysa [illegible] c. 28. [illegible]
[illegible] et [illegible] regnare mundo
[illegible] et [illegible]. Mundus quidem fallax
et fraudulentus quia fugax et [illegible] totus
miserabilis totus [illegible] in sua [illegible]
[illegible] voluptas et gloria. Audistis
quod de [illegible] mundum et [illegible]
[illegible] joh. 2. Et [illegible] videtis [illegible] gustastis
[illegible] abigeros [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] aliis [illegible] vobis
[illegible]. ¶ Ecce videtis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quos suos
illudit mundus quos familiaris
blanditur [illegible] dolore
confundat [illegible] [illegible]
Vidistis [illegible] vos [illegible] vos
ut [illegible] [illegible] multa pol-
licitis sunt. Vidistis [illegible] vos [illegible]
[illegible]. Vidistis [illegible]. Vidistis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod potest esse multum formidolosa
[illegible] vos [illegible] [illegible] poterant
[illegible] vos [illegible] multa
promiserant. Unde [illegible] facti
estis ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sunt quod vos ut [illegible] [illegible]
[illegible] et ignorat. [illegible] experiencia
[illegible] [illegible] sebastianus
dixit marcelliano et marco. Ista
vita [illegible] vita huius mundi [illegible] fugitiva
est et [illegible] ut [illegible] amatoribus
suis posse [illegible] suam. Ab origine
mundi [illegible] [illegible] fefellit, [illegible]
[illegible] decepit, [illegible]
[illegible] irrisit. ¶ Cognoscite
[illegible] vos [illegible] cognoscitis [illegible]
quod [illegible] multa vos per deum a re[illegible]
via salute et [illegible] et [illegible] nullatenus
posse [illegible]. Et ego [illegible] [illegible]
[illegible] predicator vobis [illegible] co-
[illegible] ut [illegible] ut [illegible]
bonorum [illegible] per deum [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] vos [illegible]
[illegible] ad dampna [illegible] pariet
[illegible] remuneracione eterna et [illegible]

tribulassetis ut sicut apostolus maledicta quod
in bono vinceretis. Numquid dixissetis
ad impossibilia hic hortatur, non possumus
hoc ferre nisi quod agendum est pro morte
eterna vitanda. Nunc tanta deo offerre
debuissetis dicta vos esse necessarijs
vehementer timuissetis. Sed ecce absque
licentia mea ora quos ignoratis et si
residuum in pace sicut credidit ad vos
divites paratis. Ecce mea dampna
iniuriosa vana vos conspicere videtis alie-
nos in vestris domibus durari, blada
et vina multo labore congesta aufer-
ri, et paratis sub maledicto fieri,
vero benedictis ut de multis modicum
adunatis ut saltem ad adventum [illegible] do-
mibus vestris hospitum more manere pos-
sitis. Unde omnes dixistis dominum invidia
vellent deo nostro quamvis offendentibus pa-
cifice salutem [illegible] comparacione
unum in [illegible] non possum dudum
nam meam video [illegible] facta sic
possum ad unum vis eum aggrediar.
Ecce pacifice quanto in vos et [illegible]
cum hijs agitis et maritos parentes
filios fratres amicos carissimos om-
nium [illegible] ad solatium [illegible]
fraterne [illegible] ut [illegible]
[illegible] ne consideratio modicum solli-
citudinis ut sit non de corporis ~~corr~~ cor-
ruptibili dampna sustineatis. Et
quod [illegible] clarissime [illegible] quanto magis mor-
te [illegible] fugienda [illegible] pro anime incorruptibilis
salute quanto magis vita infinibili sustine-
re facere possumus si non differamus [illegible]
tanta pro [illegible] possumus. Sed [illegible]
didicistis [illegible] in pugna virorum dispa-
re debere sed videlicet [illegible] [illegible]
consolacionibus [illegible]. Sic est quidam
hebreos pusillanimes apostolus corri-
pit Ad hebreos xij. Recogitate eum
qui talem sustinuit a peccatoribus adversus
semetipsum contradictionem ut non fatigemini
animis vestris deficientes. Nondum usque
ad sanguinem restitistis adversus peccatum re-
pugnantes et obliti estis consolacionis que [illegible]
¶ Cogitate ergo clarissimi deum et quantum ad
eius misericordiam et bonitatem, et quantum ad eius
sanctitatem in qua sicut [illegible] universe vie
domini misericordia et veritas psalmo xxiiij. Et item
Misericordia et veritas precedent faciem tuam
psalmo lxxxviij. Cuius ad eius misericordiam quam

cum ab eo audivimus non audit [illegible]
a nobis sed sit indulgentissimus per fla-
gella nos erudiverit ne longius ab eo
declinaremus. Et quo magnam misericordie
sue [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in quibus forsitan maior culpa [illegible]
[illegible] in quibus magis [illegible] [illegible] aptius
[illegible] qui eis paruerunt et postea
[illegible] rebellabant [illegible] erudiverunt et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod ad veram penitenciam
facilius [illegible] poteramus. Et [illegible]
modo temporali et [illegible] flagello erudituri
fuissetis [illegible] [illegible] rebellio
et [illegible] quo magis commodum [illegible]
[illegible] [illegible] plagarum. Nunc vero [illegible]
pro eterna temporali [illegible] dampnum [illegible]
[illegible] est [illegible] temporali [illegible] bono nichil
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] per hanc tribulacionem
miserorum [illegible] [illegible] adhuc [illegible]
[illegible] qui temporalia [illegible] [illegible]
Romanos v. ubi superhabundavit delictum super-
habundavit et gracia ut dicit apostolus Romanos v.
Daret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in hac rebellione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. O [illegible] [illegible]
fuisset [illegible] [illegible] hac [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] honorem. Nunc
[illegible] forte in pace [illegible] non [illegible]
extremis [illegible] [illegible] [illegible] cogitacionem et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ignoran-
[illegible] [illegible] [illegible] laborat
[illegible] liberandi. Hec [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible]. Multo
tempore non sine [illegible] [illegible] age-
[illegible] [illegible] [illegible] magnum [illegible]
[illegible] [illegible]. Non [illegible] sic in alijs [illegible]
nibus [illegible] [illegible] [illegible] ut eas
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plenitudine
[illegible] [illegible] [illegible] in nobis statuit
ut [illegible] [illegible] in fine [illegible] [illegible]
[illegible] in nos vindicet. [illegible] [illegible] [illegible]
quando a nobis misericordiam suam amovet
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non
diligit. Ecce quod correctio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Cui [illegible] [illegible] apostolus
ad hebreos xij. Obliti estis consolacionis
que vobis [illegible] filijs loquitur dicens Fili mi Noli
negligere disciplinam [illegible] [illegible] [illegible]
cum ab eo argueris. Quem enim diligit
deus castigat, flagellat autem omnem filium

quem recipit

Negligit gratiam qui propter tamen bonorum non eligit sed magis et mala effugit hic sic ad textum

que recipit. Indisciplina presencialiter tamen
filiis vestris efficit sicut dicitur Ecclesiastici: filius qui
non corripit pater. Et si est generatio eius non
proprius sed est. Ergo adulteri et non filii
estis. ¶ Nonne ergo dei propter exprimendo insue
severitate, sed tamen ad habitum correc-
tione propter transgressione mandati sui eius
quod facit transgressoribus suorum mandatorum
ore proprio publicatorum. Et audito cum
horrore sunt considerate. Terribile valde
sunt videre tot mortes carorum, videre in-
nervacione possessionum, videre spoliaciones
collectorum bonorum, sed super omnia dolorosum vi-
dere hanc miserabilem expulsionem vi-
rorum prius sicut tam subita ut non daretur
copia valedicendi a sua disponendi. Ere
do nichil ita omnia passa hanc separacio-
nem fuisse tristis et expulsis et remanentibus
propter consolacionis multos. Et si hic ama-
rior in quibus tamen erat spes multe consi-
derationis et comparationis, quanta putatis est
amaritudo in die illa ubi sibi presens omnes voce
et omnia tunc relinquere ubi separabuntur duo
in lecto uno, duo in agro, duo in mola. Et
omnibus cum hiis unus assumetur et alius relinquetur
Mathei 24. Separabatur autem nunquam propter amo-
rose conjungendi quando hiis qui a sinistris sta-
bunt dicitur: ite maledicti
in ignem eternum qui paratus est dyabolo et angelis
eius Mathei 25. Involventur et absorbebuntur a
constante igne in supplicium eternum dissepari
et ab omnibus bonis caris aut delectabilibus
et in penis intollerabilibus cum complicibus
odiosissimis separari. Desideramus ex parte
futura et ne in hunc locum tormentorum veniamus
ad diligenter laborem. Dicimus ad hoc duo
hic sicut hic vere ut intelligitis paratis. Ecce
quanta salubrimarum cognitionum lucem ager
ur peccatoris cor operatum per hec flagella
irradiatur si diu tamen considerationis
iamnos liberet aperire. ¶ Primo
deinde et agendis temporibus et spinis operis hoc
est vanis illicitis et pungentium temporalium plures
desideriis quantum ad affectum quod vivendo sunt
bonum ne surgerent in fructum vite suffoca-
bat. Ideo autem sufficit comedendo cum quibus
fraudibus, predictorum consuetudinibus, propter
diversorum transgressionibus, hec temporalia colli-
gistis quod magnum spinarum modum in plures partes
vulneribus eruciabat. Ecce volente
deo emulsiste spine ablate ad volup-
tatibus. Nam alienis laboris vestros absum-
serunt. Ut feliciores vos et vere divites

si ad amorem divitiarum corde desiderando absti-
nuissetis. Unde moralis Seneca ait: pe-
cuniam perdidisti. Ut te feliciorem si ad illa
avaricia perdidisti. Sed si amavi apud
te est tanto felicior quod tanto malo materia
subducta est. Et iterum perdiderit. Si est
perdidisti. Sed quod multi curis sunt in via
expedicior et domini tutior. Commendavit
te fortuna si nisi in te remanet pociorem locum
dampnum putas, sed comendum est. Desiderabis
gemitus, mittere te clamantes quam opibus
exercuisses, tuo vitio esset in iactura
tam tristis, non tam moleste ferres si tamen
perdiderunt hiis possessionibus hic est. ¶ Et si di-
vites volueritis dabo vobis modum quo
longe diciores eritis quam fuistis, et tanta
divitiarum securitate fruemini, ut de eorum
ablatione periculum non timeatis neque
in futuro sicut in presenti. Sed ne in more erretis
videro quis dicior. Utrum qui plus ha-
bundat: Certe plus habundat sine dubio
qui minus indiget. Et quis minus indiget?
Certe qui minus cupit. Unde ait Seneca
de paupertate: qui plus habet ille qui
minime cupit. Dives igitur est non qui multa
possidet, sed qui pauca cupit. Unde econtra
pauper est non qui parum habet, sed qui multa cupit
per eundem. Magne igitur divicie sunt aut
esse non desiderare divitias, libenter
igitur omnes sicut in epistola 8: Ille pauper est qui
eget eo quod non habet. Nam et qui non habet
hic non appetit, dives est. Paupertas
quippe in copia mentis, non in quantitate
possessionis. Nam cum ad paupertatem bona
queris non est pauper hic igitur. Et contra
ad propositum. ¶ Et de divitiis ergo vo-
luntatis non pecunie adquirendum est, sed corporis
detrahendum. Dicitur igitur in hiis qui nec
exigit merito tam Dicitur. Dicitur super-
flua non compescere, dicitur voluntarie
sufficere, et divitias habetis quas vos
volentibus auferre potest nemo. Namque
idem Seneca: via ad divitias compendiosa
divitiarum. Magne divicie sunt lege nature
composite paupertatis. Ecce similiter pater
est, cum divitiis non est. Sermo dives
crimen si fueris quod non sit genus paupertatis
est hic est. Hoc est quod in quo fueras hic habuisti
divitias sed affectum vestrum ordinate ro-
posuistis, sed super leges nature indigere
vivere didicistis, si autem ad superfluas
extrapolate, si omnia pura tamen tu factoria
et prudencia apparitor. Ad quod apte jungitur

hortatur dicens: Tempus breve est, reliquum est ut qui utuntur hoc mundo sint quasi non utentes. Preterit enim figura huius mundi; volo autem vos sine sollicitudine esse. ¶ Et si itaque vanis laboribus pro divitiis fallacibus amplius laboratis, utique stultissimum est pericula, sollicitudines ac dolores amare. Et si totus mundus vobis subiciatur, non est nisi perdere et tanto amarius ac tristius relinquere quanto laboribus pluribus acquisistis et tristius quam amatis acquisita. Audite beatum Iohannem Crisostomum omelia super Mattheum ita dicentem: Etsi enim hic congregaverimus, amittemus hic [illegible] et si ostiis thesauros tuos clavibus seris communias, si apponas famulorum mille custodias, et si superes omnes insidias malignorum, et si oculos effugias invidentium, et si nulla per tineas dampna patiaris, etiam si ullum omnino ex his inferat detrimentum vetustas, quod utique impossibile [illegible], mortem utique nunquam valebis effugere, sed uno momento temporis omnia a te rapiuntur [illegible], sed in manus inimicorum plerumque traduntur. Cui concordat Boecius 2 de consolatione prosa 2: Nam et si rara est fortuitis manendi fides, ultimus tamen vite dies mors quedam est fortune etiam manentis. Quid igitur referre putas tu ne illam moriendo deseras an te illa fugiendo? Ideo ait beatus Bernardus in sermone de sancto Nicolao: Divitias quas cupiunt querunt ut acquirant, acquirunt ut perdant, perdunt ut doleant. Revera quid tam [illegible] laborat [illegible] acquirendis divitiis [illegible] nocturnalis [illegible], qui ad [illegible] candele proprius advolat, et licet semel flamma aduratur fragilis ale, sed tamen volatum reiterat, nec cessat miserere donec tote adurantur, ita et [illegible] quo dolore et quanta mala attulerint vobis divitie, si [illegible] cupitis, [illegible] periclitantibus [illegible] nec cessabitis donec toti absorpti fueritis. ¶ Nunc ergo [illegible] attingere [illegible] frustra [illegible] divitiis adhesisse. Nonne [illegible] sunt [illegible] digna [illegible] et omnia presentia umbras esse potius ac somnia dicimus. Unde ait Crisostomus omelia super Mattheum: Cum nos vobis angelorum dux est et [illegible] bonum et explanationem [illegible] et cogitationem [illegible] excedunt. Non est te de terra terram [illegible] sed a terra extollit in celum, a morte ad inmortalem [illegible] atque ineffabilem gloriam que nunc servetur [illegible] a nobis possidenda. [illegible] ergo [illegible] futurorum bonorum, noli auri argentique [illegible] mente [illegible]

/ solum

[illegible] atque [illegible] imaginibus [illegible]. An forte non putas omnia que divinus celestis [illegible] medicorum [illegible] vilicos. Et in [illegible] omnia [illegible] ubi omnia [illegible] ut [illegible] querentes. Et in [illegible] ubi [illegible] posita [illegible] ac [illegible] omnia [illegible] ubi vero ubi [illegible] vero [illegible] est [illegible] ne minima [illegible] ubi [illegible] videri. Hic dicit ipse Mattheus 6 ait: Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra ubi erugo et tinea demolitur et fures effodiunt et furantur. Thesaurizate vobis thesauros in celo ubi neque erugo neque tinea demolitur et ubi fures non effodiunt nec furantur. Ergo si vos [illegible] veras divitias amare, ut [illegible] 1 Corinthios [illegible] [illegible] celeste patria [illegible] parte [illegible] [illegible], nam superata tellus sidera donat, ait Boecius 4 de consolatione metro ultimo. Et enim [illegible] perdidisti [illegible] non potest [illegible] in aliis [illegible] quantitate [illegible] non perdidisti [illegible] respondet dicitur [illegible] contemplando [illegible] et [illegible] miraculo [illegible] gaudium [illegible] templo [illegible] divitiis et [illegible] ¶ Ait forte [illegible] abierunt nos [illegible] perdidimus. Et [illegible] perdidisti [illegible] nostre [illegible] que [illegible] ad [illegible] non absolverunt et [illegible] sed [illegible] et possidendi [illegible] hoc vos [illegible] parte [illegible] omnia [illegible] indicabimini reliquisse. Ait [illegible] possidet omnia se [illegible] Iohannes [illegible] ait que omnia [illegible] que [illegible] desiderat [illegible] omnia [illegible] Et [illegible] multo [illegible] et [illegible] omnia [illegible] ¶ [illegible] parant [illegible] et violentia [illegible] non [illegible] satisfactio [illegible] de morte omnibus [illegible] 21 [illegible] Nolite [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ubi [illegible] ubi [illegible]

[illegible] in [illegible] [illegible] 13 [illegible]

ulla violencia, delectacio secunda gaudet quia
parauit vobis dominus agrum fertilem educendo
ad materiam celestem, tollendo lapides
eradicando spinas, fecit dominus quod suum
est, vos nolite vobis ipsis deesse. offert
vobis dominus sufficienter sed suauiter, ut tota
in celestia patria ad gaudia mutatur. Quod
ipse prestare dignetur. Qui cum patre et
spiritu sancto viuit et regnat deus per omnia secula seculorum amen.

123 Dominica in Quadragesima

Dominum deum tuum adorabis et illi soli
seruies. Deutronomii 6 et mathei 4.
Adest dilectissimi desiderabile nobis tempus
et laboriosum omnibus ad vitam ac incorruptibilem
fidelibus diuinas, tempus scilicet quadragesime in quo ad
misericordiam sedis ac largissimi regis ipsi
quendam processus quorum. In quo namque
ut ait Bernardus sermo 6 de quadragesima generalis quidam toto
orbe conuentu contra inimicum saluator congreditur.
Cui deesse causatur pugne quis sibi mili-
tantibus hore et stipendijs magnificari
desiderat et ditari. Illud oportune apostoli
predicacionis nobis loco sonuit. Ecce nunc
tempus acceptabile ecce nunc dies salutis. 2 cor 6
Quod non accipimus hoc ipse, quod pluribus
huius diebus. In quibus bellum virtutis ingeritur
et omnium virtutum profectus augetur ait Leo papa
quo tempore licet nobis. Et sequitur. Ut quod omnis
christiana contra salutis sue aduersarium vi-
gilandum fuit ne vllis pateat locus
temptatoris insidijs. Sed nunc maior et cau-
cior et solercior est assumenda prudencia
quando hostes tanto acriori sevit inuidia.
Nunc enim in toto mundo potestas ei antique
dominationis aufertur, et innumera illi captiua
vasa rapiuntur. Renunciatur atrocissimo
predoni a populis omnium nacionum. Et spiritualis
nostra ab hijs quos possidebat expellitur
dit, quorum huius sunt dies sermo Bernardi vbi
in hoc breui tempore omnes aliorum temporum ne-
gligencie emendantur. Recte itaque dies
isti acceptabiles dicuntur, quia penitencialiter
commissa admissa in quibus odiosos nos reddi-
dimus deo, diebus huius purgantur in quibus
nos deo acceptos faciunt. Sed dies
salutis dicuntur in eis maiori studio bonis
operibus vacantibus perditam salutem instau-
rant. Dies quoque sunt salutis, non possessi-
onis sed acquirende. Quia autem salutem illam
ex nobis habere non possumus, ut aliqui a deo
data prouenit sed dumtaxat ipsis querentibus

disponat celum post salutem esse. Nam apud
homines tempus hoc est, apud deum autem omnia possi-
bilia sunt mathei 19 acquirende salutis modum et
auctorem docuit et sedimentum dominus ipse in
eo dicens ubi ait Dominum deum tuum adorabis
et illi soli seruies & cetera. Quia
Tempus quadragesimale tempus valde
laboriosum est, in quo et peccata dampna com-
pensare possumus et diuicias plurimas
congregare. Et quia pauperes vos esse cognoscimus
et diuites esse cupitis nunc fideliter ope-
ramini. Ecce tempus et oportunitas se offe-
rat. A proprio torpore euigilate. No-
lite vosmetipsos negligere. Nam qui non
vult laborare, nec diuicias habere non
potest. Sed ut enim manducare licebit dicit
apostolus 2 thessalonicensium 3. Verum ne errare
quis in cetero possit quid sit vere diuere et vbi que-
rende sint quomodo et quibus promittunt per conclusionem
cum plenius diuicias predicare. Primo sequitur
patet doctrina specialiter nos acquirendi
omnes has diuicias predam promittens in textu
ewangelij et veritas ipsa illuc intellexit. Sequitur. Iesus est
Audistis ex textu ewangelij quod perfectus tem-
ptator callidissimus alendam cum viro virtutis
esset a deo adductus quod acriori pugna con-
greditur, putans diuiciarum appetitu deum
seducturum. Vnde ostendit diuicias omnia
regna mundi omnium, et spes mundanis
promittit dicens hec omnia dabo tibi si procidens
adoraueris me. Sed quia non fallit sed ut illis
quibus ad victoriam eum superando confudit,
omnes ut illas cum diuicias, ut ipsam po-
testate possidens, ait Dominum deum tuum ado-
rabis et illi soli seruies. Nam hunc adorare
et illi seruire regnare est, et omni agri fructus
secunda libertas. Vnde seruidi facultate
plus ipse cui seruit prestat. Cauendum
itaque valde a temptacione auaricie quod
si hoc tandem fortiorem temptauit cum prin-
cipem forte, quod nunc alicuius conditionis
medio est et hoc ianuis pluribus non
solum peccamus sed et aliquos deditos
suos temptator decipiat. Nichil enim
sic diabolus homini subiici facit ut inquietat
opibus, atque auaricie amore superari ait
Crisostomus omelia 13 super matheum. Quia ergo omnes diuites
esse cupitis et eo magis quam nunc plus de-
pauperati appetitum diuiciarum non augent
diabolus ut fallat vosipsos per eorum
paupertatem per diuicijs eligendo. Quemad-
modum si quis oblatis duobus vasis clausis

gemmis vario auro, alio structura. Vas
structuris pluribus pro forma pulchritudinis eligitur
electo auro. Sic quod dictum voluerit
Hec ut habetur Judith [illegible] gaudete
[illegible] fine [illegible] alii omnia
tota [illegible] deo adherere, hunc amare
hunc adorare, illi soli servire. Et
tunc de primo principali. Circa quod ad secundum
videamus quibus meritis ad tantas divitias
inamissibiliter possidendas quis pervenire valeamus.
Et quidem quo precedit in textu eorum. Nam
qui dominum deum adorat et illi soli servit
hic in via, sicut equalitate in hoc [illegible] pena
apud divitie patris. Volo ut ubi ego sum
illic sit et minister meus Joh. 12. Soli deo
servit qui in omnibus que vel deo sibi ex precepto
impendit, divine voluntati complacere [illegible]
[illegible] querit. Unde ut clarius intelligamus, doctrinam exemplarem in facto
Christi super eius dispositione notemus. Sic
pulchre concordat apostoli doctrina declarando
omnibus quibus mediis ad ea pervenimus. Ad Titum 2o ita scribitur: Apparuit
gratia dei salvatoris nostri omnibus
hominibus erudiens nos, ut abnegantes
impietatem et secularia desideria, sobrie et iuste et pie vivamus in hoc seculo
expectantes beatam spem et adventum glorie
magni dei et salvatoris nostri Jesu
Christi, qui dedit semetipsum pro nobis ut
nos redimeret ab omni iniquitate et mundaret sibi populum acceptabilem sectatorem
bonorum operum. Ecce tangit apostolus quod docuit nos dominus [illegible] declinatione ab hiis quibus per impietatem a deo
recessimus et per mundana desideria
seculo huic adhesimus. Certa tria est
[illegible] bonum quo tria ordinamur ad nosipsos per sobrietatem,
ad proximos per iustitiam, ad deum per pietatem. Pietas et [illegible] dominus docet
[illegible] nos per [illegible] dominus, in vita in
doctrina sua erudivit. Et in hiis
specialiter quasi in hoc evangelio commendatur.

Et eo dominus stans post sanctificatum baptisma, quo ab impietate [illegible]
mundanum [illegible] Christum [illegible] et [illegible]
[illegible] seculo [illegible] deserto peregrinationi [illegible] nos impietate et secularia desideria abnegare opere suo
erudivit. Sobrietatem vero imitabile [illegible] docuit continuo quadraginta dierum

ac noctium ieiunio. Pietatem vero quadraginta
diebus contemplationi ac orationibus vacabat
[illegible] cum [illegible] putandum est, cum ut
[illegible] testatur, angeli ministrabant.
Et vero iuste ad proximum vivendum est, [illegible]
[illegible] et solum deserto commutavit. Nam
[illegible] proprio assumens quod [illegible] quod in hoc
seculo dicitur cepit ut declarat [illegible]
omne [illegible] dicitur. [illegible] hiis [illegible] diebus pro
peccatoribus non sua salute oravit, non [illegible]
eo oravit quod [illegible] possedit. Constat
[illegible] ab [illegible] [illegible] fuit
ut declarat [illegible] 3 de [illegible]. Unde hac [illegible]
[illegible] stans post temptationem victoriam [illegible]
[illegible] declarant, quia ad hoc venit, ad hoc docuit
et miracula laboravit, ad hoc denique
amarissima passione [illegible] voluit
ut perdita oves comparavit. [illegible] et nos [illegible]
[illegible]. Nam quomodo [illegible] corporis defensio
ad [illegible] divinorum gloriam non potest
pervenire. Nec ad [illegible] humane salutis
[illegible] per predictionem [illegible] declarat, quomodo nos
non per salute nostra temptationibus et insidiis
[illegible] hoc querit ut ab [illegible] nos [illegible]
ciat, ut a sobrietate, pietate vel iustitia
declinemus, quod si efficere potest, iam et si
impietate et secularia desideria abnegamus
[illegible] periculosius ordinamus. Sic primos
nostros parentes olim temptavit et vicit, sic
[illegible] dominum Christum in deserto temptavit et
victus est [illegible] in omne. Nam ut a sobrietate
[illegible] temptavit per gulam, dicens ut
lapides isti panes fiant, quere [illegible] ut [illegible]
obiecto fames magis [illegible] ad [illegible]
[illegible] sume [illegible] compellet. Contra pietatem
per superbiam, eum dixit: Mitte te deorsum,
ut sic a loco [illegible] [illegible]
descendens a populo videre vane laudaret.
Contra iustitiam ad proximum per avaritiam eum
dixit: Hec omnia dabo tibi si cadens adoraveris
me. Hec [illegible] quod [illegible] et si [illegible]
custodita sunt [illegible] ab [illegible]
[illegible] hoc quadragesimali, quod [illegible] ac [illegible]
[illegible] bonorum operum exercitio specialiter
ut digni ad agnum paschalem [illegible]
mundati ac ornati [illegible]. Nam per
[illegible] a peccato per penam purgamur, per [illegible]
per [illegible] [illegible] [illegible]. Nam ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible]
[illegible] proximi vel [illegible] per [illegible]
[illegible] proximi per [illegible] [illegible] per
superbia vite [illegible] per [illegible]
[illegible] de fide ad [illegible] causas [illegible]
[illegible] [illegible] carnibus abstinendo

super [illegible] 13 [illegible]

cia sobrietate, compescit ardorem a. avaricie
misericordie opera, que iustitia ad proximum, supplex
humilis oratio, que pertinet ad pietatem. Nota quod
[illegible] quod diligentissime habet ecclesia primam
conversionem. Unde oratio supplex oratio, unde
[illegible] [illegible] possit, que adhuc agit
[illegible], ut [illegible] possunt [illegible]
nare [illegible] et [illegible]. Unde
[illegible] a [illegible]. Quod [illegible]
[illegible] transgredit. Ideo [illegible]
[illegible] instituciones beati Petri apostoli et
canones [illegible] habet quadragesima [illegible]
[illegible] modum et limitacionem [illegible]
[illegible] in anno [illegible], que brevissime [illegible]
[illegible]. Sed ego [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] que [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] sobrietate [illegible] pervenire possimus
ad pietatem [illegible], que ad-
[illegible] ac illa [illegible]. Sed ipse [illegible]
[illegible] pro [illegible] vivit et regnat
[illegible] [illegible] per [illegible]
[illegible] Amen

124 [D]ominica i post [I]nvocavit
[illegible] in supplicium eternum, iusti autem in
vitam eternam. Mathei 24. [illegible]
[illegible] [illegible] ad quadragesimam [illegible]
[illegible], quia pascalibus gaudiis [illegible]
[illegible]. [illegible] ad vitam eternam
ubi [illegible] remissio [illegible]
[illegible], et libertas [illegible]
[illegible] quadragesima significata. [illegible]
[illegible] filii Israel [illegible]
[illegible] deserti [illegible]
venerunt ad terram promissionis. [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] bonorum operum [illegible]
[illegible]
[illegible]. [illegible] omne [illegible]
[illegible]. [illegible] ut [illegible] mala
[illegible], [illegible] via [illegible]
ut [illegible] ad perfectionem [illegible]
[illegible] appetitum
mali a mente [illegible] et postea ad
bona operanda [illegible]. [illegible] Declina
a malo et fac bonum. [illegible]
[illegible] bona [illegible] a malo
[illegible]. [illegible] nobis [illegible]
[illegible] est
in [illegible] et ad meliora [illegible]
Et [illegible] plus [illegible]

[illegible] [illegible] bonorum promissionibus allicia[n]tur
[illegible] timor pene [illegible]
[illegible]
[illegible] radicat [illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible] filios ad
[illegible], a timore [illegible]
in [illegible] iusti iudicis
iudicium, ac [illegible] [illegible]
ut [illegible] non [illegible]
in supplicium eternum [illegible]
[illegible] Amen
[I]n [illegible] doctrina [illegible]
[illegible]. [illegible] quam
[illegible] vobis [illegible]
[illegible] filius hominis [illegible]
[A]udacter [illegible]
[illegible] periculo. [illegible]
[illegible] sorgatis
ut [illegible] possimus [illegible] m[illegible]
[illegible] ista [illegible] vox
[illegible] venite benedicti patris mei etc. [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
pene [illegible] non [illegible]
[illegible] eternitas [illegible], que pena [illegible]
[illegible] non [illegible] finem [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] non intollerabile [illegible] si [illegible]
non [illegible]. [illegible]
[illegible] posse [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]
ac [illegible], [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] admitt-
[illegible] [illegible] eternitate [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] meditacio
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible] effugiamus [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] maledictionem eternam
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] negligentes [illegible]

consilii peccata. Sed forte dices: Nunquid opera
dicuntur sub consilio non sub precepto. Omissio autem
consiliorum vel nullam vel venialem inducit penam.
Nunquid ergo pro hac omissione christus dampnat
eos, utrumque pro solo mortali dampnacionis sententiam
promulgat. Ad hoc dicendum quod licet sic omnia
opera sint de consilio, sunt tamen etiam in multis
casibus de precepto. Unde sicut legere potest
quod quilibet tenetur subvenire [illegible] [illegible]
proximi in extrema necessitate [illegible] dampni
constitutus est, tunc tenetur quis facere et elemosinare
et hoc sine suo maiori periculo sibi fieri
videtur, ubi appareat aliquis succurrere volens et po-
tens. Unde ait Johannes 1 Johannis 3 capitulo: Qui habuerit substantiam
huius mundi et viderit fratrem suum necessitatem
habere, et clauserit viscera sua ab eo, quo-
modo caritas dei manet in eo? Et in eodem [illegible]
[illegible]: Filioli, non diligamus verbo
neque lingua, sed opere et veritate. Unde
in veteri lege divina precipiunt Exodi 23:
Si occurreris bovi inimici tui, vel asino
erranti, reduc ad eum. Item: Si videris
asinum odientis iacere sub onere, non pertransi-
bis, sed levabis cum eo. [illegible] in ne-
cessitate fratris [illegible] valde [illegible] si
non precepto. Secunda ad dampna quod eos
[illegible] qui omissione opera etiam in
necessitatis articulo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Secundo quod [illegible]
[illegible], non dantes tacite aliquibus maioribus
penis tamen omissione operum misericordie
[illegible]. Ita sed quod hic [illegible] omissionem operum
multos [illegible] penas ad iudicium [illegible]
tam horribilis [illegible] sententia, quid fiet
de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et timenda [illegible] persecutore
misericordia. Secundo [illegible] fidelitas [illegible]
[illegible] capacitas quod [illegible]. Aut quod
[illegible] qui alienum tollit. Si sic ardebit
qui de suo non dedit. Secundo [illegible] [illegible]
fiet ille qui non fecit misericordiam, quomodo
[illegible] ille qui facit et rapinam. Applica
ad singula. Secundo [illegible] [illegible]
qui de suis esurientes non cibant, sicientes
non potant, nudos non vestiunt, infirmos
et carceratos non visitant, hospites
non colligunt, quod patet [illegible] [illegible]
in suis pauperibus esurientes exiguo
cibo et potu et veste spoliant,
qui a domibus expellunt, [illegible]

[illegible] ad [illegible], quomodo [illegible] [illegible]
iniuste [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
qui non [illegible] mortuos non sepeliunt, sed
et vivos occidunt, [illegible] [illegible]
sanguinem sitiunt. Attendat dives [illegible]
[illegible]. P[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
hortatur, saperent et intelligerent et no-
vissima providerent. Secundo et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nobis valde formida-
bile [illegible], quia [illegible] brevitas temporis
[illegible] [illegible]. Dicit ad [illegible]
quod [illegible] ad opera misericordie tenetur [illegible]
huius mundi. Ego pauper sum [illegible]
[illegible] et [illegible] non [illegible] precepto tenetur
[illegible] [illegible]. Ad hoc [illegible] Aug(ustinus)
[illegible] [illegible] ita pauper [illegible]
excusari [illegible] et si non [illegible]
[illegible] [illegible] potest [illegible]. Unde to- c x
bias filium suum adhortatur: Quomodo po-
tueris ita esto misericors. Si multum
tibi fuerit, habundanter tribue. Et si exi-
guum fuerit, etiam exiguum libenter impertire.
Et Ysaie 58 capitulo: Frange esurienti panem
egenos et vagos induc in domum tuam.
Ecce [illegible] Aug(ustinus): si tantum [illegible] panis
[illegible] frange et pauperibus tribue. Et
si forte non habes [illegible] domus pauperi
saltem in aliqua domus sue tugurii in
angulo sibi stratum para. Unde tamen
et alii multi modi quibus misericordia [illegible]
[illegible] [illegible] ab eo [illegible] [illegible]
huius mundi non habet, sed [illegible] [illegible] / sed laudando, mandando [illegible] ab aliquo petendo
[illegible] / et [illegible], dicendo, levan-
do, [illegible], consolando, apud alios
promovendo. Secundo [illegible] opera misericordie spiritua-
lia, eo nobiliora quo corpus [illegible] ex-
cellit, et deo magis placencia, maiore
[illegible] [illegible] medicina, [illegible] pauperrimus
[illegible] [illegible] potest [illegible]. Propter
neglectum [illegible] dampnacionis [illegible]
[illegible] pro neglectu operum misericordie
corporalium, [illegible] [illegible] corporalibus
[illegible] [illegible] spiritualibus. Consule
[illegible]. Consolare tristem. Corrige
peccantem. Remitte offensam. Porta
onera [illegible]. Ora pro omnibus. De hiis
pulchre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Vide [illegible] quod [illegible] non [illegible] aliquis
a deo accipit [illegible] [illegible] [illegible]
Ita dices: Nullus est qui [illegible].

cat. Talentum minime accepi, non deum
vocem eius rogare. Talentum enim unde-
cumque unicuique pauperi computabitur, dum
quod accepit. Alius namque accepit in-
telligentiam, predicationis ministerium debet
ex talento. Alius terrenam substantiam accepit,
erogationem talenti debet ex rebus. Alius
nec interiorum intelligentiam nec rerum affluen-
tiam accepit, sed artem didicit qua pascitur,
ipsam artem in talenti acceptione computabit.
Alius nil horum assecutus est, sed tamen fortasse
familiaritatis locum apud divitem
meruit; talentum profecto familiaritatis
accepit. Si igitur pro indigentibus loquitur,
talenti erogatione deputatur. Habens
ergo intellectum curet omnino ne taceat. Habens
rerum affluentiam vigilet ne a misericordie lar-
gitate torpescat. Habens artem qua regitur
magnopere studeat ut usum atque utilita-
tem eius cum proximo partiatur. Habens loquendi
locum apud divitem damnationem pro
retento talento timeat, si cum valeat
non apud eum pro pauperibus intercedat.
Hec Gregorius. Quod utinam considerarent qui prin-
cipum curiis assistunt, pauperes non promovent,
sed potius principes suis traditionibus avaricie
venenum infundunt et in pauperum rapinas
suis consiliis proditoriis faciunt descendere.
Ex quo patet quod in die iudicii [illegible]
potentum de operum mala omissione; quorum
et si omnia que dicta sunt defecerunt, saltem volun-
tas compassiva non defecit, que frequenter
tamen pro opere computatur. Sicut Augustinus
dicit: In terra pax hominibus bone voluntatis.
Non ergo torpeamus, sed diligenter cavea-
mus vanitatem ut non cum protervis sup-
pliciis sed cum iustis deputemur in eterna
[illegible]. Augustinus de penitentia. Quamvis
itaque indicium destructionis [illegible] studeamus,
tamen non minus miseriorem pro vera penitencia
proximorum miseriam dolendo, et sibi
videntur confessorum et [illegible] ut non a domino
[illegible] inveniam. Quia [illegible] penitentia
et ordinata [illegible] hoc confessione [illegible]
non tractatur. Ad hoc autem ut vera de
omnibus agamus penitentiam, necesse est cogita-
tionem [illegible], scilicet et [illegible], ut [illegible]
sicut solo ore [illegible], sed etiam
corde [illegible], et [illegible] lacrimis de-
flendo dolemus. Unde Augustinus in de vera et
falsa penitentia. Consideret qualitatem

rimus in loco ipso, presumimus [illegible]
Christo, et [illegible] fuerit [illegible], et [illegible]
virium multarum [illegible]. Diversitas va-
rietas deflenda est, omnis virium qualitas
lacrimis perfundenda, ut [illegible]
est [illegible] Domini. Unde ad
[illegible] in [illegible] trans-
gressor est, [illegible] intelligat
quod [illegible] ne
[illegible] se culpabilem non
agnoscat, sed de pluribus non dum
[illegible] Domino non
vitat [illegible] Gregorius dicit vos pro
flere peccatoribus pro toto [illegible]
[illegible] peccatoribus [illegible]. Et [illegible]
qui vos audit nullam [illegible]
informationem [illegible]. Ideo ut [illegible]
[illegible], sicut [illegible]
valeant et dolere, et non solum ore pene
[illegible] vos [illegible] in-
[illegible] et si non [illegible], aliis
tamen [illegible] non inutile erit
et pluribus [illegible] studeat [illegible]
ab errore et [illegible] in veritate [illegible]
[illegible] ad [illegible] errore [illegible]
[illegible] Et ut a seductione
[illegible] ad [illegible]
[illegible], ut qui dubitat mittat, exa-
minandum faciat [illegible] voluerit
et si quid [illegible]
sub [illegible] correctione [illegible]
ad [illegible] sermonem
[illegible] convertat in [illegible]
Ihesus Christus Dominus noster [illegible] et [illegible]
in secula benedictus. Amen.

125 [illegible] ignorat

Signum non habet [illegible] in significatione
[illegible] 12. [illegible] in [illegible]
non cogitat [illegible] signo
[illegible] cognoscit et [illegible] ad [illegible]
Ideo occulta [illegible] cordis [illegible]
[illegible] signis manifestamus. Sed
[illegible] Ergo [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] Sicut [illegible] ad quod [illegible]
[illegible] absens [illegible]
in [illegible] cogitat. Ideo signo ad ipsam
[illegible] et cognoscit [illegible]. Pater

Quod
Pro
cum 30

utrumque opus consuetudinis dator
quod necessarium ad salutem nobis non
deest signum dedit efficacissimum et effi-
cax unigenitum suum per ionam figuratum
sic per ipsum ut a premisit Dabitur dicit ipse
vobis signum Ecce ergo iam quod non modo videmus
cuiusque ad eam se deo diligit et perducat
Unde adultera generatio quod de celo promittit
super celeste hoc signum non capit Sed ea quod
ut quod in penis delectatur quod ab iectione et
curiositate nutritur et quod a via beatitudinis
longe abducunt Et ita non nimis stulte quod
salutem propriam a deo petit Sed in hac sua
petitione a domino misericorditer impeditur
atque ad datum signum sufficientissimum et saluberrimum
consideracionem excitatur ipso dicente Signum non
dabitur etc. per gratiam domini [illegible]

Veritatis textualis curam [illegible] eius premod
doctrine colligitur [illegible] fundamentum [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible] studeamus et
[illegible] Evangelium [illegible] quod [illegible] sequitur
predixit quod predicamus Tertia die [illegible] primum
[illegible] [illegible] deum [illegible] omnium per [illegible]
[illegible] spiritualem per adoptionem et [illegible]
Et quod longe [illegible] per [illegible] sic ipsa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et vos et [illegible]
et abscondit faciem eius a vobis ne exau-
diret vos [illegible] quod non [illegible] [illegible] per-
cando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sed ait Vos ex patre diabolo estis et
desideria eius vultis facere Vide autem non primo [illegible]
[illegible] patrem celestem cum ab eo in filios
adoptamur Cum naturales filii sint fratres et
sorores et ita coheredes efficimur Quomodo
ad [illegible] in [illegible] [illegible] in nobis sequitur Ione
prophete per Ionam figuratam Signum [illegible]
Christus est qui Ionas sua predicatione atque in
ventre piscis absorptionem quietem [illegible]
figurabat Audierunt predicationem genti-
les ninivite crediderunt et [illegible] [illegible] [illegible]
Ione 3 Et [illegible] predicacio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] gentiles susceperunt et [illegible] [illegible]
ad eum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Veritas
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Audiamus et nos predicationem
[illegible] quod sit [illegible] maior est et [illegible]
eius doctrina ut in [illegible] ninivite atque [illegible]
[illegible] nobiscum [illegible] nos [illegible]
[illegible] hoc in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in morte [illegible] [illegible] audierunt nos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nos

[illegible] [illegible] [illegible] 3 diebus in corde terre [illegible]
[illegible] ut [illegible] ad vitam die 3 resurgens
In tertia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sed mortui sumus
in terra [illegible] [illegible] [illegible] ab eis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut in eo sibi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Moriamur [illegible] [illegible]
[illegible] tribus diebus Tres dies illi
triplicia [illegible] [illegible] [illegible] opera [illegible]
[illegible] a primo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] In hac
die tertia resurgimus per gratiam in Christo ad
vitam non iam carnalem sed [illegible] [illegible]
[illegible] vitam [illegible] spiritualem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] obediendo deo et [illegible] nichil [illegible]
immediata [illegible] ad gratiam [illegible]
ita ut [illegible] [illegible] [illegible] possit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] diligit [illegible] [illegible]
[illegible] et gratia [illegible] non [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et de [illegible] diebus
[illegible] [illegible] [illegible] Osee vi vivifi-
cabit nos post duos dies in die tertia
suscitabit nos In hac tertia die de terra
levamur ac celestis patris heredes efficimur
a Christo domino in fratres et sorores spirituales [illegible]
[illegible] adoptamur Mater [illegible]
ergo ecclesia est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
te [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nos [illegible]
[illegible] ad salutem [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] ait [illegible] omnium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad mortem [illegible]
ad salutem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et a transgressore degenere
[illegible] in adoptione divine [illegible] [illegible]
[illegible] et de paradiso [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] salutem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] simbolo Credo
sanctam ecclesiam catholicam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fundamentum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible] ut solidissimo fidei
[illegible] fundato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quod [illegible] [illegible] simbolo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Est autem [illegible] [illegible]
tenore [illegible] [illegible] simboli Et unam
sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam [illegible]
[illegible] in veritate prima

Ego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

126 Feria 6 post Invocavit

Quia per [illegible] descendebat in piscinam secundum mo-
tionem aque sanus fiebat a quacumque
detinebatur infirmitate Joh. 5. Admirabi-
le et pulchrum per [illegible] loco [illegible]
[illegible] unum sed duplicatum. Duplicatum
quidem extendit opere, unum vero latet misterii
significacione. Miraculosa fuit et super natu-
ralitas quam consequitur et quia per tempus motum
aque descendebat in piscinam. Vere ad aque
[illegible] unus sanabatur. [illegible] ita [illegible]
sed primo sanacionem [illegible] plenius [illegible]
[illegible] ubi [illegible] et [illegible] una [illegible]
[illegible] Vere hac virtute mota lo-
cali aqua dare poterat. Siquidem localis
motus non est ad formam activa sed ad ubi.
Unde ad sanativam [illegible] virtute desup-
er a virtute celesti. Nam angelus domini
descendebat in piscinam et movebatur aqua. Mi-
raculosa eciam fuerat quia quacumque infirmitate homo
longa egritudine fractus, [illegible]
[illegible] post [illegible] aquam [illegible] ab
angelo motam sanabatur. Nunc [illegible] aqua mo-
[illegible] primo vero [illegible] curavit eum quem
ad aquam [illegible] noverat [illegible] Et
non [illegible] a misterio quod in utroque mira-
culo [illegible] Multitudo namque mag-
[illegible] claudorum aridorum [illegible]
bat sanari descendendo, et [illegible]
non est [illegible] et [illegible] sed [illegible]
et sanari [illegible] vix [illegible]
[illegible] ut [illegible] multitudine non
unus sanari sed et aqua [illegible] ab angelo
mota [illegible] unus [illegible] Unde
quia per descendebat in piscinam post motionem
aque sanus fiebat a quacumque detinebatur
infirmitate. Per [illegible] investigate
[illegible] gratis [illegible] spiritualis [illegible]
[illegible] Nam [illegible] Hoc
[illegible] ad
[illegible] doctrina
[illegible] Deum [illegible]
[illegible] Sed [illegible]

Omissa [illegible] quam [illegible]
[illegible] sed admis-
[illegible] intelligencia [illegible]
[illegible] et nos [illegible] piscine porti-
cibus [illegible] ab eo [illegible]
sanari [illegible] probatica piscina [illegible]
secundum [illegible] porticibus
in lege in quinque moysi codicibus tradite
[illegible] intelligatur. Nichil [illegible]
[illegible] et [illegible] intelligi [illegible]
et vena [illegible] aquam manans
[illegible] Dominus [illegible] qui
[illegible] confundentur [illegible]

[illegible] scribentur quia dereliquerunt venam
aquarum viventium dominum. Deus [illegible] fons est
aquarum viventium [illegible] sanad-
tamen aquam vivam quam [illegible] fons
aque [illegible] salientis in vitam eternam Joh. 4. [illegible]
[illegible] probatica [illegible] piscina
[illegible] quia [illegible] pro [illegible]
[illegible] piscina [illegible]
quamvis [illegible] possumus [illegible]
[illegible] sagum [illegible]
[illegible] apocalipsi Johannis loquitur quod
[illegible] sanctificabat [illegible] Hii sunt
qui venerunt de tribulacione magna et laverunt
stolas suas et dealbaverunt eas in sanguine
agni [illegible] ante thronum Dei et serviunt
ei die ac nocte in templo eius. Ecclesiastici [illegible]
Porticus [illegible] quinque [illegible]
[illegible] piscina [illegible] fidei [illegible]
[illegible] contemplacio in nobis [illegible]
monium de eo perhibete [illegible] secundum [illegible]
legem prophetas agiographa [illegible]
et apostolorum [illegible]
ait Joh. 5. Scrutamini scripturas, et
ille sunt que testimonium perhibent de me.

Possumus [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] magnas
[illegible] sa-
lutares emanant et in quinque fontes di-
viditur ad quos [illegible] salutis in nobis ge-
[illegible] De quo b. Bernardus in sermone
[illegible] quod [illegible] quinque
ita ait: Post [illegible] est [illegible]
[illegible] fonte
[illegible] ad [illegible] aquas [illegible]
[illegible] de fonte sapiencie ad potandum
[illegible] aquas [illegible] de
fonte gracie ad irrigandas [illegible]
[illegible] aquas [illegible] de fonte
[illegible] ad [illegible] aquas [illegible]
[illegible] et [illegible] in vita [illegible]
De quibus propheta [illegible] Haurietis aquas
in gaudio de fontibus salvatoris. [illegible]
[illegible] fontes [illegible]
[illegible] nobis [illegible] exhibet
[illegible] fons vite [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible] fonte
vivo [illegible] fontes
[illegible] vulneribus [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] Videbat [illegible]
[illegible] manus et pedes et [illegible]

nob ad' vulnerib9 ex s'cipa pfert/
Clut9 ptulit vulnus ad ea exppi-
rassi/ ut i s' mich lonng nob fonte
qutu p9 obitu aperuit ht' Bern
Ascedebat v° s'm' ip9 ageli ipe de
dnb elpt e, i ip9 plenitudine sanatq
Nc' mq' s' itelligit eade fote aqua
pissine z agelu, qm ipe s' g' ostia
riu z ostm Joh 10 Liba ute z ablu
z ita potate z potu hut deip magn
esiliy ageli vot ysa c 9 s'm' Dionis
Veiente itaq h' magni esiliy agelo
i mu do st dno mota e aq z valde t'
bata A q° Primu ei ab agelo z
fore a p'fido pplo t'bavit s'cipm dn
erede sanad v° z ope clamad
laboravit usqz ad corpis fatigacoe
sic p' pp'ham laboravi clamas
rauce facte st fauces mee ps 19.
Turbavit s'cipm dns sua pote ex
supsit amaritudine tristicia z pa-
uore ita ut diceb' suis dicet Tristis
e aia mea usqz ad morte math 26
Turbavit s'cipm dns apparente sibi de
celo cofortante agelo fco i agonia
plixi9 orab, fco e sudor ei9 sic gut-
te sanguis decurret i tra luc 22
Turbatu e z vehemet' t'batq a
pplo suo dn i audita crudelitate
velut sceleshsimus latro funib9 liga-
ret, trahet', cospuet', colaphi pacet
cedet' flagellis, coronaret' spinis, cru-
ci affiget' ferreis clavis, sic q' ptot
battu i s'la lacaret' ut no ma
quap porcionb9 s; i mult patd vul-
nerib9 a v'tice capitis usqz ad
plata pedis sanitas eet in eo. Si
q° fructu e' ut totopleri t'bata aq
sanaret' vnq. Vnq no ppl' mio
s'mister Na s'm' Aug. Turba aq
sanad9 e vnq ex magnq ex passi
dno toty mudo Q' note e vnu esse
ali i pissina desced' Na s'm' Aug
s° Joh ome 16 Desced' i aqua
t'bata e hu lo' med' i dni passioe
Vbi sanabat' vnq i vnitate fuat
Na p° a sps veiet no sanabit',
ex sps p' vnitate fuit sanad
no potit h; Aug. hic alibi ait dns
Porro vnu e nem Et pp'ha

No e q sanat boni nusqz ad vnu
p'p' dni q et i e no e q corpis
ei9 q' e ecctia membro no e, homi no
facit ut sanad p hac aqua potit
Na ectia q e corp9 xpi q ecs salua-
dos tanq sua mebra i cludit vna
e. Dmdi no pt sic in symbolo ar-lo
pfitem' Et vna sca Johannes dic
ad9. ¶ Ad fine addit' exhortaco
q s'a In hac g° s'a macho ectie
vnitate cpleps i nuenq s; i hyst po-
ricip9 pnlt pissine expubare
mote passionis ei9 diliget' attedi
ut i ea gha° descenden ab oi ma
i f'mitate z defcu sanad mdam
dd qd bern i q°da s; hortat' Eia
ergo op medita mea ud no suffirat
qd' nd dcest audact' vsurpo ex visceib9
ep'i q nna affluit N' desut fora-
mina p q defluat, ph; ei archani
cordis p foramina corpis Descedam
aut p° s' ei z° veiemq sanad no po-
tidmq qm vnq tm qui por descedit
sanat' pq no ipes s; pnipalitatq
ordine ithe Decipim' s' pq t'bac
comparaco quib9 spalia pnipalr
[illegible] celsio ad dnu moueamur
primo gras' egimq sic ex pcpit
m' [illegible] p mil desiderabilib9 dn
ferimq ut celi alh podmq suis
beplacitq plq oib9 obedire mereamq
qui tm p nob turbari dignatq
e z velut aq de pcia i pena fluc-
tuare Det et z nob p° descedetib
ad pissina gracie fonte sanabim'
ab oi i f'mitate quis detinem'
Ipo pstate, qui ut iuste sanaed
i f'mari voluit, z turbari dignat'
tu xpc q cu pre z spu sco viuit
z regnat deq p oia scla sclorq
Amen

Dominica Reminiscere

Miserere mei domine fili David. Matthei 15. Quamvis pro hominum miseriis que in presenti ewangelio leguntur que facile comprehendat sermo. Nam in ingressu in hanc lucem flebiles, in ingressu terribiles, in progressu valde repleti miseriis. Miseriis corporis, miseriis mentis, miseriis dum dormit, miseriis dum vigilat, miseriis quocumque se vertat. Et quidem fortasse propter vite presentis brevitatem utrumque tollerabilius esset multiplicitate miserie si non hoc tempore finiretur. Nam que est vita nostra? vapor est ad modicum parens. Jacobi 4. Set quod cunctis miserabilius est, presentis vite miserie non modice occasiones sunt et que [illegible] agente et ??? callidissimo serpente, cui nullum aliud est studium, nullum negotium quam effundere sanguinem animarum. De quo beatus Bernardus in sermone de eo quod incipit Dedistis quam pro vobis ita ait: Ipsi est ut michi et gestamus loquar nostri nobiscum ubique. Primo dum feli??? inimicum caro, hanc loquor de peccato nata, in peccato nutrita, corrupta nimis ipsa origine, sed multo amplius prava consuetudine viciata. Hanc vero ad impugnandos nos inimicus [illegible] mala. Hanc de sedicia isti? gat, nature carnis ignem venenatis suggestionibus sufflat, illicitos motus inflammat, ??? occasiones artibus mille parat. Hanc est quod manus nostras proprio cingulo alligat, et ut dicitur baculo nostro nos cedit, ut caro nostra que data est nobis in adiutorium in ruinam vobis et in laqueum fiat. Hucusque Bernardus. Et luctamini contra adversarium hostem domesticum. Set discrimina nostra adversus dyaboli fraudes astucias, quemvis hic afflictio, que non vera possimus quamquam minimis astutum sciat tanquam subtilius, nam per malicie sue exercitatione longa [illegible]. Et quidem in nobis est si virum robustum et nos nostrum in hoc certamine deiciat virtus. Sed quia summus nos deus forti deo nostro ut tot in multis temptacionibus vexati mala et sua permissione a demonio consiste ad virum valeamus. De quo Job 41 dicitur quod non est potestas super terram que comparetur ei. Set ideo venit potestas fortior de celo, filius veri

Dei, ut manum fortis potestate omnipotentis ut fortior forte ligaret, et universa eius arma auferret in quibus confidebat. Ad quem nunc nos quia nostrum defensorem videmus quia nos et nobis [illegible] aliud in hu- militate clamamus cum Chananea mulie- re fiducialiter clamantes quemadmodum ipsa clamavit: Miserere mei fili David. Et in glosa: domine nostra.

Quamvis per misericordiam matrem tam fuit mulier fatua in sola paradisi. Profert nobis ex lege eua ??? mulier Chana- nea ipsa reparanda prudens facta ut sit exemplum nobis ad [illegible] Cos. Wenus ??? in primis quo ornamentis ipsa miseriam superavit. Primo quod hijs armis vincendum sit. Utrumque pandit Christo eua in primo [illegible] Eua[m] superasse ??? ??? in partibus Tyri et ??? Audistis mulierem male a demonio vexatam fuisse et ipsam corporaliter se sanam. Nam in patre in corpore ista magis in mente. Illa in insensibili passione tota nesciunt quod egeret, dolorem non sensit, mortem non timuit, non vita sperare novit. Nec mortua ex mo- uebat non viva ex quo facere ignorabat. Set omnes filie passiones in matre redun- dabant. Illa a demonio exagitata spirabat ore set mater dolet corde dum ut Cosmas ait sentit filie oculos tumultuosos, aspectum sanguineum, totas manus, eius dissolutum collum retortum, ora spumantia, timiorem in- dentem et non apparentem, tortorem clausum et flagella sonantia, neminem rogare, et illa cum clamore loquentem cunctam et tremere sola periculosius, angelo vero misera, illius feriris si defuncta fuisset, tradidisset eius corpus in fine terre et ipse evoluto, oblivione mali ??? hinc set dolor quievisset. Nunc autem cadaver est in domo, aspiciunt corpus sed est viventi. Ita est in domo sentit timiorem in porta fletum, in ingluvie tempestatem. Ideo non tam filie quam sibi ipse domine nostra proposuit dicens: Miserere mei. Et quod in tanta reparatione egit mulier misera, set vere prudentissima, que ad invitationem ??? non potuit, ancillam prudentis requirebat. Prudens dico

Luce 11

q̄ r̄ā s(ecundu)m bedā esse gentil(is), a dumore
doctor(um) simulit(er) sep(ar)ata doct(ri)nis
no(n) in ill(is) q(ui) eade(m) eloq(ui)a p(ro)ferat p(ro)p(ri)a
i(n) v(er)tutib(us) Eccl(esiastic)i 8 Crisp(us) no(n) p(er)-
rexit ad demones, no(n) vocavit magos,
no(n) alligaturas (con)suluit, no(n) (con)strictos
mites adduxit, ab q(ui)b(us) solet de(m)entib(us)
nocere et suis incantacionib(us) vulg(us) angel(orum)
Religi(onis), o(mn)ia spi(ritu)alia (con)fitetur et o(mn)ia p(ro)-
gamenta (con)tempsit. Veit ad d(omi)n(u)m ih(esu)m
o(mn)i(u)m salvatore(m) amore mor(tis) p(ro)p(ri)e. Et
q(ui)d agit? Eccl(esiastic)i 8 mit(er) forte affligit(ur)
ac i(m)pugnat(ur) a dyab(ol)o, et ip(s)a pugna
pat(er) in deo. Theo(logice) pie supra te(m)ptat(ur)
ut p(er) i(m)pugnati(onem) do(mi)n(u)m et vi(n)dicta
vincat. Ut miz(er) si hom(ine)m in deo pug-
nare d(ic)itur a q(ua) ip(s)e se vulnerari
d(icit)ur: Vulnerasti m(ihi) cor meu(m) soror
mea sponsa. Cant(icorum) 4. Si videamus
q(ui)b(us) armis q(ua)n(do) forti aggred(ien)ti(um) Nichil
de suis arripit, nec multa (con)m(en)dat
no(n) n(ost)ra nobilitate ad dei gr(ati)a(m) ymo
gi(gn)it p(ro)p(ter) d(eu)s. Ezech(ielis) (con)venienti(am) ge-
nitalitat(is) aliqua(m) affert, o(mn)ia relinquit.
Sola ora(tio) munit(ur). Ib(i) gladi(us) q(uo) d(omi)nu(m)
m(isericordi)am pulsat dicens: Miserere mei fili
d(avi)d q(ui) d(icitu)r. Eccl(esiastic)i. Tres om(ni)a 19. No(n) habeo
(con)fida(n)tia(m) bonor(um) oper(um), n(ec) v(er)a vite fiducia(m).
Ad misericordia(m) (con)fugio, ad tranquillu(m)
p(er)manen(tem) portu(m), ad m(isericordi)am (con)fugio, ubi
ineffabil(is) salus e(st). Et i(n) om(n)i 2. Ubi mi-
sericordia flagitat(ur), i(n)digna cessat;
ubi m(isericordi)a postulat(ur), iudic(ium) no(n) sed(et);
ubi m(isericordi)a petit(ur), pene loc(us) no(n) e(st);
ubi m(isericordi)a, q(uaestio) nulla. Ubi m(isericordi)a (con)do-
nata (con)fusio e(st). Hac ego defendo,
hac sol(ito) p(ar)ib(us) m(isericordi)a(m) i(m)petro; (con)tra do(mi)n(u)m
pugnat, ut clamando ora(n)do cessant
do(mi)n(u)s videt, do(mi)n(u)s m(isericordi)a reddit, do(mi)n(u)s m(isericordi)-
a(m) plena(m) audivit. Mulier mag(n)a e(st) fides
tua, mag(na) pugn(a) (con)cordia, magna ora(tio)nis
(con)cordia. Quo(n)iam no(n) te clamante sustinet
m(isericordi)am petis m(isericordi)am tribuo, petitione(m)
supo(n)o. Fiat ut vult ut petit vo(lo) si sic vob(is)
i(n) no(mine). Ecce q(ui)b(us) armis mulier s(e)p(er)ius pug-
nat. N(on) ora(tio) sola m(isericordi)a(m) qua(m) voluit i(m)pe-
travit. Et v(er)e potentissima arma ora(tio)
(con)tra o(mn)ia adv(er)sa, n(on) d(ice)nd(um) sp(irit)ualia s(ed) et corp(or)alia.
S(ed) vos dicit(is) restat(ur)? Mat(thaei) 4. Ibi a(d)vers(antes) pe-
nerit(is) i(n) ora(tione) credentes accipietis. Et vo. 10.
Om(ni)a q(uae)cu(m)q(ue) i(n)vocaverit no(m)e(n) d(omi)ni salvus erit.
Qu(i) h(uius) orac(i)o(n)is armis p(at)res pl(ur)es
i(n) seculo cum eis gladiis et arcub(us) (con)fidebat

nec fecerit. Tam maiore(m) q(ua)m ora(tio) victo-
ria(m) sibi p(ro)pt(er) hoc n(on) orante i(n) monte suo
dei moyse (con)tra pugnat(ur) vinc(it) amalech
ip(s)o cessante ab ora(tio)ne vinc(eba)t(ur) (con)tra Exod(i)
17. Et de(n)i(que) ora(tio)nes (con)tra alia arma (con)trib(us)
o(mn)ia re(ce)le(st)i(bus) sic vincit adv(er)sa, demonia,
tyrannos, p(er)icula, bestie, fames et ele(men)ta
omnia, et i(n)firmitates et vinc(u)la nocencia
(com)probat q(ui)a d(omi)n(u)s moyses, petrus, daniel,
helias, tres i(n) camino pueri, Esdras,
Ezechias, Alexander, sinne. Pene edita
sed valde (con)p(re)hensibiles incolu(m)e(s) ut(ru)m
i(m)p(er)at(ur) i(n)ris ad ora(tio)nes (con)fugimus d(omi)n(u)m
(con)pescimus i(n) d(omi)n(u)s (con)stituis m(isericordi)a(m), et
nec e(st) q(uod) ora(tio)nes (con)tra dedecus. Nullus
ab hac chananea nos (con)cedam dic-
mus regeneravimus. Ista ut d(omi)n(u)s e(st) (con)tra
q(ui) ignorat, ad solus legis d(omi)n(u)s re(spo)n(de)re s(e)
dixerit merito. Nos doctrina eu(m) (con)tra a re-
nabul(um) (con)firmamus d(eu)m q(ue) o(mn)i(u)m creatore(m) et
(con)tra ore (con)fitentur, et t(ame)n p(ro) n(ost)ra liberatione
illu(m) no(n) rogamus q(uia) nulla alia credis de
nob(is) (con)t(ra) videm(us) i(n) credul(is) ac ip(s)is dic(itur).
Q(ui) cardinales ecl(esi)e ambulat et n(ost)ra no(n)
(con)siderat. Job 22. Q(ui)a audivit(ur) et v(ir) blasphe-
mat ac d(icit): Quid cur(a)s m(ihi) ac cap(ut) no(n)
similis dic(i)t re(spo)n(de)r(e). Si q(ui) custodia (con)missa
fuerit vigilasset, neq(ue) q(ui)a hostes murum
t(r)ansire potuisset et s(i)lia. Ubi autem
habes(?) (con)p(re)hensione(m). Nisi d(omi)n(u)s custodierit
civitate(m), frustra vigilat q(ui) custodit
ea(m). Qui no(n) vigilabat i(n) iericho q(ui) i(n)
more filior(um) (con)tra civitate(m) circuierunt
et clamaverunt, et i(n) die q(ui)b(us) clangentib(us) tub(is)
vociferantib(us) q(ue) (con)p(re)hensi muri subito cor-
ruerunt. Josue 6. Alias q(ui) v(er)bis vigi-
lantib(us) gentib(us) adunatis et i(m)pugnanti-
bus ceperunt, eo q(uod) d(omi)n(u)s de(us) (con)tra pugnat
p(ro) eis. Josue 10. Ne(c)ne custodiunt q(ui)d
p(ro) Amos (pro)pheta d(omi)n(u)s ait c. 3. Si fuit
malu(m) i(n) civitate q(uo)d d(omi)n(u)s no(n) fecit. Et
Ysa(ie) 45. Ego d(omi)n(u)s faciens pace(m) et creans
malu(m). Malum cu(m) no(n) recipe s(ed) pene
Itaq(ue) n(on) p(er) veritas ip(s)a ait: Passere
unu(s) no(n) cadit sup(er) t(er)ra(m) sine p(at)re v(est)ro. Vestri
aut(em) capilli capit(is) o(mn)es numerati s(un)t. Si an-
g(eli)o s(ed) s(in)e deo cadit, h(oc) s(un)t q(uo)d no(n) cadit
passer. An capita multa no(n) s(un)t
ubi capit(is) pili nu(m)erant(ur)? Audiat ergo
Aug(ustinus) 3 de tri(nitate) dicente(m): Nichil d(e)i volu(n)-
tas, q(uo)d p(er) se p(ar)tat et (con)suetudinib(us) p(ro)-
misit, ac p(ro)vidit, q(uo)d c(ur)r(er)e ab distribuc(i)one.

Stres(?) q(ui) t(ibi) volu(n)tat(em) ab a(nim)o a solo (?) d(omi)no (con)m(en)da(s) (con)tra p(re)ces

Ad hec maxime vobis prodest dampnum contra
temporis tua dicitur quam in actu bono extriora
rapuit, vos ultro more viam pravitatis deum
in flagello Domini non cognoscitis ut ad eum re-
deatis. Unde ait Amos 4. Misi in vos
mortem, percussi in gladio iuvenes vestros
et non redistis ad me, subvertit vos sicut sub-
vertit dominus Sodomam et Gomorram, et fac-
ti estis quasi torris raptus de incendio, et non
redistis ad me. Ideo vehementer ti-
meo quod nondum finis malorum. Quia non
dum conversi estis sed vias malas ac sinistras
corporis et dampna intulerunt in Dei offen-
sionem placare studetis, vos quoque mutuo frau-
datis. Et quid fecisti [illegible] ima-
gine Dei, [illegible] volunt vincere [illegible]
ad clementiam vel austeritatem. Et quod ait
[illegible] a gentili muliere vos [illegible]
[illegible], orationibus vestris solis deo [illegible]
vite [illegible], et neque capitis vestri capillum
potestis in [illegible]. Nam in dominum eius [illegible]
sit posita, et neque sine potestis esse volun-
tate. Sed ait Augustinus de Oratione [illegible]
audiet, ut despiciet preces pupilli, nec viduam
si effunderit loquelam gemitus. Nonne lacrime
vidue ad maxillam descendunt, et exclama-
tio eius super deducentem eas? A
maxilla enim ascendunt usque ad celos et
dominus exauditor non delectabitur in illis.
Ecclesiastici 35. Non ergo cessemus cum Chananea
post dominum clamare clamando dicens Misere-
re mei fili David. Nam sicut dicit Crisostomus super Matheum
Si Miserere mei deus breviter [illegible] sed ubi te
plena ubique [illegible] clama et dic
Miserere mei deus, [illegible] sic te
[illegible] Ieremias in carcere confortatur, Daniel
inter leones exultat, tres pueri in for-
nace tripudiant, Iob [illegible]
triumphat, Paradisum de cruce latro
invenit. Si dicis ergo si fuero in publico foro
ora intra te. Noli querere locum, ubi fueris
ora, quia templum dei estis vos ait apostolus, et spiritus
sanctus habitat in vobis. Si ergo steteris cum iudi-
ce furibundo tu ora. Si insurrexerit
aliquis contra te tu ora. Mare ante te est, et
post te sequitur pharao qui est dyabolus ut te re-
cipiet in itinere sed tu confugito ad ar-
ma tua et dicito Deus in adiutori-
um meum [illegible] inimicos meos. Et tu si
steteris [illegible], ubi [illegible]
[illegible] ora tu dominum tuum, et [illegible]
[illegible] ille [illegible] Iudex [illegible]
[illegible] ante te est, et tu ad dominum confuge

[illegible]

[illegible]

1 cor 3

to quia [illegible] ad te pena et affligit te vul-
nere vehementer. Tu ora interpellando et sedabitur
insania hec [illegible]. Unde ergo ad illud accedit
hec tunc et ut arma tua non perdas, sed
orationes [illegible] confugias
clamans dicens Miserere mei fili David.
Et tu dicis forte. Sed dicis forte oravimus
et non impetravimus. Et sic remissiores fuimus
facti et in fervoribus orationis pro pace et tempore non
in pace. Sed huic respondet Iacobus petitis et
non accipitis eo quod male petatis, ut in con-
cupiscentiis vestris consumatis. Crisostomus. Iam
apta succedit vobis fervoris altera doctrina
quod oratio vestra sit ut bonum petentes ac-
cipiamus. Et ecce in Chananea habe-
mus magisterium. Ecce ad [illegible]
sine orationes animam exarsit ac penetra-
vit [illegible]. Erat quippe oratio eius munda
fidelis, patiens sive perseverans humilis
ponderosa et devota. Nam ut vere orant
egressa est de finibus tyri et sydonis sive
sic gentilitatis non solum de tyro et sidone
civitatibus sed de finibus eius longe [illegible]
a [illegible] et [illegible] orationibus de-
licet ab ydolatria cessisse ad verum dei
cultum accedens ad dominum proclamavit fi-
de eius magna [illegible]
[illegible] magna est fides tua et [illegible] magna
[illegible] et deitate et humanitate [illegible]
[illegible] deitate, [illegible]
rogans non illa [illegible] adduxit, non dominum
ad eam venire [illegible]. Constat apertissime
quod [illegible] posse [illegible]
[illegible] nullam [illegible]
[illegible] multas lacrimas [illegible] prostrata [illegible]
[illegible] Domine adiuva me [illegible]
[illegible] maiestate [illegible]
[illegible] adorabat ut dei [illegible] potentia.
[illegible] eundem dominum filium David appel-
lat [illegible] descendente credit. Patientia
[illegible] perseverantia [illegible] spreta
a domino nullam dante responsionem apostolos adiit
post eos clamans passa repulsam coram
domino iterum comparuit, in facie cadit clamans
Domine adiuva me. Accepta [illegible] contumelia
[illegible] obprobrium suum laudat
dominum glorificat, non recedit [illegible] petitione
[illegible] perseverat [illegible] ut ait Crisostomus
oblita [illegible] et [illegible] pudore [illegible]
[illegible] Dominus dicit Non licet tolle-
re panem filiorum et dare canibus. Et illa respondit
Etiam domine, [illegible] canes [illegible]

vocas, canis sum agnosco non meum. Confundis
me tu sed non recedam a te. Non confusio ob
probrium, capiam ut consueta canis. Canis
sum fateor te, ut canis quoque mitti michi et
canes non possunt elongare mensa domini
mei. Hoc est adeo mee postulacionis
abnegando promittis: canis sum, fac quod
debet canis. Canem me vocas, ergo da mi
micas. Nam et catelli edunt de micis que
cadunt de mensa dominorum suorum. Humili
tas mulieris pro eadem patet. Nam dum canis di
cta se esse catellum quod minus est fatetur. Chri
sostomus complectens, Ludolfus ait: Mira in muliere
fides, paciencia et humilitas. Fides quia credidit
sanari posse filiam suam absentem. Paciencia
quia tociens repulsa in prece perseverat. Humili
tas quia se non canibus sed catellis comparat. Et be
da: in omni suo opere dicit hec sancta mulier est
constans et humilis. Insigne preconium, quia canibus
comparata a domino non est offensa, ab instancia pre
cum desistit, ut a sperando pietatis mu
nere mente recedat. Sed suscepta libens
amplexata contumelia non se canibus
solum fidelem negat, sed et catellis se propterea
parandam adiungit. Erat de hac igitur oracio
poderosa et prudens, quia non pro re vult
vana sed pro liberacione filie sue a vexacione
demonis, quod deinde ipsa de salute anime
mirum impediret. Nos ergo dum nostras non glas
simus sed ea que ad salutem pertinent prudenter
postulavit. Attencionem denique ac oracionis
devocionem satis ipsa probat perseverancia,
sed et prostracio ante pedes domini ac supplex
adoracio, ut non solum labiis et lingua
et lacrimis sed omnibus membris orare probaretur
toto corpore prostrata. Hec ergo tam prudentissime
oracione vsa cum vicit ac quod postulaverat
impetravit. Ita faciamus et nos, imitemur
perpetuam chananeam et nunquam inefficaciter
oro. Nam ad oracionem nostram dicit sic pro quo ...
nibus non minimus quod mirum si petitam non
accipimus. Nam in prophetis manentibus per ysa
iam dicit dominus c. i. Cum extenderitis manus vestras
avertam oculos meos a vobis, et cum multipli
caveritis oracionem non exaudiam, quia manus
vestre plene sunt sanguine. Et sic clamavit
mundi assistere vel. Nam oportet salvus pro ...
Hec infideles petentes credi non potest quod
petitur. Nam et dominus in patria sua non poterat
virtutem ullam facere nisi paucos infirmos
positis manibus curavit propter incredulitatem
illorum. Ideo Iacobus ait: Petat autem in fide
nichil hesitans. Necessariam denique in oracione
fore perseveranciam dominus docuit dicens luce
18. et xi. capitulis. Sed et de alia dominus

et superba sed Ieremias a longe cognoscit.
Et alibi superbis resistit, humilibus autem dat
graciam i. pe. v. Petentibus quoque vana que ad
salutem non pertinent dicitur: Nescitis quid petatis,
sicut contigit duobus filiis zebedei. Matthei 20.
Deinde qui sine attencione sepius non intelli
gentes orant a deo audiunt: Populus hic labiis
me honorat, cor autem eorum longe est a me.
ysa. 29. De quo et in omni Cura Pastoralis:
quidam qui intrant in ecclesiam et strepunt in oracione,
confuse autem in repetata voce dispergunt verba sua
et egressi foras obliti sunt omnia. Hii sunt qui
labiis murmurant et corde non proponunt. Si
tu ipse dicis tua et preces ignoras, quomodo te
exaudiet deus? Sed dicis: Inclinavi genua
mea et oravi. Genua tua inclinasti in
terra et mens tua foris per diversa discurrit.
Corpus quidem intra ecclesiam sed cogitacio tua
foris vagatur; lingua tua orat et mens
percurrit mutat et vsuram. Reddamus ergo
ad chananeam, per fidem cum ea oremus divi
nam misericordiam, ut ampius impetremus in tempore
oportuno prestante domino nostro ihesu christo,
qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat
deus per omnia secula seculorum. Amen.

Feria iii. post festum thome de aquino de mul
tis predicacione in 3a. fl. ob veniam pro ...

128 Feria 3 post Reminiscere

Super cathedram moysi sederunt scribe
et pharisei, omnia ergo quecumque dixerint
vobis servate et facite. Matthei 23. Que a
deo sunt ordinata sunt ad romanos 13. ordo au
tem congruus est in ecclesia, educens ad sua per me
dia ut vult dyonisius in de angelica hierarchia c. 4.
Hec in celesti hierarchia inferiores angeli
superiores habent preceptores et duces per
quos ad lucem ipsius secretissime dei proprietatem
perveniant. Sic quoque in hierarchia subcelesti
in militante ecclesia, inferiores a su
perioribus in cathedra moysi sedentibus
illuminari, et promoveri ad supremum omnium do
minum meruerunt. Ideo in cathedra moysi
assumuntur qui moysi officium exercent
habent. Nam moysi dominus legem dedit populo
suo quam ducem populi eiusdem constituit et
iudicem. Ita quod ad successores eius pertinet
legem domini populo declarare, salutis durante
plebe, atque rebelles iudiciali destructione
cohiberi. Cum licet a perfectione vite moysi
deficiant, quia tamen eandem doctrinam quam

moysi sp̄ro despiciat. Audeat igitur eius tamquam
moysi legittimi successoris. Verum si
contrariam doctrinam afferret. Sicut enim non super
cathedram moysi sed super cathedram pesti-
lencie sunt ubique sedent et sederet. ¶ Nichil
ergo excusat subditos si sedentes in cathe-
dra moysi contempnant, quia non sedent ut
moyses sed domini sui ... papaliter.
Super cathedram etc. Sicut ¶ Ex predictis patet
quod ... 2o de ... ewangelio. Super
¶ ... doctrinas ex ewangelio haurire
possunt subditi et prelati. Illi ad obediendum po-
testati, isti ad superbiam vitandam et humi-
litatem sectandam, que est principalis materie
nostre dimittere. Unde quia ad multa extendit se
et ... Illa dimittentes videamus quo
dominus in novo testamento cathedram moysi or-
dinavit. Que duce et pastore ...
sui constituit, ut sciamus quem loco in
moysi cathedra sedentem audire oporteat.
Pro quo sit hec veritas 2a etc.

129 Sed ā p9 Remissio

Sedere ad dexteram meam et sinistram
meam non est meum dare vobis sed quibus
paratum est a patre meo. Mathei xx. Iusti
iudicis est personarum non accipere. Sicut scriptum
Deuteronomio xvi. Non accipies personam. Personam
accipit qui in dando debitum non mensura
quibus id debetur sed quam alia personarum illi at-
tendit. Sed ad distribuendum premia et
merita, atque sit supremus iudex. Verumque
in hac retribucione considerat ad personam.
Unde ait petrus Actuum x. In veritate comperi
quia non est personarum acceptor deus. Sed in om-
gente qui timet deum et operatur iusticiam accep-
tus est illi. Petentibus filii zebedei prop-
pinquitatis more quia fratrueles Christi sed
ad dexteram et sinistram domini ... erunt
quia sicut Ambrosius super malachiam. Non
sanguinis necessitudo sed virtutis cognatos
propinquos facit, et aptos regno dei. Unde
quod in omelia ait chrisostomus. Regnum celorum non
est datum sed accipientis. Non est enim personarum ac-
ceptio apud deum, sed quicumque se talem prebuerit
ut regno celorum dignus fiat, hic accipiet
quod non persone sed vite paratum est. Dicitur
quod ut sicut Christus non a se negat potestate
dandi regnum ... assignari sibi
non confessionem omnibus ... in ... persone sine agl
bus meritis. Sed dicit hiis paratum est a patre.

Sed ait Sedere ad dexteram meam et sinistram. De
quo per glosam Sicut maria ¶ Ut patebit
ewangelium ... vnica ... declaratur 2o
predicatur in ... ante accepta ... ¶ ... angelis.
¶ In ewangelio hac parabola premittit chrisostomus
prima Sedere a dextris et sinistris in regno
Christi obedientibus paratum est a patre. ... regis
noverit ... obedire ¶ Angeli enim
in celo obedire subiecti ... voluerunt ... ideo e-
iecti sunt et eiecit. Deus quod ... de suo ...
bus ad propositum ait ... lucifer ille ...
non lucifer sed tenebrifer ... vesperum
. Sed loquitur ... in morte testamenti et ... solio
altissimo ... deus ... decies centena mi-
lia milium ministrabant ei et decies milies
centena milia assistebant et in sedili. Che-
rubin ait ysaias stabant et non sedebant.
... administratorii spiritus propter eos qui
hereditatem capiunt salutis. Et in sedili
Non est meum non est meum hoc sed quibus paratum est
a patre. ¶ Ideo ... per obedienciam et
... celorum regnum ... in
morte et ... regnum ... constitui
potuit hereditari ... obediencia filii dei
... ad philipenses et apostolus ait Factus obediens
usque ad mortem etc. ¶ Hac doctrina
ewangelium ... in omnibus ... asserens
... Nam ... obediencie formam
ponit ... abeat obe-
... obiacere ... obiaz
... ... Sed sit
... morem ... assertis suffi-
... obedire ...
... ad modicum obedientie ...
... si ... ad
... passionis ob-
diencia ... Ecce ascendimus ierosolimam etc.
... passionis duras
ad ignominiam passionis ...
... ad ora-
cionem ... dolebat ... exultabat
... ad gloriam
¶ ... filii zebedei non
audiunt passionis. Ideo hunc sermonem ...
audiebant ad illud tardiores. ...
... difficultas ... audiunt pla-
cencia. Ideo regnum quod ... audiebant ...
regni ... in passione ...
... attendebant ... a
domino petierunt dicentes Die ut sedeant
hii duo filii mei etc. ... pe-
ricionem ... corripit ... de pe-
... ignorancia arguit ... obedie

calicem de quo ipse potaturus erat. Sed non pro se peti-
re sciebat calicem quem bibere illum fecit volun-
tas sua Math. 26. et eos bibere oportet
consequenter. ¶ Audierunt correctionem
fratrum ceteri decem et sicut apostoli ordines suos
contra deum respicientes ad semetipsos clau-
serunt. Unum fratrem cum esset sessurum in suo
ordine videntes in ceteris tribus non viderunt.
Nam filii zebedei unum contra obviam non
alterum deum primum cum merito petiuerunt.
Decem vero et obviam effugerunt et ipsi omnes
fratres indignati sunt. Sed utique obviam di-
scripsissent nequaquam indignati essent et ita
esse volentibus quibus competisset. Ideo
et omnes dominus stultorum genus ignorancie qua
in precia misericordia quemadmodum amittunt et
condergunt et ad complectendam obviam
viderunt dicens. Quicumque voluerit in vobis
maior fieri sit vester minister etc. Quoniam pre
ministrorum atque fratrum et obedire ma-
iorum vero et dominorum proprie. Sed centurio
ait Habeo sub me milites et dico huic
vade et vadit, et alii veni et venit, et servo
meo fac hoc et facit. Math. 8. Dicto doctrinali
doctrinalis exhortacionis sue confirmat
exemplo concludens dicens. Nam filius hominis non
venit ministrari sed ministrare et dare animam
suam redempcionem pro multis. Et hoc exobia-
ris. Et hinc de primo. ¶ Secundo quod
dilectissimi exemplum dei non dabitur in
hiis sed obviam prelatis christus cum patre
et a patre, imitemini deum. Et sic apostolus
ait Hoc sentiamus in nobis quod et in christo
iesu qui cum in forma dei esset etc. Factus obe-
diens usque ad mortem. Quoniam pati loge
plus obviam ministrando quam aliis ut mini-
strent nobis imperare. Et sic dominus Iacobi
ad audiendum superiorum precepta velociter
tardi vero ad loquendum contra eorum aliqua
precipiendo. Unde et sapiens et discrete
obediamus, audiamus diligenter quibus
nos obtemperare precipit dominus, quos superio-
res nobis constituit et prelatos. Et de hoc
audistis historia dum quod petro constituit
ecclesie sue pastorem quem audire tene-
bantur omnes christi oves etc. quam summus pon-
tifex successor est petri. Videamus
nunc quod precipiendi habeat auctoritatem
de quo capitulo vide etc.

130 Feria 6 post Reminiscere

Malos male perdet et vineam suam lo-
cabit aliis agricolis. Mt. xxi.
Graue sumitur signa facta dominus quod
indurato et irremediabiles perdidat pec-
catores. Verba ewangelica quibus malos ma-
le perdet, et vineam fructuum aliis agricolis
locabit. Perdit quippe malos dominus sed bonum
et hoc quidem optabile dum maliciam perdit
et eos quorum iniquitatem diligenter ad bonum
convertit quo orat psalmista Vite impios et
non erunt sicut in psalmo primo. Et idem dicitur
et Constitui te super gentes et regna ut
evellas destruas et disperdas dicitur quod
Ieremie primo. Et destruis et plantas, sed destruc-
tio ut destruatur malus et fit bonus. Sed
a se perdit a domino qui credit per
ut vivat iustus non aufert dominus vineam
sed magis colendam committit ut afferat
fructum bonum. Malos autem male perdit
quos a malicia non separat sed in plenam
divine providencie dampnat de quibus in psalmo 93
dicitur Reddet illis iniquitatem ipsorum et in ma-
licia eorum disperdet illos, quos non a
malicia sed in malicia disperdit non
corrigit, sed tamquam induratos dampnat
Sic eos deperit in deserto eum ad mortem
contradicebat contra me et in proverbio
viewm... Ab illis vineam aufert
dum facultatem bene operandi adimit
ut bene fructificare non possint quando cum
poterant noluerunt. Et cum in ligatis ma-
nibus et pedibus in tenebras exteriores
mitti iubet quando cum dum ipsis operandi
atque credendi tempus perdidit et manus libera
in bonum actum hoc noluerunt ait Gregorius
omelia 9. in ewangelium. Et ne sic quidem quod
dum legaminu experientes cogun-
tur, ut quam rectas ... contemp... ceteri
alii in hac vita indicem sunt dumtaxat
condicionem eorum experiuntur. Et ergo operam
malorum sic lapide feriunt radici, dominus
nos eciam ad fructum bonum operis exhor-
tatores seu eorum occidunt et lapidant
vel odio persequuntur, nam qui odit fratrem suum
homicida est, i. Ioh. 3. tandem et opere in-
dicte sicut si eodem lapide per iudicem po-
dum convertitur irremediabilibus peccatis,
dum eos tamquam malos male perdidit et vi-
neam aliis locabit agricolis, propter quia
Ave maria. Recitabitur primo cum
dicta breuissima declaracione secundo pre-
dicatur in materia obediencie,

Eug[enius] IIII ho[mo] [illegible] p[ro]fanu[m] habet [etc.]

Ad litte[ram] satis clara est parabola, in qua videtur expressa dom[us] Israel sub vinea figura, quam populum in se[mine] suo elegit, et quasi vineam electam de egipto in terra[m] p[ro]missionis transtulit, coluit, munivit, et omnia ad salutis fructu[m] accomoda impendit, laborat[ur] et p[ro]pt[er] ing[ra]tissimum fructu[m] pessimu[m], quia no[n] fecit uvas s[ed] labruscas, deus p[ro]pt[er] huius[modi] [illegible] mortis intulerit vindicta[m] suo cultori, clam p[ro]pt[er] filius que ad mundi redemptione[m] venientem, qui ip[s]a alia p[er] eam [illegible] tim[ue]r[un]t p[ro]d[illegible] dicentes [illegible] dimittim[us] eu[m] sic o[mn]es cre-
dent in eu[m] et venient romani et tollent
n[ost]r[u]m locu[m] et gente[m]. Joh. xi. Post mul-
tas illatas iniurias ex civitate eie-
cerunt, et morte crucis turpissima oc-
ciderunt. Ut q[ui]d ablata est ab eis
regnu[m] ita[lia]e p[er] [illegible] et [illegible] datu[m] est
genti ad fide[m] [Christ]i conv[er]se faciente[m] fructus
eius. Caveamus nos [illegible]
ne tradam[us] [illegible] incredulitatis [illegible]
Na[m] nobilioris [illegible] deus et salvator
n[oste]r plantavit vinea[m] s[cilicet] ecclesia[m], hanc
de latere suo formavit s[ecundu]m Aug[ustinum] s[upe]r
Joh. sanguine p[ro]prio rigavit, statum
suis [illegible] fundavit, sepe [illegible]
ordinatione[m] [illegible] diversos statum
superioru[m] et inferioru[m] munivit [illegible]
ac [illegible] ex [illegible] et [illegible] sibimet
[illegible] vallavit. Turri [illegible] pre
edificavit de qua timi[illegible] inde [illegible]
videt ac [illegible] poterat impugnari
[illegible] et torcular humilis obediencie
quo vinu[m] p[ar]at, bonoru[m] fructus op[er]u[m]
ab animis male carnalis [illegible] in[illegible]
nomis separat pur[illegible] elig[illegible] [illegible]
o[mn]ib[us] nobis fide[m] [Christ]i p[ro]fitentib[us], [illegible]
fidelib[us] agricolis locavit, ut labo-
rantes fructus plurimos offeram[us].
Caveamus ne sepe [illegible] p[er] rebel-
lione[m] [illegible] mandatoru[m] superioru[m] [illegible]
transgressione[m], quia in vinea [illegible] sepe tor-
cular fundatu[m] est, [illegible] ecclesia[m] nulla
[illegible] [illegible] vite fide[illegible] valet vinu[m]
[illegible] p[ro]d[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] intellige[illegible], qua[m] [illegible] [illegible]
sue [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ne cr-
vates [illegible] fructib[us] [illegible] [illegible]

p[ro]fuisse [illegible] [illegible] [illegible]
h[oc] aut[em] sit h[oc] [illegible] [illegible] Reverencia
honore et obediencia [etc.]

131 Domi[nic]a [illegible]

Q[ui] no[n] est mecum adversum me est
Luce xi. Duos p[ri]ncipes [illegible]-
vi[illegible], [illegible] [illegible] et [illegible] dividunt
[illegible] familias [illegible] [illegible] Est
ei p[ri]nceps [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] op[tim]us
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dominium. In [illegible] [illegible] scriptu[m]
est [illegible] [illegible] et [illegible] dominancium Apoc. 19
Est et p[ri]nceps [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] filios superbie Job. xli.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] celo [illegible] [illegible] D[illegible] in celo sedes
eius. Et [illegible] Celi enarrant gloria[m] dei.
Dy[illegible] [illegible] mundo Joh. xiiii. Venit
p[ri]nceps mundi huius et in me no[n] h[abe]t q[ui]cq[ua]m
Joh. xii. Et [illegible] Nunc iudiciu[m] est mun-
di et p[ri]nceps huius mundi eicietur foras
Joh. xii. Ille p[ri]ncipat[ur] ad salute[m], iste
[illegible] ad [illegible]. [illegible] de isto
scriptu[m] est q[uia] homicida erat ab inicio Joh. 8.
De isto a[utem] q[ui] vult o[mn]es ho[min]es salvos
fieri et ad agnicione[m] veritatis venire
i Thim. ii. Cristus [illegible] [illegible] et veritate
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et veritas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] Joh. 8. [illegible]
[illegible] lucis et vite, qui [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vite i Joh. i. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vitam eternam Joh. 6. Iste ac
p[ri]nceps tenebraru[m] et mortis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sanguine [illegible] [illegible] [illegible] et p[ri]nceps
mundi [illegible] tenebraru[m] [illegible] [illegible] Ephes. 6.
Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mors in orbe terraru[m]. Et [illegible] [illegible] [illegible]
bonitatis largitor est. [illegible] omne
datu[m] optimu[m] et o[mn]e donu[m] p[er]fectu[m] de
sursu[m] est [etc.] Jac. i. Iste [illegible] mali-
[illegible] suggestor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Declina a malo et fac bonu[m] [illegible]
mala p[ro]ducit [illegible] [illegible], [illegible]

p[ro]pter 19 Vinea de egipto translata est eversa getes et p[ro]pha[n]a[ta] [etc.] [illegible]

Ad hec [illegible]

omnia bona ex instinctu dei. Nequam tempore domino spargit. Vnde quarto dicitur alibi sunt dicunt etiam apud dyalogum secundum omnium conditorem gubernatorem et conservatorem. Vnde in nomine ipsius omne genu flectitur celestium terrestrium et infernorum. Ad philippenses 2°. Et quia ad hoc dominium generale dyabolus ei consistere non potest, subacta ei omnia, ad omnia mihi Sed ipse dicitur ait Data est mihi omnis potestas in celo et in terra mathei vltimo. Quarto ad dispergendum hiis qui sponte sibi sunt quos non tanquam fures sed tanquam amicos et filios pastor et pater pyssimus colligit et libertate summa cohibitam retinet et conregnare sibi facit. Dyabolus vero quos fraudulenter decipit, tanquam lupus rapax dispergit et affligendos et morte perpetua devorandos tanquam leo crudelis vincit sunt subdit. Horum dominiorum alteri subesse necesse est omnem creaturam rationalem, ut patet dicto modo, quia eo ipso quod aliquis non consentit domino simul secum colligendo, dispergendo indicat et domino adversanti dirigere dico. Qui non est mecum contra me est et qui non colligit mecum dispergit. Luce xi.

Audisti duo dominia valde contraria, quia aliud omnino subditorum volens factura, illud contrarium ad salutem, isti ad interitum se pertinent. Addito et modus ad quartum tertium addita. Qui non colligit mecum dispergit. Illa colligendo, hic dividendo, dispergendo sibi adversantem secundum dyabolum. Considerandum quod sit hiusmodi colligere et dispergere, et ad se colligendo amplexandum et hortandi sumus. Ad vtrumque sunt etiam ipsi ... Luce ... Erat ...

Primo ad primum: Colligere est ad vnitatem reducere, dispergere vero ab vnitate separare. Est autem vnitas nobis valde necessaria. Nam nisi opus tuum in vnitate feceris deo, quod vnus acceptum non erit dicit beatus gregorius. De assumptione beate marie virginis sermone primo. Probat autem hoc etiam apostolus omnes quos carnales occidit, quod vnus accipit bravium i corinthiorum 9. Et dominus rogat pro discipulis suis contiturus ad patrem exemplo modo. Pater sancte serva eos in nomine meo quos dedisti mihi vt sint vnum sicut et nos. Et infra. Non pro hiis autem tantum rogo, sed pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me, vt omnes vnum sint, sicut tu pater in me et ego in te, vt et ipsi in nobis vnum sint. Johannis 17. Et sicut in nobis omne quod est in vno dum persistit quam diu manet

vnum, dissolvitur ac ad vnum esse desisterit vt dicit boecius 3 de consolatione prosa xi. Itaque in spiritualibus constitutis quamquam vnitate desistit esse, constitutio perit et delinquit. Vnde dominus marthe ait: Porro vnum est necessarium. Est autem vnitas illa, secundum quod simplicitas, quod omnibus et agendis liga actio sit dumtaxat vnum et finis intendimus, ipsum qui est alpha et o, omnium principium atque finis. Apocalypsis 22. Ad hoc hortatur nos apostolus sive manducatis sive bibitis sive aliud quid facitis, omnia in gloriam dei facite. i corinthiorum x. Et ad romanos 14. Nemo nostrum sibi vivit et nemo sibi moritur. Sive vivimus domino vivimus, sive morimur domino morimur.

Vnde vt clarius quod ad vnionem ipsam movet intelligamus, possumus subdistinguere triplicem vnionem, ad deum videlicet et ad proximum, quamvis vna sine altera esse non posset. Sed in omnibus que ipsi agimus vel circa nos vel alios quolibet ambulet diuinam potentiam sapientiam ac bonitatem agnoscimus pariter et laudamus gratias agentes semper pro omnibus in nomine domini nostri ihesu christi vt dicit apostolus ad ephesios v. Vnio etiam cum deo fuamus. Sed et voluntas nostra sit et voluntate dei consonat que in omnibus suis operibus et cognoscimus et laudamus. Et solum quod hiusmodi eo ipso dico perfecit voluntas tua quoniam cum deo fit vna voluntas, licet pene est adhesio spiritualis vnum spiritum faciens sit vt apostolus cum adheret domino vnus spiritus fit cum eo i corinthiorum 6. De quo etiam beatus bernardus super cantica sermone 70. Vere spiritualis sunt quibus gratia in iste. Parum dixi gratia, complexus. Complexus plane vbi idem velle et nolle idem vnum facit spiritum de duobus. In aliquibus omnibus sicut apostolus romanorum 8 cooperantur in bonum. Nam in omnibus que circa ipsos vel alios contingunt sive prosperis sive adversis sive dubiis sive amore diuinam prudentiam agnoscunt, occasionem laudis inveniunt ac deum qui operatur omnia in omnibus benedicunt.

Sed hec quippe pauci sunt qui sic cuncta cum deo colligunt, quod hac in deo possidet vnionem. Rege ab Asth. quia vniversa que in hoc mundo contingunt casui aut necessitati aut mobilitati hominum industrie attribuunt, in nullis diuinam prudentiam

agnosceretis. nunc vero corpus quod audiunt videt
vel experiuntur ad fidem crediderunt, peccatorum
vitationem, accessionem virtutum, quidam
enim contra Christum indignati vel ex invidia demum vel blas-
femare vel dicentes opera domini beelzebub
assinebant, ut sequitur alii de celo querebant.
Beelzebub fuit rex et beda vir musca-
rum. Musca autem ad continuandam vitam
quaerendo debile et volatu valde vaga est
et inquieta, ut nunc volat et redit, ut quo-
modo ad vanum posteriora dona sic adhesit
volando agitata movetur. Recte quoniam mus-
carum volatui comparatur quod eorum cursus quidem
in mobilitate sine consilio et non attri-
buitur. Vel quod non deum auctorem operum
in his signis agnoscunt
sed mundo solo natus quidem vero destruentem
quod aliud videbitur divina opera beelzebub
ascribunt. Hic igitur michael corpus quod dum
degeret ad quaestionem huiusmodi sufficeret
ubi cum digito dei vocatur adductus est expo-
nentes quomodo violenter a deo trahuntur
dicentes. Si vocem audire vult paulo
desuper sonantem, si videre christum in nube
lucida cum petro desuper radiantem,
si sentire angelum domini cum loth prima
manu trahentem, si ipsum cum aliis sursum
gratiam accipere de celo repellentem
simul eos sanctificaret. Hi pper
mererent divina opera, vocem et scripta
signum querunt de celo. Videbunt quomodo
signum magnum de celo veniens cum
videre cum maiestate magna in nubi-
bus ad corpora condempnatorum, cum qui dicit
non videbunt in scripturis et creaturis quibus
sermo sunt et caro. Nos igitur frater
non sic in omnibus per damnum demum
sapientem, ut creatura sit nobis digi-
tus scriptura digito dei. Quod quia circa
nos agitur, quod per nos specialiter acta
vel ad nostram correctionem vel consolationem
vel erudicionem a nobis assumatur.
In omni creatura vestigium est dei, quod in
deum ferri possumus. Itaque in lectione
predicationis audimus, ad nos ipsos
que per nos dictum sit et scriptum
conferamus ac sic quasi ex spiritu domino
venire velim debito tempore colligi
festinemus. Hec sed dei hominis doctus
martinus conscripsit legitur, quod non vim
corporale creatura per hominem
creavit, quando non omnino corpora

scilicet ad salutem hominis ordinavit. Dic
de testa apostolus et hinc invisibilia dei per ea que
facta sunt ab homine cognoscuntur. Ro. i. Per quod
gentes que legem non habent a peccatis minime
excusavit. ¶ Unum enim corpus dum
unicum cerebro quod deus in dum corpus fla-
tum ordinavit, quod sanguine membrorum
cuius de corpus cum capite constituit invio-
labilem concordiam. Sed hinc agimus
cum aliis in officio pro debito quia ut
superioribus obedientiam ut inferioribus pul-
critudine ut paribus mansuetam ac
pacificam contrahere quam dicit de quo
apostolus ad ro. xii. Non plus sapere quam oportet sed
sapere ad sobrietatem et unicuique sicut deus
divisit mensuram fidei. Sicut enim in uno
corpore multa membra habemus, omnia
autem membra non eundem actum habent
ita multi unum corpus sumus in christo, sic
quale autem alter alterius membra. Et sequitur
honore invicem prevenientes. Sollicitudine
non pigri, gaudete cum gaudentibus
flete cum flentibus. Id ipsum invicem senti-
entes etc. Et iterum. Reddite omnibus debita
cui tributum tributum, cui timorem timorem
cui honorem honorem. Nemini quicquam debeatis
nisi ut invicem diligatis. Ro. xiii. Et ephe.
Solliciti autem servare unitatem spiritus in vinculo
pacis. Unum corpus unus spiritus una spes
vocationis vestre unus deus etc. Unus quidem
pecces dispergens non colliget quod
status ecclesie confundunt, rebelliones exci-
tant, contentiones movent, scismata susci-
tant, ac ordinationem dei in capite et
membris perturbant, cuius signum quod sua
sunt non que christi, non que ihesu christi querunt.
Contra quos ait apostolus i cor. i. Obsecro
vos fratres per nomen domini nostri ihesu christi ut
idipsum dicatis omnes et non sint in vobis
scismata. Sitis autem perfecti in eodem sensu
et in eadem sententia. Et ad gal. v. Doctrinis
variis et peregrinis nolite abduci. Alioquin
si invicem mordetis et comeditis vide-
te ne invicem consumamini. Ad gal. v.
Cuius ait dominus ut in evangelio omne regnum
in se ipso divisum desolabitur et domus
supra domum cadet. Non ergo potest stare
regnum. Omnes qui unionem ad ipsos in
eorum ecclesie solvunt ac dispergunt
qui a regno stabilis pacis et unitatis
separabuntur. Nam qui contentionibus

vincit, nec dissensionibus, sectis, he-
resibus, invidie homicidiis, serviunt, regnum
dei non consequentur. Ad Gal. v. ¶ Unio-
ne hominis ad nos ipsos, dum per integri-
tatem voluntas nostra in sua rectitudine
tenetur, ne dissideat a recto dictamine
rationis. Ista est enim illa unio et pax
conscientie dulcis et gratissima, dum ratio que
ad optima deprecatur concordat voluntas
nec claudicans nec errans, id quod recta ratio
dictat claudicando vel operando. Hec est
simplicitas cordis quam commendat
apostolus ii. cor. i. d. Gloria nostra hec est, testi-
monium conscientie nostre, quia in simplicitate
cordis et sinceritate dei non in sapientia carnali
conversati sumus in hoc mundo. Hec vir-
tus servitatis est multum quam sapiens
commendat ... laudat Genesis mulierem ...
... ¶ Hanc unionem
solvunt molles et effeminati animo
timentes, qui cum sint fortiores, minus forti
videntur, et arma sua proiciunt, ultimum tem-
ptationis spiritum sustinent, sed statim passio-
nibus succumbentes, a recte rationis dictamine
recedunt, et unionem mentis, simplicita-
tem cordis perdunt, dum aliud intelligunt
aliud agunt ... pug-
nante, qui vincere non potest, nec volens libertas
aut voluntas ... non potest. Unde ait
Beda ... Pro timore sufferandi
temptationes ... si volunt
dare vel negare consensum. In tua facul-
tate est si volueris timor non terreat sed
fiunt ... ut omnia cooperentur in bonum
... in hoc dramate dicitur in
vita. Et hoc ex ... libertate for-
tior fit voluntas nostra, hec nichilominus
... magis fortificatur, ut ... sa-
lus ... difficultate vincat, consistit vir-
tutes theologice et morales, que generali
nomine dicuntur ... iusticie, que et iusticia
... Et ... apostolus
ii. cor. vi. In omnibus exhibeamus nos
sicut dei ministros per arma iusticie a dex-
tris et sinistris. Et ad ephe. vi. Indui-
te vos armaturam dei ut possitis
stare adversus insidias dyaboli, et postea
nominat specialiter ipsa arma scilicet loricam
iusticie, scutum fidei, galeam salutis, gla-
dium spiritus quod est verbum dei. Hec sunt arma

que non sponte abiciantur in vita forti-
tate ... per ... milites
prevendo ... ut laboribus quas fa-
ciunt nos fortissimos et victores nos
... sed victoria et fortitudo dicitur
salomone. Melior est vir sapiens et
qui dominatur animo suo expugnatore
urbium ... et si expugnator
urbium ... victoribus
pacem obtinet, sicut dicit pax finis est
belli, sicut ... Augustinus ... optima via ad
bonum ... vel ... timore ...
... fuge nec vinci
ullo parte potest interna ... discor-
dia perdita. ... Ecce
que unitate ... custodit ad
... et semper ... non dispergit
sed colligit, ut ... ad unum ... sed
... dubitatur. Et
... ¶ Est autem quod in premissis
sollicite ... attendamus ne
... dispergamus et ab unitate
... putemus, dum male
... committimus. Ez
et ... omittimus
... non despicit deus quod formaverat quod
... faciunt neophyta ...
Et qui non colligit mecum dispergit.
In unione dei nemo potest stare ...
... gluten ... unionis
caritas est et amor dei. ...
... non potest. Nam ...
est ... amor non est.
Ideo ... agentes ...
... puniri ... putant satisfacere
... a se ... incipiunt ...
... timere ... si a
malis cessent, si non ...
... et de recto corporis
sui ... servient sicut ...
neque vigiliis neque orationibus neque
ieiuniis neque corporis castigationibus
vel elemosinis insistentes, non attendentes
... baptiste facite dignos fructus penitentie
vel ... tractatus ... et ...
... penitentiam ait facite dignos fructus
... non sufficiunt peccatis. Pe-
nitentia ... gemitibus postulat et
dolore et gemitibus mortuus ...

bet vita Et ggi ome ze Mung
e p q plagit vicm vicia pecta
vincat in eccla a licitis abstineat q
busda studeat ut pro hoc q dicto suo
satisfaciat quomodo qui quesit pro
bita sibimetipsi abscondere eccla
debeat quassa et se ophe dat in
minus q meruit in mapis delicis
se Alioqui si vacat a bonis ope
ribus ato redict expulsus demon
et inveniens domum mundatam sco
pis et ornatam si vacantem ut dicitur Luc
xi vadit et assumit septem alios
spiritus nequiores se et cetera ut in euan

132 Feria iii post oculi

Kamo propheta acceptus est in patria sua
Luce 4. Christus propheta pro ad fa
ciend miracla spect in sua patria moue
tur quia opera prophetarum ad plurimum sunt contra
quos prophetat si nec prevaricat peccavit
pro sua quam pergit ipsa ad alias nobilis
Nunc ad duo principia pertinet in
probantur persona in sancto homine in ista
38 annos per assumit viri seruus fieri
Joh 4 Regulus quo ad opera efficien
cia fidelis deuo et absoluto in eo in
opera impedit Primum bede vel tomire
sic modo valde est omnes spiritus
inuide Non cum considerat pueria vite
opera si fragile comendat infancia
et non esse pro cosse etate quando ad
maturam etatem venerit Non gra
ta potest esse opera prophetarum efficere
apud omnes et inimicos vel infideles
ad idenotos quam apud extraneos
Qui deuoris venerabilis et maior
est credulitate adhenditis Luc
modica dulla prophetarum ex omnes
apparent opera Ideo nec propheta acceptus
in patria sua propter ea Aue maria
Tercio eua et 2o sumunt ma de obra
Eua Cuncta audiuimus fecisse in capharnaum

Multas nobiles eua quam doctrinas
eccla proposito nos bene accomodans si
spes breuitas qui ostendere apellet et
maiorem alias sic 6 ghiemone doctorat
destamus operacio sed ce ad veritate
dilligenda ut placendi si vel vera fer
rum Nec sit studium desideratus doct
nostre coaptate ut magis doctrine de
derunt conformans sic ipsa i et desi
derabat audire placeri Et qd pro
prophetas quod adulata predicabat si eis dis
plicere vidite vendiderunt et domum prophetas
quod quod ipse audire voluerit loquebatur
non acceptaverunt si odiuerunt et omni
sua eiecerunt et precipitare conabatur
Ad mirum vero beda si prodiderunt plures
quod eiecerunt de suis finibus salvatorem
Nunc mirum si eadem in errore dum audi
mus nunc ne cognoscamus veritatem
Audeste quod propheta quod ber dicerentur

133 Feria vi post Oculi

Honora patrem tuum et matrem tuam
Exodi xx et mt 4 Sic sic
Ecclesiastica capitulo 3 Vnusquisque quasi secundo ho
nestis ita nisi igitur tempis Honora
est qui benefactum laudat et beneficium
honorat Non est honor non est ubi acceptus
est sic in dicto in capitulo Unusquisque ac igitur
est acceptus est et gratitudo in vero est
qui sic gratis mediante sibi beneficium accip
tum considerat et mandat accipe et ac
cepto igitur primo si rasus et beneficia
Nam ait beda accepimus a parentibus
sic ce pro gubernatore et bene esse pro gub
natore Non quod hic acceptus sumus esse
nec sine gratitudine parentes sicut primo
nos sic essendi et bene essendi ~~Michel~~
~~verum dicitur~~ Nunc eis quod parentes tanq
grati honorare a quo beneficium vere ac
ceperunt et promissiones cogitant a
deo deprecari Exodi 20 honora patrem
et matrem ut sis longeus super terram quam
dominus deus dabit tibi Et deuoto vel
longo vivas tempore et bene tibi sit in terra
quam dominus deus tuus daturus est tibi

Nichil itaque dignius vel utilius nature
vel honestius quam quod precipit deus per scrip-
turam honora patrem tuum et matrem tuam
~~ut sis longevus super terram~~ pro Amen.
Primo valet etiam ad breviusscula
doctrinali exhortacione secundo cumulabi-
lem de obediencia paternali. Et cum Ambro-
sius ait ad ipsum abstulimus scribere etc.
Et hoc etiam patet hoc quod quando precipi-
tur nec iam homini mandata divina
precepit vindicacionem. Clare hic patet implicite
in opere dum deus ac promptissima volun-
tate custodiunt in corde. Nec enim alius opus ex-
pectat a deo extra, quam radix eius ipsa
scilicet voluntas viciata sit itaque primo quod
deformiter intrat contrahat homini suggerendo dilec-
tacionem quod deputat. Deinde
deformiter oracio [illegible] et sepe ipsa
complacencia excitat, sed non voluntas con-
sensus ipsa est quae peccatum consummat. Augustinus:
Ita voluntarium est peccatum quod nisi esset
voluntarium non foret peccatum. Et
hec de doctrina generali. Specialiter
de parentum honoracione a domino monemur.
Circa id secunde tabule precepta noscere oportet
primum primo vero et prime tabule primum
est quod cum de celestiu late exhibendo
sunt certa precipit quod non pro omnibus ex quo
dei paternitas in celo et in terra nominatur
sed eciam et precipit honorandum. De quo
venerabilis hugo li. de sacramentis. Primum preceptum
secunde tabule ad patrem honorandum pertinet
sicut primum prime ad patrem deum. Utrobique pa-
ternitas ponitur utrobique paternitas dignitas
honoratur. Non ergo mediocriter ad illius
precepti observanciam astringi voluit quod
utrobique precepti titulus ploravit. Sed
non parentes secunde tabule precepto de per
carnalibus patre et matre debemus intelligi.
Sed etiam vel magis de spiritualibus, quanto nobis
parencia sit per regeneracionem spiritualem esse
quam longe nobiliori quam in esse nature. Sed
de mundo et hic esse ut et habitum bonum
est. Cito n. percipit homines esse per infusam
lucem dominum. De eiusdem bonum est ei
si natus non fuisset homo ille. Item ad semper
et cogitacio humani cordis ab adolescencia

prima sunt ad malum quia Indiget ab ado-
lescencia dirigi et erigi ad bonum ut bonum
sit quod spiritualis et principalis spiritualiter
parentes huius nunc spiritualis sacramentum i-
ecclesia qui genitores ad mortem conquirat ad
vitam ut dicit Augustinus super de dicitur
ecclesie, patres vero superiores sunt et prelati. Cum
per suum ministerium in doctrina, regendo,
precipue in ministrando pariunt nobis et nutri-
tor vite spiritualis. Unde apostolus I Cor. 4
ait Ego parentes vos genui. Et ad
Gall. 4 Filioli mei ait quos iterum parturio
donec formetur Christus in vobis. Tenemur
ergo domino precepto spiritualiter honorare patres.
Honorat parentes qui reverenciam prebet
qui mandatum custodit, qui necessaria vite por-
rigit. De primo dicitur Eccl. 2 Presbiteri qualia
accipit mala. De secundo dicitur Deut. 17 Qui
superbierit nolens obedire sacerdotis imperio
qui eo tempore ministrat domino deo tuo
ex decreto iudicis morietur homo ille. De 3°
dicit apostolus I Cor. 9 Quis militat suis
stipendiis unquam. Et post Si nos vobis
spiritualia seminamus magnum est si carnalia
vestra metamus. Et post Nescitis quod
qui in sacrario operantur que de sacrario sunt
edunt, qui altario deserviunt cum altario
participant. Ita et dominus ordinavit
hiis qui evangelium annunciant de evangelio vivere.
Hec paulus. Quod ergo hic dicitur in obediencia
superioribus ipse de dicta curiet. Non
verius honorat quam qui obedit. Unde ire-
gorius qui superiorum mandatis paret quod
dicitur contempnit. Et qui mandatum obau-
dit eo ordine quo tenetur agit quod deus fieri
quod agendus precipit eciam sit mandata.
De hac autem obediencia maiorem studio
patri in terris, patri utique patrum a quo omnis
dominus potestativa paternitas nominatur
in multis dictum sit, deinde et divina
racio, in quo sive post cum deo audit,
si quam patrem omnium celi et terre creatorem
mandatum emittere. Sed quod si mandata
fulminat et dubiis concedens cui
sit sive preceptum vel quid. De hoc sit hic
veritas vestra etc.

Feria 6 post Oculi

Audivimus et scimus quia hic est vere salva-
tor mundi Joh. 4. Cum Christum
salvatorem mundi esse audivimus non eius
intelligimus illud nomen quod a patre impositum
tum ab angelo ante vocatum est quam in utero
virginis esset conceptus. Ipsum [illegible] non [illegible]
quod in nostro cognomine ponit salvator.
Et vere quia ipse salvum faciet populum
suum a peccatis eorum. Mt. 1. Et ideo propter
experientia doctrix evidentius demonstra-
tur quod homines principium insufficiens et
[illegible] in [illegible] vero sufficiente et robusto
[illegible] contra doctor apostolus: non quod
non sumus sufficientes aliquid cogitare
ex nobis tamquam ex nobis, sed addidit
sed sufficientia nostra ex deo est. 2 Cor. 3.
Et ad Philipp. [illegible] Ego dedi [illegible]
[illegible] sufficientia sua. Et [illegible] possum
in eo qui me confortat. Unde [illegible]
insufficiens quod nobis ad salvatorem facit
[illegible]. Nam et ob hoc certis [illegible] tempo-
ribus fecit homines. [illegible]
[illegible] Ita [illegible] reputat [illegible]
[illegible] ornata et munita [illegible]
Alia enim muniunt [illegible] volentes
[illegible] Alia velocibus pennis, alia un-
guibus, alia dentibus, alia cornibus.
Solum hominem sic disposuit ut [illegible]
sit [illegible] et in eo quod infirmiorem
fecit eum omnibus in corpore fortiorem eum vo-
luit esse in deo suo. Nam scivit deus quod
nostrum est videre deum et vitam eternam [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] Unde
[illegible] potestate creavit ut non sine auxilio
dei ex se ipso facere possit quod vult, ut coar-
tus necessitate infirmitatis sue semper [illegible] ha-
beat deum fortitudinem suam. Et [illegible] oppor-
tune sic [illegible] [illegible] homo in
deo est et [illegible] omnium bonorum auctorem.
Quanto magis negligeret deum si homo posset
[illegible] in se ipso. Unde ergo multiplicatis defec-
tibus [illegible] cogimur auxilium querere in deo ipsumque
diligere [illegible], ne plus audivimus
sed et scimus experientia evidenti quia hic est vere
salvator mundi per gratiam. Unde [illegible]
[illegible] [illegible] addita brevi doctrina
2o [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pessimam doctrinam [illegible] nobis [illegible]
[illegible] sufficimus ad salvatorem mundi [illegible]

[illegible] hic [illegible] [illegible]

[illegible] orationem [illegible] fidelissima [illegible]
[illegible] Samaritanam se in via salutis
[illegible] docti a muliere quod in [illegible] erat propheta
[illegible] illi [illegible] et ut [illegible] manent
ac [illegible] eorum illuminaret suppliciter roga-
verunt. Et auditi sunt et optato bene potiti
[illegible] non inutiliter [illegible] [illegible] [illegible]
experientia instructi et audiverunt et sciunt
[illegible] quia hic quem ut [illegible] [illegible]
vere est salvator mundi. Certe omnibus
[illegible] quod [illegible] volamus ad deum est
oratio [illegible] Damascenus [illegible] [illegible] in deo
[illegible] et nobis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod a nobis in [illegible] tribulationibus
[illegible] [illegible] esse deus suo [illegible]
De quo beatus Augustinus ait: Oratio [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] in tempore
tribulationis. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] oratio [illegible] [illegible] [illegible]
egrotorum [illegible] infirmorum [illegible]
[illegible] [illegible] dicit Augustinus. [illegible] ubi oratio
est deus ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] deum. [illegible] in monte [illegible] templo
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
deum in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
deus [illegible] forte [illegible] [illegible] tribu-
[illegible] [illegible] corde et humiles spiritu salvabit.
Psalmus 33. Et [illegible] Cor contritum et humiliatum
deus non despiciet. Psalmus 50. [illegible] [illegible]
[illegible] Augustinus in [illegible] In [illegible] [illegible] et hu-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] ac a longe cognoscit. Superbos
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ergo ad deum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in corde [illegible] in valle lacrimarum [illegible]
humilitatis in [illegible] [illegible] humilis
est quod non [illegible] [illegible] se [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] humiliter [illegible]
[illegible] sic loquentes [illegible] [illegible] semetipsum
[illegible] in [illegible] se [illegible] peccasse deum
offendisse [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]

De Oratione

si quis dei sed oracio diligendi offensiva
Thren. 2 Effunde sicut aquam cor tuum
ante conspectum domini Threnorum 2o. Sicut aqua
effunditur quia nichil post se odoris derelinquit ante
conspectum domini non sui vel mundi que non
saporem comedendi vel dampni ad comparacionem
adducit de mundana [illegible] sicut
diu amor et [illegible] Dicitur sic [illegible]
Cassiodorus super psalmum 119 Deus nescit differ-
re quem contrito corde sibi senserit sup-
plicare. Unde ergo si iuste a domino cor-
ripimur et multis tribulamur ut nos suf-
ferimus non nos nosipsos despiciamus sed
sic hortatur Ecclesiasticus filii in tua infirmita-
te non despicias te ipsum sed ora dominum
et ipse curabit te Eccli. 38. Ad hoc sunt
ordinata officia in quadragesima [illegible]
Oremus ergo [illegible] et videamus ut [illegible]
pus nostras coram domino confiteamur et ab
eis toto corde recedamus. Quoniam sic nemo
se humiliat ubi defectum non agnoscit
ut [illegible] a [illegible] ubi [illegible] non videt
Ad nostri [illegible] humiliacionem et utile
[illegible] commissa errorum
[illegible] ut declararet in pluribus qui
[illegible] obviat [illegible] aptiore
[illegible] sicut [illegible] Unde ad finem
[illegible] accidentis etc. etc.

155 Dominica letare

Discubuerunt ergo viri numero quasi quinque milia
Joh. 6. Solet labor diffioilis
[illegible] primorum quadragesimale ad con-
[illegible] ita [illegible]
[illegible] Dicitur in 9
Apta [illegible] 2 Cor. 9 Et [illegible]
[illegible]
[illegible] ita [illegible]
[illegible] ieiunio
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] Sed
[illegible] ieiunio [illegible]
[illegible] ieiuniorum [illegible]
[illegible] De primo ait [illegible]
[illegible] ieiunium [illegible]
[illegible] abstinen-
cia [illegible]
[illegible] dic-
[illegible] ieiunia [illegible]
[illegible] ubi [illegible]
[illegible] ubi [illegible]
[illegible] postulat et [illegible]
[illegible] sup-
plicia. De 2o ait salvator [illegible]
[illegible]
[illegible] Luce 6 Et [illegible]
[illegible] figurarunt
[illegible] famelicos [illegible]
[illegible] Galilee [illegible]
[illegible] doctrine et [illegible]
[illegible] labo[illegible] et [illegible]
[illegible] discubuerunt
viri quasi quinque milia [illegible] Luce
[illegible] ex animo [illegible] evange-
[illegible] ieiuni-
[illegible] 2o [illegible] cautelas ne-
cessarias [illegible]
[illegible] Abiit Jhesus trans mare etc.
Ut ad incepta quadragesimalia ieiunia
cum hilaritate qualescumque utile [illegible]
[illegible] ieiunantibus
[illegible] Et [illegible] effectu [illegible]
tat [illegible] ad quem disc-
ubuerunt [illegible] quinque milia Et [illegible] disc-
[illegible] maiestate

Apoc. 2 Esto fidelis
usque ad mortem et
dabo tibi coronam vite
Et ad Gal. 6 bonum fa-
cientes non deficiamus
tempore enim suo metemus
non deficientes

205

et incessabilem contemplationem ut in psalmis dicitur vidi dominum per manum et cetera. Dicendum ad secundum quod secundum oportet nos esse quod fecerunt apostoli ad locum dulcem meditationis pervenire quoniam legitur quod hic multitudo gentium tunc maris galilee in locum desertum ut dicitur marci sexto et ibi audierunt eum de regno dei loquentem. Susceperunt enim multitudines secum turba ut dicitur luce nono. Remanserunt ergo ipsi mecum dixit sibi retinere nos ut nemo tradat. Et per hoc sic fecimus videmus quod ab eis factum tam perfectissime mereantur ita ut de reliquiis cophinos duodecim plenos. Ita et nos cum dominum sequimur quia ipse est via non errabis quia veritas non deficies quia vita. De quo dicitur Johannis sexto. Ipse comedens aut per singula dicit si quis vult post me venire dixit sic ille ambulavit et ipse ambulare. Et si omnes sequi non forte sequi non valemus saltem opus hic multitudinis in parte ut non pigeat imitari. Transivimus primum mare galilee scilicet a seculi revertamus. Mare enim secundum bedam omnem turbidum et turbationem huius seculi voluntatis significat in quo quilibet ad volutas dilectionis qui confundit dedit perfectis merite ad superna gaudia non tendant. Vel dicitur mare galilee, rote vel volubile conparatur qui nimirum amor labilis seculi qui in virginem non mittit quod ad eternis vite desiderium erigi non permittit de quibus psalmista. In circuitu impii ambulant hic beda. Et Johannis primo. Nolite diligere mundum neque ea que in mundo sunt. Ad hoc hortatur paulus prima ad corinthios septimo. Tempus breve est. Reliquum est ut qui utuntur hoc mundo sint quasi non utentes. Preterit enim figura huius mundi. Et Johannis venerabilis beda super omnem 36 ait. Mundo utitur sed quasi non utatur que et necessaria mundi ad vite sue ministerium exigit, et tamen hec eadem non sinit sue menti dominari, ut subiecta foris serviant, et nunquam intentionem animi ad alta tendentis frangant. Talibus enim temporalia omnia non ad desiderium sed ad usum sunt. Et vobis nimis utuntur sed non pro habere nichil reputant. Despicit quod ubi habet cotidie non credit et plus gaudet bono opere quam bona possessione hic ille. Secundo non relinquebat scilicet morem in deserto. In deserto et quasi solo habitat in mente sua ab omni illicito carnis amore denotat, soli deo vivere et ei cotidie placere satagit, et in eo solo

quietem querit. De quo Isidorus abbas super oratione de conversione ad deum in principio Anima enim quod deum diligit in deo solo quietem habet. Antiqua solitudo collocatione corporis, sed a tempore nunc deo potius corde colligare. Credit enim colligari deo, solus a mundanis. Bernardus super cantica sermone 30. In ea que sit a sermone amore distinguit que in corde delectatur. Non enim per amicos alligatus et fixo illitatus omnis illas variatas sed ipse ad amorem. Et arborem huiusmodi nutritum quod ad veritatem ramorum suorum ducebatur erat deficit intus ubi prima ipsa cortex et valens rima habuit. Itaque experientia quia volens amor sui plena fui ser se librare, primus effluit ea parte que concepto ipso inuenitur, vel ad procedit familiarius vel ad vindicte cogitationem vel aliud huiusmodi ut ait glosa super de misericordia theo peccatore cum tamen ait psalmista. Sed quoniam valida tendit inde sue collocationem ad deum libere consentire non permittitur manifestavit. Quis dabit mihi pennas sicut columbe et volabo et requiescam. Ubi sequitur. Ecce elongavi fugiens et mansi in solitudine. Quam quis vidit iniquitatem et contradictionem in civitate ubi psalmista. Sed de opposito videlicet verum dei audiens suae imperatum sive foris placitum, quia per huiusmodi mundi oblectamenta amat et timores, ergo non vagatur sed ad se recollatur et ab omnibus abstractus quasi in deserto commoratur. Hic ait deum verbi audiens per ea in ea et huiusmodi solitario. Nam qui est ex deo verba dei audit Johannis octavo. Et hoc ut amor eius in deo esse digatur ut nutriat et ab infestationibus defendat. De quo ait psalmista ibi quod maxime in solitudine lunula pedibus meis verbum tuum et lumen semitis meis. De secundo ait. Emittit verbum suum et liquefaciet ea, liquefacit deus amore ignis. Nam et experientia dicit quod cum verbum dei dicto amore eius excitat. Ideo oravit idem psalmista. Dormitavit anima mea pre tedio confirma me in verbis tuis. De tertio ait psalmista. Semper domini sermo dei igneus ut ex eis et sperantibus in se. Quo etenim utebatur dominus ad repellendum demonis temptationem in deserto, nobis prebens exemplum ut habetur matthei quarto. Confortati et instructi verbo dei contra nostras infirmitates huiusmodi suscipiamus a domino

vulneribus peccatorum mortem sacramentales
medicinas adhibendo. Cantica 2°. Ab eo
dilecto multa cor suum dulcedine suavitate
et medulla [illegible] et pingui oblatione et de bono melle [illegible]. Sed et illos
quorum indiget deus adducendo [illegible]
[illegible] exhortatione opere et devota oratione
ut non tantum de nobis ipsis sed et de fratribus nostris
curam habeamus sicut scriptum est [illegible]
[illegible] deus de [illegible] suo. Sexta [illegible]. Sic
[illegible] ... armati [illegible]
ad dei [illegible] ieiunemus [illegible]
sed ab omnibus illicitis sicut [illegible]
[illegible] et ordinem diligentissime [illegible]
[illegible]. De quo beatus bernardus [illegible]. Si
gula sola peccavit sola que ieiunet
et sufficiat. Sed si et cetera membra peccaverunt et membra
[illegible] non ieiunet et ipsa? Ieiunet
ergo oculus qui depredatus est animam. Ieiunet
auris. Ieiunet lingua. Ieiunet manus.
Ieiunet anima ipsa. Ieiunet oculus a [illegible]
[illegible] et omni petulantia ut
[illegible] cohibeat in pena qui male
[illegible] vagabatur in culpa. Ieiunet auris
[illegible] a fabulis et rumoribus
et quecumque otiosa sunt et ad salutem minime
pertinent. Ieiunet lingua a detractione
et murmuratione, ab [illegible]
et scurrilibus verbis. Interdum [illegible]
[illegible] et ab [illegible] potest [illegible]
[illegible]. Ieiunet manus ab otiosis signis
et operibus omnibus que non sunt imperata. Sed et
multo magis anima ipsa ieiunet a vitiis
et propria voluntate sua. [illegible]
[illegible] a deo [illegible]
[illegible] ieiuniorum vestrorum [illegible]
[illegible] voluntates vestre [illegible]
[illegible] ad vesperam
[illegible] fine [illegible] vite. De quo [illegible]
bernardus ut supra. Quomodo [illegible]
non solum [illegible] Commendat
[illegible] diebus [illegible]
[illegible] vite [illegible]
[illegible] decalogum legis
[illegible] paucissimos
dies istos ad [illegible]
[illegible] vite [illegible] ad nichil
aliud [illegible]
[illegible] non solum [illegible] diebus [illegible]

[illegible] tu morate cum domino [illegible]
[illegible] non est [illegible]
[illegible] est deus [illegible] aliis [illegible]
[illegible] Interdum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]. Ergo [illegible] toto tempore
[illegible]
[illegible] cum domino [illegible] bernardus
[illegible] agit [illegible]
[illegible] mille [illegible]
[illegible] potestatis [illegible]
in domo [illegible] domat ut [illegible]
[illegible]. Et videte [illegible]
[illegible] videt [illegible]
[illegible]
[illegible]
ubi clare [illegible] videat [illegible]
[illegible] amor
[illegible] amor [illegible]
[illegible] et amor domini [illegible]
[illegible] de digno suo [illegible]
[illegible] fulciat [illegible]
[illegible] medicina vulnerum dolorem [illegible]
[illegible] pena gaudiis
[illegible] potestatis
[illegible] desideriis [illegible]
[illegible] ergo et nos [illegible]
[illegible] in pena ut [illegible]
gratia [illegible] deus [illegible]
et [illegible] vivit et regnat deus per omnia
secula seculorum. Amen.

136

[illegible]

Auferte ista hinc et nolite facere domum
patris mei domum negotiationis.
Iohannis 2°. [illegible] honorabilior
[illegible] honorabilior [illegible]
[illegible] offendit [illegible]
[illegible] populare
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] domus mea [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

si in loco illi officio non deputato exercetur. Sic enim et vendentes simul se illicitum non est in domo domini exercere, sed tali nego[ti]o in templo domini exercentes dominus expulit flagello facto ex funiculis et arguit verbis dicens: Auferte ista hinc et non faciatis domum patris mei domum negotiationis. Evangelium: Ostendamus ad vocem ecclesie. Ewangelium ipse ad pascha ut

Impleret ewangelium omnium zelo zelatus dominus ut nunc attendentes domum domini templum quod tenent, contempnentes mercatores dehonestantes, se foris ac prius non reputantes, ut verba divina inter vanas verba illicitorum colloquiis opere vagi discurrentes. Et sic vide zelum domini lege et elige ewangelium historicis incipiens quod dicitur opus aliter passionem argueret vestigium at et verberare solos templum domini inhonorantes, non solum objurgat verbis sed etiam flagello. Et hoc non fecit semel sed 2o scilicet in die palmarum ut habetur Marci 11. Et sicut dicitur super Iohannem: Dicitur de templo vendentes ea que offerebantur in templo; quid faceret si ebriosos inveniret, si lupanaria, si auctores et sua impietate negotia contractantes. Videret sacerdotes ac eius dicentes ut in ipsis omnibus funiculis suorum peccatorum ligati de templo non manifesto in reliquis eiciat a domino in tenebras exteriores, ne unquam inde liberandi. Est et aliud templum sanctius illo templo materiali, scilicet ecclesia, in qua vendunt et emunt venditiones qui in suis spiritualibus officiis vagando et conferendo ne querunt que Ihesu Christi sed magis que sua sunt, lucrum temporale honores voluptates et hominum magis quam illi. Et aperte qui propter temporale lucrum vel famam divine ordinationi in domo ecclesie assistere timent ad violenter consistere. Propter potentiam ea que sibi in debita sunt abiciendo, si aliquis cum aliis pro fauctoribus negociatores pessimi sunt in domo dei domum quam orationis fecerunt speluncam latronum. Et de hoc ca[…] latius loquendum est. Audiant autem prodictis sermonibus que quod ad manus principali pertinere curia a sit de quibus hoc in sermone habetur, prepositis obediendum maxime ipse enim proponent aliquid quod sapientium cunabit lege divine. Ideo nam fuerit esse gratia. Dissertamus nunc ad casum non […]

In medium quod non videt videat et qui videt ceci fiat Iohannis 9. Optime propter verba dicta humilitatis et multis quia ut est et egressio sciencia et passionis cum pace. Videns rursus sapientis magnum probat prudentiam, in ceptis sapientis quod dat. Unde sanctus doctrina sapientis quod non in suis operibus novit inveniens. Unde et sapientes dicuntur ad sapientiam hortatur aut ne inniteris prudentie tue, ne sis sapiens apud temetipsum Proverbiorum 3. Passiones dedisti suas stulticia sequentes. Doctrinam stultitie fuit gloria non recipit. Dicitur Proverbiorum 18. Non recipit stultus verba prudentie, nisi ea dixerit que versantur in corde eius. Ex parte dans nam ipsi sunt vere magis consisunt super humiles et concordes ut habetur ibidem Proverbiorum 10. Et ipsa 29 dicitur aut propter hoc sapientiam sapientium et intellectum prudentium abscondit. Horum sapientium illorum sine dubio de quibus per [...] dicitur sapientes sunt ut faciant bonum autem facere nescierunt. Hos autem dixerunt doctrina per quam qui humiles in oculis suis decipiunt quod sciencia sapientibus et qui rectos estimant. Videns illuminant superbi autem qui illuminatos se reputant ea despiciunt, ideo excecantur. De eis discretionis inde ait dominus In medium quod non videt videat et qui videt ceci fiant. Quibus verbis ewangelii veritatem exprimit in proposito dicta est.

Feria 2a post letare festum Annunciacionis ponere de festo illius hora et dicitur quia festum domini est.

Dominica Iudica sive Iudica feriis sine forma zedule vel que scripta sunt forma zedule

Dominica Iudica

Si veritatem dico quare non creditis michi Jo 8
Desiderata nobis et proximo multum op-
tabilis adest commemoracio dominice passionis
quam ut Leo ait in salute humani generis
ipsa ... disposita est. Ex ... [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

et veritas quia se ostendit Petro ...
utroque odium mortis ... ex odio
infidelitas nata est ...
[illegible]

[illegible]

gerimus cum vt sciamus veniencia eius et prebeamus paratos illius. Morte turpissima eum deprimamus etc. Erit eis et sortis ex sermonibus consiliis cogitaverunt et erraverunt. Excecavit enim eos malicia eorum. Et nescierunt sacramenta dei, neque mercedem speraverunt iusticie etc.

Dicitur 3ª principalis quod intellectum illuminat. In gracia dei si est considerat quomodo cum desiderio verbum dei audit. Cum autem ad audire auribus cordis negligit facile se esse ex deo presumit. Hec sunt que quilibet se examinet. Ille autem cordis percipit qui vincendo custodit quod audit. Luce ii. Beati qui audiunt verbum dei et custodiunt illud. Cum enim in corde recipitur, quanta oracione audiuit. Sunt qui audiunt sine ullo desiderio, quidam audiunt cum aliquo fletibus compungantur sed post fletum redeunt ad iniquitatem. In quo enim veritas vocis insinuat cum nos preterisse in dolore et labore Ysa 43. Ve languoris etc. Iob. Precepit quod vult venire post me vt 16. Debes dolemus debes laboramus nec in ipsius statu suo crucidat corpus et de aliis Ysa. Et interrogemus si laborando et dolendo Christum imitamur. Laborat homo sancti vigilat tota nocte lucendo. Captam, furibus familiare quod fient virgis et flagella et gladios usque ad mortem quesitus dicit sua desideria. Sed non sequuntur. Et non qui clamat Christi et sunt qui in manu eorum sustinerent. Felix quod sic sequitur ut omnes actiones in Christi ordinet ut sit ideo par et opario eius. Felix quod Christi patitur filius dei patris ut sic a corde tollatur murmura et dolor vertitur gratiarum actio. Liceat ergo audiamus verbum dei et agendo nostra corrigamus et male acta corrigamus et laborando sequamur Christum post se mortis. Cum audit scripturas ipse audit et alios ingemiscit vt que studeat et perficiat. Cum vero ex hiis que peccavit agnoscit, quo a peccatis

bernardus

credet quod se culpabit quod se emendabit. Ideo vt ipse post in via parentis in diuina iniuria postea. Potest hec corpe doctrina sic post sua cognoscere se valet dei devota in via cum ius sui commovere tractionem sui doctrine obdurate cordibus consistamus et non veritate impugnamus, quod hoc faciunt in multis capitibus tollunt, ab eis fugit verbi et in devotas conspicit cor eorum. Ideo propter plebem medicus cepit et non rogat ut det quod compescat si quod sciunt etc.

139 Feria 3 post Iudica in 7 Iohannis

Queretis me et non invenietis Ioh 7. Sunt 3 omnia tempus querit tempus flendi tempus ridendi, tempus seminandi tempus metendi ea que seminata sunt. Nemo metet triticum qui seminavit lolium. Unde apostolus Galatas 6. Que enim seminaverit homo hec et metet de carne corruptionem. De spiritu vitam eternam etc. Proinde Nolite errare deus non irridetur. Sic ad tempus et seminandi veniet tempus messis cum triticum colligetur in horreum, zizania autem mittentur in ignem eternum Matheus 13. Sed bonum veritatis est quod si ex hac non pullulat ad presens in die domini plurimi hoc seminare et quod querunt dum inveniri potest. Ne deum spretum post postea desideratum invenire non possit, nec querat et minime inveniat. Sic ait deus. Queretis me et non etc. Ioh. 8. Timeamus delectissimi nunc dum hec querimus deum lucem diligamus tenebras odimus. Et melius lucem diligamus quam tenebras non velle operari potest ipso teste Ioh. 9. Operamini dum dies est venit nox in qua etc. Ut quod sit lux ita ait Ego quam diu in mundo sum lux sum mundi. Et per meo in via corporali vel oracione quanto magis errorem cauet tanto in via morum diligentius ergo in omnibus actibus et agendis veritatis lucem queramus ut errata corrigamus et errando caueamus. Ad quod necesse est vt veritatem facti in omnibus cognoscamus de quo audistis etc.

140 Sermo d[omi]nica p[ost] Iudica i[n] zedula

Oves mee voce[m] mea[m] audiu[n]t Joh. x.
O persona que p[ri]us erat doctrina et
qua[m] [illegible] audistis Na[m] [illegible] docuit ibi
[illegible] q[uod] e[st] audire ver[bum] dei hic filio[n]
nes separat ab hedis [illegible] oves mee et hi
[illegible] hedos [illegible] oves [illegible] vo[cem] co[n]ferunt
Diabolus ut dispergat et rapiat Christus aut[em]
colligit et salvet Diaboli vox e[st] p[rav]a
suggestio [illegible] ad peccatum [illegible] vi-
[illegible] et adulatio [illegible] tanq[uam] leo ru-
giens circuit [illegible] que[m] devoret Vox
Christi divina e[st] inspiratio Audiam q[ui]d loq[ua]t[ur]
i[n] me d[omi]n[u]s deus [illegible] Et sic [illegible] h[ec] no[n] p[otes]t
[illegible] Qui has voces audit cor-
de et [illegible] de ovibus Christi e[st] Co[n]silium
[illegible] nemo de manu eius
p[otes]t rape[re] has [illegible] has ad se clama[n]-
tes audit has [illegible] Oves
mee voce[m] mea[m] audiunt [illegible] Ave

141 Sermo d[omi]nica p[ost] Iudica ubi sup[ra]

Collegerunt pontifices et pharisei consiliu[m]
Contra co[n]silio agi sapientes [illegible]
dicens Cum agunt contra co[n]silio [illegible]
sapientia [illegible] co[n]silia sunt bo[na] et no[n] magis
[illegible] melius i[n] agendis [illegible]
bono [illegible] nichil peius malo [illegible]
[illegible] sine co[n]silio nichil facias et p[ost]
factum no[n] penitebit Et i[n] [illegible] no[n] co[n]-
fundaris [illegible] i[n] omnibus mandate
[illegible] De malo e[st] [illegible] Sanctissima
e[st] iustitia [illegible] Et [illegible]
[illegible] co[n]silium [illegible] no[n] potuit
diligere [illegible] plorat Tale fuit
co[n]silium de quo [illegible] sup[er] [illegible] iacob [illegible]
eius aut Symeon et levi fratres vasa ini[qui]-
tatis bellantia In co[n]silium eorum no[n] veniat
a[n]i[m]a mea Item pontifices Symeon pha-
risei [illegible] co[n]siliatores no[n]
[illegible] Joh. College-
runt etc. Ave maria

142 In ramis palmarum

Qui p[re]cedebant et qui seq[ue]bantur clama-
bant d[icentes] Osanna filio david Mat. 21.
[illegible] mediatore[m] dei et ho[m]i[n]u[m] ap[osto]l[u]s
doctor [illegible] ad [illegible] et [illegible] unus e[st] me-
diator dei et ho[m]i[n]u[m] homo Christus [illegible] qui dedit re-
dempt[ionem] semetipsum p[ro] nobis o[mn]ibus In quo et p[er]
q[ue]m necesse e[st] o[mn]es salvos fieri [illegible] salus
fuit Act. 4. Aliud no[n] sub celo datum e[st]
i[n] quo oportet nos salvos fieri [illegible] Et
[illegible] omne [illegible] Ab ipso mediatore
dei et ho[m]i[n]u[m] [illegible] salute[m] [illegible]
[illegible] q[ui] i[n] [illegible] sunt
q[ui] i[n] iudea [illegible] potuerunt sine [illegible] i[n]
[illegible] medicarunt et [illegible] D[e]
q[ui]b[us] huius salvatoris [illegible] utriusq[ue] testame[n]-
ti fuit [illegible] hec [illegible] dic
[illegible] passione d[omi]ni qui i[n]cipit
[illegible] doctis [illegible] p-
phetica [illegible] evangelica [illegible]
[illegible] Et sic [illegible] abyssus abyssu[m] i[n]-
vocat i[n] voce cataractarum [illegible]
ad [illegible] dei [illegible] pubi
vocibus utriusq[ue] testa[menti] altitudo videt
[illegible] sub velamine figurarum [illegible]
[illegible] luce [illegible] Et
[illegible] a servitute legis [illegible]
ad iudicialia et cerimonias nos liberavit
ut ragit ap[osto]lus gal. 5. [illegible] plenitudo etc.
No[n] veni legem solvere sed implere [illegible] i[n]-
[illegible] legis [illegible] spiritu-
aliter multo [illegible] ad [illegible] cre-
dunt Sic ipse ait No[n] veni solvere legem
sed implere Et matth. [illegible] etc.
Certum q[uod] [illegible] veteris testame[n]-
ti [illegible] legem [illegible]
[illegible] ad mores edificare
[illegible] veritas utriusq[ue] testa[menti] ut iota
unu[m] aut apex unus p[re]teribit de lege [illegible]
[illegible] veritas utriusq[ue] testa[menti] [illegible]
[illegible] vidit rota[m] i[n] me-
dio rote [illegible] veteris [illegible] testame[n]to
novum latuit p[er] allegoriam ut exponit
[illegible] omne [illegible] [illegible] q[ui] [illegible]
[illegible] utriusq[ue] legis
[illegible] ap[osto]los lege
testimo[nium] [illegible] ad fidei co[n]firmatione[m] p[ro]clamatione[m]
et mor[um] i[n]structione[m] Et [illegible] ap[osto]lo
[illegible] i[n] figura [illegible]
erant sub lege [illegible]
[illegible] fines seculi devenerunt
[illegible] predicatoribus [illegible] loquitur [illegible]
scriba doctus i[n] [illegible]

miliat q(uod) refert de ... suo no-
mina et vita m(u)l(t)a s(ecundu)m B(ernardum) ... q(uod) scrip-
tura sit ad m(ultam) doctrinam scripta sit ut
p(atet) p(er) ap(osto)l(u)m Ro(manos) xv Et ij thi(mothei) iij Omnis
scriptura divinitus inspirata utilis est ad do-
cendum, arguendum, corrigendum, erudiendum
in iustitia ut perfectus sit homo dei ad omne opus
bonum instructus. Et tota ... ut dicit
cum utriusque testamenti eundem salvatorem
testatur non solum quem ferunt precedentes in novo s(ed)
et quem passurum in veteri ... testator, quod ap-
te significatur est in hodierna passione sic
euangelium ... qui precedebant et qui sequebantur
clamabant dicentes Osanna filio D(avi)d
... magna ... doctrinam textus
euangelii ... doctrina ...

Qui precedebant ... clamantes
osanna, omnes salutem desideramus ...
omnes esse volumus ... appetitus ille
et ... ut ait Aug(ustinus) ...
de trinitate c. 3 ... Bernardus ... Vinca
illa ... non ... omnibus ...
... ut ... pueri ... huius
vite miseria valemus ... salutem
salutem omnes fideles et christiani ...
... desideramus clamantes ...
Osanna ... Ducit ... ad regnum ...
... medicina ... accipit tam
dura et intollerabilis multi ...
... Bern(ardus) ... de ... multos
... Multi ... hodie ... medicinam
fugientes ... intollerabilior ... brevis
ipsa cura ... diuturna egritudo Sic et
multi vie asperitatem timentes ad ...
non perveniunt ... ad quod tamen ...
regnum per passionem hodierne lectionis designat
via ... passio demonstrat
ut vult Bern(ardus) s(ermone) de palmis p(rim)o. Cuius
ad nostram eruditionem hec habemus ... doct-
rina ... qui tanta pro nobis sustinuit
adversitates ... occurrentes ... pacien-
ter ferrimus et libere amplectamur. Hic
enim deus noster et salvator in sua passione
regalem sic et sacerdotalem dignitatem osten-
dit. Ecce tanto ... amore pro nobis pati
voluit. Ecce hec tamen via ad regnum de-
monstravit. Ideo et nos non solum pati
... murmurare sed et gaudere et ... de-
siderio ad ipsa tollerantes. Regalem in sua
passione dominus et sacerdotalem dignitatem osten-
dit quia et per ... rex ... triumphavit ... tri-
umphavit et in ipsa se per ... obtulit sa-
cerdos ... Unde hodie ... ad illam
hodiernam diem ut rex suscipi et rex a
... voluit appellari Sacerdotalem

mistilominus ... dignitatem ...
... ab eo ... salutem ...
... salutem ... sacri-
ficium ... Unde ...
... assumptis ... consistunt ...
... ad deum. Proinde in sua passione ...
... regalibus et ... sacerdo-
talibus vestimentis. Regalia induta fuit
purpura, corona spinea, ... arundine ...
... crux, clavi, lancea ... pug-
navit et victor exstitit. Sacerdotalis
apparatus in facie velamine, in alba ...
veste, stola ... manipulo ...
ligamine designatur. Sandalia ...
... pedes ... manus ... vul-
... cardinalis ... vulneratos
Corpus ... toto qui planeta ...
sanguine proprio. Deinde ... pro
et lacrimas ... obtulit in
clamore valido ad h(ebreos) v. Amore
... desiderium ad passionem pro nobis
sufferendam ... demonstrat
... alibi dicens sibi ... adhi-
buisse legitur ... pati voluit ut
... gaudentibus ...
laudari et ... suscipi voluit, ut ...
... pharisei dicerent ...
lapides clamarent ... desiderii magni-
tudinem non solum ...
Ait n(amque) Luce xij baptismo habeo baptizari
et coartor donec perficiatur. Et Math.
26 in passione hodie legitur Desiderio deside-
ravi vobiscum manducare antequam patiar.
Roga... hoc est eucharistia ...
instituenda, quia in memoriam sue passionis
... sicut ... ait ...
in meam commemorationem. Et ...
fuit ... desiderio ...
... desiderio ... fuit exhibi-
ta ... eucharistia ... signum

Hanc denique ... via ad regnum de-
monstravit ... Bern(ardus) ... de palmis
p(rim)o. Considerate in passione ...
sit ... in passione ... Est
et ... via vite ... via glorie,
via civitatis ... via regia ...
de cruce latro clamat Memento mei
domine cum veneris in regnum tuum Luce 23. Et
... regnum vidit ... meorum
fore rogavit. Et ...
... via, eadem die meruit esse cum deo in
paradiso. Christus ...
via ...
... non solum veritas et vita ...
et via Ioh(annis) xiiij Et ... Remus aut

xpi viator factus est ut ibi de palmis ex[illegible]
[illegible] Et leo in alt de passione
ubi se constituat xpianus [illegible] sustulit
[illegible] ad [illegible] via sua ubi
sit quando esse salvata natura passionis
[illegible] Mariani ad adeps parat et gau-
det [illegible] amore [illegible] Deus
[illegible] tollendo adeps [illegible]
[illegible] afflictos [illegible] dolor in eo
[illegible] Ita [illegible] omne Recepto
Maria [illegible] amat que potest
tollerare [illegible] non [illegible] magis mansue-
tudinis [illegible] velamento furoris [illegible] sed
si amas que persecutore sunt [illegible] signum
[illegible] dolere [illegible] Ita dicit [illegible] hoc [illegible]
suorum persecutorum [illegible] magnas
illas et multiplicas laudes [illegible] lauda-
mata est [illegible] persecutorum suorum [illegible]
[illegible] Et augustinus [illegible] et in [illegible] libro [illegible]
Et [illegible] sunt vox quam [illegible]
sunt [illegible] suorum [illegible] ut dicit lucas
testatur. Mariani et gaudent [illegible] in nobis
exemplo [illegible] et amor xpi se
ait bernardus [illegible] Tollerabile [illegible] reddit
passionis labore gratia passionis [illegible]
amanti nichil difficile [illegible]
[illegible] persecutione pa-
riunt [illegible]
mortem [illegible] non [illegible] passionis
[illegible]
tamen et leve tribulationis [illegible]
[illegible] persecutione parati [illegible]
[illegible] aliud avaritia [illegible]
super [illegible] panem [illegible] augustinus [illegible]
dei [illegible] quibus [illegible]
[illegible] parant. Bene [illegible]
[illegible] amor [illegible] a quibus xpi passio
[illegible] hoc valde [illegible]
[illegible] Recepit [illegible] xpi passio [illegible]
[illegible] ut patiens [illegible]
[illegible] patiens [illegible]
[illegible] amore
xpi pro nobis passi [illegible] templa nos
si domestici [illegible] xpi [illegible] obsequia
detractiones [illegible]
[illegible] pro nobis [illegible]
que [illegible] sustinere [illegible]
[illegible] filius ut domesticus
[illegible] pro nobis passus [illegible]
[illegible] nobis
[illegible] sustinere. Nichil [illegible] ita
in persecutione [illegible] passio xpi
[illegible] augustinus [illegible] et viriorum

De passione [illegible]
[illegible]

Accipit [illegible] non tollet [illegible] ad me-
moriam xpi passio revocet. Et [illegible]
Confirmat [illegible]
[illegible] passionis
xpi vide quod ille pro te [illegible]
[illegible] non habebat. Rotarum
[illegible] cogita. Non [illegible] ad
illas insultationes, ad illa flagella
ad illa ignominiosa vestis, ad ista
spinea corona, ad ista postremo [illegible]
[illegible] Carissimi [illegible]
nobis [illegible] clamemus ad
illud ut [illegible] salvet [illegible]
[illegible] passio [illegible] fundat [illegible]
nobis [illegible] non possumus. Unde si [illegible]
[illegible] esse debeat ea agamus spi-
ritualiter quod ad litteram [illegible]
[illegible] Ramos fragrantes de arboribus
[illegible] florum [illegible] vestes [illegible]
[illegible] voluntaria paupertate [illegible]
[illegible] humilitate [illegible]
[illegible]
[illegible] sequentibus
clamantes Osanna [illegible] qui venit
[illegible] in sancta florum. Amen

143 Feria 2 palmarum

Ego si exaltatus fuero a terra omnia tra-
ham ad me ipsum. Joh. xii. Cum fortis
aliquis vincit ad se omnia spolia congre-
gat [illegible] fuit princeps huius
mundi [illegible] spolia [illegible]
[illegible] mortem [illegible]
[illegible] subiugabat [illegible] invidia dyabo-
li mors intravit in orbem terrarum. Unde [illegible]
ab adam [illegible] violentia [illegible]
[illegible] allegavit
[illegible] ad tartara trahit. Non [illegible]
[illegible] mortuos [illegible] ad
inferos [illegible]
[illegible] dolore ad
inferos. Unde [illegible] ubi constituta domus
[illegible] mor-
te [illegible]
ut leo ait exaltatus xpe [illegible]
[illegible] morte [illegible] auctore [illegible]
[illegible] obier-
tione [illegible] ad
[illegible] audaciam

quia in obnoxia sibi semetipso naturam crea-
turam ibi exactor amplius non debiti ubi nullum
potuit peccati vestigium invenire per quod crea-
turam in letale cirographum et pactum
captivitatis invasit insigne dyabolus.
Concordat Aug. in de baptismo par-
vulorum. Exaltatus quo a terra exaltatus
vivit et omnia illius captivitatis vincula dis-
rupit quia quod toti mundo dominavit
quasi quod mundi princeps dictus est, totum
mundum subdidit et sic omnia ad se ipsum
traxit. Per gratiam. Que maxima

Secundo traxit omnia, id est attraxit dyabolus
servitus et pluribus dampnatur. Vel sic
moriens omnes temptationes vicit. Omnia
secundo traxit mortem vincit eternam sepul-
turam non ut non sit sed ut propter
sit mundi iudicium. Dampnavit temp-
tationem minuit. Debitum solvit
amore suum ostendit. Atque sacra-
menta constituit quibus est quod fecit
defectus providet. Vel quod hiis tra-
hit non invitos semper necessitat
sed trahit quia omnibus abutitur
sed ipsa omnia hic extendit in maiora vin-
cula dampnationis etc.

In die sanctissimo pasche

Vicit leo de tribu iuda. Apoc. v.
Gloriosissima domini nostri iesu
christi victoria, letissimus trium-
phus per universum orbem recolit sancta ma-
ter ecclesia, quia post durissimum labores quos
pro die mundi per redemptione quos omnibus in
cruce sua dissipatus et immolatus pas-
sus sustinuit, tamquam leo fortissimus ho-
dierna die de sepulchro victor invinci-
bilis resurrexit. Neque gloriosa esset vic-
toria si non fuisset laboriosa cer-
tamina ut dicit Ambrosius li. de offi. Hec
ibidem Aug. in ser. post illusiones et verbera post
aceti et fellis pocula, post supplicia
crucis et vulnera et postmodum postposita
morte et inferos, resurrexit de suo
funere caro nova, redit ab occasu
latens vita, et in morte reservata salus
resurgit, pulcrior redivivus post funus.
Letitia quare gaudeat celum, exultet terra.
Letetur universa, morte domini nostri voluntas
tate victricem gaudiis sentiunt nemo
est qui effectum exultavit sui sedere, co-
tristatur celo et omnibus elementis, quia lucem o-
dimus diligunt mortem, veritatem fugiunt
sequuntur vanitatem, vitam perimunt, amplectuntur
mortem. Illorum precedit crudelis letitia
advenientibus hodiernis claudat gau-
dium, tristicia dampnatur sempiterna, et
exultatem quare victam, vivi lugeat sine
fine. Neque per quid esset letitia, ubi vic-
toria celebratur. Sed quod crudeliter vin-
cit, et deiectio devictorum. Vero quanto
veniente dici hic offitium credentibus gau-
det gaudium, tum in credulis credimus impor-
tavit et luctum. Consequens exspectamus leti-
ciam ex fide, ingerit penam incredulis despe-
rantibus ex eius Illius iniuria filii dei
christum, qui voluit mortem, hic nobis protinus
prestat ad salutem. Iudei soli pauca illi
qui dominum extinxisse gaudebant et in infir-
mitate gravius quia nunc ut leo fortior
resurrexit. Clamat nunc timeat, quod scriptum
est leo rugiet quis non timebit. Amos iii.
Nobis autem nuntiatur celestis Nolite expa-
vescere, iesum queritis nazarenum, crucifixum
mortuum sepultum, non est hic surrexit, quia
vicit leo de tribu iuda. Cum congaudentibus
mente et voce pie canimus. Christus est hec

stande addentes Nunc moraliter
Consideremus primo quomodo surrexit christus
cum leo vincens 2° quomodo nos quod adver-
soria nos curat virtute vincendi tribu-
ens. Quantum ad primum Nota secundum doct-
orem Dyonisium ultra de celesti ierarchia [illegible]
ne ultra per speciem Per speciem [illegible]
speciem [illegible] quatuor [illegible] Iusti
[illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] aliqua
methaforica corporum creaturarum corporalium
nomina [illegible] in deum quibus non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] per speciem [illegible]
[illegible] aliquas [illegible] gloriose [illegible]
[illegible] christus [illegible] Agnus leo
[illegible] Et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Hic [illegible]
[illegible] [illegible] ut ait Ambr-
osius in omelia de Assumpcione [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] de leone qui leo de
tribu iuda Est et leo qui [illegible]
[illegible] Primus [illegible] 29 [illegible]
Christus itaque [illegible] et leo est et agnus
Agnus occisus leo vivificatus Agnus in
passione leo in [illegible] Paciendo vicit re-
surgendo victoriam [illegible] Vicit ergo
agnus et vincendo est leo factus Vicit agnus
[illegible] figurali [illegible] Videns
deus [illegible] populum suum de egipciaca
captivitate liberare precepit [illegible] immolari
agnum [illegible] [illegible] posito [illegible]
[illegible] utrasque ac superliminari [illegible]
[illegible] et ita hora sue [illegible]
[illegible] [illegible] facerent [illegible] nocte
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] hac nocte
in memoria sue salvacionis [illegible]
in immolacione agni paschalis ut [illegible]
[illegible] Sicut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] a mor-
tuis [illegible] hac nocte completa est [illegible]
[illegible] [illegible] carnalis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] arma [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut ait venerabilis
Beda in omelia de [illegible] pasche Et [illegible]
Vidimus et agnus immaculatus [illegible]
[illegible] est immolatus pro nobis. [illegible]
[illegible] salutis [illegible] qui morte ad
[illegible] [illegible] mortis [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ac [illegible]
[illegible] agnus [illegible] omnibus [illegible]
qui [illegible] [illegible] Agnus
qui tollit peccata mundi leone qui [illegible]
peccata mundo [illegible] Agnus qui nos sue
carnis et sanguinis libamine ne peream
[illegible] leone qui nos [illegible]
et quem [illegible] nos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Agnus qui sue morte
[illegible] [illegible] ad [illegible]
mortificandi hostes [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] nos
in [illegible] sicut leo in cubili suo Sic itaque
[illegible] ad figuram agni legalis
immolati ac liberacionis [illegible]
[illegible] [illegible] pro nobis corpus
et sanguine hostiam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] audaciam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] suum tenebat [illegible]
nocte [illegible] a mortuis ad celestis
regni gaudia [illegible] [illegible] gloriosa
agni immaculati occisi et immolati
victoria qui victus est leo crudelis
Audiamus quomodo ex agno factus est leo
salvans et fidelis. Leo [illegible] [illegible]
[illegible] resurreccione facta christi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] assistans Primum est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Non sic
[illegible] legimus ad vitam [illegible]
non a se sed ab alio [illegible] [illegible]
surrectio christi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in omnibus [illegible] aliqui [illegible]
[illegible] Ineffabile [illegible] est ut a morte
se [illegible] ipse qui [illegible] singulare
est [illegible] [illegible] [illegible] ad unum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] resurrexisse qui sola virtute propria
[illegible] de sepulcro [illegible]
[illegible] Iohannis [illegible] potestatem habeo ponendi
animam meam et potestatem habeo iterum sumendi
eam. Sed hic [illegible] proprietate leonis [illegible]
dormit [illegible] ut dicit ysidorus
[illegible] [illegible] [illegible] potest evigilare

[illegible] [illegible]
[illegible]

Ita leo noster in sepulchro dormiens
per veram mortem et anime separacionem, tamen
divinitas utrique unita vigilabat, sicut
dicitur Cant. v: Ego dormio et cor meum
vigilat. Et virtute huius deitatis sic vigi-
lantis surrexit a sompno mortis. Hinc
dicitur Jer. 4: Ascendit leo de cubili suo,
quia Christus leo de tribu iuda ascendit virtute
propria de sepulchro. Tercio est consurrec-
tionis tempus et modus. Vere enim Christus fuit in
[illegible] per triduum, quod tamen notatur per similitudinem.
Ista fiunt leo natus de novo tribus diebus
dormiens dicitur, sed [illegible] et postea fremi-
tu ac rugitu patris excitatur. Sic Christus per
triduum dormicionis in sepulchro virtute dei
patris excitatus est a mortis sompno [illegible]
[illegible] a mortuis.
Et beatus [illegible] suscitatus est [illegible]
[illegible] tumulo [illegible]
[illegible] Catulus leonis iuda [illegible]
requiescens accubuisti ut leo [illegible] in sepulchro.
Et [illegible] quis suscitabit eum [illegible] de sompno
mortis per triduum [illegible]
[illegible] resurrexit
virtute propria [illegible]
[illegible] filii [illegible] Ioh. v ait:
Sicut pater suscitat mortuos et vivificat,
sic et filius quos vult vivificat. [illegible]
[illegible] ille facit hec et filius similiter facit.
[illegible] est assensus [illegible] et [illegible]
Christus [illegible] resurrectionem [illegible]
et abiectus apparuit [illegible] omnium
obtinuit. [illegible] apostolus [illegible] humilia-
vit semetipsum factus obediens usque ad
mortem, mortem autem crucis. Propter quod et deus
exaltavit illum et donavit illi nomen quod est super
omne nomen ut in nomine Jhesu omne genu flectatur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] forte armatum. Vicit omnia, omnia sibi
[illegible] accipiens sicut dicit apostolus [illegible]
[illegible] data est mihi omnis potestas
in celo et in terra. Sic ergo vicit leo noster de
tribu iuda. Et tantum de primo.
¶ Audivimus leonem de tribu iuda omnia
vincentem, ideo [illegible]
et festa tante victorie [illegible] gau-
diis celebramus. Sed quid nobis et Christi
victorie? [illegible] festa-
mus? Nobis vicit non sibi, sicut et nobis in
ligno pependit. Nobis surrexit ut
[illegible] in die ultima de nostra carne [illegible]
[illegible] in die resurrectionis [illegible]
illius agnoscimus, et ut mortui [illegible]
[illegible] vivamus [illegible] delicta
nostra [illegible]
et resurrexit propter iustificacionem nostram [illegible]
[illegible] Nobis vicit ut nos
sua victoria fortificati et [illegible]
[illegible] et ad [illegible] gaudia
[illegible] victoribus [illegible] potenter [illegible]
[illegible] Ioh. Apoc. 2: Qui vicerit faciam illum
columpnam in templo dei mei. Et iterum: Qui
vicerit dabo ei sedere mecum in throno
meo, sicut et ego vici et sedi in throno
patris mei cum eo.
[illegible]
[illegible]
[illegible]

debilitat ut dicitur ad corinthios. Item
quis rogo considerabilis esse potest quam nobile
genus forte robur viri ab vilissimo et
infirmo et ignobili et ab huiusmodi redigi
in servitute turpissimam maxime si vir
non potest nisi volens. Item quod nobiles homines
ad dei ymaginem creati a captivitate redempto
et ad hereditatem eternam et eterne beatitudinis
hodierna resurrectione dominica ordinato sicut
dicit apostolus 1° et 4° de filio. Redemit nos
sanguine suo et fecit nos regnum et sacerdo-
tes deo patri. Et 1 petri 2° vos estis genus
electum regale sacerdotium gens sancta populus ac-
quisicionis ut virtutes eius annuncietis qui
de tenebris vos vocavit in admirabile lumen
suum qui aliquando non populus dei nunc autem populus
dei qui aliquando non consecuti misericordiam nunc autem
misericordiam consecuti. Ideo ad vestra debent ac
membra sunt que sunt vicia et peccata. Item ut
eo infirmius quod et fugisse vicisse est ut
dicit Eusebius in sermone de pascha eo primum. Mag-
num et mirabile et addit etiam est in una et
infirmitas quem timuit ut te credere vedat.
Et sic beatus Bernardus ubi quod voluntarium dicitur
Dare vero vinci. Quod servitute opprimit sta-
tim apostolus 2 petri 2° a quo quis vincitur eius et
servus constituitur. Et etiam tanto spe[illegible] huius servi-
tute subiciuntur quanto ire superbie luxurie
avaricie invidie corpori et [illegible] [illegible]
tate cedentes vincuntur atque vicio et passioni
nostri dominatu subiectam. Item erat quod
turpe est insignum robari longam deferre
hastas sive acutos gladios balistas et
arcus ac cetera bellatorum arma esse
terribile homo et se velle subdere
subdi nemini et non posse vel non velle
minima sensualitatis passiones domare.
Certe salomon teste Melior est paciens
qui ducatum suo expugnatori urbium proverbiis 16.
Et beatus Eusebius in sermone de pasche de quibus
ita scribit Nescio quo se iste hic in gomun[illegible]
[illegible] audeat qui tot domini ira et invidia
ac in terris suas destrahuntur. Et sequitur [illegible] per
aliquis bene natos est et [illegible] parsit qui liber est
innata qui sunt et in gloria et [illegible] nos
[illegible] gloriam [illegible] miserum met
[illegible] degeneres [illegible] et [illegible]
suos [illegible] et [illegible] [illegible] hore
[illegible] qui non est [illegible] [illegible] Eusebius
[illegible] si non velit [illegible] deo et [illegible]
[illegible] via a [illegible] et vicis [illegible]
arma [illegible] [illegible] hic vicisse lauda-

[illegible] est [illegible] toto mundo [illegible] [illegible]
de [illegible] pulchre [illegible] Item est
quod turpius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] homo
servitute [illegible] [illegible] dei quod [illegible]
intollerabilis non [illegible] si [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
eternum domina [illegible] et hereditatem dei re-
surrectionis vite [illegible] et morte [illegible]
[illegible] et captivitate qua non [illegible] re-
[illegible] [illegible] Eusebius [illegible] [illegible]
quod [illegible] ubi [illegible] mors [illegible] [illegible]
[illegible] ergo dampnacionis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] morte [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
domini vel fuga potest [illegible] [illegible] [illegible]
quo fugiet qui se [illegible] [illegible] fugiet.
Ubi fugit si [illegible] non est qui fugiat mala
[illegible] [illegible] non [illegible] a se. Item [illegible]
aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ho [illegible]
fugit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] intollerabile [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] subiec-
tio. Unde ergo [illegible] [illegible] nos esse
abrahe filios sicut apostolus de tribu iuda
[illegible] [illegible] familia eius [illegible] mili-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a [illegible] milicie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] arma [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et fidelis et ut leo [illegible] [illegible]
[illegible] fortes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] assistit nobis [illegible]
[illegible] qui ait Ioh 16 Confidite ego vici mundum
leo qui vincit de tribu iuda qui cum patre
et spiritu sancto vivit et regnat deus per omnia
secula seculorum Amen.

gemetrie

regula gnomone circinorum

rectis

Vide manus meas Ioh. 20. In verbis istis sumitur operibus a consuetudine dictatur attingit agenti et congruit aliqua adhibet ex contractione vel applicatione opera propria congruebit. Sic sagittatores signum tenent magis adipiscentur quod est in methaphisica ut dicit philosophus in prologo ethicorum. Ita edificatores variis utuntur directoriis et artifices suis propter melius vidend ad opera perficiunt et forte formula aliquid artis dicitur quod certo in suo opere dirigitur. Ita et in operibus moralibus intra erit veritas ut declarat philosophus 6 ethicorum. Ita dominus verbi primo et intellectus et appetitus ille seductus sophisticationibus ista deviationes mala. Sicut accidit suggestione diaboli et intellectum mundi considerat fallaciam vere et habere congruit cum hoc scire se conferre potest in agendis. Nulla autem talis potest nobis exhiberi quam papa posita in creata sive est facta in aliis vivit sit nulla ambiguitate sciri posset ut ipse ait etc. in dicit suis in certitudine vitate Eusebius. Et hoc est vita ut Augustinus ait in libro de vera religione qua in terris gessit mors suis disciplina fuit in passione sua bonitate gessit perfectissimam sit christus inducit. Unde super Iohannem idem ait lignum ubi erant fixa membra morientis etiam cathedra fuit magistri docentis. Ideo ut vera non sit opera hortatur nos dominus ad dicendum ea sint exemplar hoc quod nobis in modo calvarie monstrato. Est dicit thome ipso omnibus fidelibus apparat ad magistros super venias. Vide manus meas de quo ut supra. Sicut manum perfecte ostenditur evangelium in breviter expone lecturi doctrina addicitur ex consuetudine vite novitate. Evangelium duas continet dominum resurgentis apparitiones. Nam primo fuit in ipsa die resurrectionis dominice duobus euntibus discipulis de Emaus in Iherusalem invenerunt illos et eos qui cum ipsis erant dicentes quod dominus vere resurrexit et apparuit Symoni Petro quibus ipsi quod dominus indicaverant ea que in via et fractione panis cognoverunt sicut dictat Lucas. Et tractando hoc et est principaliter forte dicitur quod est prima apparitio quam Iohannes describit circa quam Lucas

post cum quod dicitur Thomam non esse fuisse illi apparitioni domini. Lucas vero dicit duos discipulos invenisse xi congregatos quod non cum venerat cum Thomas. Et quod dicit sancti Augustini ideo conscientia scribitur etc. sic Iohannes. Et notandum de hora quo venientibus duobus de Emaus adhuc Thomas erat cum aliis audiens relationem mulierum et apostolorum et duorum discipulorum ut non ut aliis credidit sed per aliquod spatium ab aliis discessit quod absente facta est apparitio. Post quam venit Thomas cum dixerunt alii vidimus dominum. Ipse vero incredulus non discredidit aptius nisi videret ipse ut dicit textus ait. Nisi videro in manibus eius fixuram clavorum duplici sensu est voluit visu et tactu. Ille qui ait ... quam nunquam ... ipsi ... alios ... vidit ut ... in methaphisica. Tractu vero ... confirmans ut ... in Thome absentia sua et divina ordinatione et permissione ut ex sua absentia fieret dubitatio et in dubitatione obstinatio et per eius diligentissimam confirmationem. De hoc etiam omnino ait. Unde ... gesta est ... ut ... ille de quo ... audiens dubitavit dubitans palpavit et palpans credidit. Non hoc casu sed divina dispensatione gestum est. Egit namque miro modo superna clementia ut discipulus dubitans dum in magistro suo vulnera palparet carnis in nobis vulnera sanaret infidelitatis. Plus enim nobis infidelitas Thome ad fidem quam fides credentium discipulorum profuit quia dum ille ad fidem palpando reducitur mens nostra omni dubitatione postposita in fide solidatur. Sic itaque dominus post resurrectionem suam dubitare permisit et tamen in dubitatione deseruit sicut ... sua ... Maria sponso voluit quod ... tangi ... Et ita fuit discipulus dubitans et palpans testis vere resurrectionis ... sic sponsus matris sue ... germine cognitum. Hic quantum ad ... apparitio facta post octo dies ... Thomam quam apud aliquos dubitatur an Thomas tetigit vulnera Christi. Sed ut dicit Augustinus super Iohannem ... non ... se offerret ille tangendum non

scriptum est quod tetigit thomas. Dicit ei
dominus quia vidisti me credidisti, non dicit
quia tetigisti me. Sed oppositum magis
videtur dicere Augustinus. Dicit enim videbat
thomas tangebatque hominem et confitebatur
deum quem non videbat neque tangebat. Sed
per hoc quod videbat atque tangebat aliud
iam remota dubitatione credebat.
Dicendum quod dominus dicit quia vidisti me, non
quia tetigisti, eo forte quia generaliter
quinque sensus et visus. Unde et per alios
sensus nominari solet, velut cum dicimus
audi et vide quam bene sonat,
olfac et vide quam bene oleat, gusta
et vide quam bene sapiat, tange
et vide quam bene caleat. Ubique sonat
vide. Unde et hic ipse dominus infer
digitum tuum et vide manus meas.
Quid aliud ait quam tange et vide.
Sed Augustinus sermone, et concordat Nicolaus
de Lyra allegans Chrysostomum super Lucam
prius videbat vocem et audiebat
beatus Leo ad idem ait. Sufficit
sibi ad fidem per visum vidisse quod videbat
sed nobis operatus est ut tangeret quem videbat.
Cuius doctrine et bene glossa utique consonat
allegatur, quibus et addit. Palpavit
et exclamavit dominus meus et deus
meus. Gregorius quoque super thomam per Christum que
aulo 2o in sermone et vox dicit. Thomas
non solum videt sed etiam vulnera tetigit.
Hic sunt verba ecclesie quod dicit non solum vi-
disse sed tetigisse magis cum aliis sanctorum
partium expositionibus concordat. In quo etiam
declaratur quod nemo et post quam de spiritu pi-
ret sicut non solum videndum sed et palpan-
dum probavit quod et nostre fidei plurimum
profecit. Nisi enim palpasset et sic actum de
et contrectasset manibus membra salvatoris
... quo fuisset partem diffirenti demum
... corpus
verum. Unde et ipse ait palpate et vide-
te quia spiritus carnem et ossa non habet sicut me
videtis. Sed hic de primo ... Quantum ad secundum
articulum hac divina doctrina ad profec-
tum in vita spirituali per ... per causas
... in ... sermonibus de ... processionibus
... ait ... expo-
sitio. Ad formandum gressus nostros in via

pacis et salutis semper omni offert nobis
... domini manus pedes latus
aptum ... incredulis ...
... et ex exemplar perfectissimum con-
templari. Exhortatur ad hoc scriptura utriusque
testamenti admonens viros et feminas per ... Deuteronomio
28 ... moyses. Erit vita tua quasi
pendens ante te. Glossa ... Erit vita
tua id est Christus qui est via veritas et vita quasi
pendens in cruce in conspectu tuo. Et trenorum 3.
Recordare ... paupertatis et transgressionis
mee et absinthii et fellis. Ad hebreos 12
... ait paulus. Per patientiam curramus propo-
situm nobis certamen aspicientes in auctorem
fidei et consummatorem Ihesum Christum qui
proposito sibi gaudio sustinuit crucem confu-
sione contempta. Admonet ad idem salva-
tor ... videte manus
meas et pedes luce 24. Sed efficacius
fore ... dominus
sed nobis in carne mortali acerbissima
passione consummavit ... victoria
... consummatum ... sua parte
... opatur
... illata passio a nobis suscipitur
et sic nobis proficit ad salutem. Resur-
gens namque a mortuis corpus glori-
ficatum ab omni defectu ... corpus
... alienum ... spiritualis
... manum pedum
ac lateris vulnera non solum ... fine
... omnes ...
sanctorum ... salute
laboravimus ... demonstret
... ineffabili nobis ... quod
nil ... oblivioni ... miseri-
... remissione ammoneat
... gaudeat ... principaliter
de dolore et passione ... filius
... per quibus ... mor-
tis ... ut
dicit beda super lucam. Hic eo solum ut
... veri-
tatis ... passionis
... Ut moralitur
... ait
... augmentum
... fuisse apud filium
omnium creatorem ... sustinere ...
... fiat quod ... totum

corbis caritatis [illegible] Quid tibi
dne [illegible] retribuam [illegible] magis
continuo corpore crucifigamur [illegible]
[illegible] in suo corpore [illegible]
indelebiles impressit ut despiciens nos in ma-
nibus suis [illegible] obliviscamur [illegible]
ut legitur per ysa[iam] [illegible] Ysa[ias] 2 nos passionis
eius [illegible] doctrinas [illegible] illa ob-
litterare [illegible] cordibus nostris arctissime in-
figamus. H[illegible] quod est medicinale ad-
mirabile passionis sue [illegible] par-
[illegible] eukaristie sacramentum constituit
[illegible] in memoriam eius [illegible] precipit
[illegible] in nobis mortis ac vulnerum eius
memoria et fructus [illegible] non moriatur. O
ineffabile divine pietatis [illegible]
[illegible] nostre operari salutem
Vere delicta nostra portavit, ac san-
guine proprio lavit. Morte sua mor-
tem vicit. Dato [illegible] sue [illegible] pro nobis a
servitute ac durissima captivitate dyaboli
liberavit [illegible]
[illegible] a mortuis ad gloriam. Passionem
[illegible] finivit [illegible] pena [illegible]
ne. Non [illegible] ma-
nibus pedibus et lateri. Nobis [illegible]
manus [illegible] ut sic et
nos [illegible] sa-
lute [illegible] passionis sue
fructus sibi assignavit uberrime
consequamur. C Et [illegible] nichil ita nobis
accommodum [illegible] ad [illegible]
[illegible] vicia sic passionis xpi memoria
Hec paulus [illegible] Non indicavi
me scire aliquid inter vos nisi ihesum xpm et hunc
crucifixum [illegible]
moria passionis xpi [illegible] plus
[illegible] Hec [illegible]
meditacionem mortis xpi et passionem
eius [illegible] reparavit [illegible]
in [illegible]
[illegible] salutis et
copiosis meritorum. Et [illegible]
nulla [illegible] sublimior [illegible]
[illegible] et hunc crucifixum [illegible]
ubi cubet, ubi pascat in meridie
[illegible] salvatorem in cruce [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] manus et pedes
[illegible]

nobis [illegible] fructus [illegible] forte [illegible] ad
[illegible] admittit [illegible] devote
[illegible] cor dei [illegible] lateris
aperuit [illegible] amor
salvatoris [illegible]
[illegible] amor [illegible] volunta-
te [illegible] dileccio [illegible]
[illegible] cor meum [illegible] nobis vul-
neratum [illegible] dileccionis eius ineffabi-
le [illegible] sola et magna
fuit caritas [illegible] ad redimendum
hominem [illegible] potuit
Potuit [illegible] ut aug[ustinus] [illegible]
[illegible] hominem [illegible]
[illegible] sola volunta-
te sua [illegible] ramis palmarum
[illegible] filii dei [illegible]
[illegible] potuisset liberare
hominem [illegible] voluntate [illegible]
[illegible] voluit ut [illegible] nobis caritatem dili-
gendi demonstraret. [illegible] Hugo [illegible]
[illegible] ut [illegible] diligeret
[illegible] a morte te liberare
voluit ut [illegible] pietatis [illegible]
[illegible] caritatis monstraret
[illegible] Et [illegible] possit
nobis [illegible]
[illegible]
nobis [illegible]
nota [illegible] a nobis tolleret. nota
[illegible] sustineret [illegible]
[illegible] caritas
[illegible] Maiorem caritatem
nemo habet quam ut animam suam ponat quis pro
amicis suis. Hec [illegible]
[illegible] nimia
caritate qua dilexit nos [illegible] mortui
essemus [illegible] convivificavit nos xpo
Ecce [illegible] nimia fuit hec caritas et
[illegible] Magna caritas
[illegible]
mortem. Maior [illegible] par pro pari [illegible]
[illegible] patri. Set [illegible]
[illegible] cogitacione [illegible] creator
[illegible] vilissimo [illegible]
[illegible]
[illegible] homine
[illegible] morte turpissima et
acerbissima [illegible] Sed [illegible] fructus
ut [illegible] nostra corda emolliret

et insensibiles effecti apparebit ut dicit Hugo
in de laudibus caritatis. In aliquo enim amo-
ris igneus ardore cogitatum sufficit
omnes cordis mei gelidi torporis repel-
le et ad divinam dulcedinem fortius accende.
De quo beatus Augustinus in de catechizandis
rudibus ait: Nulla maior est ad
amorem invitatio quam praevenire amando [illegible]
sua in nobis quando adhuc cum essemus
[illegible] Christus pro impiis mortuus
est. Hic autem est finis praecepti et plenitudo
legis dilectio. Et ergo ipsum deum qui
prior dilexit nos et filio suo unico non pe-
percit sed pro nobis tradidit eum si amare
pigebat saltem redamare non pigeat.
Nulla enim est maior ad amorem invitatio quam prae-
venire amando et nimis durus est animus
qui dilectionem si nolebat impendere nolit
et rependere. Hec Augustinus. Et Bernardus super cantica
[illegible] nisi reddit te ad ama-
bile bonum [illegible] calix quem bibisti opus
nostre redemptionis. Hic enim omnino a-
morem sibi vendicat totum. Hic inquam devo-
tionem et blandius allicit et iustius exigit
et arctius stringit et vehementius affi-
cit. Hec Bernardus. Revera durissimum est si
tam pio quam amorosissimo deo sine cor-
diali vera affectione potest [illegible]
[illegible] et non totus in amore liquescit. Et
ecce si dulcius necessario nobis amor iste
sicut [illegible] ipsa morte [illegible] ut [illegible]
[illegible] nobis [illegible] ad [illegible]
[illegible] ¶ Ecce aliquid advertere
[illegible] si non manus
[illegible] ¶ Si dedit manus domini
[illegible] durissimus labor [illegible]
[illegible] a deo pro nobis [illegible] ¶ Videmus
laboriosa opera [illegible]
[illegible] ad [illegible] non [illegible]
[illegible] manus ad [illegible]
[illegible] laborem non [illegible]
[illegible] et ad laborem [illegible]
[illegible] ¶ Nos et nos
in laboribus ne [illegible]
[illegible]
[illegible] fortiter [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] ¶ Et [illegible] nos per-
[illegible] ipse ad pro nobis laboravit

sustinens. Nam portam [illegible] por-ta-
vit in corpore suo super lignum [illegible] et
[illegible] clamat Matthei xi Venite ad me
omnes qui laboratis et onerati estis et
ego reficiam vos. Sed modica putatur
refectio laboratoris [illegible]
[illegible] totum laborem [illegible]
[illegible] at levissimo conatu [illegible]
[illegible] replevat [illegible] sui laboris
invocat veritas [illegible] ioh. [illegible]
alii [illegible] et alii [illegible] et nobis
[illegible] laboravimus et vos in labores eorum
[illegible] suis laboribus [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible] non sibi meruit ut nobis [illegible]
elaboratum [illegible] non delecta-
[illegible] laboret pro se ipso ut recipiat [illegible]
[illegible] sibi [illegible] laborasset
[illegible] suis [illegible]
laboribus [illegible] acquirere
non valet ¶ Si domini pedes [illegible]
[illegible] volup-
[illegible] desideriorum. Nam qui pedes
[illegible] ad delectabilia non movet
[illegible] pedes [illegible]
[illegible] pedes [illegible]
lavare [illegible] agni
[illegible] pedes [illegible] domini
[illegible] pedes
[illegible] a
[illegible] gaudiis abstractos ac con-
fectos doloribus [illegible]
quo doluit dominus. Non [illegible] qui
[illegible] et
[illegible] vide in passione [illegible]
[illegible] et nos [illegible] confortamur [illegible] et con-
[illegible] quando [illegible]
vita gaudiis vanis et transitoriis care-
[illegible] ¶ Delicias et voluptates <u>Eccles. xi</u>
vanas [illegible] ¶ Sed magis ad domum luctus
[illegible] ubi [illegible] pedes [illegible]
[illegible] melius est ire ad domum
luctus quam ad domum convivii [illegible]
finis [illegible] admonet [illegible] et vi-
vens [illegible] cogitat quid futurum sit. Melior
est ira risu quia per tristiciam vultus cor-
rigitur animus delinquentis. Cor sapientis
ubi tristicia et cor stultorum ubi leticia.
[illegible] ¶ Confortamur [illegible]
a carne [illegible] ad vanas [illegible]

oblectaciones in vanitatem, choreas, lasci-
vias, crapulas, conventicula, prava spec-
tacula et huiusmodi; similiter pedes
nostri non sint veloces ad currendum. Inveni-
mus pro nobis dominum nostrum pedes suos
eius contemplando, sanctis pedibus nostros
figimus in cruce domini. Psalmus: Fode-
runt manus meas et pedes meos, et dinu-
meraverunt omnia ossa mea. ps. 16. Contemplamini
[illegible] tribulacionibus variis mo-
lestiam sollicitantes, [illegible]
illos [illegible] offensa. Et tunc in medio
[illegible] domini pedes pro nobis in passio-
ne [illegible] fixi, que contempla-
cio ad patriam et gloriam eternam
[illegible] nos statuit supra petram
pedes meos. Petrus [illegible] ait Paulus
i Cor. x. Petra autem erat Christus; quia pedes nostri sta-
tuit [illegible] nos [illegible] pro passionibus [illegible]
[illegible] et in sanguine
pedes [illegible] pedes domini vidit [illegible]
ingressus dei [illegible] in sancto.
Videbit [illegible] in plenitudine
gaudere [illegible] principibus psal-
lentibus in medio iuvencularum tympa-
nistriarum [illegible] pedes non [illegible]
[illegible] sed super polos et astra
in gloria [illegible] nos introdu-
cat ab omni [illegible] liberatos [illegible]
dominus noster Ihesus Christus cum patre et spiritu
sancto in secula benedictus. Amen.

Possit hic [illegible] Aliud [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] devota visione
[illegible] volens [illegible]
[illegible] ad sensibilem [illegible]
sionem [illegible] in [illegible] domini glorie
[illegible] in suo corpore stigmata domini portat
sicut [illegible] apostolus Galat. 6. [illegible]
non solum [illegible] molestum sed dulce est
ac desiderabile [illegible] pro Christo
vita abscondita est in Christo cum mundus
[illegible] est et [illegible] mundo etc.

Ego sum pastor bonus. Joh. x. In
verbis nobis habende sunt materie de bo-
nitate omnium domini, sic in [illegible] ps. ait
propheta: Misericordia eius preveniet me. Et
misericordia tua ante oculos meos. Misericordia que vero
subsequitur me omnibus diebus vite mee, hic
et post hanc vitam quod. Non [illegible]
[illegible] misericordia eius. ps. 98. Et
iterum: Qui coronat te in misericordia et mi-
serationibus. Quia si non essemus nos [illegible]
[illegible] male [illegible]
[illegible] pascit et defendit
et [illegible] coronabit.
[illegible] non in bonitate dei
diligentes nos misericorditer [illegible]
[illegible] ad opus [illegible] ait [illegible]
[illegible] celestem vel terrestrem
visibilem vel invisibilem [illegible] non esse
in bonitate creatoris. Sicut [illegible] de doctrina
christiana [illegible] bonus [illegible] nos sumus.
[illegible] ad opus [illegible] ait [illegible]
de [illegible] dei in sublimi constitutus
ut ad nos descenderet propria benignitas
invitavit, misericordia [illegible] caritas [illegible]
et [illegible] manifestavit [illegible]
ut ait [illegible] de [illegible]
medicus [illegible] vulnus [illegible] semetipsum et de sua
morte nobis medicinam aptavit, ut
non esset [illegible] vulneri sed sanator.
[illegible] quod [illegible] medicinam [illegible]
[illegible] vulneri applicare [illegible]
sanatum esse, [illegible] a vulneratis
defendat, et in [illegible] sanitate foveat
et [illegible] ad quod opus [illegible] multos
nobis ordinavit ministros [illegible] nos
agentes [illegible] apostolus [illegible] nos [illegible]
[illegible] ministros Christi et dispensa-
tores ministeriorum eius. i Cor. 4. Non
[illegible] nos [illegible] sollicitudo
[illegible] sic [illegible] promisit [illegible] Ego ipse
requiram oves meas et visitabo illas
sicut visitat pastor gregem suum. Ego
pascam oves meas. [illegible]
[illegible] abiectum fuerat [illegible] quod fractum
fuerat alligabo, quod infirmum erat consoli-
dabo, et quod pingue et forte custodiam.
Ezech. 34. Ita nobis [illegible] optimus
dominus. Ego sum pastor bonus. Amen.

p° dirabit euang^l· 2° clarit· ex eodem
commendo. Euang^l. Ego sum pastor
bonus etc. In hoc euang^o ca[illegible] duorum
pastorum, quorum pastorum omnes et de-
signat et reddunt. Describit enim dominus
et pastorem mercenarium atque lupum. Sin-
gulorum describit proprietates, farum
et reddit quam imitetur pastorem bonum
et oues proprias distinguit ab alienis
non vnus omnibus sed habitis de quibus po-
test similibus [illegible] hoc [illegible] euang^a plenius
loquitur in dolo, et [illegible] non [illegible]
[illegible] duos [illegible] esse [illegible]
post [illegible] constitutos, ut non mer-
cenarii [illegible] lupi, sed pastores boni
esse [illegible], ut non de hore [illegible]
lucro [illegible] commodis gaudeat, sed
magis [illegible] omnes [illegible]
et [illegible], ne [illegible]
oues domino pereant. Attestatur paulus
2 cor 12 [illegible] 3 celum raptus et [illegible]
[illegible] vere [illegible] Non audiebat loqui
aliquid [illegible] effect [illegible]
[illegible] 1 cor 8 Quis dicit [illegible]
[illegible] sufficit [illegible] habundare
[illegible] et [illegible] pati ad
[illegible] arbitratus et [illegible]
ut [illegible] lucrifaceret ad [illegible]
[illegible] omnibus omnia factus sum ut
plures lucrifacerem omnibus [illegible] ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ [illegible] 1 cor 9
[illegible] non [illegible] sed a deo [illegible]
[illegible] et [illegible] dicit 9 [illegible] ne [illegible]
[illegible] quod a [illegible] accepit [illegible]
[illegible] gubernabat offenderet, [illegible]
offendiculum daret. 1 cor 9 [illegible]
ut Gregorius in suo dyalogo ait de [illegible]
[illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] turbat [illegible]
1 cor 2 [illegible] ad illorum quos gubernabat pertinent
salutem. Et [illegible] se formidine
[illegible] ad [illegible] magnitudinem [illegible]
[illegible] ut [illegible] compelletur. [illegible]
nota [illegible]
[illegible] 1 cor 9 [illegible] non timeat
et [illegible] ad paulum per-
fectionem attingerit, [illegible]

[illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] et frequenter [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] operatur
[illegible] [illegible] Labbas
ut basilius ait [illegible] compatiatur   [illegible]
[illegible] [illegible] Nam
ignorantiam [illegible] potest [illegible]
primat. Audiet [illegible] audire. Cum
[illegible] gradibus [illegible]
[illegible] ad hoc [illegible] offensionem
tractandam [illegible] ac [illegible]
officium [illegible] [illegible] suppat [illegible]
cogitur. [illegible] fugiens violenter attrahitur
[illegible] et [illegible] violenta attractio [illegible]
[illegible] non [illegible] in toto et si in toto
[illegible] subsequentibus [illegible] manifestat.
Si vero pastori gaudendum [illegible]
de [illegible] ouium, de lucro animarum, de [illegible]
[illegible] dei, atque [illegible] apostoli
[illegible] gaudeo [illegible] sic gaio ait Iohannes
3 canonica. Maius [illegible] valde [illegible]
[illegible] et testimonium perhibentibus veri-
tati. Maiorem horum non habeo gratiam
quam ut audiam filios meos in verita-
te ambulantes. Denique oues [illegible]
[illegible] pascua [illegible]
esse [illegible] non habet a sinistris
statuendi, et ad lupo rapacium [illegible]
et [illegible] [illegible] propter
[illegible] et a morte sine fine depascendi,
[illegible] audire vocem [illegible]
[illegible] et imitando opera boni pastoris
[illegible] a [illegible] pastor [illegible]
mercenario [illegible]. Non [illegible]
[illegible] vocem [illegible] agnoscendo. [illegible]
[illegible] ignaria sed [illegible]
[illegible] Et [illegible] non [illegible]
obligat, [illegible] culpa vi[illegible]
[illegible] mercenarium [illegible]
[illegible] et si [illegible] mer-
cenarios [illegible] pascit deus [illegible]
[illegible] verus pastor [illegible] bonus. Et
[illegible] C [illegible] ad 2 [illegible]
[illegible] aliqua [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ac [illegible]

Doctrina

Der heilige blaub (?) ...

nocte. Ad intelligendum quod contrarius lectio dom-
inorum ac prelatis. Tunc doctrine si ea
convaluerint in vobis. Semper enim ut spe-
magis ac fiducia suffulti reddatur fortes
ad progrediendum in arta et ardua vite via.
De qua via dicitur quod ducit ad vitam arta et
porta angusta. Parvula quidem in via plurim-
ma quam parvuli non possunt, teneri,
effeminati et desides, sed magnanimi
et fortes sibi ipsis violentiam inferen-
tes. Hinc ait dominus: Contendite intrare
per angustam portam, Luce 13. Et Mathei 11:
Regnum celorum vim patitur et violenti
diripiunt illud, quod scilicet non sine duante non
concedentes carni et sanguini, sed fortes sibi
violentiam inferentes contra spiritum suum
compellunt in via, ut tandem ad speciosam et clari-
tam et glorificam ... civitatem
in patria. Unde hortatur propheta in psalmo:
Viriliter agite et confortetur cor vestrum et sus-
tinete dominum. Et apostolus: Vigilate, sta-
te in fide, viriliter agite et confortamini
et omnia vestra. Unde confortatus apostolus ad
Romanos 8 ait: Certus sum quod neque mors
neque vita neque angeli neque principa-
tus, neque virtutes, neque instantia, neque
futura, neque fortitudo, neque altitudo
neque profundum neque creatura alia
poterit nos separare a caritate dei
que est in Christo Jesu domino nostro. Ubi sibi
... in ... ac de sua confidentia fortitu-
dine audi etiam Philippensibus 4 lo-
quentem: Omnia igitur possum in eo qui me
confortat. Unde Ecclesiastici ... Ad ... quos
hortatur: Confortamini igitur in domino
et in potentia virtutis eius, ad Ephesios 6. Ita
non nos deserat gratia in ...
... et confortet nos pastores fir-
missima ... de quibus ... in e-
vangelio: Hec pastor prudentes,
vigilantes, prudentes et potentes ...
... providentiam vigilantem
dignitate ... vigilantem noct-
e ... fatigabitur prudens et di-
ligente ... in portunitate ...
et potente violento robore ...
prudentes omnes ... vigilantes

Arta via

vocari non desinunt. Qui pius pastor
quod potest ... defendit ... de-
fendit qui ... ab omnibus
... pastorem
... manifestat ...
... ex omnibus ... cognos-
camus pastorem nostrum talem ... descripta
... oves ... ad singula
respondeamus. Teneamus nos cognoscere
sequamur vocantem, digne ... adhe-
amus pascuis ... potentis. Itaque
cognoscere nos ... in ... co-
gitationibus, verbis et operibus ... pure
attendamus, quod fit ut nihil turpe, nihil in-
honestum ... et admittamus.
Solet homo ... quibuslibet lascivi-
... pueris et ... honestis
... et ... as-
... lascivias ... ama-
... omittere. Namque ...
... pueri ... vel optave-
rint ... Non ... pu-
... homines ad loquendum et
operandum ... ad cogitandum. Itaque
si consideremus attente nostrum pastorem
... nobis sit
... et ... clarissime
videntem ... opera
... motus cogitationes
... nobis ... descripsi-
... ego sum ... de
... omnia cognosco. Sic contrahit
... absconditur ... Et
apostolus ad Hebreos 4: Non est invisibilis
ulla creatura in conspectu eius, omnia autem nuda
et aperta sunt oculis eius. Et apostolus
... sed ... re-
nes et corda. ... nostro ... vol-
... ...
... honestas ...
... agimus ac ...
... admittamus ...
... maiestatem oculos offendere possit.
... clarissime ...
... singula districte indagabit ...
psalmo ... ait: ...
in adolescentia ...
in ...

ce (?) ...

visis cordis tui et in intimo occulte
more Et forte pro omnibus visis addu-
cet te deus ad iudicium Hic loquens
in fide [illegible] de apostolus ait magnum nobis est
si dissimulare non valet [illegible]
[illegible] quod cum occultis agitur iudicium
contra credere ¶ Sequitur est vocate
pastorem et cum nos ambulante Non [illegible]
nos tum vos predicationis si magis [illegible]
[illegible] Primo hic ait de se ipso
Et [illegible] proprias oves eius cum eas vadit
et oves illum sequuntur Ioh. x. Et iterum si dicit
nosse eum et mandata eius non custodit
mendax est Et iterum Ecce dicit se in illo
manere per fidem cognitionem debet sicut ille
1 Ioh 2 ambulauit et ille ambulare Et [illegible]
monstruosa res est si per unam portam
caput ingreditur membrum per aliam ingre-
ditur ut vult membra separari quod est
membra a capite per aliam aut viam mi-
nime potest introire Hic ipse ait Ego
sum ostium ouium si quis per me introierit
saluabitur [illegible] et laus
[illegible]
Ad hec [illegible] pastor [illegible] gratie
actionibus [illegible]
[illegible] et si panem [illegible] tribuit
et aquam potum [illegible] nobis [illegible]
[illegible] per calorem aut frigus si-
bi ipse pauperis exhibito mortis per
Hic enim pastor [illegible] corpori ne-
cessaria quod habundanter tribuit [illegible]
[illegible]
[illegible] pascit [illegible]
[illegible]
et [illegible] pane [illegible] visionis et
fruitionis Nam in eo ingredientes
et egredientes pascua invenient ingre-
dientes per fidem Egredientes a fide
ad spem a credulitate ad contemplationem
ut dicit glossa in omni Modo [illegible] adherens
dicentes cum psalmista Michi autem adherere
deo bonum est Modo [illegible]
dicentes cum [illegible]
deus et nolite oblivisci omnes retributiones
eius Aliquin audiunt sicut ab eo fi-
lios [illegible]

ipsa 1o Invitant dominum magis fi-
ducia potentissimo nostro pastori de cu-
ius manibus oves eripere nemo potest ut ait
Ioh. x. Et si vitam eternam dat eis et non pe-
ribunt in eternum Cui apostolus [illegible] Si
deus pro nobis quis contra nos Et [illegible]
[illegible]
requirimus Sicut ait Ambrosius in quadam [illegible]
[illegible] in ipso et omnia in nobis Christus Si
vulnus curari desideras medicus est
Si febribus estuas fons est Si gravaris
iniquitate iustitia est Si indiges auxilio
virtus est Si mortem times vita est Si
tenebras fugis lux est Si celum desideras
via est Si cibum queris alimentum est Habent
in ipso fiduciam [illegible]
[illegible] quia hic pastor prudentissimus
potentissimus et optimus [illegible]
[illegible] nemo potest Qui si nos non deserit
[illegible]
modo a nobis separatur Audi Ambrosium
[illegible]
potest auferre nisi tu illi auferas Non
ergo auferamus nos [illegible] moveamus
amorem [illegible] nobis sua [illegible]
[illegible] Ecce [illegible] quidam [illegible]
nobis [illegible] pax [illegible]
dudum cupitam dudum orationibus et lacri-
mis postulatam hoc nobis [illegible]
[illegible]
[illegible]
in festo martini [illegible] ordinavit
[illegible]
[illegible]
[illegible] cogitaciones [illegible] et vie
[illegible] incomprehensibiles [illegible]
fide misericordiam [illegible] ad devotionem
[illegible] hac die [illegible]
non [illegible] pax [illegible]
cum [illegible] sit [illegible] Instruit
[illegible]
[illegible]
[illegible] emendationem
in clero et populo flagellum domini [illegible]
[illegible] non possum [illegible]
Eisdem [illegible] quibus [illegible] laboramus for-
sitan [illegible] maioribus [illegible]
[illegible] non [illegible] firmata est pax

si treuge sunt inducie que date sunt tribu-
lacionum a diuina ira vt liberi concessa-
te flagello ad deum quasi vite nostre
emendacioni vacare valeamus, sicque quasi
mereamur peccatis a discordie seu periculo-
se tribulacionibus liberari. hoc nobiscum ad
agit deus quod cum filiis israel nimirum
egit olim quibus sepe [illegible] consumari me-
ruerunt in pena peccatorum. spacium concessit
ut se emendarent a peccatis crederent et
viuerent correcti, qui perinde fuerant
obdurati. Dicit scriptura et dissolat pro-
[illegible] per primam sap. xi. Et iterum dat
locum penitencie et maledicte nacioni ibidem
xii. Et ezech. 18. Conuertimini et agite
penitenciam et non erit vobis in ruinam iniquitas.
Caueamus dilectissimi ne diuina ira abu-
tamur ne de nobis dicatur Job 24 Dedit
ei deus locum penitencie et ille abutitur eo in super-
bia. Oculi autem eius sunt in viis illius. Cu-
tamus diuina clemencia in homine fiunt [illegible]
quando ut baptista ait ad radicem arboris
posita fuit securis aliquantulum semota
et caueamus ne rogamus dominum infructuo-
sam arborem peccatis succindi a radicitus
euelli. Si enim quasi fuerimus toto corde
ad deum [illegible] per contricionem promi-
[illegible] treuge [illegible] in pace perseuera-
bimus perdurante. Nota et hoc nobis in hoc treu-
garum significatum intelligimus in eo quod
incipit octo ple usque ad octauam sole
in festo martini octo in nobis sole iusticie
per deum fugatis scilicet peccatorum tenebris vere
incipit pax vtique iustorum durabit donec
[illegible] in festo martini promi-
[illegible] apud superos agi festiuitatem et [illegible]
ra eciam apud nos et sic remissionem
[illegible] huius diu imitacione [illegible] pre-
[illegible] et pastorem [illegible] venerauimus quo-
fit ut sol iusticie [illegible] in nobis oriatur
[illegible] displiceat agere hoc
meritis et precibus eiusdem pastoris et
patroni nostri sicut ac bone pastore
dominus noster ihesus christus dimisit ad patrem [illegible]
[illegible] viuit et regnat deus per omnia secula se-
culorum Amen.

Dominica Jubilate festum philippi
et jacobi [illegible] de sanctis

147 Dominica Cantate

Expedit vobis ut ego vadam Joh. 16.
Vtilitatem et fructum misterij domini-
ce passionis sue expressit hic mundo ad presens
quod sit genus humanum patri reconciliatum a
potestate dyaboli redemptum atque per hoc eodem stati
constitutum apte declarat scriptura, auditoque
[illegible] vniuersa. Dicit enim apostolus ad ephesios primo
Gratificauit nos in dilecto filio suo in quo
habemus redempcionem per sanguinem eius remis-
sionemque peccatorum secundum diuicias gracie eius
Dicit instaurare omnia in ipso que in celis et que
in terris sunt in ipso. Cantat quoque ecclesia de eius-
dem [illegible] in parasceue in [illegible] O vere
digna hostia per quam fracta sunt tartara
redempta plebs captiuata redit ad vite
premia. Certum itaque habet et clarum omnibus
fidelibus quod expediebat nobis ad salutem
misterium christi ad presens. Nisi enim misterium mor-
te pro nobis degustando salua non
fieret omnis caro. Sed non ita clare
[illegible] intellectu difficile et obscurum quod
eo misterio suum [illegible] expedire testatur
quoniam ni [illegible] spiritum consolatorem acceptu-
rum non erat. Numquid presencia christi adueniente
[illegible] impediunt? Numquid saluator
mundi salutis [illegible]
[illegible] missio [illegible] non [illegible] ut
diceret si non abiero paraclitus non veniet
ad vos? Et vbi manus [illegible] sancte
[illegible] desiderium aduentus christi [illegible]
[illegible] desideratum? Vbi clamor
[illegible] ostende nobis faciem tuam et salui
erimus, si [illegible] saluatorem facie non
[illegible] sicut per [illegible] cordibus in cor-
dibus fidelium [illegible] multi [illegible]
Intelligitur puto [illegible] attencione [illegible]
in [illegible] magisterio ut [illegible]
saluti [illegible] diligenter
[illegible] et non preter [illegible]
[illegible] negligentibus ut [illegible]
doceat [illegible] veritatis quod doceat [illegible]
ad salutem [illegible] ad eam orantibus [illegible]
ramus quod [illegible] meruit et [illegible]
[illegible] aduocatricem nostram virginem
mariam [illegible] Aue maria. Hoc [illegible]
bitur [illegible] breui in postilla. [illegible]
doctrina per quam [illegible]
[illegible] Vado ad eum qui me misit [illegible]
[illegible] postilla [illegible]. [illegible]
[illegible] audite [illegible] possumus [illegible]

na. Ad progrediendum fortis in via Dei
fugienda est conplacencia carnis et huius mun-
di. Non dico [illegible] quod lex Dei vetat
[illegible] via [illegible] venenum morti-
fere [illegible] morte corporis conpudiasse [illegible]
[illegible] arripit vite via. Nam quod ad
legis precepta, carum a mundo fuit, conpla-
centiis oblectatur, longe est a via Dei
sed in via peccatorum stat, in via ambulat dam-
nacionis [illegible] precipitur in pecca-
to. Nimis ait primus mors [illegible]. Itaque
ante omnia gradum scale quo ascendimus ad vitam
conplacencias istas oportuit evellisse. Gra-
dus enim [illegible] vota si [illegible] designa-
vit in singulo [illegible] per dies pasche
[illegible], per doctrinas [illegible] claritate. Cuno
[illegible] sermo eius per questionem a [illegible] ora-
[illegible] vitae. Et [illegible]
[illegible] pastori bono adherendo in via Dei
progredi [illegible] pastori bono [illegible] opera eius
et maiora [illegible]. [illegible]
via vite progredi et opera [illegible] volu-
[illegible] et non [illegible]
[illegible] conplacencias
etiam non [illegible] [illegible] fallitur
[illegible] qui ut liberius delicijs carnis
et mundi fruantur [illegible] sibi statuunt
in via, putantes [illegible] sufficere si maiora ca-
veant peccata, et manifestas transgressiones
non [illegible] ad [illegible] libere [illegible]
ad [illegible] non manifeste prohibitas
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
Nolo multa [illegible] et [illegible] nolo vo-
lare [illegible] [illegible]
[illegible] sufficit non [illegible] si [illegible]
[illegible] salvari potero [illegible]. Iam
cum [illegible] nolle esse perfectum. Et
[illegible] omne se [illegible] viator est [illegible]
in itinere amena prata conspiciens obli-
[illegible] [illegible] [illegible] fecit [illegible]
magis conplacencijs mundi oblectatus [illegible]
stare faciunt [illegible] progredi in via Dei
[illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tradidit
[illegible]. Et [illegible] [illegible]. Non aut
[illegible] acquisivit a [illegible]
[illegible] quievit. Desiderium enim [illegible]

non [illegible], [illegible] non sedata, et [illegible]
[illegible], [illegible] sibi [illegible] quam accepit
sufficiunt. Augmentum enim [illegible] esurie
excitat, adeo ut quanto plus accepit
tanto plus desiderat. Mali sunt tepidi
qui bonum non amant vel desiderant [illegible]
[illegible] ad [illegible] tenent [illegible] ut [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] familiari
[illegible] aliquis [illegible] nobilis [illegible] fami-
liares plures filios [illegible] aptissimi
ad [illegible] [illegible] familiare
in [illegible] [illegible] aliis labo-
rantibus [illegible] in domo [illegible] ut
[illegible], [illegible] nichil [illegible]
[illegible], ut prelatus vel dignus in [illegible]
suo vel prima nobilitate [illegible]
Dicit sufficere [illegible] sibi [illegible]
[illegible] vita ubi [illegible] ad [illegible]
ad [illegible] sublimiores et arduos montes
[illegible]. [illegible] non facile viderit
[illegible] filius [illegible] obaudit ut obediat
odiosus [illegible]. [illegible] sibi [illegible]
apud [illegible] [illegible]
[illegible] ad perfectionem semel [illegible]
[illegible] non [illegible] ex electione. Et [illegible]
[illegible] bernardus. In via dei non progredi re-
gredi est. Et [illegible] [illegible] apologie
[illegible] [illegible] in eodem statu
manemus. [illegible] non [illegible]
deficimus [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible], et [illegible] diminuit
[illegible] non crescit. Et [illegible] [illegible]
[illegible] suo non [illegible] [illegible]
[illegible] descendit, et [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] descendimus. Ad [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] nichil
[illegible] retro, [illegible]
[illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible]. Et
[illegible] [illegible] figura [illegible] vincete
[illegible] [illegible] intelligimus
[illegible]. Ego me [illegible] non arbitror
[illegible] [illegible] retro sunt obliviscens
ad ea vero que sunt priora extendens
[illegible] [illegible] ad bra-
[illegible] superne vocacionis. Ad [illegible]
In hac [illegible] mutabilitate [illegible]
[illegible] non possumus, [illegible] progredimur ad vitam

ad ingrediendum ad mortem. Ascendimus
ad deum, descendimus ad infernum
secundum qualitatem meriti nostri motiva in nobis
predominante. ¶ Duplex est qualitas mo-
tiva corporum: levitas scilicet et gravitas.
Item pondus meum secundum Augustinum 13 de civitate dei
amor est. Sicut ait amor duplex secundum Augustinum
libro 14 de civitate dei c. 28. Amor scilicet dei et
amor sui, qui duas faciunt civitates
scilicet celestem et terrenam. Et ideo iste quasi levitas
animam sursum ~~[illegible]~~ agit, iste quasi gra-
vitas deorsum premit. Et habent illi duo
amores quasi transmutationem contrariorum sub-
iectum, ut crescente uno alter decrescat
et econverso. Crescit enim amor dei usque ad
contemptum sui, et amor sui usque ad contemp-
tum dei secundum Augustinum ubi supra. Tunc quis intelli-
gendus est se de actibus multum deformare
vel [illegible], nunc per brevitatem respondit.
Caro est [illegible] in veritate hic in actibus aut
fervore. Hiis quibus amor fomentum
sumit: fovetur amor sui oblectationibus
carnalibus et terrenis. Accipit enim cor-
sui ut includit dilectionem omnium que hec
sunt se homini appetit. Sic sicut modo cor
dei includit amorem eorum que diligit
finaliter propter deum. Amor autem dei oblec-
tationibus spiritualibus inflammatur. Itaque
quod unum amorem fovet alterum infir-
mat. Ubi est ~~[illegible]~~ Gustato spiritu
desipit omnis caro. Et ideo desipit spiritus
gustata carne. Cum itaque de-
beat ut in se fortificetur amor dei
per que fortius currit in via mandatorum sic-
ut propheta: Viam mandatorum tuorum
curri cum dilatasti cor meum. Via
mandatorum via virtutis est sic ait dominus
mathei 19: Si vis ingredi ad vitam
serva mandata. Dila-
tatur autem cor caritate que ut dicit Hugo in
de laudibus caritatis: Nichil aliud est
cor dilatatum nisi cor amore ferventis
caritatis impletum. Ut ergo crescat in nobis
hec caritas, et per quem minuatur amor
noster, debet fugere compleciones carnis et
mundi, quibus ut dictum est nutritur amor
noster, infirmatur amor dei. Licet ei est
aut Crisostomus omne bonum super mortem(?).
Nam spirituales fluvium(?) ut nullus se-
mi carnalium cupiditatum ard[illegible]

variatur. Sed ideo ministri(?) tamen de que modi-
cum est brevis ut propter non durare ob-
mittes que modico oleo crescat magis
ignis et fames post sine [illegible] carnis
[illegible] ad malum ex minimis suscipit
robur. Possemus de hiis proposito multi-
plici scriptura demonstrare et per in-
numeris exemplis. Sed hoc alias multis alio-
quin(?) tertius videmus penevint. Aliquorum
de corpore virilitas multi gemitus et
singultus quos patres suppeditavit
omnis carnes suas ad hoc crucifixerunt
ieiuniis vigiliis variisque abstinentiis
Ita fuit ut carnis et mundi viriliter
complacentias. Unde sic apostolus ait et corporis
quod ille quod foris est nostri homo corrumpitur, is
qui intus est renovatur. Sic sufficiat una
doctrina christi omni dignissima et
nunquam oblivioni tradenda quod dicit
Expedit vobis ut ego vado. Si enim ego
non abiero paraclitus non veniet ad vos.
Si autem abiero mittam eum ad vos. Cum
dicit secundum Bernardum hoc de Ascensione quando inquit
Hoc sedit in throno. Nisi carnis mee
presentia vobis subtrahatur affectibus
spiritualibus gratie plenitudinem comparata
mens non admittit, non capit aut
non capit affectum. Ideo hi secundum Augustinum su-
per Iohannem et Beda in omni. Nisi corporalibus
affectibus humana foret subtraheret,
secundum carnem dilexisset, numquam spiritualiter
divinum quod cogitaretur intelligere potu-
isset. Cum enim deum ut deum et homine secum
corporaliter conversantem et colloquentem ha-
bebat, eius presentia delectati nunquam ad
secundum divinitatem oculos mentis erigebat.
Ideo sed omnino hic manus gratie ad celes-
tia non suspirasset. Ita in transfiguratione
domini petrus ait: Domine bonum est nos hic
esse etc. Mathei 17. Et in eternitate se
passurum contraxerunt mathei 16 etc.
Postquam autem dominus corpus ad dexteram
patris collocatum noverunt illuc totum
suum desiderium transtulerunt quod caput
precessisse cognoverunt. Iuxta hoc quod alibi
dicit: Ubi est thesaurus tuus ibi erit et cor
tuum. Ideo n. secundum Bernardum vel in carne

xpi colligendus erat orib9 glo(rio)se ad
carnalem affectum, non ut maneret in car-
ne sed transferret ad spiritum, diligens quod
spiritualiter preter dum carnem quam dilexerat
carnaliter elevatam noverat ad patris
dexteram. Secundum quod tandem in aplo
Et si cognovimus xpm secundum carnem sed nunc
iam non novimus. Non ergo presentia corporalis
xpi quem per inhabitaverit spiritus sanctus impug-
bat spiritui sancto. Ita et post hunc dixit
aplus, in visibili quidem, sed ad dispen-
sationem venit, sed in amicicia sua
per gratiam graciosam faceret infusionem accepit
visibiliter, sed post resurrectionem exsuf-
flans ait. Accipite spiritum sanctum quia do-
minus iam pro tanto erat. Et quidem more car-
nalis carni xpi adhesserunt, ad hoc ut
in tanta plenitudine acciperent spiritum
sanctum, ut in adeo qui absorberet, ut
crederet quod sua esset secundum ea solum quasi hu-
xpi, quo necesse erat ut esset testis xpi
constanter, medio vero secundum pagines effusionem
expediebat eos ab hoc lacte pueri-
xpi avelli, et ita ad abum solidiorem
perfectam spiritualem desiderandum. Vel sic
vero sed preter adventum xpi in carne de-
siderabat et per dispensationem humani-
generis quod in carne xpi perfecta erat
et per adventum pleniore in mente in
patre et spiritu sancto hic per gratiam inchoatam,
post vitam per gloriam consummatam, quamquam sciret
non debere perpetuo in carne vivere,
patre et resurgere, suspirabat. Non
ergo carnem xpi per carnem, sed per spiritus ple-
nitudinem cupiebat, et ideo sic adven-
tum in carne, ita spiritus sancti et donorum suorum
effusionem et prophetabat et suspira-
bat. Unde in psalmo et in Iohele. Et alibi
in ysaia. Requiescet super eum spiritus domini.
Et quod ubique flos carnis erat gra-
ciosus et propterea hic ait et Ioh. 6
de corpore. Caro non prodest quidquam, spiritus est
qui vivificat. Augustinus. Dum videret eorum
sensu fidei filium hominis ascendentem ubi prius
erat. Item sed ad capiendam plenitudinem
consolationum spiritus, impedimento fuit apostolis
consolatio quam habuerunt a carne xpi
sensibiliter, quod utile esset eis subtrahi.
Sed intelligi de consolationibus

carnis percipiendis et munditie iuncta.
Surrexerunt ergo ad desiderandum ut fortifica-
ti spiritu ac consolati, quod minime non consolat
sed inducat fortiter ambulantes proficientes
ad plenitudinem gaudiorum, prestante
eodem spiritu sancto, cum patre et filio vivit
et regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

148 Dominica Vocem

Quod usque modo non petistis quidquam in nomine meo
petite et accipietis. Joh. xvi.
In multis deficit homo humana infirmitas ut in
maioribus ut in minimis non sufficit, quod clare
aplus ostendit. Non sufficientes aliquid cogi-
tare ex nobis tamquam ex nobis, nobis in eo patris
sufficientia. Et quidem cogitationes mobiles atque
fragiles quippe quam omnis humana operatio persup-
ponit. Homo itaque indiget hoc in omnibus
adiutorio. Sed unde hoc conquireret contra a
facta eius? Recte ad agendum, nam scriptum legitur
Vanitati subiecta est omnis creatura. Non vigore
Recte ergo est a deo solo stabili, solo inde-
ficienti et per se auxilium expectandum. Inde
nunquam sumus venimus et movemur. Act. 17.
Quoniam qui deus nullius existit debitor
quamquam impendit sola voluntate gratuita ac
liberalissima dat benignitate. Unde idem
paulo de seipso confitetur. Gratia dei sum id
quod sum. I Corinth. 15. Et hec de quo me co-
lunt non expetunt pepulerunt fingere causas
Vnde ista sidera sunt bona more cauti.
Illo autem medio quod orationes supplicant
ea nobis conquirimus oportuna. Hec et gentilis
ille et ipse divinus plato. In minimis
quod orbis divini auxilii donum implorare. Ideo
nos deus doctus ipse in evangelio nos ad petendum
hortatur, ut cum luce 18 dicat. Oportet semper
orare et non deficere, ut alias orationibus nostris
fatigatur, quo deleatur eis patientius quod
quoque postulatur. Secundum donum dedit nobis
ex propositum impetrandi fiduciam quam ipse
verum iubet quod petere noster alius. Ut hic bis
hunc in de vita cum aliis sub 2g. ait. Non uniquam
nos tam hortaretur ut peteremus, nisi dare
vellet. Erubescat humana pigritia. Plus
vult ille dare quam nos accipere. Plus vult ille
misereri quam nos a miseria liberari. Et
quoniam aplus nobis quod oportuit petere nullus consimiliter
ab eis dicitur, unde quo ocius in mitteretur ad
desiderationes commendavit presidium. Ipsam sic

.../ presidium

¶ Pe 2

orationem cum esset exaudicionis fructum ad-
impleri dicit. Usque modo etc. Et quia Amen amen
Recitabit primo euangelium, 2o eliciet doctrinam, 3o
exhortacionem. Euangelium. Amen amen dico vobis
ad hoc postilla ubi dicit. Circa primum in verbis sermo-
nibus quibus discipulis ascendens et recedens quod sunt
sicut non quod super terram habens qui conversati erant
cum Christo sicut desiderat, quod postquam carnalis presencia
qua sic diversi trahitur obmittitur et in pluribus
difficultatibus habent ne ideo insimul in aliqua
desperacione possunt. qui ad hanc assiduamus
sufficientes in via vite subsistere. Dominus ergo
consolatur nos atque auctoritate presentis euangelii
dictata. Et quia ad nostram consolacionem hoc
habeamus observabile documentum. Prima
dicendum in via salutis ad vincenda obsta-
cula demonstrandum, et fideliter ad oracionem suffra-
gia recurrendum. Clarissime hanc doctrinam tradit
in euangelio dominus promittens petentibus patrem in nomine
eius quodcumque pecierint. Et de promissione du-
bitandum dicit Jacobo petat autem in fide nichil
dubitans. Et dominus in evangelio petens ut filium
suum a demone liberaret, audivit Si potes credere
omnia possibilia sunt credenti. Ubi igitur Dubitare
sollicite caveamus ut quando et quociens oramus
sic in confidencia orantes accipiemus dicente
beato Bernardo sermone 4 de xla. Nemo nostrum parvipendat
oracionem suam. Dico enim vobis, quia ipse ad quem
oramus non parvipendit eam. Priusquam egressa sit
ab ore nostro ipse eam scribi iubet in libro suo, et
unum e duobus indubitanter sperare possumus
quia aut dabit quod petimus aut quod noverit nobis
utilius. ¶ Secundo ut oracio sit digna et eo
sit magis dicit Si quid pecieritis patrem in nomine
meo. In nomine Ihesu petit qui ita petendo
salutis ad deum quo dominus se habet ad genus
humanum. Affectuosissime diligit genus
humanum dominus quia amor affectum ut nos
delectabiles et nimis in se affectum provocaret
tantis supplicacionibus cum in aliis possit nos libera-
re voluit, ut supra habitum est in octava pasche
Ille ergo affectuose orat ex fructu caritatis
desiderio, qui in nomine Ihesu orat. Sed quia te-
pida oracio in affectu languescit et deficit
eo quod non habeat vigorem ait beatus Bernardus de xla
Orandum itaque est affectuose, ut confert
aliquid vocem tepidam multiplicacio, ut clama-
rosa vox exaltacio, sed affectuum magnitudo
Ideo quod dominus narrat, Si oratoris dolor in-
tencio mentis clamor et consenso affectu sit oracio

¶ Doctrina

qui vocem clamore et pauca loquimur quam vocem
multiplicatione. Ideo primo proposito oremus
affectuose sperantes quod propterea in primo quo
oremus, quoniam vero tunc affectuosa oracio est cum ea-
ma (?) sic recte oracio cum assensu mentis in
deum per puram et humilem affectum. ¶ Affectum
autem generat lectio et meditacio. In medi-
tacione mea exardescet ignis, id est affectio
ignita sive amorosa. Unde dicitur quod affectio
aliqua boni et laudabilis quam meditacio
non pariat. Quidem meditacio attenta
divine potencie sapiencie et bonitatis, proprie insuper
ignorancie malicie, affectum pariunt ti-
moris, admiracionis, amoris, ut late
ostendit Johannes Gerson de mistica theologia practi-
ca 8. Si quis hoc recte cogitabit dicendum po-
test ut tamen quod et sola meditacio lumi-
nis a sanctis patribus constitutos instruendat, ideo quod
ab leccione et audicione sunt instructus.
Sic ait propheta Domine non confundar cum
perspexero in omnibus mandatis tuis. Sic ad oracionem
dominus samaritanam induxit mulierem Johannis 4
Ubi quia leccionem proposuit. Si scires donum do-
mini et quis est qui dicit tibi Da michi bibere, tu for-
sitan petisses ab eo, et dedisset tibi aquam
vivam, quam ab audita et subsequencia instruc-
ta meditata est in corde suo bonum sibi
fore et utile habere hanc aquam, accepta
(?) habundi affectum ad oracionem que supra est dicens
Domine da michi hanc aquam etc. quo au-
dita ubi et sequentibus super hoc meditacio in-
tenerunt eam ad orandum. Secundo eciam
sollicita ad affectuose orandum in primis
petenda Dominus ubi audiens accedisset
que ad ea obtinenda meditacio. Idcirco
orandi modum sive hos contemplativos accedentes
ad deum tenuit beatus Petrus in prima Petri 4. Es-
tote igitur prudentes, et vigilate in oracionibus.
Prius ergo est prudencia cognoscendi petenda
quam confert leccio et vigilacio et studiosa
cognitorum meditacio, quod meditacione parabis
fervorem et affectum. Demum secundo desidera-
torum bonorum penes est quod apostoli dominum
cognoverunt clare petenda ad salutem,
sicut primo votivam a domino postulaverunt sic Petrus
ut dominus sibi imperaret, Cavet a morte, Filiis
Zebedei ut sederent unus a dextris alius
a sinistris et huiusmodi, sed non quo oportuit
non in nomine Ihesu nondum enim cognoverunt
quo petendum esset, ideo audierunt a domino
Vos nescitis quid petatis. Et usque modo vos
non petistis quicquam in nomine meo

Nunc hoc homines clarius a deo instructi
dicentibus ipsis: Ecce nunc palam loqueris
et proverbium nullum dicis. Nunc scimus quia
scis omnia etc. Instabat enim tempus
accommodum in quo fuit exhortatione
Christi petere affectuose et accipere
re petita. ¶ Ideo ergo quia orationem mentalem
reddit affectuosum et attentum et ita
ad impetrandum efficacem, si ea praecesserit
lectione et meditatione. Lectionem no-
mino hic id per quod ad cognoscendum
et desiderandum deum actualiter pertingat ex-
citatur anima, sive id fiat legendo audiendo
vel commemorando. Meditationem vero
appello studiosam considerationem bo-
nitatis et fructus eius quod petendum est,
vel eius qui petendus est vel etiam per quos sit
petitio, quia affectum ad id desiderandum ac-
cendit. Hiis enim praemissis exercitiis fit
ut in ipsa oratione animus fervescat et mi-
nus evagetur. De quo abbas Isaac ut
refert Cassianus in collatione nona collatione 10
capitulo ultimo ita ait: Qualiter orantes
volumus inveniri, tales nos esse oportet
ante tempus orandi. Necesse est enim mentem
in hora supplicationis sue de statu prece-
dente formari, illisque eam cogitationibus
orantem vel ad celestia sublimari vel
ad terrena demergi quibus ante orationem
fuerit immorata. Et in de mistica theo-
logia practica c. 4 Gerson: Predicta praecedere
tempus orationis vocalis ea praemeditando quod de-
praemeditata sit, ut liberius misceat in affectum.
Dicis forte: orare volo sed orationis for-
mam ignoro. Et licet plurimos libros
plenos orationum formulis tenes certa,
sed hos vel legere nescis vel si nosti propter
nimiam prolixitatem sive vel nimia
evagatione mens statim rapitur ad alia [illegible]
~~[illegible]~~ ut legere tenor valeo nec audire.
Sed ad hoc dicitur quod cum per orationibus ad quas
homo praecepto obligatur a quo potuerit
ut distractio mentis ut tedium vitetur,
oro cavendum est a longe voce prolixi-
oribus piger et tedio, frequentibus quia
sed brevibus orandum fore Cassianus Colla-
tione 9 capitulo ultimo docet ante immorationibus nos
aliquis in ferendo insidiator possit inimicus.
Hic in Egipto patres crebrerrimas sed

al(ias) tedia

brevissimas orationes habuere. Hic de sancto
Bartholomeo legitur quod centies in die centies
in nocte flexis poplitibus adorabat.
Et licet iacobus melior est unus(?) psalmorum
decantando cum puritate et spirituali hilari-
tate, quam totus psalmus modulando cum
inquietate cordis ac tristitia. Porro
ergo quibus fiunt affectum intelli-
gentibus deum invocare. Possumus
tamen hanc orationis brevis formam quam ego ex-
statuo, quae est sua qualitate omnibus ne-
cessitati accommodatissime famulatur,
ut simpliciores illa possint diversas orationes
et symbolum quo concluditur vertere, quod est
sic abilis per sua brevitate frequenter repe-
titur, et sero et mane, quando evigilat,
quando ad opus accedit, quando cessando
ab opere recedit, accidentibus prosperis,
infestantibus adversis adiicit, quam pro-
positam vocant in tractatulo de triplici
via ad deum per impedimentis ordinavit.
Hec ergo est orandi quam dixeram forma:
O optime deus, pulcherrime, dulcissime
et misericors, miserere nobis mei vel
illius quibus est quem precor sanguine tuo
redemisti per tuum unigenitum filium redi-
misti. In hac brevi voce continet-
tur laus quam in quantum praemissa verba promittit
qui meditationes sero affert bonorum
affectuum congruentium, quibus sterneretur
animus ad vitae pro se petendum. Nam et
sapientes oratores hoc ut Ambrosius
in libro de spiritu sancto docet disciplinam est
incipiunt a iudicis laudibus ut auditorem fau-
torem sibi praestent et benivolum faciant
cognitorem quod est consuetudo faciendi
his scripturis. Ita et quod premittitur in
primis ut verbis deum quem oramus
laudibus attollat atque eius sit bene-
volentiam captat, non quod et illum nostris
laudibus flectamus, inclinemus et
moveamus qui in mutatus a sue pristi-
na voluntate, sed quod homines orare vo-
lentes plus laudamus. Sed ut nos ipsos
orantes excitemus ut ferventius devote et
humilius ad illum et efficacissime ad nos
afficiamur. ¶ Et quoniam deus in corpo-
re sit cum perfectione plenissime ut oculi nos-
tram in se sufficiat aspectu pios affec-

De con. de si.
No(ta) meditari

tiones quia tamen secundum abyssum sue diuinitatis
habitat in monte umbroso et condenso
ac luce inaccessibili, a nobis faciliter cog-
noscitur per creaturas quibus se habet ad creaturam
et secundum hoc per eius effectus nobis afficitur ad cuius
laudem aut se mittit ad creaturam. Bonitas
que ad extra trahitur principium productiuum
sue caritatis et secundum hoc dicitur bonum bonum
sui diffusiuum secundum dyo. Et quia bonum
nos sanctus iam augustinus primo de doctrina christiana.
Vel tamquam principium conseruatiuum et regitiuum
secundum idem sue voluntatis. Et secundum hoc dicitur
deus bonus sicut scriptum est bonus dominus in uirtute
sua in eternum per secula. Hec etiam se specialiter
ad electos iam assumptos in gloria tamquam beatifi-
cator qui in contemplacione sue incredibilis
pulchritudinis eternaliter suspendit, et
amorosa sue fruicione inextinguibili
accendit, et secundum hoc dicitur pulcherrimus
lux ex quo potentia delectat atque ad se
trahit pulchrum ab eo indicatur. Gratia dei
in perpetuam. Confessio et pulchritudo
in conspectu eius. Quia Conclusio tamen cum
que in caritate sibi famulatur atque cetera amplexabiliter
sibi adherent plenitudinem tribuens hec se
ut amantissimum patrem, ut sponsus, mulcet
eos suauitatibus et internis consolacionibus
refectos, et post se trahens. Et secundum hoc
dulcis sicut ait propheta Quam magna multitudo
dulcedinis tue domine quam abscondisti
timentibus te. Psalmus. Hec se dedit sed
proiectis logaminis expectat et dat
pene locum, pulsat hoc et ad visionem
internam vocat, dicitur ecce a principio
et respexit et quesiuit in finem verba
sue colligit ferens dimissa indulget
peccata ut sepius ab ipso que sic abho-
minabiliter et frequenter offenderunt
peccatores ostenditur beneficia ac dona
celestia, que innotescit et propter ad hoc
quia sic peccatorum misereri, qui parat miseri-
cordie vere appellatur. Sicut scriptum est sapientie
XI. Misereris omnium quia omnia potes,
et dissimulas peccata omnium propter penitentiam. Diligis
enim omnia que sunt et nichil odisti eorum que fe-
cisti. Parcis autem omnibus quia tua
sunt domine, qui amas animas. Cum hijs
ergo primis diuina bonitas a principia-
lis diffusionis manifestatione usque ad

ferens existendum in principio condidit, primo excita-
tur nos ad gratitudinem, secundo ad timorem,
tercio ad visionis desiderium, quarto ad spem,
quinto ad compunctionem. Que sunt singulariter
ad amorem, que decetero omittitur nunc
quam breuitatis. Hijs ergo taliter licet quadam
premissa ac meditacione vniuersa compatiens
passionibus quas deus sit affectuose ora-
bit deum. Unde vel ore quod sit Misericordie vel
quid in sua qualitate possit et omnibus com-
municabiliter misericordias petere potest, et specialiter
quam creatus sui vel aliquis diligit, per mensi-
tas sua vel aliorum et tercio exigit et
requirit. ¶ Secundo sit, quod propter sua ne vel
singularitate oratur nichil et sicut medi-
tus potest in modo misericordissime
passionis christi confidit attestatur, quod valde
commendabile patri reddit. Respicit deus
orationem humilium ut propheta et non spreuit
preces eorum. Et beatus gregorius et moralium super ioc.
Ille deum veraciter orando exhibet
qui semetipsum quia pulueris sit humiliter
videt, qui nichil sibi virtutis tribuit,
quam bono quod agit esse de conditoris misericordia
recognoscit. Ecce habeat formulam quandam
orationis premissa licet et via medi-
tationis, cum compassio et affectu conformi-
ati, et si nichil aliud non petis, quamque
in nomine saluatoris, non dispositi ad
orandum. In parte et in orationis ideo
affectuose et feruentius petite, et accipietis
gaudij plenitudine, prestante domino
nostro ihesu christo Amen

149 In ascensione domini

Qui descendit ipse est et qui ascendit super omnes celos. Ad Ephesios 4. Hodiernam diem ascensionis solempnissimam festivitate et exultatione preclara devote venerans christianorum diligentia sicut palam [illegible] Glosa communis ut ita dicam ait Bernardus sermone de hac festivitate gaudiosa et iocunda et singularis est gloria et nobis specialis leticia exhibetur in qua consummacio et complecio et [illegible] plenitudinis, et sicut clausula totius itinerarii filii dei. Quia ascendit gloria dei post multos ascensus quos ambulans super pennas ventorum descenderat, [illegible] super aspidem et basiliscum ambulavit, et conculcavit leonem et draconem per mortem [illegible] victoribus [illegible] hodie in omnibus [illegible] ascensionis virtute ut dicit Augustinus [illegible] Gaudet hodie [illegible] christo congaudet [illegible] gaudia hominis membra christi de gaudiis hominis resultat [illegible] aula celi. Angeli [illegible] sua [illegible] divinis [illegible] et [illegible] quia sponsus ascendit de thalamo suo, sessurus in throno suo [illegible] Quia ascendit gloria in medio angelorum et [illegible] ad patrem [illegible] et triumphatam palmam [illegible] suscepta honoris [illegible] sublimitate [illegible] cogitet [illegible] sit [illegible] sublimis [illegible] ad dexteram dei patris. [illegible] usque celestium celos [illegible] angelorum [illegible] attingit [illegible] Bernardus sermone de [illegible] itaque [illegible] qui christum amat. [illegible] nobis [illegible] a quibus [illegible] sponsus [illegible] omnes [illegible] Et nos [illegible] indigni hodie elevati sumus ad celum [illegible] possidere celorum [illegible] regali [illegible] Et [illegible] cherubin servabat paradisum a cherubin [illegible] honore [illegible] suscepta [illegible] christo [illegible] ut [illegible]

in nobis [illegible] capite ut nosceremus membra ubi sunt futura. [illegible] descendit [illegible] sumus [illegible] ut [illegible] nos [illegible] ascendentes [illegible] ad sua [illegible] alius ascendit [illegible] qui descendit ipse est qui ascendit super omnes celos [illegible] Ave maria.

Primo videbis quomodo ipse qui descendit ipse et ascendit [illegible] ad veritatem historie. 2o quid nobis [illegible] tropologice. [illegible] [illegible] sicut colligitur ex marco et primo libri actuum [illegible] salvator noster christus qui [illegible] ad [illegible] humanitatem [illegible] descendit [illegible] ut [illegible] mortali [illegible] per mortem triumphum [illegible] vivus [illegible] apparens [illegible] per 40 dies [illegible] conversatus [illegible] alibi [illegible] apparuit [illegible] in galilea [illegible] totis [illegible] cum [illegible] modo [illegible] in iudea et samaria et usque ad ultimum terre [illegible] multis signis certissimis et [illegible] argumentis [illegible] modis [illegible] potuit [illegible] ipse [illegible] qui passus est [illegible] ad vitam immortalem et gloriosam [illegible] non solum se videndum exhibuit sed et palpandum [illegible] frequenter [illegible] et bibit atque de regno dei [illegible] instruxit, aperiens eis sensum ut intelligerent scripturas. [illegible] Quadragesimo autem [illegible] hodierna die congregatis [illegible] in cenaculo [illegible] pascha [illegible] scolas [illegible] incredulitatem eorum et [illegible] exprobravit

Act 1

Act 10

Aug. in de asc. [illegible]

incredulitatem eorum, non quam tunc ceperant, sed
quam prius habuerant, sed dominus credere
noluerunt credentibus his qui viderant eum re-
surrexisse, i. angelis, mulieribus et ex-
post Lucam, vel qui viderant eum resur-
rexisse, i. postquam resurrexit. Aut qui
viderant in novitate carnis, cum resurrexis-
set, resurrectionem eius non vivendi in
carne mortali videat. Hic quidem inter
mulieres angelis ipsum resurrexisse nun-
ciantibus, inter apostolos mulieribus, inter apostolos duos
ut de Cleopha et alio adhibuerunt fidem.
Panem cum fregit aliis referentibus credi-
dere, donec oculis viderent dominum resur-
rexisse. Increpavit autem eos ab eis tali-
ter qui mittendi erant in mundum [illegible]
ut qui gentiles mundo subiciendi erant qui
eis predicantibus ipsius resurrectionem crede-
rent temporali [illegible] firmarent. Precepit
eis ne ab Ierosolimis discederent, sed
expectarent promissionem patris per os eius
promissam, eodem ait quam audistis per
os meum, i. visibilem ipsius spiritus missi-
Luc ult one dicens eis: Vos autem sedete in civi-
tate donec induamini virtute ex alto. Quin-
Act i cientibus autem dominum, si in tempore hoc resti-
tuet regnum Israel, ait: Non est vestrum nosse
tempora vel momenta que pater posuit
in sua potestate, sed accipietis virtutem spiritus
sancti in vos, et eritis mihi testes etc. Eun-
Mr ult tes in mundum universum predicate evangelium
omni creature. Qui crediderit et baptiza-
tus fuerit salvus erit, qui vero non credi-
derit condempnabitur. Signa autem eos qui
crediderint hec sequentur: In nomine meo
demonia eicient, linguis loquentur no-
vis, serpentes tollent, et si mortiferum
quid biberint non eos nocebit. Super
egros manus imponent et bene
habebunt. Et hoc dicto eduxit eos foras
in Bethaniam, i. in monte Oliveti iuxta
Bethaniam. Eduxit autem propter [illegible]
eis ut essent in monte Oliveti et inde
viderent eum ascendentem in celum, et hoc man-
dato sic ingressus in hospicio. Et Nicol. de
Lyra [illegible] disparuit ab oculis eorum.
Et statim xi apostoli et alii discipuli et mulieres
unanimiter de civitate egressi venerunt
Luc ult ad montem Oliveti, ubi iterum apparuit eis
dominus, ubi postquam locutus est eis, elevatis

manibus benedixit eis, confirmans in
eis potestatem miraculorum et virtutum
quam prius eis dederat, ut conferret in eis
et conferrent ipsis ad adiutorium ipsorum sed quod
conferrent in sua doctrina et omnibus bonis.
Vel ut Aug. ait in libro de civitate dei.
Levatis manibus suis benedixit eos,
dedit eis aream [illegible] munere per-
sone non ex auro gemmis distincta
scrutatur angulis [illegible] catenam
que alligari [illegible] eum ad ipsos agni
[illegible] paterna spiritualiter ex tollunt i.e. solvit
mors [illegible] ut ipse et sacerdotis pacto
domino sacrificio, quo dei filius patri in pre-
mio [illegible] spiritus immolatur, ipsum benedicat
elevatis manibus, signum crucis significat
in potestate eius bonis et [illegible] quae spi-
ritualis in officio [illegible] in novo [illegible]
trinitatis. Et cum ipsis videntibus illis
elevatus est et discessit ab eis ferebatur Lyra Glo
in celum [illegible] virtute sua divina quam
humana ut dicit [illegible] dies et
et nubes suscepit eum ab oculis eorum.
Nubes quidem levanda non ut ille indiget
quippe ascendit virtute sua, sicut sic dominus
nubes aeris et celorum sic ut [illegible]
per [illegible] quibus [illegible] dominum uni-
versi [illegible] et mari et [illegible]
[illegible] Secundo ascendit [illegible] et nubes [illegible]
[illegible] in argumentum et testimonium sue deitatis
de quo dicitur [illegible] ad hoc
dicitur [illegible] quod dicit Lucas postquam ascendit
videamus quod ista nubes fuit [illegible]
[illegible] quod [illegible] lucide mundi
[illegible] Nubes enim potuit obscurari
[illegible] et scriptum est
[illegible] Tenebris
[illegible] potuit [illegible]
[illegible] nubes que [illegible] suscepit
[illegible] et testimonium [illegible]
[illegible] ut ait [illegible] Vox de
nube dixit: Hic est filius meus dilectus,
ipsum audite. Non ergo nubes suscepit
Christum, sed deus pater suscepit filium, [illegible]
quedam pictura [illegible]
[illegible] Et sic [illegible]
[illegible] obumbravit
in virtute [illegible] ascendentem eum suscepit
in nube [illegible] et Daniel [illegible] Act i
in visione noctis et ecce cum nubibus celi
quasi filius hominis veniebat et usque ad

antequam diceret ... ad patrem
Et comprehendens eum obtulerunt eum, et dedit
ei potestatem et honorem et regnum et omnes popu-
li tribus et lingue ipsi servient, potestas
eius potestas eterna que non auferetur et regnum
eius quod non corrumpetur. Et Crisostomus
in omelia: Dum filius ascendebat do-
mestice sedes occurrebat, ut hic dicitur
super predicta. Nota et de primo sic ait ysaias
Ecce dominus ascendet super nubem levem et quasi pro
sede in nube [illegible] misit et filio nubem.
Non hic intelligendum nubem hanc fuisse patrem
sed hanc nubem patrem visibiliter appa-
ruisse sicut in monte in voce eo modo quo
divinus spiritus sanctus apparuisse visibiliter
in linguis et igne. Signabat enim
hec quod pater nubem personam filium suscepit.
Stabat autem apud eum ... toto suo
post corpore et ascendente in celum dominum
quem videre non poterant oculis sequebantur.
Et verificatum est verbum quod predixerat
Joh. 13. Ubi ego vado non potestis me sequi
modo. Non enim poterant sequi gressu pedis
sicut oculis corporis. Verumtamen ad descen-
dendum salvatorem visio quidem deficiebat
fidei tamen devotio non deficiebat. Nempe
ad nubem quem deducunt oculis usque ad
celum ad eum quo fidei devotione comitatur.
Sed quanti mente afficerent apostoli lugubri
cum gaudiis. Verumtamen [illegible]
nam de eorum gaudio dicit Lucas: Regressi
sunt in Jerusalem cum gaudio magno. Sed de luctu
eorum et tristicia vero predixisse salvator-
em tristiciam suam ex hoc mundo ad patrem
migrasset dicens: Tristicia [illegible] replebit
cor vestrum Joh. 16. Et Mathei 9 ait: Numquid
possunt filii sponsi lugere quamdiu cum illis
sponsus est. Venient dies cum auferetur
ab eis sponsus et tunc ieiunabunt et lo-
quitur de ieiunio mentis. [illegible]
[illegible] possent. Verum per concordia
dici potest quod gavisi et tristati sunt et gaude-
bant: tristati de principio, letati de fine. Nam
cum viderunt ascendere dominum a se tolli
et separari contristati sunt de absentia
domini. Sed quod Bernardus in sermone 2 huius festi ita
ait: Ecce hic putatis fratres quantus do-
lor et horror invasit apostolos pertractando
cum viderunt eum a se tolli et attolli

in aera, non scalis non funibus suble-
vatum. Et sic angelico comitatu obsequio
non tamen fultum auxilio. Sic gradiendo in
multitudine virtutis sue. Et completum
est quod de eis dixerat: Quo ego vado vos
non potestis venire. Numquam [illegible]
esset eum in [illegible] sequeretur. Do-
lor ergo nimius erat quod videbat illum
pro quo omnia reliquerant a suis aspectibus
tolli, ut non possent ablato a se sponso
filii sponsi non lugere. Nota orphanos
relinquebat in medio mundi [illegible] nondum
confirmati virtute ex alto. Hec Bernardus.
Non immerito dixisse, ut ait Augustinus
in sermone [illegible] oculis domine
nos de longius ascendens, quos nos [illegible]
gisti in ripa [illegible] domine [illegible]
vita tua [illegible] mel et favum [illegible]
[illegible] balsamum
de tuis labiis ac faucibus [illegible]
[illegible] benignitatis tue [illegible]
[illegible] pupilli [illegible]
[illegible] velamine [illegible]
[illegible] ad nos quos [illegible]
tua fuit [illegible]
[illegible] meror
mergamur [illegible] de gemitibus [illegible]
corpus. Cum sic loquitur ac [illegible]
in celum [illegible] ait Augustinus
[illegible] tristiciam [illegible] de nube
suscipies mittit consolatores meroris
minores ascendere et [illegible] duos
scilicet angelos in specie duorum virorum [illegible]
duos mittit propter [illegible] dupliciter de
[illegible] quod [illegible] discessione
consolati [illegible] amicorum seu cognatorum
separatorum tristiciam quantomagis salvatorem
[illegible] misericordie [illegible]
[illegible] a se viderit separari non
[illegible] dolore [illegible] stabat [illegible]
et [illegible] tristicia [illegible] commo-
variose consolabatur et separans do-
lore adventus futuri [illegible] sedabat
dicens: Hic [illegible] qui assumptus est a vobis in celum
sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem
in celum. Sic veniet [illegible] ait
Augustinus in [illegible] ornatibus una [illegible]
[illegible] una [illegible]
[illegible] Non vos
[illegible] eius adventus [illegible] consolatur eos [illegible]

Et in hoc quod impetu velociter ascendit ait
Affectus et desiderabilis non veniet terribilis
nubes in occursu, nubes in reditu vul-
nera portavit, ipsa itaque comportabit
crucem, vexillum in triumpho, signum filii
hominis quod parebit in celo. Sic veniet
in ipso corpore, in ipsa nube, in ipsa veritate
vos in amore, ipsis in tremore. Bernardus super
dicit Sic veniet quemadmodum vidistis euntem
in celum. Unde qui sic veniet oculis propriorum
Ipsa est veritas sed non ipsa est serenitas
ut Augustinus. Dolentes itaque in quietudo dolentis
recessit, sed dolorem desinunt. Unde iterum
veniet. Alia missionis causa fuit secundum
Leonem in sermone de ascensione. Compar de terra
sublevatur ad celum, et oculorum aciem porta-
tum corpus ad illam altitudinem non pote-
rat providere. Ibi stabant angeli iter
celeste monstrantes et quo dominus ascendit
quod oculus videre non poterant confirmantes.
Ideo aiunt hic Ihesus qui assumptus est in celum
Per celum non aereum, sed Enoch et Helias
translati in paradisum non fuerunt non
in choro aliquo angelorum sed in celo supersub-
stantiale, celum altissimum. Unde Et idem
unicus omnes que celos ascendit. Assumptus
est igitur in celum et sedet a dextris dei. In ecclesie
preterea que supponimus hoc sextum. De hoc Leo
Non ad omnem gloriam celos transisse sufficerat
Non cum angelis stare sed celos transiit super
cherubin ascendit, coelum seraphin
elevatus ut non sisteret in sede summa
meruisset. Unde quod paulo non sufficit
dicere quod descendit ipse est qui ascendit ut addet
super omnes celos. Turbati ergo fuerunt
apostoli atque tristes postquam perceperunt angeli
ad contemplationem que audita est tristicia
eorum gaudium est in gaudium. Et ascendit
caritatis ac proprie humilitatis in eliminatio
corpore ora impresserunt vestigiis pedum
unde steterat dominus celum ascensurus ut quidam
aiunt. Unde et Sulpicius episcopus Ierosolimi-
tanus ut habetur in glossa. Cetera deferentia
dominus fuisset ecclesia in monte Oliveti unde
Christus ascenderat constructa locus ille unde
cum vestigia ascendentis numquam potuit ta-
bulari, sive pavimento marmore
strato contineri sed excutiebat mar-
mora in ora apponentium. Cotidie etiam
pulveris vestigia impressa pedum domini

In hoc itaque loco adorantes apostoli cum altitudine
ascensionis sunt in Ierusalem ait Lucas cum gau-
dio magno. Et vere cum magno et multo
cum gaudio magna tamen libera con-
fluerent. Gaudebant enim propter Christum, propter genus
humanum, propter angelos, propter se ipsos. Propter
Christum in humana natura glorificandum et exaltatum
. Et enim diligentes Christum non gaudent propter potiori
et tantos labores, post passionem et morte
mortem resurrexit ad vitam immortalem
ascenditque ad celum longe fruens ab inimicis
quos pepugerant, ut dicitur in canticis, quamvis
in magnis non dicitur bonis, quamvis et quam
quod ascendit. Dixit itaque dominus domino
meo sede a dextris meis donec ponam
inimicos tuos scabellum pedum tuorum.
Unde dominus ait Si diligeretis me gauderetis
utique quia vado ad patrem. Ioh. xiv. Et
exponit Augustinus super iohannem ait. Cunctis
Propter genus humanum ascendisse dominum perfectissime
demonstratam. Unde homo natura fragilis, natura cor-
rupta, et omnibus monstrata deterior, omnia
vicit, omnia superavit, et omnibus hodie die
meruit excellentia superiori sicut Leo
in sermone. Denique ascendens nobis locum paravit
ut ubi ipse et nos simus sic ait Ioh. xiv.
De quo videas in festo sanctorum Philippi et Ia- | nota gloria patet ut supra in fine quarta decima
cobi. Propter angelos quia ruina
homines reparavit. Dominus reparat dominus ascendit
animas electorum suorum de limbo eductas
ad celum transduxit et in choris angelorum
choros et meliorum quam hic collocavit
ita factum de singulis ex his usque
ad finem consummationis de quo in psalmo domine
deus apparet in alio capitulo. Deinde capitulo
De quo valde gaudebat angeli ut ait
Leo in sermone. Propter se ipsos quia vi-
derunt se a Christo non deceptos sibi
non promissa adhesisse sed tamen multi
dissident quia videntur ac patet ascen-
deret ac teneret patris dexteram ac cum
eundem angelico testimonio cognoverunt
De quo Leo in sermone quod incipit post beatam
ait Beatissimi apostoli ascensionis domini qui de
spiritu morte fuerunt trepidi et de fide
resurrectionis ambigui ita sunt veritate
conspicua roborati ut deum in celorum
cetera sublimia non potuit ulla affi-

vertet[ur] tristicia sed etiam magis gaudio complebitur
Mansit sicut etiam de ipsis sed promissione
de sua futura resurrectione et ascensione
atque promisso suo finali adventu. Qui
qui descendit et hodie ascendit videlicet
ut assumat ad semper secum omnes fideles
cum imitantes sua promissa credendo et
mandata humiliter obsequendo. Ecce re-
servata tropologia sermoni aliquid plus
hystorie quo qui descendit ipse ascen-
dit super omnes celos. Quo nos perdu-
cat idem deus noster ihesus christus in presenti
spiritu sancto deus vivens [illegible] in secula seculorum.
Amen.

150 Dominica infra octavam Ascensionis domini

Qui descendit ipse est qui ascendit super
omnes celos. Ephe. 4. Sed omnis
christi actio nostra est instructio. Vnde super
[illegible] primo libro dyalogorum capitulo 9 Redemptor noster
per mobile corpus omne quod egit hoc nobis
in operibus actionis prebuit ut per vesti[gia]
vim modulo eius vestigia sequentes inoffen-
so pede operis presentis vite carpamus viam.
Vnde quia cum esset [illegible] in medio [illegible]
[illegible] per [illegible] hominum similitudinem habens
[illegible] utraque [illegible] in forma dei esset semper
[illegible] formam servi accipiens in
similitudinem hominum factus est et habitu inventus
ut homo. Ad phil. 2. Cum [illegible]
[illegible] de ipse similitudinibus [illegible]
[illegible] penitencionis. Dehinc ad simi-
litudinem [illegible] in morbis [illegible]
[illegible] ad similitudinem glorie [illegible]
ait [illegible] Cum [illegible] ita
[illegible] ascensio [illegible] gesto-
rum [illegible] dieti sunt [illegible]
[illegible] apostolis [illegible] Cum descendit
ipse est [illegible] nobis imitabilem doctrinam
[illegible] ut sicut imitando actiones eius
operatas in terris portamus ymaginem
terreni, ita imitando per fidem ascendentis
portemus et imaginem celestis.
Remanebit [illegible] dubio [illegible] sicut nobis
descendit, ita etiam nobis ascendit.
Et [illegible] in assumpta humanitate
gessit, vivendo, manendo, [illegible]

nobis [illegible] ad salutem. Quecumque
[illegible] doctrinam salutarem in opere sa-
lutis atque [illegible] gestis [illegible] misticum et
morale. Ascendit autem deus ad patrem
ut [illegible] mitteret [illegible] consolacionis
spiritum sanctum sicut ipse ait Expedit vobis ut Joh. 16.
ego vadam. Si enim non abiero paraclitus
non veniet ad vos. Si autem abiero mittam
eum ad vos. Poterat autem eum mittere
manens in terris quia una [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] erat.
Ergo [illegible] non sed [illegible] ergo et [illegible]
misit [illegible] Quo ego [illegible] sum quem [illegible]
[illegible] non [illegible] paraclitus aliquid signi-
ficavit agendum a nobis quo aptaremur
ad [illegible] [illegible] capacitate. Et [illegible]
[illegible] [illegible] spiritum sanctum [illegible]
[illegible] [illegible] nobis [illegible] ho-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quo ad [illegible] [illegible]
[illegible] paraclitum spiritum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Maria.
Credamus [illegible] quod nobis sit [illegible]
[illegible] habitatorem [illegible] spiritum [illegible]
quid per [illegible] acceptione sit agendum [illegible]
docebit eum [illegible] [illegible] apostolum [illegible]
[illegible] euangelii. Ad [illegible]
[illegible] similitudine [illegible]
[illegible] nobis valde [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]
quod ad [illegible] Et [illegible] ad utrumque [illegible]
[illegible] responsiva. Est enim [illegible]
[illegible] [illegible] in cognicione [illegible] [illegible]
[illegible] in amore [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
amittenda visione [illegible] [illegible]
ac fruicione [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Ad lucem [illegible]
[illegible] per tenebras ignorantie [illegible]
qui ignorat ignorabitur [illegible] cor 14.
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] carnis
[illegible] [illegible] in carne sua de carne [illegible]
corrupcione [illegible] [illegible] [illegible]
vitam eternam. Ad gall. 6. Ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
per [illegible] [illegible] vel dubiam [illegible]

oē q̄d nō ē ex fide · v[e]l ꝯsciā fidelis testifi-
cante · p[eccatu]m ē Ro 14 De ceteri q̄d fit ꝯ
ꝯsciam edificat i gehennā glo ibidem Et
10 2 cor 1 ap[osto]l[u]s hoc dicit ē glā n[ost]ra testi-
moniū ꝯsciē n[ost]re q̄d i simplicitate cordis z sin-
ceritate dei ꝯu[er]sati sum[us] i hoc mundo Sz
ē contra q̄ dum sunt simul ꝯcordantes si ꝯtrariod
z sunt errore totum corp[us] lucidum ē Veri-
ta ex nob[is] h[abe]re nō sufficim[us] Sum[us] eni[m]
nos ut Beda ait sup[er] a[c]ta de adductu d[omi]ni
faciles ad errorē Et discernē volum[us]
īt bonū z malū decipim[ur] Sum[us] fra-
giles z p[ro]clivi ac mobiles a rectitudine
ita q[uod] si teptam[ur] facere bonū deficim[us]
si conam[ur] resistere malo deficim[us] et supa-
mur Fallit nos q[uod]q[ue] sepe p[ro]p[ri]um ꝯsciē
iudiciū ut dicat bonū malū ma-
lū bonū q[uia] oīs ho[mo] medio corrupan-
tibus ad id i[n]ordinate cu[m] passionibus
ira odio amore ꝯ q[ui]b[us] p[ro]p[ri]um i[n]ventum
verū p[er]ditur iudiciū rōis Indigem[us]
g[ra]ue a[li]o illuminatore q[ui] n[ost]ra decipiat fallacia
auxiliatore q[ui] n[ost]r[a]m adiuvat[ur] dei[n]de
p[ro]p[ri]a testificatore q[ui] n[ost]ra exhibet exceptio
Talis ē sp[iritu]s s[an]c[tu]s q[ui] ap[osto]lis suis z oībus
fidelibus p[ro]misit dn̄s Nemo eni[m] cog[n]oscit
q[ue] dei sunt n[isi] sp[iritu]s dei 1 cor 2 p[ro]p[ter] q[uod] dicit[ur]
i evā[n]g[e]lio ueniat sp[iritu]s veritat[is] q[ui] veritate i[n]struit
z verus fuit doctor eo[rum] fideles vere sapiens
eiusdē sp[iritu]s ē n[ost]r[u]m ꝯcessum ut beda a-
onē Ipse fortissim[us] z i[n]expugnabilis
auxiliator q̄ ubi vult sp[ir]at z q[ui]d
navis tharsis De q[u]o ap[osto]l[u]s ro 8 ip[s]e
adiuvat i[n]firmitatē n[ost]ram Et p[ro]p[ter] hoc
dicit[ur] paraclitus v[e]l ꝯsolator i evā[n]g[e]lio Et ab
ipsa etiā h[abe]n[t] sp[iritu]s s[an]c[t]i sci[enti]e z fortitudinis q[ui]a
sicut beda i omē Non plus p[ro]p[ri]um q[uo]d rēt
age ut eni[m] cogitaē dei agnoscim[us]
Sz etiā ut boni opēm i[n]venim[us] p[ro]p[ri]um
accipim[us] z ne adv[er]sitate alicui a bono
q[uo]d cepim[us] repellam[ur] Ipse doctor q̄ no-
vit q[ui]d sit i ho[m]i[n]e verac[i]ssim[us] ac certis-
sim[us] testis ē ꝯsciē Hic ait ap[osto]l[u]s ip[s]e
eni[m] sp[iritu]s reddit testimoniū sp[irit]ui n[ost]ro q[uod] sum[us]
filii dei Ro 8 Et i evā[n]g[e]lio dn̄s Ipse testimo[n]ium
p[er]hibebit de me sicut i vob[is] nō solū ora
de me sc[ri]b[e]nda ꝯcludendo ut beda ait
sic et vos faciendo de mea p[rae]sentia i
ipsa i[n]t[e]riore q̄ ora p[ro]p[ter] me operam[ur] et
i me tang[ue] sunt ordinate q[ui]a [Christ]o

testio[n]is cū efficaci eo[rum] vita et doctrina tes-
timo[n]ium de me p[er]hibebitis q[ui]a ab i[n]itio me-
cum estis de me p[er]m[issi]o op[er]andi sumebas
z sunt Forte p[ro]p[ter] hos triplices eff[ect]us
sp[iritu]s s[an]c[t]i i cordibus fidelium valde necessa-
rios orauit p[ro]p[he]ta ps 50 Et sp[iritu]m rectum i[n]nova
i visceribus meis cor ab errore purgatū
Et sp[iritu]m s[an]c[tu]m ne aufferas a me sic fortifi-
te v[e]l firmatē me i ꝯformitate tue vo-
luntatis Ne p[ro]iciās me declinatē a facie
tua Et sp[iritu] p[ri]ncipali ꝯfirma me testi-
moniū salutis p[er]hibēte q[uod] ē p[ri]ncipale
q[uo]d q[uae]rim[us] ut sit in eodem l[oc]o ꝯsciē
securitas q̄ teste salomoē ē q[ua]si iuge con-
vivium p[ro]verbiorum 14 Et q[ui]dē necessariū
fuerat hoc ap[osto]lis q[ui]s mag[is] expectabat
p[er]secutionis tēp[o]ra q[ua]n[do] p[re]dixit Cognov-
im[us] nos q[uia] ib[ide]m ipsi p[ro]p[ri]etas i maiori
ē p[er]iculo d[icitu]r n[on] p[ro]p[he]ta Cadet a late-
re tuo mille et a dextris tuis decem milia
Videmus z nos ipsi nob[is] cotidie vi-
det[ur] i[m]minēre fidelibus p[er]secutioēs p[er]
bella vbiq[ue] surgentia tribula[tione] rebellio
et scelera i mūdo palā clamat Et tūc
dicit[ur] p[ro]p[heta] Considera necessitate nostra q[uia] ꝯ p[ro]
indigem[us] celestis dono caritatis sp[iritu]s s[an]c[t]i
Sic eadem q[ui]dē id h[abe]re possim[us] Et i[n] tēp[o]re
p[ar]atū ē donū si i[n]venerit quietū ~~...~~ recepta
culū Cristus missus hoc donū ascendit
sup[er] oēs celos Sic eni[m] dedit sursū corda
nostra vocavit ut z nos ascendam[us] post
eu[m] sup[er] oēs celos Nam ē caritati quere-
habitatori ubi videm[us] dextra ...
p[ro]p[ter] diu[er]sitate sui ꝯplexionis d[iu]ersas q[ua]rum
mansiones Et q[uod] delectabil[e] aq[ui]s a[qu]a subt-
raneis absconditi fontes q[uo]d i materia
de petraz nidificaā ~~...~~ cavernis
a[qu]a sub divo nidificaā p[ro]p[ter] p[ar]ant i emi-
nentioribus ~~...~~ arboz ramusculi
Ipse sp[iritu]s s[an]c[tu]s deus ē altissim[us] ē celestis ē
verus creator celoz z totius vigoris
dator sic sp[iritu]s s[an]c[tu]s ē Verbo dn̄i celi firmati
sunt z sp[iritu] oris eius oīs virtus eoz Aliud
g[ra]tia z celeste requirit habitaculū Unde p[er]alium
p[ro]p[he]taz sp[iritu]s s[an]c[tu]s ē Celum m[ihi] sedes ē ysa 66
Et i ps 10 Dn̄s i celo sedes eius op[or]tet
ergo nos ut sim[us] celi regina h[ab]itaculo ip[s]o
Sp[iritu]s sursū ascendat z celum fiat Celum a cela-
tur z p[er]p[etu]um multis sedetate r[a]p[t]ore
Corporis eiusq[ue] sumnd p[ost] deus vincere sine
q[uae] nō ꝯscendit ad h[oc] vicia Nā ut beda
auctor nō ascendit malicia n[isi] ut[r]q[ue] nigro
h[ab]undantie supbia ut i filio virginis

libido atque luxuria. Non utique ascendendo
nos per virtutum parietem, ut postea post
mortem, ut infirmitatibus et morbis possit
nos post medicina ait ... in sermone
de ascensione qui incipit omnia bona. Quia
hec que nos dominantur nos deprimunt
et que vitia que nos comprehendunt ne ascendamus
alligant atque tenent. Et si vinculis istis
nostris que subditi sibi studeant ac super
eas stare conscendat ex ipsis sibi gradus
conscruit per quos possit ad superiora conscen-
dere. Elevabunt nos dum fuerint infra
nos. Et sic de vitiis nostris scalam
nobis faciamus si vitia ipsa calcemus,
ait idem ubi supra. Omnia ergo omnia cohabi-
tatione nostra a viciis purgantes ut celo
assimilemur. Secundo ut ascen-
damus virtutum scalam erigamus, cum
et si multi sint qui dicunt sunt tamen virtutes
nostre hec et puritas alie gradus ascenda-
mus, que sufficit nos ad altum sustollere
scilicet humilitas virtutum fundamentum
virtutum. Nam humus est dicitur ipsa exal-
tatio. Cuius est aliud scilicet veritatis illa
vox apostolorum ... eius dicens-
dit ipse est qui ascendit. De quo pulchre
dicit beatus Bernardus in sermone de ascensione ita ait
Christus non per nostram dignitatem non habet
quo transcendat vel ascendat, quia ultra deum
nichil est, per descensum quo transcendit in-
venit. Veniens enim incarnari pati mori
ne moreremur in eternum, hoc quoque deus ex-
altavit illum qui descenderat, ascendit
scilicet ad dexteram dei. Sed et loquitur idem
apostolus ad philippenses 2. Vade ergo et tu fac
similiter ait beatus Bernardus. Nemo enim ascendere po-
test nisi descendat, quia ut ea lege sanctum est
omnis qui se exaltat humiliabitur, et qui
se humiliat exaltabitur. Cum alius vadit
vadit potius quam ascendit, quia sola est humi-
litas que exaltat, sola que ducit ad
vitam. Hec Bernardus. Exaltari voluit primus
angelorum non descendens per humilitatem
sed extollens se in semetipso et cecidit de
altitudine celorum in profundum abissi.
Nos ergo ascendentes ait in sermone
de ascensione qui incipit salvator meus, non ex-
tollamur ut de nostris que de propriis
meritis presumamus. Cum sit quod ascen-
dentem deum ad deum. Cum sit enim cor
non ad deum superbia nostra, sicut ab
eo ad deum resurgens vocatur. Vide
fratres magnum miraculum. Altus est

et deus erigis te et fugit a te, humilias
te et descendit ad te. Cur ergo hoc? Quia
excelsus est et humilia respicit, et alta de
longe cognoscit. Humilia de prope
respicit ut attollat, alta id est superba de
longe cognoscit ut deprimat. Hec ille.
Nostra ergo ascendere est ut accipiamus spiritum
necesse ad deum alte ascendere possumus nisi per
humilitatem descendendo, quia qui descendit
ipse est qui ascendit, manifestum est quia bo-
num hospitandum per gradum eliminationis
... sed ut per profunda humiliationis
ascendat per ipsum dominus aptissime testi-
tur ... Super quem requiescit
spiritus meus nisi super humilem et quietum et
trementem sermones meos. Dignum quidem
et timor domini sicut in ipso humile.
David enim humiles respicit suas ac discretos
sicut qui puteus videt, nullus afflictionibus
conquassatur, non sicut quietus, paratus omnia
ferre, dignum se maioribus reputans
flagellis. Quare dubitans timet, ne sua
indignitate deo displiceat, quem tanto
maiorem cognoscit quo se minorem at-
tendit. Sic psalmista ait. Accedet homo
ad cor altum et profundum. Sic enim humiliata
gratia et exaltabitur deus. Nostra enim fontis
gratie sicut ascendit sed in medio montium
in vallibus pertransibunt aque gratie. Et hoc
omnis vallis implebitur, montes vero et colles
humiliabuntur. Et montibus aque delabuntur
in vallibus colliguntur. Ergo caveamus ne
sit humilitas ficta non vera. Est enim
humilitas plena dolo, nequitia si-
mulata. ... 19 ... humiliabo et
excusatoriis latenti cordis ad actiones
superbia ... quia in si-
mulata ... iniquitas ... dolo ...
sicut ... Sit ergo vera
nostra humilitas ut infirmitatem et imperfectionem
et indignitatem nostram in veritate cognos-
camus, ut dolosi ... diligentius
nos ... ab oculis ... nostros
addimus in corde. Et considerate que
facit ... hec ... quia ... ...
... ut auro ut argento comparetur.
Sed enim divitiis ... ascende in ad ho-
nores, dignitates, altos status, ut
a me exaltare, ut domum ... ac-

po. 103
... 3

Valet ad deductionem
beati Crisostomi de ascensione
domini ad omnem naturam
humanam suo viro
ordine deducere

recipiat. Sed quia pauci ad effectum et non
nisi maximus perveniunt, et laboribus pos-
sint manifestari. Unde ait quidam: descen-
dit Christus quod ascendit, ut nemo sit quod do-
velit se separare ad dominum sedendum non
possit. Sed quo beatus Bernardus dicit 2° de ascensione:
ait Michael fatigatus et volens se simili-
are simulacrum. Certe quod ascendere
superguod per gradus multas invenit dif-
ficultates, multos habebit emulos,
multos pariet contradictores, ascendentes
equidem ex adverso. O quo perversitas, o
abusio filiorum Adam, quia cum ascendere sit
difficillimum, descendere facillimum, ipsi
et leviter ascendunt, descendunt autem diffi-
cile. Ratio ad honores ecclesiasticos [illegible]
dum ecclesiasticorum, ipsis etiam angelicis
humeribus formidandos. Ad sequendum
at te, domine Iesu, vix invenitur qui velit tra-
hi pariter, quod velit duci per viam manda-
torum tuorum. Quae humilitas. Et
verum facile est humiliari, quia unusquisque
habet occasionem humilitatis, vere considerandi
Si respicit creatorem, angelicam
naturam, celestes, celum, sidera et terram, universa
quae in eis sunt, tota irrationalia crea-
tura, immo ipsum infernum ac principes
tenebrarum. Intuere et tempus, gratias
dona et virtutes, vitia peccata et malitias
multa damnaque et demerita, omnia si
vere considerantur sufficient te gravare
humilitate. Item si vere videris omnibus
hiis te inferiorem cognosces. Pro de-
ductione brevitas sermonis videtur.
Nullus ergo nos retinet quin per compa-
rationem velamine si non descendimus
Christi ut ascendamus sublimandi per
ducum per suum descensum, ascendit
dono spiritus sancti promissi et humilibus re-
promisso. Cui nos aptare dignetur
qui cum eodem spiritu sancto et patre vivit
et regnat deus, cuius est dominatio et laus
Christi in secula benedictus. Amen

151 In die sanctissimo penthecostes

Apparuerunt illis dispertite lingue
tamquam ignis. Actuum 2. Dies
nobis festus gloriosissimus illuxit, quo
sancta sollempnitas fidelium filiorum apostolicis
ferveat ut in cordibus celebramus. Hunc
diem istum quo spiritus sanctus novis muneribus re-
serunt, quod quem eundem spiritum sanctum dederat
nulli omnino festivitati secundam habet. Et de ho-
dierna celebritate ut patris et filii festum
proponit, ut quod in Christo ipsissimo mandamus
habito spiritum sanctum putauit esse in temporibus non
et non firmissime credere et catholice profiteri
spiritum sanctum patris et filii esse, non sic quando
tantum quod patris et filii est, sed sic in utroque vi-
vens et potens et subsistens ex eo quod est patris
filius quia subsistit. Non attendit horribile
filii generationem dicente Matheo: quicumque
dixerit verbum contra filium hominis, remittetur
ei; qui autem dixerit verbum contra spiritum sanctum non re-
mittetur ei neque in hoc seculo neque in futuro. Per-
manens namque in hac trinitate sit vera
et ait Leo in sermone huius festi quod super hodier-
nam sollempnitatem et excellit a se ad
te qui potuit dimissionem [illegible] propriorum.
Nos vero quod in sancta nunc ecclesia eodem spiritu
docti, confitemur beatissima trinitate unum
esse deum, atque in tribus personis ut substantie ut potentie
ut voluntatis, ut operationis ulla esse diver-
sitate, nichil dissimile neque impar. Ex omnia
quae de ea proprie sola cogitatur, ut veritate nec
gratia ut eternitate fore discreta, magni-
tudinem festi ac sollempnitatis huius presentis
non ignoramus in quo idem spiritus sanctus sanctus a
a patre et filio in divina sua proprietate
vera deus procedens, et ab eterno humane na-
ture sanctificandis precedens et perfectionis multiplex
electis invisibiliter missus, visibiliter hodie
missus et variis ventis quantitas a te re-
pletus sic lapsus. Unde ait Bernardus sermone 2°
de hoc festo: Opus suum perducens a pre-
longiori omnium sue maiestatis in apostolis
superveniens et tribuens eis consummatum donum
dominum in eodem renovando congregatos apparue-
runt illis dispertite lingue tamquam ignis.
De quibus ut dicit beatus Gregorius ignitis dicamus.
Verbum sancti spiritus adiuvante domino nostro.
Hodierna sollempnitate missionis
spiritus sancti ad eternum volens sanctificationem
non prepedat fidelibus ipsius in quo re-
demptio sanctis prefectio omnium aliorum
festivitatum. Namque dicit propter sanctum hodie
donis, tunc nostra salus perficitur et consistit,

Hinc ait apostolus Ro. 8 c. Qui spiritum christi
non habet hic non est eius. Item si spiritus eius
qui suscitavit ihesum a mortuis
habitat in vobis, vivificabit et mortalia
corpora vestra propter inhabitantem spiritum in vobis.
Secundo quia spiritu dei aguntur hii filii
dei sunt. Ad hoc quod tota vita nostra
in operibus ordinata sit, ut spiritum inhabitan-
tem sentiamus, sic ait iterum apostolus
1 Thess. 4 c. Hec est voluntas dei sanctificatio
vestra. Ad hoc salvator noster christus desuda-
vit laboravit usque ad consumacionem crucis
ut acciperes tunc patris sui preparacionem,
sicut digna sunt ipsis habitacio efficeremur. Ideo
nunc ad celos ascendit, ut dispositis
habitaculis mitteret spiritum suum, sic ipse
ait Jo. Si abiero ad patrem mittam paracli-
tum ad vos Joh. 16. Ut per hoc nobis
innuat quod ipsius labor et actio in assumpta
carne exhibita in habitacione spiritus vivifi-
cantis, hinc ait Joh. 6 Spiritus est qui vi-
vificat caro non prodest quicquam sibi spiritum.
Christus enim spiritus sui inhabitacione omnia
confert accomoda ad salutem. Ut ad declinandum
nos a malo ipse facit. Unde dum loqueretur
de spiritu quem erant accepturi in eum credentes
ait Ille cum venerit arguet mundum
de peccato i. mentem mundanam Joh. 16.
Per solam arguit se et lacrimarum fluvia
penitentibus quibus abluantur peccata ipse tri-
buit. Unde dicit apostolus Ro. 8 Quid oremus sicut
oportet nescimus sed ipse spiritus postulat
pro nobis gemitibus inenarrabilibus
i. postulare nos facit secundum glo. Ro. 8.
Et peccata ipse dimittit, hinc cum discipulis
data est potestas solvendi audierunt Accipite
spiritum sanctum quorum remiseritis peccata
Joh. 20 remittuntur eis et quorum retinueritis et
ligaveritis. Ipse est qui carnaliter natos ad
gratiam regenerat ad salutem. Unde scriptum
est: Nisi quis renatus fuerit ex aqua
et spiritu non potest introire regnum dei Joh. 3.
Caro enim et sanguis regnum dei non pos-
sidebunt 1 Cor. 15. Quod enim natum
est ex carne caro est, et quod natum est ex
spiritu spiritus est ut dicitur Joh. 3. Ipse dedit
facit operari bonum quia adiuvat infir-
mitatem nostram multum in nanime. Unde

in fidelibus et pueris cetera multum donat
Ut pauperes intra ... quibus ...
et quorum diversis, quorum gratia cuilibet data
sine quibus ... quilibet non nisi
spiritum nobis datur, ... quod apostolus 1 Cor. 12 di-
visiones gratiarum sunt, unus autem spiritus. et sic
unicuique datur manifestacio spiritus ad utilitatem.
Alii quidem per spiritum datur sermo sapiencie alii
autem sermo sciencie secundum eundem spiritum. Alteri fides in
eodem spiritu. Alteri gratia sanitatum in uno spiritu.
Alteri operacio virtutum. Alii genera linguarum. Alii
prophecia. Alii discrecio spirituum. Alii interpreta-
cio sermonum. Hec autem omnia operatur unus atque idem
spiritus. Dividens singulis prout vult. Solus
ergo spiritus est qui sufficit ad salutem, eciam si
aliqui cum eo inhabitant prestat ...
habundare, sed quo remoto alia non sufficiunt.
Cum ipse est pignus hereditatis nostre ad Ephes. 1.
Et 1 Petri 3 ... quibus donatis fuit ex aqua
et spiritu ut ... Verum si spiritus
... sufficit baptizari
in spiritu sancto ... baptizati non per ...
baptismum aque ad salutem. Unde manifestum
est de baptismo Johannis qui corpora lavit, sed animas
non mundavit ut dicit apostolus Act. 19 et
Mt. 3 ... Et sic de aliis sacramentis
in quibus omnibus spiritus sanctus operatur quod ... sine eo
sufficiunt ... sacramenta ...
Cum ergo dico solum spiritum nobis sufficere
ad solam spiritus salutem nobis patrem et gratiam
non intelligendum est quod pater et filius excludantur.
Cum quia una est substancia et voluntas, eciam
operacio est communis. Dicimus itaque ... pater et
filius operantur in nobis spiritu sancto a quibus procedit
processionem accepit ut operetur. Unde dicitur pater
... et filius ... pro ... commissione
ut habetur Joh. 12. Ita et spiritus sanctus est in patre et
filio, et pater et filius in spiritu sancto. Unde dicit
... dat spiritus sanctus et cui illabitur Bartholomeus
... datur ... mittitur et visibiliter et invisi-
biliter a patre et filio. ... sit pater et filio
... spiritus sanctus sit tota trinitas
illabitur et habetur ex ... Godricus
Sed ... sed ... Cur ergo gratia et
salutifera opera attribuuntur spiritui sancto
... volo dixisse. Ideo non
... dimissis ... quod ... vult
... quod lingue in quibus visibiliter
missus spiritum suum ... Cum

et si certa unumquaeque plena sit sacramentis
non tamen omnia explicare potest sermo brevis
Referentes igitur curam de complere diebus pe-
thecostes hodie sunt dies quinquaginta
a resurrectione domini, ac decima ab eius
ascensione congregatis omnibus in cenaculo discipulis
secundum mandatum domini ascendentis. Postquam
sederent in unitate domini in duarum vni-
te exspectatione sub uno Factus est repente
de celo sonus tamquam advenientis spiritus
vehementis et replevit totam
domum ubi erant sedentes, in plura sunt
claritate ut dicit lyra Et apparuerunt
illis dispartite lingue tamquam ignis
seditque supra singulos eorum, ignis ille
linguarum figuram habens Et repleti sunt
omnes spiritu sancto et ceperunt loqui variis
linguis prout spiritus sanctus dabat eloqui
illis Facta autem hac voce convenit que
laudes apostolorum convenerunt viri religiosi
iudei qui de diversis nationibus, quas aliquas
annumerat lucas ad quas putans eorum
ducti fuissent de veditione fuerat in cap-
tivitatibus [illegible] salmanasar Na-
buchodonosor, et anthiochi, ut quidam
ad hierosolimam redierunt in iudeam Alii
autem sollemnitatis gratia confluxerant in iherusalem
Stupebant autem mirantes quia audiunt
unusquisque lingua sua illos loquentes
magnalia dei Deponentibus autem hiis
quos spiritus sanctus [illegible] gratia quam cernebant
[illegible] quid vere prophetarum promissa
[illegible] omnium [illegible]
ex eis 3000 tria milia conversi
baptizati acceperunt et ipsi spiritum sanctum do-
num Hec est dies hec tanta celebri-
tas hec gratia collata per gratia sollemnitas
In linguis itaque igneis corporalibus
omnes apparentibus super capita singu-
lorum missus est spiritus sanctus visibiliter Non
quod lingue ille fuerunt spiritus sanctus aut
spiritui sancto personaliter unio unite Sed signa
fuere corporalia ad hoc apparentia ut
significarent spiritum sanctum invisibiliter illis
illapsum, cuius quod ipse visibiliter ap-
paruerat ut vult Augustinus 2 de trinitate
c 8 Et ut dicitur [illegible] 16 [illegible] est
visibiliter mitti alicui spiritum sanctum aliqui-
bus corporalibus sive sensibilibus signis
creata creatura [illegible] apparentibus
[illegible] spiritus sancti eadem creatura

beda in omelia de virgine [illegible]

creatura [illegible] in hiis que [illegible]
est declaratum Sed dicet forte quis sicut sensibi-
liter apparuit spiritus sanctus [illegible] visibiliter ac alio
[illegible] [illegible] fiat [illegible]
[illegible] sensibile et insensibile [illegible]
similitudo [illegible] ad hoc [illegible] insensibilia
[illegible] non deficit similitudo [illegible]
[illegible] alia similitudo vel conformitas [illegible]
[illegible] ad seipsa vel suos effectus [illegible]
[illegible] [illegible] corporalium ad se
suos effectus vel proprietatis corporales [illegible]
modum [illegible] visibilia dicuntur
forme vel similitudines que invisibilium [illegible]
[illegible] Augustinus 12 de civitate dei [illegible]
[illegible] ideo spiritum sanctum significat
amore similitudine [illegible]
quod amor frequenter in scriptura ignis dicitur
[illegible] propheta expostulabat [illegible] renes
meos et cor meum [illegible] ps 24 Et ab
amore ferventissimo supremus angelorum
chorus seraphyn quod ardens [illegible]
Et omnes angeli [illegible] igniti [illegible]
proprietatis [illegible] ad instar ignis [illegible]
[illegible] non admittit Amor
autem spiritus sanctus est [illegible] spiritus sanctus
donum Amor [illegible] spiritus sanctus
non solum essentialiter quo et pater et amor
et filius est amor sed notionaliter [illegible] amor
[illegible] Cui [illegible] amor essentialiter [illegible]
eo quod a patre et filio procedit per modum voluntatis
sive amoris Denique pater et filius diligunt
se [illegible] spiritu sancto ut tradit Augustinus 6 de tri-
nitate et [illegible] 32 [illegible] amando
se amore [illegible] spirant spiritum sanctum
[illegible] amorem donum infinitum patri et filio
per [illegible] quod pater [illegible] filio et filius
[illegible] patri ut dicit [illegible] de trinitate
Et [illegible] utriusque
[illegible] et filius dilectus et condilectus per
modum doni [illegible] Et quia multiplici
[illegible] spiritus sanctus amor [illegible] ideo ignis
[illegible] amor [illegible] significatur
et ignis [illegible] salvator luce [illegible] ignem
[illegible] mittere [illegible] spiritum sanctum [illegible] glosa
Amor [illegible] ipse sit caritas
donum [illegible] spiritus sancti per appropriationem donum
tale a quo [illegible] Denique [illegible]
[illegible] rationale [illegible]
donet [illegible] illabitur [illegible] dono [illegible]
[illegible] donum [illegible]
gratie sit [illegible] a spiritu sancto Sed si
[illegible] ut supra [illegible]

Et a spu sco Dauid dr cor vo reta dne z actu d mortali pec cecidisset illa
labit sps sctus hic pz de dono fidei Vnd
b Jacobus dicens erubui et retremiscunt
Est aut i plerisque fides mortua sic saphas
et balaam donum habuit prophecie qd tn
no inhitauit sps scs Et ex ditaret
illabi (margin: Illabi) qd inhitat inspiratione qs et in
ma sua puria agit gressicat z assistit ad
opa meritoria exercenda Tn ab hoc dono
caritatis nulla pars diuisionis sc ait apls
ad ro. v. Caritas diffusa e i cordibus
vris p spm scm q datus e vob Dei gratia
do no ten ad pfum spualem sicut vtilitate tri
buuntur aliorum sz ut dixi ea desideranti
bus donatur, eo dispositis Donum vo carit
sit ad pfum spuale dat, ipso ei venit qui
venit eo venientes oia ad q pud i eliunt
opa Sic qz ait Ille ignis caritas vitalis
z calor est q arte venit ora et viuit
oia opa eius bona, ita et nulli obiter no
poneti negat, si q ut i corl sz dor
apls reta do multi pfecitur ad salute
Et q pz i effabil largitas sps sci
q z si q munera modica negat, magna
tn semp sibi z caritas oibus offerunt dispe
sare. Et qz aplor predicacionibus
oim linguarum gentes i vnitate ecclie
fuerat congreganda, i hoc caritas vinculo
nectitur ve ignis ille vero visibilis
appens dmisitaz linguarum spem habuisse
describitur Vbi hoc sps scs i one aplor
fuerat oim linguarum intellige ea instituit
qs olim i babilonie superbie sps dnisit
sz beda sup actus vt vnitas ecclie
futura p oes gentes signaret vt dr
Augus sermone de n dei ca. eo Vnde vere
recedunt spm scm no habere q diuidunt
a corpe i ecclia qz p oes gentes linguis
oibus meruit spenare ut dr d feo q
incipit Annuncpaci Cuia deiud ignis
nra oia replerit, oia i se quatit, z i se co
nexa sursu agit, vnde i dispertite igneis
linguis sps scs visibilis aplis missa
apparuit, quem ad hoc missum e aplis, ut
oim linguarum gentes aplor predicacoe
colligeret, sicut scs replendum, at de caelo
i spm quiete, repperte venisse dicta pu
sillanimitate cunctis multam tuorum
liberime ardetique desidi sursum redat
Ven gror glo fes d luc 12 Ignem veni

mitte sup terra, igne ait i feruore sci sps
qui illuminat corda ad supna ptorat
q vicia consumit vasa domus pbat. Acto
accedit lucrans qd a mod hunc eps ardet
mouebat, Vt qd et sz beda sup hoc
fesst Nob a manifesta ptis qz aplos sco
i dd qd ex illi fuerit necessarie lingue
gratia et ad qd psone gerunt. Sz et si
no modica ambiguitas ag confundit
p ce potissimus illi sps atz ignis ut ita
logr actiuissimus ad hoc missus credit
ut oes i cedat oes deuotos faciat oes
sursum agat. Vn tanta caritas salua
dore, vnde tanta tepiditas spanorum
Vn tam frequens extinctio eius p relapsum
i cordibus quorum ut paucos accedi fri
gescere multos paucis hat flamma
tredi torp plurimos Carnalis deo
oes sursum agi igniri ac con i spm
paucissimos videamus Causa tn hoc et
remedia afferre conabimur, sermonibus
futurus esto qstati spu paclito qui i se cordi
ut dociles illuminet et accendit, cu pre z
filio viuit z regnat deo, amor dulcis
incipens i desp luitet, z qd parcissima vbi
ussq Amen

452 Feria secunda post pentecosten

Dilexerunt hoies plus tenebras qz luce
Joh 3 Commissa nob ad salute
nra copio sisse a dno sit pata tenebris
aliq tebre Ad ephes v vnit lux de luce
filius dei pra, vm eius fini illuminare sedet
tes i tenebris z vmbra mortis Venit
via ad errates ad dirigendos pedes eorum
i via pacis Est n q lux vera qz illuminat
oes hoies venientes i hunc mundu Joh p
Est z via veritas z vita Joh 14 Via q
iter veritas q venit, vita vbi manetur
vt vult Augus sup n. de viss euang i incidimus
i mine limitibus primus sicut Job ait de qbusda
c. 6 torpuimus a facie frigoris eius Venu
mit ignis diuinus vrens sps no consumens
natz, sz pro pgans rubigines sz illuminans
z calefaciens z inflamans, ut eliminat
errorum scorias, clarificat tebras, expellit
frigoribus, ad regionem luc formidat tra
hentem, ubi estas pecna lux i deficiens
virorum nunqz marcescens T Sz hic
hoies pdesti nostrorum more plus tebris

qui lucem mortis penna qui plus celos dilec-
tati, obedientes patri, odia dei spreverunt bla-
sfemia, spem suam in celestibus posuerunt, sicut Stephanus
act. vii, resistentes fugierunt vitam, despexerunt
mortem, amaverunt vobis, odierunt medi-
cinam digne gratiae beneficiis igitur, qui se
mortis iudicium audiunt. Hinc quod dampnacionis
sue causam quia dilexerunt homines plus tenebras
quam lucem, et qui dampnaverunt. Postea breviter
apparet secundo per verba huius, ingressus quando
ad fructus summi habitu. Quantum tres
hic particulas. In prima commendat nobis suae
caritatis summam exhibitam nobis beneficium.
Secundo dampnacionem igitur. Tertio dampnacionis
hic modum manifestat causam. Circa primum dicit Sic
deus dilexit mundum ut filium suum unigeni-
tum daret ut omnis qui credit in ipsum non pereat sed
habeat vitam eternam. Maximam in deo attesta-
tur dilectionem donare, quod eum diligat sic
alicui bonum velle, magis eum diligit qui maius
alicui vult bonum, voluntate efficaci. Sed qui
bonum hominum magis, cum sit infinitum quod nihil est maius
quod efficaciter dedit, unigenitum suum patris, ergo
quod maiore dilexit. De quo beatus Augustinus super
Joh. omelia. Quae maior esse potest dilectio et
plus dilectione dei patris, qui ad salvandum genus huma-
num, quia ad virginis suae formam dignatus est
unigenitum filium suum mittere voluit, propter
praevaricationem primi hominis, qui virginem in se condi-
toris sui commaculavit, seductus a dyabolo.
Seductus est a dyabolo, deo non conformaret,
ideo deus optimus filium suum ad hoc in mundum mittere
dignaretur. Magis dicit Augustinus: frater, quod unigenitus
dei filius de sinu patris ad redemptionem nostram
venire voluit. Hic Augustinus. Cui gratias salv-
atoris. Maiorem caritatem nemo habet ut
animam suam ponat quis pro amicis suis. Nunc deo
putet quod precium minus fecisset, quod filium misit
non ipse in carne venit, quia et si solus filius
incarnatus est, non solum filium dedit, misit
et spiritum suum. Vere quod et ipse pater. Et spiritum suum
dedit, itaque declarat festivitas. Et quando di-
ligens primum tradidit amorem. Amor vehemens
probatus sicut et sic hesterna die audisti, quod ergo
amore suo tradidit spiritum suum dedit. Vbi
audis quod ipse venit. Ait filius in evangelio Johannis:
Si quis diligit me sermonem meum servabit
et pater meus diliget eum et ad eum veniemus et
mansionem apud eum faciemus. Joh. xiiii. Et
quod apostolus ad Ro. viii. Cum ipso filio suo omnia

nobis donavit. Si quis nobis abstrahendum est illud
quod non est commune nobis omnia donavit.
Vt quod filium datum sciamus ad effectum
amoris quod salus et redemptio mundi subdit
ut omnis qui credit in eum sed fide forma-
ta, non pereat sed habeat vitam eternam. Non
enim misit deus filium suum ut iudicet mundum.
Non venit in primo adventu iudicare, sed magis
pro nobis iudicari et dampnari. Consequenter ut
salvetur mundus per ipsum. Veniet autem in secundo
adventu iudicare vivos et mortuos et seculum
per ignem. Non ergo simus igitur tante benigni-
tati non negligamus misericordiam conditoris
nostri ne incidamus dampnacionem igitur.
De quo omnino ait Christus in evangelio: Qui credit in eum non iudi-
cabitur ad dampnacionem. Qui autem non credit iam
iudicatus est, quia non credit in nomine unigeniti
filii dei. Hic ostendit quod se causam manifestam sue
dampnacionis, sicut infirmus per mortem qui hic sese causam
manifestam mortis. Vnde quia infidelis est
sine dampnacione suam suscipiet in extremo
iudicio, non tamen iudicabitur iudicio discepta-
cionis. Sic ait Gregorius xxvi moralium: Alie culpe et publice
... quos aliis mediantibus nobis ut dicit predi-
cavit, per deum in extremo iudicio ultimo dampna-
nabit ut pena disceptacione sine dis-
cussione etc. Allegans textum istum et illud
Ps. i: Non resurgunt impii in iudicio. Et apostolus
Pauli Ro. ii: Sine lege peccaverunt sine lege
peribunt, et alia multa. Causa vero
dampnacionis clarius manifestat cum subdit
hoc est iudicium quia lux venit in mundum et dilexe-
runt homines magis tenebras quam lucem. Erant
enim eorum mala opera. Omnis enim qui male agit
odit lucem et non venit ad lucem ut non argu-
antur opera eius. Qui autem facit veritatem venit ad
lucem ut manifestentur opera eius quia in deo sunt
facta. Multa hic loquendi possent materia,
sed ad alia festino. Hic dicto, non est dampna-
cionis quia tenebre, et opera tenebrarum non manifesta
tenebra magis diligunt quam lucem pergunt
duas. Nulla ergo corripit comparacio ignomi-
nia vbi tenebre diliguntur ubi nolunt
tenere ut bona faciant. De quo alias plura me
dixisse memoror. Vere quidem me-
dico est ipse salvator, egrotus ipse
ad se curavit qui propter medicum sanari
non vult dicit Augustinus in o. Ita se curavit
qui medicum fugit. Vnde dicit Augustinus: ideo
venit salvator in mundum, quia salvator
dictus est mundi ut salvet mundum.

2 pars

lyra

3 pars

cio ut iudicet mundum Qualiter non vis
ab ipso ex tempore iudicaberis Amarore
Nam in luce esse potuisti, et ad ipsius horis
plus tenebras quam lucem dilexisti Et hoc
de primo Tertio Dilexerunt homines plus
tenebras quam lucem Quando eos substantiam
conatus suo tremui de [illegible] sue quam decore
paucitate, multitudine vero depravatio-
rum, pro eo quod arta via atque angusta por-
ta que ducit ad vitam pauci inveniunt
lata est porta et spaciosa via que ducit
ad perdicionem multi ambulant frequentius scrip-
tura quam docet, quod in illis facilius in-
veniunt [illegible] salutis causam possimus
Multis sunt due cause sicut Ignorancia
ex parte intellectus, et malicia sive cecitas
ex parte affectus De primo plurima [illegible]
lo privatis nunc in pluribus sermonibus
tractata sunt Hic epilogando fortasse for-
sitan tediosa Que ignorancia [illegible]
a via salutis seducitur, quod vis [illegible]
trahitur, experiencia demonstravit Nunc
sub secundo [illegible] quod ex parte affectivum
sue voluntate diligencius pertractandum
[illegible] periculosior [illegible] et plures
[illegible] perdicionis Quamvis enim sit quod a via
salutis declinant ex vicio voluntatis propter
hoc quod [illegible] ignorant [illegible]
apostolus Nulla ignorancia culpabilis
in ea qua voluntas [illegible] ut
admiserit Bernardus [illegible] in se cognicio
non deficit et [illegible] ad salutem, ut ex hiis
manifestum est quod de ignorancia sit predicta
Circa hoc [illegible] modo [illegible] hiis [illegible] subtiliter
designat Dilexerunt homines magis tenebras
quam lucem Hoc est [illegible] indicium [illegible]
[illegible] perdicionis [illegible] plus dili-
gunt tenebras quam lucem Hoc [illegible]
[illegible] intelligere clarius
[illegible] tenebras que sunt [illegible] diligunt
atque lucem [illegible] Nunc
[illegible] diligunt
[illegible] Bernardus [illegible] indicati
sunt et nichil [illegible] in hiis quam forsitan ait
[illegible] terribile et mirabile
occurrit ut paucissimos videamus [illegible] ad
[illegible] et veritatem fidei ambulare, et [illegible]
plus [illegible] non solum homines mundo
[illegible] de quibus multa [illegible]
[illegible] Animi et [illegible]
[illegible] allegavi [illegible], et illi qui [illegible]
mundo [illegible] qui volunt [illegible]

atque [illegible] a [illegible] homines [illegible]
[illegible] a salutis semita declinant
Et [illegible] omnes [illegible] quod sua sit [illegible] non
[illegible] ad philippenses 2o quod ut dicit [illegible]
tenebras magis quam lucem diligunt Nam ut [illegible]
ait [illegible] appetit [illegible]
quod [illegible] amat Ita [illegible]
[illegible] passionum vero [illegible] pollente
[illegible] declarat in publico [illegible] apud se latue-
runt in occulto [illegible] fore [illegible] .qb.
[illegible] Ostenditur [illegible] Cum
veritate [illegible] studia hominum
non [illegible] quod [illegible]
in pene [illegible] Videmus [illegible]
[illegible] observatorie [illegible] vigiliis
[illegible] abstinencia [illegible]
[illegible] studiose Aliud in oracionibus [illegible]
[illegible] Aliud castitate [illegible] Aliud
paupertatis cultore et ita de aliis [illegible]
[illegible] actibus ad quos vel [illegible]
[illegible] liberi arbitrii [illegible] magis
trahit Sed quilibet ex hiis in eis [illegible] actibus
quam non volunt [illegible] Unde [illegible]
a passione [illegible] vel ab accidenti [illegible]
ad actum [illegible] opposito [illegible] ha-
bent studium [illegible] viros [illegible]
[illegible] inclinatur Exempli
[illegible] Est [illegible] aliquis prudencie et castitatis
custodie sollicitus sed ad [illegible] pa-
ciencia promptissimus ut [illegible] levissimi
[illegible] ferre possit Sic alius [illegible]
[illegible] sed multo [illegible] Alius
solitudine [illegible] habitat sed [illegible]
[illegible] sibi [illegible] Alius [illegible]
scripturarum studio [illegible] sed ad informandum
[illegible] ad [illegible] et [illegible]
simplices et illiteratos [illegible] Alius paupertatem
elegit sed [illegible] necessitatibus [illegible]
Adeo hoc verum est ut [illegible] quod in [illegible]
[illegible] Sic Cassianus
[illegible] 6. Nonnullos [illegible]
[illegible] facultates et non solum auri
atque argenti talenta, [illegible] magni-
ficencia [illegible] videmus [illegible]
[illegible] graphio [illegible] calamo [illegible]
Hec [illegible] divinas [illegible] amore
[illegible] affectibus
[illegible] veritates [illegible]
et mortem [illegible] Ecce [illegible] quilibet
studiose [illegible] actibus [illegible]
[illegible] in aliis affectu vicioso [illegible]
[illegible] via ad [illegible] magis [illegible] lata et
spaciosa [illegible] ad [illegible] Amore

Certa diligunt homines magis tenebras quam lucem. Nam
quod in actibus virtutum quos viciosos putant dili-
gunt non lucem sed tenebras diligunt et aliquid
in eis plus lucere et quamvis hoc sunt tenebre in
lucis comparacione lucere sciunt quia in tenebris audistis
lucem [illegible] [illegible] in mundo omnia per
Christum considerata quantum ad huius comparacionem si que
sunt comparacione Christi tenebre sunt sicut planete lune
non illuminate a sole licet aliquid lucis emissivum
habeant a se tamen comparacione corporis quod a sole irradia-
te sunt tenebrose unde dicit Quia ad iram ordina-
ti lucem diligerent nec quod in aliis actibus
tenebrosis et culpabiles invenirent. ¶ Mira
quidem dicturus sum sed firmissima racione vallata
et forte talia que primo turbabunt audientes
et quia non commoda veritate suffulta primo
experiencie contraria videbuntur quod tamen si pa-
cienter audire disposueritis donec quod dicturus
sum declarabo mutabitur vestrum iudicium et me-
um approbabitis quod prius improbabilia videbantur.
Pitagoras teste beato Ambrosio super Beati imma-
culati suis discipulis quinquennale indixit silencium
quod audirent non quererent. Ergo quia vix
sermonis brevitate quod cupio edicere coartare
non valeo, non silencium sed pacienciam et suspensionem
auditorum donec paucis sermonibus propositum
declaravero peto et hoc precio edificari
et doctiores abibitis. ¶ Dico ergo quod quid
non proposito posita declaratur, stante una
virtute vera, licet sint in comparacione cordis omnes
virtutum actus, et equaliter invenitur uno vicio
licet sint in cordis comparacione omnes viciorum actus.
Verbo invenitur uno vicio illo stante nullus
virtutis actus habere potest. Et e contrario quod unus
virtutis actus perficitur, nullus vicii actus ad-
mittitur. ¶ Nova forte hec videntur et nulla
veritate suffulta, experiencie quod et vos contraria.
Videmus quod experimur non nullos uno crimine in-
retitos puta fornicacione sunt [illegible] quibi-
nate, quod tamen alia crimina maiora in se
et aliis detestantur et [illegible] est, plus magis
se morti exponerent quam talia crimina
committerent quomodo non. Item contra in eciam
in sancto habebis quod prius quod solum ... communiter
puta ad elemosinam et liberalitatem quod per
unum re mundi vellet ut vita consuadeat per-
dicionis crimine periurii latrocinii aut
apostasie a fide committeret. Et e religio-
sos quos invidia alios torquet et forte
avaricia, et tamen nullo pacto carnalis

incontinencie actus ad abstinencie singularis
racionem admitterent, et similia multa
invenire possunt. ¶ Tu est quod quamvis
sunt contraria, sicut prodigalitas et parcitas sive
avaricia, quedam disparata sicut ira
et accidia, pusillanimitas et superbia. Inor-
dinatus amor et odium. Licet vicium contrariorum
et disparatorum non inclinat ut disparata
ad alterum sed magis contrahit maxime
in contrariis. Ex quibus manifeste apparet
quod sedem aliquo vicio inretiri et neque
omnibus aliis sunt in comparacione est cordis.
¶ Licet hec ita apparencia sunt intelligentibus
tamen solucionem eorum et per doctorum veritatem
duntaxat attentas infra dicendis aures
accommodate. Intelligendum est enim quod
tardius fit in omnibus progressibus, ut est
manifestum omnis quidem in actibus omnibus virtutem
se exponent, ut tamen virtute acquirunt
et debile minus, ita ut post longos
labores facile ab ea cadant. Et quod
in paucis sunt virtutes. Item quod via quod
que ad virtutes plerosque ambulans se con-
tinuat tenebra est et a vera luce alie-
na. Iterum cognoscite quod sit vera virtus. Vera
quippe regula facile et unica, ad omnes vir-
tutes dirigens, et per quam ad regulam celorum
in quo non tenebre sed lux vera lucet et
diligitur. Licet hec in sequenti sermone
mentem differre. Amen.

153 Feria tercia pentecostes

Qui non intrat per ostium in ovile ovium
sed ascendit aliunde ille fur est et latro. Iohannis x. Assump-
cionis mee ad declarandum quod hester-
na die pollicitus sum, quantum hora
gressit, reliqua futuris sermonibus
servavimus. Ad quod sicut bono cuidam plenius
suffragatur. Nosse autem quod omnes artes
et disciplinae finem proprium habent sicut in
exordio moralis philosophie Aristoteles palam
docet. Ad hunc appetens omnis magistri artis
industria appetitur cunctos labores
pericula et dispendia equanimiter suffert.
Sic agricola nec torridos solis
radios, nec pruinam et glaciem non de-
clinans infatigabiliter terram exercet
ut finem frugum scilicet copiam adipiscatur.
Quo et vita temporibus siccis valeat
ducere, ac suam substanciam applicare

Ut quod cella referta frugibus hor-
rea liberius exhauriet seminando per-
fecte diminucionem non sentiens contempla-
cione messium futurarum. Et dicit cor se-
minando in prodigalior quam aggregando
frugem impedicior. Sic in negociacione
solet esse quaerencia non intentos per lagi
tumentis casus non ulla discrimina per-
horrescunt dum ad finem quem sibi pre-
posuerant. Ita qui milicie mundialis
ambicione flammantur dum aspirant
honorum ac pompam finem peregrinacio-
num empiria ac pericula non senciunt
in pectoribus crudelis bellicis frangunt(ur)
dum propositum sibi dignitatis finem se
putant obtinere. Quod attestatur cum Jacobi
Agricola expectat preciosum fructum
terre pacienter ferens donec accipiat tem-
poraneum et serotinum Jac. 5. Secundo pa-
rabola evangelica de negociatore qui
vendit bonas margaritas etc. atque
de thesauro abscondito in agro Math. 13.
Tercio quod dicit vas apostoli prima Cor. 9. Omnis
qui in agone contendit ab omnibus se absti-
net, ut corruptibilem coronam acci-
piat. ¶ Non sufficit finem cogno-
visse et conspexisse nisi et recta et legitima
media sciantur per que quis per viam ad
impetrandum terminum veniatur, quia ut ait Cassianus
coll. prima ca. 2. Sine via tendentibus la-
bor est itineris non profectus. Ita et
cristiane religionis finis ergo est et
certa via ad finem sive consilium per quod
et non aliter adipiscitur quam qui non tenet
se ipsos fraudat. Nam qui fines domi-
norum modis indebitis et fraudulentis
usurpare contendunt. Quibus tamen eas assequi
non possunt se ipsos a vita sua separando
quia laqueis semissimis ~~se ipsos~~ involvunt
et occidunt, qui notantur dum verbo,
Qui non intrat etc. per ostium Jo. x.
¶ Secundo notabitur eum [illegible] dignum
ad delectacionem promissorum in fine ser-
monis hesterni predicet Evangelium. Audivistis
Evangelium perquirens per viam nostro proposito deservit
Dum a nobis terminus quo eundum est ostenditur
quia intrandum precedit et loca a quibus abstinen-
dum in quibus vindicta quod nostra sit propriarum
continetur, sic quod tendat quod perveniat
quod caveat. Si quod finis proprium religiosis
omnibus manifestum est regnum dei et primam sibi videtur
Qui non adipisci omnes sperant. Quia ubi
adducere omnes orant dum petunt ut quod in talis
sufficit non tamen Veniat regnum tuum.
Dicit et postea quod docuit Math. 6. Primum querite
regnum dei. De quo apostolus ad Ro. 6. ait
habetis fructum vestrum in sanctificacione finem
vero vitam eternam. Sine in cuius dominus tangit
cum ait Per me si quis introierit salvabitur
ingredietur et egredietur et pascua inveniet
Ego veni ut vitam habeant etc. in [illegible]
quod sit salus et vita quam sequentes proprium
habetur sic exprimit cum dicit Oves mee
vocem meam audiunt, et ego cognosco eas
et sequuntur me, et ego vitam eternam do eis
et non peribunt in eternum et non rapiet eas
quisquam de manu mea. Alia sunt mortis ex-
tarum scripta. Illo tamen modo pervenire potest
nisi fuit ovis de ovili Christi quod est contra
propter quod nomen est alias oves quae non sunt ex
hoc ovili adducat dicit Christus, ut fiat unum
ovile et unus pastor de quo alibi multa
dicta sunt. ¶ Iterum ad ea ac sic ingressum
oculis et latrunculis per fenestras in ma-
teria assumpsi. Progredimur ad finem
quod dominus non passibus corporis sed desiderio
mentis. Nichil enim progressum ad finem ille
non inducit mentis. Est enim in deo actus voluntatis
vel saltem liberi arbitrii quo tendit in finem
in quo aliquid vult propter finem, et hoc in ad finem
ire Sicut dicit magister dist. 38. et loquitur de
intencione. Voluntates enim sunt affectus sive
motus mentis quibus quasi gressibus vel pas-
sibus tenditur ad patriam. Et huius consilium
omne contra exponitur ad Joh. 15. Posui
vos ut eatis et fructum afferatis. Velle
aliquid facere sed propter finem ita ire mentis
est Ambulare quod intencione. ¶ Via
autem ad hunc finem ut notatur dicitur via
data ac consilia sermone dei. Sicut dicit propheta
Beati inmaculati in via et exponit que
sit hec via subdit, qui ambulant in lege
domini. Beati qui scrutantur testimonia eius. Et
iterum In via testimoniorum tuorum delectatus
sum sicut in omnibus diviciis. Dominus orat. Viam iusti-
ficacionum tuarum instrue me. Et post
Viam mandatorum tuorum cucurri cum di-
latasti cor meum. Hec via currit in-
tencione et opere. Nam intencio efficax est

Ambulare

Via

et portam quam non sunt operibus intellectu. Virtu-
tes itaque opera in ipsa intentione concluduntur quid-
Introitus — Quia nunc quid sit introitus videamus. Ex-
itaque via mandatorum est. Virtus intencionis
operis. Sed agnicionis per introitum intelligi-
tur id quod movet intencione ad actum. quod
nichil aliud est quam cognicio finis in ratione
et amor eiusdem in voluntate. Hec enim est que
movet intencione ad viam cursum. Introi-
tum hunc dupliciter intelleximus. Unum requi-
ostium — et manifestum, quantum omnibus intra volen-
tibus quod per portam significatur. Porta enim
vel domus vel civitatis est quo omnes ingrediuntur
etiam ad quamlibet partem domus vel civitatis
tendat. Et est bonum quoddam vel cognitum et
amatum movens intencione ad merendum
virtuose et meritorie agendum vel ope-
randum circa actus universos quosque particulares vir-
tutis. Hec porta sive ostium christus est. Sic
ipse impetrari dignatus est dicens Ego sum
ostium ovium. Per me si quis introierit sal-
vabitur. Alius est introitus aliud occultus
et furtivus qui per sui multiplicitatem uno
nomine appellari non potest. Est enim aliquod par-
ticulare bonum verum vel apparens cogni-
tum et desideratum aliud ab hoc bono
vero per quod tendit in opera etiam. quod non
est principium tendendi in actus. sed secundum diversi-
tatem desideriorum variatur. Per quod ingre-
diuntur quandoque quidam in actum aliquem
qui sua sunt principaliter non que ihesu christi ut dicit
Augustinus in omni genere sua sunt sive gloria
sua, sive commodum sive delectatione.
quod qui facit oves christi in semetipsum spargit
dicit Augustinus. Spargit enim a christo, et ita fur
est et latro qui a christo despergendo
semper occidit. Et hoc innuit dominus cum
dicit Omnes quotquot venerunt subintellige
quod est preter me fures sunt et latrones.
Dicit enim venire. qui ut dominus est non propter eum
principaliter sed aliud a christo querunt. Augustinus
vero ad hunc sinistrum ingressum. Sic ita
ad opera particularis virtutis intendit ut
alias negligat. quoniam sic per portam in-
trasse. ita cum ad omnes virtutis actus pro tempore
et loco se tendit, ut aliquem pro unius vir-
tutis amore alterius actum negligeret.
Quod cum agere est. Quod declarando in sequen-
ostium — tibus clarius apparebit. Redeamus
nunc ad portam per quam ingredi novere
quoniam ad salutem volunt ambulare.
Porta hec dicitur ipse christus ut dominus
est unde ait Amen amen dico vobis quia ego sum
ostium ovium. Per me si quis introierit
salvabitur etc. Dicit forte aliquis
quomodo per eum christus finis est, et vita
et est via, et nunc quod est ostium quia videtur
sibi adversari et esse hec quod non dicitur
est de fine et via. Nichil hic mirabitur
qui meminit apostolum dicere i ad cor. xv
ut deus est omnia in omnibus. Et de semetipso
ait dominus omnia factus sum ut omnes facerem
salvos i cor. ix. Et dicit quod christus omnia
nobis est, finis quo tendimus. Via quam pergi-
mus. Ostium per quod intramus. Veritas
non vera sed diversa vocatur. Vita ad bea-
titudo et finis non obiective sed nomine
deum. Unus itaque finis est pater et
filius et spiritus sanctus. Et dicit Augustinus in libro de trinitate
finis fidelium christus. ad quem cum perve-
nerit quiescit intentio. non habet quo possit
amplius tendere sed habet id in quo debeat permanere
finis quo verum et supremus deus est pater et
filius et spiritus sanctus. Nec hii tres sunt tres
fines sed unus finis, quia non tres dii
sed unus deus est. Via autem nobis est ex-
plans sed nostrum habendum in quo divine vo-
luntatis preceptum nos docuit et sue conversa-
cionis exemplo demonstravit hinc
ipse ait Exemplum dedi vobis ut sicut ego
feci ita et vos faciatis Ioh. 13. Et Ioh. 8
Ego sum lux mundi qui sequitur me non ambu-
lat in tenebris sed habebit lumen vite. Est et
ostium per quod intramus ut et viam in qua
ambulamus, sic ipse ait Sine me
nichil potestis facere Ioh. 14. Dicit
quod nullus dicere potest quomodo
sumus quod christus est nobis omnia in omnibus.
Ostium quoque nostrum christus est per quod dili-
gendus est omnium propositum et intencio
per quam movemur ad opus et movemus.
Attendite nunc fratres sive ostium dicatur
sive principium et fundamentum totius
christiane conversacionis, sive quod nec perficit,
vel per quod semper vel secundum radicem refert quia
bonum operari potest hoc. Nichil novum dico
sed vetus et dissonum sed in cordibus omnium
sermonatum. Attendite. Velle
sic in omnibus conformare dictamini recte racionis
fide christi illuminato, hoc est. Velle in
omnibus agere et ab amore refellere sed quod
vera recta quam lux fidei christi dirigit

Significatio a domino in parabola de porta veritatis inter xx.

indicabit. Hoc ostium est per quod intrand
um est, quod deserit intrans aliunde
fur est et latro. Ergo quicumque voluit
ut christianus ad finem beatitudinis per
veniat, hoc primum totius christiane legis
regulam firmiter teneat. Per hoc ostium
ad universas virtutes et merita ingre
diatur. Nonne [illegible] non quod in hoc
vel in toto christo servire, hinc ut [illegible]
[illegible] consistere, nichil ipse eligat nisi
quod deo placeat sed velit omnia agere que
vera voluntas christi doctrina regulata quod ipse
in loco dictabit. Ut autem aliud sit quod
moveat ad quod est voluntas sua libere [illegible] dicta
mit, quia sit deo sic complacitum, quia hic solum
[illegible] bona voluntas iubet. Salte[m] [illegible]
[illegible] dictamine [illegible] aliquid attemptare
presumat. Dirigat nos ad id clarius
intelligendum exemplum famuli et fidelis servi.
Servus enim fidelitatem servire volens aliorum
[illegible] liberalis ac potius domino a quo
fidelitatem suorum serviciorum sperat se
magis [illegible] premia [illegible] in aliquo
domini sui [illegible] preter [illegible] voluntatem
nichil ipse sibi eligit [illegible] que
faciat. Ex voluntate domini sui totus
suus dependet arbitrius. Ad omnia [illegible] paratus
est [illegible] et ea libentius [illegible] mer
cedis future operatur quibus deo suo magis
estimat se placere, sive hoc possit [illegible]
[illegible] sive [illegible] peru
nia, sive [illegible] aromaticas [illegible] sive
pascendo gregem sive aliud. Ut autem quamvis
[illegible] iubeat, magis [illegible]
si prudentem [illegible] dominum et omnia per se intelli
gentem ac gubernantem. [illegible] ad quod
opus suum ordinetur per dominum, sive quare hoc
opus et non magis aliud dominus sibi imponat
sed ad omnia agenda [illegible] sibi sufficit
quod ita sibi dominus imperavit. Hic [illegible] for
te dominus ipse [illegible] opus [illegible]
[illegible] quem [illegible] putaverat, et ad [illegible]
dominus ordinavit quod ipse ignoravit, non
tristatur nec movetur [illegible] qui in
operibus sibi iussis gratiam sui domini promeretur.
Brevis [illegible] domini sui glori
ficabit [illegible]. Ita et nos si christo
domino qui sapientia [illegible] omnia disponit
ac regens servire [illegible] voluntas
[illegible] sive [illegible] quod nobis omnibus
sit [illegible] nos imperavit
[illegible] nichil aliud volunt
[illegible] dictamine inolescit.

Ut unquam opus aliquod ex se placeat vel
moveat [illegible] ex eo quia a voce vera
dictatum, quia sit domino placitum voluntati.
Dicis: volo quidem, sed voluntas mea obliqua
est et ignorans nescit quid vera dictet.
Ad hoc dico non: ego sum christus ingredi
dubitat per hanc portam [illegible] firmiter
ac firma voluntate [illegible] quod velle
obedire vult et quod non agit. Adest in proprio
ostiarius ut aperiat. Sic enim ait christus:
Cui intrat per ostium huic ostiarius aperit.
Ostiarius est spiritus sanctus. Sic enim dominus
ait: Ecce aperit nobis ostium. Spiritus sanctus
per ostiarium divinus quod docet nos veram
voluntatem. Ut [illegible] per spiritum sanctum gratiam non
possumus [illegible] quod nobis a christo [illegible]
neque aure [illegible] ut corde intelligere
ut operibus implere. Non enim dedignabitur
nobis spiritus sanctus aperire si nosmet ipsos
dilatat filio dei templa offerre. [illegible]
velit [illegible] oramus: Notam fac michi
viam in qua ambulem, sed et hoc de nobis vere
est quod sequitur: quia ad te levavi animam
meam. Et quia hic totus consistit funda
atque radix christiane [illegible], ut aliud
[illegible] id [illegible] sive in solo [illegible] sive
solo [illegible], [illegible] hoc faciam
primo [illegible] scripture [illegible] quod
ad hoc omnis scriptura dirigit, secundo ad illi
[illegible] suadebo, tertio modos quibus
[illegible] aperiam. Et sic corpus [illegible]
[illegible] firmissimum [illegible]
[illegible] et [illegible] debellet
[illegible] pateat [illegible] in deo [illegible] pos
sidendo. Ad quod nos perducat dominus
virtutum et rex glorie christus [illegible]
cum patre et spiritu sancto [illegible] in secula se
culorum. Amen

Nota [illegible] sit [illegible] operibus
ut [illegible] victoria [illegible] et [illegible] conplacencia

154

In festo trinitatis super benedicite

In nomine patris et filii et spiritus sancti Math. 28.

Daniel 13 — Angustie sunt michi undique desperat olim
forte in susanna inter mortis metum undique
et divine timorem offensionis agitata,
sic nos compressa. Et nos undique in regione
divinis quibus ignorare deum dampnabile,
cognoscere autem in via presenti difficile ne dicam
impossibile. Si enim ignoramus deum ait bernardus
super cantica 38 sermo Quomodo poterimus sperare esse sa-
lutis cum dei ignorantia? Nec hoc quidem
Nec eum poteris diligere amare quem nescias, ac habere
quem non amaveris. Denique beatus augustinus
ignorans nostra in hodiernis [illegible] dicit boecius
et de consolatione philosophie. Cognoscere vero deum quo
propter humana fragilitas ac [illegible] sed non vi-
let luce inclaruerat sic hoc augustinus super
de verbis evangelii ita dicens Proiectus sum
a facie oculorum meorum, longe factus es, longe
dorsa sunt. Quid eum dicamus fratres de deo?
Si eum quod vis dicere fecisti, non est deus.
Si comprehendere potuisti aliud pro deo comprehendisti.
Si quasi comprehendere potuisti cogitatione tua
te decepisti. Hoc ergo non est si comprehendisti, si
autem hoc est, non comprehendisti. Quid ergo?
desperabimus? Absit. Est enim quo duce
possimus eum invenire, ut videre perveniamus,
fides scilicet ab ipso declarata, qua possumus credere
etiam quod intelligere non valemus, in ea obsequio
vinculo intellectus in libertate animi
2 corr. 10 — in captivitatem redigentes. Nisi enim credideritis non
intelligetis ysaye vii. Et ad hebreos xi. Credere
oportet accedentem ad deum. Et beatus augustinus
primo de trinitate capitulo 2o. Mentis humane acies
invalida in tam excellenti luce non figitur,
nisi per iusticiam fidei emundetur. Credentem
ergo veritatis et credere pietatis, nosse
vitam et vitam eternam. Beda super [illegible]
Ad muniendam itaque in nobis fidei pie-
tatem, sancta mater ecclesia, invalescente arriana
heresi, festum hodiernum sub nomine trinitatis
instituit, ut quod in aliis festis singulariter de patre
vel de filio vel de spiritu sancto tradidit,
hoc in isto festo collective proponit, ut distinctius
credamus et confiteamur unum deum in trinitate,
et trinitatem in unitate, non confundentes personas
nec substantiam separantes, sed in unius simpli-
cissime nomine, patrem scilicet, filium et spiritum sanctum
personaliter distinguentes, quod deus in summa
dignitatis claritate declarat sub brevitate
his verbis: In nomine patris et filii et spiritus sancti.
Deo gracias. Ave maria

Ipso videlicet quomodo fidei nostre confessionem
hec verba predicant. Secundo quantum nobis colenda
sint et quomodo adorata omnia amplectenda.
In nomine patris et filii et spiritus sancti.
Verba hec deus noster ihesus christus ordinans post
deliberationem visitans sit et gratissima, sicut in ore
credentis veritas in medio a corde, quibus
regeneramur ad salutem, sicut ipse mandavit:
Euntes docete omnes gentes baptizantes
eos in nomine patris et filii et spiritus sancti.
Certum quod sacramenta que conferuntur
in virtute verbi conferuntur. Sola quippe
eucharistia non nisi sub deo verbi conficiatur.
Hiis verbis producimus, hiis a sompno peccati
resurgimus, hiis nos ipsos et vincula
ad nos pertinencia et adversa praeter [illegible]
[illegible]. Ad omnia dicimus: In nomine
patris et filii et spiritus sancti. Ut in omnibus nos
ostendamus unius trinitatis in unitate
et trine unitatis in solitarie professores,
per quam creati sumus et recreati, bona multa
recepimus, et prelata expectamus, in qua
vinculo spes nostra consistit, confidentia [illegible]
atque salus. Quam nobis duce [illegible] dignam
esse ipsam trinitatem videndam in omnibus creaturis
in spiritualibus figuris atque de utriusque testamenti
paginis et scripturis. In creaturis enim omnibus
tamquam divina arte factis, opificis sui ves-
tigiale relucet indicium. In mente vero
rationali ymago in eiusdem trinitatis nostre
perfectius esse signatur, ut sunt invisibilia
dei sicut ad romanos primo capitulo ait: A creatura
mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur,
sempiterna quoque virtus eius et divinitas, que
late prosequitur magister sententiarum [illegible]
doctores ibidem. In figuris spiritualibus — spiritualibus
ut genesis 19: Abraham deus tres vidit
et unum adoravit misterium trinitatis
agnovit. Denique in baptismo christi in
voce patris, in columba spiritus sancti, in homine
christo filius apparuit. Sic in transfiguratione
mathei 17: In voce pater, in nube spiritus sanctus,
in humanitate filius. In scripturis
quoque plurimum latet notificavit sic. In principio
creavit deus celum et terram. In principio, id est
in filio, et sequitur: Et spiritus domini ferebatur
super aquas. Deinde magis apparet sicut
in psalmo 32: Verbo domini celi firmati sunt
et spiritu oris eius omnis virtus eorum. Expres-
sius autem in verbis christi illis superius tactis:
Euntes docete omnes gentes baptizantes
eos in nomine patris et filii et spiritus sancti.

eciam eo tenore per singulas scripture sillabas significant, huius vero veritas clarissime manifestat. Quia quidem essencie

1 unitatem in eo quod dicit in nomine non in nominibus ut dicit Ambrosius in de trinitate nomen

enim ad essenciam pertinet secundum illud philosophi 4 methaphysice ratio quam significat nomen est diffinicio eius. Diffinicio autem quid est esse rei indicat. Unde glosa super illud In nomine ad unitatem essencie pertinet, que una est in tribus.

2 Circa autem sequitur patris et filii et spiritus sancti personas divinas non solum per appropriata sed propria exprimit, quas non solum verbis sed realiter distingui expressa coniunctio et. designat, que secundum grammaticorum regulas distinctionem eorum que coniungit importat. Neque eciam de eodem loquentes vel dicimus iste est albus et homo copulative. Sed vero dicimus quod est albus homo, sive albus qui est homo. Ideoque dicimus vocem intelligimus quod dicitur dicitur quia unum nomen per aliam causam racionem clare demonstrat eciam dicit Tres sunt qui testimonium dant in celo pater verbum et spiritus sanctus et hii tres unum sunt.

3 Per vero originem quia pater a nullo, a patre filius, ab utroque est spiritus sanctus, ipsa nomina satis importat. Non non producens, non est non principiati sed principians principiatus. Neque eciam dicimus vocem patris est, ut sit ab alio, sed quia ab eo sit aliquis. Filius vero manifeste originem sive productionem a patre demonstrat. Spiritus vero sanctus processionem ab utroque, spiramen eciam spirantibus nec per ab una sola, neque a reciproce sed ab utroque sit procedens.

4 Circa productionum differenciam, quarum una est per modum nature, alia per modum voluntatis liberi, nomina ista insinuant. Filius enim per modum nature per generacionem sic producitur. Spiritus dicitur quod est flatus hominis, est per prius operacio liberi appetitus ad extra. Unde in exterioribus operibus nichil magis in nostra potestate est quam spirare, et ista operacio procedit a voluntate sola, quantum ad spiracionis modum aliquem, que potest quilibet per voluntatem nunc vel tardius spirare et spiramen ad tempus sibi moderatum retinere. Isto modo processionis sic persone in divinis quod procedit per modum doni amantis voluntatis congrua similitudine exprimitur. Unde post quod est dominus post resurrectionem dans spiritum sanctum discipulis

insufflavit dicens Accipite spiritum sanctum, ut exteriori flatus modum procedendi spiritus sancti ondendit ab intra. Equalitatem eciam personarum coniunctio copulativa et. innuit, que equalitatem extremis copulatis convenire denotat sicut dicitur eciam sit coniunctio. Unde non dicitur eciam conveniens patri et filio et eciam spiritu sancto designatur, non unum magis quam perfectius quam alium. Sed et effectum baptismatis que est renovacio gracie per quam delentur originale peccatum eciam sit per patrem filium et spiritum sanctum demonstrat. In hoc eciam differt assercio aliorum copulatio per preposicionem cum et copulatio per et. et in eo pater cum unice genitum, ubi denotatur de rigore sermonis quod principalitas in patre et minus principalitas in unice genito ad generacionis actum. Sed cum dicitur pater et unice generans equalitas importatur.

Circa vero ergo ex verbis salvatoris, et unitas essencie et personarum trinitas in propriis suis nominibus sive racionibus significat, ordo eciam originis atque modus, equalitas quoque personarum et in natura divina et in operacione ad extra. Cum vero baptizantes personarum numerus racione videatur nominum, hoc mutet dicendo baptizo te in nominibus patris et filii et spiritus sancti. Aut hoc non ad singulas personas dicendo in nomine patris et in nomine filii et in nomine spiritus sancti. Aut eciam mutando coniunctionem et dicendo baptizo te in nomine patris cum filio et cum spiritu sancto, eciam in talibus mutacionibus dubium magnum foret si verus esset baptismus et probabilius quod non, quod non sit ut habetur de sacramento distinctione.

Hanc igitur trinitatis fide in confessione ex verbis Christi colligimus quod pater eternus pater et filius et spiritus sanctus tres persone realiter distincte, quarum pater a nullo est, filius a patre solo genitus, spiritus sanctus ab utroque eternaliter procedens, et ideo nec pater est filius nec spiritus sanctus, nec filius pater est nec spiritus sanctus, nec spiritus sanctus pater et filius. Sed hii tres unius sunt essencie et nature, per omnia coeterni et coequales, et ita unus verus sit naturaliter deus, prout loquitur Augustinus in de trinitate, et in de fide ad Petrum et alibi sepe de proprio, confiteor nunquam credenda de fide et superbidencia trinitate latet in verbo domini quo ait In nomine patris et filii et spiritus sancti, suspensam mentem ad creditorem intelligencia sursum mente attollas. Sed quare tunc mentem intelligencia creditorem dum ea que credimus opere adornamus, consulendo Augustinus puto nobis audiendum patrem et unitatem dum ut dicit intellectum. Sit

Pater [illegible]
[illegible]

et hoc 3o de vita eius. Fratres ad magi-
stendum / Qua capiamus et magni cuius
Unde capere celsitudinem dei, capere pro-
funditatem dei. Et post credite propter
dei, et facite etc., et dabitur vobis robur intel-
ligentie. Non presumentes et qui amponat
fratrem precepto dei, ne inclinetis non plus di-
cens [?] conventus. Ardore attendite /
Petit post unum ut sursum exprimat
sicut radice in humili ut divinum regat
ad celum. Nunquam intitur [?] ad humilitatem
In ad summe caritate, sine humilitate
vis excelsa apprehendere, sicut radice arearis
petis unum et ista non incrementum. Et itaque
in corde. Si vis illud mente attingere, purga
mentem, purga cor tuum, purga oculum
tuum ut ad quem est possis attingere. Munda
fac oculum cordis. Sed et mundo corde
quia ipsum deum videbunt. Capitulum. Et ad humilitatem
semper ad mundum deum mente oculum unire
et dona intellectu et operari. In nomine patris et
filii et spiritus sancti. Est enim hoc unum summe non
damnum sed dignitatem, maiestatem efficacie
et virtutis et ideo nobis summe convenit
et timor. Item omnia nomina prestantia
deum quantum ad significatum unum non sunt
sed dicitur Zacharias: In die illa erit dominus unus, et erit nomen
eius unum. Et secundum hoc de quibus dicitur propheta:
Magnus es tu et magnum nomen tuum /
Est tamen in ipsa nomina dei in ratione significandi
distinctio aliqua secundum quod distinctio ea que dei
sunt suscipiunt, sed nomina propria digniora
sunt appropriata et que excellentiam deum
significant, preferuntur eis que ex quadam creatu-
rarum comparatione et analogia deo attribuuntur
Sed et apud iudeos nomen dei tetragra-
maton omnibus aliis maiorem fuit re-
verentie, et ideo nomen Christi Ihesus quod nomen
proprium est, dignitatis optinet ~~[illegible]~~
principatum. Sed propter hoc unum In nomine patris
et filii et spiritus sancti divine essentie unitas
et personarum trinitatis distinctissime et sub propriis
[illegible] ut deus est designatur, clarius quam quo-
cumque alio nomine deum representante, et quamquam
in aliis condolentive attributive et quasi sub
velamine includitur, in hoc expresse et proprie
significatur, ita ut de hoc verificatur illud
Cant. primo: Oleum effusum nomen tuum. Divina
nomina prophetis revelata quasi oleum inclusum.
In hoc autem oleum divine consolabilitatis cla-
rit effusum per patrem in filium et ab utroque
in spiritum sanctum. Ideo non hoc nomen propheta /

nomen angelus attulit sed ipsum primo os domini no-
minavit. Ipse enim filius quem solus novit pater Vt CI
et patrem et spiritum sanctum nobis clare revelavit
et hoc nomine designavit. Per hoc quoque vide-
simus et unum ut hec [?]. Ipsi est oratio ipsius ad
orationem laudabile nomen domini. Est quoque maxime
virtutis, neque ad eius enarrandum sufficere potu-
it [illegible] lingua dicere morsi [?]. Beati sunt
[illegible] non eius. Et post hoc: Turris fortis-
sima nomen domini, ad ipsum fugit iustus et
salvabitur. In hoc nomine mota in principio
sunt creata, nunc hoc reddita et instaurata, gratia
infusa, peccata deleta, demones expulsi,
infirmi curati, mortui suscitati, vivi
confortati atque mirabiliter glorificati. Unde
sapientia et animi sapati. De quo Bernardus
sermone super Cantica ait: Tristatur aliquis
vestrum, veniat in cor nomen domini et inde saliat
in os. Et ecce exortum nominis lumine nubi-
lo omne diffugit, redit serenum. Labitur
quis in crimine, currit insuper in laqueum mortis
desperando, nonne si invocat nomen vite con-
festim respirabit ad vitam. Cui aliquando stetit
ante faciem salutaris nominis duricia ut
assolet cordis, ignavie torpor, rancor
animi, languor accidie? Cui fons
forte siccatus lacrimarum invocato nomine domini
non continuo erupit uberior, fluxit
suavior? Cui in periculis palpitanti et tre-
pidanti invocatum virtutis nomen non statim fi-
duciam prestitit, depulit metum? Cui
quoque in dubiis estuanti et fluctuanti
ad invocationem clari nominis non subito emi-
cuit certitudo? Cui in adversis diffi-
denti iam iamque deficienti si non adiutorii
sonuit defuit fortitudo. Et sequitur:
Nichil ita ire impetum cohibet, superbie
tumorem sedat, sanat livoris vulnus,
constringit luxurie fluxum, extinguit libi-
dinis flammam, sitim temperat avaritie
et totius indecoris fugat pruriginem.
[illegible] experientia operatur sensus, dulcedine ro-
borat, vegetat mores bonos atque
honestos, castas fovet affectiones.
Hec Bernardus. Unde forte hoc de nomine
Ihesu Bernardus scribit. Sed et apostoli in nomine
Ihesu Christi miracula operati sunt et bap-
tizaverunt ut habetur Actuum [illegible]. Ad quod dicendum
secundum beatum Ambrosium libro primo de spiritu sancto: in
nomine Christi tota trinitas intelligitur, et similiter
in nomine Ihesu, et ita quamquam in aliis nominibus
dignitatis veneratur ex eo est, quia
eius nomen hoc de quo loquimur patris et

Art. 2

filii et spiritus sancti intelligitur. Dicit n. B. Christum
dicimus et patrem a quo unctus est filius, et spiritum quo
unctus est filius, et Christum filium quem unctus est. De-
signasti Crisostomus c. ... Hinc etiam anaga-
gice quod nomen dei proprio sancto Ihesus
non est suppositum diuinum et humanum, in Ihesu tamen
saluator. Est enim Ihesus saluator secundum
utramque naturam, secundum humanam quia salutem nobis
meruit, secundum diuinam vero patre et spiritu sancto sa-
lutem dedit. Ideo ait Iohannes 12. Pater in me
manens ipse facit opera, et premisit: Verba
que ego loquor a me ipso non loquor. Et ysaie
61. Spiritus domini super me eo quod unxit me,
euangelizare pauperibus misit me, sanare
contritos corde et cetera, ut supra allegatum. Hinc ergo
nemo dubitet maiorem esse qui dat quam quod
datur, quam qui mittitur. Item et si pro nobis carnem sus-
cepit propter nostram salutem, eam tamen ad nostram redemp-
tionem et pater et spiritus sanctus fecit, et ipse filius mis-
sus est ut habetur in prologo de ... Et hoc tamen ipse
... eius nomen Ihesus honorem
in ... communem cum patre et spiritu sancto, eundem scilicet
deum omnipotentem. Summo itaque in exempla
de homine, amplius de omnipotentia. Principaliter
ergo toti trinitati attribuitur omnis dignitas
et efficacia que in nomine Ihesu Christi inuenitur.
¶ Ex quo manifestum est quanta nobis esse debet
reuerentia et timore. Reuerentia ut sic
id geramus in corde sic proferamus ore, et
tamquam baculum nostre infirmitatis sit nobis in
omnibus quod sustentat per gratiam et uirtutem
in uirtute, et quod scutum contra omnes corporis et anime
molestias nostras oppositum sit corporibus. Sicut
quando ... inuocaui nomen domini saluus ero ... Iohannis 2.
Timore vero ne id polluamus ne id blas-
phememus. Sic scriptum est Deutronomio 28. timue-
ris nomen eius gloriosum et terribile. Et in psalmo
Sanctum et terribile nomen eius. Si enim ymaginem
passionis Christi pictam ... signaculo
qui polluit grauiter punitur. Quanto si tam
nomen quod in superna dignitatis signaculo penitus
a nobis honoretur propter dominum ...
19. Nec polluetis nomen dei tui ... sumus ...
Polluitur domini nomen ... grauiter
ore proferre polluitur id ad suspicionem
ad penam ... amarior ... verba ...
Polluitur ... id ... aliquid ...
... et in ... nostris ... et sic
... suscepit. Contra quod Basilius ¶ Re-
uereri et honorare ac ... sermone
quod ... uoluntate ... et
... et omnia ad honorem
... Sicut ... faceretis
Sic ... ad fundamentum Sic sicut
dicamus in ... In nomine patris et filii
et spiritus sancti omnia ad honorem et beneplacitum
dei agamus sic honoremus et ... presumamus
... Polluit ... mediatio ...
nomen ad honorem dei facietis ...
Nec polluetis nomen dei tui Leuitici 19. De
hoc Augustinus de uita christiana pulchre.

Ex zedula
in posita ...

ar
19

155 In festo corporis cristi

Gustate et videte quoniam suavis est dominus ps 33. Cum adsit nobis dilectissimi so- lempnitas gratissima dignissimi eukari- stie sacramenti, quod et si hoc solempni festo [illegible] eius tamen fructibus fovemur cotidie et nutrimur. Hac siquidem [illegible] divini corporis et sanguinis quod sacramentalibus velatum speciebus veneratione qua possumus adorando [illegible] hoc iuge et perfectum [illegible] ac sublimis [illegible] fructus, panis noster cotidianus, et viaticum ad patriam usque ducens. Cuius suavitatis fragranciam [illegible] presentit, atque ad gustum eius fideles ad fideles invitans ait Gustate et videte quoniam suavis est dominus ubi glo. interl. Gustate carne et sanguine eius, et sic videte et intelligite quoniam suavis est deus et dulcis tibi [illegible] vita [illegible] pel- lit omnes molestias in futuro. [illegible] [illegible]

[illegible]

Gustate et videte quoniam suavis est dominus [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] appetitum in [illegible] Cum [illegible] singuli [illegible] vinibus [illegible] pane [illegible] Ideo [illegible] novum [illegible] vinum novum in utres veteres [illegible] vinum [illegible] et veteres [illegible] vinum novum in utres novos mitti [illegible] Ideo [illegible] Amen

156 Dominica prima post trinitatem

Habent moysen et prophetas audiant
eos. Luce 16. Christe et homini omni
volenti salutem attingere moysen i. legem et
prophetas audire fideliter obtemperando. Unde
dicitur Josue primo capitulo: Confortare et esto robustus
valde, ut custodias et facias omnem legem
quam precepit tibi moyses servus meus. Non rece-
dat volumen legis huius de ore tuo, sed medita-
beris in eo diebus et noctibus, ut custodias
et facias omnia que scripta sunt in eo. Tunc diriges
viam tuam et intelliges eam. Veritate ipsa
teste non preteribit iota unum aut apex unus
de lege donec omnia fiant. Matthei v. Unde
petrus habemus igitur firmiorem sermonem pro-
phetie cui benefacitis attendentes. Non enim huma-
na voluntate allata est prophetia, sed spiritu
dei inspirati locuti sunt sancti dei homines.
Illud quod dives ille non fecit, sed magis
contra hoc legis et prophetarum monita fe-
cit, atque ideo incendium inferni perdidit sen-
tentia. Sed inquies forte: hoc audis sed
habes non novi idcirco legem et prophetas
legere non possum ut decet. Sed quod audire vo-
lenti sufficiat et si esse tu [illegible] proph-
tet prophetarum oracula, ut memoria fragi-
litas vel audacitas sua nequaquam tene-
ret. Sed huic sufficiat unum abbreviatum
quod continet ipse quidquid locuti sunt moyses
et prophete quantum ad agenda. Unum utique
illud quod est omnium finis et regula doc-
toris precedens religionis fundamentum
preconamini, viz velle in omnibus se dictami-
ni recte rationis fide recta illuminate con-
formare. Qui hoc unum audit atque audien-
do observat, legem et prophetas implevit.
Et ut ad hoc tenendam legem et prophetarum mo-
nita universa in primis suscepimus de-
clarandum, non ut arctetur aures plicare
admoneri unum per patrem abraham ad peti-
tionem divitis cui sinum omnes quam nunc sal-
vandos: Habent moysen et prophetas audiant
eos. De quibus pro gratia: Ave maria.

Capitulo declarabit enim primo breviter ad explana-
tionem brevissima: Secundo procedendo est
in via alios inceptam. Dives quidam homo qui
erat dives et induebatur purpura etc.
Et circa hoc non tam exponendo quam sum-
ma memorie imprimendo, habet divitias
huius seculi quod timeat, habet et pauperes qui
gaudeat. Damnatur enim avara volup-
tas, commendat vero premiatur affle-
tiva paupertas. Nam ulcerosus

et mendicus iacens lazarus ad abrahe sinum
angelorum portatur manibus. Dives divitiis
refertus et splendidus tartareis cruciatur flam-
mis. Dicitur enim quod difficile intrabit dives et huius mundi
dives ille apud mundanos valde honorabilis
cum nomen famam loge latreque ut appel-
laretur dissipa. Mendicus autem despectus
et incognitus etiam a transeuntibus cuius per sin-
gulos dies. Sed pauper huius tam despectus proprio
nomine a deo designatur. Dives vero
tamquam nominari indignus a deo reprobatur.
Ubi est hoc nomen o dives gloria tua? Ubi
nomen quod magnificasti super terram? Lazari
non immemor qui scriptum in libro vite, tuum vero
de libro hoc abolitum penitus manet incog-
nitum. Rotatus es paucissimis diebus
ad instar momenti in terra, et periit non
tuum cum sonitu plangentium, cum sublatus
fuisti de terra, pereunte traditum oblivioni.
Lazari vero nomen tuum incognitum solo, nunc
celebratur in terra, sed longe festivius in celo.
Ubi est rapta brevissima ait Augustinus hodie
[illegible] dives uti divitiis: ubi vita habundans
et affluens corporis multiplex. Nonne morte
transierunt omnia tamquam umbra? Nichil in-
tulimus in hunc mundum dicit apostolus, haud dubio
sed nec quicquam auferre possumus. Nichil nobis-
cum tollimus quod rapimus. Parum foret acqui-
sita amittere cum vita quod non sequeretur
interminabilis pena. Sed nunc inde clamorem
infelicis divitis nondum finiri, audiens genit
adhuc horribili voce sed frustra clamitat:
Crucior in hac flamma. Sicut nunc assolet
clamare, quia nunquam assolet ignis ille
inextinguibiliter punire teste ipsa veritate:
Vermis eorum non morietur et ignis eorum
non extinguetur. Cave igitur quisquis avi-
ditas gravis suem... amore in pena
amittere vitam appetit mortem acquirendo
aurum perdit celum. Audiat hoc dives
qui noluit esse misericors. Audiat sup-
plicia irrogari eis qui noluit irrogari
subsidia. Et si tanta eis irrogantur
tormenta qui sua miseris non impendunt
heu quanta sustinebunt qui etiam miseris
et pauperibus que sua sunt iniuste detinent
deposita vel debita. Cum qui ea que
sunt iniuste auferunt furtis rapinis
et iniustis delectionibus fraudulenter
Ideo vel damnarentur tamquam divites
assignatur non quia dives sed quia recepit
bona in vita sua. Dives et hoc

quod bonum sit occasio malorum. Sed bonum ignorant
non quod vere sit bonum, sed quod bonum sit opinione ma-
lorum, scilicet cum id quod aliud estimatur bonum quam
impunita malicia. Sed est impunita ma-
licia in libidine quodlibet placet complecti, et nullo
rationis freno coarctari. Sed per lege fortitudine
utitur ut [illegible] secundo Sed fortitudo mundi [illegible]
[illegible] corporalibus delectationibus sed et freni
rationis in malum non est, sed bonum. Malum autem
est quando [illegible] ratio vera dictat. Sed divites ille
se habent quando contra moysen et prophetas habent
[illegible] eis mandato obtemperant, unde est ergo
vere rationis dictatum recipit. Cum ad fratres
suos non ille [illegible] sed magis unum ex mortuis
resurgentem asserunt, sue incredulitatis [illegible]
alios indicant, [illegible]
[illegible] alios indicat. ¶ Habet autem pau-
peris in lazaro non modicam consolacionem, scilicet
cum innuitur pacientia eius in paupertate et afflic-
tionibus non apparuit. Quamvis ex evangelica [illegible]
sit parabola, quod recepit pro divitiis pene
refrigerium pro paupertate, pro purpura flam-
ma, [illegible] pro mendicitate ut dicit Augustinus de
verbis [illegible]. Sed licet miserrimi sint
illi pauperes qui pro paupertate et afflictio-
ne privantur bonis [illegible], et pro penarum
[illegible] spoliantur
[illegible] miserrima est paupertas,
quam non sequitur consolatio [illegible], sed apostolus ait de se
et fidelibus [illegible] paupertate [illegible]
Si in hac vita tantum in christo sperantes sumus
miserabiliores omnibus hominibus. [illegible]
[illegible] ut et nos moysi et prophetis
[illegible] non credamus, sed magis vanis
cavillationibus [illegible], a via iustitie que
est divine voluntatis atque conformitatis ad
rectam rationem, declinemus, impune et pro quibus
a beatitudine [illegible] futuro [illegible]
¶ Habent moysen et prophetas audiant
eos. Sed moysen et prophetas audimus
[illegible] scriptura, hoc [illegible] omnibus colligitur
quod [illegible] ambulantem ad vitam volunta-
te sua in omnibus submittere [illegible]
fide christi. Non enim sufficit [illegible]
[illegible] ad [illegible]. In hoc [illegible] subesse
adherere [illegible] deo. Sed [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] obedire [illegible], ut [illegible]
Quod non [illegible] scriptura testatur, [illegible]
probat confirmat [illegible] allegabo pau-
ca ex scripturis, [illegible]
[illegible] Moyses famulus

dei, postquam legem dei populo quam ad dei
[illegible] erudire suscepit [illegible]
in quinque libris tradidisset, [illegible]
omnia colligeret [illegible] ait Deut. xxviii.
Non declinetis ad dexteram vel sinistram
sed per viam quam precepit dominus deus vester ambu-
labitis, ut vivatis, quod [illegible] exponendo
subdit capitulo 32 Ponite corda vestra in omnia
verba que ego testificor hodie, ut mandetis ea
filiis vestris custodire et implere universa que
scripta sunt legis huius, [illegible] non in cassum precepta
sunt, sed ut singuli in eis viveret. Ecce
quod necesse est non in uno vel altero sed
omnibus obedire legi, quam recta ratio voluntati
[illegible] Sed [illegible] prophetam [illegible]
[illegible] deo sed [illegible] colentem baal ar-
guit [illegible] Re. 18 dicens Usquequo claudicatis
in duas partes. Si dominus est deus sequimini
eum. Si autem baal sequimini illum, palam
[illegible] non [illegible] in uno [illegible]
[illegible] rationis dictamen, et in alio [illegible]
[illegible] sed [illegible] in omnibus toto corde
[illegible] ezechiel [illegible]
[illegible] toto corpore, quia actio [illegible]
[illegible] ab [illegible]
ut ex nulla parte aliquid [illegible]
[illegible] et ita toto vivere sicut vult [illegible]
omne in ezechiele. Et ideo [illegible] ait david
Tunc non confundar cum perspexero in omnibus
mandatis tuis. ¶ Hoc [illegible] ex novo
testamento clarius deducitur. ¶ [illegible]
[illegible] pharisaeos [illegible]
[illegible] misericordiam et iustitiam
negligentes ait [illegible] oportuit facere et
illa non omittere. matth. 23. [illegible] omnibus
legi obedire oportere. [illegible] matth. [illegible]
ait Qui solverit unum de mandatis istis
minimis, minimus vocabitur in regno celorum.
Regnum celorum [illegible] intelligit ecclesiam
sed [illegible] omne [illegible] non potest
electos [illegible] fide [illegible]
[illegible] conformem complectitur, ut vult Augustinus
in de fide ad petrum capitulo ultimo. In quo regno
[illegible] minimus est qui [illegible]
[illegible] fide [illegible] merito [illegible] caritatis
[illegible] minimum precepta solvit
manifeste [illegible] caritatem non
habet [illegible] statu salutis [illegible]
minimum preceptum solvit quod salutem tollit

[illegible] ait dominus Esto consentiens adversario tuo [illegible] in via cum eo, ne forte tradat te adversarius iudici
et iudex ministro [illegible] et [illegible] in carcerem mittaris [illegible] non exies inde donec reddas
novissimum quadrantem. Adversarius [illegible] sine [illegible] non [illegible] et [illegible] sine [illegible]
[illegible] Ad quod non aliter [illegible] possumus [illegible] Non matth. [illegible] ait [illegible] Esto consentiens adver-
sario tuo cito dum es in via cum eo ne tradat te [illegible] Adversarius [illegible] ut [illegible] adversa-
[illegible] Augustinus [illegible] sermone [illegible] sine lege dei [illegible] apostolo. [illegible]
[illegible] legi dei [illegible] sine lege dei ad voluntatem [illegible] pro [illegible] adversarium [illegible]
[illegible] voluntatem [illegible] [illegible] gladio [illegible]

consequi, quod in omnibus voluntati vere obedire.

¶ Deum quod clamant utriusque testamenti, quia oportet salvandum deum ex toto corde diligere ex toto corde, tota anima, tota mente, et breviter eodem verbis in quo tota pendet universa lex et prophetae Matth. 22. Et plenitudo legis dilectio ut apostolus Rom. 13. Et [illegible] finis praecepti est caritas. Is autem solus vere diligit deum, qui suam voluntatem propter deum ita subicit sibi ut nihil velit contrarium ei quantum ad omnes vires animae et corporis. Quod vero ista sint deo omnia esse volendum, ut evidenter colligi potest ex dictis sanctorum et doctorum circa dist. 27 et 3 sententiarum, quae propter prolixitatem vitandam omittuntur, suo loco latius declaranda. Qui ergo talis propter proximum vel amicum seipsum a qualibet creatura aliquid vult quod est contra divinae legi contrarium, hic praesumens seipsum vel aliam creaturam deo praefert, atque plus diligit eum voluntate quam deum [illegible]. Qui autem in omnibus seipsum abnegat non suam sed dei voluntatem faciens, hic sequitur Christum, hic super omnia diligit deum, hic ingreditur per portam quae ducit ad vitam. Patet hoc luce clarius, cum omnis scriptura ad hoc tendat ut dei dilectio super omnia nobis inculcetur, ad hoc omnis scriptura tendit ut doceat nos propter deum in omnibus voluntatem nostram subicere voluntati divinae. ¶ Hoc clamavit Christus cum propriam voluntatem [illegible] delectationem in suo lumine ambulandum fore, dum mundum fugere, dum perfectos esse docuit. Hoc Paulus praedicabat dum deo vivendum et moriendum esse, dum omnia ad dei gloriam facienda hortabatur. Hoc omnes dum incorruptibiliter vivere et se immaculatum ab hoc saeculo custodire, dum [illegible] vitia fugere et virtutem prosequi clamaverunt, asserere voluerunt, tanta utique constantia ut Jacobus apostolus assereret quod qui offendit in uno factus est omnium reus, cum hunc intellectum postea exponetur. Cum constet illud certum quod qui in uno permanet multa bona perdit. Tediosum esset et superfluum adducere plurima in re manifesta. ¶ Rationem autem hoc est manifestam patet [illegible] ut constat est vere ambulare et vere velle. In via recta ambulat qui bonam et rectam habet voluntatem. Voluntas nostra non est sui ipsius regula, eo quod non est omnino recta. Oportet quod ipsam rectificari per conformitatem ad normam rectam et inobliquabilem, et hoc sola est divina voluntas, quae recta est prima et solida regula omnium. Conformatur autem divinae voluntati nostra voluntas sufficienter secundum [illegible] doctores in primo sententiarum dist. ult. si sic voluit quod divina voluntas vult velle. Quia divinam voluntatem nostram est sibi per dictamen rationis rectae legi divinae conformate. Unde ¶ Econtrario in quorumque a dictamine rationis rectae distorquetur in illa parte non conformatur suae regulae, et ita non est bona [illegible] recta. Et hoc tangit Aug. 12 de civitate dei cap. 6 et 7. Deficere est ab eo quod summe est, ad id quod minus est, hoc est incipere habere malam voluntatem. Deficit autem voluntas ab eo quod summe est cum [illegible] deficit autem se a voluntate dei quae summe est ad creaturam et ad se ipsum, dum se avertit ab incommutabili bono ad bonum commutabile, quod nihil aliud est quam voluntate dei praeposita uti creatura. ¶ Dices forte. Si in uno volito deflectitur voluntas a sua regula quae est voluntas divina, in alio se conformat eidem, ideo non magis ratione difformitatis in uno dicenda est mala quam ratione conformitatis in alio bona. ¶ Ad hoc dicitur quod bonum secundum Dionysium cap. 4 de divinis nominibus est ex integra causa, malum autem ex singularibus defectibus. Et secundum philosophum 2 ethicorum oportet concurrere circumstantias omnes simul in quolibet morali bono. Sed sufficit defectus unius circumstantiae ad hoc quod actus sit malus. Sicut etiam in naturalibus contingit, quod in aliqua parte declinat a rectitudine, etiam si in residua [illegible] parte. Et ideo voluntas licet in mille [illegible] in omnibus uno excepto se conformet voluntati divinae, sibi per rationem rectae [illegible] si in uno declinat, iam non bona propter mille sed mala propter unum [illegible] et est ¶ Christus etiam vulgariter asserit opinio quod ipse indicat in primo morte damnat, qui uno actu morte dignum agit, licet in omnibus aliis inculpabiliter gesserit. De quo etiam Ambrosius super ps. 118 ita ait: Si quis unum mandatum custodiat et aliud praevaricetur, nihil ei prodest. Custodivit se aliquis a sanguine, non custodivit ab adulterio, utique in uno quietus punitur etiam legibus saecularibus, nihil prodest ei [illegible] misericordia sed [illegible] fuit deprehensus, hec Ambrosius. Possent multa alia adduci sed sequentibus [illegible]. Sufficiat unum et vere et auctoritate scripturae cognovisse, haec esse totius vere salutis

bonus esse adiuvat ait Aug. super [illegible] de verbis domini non quaerit nostram voluntatem sed utilitatem. Adversarius enim [illegible] quod diu [illegible] et [illegible] Esto consentiens adversario tuo cito dum es cum eo in via, [illegible] ne forte tradat te adversarius iudici. Non falsum [illegible] Adversarius et [illegible] Consentire ergo et ita [illegible] ab hoc adversario et voluntati subicere [illegible] quod ad [illegible] coram iudice [illegible] finitur via [illegible] nos [illegible] ut iudici tradit [illegible] Hic ait Aug. in [illegible] Concordia [illegible] adversario [illegible] via finiatur. Cum via finita fuerit iudex [illegible] et [illegible] adversario tuo bonorum voluntati et cum eo [illegible] iudice [illegible] sinu Abrahae [illegible] paradiso [illegible] via [illegible] adversario [illegible] Aug. [illegible] de [illegible] secundo de [illegible]

Rō 12

Coll 3

Jac 2

[illegible] 3 [illegible]

¶ [illegible] de divinis nominibus cap. 4 ad requirit bonitas omnium [illegible] bonum

Bonum quidem ex [illegible] integra [illegible] 2 ethicorum [illegible]

invicem sive principum, velle confovere vere
veri fide Christi illustrare secundum legem et prophetas
que a nobis audiebatis. Quod nobis voluntate
primum sit directa, gracias ac corroborare
dignetur per filium suum qui cum eo in secula be-
nedictus. Amen.

157 Dominica 2a

Pauperes ac debiles cecos et claudos
introduc huc Luce 14. Cum pre-
stita sive proporcionabilia sibi comparantur
et conveniunt et concordant, non dissona dicitur apostolus
2 Cor. 6. Que societas luci ad tenebras
que convencio Christi ad Belial, que pars fideli
cum infidelibus etc. Sic magnus magna
mediocribus mediocria, et parva parvu-
lis conveniunt. Ideo sic fuit et erit similes
similibus sibi querit ut poeta. Mirandum
et nequaquam a nimis vere vanum, quod ad ce-
nam tam magnam parvi, pauperes sunt clau-
di ceci et debiles admittuntur, magni
vero et in ea vocati repelluntur. Cena nam-
que ista quam eciam Lucas capitulo 14 describendo est
secundum [illegible] in omnibus. Et magnitudini
attestatur continentis [illegible] sunt dei patris
infinitas, dominacionis perpetuitas, ac fer-
culorum infastidibilis suavitas. Quod nec
oculus vidit nec auris audivit etc. ysaie 64.
Quare utique non decet ad magnos vocari, sed
eciam magni repelluntur. Magni dicuntur
atque apud homines nominati, potentes, divi-
tes, voluptatum suarum operatores. Et
de hiis dicitur veritas, Nemo virorum illorum
qui vocati sunt gustabit cenam meam.
De parvis vero pauperibus et infirmis di-
citur quod ac compassi introducti sunt ad ce-
nam. Nam forte ita est ut magni
sibi, deo sunt parvi, parvi vero sibi ipsis et
debiles a deo exaltati et confortati mag-
nificantur. Sic patet de Saule et de
Paulo. Primo regum 15, licet parvulus esses in oculis
in oculis tuis caput in tribubus Israel factus
es, unctus a deo in regem super Israel. Sed
cum crevisset magnus factus apud semet-
ipsum, periit cum dominus ne consideraret ut
habetur primo regum 16. Aliud de illud
apostoli 1 Cor. 1. Que stulta sunt mundi
elegit deus ut confundat sapientes
et infirma mundi elegit deus ut confun-
dat fortia, et ignobilia mundi et
contemptibilia et ea que non sunt ut ea que

sunt destrueret et non glorietur omnis caro in conspectu
eius. Contra et modo in cena ista parabola de qua
hunc sermonem preparatis sermonibus a cena
desiderabili et magna. Sed primo ac modo
despectus ait dominus. Pauperes ac debiles
cecos etc. Primo gratia dicitur mane, primo conta-
tur eciam in summam delectacionem, Secundo conti-
nua de voluntate et vocis conversione.
Cena eciam hoc quod fecit cenam magnam et
[illegible] ex racione eciam tria homini
gratia, a rei beatitudinis delicatissima
predicta, in qua omnis hunc sermonem pure
quarto designatur. Et quia villa emit
[illegible] secundum beatum Augustinum super 2 de verbis
eciam. In villa ista empta dominacio notatur.
Et quod est dominari, id est propria potestate gaudere.
In iugis boum que bis terra scinditur, acuissime
curiositas comprehenditur, quia quinque dicitur, quod per sensus
quinque carnis terrena conquiruntur, ut voluit
Augustinus. Sed et litera sic dicitur. In uxore
voluptas carnis significatur secundum [illegible]
in omne. In hiis ac tribus finis et quarto
omnia mundi affectione dicitur Iohannes
1 Ioh. 2. Omne quod est in mundo est concupiscencia car-
nis, et concupiscencia oculorum et superbia vite. Sed
forte dicitur si ad cenam eterni ac celestis quinque
non venerunt qui dominantur aliquis, qui in excellen-
cia vere sua laborat, qui uxores ducunt
tam hominum multitudo dampnatur. Et ubi
est illud Pauli. Non est potestas nisi a deo Romanos 13.
Et ad Thimotheum 1 capitulo 3. Qui episcopatum desiderat
bonum opus desiderat. Dicitur Moyses quod [illegible]
propheta assumere aliquatulam consorcem ad
[illegible] deum [illegible] Ecce et ubi
est illud 2 Thessalonicenses 3. Qui non vult laborare
non manducat. Ubi dicitur 1 Cor. 7. Virgo
si nupserit non peccat. Propter quod autem
fornicaciones sunt vitande, unusquisque habeat
uxorem suam, et unaquaque virum. Nichilominus
[illegible] Sed si cuncta verba parabole
attendantur, non quod hec fecerunt, in villa e-
merunt, quod boum iuga, quod duxerunt uxores ex-
clusi sunt, sed quod occasione horum non pa-
ruerunt veniendo, quod comparacione prefecerunt eis
servientes ut vocati non obedierunt.
Loquitur de hominibus quod Christus ut nobis dictat
dimittere terrena, vacare ad divina. Respicit phi-
losophum uti hoc mundo, sed abuti, quod est quod
vere dictamine uti. Ideo non ait aptus sum ho-
mo utentem hoc mundo. Sed quod est tamen quid
utitur hoc mundo sunt tamquam non utentes. Utitur
hoc mundo qui ut utatur secundum quod in omne qui
sicut condicio ad vite sue necessaria dirigit
et in hoc eadem non sunt multi dominari, quod
dicitur quod mundo utatur secundum vere racionis dictamen
non contra. Et ideo pauperes non fu-

venis spoliari divitijs, sic qui compescere suam voluntatem propter Christum studuerunt hac re sibi subicientes. Unde paupertas spiritus, quod dominus nos instruit se pauperem fecit. Ego autem egenus sum et pauper. Item debiles et claudi quod propter prudentie ut fortitudini intendunt sed a deo illuminari, a deo confortari desiderant, unde se sibi in deo confidentes, dicentes cum David in psalmo 12 Illumina oculos meos ne umquam obdormiam in morte. Et sequitur Ego in misericordia tua speravi, tales enim conducuntur et permanent in bono. ¶ Item ceci [illegible] tota [illegible] directionis illorum et admissionis istorum ad hoc complentur quilibet [illegible] voluntatem suam amatores non eam subiciunt vere veri lege dei conformare, et fideles stulte in scriptis. Isti vero voluntatem suam illuminari a deo et illuminate obedire cupientes, propter infirmitatem ac tenebras cognoscentes in deo se totos ponunt. Unde et hoc nomen vere eos dotat. Et hec de primo.

¶ Considerasti si attendisti quod secunda verum locum habet cum primo omnino, et adimpletur, quod ad principium tota eius doctrina respicit. Videamus nunc et ex aliis scripturis quod ubique in scriptura et ad veritatem doctrina convenit. Et de hoc quod ex veteri testamento adducta sunt addendum est aliud ex novo. Dominus enim per arguens phariseos in utroque [illegible] esse sine pari addatur quod sequitur. ¶ Hec plurima ad idem adduci possent, quibus ostenditur oportere in omnibus se conformare voluntati et in nullo declinare. Alioquin si in uno declinat, iam deviat totum hoc. Sicut enim una corporalis modica [illegible] totum lactis aufert dulcedinem. Et ita ad idem propositum ait apostolus ad Galatas 5 modicum fermentum totam massam corrumpit. Ita amaritudo modica in moribus totum hominem viciosum facit. ¶ Sicut est unus pollex adhuc in custodita parte hostibus totam civitatem prodit, licet mille alij custodiantur. Sic ait [illegible] omnem [illegible] in terra [illegible] declinavit [illegible] hostium insidias pene tota civitas caute custoditur, si unum foramen apertum dimiserit vel ab hostibus subiectum [illegible] ¶ In pene ubique custodiat quod [illegible] tota civitas per negligentiam loci unius capitur. Sic tota catholica [illegible] si ex mille articulis unum corrupit. Ita si in uno defecerit suam dimittere voluntatem a recta ratione, plura in concordia apud in foramine unum per quod ingreditur hostis diabolus, capit et possidet totam animam civitatem.

¶ Sicut est via recta ad terminum sive metam unica, a qua si declinat in quacumque eius parte, pro ut minimum est, sine eam errat, propter quod pictagorici ut dicitur 2 ethicorum [illegible] errare contingit modis infinitis, dirigi autem ad unum modo solum. Ideo est facile, non contingere signum difficile autem contingere. Sed ad rectam rectam sit quod via et linea directe dirigens in finem qui est beatitudo, oportet voluntatem ab ea per [illegible] non declinare, si non voluerit a summo ultimo fine errare. ¶ Sic quoque apparet de bono et malo corporali. Nam turpitudo que est malum corporalis forme contingit quandoque per unum membrum indirecte se habens. Pulchritudo non contingit nisi omnia membra sint bene proporcionata et colorata. Unde modica macula puta in oculo totam faciem reddit turpem. Et sanitas esse non potest nisi ex debita proporcione omnium humorum. Egritudo vero que est malum corporis [illegible] provenit ex deordinatione cuiuslibet humoris, et ita pulchritudo ac bonitas voluntatis requirit perfectam concordiam eius cum divina sua, quod si vero [illegible] si in uno aliquo discordet, iam neque bona neque recta dici potest. Iuxta [illegible] in commento et ethicorum. Sic oportet laborare in omnibus se conformare [illegible]. Et volens producere artificium puta architectus, in omnibus artis sue regulas imitari, et in mensurationibus [illegible] non deficere, alioquin si defecerit, licet modicum in principio, maximus erit error in fine, quemadmodum loquitur [illegible] libro Physicorum. Ita [illegible] sit primum et ultimum totius [illegible] ad salutem oportet in omnibus voluntatem sibi conformari. ¶ Deinde error circa unum articulum fidei facit [illegible] licet omnia [illegible] credat uno tamen excepto fidei articulo non tenens discredit fidelis dici non potest. Ita error [illegible] in moribus quod [illegible] tamen voluntas [illegible] reddit hominem viciosum. ¶ Unde declaratio ista magis apparebit, possent [illegible] breviter [illegible] Multa adduci possent [illegible] sufficiant modo. ¶ Conclusio itaque [illegible] scripture [illegible] et exemplis, quod decet incedentem ad beatitudinem [illegible] voluntatem suam subiciendo in omnibus vere veri lege divina illuminate. [illegible] est et abnegare voluntatem suam [illegible] fiunt vere pauperes atque debiles

sit, michil (nihil) contra se confidentes, sic sic totos
in duo pinctes de uno illorum de quibus
dicitur, Pauperes ac debiles cecos
et claudos introduc huc. Quo nos
suscipiat quum et quinimo christus dominus
noster, cum patre et spiritu sancto deus in secula benedictus.
Amen.

158 In natali beati Johannis baptiste sermo 2
Ego vox clamantis in deserto dirigite viam
domini. Johannis 1°, ysaie 40. Reverendi
fratres nunc est hec sacratissima ac sin(gula)re beatissimi
iohannis baptiste festivitate, que non sine miraculo
cepta, immo sanctificata, cum admiracione populi
et stupore producitur. hec luce. Unde
sacratissima dicitur quia cuius est singularissimis
fulsit privilegiis, mundissime extitit a primis
Johannes nativitas, utpote ut gregorius ait contra moralia 12.
qui propheciae spiritu intra matris uterum repletus
[illegible] ut ita dicerem prius propheta nasceretur quam natus.
Ille amicus sponsi. Ille quo inter natos mulierum
maior nemo surrexit. Ille sicut propheta et
plus quam propheta. Ipse homo missus a deo
cum nomine gracioso, quia iohannes gracia dei sonat
[illegible] cum dei magnus coram domino. Et in deserto
luminis a puero, Quando in abo perrexit
qui locustas potius et mel silvestre edit.
[illegible] qualitate sui tegminis deliquit
qui camelorum pilis corpus operuit. [illegible]
~~[illegible] loquacitatis [illegible]~~ de quadragesime sua of-
ficio potuit qui de homine non extitit.
[illegible] loquacitate reatus polluit, qui
desinentes longe ab hominibus fuit. [illegible]
vel saltem culpa attigit, quia ad se venien-
tes, sed vehementer increpavit. Genimina
viperarum quis vobis demonstravit fugere
a ventura ira. Ideo quia festivitas hec
singularis quia pro ipsius [illegible] diversi
solempnitate. Dies nullius hominis nativitas
euangelico testimonio celebratur celitus, nisi
sola iohannis baptiste. In aliis enim consummata
~~[illegible]~~ ultimum dierum meritorum celebratur, [illegible]
hoc est prima die apostoli hominis meritorum consumatur.
In quo patet ut beatus Lucas ait de festo de apostolis
petro et paulo, celebratur passio eorum
[illegible] quia et sic passi pro christo, cum per iustitiam
et veritate [illegible], cuiusque natus
[illegible], et ad hoc venit in mundum, ut perhiberet
testimonium veritati. Hec confessus a sacerdoti-
bus et levitis quis esset, quod non de se ipso diceret
natam, genus et non oblitus, offerunt p-
resentis sue, sed quod natus est in hunc mundum
quando erat eius hundli. Ego sum vox
clamantis in deserto dirigite viam domini.
Pro gracia dicitur maria.
Ego vox clamantis in deserto. Quando nobis hec verba inveniunt
[illegible] tenenda mente, primo dignitatem ad-
mirabilem precursoris domini demonstrat, 2° ad
finem sue processionis nos diligenter et informat
per hoc quod dicit. Ego vox clamantis in deserto sig-
nificatur 2° in illud quod sequitur. Dico primo brevis-
sime quod [illegible] quam in [illegible] sermonibus
[illegible] dicit, ut 2° latius [illegible]
[illegible]. Quando ad primum. Posito quod vox
[illegible] in [illegible], quod [illegible] rogo
[illegible] intelligitur. Profert enim ab
[illegible] ad significandum aliis concepcionem suam
[illegible], sic in [illegible] pronunciacio [illegible] invenit
Ego sum vox. [illegible] ista vox earum quod sit
in ara passionum nota. Verbum vero naturam
[illegible] notitia de
[illegible] quod non [illegible]. [illegible]
[illegible] iohannes [illegible] nobis [illegible]
in [illegible] filius ex patre eternaliter
genitus, et ex matre pro nobis caro factus est
manifestacio, vox autem dicitur propter. [illegible]
[illegible] vocis domini quod predicatorem est
exprimit dignitate. Dicitur [illegible]
[illegible] prelatis ambulantis ait ysa-
[illegible] et predicantis pacem annunciantis bonum
predicantis salutem. Eusebius 42. Ideo est
[illegible] dignissimus [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible] noverunt.
Cum ergo dignitate non [illegible]
[illegible] vox dicitur. Nichil vero propinquius
voce, et nichil dignior [illegible]
[illegible] vox dicitur sic [illegible], quia verbum [illegible]
[illegible], [illegible] hominibus
[illegible], ut [illegible] gregorius omne. Verbum
predicando sic sua [illegible] sic [illegible]
baptizando, [illegible], moriendo [illegible]
[illegible] manifestavit. [illegible] vita
et omnibus actis [illegible]
predicans clamabat vox [illegible] a puero
fuit apud deum [illegible] appellatur.
Clamavit [illegible] ad [illegible]
[illegible] figurando [illegible]
[illegible] angelo [illegible]
Ego sum angelus gabriel qui asto ante deum
et missus sum loqui ad te et hec tibi euange-

[illegible] volat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 12.

lingue. Mirabiliter quia sterilitas ablata est
matri, et adiuta natura, ut concipere posset et fecunda
sterilis et antiqua figurabat quod pertinet ad concep-
tionem de spiritu sancto conceptam esse virgo maria
Ideo cum eius conceptionem angelus marie nuntiaret
signum protulit conceptum divinum. Ecce eliza-
beth cognata tua et ipsa concepit filium
in senectute sua etc. luce primo. Clamabat
conceptus adhuc manens in utero, dum eum
puer sub modio virgineo latens matris
sue elizabeth, quod ut dicit sermo patet,
prophetico gaudio exultabat, quia vox
in matris ad virginem, vel ut hoc est verum
ante incolatum ei virgine fore matrem dum
aperuit cum salutavit. Ecce ut facta est vox
salutationis tue in auribus meis, exultavit
in gaudio infans in utero meo. Clama-
bat nascens puer, dum eius linguam incredulita-
te patris ligatam solvit, et vi adveniente ino-
tuit, et se precursorem in vi vocis declaravit
Patris ex dubietate quam nuncio angelo cre-
didit, cum vinculo lingue absolvit. Unde
quod pater zacharias filii voce protulit: Et
tu puer propheta altissimi vocaberis, pre-
ibis enim ante faciem domini parare vias eius, ad
dandam scientiam salutis plebi eius in remissionem
peccatorum eorum, per viscera misericordie dei nostri, in quibus
visitavit nos oriens ex alto. Clama-
bat sua nativitate vox eius ad omnes dicendo [illegible]
matris, ac pre senem tot concursibus mirabilis
natus, proprie virginis mirabiliorem figura-
bat. Unde timore et admiratione
omnia dicit iudee montana sic luce ait
Et factus est timor super omnes vicinos eorum, et super
omnia montana iudee divulgabantur omnia
verba hec, et posuerunt omnes qui audierunt in
corde suo dicentes Quid putas puer
iste erit? Etenim manus domini erat cum
illo. Sonuit quoque vox eius et [illegible] puerum
declaravit in tota vite conversatione, dum
puer crescebat et confortabatur manens
in desertis locis, usque in diem ostensionis sue
ad israel. Cuius vita tota erat sublimi-
tas sic beda de omne ait, ut [illegible]
sublimis [illegible], hoc etiam homines natura [illegible]
dubium non sit. Et quod a multis non
solum vox eius sed magis [illegible] pu-
tabatur. Unde magis instancia clamavit et
et testificatus, quia non sum ego christus, sed qui
post me venturus est, qui ante me factus est,
cuius non sum dignus ut solvam corrigiam

Existimante populo et cogitantibus omnibus de eo in cordibus suis de iohanne ne forte ipse esset christus luce 3.

calciamenti eius iohannis primo. Non tantum vox eius
moriendo sonuit dum morte suppressa
qui morte data in [illegible]
et in testa, morte preveniens suppressam
salvatorem. Clamat et clarissimo sono
vox eius nunc maxime intonuit, dum bapti-
zando ad ipsum baptismum christum aptavit
dum predicando ipsum venturum indicavit, dum
ostendendo digito venisse demonstravit
Ecce dicit agnus dei ecce qui tollit peccata
mundi. Iohannis primo. Non solum vox manifes-
tavit, sed et corda hominum ut ille fuerit
dignus [illegible], doctrina sua efficacis-
sima preparavit. Hoc dixit angelus patri suo
zacharie predicens. Ipse precedet ante illum [illegible] plebi
adhuc ex utero matris sue, et multos fi-
liorum israel convertet ad dominum deum ipsorum
et ipse precedet ante illum in spiritu et virtute helie
ut convertat corda patrum in filios, et incredi-
biles ad prudentiam iustorum parare domino
plebem perfectam. Et [illegible] omne de
[illegible] quam habuerunt patres
[illegible]
[illegible] filios, [illegible]
[illegible] et gaudere [illegible] vidisse. Con-
vertit incredibiles ad prudentiam iustorum
qui eos [illegible] in fide [illegible], de operibus
legis frustra gloriantibus, docuit [illegible]
in christum, cuius [illegible] sub-
mittere, ac prudentiam iustorum imitari
prudentiam, qui et lege [illegible] diligentissime
studebant, et [illegible] domini
[illegible], non [illegible]
[illegible] viderant. Clamat insignis-
sima [illegible] iohannis vox [illegible]
et [illegible] ad [illegible] similitudinem [illegible]
[illegible] nascendo vivendo, predicando,
baptizando, moriendo, ad limbum descen-
dendo, mundo et [illegible] declaravit Et
[illegible] de [illegible] Audistis fratres iohannem
vocem in deserto, quia [illegible] clama-
te, ac suo clamore desertum [illegible]
[illegible] plebes perfectas
domino [illegible] Adhuc vox predicatoris
eius sonat, quia [illegible]
ut sonans non [illegible] Audiamus et nos
ut eius doctrina domino ac salvatori
[illegible] altissimi [illegible] nostra corda
[illegible] corda in prudentia [illegible]

math 14

Ego baptizo in aqua veniet fortior me et ipse vos baptizabit in spiritu sancto et igne luce 3.

[illegible]

condictat efficit hoc si vita virtutis eius doctri-
nam sollicite imitemur. Quia licet eius facta vel
alio aliquo dignius eum laudamus, quia gloria
ingredi viam quae est. Sic alias Iohannes attestatur
in sua racione: Maiorem gratiam non habeo
quam ut audiam filios meos in veritate ambulan-
tes. Considerabat beatissimus Iohannes omnibus
qualiter predicavit et statibus singulis
scilicet phariseis, turbis, publicanis, mi-
litibus, secundum omnium suorum status exigentiam secundum
legem divinam. Unde per viam doctrine quibus-
libet oportet tempore, et sic tradidit ad specialem
dandam populo quod populis oportet ab universalibus
omnibus ad singularem procedit. Attendamus
principalem eius doctrinam, ac regulam generalem
pro nobis in presenti ad intentionem consistimus. Hec est
quam ... sub... sic vocem esse dice-
bat: Dirigite viam domini. Hac regula
totius sue doctrine quam ... vel ysaias
mediatur, per eam vocem futurum vaticinatus
est. Is. xl°: Vox clamantis in deserto
quid clamaturus erat, eo ... Parate
viam domini, rectas facite in solitudine semi-
tas dei nostri. Hec ergo totius doctrine principalis
et summa est: dirigere vel rectam facere viam domini.
Rectum est quod nulla tortuositate curvatur.
Voluntas autem nostra ambulat ad deum vel
recedimus a deo. Per voluntatem nostram deus ad
nos venit. Unde si potuerit venire in presenti
et mansionem facere ad eos qui se diligunt, di-
ligit autem voluntatem. Facimus ergo viam domini
rectam, quando a recta ratione voluntas non declinat,
sed quicquid vero recta dictat hoc voluntas eligit
et operatur. Recta est vero quae recte scit, recta vo-
luntas quae in omnibus consentit. Hec beatus
Lucas li. 24. Illa autem vera ratio dicere
quod et vere in omnibus sentiat, et a vero quod se sentit
in nullo dissentiat. Quando vero vere intelligimus
et aliter volumus, viam obliquam et tortuosam
facimus viam. Erre videtur Iohannes sua pre-
dicatione a viro inchoasse fundamentum. Si quo-
niam quis deserit ad aliqua sinistra tendit, ne-
cesse est iterum in primis viam dirigere. Hoc
voluntatem nostram ab omnibus curvitatibus
rectificare, in nullo a recta ratione deficere, ubi-
cumque in uno deficit, iam curva est. Sed
ad ... ordinem ..., manum ducit vel
ad ... corpora ... separata.
Quia ergo huiusmodi voluntatem firmiter in
nobis sistite, quam necesse est esse salute ha-
bitualiter in omnibus usque ratione habentibus.

Quia hec est arbor bona, cum fructus malus esse
non potest, sicut ait salvator Matth. 7: Non potest
arbor bona fructus malos facere, neque bonos
mala. Sola est hec voluntas a malo opere
et alias. Hec est et radix sancta, cum rami
nostri sic erunt directe apostolo Ro. xi: Si ra-
dix sancta et rami. Hic oculus simplex est qui fa-
cit totum corpus lucidum. Sicut dicit Matth. 6: Si
oculus tuus simplex fuerit, totum corpus lucidum
erit. Si autem nequam, corpus totum tenebrosum.
Oculus autem per intentionem sive voluntatem
propositum, corpus vero congeriem actionum. Oculus
simplex est in quo a recta ratione non divisa, sicut re-
sentes oculus nequam qui propria libertate ad malum
allectus a tramite recto declinat. Hoc
fundamentum sanctum quo qui non edificat ruinam pa-
tietur, teste domino Matth. 7: Omnis qui audit
verba mea, scilicet per vocem intelligendo ac retinen-
do et facit ea voluntate consentiendo, as-
similabitur viro sapienti, qui edificavit
domum suam supra petram etc. Omnis vero audit
per vocem dictando recte, et non facit dissentiendo
voluntate, similis erit stulto qui edificavit do-
mum suam supra arenam etc. Hic demum
est ... bona voluntas, cum nato domino pax
in terris nuntiata est. Sic hec veritas beatus
ait Bernardus de sancto Andrea: Cui autem bona
non ordinata voluntas? Cui non ... intentio
Conformi ... consentanea est. Hanc ergo
voluntatem sollicite custodiamus, per illam
sic dirigendo corpus nostrum ne ipsam obliget
alterandum, liberet omnia sustinentes, ne illam
perdamus, quia cum ipsa deum acquirimus, ea
relicta deum perdimus, exemplo beati ...
qui ideo huiusmodi vastitate, vestis as-
peritate, victus tenuissima paritate, et
universa quas abstinentie elegit, ne corpus
delicate nutritum, ne quando homo vo-
luntatem suam a rectitudine sua voluntate
per vocem cogitate vel in minimo obliquet
Rectam vel levi sermone maculam vitam
possit. Sollicite custodiendus est dominus quo ...
presentis ... et absque macula cum domino deo
suo. Sicut nobis concedit, gloriosus in futuro
suis meritis ~~operari dignetur~~ et precibus
apud deum presentis imperare dignetur ...
ipsa ... clamans pro nobis inquit sibi fine
Prestante domino nostro ... per ... qui cum patre
et spiritu sancto in secula benedicto. Amen.

159

Dominica 3

Gaudium est coram angelis dei super uno peccatore penitenciam agente luce 15.
Magnam nobis consolacionem saluator in exhibuit. Dum angelorum gaudium de conversione peccatoris exemplis et parabolis declarauit. Quis enim non toto corde gaudeat, tantisque apud supernos illos celi principes ut hiis illi ineffabili diuine fruicionis gaudio sunt absorpti, nichilominus nostra conversio noua eis ingeneret leticia. Preterea quod et ipsi ad hoc nobis ministri subministrant teste apostolo ad hebreos primo. Omnes sunt administratorii spiritus in ministerium missi propter eos qui hereditatem capiunt salutis. Sed triste minus lugendumque est, propterea gaudentibus nobis angelis, nos ipsi non gaudemus. Sed quando flagella dei ad penitenciam nos vocancia ad impaciencia et murmuracionem ferimus, penitencie labores etiam dum acceptamus cum tristicia et tedio sustinemus. Conuenit quod unusquisque peccator de peccato doleat, et de dolore gaudeat. Inde et gaudemus magis vero quando nos et angelos contristamus pura de mala nostra voluntate in peccato existencia, sicut de peccatoribus scriptum letantur cum malefecerint et exultant in rebus pessimis. Prouerbiorum 2. Ideo frequenter more dei a nostris plagam ipsi videmus ut velit quod omnes saluentur. Sed nos non putamus angelos gaudium demandare et gaudere in penis nostris ... dicens vnum sumus vnde minime sentimus celestis curie confraternitatem ... Dominum, quo angeli a nobis caritate ... [illegible] ... de angelis ... gaudium est coram angelis dei super uno peccatore penitenciam agente. De quo ... [illegible] ... in manu principali ... [illegible]

Erant appropinquantes ad ipsum publicani et peccatores. Commendat nobis ineffabilem dei benignitatem et miram condicionem in se patris ... ad graciam suam et amiciciam, ... ad se in toto corde ... peccatores qui penitenciam ... [illegible] ... nobis ex eadem doctrina traditur. Ut angeli ... gaudeant de nobis magis et nos ipsi, ... penitenciam nos agere de peccatis. Doctrina hec clara

est ex euangelio, et mea supposita. Sed forte dicet aliquis peccator, ... dubium quin ab omnibus ... qui sic alia deplorat ut ... in omne, ut ... committat ad penitenciam ... [illegible] ... peccata ... deflerat, ... [illegible] ... lugeat, ... [illegible] ... retraheret ... ultra adducit ... [illegible] ... allegat ... penitenciam esse ... sic agere de uno, ut non ... ab alio ... [illegible] ... ab omnibus ... [illegible] ... omnia peccata mortalia ... [illegible] ... obediencie ... [illegible] ... ad ... [illegible]

Dicet forte ... [illegible] ... ad ... [illegible] ... valet. Velle in omnibus subdi sive ... [illegible] ... dei ... voluntate ... [illegible] ... sua voluntate ... [illegible] ... Sed si diligenter ad ... voluerit intelligere, et si ... intellectu ... [illegible] ... facile et dulcissimum. Sed ... sic ... [illegible] ... [illegible] ... gaudentes, quieti, magnanimi ... [illegible] ... offerre voluntate ... [illegible] ... Nichil dubium et conueniencius ... [illegible]

de ho[c] ... [illegible]

De hoc vide prima 2e q. 41 ar. 2o et ad

vi, quod ratio humana naturaliter. Ideo homo ex solo
creatus videtur ceteris appetitu. Unde
aut secundum rationem, creatura est homo naturaliter. Ideo
gentiles philosophi hominem diffinierunt ani-
mal rationale. Rationalitate enim hic non brutus sed
per rationem distinguitur ab eo quoque. Ideo philosophus
primo ethicorum c. 8. rationem dicit esse propria hominis
et opus eius proprium quod est opus secundum rationem. Opus
vero secundum virtutem quod homo est perficere secundum
potentiam intellectivam non humanam ut
habetur primo ethicorum c. 13. Et 9 ethicorum ratio
est homo maxime et super intellectum. Ideo
homo et virtus bona hominis est secundum quam virtute
attingit homo suam perfectionem naturalem.
De quo Seneca ad Lucillum epistola
ait: Quid suo bono constat. Vires fortu-
nas quem dat. Sapor vinum velo-
tas cervum, qui fortia dorso iumenta
sunt. In cane sagacitas prima est,
si feras investigat. Cursus si consequatur
audacia, si mordeat et invadat. Id ergo
optimum esse debet cui nascitur quo censetur.
In homine optimum quid est? Ratio. Hac
antecedit animalia, deos sequitur. Ratio ergo
perfecta proprium hominis bonum est, cetera illi
cum animalibus satisque communia sunt. Valet:
et oves. Formosus est: et pavones. Ve-
lox est: et equi. Corpus habet: et arbores.
Motum habet: et bestie et vermes. Et iterum
ibidem: Lauda in homine quod eius est. Ratio recta
et consummata felicitatem hominis imple-
vit. Ergo si omnis res cum bonum suum perfecit
laudabilis est, et ad finem nature sue pervenit,
homini autem bonum ratio est, si hanc perfecit
laudabilis est, et finem nature sue tetigit.
Hec itaque ratio unum bonum in homine est, quod
hominem esse hic Seneca dicere quod propria hominis
natura est, vivere secundum rationem, et vivere secundum propriam
naturam. Et quod vivere secundum rationem, id dicta-
mine et regimine consilio omnia velle et agere.

Hinc sequitur quod quotiens homo relicta
ratione passionibus sensus se subicit, non
secundum naturam hominis, sed secundum bestialem operatur.
Ad quod est verbum bestiis comparatur.
Unde ait propheta David: Homo cum in honore
esset non intellexit, comparatus est iumentis
insipientibus et similis factus est illis. Crea-
tus est enim homo in honore, in aperte omnibus cor-
poralibus creaturis, in eo quod rationalis
et ad dei ymaginem factus est vivens secundum
rationem, ut patet supra. Sed secundum

Faciamus hominem ad ymaginem et simili-
tudinem nostram et presit piscibus maris, et vola-
tilibus celi et bestiis terre, universeque crea-
ture omnique reptili quod movetur in terra. Preest
utique perfectione nature rationalis et ideo. Sed quo-
niam homo hic non intelligit, oblitus dignitatis
sue et omnis, cum comparatur iumentis insipien-
tibus, similis eis factus. De hoc est clarius
locus boecii libro 4o de consolatione prosa 3. Ita dicens:
Evenit in malicia, humana quos ultra
naturam. Nam cum ultra homines quemque prove-
hat probitas possit, necesse est ut quos
ab humana condicione deiecit, infra hominis
meritum detrudat improbitas. Evenit
igitur ut quem transformatum viciis videas
hominem estimare non possis. Avaricia
fervet alienarum opum violentus ereptor.
Lupi similem dixeris. Ferox atque inquietus
linguam litigiis exercet, cani comparabis.
Insidiator occultus subripuisse frau-
dibus gaudet, vulpeculis exequetur. Ire in-
temperans fremit, leonis animum gestare cre-
datur. Pavidus ac fugax non metuenda
formidat, cervis similis habeatur. Segnis
ac stupidus torpet, asinum vivit. Levis
atque inconstans studia permutat, nichil
avibus differt. Fedis immundisque li-
bidinibus immergitur, sordide suis vo-
luptate detinetur. Ita fit ut qui
probitate deserta homo esse desierit, cum
in divinam condicionem transire non possit,
vertatur in beluam. Hec boecius. Cum homo
ratio est, quia quando secundum rationem vivit, id quod hominis
proprium desiit quantum ad operationes, licet fuerit
quantum ad essentiam. Et ideo licet realiter sit
homo, sed moraliter magis bestiis quam propie-
tatis induit comparatur. Neque solum
bestiis irrationabilibus similis invenitur
sed longe peior. Sed testante Crisostomo omelia 19
de confessore dum peccatur enim comparari
iumentis insipientibus quam nasci naturaliter
non habet rationem tollerabile est. Verum ratione
decoratum irrationabilium naturam compari
voluntate crimen est. Et ideo cum audis quod
homo comparatur iumentis, non arbitreris quod
irrationabilibus similem voluit dicere
sed longe peiorem. Hec Crisostomus.

Si homo indigne accipit homo, ymmo non
ferre pecus quod canis, porcus, fera, dum
cum bestiis nominatur qui sui dignitati que
secundum naturam omnibus hiis prelatus et derogat
Bestiam naturam, non rationalem

et quo omnia post vocem perfectiora operatur
brutis quam hominibus. Preterea sensuum singulorum
vivacitas ac corporis robur. Quod
indignum et admodum detestabile quia
ut proprie contra et totius dignitatis sub-
versionem venit post vocem, sive non regulas
in actibus suis per vocem, per quod homo a sua
privatur nobilitate, et brutis indignior
operatur. ¶ Assignatur enim id quod sequitur.
Cum enim inter omnia animalia solus homo ad ymagi-
nem dei creatus est, sic id quod nobilius
est in homine, i. parte intellectiva, in qua memoria
moria, intelligentia sive ratio, et voluntas,
per quam efficitur dei capax, dum voluntas
rationi conformatur ymago dei in homine fedatur
et ydamo subditur. In hoc salvatur
ymago beatissime trinitatis in homine sicut
augustinus de trinitate et 12. et libro 15. Sicut enim in summa
trinitate essentia est pater qui per memoriam secunda
generat filium sibi consubstantialem et per omnia
equalem, qui est notitia patris genita, et ab
utroque procedit amor spiritus qui est spiritus
sanctus ambobus consubstantialis et similiter equalis.
Ita in mente sive anima una est memoria
secunda, qui generat notitiam sibi similem in se
et procedit ab hiis procedit amor. Est igitur
tue perfecta ymago dei in me et capax, quia
sicut memoria amore preceptorum gignit
dictamen agendorum in intelligentia sive ratione
et hiis conformat voluntas producendo amorem.
Ita quod non aliud dictat ratio nisi sicut regulat
divinas quas habet memoria, et alia velit vo-
luntas, nisi quod ratio sicut regulis divinis dicta-
vit. Sic est equalitas perfecta, quia quicquid
mens meminit sicut regulas divinorum pre-
ceptorum, hoc intelligendo dictat ratio, et
omne hoc acceptat voluntas. Erunt ergo
equales et mutuo se capiet memoria
notitiam et amorem, et a memoria procedit
notitia, et ab utroque amor dei. Pertransi
autem est ymago dum voluntas conformat
rationi, quia sit ut equalitas est in personis divinis,
ut conformatur quilibet origo ad principium
sicut omnia confundit, unde omnis dignitas hominis
confirmatur, et deo iniuria non modica ir-
rogatur. ¶ Decimo quod iniustum atque magis
ingratum optimo creatori, quando cum omnia
ut sue constituta custodiat, solus homo
creatis instabilior, transgressor inveniatur ordinis
naturalis sibi dati. ¶ Considerate celum, terram,
ignem, aquam, pluvias, ac diversa genera

animalia, nichil horum videbitis a via
sue nature deficere. Infatigabiliter movetur
undique, quicumque sedes celum. Ex fundit plura
dies ut alii habitant, contrahit. Nec ipsius
cessat planete ac cetere celi stelle
virtutes varias in ista inferiora. Sursum
tendit ignis, ut igneus deficit combus-
tibile applicatum. Sistit aqua super in-
imus et terram non absorbeat. Ter-
ra centrum substans in centro mundi quies-
cit. Servant elementa quamvis contraria sed
ordine vinculo, ut leviora gravioribus
emineat, terra quod non impetus aqua ascendit
perfecto in ipsam capide, dans locum gra-
mori. Sic ad sphebendum vacuum per
unius deformatum conducit naturam
specierum ascendit, magis salute universi
super propriam appetitum. Et sic plante terre pira-
meos producunt fructus, unde ficat ani-
male, et omnia plurima pullorum suorum sa-
lute provenit, ac pro eorum defensione
periculo se opponunt. Sic et aut bestie
metro quam primi de consolacione nichil a-
liud lege solutum, licet proprie sanitatis
opus. Et si angelicos inhabitantium spiritus
superiores dum est velud dignatores dominus
cum lege nobilitate nature conformatore
gracie, ac personam consummate glorie nos
appellat, quibus naturalis locus est celum, tamen
ut divina in omnibus perficiat instituta
celum naturalis patria deserunt, nobis dig-
nissimis assistunt domicilii, sollicita
super nos vigilant custodia, ac tota dili-
gentia ministrant. Indignum valde vi-
detur, et humane contrarium superbie, si
rex potentis principi nobilissimo man-
daret, ut rustico alicui ignobili
eiusdem quidem nature sed conditione similiter debili
assistendo custodiret, ministraret, et eo
in luto cadente levaret, pie et lavaret.
Ecce angeli almois nature nobis sub
pena veniendo assistunt, ut per sedula
fedissima aufugiunt, quando casibus
nos levant, et lavant quidem in opere
benefica etiam sed et mox? bonum. Quod
hoc est ut ordine suum quo instituti sunt
ut infima per media reducantur ad
suprema, sicut dicit dyonisius. Unde liberter nos salvari
cooperantur et gaudent cum nobis super uno
peccatore penitenciam agente. ¶ Quando ergo

In effectu

in volun-
tate

ad omnia supra
quod posset
et sic est
de secundum
rationem pre-
ferre

No[ta] de caritate dei Et angelorum humilitate

magis igitur, quo magis blasphemia
vel opere qui ~~[struck through]~~ vocem contra naturam
vincens, divinum ordinem deserit, et sic violo-
re omnibus sua sponte reddit. Et non
solus peccatis sed orbis, solus ipse disturbat
permanentibus orbis. Unde eciam novissime
in die iudicii adversus homines consurget orbis
creatura, sicut scriptum est, pugnabit cum illo
orbis terrarum contra insensatos, Sap. v. ¶ Igitur
nunc dilectissimi, caveamus tanto ma-
ledicto contra gloriam nostram. Caveamus tanta
dei blasphemia ordinem suum contra nos
provocando. Caveamus contristare angelos
gaudium nostre conversionis auferendo. Sit
nobis pro libro dei digito scriptus universa
creatura, moneat nos quod per spon-
sus noster oritur. Docet sol mane, doc-
trina nobis sit et monicio faciens
nos cogitare, terre creata hec dei crea-
tura non vincens, opus sibi a deo iniunctum
et ordinem infallibiliter servat. Cave-
re in digeneratis ab ordine et posito.
Flat ventus, pluunt nubes, defluit
aqua, cadit lapis, nidificat et canit
avicula, texit tela aranea, colligit
formica, latrat canicula. Consi-
deremus in orbibus quod hoc agunt quod deus
naturaliter eis indidit, quod suo modo laudant
suum creatorem. Ostendunt eo suo opere
eius potenciam, sapienciam et bonitatem. Sufficimus
nisi quod plus his a deo accepimus sol-
liciti simus servare et inter naturam spiritualem,
quod non vincitur, sed ad vincendum, quatenus sic
mereamur per graciam semper naturam elevari
ad merendam gloriam et gaudium cum an-
gelis in futuro. Prestante domino nostro Iesu
Christo, qui cum patre et spiritu sancto vivit et reg-
nat deus per omnia secula seculorum. Amen.

In natali beatorum Petri et Pauli apostolorum

Dum senueris extendes manus tuas
et alius cinget te et ducet quo tu non
vis. Joh. ultimo. Beatissimorum apostolorum passio
quam hodie solempniter celebramus, multis et honorandis
meditacionibus, quibus ut maxime ait ipse
insuper pietatis plenitudine, salvator
mundi hunc diem et preciosum esse dedit et
indicavit. Et merito a nobis honoranda, quia
duo omnium nostrorum patrona, teste scriptura que
ait: Preciosa in conspectu domini mors sanctorum
eius. Preciosa dedicacione et celebritate, quia multarum
sanguine irrigata, velut gleba fertilis-
sima multiplicato germine fecundatur.
Unde Leo papa in sermone huius festi ait: Nullo
crudelitatis genere destrui potest sacramentum crucis
Christi fundata religio. Non minuitur perse-
cucionibus ecclesia, sed augetur. Et semper dominicus
ager segete diciore vestitur, dum grana que
singula cadunt multiplicata nascuntur.
¶ Itaque si vere omnium nostrorum commemora-
cione letandum est, in quorum tanta excellencia
patrum exultacio gloriandum, quos gracia dei
in tantum apicem inter omnia ecclesie membra
provexit, ut eos in corpore cui caput Christus
est, quasi geminum constitueret lumen oculorum.
Nec frustra, quia ista duo precelenti luce
alia divini seminis germina, innumera prole
pullulaverunt, beatorum martyrum milia proces-
serunt, qui apostolicorum emula triumphorum
urbem nostram purpuratis longe lateque
populis propiis ambierunt, et quasi ex
multarum honore gemmarum conserto uno
dyademate coronarunt. Secundum dignis-
simorum apostolorum passio duo fuit
accepta ex hoc communi possumus. Et duas
necdum passionem sed et mortem genus et
passionis ordinem, ad quos eos vocaverat,
quibus deum clarificaturi erant premonstravit.
Nisi Petro quidem ad literam, Paulo premis-
ferunt convenientibus cum viri ait: ex ipso
Dum senueris extendes etc. per quod. Ante in
Circa hoc propter mortem apostolorum
videantur sancta mater ecclesia, eo quod passio-
nis eorum historia recitabitur, ideo ad nostram
instructionem exhortacio brevis subiun-
gatur. ¶ Cum itaque apostoli principes
non solum morte sed et vita sua deum
clarificaverunt, quia per omnia que gesserunt
non suam propriam sed conditoris sui laudem
et gloriam querebant. Sed aliorum ducat

Martyrii vinum xpisti est, et mori lucrum. Ad
Phil. i. Maxime tamen hoc claruit in mor-
te istorum quando pro xpisto sponte susceperunt ap-
parebat, quia ut beda ait in omelia de vigi-
lia horum, quod amor dei delegerat esse voluntarium mon-
straverunt, quia data optione mallent
mortis subire tormenta quam a volunptate vel
predicacione cessare. Hanc autem mortis clari-
ficacionem dominus petro predixerat cum ait
Cum senueris, cum corpore infirmior eris
fortior apparebis per graciam. Nam extendes
manus tuas etc. In extensione manuum
ad crucem secundum bedam posicionem membrorum
eius quam in cruce erat aptandus insinuat. In
cinctione alia composicionem vinculorum quibus a
persecutore arrectus erat exprimit. In dicen-
te quo nollet ipsam mortis et passionis
arbitrarie indicat, quam corporalis eius
infirmitas horrebat, cum ad sanitatem spiri-
tualem vel aliquam per deum letabatur multa
sufferre. Neque enim voluntate sua, sed
voluntate querebat eius qui misit eum. Sicut
enim dominus dicit Descendi de celo
non ut faciam voluntatem meam sed volun-
tatem eius qui misit me patris. Joh. 6. Et
in orto non mea sed tua voluntas fiat.
Ideo et si aliquis dicat quod non licet seipsum
interimere, ipse tamen manus extendit
non aliquis extraxit, in voluntaria sua
ad passionem oblacione. Premissa
in dominis omnium suorum passione, addidit
modo eidem primo pastori eius passionis
principatum. Extendes inquit manus tuas,
et alius te cinget, et ducet quo tu non vis.
Ac si aperte diceret, Quia me caritate
diligis, tuo exemplo probabit cum per quemlibet
meorum vita usque ad mortem custodi-
endo pervenerit, et ut illi deorsum pos-
sint pie et mente salvari, ipse tormen-
ta corporis omnia que adversarii infligen-
tibus, forti mente constancia tollerabis
hoc beda. Convenit eadem sententia et de
apostolo nostro paulo, quem simpliciter alius cingit
et quo non voluit voluntate carnis sed
ad mortem duxit. Manus vero ipse
simpliciter extendit, et si non incarceratus pos-
set ad crucem tamen elevacionem manus cum
manibus in voluntate, ac voluntatis prompti-
tudine ad passionem. Unde cum agabus
propheta zonam ab paulo ablatam, ma-
nus eius pedesque ligasset dixit

Volens expoliatur sed sponte

Virum cuius est zona hec sic
alligabunt in iherusalem, et tradent
in manus gencium. Unde christiani fletu ro-
gabant flentes ne ascenderet iherusalem. Respondit
paulus: Quid facitis flentes et affligen-
tes cor meum? Ego enim non solum alli-
gari sed et mori in iherusalem paratus sum pro
nomine domini iesu. Act. 21. Extendit
deinde manus compassionis ad omnes in-
firmitates et tribulaciones sicut ipse testa-
tur: Quis infirmatur et ego non in-
firmor? Quis scandalizatur et ego non
uror? Per compassionem sed 2 Cor. 11. Unde ad
[illegible]. Postquam vero
petrus a domino consurgeret [illegible]
[illegible], ac dilectionem omnium pastoralem
cepisset tercio sibi dicente: Pasce oves
meas. Ascendit deo ac misso spiritu
sancto 20 annis circa provincias et partes
omnium circuiens, nulla specialem sibi de-
gerat sedem sed sedebat ubicumque vo-
lebat. Deinde anthiochiam elegit sibi
sedem in qua annis sedit, nolens alibi
diu esse cum [illegible]. Demum inde
dicit ut ait marcellus papa 24 q. 1
Rogamus romam transmeavit ubi in
ipsa sedit annis 25 mensibus 7 diebus
octo. Adiuncto sibi paulo annis duobus
ut dicunt tradunt hystorie c. ult. quibus
et ipsi romanis predicavit primum. Post
quos sicut quidam dicunt sicut dicit lyra act.
ultimo, profectus est in hyspaniam et partibus
occidentis. Nam 2o anno neronis iterum
ductus fuit romam quia exigeravit do-
minus 12, cum postea petro anno
uno eiusdem cum ipse medio paulo
omnibus predicavit, maxime in hyspania
sicut romanis ca. 14 scripserat: Per vos proficis-
car hyspaniam. Cum autem sub nerone
rediit romam ad beatum petrum. Ut sic duo
occidentis regionem gracia illustraverat pas-
sione, orientis plagam ne quid minus esset
vite sua apostolorum sanguine illuminare
dignatus est ut dicit leo sermone de hiis. Cum ergo
Et in 1o sermone de ipsis apostolorum historia
pro eorum commendacione ita ait: Cum duodecim
apostoli per spiritum sanctum omnium locucione linguarum
imbuendos mundi [illegible] distribuerent

Ordinatio in [illegible] anno 21

sibi traditam potestati subesse fecisset. Beatissimus
Petrus princeps apostolici ordinis, ad arcem
Romani destinatur imperii, ut lux veritatis
quae in omnium gentium revelabatur salutem efficacius
se ab ipso capite per totum mundi
corpus effunderet. Cuius enim nationis
homines in hac tunc urbe non essent, aut quae usquam
gentes ignorarent quod Roma didicisset.
Quid apostolos qui in eo circumcisione crediderunt
erudierat. Quid Antiochenam ecclesiam ubi
primum christiani nominis dignitas est orta fun-
daverat. Quid Pontum, Galatiam, Cappa-
dociam, Asiam, et Bithyniam, legibus evangelicae
praedicationis impleverat, non dubius de proven-
tu operis, non de spatio ignarus suae aetatis
trophaeum crucis Christi romanis arcibus
inferebat. Ad quam beatus coapostolus eius vas
electionis, et specialis magister gentium Paulus
occurrit, qui praedicationis suae innumeros labo-
res ubique gentibus diffuse eodem consortia-
tus est, Nerone imperante crudelissimo nero-
ne, qui primus christiano nomini atrocitatem
generalis persecutionis intulit, quasi per sanctorum
necem gratiam posset extingui. ¶ Occasio
mortis eorum praecipua haec fuit, quia cum
pro multa mirabilia quibus Simonem perdocere
monuerunt, et magnum Simonem
magum de artibus vanis suis orationibus
proprii ruina prostraverunt. Erat
namque Simon ille magus ac philoso-
phus, qui se Christum dixerat, ut dicit Leo
ac summa veritate ac deum potentem
Hic primo de Iudaea in Samaria populum de-
mentaverat, ubi a Petro victus fu-
giens Romam venit, ubi sibi divinos ho-
nores adhiberi et velut deum adorari
procuravit. Unde a Nerone plurimum
adamatus est, et qui vitae suae ac salutis
tanquam civitatis custos putabatur, pro
magnis quae Romani eidem fecerunt, super
scripto titulo Simoni sancto deo. Cete-
rum verbis beatorum apostolorum praedicationibus et
miraculorum operibus ubique maleficiis
eius, turpiter confusus Romam, per quem deludit
fidelibus videns, tandem verum dei filium ad patrem
volando se posse ascendere asseruit. Statuto
itaque die turrim, vel ut Linus ait capi-
tolium ascendit, et se cives coronatus lau-
ro parte magica volare coepit, quo

facto, Petro ait Paulus. Meum est orare
tuum imperare. Nerone ad clamante, verax
est homo iste, vos seductores. Petrus Pau-
lo ait. Caput erige et vide, qui videns
volantem Symonem dixit Petro. Cur tardas?
Perfice quod coepisti, iam enim vocat nos dominus.
Tunc Petrus ut Leo dicit, supplicibus genibus precatus
est dominum dicens: Adiuro vos angeli sathanae
per dominum nostrum Ihesum Christum ut eum amplius
non feratis. Praecante itaque sancto viro ait
Leo magicam levitatem. Precum enim effectu
ad dominum orationi qui volatus. Dum precatur ista
Petrus, quae intus suspirio. Dum summus Petrus
in oratione positus obtinuit quod petebat, quia
Symon pervenerat ad ecclesiam quod tunc debat.
Tunc in Petrum velut victum illum de subli-
mi aere deposuit, et quondam praecipitio
in papa elidens eius ruina confregit, et
hoc est obprobrium factum eius, ut qui paulo ante
volare temptaverat, subito ambulare non
posset, et qui pennas assumpserat, plantas
amitteret, sicut Leo. Cum ergo dimissus a Deo
nudus in pariete Petro ruit et fractus cru-
ribus expiravit. ¶ Quo viso dolens
Nero perdidisse se Symonem, et apostolos
primo custodiae ac carceribus, tandem ultimis
suppliciis puniendos indicavit, Petrum
quidem tamquam alienigenam iussit crucifigi.
Paulum vero tamquam civis romanus capite
truncari. Erat enim Paulus civis romanus
ut ait Act. 22. non quod natus in Roma.
Tarsensis siquidem fuit, sicut praedicit Paulus
insignis nobilitatis huius a Romanis
Hieronimus quod Paulus natus fuit in Giscalis, et
ita civis romanus ut declarat lyra Act. 22.
et 2 Thimo. 4. De hac siquidem dicto. Paulus
Dyonisius in epistola ad Thimotheum ita scribit,
O frater mi Thimothee si vidisses agones
consummationis eorum deficisses quidem prae tris-
titia et dolore. Quis non fleret. Nam
quando praeceptum sententiae egressum est contra eos ut
Petrus scilicet crucifigeretur, et Paulus decolla-
retur? Vidisses tunc turbas iudaeorum
et gentilium percutientes eos et conspuentes
in facies eorum. Adveniente autem ter-
ribili hora consummationis eorum, cum se-
pararentur ab invicem, ligaverunt colum-

caput mundi, non utique absque fratrum gemitu
et ploratu. Tunc dixit Paulus Petro: Pax
tecum fundamentum ecclesie, pastor ovium et
agnorum Christi. Petrus autem ad Paulum:
Vade in pace predicator bonorum, media-
tor et dux salutis iustorum. Sicque ab invicem
separatis, ad locum supplicii ductus est. Dicit
Leo autem ait Dionysius quod eodem loco vel vico
occiderunt eos. Parata itaque cruce
pro Petro, ait: Quoniam Dominus meus
de celo ad terram descendit, erecta cruce
sublimatus est. Me autem quem de terra ad
celum vocare dignatur, crux mea caput
meum in terra debet abscondere et pedes ad celum
dirigere. Ergo quia non sum dignus ita in cruce
esse ut Dominus meus, crucem girate, et ca-
pite deorsum me crucifigite. De quo
beatus Maximus in sermone qui incipit Gloriosos
ita dicit: Iste est Petrus qui dum ad crucem tra-
heretur crucifixi Christi ductus, ipse se posse
corpore crucifigi, passionem non renuit,
sed equalitatem cum Domino declinavit, ut
ostenderet omnibus admirandam se humilitatis
virtute nominis magistri disciplinam et
tormenta suasse. Cum servus crucem
recepit Petrus ad crucem, qui compulso timore
mortis, moriendi ordinem tam celsa in
passione consummavit. Hec Maximus. Tunc ut
populus crucifixum eum, ipse scilicet ad terram
capite, pedibus sursum. Populus
ac furore repleto, et Neronem et prefectum
eius Agrippam volebat occidere, et apostolum
liberare. Sed rogavit Petrus ne pas-
sionem eius impedirent. Viderunt autem plu-
res cum ... stantibus et floribus angelos stantes
cum coronis de floribus rosis et liliis. Pe-
trus vero ad Dominum conversus ait: Te Domine
ita imitari optavi, sed recta crucifigi
non usurpavi. Tu enim semper rectus excelsus
et altus, nos primi hominis filii, qui caput
suum demersit in terram. Tu es Dominus meus, omnia
es tu mihi, totum et nihil aliud nisi tu solus.
Gratias tibi ago spiritu toto, quo vivo, quo te
intelligo. Tunc ... genus agens, et fideles duo
commendans spiritum suum ... Domino
emisit. Tunc Marcellus et Apuleius
fratres discipuli eius de cruce deposuerunt,
et diversis conditum aromatibus sepelierunt.
Itaque voluntatem offerens se Deo holo-
caustum acceptabile, mens et spiritus ...
... ostendit, carnisque ... mortem

... quam tam ... sicut ipse ... de se
... affectabat. Sed ... ac pas-
sionem beati Pauli ... summus ...
non ... cogit. Aliud ... est
hic de primo. Tercium est quod pro duo
que sustinerat sit ... omnibus
passi sit ... et ... apostolorum
principes, ab infidelibus tyrannis. Sed
nostro si ... finita sit passio, et non
hodie maiora patitur a ... Sed
quid quo ad se ... Absterget Deus
omnem lacrimam ab oculis eorum, et iam non
sit luctus, neque clamor, et ullus dolor
quem prius ... Sed hic in eo patitur
... vita sua ... estimavit scilicet in
omnibus et successoribus. Nonne blasphe-
matur Petrus quociens successore de-
trahitur auctoritati eius. Blasphematur
Paulus dum sinceritas sue doctrine
... fermento ... feritur.
Affliguntur utique dum preparatis
... omnes ... collegerunt
laboribus ab omni romane ecclesie
quam fundaverunt, et sanguine suo plan-
taverant, dispergitur, ut sic mor-
tem ... perpetue conferatur.
Nos ... clamitur ... et orbis doctor
Roma caput mundi, doctrinis et
miraculis, ac tante gloria martyrii
... ubique ... sedem po-
tifficii constituerunt. Sed ... ut essent
... sacerdotalis et regia. Per sacram
beati Petri sedem ut Leo dicit caput
orbis effecta latius presidet religione divina
quam dominatione terrena. Ibique esset religionis
principium, auctoritas fidei, ... quam
ab ... generaliter omnibus fidelibus pro-
videndi ... in fide diffini-
retur dubia, hinc emanaret ac disponeretur
... in ecclesia Dei officiorum mini-
steria. Neque enim propter se Petrus, sed ad uti-
litatem ecclesie ... ita disponente Deo
pro se et suis successoribus sedem hanc ele-
git. Non ergo ... hanc ... sedem committit
in beati Petri blasphemia, ... que Petro
presens irrogatur. Cui ... dolor quod
quando hoc in sede illa ... ac Petri
auctoritas ... Ubi est vox illa Christi
ad Petrum principaliter in hodierno evangelio
sonuit: Tu es Petrus, et super hanc petram

2 pars

petri

edificabo ecclesiam meam. Et tibi dabo claves regni celorum etc. Obsurduerunt aures multorum, clamant auctoritate perversa, et qui sibi ipsis id quod clavium regni aperit auferunt, rogo quo trahunt? Et qui spernunt vocem Christi, quid mirum si mandata petri, si doctrine contempnunt pauli? Tanta ei reverencia ac obediencia successori petri debetur. Petrus ipse in quem dominus omnium humane creature subiectos esse debere propter deum sive regi sive duci docuit a deo ut servos dominis non solum bonis et modestis sed et discolis subesse mandaret, ipse et specialiter autem in ordinatore clementis declaravit ubi ait [illegible] clemens iste est ut quidam dicit [illegible] Paulus quia quod omnem potestatem a deo esse omnem animam sublimioribus potestatibus subesse iussit, quanto magis ei qui superiorem neminem in terris habet. Vellem a te audire quod si solus videris et habundas ad compensandas comparaciones in parte. An ecclesiam velles esse acephalam et sine capite in terris? An magis sicut prius ordinatorem unum esse monarcham? Et hunc quem dicis? Papam petri successorem an alium? Alium nescio, loquimini, ut alii audimus, si alius est in dicto ei alius non assignari potest. Cur non obedis potestati petri, cui contulerat claves regni celi, et ordinatori ecclesie? Sed te ab obediencia absolvit a qua nec Christus liberum esse voluit quia nec iniusti iudicis iugum excussit, nec se eius potestati subtraxit, sed ait: Nescis quia habeo potestatem crucifigere te etc. Non ait: Non obedio, sed potestati dicit: Non haberes in me ullam etc. At si dicis: Iniusta est preceptio apostolica et ideo obedire non debeo, tu quis es o homo qui iudicas preceptum Christi in terris vicarium? Per quem ubi diffinitum est eum iniuste mandasse? Loquerentur quia in te [illegible] non vocata, [illegible] sit episcopio et in dampnas preceptorem tuum non nisi non vocatum, sed ut scis creatum. Volo ut videas si propter penam tu tam temere rebellas, obedienciam subtrahis, penas excommunicacionis velut nullas contempnis, unde est a iure equitate emanavit, unde iniuste [illegible] contempnendo

tempus dampnas sicut apostolus [illegible]. Ergo ecclesia non sit ea iniusta esse condempnas [illegible] sit pene omnibus christifidelibus qui preter te non sunt ea tamquam iusta venerantur. Vide quanto discrimini te committas. Sed et meminisse te volo verbi Christi quod ait: Et porte inferi non prevalebunt adversus eam. Porte inferi ait Beda sunt omnes doctrine nequam, que seducendo incautos ad inferos trahunt. Porte quoque inferi et tormenta et blandimenta sunt persecutorum, qui infirmos quosque deterrendo vel emolliendo a stabilitate fidei [illegible] mortis aperiunt. Sed et prava fidelium opera et inepta colloquia porte utique sunt inferi in quantum suis auctoribus vel sequacibus iter perdicionis ostendunt. Multe utique sunt porte inferi sed harum utique nulla contra ecclesiam que super petram fundata est prevalebit, ut ait Beda. Non potuit prevalere vero dominium [illegible] prevalebit. Cessit ergo dilectissime [illegible] ab hac stultitia obedire et [illegible] petri se [illegible]. Considera [illegible] et ideo [illegible] clavium regni et principem iudiciarie potestatis accepit, ut omnes per orbem credentes intelligant, quia quicumque ab unitate fidei vel societate illius quolibet modo semetipsos segregant, tales nec vinculis peccatorum absolvi nec ianuam regni celestis possunt ingredi. Cessent ergo cessent [illegible] tue [illegible], cessent [illegible] fidelium, ne deum ordinatorem ecclesie offendas ac petrum atque paulum ad vitam sequi [illegible] contra alios que [illegible] imitatur et ducat quo noluit ad eternam videlicet dampnacionem. A qua nos custodiat meritis suorum apostolorum Christus dominus noster cum patre et spiritu sancto verus deus in secula benedictus. Amen.

et prima de preposito ad hunc tamen aut obedire preposito verbis tamen [illegible] per [illegible] verbis

Cauparet

161

In dedicacione ecclesie sermo sextus

Templum domini sanctum est quod estis vos
Festum dedicacionis templi huius
quod hodierno die festiue celebramus valde
vetustissimum est, non solum ab ecclesiastica
institucione verum et iam veteris synagoge
solempnissimum extitit. Sicut enim Moyses
tabernaculum, Salomon, Esdras et
Machabei templum dedicauerunt, dedica-
cionis quoque diem futuris seculis celebrem memo-
ria indelebili statuerunt. Ipse dominus quoque et
redemptor noster hanc sollempnitatem gratissimam esse ex
eo demonstrauit quod die ipsa templum ingre-
di, sermonem ad populum facere et dominum
sic paratam predicare dignatus est teste Johanne
qui ait: Facta sunt encenia in Jerosolimis
et hiemps erat. Et ambulabat Jhesus in tem-
plo in porticu Salomonis. Johannis x. Ence-
nia vocabantur sollempnia dedicacionis tem-
pli. Si ergo ambulare voluit in templo ut
dicit Beda in quo omne sacrificium carne
et sanguine brutorum animalium offerebatur,
multomagis nostre oracionis domum in
[illegible] ipsius ac sanguinis sacramenta celebrantur
visitare gaudebit atque maiori sollempni-
tate adornare. Si quoque perambulando non
despexit porticum in qua rex quondam mor-
talis et terrenus quamuis potentissimus ac sa-
pientissimus ad adorandum stare solebat,
quanto magis penetralia cordium nostrorum
inuisere atque illustrare desiderat. Si enim tam
porticum esse Salomonis, hoc est timore
suo qui in timore [?] [illegible] [illegible]. Neque
enim putandum est quod deus solummodo
in illa ad orandum vel ad misteria celebranda
quesimus [?] templum sit domini, sed non minus [?] quam
in ore domini quesimus multo amplius tem-
plum eius et appellamur et sumus. Domino
teste dicit apostolus: Vos estis templum dei
Leuit 26. viui sicut dicit deus: Inhabitabo in eis et inter
illos ambulabo, et ero illorum deus et ipsi
erunt mihi populus et cetera. Oportet itaque
et nos templum domini venerari, eiusque
dedicacionem hymnis et diuinis laudibus
more ecclesie ymmo [?] [illegible] sequentibus diuo-
nis celebrare. Magis autem quod nos
ipsi sumus tanquam templum ac venerabile
domini ex hiis ne sanctum dei polluamus
quia templum domini sanctum est. [illegible] Prima [?]

Templum domini sanctum est ut dicitur
de sancto templo domini, domo vel ecclesia

que est ecclesia sunt in celo triumphans sive
in terris adhuc militans. Sed et de hac materiali
domo domini cum hodie nobis annua [?] de-
dicacionis dies illuxit solennis. Ad aliud
templum, nos ipsos scilicet, sermonem convertimus [?]
[illegible]. Sed de rebus ecclesie scilicet mi-
litantis sanctitate templi quod huius materialis sanctifi-
cacione plurima dicenda essent [?], nunc
breuiter [illegible], sic audiant qui quantum
deum offendunt qui illam polluunt, [illegible]
hii sanctuarium [illegible] ad ipsos eos
tradentes gyrovagos [illegible] qui et
templum hoc tumultuacionibus strepitibus
venacionibusque collocucionibus [illegible]
vel clamoribus dehonestant, [illegible]
[illegible] ac deuocionem famulorum dei
[illegible] in se tollunt. Sed [illegible] sig-
nificantes quod [illegible] vngueti [?] [illegible]
[illegible] [illegible] demonum vngulis
[illegible] [illegible] Abraham de paradiso
abigebat Genesis xv. Sed heu nimis [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] abusiones [illegible] augmentantibus
in hac die. Sed [illegible] [illegible] de quibus
[illegible] ad deum [illegible] adveniat [illegible]
[illegible] manifestum, quod neque [illegible]
dei, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad dei [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] possint, quia [illegible]
[illegible] ad honorandum deum
in domo sua [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], et [illegible] [illegible]
[illegible], quod et [illegible] mortalibus [illegible]
offendant [illegible] deum. Sed [illegible]
[illegible]. Crescit in [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible], et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in sua [illegible]
[illegible], deus [illegible] in [illegible] in sua
domo [illegible]. Habet [illegible] templa
[illegible], [illegible] et [illegible] sive [illegible]
In templis [illegible] [illegible] [illegible] In
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], et plana [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] deputata [illegible], ut [illegible]
Nos ad templum dei viui [illegible] fa-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
quod longe plures visitant et deum
offendant, quam ut [illegible] placeant,

Accedit histrio in domum non suam et forum, profert carmen aliquod sordidum plenum scandalis et mendosum, et vana cumulatoria, concurrunt plurimi, fit grande silentium, nemo verbum interrumpit ut possit proprie audire loquelam vanam cupiunt, nimiumque indignantur cum quis in verbis eius quod strepitum faciunt quo minus possit audiri turpiloquium. Scandalizantur orationes ad dominum laudes altissimo et deum in templo suo a suis famulis decantatur, sacra tractantur mandata legis sancti de [illegible] praedicatur per dyaconum et legis [illegible] legitur per subdyaconum. Et, et unigenitus patris eidem immolatur pro salute totius populi, et omnia hec vix devote pertractantur ut si quis velit, vix verbum unum proprie possit. Recte assimilantur eis qui locata sibi vinea adveniente filio misso a patrefamilias dixerunt: Hic est heres, venite occidamus eum et habebimus hereditatem eius, Mt 21. Ita eiciunt dominum de domo sua ut ipsi eam possideant in dyabolo. Et timeant ne fiat de eis sicut ibi sequitur: malos male perdet etc. Audite quid ait dominus per prophetam: Filius honorat patrem et servus dominum suum timebit. Si ergo pater ego sum, ubi est honor meus? Et si dominus ego sum, ubi est timor meus? Malachie primo. Et Jeremie: Quid est quod dilectus meus in domo mea facit scelera multa? Numquid carnes sancte auferent a te malicias tuas in quibus gloriata es? Jeremie. Ecce ego visitabo super eos, iuvenes eorum morientur in gladio, filii eorum et filie morientur fame et non erunt reliquie ex eis. Clamatur sicud apud memoriam saepe, quod admodum hac tota capitula nichil efficit tonans speciebus clamor. Sed nichil mirum est, si hoc clamando nichil proficit vel non proficit deus flagellando, sicut vana in vanum fundantur, ubi serviunt verba non timentur. Nolite vos dure flagellatos murmurare adversus dominum et non minus abusiones vestras in domo domini, qui in malicia indurati permanent et in alto domini non cauchis [illegible] sicut aplicis puorant. Et Sed hiis quoque incorrigibilibus dimissis, et si templum aliud materiale construi non potest, templum nostrum sicut forte in plurimos paucos animas suas diligentes. Nam qui diligit iniquitatem odit

animam suam etc. Cohortari vos dei, castum sacrificium, quod sicut et tamquam in templo sancto suo dignetur habitare. De hoc in templo loquitur ad primum apostolus ubi ait: Templum domini sanctum est quod estis vos. Et statim premisit: Nescitis quia templum dei estis et spiritus dei habitat in vobis? Quippe in nobis spiritualiter edificationem complectitur, quam in templis manufactis agitur, ait Augustinus in sermone de dedicatione. Videamus itaque unde simus digni ut nos ipsos domino separemus habitaculum, secundo quo sit possit ut templum id domino fiat sanctum. Quo ad primum occurrit sanctum signum modo quoque proposito utile. Olim namque rex gloriosus et propheta dominum sanctum David, gloriosa quadam cepit cogitatione moveri, indignum iudicans quod nondum dominus sabaoth domum haberet in terris. Ipse vero domum cedrinam inhabitans regie dignitatis, domum condidit domino domum valde devotissimam cogitabat, in quo cum plurimum a domino commendatus, licet datum sibi non fuerat ut opus perficeret, ut habetur 2 Regum 7 et Regum primo. Augustinus in sermone 2° de dedicatione: Fratres nos quid deus cogitandi fideliter et volentibus effectum mancipando sicut non tam indignum hominum in domo habitare quam a deo sibi fabricata est in corpore suo, quod sic compegit et ordinavit, ut gloriose in eo et delectabiliter habitaret. Nam quod ei sit in corpore dulce compositum, tristis dissolucio manifestat, dum vix tamen aliquando pro corruptione ipsa corporis petitur intollerabilis et vegetari. Et vero corpus a deo non solum in primis parentibus sed singulis fabricatum est, teste utique vidua matre machabeorum et machabeorum. Ait dicens filiis suis: Nescio quomodo in utero meo apparuistis, neque enim ego spiritum et animam dedi vobis et vitam et singulorum membra non ego ipsa compegi, sed mundi creator qui formavit hominis nativitatem. Et sic nostri corporis domum fecit ex ossibus, compositam et decoram, totus sic habens sensibilem et habitabilem mundum. Unde sicut sicut sanctus ... sanctus Honorius, ut ei fuerit aut non de in h. et. Et hugo de arra [illegible]

berd. sed 2° de hm. l.

Vis nunc scire ad quem finem magnificat suum
dicit ut obsequiis tuis famuletur et omnibus
desiniat tuis quasi oblectamentis propter
et necessitatibus suis affluenciam in desiderio
te occurrat, hoc celum hoc terra hoc aer
hoc mare cum hiis que in eis sunt vniuersis
exemplo non cessat et hinc ipsum omnia sub-
iecisti sub pedibus eius ait propheta oues
et boues vniuersas insuper et pecora campi
Volucres celi et pisces maris qui perambu-
lant semitas maris. Indignum ergo esset si
ei templum edificaret dissiliamus qui nos
domos fecit. ¶ Nec non indignum est nimis
fundiciale nobis et dampnosum. Nam do-
minus quam hic homines et corpus et anim-
us statum eius est, quod omnium finis esse
debet in pace. Illa quod hoc mundi plenum
sunt. Ideo edificauit domum non
manufactam eternam in celis, quam tamen non
potest consequi quia hic domus in templo quod
sibi parauit hic sibi cohabitatorem. Vn-
de apostolus Ro. 8. Si quis spiritum christi non
habet hic non est eius. Et si spiritus eius qui susci-
tauit christum a mortuis habitat in vobis
viuificabit et mortalia corpora vestra propter
inhabitantem spiritum eius in vobis. Felix ergo
et multum felix anima quam deus templum sibi
edificat, ut sic domus sua corpus
recipiat a deo in tabernacula sempiter-
na, hec sicut dicit apostolus 2 ad cor. 5.
Scimus si terrestris domus nostra huius ha-
bitacionis dissoluatur quod edificacionem
habemus ex deo, domum non manu-
factam eternam in celis. Ideo dilectissimi
caueamus ne demus sompnum oculis nostris
et palpebris dormitacionem et requiem
temporibus nostris donec inueniamus locum
domino tabernaculum deo iacob. ¶ Vbi
autem inueniri possit hic edificii locus ista
sic orauit salomon in templi dedica-
cione 3 Reg. 8. Celi celorum dominum capere
non poterunt etc. Sed anima nostra capit
dominum ad ymaginem suam. Anima capax est eius
quoniam ad eius ymaginem est creata ergo
secundum hoc nobis et ... thalamum
animam nostram quam complacuit deo habitare in
ea. Delicie mee inquit esse cum filiis hominum
Prov. 8. Attendite nunc karissimi benignitatem
dei sic magnificantis. Anima enim hec

inquit propheta inquit et deuota et fidelis confessio
Anima enim inquam que magnificat eum et quam ip-
ponis ergo eum cor tuum. Vide ergo hoc sume
anima nobilior hominis porcio. Si ipsa inquit
bernardus ... vt deducatur ut in se et
extra se impleri vel videtur ... nichil de
ea verius sentire possum quam ad nichilum
esse redactam. Anima enim onerata et peccatis
offusa tenebris irretita illecebris pru-
riens concupiscenciis obnoxia passionibus
repleta illusionibus prona semper in
malum, in vanum est gloriari. Nimirum si ipse
quasi iniusticie nostre omnes ad lucem veritatis inspecte
velut pannus menstruate inueniuntur ut
dicit ysa. 64. Iusticie deinceps nostre reputa-
buntur. Hec dicit ait. Si hec quidem
in rebus sit, ipse febre quite ... 6.
facile sciret est omnium nostrum sicut sua
plenius cognosceret et sua dissimilacione vestigia
indignus sue acceptione propterea cognosceret
et clamaret cum apostolo quod si quis putat aliquid Ad galath. 6
esse cum nichil sit ipse se seducit. Et ipse
sicut propheta hic vanitatis filius fecit
in nichilum ... redactus. Et sic ysa. 40
ait omnes gentes quasi non sint sic sunt ante
et tamquam nichil et inane reputabuntur
¶ Ergo quid nichil est anima ... si
non sit apud cor diuinum, quia ipse mag-
nificat eum et ponit quasi eum cor suum.
Ergo ne timeat et thesaurus suus quia ipse
testatur vbi est thesaurus tuus ibi est et cor tuum
math. 6. Et licet nos simus omnes in ...
veritate nec summus. Sed tamen ipse in affectu
pietatis magnificati sumus. Vocat eam
sua pietate eam que ... sit
Legitur de quodam ... o ergo de corde meo lege
...
hac quod luce te inducat in dignum lege
in corde dei testamentum quod confirmatum est
in sanguine mediatoris, in cuius ... lege
aliud magnificamus ab eo, ita ut
illa magna sit de te mira ut petrus ait
hic mira est de vobis. i petri ii. Sed
et propheta mendicus sum inquit et pauper dominus
sollicitus est mei. Sed non illi mira complacencia
fuit pro nobis quod proprio filio suo
non pepercit sed pro nobis omnibus tradidit illum. 5
Ro. 8. Et eciam ut redimeret nos ab omni
iniquitate et mundaret sibi populum acceptabilem
sectatorem bonorum operum. Ad tytum 2°.

Mandatis ergo nostris in nos tamquam templum suum
Joh 14 domum suam inhabitaret. Sicut ait. Ad eum
veniemus et mansionem apud eum faciemus.
Ecce sto ad ostium et pulso si quis audierit
vocem meam et aperuerit mihi ianuam intrabo
ad illum et cenabo cum illo. Apocalypsis 3. Et apostolus ad Hebr.
Christus tamquam filius in domo sua que domus
sumus nos Hebr. 3. O pie misericordie o pie
misericordie quanta tua benignitas quanta dig-
natio quod cum sis deus immense perfectionis
huius in degentia voluisti templum tuum fieri in
nobis. Ecce quoniam in nobis anima nostra per habita-
tionem dei templum dei est. Dicat anima nostra cum
Maria. Ecce ancilla domini fiat mihi secundum verbum
tuum. Clamet voce magna cum Elizabeth
Et unde mihi hoc ut veniat mater domini
mei ad me. Itaque nec sibi vilescat quam
sic deus magnificat, nec se viciis polluat
nec se demonibus prostituat, memor se dig-
nissimi habitatoris sui sed toto desiderio
et digna gratiarum actione studeamus ei in nobis
templum edificare, edificatum conservare in mun-
dicia et sanctitate, quia templum dei sanctum est
quod estis vos de primo. Nunc 2o videndum
quomodo preparari debet anima nostra ut fiat domus
domini templum et templum sanctum. Et hoc quod di-
citur [illegible] breviter [illegible] secundum 2o de dedicacione
cum pene sit omnia supra supposita. Studeat
unusquisque ergo ne dissideat [illegible]
[illegible] in tempore [illegible] desolabit et do-
mus super domum cadet [illegible] Christi. Ut
intrabit [illegible] predictos declinati et
[illegible] depulsi. Nomine corporis sui domum
[illegible] anima vult [illegible] et [illegible] illam
[illegible] si fuerit a [illegible] membra dis-
sidat. Videat ergo et ipsa si desidat [illegible]
[illegible] in corde suo [illegible] Sollicite
caveat ne a se [illegible] membra eius dis-
sideat, scilicet memoria, ratio, voluntas
Sit ratio sine errore ut bene gubernet volun-
tatem. Voluntas amat [illegible] quod ratio non
vult errare [illegible] sine desidat
[illegible] Sit et voluntas sine [illegible]
[illegible] ratio approbat. Alioquin erit
bellum intestinum et discordia [illegible]
cum voluntate ratio dissentiente ratio
se sugillat, accusat, iudicat, [illegible]
[illegible] Sit memoria sine sorde, ut nullum
in ea peccatum maneat, quod non pura con-
fessione et dignis fructibus penitencie deleatur.

Alioquin [illegible] peccatum [illegible] et voluntas
odit et ratio [illegible] quod bonum. Sed
forte ubi [illegible] primum [illegible]
In voluntate [illegible] in omnibus
[illegible] Unde [illegible] error
[illegible] in ratione [illegible] memoria
[illegible] voluntas [illegible] homo fortis
[illegible] Joh. de Gerson in [illegible]
quod voluntate a ratione declinante [illegible] memoria
a [illegible] quod [illegible] ipsa declinacio
[illegible] sed [illegible] multa ipsa
in [illegible] subtiliacione [illegible] voluntate ad
[illegible] [illegible] intellectum
et [illegible] assequi [illegible] ut dicit
Aug. Cum multa intelligere et [illegible]
[illegible] indicare bonum non
efficit [illegible] recte velle ut ait
doctor. Ut ergo [illegible] rectificet
voluntas, et conformanda [illegible] in parte
[illegible] et sic [illegible] ad intel-
lectus illuminacionem [illegible] Ecce intimus
[illegible] fundamentum, vel [illegible]
in [illegible] salutis porta sine principium
[illegible] Velle firmiter [illegible]
secundum legem dei dictamen volendo [illegible]
in omnibus occurrit quod ad opus omnia
[illegible] ad [illegible] salutis sunt necessaria [illegible]
[illegible] Sed claudendus est sermo, [illegible]
que ista alias in sequentibus [illegible] sermoni-
bus [illegible] Studeamus [illegible]
voluntatem bonam et [illegible] et salvabitur
[illegible] memoria que [illegible] a culpa. Et [illegible] sic
[illegible] habitaculum deo [illegible]
sibi in templum sanctificandum. Amen.

[illegible] varant [illegible] festo dedicacionis

162 Dominica Quinta

Per totam noctem laborantes nichil cepimus
In verbo autem tuo laxabo rethe. Luce v.
Duplicem nobis laborem, vanum videlicet et
inutilem, aliud fructuosum et permanentem
beatus petrus in hiis verbis designavit, in qua
duplicitate vniuersa hominum studia compre-
hendit dicta comprehendit. Duplicem laborem
nobis. Nascitur enim homo ad laborem et avis
ad volandum Job v. Laborant homines super
amatores et seculi huius fructibus, lucrosi
raptores, fures, periculo grandi [illegible]
[illegible] ut declarat beatus bernardus [illegible]
de passione domini, sed labor vanus et cor-
ruptibilis. Laborant homines deo adhe-
rentes, servientes quando dominus ingerit [illegible]
sed iugum suave et onus leve, fructu in
gaudio et dulcissimo et permanente. Nam
De hoc etiam duplici labore scribitur Eccl. ix.
De opus corruptibile in fine deficiet
et qui id operabitur ibit cum eo, et omne opus
electum iustificabitur, et qui operatur illud
honorabitur in eo. Quidam autem laborant
domino, non tamen in ipso opere, id est labore mag-
nitudine, sed in eo, quasi in nocte et te-
nebris, alii operantur in die et verbo domini.
Qui enim in tenebris laborat, multo in suo
opere confunditur, quia nescit quid operatur.
Quod ideo tota nocte laborantes nichil ca-
piunt nullius laboris fructum. Sed qui ope-
ratur in verbo domini qui dies est et lux mundi
Joh. ix. Ipse enim laborat quia videt
quid agit, videlicet quo amore suo tendat
et recta lucis laxat. Et hoc beatus petrus
dixit: Per totam noctem etc. De quibus
gratia domine Marie predicabitur [illegible]
[illegible] et pro me [illegible] commemorat
[illegible] que dies, in quibus differenter la-
borare contingit. Primo ad laborandum
in die persuadebimus. Secundo etiam prohibebit
quod pluries se laborare estimat in die
qui in ambulat in tenebris. Circa primum
[illegible] Circa [illegible] Tertio
[illegible] ad literam petri et piscatores eius
vocationem insinuat. Circa secundum vero ad
allegoriam ecclesie congregationem [illegible]
[illegible] et iudeis, per petrum et aliorum
apostolorum congregationem, secundum expositionem
beati Ambrosii et Bede demonstrat.
Sed hiis dimissis moraliter ad propositum
nostrum sermonem trahemus. Primo sic
apte per piscatores quibus [illegible] dim-

nis quidem. Piscator ad piscandum sicut
videtur et per hoc temporalia acquirit. Nobis
designatur opera bona, quibus acquirimus di-
vicias spirituales. Sed enim opera multo-
rum [illegible] in mundi turbulento huius vite capere
possumus, quia non [illegible] in via simus multum
possumus, post mortem mereri non licebit.
Venit nox quando nemo potest operari, ait dominus
Joh. ix. Sed recta voluntas nobis [illegible]
quia ipsa sola est in mundo et demeretur
[illegible] in voluntatibus nostris laudamur nec
vituperamur et cetera. Et beatus bernardus in ser-
mone de pascha: Sola voluntas ardet
in inferno, et ita sola voluntas pre-
miatur in celo. Nos nostre quippe lucis [illegible]
natura, lux vero, verbum dei est, sicut ait
propheta: Lucerna pedibus meis verbum tuum
et lux semitis meis. Verbum autem dei
[illegible] quo nobis voluntas dei innotescit.
Non sicut apostolus ad ephesios v. Omnia que
arguuntur a luce manifestantur, omne
enim quod manifestatur lux est. In nocte
laborat qui sine verbo dei, id est sine agni-
tione divine voluntatis laborat. Non in
laborans quia sic sine beneplacito dei
[illegible] ait Ambrosius super lucam. Verbo divino
[illegible] cognitionis
autem divine voluntatis comprehendit [illegible]
[illegible], fidei et [illegible] doctrina il-
luminate. Nam et ipsa oratio et [illegible]
[illegible] de ea scriptum est [illegible]
sicut nobis lux [illegible] domini [illegible]
[illegible] laborat ad verbum domini rethe
laxat, et ita in luce operatur, quia non
in [illegible] dirigitur, et si opera de genere bona
operetur, ut sibi videtur in luce operari,
in tenebris tamen laborat. Dirigimur autem
[illegible], si apostolorum [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] Religiosus [illegible]
[illegible] in omnibus agendis [illegible] proposita
propria voluntate, [illegible] a deo
illuminata, omnia agentes quo cognoscimus
per [illegible] secundum divinam voluntatem esse facien-
da. Ecce [illegible] in porta vite
salutis, quam firmiter [illegible] in omnibus
[illegible] obedire, quod qui facit in verbo domini
rethe delaxat. Et hec de primo.
Circa autem aliorum videtur durum nimis
esse sic in omnibus obtemperare [illegible]
[illegible] quod dignissimum est et [illegible]

mest, Et h° ex grā honesta, q̄
voāle ait appellat. Cōsiderabimꝰ
sive suadebimꝰ h° ad ꝯ ex natā gr̄a
potenciā aie, ꝛ maxīe voluntatē
de q̄ minꝰ videt̄ sīc tripliciter. ¶ Po-
te aut rō ꝛ voluntas hūnaꝫ gr̄a
sīt ad meliora tendit. Unde ꝯ pħs
i fine pmi ethicoꝫ. Rō ad optima
deprecat̄. Tendit eciā i hūs ad rōe sic
ad gr̄m obiectū. Ideo oēs naliter
sic desiderāt p°methaᵉ, sed h° ꝯ
ēte vtate cogn̄i. Voluntas aūt
ad boñ, hec dyo° de diuis noībꝫ
c. 4 ait. Malū ē pt voluntate et
ita pt voluntate ut nō possit velle
voluntas nīſi qd apparet bonū. Unde
de oī appetitu ait pħs p° ethicoꝫ. Qd
bonū appetunt. Valte sub rōe mali
nō pt voluntas aliquid velle. sic
ꝯ dyo° ubi s̄. Neo iuit i malū itueſ
agit q̄ opat̄. Et ut h° clarꝰ appa-
reat, delectat̄ in pħibꝫ boni. ¶ Est
eīm s̄m pħm ꝛ ethicoꝫ c. 3 triplex boñ.
honestū qd pħs sum̄ ꝯ boñ, delec-
tabile et tercium sive utile. Et
ad q̄libꝫ hoꝝ nalr̄ iclinat volūtas
vlenius duobꝫ satis expmī. Nā
de bono delectabili ait pħs ubi s̄ ex
puero oībꝫ nobis ꝯnutrit̄ delectacio
de bono utili. sīlr̄ ꝯqrit̄ aptius
dēs q̄ sua sīt ꝯnt̄. Ad pħm. ꝛ°
De bono vero honesto ꝯ Tulius i 3°
sue Rethoricē. Et nos sua vi trahit
ꝛ sua dignitate nos allicit. Eius signū
ē q̄ quilibꝫ vellet id qd eligit ho-
nestū ēe. pp̄ter eciā nullus i h° gaudet
si fueraт foret honestū, sic de turpi-
ope vellet q̄ voluptas carnis esset
laudabilissimū. Signū ꝛ aliud ē
erubescēcia q̄ nalr̄ sequit̄ actū pūnd
Deniq; nemo volt reputari ꝯ dici
malignoꝝ i tribꝫ īiquus, neqꝫ
ribaldus, et si esse velit. Hec s̄m
pħiā, ex cupa roēs oēs ꝯnt̄ i pns
Nemo at ex cupa rone qrit nisi bene
egit. Hec ꝛ illud boecij. Laudētis
res sese alit̄ ꝯntes sīlis appellāt
noībꝫ. Cum ita, q̄ appetit ipa vo-
luntas bonū honestū. et iō si victꝰ
passione cadit i maliciā, erubescit
nalr̄, et salte i h° sue iclinacōi
satisfacere conat̄, ut qd nō est,
salte ab aliis bonū reputet. ¶ Ex
hac ꝯ radice ita possimꝰ psuade-
re. Voluntas hūana nalr̄ iclinat̄ ad boñ honestū.
Iniuriā ꝯ sibi irrogat qui nō pp̄
violatōis, dū delicto bō honesto, adma-
liciā se ꝯūtit. Eꝫ magis assui poterit ho-
nestū ꝯ ꝯfundo se rōi. Nā qd ad ꝯ
honestū, ꝯ vtꝰ, a virtus actꝰ ꝯ. Et vero
actū virtutꝫ q̄ vl ex virtute eliciat̄ vl
natꝰ ē generare virtutē. Ita n. ait pħs
i rethoricoꝫ honestū ē qd cū sit pp̄ se eligibile
existit, laudabile ē qꝫ bonū. Et subdit
Si at h° ē honestū, necē ē virtute ēe honestū.
Ideo ꝯ differūt bonū i seipo pp̄ se
ipm rē appetendū. Tō at rō virtutꝫ
ꝛ actꝰ virtuosi ꝯsistit i ꝯformitate ad
rectā rōeꝫ. Ut id eꝫ clariore sit et
utile intelligencia videamꝰ. quid actꝰ
virtuosus, qd sit ipa virtꝰ. Putas nō maliqꝫ
se virtuose agē, q̄ adhuc longe sit a virtu-
te. ¶ Est ꝯ actꝰ moralr̄ virtuosus
actꝰ a voluntate libē s̄m dictamē rōis
rēe elicitꝰ, ꝯ mediante sui elicito ipatꝰ
Hec diffinicio ōino ꝛ sualr̄ ꝯcordat cū quod
de virtute assignat pħs ꝛ ethicoꝫ c. 1 mutato
noīe hītꝰ i nō actꝰ. Tā ꝯ vīꝰ ꝯ hītꝰ
dicamꝰ nos actꝰ virtuosꝰ ē actꝰ sequēs
vā pħi electiuꝰ i medio ꝯsistēs qo ad nos
determinata rōe put virtꝰ sapiēs determinabit
Et licꝫ ꝯ pħs exprimat obiꝫ actꝰ virtuo-
si, qd ē mediū extreoꝝ q̄ sit magis
ꝛ minꝰ. Et si istud vir exprimat mani-
festiꝰ qꝫ paulo an̄ premittit c. 6.
sꝫ qm̄ oꝫ ꝛ i ꝯbꝫ ꝛ ad q̄s ꝛ eꝫ qui,
ꝛ ut oꝫ. Michael s̄m pħs dicit ꝯ Nā 10 · q̄d · 9 18.
mediū virtꝰ qd sit sīt ꝛ circūstancias m.
oꝫ p rōeꝫ rectā determinari ipā ꝯ qt-
titꝫ singulꝫ rei circūstancijs iudicat
qd magis qd minꝰ fugiendū, ꝛ qd sit
mediū acceptandū, sive volendū.
Dicam ꝯ dēst i eo qd positū ē. Actꝰ
a voluntate libē s̄m dictamē rōis rēe
elicitꝰ vl mediante huiꝰ elicito ipatꝰ.
¶ Dic ꝯ qd noēs ꝯqrut̄ ad h°
ꝯ actꝰ aliqs sit bonꝰ moralr̄ sive
virtuosus qd idēꝫ ē, pa ē qd a pū°
libō pcedat, h° ē a voluntate. Si · 9 me[..]
quidēꝫ sola voluntas i° rectās potēs
libē ē. hec Deuꝰ ꝯ q̄libꝫ q. 1 / A. c.
Imputabile ꝯqrit esse ꝯlom ad
voluntatē ut ꝯ ptate sua hunc actū,

anfang de ho
q. 8. ar. 5.
q. 7.

Nichil non imputatur alicui ut premiabile nisi sit in potestate eius. Nec ergo quis ut laudabile vel vituperabile. Laus quidem pertinet ad bonum, et vituperium autem ad malum. Secundum actus bonus moralis est secundum quem laudamur, malus secundum quem vituperamur secundum philosophum 2 ethicorum.

Augustinus super Iohannem: Nemo invitus bene facit etiam si bonum est quod facit. Allegatur in Distinctione 40. 2.

Illis patet quod nullius alterius potentie actus sive interior sive exterior nisi quatenus dependet a voluntate dici potest virtuosus sive vitiosus. Verum neque actus omnes morales sunt, que morales distinguntur per voluntarium. Boni et mali imputatio et meritum non efficitur nisi, hoc est per operationes que sunt morales 2 ethicorum. Sed sunt actus aliqui mere voluntarii ipsi immanentes qui dicuntur actus eliciti, cuius sunt ipsum velle et nolle, ut aliquis actus in voluntate ut libere et tunc tales sufficit ad actionem sunt morales aliquid obiectum et nolle dicitur actus in actu. Sed et amare velle est et odire nolle ut [illegible] supponitur. Isti actus primo et principaliter sunt boni vel mali, virtuosi vel vitiosi. Alii sunt actus voluntatis imperati. Et sunt quidem actus aliarum potentiarum interiorum vel exteriorum per voluntatem imperati et producti, cuius non aliter dicuntur virtuosi sive boni nisi quatenus ab actu elicito virtuoso [illegible].

Ex hoc patet eliciendi tres doctrine non [illegible]. Prima neque imputatur nobis commissio vel omissio ergo nobis vel aliis ad culpam, nisi ad id accesserit voluntas modo formaliter vel interpretative. Ut si aliquis accidit qui cum sibi complacendo consentit. Interpretative autem qui negligens fuit et minus vigil ad cavendum, cum per quem huiusmodi omissio vel commissio venit, et hoc debuit vigil esse si tales possit. Hoc introducitur in materia de peccato omissionis. Unde philosophus 3 ethicorum. Cum arguat [illegible] Augustinus contra [illegible] de vera religione de peccato [illegible] intelligendum. Unde [illegible] adeo igitur peccatum voluntarium malum ut nullo modo sit peccatum si non sit voluntarium. Et 3 et 2 de libero arbitrio. Secundum quod [illegible] est, unde motus si culpe deputatur non est nisi malus si voluntarius. Et contra motus quo voluntas avertitur nisi esset voluntarius et in nostra potestate positus neque laudandus esset neque culpandus. Secunda doctrina. Longe magis nobis [illegible] quod et quod agimus quam quod patimur. Unde sunt priores magis fugiendum facere malum quam pati malum. Unde pro mala pati non videtur malus. Secundum philosophum 2 ethicorum. Unde eciam bonum possumus pati simpliciter

neque mali neque laudamur neque vituperamur si [illegible] male agere. Hoc dicit beatus Bernardus sermone [illegible] de bonis et pace. Bona vita ego puto et mala pati et bona facere et sic perseverare usque ad mortem. Ideo non pro voluntate patimur si non sit voluntarium agimus. Verum cum ipsum pati possumus laudabiliter et velle et nolle ipsum acceptando vel refutando, patiens fraudem vel ad iniuriam vel [illegible] quod ad hoc sic sit ut sic pati in nostra sit potestate. In quo magnus philosophorum error, quod magis volunt fraudare quam fraudari, magis ledere quam ledi. Et per eorum hoc in regula ducitur et [illegible] inverso ad [illegible] per eligibilius est per fraudem vel lesionem alium fraudare vel ledere voluntas immo [illegible] patere quam huiusmodi pati et [illegible] [illegible] esse erroneum et [illegible] appetibile. Tertia doctrina quia moralis nobis ista esse de interioribus voluntatis nostre actibus quam virtuose elicitur quam in exterioribus actibus boni esse non possumus ubi interior bonus non est. Unde quamvis philosophus hominem qui multam exhibet diligentiam apud se et suo domini commissos pueros vel familiam quam ut priores corporis gestu et moris composita sit quo forte placabilis apud dominum [illegible] contra composite [illegible]. Sed quod voluntas interior [illegible] ut non volenda velit et fugienda acceptando, preterea non adulteria dicuntur vel perdendam forte [illegible]. Unde quod perius et docet non malam voluntatem deponere sed fraudulenter tegere. Secundum apostolum Non docet odia cuncta sed tectius vinditare apud [illegible] Nec docet imitatore diligere sed ne apud [illegible] videratur et proprietas inducit [illegible] et inimicum ad opus dissilare et de [illegible].

Circa quod quaeritur et [illegible] sunt distincti vere [illegible] hoc est in quo est virtuose operacionis querunt in se et a actibus aliis distinguntur. Adeo [illegible] hoc querere hoc actione ut hoc non potest philosophus in esse sed presupponat in conquirere virtutes [illegible] et ethicorum. Et 2 bonorum [illegible] operari quere et presupponat. Sed [illegible] si operari virtuose et hoc quid supponatur in manifestis. Et beatus Augustinus [illegible] non vere sunt ullo modo [illegible] quod non a vera [illegible] Verus [illegible] opera [illegible] consistit

voluntatis fundamentum / cur bonitas moralis / actus est ex conformitate eius / ad rationem / ... 10 q. / 18 ... pulchritudine / ... dicit s. th. / 1 p. q. 3 a. b. f. k.

Et vocem assignat beatus thomas ibidem in arguendo /
Dicendum quod exemplum vel in homine per sua opera
sit quietans sive forma / prima ad form-
andum est secundum quod est naturalis voluntatis omnis corporis
hominis sit bonus ex hoc quod est secundum rectam rationem
Dubitans quod voluntas conpugnat naturae voluntatis
secundum thomam / Dicendum quod est dicit opus bonum suffi-
cienter ab actu vitiorum / et ab actu indiffe-
renti sive bono de genere / Virtuosum quod
eligitur quod dictamine rationis rectae / Et ideo
dictamine rectae rationis / non actus indicativus
de aliquo agendo / sed actus assensivus / quo
per vocem intellectus fruemur assentit et credit
sic esse sicut est agendum / ut vult doctor
anglicus / Indifferens autem actus sive bonus
de genere / hoc est qui transit super obiectum de-
bitum mediis vel aliis circumstantiis plene
determinatis / ut comedere panem sit per
vocem / qui comedit panem ad famis
repulsionem / non quod hoc ratio dictat / nec quod
ratio prohibet / fuit actus indifferens / Et
in intellectu ... addendum quod actus de
genere bonus tam interior quam exterior duplex
potest eliciri et exerceri / ut gratia exempli velle
pascere pauperem vel induere nudum in
uno / et bonum aliquod utile vel delectabi-
le consequendum / vel malum aliquod vel peri-
culum evitandum / Alio quod sit dictatum
a ratione recta / sive fuit recta secundum lumen naturale
tantum / sive etiam / quod perfectius est secundum lumen fidei
revelatum / Actus primo fuit non est bonum nec
virtuosum / potest esse tamen non malus si nulla
circumstantia aliqua rectae rationi repugnan-
te et sic dicitur indifferens / Actus secundo
productus virtuosus est / imperfecte quidem si ratio
sit recta tantum / secundum lumen naturale / perfecte si in-
dicat ratio secundum lumen fidei / Nam ratio naturalis
indicat propter aliquem finem naturalem honestum
Sed ratio recta illuminata fide indicat omnia
fieri debere propter finem supernaturalem scilicet deum super
omnia diligendum sive propter eum et fruendum
a revelante / Et hinc utique actus virtuosus
sit / tum in lege perfectior per aliquem
lumen in ratione et fine perfectiore / Et sic de
actibus sunt bonorum christianorum / prima
ante quaerere possent prophetae infideles / Re-
quiritur itaque ad esse virtuosum sive moraliter
bonum sive perfecte sive imperfecte quod voluntas
velit in actu dictatum a recta ratione propter hoc
quod sit dictatum a recta ratione / Et hoc est
eligere actum secundum dictamen rectae rationis sive

∴ De hoc vide l. primo d. 1A q. 3 . 7 . k.

conformiter rectae rationi / velle eligere non potest quod
recta ratio dictavit / ut dictavit / sed tunc tantum
quod si ratio dictaret sic dictaret secundum debitum quod
sequitur a / aliquin virtuosum includens francisci /
quod propter habitus bonos delectans intra operationes
sicut patet in opere exteriori / laudabiliter et virtuo-
se agendo et meretur quod non concedit / Nec suf-
ficit quod consistat dictamine rationis rectae / hoc est
dicitur ratio nunc huius indigentiae sic suffi-
ciens ut sic instrumentum huius duobus col-
ligandis instrumenta / Eliciat voluntas
conformiter eidem sic velle producere huius indigentiae
Sive velle perficere suam sive instrumentum ins-
trumenta / Non adhuc est hoc velle virtuosum potest
esse velle sic conformiter rationi quod appetit lucrum vel
laudem vel vitare poenam propterea / hoc est propter
se ipsum / in quantum est actus vel comes vel
causa vitiorum / Oportet ergo quod eligatur propter
hoc quod sit dictatum est a ratione recta / Et
hinc concordat apte philosophus et eligit et di-
cens / iustus et temperatus est non qui hic sic iusta
et temperata operatur / sed et qui sic operatur ut iusti
et temperati operantur / Hic quod est differentia inter opera
artis / et actus virtutis / laudabile est opus
artis si fiat secundum artem artificis / nec refert
quali intentione / quo fine artifex operetur / Sed
opus aliquod ut sit virtutis et virtuosum / non
sufficit quod opus habeat se sicut qualiter opera vir-
tuose fiunt / sed oportet quod operans ita operetur quo
virtuosus / Et quod operatur virtuosus statim subiungit
de primum quod est si sciens operetur non sic a casu
ignorans / vel forte sola consuetudine non atten-
dens opus suum / sed ita opus hoc sequitur dictamen
rationis / Deinde si eligens / hoc est si libere se confor-
mat rationi / et eligens propter hoc quod dictatum a
ratione / non propter aliud / Tertium autem dicit / firmiter et
immobiliter habeat huiusmodi electionem et operetur
quod voluntas in firma mutabilis / vel quae ad modicum
quae opus non perducit non reputatur efficax
Ex his sufficienter patet / quod opus sit bonum et virtuo-
sum / necesse est quod a voluntate libera eliciatur secundum
dictamen rationis rectae / hoc est sicut ratio recta dictat
propter hoc quod sic ratio dictat / Dicitur autem opus a
voluntate elicita vel imperata esse bonum ut ratio
dictat non autem propter hoc quod ratio recta dictat
non est virtuosum / quia non ex ratione recta / hic est po-
la lux est et ortus autem quae ex hoc lumine non procedit
in tenebris fit sicut et in morte in primo non dicitur
Et hoc ad fundamentum elucescit pulchritudo
doctrinae et veritatis / quae nunc est sequentibus con-
nexa / Nos ergo studeamus nocte dieque et
in die / in ratione divina quae vera rationis lux et exemplar
omnia voluntatis et capitura bonorum operum / et
meritoriorum actionum / quibus continuas nobis
meruimus divinas comparare / Praestante deo
nostro ihesu christo qui cum patre et spiritu sancto vivit
et regnat deus per omnia saecula saeculorum Amen /

∴ Sic velle quod sit dictatum / Non sufficit / ut conformi- / tas actus a / ratione rectae con- / tinue indicatis / hoc est quod actus / sit dictatum non / dictavit /

165

Dominica sexta

Nisi habundaverit iustitia vestra plus quam scribarum et phariseorum, non intrabitis in regnum celorum. Matthei 5. Capitulo ad Ro. 6. [illegible] vadis [illegible] voles [illegible] bonitate effectum [illegible] principalibus [illegible] conformiter [illegible] Matthei 7. Non potest arbor bona fructus bonos facere, mala autem arbor malos. Ita opera exteriora habent suam bonitatem et maliciam [illegible] ab eo [illegible] homo [illegible] a quo [illegible]. Unde salvator ait Luce 6. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum. Et malus homo de malo thesauro cordis sui profert malum. Pharisei autem ut dicit Josephus [illegible] antiquitatum [illegible] errore [illegible] quod putabant sola exteriora opera [illegible] mala voluntate. [illegible] deputabat [illegible] [illegible] lesio [illegible]. Hec [illegible] iustitia [illegible] operibus [illegible] habebat. [illegible] sola [illegible] bonum agere [illegible] hominum [illegible] [illegible] sufficit [illegible] iustitia nisi [illegible] qui corda scrutatur et renes [illegible] cordis [illegible] iustitia [illegible] quam pharisei non [illegible] non intrabunt [illegible] habundaverit iustitia [illegible] brevissime [illegible] [illegible] Primo 2.

Secundo ad 2 [illegible] iustitia [illegible] plus habundat quam [illegible] scribarum et phariseorum si intrare libuerit regnum dei. Oportet [illegible] non appareat [illegible] virtutes [illegible] iustitia [illegible]. [illegible] Deus [illegible] qui veritas est [illegible] in spiritu et veritate adorare oportet. Johannis 4. Pharisei autem [illegible] apparere voluerunt virtuosi hominibus [illegible] esse. Nos vero [illegible] virtuosi non ut appareamus [illegible] veras virtutes [illegible] valeamus. Ut autem [illegible] valeamus [illegible]

et actus virtuosi [illegible] qui longe [illegible] a virtute. [illegible] actus virtuosi [illegible] [illegible] doctrinam [illegible] pharisei et scribe. [illegible] voluntates [illegible] studuerunt [illegible] alios docerent [illegible] ipsi [illegible] opere [illegible]. [illegible] loquens dominus Matthei 23 ait: Dicunt et non faciunt. Alligant autem onera gravia et importabilia et imponunt in humeros hominum, digito autem suo nolunt movere ea. [illegible] doctrinam [illegible] pateret ab aliis [illegible] ageret toto [illegible] studio [illegible] ut bonus pateret ab aliis ut honoraretur [illegible] ab aliis preveniretur. [illegible] loquens dominus [illegible] Matthei 23 ait: Omnia opera sua faciunt ut videantur ab hominibus. Dilatant enim philacteria sua [illegible] vocari ab hominibus rabbi. Et iterum: Ve vobis scribe et pharisei hypocrite qui comeditis domos viduarum et [illegible] orationes. [illegible] iustitie [illegible] magis [illegible] similes estis sepulchris dealbatis [illegible] que a foris apparent hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcicia. Matthei 23. [illegible] a deo [illegible] voluntate ut fiat [illegible]. Aliquis [illegible] voluntate [illegible] opera [illegible] bonum. Oportet [illegible] doctrina [illegible] actus voluntate ut [illegible] esse debet ut sit habundantior iustitia plus quam phariseorum et scribarum [illegible] regni celorum [illegible] per dominum nostrum Jesum Christum [illegible] vivit et regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

Dominica [illegible] et [illegible] [illegible]

Dominica Nona

Facite vobis amicos de mammona
iniquitatis Luce 16. Creatus homo
et a deo auctus, creatus bonus, conditionaliter co-
operatur in malo, quando ut a deo sit bonus, unde
experientia medicina sed aliud non recipiat
quod aranea nutrimenta sua licet bona sint
et pura, convertit tamen omnia in venenum. Sic Christi
doctrina fuit verissima ac vita et operibus
perfectissimus, quam pharisei et scribe scandalum
acceperunt, demum quod in nullo reprehensibilem se-
ductorem Christum et demoniacum iudicarunt,
ut patet diversis evangeliis locis plurimis. Sic e
regione bonis omnia cooperantur in bonum
sicut dicit apostolus ad Romanos 8 Omnia que diligen-
tibus deum cooperantur in bonum in tantum
adeo secundum Augustinum in de correptione et gratia
ut si qui horum deviant et exorbitant
eciam hoc ipsum eis deus facit proficere
in bonum, quia humiliores redeunt atque
doctiores. Discunt enim cum tremore debere
exultare, non sibi arrogando tanquam de
sua virtute fiduciam permanendi. Et Augustinus
Dicto etiam non solum opera bonorum sed etiam
malorum eis sunt instrumenta virtutum.
Hec quod non solum bonorum sed et malorum
facta scriptura commemorat, non ut mala
imitemur sed ut nos agendi et dili-
gentia qua utuntur mali ad assequendum
fines suos perpetuos, nos excitemur
ad querendum solicite finem bonum. Sic
hortatur apostolus ad Romanos 6 Sicut enim ex-
hibuistis membra vestra servire immundi-
cie et iniquitati ad iniquitatem, ita nunc ex-
hibete membra vestra servire iusticie in
sanctificationem. Sic in parabola evangelica
dominus ex facto villici iniquitatis iniusto
nos instruit quod bona terrena eis quibus
male usi sumus ad finem optimum per-
veniamus. Concludens dicit: Facite
vobis amicos etc. ut supra. Dominus
vero intrabit cum illo in brevissima ex-
posicione verborum thematis literali et mistica
pro huius expositione et una [illegible] di-
missa. Primo ad primum [illegible] hic
quidam erat dives etc. Facite vobis a-
micos etc. Per hanc parabolam non instruit
nos dominus quomodo defraudemus proximos
ut sic de hoc elemosinam faciamus.
Recipe enim secundum beatum Augustinum in omelia quando
mammona sive divicie dicuntur ille
sole que iniuste acquisite sunt. De illis enim
elemosina facienda non est sed restitucio
debito fieri possunt. Hec de hoc sic [illegible]

[illegible] 32 [illegible] offert sacrificium de substancia pau-
peris sicut qui victimat filium in conspectu patris.
Sed secundum eundem mammona iniquitatis dicuntur
divicie [illegible] tollere, etiam si bene sunt
acquisite, quia iniquitatis est eis possessio [illegible]
sic dicit Ieronimus. Consideret dives suam et pauperum
2 suam glorificans. Vel 2o secundum Ambrosium sic dicuntur
quia variis diviciarum illecebris nostros ani-
mos temptabat affectus ut vellemus servire
diviciis que serviunt [illegible] secundum Apostolum
3 ad Corinthios 4. Vel 3o secundum Basilium quod frequenter
acquiruntur iniquitatis possidentur [illegible]
[illegible] iniquitatis acquisite sunt. Vel 4to
5 secundum Theophilum quod ut plurimum iniquitatis
[illegible] Magna enim iniquitas est homine
4 non debere vivere pauperes. Vel 4to quod
frequenter male expenduntur in comessacio-
nibus, luxuriis et aliis superfluis
sicut patet in divite epulone. Sic Iacobus
5o de divitibus ait: Epulati estis
super terram et in luxuriis enutristis cor-
da vestra [illegible] Ve vobis divi-
tibus qui habetis vestram consolacionem Luce 6.
6 Vel 6to quia per divicias iniuste
opprimuntur pauperes. Sic dicit Iacobus:
divites per potenciam opprimunt iustos
[illegible] Vel 7mo iniquitatis
7 dicuntur quia sunt laquei diaboli quibus incautos
pertrahit ad penam. Sic Paulus I ad
Thimotheum 6 ait: Qui volunt divites
8 fieri incidunt in laqueos diaboli. Vel 8uo
quia sunt onera impedientia et prementia
ne subito feramur in celum, quia [illegible] longo
interiori, sic dominus ait: Dives diffi-
cile intrabit in regnum celorum. Facilius
est camelum per foramen acus transire
9 Mt 19. Vel [illegible] mammona
iniquitatis [illegible] quia [illegible] habet
possidetur. Facite de mammona iniqui-
tatis [illegible] divitiis per elemosi-
narum largicionem faciendo nobis amicos
ex pauperibus ut ipsi nos post mortem de-
ficientes recipiant in tabernacula eterna.
Nobis ipsi nos recipiunt quia domino teste
ipsorum est regnum celorum [illegible]
quia pauperum amicicias [illegible] tabernacula
acquirimus [illegible] offerimus [illegible]
[illegible]
Nota [illegible] pro mammona potenciam
[illegible] intelligimus [illegible] divicie,

Ra illas sub nomine valitorum dominus desig-
navit et exponit quod omne quod [illegible]
autem divicie iniquitatis, quia plurimi illis
abutuntur. Intelligitur ad iniquitatem referendo
ad vanitatem. Sed tamen de hiis nobis faciamus
amicos angelos dei et sanctos, dum hiis bene
utimur, dum eas ad opera misericordie expendimus.
Et per hec deo [illegible] nostro faciunt adhuc [illegible]
In hoc plurimum sancti angeli et electi dei
delectantur atque gaudent. Sicut eciam dicit
dominus: Gaudium erit angelis dei super uno
peccatore penitenciam agente. Luce 15. Ipsi quando
sunt amici nostri recipient et deducent in eterna
tabernacula, sicut et Lazarum illum pauperem
et mendicum [illegible] divitibus divitem in sinum
Abrahe angeli deduxerunt. Luce 16. Et
congregabunt electos a quatuor ventis ad iudicium
et remuneracionem. Mathei 24. Verum eciam
sciendum quod [illegible] agunt, ut faciant sibi hos
amicos de mammona iniquitatis, qui
ignorant quod sunt actus virtutis, maxime
cum actus virtutis non sunt sine recta
electione. Ideo necesse est intelligere quod
opus sit virtuosum. De hoc vide supra dominica
[illegible] quod ad hoc requiruntur, scilicet
ut fiat voluntarie, et secundum dictamen
recte racionis. Primum expeditum est, secundum
restat. De quo vide supra [illegible]
[illegible] Amen.

165 Dominica decima

Si cognovisses et tu, subauditur
[illegible] fleres. Luce 19. [illegible] ple-
rosque [illegible] oblivio preteritorum, ac ne-
gligencia provisionis futurorum, quibus satis
est presentem [illegible] prosperitate confundere,
et ad omnia [illegible] offerre [illegible] mala
[illegible] eveniunt tanto magis prevalent, quanto
[illegible] inopinata [illegible] preteritorum
experiencia, ut futurorum cautela defen-
sionis aliquis assumat arma. Nam mala
[illegible] minus [illegible] mente prevalent quam inopinata
non eveniunt, ut [illegible]
[illegible] hortatur sapiens [illegible] In die
bonorum ne immemor sis malorum et in
die malorum ne immemor sis bonorum.
[illegible] presencia bona [illegible] dispe-
racia mala [illegible] in desperacionem

Genera quod in prudentibus. Unde dicit: prudens est
qui tribus temporibus disponit: presencia
ordinat, futura providet, preterita recordatur.
Nam qui nichil de preterito cogitat, vitam perdit, ac
[illegible] obliviosum [illegible]. Qui nichil de
futuro premeditatur, [illegible]
Pone in animo tuo mala futura et bona, ut
[illegible] sustinere possis [illegible] moderari. Sic ibi
[illegible] quamquam [illegible]
tor quod non letatur in [illegible] vivorum
[illegible] vult omnes homines salvos fieri
et ad [illegible] frequenter [illegible]
[illegible] suos prophetas [illegible]
ad [illegible] consideranda admonuit [illegible]
cogitanda et [illegible] quo modo
[illegible] posset. [illegible] cordis [illegible]
lacrimis [illegible] et
ad [illegible] meditacione [illegible]
horrende venture destructionis [illegible]
ad deum, et veniam [illegible] impetraret,
diligenter admonuit [illegible] cognovisses
et tu, scilicet fleres. De quo [illegible]
[illegible] in brevi exhor-
tacione [illegible]
[illegible] appropinquavit. [illegible]
quanta mala deus [illegible] prioribus
[illegible] Sicut [illegible] destruc-
tione et miseria [illegible] Josephus
[illegible] de iudaico bello narrat [illegible]
a deo non [illegible] lacrimis [illegible] pote-
rat, ita non [illegible] lacrimis [illegible] vere-
[illegible] posse [illegible] Causa vero tam hor-
ribilis pene non tacuit dominus. Eo quod
non cognovit tempus visitacionis sue.
Visitavit eos dominus in prophetis exhor-
tantibus ad conversionem, sicut dicit [illegible]
[illegible] dominus deus ad illos per
[illegible] suos de nocte con-
surgens, et [illegible] eo quod
[illegible] populo et habitaculo suo. At illi
subsannabant nuncios dei, et [illegible]
[illegible] sermones eius, illudebantque prophetis
eius [illegible] furor domini in populum
eius et non esset curacio. [illegible] Visitavit
[illegible] in filio suo [illegible] prophetarum oracula sed
[illegible] ita dominum prophetarum occiderunt
ut [illegible] tam horribili plaga
[illegible] domini consumarentur. [illegible]
[illegible] iudeos [illegible] nos [illegible] scripta sunt teste
apostolo [illegible] 10. [illegible] in figura continge-
bant illis, scripta sunt ad correpcionem nostram.

Ideo valde nobis timendum est quod tempus visi-
tationis nostre agnoscimus, ne nobis sic
illud contingat. Visitat nos deus quando nos
a peccatis ad morum correctionem vocat, sive
id agat occulta inspiratione, sive predica-
torum adhortatione, sive beneficiis, sive
flagellis, ut tangit Job 36. Et cum
predicatores verbi dei vel omnino subterfugi-
mus vel cum fastidio audimus. Flagella
dum sentimus et tamen visitationem domini non
agnoscimus ut pro vite emendatione il-
li obviamus. Unde sic porcus illi iudei
in flagellis magis indurabantur, ut tangit
Josephus. Unde Anno 3o doctor deficie-
ret, ita videtur nobiscum agi, nam semper emen-
datio sed cotidie multiplicantur faci-
nora. Et quod peius est, ea que passi sunt
neque peccatis nostris, neque divine assig-
namus visitationi. Nota attendentes
Augustinus 3 de trinitate Nichil fit quod
non de interiori ac intelligibili aula
summi imperatoris egrediatur. Et in ista vo-
non id dei voluntas causa prima est omnium
egritudinum penuriarum atque peccatorum gra-
tiarum atque retributionum, licet solam
unum certum est quod vero est, sed ipsa certa non est
Cui satis et expresse concordat propheta
et liber eius sic alibi largius est alle-
gatum Sufficit hic innuisse Ti-
meo ergo vehementer ne quod sentimus penam
sit malorum longeque intollerabiliorum
nos expectet. Utinam in sola corpora
non in animas desevirent Nunc ergo
cognoscamus tempus visitationis nostre
cogitemus ventura mala, ut nunc flendo
de peccatis nostris iram iudicis mitigemus
Et tantum de primo.   Si cognovisses
et tu. flevisses Conunuis tercio cum lectis
adhuc habetis, quibus sine quibus deus lo-
quebatur, tamen potest ad effectum a peccatis
non tantum ex tercio assurgendi potest ad per-
fectam conversionem, huius sic de deum sunt
precibus sicut in psalmo dicitur Declina a malo
et fac bonum Aliqui tercio pene malum
dimittere potest, sed bonum facere non potest. Bonum
dico virtuose sive meritorium. Nam bonum
virtuose fit non quia vitat penam, non quia
meretur premium penitens, sed quia recta ratio dic-
tat sic fieri debere, sicut manifestum est ex

diffinitione actus virtuosi supra declarata
Ubi quod facile elicitur diffinitio virtutis
dicta cum sit Bpiy 2o ethicorum habitus
ex actibus recte rationis conformatis genitus
Ideo dicitur virtus habitus genitus ex actibus
a voluntate libera sicut dictamine recte rationis eli-
citis, a actibus imperatis. Eo delectatio ex
superioribus patet, Per hoc subtilitates ex-
quirimus scolasticas, sed doctrinas sim-
pliciter populi informativas. Ideo consequenter
de actibus loquimur quam faciliter potest haberi
ab indoctis et rudibus cognoscantur. Intel-
lecto ergo quis actus sit virtuosus, Eliciamus
ex hoc aliquas veritates correlarias ad
nostram informationem et promotorum salutem
Est enim primum Inter eos qui faciunt multa de
genere bono operantur pauci sunt admodum qui
virtuose agunt. Patet quia plurimi adhor-
tanda incitantur non ex iusta et recta confor-
mia sicut de phariseis dominus ait Mt 6
Exterminant facies suas ut appareant
hominibus ieiunantes. Et Math 23 Omnia
vero opera sua faciunt ut videantur ab homi-
nibus. Aliqui itaque ad opera de genere bo-
incitantur, spe mercedis. Aliqui timore pene
quam timent nisi sic agerent. Aliqui propter famam
et nominis sui exaltationem. Aliqui propter fa-
vorem humanum Aliqui ex consuetudine
Aliqui pluries ex naturali inclinatione de-
lectatione. Paucissimi vero ex eo precise
quia recta ratio dictat, quia sic fieri iustum est
et deo placitum Examinet se quilibet
in suis operibus, et se non palpet et pro-
babit testimonium huius veritatis. Consideret
semper si ultimum peroratum consequeretur ex opere
suo, si eque promptus esset ad huiusmodi opera
vel saltem ea nichilominus continuaret
Grande exemplum Si opera bona ipsa hominibus
est essent ingrata Si propter hoc non remune-
raret Si alii transgressores sibi prefe-
rantur et sic de aliis Si hoc contingeret
fieret, nec minus faceret et continuaret, signum
est virtuose operationis Similiter cessat propter
hoc ab opere, signum est quia non egit propter ho-
nestatem vel debitum a recta ratione dic-
tatum, licet cum sit manus, non obstante
predictorum variatione, sed egit propter aliud
tamen, scilicet laudem, favorem vel utilitatem que
quo cessante cessat ab actu. Hic si quis

culpam commissam plus videndam coram hominibus
quam secreto deo et angelis signum est quod qui
non abstinent virtuose sed propter diffamiam
proveniendam. De hoc tangit beatus Gregorius omelia 22
super ewangelium: Collocant nos in confinio quod
sit quod deo ministrat. Non enim omnis qui legit,
omnis qui predicat, omnes qui elemosinam tribuunt, omnes
qui carnes abstinencia corporis castigant
deo ministrant. Cum enim legendo aut predicando
de gloria propria non querunt, largiendo quod habent et
corpus in abstinencia macerando laudis
corpore ab hominibus appetunt, sibi non deo
ministrant. Unde quod propheta dicit: Am-
bulans in via immaculata hic michi ministrabit.
Hic enim immaculata in via qui in bono opere quod
agit vane glorie sibi premium non ponit. Qui
in hoc mundo capere mercedem inquirit et
[illegible] in conspectu dei perene boni operis mercedem
[illegible] fortasse [illegible] qui disci-
pline studio [illegible] culpas delin-
quencium considerat. Qui tamen ad hec agenda
si non ex divine conpotentis amore sed zelo pro-
prio ducitur, sibi dumtaxat et non deo mini-
strat. Aliquando ne asperitas esse videatur, culpas
lenius tollerant quam [illegible] spectant; [illegible]
qui videntur pro deo destricti non volunt pro le-
nitatis sue studium sibi et non deo ministrant.
Restat ergo ut sive in vi [illegible] fange-
mur sive indigentibus [illegible] largiamur sive
per abstinenciam carnem domemus seu zelo
moveamur sive propter parias aliquando lenius
[illegible] toleremus, ut [illegible]
[illegible] discrete, quia [illegible] fa-
cimus non nostro sed divino zelo faciamus, ne
in hiis que agimus potius nobis quam deo mini-
stremus. Patet etiam idem ex aliis signis
[illegible]. Secundo scilicet ex dictis
[illegible] actum virtuosum, [illegible] omnes
actus virtuosos [illegible] animi [illegible] et
[illegible] actu vicioso [illegible]. Primum ostenditur
[illegible] actum virtuosum [illegible]
[illegible] principaliter quod sit dictatum
a recta racione. Sed qui vult aliquid [illegible]
[illegible] non potest nolle aliquid [illegible] esse [illegible]
[illegible] qui vult [illegible] non potest nolle [illegible]
[illegible] esse [illegible] dicit [illegible]
q. 6. de [illegible] aliquis [illegible]
[illegible] ut si
aliquis [illegible]
movetur, [illegible] non esse [illegible]

Sicut quod esse animal ut sensitivum non causat
esse visibile, quia non omne animal est visibile.
Secundo quia volo hoc ut tale, ergo omne tale
volo. Non ergo possum nolle aliquod tale
stante prima volicione quod antecedens ad consequens.
Ut si quis honorat aliquem personaliter
quia est mater, consequenter honorat quemlibet quem
novit esse matrem suam. Et breviter omnis
potencia que fertur in obiectum secundum aliquam
racionem formalem, fertur in omne [illegible] in quo invenitur ra-
cio. Ergo quicumque vult aliquid quia dictatum
a recta racione, vult omne dictatum a recta
racione stante prima volicione. Hoc est. Qui vult
aliquid formaliter quia iustum et honestum secundum
dictamen recte racionis, vult quodcumque recta racio dic-
tat esse volendum, tamquam iustum et ho-
nestum. Sed omnis actus virtutis dictatur a racione
recta, pro tempore et loco esse volendus et per consequens
stante primo actu, volet quemlibet actum recte
racionis dictamine [illegible] esse volendum.
In hoc ergo quod habens actum virtuosum vult
omne dictatum a racione recta, habet in se principium
inclinativum ad omnem virtutis actum pro tempore
aut loco. Et hec est connexio virtutum quantum
ad principia generalia practica omnium vir-
tutum, et etiam inclinative et dispositive
quia hoc principium agendum secundum dictamen
recte racionis, ad omnem actum virtutis inclinat
et non [illegible] quilibet virtutis actus
ad alium sufficit inclinare, ut [illegible] exemplum
Qui vult caste vivere secundum dictamen recte
racionis, si immineret sibi afflictio vel mors
nisi fornicaretur, stante actu castitatis incli-
nat ad actum fortitudinis scilicet velle sus-
tinere mortem, magis quam fornicari, et hoc
secundum theologos et morales. Tercio
Nam contraria que formaliter repugnant non
possunt se compati in eodem ut dicit Boecius.
[illegible] ut contraria [illegible] libro 2
[illegible] 6. Sed formaliter repugnat velle omne dic-
tatum a recta racione et nolle illud. Sed recta
racio dictat omnem actum viciosum esse nolendum
et nullum talem esse volendum. Qui ergo unum
virtutis actum habet, vult omne dictatum a racione
ergo vult non eligere actum viciosum vel saltem
non vult [illegible] quemcumque viciorum actum. Ergo
[illegible] Quarto [illegible] virtute [illegible]
[illegible] pollet [illegible] viciis ex altera
parte non subiacet. Nam si ex alio vicio sub-
ditur, ut hoc [illegible] ubi stare putabat.

Cum vero habet unum actum virtuosum vel unam virtutem habet omnes. hoc probatur [illegible]

[illegible] in operibus suis laudes hominum appetunt non deo ministrant

37

Ex quo manifeste sequitur 3° quod habens unum actum viciosum, stante illo actu vicii, non potest habere aliquem actum virtuosum. Et ideo habens actum viciosum simul aliquem virtutis actum haberet, sequitur quod habens virtutis actum non esset actu viciosus, contrarie enim opposita sunt demonstrata. Ex quo etiam sequitur quod irretitus uno crimine, quamvis plura bona faciat de genere, numquam habebit actum virtuosum. Unde apostolus: Et si aliquis re[illegible] [illegible] vel alienum, quam [illegible] tenetur, licet vivat caste vel virginaliter castitatem servet, det elemosinas, [illegible] [illegible] et vivat sobrie, oret, celebret, predicet vel [illegible]. Nichil omnium horum erit sibi virtuosum, sicut manifestum est ex dictis et probatur ex dictis. Ex quo colligitur una conclusio radicalis, quod opera bona de genere facta in mortali non sunt meritoria premii beatifici. Patet hoc, nam premium habet quietationem [illegible], ex quo colligitur. Est hoc contra. Nam talia opera non sunt simpliciter bona sive virtuosa vel moralia, eo quod non fiunt secundum [illegible] et propter dictamen rationis recte, sed propter aliud racionem non simpliciter laudabilem, sed vel indifferentem vel vel malam. Unde si talia opera sunt in mortali facta, ex eisdem causis et circumstanciis fiendi ab habente gratiam michilominus meritoria non essent. Ideo eis debetur [illegible] talis premium nisi operi simpliciter bono. Nichil ergo mirum si facta in mortali premium non merentur. Et hoc innuit beatus Augustinus super [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] mutatus est homo, ut opera mutentur. Nam donec manet homo in eo quo malus est, bona opera habere non potest. Nam manens in eo quo bonus est, mala opera habere non potest. Et in hoc sic arbitretur habere fructus bonos sicut manens arbor mala, non enim bonus fructus nisi arboris bone. Bonum autem habere ut secundum deum est conformitas eius ad rectam rationem. [illegible] Quarto sequitur quod habens unum actum viciosum, secundum preparationem animi habet omnes. Hec propositio forte prioribus videretur mirabilis, et tamen veritati consona est subnixa. Ostenditur ergo multis rationibus et auctoritate scripture, primo sic: Irretitus uno vicio habet in se dispositiones malas ad omnia vicia inclinatas, ideo non aliunde impeditur habere preparationem animi ad actus omnium viciorum. Dispositiones ille sunt contrarie rationis recte, et quantum ad fideles aversio a deo, ac amor sui inordinatus,

quem Augustinus in de civitate dei in [illegible] libro dicit esse radicem et racionem omnis peccati. Colligitur glosa super [illegible] apostoli ad Thimotheum, ubi dicitur homines se ipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi vel [illegible]. Et eo quod se ipsos non deum amant, quasi ex radice hec [illegible] quoque oriuntur. Est autem inordinatus amor sui amor sui contra dictamen recte rationis. Et [illegible] in [illegible] actu vicioso concurrit. Cum namque aliquis agit viciose, agit contra dictamen rationis recte, et ita contempnit dictamen rationis, quantum in potestate sua, deformatur et ita avertitur a deo, quia non secundum rectam rationem vivere incipit, sed [illegible] [illegible] [illegible] apostoli [illegible] [illegible] et agit contra rectam rationem propter amorem inordinatum quo se ipsum preponit deo et rationi recte, libertate sue voluntatis contra rationem abutens. Cum ergo qui habet dispositiones malas habet per nichil laudabile sive virtuosum retrahitur a quorumque vicio in [illegible] eorum vicii actu oblato, quia sibi secundum inordinatum sui amorem quotiens aut recte racionem aut legem dei contrahit, [illegible] contempnit. Unde ergo impeditur ab actu illicito per aliquod aliud impediens, puta appetitum honoris, timorem infamie, spem lucri, [illegible] quemadmodum propter [illegible] [illegible] [illegible], et sic de aliis [illegible], quo cessante impediens non agit viciose sed penitus. Nulla enim in se plus ab illo actu retraheret quam a priori [illegible], quia voluntate contempnat. In quo autem [illegible] [illegible] et rationem rectam contempnit, a deo avertitur et habet se ipsum per inordinatum sui amorem anteponit. Item 2° [illegible] [illegible] in sua canonica et ponitur ubi ait: Qui in uno offendit, factus est omnium reus, scilicet secundum animi preparationem rectam [illegible], quia qui dixit non mechaberis, dixit et non occides. Qui [illegible] [illegible] qui [illegible] mandavit, et hunc contempnit per [illegible] mandati transgressionem, et ita omnium est reus secundum animi preparationem, qui contempnendo [illegible] qui omnia mandavit, nichil ipse habens quo virtuose a quocumque alio retrahatur. Nobis enim [illegible] et [illegible] dei sive recte rationis, propter quod non vult contempnere transgrediendo mandatum sive dictamen eius a quibus virtuose retrahitur a peccato. [illegible] veritate huius correlarii

1 Qui habet unum actum viciosum illo stante non habet aliquem actum virtuosum

2 Qui habet unum actum viciosum habet omnes secundum preparationem

Ro quare: Opera bona in mortali peracta non sunt meritoria

et peioris est/ vanitas opera breuissime
complexa est/ ad hoc 18 ait Crisostomus super iustus
est in minimo/ et in maiore fidelis est/ hoc
quo ad conuersacionem etc/ et quo ad pugnam
secundo Et qui in modico iniquus est/ et in maiori
iniquus est/ quia vana gloria in actu non potest intelligi
ut ait doctor Anglicus in suo dyalogo
quo x l. 6. c. 19. quia multa parua
minora committit/ qui non committit ma-
iora actu/ quo quidem ad comparacionem duo
intelligi/ ut sit sensus iste/ qui in modico
iniquus est/ scilicet comparacione cordis/ in maiori-
bus iniquus est/ hoc est pro nulla virtute
a maiori cohiberet Et quod quis minori
virtuti suo inuentus/ Si exportatus fuerit
et possit/ ut timeat offendi/ a vili
aliquo vel delectabili amittere/ a vi-
nume maioris inflacionis se cohibe-
bit/ Si eo cohibuerit se/ pro aliqua
fine cohibebit/ et non pro fine virtute
ad aliquid motiuum dictatum a racione
vt visum est/ ergo pro aliquo non vir-
tuoso/ quo cessante minime se cohibe-
bit/ et ita sensus cordis comparacione hic
non sensus actus/ sed actus quilibet vicio-
sus/ Ceteros pharisees in ulteriori
declaracione non est in textu aliud consi-
derare/ Nunc quia non est ab omni vicio
abstinere/ ut in via dominus saluauit
ut se nos est in via omnia caueamus/ il-
la qui sola in peioris heres ab om-
ni peccato expers fuit qui sensus in solenni to-
ta puritate resplendet/ quam maiorem
sub deo intelligi non potest/ eius festum pro
speciale gloriose sit assumpcionis hodie
celebrantes fiunt/ implorantes/ ut de
plenitudine glorie sue quam nunc super
omnes choros angelorum exaltata obti-
nuit/ stillas gracie effundat/ quibus
mereamur omnia peccata cauere/ atque eius
meritis et precibus illuc vbi ipsa est
in perpetuum sublimari/ prestante filio
eius vnigenito domino nostro Ihesu Christo
Amen

Descendit hic iustificatus in domum
suam ab illo Luce 18 Ceterum
superbia qui omnia bona inficiat magis de-
tenuit/ pollucione vel fame sua dominus quo
duorum hominum ad templum orantis ostendit
bonum destruxit In quo ita superbie viciam
dampnat/ ut nichilominus ait non esse
opera virtutis multa qui fore bona indicatur
et opera demonstrare Primum est aliud
est quod phariseus ille cum ad humanum
iudicium in via virtutis ambulavit Sed
iustus apparuit/ non vsurpando quod suum
non erat/ quia non est raptor/ ut dixit de
aliis/ quia dedit decimas omnium que possedit
Continens apparuit non adulterando
et operans bis in ebdomada ieiunando
De hiis que que dominus agere videbatur
quod de raptu/ et non a scorpio habetur
Et hoc quidem omnia vnde humano hoc est
ita videlicet qui nouit hominum interiora
terris qui timet cor Vnde scriptum est/ homo videt
ea que apparent/ deus autem intuetur cor. j Re 16.
hoc commouit quod phariseus hic sic est
cum de quibus ait Math 23 omnia opera sua
faciunt ut videantur ab hominibus/ pro huma-
na laude/ non pro amore virtutis
sue dicta non vero quod deus sit operans
est secundum non suum de virtute ac bone conscie-
ncie testimonio/ quo gloriandum fore apostolus
docet 2 Cor 1. gloria nostra hec est testimonium
conscientie nostre/ dixit de eo quod non erat sic
cum hominibus quod non sicut ceteris scilicet
si sua reputacione ceteris melior et
apud homines honoratus/ eo quod ipse despexit
et nichil fecit quod non fuit [illegible] domino
iudicio descendit hic iustificatus ab
illo/ per graciam domina maria/ prius in
tabernaculo breuissime enim/ ut secundo
vt magis per se dimissa locis que
dat immortali perpetuum Evangelium
dixit dominus ad quosdam qui confidebant
Hec eius notabilis doctrinas
trahimus quibus superbie malum cognosci-
mus/ et ad humilitatis bonum attin-
gamus quod aliis infra suo loco tan-
gemus Hic pro commemoracione nunc preci-
puum est/ et hoc doctrina est/ que ex
differencia actuum virtutis elicimus
Quibus enim actus virtuosus/ sed omnis in-
ut homo pro eo ipsius fine/ in
addatur pro bonus nunc sequatur

Vel quod modicum fuerat seruaret maius si posset sine diffamia et pena

Potest denique dici quod sicut ex habitu unius actus
viciosi secundum inordinatam passionem homo omnes ex
singulis peccatis quibus audi... Unde de super-
bia dicitur Eccl. 10 Initium omnis peccati superbia Et
Gregorius superbiam reginam omnium viciorum esse dicit
et primogenitam mortis Job morte 23.
Et in moralibus de vilitate humane conditionis
Importabilis res superbia omnibus odiosa
Nam alia vicia tantum se ... cum superbia vero
Tota omnes premit te ascendere permittit, et te
descendere dimittit. Scriptum est ad Initium
omnis peccati superbia, primogenita mortis. Ex
quo patet quod ex superbia omnia vicia oriri possunt
et omnis peccans superbus est. Dicit autem Prosper
in de vita contemplativa Nullum peccatum absque
superbia potest vel potuit aut poterit esse. Quia
omne peccatum habet unde omnia in eo vicia oriuntur
licet ergo secundum passionem inordinatam omnes actus vi-
ciorum. Et hec est beati Thome 2a 2e q. 162 ar-
ticulo 2 in fine dicit Superbia potest considerari secundum rationem
specialem quandam in alia peccata, et secundum hoc habet
quandam generalitatem in quantum scilicet ex superbia
oriri possunt omnia peccata duplici ratione Uno modo per se
in quantum scilicet alia peccata ordinantur ad finem super-
bie qui est propria excellentia, ad quam potest or-
dinari omne quod quis inordinate appetit
Alio modo indirecte et quasi per accidens scilicet removendo
prohibens, in quantum scilicet per superbiam homo contemp-
nit divinam legem per quam prohibetur peccare
secundum illud Jer. 2 Confregisti iugum, rupisti
vincula, dixisti non serviam. Sic
de cupiditate dicit apostolus 1 ad Thi. 6 Radix
omnium malorum cupiditas ubi glosa Nullum
est genus peccati quod aliquando non proveniat ex superbia
et nullum quod aliquando non proveniat ex cupi-
ditate Est enim aliquis homo qui ex cupiditate
fit superbus Amans scilicet excellentiam, quia pu-
tat per hoc maiores divitias congregare
Est aliquis qui ex superbia fit cupidus
puta qui alias non esset amator pecunie
nisi per hoc se putaret excellentiorem esse Ex quo
patet quod sicut ex superbia, ita etiam ex cupidi-
tate omnia peccata oriri possunt Nullum enim
crimen est quod amans vel cupidus ad ha-
bendam pecuniam non committat, sicut cura na-
passio ~~dolore~~ timoris vel erubescentie
vel alicuius non regulata ratione recte prohibet
Unde quod dicitur Eccl. 10 Nichil iniquius quam
amare pecuniam hic enim animam suam ve-
nalem facit. Sic de ira dicit glo-
sa 29 super d. Dum iracundia procurat
vicia ab Janua est omnium viciorum iracundia,

dia, qui clausa virtutibus introitus dabitur
quia apta ad omne facinus armabitur animus
Sic de invidia, sic de luxuria sicut an-
dia ostendi possit, si quidem dictum sit sufficiat
pro probatione dicti auctoritas. Sed si quis hic for-
te aliquis forte dicat Cum alia vicia sibi
contraria sint sicut prodigalitas et tenacitas
Aliqua sunt omnino disparata sicut desperatio et
avaricia non videtur quod habitus unius eorum
vel actus unius eorum habeat reliquum secundum
inordinatam passionem Sed quod unum contrarium
et disparatorum non disponit ad reliquum
Item sepe videmus uno vicio irretitos
alia omnia, sicut in aliis plurimum detes-
tari in tantum quod magis se morti exponerent
quam talia omnia committerent, ut posset ex-
plicari in multis Sicut est qui fornicatur
et tamen nec quam esset pro vita conservanda vellet
fidem negare, pecuniam perdere, aut latroci-
nari Et sicut invidiosi qui nullatenus vel-
lent violare castitatem etc Ideo ergo videtur
quod illi uno crimine irretiti habeant ea secundum
inordinatam passionem que pro vita conservanda ad-
mittere nollet. Ad primum dico dicitur Sed
in eadem est vel qua contrarios causat
effectus propter diversam conditionem agentis
vel passivorum dispositione, sicut sol indurat
et liquefacit Ita in moralibus habitus actus
unius vicii habet dispositionem inclinante ad actum
alterius vicii etiam contrarii si non impediat
vel deficiat aliquid requisitum Exempli-
gratia, tenax habet prodigalitatis actum secundum inordinatam
passionem Nam in tenace est desiderium ac-
quirendi Ideo si consideraret quod per actum pro-
digalitatis posset multa acquirere ad prodi-
galitatis actum exiberet desiderio acqui-
rendi Sic licet vicia virtutibus contrarientur
sepe tamen viciosus habet etiam virtutis actum exteriorem
non tamen virtuosum, secundum animi passionem
Sepe enim mendax ut sibi credatur loquitur
veritatem Et ambiciosus ut magnos sibi
honores acquirat, contempnit minores. Unde
dicitur scriptura Est humilitas plena dolo
nequam se humiliat Eccl. 19 Sic ergo quo-
libet viciosus habet actum vicii contrarii secundum pas-
sionem inordinatam, Neque tamen contraria sunt simul
tamen quia non sunt in se, et si in se non tamen
sunt contrariantur, quia non cadunt super idem
obiectum, ut ex causis oriuntur contrariis
sicut ambire magnam et indebitam dig-
nitatem, et refutare parvam, non contrariantur
sed ambire et refutare eandem bene contrariaret

Ter de aliis sive non. Circa primum sciendum est quod plures
racione plures adverciendum. Quod non dicitur eo aliquis
habere omnem actum vicii sed propter preparacionem cordis
qui quasi paratus est omnem eiusmodi actum huiusmodi
exercere. Aliquando mendax non habet sed
preparacionem cordis actum mendacii quia sed
mendax neque qui vult mentiri. Neque
luxuriosus, neque gulosus, neque iracundus
neque invidus, neque superbus, sed vult actus
sui vicii exercere libere, et tunc quilibet
viciosus sed preparacionem cordis habet actus
vicii sui quos nescit exercere. Ideo autem
habere dicitur, quia per malam disposicionem inclinatus
naturaliter ad actus viciosos exercendos, et
per nullam veram virtutem ab actu huiusmodi
cohibetur. Non tamen semper exercet huiusmodi actus
quia sepe ab eis prohibetur, vel propter absenciam
cause propter, quod ad actum huiusmodi recipi-
gitur, vel propter aliam causam predominantem
in predicto. Licet actum vicii gratia luxuriosus
habens delectacionem in actibus venereis,
et in illo per racionem vincit a libidine se re-
frenans sepe ab actu venereo absti-
net, vel quia non occurrit obiectum quod
concupiscit, vel quia superbus est et timet con-
fusionem, vel timet penam vel dampnum
temporale vel. Ita multi mendaces sepe
mentiri nolunt quia nunc non indignantur
quod aliquem non nocere desideret, vel quia
timet de mendacio deprehendi. Sic fu-
res sepe non furantur, quia non inveniunt quod
furentur, vel deficit instrumenta apprehendi,
suavia, vel quia timet deprehendi.
Et stat quod aliquis vellet mori quam de tali
vicio quod occulte deprehenditur sit publice
confunderetur propter latentem et predomi-
nantem superbiam, vel aliam passionem vi-
ciosam, ut patet de proposita luxuriosi
in occulto, vel fure deprehenso, non ergo
retrahitur ille ab actu sui vicii a-
more virtutis, sed ex alia causa viciosa et
tamen nichilominus habet actum sui vicii
secundum preparacionem cordis. Unde non dicitur
de laborante uno vicio aliquem actum
ymmo semper vicii alterius, et per hoc patet
plura in explicacione ista, et patet veritas
corelarii etc. ¶ Ex quo plures et
viles doctrinas sunt possunt quam nunc
est sequendi huiusmodi ad quas nos
iustificatos et ab omni vicio alienos de-
[illegible] dignetur, tocius virtutis operari-
amur doctor et exemplar, dicens non
[illegible] ad [illegible] et spiritu sancto [illegible]
deus per omnia secula seculorum. Amen.

Surdos fecit audire et mutos
loqui. Marci 7. Sed vere surdi et
muti egritudine corporali spiritualis in-
mutatos totum genus humanum designat
Ita huius curacio, sanacionem omnium spiri-
tualiter. Surdus iste de quo evangelium
non a defectu nature, sed dyaboli vinculo con-
strictus erat. Unde sed ipsos surditas
eius et lingue vinculum non ex natura-
te, sed a dyabolo contingit possidente. Sic et
humanum genus casus et languor non
ex condicione, sed ex dyabolo accidit sug-
gestione. Anima iste teste venerabili Beda in omni
obsurduit ergo ab audiendo verba vite,
postquam mortifera serpentis verba que divinis
contrariis audivit. Muta a laude
conditoris effecta est, ex quo cum seductore col-
loquium habere presumpsit. Circa hec quod
in tradite viciosa intendit, viciositas
multo dilatavit cepit in propagine. Ita
fere totus mundus ab agnicione et confes-
sione veritatis surdus erat et mutus. Et
tanto magis quanto suo fini viciniis appro-
pinquat. Tunc enim teste veritate Matthei 24
Quia habundabit iniquitas refrigescet ca-
ritas multorum. Et secundum apostolum 2 Thimothei 3.
In novissimis diebus instabunt tempora
periculosa, et erunt homines seipsos aman-
tes, cupidi elati superbi blasfemi,
parentibus inobedientes ingrati, scelesti sine
affectione sine pace, criminatores, incon-
tinentes inmites, sine benignitate, prodi-
tores, protervi, tumidi, voluptatum a-
matores magis quam dei, habentes spe-
ciem pietatis virtutem autem eius abnega-
ntes, hec autem spiritualis infirmitas presens
amplius in mundo ex eo oritur, quia surdus
est ab audienda doctrina vite, et agni-
cione veritatis, et mutus a laude creatoris.
Unde quia sanari non appetit quasi infir-
mitatem non agnoscit. Ideo primo videndum
quomodo et in quo surdi et muti languemus
2o qualiter ab huiusmodi infirmita-
te per dominum sanari valeamus quantum
et de nobis possit predicari. Surdos fecit
audire et mutos loqui per que dominus [illegible]
¶ Surdos audire fecit et mutos loqui.
Surdus esse corporaliter constat qui loque-
ncium voces propere nequit aure corporis.
Ita surdus est spiritualiter qui verba doctrine
precepta non capit adtendendo et credendo au-
ribus suis mentis. Mutus quoque dicitur

in evangelio dicit: Qui habet aures audiendi au-
diat. Luce 8. Doleat eciam de absencia ad esse
spiritualiter surdos, qui doctrinam salutis
capere noluerunt, licet omnes aures corporis
habuerunt, de quibus Jeremie 6 dicitur: Ecce in-
circumcise aures eorum et audire non possunt,
ecce verbum domini factum est eis in obprobrium
et non suscipient illud. Dicuntur autem qui
surdi sunt corporaliter a nativitate loqui
vere non noverunt, eo quod doctrinam de voce
significacionibus que ad placitum instituta sunt
capere non possunt. Ita qui surdus est spiritualiter
quod ad capiendum verbum dei et spiritualis sa-
lutis sue noticiam in corpore est, multum ne-
cessario remanebit mutus, quia nec vere loqui
potest, dum quod ignorat vere colendo
voce et opere confitendo. Sed quidem non vere
colit, laudat et confitetur quod ignorat.
Ideo scriptum est: Vani sunt omnes homines in
quibus non est sciencia dei. Sapientie 13. Con-
siderandum autem quod in quibus surdis intimi
et per gustum et tactum surdi sunt, quamquam
loquentem dominum non audiunt, ut vocem
eius audiant dicunt forte ubi et quomodo
loquitur deus ut audiamus eum. Respondet
[illegible] Semel locutus est deus. Job 33. Sed
quale verbum, numquid transitorium quo nos lo-
quimur? Respondeo quod eodem [illegible] teste Au-
gustino: Domine permanens verbum tuum in gene-
racione et generacionem veritas tua. Semel
ergo eternaliter locutus est deus, quod secundum Aug-
ustinum pro patre apud se verum verbum locutus
est deus, verum verbum suum unigenitum scilicet deum.
In quo sunt omnia, quia per verbum facta sunt omnia, per
hoc verbum exprimuntur et dicuntur omnia. De quo
verbo Johannes evangelista sui principium exposuit
dicens: In principio erat verbum et verbum erat apud
deum, et deus erat verbum. Omnia per ipsum facta
sunt. In hoc vero omnes thesauri sapientie et sciencie
dei absconditi sunt. In ipso tamquam in arte
prud. perfectissima ac speculo limpidissimo
relucent omnia prima perfecta et gloria. Sic ad
hebreos I apostolus ait: Loquitur deus nobis in
filio unigenito, qui cum sit splendor
glorie et figura substancie eius, sitque portans
omnia verbo virtutis sue, purgacionem peccatorum
faciens sedet ad dexteram maiestatis
in excelsis. Hoc ergo verbo et simul semel locutus
est apud semetipsum, dum sibi revela-
cionibus id notificavit nobis. Verbo

hominibus sepe et multis modis per multi-
formem creaturam, sicut scriptum est in eodem
ubi ipse [illegible] loquitur [illegible]. Sic ad hebreos
apostolus dicit: Multipharie multisque
modis olim deus loquens patribus in
prophetis. Sic quia variis modis prophetis
suas creaturas racionales notificavit.
Et ut pauca omnia dicam: verbum in vni-
[illegible] universaliter genu-
it, omnia fecit, creaturas gubernat.
Sicut scriptum est: Omnia in sapiencia fecisti,
que attingit a fine usque in finem fortiter
et disponit omnia suaviter. Sapientie viii.
Singule enim creature quasi voces quedam sunt et sig-
na [illegible] significantibus nobis divinam per-
fectionem, alie clarius, alie obscurius, secundum
quod se habent per imaginem vel vestigium
creatoris trinitatis. Unde apostolus Romanos i:
Invisibilia dei a creatura mundi
per ea que facta sunt intellecta conspi-
ciuntur, sempiterna quoque eius virtus et divinitas.
Et quamvis sic homo multa cognoscit
audire sunt signorum diversitatem per
intellectum mentis varia generatim, dico
tamen quod [illegible] huius divinis verbis re-
sonat. Et qui audit surdus non est,
qui vero hoc non audit peccata obsurdunt.
Ubi sunt de quibus propheta agitur [illegible]
domini locutum fuisse testatur et statim
subiungit: Duo hec audivi, quia potestas
dei est, et tibi domine misericordia. Hec duo et
si [illegible] concernant [illegible] ex eis magis
intendimus [illegible] omnes bonos ad [illegible]
devenire ut dicitur [illegible]
[illegible] hec scriptura. Sed Augustinus super
psalmum: Intellige potestatem dei, intel-
lige misericordiam dei. Hiis duobus
continetur tota scriptura. Propter hec duo
patriarche, propter hec duo prophete, propter hec
duo lex, propter hec ipse dominus venit in carne
Christus, propter hec apostoli, propter hec annunciatur omnis
et celebratur verbum dei in ecclesia, propter hec
duo, potestatem dei et misericordiam. In quo tamque
teste scriptura evidenter apparet potestas
dei et misericordia. Audi patrem: Cum dixisset
duo hec audivi, quia potestas dei et tibi
domine misericordia, addit: quia tu reddes unicuique
iuxta opera sua, malos scilicet dampnando per
potestatem, bonos salvando per misericordiam.
Pertinet eciam ad eius potestatem

dampnat in ignem. Ad misericordiam pulsandum
per gratiam iustos. In eo probat quod nullum
malum relinquit impunitum. In eo magis quod
nullum bonum preterit irremuneratum. Ille-
terras audit vocis eius terribilis pius et scriptura
clamantis de inpeccabili potestate qui
attendit et fideliter considerat divine severitatis
iustitiam, quia tamquam potentissimus iudex
de cuius manibus eripere nemo prevalet
adversarios suos calcat, subiciet et
coherceret. Quod etiam in hoc tempore exempla-
vit et in futuro indubitabiliter demonstra-
bit. Exemplavit siquidem probatur sive
destructione angelorum casu. Inde et
hominum in diluvio. Inde et sodomorum. E-
gyptiorum calamitas, populi peculiaris
multiplex correptio, civitatis Jerusalem et templi
repetita desolatio. Deinde etiam corporum
tormenta martirum, et afflictio doctorum.
Demonstrat eandem severitatem in purgatorio.
Demonstrabit severius in generali iudicio
severissime ac in inferni suppliciis. Si-
quidem de purgatorio ait Augustinus ut allegatur
de 20. extra. Quia ignis etsi eternus non sit
miro modo gravis est. Excellit enim omnem pe-
nam quam umquam passus est aliquis in hac
vita. Numquam etiam in carne tanta inventa
pena, licet mirabilia martires passi sint tor-
menta, et multi nequiter quanta sepe sustinu-
erunt supplicia. Si ergo tanta districtio
videtur in peccatorum afflictione [illegible]
amicorum, quia consumuntur in gratia et pro peccatis
venialibus que a nobis ut reputantur parva
et pro mortalibus dimissis, et qui venialibus
purgandis. Heu quanta erit severitas
ad iniquos mortalibus plenos in iudicio re-
mittendis. Hec iudicii nostri extreme quam
terribile erit quis eloqui poterit, cuius signa pre-
cedentia tribuit ut teste veritate Luce 21
arescant homines pre timore advenientium in-
dicii. Hunc omnes prophete dant testimonium sicut
et apostoli, quorum testimonia loqui esset extra
testatur. Hunc esse diem domini magnum
et horribilem diem crudelem ire et indig-
nationis et furoris Ysaias 13. Dies tribula-
tionis et angustie, tribulationis et mise-
rie Sophonie 1. Unde mirum quod ignis
in circuitu eius exardescet, et inflamma-
bit in circuitu inimicos eius. Et vocabit
celum desursum et terram discernendum

populum suum Psalmus 49. Cuius horrore etiam
angeli pavor amore flebunt Ysaias 33
Et columpne celi pavescent ac contremis-
centur moventur. Et quis non pavescat
in die illa iudicii tremenda, ubi in iudicio
nichil latere poterit neque procul [illegible]
pare. Siquidem accusator erit conscientia
sua et testificatrice omnibus gentibus nuda et
aperta, ubi denique procul eripere valeat
neque si magnus sit spiritu et sapiens. Unde
dicitur dirue iram in latrones, et pugna-
bit cum illo orbis terrarum contra insensatos. Ubi
denique districto examine omnia iudi-
cabit, nedum opera mala, sed et vana, et
[illegible] cogitationes et desideria. Sicut
ait iudex ipse Matthei 12. De omni verbo ocioso
quod locuti fuerint homines reddent rationem
in die iudicii. Et quod ad cogitationes et
desideria dicit. Ego sum deus scrutans renes
et corda. Cum tamen mala non solum
et bona iudicabit sicut in Psalmo 74 ait. Ego
iusticias iudicabo. Ve peius ubi iustitie
iudicabuntur, putas ac in iniusticiis
iudicandis aliquis invenire posse. Unde
Ysaias 64 dicitur. Quasi pannus menstruate univer-
se iustitie nostre. Hinc attendentes viri iste dum
testo sum et vere beatus Job ait Verebar
omnia opera mea sciens quod non parceres delin-
quenti. Job 9. Cuius fuerint opera eius omni
virtute ornata, et ut verba late protrac-
tat Gregorius in moralibus 9 li. c. Denique se-
verissime monstratur divine potestatis districtio
in supplicio infernali et tormentorum in omnium
perpetuitate. Ubi ignis inextinguibilis,
nedum corpora sed et animas indefessabiliter puni-
ens. Ubi vermes fetores horrores cla-
mores, ululatus et fletus, dentium stridores
et frigora, palpabiles tenebre, locales
angustie, tortorum multitudo indefessa, societas
demonum et pessima, mors viva, moriens vita.
Super omnia quod timenda est spei ablatio, et
penarum contemplatio, ubi divini in fletibus aqua gut-
ta negatur, et ineffabiliter alternatibus mu-
tua inpii sine pietate discerpuntur. Ubi deside-
rio spectura, et carentia divine visionis
penalissima. Hec qui [illegible] mente
fideliter audierit, timorem et tremorem
sed et gemitum pro peccatis tamquam signa proferet

audita. Quis non tanta districtione pene hominum positus in infligente et infligende audiet et non toto corde sibi timebit et contremiscet? Conseruus (?) si sit ad memoriam reuocauerit peccatorum suorum enormitatem, cum circumstantiis aggrauantibus, humanam fragilitatem cum futurorum periculorum casibus, seductam simplicitatem cum superbie ac luxurie occasionibus, fragilem adolescentiam cum in pena et vindicte appetitibus, familiarem hostilitatem cum carnalibus illecebrosis temptationibus, demonis potestatem cum fraudibus et laqueorum mille artibus, [illegible] igitur cum scandalo multitudine et [illegible] permissionibus et minis ad mala varie et multipliciter impellentibus, memorie obliuiosam tarditatem cum negligentiis defunctorum et suffragiorum subtractionibus. Merito igitur timent audientes peccatores, cum etiam tam sancti viri audierint et totis viribus vniuersis contremuerint. Nam beatus Bernardus in sermone de sancto [illegible] ichtenalis (?) religionis memoriam habuisse ait: Totus tremo atque horreo ad memoriam religionis istius, et contrita sunt omnia ossa mea. Alibi etiam sanctus cuius vite austeritatem magis possumus admirari quam imitari, beatissimus Ieronimus iudicium sentiebat austeritate audientes. Sic [illegible] inquit: Quotiens diem illum considero toto corde contremisco; siue comedo siue bibo siue aliud facio, videtur semper tuba terribilis sonare: Surgite mortui et venite ad iudicium. Crudelitatem purgatorii et inferni considerantes propheta regius et timuit, ideo se ab vtroque liberari suppliciter postulauit: Domine, inquit, ne in furore tuo arguas me neque in ira tua corripias me. Id est in furore arguit in inferno ubi punit, ad ipsius iudicis flecti non potest contra maleficos morte eterna dignos. In purgatorio autem corripit in ira tanquam dominus a suo seruo debita exigendo. Quia in presenti flagellat in ira tanquam pater filium a peccatis minoribus et venialibus emendando. Ideo subdit: Miserere mei domine. Sic in presenti Hugo et Augustinus: Hic seca, hic vre, ut in eternum parcas. Ex opposito sequitur spiritualis surditatem, sic quod deum sic vocantem non audiunt, vel etiam audita corporaliter mente infideli paruipendunt, suis cupiditatibus lasciuiis ac vitiis libere sine metu futurorum et eternorum inseruite.

temporalem potestatem [illegible] periculum ac incommoda timent. Quare (?) non in quo libere se sine metu vitiis polluunt, non audiant fideliter que deus de potestate super deum testatur. Est beatus Bernardus super cantica. Ioel (?) ita dicit: Putasne filius dei computat eum, et ita qui deum omnipotentem, qui opera non fecit commina omnibus, ut altera [illegible] permissis, ut precepta obseruat, ut consilia consilii. Et in sermone de vigilia natiuitatis domini idem ait: Putas qui illi qui mala fecerunt letantur et exultant in rebus pessimis, vel sciunt vel cogitant quod ad iudicium veniet deus reddere vnicuique iuxta opera sua? Et Crisostomus dicit: Tu noli credere quod qui dicit se nosse deum et mandata eius non custodit mendax est. Non enim ita se omni impuritate pollueret si deum venturum sciret vel formidaret, si vigilaret utique et non sineret perfodi ~~domum~~ suam. Tamen [illegible] concitat suas quia [illegible]

[Margin: Cri. [illegible] mandata [illegible] 32.]

Dei quia non audiunt ut fideles credunt omnipotentiam dei, qui tamen timent potentiam creature, ut a duce vel rege temporali incommodi verebantur cor [illegible] pro [illegible]. Nam in istorum [illegible] non possumus saltem magis dampna fugimus, iniuriam sustinemus quo tamen non sustinemus commodorum temporalium honorum iacturam et vite perte, quam amittere nocere est et [illegible] bona eterna que non nolentes amittit, et ut cauemus mala presentia omnibus [illegible] incomparabilia que non [illegible] videt, si fideliter crederemus ita futura. Audiremus utique dominum contemplantem: Dico, inquit, vobis amicis meis, ne terreamini ab hiis qui occidunt corpus et post hoc non habent amplius quid faciant. Ostendam vobis quem timeatis: timete eum qui postquam occiderit habet potestatem mittere in gehennam. Luce 12. Denique si omnipotentiam dei fideliter audientes crederemus, sciremus utique quod non est potestas nisi a deo, ut dicit apostolus ad Ro. 13. Et propter hoc nulla impendere timeremus potestatem. Et cum alias timenda esset magis dyaboli quam [illegible] [illegible] et diceret dominus Iob capitulo 41: Non est potestas super terram que comparetur ei. Et de hac potestate ait Augustinus super ps. 61: Dyaboli potestas que est pleraque tamen vult nocere et non potest, quia potestas ista sub potestate est. Nam si tam

possit vero dyabolus quod vult aliquis
iustorum dampnetur contra aliquos fideles eius
sit in terra contra Ihesu per vasa sua impellit
sed tamen quantum accipit potestatem tantum misericordia
tua temptari permittit, noli ergo timere
in permissione aliquid facere temptatorem habe
bis enim misericordissimum salvatorem
tantum permittit ille temptare quantum prodest
ut exercearis ut proberis ut qui te nesci
ebas a te ipso inveniaris Cui ergo plus
dyabolus in membris eius in primis hominibus
minus ad permissionem ad potestatem impellentem ti
met quia deus qui temptandi potestatem tradit
concedit habet potestatem in deo non eius fide
les audiunt De 2° audiendo scilicet
misericordia sequitur sermo pertracta
bit Amen

Hunc sermonem ad sequentem predicavi
in Sydericz in die dedicacionis ecclesie
Anno .1.2.6.3.

168 Sermo 2us de eodem

Surdos fecit audire et mutos loqui
Marci 7 Cuiuslibet virtutis natura
est dicere quod voces domini potestate proclamet
et misericordiam, plurimi tamen hominum habent vo
cis huius aures surdas Novit creatoris
potenciam natura confirmat in eo preceptis eius
coheret ut non liceat aliquatenus trans
gredi me sue regula ab eo instituta Nichil
in terra hactenus antiqua lege solutum linquit
hec stacionis opus Et beatus Ambrosius
in libro vero imaculati ad idem dicit Nichil
ulla creatura preter prodierunt [struck through] permanebunt
Nam cottidianos cursus suos servant nichil
quidem communes non nescit luna defectus et
commissi numquam deserit ministerii Nec
per vices annus redit eodem statu conservant
ipsa, iste obsequiis confirmat Sol
diem illuminat, ipsa statuta custodiens
fulget splendoribus luna nocturnis
et lumen eius in tenebris micat Stellarum
micancium rutilat globus splendorum
stacione et ipsisque ac diminutione fid

gunt Lex una divinitus instituta scilicet
vicis cursum custodire ut finibus
tenere prescriptos Namque ipsa inventa
sibi dementa et quasi divino ordine
suum nescit Inveniantur omnia obediendo discrete
muneribus in discretis preceptis institu
cionis tenere gradum Nam Ministerium ad
ac conditoris bonitatem in eo confitetur
per creatum sit de nichilo et eius conservacionem
permanet per hoc omnia ad bonum inclinat
et suo bono quod potuerunt simulant
De primo dicit Augustinus in de doctrina cristiana
omnia bona sunt De 2° dicit sed
est bonum omnia appetunt De 3° dicitur
2° de anima omnia appetunt quod eorum esse possunt
et divino et inmortali esse participent sicut
competit Et illius causa agunt omnia quecunque
agunt secundum naturam Eum quemadmodum
in lingua quam non novit audit vo
cem quam loquentem percipit sed intelligen
do non audit Et sic temporibus vena
cionis vestigia quod ferarum scilicet vena
toris videt feram et viso ex vestigio
non cognoscit Ita carnales homines
non percipiunt quod sunt opera dei creatura
que est vox et vestigium creatorem suum
percipiunt Sed dicit cum designum non cog
noscunt, adeo ignorancia et surditate
depressi, ut pro deum quem ex naturalibus co
gnovit in creaturas converterent et creatu
ris pro deo ydola vana colerent Domi
nus propterea cum tot vocibus non audiebatur
venit in carne visibili et palpabili
et aures reseravit et linguam solvit
surdos fecit audire et mutos loqui
De quo hoc ergo dicit Sed Surdos fecit et cetera
Tercia duo audienda sunt clamat nam
et clamat scriptura quod qui non audiunt surdi
sunt dei videlicet potestatem et misericordiam Audito
in predictis hoc quidem divinam potestatem non au
diunt sicut breviter ostende quod ad intelligen
dum misericordiam obsurdescunt Divi
num sermonem possit ut a deo audiendo pro
et loquela propter memoriam Divinam vero
misericordiam audiendo multi non percipiunt
quod magis est et minus quod deus gratis
nobis impendit Sed et magna quod sunt dilec
toribus ac auditoribus presentibus tamen per
inia non addidit Posset forte querere

q sunt i. a maiori q sensibus exhibuit et q
maior q prestabit. Et tunc ineffabilia sunt
dicit n. ea q homibus diuina contulit uitā
ut de ceteris taceā q misericordia dni plena
e terra. ad plenum eloqui potest. Omnium
quoque oēs pietatem diuine beneficiis, est q
minime nouimus. Et denique potestas dei vi
sitat in ciuitatibus patrum in filios et quarta ge-
neracione eorum q oderunt me. et nō custo
diunt precepta. Quam ineffabilis est ut ipse dicit
superiore sermone patet. Misericordias eius quas
facit in multa milia diligentibus se et
custodientibus mandata eius qs cogitabit.
Cum prouide beneficia creacionis. conseruaci-
onis. reparacionis. glorificacionis pensare
potest. ipse misericordias dni ad pphetā ca-
tando enarrabit. Ecce ut dicit Crisostomus
libro 2º de compunctione cordis ait. Deus nō
in ipse indigeat nostri. in aliis cum sufficit
sibi. cum nō essemus esse nos facit per crea-
cionem. Dicam conspirauit eciam que celi mille cor
cuntibus dnibus q sit sic fecit ut puta
ad suam ymaginem et similitudine facta
Deinde conseruacionis paradisum plantauit
locum voluptatis locum celum deinde et oīa q
in eo sunt ad hominis vsum contulit. De q re
hugo in de arra anime ita ait Respice
vniuersum mundum istum et considera si aliquid
sit in eo q tibi nō seruiat. oīa nā ad hunc
finem cursum suum dirigit. ut obsequiis tuis
famuletur et vtilitati deseruiat. iniquis
oblectamentis pariter et necessitatibus sine affiu-
encia indeficiente occurrat. Hoc celum
hoc terra hoc aer hoc mare cum hiis que in eis
sunt vniuersis expleri nō cessant. hoc circuitu
temporum annuis innouacionibus et cotidianis
preteritis antiqua innouat dilapsa conformat
consumpta restaurat. pastu perpetuo sub
ministrat. Siue quanta sint considerare pos-
sumus ex precio quo adepta recupera-
remus si possemus. Quanto precio terram aerē
celestia celum. solem esse et vitam compararemus
si ablata eme possemus. Sed quo precio
reparacione lapsi hominis misericordia preciose
tulerit qs satis cogitabit. Ita ad hec
post custodiā nobilissimā creaturā an-
gelicam deputauit. ad eorum redempcionem
proprio filio suo nō pepercit. qui nobiscum in hoc
desertum venit. et ut lauaret a peccatis
ac per hoc morti debitum solueret crucifix-
oribus tradidit. sanguinem fundens ac
mortem misserat sustinere. De quo bernardus
nardus sermone 3 de ascencione dni ait. Quis
cogitare sufficiat quales rex deus
preueniens nos. veniens ad nos. subueniens
nobis. et singularis illa maiestas voluit
mori ut viueremus. seruire ut conregnaremus
exulare ut comparentemus. et super hec ad ser-
uilissima opera inclinari ut constitueret nos
super omnia. Ideo quod ipsis ad exigit angustia
summa salutis adiutorium contulit. diuitibus gratias
dona. paruula quoque filiis potoris in dignis
semper contulit. in cibum et potum ut sic panem
angelorum. cibus celestis homo peregrinus pascit
et viuens. Cum itaque tanta sint q indig-
nissimis ingratis contulit. Et eius
ut fieret amicus. Quanta sunt q amicis
preparauit in celis q fidelibus q hodie. Nec
oculus vidit nec auris audiuit. nec in cor
hominis ascendit q preparauit deus diligentibus
se. ysaia ait. et apostolus dimore senectore. ysa. 64 i cor. 2
consilio. Ita et ipse raptus in 3 celum vidit
q hominibus loqui nō licuit. contestatur Gregorius
vbi ait. Quid omne 3a vilescunt oīa
q habentur in terris. Terrena nāque sola sup-
ne felicitati comparata. pondus nō subsi-
diū. Temporalis vita eterne vite comparata. mors
e dicenda pocius q vita. Quid est ei defitu
hoc continua corrupcio ibi incorrupcio
et sanctitas plena desideriorum. Ita ibi quicquid
amabitur aderit. nec desiderabitur qd nō
aderit 22 de ciuitate dei Ergo
boni hoc desiderant sunt ibi cum sine de-
fectione Sic appetunt diuicie et potencia
ibi oēs iusti in perpetuum hereditabunt terram
sic vincitur. minimus erit in mille. et puer
in gentem fortissimam ysa. 60. 4 si parum
videtur oēs possidebunt deum summum
et eternum bonum. q ut apostolus ait tunc erit
oīa in omnibus i cor. 15 Si corporis appe-
titur pulchritudo robur et oē bonū quali-
tatis ibi gloriosis dotibus ornabuntur impas-
sibilitate claritate. subtilitate. agilitate
Si honor queritur oēs ibi filii dei vocabuntur Joh. 1 luc 12
et erunt Et et filius hominis transiens mini-
strabit eis Si denique sapiencia sapit si
gaudium. si vita si securitas. oīa ista
ibi plenissime sunt sine fine q sine deduc-
tione breuitas constituit nobis. Sed
quod quando nō attendunt. recurrentes
aures nostras obturauerunt fortis sunt
et sui fundamenti hoc certa sunt. sequitur. si ele-
to creatori seruiat creatura per modica
particula tribuendi accepta et accepe-
re. electo creatore qui totum gessit

adversum, ista dabit ad coronam. Ibi ad-
hec invenies, et non solum diligentia et la-
bor reddit ad summa. Ibi pro adipiscendis
temporalibus magis sit labor et afflictio
spiritus. Pro cuius vero vite cogitatio te-
nuis. Cum in sermone Augustini de moribus
ecclesie. Ibi in illa celestia beatitudine non liceret
manere amplius quam unius diei mora,
propter hoc solo innumerabiles annos huius vite
plenos deliciis et circumfluentia bonorum
temporalium recte meritoque contempnerent. Et
sermone Crisostomi in de reparacione lapsi. Si
cotidie oporteret nos tormenta perferre
si tempus gehennam breve ipsa tollerare
deo ut Christum videre possemus in gloria et sortem
eius ministerio sociari, non erat dignum pati. Ac
quibus triste est non, ut tantis bonis tantique glorie
participes habeamur. Cum ad plurimi
mundanis laboribus et dura sustinent pe-
ricula pro temporalibus paruis vero minimis vel
modica parantur pro celestibus multipli-
citer et plurimos esse surdos pauciores
auditores huius revelationes. Et hoc de primo.

I pt

Vnde ut ex predictis audiuimus patet quam
pauci admodum sunt qui loquentem deum
in scriptura sic deus audiunt, potestas dei est
et tibi domine misericordia, quia tu reddes uni-
cuique iuxta opera sua. Que tamen audicio
necessaria est pro ceterorum modo ad salutem.
Nec alteram sine altero audire sufficit.
Utrumque fideliter considerare necesse est. Sunt
enim qui tantum advertunt iudicialem dei
potestatem et desperant. Sunt qui solam conside-
rant divinam misericordiam et tamen presumunt
utrumque tollitur utrumque ad dampnationem
audiunt. Sed audienda est potestas ut time-
atur. Audienda misericordia ut speretur. Sicut Augustinus
super psalmum 61. Sed timore potestatis tempere mi-
sericordia, ne dirigat in desperacionem et
spem misericordie habet opus iustitiam
evanescat in presumpcione. Et si vero
quod audimus super est ut recte loquamur
recte domini ore et opere colendo ne et nos
irreprehensibiles inveniamur in eis de quibus ad
Romanos 1 apostolus ait, quia cum cognouissent
deum non sicut deum glorificaverunt aut
gratias egerunt sed evanuerunt in cogita-
tionibus suis, et obscuratum est insipiens
cor eorum, dicentes enim se esse sapientes
stulti facti sunt. Quid quod nobis agendum
erit quibus auditum patet et locus ad rectam

disciplinam. Ibi duo quidem sunt a quo
beatus Jacobus omne datum optimum et omne donum
descendit. Primo, quia surdos facit audire
et mutos loqui. Et si ad illum nondum
possumus accedere ut pura surdi eius
vocationem non audientes. Ita quod assuete
legem non vocatus accesserunt mortis sententiam
incidit. Et velut muti pro nobis ipsis cla-
mare non valemus saltem ut surdo coram
eis qui longam qui nouerunt dominum
quod deprecentur pro nobis, ut imponat nobis
manus sue potentie et misericordie. Cum
sit hec nostra ecclesia unica sola sine catho-
lica. Hec enim velut sponsa sponsi
sponsi eius habitus propositum suum nouit. Hec
pro filiis suis surdis et mutis assidue
orat, ut tandem a sponso compulsa pa-
reat. Cuius ecclesie festum devote in hoc loco
celebramus recolentes non gratiarum actione
unicam beneficia ecclesie, cuius filii sumus
a deo collata. Et videlicet eam super
se petram firmissimam edificavit sicut
ait Matth. 16. Super hanc petram edifi-
cabo ecclesiam meam. Edificavit in ipsis
ex electis et unius lapidibus in quibus et nos
edificamur in habitaculum dei in spiritu sancto
ad Ephesios 2. Et quam eam mundavit sicut
apostolus ad Ephesios 5 ait. Christus dilexit
ecclesiam et semetipsum tradidit pro ea ut eam
sanctificaret, mundans eam lavacro aque in
verbo, ut exhiberet sibi gloriosam ecclesiam
non habentem maculam, sine rugam neque
aliquid huiusmodi, sed ut sit sancta et inmacu-
lata. Et hanc ovile suum esse voluit
quo omnes fideles tamquam oves domini cog-
garentur sub uno suo et optimo pastore.
Qui ait ego sum pastor bonus etc. Iohannis 10.
Et quia in hac ecclesia gradus distinxit
ut tangit apostolus ad Ephesios 4. Quosdam quos
vocavit suos et ultimos ecclesie sue pasto-
res in ligandi solvendique potestate pleni-
ssima beatum Petrum constituit ac suos suc-
cessores. Alios quoque inferiores episcopos et pre-
latos. Hanc ecclesie nostre est nos
incorporari, quia extra eam nulla salus speranda
est. Sicut extra eam peremit omnes in spiritu
sancto corpori ut gratia potius spiritum vivi-
ficate aut Augustinus sermone 1 de verbis domini
et alibi in multis locis. Ita et duo pre-

Ibi duo ex vobis consen-
serint super terram de omni re
quamcumque petierint fiet
illis a patre meo qui in
celis est. Matth. 18

Nota quod pro regno celesti [illegible]

pit eum sicut ethnicus et publi-
canus qui ecclesiam non audierit math 18
Quia vtique non audit qui ordinacionibus
eius temere resistit, qui capud eius id est christum
spernit, qui per excommunicacionem quam sponte
et contumaciter incidit, a fidelium consorcio
se segregat Vtinam saperent et intelligerent
ac nouissima prouiderent Saperent utique
quam horribile est excommunicari, a corpore
christi diuidi tanquam ethnicus sicut et publicanus
sathane tradi De quo Augustinus, beda
et Crisostomus pulcre loquuntur, quere alibi
Vbi quia de illis qui eis sponte communicant
in casibus non exceptis. Certe peccant hii
qui tempore nostro qui ecclesie statuta violant
eciam ipsis excommunicatis dampnum non modi-
cum inferunt, sua scilicet communione confirmantes
in rebellione quos poterant vitando et sper-
nendo corrigere De quo pulcre et late
loquitur Crisostomus omelia 24 super epistolam ad hebreos
Caueto ne sic exercitus regis cum infidelibus
in deserto participando contingit, ita et vobis
accidat, magis enim videtur lege maior pena
esse participandi fidelibus excommunicato, quam infideli
Vnde apostolus paulus communionem infidelium pro-
hibens, et prohibens nomine fidelium, penam
non super excommunicandi eum Si quis inquit qui frater
nominatur inter vos est fornicator, auarus
aut ydolis seruiens, maledicus, ebriosus
aut rapax, cum huiusmodi nec cibum sumere sine-
ret, ne putaret sibi communionem infidelium
prohibitam, sic dicit ibi doctor Et 1 cor 10
cum de infidelibus loqueretur dixit Si quis vos
vocat infidelium et vultis ire, omne quod vobis
apponitur manducate nichil interrogantes
propter conscienciam Quis iudex ezechias quia nuncios
regis babilonis suscipiens, domum suam
introduxit ac thesauros suos atque que
preciosa habuit ostendit, audiuit ab ysaia
propheta, quia veniret erat ut babilonem ista
sibi tolleret in babilonem. 4 Reg 20. 2 par 32.
Nunc ergo karissimi tamquam boni filii, ecclesie
matri vestre obedite, rebelles eidem a vestra
communione separate, ne cum eis pariter inuoluamini
et crudeliter ecclesie preceptis mereamini a ser-
uitute vestra liberari, ac soluto lingue
vinculo vere loqui Ore quidem deum confi-
tendo et laudando et opere obediendo
Non enim sufficit dicere domine domine sed oportet
facere voluntatem patris celestis in obseruan-
cia mandatorum Audio quod confratres
vestri altamillenses simul conuenerunt sta-
tuta de Sabbati celebracione, bene
dicuntur Vos ergo eos imitamini Nam
et ab ipsis in simillibus consuetudines suas conti-
nentur a iudicio superiori Vt eos imi-
tamini in hiis que ad salutem maiorem optime
ordinauerunt Christus in verbo largiente qui aures
donat, deo facit surdos audire et
mutos loqui Qui et nobis concedere dignetur
in presenti, qui meamini suo dono gloria
in futuro, duce [illegible] christo qui cum patre et
spiritu sancto in secula benedictus Amen

 Dominica 13.

Beati oculi qui vident que vos videtis Multi prophete et reges voluerunt vi-
dere que vos videtis et non viderunt et au-
dire que auditis et non audierunt luce 10
Nulla visio beacior, nulla audita
fructuosior in via quam corporis qua adipiscitur
felicitas viam per Mariam quemadmodum sunt
bona in patria quibus fideles bene possident omnia
enim patres desiderant, ita bona in via
qui ad hec assequenda in patria vocati
sunt viam, et multo cum debent in predicto
quomodo minus hec exercentes eam geste confitentur
Hic veteris testamenti patres prophete et reges
vt iosias ezechias, et sed viam via ve-
nerunt tribulatos vero corde coram deo
in dolis mandata eius in preditomentum tamen non
caruerunt pro quo soluto mortis debito
hunc statum non poterant adipisci Adhuc
deerat precium quod solueret non erat effusum
Adhuc romphea ignea in Christo occu-
pauerat paradisum Adhuc conqui celo-
rum claues hominibus tradite non fuerunt Sed
has deus in cruce veniens petro ac ce-
teris apostolis cum suis successoribus tradi-
dit Ioh 20 Completa sponsione sancti iure
consensum precio committuntur eis Rumphea
ignea de ianua paradisi crucis victoria
amouit, ac ingressu cunctis patefecit
Hinc de cruce triumphans ait latroni
hodie mecum eris in paradiso luce 23 Ty-
rogonicus quod scilicet humanum genus
per peccatum primorum parentum dispensatum et enim
afficit, et sanguine suo deleuit Sed
ad celos, et deduxit apostolis Vnico patribus
prophete et reges sic audire sicut vide-

Apoc. 3.

1 cor 5.

De excommunicacione

in tantis simul desideriis voluerunt quos
mox salvatorem suum pro mundi salute orbis
aspiciunt, et auribus meis audiunt,
Apostoli autem igitur cum gaudio deprehenderunt
hominum liberatorem orbis unus solus cor-
poraliter viderunt, ut quod in quantum ad
eos dicitur a domino. Beati oculi vestri quia vident
[illegible] intrabat [illegible] spiritualiter 2° de-
mum principali [illegible] oculi quam vel
Tam magna assecuti sumus dilecti-
ssimi nunc ex dictis [illegible] quod nos vide-
re et audire facit viam salutis quam omnes quo-
vidisse ergo sunt desiderant multi pro-
nobis sunt. Unde teste propheta in prophetia
[illegible] omnes sunt desiderantes ad omnes
magis desiderant sunt quod magis de-
siderant adipisci. Magis sunt cognitionem
Trinitatis dilectionem et dilectio meretur cog-
nitionem. Beati quod nichil magis cognoscere
desideramus quam quod apostolus diligimus
Sed omnibus maxime in est naturalis appetitus
beatitudinis ut probat beatus Augustinus 13 de
trinitate. Sola dei benignitas nobis
tantam viam beatitudinis ostendit. Unde
etiam nobis quod in hac plenitudine gratie
nati sumus, in hoc mundo quando omnis parata
sunt ad beatitudinem consequendam omnia im-
pedimenta sublata sunt. Quod prius erat
prohibitum negatum est. Nunc est patens
si in tempore preteriti fuissemus ubi lex pre-
videbat in hoc ut petrus dicit nec sine
peccatis eam portare potuissent. Hoc tempore
ubi ingressio quod dei terminus et omnia
obscura fuit. Unde et lex erat umbra
veritatis vocatur ad hebreos 10. Et cum
tunc ingressum esse hoc cognoscimus du-
sub lumine omne et suavi iugo domini ita
ta luce eius inter dum vivamus. Unde dicitur
nobis quod de catholicis parentibus geniti sunt
vitam meruit ut eam dicta christiani et
a cunabulis in fide nutriti sunt quod
omnibus gentium nationibus quasi non
Nam a quibus eorum et principibus quasi multi
haud dubium si arripuissent tantum di-
vine cognitionis lucem aliter gratias
egissent aliter deo servissent. De quo
pulchre hugo de sancto victore loquitur
in de arra anime. Cum aliqui in quo si
delis anima in operatione tua abiecta
sunt qui haec tibi data gratia

consequi non potuerunt. Certe audisti
ab initio usque in hunc diem quam multe
generationes hominum preterierunt quod omnes sine
cognitione dei et christo sine redemptionis in
in tanto tempore tamen dilapsi sunt et que
sequuntur. Cum ergo in die constituti
ne claudamus oculos ne obturemus au-
res a videndis audiendisque hiis que re-
ges et prophete cupierunt audire et vide-
re. Sed vias vite nobis apertas videamus cu-
rrendo et obediendo ambulemus. Sed est
bonum aliquis negatum nobis concessum ad
illud nobis ad damnationem crudeliorem
cingit arripuisset. Tertio hec
autem via vite non aliter ambulamus
in opera virtuosa et meritoria exercendo
de quibus dicitur quod hoc opus tuum domine
[illegible] dictante [illegible]
vos. et [illegible] a vobis via dictatur
De quo plurima allata sunt quibus ea que
sequuntur sunt addenda. Et tamen de primo
Circa domini dictum eius quod hunc virum
actum virtuosum [illegible] operatione condi-
tionem sunt omnes ut ab alio virtutem [illegible]
hic per veram virtutem. Unde [illegible]
[illegible] cavendi sunt homines in alio mi-
nime [illegible] ut nimime quod
[illegible] Sed contra quibus [illegible] ut [illegible] facile
credendum est [illegible] pessimi nos
[illegible] habeat [illegible] actio et ita
ut veraciter pessimi [illegible] in omnibus
[illegible] ut fides adhibenda. Et
quam pauci sunt homines sine [illegible]
tis operatione [illegible] Unde tota
scriptura ad [illegible]
[illegible] Michee [illegible] Nolite credere
amico et nolite confidere in duce ab ea
que dormit in sinu tuo custodi claustra
oris tui. Micheas [illegible] periit
de terra et rectus in hominibus non est [illegible]
filius contumeliam facit patri, filia consur-
git adversus matrem suam, nurus adversus
socrum suam, inimici hominis domestici eius
Et [illegible] Si possides amicum in tempta-
tione posside eum et non facile credas
Et ca° 19. Qui cito credit levis est cor-
de [illegible] ut [illegible] intelligatur
hoc dicta quam [illegible] debeamus ad
suspicandum de proximis mala quia
[illegible] opposito apparet
bona credenda sunt sic [illegible]

Et ut nos caveamus ne ad inductio-
nem alterius facile agamus quod dimittamus
de quibus intendimus et si bene agatur dimit-
tatur. Et maxime ut habetur nondum sit
deo dedita virginibus que quandoque tribus
qui ad malum ducunt virgines esse sub
specie boni sollicitant. Circa hoc
alia doctrina, quia in consiliis querendis
prospiciendum est quibus qui ad virtutem sunt instru-
cti plurimos, unde dicitur querere et audire
viros deum timentes, et in vita vestra
honestiles. Eccl. viii. d. Cum fatuis
inquit sapientes ne consilium habeas, non enim
poterunt diligere nisi que ipsis placent.
Fatuos appellat non ex defectu rationis
et ingenii sed virtute et probitate. Etiam
capitulo 37 A. In malo consiliario consilium mar-
tua. Consiliarius malus est qui in dandis
consiliis non dei timore et timore abi-
tioni, non ad salutem corporis, non ho-
nestatem vitalem, non [illegible] beneplacito
animum ponit. De hoc etiam beatus Ambrosius li.
2 de offi. ait. In acquirendis consi-
liis plurimum adiungit vite probitas,
virtutum prerogativa, benivolentie
usus. Quis enim in ceno fontem requi-
rat? quis commota turbata aqua po-
tat? Ubi luxuria ibi intemperantia
ubi vinum confusio. Quis non horrendum
existimet? Quis non despiciat morum
colluvionem? Quis utilem aliene cau-
se iudicet quem videt inutilem vite sue?
Quem appetat [illegible] Cum sibi
nequam est, cui aliis bonus erit? Sapi-
ens quis ad multos consiliarios expen-
dendos commendaverit? Quis consilium suspen-
dendum [illegible] adierit. Dicatis, Cum
viro sancto maxime esto assiduus, quem-
cumque noveris observare timorem dei.
Et sicut anima viri sancti annunciat aliquando
vera, plusquam septem circumspectores in
sede in excelso ad speculandum. Eccl. 37 A.
Memorabile super hoc factum re-
fertur in gestis [illegible] li. primo capitulo [illegible]
Quod [illegible] in alio
[illegible] orbe [illegible], solus constantius
[illegible] christianos in suo
consilio religionis [illegible] Deinde probare
volens quosdam in suo palatio christianos
si boni et solidi essent viri [illegible]
[illegible] dicens ut si quidem

venirent ad sacrificandum et ita colerent
deos, circa eum essent, et in suo angulo
permanerent; si vero refugerent egre-
derentur de palatio, gratis agentibus quod
minime punirent. Cumque in utroque ap-
paruissent, alii quidem religionis deser-
tores, alii vero divina preceptis promo-
ventes, deliberavit eos amicos et
consiliarios suos, qui in melioribus
fideles constanciores se prima [illegible]
Alios autem velut effeminatos [illegible]
paratos expulit a suo colloquio, ne [illegible]
unquam in principes devotos fore
qui fuerant dei sui sic parissimi prodi-
tores. Ille ergo sunt stabiles consiliarii
[illegible], qui sunt viri amatores veritatis.
Hec eisdem quod dicitur sit magnum funda-
mentum et doctrina notabile videlicet et
non ficta humilitate, quomodo se alteri
preponat quam [illegible] Diligat considerandum
[illegible] [illegible] [illegible] sciat [illegible]
[illegible] vel aliquis invectus se vin-
dicare [illegible] animi sui [illegible]
fuisse vel fore [illegible]. Hoc ad
diligentius considerandum, quod si meliore
computabitur, eo quod actu maiora quesita
[illegible] ab honoribus maioribus non se
abstinent [illegible] aliquid [illegible]
sunt [illegible], si [illegible] forte
[illegible] vel ad [illegible] non bona
[illegible] animi [illegible] ad
[illegible] maiora [illegible] oppor-
tunitas, quod [illegible] fame aut
[illegible] vel [illegible] potuisset. Hanc
ad [illegible] omne [illegible] non subst-
[illegible] actu [illegible], si [illegible]
[illegible], et voluntas pro facto [illegible]
[illegible] putandum est, quod quamvis vel
aliquando [illegible] semper maneat
[illegible] animi [illegible] ad [illegible] patens
[illegible] quilibet hoc se emendare, et
ab omnibus [illegible] et ad [illegible]
virtutes [illegible], quod [illegible] facit, [illegible] displi-
[illegible], et [illegible] ac [illegible]
[illegible] vellet [illegible] vivere
[illegible] voluntas [illegible]. Sed quod [illegible]
[illegible] actu, vel voluntas sua
[illegible] quod [illegible]
[illegible] ad [illegible]
paratus. Circa hoc [illegible] Epilo-
gus

De consiliariis qualis debeat eligi etc

[illegible] sunt viro [illegible]
non [illegible] opor-
tere

radicem et conformitatis voluntatis ad
rectam que dicta est, quam quando non habet sed animus
contrarius est dispositus est ad omnia vicia
sicut dicta Deinde velit sicut et adici-
ont omnibus virtutibus vnrtu, quod magis
quilibet honestatem naturaliter appetat,
quam diligimus et sic disponit voluntatem
suam ut in omnibus recte recte subiciatur
Nichil quod velit quod rectam rationem sed magis
omnia propter rectam rationem sic dictatur. Ideo
enim nichil operabitur honeste ac virtu-
ose. Licet denique quilibet principium
suum ac fundamentum collocat, quo
fundato ad particulares virtutes
procedat, Hoc non posito fundamento
nullum actum virtutis patratur est, quod principium
pro nichil virtuose agit, licet caste
vivat, parata pro bene, licet insuperabi-
mosina, ac misericordie operibus diligentius
insistat, nichil horum virtuose agitur
nisi ex fundamento isto procedat.
Vnde patet quod insipienter et stulte agunt
qui volentes mutare vitam a particu-
laribus virtutibus incipiunt, omnis virtutis
fortiter studendo aliam non attendunt
ut exempli gratia castitati paupertati vel
alteri Et id dum a quo alia virtute
puta iniquitas inpro vel avaricia pul-
sat statim vincitur, non habentes plura
resistendi. Sic vero in experiencia
multorum omnia pari posse collocand-
re a fieri. hoc ac vel non ut postea
possidere sine Sic fundamentum con-
stat nullum ad omnia que recta ratio dictat accidit
parati esse et agenda vel tollerandam
Et ab hoc fundamento inchoandum est con-
siste quod posito nullum hoc ut omnibus virtutibus
consistat, Sic quod omnia vicia non obviat
rationi, hoc est unde omnis virtus acquiratur,
quia omnis virtutis actus a recta ratione dicta-
tur. Circa hoc tamen in quo quis potest se
perfectione attingere quod conformat omnes
sicut rectam rationem, quamvis ibi principiendo quod
nunc non in salute fieri potest christianus
Nam et hoc paganorum est et pphete ut
ex dictis colligi potest Sed quo ibi non
incipiendo est ubi dimittitur sine stat

paganus, vel hic inchoandum est christiano
Nam omnis homo sive fidelis sive infidelis
volens vivere sicut rectam rationem et bene
naturaliter vivit sicut rectam rationem Sed in hoc
differt a gentili fidelis, quia ille conformat
sive naturaliter sicut naturalem honestatem
sive naturalem instinctum Fidelis autem
conformat deo ita ubi ille omnia operatur
propter naturalem honestatem, Fidelis omnia operatur
propter divinam voluntatem, cui se ac-
do putat se conformari Vnde sic sola
ratione actus sunt virtuosi christiano, quia
a deo voliti, vel quia deo placent, Sic
quod inchoandum est christiano, Scilicet omni divine
voluntati obedire, et hoc posito funda-
mento, tunc particulares virtutes
ascende, et de die in diem magis perfici
et firmari Cum sic videtur in actibus suis
deum, et audit vocem eius in omnibus obedien-
do, beatus [illegible] eius oculi, qui vident in luce
euangelii, quod multi prophete et reges
voluerunt videre, et per hoc tandem videbunt
non in ocul fidei sed facialiter in unione
denudata cum illo fruendo, quam
nunc audiunt preposita Prestante domino
nostro Jhesu christo Amen

170 Dnica .16.

Quod preceptor miserere nostri Luce 17
Homo naturaliter que delectabilia sunt appetit
Nam delectationem omnia appetunt rationabilia
et irrationabilia ut dicit eudoxius philosophus, quod
etiam aristoteles approbat primo ethicorum 6 ex eo
quod omnem vitam appetunt quam delectatio per-
ficit. Cum conveniat autem. 30 Conditiones
cordis vita horum Effectus denique vir-
tutis unus est operacionis virtuosis quod primo
sunt virtute in difficultate, et aliquali
tristicia eliciuntur redditur expeditas et
delectabilis Per habitum enim acquisitum
recte et delectabiliter operamur Ideo signum
habitus supervenientis ponit philosophus delectationem
operis. Vnde sicut in bonis bonum, et multum
conferens est delectatio, ita in malis mala
et nociva Ideo sic ad primam scripture et
multum hortatur scriptura, ita secundam
dehortatur Contra Sed [illegible] delectari naturali-
appetit homo. Ideo penalia et austeritatem

Ethic. c. 2

nalis effugit tanq delectanti gratia
Ita ad idem pt q sicut appetita et fugi
gracia, sic ad probitate q sic temptata
et fugi superflua. Vero dns ipse ut est
supra ne veritate, rog. i. tiine penalia
nobis ostenderet, imminente passione tristatus
est, et usque ad sudorem sanguineum angu
atus, luce 22. Vero gl tristiam de pena
libus culpabile, sed dm ff ad abiciendam
agit aliud q oporteat. Vero leprosi
de q ewangelium, quibus lepra continua fuit
afflictio et pena, volentes ab ea liberari
saperet dimissis famis et tollibus me
dicis ad potentissimum medicum occurrerunt
et stantes a longe ob dm reverencia leua
uerunt vocem ob desiderij magnitudi
nem dicentes Ihu preceptor miserere nostri
De qbz p gra dnl. Cet pe intelliget
eum q in doctrinali exhortatione
2o prederim in mete principal qu
marum. Eu a q dm uet ctiis iugiter
ibat p medium samarie etc.
Decem illi leprosi figuram tenent
prorsus a lepra aut lepre pena mundari
ac liberari volentium. Ita quod lepra
in corpore, hoc est penam in mente dm erucio
precedens lepram sensibilem in puram corporis sensi
vel saltem lepre penam realem sed affec
tione iusto dei iudicio q prius informato
experiuntur, ut q sua liberacione
clamant Ihu preceptor miserere nostri.
Decem hoc clamantes, q ut in orde
dmica diximus libera nos a malo,
cum liberacione q secuta sint dissimiliter
q ab igitur ipse sicque tribulacionis
ut clamant, ut ad liberatorem cur
runt, cui tum cum exauditi fuerint non
sibi adhesit, p laudem suo nomine in
gratis et ergo igitur sit dno, dum uno
dm libertate oblitus in sicha ut
maiora dmma ordinantes cumbz
merito ea contingit sic contigit nonne
istis. Ita sanati corpore fuit mas sit
dapnati, et realis susceptio beneficii
magis sibi intuit in puniri q salute.
De quo beda dicit omne. Si fides uis sal
uo fecit. Et q ad agendas emenda
tori suo gratias ermanuit. q psedia
perdidit eos q de accepit beneficiis
deo gloriam dare neglexerunt. Dm
vo unum ex decem gratias deo de suscep

tis referente bis ipsis imitatur. quia
paucis pena causando bn venire fidel
in prout pmanent. Quantum tangit ad pom
tum p ordinata ordem ad prim. Pretes
at illis deo gratias nec reddunt sicut aut
dnmy sd. pt 36 Mutuabitur pctor
et non soluet. Ita iniquus accepit a deo bnfica
et non reddit sibi gratiarum actiones. Multa
pctor accepit a deo, sed non reddit gratis
bn vinendo. Nos q deserentes vora
tore umbitudinem, in paucis electi ut
in uno a dno commendato inclamus
in eo p9 recepta bnfica ad dnm gh
redeamus prodentes in facies nras an
pedes eius. Facies nra quia ad agnoscen
dum nos intencio nra est, sive actionis ppsi
tu sive gg o e in gerit. Pedes xpi p
cep eius sit quibus ad nos ambulat. Sic
ait, Si quis diligit me sermonem meum s
uabit, et pr meus diliget eum, et ad eum
veniemus et mansionem apud eum faciemus
et sit se sermone suum et praeceptis obs
perare. In facies gl nras an pedes
eius cadimus, dum oci intencione nrazam
voluntatem proposito mandat dm subi
cimus proponentes in omnibus vivere secundum dei
lege, quod est proprie vivere sicut veritatem.
Ho quidem non facit spiritualis lepram
mans, est si appareat forma mundus
illep dinersos variosque que colores aliqui
prorit, sed p9 pruritu amarum pungit ymerit
ita quod voluntate sua non omnino recta
vita sive dinine legis regule qui omne
vivendo colore supponit, in dinersos dis
colorat. Instabilis enim et varia fit
atque stulta voluntas, quod ab hac est se
diudit. Stultus quippe ut luna mutatur
Ecc. 27 Sed sapiens manet sicut sol. eccl. 27
Prurit quia dum voluptate alliata
afficitur quod consciencia pungit mordente
amaris conscientie, teste boecio Tristes
voluptatum exitus. Et quod se septe
ma gaudii lucti occupat. Nos quoque
q [illegible] in tribulacione clamamus ad
dnm Ihu preceptor miserere nostri, consenti
mus in accepti beneficiis et peccatorum re
missionem, ei ut preceptori obediamus,
ut sanitas spiritualis maneat in tamen
et hic de primo. Ad assumedum
hoc propositum ac intencione vivendi sive
veritatem, idest deo in omnibus obtemperandi

[illegible]

ca multis adhortari sumus, ex natura
hominis procedere, quia malum volunt. Ex natura enim
eius voluntatis quia semper tendit in bonum.
Sed quia triplex est bonum honestum, bonum
delectabile et bonum utile, ad quod omnia naturali
inclinatione voluntas consueta est, quia in concordia
voluntatum cum recta ratione atque subiectione
eius ad legem dei consistit bonum utile
quod solum est bonum honestum. Ideo medio
esse assumendum, quod unusquisque sufficere
debet omnibus honestatem diligentibus.
Tertio quia plus trahit delectatio et volup-
tas quam fere omnes sequuntur et querunt
ideo contra appetitum delectationis sic ad pro-
positum nostrum ita suadeamus. Naturali
delectationis appetitui ut ea pax consueta est.
Hec autem concordia voluntatum cum recta ratione
sive cum lege divina nichil delectabilius
ipsa continet pace etc., ut vere dicatur pax
est qua nichil delectabilius, nichil dulcius,
nichil gratius, quam unumquodque omnium
magis desiderat. Sic testatur beatus Augustinus 19
de civitate dei c. 11: Tantum est enim pacis
bonum, ut et in rebus terrenis et mortalibus
nichil gratius soleat audiri, nichil desi-
derabilius concupisci, nichil postremo
melius inveniri. Et in c. 12 ad probandum
homo ait: Nemo est qui non velit pacem
habere. Interroga omnes si pacem desiderent,
omnes dicent una voce hoc amamus, hoc
volumus, hoc concupiscimus, hoc optamus.
Cuius exempla plura ubi supra de civitate
dei c. 12 ponit, omnes ipsos fore homines
aliquem adeo immanem ferumque inveniri
in natura qui pacem non diligat. Sicut nec Kacus
[illegible] quem poetice fabule [illegible] in inductione
feritate semihominem atque semiferum ap-
pellaverunt, [illegible] in crudelibus seviret suis
actibus, aliud quam pacem cupiebat. Sic
[illegible] bellatores etc bellando ad
pacem cupiunt pervenire. Unde ea est
victoria quam cupiunt cum subiectio re-
pugnantium, quod cum factum fuerit pax erit.
Pacem in hoc cupiunt [illegible] ad ar-
bitrium suum vivere volunt. Ita cum quibus
bellum gerunt suos facere volunt si pos-
sunt eisque subiectis leges sue pacis
imponere. Multiplex autem pax et qualiter
ab eodem Augustino ubi supra c. 13 describitur esse
ordinata tranquillitas, multiplex sit scilicet
pax corporis, pax ad proximum et hec
multiplex sit pax domus, civitatis

Karus

regium etc. Pax ad se ipsum. Pax ad
deum. Post pacem ad deum nulla delecta-
bilior atque melior quam pax anime, qua
in composito dico pace ad se ipsum, eo quod hoc
maior est sui intellectus [illegible] quam anime
potentia nec dubitant. In illa enim pacem
alie ordinande sunt ut c. 13 eiusdem libri
ostendit Augustinus. Nec pax anime sive ad se ipsum
distinguitur a pace ad deum, quia habens pacem ad
deum, pacem habet ad se ipsum, et econverso quia pacem
habet ad se ipsum, pacem habet ad deum. Est enim pax
anime sive ad se ipsum secundum eundem c. 13 ordinata
cognitionis actionisque consensio. Pax autem
hominis mortalis ad deum est ordinata in fi-
de sub eterna lege obedientia. Cum ergo
obedit eterne legi in actione voluntate
consistit ordinate cognitionis ratio et eo-
rum, si que ordinata sunt recta ratio dictat
eterne legi obediendum fore. Quarto
pax ad se ipsum quamvis non distincta a pace
ad deum, sic tamen melior et delectabilior
est per hoc, ita pax dulcior est et opposi-
ta discordia intollerabilior. Sed nulla
discordia intollerabilior quam ea que est hominis
ad se ipsum. Sed que discordia cum [illegible]
per hoc saltem fugiendo declinare si se ipsum
quo quis fugiet? Penalissimum ergo
est hominis intestinum bellum, quod quia fuge-
re nemo potest, numquam [illegible] tranquillitatem
potest invenire. Ideo pena omnium una
de maximis penis inferni asseritur.
Non sic dicimus intollerabile est habitare cum
muliere litigiosa. Dicit scriptura Prov. 21:
Melius est sedere in angulo domatis quam
cum muliere litigiosa in domo communi. Et
iterum: Melius est habitare in terra deserta
quam cum muliere iracunda. Ibidem. Quanto magis
intollerabile est sustinere conscientiam semper
arguentem se, accusantem se, condemp-
nantem. Propter quod de [illegible] hac pace [illegible]
atque opposite discordie intollerabilitate
beatus Bernardus [illegible] et de [illegible] ait
Frater ille ait, conscientia carens erat totus
[illegible] et medietas atque hic quidem unde
[illegible] et considerandus. Et [illegible]
de [illegible] domini loquens de malo discordie
affectus a ratione ait: Durior dolor quam
omnibus animi [illegible] dum [illegible] distrahitur
sic dilaceratur sic abrumpit a se ipsa
et ex ea saltem quam omnibus experiri in
[illegible] est corporis scissione generat
si quis in suo proprio animadvertit [illegible]
[illegible] et [illegible] impossibilitate neglexerit
Distrahitur homo animo, et longiore obire

ligni removetur ab eius re pedes, et deum adeo
unit deinceps manus quas ipse ille crucifixit.
Est ergo amarissima contradictio et divisio
molestissima, dum homo quod de sursum tra-
hitur sed retrahitur in deorsum. Sursum
quidem per rationem et intellectum, deorsum per volun-
tatem et affectum. Confundatur de ductio illa
in homine que periculosior est divisio et discordia
corporis quam sibi sibi quaestiora. Pro quo dis-
cordia amicorum atque consanguineorum ma-
gis ledit, sed non in homine quaestio maior
invenitur quam rationis et voluntatis, quod vel idem
sunt vel inseparabiliter eidem essentie ani-
me sunt. ¶ Pax denique anime in dicit
puritate et securitate conscientie. Beatitudo
pura de conscientia in qua nihil ... in nullo ...
hoc dicit Augustinus et hoc est secura letatur et
nichil dubius in hac mortalitate ex-
periri licet. Sicut scriptum est Prov. est oblec-
tacio semper cordis gaudium. Eccl. 30.
Hilaritas cordis ... Secura mens quasi
iuge convivium. Item Cassiodorus pacis dulce-
do ut cunctas tribulationes ac timores
... excludat ut ad ... tur-
bationem sentire faciat. Sic scriptum est
Iustus quasi leo confidit absque timore erit.
Prov. 28. Et iterum Non contristabit iustum
quicquid acciderit ei. Prov. 12. Iusta est quia
per subiectionem voluntatis legi eterne pa-
cem habet cum deo et per consequens cum se ipso. Econtra
autem ... semper perturbata conscientia.
Isaias 13. Non est pax impiis. Ysa. 48. Ista
... est securitas eius ut neque ... iniqua
sed neque malignus spiritus tollere possit ...
... amittit ... hec
Securitas ad bellandum anima roborat. ...
fortissimum te armabit et ... Boe-
tius ... de consolatione ... pax mentis ...
... gratia ... vallo mu-
nita quo ... phabundo ...
... Securitas itaque ... furiosi
spiritus ... intellectus
... spiritualia
corporis. De hac conscientie puritate
multa loquitur beatus Augustinus ... ad
fratres in heremo ... ita dicens ...
... non ... divitiarum copia, non
fallax mundi gloria, non plus fecunditas
non corporis sanitas, sed conscientie puritas

O felix conscientie iocunditas, o felix conscientie
securitas, que ... excludis,
qua cunctos dolores liberas rationem, ab omni
immunditia purgas mentem. Hec est paradisi
delicie, in qua plantatur lignum celestis
sapientie. Hec est thalamus dei, palacium
Christi, habitaculum spiritus sancti. Et sic de conscientia
sancta in tractatu ad ... et in celis ... et
similia multa. ¶ Secundo quod nulla pax delecta-
bilior, nulla pax aliqua dulcior atque pena-
nescior ea que est ad se ipsum quando ut deum est
consistit in subiectione voluntatis ad dic-
tamen rationis lege divina illustrate.
Merito et utilitate ... delectationibus ani-
dus hac in omnibus legi divine sicut ratio
ipsa dictat subicit, ut sperata mentis
pace et concordia ... delectationem possit
... desiderium ... Alioquin ubi non est
pax ista sublevat necessario discordia
quam ... esse potest sine pena. Denique
sicut pena cruciat ita prima delectat
continuis autem ... prima deficit sic
ut viris pene patet late ... Boetius
... et est. Et beatus Augustinus
confessionum ... delectet
contentio autem ... et subiectio
voluntatis ad rationem, ut ... deus est ...
... sui sibi
annexa ...

iii Dicta xv.

Nemo potest duobus dominis servire. Matth. 6.
Omnes actus humanos ad unum fi-
nem ultimum tendere, ut plures fines ex quo
ab eodem sunt interdum posse, ... philosophorum
secundo ... est sicut ... philosophus in
ethicorum ... hoc et de ... omnes
homines ... ab eodem ... commutantur
successive ut patet ... sine ... consi-
... divitiis, deinde autem ... in vo-
luptate, infirmus de sanitate ...
... petit, ... bonum finem
sibi constituit. Pro uno autem tempore non ...
unum finem ultimum intendit, in quem actus
suos actus ordinat. Hoc est beatus Augustinus
... de trinitate ... ita dicens Alie
atque alie voluntates suos proprios fines.

quia quod hic referuntur ad finem cuius voluntate
quod volumus bene vivere, et ad eam perducere
vitam, quia non refertur ad aliud, sed amanda
propter se ipsam sufficit. ¶ Cum ergo sunt
ē actus suos ad aliquid operum operentur
sunt in aliud ordinare. Et dicuntur vel
quod operatur vel propter quod fit actio. Similiter
motum intentionis ad eam quod est ad finem
tot dicuntur quot habere dicuntur quot fines in suis
actionibus intendit. Hinc quod viris sunt
multi domini subiacent [illegible] hic
Boecius de consolatione metro 2° [illegible]
gibus et purpureis [illegible] formidabiles [illegible]
quibus dominis opprimi quam libidine ira
ac ceteris passionibus [illegible]. Et ergo
finis plures sub fine principali ordi-
natos intendi potest, ita et pluribus dominis
sunt potest ordinatis. Ideo vero plures fi-
nes [illegible] quod nemo sibi [illegible] positive, ideo
nemo potest duobus dominis ad se invicem non or-
dinatis servire. De quo [illegible] Nunc
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et in eodem [illegible] Nemo potest duobus dominis
servire [illegible]. ¶ In hoc enim [illegible] duorum et
[illegible] christianorum debitam comparationem
[illegible] [illegible] frequenter [illegible]
[illegible] concludit [illegible] [illegible]
etiam pusillorum consolationem. Comparatio
christianis debitum [illegible] ponit, [illegible]
dicendo ait Querite primum regnum dei
[illegible] honorem dei, ut ipse in omnibus regnet
et ab omnibus honoretur, [illegible] sanctus Augustinus
exponit [illegible] [illegible] dominice orationis adve-
niat regnum tuum libro 2° de sermone domini in
monte [illegible] Adveniat [illegible]
manifestetur hominibus [illegible] ubique regnat
[illegible] manifestetur ut [illegible] [illegible]
dominum [illegible] cognoscat et veneretur
et iustitiam eius [illegible] mandatorum dei obe-
dientiam, [illegible] sola iustitia [illegible] deo in omnibus
obedire [illegible] Rabanus Iustitia regni
[illegible] quam christus docuit observare, [illegible] autem
primum [illegible] non [illegible] ipse [illegible] dignitate
ait Augustinus libro 2° de sermone domini in monte
[illegible] errore illorum [illegible] domini in principio
dicit [illegible] audiunt vel aliud obsequium
deo impendunt et postea die [illegible] temporalibus
[illegible] [illegible] diligunt, ut [illegible] deo
ordinatis putant [illegible] regnum dei [illegible]
Non ergo [illegible] ordine [illegible] principa-
litatis et dignitatis. Et ideo [illegible] Augustinus

principaliter. Regnum et iustitia dei bonorum nostrorum
est hoc appetendum et ibi finis constituendus
propter quod omnia facimus quecumque facimus
[illegible] [illegible] [illegible] a deo dicitur. A deo
[illegible] et [illegible] non [illegible] regnum dei [illegible]
Regnum ergo dei et iustitia eius [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] in omnibus ad dei gloriam
mandatorum eius obedire, et ita voluntate
[illegible] in omnibus divine subicere voluntati
[illegible] [illegible] fundamentum [illegible] radi-
[illegible] christiane [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] intentione [illegible]
firmare. ¶ Probat ergo dominus hanc
suam conclusionem [illegible] nemo potest duo-
bus dominis servire ad invicem non ordinatis
ut volunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] deo et mammona, hoc est dyabolo, [illegible]
ad invicem non ordinantur sed magis contrariantur.
Et hec mammona apud hebreos
divicie appellantur, et mammon demo-
nis divitiis preest [illegible] quia fuit mammone
[illegible] [illegible] fuit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sue [illegible] [illegible] principes
[illegible] [illegible] a domino dicitur ut ait Augustinus [illegible]
[illegible] [illegible] alteri vicio servit dyabolo
quia hominem [illegible] vicio servit. Vicio servit
omnis qui peccat, omnis qui a divine legis [illegible]
placito declinat magis volens placere
creature quam deo. Hinc veritas ait Iohannis viii
Amen dico vobis omnis qui facit peccatum servus
est peccati, [illegible] duobus dominis servire nemo
potest, [illegible] [illegible] [illegible] dyabolum odio habebit, et
alterum id est deum diliget. Aut [illegible] patet
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] subiret
[illegible] [illegible] servit. [illegible] cum cupiditate
[illegible] subditur dyabolo, non [illegible] diligit,
[illegible] [illegible] [illegible] diligit dyabolum ait Augustinus
[illegible] [illegible] patet [illegible] [illegible] alicui domino
[illegible] [illegible] alicuius [illegible] [illegible] cupidita-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] servitute, [illegible]
non diligit [illegible] [illegible] diligit [illegible]
Augustinus [illegible] [illegible] quod peccat dyabolo [illegible] servit
[illegible] [illegible] Alterum [illegible] id est deum non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
bonitate [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] valle in omnibus suam voluntatem
legi dei conformare, ut [illegible] [illegible]
ea declinet. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
di legi [illegible] [illegible] peccat [illegible] dyabolo servit
et [illegible] [illegible] [illegible] esse non potest. [illegible]

Primum querite regnum dei et
iustitiam eius quo intelligatur

[illegible] Augustinus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dyabolo in penam sue [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deo [illegible] bono [illegible] debuit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] custodie
[illegible] [illegible]

etiam bonum. Aug(ustinus) unde de s(ermone) d(omi)ni in monte li(ber) 2.
quis igitur vult diligere deum, et cavere ne of-
fendat, non se arbitretur duobus dominis
posse servire, et intentionem cordis sui ab
omni duplicitate explicet. Ita enim sentiet
de deo in bonitate, et simplicitate cordis
sui queret illum, et infra. Ergo simplici corde tantum
propter regnum dei debemus operari bonum ad omnes,
non autem in hac operatione vel sola vel cum regno
dei mercedem temporalem cogitare. Et istum
duobus dominis servire vocat, quod et regnum dei
pro magno appetit, et hec temporalia. Non potest
autem simplicem habere oculum, et uni domino
deo servire, nisi quecumque sint cetera, si sunt necessaria
propter hoc unum assumat, id est propter regnum dei. Hec
Aug(ustinus). Certa ergo nemo benefaciat in paradisum
qui servit deo in via, sicut dicitur Joh(annis) xii. Si quis mihi
ministraverit honorificabit eum pater meus.
Nemo autem duobus dominis servire potest deo scilicet
et principi huius mundi et per quem rebus tempo-
ralibus, ideo necesse est primum querere regnum dei
et iustitiam eius in hoc tempore qui vult salvus fieri
in eternitate. ¶ Et ne forte quis pusilla-
nimus apud se dicat: Si sola est cogi-
tanda spes, unde victum vel amictum, ac cetera
vite necessaria quibus indiget mortale corpus
habemus? Ideo primum nos confortat ne pro
huius temporalibus necessitatibus sollicitemur.
Sed secundum beatum Petrum: Omnem sollicitudinem
vestram in eum proicientes, quoniam ipsi cura est de
nobis, i Petri v. Sicut enim nos in eum tota fi-
ducia speraremus, quia in huius nobis providere
dignabitur in victu et amictu, qui maiora
dedit, animam scilicet que plus est quam esca, et corpus
quam vestimentum. Unde cum victum et amic-
tum providet eis sine eorum sollicitudine
que longe minoris sunt dignitatis quam homo, quia ea
propter hominem creavit, hominem autem propter se ipsum,
ut volatilibus celi cibum, et liliis agri
vestitum. Si animalibus ministrat propter hominem,
homini non ministrabit propter se ipsum? Certe
propter hoc quanto racionale quam animal, tanto
minor sollicitudo dei de homine quam de
animalibus. Crisost(omus). Et glossa. Cum di-
cit maiora i(d est) vitam et corpus dabit et
minora i(d est) victum et vestes. In premissis
veritatem nemo dubitet. Sed hoc quod esse
dicitur mox addidit dicens propter eum scilicet. De-
nique et cura nostra ac sollicitudo super-
flua est sicut et prius, nullus nostrum unum
cubitum suum in industria staturam suam addere
potest. Est quod Crisost(omus). In opere terreno deus
tangit te ex nichilo formavit in utero

et de periculo in periculo nascentem de utero
matris eripuit, ita non solum non cogitantem
neque scientem. Deus per singulos dies in-
crementa corporis tui sua sapientia facit
te non intelligentem, sic ergo in tempore cotidie
providentia sua operatur, quod in necessitatibus
tuis cessabit, si tu ampliam et superfluam
sollicitudinem de hiis non habueris.
Non ergo nos solliciti simus de eo quod etiam
si solliciti non fuerimus inveniemus, quia sine
quam tamen sine nostra sollicitudine parat.
Sed de iustitia solliciti simus quam nisi
solliciti fuerimus non apprehendemus.
Denique autem Crisost(omus). Sine iustitia
et non decem vel panis. Non vidi iustum
derelictum, et semen eius querens panem. Post-
quam sic propter mala opera fructus terre subtra-
huntur, sic propter bona opera habundant. De-
nique enim est peccatum hominis maledicta terra
in operibus tuis. Videmus quod propter peccata hominum
maledicitur terra, ut non germinet. Benedicitur
autem cum bona opera facimus. Postea dicit
querite regnum dei et iustitiam eius et hec
omnia apponentur vobis. Hic Crisost(omus). ¶ Dicitur
enim ad duplicem sollicitudinem prohibet, non
tamen laborem. Sollicitum esse de temporalibus
~~vetat~~ vetamur, laborare autem iubemur.
Sic enim Ade deus dixit non in sollicitudine
sed in labore et sudore vultus tui vesceris
pane tuo Gen. 3. Aliud est quod laborare
pro temporalibus, aliud est sollicitum esse pro eis.
Laborat pro eis qui quasi modo ista neces-
saria procurat. Sollicitus est sicut beatus
Aug. qui propter ista deo militat et
operibus suis non regnum dei, sed istorum acqui-
sitionem intuetur. Ad hanc ergo regulam
ait Aug. hoc totum preceptum dirigitur
ut etiam in istorum provisione regnum dei cogitemus.
In militia vero regni dei ista non cogi-
temus, sed simplici oculo non duobus dominis
sed uni deo serviamus. Et tantum de primo.
¶ Audistis quia nemo potest duobus dominis servi-
re, scilicet qui servit deo et qui servit diabolo. Unde certe est ser-
vire deo nemo potest, nisi qui simplici oculo
suam voluntatem in omnibus deo subicit, et
iustitie id est recte vivit. Ad quod ut deum est
pertinentia ... hoc est vocat, et
delectando trahit, et ut nichil principalis
boni vocabulum desit etiam ipsa utilitas
provocat. Quisquis ergo bona utilia concupiscit
nichil utilius agere potest quam voluntatem
suam deo offerre ... Sed
utile dicit quod sit alicuius gratia servit ad

cavendum malum vel ad acquirendum bonum
Necessaria ut mala vitentur ac bona
secunda acquirantur. Sic voluntas divine voluntati
conformetur. Et amittet eternam dampnacionem propria
acquiret gaudia superna. Unde teste
beato Bernardo. Sola voluntas propria que scilicet
deo subiecta non est ut racioni subdita est
nunquam moritur. Dicit in sermone iii de pascha. Et id
addit quod punit deus preter voluntatem propriam.
Cesset voluntas propria et infernus non erit.
In quem ignis ille deseviet nisi in propriam
voluntatem. Ergo quia voluntas deo subiecta
bonum meritum confert superna. Unde eciam
regno celorum eam qui eam non suam sed propriam
quam tenet secundum suam voluntatem. Unde ostendit
quod ait non dicens domine domine intrabit in regnum celorum
sed qui facit voluntatem patris mei qui in celis est
ipse intrabit in regnum celorum Mathei vii.
Et beatus Gregorius dicit quod promeretur ultro supra-
ta tellus sed dum donat. Impar tellus
dum terrenis et miseriis conprimis voluntas
subiungitur, ac racioni subiecta deo offertur.
Voluntas quia subiecta deo secundum racionem
omnia vicia cavet. Sola enim voluntas propria
que a racione est distorta vicia generantur
Voluntas autem racioni subiecta viciis omnibus
vincitur sed semper contraria est. De quo Ricardus
super Cantica c. 32 ita ait. Cum mortifi-
cata fuerit carnalitas et voluntas propria
tunc flagrant virtutum aromata. Hec autem
magis bona sunt quia bona anime quia plus est quod esca
ut dicit dominus in evangelio et tanto corporalia exce-
dunt bona spiritualia quanto corpore nobilior est anima.
Quarto si pars est voluntas sit racioni subiecta
secunda quod caritas nobis affert. Unde quod gratia
aut caritas maiora sunt in deo omnia creata
dicente beato Augustino super psalmo 103 Respice ad
universa celestia et omnia corporalia
caritatem nunquam cognoscas. Cui conparat
apostolus i Cor 13 caritatem omnibus donis pre-
ferens omnibus sine caritate dona sunt racioni
non valent. Ad hanc autem sine gratia sine
caritate a deo consequenda a quo solo datur
dicit autem super 1 ad Ro. v. Caritas diffusa
est in cordibus vestris per spiritum sanctum qui datus
est vobis. Nam propinquior dispositio ad subiectionem
huius voluntatis. Et quia sic voluntate
sua divine subicit voluntati sine racioni
recte deum totum facit quod in se est, ut dicitur
diligit restat in sua potestate posita quod non
gratia ad deum. Deus enim in omnibus sua vo-
luntate non deo deo obviatur ut aliquid
in voluntatem nostram subsit facultati
omnia dedit, nichil sibi reservavit, ut videtur
quod ultra facere posset. Francisci autem quod in
se, nunquam dicit deus in necessariis ad sa-
lutem secundum omnium doctorum sententiam. Caritas
autem ad salutem necessaria est ut ex dictis
hoc apostoli i Cor 13 habere quod infundit ei
qui non sapit deo domino se subicit. Ille
qui sic voluntatem suam deo conformat
deum super omnia diligit, qui in omnibus voluntatem
magis quam suam vult impleri. Non autem potest
deus sic diligi sine gratia et caritate ut ex
aliis locis demonstratur. Et si noch
hoc totum est, neque est pariat appetitum in
futura. Dicit Augustinus libro primo confessionum Fecisti nos
domine ad te, et inquietum est cor nostrum donec requi-
escat in te. Eciam dicendo tuam conprimis vo-
luntate dei in creatura dicendo in summa
conprimis omnipotentis. Nam cum omnia vis que vult
vult deus, ut aliquid vis quod deus, cum velle
dei est velle tuum, obiective quod non
fallit, hic est de quo confitetur amicorum
idem est velle et nolle. Amici dei sunt
qui divinam voluntatem perficiunt ipso dicente
Joh. 15 Vos amici mei estis si feceritis que pre-
cipio vobis. Cum est voluntas propria
sit quod aliud, ad voluntatem appropriat sibi sed
cum nostram, dampnat deus, divina familiaritas
Non dando mutatur sicut beatus ... de pascha
ait. Nichil amittit sed lucrum plurimum
quantitatis in melius. Et felix quantum
voluntatem in summa aliquid penitus desiderare et aliquid
vult omnipotenti quod in nullo frustrari potest. Sed
enim frustrabitur in suo velle qui semper
vult quod vult voluntas omnipotentis. Sextum
ergo voluntas habere posse per suo velle distat
tuo velle quod vult quia idem est velle et
posse. Hic ait apostolus Omnia possum in eo qui
me confortat ad Phil. 4. Ex quibus patet
quod sic dando voluntatem suam facilius
deo et superioribus vice dei quanto melius ea
fruatur, et magis servabit sibi dominium cum
voluntatem suam ... appreciat, non subiciendo
sive conformando aliis quantomagis appreci-
at, tanto in minor erit, et minus sua et
minus in sua potestate, et quo ad volitum et quo
ad volendi actum. Et quo ad volitum patet
manifestum est. Nam qui id vult quod alius volunt
ab aliis impeditur ne assequatur quod voluntatem
apostoli 2 Cor. 3 loquens de potencia voluntatis
nostre ut propria ait Non sumus sufficien-
tes cogitare aliquid ex nobis quasi ex nobis
Unde sicut voluntas dei est omnipotens, ita omnis voluntas

folet

illi gr̃ia, perditꝫ i potēs ēē quīt Audiq̃
ī gr̃ꝫ possumꝰ qd volumꝰ si q̃ volū-
tate dei ꝓplaciti ꝯcupiscimꝰ. Quātū
vō ad actū volendi, idem ꝓbꝫ Carnat
mētis q̃ sua vtr̃ volūtr̃ ut ꝓpria nō ꝯtrast
eā dīuine volūtri, qr passionibꝫ sunt li-
gata ē, nō tn̄ sine mag difficultate ꝛ
pca efficacia velle ꝓt bō q̃ ꝓtinet ad
salutē, velut gr̃ia carni sue quā di-
ligit. Unde mediante tibia suspiria
qr sī nō posse velle aīap tn̄ cū mag
difficultate ea q̃ videt ꝓficere, quomō
q̄ agitr̃ ꝓpriū dei. Ex q̃ sua volūtatē
plene vōi rēe sine dīuine ~~volūt~~ legi
subicit, ꝯpetētr̃ ī oībꝫ propter suo
se ꝯform̃t, cū ad oīa dispositꝰ prompti-
tudine volūtr̃. Unde fit ut tr̃ volūtꝰ
qd̄e sit raptꝰ, subīupī volūtr̃ ꝓpria
allegatꝰ. Iste ait ꝓtꝰ volūtr̃ sue ꝓpo
merꝫ lib. Ideo q̃ magl volūtate
suā ī sua ꝓtate hr̃it, id ē q̃ nō deo
subicit cruciat, ꝛ nō mīꝰ ꝯa q̃ sua
ꝓpria sibi finat. Hic ē libtas ꝓpr q̃ so-
la facit eiꝰ dnā bene ait beuꝫ ꝓo.
ꝛ dē ctrꝰ dnō. Et hī ipm ī vīt apti c̄.
do itellige posse q̃ ī ꝓpō carnalem
ad rō. ꝓ. ait Velle nō adiacet ꝑficere
aūt bonū nō īuenio. Velle qdē īf-
fecto, ꝛ ꝑprm̄ boni ī gnē quo oīs
appetitꝰ ī bō fert, hꝫ carnal sꝫ ꝑ-
ficere bonū efficaci sī volūtate ī q̃
bonū medeorū ꝯpte nō ꝯsuat.
Ubi ē sola efficacia volūtate ꝑficit
ī mētis ubi deficit ꝯsequēs pōn
q̃ sī nō deficit nō ē volūtas illa ef-
ficax, q̃ nō ꝯcepit qd vlt dnō ꝓt
hō ꝓ velle qꝰ bonū ꝑficit carnalis
nō īuenit, obstātibꝰ carnalibꝰ affec-
tionibꝰ ꝯtradictis. Certe ī eo ꝯsig-
ta volūtas separat sibi dnōt creād ꝑ-
fecta libtatē q̃ ꝯtissima ē sibi affert
sic Cyrillꝰ li. 2º appollogē ait
Libtas dulce ē thesaurꝰ ē ī ꝯpabil
Unde poeta ait Nō bn̄ ꝓ toto libtas
vēdit auro. Unde aug ī de vā religi-
one Cuncta detrat libtas, ab amore
rerū mutabiliū ~~esse~~ lib ē appetat
et quē ꝯtinuā debeat, vni oīm
regnatori deo sit subiectꝰ. Aug qd
dis. 24. li. 2. libtrima illi hūt volūtē

ī pausa qr allegati sunt ita dīuine volūtri
ut ei sic difformare peccādo nō possit
de qꝰ ait Aug ī enchir. Multo ḡre
est liberꝰ arbitriū qd oīo nō potest
suire pcto. Resp ad ā volūtas nō est
ā libā nō ē ꝯcedā, q̃ bō sic ē volūꝰ
ut ē miseri nō posse nolūt sꝫ neq̃ ꝑ
ꝯsꝫ velle possumꝰ. Sic ꝓ aūt mōā
nūc hꝫ nolle ī felicitatē, ita nolle ītra
te sꝫ futura ē. In via ꝓ libior mō
ē, id ē q̃ a pctō ē absolutior. Ad q̃
pctm̄ fac suꝰ ē pctī ioh. 8 Dic q̃ libtatē
loꝰ aptꝰ ꝛ carꝫ ubi ꝓpr dnā ē libtas
Et ā ē ioh. 8. Si filiꝰ vos libauit vē
libi eritꝫ, qm̄ soli hā libtatē hnt. q̃
ꝑ grāꝫ filiꝰ libati. Alit ait libtas op-
timā suitute ꝯtrahē pañ. Sic dr̃ apts
rō 6. libati a pctō sui fci estꝫ iustitie
de qꝰ beuꝰ ꝓ de ꝯꝯo. ꝓ. 4. Cꝯsit dei
agi freniſ ꝛ obtēꝑare iustiē suāma
libtas ē. Hic dr̃ Aug ī enchir c. 39
Ad iustitiā faciēdā nō ē aliqꝰ liber
nō a pctō libatꝰ iustitiē cepit ē suꝰ,
et ipā ē vā libtas ꝓt vā fci letitiā
sit ꝛ pia suitꝰ ꝓt propter obediētiā
Est libtas aꝰ nō vā male suitute
adiuncta, q̃ ē ad malū faciēdū ubi vō
dissētit a volūtate, uideat nō ē fa-
ciēdū qd volūtas appetit. Ad bonū
vō faciēdū ꝯcordat rō volūtati,
et ideo vā ibi ē libtas ꝛ pia. Et idē
Seruī adicti pctō q̃ ꝓt ipsē libtas
nō qm̄ eū peccare delectat, ꝯlibeatalr
eni suit, q̃ sui dni libēt volūtatē
facit. Ad ꝓ hꝰ ad peccādū liber est
q̃ pctī suꝰ ē. Misera libtas, plena
timore, plē periculo, ꝛ impietate.
Et ꝑ ꝑsumit seua ꝑturbata ꝯscīa
Sap 17. Plena ē sup vinculis et
cathenis. Sic ait beuꝰ ꝫ de ꝯꝯo metꝰ ꝑ-
ꝯtallꝰ ligat ꝯpedis cathenis tre-
nās ḡtans libido mētes. Et metro
2º eiꝰ. ad ēē late aur tot dnōs
dīuos sustinē ita q̃ eis passiones
dnātur. Unde Cyrillꝰ li. 2 appollogetici
c. 9. Mala ī q̃ volūtas quāto libādor-
tato suilior, quāto potēcior tāto īfirmior,
ac quāto sꝫblimior tāto mior. Nā male
volūtati libtas peccādi ē, q̃ ei ꝯsuat
ꝯstas, ꝛ mox captiuitas sequit ḡre
Cādo ide pulchre lꝫ Seneca, Resi-
dua ḡre ī fra dudū 17 hꝰ sigꝰ +

Ecce defunctus efferebatur filius unicus matris sue, Luce 7. Defunctus iste de civitate naym elatus et a comitatu turba comitatus, sed a domino misericordia super eum moto suscitatur, magnam salvatoris potentiam demonstrat, etiam in nobis fidem confirmat, excitat spem, nutrit caritatem. Nisi enim de christo corpore dubitaret, sed attendit illum vocare ea que non sunt sicut ea que sunt, sicut dicit apostolus Ro. 4. Non fuit adolescens iste, sed defunctus efferebatur cadaver quod ferebatur, sive non fuit cadaver. Ergo hoc verbo ad non existentem loquitur qui ad existentem mortuum vocat qui vivum. Adolescens tibi dico surge. Hac ergo vocatione est consumit quod paulo ante non erat dimiserit quod mortuus ante fuit. Tam facile deus mortuum suscitat quam homo excitat dormientem. Cum fides nostra dicit quod ... deum quod talia operatus est credimus esse deum. Spes quoque roboratur ad illum in omnibus confugiendi, qui ut mortuos despicit, ut vivos relinquit, quoniam amor in nobis nutritur quo tam pium ac misericordem sua nobis bonitate in omnibus patientem videamus. Cum miracula salvatoris ait Gregorius omelia 2. sic accipienda sunt, ut et in veritate credantur facta, et tamen per significationem nobis aliquid innuant. Opera quippe eius et per potentiam aliud ostendunt et per misterium aliud loquuntur. Ideo aliquid preter literalem veritatem ad morum edificationem accipiendum, quo in nobis spiritualiter impleatur misterio quod ad literam dicitur de adolescente qui defunctus efferebatur filius unicus matris sue. Sed ... completionem ... salutem ... memoriam. Primo notabitur civitas ac modo ... 2o ... ordinata ... Civitas ... in civitate que vocatur naym. Secundum tropologiam ... civitas naym, vel homo ... fluctibus temptationum ac commotionibus variis posita erat. Navis ... fluctuans ... civitate ... castellum fore ... prius ... Ad hanc civitatem vero ... sapientia ... de timenti deum et ... sapientia obviavit illi ... Eccl. 14. Hunc ... filius ... voluntas ... dolore ... voluntas ... Quidam ut volo, nichil diligo ... Iam cognitum ... Augustinus ... de civitate dei ... Hic de sapientia que ad vocem ... Ego mater pulchre dilectionis. Et hic dicitur volens filius unicus huius matris. Unde ad hanc ... vos, ut voluntas ea regatur ... ac ... huius matris legem ne dissipiat ... patrem ... Audi fili mi disciplinam patris tui, et ne dimittas legem matris tue. Prov. 1. ... que ... mater ... ut pariat fructus optimos in voluntate. Ipse enim est qui illuminat vocem ad ... agenda per voluntatem ... dei legem. Hic de spiritu sancto dominus ait: Cum venerit ille spiritus veritatis ipse vos docebit omnem veritatem. Joh. 16. Mortuus ille filius ... a principio vite ... per peccatum mortale separatur. Nam ... mortuus ... in ... non ... in opere ... non solo ... in opere ... ad effectum ... Et ... porte ... huius civitatis ... in forma ... civitatem ... ut hostes vite ... ad ... manus ... Eccl. 8. Cum custodit preceptum non experietur quicquam mali. Et Mt. 19. Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. Primo ... Mors ... pessima ... 2 non solum ... vero ... sed ... hic morte mater vidue ... Secundo ... familia ... Vel ... morte ... voluntate ... ab habitatore ... Et omnia opera ... morientur ... vita ... Eccl. 10. Cui ...

constitate appropinquat et humiliando fra-
git. Deo non indigens [illegible] predicta bona
opera mea mortificata, neque penitus spiri-
rat, quam omnia dimiserat. Verum quod non
semper evenit, sicut qui peccans in uno ad
omnia peccandi suum animum preparat dispositum
et acquisita bona perdit, non ducat aliquem
in desperationem, ex eo quod difficile est
in tot temptationibus et pugnis quibus homo
impugnatur non aliquando vinci aut recadere
peccando, quod statim omnia bona perdidit, et ad omnia
mala dispositus dicitur, difficile quod sit omnia
reparare. Cum sic ab omni bono cadit pec-
cans uno peccato, ita vere resurgens ab eo resur-
git ad omnia mortificata. Hec quod resur-
gentibus disponitur ad actus virtuosos,
quando ab eo non resurgit ut doleat secundum
dictamen recte rationis. Ideo quod contra dictamen com-
missum est, quod statim displicet sibi voluntas
omnia contra rectam rationem, et placet quod recte
dictamen faciendo. Unde quod ex superiori-
bus patet, in alia probatione non indiget.
Nemo ergo desperet, etsi uno die centies
cadat, tociens vere resurgat firmo propo-
sito in omnibus servandi legem, et sicut ca-
dendo ab omnibus cecidit, ita resurgendo ad
omnia bona resurgit. Fit quod ut suscitato
filio restituatur matri, id est per propositum huma-
ne voluntatis subiciatur rationi, ut non la-
mentatur ut vidua, sed gaudeat de prole
quam iterum fecundata, turbe denique prius
tristes, nunc deum magnificant, quia
omnia bona prius mortificata revixerunt,
ac domino placet, acceptatur et ad premium
[illegible]. Caveat ergo ne moriatur
filius iste nostra voluntas ne efferatur
extra portas vite, sed sepultus diu [illegible],
quod si elatus fuerit, non desperandum est
sed toto conamine per penitentiam et novum
propositum resurgendum. Et hunc de primo

Mater ergo lapsato proposito in omnibus
divinam legem obediendi, adolescens nostra
sed voluntas moritur, ac defunctus extra vite
portas effertur, mater sollicite curavit,
ut proposito hoc semper in omnibus obediendi
recte rationi firmemus, et non [illegible] a for-
te proposito resumamus. Ad quod ut deus
[illegible] nostra inclinat, honestas vero [illegible]
ut semper [illegible] pro [illegible] parte et nostri [illegible]
Amen.

Qui se humiliat exaltabitur. Luce 14.
Qui alius erigende fabrice fasti-
gium, ecce cathedra laboramus. Sicut innuit
beatus Augustinus sermone 10 de verbis evangelii, ita dicens
Sed in fastigium erigende fabrice quam
molimur, de fundamento prius edificandum.
Cito dico vestri ad conspectum dei. Dicit
quod expressum est quanta vestri in conspectum dei
permittit nobis conspectum veri dei, sedimus
dei. Sed nunc modo cernere quem ipsum deum
videbimus. Ad hoc fastigium attin-
gendum, nostre fabrice nunc [illegible]
semper omnia vere erigendum, et ad celestia nostri
conscendere. Sic hortatur apostolus Coloss. 3: Si
consurrexistis cum Christo, que sursum sunt
querite, ubi Christus est in dextera dei sedens.
Que sursum sunt sapite, non que super terram.
Et ad Philipp. 3: Nostra conversatio in celis est.

Verum sublimis fabrica alta [illegible]
erigit fundamenta. Solent namque [illegible]
[illegible] imitatores, [illegible] sursum
erigendas tenere radice profundare.
Sic arbor quanto ramos sublimius
tendit, tanto radices altius in terra figit.
Alioquin ventorum impetus quo sustineret.
Et quantum disponit imponere molem edificii
quanto enim maius edificium, tanto fodit
altius fundamentum. Non quidem erigit
sed prius in altum fodit. Et quia fabrica cum
construitur ad superna consurgit, qui autem
fodit fundamentum ad yma deprimitur,
sic ergo fabrica ad celsitudinem humili-
atur et fastigium post humiliationem
erigit. Ita et spiritualis fabrica super-
edificari, humilitate fundata. Unde
verbis Augustinus ait: Magnus esse vis, a minimo
incipe. Cogitas magnam fabricam construere
celsitudinis, de fundamento prius cogita humilitatis.
Hoc est fode fundamentum humilitatis
et pervenies ad fastigium caritatis. Hoc
quia non erigit, qui in altum conscendere voluit
sed relicta humilitate per superbiam altissimam
celsitudinem [illegible], ad infima cecidit.
Utrumque ad [illegible] sed per permissionem sal-
vatoris cum humiliavi qui se exaltat
et qui se humiliat exaltabitur per quod ante
prius narrabit evangelium ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fundamentum ad fructum [illegible]
[illegible]. Evangelium. Cum intraret Ihesus
In evangelio isto pharisei de verbis
[illegible] in evangelio notantur nostri [illegible]

bus de oppositis virtutibus; credimus
Quia de viciorum gustatione opposita
virtutum est quedam De inuidia nostro
mundi in eo quod eandem permittit Et ipsi
obseruabant Obseruabant id est delegiter at-
tendebant si in epulis aliquid diceret vel
faceret vnde possent eum corripere ut dicit
lyra, et in sua Cuilli Quod suam inui-
diam in eo manifestabat, quia interrogati si liceret
sabbato curare, veritatem agnitam testimonio
perhibere noluerunt, ne suo testimonio opera Christi
iusta et licita probarentur Et in cogno-
uerunt ellectum non esse hominem curare
sabbato ex hoc patet, quia sicut [illegible] obiectiones
putabat licitum in die sabbati subuenire
bobus et asinis, quanto magis hominibus
¶ De auaricia vero in hoc quod ante oculos
eorum curauit ydropicum, qui corporali infir-
mitate, corporis spiritualis egritudo signa-
batur De quo verum luce [illegible] in omni et adi-
mebit [illegible] se mori ¶ [illegible] Respon-
dens ihesus dixit ad phariseos et legisperitos
dispensatam quendam ydropicum curat,
et more quam auariciam disputat, De quo
et sequitur, audiebant autem hec pharise-
i, qui auari erant, et deridebant illum
Quod quo pater ante phariseis domum
ydropicum curat, ad quod per aliud egritudi-
nem corporis, in aliud exprimit egritudo cor-
dis est ydropicus quippe quanto amplius bibit
amplius sitit Et anima et omnis auarus ex
potu sitim multiplicat, quia cum ea que
appetit adeptus fuerit, ad appetenda alia
amplius anhelat Cui ad adipiscendo plus
appetit hoc sitis ex potu crescit
¶ De superbia autem quia primos accubitos
querunt vnde Et matthei 23 in expresse eos
comparat dicens Amant primos recu-
bitus in cenis et primas cathedras in
sinagogis et salutaciones in foro, et vo-
cari ab hominibus rabbi, Primum autem
locum non solum hic dicitur ut locus honorabi-
lior in solempnibus conuiuiis ut dicit lyra
sed et quelibet electio postulacio seu promo-
cio ad aliquam dignitatem Et hoc patet
ex hoc quod permittitur dicebat autem ad
inuitatos parabolam, parabola est aliqua
rei significatiua Ad dignitates autem
se nullus debet ingerere si alios meliores
se sperant quantum est in se Cathegoricus incu-
ratur principalis dicit a quo omnis potestas

erat eum a sua dignitate spirituali saltem
sua dampnacionis Ideo ex decret dicitur
pena spiritualis deposicionis, Et ad humilitatem
refugientes sic faciebant presbiteri antiqui
Ambrosius Gregorius et similes tales ex obiecta
suscepit 12 ex militate sumpta ea bona
teste suo, tales celestem gloriam obtinebit
sic quod est hic gloria cui sit dispendio bus
hic hora Radix horum viciorum et volu-
tas propria ad semper quidam Ideo de vo-
tum est subiecta Et hec nostra pereit
humilitas Ideo humilitas est ut subiec-
no sui in opus diuine auctoritati et non volt
ut huius [illegible] Et si deus [illegible] r [illegible] f
Dicitur [illegible] est vere [illegible] nat
deum Sola humilitas cordis est que facit
ut non sibi fidelis [illegible] imitat, sed deseri
velit semetipsum, imitatur super deum suo
Nos sibi credit hoc ut se separat, sed
[illegible] vero predicto si se prodens [illegible]
suo ut in vero [illegible] nascebat eum De-
nit ergo humilitas, vbi propria solet volun-
tas, Vbi autem abest humilitas adest
superbia, que et inuidiam gignit et auari-
ciam ut dicitur 31 moralium Quia [illegible] ad
hoc [illegible] si propria voluntatis sub-
iectionem humiliam [illegible], ut tales
me [illegible] a deo exaltari Et hoc de primo
¶ Qui se humiliat exaltabitur Ille solus
vere humilis est, qui per perfectam plenam re-
signacionem voluntatem suam deo subicit
et superioribus propter deum, Et quia subiectionis
per eam vilitate quam hic expresse sic exal-
tacione, immobilis sit fructus Sunt
ea que super dicta sunt continentur Audiens
quod qui sua voluntate offert deo, diuina
facit sua Ex quo sequitur alia lu-
cra sine fructu, Vnde est quod sic abi-
ciendo sua et resignando sua voluntate
melius eam sumat et suppari sibi donat
in ut si do [illegible] patet et [illegible] in fine
Et sequitur Quod ideo pulchre loquitur Seneca
[illegible] 10 rethoricum sue Quod est [illegible] liber-
tas et [illegible] viuendi ut velis Sed
ad viuit ut volt, id quod vero sequitur Sola
hoc ergo [illegible], ut nichil faciat
inuitus, nichil dolens, nichil coactus
Quis neget omnes leuius, omnes impedimentis
liberos esse suos Qui enim liber
[illegible] inter [illegible], cui legem imponit,
scribit, iubet vetat, quia nichil [illegible]

regnare patet, nichil dirupare audet. Pos-
sit sibi inter dandum, vocat veniendum, ci-
tat abeundum, mittat exponendum.
Ergo vere esset non modo servus sed nequissimus
servus esset si in amplissima familia
maior sit appellandus puto hic. Deum
Nunc ergo liber esse est, quod nulli impetendi-
mento subiit aut tribulacioni et angori. Quod totum
facit quod in omnibus suis votum vivit. Hic
solus est qui mundanos non timet, et omnium mun-
danorum timor sive tyrannorum sive tor-
mentorum invadere non potest. Liber enim est
et nichil timidit ideo ut voti sue vivat
a quo vel a se ipso nullo dominii pro parto quod
emerunt sibi in nummis quod qui in hoc
fundamento edificaverunt sive domini
vivunt in omne tempore. Consequen-
ter dominus sua omnes volunta-
tes suas ad ipsam sponsam conformat ita
ut quelibet res agat mirabiliter
Sed ad omnia consentit sic habet. Porte
quemadmodum si quis habet bona multa tem-
poralia, divicias, agros, vineas,
domos, familias, negociaciones quam va-
rias, alicui prudentissimo fidelissimoque
cuncta sua regenda committat, de eius sol-
licita diligencia et fidelitate nichil pe-
nitus dubitans. Sic et si quis videt
familiam suam intra agere ex ordinacione
dispensatoris sui quem ipse non novit ad
quam utilitatem tendat, ipso si primo aspectu
inutilia vel eciam dampnosa videantur nichil
movetur nichil turbatur, sinit agere quod
agunt, ipso quod in hiis complacet dummodo hoc
novit hoc fieri ex ordinacione sui dispen-
satoris, sciens quod fidelissimus suus dispen-
sator nichil inconsulte nichil sine causa
sed omnia prudentissime ad sui utilitatem
ordinat et disponit. Ita quicumque volunta-
tem suam deo subiecit, nullo contrario re-
rum turbatur. Sed omnia sibi placent quod
divina voluntate ordinantur, tamquam
a voluntate optima ac sapientissima
optime disposita. Erit quod divina volun-
tate prima sed causa omnium ut dicit Augustinus
libro 3 de trinitate nichil quod fit quod non de in-
teriori atque intelligibili aula summi
imperatoris egrediatur secundum ineffabilem iusti-
ciam. Et Boecius in de consolacione libro 6: Sedet
interea conditor altus rerumque re-
gens flectit habenas Rex et dominus, fons
et origo, Lex et sapiens arbiter equi.

Et sapiens Sed dicitur. Hec est aliquorum
cura est de omnibus. Et scilicet Ludolphus
quod iustus iuste omnia disponis, omnia quod
accidunt quasi de manu dei cum voluntate
se subiecit acceptat. Unde sive accidat
mortalitas sive guerrarum violencia
fames vel caristia, pluvie grandines
vel fulgura, serenitas, pax vel dis-
cordia, infirmitas vel sanitas, divicie
vel paupertas, mors vel vita, manet
tamen quietus, sciens per eum hoc fieri quod in quo
suo nichil sine causa nichil inordinate
permittit. Videns quo turbaretur cum
ad vota succedunt omnia, quod vero divinam
voluntatem suam fecit, ita agitur ut velit.
Volt enim omnia quod deo placent sed quod divi-
num beneplacitum fieri nichil potest. Tunc
vero quod suum est divini voluntate, et
per quem et suum sunt. Hec si videlicet in
sint mala nempe in pena mundi potest
eo quod prima quasi ad votum suum sortiuntur
vel in aliquid sed penuria boni, patet late
Augustinus in libro 2 de civitate dei 34 et sequentibus.
Possumus finaliter ondere quod eius
utilitati quod sic voluntatem suam divine
in omnibus subicit voluntati commodum de-
serviunt. Sic apostolus ad Romanos 8 ait: Omnia
que diligentibus deum omnia cooperantur in bo-
num hiis qui secundum propositum vocati sunt sancti.
Qui solum diligit deum super omnia, quod in omnibus
deo subiectus est. Nam secundum propositum suum est
in suis cura ex firmo proposito non vult
eterna sua desideria complere sed in omnibus
divinam perfici voluntatem. Hiis autem
omnia cooperantur in bonum, et prospera et adversa.
Prospera quidem quia quod divine bonitatis boni
curam et quelibet dulcedinis divine
perlibacio quibus cunctis deo adherere sibique
amore unire allicitur. Adversa vero per
ea corrigit commissa, vel operatur ad aliud
merita. Hic Boecius in de consolacione 4 ii Fore
ait quod iste in possessionem proferunt vel adep-
cionem virtutis omnis quodque sit bona. In
prosperitate vero manentibus omnis pessima
esse fortuna. Virtute ad adipiscendum potest
quod vero ut sua ut scilicet divine sit subi-
cit voluntate. Et hec est dicti potest
optime dectrine pane quam hic solus
potest quod ut divine se voluntati divine
conformare proposito firmo disposuit

sed quod in aliud tempus differat. Sed forte dicis: Si sic assignatis omnia conveniunt in bonum, ergo necesse in eos peccare. Respondeo: Ideo eum eos non posse laedere, videlicet etsi bona eorum diripiat, hostiliter invadat, corpora laedat, postremo mortem inferat. Ad quod vide Crisostomum omelia 39 libro. Pulcre inquit ibi.

Epilogando itaque quod dicta sunt manifestum est quod qui sponte suam voluntatem Deo et voluntati rationis debite submittit, quando secundum hoc ... vivere devenerit. Cum dicitur honestatem diligit, delicias appetit, utilia concupiscit, quia nichil habet in futuro ut puta vel assequi poterit quod non possideat. Posito semper dominum ipse firmavit. Possidebit autem hoc omnia si se humiliaverit voluntatem suam quibus debet subiciens Deo et voluntati rectae et eo magis quo se magis subiecerit, ut mensura humilitatis respondeat premium exaltationis, ab eo qui exaltatus super omnes, sub omnibus se humiliare dignatus est. Domino nostro Jhesu Christo qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat in secula seculorum. Amen.

174 Dominica 18.

Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua et in tota mente tua. Hoc scribitur primum et maximum mandatum. Mathei xxii. Cum in omnibus latet scripturis, primum principium et finis perpetue religionis in primo evangelio dominus aperte demonstrare dignatus est. Dum autem diliges ut Augustinus frequenter quod velle conformiter voluntati rectae divine propter deum, tamquam fundamentum nostre religionis ubique per scripturas insinuatur. Sed si forte aliquis nunquam credi derit quod dominum homines habere ... accommodet credo fide. Posuit dominus preceptum de dilectione dei ex toto corde et primum preceptorum et maximum. In primum quia ex ipso tamquam ex radice omnia alia oriuntur, summum quia ipso cetera tamquam in primo intelliguntur includuntur. Unde ait apostolus: Plenitudo legis dilectio. Romanorum 13. Maximum quia in ipso tamquam in fine alia ordinantur. Sed et ait in textu in finis precepti caritas. Dei quod secundum unum preceptum in hoc pendet universa lex et prophete, quia eo servato omnia precepta legis et prophetarum mandaverant sunt completa. Sed quis est qui diligit deum ex toto corde tota anima tota mente? Sine dubio qui propter deum quem diligit voluntatem suam et per consequens universa que sunt rationi divine legi illuminate subicit, ita ut nichil sibi conveniat in cogitatione, affectu, in sermone et opere quod non velit deo subesse, ac secundum legem dei non regulat. Et sic ut mihi ait beatus super ... Et Augustinus primo de doctrina christiana: Omnes cogitationes, omnem vitam et intellectum in illum conferat a quo habet. Cum ergo dicit venerit in animum illud rapiatur quo delectionis impetus currit. Et ideo Crisostomus omelia 38 in nuit dicit: Ille vere deum diligit qui sibi de se nichil retinuit. Sed e contrario qui aliquid sibi ita conservat ut in eo legi divine se non subiciat, in hoc deum non diligit sed se ipsum deo preponit. Illo quod nobis dominus commendavit, videlicet hanc universe voluntatis subiectionem tamquam principium et finem scripturarum, evidenter ... que: Diliges dominum deum tuum etc. Pro cuius tanti mandati ... sciendum est, secundum communem consuetudinem ... evangelium processerunt ad eius physice ...

Tu hoc evangelio primum et maximum preceptum et omnium publicatur: Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et in tota mente tua. Circa cuius expositionem aliqui doctores laborasse inveniuntur verbo et minus brevissime ac grosse dimorati sunt, magis ergo puto ad eius observantiam adhortandum esse quam curiose plus oportet intelligentie subtilitates indagando. Maiorem enim secundum beatum Gregorium omelia 23 qui vult audita intelligere, festinet ea que iam intelligere potuit opere adimplere. Quod ergo deum secundum mentem huius precepti diligit quicumque in omnibus voluntatem suam deo subicit, ad hoc agendum nos multo invitat magna consequens utilitas quam alias prioribus sermonibus sunt descripte, quibus addendum est quod sequitur. Consequitur enim sic sua voluntate divine legi et rationi subiciens perfectam libertatem etc. ut supra dominica 16 et 17 usque in finem. Amen.

Surge tolle lectum tuum Math. 9.
Cum multa in vitis dominum ambulantem
fecisse miracula euangeliste pandunt historia
quo diversa corporibus prestiti beneficia pre-
sentibus, et futuris salutaria providit re-
media animabus. Sicut testatur beatus Aug. super
li. de viis euangelistarum Ponit deus quod non
fiebat frustra, quod miracula, et aliquid
nobis per ea ad salutem figurabat. Nam pro
corporis quod reddita in paralitico sanitas
fuit. Iacobi 4. quae vita nostra Vapor ad
modicum parens, deinde exterminabitur. Dicit
Iacobus in sua canonica ca. 4. Igitur hominis
corpori ad tempus reddita est sanitas. non
dicta est non nulla vapori diuinitas
Mo quod magis laudanda est sana salus hominis
Ex magnifice reddita est salus anime in eterna
victure. Nos igitur miraculum hoc respicit
nos pertinet qui in fini iacemus quia lege dei
contempnendo in viciis iacentes quasi paralitici
inmobiles consistimus. Nam cum tales sumus
tamen deus vocare non cessat, et ad veniam
invitare. De quo beatus Greg. omelia 34 dicit
Pensemus superbas diuinas conditoris
nostri Peccare nos videt et perhibet quod
nos cum culpa peccare prohibuit, eciam
post culpam expectat ad veniam non desi-
stit ipse nos quem despeximus vocat. aver-
si ab illo sumus et tamen non avertitur ille a
nobis. Et super hec avertitur benigne revo-
cat, per precepta clamat, per penam ex-
pectat, et qui ferire nos aduersantes po-
tuit, ad penitudinem iacentes accedit. Et sic
olim corporaliter ad paraliticum ita clamat
ad nos spiritualiter Surge tolle lectum tuum
Pro quo notandum Cum maneat. Ad quod veritabitur
euangelium et continuabitur nunc solita Euangelium
Ascendens ihesus in nauiculam etc.

Audistis miraculum quod paraliticum dominus
in lecto sibi oblatum sanauit dicens illi
Surge tolle grabatum tuum Iacemus
nos in lecto desideriorum nostrorum quibus anima de-
lectatur ut quiete iaceat Iacemus ad pa-
litici. Dum per desiderium nostrum electis
diuine legis mandatis ad inferiora deflec-
timur et tirena In quo eciam lecto iacentes
velut paralitici impotentes reddimur ad
mouendum spiritualia nostre membra in opera
vite Notate et tali infirmo ut dominus eam
sanet, et adiutorii sui graciam conferat
quod ipse vadens et non rediens est prout A
dicit in psalmo. Ro. 8. Dicit ope ferat illi
super lectum doloris eius vniuersum stratum eius
versasti in infirmitate eius Sed ut fiat in opere ac-
cipiat quod orat sibi omnis lectum doloris
ante infirmitatis lectum viciorum prorum in quibus
male consentit ut dicit Ego dixi domine mi-
serere mei sana animam meam quia peccaui
tibi etc. Ut quod sanando recipiat dominus
audiamus Surge inquit tolle lectum tuum
Surge sursum erige, sursum te erige ad
celestia qui in viciis paraliticus in mobilis
iacebas prostratus ad carnalia et terrena
Tolle lectum tuum porta a quo portabaris
Portant nos illicita desideria inordina-
ta amor. Ubi amor pondus est animae secundum
Aug. in li. confessionum quo animus fertur quocumque fertur
hoc et tenetur ubicumque tenetur a quo consentit
Portant nos dum concupiscenciis nostris victi
ab eis ducimur, ab eis tenemur in eis velut
lecto delectationis consistimus Portamus eas
dum eis dominamur. nec quod aliud portat
illi dominatur. Dominamur eis si rebus prius
male concupitis non nisi ad dei honorem
secundum voluntatem suae legis vtimur. Res enim ...
tes male concupire est in culpa sunt, sed inor-
dinata concupiscencia, quia res ipsa secundum se bona
abutimur. Ordinando itaque concupiscencias secundum
regulas recte racionis dominamur eis, quas prius
nobis dominatae sunt, portamus lectum a quo
portabamur, eaque fortificati accepte
sanitatis signa proferimus Sic lo. beatus
Greg. in omelia exponit. Tolle lectum tuum
Porta portantem, onere mutata vires
ut quod fuit infirmitatis testimonium sit pro-
bacio sanitatis, ut lectum doloris tui sit
nunc curacionis indicium ut accepte for-
titudinis magnitudinem pondus ostenderes as-
serat magnitudo Ecce surge et por-
ta lectum non est aliud nisi secundum legem celes-
tem desuper datam regere omnes motus nostre af-
fectiones, Sed tunc facimus, dum recte
racioni nostram voluntatem penitus subicimus
firmiter proponentes nichil velle vel nolle
nisi quod recta racio secundum diuinam legem volendum
dictamus vel nolendum Sed qui facit sanus
est et fortis secundum salomonis testimonium Me-
lior est paciens viro forti, et qui dominatur
animo suo expugnatori vrbium Prov. 16.
Ipse qui vocem domini exortantem audit Sur-
ge tolle lectum tuum Et tamen de primo
Merito delectissimi surgamus me-
rito ut demum in lectum nostrum tollamus

Aug. super de vit. euangel.

qui sic facimus sed (?) per gratiam nostram voluntates
et mali inclinacioni ad bonum conformamus
Audistis nunc quot racionibus (?) similitudinibus quod
naturaliter ad bonum inclinamur, tamen bonum
honestum quod delectabile quod est utile et
nichil corporis asserere vel possumus in voluntate
nostram per deum vere subiciendo voluntati. Et si
forte nondum ad plenum recepistis, dominus
medicine gracie dantis eo quod sine signo (?) hoc rapui
breviter omnino. Sed non modo sed bene
Augustinus sermone quinque de verbis domini. Considerate
tamen universa que habere desideratis si in
omnia mala aliquid esse velitis. Quia villam,
fundum, domum, ortum, supellectilem, instrumentum
artis tue vel res alias quascumque emis
non habere mala sed bona esse cupis. Uxore
ore vis ducere bonam eligis. Filios tibi
nasci optas, non malos sed bonos futuros
desideras. Servum conducis vel ancillam ma-
lam comparis bonam queris. Iumentum compa-
ras, bonum probas in formam eligis. In-
imicam caligam vel quibuslibet vestis particulam
tibi aptas non malam sed bonam eam fore
desideras. Epulas ac sitis tibi advenis de
melioribus et potas. Nichil insipiens
nichil ventosum sed ea queris que tuo sunt
iudicio meliora. Ecce inclinamur hominis
naturalem ad bonum. Sed nunc attendite quod inpo-
nestum, quod turpe, quod est detestabile et
omni reprehensione dignum est, cum quod nichil omnino
malum volt habere in omnia que possidet,
usque ad ea quibus quasi pro loco utimur se-
ipsum solum malum habere volt. Hec quem
certa omnia bona volt. Sequitur dico quantum
ad nobilius quod in se est. Licet quam minus no-
bilia sunt honoris corporis sed corruptibilia
membra nemo volt habere nisi bona. Sed quidem
nemo volt habere corpus informem, monstruo-
sum vel defectuosum, sed sanum, robustum,
pulchrum, qualitate vel quantitate perfectum
cunctis vero preciosa, quod vita est corporis,
mala esse et deformitatibus plenam pa-
titur: ipso velut esse eligit. Malum est
et a perfectione sua deficit quanto plus
eius dissidet, id est ab interius sue rationis
nostra voluntas, ut ex supradictis manifes-
tum est. De hoc dicit sermone Augustinus: Quid te
offendit vita tua quam solam vis mala
ß 11 esse, ut inter omnia tua solus sis malus. Et
iterum: Rogo te igitur propter omne vita tua ca-
ß 12 lige tue. Omnia que circa te iacent oculis tuis
elegancia et pulchra tibi certa sunt et
tibi ipse vilis erat foedus. Et sermone 4 si pos-
ubi set vendere bona quibus plena est domus tua
et habere optasti, nonne reclamaret, sic
tu nos vis bona habere, sic et nos volumus
habere bonum dominum. Tanta voce inpel-
lat quod te dominum tuum. Ecce tanta bona de-
disti habere, et ipse malus est. Quid ei
deest quod habes, quem cum que omnia dedit non habes?
Surgamus ergo ad hanc malam volunta-
tem tollamus bonum nostrum portemus
dominum carnalibus desideriis subire
tamen vere voluntati, quia nos boni erimus et omnia bo-
na a deo collata nobis bona fient atque proficient ad
salutem. ¶ Ecce persuasi nobis satis puto
ad voluntatem nostram consignacionem deo et
voluntati vere, ex hiis que intra nos sunt. Hoc est
naturali hominis inclinacione ac gracia nostra
vocatos nos ad idem que extra nos sunt atque
ordinis nostri subiecta et nobis maiora. At-
tendite itaque universam circumstantiam creaturarum
et videte si non omnis ad perfectionem habere que in
subiectione nostra ad deum consistit dirigit et in-
format. Quidem perfecta est omnis creatura in
genere suo bona et perfecta, obsequitur in vera
sibi lege. De quo ait legislator Moy-
ses Deuteronomii 32: Date magnificenciam deo
nostro dei perfecta sunt opera et omnes vie eius iudicia.
Eadem est in minimis creaturis et brevissimo
tempore marcentibus et penis tamquam hiis manifes-
tum est. Videte ergo lucentem celum
videte lineam videte flores et gramina
quorum omnium membrorum perfectio sive quantitatum
perfecta sunt et ornata, sic de flore pulcherrimo
colore vestita, quod in signum unum salvator
hoc est in agrum in clibanum mittitur. Et
sic tantam voluit esse perfectionem in hiis
minimis creaturis, quanta ergo exigit puto
ab homine propter quem hec omnia facit et qui
durare sine nostra deposuit sine fine.
Consistit autem perfectio hominis in perfecta sub-
iectione sue voluntatis ad deum et concordia
eius cum voce vera. Nam quanto magis ascen-
dit ad deum tanto perfectior est homo. Descen-
dit ergo quo sua voluntate voluntati
divine magis conformit. Ad hanc perfectionem
salvator nos hortatur Matheus 5: Estote
igitur perfecti sicut et pater vester celestis perfectus est.
Et apostolus 2 Thimotheum 3: perfectus sit homo
ad omne opus bonum instructus. ¶ Creata
denique bona est sed supplendum est. Vidit deus
cuncta que fecerat et erant valde bona, Genesis 1.
Et quia bonum ideo appetibile, bonum est ait
philosophus quod omnia appetunt. Unde bonum est prin-
cipatum in quantum hoc arripit ab eo

quod est substantiale et essentiale bonum. In eo namque
quod sua bonitate preparata ad appetendum se
movet, longe plus rationalem creaturam ad
appetendum bonum eternum, a quo facta est, ipsa di-
rigit et transmittit. Unde si creatura nos
bona et pulcra delectabit, ita diligebat
quanta pulcritudo est atque delectabilitas in eo
qui hec creavit, qui illa dedit. Effectum
enim bonum et perfectum perfectum ac bonitatem
artificis sue est. Et bonum propositum pro-
positionem mostrat donantis. Ut quod apostolus
Ro. i dicit: Invisibilia dei a creatura mundi
id est homine per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur,
sempiterna quoque eius virtus et divinitas. Et ideo
secundum doctrinam venerabilis Hugonis temporalia et
universa creatura caute diligenda est, ut ef-
fectiva gratia et donum creatoris. Unde ad dilectionem
excitat in amorem eius qui fecit et qui dedit.
Dicit enim Hugo: Hec que in mundo habes sunt diligibilia
ut subiecta, dilige ut famulantia, di-
lige ut dona, dilige ut arram sponsi,
ut munera amici, ut beneficia domini, sic
tamen ut semper memineris quid illi debeas. Ne ista
cum illo, ut ista non pro illo, sed ista propter illum
et per ista illum et super ista illum diliges.
Cave o anima ne quod absit non sponsa sed
meretrix dicaris, si munera dantis
plus quam amorem affectus diligis. Hec Hugo
in de arra. Creatura deinde corporalis
creata instituta naturam suam quam creator indidit
perfecte custodit. Sed movet celum solem
lunam suum non detrahit [illegible] ut [illegible]
late [illegible] 2 de [illegible] 12 [illegible] 2o a. De
quo Ambrosius super beati immaculati. Per-
manet ordo solis [illegible] stellarum fra-
ctore, et benefactore deum crebre vices
[illegible] muneribus perseverat. Sem-
per [illegible] ut plumis ut calore
ut ~~[illegible]~~ [illegible] aeris hoc [illegible]
atque aliter [illegible] larga [illegible]. Ita
in quantum legem sibi [illegible] irrationalis
[illegible] cognoscentes servat creatura, ut
omnes homines ab hac [illegible] ut minima
[illegible] creatura [illegible] per naturam
ab homine sed a lege conditoris manentes
nullo pacto derogari. Deinde reddit
natura in singulis ad maiorem perfec-
tionem sibi sui [illegible] [illegible]
possibilis. Hic grave [illegible] deorsum tendit
ad centrum et per lineam brevissimam [illegible]
[illegible] ad ipsum movetur ut quiescat
donec attingat vel saltem [illegible]

ipsum contingenti tamen in generationibus et cor-
ruptionibus. Secundum naturam facit de possibilibus
quod melius est et aptius ad nostri perfec-
tionem ut habetur primo celi et 2o physicorum.
Sed quod nunc est considerandum quod sibi contingunt
quod homo ad ymaginem dei formatus, racio-
ne illustratus, ceterisque creaturis sibi
vero et deus [illegible] obedientibus cunctis
omnibus solus ipse sua sponte legem sui crea-
toris transgreditur, et ab eius obediencia sua
subtrahit voluntatem. Et quem deus ge-
nerat a creaturis sibi subiectis deo in
contrarium ambulat vias suas servans et breves
relinquens et non de possibilibus sibi facit
quod melius est nec ad perfectionem sibi possibilem
conatur. Dicens nolo merita [illegible]
mirum. Certe quod [illegible] creatura omnis que
foris nos constat ad suadendum deo perfecte
et amandum eum nos [illegible] sibi subi-
ciendum excitat. Ut non [illegible]
telligi potest per eos qui passionum in eo
deo [illegible]. Dum enim obiecta crea-
turarum appetitum anime movet et modis
[illegible] in deo creatorem diriguntur
qui passionibus passionibus turbati ad
deum mittunt. Hoc habes quod deus cotidie
clamat. Surge ab infimorum delecta-
tione tolle lumen tuum appetitum sursum
erige. Porta rege et sic vade in do-
mum tuam non manifesta [illegible]
Et etiam licet omni tempore [illegible] surgendum
est nunc ac magis accelerandum dum
dive pestis flagella vicina videmus.
Videmus enim nos prope [illegible] et quasi co-
ram leone [illegible] [illegible]
[illegible] hoc ipsum flagel-
lum [illegible] nos in [illegible]
[illegible] [illegible] velut
[illegible] [illegible]
[illegible] ut nos non
[illegible] hoc ista [illegible] vigilan-
tes et divinis [illegible] vocari [illegible]
ad gaudia eterna per Christum dominum nostrum.
Amen.

Amice quomodo huc intrasti non habens
veste imperiale. Math. 22.
Veste imperiali frequenter commemorat
scriptura evangelica, quod qui non vestiuntur
hac imitatus ad imperias hic vocatus
hic in ingressu sedeat. Conviuas eiicit
in fin[em] [illegible] conviv suam, in tenebras
exteriores. Hanc ad hoc [illegible] et Rabanus
interpretatur precepta divina quam induit quisquis
ea in opere tenet. Sic modum hortatur
apostolus induite vos igitur sicut electi dei viscera
misericordie benignitate humilitate modestia
patienciam. Ad colossenses 3. Greg[orius] autem in omelia 38
hanc dicit esse caritatem. Nec ab re, quia caritas
more vestis operit et attendit. Operit peccatorum
multitudinem et consideramat ad mandatorum
observanciam. Ut multum distat aborum sine
quibus alter sine altero stare non potest, sic mandatorum
sine mandatorum observancia caritas, et sine
caritate observancia mandatorum sic scriptum
est. Si quis diligit me sermonem meum servabit,
et paulo superius. Qui habet mandata
mea et servat ea hic est qui me diligit.
Joh. 14. Possumus hic mediante per ves-
te imperiale intelligere concordiam voluntatis
cum divina, hoc est firmum propositum velle
in omnibus subiici divinis legibus sive dictamini
recte racionis. Cum enim vestis imperialis nichil
aliud sit quam ornatus ille quo desponsantur
amica sponsi ab aliis sponsis non quiete
et magis hanc desponsacionem facit quam
concordia voluntatum. Amicorum enim est
idem velle et idem nolle concordie. Et
amicus est alter ipse. Aug[ustinus] 2 confessionum apostolus
[illegible] Qui adheret deo unus fit spiritus
cum eo, quod quidem fieri si voluntas concor-
dia sit velit bernardus in de diligendo deum
et sermone 4. super ypa. Et dominus meus et cum
unus fuerit voluntatem dei, hic est frater meus
et soror mea et mater est. Hac denique
veste indutus est sponsus dum ad convivium
hoc imperias descendit. Ipse autem ait Joh. 6
Descendi de celo non ut faciam volunta-
tem meam sed voluntatem eius qui misit me
Hec ergo hac veste imperiali quod proposito
firmissimo voluntatem suam subiecit vo-
luntati sponsi cristi domini. Ideo qui non fuerit
[illegible] ille fuerit etiam si in statu eminenti
[illegible] officio vel dignitate constitutus
audiet hoc severo iudicio sibi dicente
Amice quomodo huc intrasti non habens veste
imperiale. Per gracia divine misericordie quo
intrabit etiam cum [illegible]
quo nunquam conveniabit de voluntate mea

vera subiectione. Exemplum [illegible] Ambrosius ad quem
[illegible] hoc regi qui fecit imperias filio suo rex
Iste enim nobis multum vocavit quam quos
ad imperias, quas rex magnus deus pro filio
suo cristo fecit, qui ut beatus Greg[orius] in omelia ait
per incarnacionis misterium sibi ecclesiam sociavit.
Et prophecia in psalmo memorat cum ait ipse
tanquam sponsus procedens de thalamo suo pro-
fecit, qui ad iungendam sibi ecclesiam, incar-
natus deus de incorrupto virginis utero
exivit. Ad quas imperias voluit invita-
tos ire ad vitudinem sumcte imperia-
li conuiccione possidendam creatos. Vocavit
semel per prophetas, iterum venit precursus
qui ait [illegible] incarnacionem, et iterum sponso iam
veniente et quinto instructo post passionem
eius et resurrectionem apostolos misit, quibus
et ait: Ite in orbem universum et predicate
omni creature ewangelium. Unde Sicut de fide
et baptismatis sacramento imperias ecclesie
intramus. Notat enim dampnacionem eorum
qui missi sunt ex uberibus rex iratus
misit exercitum et eorum succendit civitatem. Et
male venientem punivit. Ut enim qui
aliter quam debuit comparuit, ligatis mani-
bus et pedibus in tenebras exteriores pre-
cipitari iussit, ubi est stridor dencium, pre-
termisso fletus. Nos autem ut Greg[orius] ait
sumus qui imperiis vestimenti discubuimus, quod
iam fide in ecclesia habemus, qui in scripture
sacre epulis pascimur, qui cum deo
ecclesiam gaudemus. Ideo de vocatorum
non venientium contemptu qui extra ecclesiam sunt
dampnacione non oportet facere sermonem, sicut
et apostolus ait Quid enim michi est de hiis
qui foris sunt iudicare? I cor. 5. Cum nos
timendum et magis instancia vigilandum quod
intra ecclesiam, ne ad imperias ingressi,
si ne communis [illegible] eiciamur cum eo
in tenebras exteriores ubi erit fletus et
stridor dencium. Illo autem aliter veniendum
non potest nisi habendo veste imperialem
etiam sit quod diversitas est voluntatis concordia
et subiectione voluntati et legi divine
Hanc indutam veste, quam servandam quia conservata
non eiiciet sed ipsa post imperias putres
in quinquaginta desponsacionem velut sponsa
in cubiculum introducet, sponso sue fruitu-
ri in sinibili [illegible]. Et quia dignis-
sime est nos nostro sepe dicto volun-
tate nostram petitus deo et voluntati vestre subiicere
et ita nos totos creatori nostro offerre
ex causis et congruitatibus pluribus supra
dictis. Numeris ad hoc quo ad partem 2 huius ser-
monis addende sunt alique que sequuntur

c xv

Cum dignum itaque sit ut creatorem super
omnia diligere oporteat totos nos offeramus
pro commodo voluntati nostre subiectione. Ha-
bitudo nostra ad unumquodque creaturam quam
preciosius in hoc tempore eligimus aptissime nos
informat. Cuius aliquam ex creaturis pre
ceteris concupiscens, non totus illi obsequimur
omnia illius acquisitione accommoda operamur
omnia fugit omnia ut sibi ut suis preciosus
sit. Amator pecunie carnalis voluptatem
abiciens vane glorie donat omnem commoditatem
se et sua. Quod docte scribit Boetius in famoso de pas-
sionibus. Amore pecunie vilis est omnis af-
fectio, adeo ut avidus lucri animam
pro exiguo precio non metuit, quod animam suam
venalem facit. Ecclesiastici 10. Unde quod ecclesiastes 10 ait
psalmus pecunie obediunt omnia, quia in obse-
quium pecunie acquirende ut studeat avarus
omnia redigit, nulli parcit, altam gloriam
negligit, vilibus et longis se conversationibus
ubi acquirendorum pecuniam spes est se subi-
cit. Sic honoris avidus pecunie amorem
fundo se fert. Sic et nunc principibus ser-
vilibus prestantibus familiarissimos se reddunt
et pro pecunia plerumque ingeniis ac sibi con-
sortibus. Voluptatem spernit, et sicut
Alanus in de planctu nature metro 1 Iun-
git prodigus diuitis ieiunia ventri, et vi-
te philosophiam cogit, et longo parte ie-
iunia voto. Corpus proprium vigiliis la-
boribus frangit et mari submittit
ubi cupiditas vana acquirende pecunie
spem promittit. Sic carnalis et vo-
luptatem diligens totus illi fuit, propter hanc
honores dignitates et alios status
deserit, sordidis vilibus servit, et patri-
monio acquisitas dilapidat pecunias
et more avaricie cumulat
Unde et propter crapulam multi obierunt. Eccle-
siastici 37. Denique nihil est quod voluptati ne-
gat voluptatis amator nisi ministra
maiorum consequende voluptatis. Unde Alanus
de planctu nature metro 4. Venter
hic nostro sit voluptatis, cetera nostra
domus, et multa ad proprium sequenda
sibi subdit. Sic ambitiosus ministra
patitur, ut extollatur, ut aliis defert ut
corpori, ut precio ut amicis, omnia fortune
committit, ut quod cupit assequatur, ut labo-
ribus exponit usque ad sui defectum reparat. De
quo Boetius 3 de consolatione, 1. Quid non
multi tantum quod ut in hoc mundo aliquid
esse videantur, tremendis laboribus insudant
instant causis, prosequuntur iniuriis, et gra-
vibus corpore se defensare laboribus sen-

ciunt, animas suis tormentis corporis dilacerant et
lectisbilibus fatigantur. Apparet hoc
credentes gesta que hic in scriptura commemo-
rat, et experimenta multa litigatium quam
parva occasione reparantur. Sic est subtili
parabola in eiusdem. Dum confirmat, quod quisque
sit ita velle regnum, instigante superbia
alios negotiantur. Intellecte avaricia
alios usque ad concupiscentiam et in gloria car-
nis illecebris deditos commemorat
ita suis inconsulte cupiditatibus, ut ad
nuptias venire contempserunt et vocati
Mathei 22. Eodem causa apostolus avariciam et vo-
luptatum amorem culturam dicit ydolorum,
et superbiam extollit assecutam super omne quod
est deus, quia sic culturam ydolorum, ydola
tre omnibus preferunt, ut ad hoc impedire
aliis actionibus se patiuntur, ita predictis
affectionibus intendentes nichil negligunt
primo omnia faciunt ut ad effectum pervenire
valeant cupitorum. Denique quod arte
aliquid edoceri volunt, se totum ceteris
dimissis occupationibus ad eam conferat
oportet. Vere et artes liberales dicunt
sunt quia liberum ab aliquis sollicitudi-
nibus exigunt cultorem. Eius denique
est, qui famulum vel famulam conducit
non vult ut totum in suo desudet ser-
vicio, adeo ut dominus ipse dicat. Nemo
potest duobus dominis servire Mathei 6. Vi-
demus nichilominus quod totos se in ob-
sequia principum conferunt, qui pro modica
mercede serviunt. Talis sponsa de-
mum mortali sponso copulanda, quanta
diligentia se excolit, sponsi mores at-
tendit, et omnia agit que placent sponso,
et ab eo diligi mereatur, cui sunt
historie Hester et alie scripture multe.
Et de nupta apostolus ait. Mulier que
nupta est cogitat que sunt mundi quo
placeat viro suo 1 Corinthiorum 7. Certe
si ita se habent que fronte nobis a deo
mercede eterna spondere. Cristo sponso
tanquam sponse et nuptiis copulari
in quo omnia possidet, summa voluptate
gaudet, ac incomparabili honore usque ad
divinam dignitatem sublimatur, et
ita in ipso omnia consequitur sic scriptum est
ut sit deus omnia in omnibus 1 Corinthiorum 14.
Si non ei pro talibus ipsius beneficiis corri-
mus totis satagamus servire ac sibi
voluntate. Nichil vilius nichil ir-
racionabilius hoc velle negare nisi

tori, pro veris sedulus bonis et eternis,
quod avarus sponte offerimus pro bonis fal-
sis vilibus et caducis. Quod dicitur, sic
sic suadet pro ex comparatione anime ad
corpus in mundo et oro et pulsato vilia
preferre nobiliori, atque neglecta domina
complacere famule, maxime cum per hoc
periclitatur simul domina et ancilla. Puto
itaque quod hic sine carnis per voluntati
contraria vere non impugnare, et animam ne-
gligere, cum anima sit velut domina, caro
autem ignobilis atque sua. Sed magis prius
corpus anime ipsi dividitur quod Leni hic sumus
ne eam imperiali veste adornamus, quod
sit dum subiecta vere non voluntatis bene-
placito sponsi concordat sponsi voluntati ut
sit eorum idem velle et nolle, hec veste
si nunc operiri dissimulamus non solum tunc
anima, sed cum anima corpus periclitatur. Rex enim
ille pro sponso non sine corpore animam in
iudicio extremo beatificat sed animam ves-
te imperiali nudata cum corpore ligari
ac in tenebras exteriores mitti, ubi fletus
est et dentium stridor, sua irretractabi-
li dampnabit. Animam vero imperiali
veste amicta corpus ab eo desertum li-
berato, atque corpus claritatis sponsi filii sui
configurando quamcunque videtur cum sponso compa-
rabit, ut beatus apostolus ibi nunc [illegible]
sequendo. Porro et si quis carnem suam
diligit, sicut nemo carnem suam unquam
odio habuit sed nutrit eam et fovet [illegible]
[illegible] ita diligat, ita inquam diligat
ut non eam dampnet sed salvet, quod plu-
rimum faciet, dum hic animam exornande
invigilat, corpus vero curam eius magis
conferret quod ad conformandum illud valet
iterato de hoc pulore b. bernardus s. 6. de
adventu domini, carnem alloquitur ita dicens. No-
li o corpus prive [illegible] potens enim anime
[illegible] salutem, tua propria operari non potes
[illegible] corpus quid? Patere ut nunc anima pro
se laboret, magis autem collabora ei
quoniam et si compateris conregnabis. Quantum enim
impedis reparationem, tantum impedis tuam, quo-
niam non reparari non possis donec suam in
ea dei ymaginem videat reparatam. No-
bile hospitem habes o caro nobilem valde
et tota salus tua dependet de eius salute.
Da honorem hospiti tuo tanto, tu quidem in re-
gione tua habitas, anima tua peregrina et
exul apud te est hospitata. Et scito

Diligens attende quod tibi hospitis hec presentia
largiatur. Ipse enim est qui tribuit oculis
visum, auditum auribus prestat. Ipse qui
lingue vocem, palato gustum, motum mem-
bris omnibus ministrat. Si quid vite, si quid
sensus, si quid item decoris est, hoc hospitis bene-
ficium recognosce. Denique discessus eius
probat, quid presentia conferebat. Protinus
enim anima discedente, lingua silebit, oculi
nil videbunt, obsurdescent aures, corpus
omne rigebit, facies expallescit, sub bre-
vi quoque totum cadaver putrescet, et decor
omnis in saniem convertetur. Sed quod tamen confert
exul, et [illegible] eam a facie domini cier-
tis, quantum prestabit reconciliatus? Noli
o corpus, noli impedire reconciliationem,
quantum gradibus [illegible] tibi gloria preparatur
paratur [illegible] libere [illegible]
ad omnia, nichil deficiet quod hunc vi-
deat reconciliationem posse prodesse. Et si
forte gustare posses dulcedinem hanc
si forte gloriam ista valeas estimare.
Mira enim dicturus sum, sed tamen et vera
et piis indubitata fidelibus. Ipse dominus
sabaoth dominus virtutum et rex glorie ipse
descendet ad reformanda corpora nostra
et configuranda corpori claritatis sue.
Quanta erit illa gloria quam ineffabilis exulta-
tio, cum creator universitatis, sed per nobis
[illegible] humilis ante venerat et
occultus, ut te glorificanda o miserrima
caro sublimis veniet et manifestus,
non iam in infirmitate sed in gloria et ma-
iestate sua. Hec bernardus. Cur ergo caro mi-
sera [illegible], terra et pulvis [illegible]
inferiorum et caducas querit complaci-
onem [illegible] si forte con-
tingat [illegible] et indignum videri hac
gloria, magis ac magis [illegible] ineffabili
[illegible] pena. Hec bernardus.
Hac ergo [illegible] adhortatione anime
nostre impedimus, eius exornationem in tedium
[illegible], imperiali veste que est subiectio vo-
luntatis, [illegible] eam [illegible] colligatam ne
in die visitationis [illegible] sine
imperiali habitu audiamus vocem terribilem
Amice quomodo huc intrasti non habens vestem
imperialem? Tunc fiat quod sequitur: ligatis manibus
et pedibus mittite eum in tenebras exteriores,
ibi erit fletus et stridor dentium. A quo sua
[illegible] nos liberet rex pius pro rege filium suum
dominum nostrum ihesum christum. Qui cum eo patre et
spiritu sancto vivit et regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

hora septima reliquit eum febris. Joh. 4.
Miracula sua Christus in humana
natura exhibita ita moderavit ut hu-
mana potentiores corporibus magis in aff-
ectibus salutarem animabus. Cum enim sit poten-
tissimus fuit medicus corporum qui et fuit
ad medendum in animas principaliter de celo
descendit. Nec enim de corpore infirmis, sed
peccatoribus spirituali egritudine laboranti-
bus, nunc murmurantibus phariseis ait Non
est opus valentibus medicus sed male haben-
tibus Matth. 9. Et iterum de eisdem spiritualiter
languentibus dicit Venit filius hominis querere et
salvum facere quod perierat, Luce 19. Et
clarius super Matth. 9 exprimit Non veni
inquit vocare iustos sed peccatores. Ergo
filium reguli sanaturus a corporalibus fe-
bribus accedit rogatus venit, qui servo cen-
turionis est exhibitus ostendit festinavit.
Voluit namque reguli filium sanare absen-
te corpore, ut presentem reguli sanaret in
fide. Dubitavit regulus in fide quoniam ut
ait Gregorius in omelia proposuit ut descenderet
et sanaret filium eius, et corporalem domini pre-
sentiam querebat, quia per spiritum nusquam deerat.
Minus itaque in eo credidit quia non putavit
posse salutem dare nisi presens esset et corpore.
Si enim perfecte credidisset, procul dubio sciret
quia non esset locus ubi non esset deus. Sicut igitur ex
magna parte diffisus est, qui virtutem honoris
non dedit maiestati sed presentie corporali, hic
Gregorius. Ideo dominus ut ostenderet quia non deest ubi
invitatur, solo iussu, absens corpore salu-
tem reddidit qui solo nutu omnia creavit.
Septima denique hora dicens patri regulo
Vade filius tuus vivit, absentem filium
curavit, et vulnus infidelitatis in pre-
sente sanavit. Credidit namque homo sermoni
quem dixit ei Jesus et ibat et in fide magis
solidatus est ac crevit, dum horam sana-
tionis pueri illam esse cognovit qua ei
dominus dixerat Vade filius tuus vivit.
Cognovit autem testantibus qui occurrebant
dicentibus ministris, Quia heri hora septima
reliquit eum febris. Per quam etiam manifeste
[illegible] intrabatur euangelium non ex pace [illegible]
[illegible] credendi in conficta [illegible]. Erat
quidam regulus cuius filius infirmabatur.
Regulum habet quilibet homo cui com-
missum est regimen anime sue, filius vero alibi
Animo 2o Karissimi dicitur. Hic filius
carnalis appetitus febricitat in Caphar-
naum dum mundanis et carnalibus de-
lectationibus ac desideriis estuat.

Capharnaum enim mundum vel carnem signi-
ficat, qui nostro pinguedinis pro vide et innu-
de delectationibus, ubi homines [illegible] et in
pinguat. Interpretatur enim Capharnaum ager pingue-
dinis vel villa consolationis. Febricitat ergo
voluntas mundanis consolationibus inhians, quia
sicut febricitans instabilis est nunc alget nunc
urit, et multum pro dispositione [illegible] dum premit
frigus appetit calefieri, dum calet appetit fri-
gora, ita carnalis voluntas carnalis [illegible]
delicias fastidit, absentes desiderat. Unde ait
Gregorius omelia 36. Corporales delitie cum non habentur
grave in se desiderium accendunt, cum vero habite
eduntur protinus in fastidium [illegible] [illegible]
[illegible] appetitus [illegible], [illegible] displicent.
Unde et Boecius ait libro 3o hoc voluptas omnis
stimulis agit fruentes, huius appetentia quidem
plena est anxietatis, satietas vero penitentie. Libro 3
metro 7 prosa 7. Hic denique iudicium corruptum
sicut febricitantis gustus cui non ea placent que
sana sunt et curativa, sed magis que augent
infirmitatem. Ita et secundum apostolum animalis homo
non percipit ea que sunt spiritus dei, stultitia enim est illi
et non potest intelligere, [illegible] cum in sola spiritua-
lia sint que curare possunt. Ab hac itaque fe-
bre voluntas non curatur nisi sibi ipsi ac de-
lectationibus transitoriis subtrahatur ac
voluntati vere que spiritualis et secundum divinam legem in-
[illegible] penitus subiciatur. Hoc autem fit potis-
sime [illegible] dum [illegible] hora septima
diei. Est enim dies [illegible] ut Bernardus ait super
[illegible] de [illegible] patribus dies utique [illegible] in quo [illegible]
innotescit, ut [illegible] ex debito quem [illegible]
[illegible] [illegible] conditori. Hic dies est homo
qui per triuncta ordinate cognitionis [illegible]
illuminatur ad clarius intelligendum quid debitum
est voluntate nostram se divine subicere volunta-
ti. Hora ista septima sint septem considerationes
ex quibus illuminatur mens ac [illegible] in [illegible]
supradicta. Sic de septemplici consideratione
[illegible] [illegible] nos voluntatem nostram
nos subtrahere ac deo subicere et offerre
debere. Hic est [illegible] consideratio gratia nature
hominis. Natura ipsius voluntatis preeminentia
anime supra corporis. Consideratio denique [illegible]
dine non cognoscitur creature ad deum,
[illegible] ad creaturam, habitudine hominis
ad deum, et habitudine hominis ad di-
vine legis [illegible]. Hiis considerationibus
septem, que septem hore diei videntur in-
terior homo illuminatur ad cognoscendum cui
debet dedicando suum, quia deo obnoxius est
inclinatur et accedit ad [illegible] [illegible]
[illegible]. Et [illegible] quilibet harum consideratio-

nam quia sol deus illuminat et calefacit i-
lluminat [illegible] per eas ordinate ascendit
crescat [illegible] fervebit desiderium ita ut in
septima hora dicatur [illegible] et relinquat
febris male ac carnalis delectationis vo-
luntatem sequens sponte subiciat [illegible] regendam
Et de ista [illegible] potius operatione quam
voluntatem sermonis facto [illegible] ut primus
differremus [illegible] non operantur
mirabitur quod hora septima relinquit eum
febris [illegible]. De horarum
horarum sive consideratione quibus ad recti-
tudinem operationum illuminamur et illumi-
namur quinque prioribus sermonibus late
satis tractatum est. Restat ad hunc [illegible]
ultimas duas [illegible] merito ac
sponte nos totos per [illegible] voluntatis
subiectionem deo reddere debeamus clare
cognoscimus si ingratitudinem nostram ad deum
benefactorem nostrum diligenter consideramus [illegible]
quod etiam ingratitudinis [illegible] dictat [illegible]
da est beneficiis grata. Nam referendo omnibus
beneficiis [illegible] gratias omnes uno ore clamant
Nam in hoc omnium [illegible] consentit ut
dicit Seneca epistola 81. Et etiam hoc [illegible]
alterius. Nemo scit [illegible] si [illegible] pa-
[illegible] gratias non [illegible]
aut [illegible] beneficiis
[illegible] gratias moderate ut
maioribus [illegible] donis maiora et si non
[illegible] possunt equalia reddat. [illegible]
deo maxima beneficia [illegible]
dedit [illegible] nos ipsos nobis per creationem
dedit nobis [illegible] creaturam in adiuto-
rium et consolationem dedit se ipsum nobis
in nostram [illegible] dabit se totum et omnia
in finalem glorificationem [illegible]
[illegible] suo [illegible]
[illegible] se totum bonum infinitum et [illegible]
[illegible] nobis dono dedit non possumus
[illegible] ac [illegible] non
nos ipsos totos ac omnia nostra [illegible]
ca et vilia [illegible] maximis et in-
[illegible] fecisse
[illegible] Job 22
[illegible] deus [illegible]
omnia [illegible] sunt [illegible]
[illegible] debemus [illegible]
Denique [illegible] furtum [illegible] rapina
est subtrahere aliquid domino [illegible]
aut domini possessio sua non solum lege
[illegible] lege iuste et care emptionis
Emit enim nos ac redemit morte [illegible]
[illegible] sibi [illegible]
[illegible] magna [illegible] a suo domino
[illegible] si fugerit servus a domino

suo non modico precio emptus [illegible] si
dominus eum morte [illegible] dato precio
[illegible] Emit itaque nos dominus non cor-
ruptibilibus [illegible] auro et argento sed pre-
cioso sanguine suo quasi agni immaculati
[illegible] et dicit Petrus 1 Petri 1. Et 1 Petri 3.
Christus semel pro peccatis mortuus est iustus
pro iniustis ut nos offerret deo, morti-
ficatos carne, vivificatos autem spiritu
[illegible] deglutiens mortem ut vite eterne
heredes efficeremur. Et 1 ad Corinthios 6
[illegible] Paulus [illegible] membra vestra
templum sunt spiritus sancti qui in vobis est quem habetis
a deo et non estis vestri, empti enim estis pre-
cio magno. Glorificate et portate
deum in corpore vestro [illegible] empta
[illegible] emptori [illegible]
[illegible] voluntatem nostram ad carnalia
[illegible] quando [illegible] legem sub-
trahimus domino [illegible]
voluntas [illegible] et per [illegible]
[illegible] furtum committimus et rapinam
Et [illegible] morte [illegible]
[illegible] quam [illegible] suppli-
cii quis [illegible] committit [illegible] Nec solum
hoc [illegible] subtrahimus domino servum
sed factori facturam et patri filium [illegible]
[illegible] ait Deuteronomio 32. Nunquid non ipse
est pater tuus qui possedit fecit et creavit
te, et tradimus adversario dyabolo
[illegible] rogo quam grave putaretis rapere
filium patri et tradere [illegible]
aut omnia non aliter cavere possumus [illegible]
nostram voluntatem offerendo deo per totalem
subiectionem eius [illegible]
quam nobis dedit deus [illegible] et [illegible]
[illegible] voluntatis a qua [illegible] voluntatem
nostram deo [illegible] et [illegible]
[illegible] a qua nos precio magno
est [illegible]. [illegible] nobis
[illegible] sepe [illegible]
[illegible] nobis [illegible] rationabile et
debitum est nos nostram voluntatem offerre
deo [illegible] Nec [illegible] sibi [illegible]
taret [illegible] soli deo in omnibus non sibi
vivit et [illegible] repararet [illegible] monet
[illegible] febris et [illegible] febrili [illegible]
[illegible] septima [illegible]
quam facile est et [illegible] voluntati [illegible]
[illegible] in omnibus deo subici. Et quamvis
hoc [illegible] prioribus [illegible] possit et intelligi
[illegible] diligenter [illegible] plenius
[illegible] est [illegible]

dni. Est enim obedire deo iocundum et
facile. Nam gaudium est iusto facere iudi-
cium prov. 21. Mandata denique eius
gravia non sunt ait Joh. in sua canonica
c. 5. Sed et dominus testimonium perhibet
math. 11 Jugum meum suave est et onus
meum leve. Cuius exemplo racio simoni qui
sequitur, [illegible] meliorem
sibi hore qua dixit sibi, ut heri hora
septima ab omni febre sanandi
putati; sibi dominus pari [illegible] ingream
prestante gaudium gratus misericordiam mise-
ricordissimo domino nostro ihesu christo cum
patre et spiritu sancto in secula benedicto. Amen

148 Dominica xxii

Nonne ergo oportuit et te misereri conser-
vi tui sicut et ego tui misertus sum
math. 18. Cum dominus noster apostolus ad ro. 13
dicit hoc verbo Diliges proximum tuum sicut te
ipsum instaurat ac perficitur. Et si di-
liges proximum non adulterabis, non occides,
non furtum facies, non mentieris, non concupis-
ces. Ista non diliges proximum facile complebit
in omnia ista. Ideo dominus ad proximi dilectio-
nem facit verbis et exemplis frequencius nos hor-
tatur. Nam denique ut singulare preceptum
commendat hoc dicit: Hoc preceptum meum ut di-
ligatis invicem sicut dilexi vos Joh. 15
quasi diceret hoc non sit aliud preceptum ut diceret quasi
Nam vobis tanquam novum et numquam vetustate
sua a memoria delendum tenaciter commen-
dat. Mandatum novum do vobis
ut diligatis invicem sicut dilexi vos Joh. 13.
Nam etiam tanquam speciale amicicie sue
caracterem et signum demonstrat dicens
in hoc cognoscent omnes quia mei estis discipuli
si dilectionem habueritis ad invicem Joh. 13.
Ab odio autem fratrum quantum nos de-
terreat, declarans apostolus in 1 Joh. 1 nullam
nullius sacrificium sibi exhibitum
acceptat ab eo qui fratrem non cessit
odio. Sic offerendum sibi munus suum
mundi sive nota alteri coniungere, et
primo fratri reconciliari. Ecce quod a
domino [illegible] abiit per quod aliis [illegible]
relaxat. Nec solum hoc sed etiam delicta
tua expetit, sicut patet evangelium testatur, quoniam
servum cui multum dimisit omne debitum
compulit pro eo quod conservi sui misereri con-
tempsit. Nam conservi autem misertus non fuit
quia eum non dilexit. Non enim potest non mi-
sereri aliquis eius quem diligit. Iam autem
hic tam crudelis traditoribus quam traditus
erat suis et in misericordiam tortoribus
perpetue cruciatibus alia non [illegible] dominus
misericordia. [illegible] ait Serve nequam omne debi-
tum tibi dimisi quoniam rogasti me. Nonne
ergo oportuit et te misereri conservi tui
sicut et ego misertus sum tui. De quibus
per gratiam domini mandatis [illegible]
ro [illegible] unam dudum incepta
[illegible] est [illegible] quod de
Cum patet evangelium satis declaratur ad quod
sermonem precio [illegible] sue eius collectum est
ut probaretur si facilitas iugi dei et
suavitas, quoniam quod nos dubitet suadeo
sequentem deo in omnibus voluntate, quoniam
non ardua et difficile. Postrema esse
et commodum quoniam dominus nos precipit in quibus
voluntatem nostram suo vult voluntati
conformari. Certe nichil facilius atque io-
cundius est quod amare. Hoc enim magis in
nostra potestate positum est. Alia sunt autem
quoque ut ieiunare vigilare laborare
homo non posse credit se amare non posse
penitus diffitetur. Lex autem proximi lex amoris
est quam qui amat implet non implet qui
amare recusat. Immo sic amor dei et
proximi omnem penitenciam excipit ut dicit petrus [illegible]
Ita fidem eorum quo proximo in nos pec-
cati dimittimus nolumus offensam penitus
nostram denouari in conspectu dei, dum oratur
nobis dimissa, [illegible] per modum [illegible]
aggravatur. De quo iuris [illegible] non est
Unde et praeponens suum legi dei
colla nostra summittit levitate eius et
iocunditate placeat particulariter considera-
re. Potest autem levitas iugi domini
considerari ex paucitate eorum quam a nobis
exigit, ex multitudine auxiliorum
et adiutoriorum quam ad exequendum ea
dominus tribuit. Et quia iugum non nisi leve
sic et iocundum redditur et suave. Primo
quo ad [illegible] quia licet omnia que de posse
nostro vivendo cogitando loquendo ope-
rando tenemur dependi deo a quo

math. v.

Si ab eo
q(uo)d 3 1000
100 ...
y 1000 ...
n(isi) a ... de ...
... ...

hab(e)m(us) h(ec) o(mn)ia (et) p(ro)p(ter) illa i(n) q(ui)b(us) s(u)m(us)
s(ecundu)m rigore(m) iusticie, sic op(er)a opificis,
natura creatoris, s(er)uus a morte redempt(us)
suo d(omi)no (et) redemptori. Sic de(us) q(ui) i(n) eterna
vi(ta) suo liberalissimo remuneratori, nichilo-
min(us) d(omi)n(u)s tamq(uam) piissim(us) p(ate)r, n(ost)ram fragi-
litate(m) (et) exigua(m) potencia(m) atte(n)de(n)s ne(que)
q(uod) ut d(icit) Gerson i(n) suo triptito req(ui)rit
a nob(is) de s(er)uicio q(uo)d s(ecundu)m iusticie rigore(m)
exige(re) posset. Dedit q(uo)q(ue) pauca ... n(ost)ri
p(re)cepta, q(uo)r(um) obs(er)uac(i)o h(omin)i sufficeret, q(ua)m
ipse d(omi)n(u)s illis et(er)na(m) esse misericorditer
decreuit, ac p(ro) h(uius)mo(d)i modicis retribuere
vita(m) sempiterna(m). Unde m(athei) 19 ait Si vis ad
vita(m) ingredi s(er)ua ma(n)data, q(ue) et sp(eci)fi-
cando subiu(n)git q(ue) (essen)t q(ue) esse(n)t ma(n)data
q(ue) s(er)uari op(or)teret volente(m) i(n)gredi ad vita(m).
Non homicidiu(m) facies, non adulterabis,
non facies furtu(m), non falsu(m) testimoniu(m)
dices, honora patre(m) et matre(m), et diliges
p(ro)ximu(m) sicut te ip(su)m. Et lic(et) ex debito
iusticie nichil amare deberem(us) q(ua)m deu(m) et re-
amare p(ro)pt(er) deu(m) ... sic d(icit) Aug(ustinus) s(er)ui
de v(er)bis eius. Amabo te ... ut ... s(er)u(ire)
p(ro)pt(er) amore(m) ei(us) nos ip(s)os oblivisca(m)ur,
tam(en) plurima p(ro) deo amare co(n)cessit et
nos ip(s)os i(n) multis s(er)uire. Sic nob(is) necessitatib(us)
s(u)bstantib(us) ... subueniendis ... d(eu)s
co(n)cessit, tam(en) septimu(m) sibi s(an)c(t)ificari p(re)cep(it).
Item ... co(n)cessit, solu(m) alie(n)a cu(m)-
pisce(re) p(ro)hibuit, et ita de aliis multis.
Demu(m) no(n) p(re)cepit d(omi)n(u)s ut mu(n)d(an)a bo-
n(a) n(on) possideam(us), aut ... deseri(mus) ... monasteria ...
... corpora n(ost)ra ieiuniis co(n)dempnem(us),
mereremur, ... (et) aliis dolore(m) ...
... affligamus. Sic d(icit) Gerson i(n) de
... Non ... deus ... quem
... posse ... co(n)cludi ... ad ...
... ut i(n) obscur(um) ... tenebros(um)
... ... q(ui) n(on) labore(m)
n(on) affecc(i)o(n)es ... Oio plane
... declaraciones ... ...
... n(ost)ra ... no(n) ... esu(m)
p(ro)hibuit, no(n) potu(m) vini ... ...
tam(en) debito moderamine (et) sine scandalo
fiat, de q(uo) 1 cor(inthios) 8 et 10 ... n(on) ... ...
... abstine(n)cia(m) p(re)cepit. Sic de ap(osto)lis
1 cor(inthios) 7 de virginib(us) p(re)ceptu(m) d(omi)ni no(n) h(ab)eo
et ... Qui matrimonio iu(n)git ... ...
b(e)n(e) facit, et q(ui) no(n) iu(n)git melius facit. Sic
et ieiunia q(ue) certis ... moderata ...
no(n) solu(m) a(n)i(m)e s(ed) et corp(or)i ... et
h(oc) ... ... discrecione ...

et ... ut i(n) modico ...
... Itaq(ue) ... ut ... ...
... deliciis, (et) ... ...
via se(cu)riore(m) et pauciora ... ...
habere ... ... no(n) ... ...
... et ... ...
... ... designauit. Ita amore
... ac filior(um) amicor(um) ... ...
... creatur(um), q(uo)d aliquid ... deo
amamus, no(n) ... p(ro)hibuit s(ed) ne aliquid
... deo ... plus q(uam) deu(m) diligamus ...
... Et p(ro) ... i(n) amore creatura(rum) ...
... plus q(uam) ... plus i(n) ... ...
delectando, no(n) putat h(uius)mo(d)i p(ec)c(atu)m ad ...
... ...
... p(ro)pt(er) ... de magna sua misericordia
... ...
... de sua i(n)dignitate mortifer(um) sit, (et) ...
ad morte(m) ... ...
ut late declarat Joh(annes) Gerson i(n) de vita
a(n)i(m)e ... ... et ... i(n) offensa dei
eo ... ... et ... ...
... ... offe(n)-
dat creatore(m) ... ... morte(m), ...
remediu(m) ordinauit q(uo) potest h(omo) si
voluerit resurge(re) et ... ...
... et h(oc) ... sic ait ... ezech(iel) 18
... vita viuet (et) no(n)
morietur. Et petro mandauit ... offen-
den(tem) no(n) septies s(ed) septuagies septies
i(n)dulge(re) mat(thei) 18. ... ...
legis eua(n)gelice ad lege(m) moysaica(m) co(m)paret(ur)
... eius facilitas i(n) multis ... et
p(re)cepta moralia ... ... apud nos et ...
... apud nos p(er)fectiora et ... ...
... ... et ...
... et a iudicialib(us) q(ue) apud illos plu-
rima fuerunt et ... ... ut d(icit) Aug(ustinus)
ad i(n)q(ui)sic(i)one(m) Januarii et alle(gat) ...
... ... q(uo)d rabi moyses enumerat
p(re)cepta legalia plus q(uam) 600 ad q(ue) o(mn)ia
illi tenebant(ur), q(uo)r(um) q(ue)da(m) erant valde diffi-
cilia, puta p(re)ceptu(m) circu(m)cisionis i(n) ...
tenera etate, ... i(n) a(n)no o(mn)es mas-
culi appare(re) i(n) ... ...
et ... sabbatizare et ... ... no(n)
... ... op(or)tebat ... ...
a collecc(i)o(n)e fructuu(m) vacare et ... ...
alia. Unde petrus dicit ... ...
... ... nos
n(e)c p(at)res n(ost)ri portare potuimus. Lex
aut(em) noua sic ... Aug(ustinus) ait pauci(s)
(et) manifestis sacramentor(um) ritib(us) ...
Non ... lex noua nisi septe(m) sacra-

quod tamen non omnibus christianis sit necessaria, quia non omnes
matrimonium contrahunt, nec omnes ordines susci-
piunt. Sed necessaria est baptismus, et post baptis-
mum in lapsum in mortale peccatum penitentia. Et licet
differat vel in nova lege sacramentalis confes-
sio, difficile quod dicunt vel aliqui peccata sua soli
deo et sibi nota homini revelare, sibi adhibita
sunt tot remedia, quod sacerdos talem revelationem
non oportet eum confundi, obligatur eum audiens
ad maius sigillum servet. Alia sacramenta a
baptismo et penitentia vel non sunt necessaria, vel si
sunt satis sunt facilia, puta confirmatio
eukaristia, extrema unctio. Secundo autem dicitur
Sed et in hoc dicitur ad misericordiam legis divi-
ne complexit ut dicitur hebr. x. 33 et quos iuste
condempnat ipse misericorditer liberat. Irritam
quippe faciens legem sine ulla, quis hic vel alia faciens, si quis
hic vel alia faciens morte moriatur, si quis hic et
alia faciens lapidibus obruatur. Nunc autem contra-
rie in carne confessionem peccatorum non penam sed vitam
promittit. Quod bene in lege figuratum est exodi
xvii ubi scribitur Manus Moysi erant graves
sumentes ergo lapidem posuerunt, in quo sedit.
Aaron et hur sustentabant manus eius
Moyses sedit in lapide, cum lex requievit
in terra. Et hic eadem lex manus graves ha-
buit, quia peccantes non misericorditer punit
sed severa destructione pressit. Aaron vero
mons fortitudinis, hur autem ignis
interpretatur. Christus itaque mons est fortitudinis
significat nostrum redemptorem, de quo per prophetam
dicitur Ysa. 2 Erit in novissimis diebus
preparatus mons domus domini in vertice montium.
Aut quid per ignem nisi spiritus sanctus figuratur.
De quo ut redemptor dicit Ignem veni mittere
in terram luce 12. Aaron ergo et hur graves
manus moysi sustinent atque sustentando
leviores reddunt. Quia mediator dei et
hominum cum igne spiritus sancti veniens, mandata
legis gravia, que dum carnaliter tenerentur por-
tari non poterant, tollerabiliora nobis
per spiritualem intelligentiam ostendit. Quasi enim manus
moysi leves reddit, quia pondus mandatorum
legis ad virtutem confessionis retorsit. Hec Gregorius.

Certe pro levitate iugi domini, et ex pauci-
tate preceptorum cum tamen plura precipere potuisset
et ex facili transgressionis venia, quam
in eum punire licuisset. Nota ostenditur
hic idem ex multitudine auxiliorum, quod
dum lege eam tenere conantibus apparuit
Siquidem onus iste grave levantibus leve
redditur, si auxiliorum multitudine sustentatur.
Maior equidem adiutrix gratia nunc quam
olim in lege fidelibus confertur, clarior
doctrina, efficacior exempla atque maiora

et clariora promissa. Maior gratia, quia ut tangit
Scotus in 4 dist. ult. et dist. 19 circa finem. Passio
christi exhibita plus meruit illis qui nunc credunt
eam exhibitam quam ipsa exhibenda meruit
illis qui crediderunt eam ut exhibendam
Propterea quod et nova sacramenta quam habent efficaciam
in virtute passionis christi iam exhibite plus
conferunt de gratia quam sacramenta veteris legis. Palam
est hic quod sacramenta nove legis gratiam conferentia
quam fuerunt in lege veteri, quoniam in veteri lege
preter matrimonium sed tamen fuit eius sacramentum
non fuit sacramentum in paradiso, et hic in remedium
contra originale peccatum. Post ordinationem
sed poterat mereri de congruo aliam gratiam
motu proprio bene quod dicit, sed ad gratiam hic per-
cipiendam non fuit sacramentum hic apud consti-
tutum. Quando sacramenta pueri non habuerunt
ut aliud sacramentum loco eius ex opere operato
gratiam conferens. Nam omnia sacrificia et ce-
tera ista sacramenta gratiam significabant, non
tamen conferebant ut dicit magister sententiarum dist. prima
Et apostolus ad ro. 3. Ex operibus legis non iusti-
ficabitur omnis caro. Et ad galatas 3 et ad hebr.

Habemus denique nunc et agendorum et
credendorum ac sperandorum doctrinam claram
et explicitam, quam in lege non habuerunt
nisi velatam, et sub umbra. Nam umbram
habuit lex futurorum ad hebr. x. Ad cuius sig-
nificationem moyses velamen faciei sue super-
posuit, ut non intenderent filii israel in eam
ut habetur 2 cor 3. De quo autem auctore legis
euangelice aiunt apostoli. Ecce nunc palam loque-
ris et proverbium nullum dicis. Ioh. 16. Et
magnam facilitatem confert operanti clara
cognitio eorum que operantur, modi operandi
et finis, ut manifestum est. Ideo de fine
dicit philosophus. Et cognitio eius ad vitam sit vivo
sunt magnum habet incrementum in prologo ethicorum
capitulo 2. Nota [illegible] et exempla sanctorum plura et
ad imitandum efficaciora, plura quia me-
lior vita eorum quam non tamen meruerunt sibi sed
et nobis quia per eorum preces et merita multum
adiuvamur apud deum. De quo beatus Aug.
in de doctrina christiana Considera quot milia
certum [illegible] tenuerunt viam, tenuerunt virgines
tenuerunt matres, tenuerunt pueri et puel-
le [illegible] aut via itur quam a multis
[illegible] De 2 late loquitur beatus Bernardus super [illegible] de
omnibus sanctis et in sermone de vigilia apostolorum petri
et pauli. Cum potentes nobis [illegible] sint in celis
qui tamen potentes sint in terris. Et hec 2 de
sancto malachia ait Ecce dilectissima
caritas nequit oblivisci filiorum et

pietatem seruans obtinet gratiam apud deum
Nam et multo maiora promissa et clariora
nobis obseruantibus legem christi promittuntur. ipsa
vita explicate. sed ante obseruantibus sub lege
moysi bona temporalia, nunquam explicata vita
eterna. Unde Augustinus super psalmum 38 Inuenio testamenti
promissiones secundum veterem scripturam. In nouo
autem regnum celorum etc. que sequuntur. Et secundum
bernardum quis considerans premium minuit vim
flagelli. et intuens professiones mitigat
pressuras corone. Hanc autem promissionem certam
nobis fecit christus resurrexit a mortuis
sic arguit apostolus 1 cor. 15. Et magis
pignus future glorie preciosissimum corporis
et sanguinis sui sacramentum, ut concordat
sit et pignus spiritus sanctus sicut dicit apostolus 2 cor. 1
quod pignus est de immortalitate et sumus dicit
glossa. Conferatur michi si placet nunc
patrisfamilias etc. clementissimum seruicium
quod a sua exigit familia pro modica
temporali mercede. ad obsequia quam magnus
paterfamilias a nobis requirit pro summa
ac eterna mercede. Alius enim dominus suus
accedit et paucioribus sibi dato in plu
ribus seruiret sibi ipsis. Et non possunt
habere. sicut dicitur Luce 17 Quis vestrum habens seruum arantem
aut pascentem qui regresso de agro dicat
illi statim transi et recumbe et non dicat
ei para quod cenem et precinge te et ministra
michi donec manducem et bibam, et post hec
tu manducabis et bibes etc. Ecce pauca
a nobis requirit deus, plura nobis indulget
Tacere de auxiliis que temporales domini suis
seruitoribus dare non possunt. Iterum mansue
tudo iugum domini non tamen leue, sed et
leuissimum fore, cum leuius est
honeris in eterno non est. Non autem
iocundum est et suaue, operante amore
dei et premium quo delectabiliter subiungi
deo, misereri [illegible] et non
sit opus [illegible] nobis dicere, bone oportet
sed magis bone delectabile [illegible] misericordia
vel [illegible] sermoni [illegible] de
clinando [illegible] cooperante [illegible] misericordia
que cum filio suo et spiritu sancto viuit et
regnat deus per omnia secula seculorum
Amen

Reddite que sunt cesaris cesari et que sunt
dei deo Math. 22. Clarissima
et compendiosissima vite nostre doctrina
quam magister verax qui viam dei in veritate
testibus inimicis docet, oportet diligenter
audire et studiosius adimplere. Clarissima
autem est hec celestis magistri doctrina. Red
dite que sunt cesaris etc. quia naturalis racio
instruit [illegible] a quo [illegible] nos
habemus bonum et [illegible] ei quod
reddatur omnibus debita etc. Ad Ro. 13. Habet
enim [illegible] reddere [illegible] quod suum est
ut vult Ambrosius li. 1 de officiis. Deinde
iuris naturalis est facere alteri quod sibi vult
fieri Math. 7. [illegible] sibi debetur qui ha
bet hoc vult et iuste vult, quare [illegible]
reddere alteri dictat racio naturalis. Est etiam
hec christi doctrina compendiosa ut patet inclu
dens omnia necessaria ad salutem. Nam qui
reddit cesari id est superiori potestati [illegible]
secundum Augustinum que sua sunt, id est quod debet, sibi et
deo, nichil omittit eorum que pertinent ad
salutem. Due enim leges diuina et humana
sufficiunt homini ad finem directe [illegible] Math. 19
Si vis ingredi ad vitam serua mandata
Si quid aliquid ad salutem pertinens omittitur
in lege peccat [illegible] peccat in lege
legislatori non reddit quod debet [illegible] propter
[illegible], quam [illegible] per
obedire potestati [illegible]. Et Ro. 13 Omnis anima
potestatibus sublimioribus subdita sit
Sed quia nichil dicitur breuius, nichil
clarius doctrina compendiosius, semper nobis
dicamus exhortando Reddite que sunt ce
saris cesari etc. Pro quo [illegible] Dominica
Tunc [illegible] abeuntes pharisei consilium
fecerunt etc. Capere intendebat pha
risei dominum, et dominus laborabat capere
eos, sed dissimili proposito [illegible]. Ipsi mar
tirizabant odio dominum [illegible] cupiebant
ad mortem. Dominus ardens amore eos
capere voluit ad salutem. Ipsi vero nodose
ac sophistice questionis, dominus rethe
doctrine salutaris. Unde quod docuit fecit
pro malo bonum reddidit. Fallere querebant
viam veritatis predicant. Unum [illegible] mortis
capi refugerunt ad vitam, ut liberi essent
ad mortem. Nos qui viuimus magis quam mori
desideramus, ultro retibus christi offeramus

ne si non trahamur de turbulento mari
ad salutis portum, et longum tempus in mundo
inducat nos ad dampnacionis interitum. Nos
doctrinas Christi suscipiamus eius alligemur
ut vere liberi efficiamur, quia magis fre-
mis et obtemperare iusticie sua libertas
est. Ysidorus de summo bono [illegible]. Audiamus itaque man-
dantis domini: Reddite debitum hominibus
atque deo, reddite omnia omnibus debita. Deo
de eo etenim quod reddendum est amor
qui latere non potest. Audiamus denique deo. Audi
ex parte sapientis dicentem: Da michi fili
cor tuum, Proverbiorum 23. Non cor istud quod inter [illegible]
est corporis, sed cor spirituale quod [illegible] anime
sive hominis interioris. Cor est voluntas est
a qua procedit vita anime, sicut a corde vita
anime. De hoc corde loquebatur propheta cum diceret
Inclina cor meum in testimonia tua et
non in avariciam. Voluntate igitur nostra
demus deo, quando eidem nos [illegible] pectoris
et in omnibus divine legi submittimus, sicut
dictamen [illegible]. Et hoc quidem facile est,
quia lex Christi iugum suave est et onus
leve. Cuius levitas sumitur ex parte [illegible]
et ex paucitate preceptorum. Christus dominus
et ex multitudine auxiliorum quibus divini
legem eandem tenentibus [illegible]
[illegible] ut non sumamus [illegible]
et iocundum esse [illegible]. Sed modo
leve sed iocundum ac suave est iugum domini
Cuius suavitatem operatur caritas que dif-
funditur in cordibus fidelium per spiritum sanctum
eis traditum ut dicit apostolus Ro. 5. Unde
que lex Christi lex amoris est, quam non nisi
amando implemus. Sed quid potest esse dif-
ficile amanti? Omnia seva et inma-
nia prorsus facilia et prope nulla efficit a-
mor ait Aug. sermone de verbis domini.
Quod etiam per locum a maiore manifestat.
Nam amor temporalium durissima que levia
facit tollerare. Sic serari et uri se
homines patiuntur, ut dolores non cum [illegible]
sed aliquanti diuturniores pellant acriores
dolores pro [illegible]. In languida
et incerte vocacionis brevissima ac
[illegible] vita in inmanissimis bellis ho-
mines [illegible], plurimis fortasse an-
nis in laboribus inquietus quietus [illegible]
quietiores [illegible] tempestatibus et procel-
lis horribili et tremenda sentencia

celi et maris, imposuerunt se venatores
ut divicias [illegible] acquirant qua-
[illegible] quibus [illegible] et tempes-
tatibus plenas. Nos estate frigora
pericula ab equis, a fossis, a precipiciis,
a fluminibus, a feris perferunt venatores
quod labore esuriendi et siciendi [illegible] vi-
lissimi et sordidissimi cibi et potus [illegible]
gustatas, ut bestiam capiant. In hiis omni-
bus qui hoc non amat eadem tormenta patitur
qui vero amat eadem quidem sed non tormenta pati
videtur. Multo igitur [illegible] et facilius ad [illegible]
[illegible] caritas facit. Quod ad mise-
riam [illegible] potuit cupiditas facit [illegible]
facile tollerantur [illegible] ad [illegible] temporalis
ut eterna pena vitetur, eterna [illegible] compa-
retur. Concordat ad idem locus Crisostomus
super [illegible] et loquitur ita dicens:
[illegible] Si amor hominis frequenter
mortem subire persuasit, quid non amor
Christi non solum labores pati sed et mortem
subire persuadebit. Hoc amore Christi ac-
censi sancti dei levem ducebant spiritum omnium
mundi huius pressura et amplecti [illegible] adversa
ut gloriam [illegible] supererogarent [illegible] per
suam [illegible], expectabat afflictio-
nes [illegible] illatas, sed [illegible] abstinenciis
laboribus disciplinis [illegible]
sua corpora macerabant et [illegible] morie-
bantur sibi [illegible] deo vivebant. Ideo ipsa
[illegible] propter te tota die mortificamur [illegible]
Et apostolus 2 ad Cor. 4: mortificacionem
Christi in corpore nostro circumferentes, ut et vita
Ihesu in corpore nostro manifestetur. [illegible] perfecto
aderat eis per spiritum sanctum qui in corpore homo cor- 2 cor 4
rumpitur, interior renovatur de die in diem
et gustata dulcedine spirituali in affluencia
deliciarum dei, in ipse future beatitudinis omnia
penalia delinivit aspera et omnia quasi vele-
navit. Sic suave iugum Christi et leve sar-
cinam portabat apostolus [illegible] patitur dura
et inmania 2 Cor. 11 et 12, enumerata
que omnis auditor horrescit leves tribula-
ciones dicit, in tribulacionibus [illegible] et fideli-
bus omnibus, quando pro temporali eterna sit
futura vita. Dicit enim 2 ad Cor. 4: Id quod in
presenti est momentaneum et leve tribulacionis
nostre, supra modum in sublimitate eternum glorie
pondus operatur in nobis. Ubi autem leve sit
ac momentaneum [illegible] subiicit. Non

contemplantibus nobis que videntur. Que enim videntur
temporalia sunt, que autem non videntur eterna. Et ad
ro 8 Romanos 8. Existimo enim quod non sunt condigne
passiones huius temporis ad futuram gloriam que
revelabitur in nobis. Et iterum ait Augustinus: vere
iugum Christi suave est et sarcina levis, et
si angusta est paucis eligentibus, facilis
tamen omnibus diligentibus. Dicit psalmista: Propter verba
labiorum tuorum ego custodivi vias duras.
Sed quod dura sunt laborantibus, eisdem ipsis
mitescunt amantibus. Propter quod ita divine
pietatis dispensatione actum est ut facilita-
te simplicis fidei, bone spei, et sancte caritatis
quecumque molestiarum exteriorum quas sortitus
fuisset, ille puer qui missus est foras
interiore gaudio leve fieret. De hoc etiam
pulchre loquitur beatus Bernardus sermone 2o de sancto Andrea
apostolo: Adiuvat infirmitatem nostram, et que
ro u diffunditur caritas in cordibus nostris, et spi-
ritus labores et penas facit non solum non
molestas, sed etiam desiderabiles et omnino de-
ca 24 lectabiles esse. Spiritus enim meus super mel
dulcis est, ita ut ne ipsa quidem dulcedinem
eius penalis vincat amarissima licet mortis
amaritudo. Dulcedo non superabit, immo dulcedo
que mortem quoque facit esse dulcissimam. Quomodo enim
contra possit asperitas ventris illi que
mortem quoque facit suavissimam? Quomodo mo-
lestia non expellit gaudium spiritus quod mor-
tem quoque ipsam facit esse letissimam? Hec Bernardus.
Ecce quomodo amor dei iugum eius facit esse
suave. Propter hunc amorem et si arcta fuere precepta
veteris testamenti, et quomodo magis arcta sunt consilia
evangelica, licet eis promissa desperaverint, tamen
modum tamen accendit in novo testamento Christi
filii dei incarnatione, passione, resurrectione,
ascensione ac spiritus sancti missione, recitatis nobis
in humana natura misericordie exhibitis.
De quo postea loquendum erit. Hac gratia
a domino consequamur ut et reparati quod reparati sunt
et quod sit dei deo condamus suaviter et iocun-
de, quo tandem ad premia hec facientibus pro-
missa pervenire valeamus. Prestante domino
nostro Jhesu Christo cum patre et spiritu sancto conregnante
in secula seculorum. Amen.

Accepit panes Jhesus et cum gratias egisset
distribuit discumbentibus. Similiter
et ex piscibus quantum volebant. Joh. 6.
Ipsa est levitas iugi domini ex parvitate
preceptorum et multitudine ampliorum. Enim est
accedit adimplendi possibilitas, nemo
est vero corporis qui adimplere non possit omnia
sibi a domino precepta, dummodo sola velit.
Sicut sola voluntate domini opus sit, non po-
test adimplere. Unde ait beatus Augustinus super g
de verbis evangelii: Nichil tam facile bone voluntati
quam ipsa sibi, et hoc sufficit deo. Et beatus Bernardus
sermone de innocentibus: Ubi enim facultas
deest non modo salutem conferre potest voluntas
sed et sanitatem. Tempus quo lucis corpus est
accedat ad leve iugum domini, quod non infirmi-
tas corporis, non qualibet operandi impotentia
penitus minuit, si sola voluntas quod ipsi
non potest totam mercedem habet. Ut sic apud
seculi huius homines quamvis laudabiles. Mag-
num est si paterfamilias suum servum adiu-
tum in infirmitate laborantem cum operis
expletione expectat, donec valeat,
et non quomodo operis aliud consummandum
conduxit, magis si in fine suo fovet
donec qualis erat sit mercede in fine non la-
boranti mercedem tribuit. Ostenditur etiam
nunc est etiam suavitas iugi sui onerosis
divine legis, quam non tam onus quam refec-
tio nominatur. Venite ad me omnes qui labo-
ratis et onerati estis, et ego reficiam vos.
Matthei xi. Cuius testimonium duo prophete
se sequentes ac viam sua scientie corpora-
liter quinque panibus et duobus piscibus delec-
tabiliter saturavit, necdum cibo nutrimentum
pane sed et delectabili id est piscibus qui iugo
suo humeros supponentes et corroborat
et delectat sicut quod in primis operis novit.
Hoc est: Accepit panem et cum gratias egisset
sic distribuit discumbentibus. Similiter et ex
piscibus quantum volebant. Propter quod sine una
Circa quod hodie legitur de refectione maxime
multitudinis ex quinque panibus et duobus
piscibus, est in media quadragesime do-
minica dicitur. Cum licet non presto
optime deserviret, quia tamen ad conclusiones
nostre iam festino dimisso eam, omnia
breviter legitur divine suavitatis 2o dort
nale sub specie cuiusdam racione 3o gratia
a brevissima exhortatione. Quantum
ad primum onus domini non modo leve est sed et
suave, quam suavitatem operatur caritas
eius ut Bernardus predicto usque in fine. Et tamen
de primo. Circa secundum ad sciendum

mute considerandum est quod licet iugum domini
leve est et suave, non tamen ideo pigritari debet
aut negligenter circa ipsum agendum, quinymmo
tota fortitudine sua constancia et eo volun-
tas nostra firmanda est, et invocandus
est deus, ut hoc tenendum voluntatem quam dedit
inchoare adiuvet per graciam ut non defici-
at, sed proficiat ad perfectum, et quam dedit
velle donet et perficere, hoc est perseverare
in voluntate bona. Perseverancia indiget enim
magna fortitudine. Perseverare volens
fideliter in lege domini per voluntatis sue ex-
peditam subiectionem contra adversarios
suos vincat. Multa enim valde adversantur
homini sua voluntate levi iugo christi re-
signanti. Adversantur familiares inimici
caro scilicet propria ac sensualitas, que
dicitur Genesis 8 ab adolescencia prona sunt in ma-
lum, cui oportet sine intermissione expugnare.
Adversatur dyabolus qui pollicitis homines inducit
ac pessimis suggestionibus a lege dei
homines mille fallaciis seducere labo-
rat. Propter quod Petrus ait Vigilate quia
adversarius vester dyabolus tamquam leo rugiens
circuit querens quem devoret 1 Petri 5.
Adversatur denique totus mundus seu
mundi dilectio, sicut ait quia de mundo non
estis sed ego elegi vos de mundo propterea
odit vos mundus Joh 15. Et capitulo 16
In mundo pressuram habebitis in me pacem
Et Joh: Totus mundus in maligno
positus est 1 Joh 5. Amicicia huius
mundi inimica est dei Jac 4. Et multa
ad idem alibi dicuntur sicut de huiusmodi temp-
tacionibus. Sed tot quod inimicos a via
dei trahunt [struck] invictos, et si via
in se sit [illegible] ingemiscit tamen propter difficul-
tatem expugnandi adversarios. Nemo
quippe licet preter aliquis etiam clementissimo
filio quem diligit levissimam legem et
placitam imponit, vult tamen omnino ut
illam quam imponit ferat, ne a se quo-
minus declinat, tota ergo fortitudine
omnibus a se preter eum separare volentibus
resistet. Alioquin tanto culpa gravior
transgredientis, quanto omnis lex quam abiecit
levius erat. Non ergo putet christianus
quod eo quod audit iugum domini leve, ideo
velle eum torpore et negligencia ac pa-
rcius sollicitudinis [illegible] ac diaboli fa-

cile eam ferre sine quibuslibet adversitate. Immo
magis fortissime se prebet adversitati. Unde
enim adhortatur et sapiens cum et filius
redeuntes ad servitutem dei sta sic perseverando
in iusticia subiecte sunt voluntate et timore
ex agnicione proprie fragilitatis, et prepara
animam tuam ad temptacionem id est ad pugnam
contra pessimos temptatores. Declarans
ergo facilitatem divine legis non promitto
quietem et pacem hoc tempore sed magis pugnam
et temptacionem. De quo etiam verbum Augustinus libro
1o de pastoribus arguens eos qui christ-
ianis promittunt felicitatem huius seculi quam
etiam deus ipse seculo non promisit, inquit
Ille deus sic predixit labores super labores
usque in finem futuros in isto seculo et in vis
ab illis laboribus exceptum esse christianum.
Cum ergo christianus est aliquid plus passu-
rus est in seculo. Item apostolus ait Omnes
qui volunt in christo pie vivere persecuciones 2 Tim 3
pacientur. Et sequitur Leva de arena pone
super petram. In christo sis qui vult esse christia-
nus. Attende ad passiones christi. Atten-
de ad illum sine ullo peccato, quo rapu-
it complentem eum ergo flagellat
omnem sine peccato unde quod contingit adop-
tivum cum peccato. Hic Augustinus. Cum ergo nemo
adversus infirmus et carnalis ideo abeat
retrorsum quin licet oporteat christianum per
observanciam divine legis multa dura et
fortiter sustinere tamen fidelis deus ait apostolus
qui vos non sinit temptari supra quam po-
testis sed faciet cum temptacione proventum
ut possitis sustinere 1 Cor 10. Verum hoc
plerumque sic mellit sua caritate dulce facit
omnem tribulacionem pro nomine eius passam
ut illud dictum manifestum est. Unde Hugo in
de laudibus caritatis ait Parum erat
amicis dei, ut pro amore eterno ista
spernerent transitoria bona, adversa calca-
rent, sed abiectis omnibus alacriter ad
votum currebant, ut nimis teneri po-
terant ut tormenta trahebat castra-
tas et ut non trahebat impedimenta
ut detrahebat adversitas. Et sequitur O cari-
tas quam illis sapiebas quam dulcis
eis fuisti quod tanta propter te sustinere
coegisti. Tamen inextinguibilis in eorum
cordibus arsisti, quod nec prosperis nec pre-
missis, nec penis obrui potuisti. Ista
quam flumina inundaverunt sed multa

cap. 8 flumina et multe aque caritatem extin-
guere non potuerunt. Sic Hugo.
Neque aliquatenus diffidendum est quo
pusillanimes male timidi et vecordes
dicunt, et si in tempore leve pauci sint iugiter
deum, tamen propter qualitatem mundi eam contempnunt
quod servabit et vincet. Sed vivimus sine omni
fraude proximi sine simplicitate sine simulatione
cum legis observancie necessaria vite atque
re potius. Non attendat illi quod reliquum tota
non propter malos sed bonos creata sunt sic
propter bonos omnia creata sunt et omne ministerium
creature propter bonos constitutum est quod et res-
pondet [illegible] consummato. Ita et ipsi
mali propter bonos sunt ut omnes [illegible] de
unitate dei in multis locis. Et Hugo in
de arra anime. Sed cum ipse omnia propter bonos sint
[illegible] diffidat se derelinqui si sunt
boni et non magis derelinqui quam fuerint
mali. Sed cum infidelibus negabunt deo
ulla esse cura providencie de hominibus
fidelis et catholicus credet cum beato petro
1 pe. 4 ipsi esse curam de nobis apud quem ipso res-
te omnes capilli nostri numerati sunt luce 12.
Et [illegible] an optimo deo de bonis
magis [illegible] obviat cura de malis
sit cura maior. Nichil ergo demencius
vero nichil infidelius quam timere se defici
in necessariis [illegible] sibi proficiunt ad
salutem deum servit ei qui solus omnibus
providet. Si abundancia vero [illegible] illius preter
negligit deum [illegible] illi vivit.
Vnde ergo karissimi admonitos vos [illegible]
desidero et tota sollicitudine per
vestram salutem quantum ad possum adhortor
ut quemadmodum iam sepe et multum au-
distis quam necessarium quam naturale quam honestum
quam delectabile quam utile quam meritorium
vere debitum quam denique leve et iocundum
subicere in omnibus voluntatem suam vo-
re fide illuminate propter deum quod subicere
deo. Ita agatis ergo [illegible] firma vo-
luntate proponatis nunquam velle a di-
vina voluntate declinare sed omnia
agere que ille mandavit vitare que pro-
hibuit. Neque alia huiusmodi actiones
[illegible] quia sic placuit ei
nichil placet iniustum. Et omissionis
[illegible] quia illi displicet, cum omne quod displicet
eo ipso quod displicet iniustum est. Volite
[illegible] nec hoc dicat precipit et non
porro illa. Sunt enim quamvis qui totam
genus humanum decepit, neque hoc est
obedire volencium discrete mandata
superiorum. Sed sufficit et pro omni sufficit
scire quia sic precipit vel prohibuit. Sic
denique et vos omnes subditos filios et fami-
liam erudite. Hec sola est racio impri-
mendo nec omittat vetita quia dei of-
fensiva, nec hoc faciat quia amicicia
dei meritura. Sed opus est primo malum
est ad hoc allegare favorem mundi, ho-
norem, scandalum, indignacionem illius
vel istius quomodo propter divicias et
huiusmodi discedere a iusticia dei hono-
re ponderare, ut sic meritorie agat
et perseveret. Tota enim causa declinacionis
a bono est quia non ponderamus deum atque
bona preterita, magis vero computamus
temporalia et caduca que si computaremus
quomodo computanda sunt, nunquam pro eis minimis
et caducis tam facile cederemus bonis
summis et eternis. Certe de duobus
alterum necesse est. Non enim potest voluntas
nulli adherere per amorem ut vult Hugo
in de arra sponse. Aut ergo oportet
adherere deo aut alteri a deo id est mundo.
Sed si adheseris mundo vide rogo
quid facis. Nam fugientem sequeris, labe-
ti in heres, dum ergo labentem continere
non potes, cum ipso labi necesse est quem
cadentem tenes. Diligamus nos mundus
retraxit a deo, nunc totus plagis ple-
nus est, ut ipse iam mundus nos mittat
ad deum quem si mundum adhuc diligi-
mus, non iam gaudia sed vulnera a-
mamus, ait Gregorius omelia 18. in ezechiele.
Nec tamen sufficiat semel voluntatem
suam deo modo proposito subiecisse
nisi per dies singulos immo per actus
singulos renovetur.

In principio continentur themata deinde sermones de certis festis et ultimo aliqui sermones de venerabili sacramento

~~Themata in principio que~~

Festo	Folio
Anthonii	102 106 108
Conversio sancti pauli	76
Purificacionis	33 41 94
Annunciacionis	36 contracti sermo 43 97
Marci	109
Philippi et iacobi	118
Invencionis sancte crucis	119
Trinitatis	113
Iohannis baptiste	37 48 78 112
Bonifacii	44
Petri et pauli	39 49 79 111
Visitacionis	3 4 10 7 doctoris iacobi carthusiensis est sermo

Marie magdalene	124	De preparacione ad eukaristie sacramentum p 103	
		Johannis de turre cremata 133	
Assumptionis	55	Item Sermones magistri gabriel de code 152	
	54		
	63		
	64		
Nativitatis marie	66		
& passionali Sermo Jacobi ge...	67		
Exaltacio sancte crucis	116		
Omnium angelorum	16		
	56		
	83		
	110		
Omnium sanctorum	58		
	69		
	70		
	73		
	85		
	84		
	93		
	126		
Omnium animarum	127		
Martini	20		
	22		
	71		
	74		
	88		
	89		
	91		
Nicolai	100	p9	
	26	29	
	101	39	
	103	49	
Concepcionis marie	29		
In passionibus	50		
	59		
	75		
Dedicacionis	50		
	51		
	60		
	62		
	119		
	121		
	126 luce cli...		

1 Quis putas puer iste erit? Luc. 1°

Cogitanti nobis hodierne diei preclara nativitas que natus fuit Johannes quem dominus semper (?) sancta catholica ecclesia venerata (?) est a auctoritatis. In aliis festis sanctorum dei diem obitus colit quia illos post consummationem laborum et devictis (?) principibus mundi in patria beatitatis (?) iam hic coronata sunt. In aliis solempnitatibus ubi diei mortis celebratur, in hoc autem [illegible] solempnitas celebratur. Unde dicit b. Aug[ustinus] assignat [illegible] Johannis et virginis perpetue celebremus quia [illegible] apostoli morte [illegible] arctiori hoc [illegible]. Discipuli domini nati et post erant ante [illegible] ad duas [illegible] [illegible] discipulatus assumpti sunt illorum postea fidelis domino [illegible] sit si multum [illegible] natus [illegible] dominus [illegible] [illegible] Zacharias [illegible] [illegible] nati sunt [illegible] [illegible] ipsi spiritu sancto [illegible] Christi nati sunt ut prophetaret Johannes [illegible] ipsa nativitate prophetavit [illegible] in utero [illegible] exultavit hoc [illegible]. Cum itaque [illegible] nativitas multa [illegible] sublimitate effulgit quia mirabiliter [illegible] mirabiliter natus [illegible] ut [illegible] magnus in [illegible] Et [illegible] Elizabeth sterilitas [illegible] beata maria [illegible] [illegible] [illegible] Johannis sterilis peperit [illegible] virgo concepit [illegible] et multa alia miracula [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vicinis [illegible] [illegible] magnum [illegible] illum futurum cognoverunt [illegible] et [illegible] gabriel [illegible] [illegible] erat [illegible] erit magnus coram domino. [illegible] in [illegible] magna admiratione stupefacti [illegible] facta est timor super omnes vicinos eorum et super omnia montana iudee [illegible] [illegible] omnia [illegible] et posue-

-runt omnes qui audierant in corde suo in [illegible] admirantes [illegible] singuli dicentes. Quis putas puer iste erit? [illegible] [illegible] et aliquid [illegible] [illegible] [illegible] nomina.

Hic erit magnus coram domino Luc. 1° 2

Vel: Ille erat lucerna ardens et lucens Joh. 5

Magnitudinem sancti hodierne festivitatis [illegible] auctoritas [illegible] Johannis baptista [illegible] Johannes [illegible] [illegible] filii ab utero matris [illegible] mundo gaudia [illegible] [illegible] [illegible] In nativitate eius multi gaudebunt Luc. 1°. Et multo in utero eius gaudebit fidelis in quo lucis in gaudium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sermone magnus erit. Nullus [illegible] [illegible] [illegible] ab utero [illegible] ipsa [illegible] [illegible] [illegible] Johannes baptista dominus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exultatione pueri [illegible] gaudent fidelis [illegible] hodie [illegible] illi lucifer [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lucerna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ac [illegible] caligine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ita nativitas mirabiliter [illegible]. Si quidem valde [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mirabiliter mirabiliter natus [illegible]. Et [illegible] mirabiliter natus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Elizabeth [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in utero [illegible] gaudio et exultatione [illegible] salvatoris [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] hodierna die in [illegible] [illegible] mirabilium magnitudine [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] qui audierunt in corde suo dicebant: Quis putas puer iste erit? Erit magnus [illegible] [illegible] [illegible] Ita enim noverunt ipsi

in illo quod predictum est prius ab angelo
Erit enim magnus coram domino. Quinto
mane. Magnus erat in ortu magnus
in exitu magnus in predicacione [illegible]
Cum omnia breviter summatim dicens [illegible] dicit
ait Ille erat lucerna ardens et lucens
et cetera. Sexto mane

Laudemus dominum precursorem beatissimum Iohannem
baptistam in celo regnantem quem homines eciam
presumant non prius [illegible] sicut [illegible] non ho
[illegible] angelum. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Nec
hoc [illegible] fuisse [illegible] [illegible] vitas
huius [illegible] laudibus [illegible] verbis
[illegible] [illegible] [illegible]
modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
prophetis ait enim plusquam propheta et
[illegible] [illegible] [illegible] natos [illegible]
[illegible] Amen dico vobis non
surrexit inter natos mulierum maior
Iohanne baptista. Nunc ait [illegible] hominibus
omnia [illegible] angelos [illegible] demonstrat [illegible]
ait hic est de quo scriptum est Ecce mitto
angelum meum ante faciem tuam qui
preparabit viam tuam ante te. Dicat nunc
quis non [illegible] aliud angelum eminenciam
[illegible] [illegible] sicut de filio [illegible] magis
diligit eum [illegible] filius meus [illegible]
qui [illegible] omnia dissolvit [illegible]
ad laudandum eum [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] et nobis
dare [illegible] ut modicum aliquid de
magnis [illegible] paucis de multis
[illegible] [illegible] mirabilibus quod
[illegible] beatissimi [illegible] [illegible]
et [illegible] in vita ac doctrina
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Erat
[illegible] lucerna [illegible] mirabili [illegible]
ardens in [illegible] [illegible] lucens
in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] ardet et lucet Et
[illegible] non erat lux [illegible]
[illegible] lucerna [illegible]
[illegible] luce [illegible] illuminata

et hoc prius [illegible] sicut testatur archangelus
Gabriel. Opus suo complevit et
[illegible] vita morte sua [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] multis [illegible]
[illegible] subsequentibus quos claruit mira-
culis etc.

Ille erat lucerna ardens et lucens Io. 5
In verbis [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] si laudes [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et ibi
[illegible] oportet palacium et [illegible]
ubi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] qui [illegible] [illegible] ait Ille
lucerna ardens et lucens Magna [illegible]
[illegible] [illegible] magnus
[illegible] [illegible] maior [illegible] qui
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Magnus [illegible] maior
[illegible] magnum laudem [illegible] [illegible]
[illegible] Ille [illegible] lucerna ardens et
lucens Et [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Baptista [illegible]
ut sol [illegible] ac sic luna [illegible]
[illegible] [illegible] splendet luna [illegible]
[illegible] non plena non [illegible] non
nulla [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] si [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] qui [illegible] [illegible]
[illegible] posuerunt [illegible] [illegible] magis
[illegible] non [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
ut laudare [illegible] [illegible] splendor [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

2

lucidior exhibetur hec gaudium
ardor ignis forum lucet quod si fo-
ris lucem non dat patet quia si ardet
ignis ignem intus vel mittit in potest
et quod volo nisi ut accendatur luc. 12
Christi quod mandatum est hoc exigit ab
omnibus ut nulla sine dei exemplo
admittitur. Splendore vero non utique
non omnibus sed apostolis ait, unde apostolis
infusus est vehementer accensi ut non
timeant eos a flamma quibus aut impul-
sione ventorum dicitur quod lucebat lux vera
coram hominibus Christus dominus cum apostolis
audientibus in aure hoc est sublimis
in spiritu qui totum agilis credit. Nemo
et omnes predicavit in inspiratione domini
quod complevit spiritus in vita mirabiliter
quod nimis sine excellentia dicitur quod apostolis
predicavit apostolus. Christus enim lucerna ar-
dens et lucens vel sicut Iohannes baptista
primorum lucerna fuit ardens et
lucens et si omnis eius primordia o-
mnia vite in expressione clarius ma-
nifestat. etc.

Petri et pauli apostolorum

Viri fortes vere et honore elevati sunt psalmo 46
Gloriosissimos christiane fidei principes ammis
solemniter honorandos ait maximus in sermone
domini ac deus meus quod auctor est fidei dili-
ta dilectione venerandum apostoli nostri bea-
tissimi domini missi quod qui honorat missos
eos mittentem et eos honorare mittentem qui dicit
quod defert ministri ille sine dubio ex
ministri sibi exhibetur Christus sicut in sancto salvator
ait Mathei 10 Qui vos audit me audit
qui vos despicit me despicit Vere beata
apostolorum merita in quibus se Christus despici predi-
cat et audiri apostolica dominus eciam nos
domini in sollempniis laudes hortatur quod
utique facimus cum de nimis tempore ex-
ultamus Vita quod de nimis morte letatur
ait maximus cum se mundi non dubitat
pro regnum post mortem Nos itaque eccle-
siarum omnium devotissimos principes petro et
pro paulo piissimis studiis honora-
mus quibus hodiernus venit sanctis venerandus
tanquam dicit hoc paulus ad philippenses 1
ait Michi vivere Christus est et mori lucrum Et ad
utique eius Christus vivere sed toto christi propter
ecclesiis quod vivebat ideo eius et mori
lucrum quia tali hac morte vita sibi
mutabatur eterna Erat eius mori lucrum
quia corruptionis terminus succedebat
et dampna perdens terminis lucrum eterna qui
quod bat Et ideo splendebis hic accesserunt
divitias non ablata sunt sed aucta Viri
quod in martyrio patria dei videbat stabilebat
loge honorandum sua exaltarem vehe-
mentique viri alorum appellatur quod perveniit
asserit quod dicit Viri fortes vere et honore
elevati sunt per gratiam Christi omnium.

Hii sunt duo candelabra lucentia ante deum Et
beatissimos apostolorum petri et pauli in passi-
one fidei passione et germanus ut nos de-
monstrat morti et celebramus quia et laudabiles
eos vita ad gloriosissimum per duos coronam et
mirificos obitus perduxit inquit ad vitam
Unde ut maximus ait Leo et promisso
modo christus exponit vita eterna legis
omnis per sanctis unio itaque adornavi
Christo in victoria gloriosis illustrat. quod quod de
vidit de hoc sancto sancti patris et ingressus iam
prophete Vere ... patris hos duos ...
prima solitudine celi filios quos in sp-
de eius generat vero pati et semper duc-
tu fovebat in fervore lucere fortiores
ubique magis solido nutriciales Ingressus
deinde quia per orbem eius traditum est eius
dispensacionem dominus Petro summo domino
est et in quibus aliqui informa fuit mors
Luc. 22 Et diu post oves meas Ioh.
ult. De paulo ait vas electionis michi
est iste ut portet nomen meum coram gentibus
et regibus et filiis israel act. 9. Et quasi ille
lucerne fidei in flexibiles exaltavit
inundationes, iste in persone sue adiuit
ad gal. 2 Evidenter in eius sanctis
sic petro ... cum ... operatus
est petro in apostolatum circumcisionis operatus
est et michi inter gentes Per viros apostolos et pre-
dicatores ecclesiam illuminantibus, duo isti
dicuntur lucentia candelabra, quia non prius
set sed toti lux ... orbi sed ... hoc
hii sunt duo candelabra lucentia est ... domino ...

3 Nimis confortatus est principatus eorum
ps 138. Glosa nota solempnitas
illucescit quod ut beda ait preclari
martirii [illegible] apostolorum principum
morte clarissima [illegible] petrum
loquor et paulum quos pro meritis [illegible]
[illegible] plenitudine salvator mundi
[illegible] et [illegible] dedit et in
[illegible] hodie solempnis memo-
ria celebratur, [illegible]
[illegible] solo baptista [illegible]
[illegible]
[illegible] alio
[illegible] hodie [illegible]
[illegible] morte [illegible] ho-
die [illegible] et si [illegible]
[illegible]
[illegible] ab [illegible]
[illegible] apostolis [illegible] et
[illegible] mors [illegible]
[illegible] ps 117. Et [illegible]
[illegible] confortatus nimis princi-
patus eorum. Mors itaque apostolorum
et gloriosa [illegible] vite
[illegible]
[illegible] hodie [illegible]
[illegible] hodie [illegible] pauli
[illegible] hodierni [illegible]
na [illegible] gaudere [illegible] qui a domino
[illegible] principes apostolorum [illegible]
[illegible] et alio ps [illegible]
[illegible] ab [illegible]
[illegible] ubi [illegible]
[illegible]
[illegible] nec
[illegible]
[illegible]
[illegible] posuit par
ps 121 [illegible] nimis
[illegible] confortatus [illegible] principatus
de quibus [illegible] Amen

In festo visitacionis gloriose virginis

Exurgens maria abiit in monta-
na cum festinatione Luc. 1. Exprimit [illegible] gaudium
[illegible]
hodierna [illegible]
[illegible] mirabile
salutacio [illegible]
ut beda ait in omelia [illegible]
[illegible] gerens [illegible] periculo
[illegible]
[illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible]
[illegible] fuit ut
[illegible]
Unde ad alloquendum angelo [illegible]
[illegible]
[illegible] exhibuit. Sed
[illegible] elizabeth [illegible]
[illegible] abiit in montana. Sed
[illegible]
[illegible] difficultate. Vi-
[illegible] dissonare
[illegible]
[illegible]
[illegible] sublimius [illegible]
[illegible]
[illegible] creature
et attigit dum verum deum dei patris filium
de se incarnatum [illegible] gesta-
[illegible] Si dignitatem sive caput aliquis
extulisset. creature limites [illegible]
[illegible] Unde [illegible] angelorum
regina celorum. et [illegible] altissimi sub
limius [illegible] cogitacio potest. Sed [illegible]
[illegible] abiit
in montana [illegible] in monta-
na. [illegible] ad yma [illegible]
[illegible] abyssi
[illegible] quecumque [illegible]
[illegible] Joh. 6. [illegible] qui
[illegible] et [illegible]
[illegible] abysso [illegible] et
qui [illegible] in [illegible]
[illegible] in mo-
[illegible] spiritale [illegible]
[illegible] intelligencia [illegible]

sit vivificatorem animae eius vita spiritus et
vita sit Ioh. 6. Et sic spiritualis
et vivificans dicitur. Remansit igitur
ille ad laudem [illegible] qui autem
[illegible] dignitatis [illegible] ineffabile
misterium [illegible] modo intellectualiter.
sic corporaliter adimplevit [illegible] sobria
sapientia intelligentia. ad quod [illegible]
respondet quo abiit. et in montana as-
cendit. quod ut [illegible]
assequerentur. [illegible] salutatur una
[illegible] Quia magna [illegible]

Exsurgens Maria abiit in montana
hodierne [illegible] festum ma-
[illegible] tripharia describitur
[illegible] affectio-
nis [illegible] exurgens. [illegible]
[illegible] abiit
[illegible] in montana [illegible] et virgo
[illegible] ut visitatione [illegible]
[illegible] salutis [illegible] coopera-
trix [illegible] vigilabat de-
[illegible] non surgens sic [illegible]
[illegible] ab angelo [illegible]
altissime contemplationis arce [illegible]
[illegible] theologicis.
Elevabat [illegible] summo pau-
pertate ut [illegible] de
laude v. Elevabat [illegible] summo po-
1 testate. quia deum genuit. In summo
2 dignitate. quia totius [illegible]
3 [illegible] In summo [illegible]
[illegible] quo [illegible] fuit.
4 In summo dei familiaritate inpor-
[illegible] filia mater et sponsa. [illegible] pote-
state [illegible] elevabat. [illegible]
[illegible] possibilia sunt [illegible] dig-
[illegible] elevabat [illegible]
[illegible] et totum a deo. nihil a se pro-
[illegible] Ego dil-
[illegible]

[illegible] me diligo. [illegible] summo fami-
liaritate elevabat [illegible]
illud [illegible] fuit [illegible]
[illegible] contemplabat [illegible] fide dei
potentiam [illegible] misterium
et [illegible] ineffabile [illegible]
[illegible] sic [illegible] dignificata. [illegible]
[illegible] contemplavit [illegible]
[illegible] ut dicit glossa [illegible]
[illegible]
[illegible] exurgens [illegible] surgens [illegible]
[illegible] gessit in actionibus
[illegible] misericordie [illegible]
[illegible] fecit [illegible] nobis [illegible]
[illegible] potest [illegible] omni [illegible]
[illegible] aliud agere [illegible] fuit.
Unigenitum [illegible] et [illegible] filium
[illegible] non [illegible] sic [illegible]
et [illegible] passione [illegible]
sic [illegible] possibile [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] non ut [illegible] sic ut [illegible]
et [illegible] passione [illegible]
[illegible] sub cruce [illegible] multorum
[illegible] Et [illegible] clamando
clamor valido [illegible]
[illegible] ista a-
[illegible] nobis
supplicans [illegible] sua me-
[illegible] filio [illegible]
nos. [illegible] filio nihil negat ho-
norat. Filius [illegible] nos [illegible] et
non [illegible] sic nos perditos [illegible]
[illegible] aliud [illegible] age-
re non potuit. [illegible] salutis [illegible]
[illegible] utilitate. Ecce nova mise-
ricordie [illegible] actio-
nis [illegible] ad salutem [illegible]
[illegible] exurgens festina-
vit non sui teneritudinem [illegible]
non [illegible] attendit. non [illegible]
fragilitatem [illegible] non [illegible]
[illegible] contemplatione [illegible]
[illegible] sic eius quiete pau-

v9 A

marialis

[illegible]

lulam suspensa. Cum se surrexit domum
Zacharie intravit ac Elizabeth salu-
tavit. Et sic primi sermones matris dei ex-
ceptionis primordia, que in utero virgo gesta-
bat, et sanctificans sufficit, et parvulum
sanctificabat, non sic homo sanctus mentis cooperatione
devenit, quam per matris utilitate in utero
electa fuit. Portabat filium pretiosum sibi de-
celo, de virgine, ut videmus, velles corpus
formare, et matris cum dispensatione operari. Quia
voluit de virgine assumere, ut quorum
ipse conceptionis causa esset pater, ipsa
redemptioni cooperando fieret pia mater.
Sed Elizabeth ait: Ecce enim ut facta
est vox salutationis tue in auribus me-
is, exultavit infans in utero meo. Ubi
Beda: Aperiente os ad salutandum beata
Maria, repleta est mox spiritu sancto Eli-
zabeth, repletus est et Iohannes, atque uno
eodemque spiritu ambo edocti, illa saluta-
tem que esset agnovit, et meritum
sui debita in benedictione venerata est.
Ille ipsum esse dominum qui utero virginis
portaretur intellexit, et quia lingua
nondum valuit, animi exultatione sa-
lutavit, effundensque sue premis-
sionis, quam liberi [illegible] devote iuve-
nis esset in plenitudinis, antequam nasceret.
advenienti domino, quibus valuit indi-
ciis intimavit. Et infra post. Uno
eodemque momento cum voce salutationis
gaudium nascitur, quia dum vox ad au-
res pervenit corporales, virtus spiritualis
rex intravit audientem, nec solum ge-
nitricis, sed et sobolis animos ad ad-
venientis accendit. Et post. Cre-
dimus ideo fecit Maria salutando Eli-
zabeth, ut sermo prodiens ex utero
meritorum, ubi habitabat dominus, et per
aures Elizabeth ingressus descenderet
ad Iohannem, et illic eum ungeret in prophe-
tam. Vere quante virtutis est sermo vir-
ginis, qui [illegible] commendat dominitate.
Confert gaudium, confert spiritum sanctum, confert
revelationem divinorum secretorum, con-
fert [illegible] theorie actus. Eorum ergo
operationibus [illegible] inter opera virginis
assistentia divinitus completa. Deinde
sequitur gratia [illegible] depictor in-
natus, et munitus. Propter eadem preci-
pue

sanctificatus. Ea instigante miracula in
nuptiis in Chana Galilee, eam pote-
rat confirmare tempore in cruce. Quo
deinde ascendente super choros ange-
lorum, manet in terris virgo, et ad spiritum sanctum
consolator, et doctor ipse consolatrix
et doctrix fuit discipulorum. Sic ergo
debite patet quod virgo extra operis ostendit
se ut matrem omnibus esse adiutoriam, qui
ad ipsam suspirant in via, tunc de ipsa
quidam dicat: Concupivit maria.
Tertio principaliter tangitur in hac
sententia humiliationis descriptio.
Cum abiit. Cum abiit virgo super omnes
elevata in hanc devotionem in [illegible]
descendit, pietatis considerans in digna
sese magno numero collatione
comparavit. Et cum super omnes magnifi-
cata per humiliavit valde abiit.
Mentem suam namque humilitate, ut Augustinus
ait in de bono virginali eius. Cum
nesciret ipsius magnitudinis de-
cora est. Si quod aplicationibus bonis
amplius superbia transiat. Non virgo
magna est si prior quoque ad domini
humilitatis, maior tranquillissime sive vite
ac indulgentissime anime dei. Ex si
sit aliquibus virginibus et mortuis marito
carentibus, hoc timendum est de superbia,
ne quo magis in est unde sibi placeat,
eo magis sibi placendo illi displi-
ceat, qui superbis resistit, et humilibus
dat gratiam. Quia secundum Bernardum
virtutibus est omnibus. Non magnum
esse humilem in abiectione, magnum prorsus
et rara humilitas honorata. Ergo
itaque virginis humilitas fuit maxima.
Quia ipsa honoratissima Sollicite
custodivit illud commune. Quanto magnus
es, humilia te in omnibus, et coram deo inve-
nies gratiam. Magis fuit ipsa devota, quia
fecit mihi magna qui potens est.
Fuit utique magna mente, quia prudentissima,
corpore, quia castissima, verbo moderatissima,
opere obsequiosissima. Unde primum ait Ansel-
mus in de conceptu virginali. Decebat
ut ea puritate niteret qua ma-
ior sub deo nequit intelligi. Ex secundo
Hugo in de perpetua virginitate. Consi-

nium utique virgine desponsata. co-
siterunt utique virgine coniuge facta.
postea mirum. Et virginem, ipsam virginem
propositum inviolatum tenuisse; et castitatis
vero propositum coniugasse ad pudiciciam
coniugalem et honore partus. Intuendo et di-
ligenter considerando virginem [illegible] mirum
singularis castitatis excellentia [illegible]
venire [illegible]. De tercio ait Beda in
[illegible] non ad quod loquitur
audiuit et [illegible] paruula sed rationabilia
minus proferre valuit. [illegible] cum
angelo, cum elizabeth, [illegible] cum filio
¶ [illegible] loquitur patet euangelii historia
in virgine verba ministerii in elizabeth
obsequiis [illegible], ad ea que extitit
Beda cum festinatione in montana [illegible]
dixisse [illegible]. ¶ In omnibus itaque istis
[illegible] se humiliauit, ut in singulis com-
dabilior appareat humilitate. [illegible]
[illegible] quia [illegible] sibi [illegible]
[illegible] cogitatio clarioris [illegible]
in [illegible] domini [illegible]
[illegible] sibi complacuit. Neque
[illegible] que exhortis elizabeth [illegible]
[illegible] laudes, que suas acceptauit,
[illegible] totum de [illegible] in spi-
ritu et anima exultauit. Magni-
ficat anima mea dominum. Et exulta-
uit spiritus meus in deo salutari meo.
Ubi glosa. Totum [illegible] affec-
tum [illegible] gratiarum laudibus offe-
ro, totum quod viuo, totum quod sentio, quod
discerno, in eius magnitudine contempla-
da, et eius preceptis obseruandis im-
pendo. In ipso enim exulto, quia [illegible]
non [illegible], prosperitas me [illegible] non ex-
tollit, aduersitas me non frangit,
sed illius sola spiritus meus delectatur
memoria, a quo salus eterna spera-
tur, illius qui [illegible] diuinitate [illegible]
tauit, cum [illegible] caro mea [illegible].
Mente ¶ Et quam [illegible] de seipsa sentire [illegible]
edocet [illegible] quam [illegible] ha-
buit, supra se gratiam accepisse ostendit.
[illegible] ait Fecit mihi magna qui
potens est et sanctum nomen eius. Ubi Beda
Nil suis meritis tribuit, quia totam sue
magnitudinis, ad illius donum

refert, qui essencialiter potens est et magnus
existens, fideles suos de paruis atque infi-
mis fortes consueuit facere atque magnos.
In corpore denique extrema humili- Corpore
tas apparuit, quia nulla corporis sui ac-
cepti glorie insignia, sed modestia adhi-
buit, in ceteris mulieribus se tamen equabat.
[illegible]
suo corpore humilitatis vestigia preferre-
bat. Nam et more ceterarum parturientium
in puerperio et purificatione [illegible]
[illegible], legique cui nichil tenebatur
in omnibus se subdebat, ita ut [illegible]
[illegible] nichilominus [illegible]
statutis [illegible] cum filio laboriose [illegible]
uit. Et ibat parentes eius [illegible]
per annos in iherusalem in die sollempni pas-
che. Cetere denique mulieres desiderant
[illegible] thalamum,
molles lectos, ancillarum obsequium, [illegible]
[illegible] ornatum [illegible]. Ecce ego humilima.
[illegible] de [illegible] quibus
dei mater facta, [illegible] pannis,
pro thalamo stabulum, pro lecto fenum,
pro ancilla bouem et asinum, pro omni pre-
pendio, pro ornatu vario vilitate pan-
norum. Et ad humilitatis consummationem
sola post angelicum colloquium nulla as-
sociata homine, sed stipata angelorum ag-
mine. Exurgens abiit in montana cum
festinatione. ¶ In verbo quoque ipsa apparuit Verbo
humilitas, quia parce eloquio fuit, quia
et ipsa silencium virginis probat, et
eloquium manifestat. [illegible] humili-
[illegible] valuit ut postquam [illegible]
in audita [illegible] munere gracie
sit plenitudine, ac eterni patris filium,
ita sacre misterium celabat, ut [illegible]
dei laudes [illegible]
multiplicabat. [illegible] decantant, [illegible]
[illegible] per elizabeth [illegible] publicari.
De quo Beda. Archanum misterii celestis
in [illegible] abdito venerabatur
occultum, Donec ipse donorum distri-
butor, quid sibi dari celeste tribu-
isset, quid secreti reuelasset, [illegible]
vellet ostendere. Et postquam eadem

q(uod) erat sibi carissima p(ro)missa p(er) alios
p(ro)ph(et)as diu celatu(m) esse patefactu(m) cernebat,
mox e(ci)a(m) ip(s)a thesaurus reli(quis) que i(n)
corde s(er)vabat aperuit. D(icens) magnificat
a(n)i(m)a mea d(omi)n(u)m. Vere t(ame)n i(n) eo e(st) q(uo)d
n(ull)a d(i)u celatu(m) no(n) a(n)i(m)a(m) humilis m(e)r(it) ap(er)i-
uit, q(uonia)m i(n)mo p(ro)p(r)ia p(ro)p(ter) q(uo)d ut d(omi)n(u)s
sue castissimo astodi(re) dilexit, tristan(do)
no(n) mediocrit(er) p(ro)misit, q(uod) q(ua)n(do) laude
dignissima laude de se p(ro)nu(n)ciaret
ut h(abe)t(ur) i(n) t(ex)t(u). Denique foras stabat
q(ue)re(n)s loqui filio, ut m(ater) n(ost)ra auctori(ta)te
d(e) s(er)mone i(n)terrupit, aut h(u)i(us) tra(n)sitor(ie)
i(n)terrupit i(n) q(u)o filius loq(ue)bat(ur) ut h(ab)et(ur)
i(n) p(ro)l(o)g(o) i(n) magnu(m). Q(uo)mo(do) d(e)i(n)de
l(ite)r(e) locuta de hu(mi)l(ita)te toti(us) c(on)stat s(er)mo.
Locuta a(n)gelo, ea ut d(omi)na(m) salutantl.
ait ecce ancilla d(omi)ni. Deus q(ui) p(ri)mi
magnificat. elizabeth p(ro)p(h)ete. ait respex(it)
humilitate(m) ancille sue. Dum filiu(m) dolens
q(ue)rit, sponsu(m) suu(m) se valde i(n)feriore(m)
sibi a(n)ip(ro)nit. Ait ei p(ate)r tu(us) et ego
dolentes q(ue)rebamus te. Luce 2. Deni(que) i(n)
nup(tiis) in chana galilee filiu(m) affata
d(e) vino ut c(on)fusione(m) vitandam p(ro)uenit
ret rogatura, no(n) ut m(ate)r filio i(m)p(er)avit.
no(n) i(m)portunas p(re)ces porrexit, sed ve-
lut humilis ancilla rogar(e) no(n) audens,
tantu(m) defectu(m) i(n)sinuavit d(icens). Vinu(m) no(n)
h(abe)nt. Q(uo)d tu(m) de sui exaudic(i)one certa
se o(mn)ia ministris ait. Quodcu(m)q(ue) dixit
vob(is) facite. Joh(annes) 2. quib(us) v(er)bis eosde(m)
ad humilitate(m) subiectionis et obedien-
Opere cie erudivit. In ope(re) demu(m) multu(m)
claruit humilitas. Est nempe q(ue)da(m)
1 sic humilitas, q(ua) par pari obsequit(ur).
2 Sed multo excellentior h(aec) e(st), q(ua) maiori
dignior famulat(ur). Q(ue)mad(modum) attestat(ur)
ait beda v(ir)gini deo c(on)secrata, mul(ie)ri
deo dedicate. grandeva huic p(er)sone.
Q(ue)mad(modum) dubitet ma(n)i(festum) regis i(n) ea(m) ... [illegible]
mini mulier esse p(ro)ferenda. Ait h(aec) ip(s)a
mox ut a(n)gel(us) qui loq(ue)bat(ur) ei. ad
celos redijt, surgit, ac montana co(n)-
scendit, gestiu(n)s i(n) v(er)bo d(e)i, s(er)uor(um)
dei habitacula p(er)ijt, i(n)trat do-
mu(m) zacharie, at elizabeth q(ua)m
s(er)ua(m) et i(n)feriore(m) d(omi)ni p(ro)missio no-
uerat, humiliter salutat, no(n) ut p(ro)p(ter)
a(n)geli mulieris att(en)tatio(n)e p(ro)plorat,
s(ed) ut mi(n)or p(er)fecti etatis, v(ir)go i(n)-

uencula muliere(m) senecta(m) p(re)ced(it). L(uce) 1.
Mansit q(uasi) trib(us) mensib(us) cu(m) elizabeth
q(uia) s(ecundu)m Ambr(osium) s(up)er luca(m) i(n) d(omi)n(u)s officiu(m)
veneat. offic(i)o i(n)h(i)bat. Q(uis) du-
bitet d(omi)nam misericordia(m) vil(i)oribus
s(er)uicijs roga(n)ti fuisse famulata(m).
ut puta i(n) mu(n)da(n)da p(ur)ga(n)do, s(er)ui-
e(n)da lauando. et filia(m) cu(m) filia ho-
m(in)is suor(um) discipulor(um) pedib(us) no(n)
dedignabat(ur) lauare. De hac v(ir)ginis
hu(mi)l(ita)te ita aug(ustinus) i(n) s(er)mo(n)e quodam
ait. O v(er)e mater b(ea)ta humilitas. q(uae)
deu(m) ho(m)i(ni)b(us) pep(er)it, vita(m) mortalib(us) edi-
dit, celos i(n)nouauit, mu(n)du(m) purifi-
cauit, paradisu(m) ap(er)uit, et homi-
nes ab i(n)f(er)no liberauit. O v(er)e
i(n) q(uam) gl(ori)osa marie humilitas, q(uae) por-
ta celi efficit(ur), scala dei c(on)stituit(ur).
Sed ec(ce) h(aec) maria scala celestis. P(er)
qua(m) xp(istu)s descendit ad t(er)ras [illegible]
q(uo)d mundu(m) exurgebat no(n) se extulit,
s(ed) i(n) vias humilitatis abijt, p(ro)p(ter) q(uo)d
valde exaltari meruit. Cui(us) hu-
militate(m), ut sequi valeam(us) i(n) p(re)-
se(n)ti, et gl(ori)a(m) i(n) futuro [illegible] nob(is)
cu(m) suis v(ir)ginis filius, q(ui) s(e)c(u)la cu(m) p(at)re
et sp(irit)u s(an)c(t)o b(e)n(e)dict(us). Ame(n).

Exurgens maria abiit in monta-
na Luc. 1.
Ad ascendendum in montana cum festinacione
monemur hodie in scriptura dei prudenter
qui nobis omnia communia commisit.
Exponens autem Beda in omelia hodierna
ait pro obtinendo bono quod sine fine
habere cupimus, istam illam commissionem
debet amplectari(?) dictare. Ergo quo
sanamus dei genitricis exemplo non vi-
ta docet [illegible] vita, cuius fuit
sanctitas speculum et religionis exemplum.
Dicit libro de virginibus, ait Ambrosius
Sit vobis tamquam in ymagine descripta
vita marie, de qua velut ex speculo
refulget species castitatis et forma virtutis.
Hic sumatis exempla vivendi, ubi tamquam
in exemplari magistra sit probitatis ex-
pressa, quid corrigere, quid effugere,
quid tenere debeatis ostendit. Et quod
singulariter de ipsa intelligitur illud Ecci. 26
Sicut sol oriens in altissimis dei, sic mu- (*mundo*)
lieris bone species in ornamentum domus
sue. Sol iste est christus, mundus virgo,
que illuminata a deo, illuminat totam eccle-
siam militantem. Nam et virgo mundus
dicitur. Cyprianus ait [illegible]. Virgo ...
intelligo quod virgo maria est quidam mun-
dus intelligibilis et admirabilis, cuius
terra soliditas humilitatis, cuius
mare latitudo caritatis, cuius celum
altitudo contemplacionis, cuius sol splendor (*contemplacionis*)
intelligencie, cuius luna decor mundi-
cie, cuius lucifer fulgor sanctitatis, cuius
arcturus gracia septiformis, cuius stelle
aliarum virtutum ornamenta pulcherri-
ma. Hec ille. Et si omnia que pertinent
eius insignia sic non possimus imitari, ita
ut [illegible] valeamus humilitatem eius
quam hodierna solempnitas venerabiliter
commendat, imitari satagamus,
quia ut Beda ait prior nobis beata
dei genitrix ad sublimitatem precie
celestis [illegible] ostendit humilitatis, quia sicut sin-
gularis virginitatis, ita et sic supra
omnes est admirabilis. Quoniam humilitati
quam non modo deo, sed proximis exhi-
buit adiungit, evangelista inquid ait:
Exurgens maria abiit in monta-
na. De qua habet aliqui dicenda. Nunc vero

Exurgens etc. Dicitur ista hora
sermoni, quod virgo maria angelico al-
loquio ac spiritus sancti fecundacione subli-
mata, per eum plus per prius est, exurgens
abiit, in montem sua profectione
per exempla humilitatis opera aliis bono
suo fructu demonstravit. Super
hoc et per hec verba dimissionis ut nunc pre
ostendat quomodo descendendo in monta-
na pervenit, ubi quamquam valeas convenire
tamen a [illegible] possis superficietenus
decurrit. Ut igitur per huius sermonis explicacionem
hec verba sint ad moralem nostram
instructionem, sic breviter sunt congrue accipienda.
Quo ad primum, pulchre evangelista
dixit exurgens abiit, et ascendendo
in montana pervenit, nam ut ait Albertus
in de laudibus virginis ascensionem per contem-
placionem non creat descensum per humi-
liacionem. Descendit itaque per operaci-
onis sue devocionem et ascendit per humi-
litatem ad deum. Et ideo motivo sic quod
quamvis quanto magis ascendit et elevatur
in cognicione dei, tanto magis descendit
ad humiliacionem sui. Unde frequenter
legitur in prophetis quod qui divina respiciunt
in terram cadunt, ita legitur de ezechiele
eius 3º et 4º et de daniele dan. 10.
Sic de Johanne evangelista Apocalipsis 1. Circa
dicta docet Thomas quod quanto magis
quis descendit ad humiliacionem sui, tanto
plus ascendit ad cognicionem dei. Et quidem
pervenit deus per dominum declaravit, quod a sapien-
tibus absconditur, ut Mt 11. Dicit deus
ait Luc. 14. Omnis qui se humiliat exal-
tabitur. Sic itaque virgo exaltata non
a se, sed deo. Exurgens abiit humilior
facta, quia humiliacione sui virtutis in montana
conscendit. Dicitur montana et haud
dubium quod benediccionum culmina.
Sic et in monte ascendit, ut prophetice ait
in montibus mandabo et mundus [illegible]. Sic
usque quaque habet in morte divine ascen-
dere iubet, quia evangelista sermonem
eius 2º de. Nunc deus sic humili-
ando in venis tuis [illegible] humilitate. Sed in

Sic in morte gavisus
in iordane ... dicebat dominus ...
gavisus ... ut discessit

montana abiit. ut refert lucas. Illa
sui humiliacione ad duplicem participa-
cionem benedictionis meruit sublimari. et extulit super
na benedictio. In virtutum ac graciarum consistit
augmento. Secunda vero in laudis ac venera-
cionis complemento. Primo ergo in montana virgo sue
humilitatis gressibus ascendit. Primum
ei dicitur secundum angeli verbum plena fuit
gratia, cuius plenitudine excellit omnium
aliorum sanctorum plenitudinem, non enim tan-
tum eius capacitas. ita fuit gratia et vir-
tutibus repleta, ut in ea augmentari
non posset. Sic dicitur quo ad meritum viacionis
non fuisset. Secundo autem solis et perpetua ingratia
in statu mansibus. quia ad omnem capacitatem
fuit plena gratie, ut nulla gratie pro tota vi-
ta sibi merita, supra sequendum totum fuit
plene non ad mensuram, et de eius pleni-
tudine omnes acceperunt. Joh. 3° et 1°. Est
quidem gratie plenitudo, que sufficit ad salu-
tem propriam, hanc habent quidam gratiam habent.
Sic dicitur de thabita act. 9. que fuit
plena elemosinis et operibus bonis.
2 Alia plenitudo gratie que sufficit non solum
ad personalem salutem sed ad statum eius com-
datum. Sic dicitur stephanus plenus
gratia act. 6. et apostoli repleti sunt act. 2.
et baptista repletus ab angelo predicitur
luc. 1°. quia ipsi erant constituti fidei et
doctores ecclesie militantis, et hec potest di-
ci plenitudo habundancie. In hac autem
gradus sunt secundum quod quilibet in statu subli-
miori constituitur. Maria autem virgo in supremo
excellencie statum fuit sublimata, quia capit
ecclesie medium nostre salutis et corporaliter
concepit, et [struck through] genuit, in qua plenitudo
3 divinitatis corporaliter inhabitavit.
ideo plenitudinem excellencie recepit.
Tercia autem qui est capitis habet plenitu-
4 dinem effluencie. quia in omnes gratiam effluit.
Ista ergo gratia virginis augmentabatur
erat. ideo humilibus suis operibus nimo
ut doctoris volunt, ad suis motibus
mereb... et augmentum glorie in futuro,
et gratie ac virtutum in presenti. Et ad hoc
in toto hodie sunt angelis suam sancto
magis in maria. Ascendit deinde
humilitatis sui gressibus in montem bene-
dictionis. et laudis extrinsece. Illa
enim ad obsequendum elizabeth domum
zacharie intrasset, elizabeth benediccio
salutacionis mariam. spiritu sancto repleta
voce magna. non tamen clamorosa. quam
devota exclamavit. et dixit, Benedicta
tu inter mulieres non qualitercumque, sed inter mu-
lieres benedicta, mariam benedictionis spe-
cialis insignivit. sicut beda. Et vero
benedicta, benedicta est enim incomparabiliter
quia et diviniter fecundus suscepit gloriam et
coronam integritatis servavit. Benedicta
tu inter mulieres per quem partu virginem
a matris mulieris maledictio prime
matris exclusa est. Unde beda. Et
Benedicta benedicta in mulieribus que
generali mulierum evasisti maledictionem.
ut non sensibiles manerent dolore
pareres. Corporis quippe fuisse sine
culpa concepta. sed non genuisse in pa-
rientibus, sed non in tristicia, nec sine vite
et gignens filium, illius autem matre, tamen
deitati patri, illius prime matris, et in
corona tue castitatis, sapientia perfi-
ciendis, et fructus ventris virginalis.
Unde dicitur parvulus et de celo qui prius.
et ideo benedictus fructus ventris tui, quia
sine semine corrupcionis et sine ... per
... quia perdidimus in ada. fructum
recepimus, qui ad salvandum mundum.
Benedictus in nomine domini advenit. Et unde
hoc mihi ut veniat mater domini mei ad me
hoc agit elizabeth. quod johannes filius
qui in utero portavit erat factus.
Venienti domino. ut a Johe in iordanis
flumine baptizanti ait. Ego a te de-
beo baptizari et tu venis ad me.
Sic elizabeth nichil in se ... ..
quod digne fuerat a tanta hospite visitari.
Unde hoc mihi ut veniat mater domini mei veniat
ad me. Et subdit beata que credidisti
quoniam perficientur ea que dicta sunt tibi a
domino. Per hoc ... spiritus virgi-
nis salutacione conceperat elizabeth,
quo presencia cognoscens occulta, preteria
et futura prophetiam, quam ad mariam

dum sui vocatum mundi redemptorem in
utero gestans cognovit, ideo et sum-
mo benedixit. Secunda est quam ad an-
gelo loquente et virginitatis consentiens se
nouisse credidit. Tertia quam pro fide
data a deo, quod ei deus sit asserit.
Hic patet ab elizabeth benedictione
virgo immaculata concepit, scilicet ab omnibus
reliquis tribus generationibus [illegible]. Ter-
tium in [illegible] est generationis. Ter-
tio ab motis virgo sua humilitate ab-
scondito ascendit, quare non de ipsa dicitur
evangelio Exurgens maria abiit in mon-
tana. Et hic de primo principali [illegible]
Quadrimum [illegible] dictis motibus
quo virgo descendendo ascendit. Si ad
eosdem aspiramus, eius vestigia conside-
remus, considerata ambulemus. Virgo conce-
ptum puerum verum concepit, exurgens abiit
in montana venit. Ergo illi primum
ille medium, quibus ad montes venit
[illegible]. Secundum est virum puerum concepit
mediante exurgente descendit, finis montis
ubertimi possessio. Cum hoc puerum v-
irginitatis et si corpore non possumus cor-
poraliter quem virgo spiritu sancto obumbrata
concepit, possumus tamen non minus feliciter
eundem spiritu sancto cooperante gratia concipere
spiritualiter. Carnalis namque et generatio
et cognatio spiritualiter sine dubio prepo-
nenda, quod ipse dominus ipse de evangelio
docuit, ut Matthei xii Marci iii [illegible] consangui-
nei carnalis eius sibi videntur esse
fore expertes videlicet Quicumque [illegible]
[illegible] et qui fratres mei. Et ex-
tendens manum in discipulos suos ait Hii
sunt fratres mei et quicumque fecerit voluntatem
patris mei [illegible] frater meus et soror
et mater. [illegible] inde bene sit hominibus
nostris si sub carnis consanguinitate
indigentes, sed si eorum doctrine et mo-
ribus obediendo atque imitando cohe-
reant. Secundum est quod maria. Aug.
Augustinus in de virginitate Beatior percipiendo fi-
dem christi quam concipiendo carnem christi.

Materna propinquitas nihil Marie
profuisset, si non felicius christum corde quam
carne gestasset. Ideo mulieri dicenti
Beatus venter qui te portavit et ubera
que suxisti, dominus videtur primo [illegible]
dixit verum dei et custodiunt illud. Luce xi
Et Augustinus [illegible] singularem
singularem [illegible] beatitudinis.
habebat, quia filium dei [illegible]
virgo in utero gestabat, pariter et mente.
Dicitur [illegible] vita spiritua-
lis beatitudinis [illegible] Ga-
brielis, qui eius fide et dilectione casto
in corpore concepit, qui credula in mente
[illegible] portat, quia hac
in mente [illegible] collecti exhortationis.
[illegible]. Ex quibus [illegible]
[illegible] concipimus per
fidem, gestamus per [illegible]
parimus per operationes, nutrimus per
exhortationes. Nos itaque deum [illegible]
concipimus per fidem quia in [illegible]
[illegible] professi sumus. Ergo primum
nostre professionis assecuti sumus.
Secundum restat ut ad virginem nostram ex-
surgentes in [illegible] ac publica opera
per veram humilitatem abeamus in [illegible]
[illegible] opera [illegible] sic appareat
bonitatem in tradere [illegible] humilitate
Nam ut Augustinus ubique [illegible]
ait. Si [illegible] ut [illegible] mala vo-
luntate et [illegible] in se consideret,
et de hiis [illegible] agat.
a quo descendit omne datum optimum
et omne donum perfectum, et ita [illegible]
[illegible] proximus [illegible]
[illegible]
ut sola cogitatione [illegible] deo est
[illegible] ex [illegible]
[illegible] misericordia [illegible] depen-
dere debet. [illegible]
[illegible] et sic [illegible] ad [illegible]
stringendum, quem ex omnibus [illegible].

mediorem atque infimum gradum[?].
ut Deferre a me quia mitis sum et
humilis corde. Augustinus: Sola humili-
tate ut ad magis nos gaudeat[?].
cum moritur. Fuit discipulorum pre-
dicatio[?] | [illegible] sicut hoc faceret [illegible]
[illegible] atque [illegible] quod eis fuisset magis
et dubium | quod utique alio tempore quam eis
[illegible] facere poterat. [illegible] tempus
illud elegit quo eum proprie moriturum
cum magno desiderio [illegible]
utique propter [illegible] [illegible] | [illegible]
magis [illegible] ad [illegible] demonstrasset
[illegible] si forte [illegible] o-
mnibus | ut apostolus [illegible] humillima humilitatis
exemplaria [illegible] valens [illegible]
dicere et [illegible] | [illegible]
[illegible] non aspernari dedignemur.
et [illegible] sua humilitate [illegible]
[illegible] | quod
eum [illegible] | quod publicanum [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] preterea
quod [illegible] deo placabiles
fecit. atque [illegible] dignos. ad suam
humilitatem [illegible] [illegible] dignos
ut [illegible] dicit sub [illegible] [illegible]
publicanus [illegible] [illegible] non audet
[illegible] pusillus statura et [illegible]
[illegible] omnibus [illegible]
reddere [illegible] | [illegible]
illa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] suscepit [illegible] quod pharisei
et scribe [illegible] [illegible] desperantes
[illegible] publicanum et [illegible]
[illegible] ut patet [illegible] [illegible]
[illegible] singula [illegible] humilitas
[illegible] celo sublimavit | superbia
[illegible] deposuit [illegible] [illegible] in suo
cantico [illegible] [illegible] ergo Deposuit
potentes de sede et exaltavit
humiles. [illegible] autem due radi-
ces ex quibus [illegible] omnis humili-
tas. si attente [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] ad quam

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod apostolus ad
galatas 6 ait Non efficiamur ina-
nis glorie cupidi | quod quo causa
subdit | considerans te ipsum ne et
tu tempteris | Nam si quis existimat
se aliquid esse cum nichil sit ipse
se seducit [illegible] divina potentia
et [illegible] iustitia. De quo petrus
ait 1 petri 5 [illegible] deus superbis resis-
tit. humilibus autem dat gratiam | humi-
liamini sub potenti manu dei ut vos
exaltet in tempore visitationis [illegible]
eam [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
exaltando magnificavit [illegible]
magnificationis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut ait respexit
humilitatem ancille sue. [illegible] re-
spexit humilitatem, non [illegible] humi-
litatem, non utique humilima [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ancille sue.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] attribu-
ens | quod et [illegible] [illegible] [illegible],
cum dicit Fecit mihi magna qui potens
est [illegible] [illegible] magna [illegible]
sibi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Suscepit israel
puerum suum recordatus misericordie sue
[illegible] [illegible] [illegible] deus homo ut
[illegible] [illegible] assumpsit. non huma-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] exhibit [illegible] [illegible] ad salu-
tem [illegible] [illegible] [illegible] |
non [illegible] [illegible] [illegible] gratie tri-
buamus | [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] dicit Fecit potentiam
in brachio suo. [illegible] [illegible]
non [illegible] alieno. ad [illegible] [illegible]
auxilio | [illegible] [illegible] [illegible] voluit pos-
se | ut quo ad vindicativam iu-
stitiam addit | Dispersit superbos mente
cordis sui. [illegible] quo humilitas
[illegible] [illegible] [illegible] et doctrina
[illegible] [illegible] demonstravit [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] humiles fuerimus.

primus ex debito honore subveni-
re indigentibus pro eo assensu ... ..
... ... nob
... dignitas ... ...
... ... ihesus xpus
in secula ... ...
Amen

In visitacione beate Marie sermo doctoris
Jacobi erfordiensis

Exurgens maria abiit Luce p°
... ...
capitulo Honestas ... ...
... ... mores ... ...
... ...
... ad imitandum ... ad alios ...
... pharao rex egipti ioseph virum
prudentissimum toti terre egipti prefecit
ut alii ab eo discerent ... ... david
constituit ... dominum domus sue ... prin-
cipem possessionis sue ut erudiret prin-
cipes ... ...
prudenciam doceret ... ... hodier-
na sollempnitate ... ...
... ... quasi excellentissimas per-
sonas quatuor ex quibus ... ...
... ... maria ... ...
... elizabeth ... iohannes ... ...
... maior ... natos mulierum ... ...
... ...
... ... mores ... ista mira ... ...
... ...
... ... gabriel ... ...
... ...
salutando maria ... omnipotentis
voluntatem ... insinuando ... ...
... ... maria
... ...
magnus ... ... dabit illi dominus sedem
david patris eius ... ...
... ...
... ...
... ... elizabeth cognata tua
... ipsa ... filium ... ...
... ...
... ... maria ... ...
... ... ancilla domini
fiat michi secundum verbum tuum Et angelus

... ad eum qui ipsum misit ...
... ...
... lucas subdit ... ...
... angelus ab ea ... ...
... ... virgo
prudentissima ... ... verba angeli
... ... postea
verba pastorum ab angelis eis nunciata
de xpo ... ... salubri
... ... ut non ... verba sacre
scripture ... ... virorum ... ...
... ... studiose ... ...
... ... verba angeli ... ...
... de cognata sua ... vetula
... ... sterili elizabeth ... ...
... ... misterium ... ...
semestris ... ... sine gra-
... ...
... ... ut ... ...
... ...
tate ... ...
... ... excellentissime ...
maria ... ... filii dei non
potuit non ... non ...
officia caritatis ... ...
... ...
... ... qui
... ...
... ...
... ...
... ... elizabeth ... ...
... ...
... ... maria ... ...
... ...
... ...
... ...
... bernardus ... ...
... maiori ... ...
... ... ad salutem ...
... ...
Contemplando ... ... excellentis-
simas personas ... maria ... eliza-
beth ... iohannes ... ...
... ... maria ...
... ... magnificat
... ... marie ... ...
elizabeth ... ...
... ...
elizabeth ad mariam ... ...

dicto tempore perfecto vero Elizabeth
videret et matrem et fructum eius bene-
dictum in mulieribus et benedictum
fructum ventris tui Et prophetat
de preterito et futuro Beata que credidisti
quia perficientur Et agnoscit spiritu prophe-
tico matrem esse domini sui matrem ubi illo
alio signo hoc probare in spiritu sancto Jo-
hannes vel in utero elizabeth exul-
tat et agnoscit dominum suum presentem
ex spiritu sancto et impletur spiritu sancto sic agi-
lius perdidit Et spiritu sancto replebitur
adhuc ex utero matris sue lucas primo Et
ad hoc significatur secundum illud Jeremie primo priusquam
te formarem in utero novi te et antequam
exires sanctificavi te In hijs collo-
quiis totum officium hodiernum evange-
lij continetur Ex quo etiam omnino supra
et origo hodierne solempnitatis appro-
bate sancta mater ecclesia per Bonifacium
romanum pontificem qui eam ad in-
citandam fidelium devocionem singulariter
spiritualia scilicet indulgencias largas conces-
sit [illegible] ecclesie fidelibus qui hoc de hac
solempnitate celebrarent Nota in ho-
dierna die hec visitacio facta quia
ad suum principium scilicet mox post saluta-
tionem angelicam et filij dei conceptionem
scilicet ut credimus quia dicit lucas
Maria maria ad elizabeth que men-
sibus tribus quibus mansit tempore
a mense marcio in quo salutata manet
[illegible] usque ad principium mensis iulij
quia [illegible]
impedimenta aliorum temporum scilicet quadragesimalis pas-
sionis [illegible] et paschalis Et quia
post octavas Johannis baptiste maria
ab elizabeth recessit [illegible] in domum suam
ideo festum hoc agitur hodie quod ad finem
visitacionis marie scilicet hodie post
octavam nativitatis Johannis Est hoc mirandum
[illegible] quod maria latuit [illegible]
cognate sue elizabeth [illegible] famo-
sa sterilis erat sicut angelus dixit quod
vocatur sterilis [illegible]
[illegible] elizabeth
occultabat se mensibus tribus neca
multi cognoscerent [illegible] concepisset

quod [illegible] Secunda quia unde in qua
[illegible] sita erat distabat a ga-
lilea in qua maria morabatur ideo
non ita poterat hoc in notitiam [illegible] Tercia
quia dignum fuit ut non prius ab ho-
mine sed ab angelo disceret hoc debuit
in signum gratulacionis et reddere
[illegible] de hoc [illegible] loco
possit dubitari de tanta [illegible] et sancto
zacharias et elizabeth processissent
in diebus suis ut lucas testatur Non
sed dubito si maria [illegible]
visitasset Non ideo puto [illegible]
[illegible]
et [illegible] debent secundum [illegible]
in nazareth [illegible] forte [illegible] fuisset
impedita Quarta [illegible] et moralis quia
videtur virgo maria ab [illegible]
[illegible] ab inquisicionibus [illegible]
deo et sibi soli [illegible]
scrutabatur quid [illegible] homines [illegible]
[illegible] solitudine magis [illegible]
contemplacionis dulcedine [illegible] vacabat
Et propterea quia se angelus sibi non
nunciasset forte in graviditate eliza-
beth ut partum eius cognovisset [illegible]
multos qui [illegible] per-
lustrant [illegible]
[illegible] Et [illegible]
ad [illegible] quiete veniunt [illegible] in omnibus
distrahuntur [illegible] vagi et numquam stabiles
[illegible] doctrine [illegible]
[illegible] et numquam ad scientiam veritatis
pervenientes [illegible] quod enim [illegible]
iuga boum emi [illegible] ad pran-
dium non possum [illegible] venire Et forte
posset movere aliquem Cur maria
contemplationis dulcedine deserens
ad publicum se transtulit scilicet ad la-
boriosam et activam vitam Nota prima
melior quam secunda [illegible] possit
qui Cum de filio dei [illegible]
ad hoc [illegible] volunt
laborans [illegible] pauci et [illegible]
se exponunt [illegible] illud
pauli Non [illegible] utile [illegible]
[illegible] multis ut [illegible] caritatis
dulcedinem [illegible] mariam
in utraque vita [illegible] perfectissimos
perfectior [illegible] actis qui [illegible]

in suo radice caritatis procedit Non
enim est de minoritate operis quantum
ad meritum sed de maiori radice caritatis
ut in paruo opere ex maiori caritate
plus homo mereatur quam ex maiori opere
in tepida caritate Unde non dubium
maria plus meruisse cogitate sub-
uenendo quam in orationibus et speculationibus
ius possidens Ecclesiastici [illegible] ordinata cari-
tas sedem beatum ut principes plus accipi-
at qui plus gerit Idea dicitur sponsa or-
dinauit in me caritatem Et hec
suprema non est ipsius secundum ministerium
angelorum ubique ad perfectionem ad pro-
mouit Et ab actiua ad contemplati-
uam et econtra Sed quia caritas dei et
proximi suadet perfectissima vita est sed
ipsa de duobus operibus actiue vite vaca-
bat dormiendo comedendo verbis parti-
do Nocte vel ipse orando speculan-
do vigilando Unde ut tradit historia
euangelica [illegible] aliquis Ergo
maria gratia plena erat et perfectissima
quia ad maiorem plenitudinem gratie
aui recipiebat ut per opera meritoria
gratia crescebat [illegible] dicitur quo plena
erat si augeri poterat dicitur quo au-
geri poterat si plena erat dicitur si
prout status esse gratie in hac vita ulti-
qua non est additio sed hoc sicut quidam doct-
tractant et lo. simonis de [illegible] multi-
plex est plenitudo gratie Quedam
plenitudo sufficientie que fuit in ste-
phano et in aliis sanctis [illegible] ut
zacharie et elizabeth quantum ad omnes virtutes
et ad expulsionem omnium mortalium peccatorum
ut in sancto michaele [illegible] a domino in monu-
et alia est plenitudo prerogatiue que
non solum mortalia sed et venialia ex-
pellit et fomitem extinguit ut nec
inclinationem habeat ad malum nec
fastidium ad bonum et hec fuit in beata
virgine Alia est plenitudo copie et hec
est in anima christi [illegible] ei de capite gratie
sit in aliis membris suorum de quo
ad christum [illegible] ad [illegible] iuxta

ac est superhabundantissime quantum ad omnes
effectus gratie in se et de aliis transfunden-
dos cui non dat deus gratiam ad mensuram
Maria in plena fuit sed per opera meri-
toria caritas potuit augeri in ea et me-
ritum ac premium essentiale atque per opus
aliquod meritorium fecisset sic et fecit
opus premio caruisset et derogaret
Unde si inspexit hodie [illegible] in mundo
venisset et premio ut [illegible] statum
sui vita quo homo ultra crescat in gratia et
caritate non potest sed ad errorem quem
qui cumulatus est per clementinam de hereticis
ex ad nostrum [illegible] posse quo
sit [illegible] festinabat ad mentem
[illegible] sic mercatores ad lucra
temporalia nobis indigeres Unde paulus hor-
tatur ut magis et magis habundetis
Dispositi Et ad non scribit [illegible] aliquem
fructum habeam in vobis sicut et in ceteris gen-
tibus Speculandum singulorum verborum
officio primo quod lucas expressit maria
sed describit locum a quo recepit visitationem
scilicet a nazareth secundo describit locum ad quem
tendebat ad visitandum scilicet [illegible] in do-
mum zacharie [illegible] non
ostendisset promissa angeli quod diceret
[illegible] ut assureret tamquam [illegible] sui
scilicet a loco orationis contemplationis et allocutionis
angelice surrexit ad opera vite actiue
ut [illegible] mittat pro nobis ostendet
nobis [illegible] ut ad tempus contemplationis et tempus
[illegible] compassionis vacare debemus dialia
[illegible] et [illegible] zacharie [illegible]
Visitauit elizabeth non dubitans
de veritate ei data per angelum sed certissime
[illegible] esse [illegible] voluit visitare
primo non ut perfecta in se humilitate [illegible]
magis [illegible] quam angelo [illegible]
[illegible] maior [illegible] humilia [illegible]
[illegible] hodie fuit [illegible] multi
humilitas ac [illegible] homo [illegible]
[illegible] Ge-
nerat ac [illegible] desperationem
et humilitatem perfectam [illegible] opibus et
officiis humilibus quia humiliatio est via
ad humilitatem [illegible] considerationem
[illegible] publicanus [illegible]
[illegible] [illegible] considerationem
mortis [illegible] humilitas [illegible]
ut sicut [illegible] homo [illegible] dicit [illegible]
[illegible] fiunt et [illegible] puella

no trahebit(ur) in regnum celorum Mt 18
Ergo signum grande est humi-
litate Et cognoscat in hoc exprimi
sit signis et [illegible] quod y culpa
sua ad vod ad no vod [illegible] pa-
rit tollerat et aliorum culpas q(uam)
sp(iritu)s excepat 2a ea cum visitavit et
qu(on)tulavit ei que absolvit de q(ua)b(us) ab ea obp-
brium sterilitatis q(ue) erat maledicta in
lege sic et alii vicini eius congratulabantur
ei luc(e) j Et ista quidem Item .iij.
mulieres vere [illegible] devotis [illegible]
obprobrium sit sterilitatis Contra ut
[illegible] nichil [illegible]
magne que ad ... [illegible]
in digebat ... caritatis [illegible]
... et quantum ... [illegible]
... non in [illegible] officia
caritatis ... sic dicit paulus
Omnis [illegible] sunt pobzy
sunt vobis [illegible] abstrahentes
a [illegible] oportet [illegible]
[illegible] sustineant et perficit No. indubium
quam in adventu marie et salutatione magna
gratia deo ... elizabeth
que [illegible] spiritu sancto adimpleti sunt
... exultatione Iohannes in utero Inde
[illegible] que magna utilitas sit vi-
sitatio sanctorum que in ipsis habitat divina
gratia ... diffundit ad visitatos sicut
testatur scriptura de ioseph ad eius ingressum
benedixit deus domum egipcii et multi-
plicavit tam in edibus quam in agris et in omni
substancia gen 39 Et si hoc in mobili-
... magis in maria et ... in utero eius
... visitatio magni meriti fuit quantum
ad mariam magne utilitatis quo ad
Iohannem et elizabeth et magne imitacionis
... quo ad nos ad ... hominum
superbia que dedignatur ... pauperes et
in hoc mundo despectos 2o non solum
visitavit sed etiam prius salutavit elizabeth
... non zacharia ... domi-
num eius ... zacha-
rias mutus ... plaga introduxit
2a que maria tanta in ... ob ...
... virorum colloquia [illegible]
... apparet
colloquia ... familiaritatis vi-
rorum ... sibi esse suspecta et vi-
tanda Et ... virorum ad
mulieres que dicit sapiens Ecclesiastici ... venit
et mulieres apostata facere ... sa-
pientes Quorum ... multos
... In david Salomone sampso-
... et ... [illegible] libido
domat ... maria non ...
... elizabeth venit et ... di-
gebat salutatione et consolatione quia
zacharias ... erat
elizabeth salutavit ... non ...
... sine dubio quam dulcissi-
ma erat salutatio et verba consolationis ...
... et ... gratias agendo ...
collatis et elizabeth laudando ... eius
... in utero et optando ... modis
... [illegible]
... ubi ... [illegible]
... domus ... ubi ... be-
... [illegible]
... apparet ... ad [illegible]
... [illegible] gaudere ...
a ... potavit ... Et ...
... dei per fletum lacrimarum ...
ambarum ... fluxerunt
... preciosa ... amis-
... filii sui ioseph ... xxij
annos ... gaudio ...
gen 46 Et sicut ioseph ...
suo beniamin fleuisse ... gaudio ... gen 4
... dulcissimis ...
... osculatus ...
... potavit ...
deo ... fletu ... benedicti
... ad oscula ...
... et ... non
... sancti ... descendit
... [illegible]
... domus et familia ... eius
... osculari ...
... [illegible]
... benignitatis ... culpa
... fuit salutatio ut voluit ...
... maria ... humilitatis ...
... non
... elizabeth ...
beniamin ...
... et filio ...
gratias deo ... agere ...

ad opidum zacharie de sic dicitur nobis d
ex sic ut dicit omnis doctor genus agunt
antiqui ad alia nobis quantum sit
et ipsis fuerit credendum in ihesum christum
spiritu in templo domini prius sui erat
conveniunt et Crisostomus in sermone suo
mortis anno [illegible] die 3° [illegible] ad
mariam pervenit. sicut dominus laudat quando
narratur sicut in tractatu in libro magistri [illegible]
ordinum [illegible] ut fuerit fuit mendosa sic
in fonte [illegible] claudenda ad
offerendum elizabeth et iohannes sine benedictione
exultationem et ipsius sua expletione
[illegible] lucas Et facta est ut
audivit salutationem elizabeth
ubi exponit effectum et utilitatem sa-
lutationis Et quod postea elizabeth
salutationem audivit / sic iohannes prior
gratiam sentit sublimior et sanctior
in gratia dei quam vox humana Et io-
hannes in utero infans naturalem vocem
marie non valuit audire / sic per spiritum
eius gratiam [illegible] non potuit / quilibet
obstante impedimento ut in partibus [illegible]
tantum et in utero sic humanitas gratiam sentit
et spiritu sancto replebatur propinquum mox [illegible]
to sicut in dominum gabriel Et spiritu sancto re-
plebatur adhuc ex utero matris sue [illegible]
et non [illegible] et accipit spiritum sancti pro-
pheticum et spiritu sancto domini sui de utero cognovit
cognoscit quam quia vocem non poterat
[illegible] tripudio exultationis saluta-
vit qui ad dominum veniebat Et in agnum
dei quem postea manu [illegible] dicens ecce agnus [illegible]
[illegible] non sum dignus corrigiam calcia-
menti solvere [illegible] ad exultationem in utero
non [illegible] naturalis [illegible] domini
unde gratiam sua in ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] Et postea [illegible]
naturalis anima in organizato corpore infusa
erat / ideo [illegible] credit in originali
peccato fuisse conceptus quia soli [illegible] da-
tur credere ut sine originali concep-
ta fuisset [illegible] ab [illegible] originali
[illegible] sine conceptus ut [illegible] [illegible]
quod soli [illegible] servavit ideo [illegible]
iohannes postea ad christum baptizandum
eo veniente dicit Ego a te debeo baptizari
cognoscet se non immunem fuisse
a peccato licet [illegible] [illegible] [illegible]

vio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
videt in [illegible] iohannes quod [illegible]
[illegible] voluit [illegible] [illegible] / licet [illegible]
ad in utero matris in [illegible] quantitate
[illegible] et [illegible] organizatus erat
formatus Et ut tradunt doctores
[illegible] in quantitate [illegible] formice erat
[illegible] erat conceptus in [illegible] omnium mem-
brorum ita ut [illegible] pro [illegible] mem-
brorum cognosci [illegible] a clarissimis
oculis potuisset [illegible] qui [illegible]
marie et elizabeth et iohannes infans
[illegible] nulla lingua explicare [illegible]
[illegible] [illegible] cogitare [illegible] [illegible] margari-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad hoc
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] ideo
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
ad salutandum elizabeth sic [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] visitare voluit ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] posset [illegible] Et [illegible]
salutatio [illegible] ad aures elizabeth
[illegible] [illegible] penetravit [illegible] ad in-
fantem in utero [illegible] quia iohannes non po-
terat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] tanto gaudio quod [illegible]
[illegible] elizabeth [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et exclamavit voce magna
et devota quia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] in utero [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tripudio [illegible]
[illegible] ab eo loco quo gabriel ange-
lus [illegible] [illegible] Et quia [illegible] [illegible]
et filij in utero [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
ideo in voce [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eli-
zabeth [illegible] [illegible] [illegible] cognovisse
in salutatione angelus eam salutavit
quia ubi [illegible] ubi [illegible] [illegible] Et
[illegible] addit quod gabriel non [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible]
[illegible] erat [illegible] conceptus Et
[illegible] [illegible] et suavissima [illegible]
[illegible] mutuo se salutant / laudat
[illegible] [illegible] [illegible] una [illegible]
alia [illegible] ob [illegible] [illegible]
et [illegible] sibi mutuo [illegible]
[illegible] se [illegible] et [illegible]

alia ministret. Unde Ber[nardus]. Ergo
nescio quam maior veneratio reputabat ad
obsequium exhibendum. elizabeth ipsa indignam
se reputans eius ministerio quod exhibe-
bat d[omi]no cuius reverencius ad exsequium domini et
regina mundi dedit sed ut virgo sub
toto meo ad fungi tuo sanctissimo miste-
rio Et sicut iohannes de christo dicebat Cuius
non sum dignus solvere corrigiam calciamenti
ipsius hec verba dixisse videtur a patre obsequio
cessare noluit nec contradixit elizabeth
obedivit Et quia de verbo fuit in ora-
tione qui fructus in predicatione humilitate de-
monstrare maria aliqua tanta sanctitate ideo
quod silencio voto plus devocione dimittens pud-
tate ad vocem Ecce quia de conclusione
cordis in utero [illegible] elizabeth. Et dominus
[illegible] pro elizabeth repleta ideo exaltavit
conclusio Et de admiratione elizabeth
de tanta humiliatione virginis subdit
elizabeth per hec verba dicens Et unde
hoc michi ut veniat mater domini mei ad me
Que pre stupore dicens Que merita que
iustitia quam sanctitas mea exigit/ quia nec
merita in me agnosco indignam me sencio
ut mater domini dei regis mei sonaret/ et
super omnes virgines benedicta veniat [illegible]
et humilet a summis [illegible] ad me de-
[illegible] humile et a mundo despecta po-
tius ego ad te venire deberem [illegible]
ad hoc me indignam sencio/ sic [illegible]
ad [illegible] dixit/ sed nec putavi me
dignam ad te venire Unde elizabeth
per spiritum prophetie/ non per signa aliqua corporalia
quod in pregnantibus solent apparere maria
esse matrem dei cognovit. Ecce quanta
mutua humilitas quod [illegible] se preveni-
re contendunt. Quia dominus humilibus dat gra-
tiam superbis resistit. Et post subdit
Et beata que credidisti non sicut zachari-
as qui incredulus fuit verbis angeli. In
hoc [illegible] elizabeth quod [illegible] cogno-
vit quod per angelum marie erat nun-
ciata. Unde prophetat de preterito/ et
de presenti quod [illegible] in utero marie cog-
novit. De futuro eciam quod perficien-
tur in te que dicta sunt tibi a domino

Hucusque maria tacuit sed quia
cognovit quod spiritus sanctus eius [illegible] revela-
vit ei [illegible] quod sibi facta fuerunt Unde
ut ad laudem dei ora aperiret dicit
Magnificat anima mea dominum etc. Cum me
laudas beatam me dicendo sed ego de
hiis michi nichil tribuo/ sed totum
divine gratie ascribo ideo dominum magni-
fico in hiis beneficiis quem mecum et
tu dicis magnificare utique nobis ex[illegible]
tribuens ut ora nostra ad laudem aperia-
mus dicens Quid habes quod non ac-
cepisti Et non nobis domine non nobis
sed nomini tuo da gloriam Hec hiis ca-
[illegible] maria nulli revelavit quod gesta
erant apud eam per angelum per conceptio-
nem domini spiritus sanctus sibi revelasset
sic eciam nec revelavit ioseph sponso
suo qui videns eam gravidam eam
voluit dimittere nisi [illegible]
angelus ei primo revelasset [illegible]
[illegible] Erat maria sponsa
[illegible] et modestie omnibus [illegible]
[illegible] puella devota [illegible]
disciplinata in visu in incessu vultu
depresso oculis [illegible] pudica in [illegible]
rara et brevis et prudentissima/ [illegible]
et quieta et silencium diligentis/ oracionibus
et [illegible] meditacionibus vacabat/ sic [illegible]
[illegible] submissionibus [illegible]
laude humana fugiens non curiosa
non vaga/ non garrula sed [illegible] hu-
milis casta et mitis se exhibebat Ta-
lis asserimus et multo amplius sanctissima
[illegible] quem spiritus sanctus [illegible] scola disciplina
edocuit dicens Tota pulchra es amica
mea etc. Cuius precibus et meritis nos
indignis famuli sui donari dig-
netur filius eius ihesus christus gratiam in presenti
et gloriam in futuro Amen.

10

In visitacione beate Marie.

Benedicta tu in mulieribus Luc. 1.
Antiquum more [illegible] exordia
novis semper gaudiis solempnizat. Dum
hodierna die festum matris christi, sanc-
torum officiorum misteriis inchoata dedi-
cavit auctoritate veritate firmata, isti-
tutis salutaribus confirmavit renovavit.
Va Urbanus sextus summus pontifex ac per
eum successor bonifacius sancte virginis
gloriose festum fore portum omnibus tribu-
latis patet intendens, ac singulari
matris ... [illegible] ... confirmat sub
certis [illegible] valide gravatis ex-
[illegible] ad laudem eiusdem virginis festum
visitacionis marie in ecclesia solempniter
celebrari decreverunt. Non quod [illegible]
acta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] per quos in offerijs prosperis
[illegible] certa comparatur [illegible] in nativitate
sancti Johannis baptiste ut sic in utero [illegible]
mitti fuerunt [illegible] et spiritualiter [illegible]
gracia in visitacione gloriose virginis condi-
tate que in [illegible] Johannis fuit [illegible] ad
plenum [illegible] et ad superiorum desideria
[illegible] actionum exemplis magnifica-
mat Iste namque [illegible] magis ut
angelus qui virgini loquebatur ad celestia re-
dijt, surgit virgo atque ad montana ascen-
dit [illegible] ut beda ait in verbo dei, summum
dei habitaculum petit. Intravit quoque do-
mum zacharie, elizabeth quem primum
sororem [illegible] nomine [illegible] congratula-
de cognate de dono, et [illegible]
[illegible] salutat atque per filium
glorie regem quem gestabat, matrem elizabeth
et filium sanctificavit in ventris gracia prophetandi.
Totoque spiritu in deo salutari suo exul-
tans gloriose [illegible] toto corde per re-
ceptis dominum laudans muneribus virgi-
nali voce [illegible] magnificat anima mea dominum
[illegible] quoque elizabeth magnis ad vo-
cem salutacionis huius [illegible] mu-
neribus prophetico spiritu [illegible]
[illegible] de munere quod habet [illegible]
[illegible] [illegible] et gracie virginem [illegible]
[illegible] [illegible] et benedictam ventris sui
fructum benedicens ait Benedicta tu in
mulieribus ... [illegible] [illegible] mulieribus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

dicere festivitatis gaudium [illegible] qui
per singula dicta hore brevitas ac
[illegible] ipsa caliditas non sinit [illegible]
[illegible] elizabeth [illegible] [illegible]
tractemus [illegible] [illegible] virgini di-
camus dicentes
Benedicta tu in mulieribus [illegible] elizabeth
[illegible] prophetice [illegible] ad salutacionem vocis
virginis [illegible] [illegible] virginem devote
laudavit [illegible] [illegible] confirmacionem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] declarant
verba [illegible] salutacionis archangeli
[illegible] virginem [illegible] [illegible] [illegible]
et laudes [illegible] [illegible] [illegible] angelus dicere
non potuit addidit [illegible] benedictus fructus
ventris tui. [illegible] [illegible] angelus sue
salutacionis [illegible] [illegible] [illegible]
ventris eius fructus fuit [illegible] elizabeth
[illegible] prophetico [illegible] [illegible] [illegible]
addidit [illegible] [illegible] filij et matris laudes
[illegible] [illegible] [illegible] benedictam non
[illegible] hominis [illegible] angelos [illegible] [illegible]
aliorum [illegible] [illegible] [illegible] benedictam
[illegible] [illegible] ait ad [illegible] [illegible]
[illegible] benedictam in [illegible] [illegible] fructus
ventris tui superexaltat virginem
[illegible] [illegible] ut albertus in de
laudibus virginis ait [illegible] [illegible] filius
[illegible] non [illegible] [illegible] exaltat
[illegible] [illegible] [illegible] genuit sibi filium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex
[illegible] infinitat [illegible] bonitate
[illegible] [illegible] arbor ex fructu cog-
noscitur [illegible] [illegible] bonitas fructus
[illegible] arbore infinita bonitas
in fructu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] bonitate [illegible] [illegible] bonitas [illegible]
filij [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ait [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
fructus ventris tui [illegible] benedicta [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] differencia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in mulieribus
[illegible] [illegible] benedicta [illegible] benedictus fructus
ventris tui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] benedicta
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] virgine

Quo ad primum scilicet maledictionis evacuacionem
fecunditatis amplificacionem / singularis gracie
collacionem / et complementi collaudacionem
Secundum hos quatuor modos invenitur accipi be-
nedictio in scriptura in multis passibus. Colli-
gi potest scilicet ex hiis benedictionibus Ba-
laam Numeri 22 et 23 quibus precepit Ba-
laam benedicere deus populo Israel decem
vicibus benedicere ergo non erat contrarium
sed econtra omnes suas benedictiones consenta. Nam
hec virgine significavit dominum specialia-
ter illum populum ac benedictionibus multi-
plicavit / lege et sacramentis perpetuavit
quam purgatissima produxit virga / et
in radice flos ascendit propter dominum
super quem requiescet spiritus sanctus ut habetur
ysaie xi. Quantum ad maledictionis
evacuacionem ait balaam populus solus
habitabit et inter gentes non reputabitur
non est ydolum in iacob / ut videlicet simula-
chrum in israel. Deus eduxit illum de
egipto. Quantum ad fecunditatis am-
plificacionem dicit quis dinumerare
possit pulverem iacob et nosse
numerum stirpis israel. Quantum ad sin-
gularis gracie collacionem dicit orietur
stella ex iacob et consurget virga
de israel et percuciet duces moab /
Quantum ad complementi laudacionem
dicit Qui benedixerit tibi sit et ipse benedictus et
qui maledixerit in maledictionibus repu-
tabitur. Sed hec omnes benedictiones specialis-
sime convenit virgini gloriose super
omnes mulieres benedicte quam vidissime
laudavit cum ait elizabeth benedicta tu in
[illegible] benedicta [illegible] mulieres quia ab omni ma-
ledictione fuit semper liberrima domina
sine maledictione et que in qua sunt super
omnes filias eve [illegible] dicitur in dolore
paries filios / et [illegible] [illegible]
maledicta sterilis in israel [illegible] [illegible]
[illegible] maledicta [illegible] [illegible]
fecunditas / prima dolor [illegible]
alligatur. Unde maledicta [illegible]
obprobrium hominum non [illegible]
cum benedictus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dicitur maledicta [illegible] obprobrio et
despecta sit vidua [illegible] [illegible]

mosaica in israel maledictio ad [illegible]
et per hoc [illegible] [illegible] et laborem [illegible]
[illegible] [illegible] effusionem [illegible]
huius evacuatur virgo benedicta [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]
dolore peperit. Et [illegible] [illegible] elegit
magis esse obprobrio hominum quam obnoxia
propter aliud [illegible] virgo prudentissima [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] maledictionem [illegible] [illegible]
maledictionem [illegible] obprobrium hominum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] posita [illegible] dolore [illegible]
[illegible] [illegible] maledictionem [illegible]
illa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] hominibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] posset [illegible]
O [illegible] [illegible] virgo prudens [illegible]
devota [illegible] virgo castissima quam [illegible]
[illegible] de plano [illegible] virginitate [illegible]
lex / in iusticia / [illegible] pagina / [illegible]
[illegible] consulit ut [illegible] [illegible]
non carnalem vivere et in [illegible] agilitate
vitam ducere. Ubi legis bis virgo
sapiens [illegible] [illegible] [illegible] Rō 13
[illegible] ne [illegible] in [illegible]. Ubi lege-
ras de virginibus [illegible] [illegible] [illegible]
nomen quod neque alium [illegible]
[illegible] agnum [illegible] [illegible] ubi
audieras de virginibus preceptum domini
non habeo consilium autem do. In vete- 1 cor 7
ri non docet preceptum sed ut consilium nec
exemplum habueras [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de omnibus ac [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Elegisti in israel esse
[illegible] ut illi plangunt [illegible]
maledictionem [illegible] sterilitatis. Et cum
maledictio [illegible] [illegible] [illegible]
fecunditate sterilitas [illegible] [illegible]
fecunditate virginitas integritas auferet
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pariens [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] benedictionem [illegible]

Tunc et elizabeth [illegible] ait et vnde
mihi hoc ut veniat mater domini mei ad
me [illegible] vocatur [illegible]
[illegible] obstupuit dicens domini mei [illegible]
[illegible] corpore et [illegible] mente [illegible] Ideo
[illegible] a suis maioribus
[illegible] suis progenitoribus [illegible]
a [illegible] accepta Et ideo ait elizabeth
vnde mihi hoc ut veniat ad me filia
dauid et sponsa ioseph [illegible]
fuisset [illegible] et ipsa elizabeth de stir-
pe sacerdotali [illegible] viro habuit
sacerdotali [illegible]
ait domini mei [illegible] haud du-
bium quin saluatoris mundi et filij
dei quem [illegible] gestabat
vtero [illegible] collapsa [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] non dubitauit [illegible] denique
[illegible] accepta [illegible]
[illegible] salutem [illegible]
[illegible]
[illegible]
fuit humilitas [illegible]
[illegible] Illa [illegible]
esse [illegible] hominem et [illegible]
ut suam virginitatem [illegible]
[illegible] hac [illegible] dubio [illegible]
[illegible]
[illegible] ut saluaret virginitatem [illegible]
[illegible] maledictum [illegible]
[illegible] ab omnibus angelis et
hominibus [illegible] hugo
de sancto victore ait [illegible] humilitas [illegible]
et virginitas [illegible]
[illegible] sublimauit [illegible]
[illegible] virgo [illegible] pareret
dei filium et humilis haberet [illegible]
[illegible] hoc [illegible] celo
[illegible]
sola [illegible] singulari [illegible]
[illegible] et hoc [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] benedicta [illegible] quod domi-
[illegible] possit [illegible]

Illa vero [illegible] filium genuit [illegible]
[illegible] fructus et [illegible]
[illegible] virgo [illegible]
[illegible] patriarcha abraham
[illegible] dicit [illegible]
et abraham a deo [illegible]
[illegible] filia [illegible]
[illegible] generatione [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] apostolus ad galathas et
abraham [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible] promissionis
filij [illegible]
primogenitum [illegible] filium suum
primogenitum [illegible] ut sit
ipse primogenitus [illegible]
[illegible] primogenitus [illegible]
[illegible] virgo [illegible]
[illegible]
[illegible] ait [illegible]
[illegible] hominem [illegible]
hominem [illegible] virginem [illegible]
[illegible] elizabeth
[illegible] singula [illegible]
[illegible] subdit
[illegible] salutationis
[illegible] exultauit in
gaudio infans in vtero meo [illegible]
[illegible] ait [illegible]
[illegible] elizabeth vox [illegible] ad [illegible]
descendit et [illegible]
[illegible] exultauit [illegible]
[illegible] ad vocem
salutationis gaudens [illegible]
[illegible] corporalis
[illegible]
[illegible] amore [illegible]
[illegible] hac [illegible]

spiritu sancto repleta cum Joh(anne)s fuerit sanctificatus
ab originali et ipse cognatus per
virginis vocem clad(?) patet ergo omnium in Christo
filio suo cognatorum esse meruit. Dicat
hac que benedicta ipsa virgo in suo cantico
gratulabunda exultavit et venit
Et ma(gnificat) anima mea dominum etc. Et in Canticis
stella maris quam fuerat [illegible] mag[illegible] quam potest est
quia michi hodie fecit magna deus creator
meus [illegible] anima [illegible] a patre in terra
[illegible] et sit omnium aliorum sicut pre
[illegible] multa pulchritudine [illegible]
[illegible] eum et in eo [illegible]
Ego mater pulchre dilectionis et timoris
timoris. Fuit ergo tertio benedicta pre sanctis
[illegible] collacione. Fuit enim virgo gloriosa
super omnes creaturas [illegible] singulari
[illegible] singulari [illegible]
[illegible] benedicta in eius [illegible]
maternitate et gudiuncio(?) [illegible]
[illegible] singularem [illegible]
[illegible] creatura [illegible]
eligere suum creatorem. In hac sola
impleta est benedictio Balaam. Orietur
stella ex Jacob in [illegible]
Jacob [illegible] [illegible]
[illegible] omnium hominum [illegible]
[illegible] mulierum [illegible]
[illegible] duces moab et [illegible]
[illegible] et [illegible] michi [illegible] lau-
dibus [illegible] de quo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in mulieribus quia celo fuit maior
terra fortior orbe latior [illegible]
[illegible] quem [illegible] capere non po-
terunt [illegible] portavit eum
qui portat orbem [illegible] genuit
genitorem [illegible] omnium viventium
[illegible] Et hec in [illegible]
[illegible] benedicta tu in mulieribus [illegible]
mulieribus [illegible] ad [illegible]
[illegible] honor [illegible] virgini
[illegible] debebat [illegible] filius [illegible]
Et [illegible] [illegible]
[illegible] est corona [illegible]
[illegible] cordibus [illegible]
virginitatis [illegible] parietes et
de celo [illegible] fuit [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] quod [illegible] hac
benedictionem explorans elizabeth dixit
benedicta tu in mulieribus quia [illegible] a quo [illegible]
[illegible] a deo [illegible]
a deo [illegible] filium et nobis [illegible]
[illegible] magis et [illegible] Et [illegible]
[illegible] deo [illegible] david [illegible] et [illegible]
[illegible] benedictus hec [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] causa
[illegible] benedicta [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] benedicimus [illegible]
De hac [illegible] benedicta in suo [illegible]
[illegible] virgo [illegible]
[illegible] [illegible]
misterio incarnationis [illegible]
[illegible] [illegible] virgo
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] medium
[illegible] homini [illegible]
[illegible] in [illegible]
ut [illegible] et [illegible]
in [illegible] et obediencie [illegible]
incarnationis [illegible] virgini [illegible]
fidelibus dubitat. Fuit quarto virgo
benedicta congratulacionem collauda-
cionis [illegible] ab [illegible]
[illegible] creaturis [illegible] angelis ab
et ab hominibus laudatur [illegible] angeli ut
ait [illegible] genuit angelorum
[illegible] [illegible]
benedicta [illegible] virgo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ex hominibus [illegible] augmentando et
superaddendo laudatur [illegible] hominibus quia
genuit [illegible] [illegible]
[illegible] ac glorificatorem [illegible]
de hac virgine in [illegible] Balaam
[illegible] [illegible] ubi sit ille benedictus
et qui maledixerit sit ille maledictus
Et [illegible] [illegible] [illegible] virgini
[illegible] [illegible] qui
[illegible] vera [illegible] possidebat
[illegible] hac virgine [illegible] laudat
[illegible] magnificat [illegible] elizabeth gra-
cia [illegible] laudantes [illegible]
[illegible] [illegible] ab [illegible]
[illegible] laudanda repleta spiritu sancto

exclamavit voce magna Mag[nificat] ait
beda non tantum clamorem quam devotionem
Et [illegible] de hac laude dei [illegible] in patre
suo virgo exultavit [illegible] [illegible] be-
atam me dicent omnes generationes. Et [illegible]
[illegible] ut sit [illegible] ad [illegible] [illegible] a
[illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] ex virgine [illegible] [illegible] et virginis
[illegible] [illegible] laudes [illegible] per [illegible]
[illegible] [illegible] per prophetas. Nonne [illegible]
[illegible] commendabat fortitudinem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ait [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] laudant [illegible]
[illegible] [illegible] moyses in [illegible] rubi ardentis
[illegible] [illegible] apparuit [illegible]
virginalem integritatem [illegible] et fecunditatem
dum de virga aaron non irrigata [illegible]
[illegible] florem produxit et fructus. [illegible]
[illegible] laudavit [illegible] prophetis
[illegible] [illegible] laudavit [illegible] per
[illegible] et apostolos ut [illegible]
suos fideles laudare qui [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nos esse [illegible] et nos laudare non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cogite
[illegible] [illegible] a laudibus virginis
[illegible] [illegible] [illegible] laudare
[illegible] [illegible] digne laudare possis
[illegible] [illegible] et laudare [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] plenissima [illegible] laudas
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et laudare [illegible]
et [illegible] ut laudet [illegible] [illegible]
et [illegible] virginem laudantes [illegible]
[illegible] [illegible] et nobis [illegible]
[illegible] fructus sui [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

In dedicacione ecclesie

Domum tuam decet sanctitudo ps. 92

Adest nobis dilectissimi dies celeberrima et
festiva, festivitas familiaris et domestica
[illegible] ad gratiarum actiones devocius celebranda festi-
vitas [illegible] ut [illegible] ait [illegible] [illegible] [illegible]
hodie, domus dei [illegible] dei, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
tradit auctoritas [illegible] celebrantes honore
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solempnitate celebrari
[illegible], [illegible] festivitatem [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] Nisi [illegible] domus deo dedi-
cata fuerit, ut [illegible] ubi vel deo, vel unigenito
[illegible] [illegible] [illegible] vel virgini sive [illegible] [illegible] festa
celebrantur [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
tabernaculi [illegible] dedicacione legitur festivasse
[illegible] [illegible] familiare nobis sit et domestica [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sit nobis [illegible], ut [illegible] a nobis [illegible]
vel a nemine celebrari [illegible] de ecclesia
[illegible], [illegible] [illegible] de nobis [illegible]
[illegible] domus illius [illegible] [illegible] festum
[illegible] et domus dei [illegible] fidelis, domus
dei [illegible] ecclesia [illegible], domus dei [illegible]
ecclesia triumphans dedicacio celebratur
[illegible] [illegible] domum in [illegible]
[illegible] de domo ecclesie triumphantis [illegible]
[illegible] ait [illegible] [illegible] domo
tua [illegible] [illegible] [illegible] domo [illegible]
[illegible] ecclesie [illegible] [illegible]
[illegible] oportet [illegible] in domo dei [illegible] ecclesia
dei vivi, columpna et firmamentum veritatis
De domo ait petrus [illegible] et [illegible]
lapides vivi superedificamini domos spirituales
[illegible] ecclesie domo [illegible] domus
[illegible] domus [illegible] [illegible] domus
[illegible] sibi [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] militante [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ecclesia ut illa [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] domum [illegible]
[illegible] [illegible] moyses [illegible]
ravit Et [illegible] per manus [illegible]
[illegible] de quo [illegible] [illegible] [illegible]
ecclesie [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Modo

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] celebratur

itaque sunt laudibus extollenda que omnibus diebus
hic in eis domus dei decet sanctitudo
diebus ut aliqui dicunt per gratiam [illegible]

Domum tuam decet sanctitudo. Quamvis
domus dei sanctitatis indigeat [illegible]
ad quod ... in fide et obedientia
[illegible] quod deo [illegible]
in sacramenta [illegible]
[illegible] paganorum [illegible] infidelia
[illegible] nos dominus dona [illegible] cognos-
cimus [illegible] gratia [illegible]
nos [illegible] et [illegible] habi-
tatores [illegible] in [illegible] monstro
[illegible] pacis stabilitatem [illegible]
[illegible] audiunt [illegible]
[illegible] ut [illegible]
videre [illegible] dominus [illegible] Ps.
[illegible] eo [illegible]
[illegible] dominum [illegible]
et [illegible] sancti [illegible] legem
[illegible] penitus [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
[illegible] fide et sacramentorum
[illegible] nostri [illegible]
[illegible] possunt [illegible]
mille [illegible] non [illegible]
libus paganis [illegible]
[illegible] saluator [illegible]
et [illegible] dignatus [illegible]
[illegible] sibi [illegible] templum dedicavit [illegible]
in domus [illegible] templum [illegible]
hanc [illegible] esse [illegible] Reg. 8
domum [illegible] sed [illegible]
cum [illegible] dignatur [illegible]
nobis [illegible] templum [illegible] in quo nos
orantes [illegible] exaudiat [illegible]
ut dicitur [illegible] hodi-
erna festivitate in [illegible]
[illegible] fideles [illegible]
[illegible] largitor
[illegible] gratias offerat [illegible]
[illegible] studeat templum [illegible] et
[illegible] De [illegible]
esset in hac [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] quia ut apostolus
[illegible] non [illegible] esse [illegible]
templum [illegible] ut [illegible]

in [illegible] sermonis dei et [illegible]
[illegible] quibus [illegible] non [illegible]
[illegible] opera [illegible] dicitur [illegible]
[illegible] subtilioribus [illegible]
templo aliquid grosse et [illegible]
[illegible] domum decet sanctitudo [illegible]
aliquid [illegible] qui non [illegible]
ut [illegible]
[illegible]

Domum tuam decet sanctitudo Ps. 92
Sanctitate domus dei [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] quarum [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cor [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] laudavit [illegible]
[illegible] domum [illegible] quia [illegible]
[illegible]
[illegible] 3 Reg. 8 [illegible] domum
hanc [illegible] ut sermoni
[illegible] non [illegible]
[illegible] nos [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] Reg. [illegible]
[illegible] templo [illegible]
[illegible]
templum [illegible]
honeste [illegible] et [illegible]
et [illegible] in loco isto [illegible]
[illegible] honorantibus
et [illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] de templo [illegible] bonum
[illegible] de templo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quod
[illegible] domum tuam decet
[illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] domum [illegible]

Et apostolus [illegible]
ad [illegible] et [illegible]
Et Joh. 14 [illegible]
[illegible]

h. t. v.

aliquid

[illegible]

scripsit dispensaverat / quas deo tunc-
tis et sua sanctis dispensationem con-
fessionis ac vite sue emendatione, laudibus
et orationibus. Domum scriptum et domum consecrandam
sanctificat / dedicatio medio corde et lingua
et opere et veritate / unde propheta Domum tuam
decet sanctitudo etc. ut sic possit [illegible]
gratia dixit maria

¶ Domum tuam decet sanctitudo domine etc. Ca-
rissimi, quanto res aliqua dignior est, tanto plus
diligitur, quibus conveniunt cum tractatur. Sic
enim magis qui in principem peccat quam qui in plebeum
peccet arguitur maioris culpe quam deum.
Unde primi regum 2. ait hely filiis suis
templum dehonorantibus: Si vir peccaverit
in virum placari ei potest deus. Si autem in deum
peccaverit, quis orabit pro eo? Et quia inter omnia
loca dignissimum est quod specialiter deo consecratur
Certum est quod omnem excedit qui hunc dehones-
tat. Et quibus intra domum dei conceditur
Debes videre quid ibi agunt. Et quid faciunt non
est, ut ad altare eorum et quid faciunt et desinunt
et que peccant. Dicit dominus sanctificate et ite
quare? Non aliud agat in oratione
ut ad quod facit est in ea non [illegible] orationi
dedicatur. Considerant igitur ad ambulationem
[illegible] in hac sancta domo [illegible] debent
dari [illegible] quanto etc.

3

Diligit dominus portas syon super omnia
tabernacula iacob. ps. 86
Festum sollempne dedicationis templi dei quod
hodierna die colimus / nobis gaudio et
alacritate multiplici gaudere [illegible] / quia
[illegible] sollempnitatem ita nobis quieta
ita et nobis affirmat. In celis etiam ecclesia
eius ex causa sollempnizat / hodie vero de
spiritu festum facit / qui de sua electione
fructuosa / sanctificationis dispositione / recipit
domus, gloriosa sponso suo christo, congaudet et
iubilans canit deo. Et ideo [illegible] ad hac
sollempnitate [illegible], quod sic non gaudet ecclesie
membra facta. Sic [illegible] / Augustinus in hac festa
[illegible] / quod sic ecclesie filios congregans
[illegible] / ut omnes credentes [illegible] natos
ad mortem / [illegible] ad salutem. Et quia
festivitas hodierna ex eo sollempnius [illegible]
sic vite [illegible], quia templa materialia dedica-
tionis dominus agit / [illegible] sollempniori-

[illegible] / quia et spiritualiter syon est portas dominus
diligit super omnia tabernacula iacob sancta
figura celebratur. Et quia deus in figura templi
dedicationis festum ex eo [illegible] dispro-
priis suis cognoscimus / qui in [illegible]
[illegible] gradus et sermone facit / ac deum
sue misericordie [illegible] dignitatis sic. Sicut iohannes
ait. Facta sunt encenia in ierosolimis et
yemps erat. Et ambulabat ihesus in templo in
porticu salomonis, et propter hoc sermo quod predicavit
Ioh. 10. Sed quare ambulare voluit in templo
in quo ratio et sanguis brutorum animalium offe-
rebantur / intelligimus tunc orationibus deo / ubi
carnes et sanguinis ipsius celebrantur
sacramenta visitare gaudebit. Et longe magis
nos ipsos ecclesie sue membra / quare quod de
nobis exterior et interior [illegible] gratia, ab ipso
quasi sit sanctificata, quod si nos dispropriis
gratia in una festivitate, quanto magis nos
digni hunc esse convenimus / quia nos
deus in portas syon gloria, a deo
diligatur, plus quam tabernacula iacob in figura
commorantur, ut sicut syon [illegible] diligit dominus
[illegible] iam [illegible] dixit

¶ Festum dedicationis templi domini et interioris
gaudio [illegible], quod et materiale templum
nobis a deo dedicatum. Est namque templum 1
[illegible] quod in triumphat ecclesia quod [illegible].
Est et templum fidelium quod in terra peregrina- 2
[illegible] quod militans ecclesia dicitur, in qua fide et
olea vivimus. Est ipsa nostra anima templum 3
domini in baptismo consecratum. Est denique ter- 4
[illegible] ex lapidibus constructum, ad di-
vinum cultum specialiter dedicatum. Et omnia per
syon designantur. Syon namque specula vel 1
speculator interpretatur. Altissima est specula ecclesia
triumphans, in qua summa et super laudes
trinitatis [illegible] speculatur.
Est quoque specula militans ecclesia, cui dominus 2
divina misteria [illegible] aperuit spe-
culanda. Et speculatores [illegible] per ipsa alta
dicit. Super montem excelsum ascende tu
qui evangelizas syon. Est et anima devota 3
speculatrix et specula, scilicet in qua [illegible]
altissimus [illegible] dei [illegible] ad quam
[illegible] speculatur. Est domus dei oratorium spe- 4
cula / quia in ea [illegible] de specula sue
cathedra moysi, [illegible] populo predico-
nat, et [illegible] / [illegible] illorum syon est.
quod diligit dominus super omnia tabernacula

iacob. Nempe per syon intelligitur ecclesia milita-
te christianorum in modum syon constructa. [illegible]
et civitas in tabernaculis iacob, ut dicit
Augustinus super psalmum 86. Sed de syon qua spiri-
tualiter significatur, [illegible] tabernacula yma-
ginaria ac spiritualia [illegible]. Hanc
spiritualem syon diligit dominus super omnia ta-
bernacula iacob, quia [illegible].
et [illegible] magis [illegible]. Omnia autem [illegible]
gerunt in figura [illegible] figura ac [illegible]
generationis esse. Nos et qui congregati de-
dicationis hodie [illegible] laud
[illegible] laude et [illegible]. Quod autem de hac
syon [illegible] de ista [illegible]. Vnde [illegible] de
[illegible] dominus de corpore [illegible]
[illegible]. De templo materiali aliquid [illegible] mediocri-
do. [illegible] de syon que est ecclesia militans
[illegible] aliorum [illegible]. mo

De templo itaque materiali cuius dedicationem
hodie celebramus, multa [illegible]
[illegible] exclamavi [illegible]
[illegible] sit locus sanctus [illegible] locus
iste [illegible] honorabilis [illegible] ut [illegible]
[illegible] proh dolor domus [illegible]
[illegible]
[illegible] dominus [illegible] in festo de-
dicationis [illegible]
sui [illegible] vobis et [illegible]
[illegible] dominus [illegible]
[illegible]
[illegible] dominus [illegible]
[illegible] vos [illegible]
[illegible] dominus [illegible] Cla-
ma ne cesses [illegible] exalta vocem
tuam. Annuncia populo meo scelera eorum et
domui iacob peccata eorum [illegible]
[illegible] dominus [illegible]
[illegible] vos [illegible]
[illegible] quod dominus diligit
super tabernacula iacob [illegible] diligere
[illegible] ad [illegible] admonendi. rat

Diligit dominus portas syon super omnia
tabernacula iacob. psalmus 86.
In festo dedicationis templi [illegible] hoc
[illegible] deo laudes
[illegible] templo
[illegible]
[illegible] crevit quia
edificatur [illegible] ex lapidibus [illegible] nos
[illegible] habitaculum dei [illegible]
ad [illegible] syon et portas
diligit [illegible] iacob [illegible]
[illegible] Augustinus [illegible] psalmus 86 [illegible] ibi
[illegible] ecclesia syon [illegible]
[illegible] in tabernaculis iacob et ubi
erat syon in templo iacob [illegible]
[illegible] intelligit
[illegible] figura [illegible]
[illegible] super omnia figurata
[illegible] que diligit [illegible]
[illegible]
[illegible] apostolus ad [illegible] ait [illegible] dilexit
ecclesiam et [illegible] tradidit ut illam
[illegible] lavacro aque in verbo
ut exhiberet [illegible] gloriosam ecclesiam non
habentem maculam neque rugam aut aliquid
[illegible] ut sit sancta et immaculata [illegible]
[illegible]
[illegible]
ecclesia [illegible]
[illegible]
[illegible] salutemus [illegible]
Ave maria
Diligit dominus portas [illegible]
syon [illegible] diligit dominus [illegible] por-
tas [illegible] et nos [illegible]
[illegible] assumamus. Porte syon
[illegible]
[illegible] fundamenta [illegible]
[illegible] fundata et porte [illegible]
[illegible] apostoli et prophete [illegible]
[illegible]
[illegible] hospites et advene
[illegible] domestici dei [illegible]
[illegible] prophetarum et [illegible]

12

In assumpcione beate marie

Maria optimam partem elegit luce x

Maria excellentissima virgo gloriosa hodierna festivitate omni mentis devocione pio et gaudio spirituali celebratur. Cuius profecto solempnitas sicut et virgo incomparabilis est ceteris virginibus, ita incomparabilis est omnium sanctorum festivitatibus, et angelicis virtutibus admiranda; sanctis solum sanctorum. Sicut enim ceteris excedit virgo maria celebritas dignitate et gloria, antefertur. Sicut enim in aliis festis virgo ineffabili divini muneris partem bonam elegit et meliorem, hodie optimam non elegit, sed et consecuta est, que non auferetur ab ea. Hodie siquidem meruit exaltari super choros angelorum et pervenire ultra quam [illegible] sit in celesti, ubi non sola tolli; sic magna gloria [illegible]. Cum elevatur in aethereum [illegible] christus pro nobis [illegible] pontifex [illegible] ad celi palacium. Tunc igitur decebat quod ipsa ad thronum celsitudinis [illegible] mater et virgo gloriosa consedet. Sicut ad ephesios ait paulus: Hec gloriosa [illegible] virgo celos ascendit, vere gaudet, quod ut [illegible] ineffabili [illegible] iam regina mundi [illegible] de puteo [illegible] cepit, nunc dico gaudet, quod [illegible] de sua ineffabili gloria, utpote in paterno palacio. Congaudeat igitur et gaudeat, et letetur omnis orbis, quia hodie nobis omnibus [illegible] [illegible] palacia [illegible] omnibus [illegible] diligentibus. Honor et [illegible] plenior [illegible] et gaudium [illegible] magis et laudemus quod ut [illegible] ad laudem filii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et quamvis ut [illegible] ait [illegible] humanus [illegible] vix potest [illegible] a laude [illegible] et [illegible] excellencia [illegible] premiis. Quamvis enim non sit propria laus in ore peccatoris, non tamen ideo cessandum a laudibus, quia [illegible] nos [illegible] misericordia et gracia, ut laudemus. Tamen ut prius advocatam invocemus, assumptam hodie [illegible] optimam partem elegit. Et [illegible] ut aliqua [illegible] valeamus [illegible] [illegible] dicamus. Ave maria.

Maria optimam partem elegit luce x. Verba ista dicuntur [illegible] de maria sorore marthe, ad literam [illegible] plena, in maria tamen matre domini plenius et sanctius [illegible] plena. [illegible] virgo maria optimam partem elegit, quod quidem [illegible] elegerat, hodie non auferenda, sed [illegible] possidenda accepit, ut sit [illegible] [illegible] ad honorem domino. [illegible] [illegible] [illegible].

Ad quem [illegible] maria [illegible] illa [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Illa siquidem dominum hospicio recepit. Hec [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Illa sedens secus 1 pedes domini audiebat verba eius. Ista [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. 2 Illa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] maria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ipsa que [illegible] martha [illegible] exhibebat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] studio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ideo [illegible] partem optimam elegit.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] marthe vita [illegible] activa. [illegible] melior vita contemplativa, quam [illegible] soror marthe maria. [illegible] optima [illegible] utraque [illegible] quam virgo gloriosissima [illegible] elegit et hodie in celo [illegible]. [illegible] [illegible] hodie [illegible] assumpta optimam partem elegit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] optimam [illegible] elegit partem etc.

Secunda [illegible] octavi assumpcionis

Maria optimam partem elegit luce x

Festum assumpcionis gloriose virginis [illegible] [illegible] laudibus [illegible] celebrat ecclesia, [illegible] octo diebus, quia [illegible] celebritatem [illegible] [illegible]. [illegible] pluribus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] festi gaudia [illegible] octo dies [illegible] laudibus extollenda. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] extollenda [illegible] [illegible] laudamus [illegible] [illegible] virginem, [illegible] laudibus toto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible] festiva. [illegible] [illegible] virginem [illegible] [illegible] laudibus, et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dissonat [illegible] [illegible]

282

29

pectus et labiis meis honorat, cor autem eius
longe est a me. Ysa. xxix. Ideo Jeronimus ait: Ante omnia v[illegible]
colitur et amatur, si ex toto corde imitando ve-
litur quam amatur. Et infra: Si placet vobis illius
ac tanta virgo placeat et opera ipsius in vita
omni [illegible] et eius merita inventa perservantes,
et psallere nostris sermonibus commendans, [illegible]
[illegible], sed ab ea optat premium, ac implorat auxilium,
dum imitando eius [illegible]. Et [illegible] sermone pro eo tercio
audistis per optimam quam de assumpta an-
diamus nunc et [illegible]. Ubi per
optimam quam nunc tenet elegit. Cuius vite
in eternum modo quo nunc subigit nunc op-
timam partem elegit. De quibus Ama-
[illegible] optimam per [illegible] similitudine [illegible]
ab honore tamquam ultimos sive perfectiores et optimam
partem habere volebant, ut vult Augustinus super de fine
Mariam et admodum hac per optimam elegit
nisi et ad vere velle et eligere etc. Amen

4

Veni de libano sponsa mea, veni de liba-
no, veni coronaberis. Cant. 4.

Singularis hodierne festivitatis gloriam devotis-
simis laudibus celebremus, in qua virginitatis
preclarum dulcissime matri sue, quam de puro vo-
cavit celo: Veni, ait, de libano etc., celestium
stipatus comitatu omnium et cum gloria suscepit.
Ubi beatus Jeronimus ait: Stipatus milia
milibus, ymmo innumerabilium angelorum agminibus
dominus ipse huic persone matri sue de hoc mundo
migranti occurrit, et post hec ad celos exalta-
tam, [illegible] sedem [illegible] ... [illegible] dextera
in throno glorie collocavit. O [illegible] et
desiderabilis dies [illegible], gloriosa et fe-
lix dies [illegible] exultantibus, beata et
celebribus diebus [illegible] sublimius glorificantibus,
festiva et [illegible] admirabilis dies [illegible]
[illegible] virginem ineffabiliter sublimavit
[illegible] quos [illegible] nova gloria
decoravit. [illegible] gratia irriga-
vit. [illegible] exultacione [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] pedibus ac [illegible] fortitudine se doler
mundi amisisse [illegible]. Unde et nos
de [illegible] hanc [illegible]
liberam [illegible] in eius laudibus nephas est
cessare, maxime [illegible] hac eius
gloriosissima festivitate in qua summe exalta-
[illegible] virtutes sive [illegible] creaturas
supergressa est [illegible], quas ei laudes
nos [illegible] miseri offerre in hoc [illegible]

potentius festo, quam beatorum angelorum coetus [illegible]
[illegible] celestes assumpcionis sue festa [illegible]
[illegible] non cessat laudibus [illegible],
quis ad tanto virginis gloriam [illegible]
[illegible] valemus, cum [illegible] indigni
[illegible] quis de eius gloria [illegible] dicere
[illegible] [illegible] patris [illegible]
dicentis: Veni o sponsa [illegible] de libano,
veni de virginis [illegible]
[illegible] ab [illegible] filio coronare et
in [illegible] non despicias [illegible]
exultacionis [illegible]
dignos tue [illegible] laudan-
[illegible] divinus [illegible]
[illegible] gloriose festa hodierna ce-
lebritas optimum [illegible]
[illegible] sue creacionis et [illegible] vite [illegible]
sui plenitudine [illegible] gratiarum donorum
et meritorum [illegible] fonte gratiarum in sue castis-
simo [illegible] humana carne [illegible]
et [illegible] signaculo [illegible]
[illegible] huic mundo [illegible] fuit et ubi
de celo [illegible] lactavit [illegible]
ac caritate [illegible] adhesit. Hodie
[illegible] de hoc seculo [illegible] glorie
celestis coronam [illegible]
[illegible] gratiarum et meritorum [illegible]
[illegible] cetera [illegible] media
in fine ordinata [illegible]
[illegible] [illegible] et spe-
[illegible] [illegible] hodie per
[illegible] magnificata [illegible]
[illegible] celo [illegible] dotata [illegible] hic [illegible]
mundi dolor ac labor plenitudo etc.

5

Dominica infra octavas

Veni de libano sponsa mea, veni de libano,
veni coronaberis. Cant. 4.

[illegible] caritatis [illegible] plenitudinem sit
doctrinale [illegible] ad nos divine
caritatis quia dominum deum nostrum diligamus
ex toto corde et tota anima et ex omnibus viribus
nostris [illegible] toto [illegible] in corde [illegible] anima
et viribus [illegible] sub mandato [illegible] dei
[illegible] legem dei [illegible]
[illegible] caritati in vita [illegible] hodie
[illegible] Augustinus [illegible] habe-
[illegible] habeas ut [illegible]
si [illegible] non habet hanc habere [illegible]
[illegible] diligencium [illegible]
[illegible] proposito [illegible] officio hodie sit

per totam octavam de virgine matre eandem legimus quam de mundi [illegible] libano venientem et assumptam ad eterne beatitudinis coronam. solempnem atque celebritatem dignam duximus eius sancte matris ecclesie inherendo vestigiis de eadem festivitate [illegible] nunc dudum aliquam materiam [illegible] brevius aliqua predicare dignum nimis est ut quod in [illegible] angelico voce honorata nostra [illegible] miserie et umbra mortis degentibus eius auxilio et defensione indigemus saltem in hac celebracione eius festivitatis ab eiusdem laudibus non cessemus considerantes quam digne ambulavit vocacione qua vocata est, quam per sublime ascendit ad coronam [illegible] summitatem qui per primum erudiatur in stellis per [illegible] meruit affectus dulci [illegible] ipse dicit [illegible] veni de libano sponsa mea de qua gloriosa domina maria [illegible] festivitatem matrem mea [illegible] de primo eius amore [illegible] ad nostram erudicionem [illegible] post [illegible] sit dortine [illegible] ad [illegible] audeo [illegible] ad hanc coronam vocata est [illegible] virgo in celestibus [illegible] ad [illegible] beatitudinem [illegible] nec tanta claritas divina [illegible] nec tanta fervens [illegible] nec [illegible] vix [illegible] gaudia [illegible] ineffabilia et [illegible] etc.

Signum magnum apparuit in celo Apocalipsis xii

In hac sacrosancta solempnitate preclare genitricis dei gloriosissime virginis marie cantor gaudium est duobus nam filius laudes [illegible] virginis et vocis [illegible] dignissimam aetatem quam dici hodierne exultacio ac devocio [illegible] loquendi [illegible] ut oportet negat facultas [illegible] et [illegible] ad [illegible] sit [illegible] huius festi [illegible] loquendi [illegible] assumitur [illegible] in celum [illegible] a laudibus humana mortalitas [illegible] sola [illegible] super immortales [illegible] exaltatur in virgine [illegible] a laudibus mortalium [illegible] apparuit signum magnum in celo [illegible] exultat celestis curia [illegible] dubium [illegible] cogite in eius adventu celesti

[illegible] exultasse ineffabili leticia [illegible] ineffabili caritate et [illegible] iubilasse [illegible] quod nobis hodie [illegible] festivitas [illegible] considerans [illegible] huius festi virgo hodie [illegible] gloriosa celos ascendit supernorum gaudiorum copiosissime dubio [illegible] augmentum [illegible] salutari [illegible] vox et [illegible] exultacio facit in gaudio [illegible] ad [illegible] et [illegible] ut [illegible] loquuta [illegible] quod putamus [illegible] celestem exultacionem [illegible] audiri et videre [illegible] merverunt [illegible] signo magno in celo hodie gloriose [illegible] elongat potentie [illegible] homines et [illegible] possumus multa [illegible] valebimus [illegible] tanti signi glorie [illegible] in celo [illegible] eminet [illegible] celestis adepta [illegible] celestis gloria [illegible] paulo et [illegible] non vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascendit [illegible] deus diligentibus se, [illegible] signum [illegible] diligentibus [illegible] possit [illegible] ut [illegible] signum celeste exaltatum [illegible] corona [illegible] in capite stellarum xii [illegible] ipsa [illegible] apud homines [illegible] mediatrix [illegible] apud deum [illegible] devoti [illegible] calore [illegible] nos illuminet et inflammet [illegible] cogitacionum et affectuum [illegible] valet [illegible] illuminet ac [illegible] sua radiis [illegible] angelus [illegible] suggerat ut [illegible] in festivitate aliquid de tanto [illegible] signi in celo [illegible] elongat [illegible] ipsa [illegible] Ave maria etc.

In tali itaque ac tanta celesti [illegible] gaudio et [illegible] laudarem ac [illegible] celestes [illegible] a laudibus [illegible] explicare nequit [illegible]

In natiuitate gloriose virginis marie

Iacob genuit ioseph virum marie de qua natus est ihesus qui vocatur christus. Inter cetera magne et gloriose festiuitatis dies, quas amor diuine humane salutis [illegible] nobis addidit ut redeuntibus festis ac diuinalium beneficiorum memoriis de donis celestibus gratias agentes in deo gaudeamus. Gaudeamus igitur quod illuxit mortalibus dies letitie, dies in qua redemptoris nostri mater virgo sancta maria tamquam aurora diuine gratie valde rutilans et quasi stella matutina per longam illam noctem primi hominis peccato inductam ortum solis iustitie preueniens, caliginem mundo eripuit et effulsit. De quo canit ecclesia: Natiuitas tua dei genitrix virgo gaudium annuntiauit vniuerso mundo. Ex te enim natus est sol iustitie christus deus noster, qui soluens maledictionem dedit benedictionem et confundens mortem donauit nobis vitam sempiternam. Hec ac hac deuotione [illegible] festiuitatem [illegible] ceteris festiuitatibus [illegible] tempore ascensionis christi domini et assumptionis marie ad [illegible] ethereum thalamum per patres nostros festo eius festiuitatem recolendam [illegible] per [illegible] dictionem [illegible] placere et applicare deuotioni [illegible] hoc [illegible] amant festiuitatem [illegible] salubrius [illegible] ut [illegible] redeunt festa diuine laudis [illegible] exitantur ac spiritualibus effectibus [illegible] ad celestia. In diuino [illegible] gratiarum actione [illegible] humana corda. Vnde nisi specialiter nobis affluens diuina gratia festa [illegible] deuotionis [illegible] Celestium [illegible] deuote meditationis ac letitie spiritualis [illegible] augetur [illegible] festa [illegible] non deleat ac gratia spiritus sancti mentem non inflammet. [illegible] mediante ad intelligenda [illegible] hodierne festiuitatis misteria igne diuini amoris illustrati [illegible] virginem mariam hodie ex regali

progenie exortam [illegible] progeniem [illegible] describit ab abraham patriarcha incipiendo ad sponsum virginis deducit dicens Iacob genuit ioseph virum marie ~~[illegible]~~ de qua etc. Hac itaque virginis deuote [illegible] [illegible] adiuuante [illegible] deuotissime [illegible] salutationem [illegible] [illegible] plena.

De natiuitate virginis gloriose quam hodie recolit sancta mater ecclesia, [illegible] filiis [illegible] de [illegible] hodie nascente virgine posita est quasi primus lapis in fundamento [illegible] spiritualis vite et celestis. Vnde natalis ortus virginis [illegible] fuit [illegible] et [illegible] diuine gratie [illegible] et [illegible] omnis spiritualis [illegible] ab ipsa virgine in christianum populum transfusa. Ab hac enim [illegible] virgine incepit virginitatis [illegible] et [illegible] christiane [illegible] contemptus voluptatis et despectus omnis mundane felicitatis. In ipsa [illegible] [illegible] virtute et [illegible] ad virginem [illegible] In quibus consistit et fundatur vita christiana. Est et alia [illegible] virgo hodie nata fundamentum celestis [illegible] ipsa nata [illegible] [illegible] promissa nouo testamento [illegible] [illegible] ortus [illegible] christi [illegible] apostoli et alii [illegible] [illegible] et [illegible] miraculorum [illegible] [illegible] [illegible] ortus [illegible] fidelium ecclesia. [illegible] itaque [illegible] de qua natus est ihesus qui vocatur christus [illegible] patribus [illegible] promissa [illegible] stella [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] radix [illegible] Et ipsa [illegible] [illegible] virga de radice iesse et flos [illegible] Ideo matheus ad describendum [illegible] patribus [illegible] promissa [illegible] incipit et per generationes [illegible] ad hanc virginem descendit. Cum [illegible] [illegible] ad singulos [illegible] et generationum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] patribus [illegible] de singulis de eo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] posuit sic Iacob genuit ioseph [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] historia generationis ac nobilis genealogie [illegible] [illegible] [illegible] nobilitatem dignitatis virginis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] etc.

In festo sanctorum angelorum

Angeli eorum in celis semper vident faciem patris
Mt 18 et in eius presens festum.

Magna hodierne diei sancta mater ecclesia solemp-
nizat festivitate agit namque omnium celestium
spirituum et angelorum commemorationem Que
tanto nobis est celebrior quanto eorum quos colimus
multitudo maior. De hac siquidem ait Daniel
Milia milium ministrabant ei et decies
milies centena milia assistebant ei Non
quia magis immo tota angelorum supercelestis
multitudo sit innumerabilis eos millena-
rio complicatos ostendit. Quos hic astare
in celis prius quam faciem patris semper videre vi-
det. Aliqui ministrant dum per eos divina ma-
iestas que ad nostram salutem operatur et indicat.
Sed itaque propterea ecclesia iam sit festivandum
ut beatus ait omnium sanctorum angelorum memoria
festive devote et cum multarum gratiarum actione
a nobis merito celebratur. Ipsi nobis beneficia
salutaria prestare non cessant adeo ut per
nostre ministerium que nobis prodeunt non so-
lum angeli dei sed angeli nostri ab ipso vo-
cantur. Angeli, inquit, eorum in celis semper vident
faciem patris. Ipsi denique ad modum letantur
et gaudent super uno peccatore penitentiam agente.
Lucas 15. qui hic est inquit plus quam eloquendum
magis super uno homine vix ad immorta-
lem beatitudinem reverso. Quam dignum
est et nobis grande munus et exultare de
eorum beatitudine quam ipsi qui dati sunt
custodes nobis sicut Christus asserit semper vi-
dent in celis faciem patris. De quo ut
digne aliquid loquamur, per gratiam Ave maria,
item quere thema ad 33 folio.

2 Nonne sunt omnes administratorii spiritus in
ministerium missi propter eos qui hereditatem
capiunt salutis. Ad hebreos primo.
Magnum nobis spiritualis letitie iam hodi-
erna celebritas omnium sanctorum angelorum
in qua cum deus admirandum deum in ipsis et
nobis beneficia cognoscimus cumulate.
Magis ad patris visum et clementissimo deo
omnium corporalium creaturarum nobis regendarum
sive creaturis inferioribus non solum modo
utilitatem commodasse celitus videlicet et
...meta ... ut late
deducit Crisostomus ... et de ...
... sunt utili-

tati cognitum descendit. Magnum utique signum
fore clementie si potentissimus creator ad
utilitatem nostram hospites sic suos fami-
liarem quibus dignitate maiores et pares
sanctos mandavit eloquio vel maiores be-
nignitatis argumentum erit si maiores
nobiliores et digniores sue curie insti-
tuit nostris digni administrationibus compelleret
ministrare. Quantum gratie et quam mirandum
pro ea vindicem nobis factum sunt
indignis non minus (?) fratres et pares
sanctos suos proceres in solacium ampliatores
defensores et custodes deputavit.
Angelicos sane spiritus loco nobis exhibi-
tos gratia et non nunc. Non illi spirituales
nos corporales. Illi incorruptibiles et
nos mortales et caduci. Illi
beati ac celi cives, nos vero miseri et
viatores. Verum non modicam non dignitat-
tem quando beatus Jeronimus super matheum ait magna
dignitas anime ut unaquaque ab ortu
nativitatis sue habeat in custodiam sui
angelum delegatum. Et Crisostomus super
epistolam ad hebreos ait intelligite quantus
honor nobis extitit ut ad nos sicut ad
amicos ministros angelos suos desti-
navit deus. Non ergo nobis hec festivitas
in negligentia preterienda sed devotione di-
ligentia sufferenda ad laudes ... et gratiarum
actiones nos ipsos excitemus tanti bene-
ficii magnitudinem admirando. Dicit apostolus
Nonne omnes sunt administratorii spiritus etc.
per gratiam Ave maria.

Hodierna solempnitas pro ludum nobis
offert de sanctis angelis magis spiritualem
sed quod de sanctissimis spiritibus loquamur vi-
sibiliter ... Credimus sane et
indubitata fide cognoscimus divina eos
...a et ... ac sine fine
letari in bonis domini, que nec oculus vidit
nec ... auris audivit nec in cor
hominis ascendit. Sicut de (?) ... hodie
ait dominus angeli eorum semper vident
faciem patris. Verum quia super nos
loqui de ea claritate et gloria in semetipsis
premio quo deus suos angelos sanctos ...
superiminet cordibus de ea loquimur
quam nobis exhibet gratia et caritate

quam sanctus Bernardus in sermone festi. In supernis
spiritibus non solum admirabilis dignitas sed
dignatio amabilis invenitur. Dignum quidem est ut gloriam
non capientes tanto magis amplectamur, maiorem
quam nimium constat habundantiam dulcissimos dei
celi cives, principes paradisi, circa me
nos ipsos attestante apostolo ipso qui raptus
3 celum vidit illi cives meruit videre atque
eorum nosse secreta dicit. Omnes sunt administra-
torii spiritus missi in ministerium etc. Di-
missis itaque difficultatibus ac subtilitatibus
videndum est summatim quod ut glossa super Ysidorum
fama per eorum ministerium nobis gesta. 2o in
tanto zelo nobis ministrat. 3o quibus in nobis
conveniunt dispositio ut angelice custodie congru-
amus. Circa primum notandum est angelorum no-
mos ministerium. Sanctus Thomas per expresse scripture pas-
sibus colligit per dicit hoc in quinque ad bina-
rium deduci. Nam sicut per angelum ab
hostibus nostris potest defendi et ad ea
que nobis salutaria sunt conservari. Sancte diligunt
quod in psalmo versiculo per sunt nomina. Angelis
suis mandavit de te ut custodiant te
scilicet ab hostibus. In manibus portabunt
te ne forte offendas ad lapidem pedem tuum
scilicet contra tabulas ad scilicet quod ad 2m.
Expositus erat summus utroque quod hos-
tium periculo. Iustus utique et de mira nobis
impugnat luctatione quod deponentes non pos-
sumus sine regimine confitere. Romanos 7. Vi-
deo aliam legem in membris meis repug-
nantem legi mentis mee et captivantem
me in lege peccati etc. Infelix ego homo quis
me etc. Foris blandiciis et terroribus
invadit nos mundus. Amicicia huius
mundi inimica est deo. Quicumque ergo voluerit esse
amicus huius seculi inimicus dei constituitur. Jac 4.
Deinde iterum et fortius artibus mille insidi-
atur nobis diabolus. De quo ait apostolus ad
Ephesios 6. Non est nobis colluctatio adversus
carnem et sanguinem sed adversus potestates
et principes adversus mundi rectores ~~princ~~
tenebrarum harum contra spiritualia nequicie
in celestibus. De quibus multa in aliis ser-
monibus dicta sunt et plura restat dicen-
da. Cum hos tuta mortalium vita non
erit ut Ieronimus ait sine ministerio

Cum hos itaque fortior potestas angelica nos
defendit, siquidem corporis et bellicis demonis
atque hominis, ut apparet figuratum est Genesis 32
de angelis occurrentibus Jacob; quod videntes
tales dixerunt et statim cessaverunt. Cum
multorum de quibus in divina scriptura fit mentio
[illegible] invisibiles inimicos infirmando ac — Heliodorus 2 Machabeorum 3o
nos fortificando sicut in angelo percutiente
Sennacherib 4 Regum 19 et in angelo descenden-
te in fornacem ignis ad tres pueros
Danielis 3. et aliis pluribus figuratur.
Contra diabolum nobis insidiantem se
pervenit nec quod ipsum deficiat corpore nisi
non permittat historia Tobie declarat
quod Raphahelis demonem Asmodeum apprehen-
dens et in deserto superioris Egipti religasse
[illegible] super Iohannem in Apocalipsi 20
dicit vidi angelum descendentem de celo ha-
bentem clavem abissi et cathenam magnam
in manu sua et apprehendit draconem ser-
pentem antiquum qui est diabolus et sathanas
et ligavit eum per annos mille et misit
eum in abissum et clausit et signavit super
illum ut non amplius seducat gentes do-
nec consummentur anni mille, et post hoc oportet
eum solvi modico tempore. Que exponit
glossa [illegible] ut ille apostata
angelus qui ita potens est ut angelorum celestis
legionibus eminentia superbiendo succum-
buit, ut nunc sanctorum angelorum virtuti
substratus sit, quod ut nunc ad utilita-
tem nostram eis ministrantibus religatus la-
tet ut sic in fine mundi ad probationem
nostram eius relaxationibus totis se contra
nos suis viribus solutus exerceat, ab eis
sanctis destruendus. Denique quod nos
solliciter ad salutem conservent et hic in
actu ierarchico purgando illuminando
perficiendo de quibus loquitur dominus Dionisius in de
celesti ierarchia capitulo 3 ostendit hos actus
tribuit ordini superiori quem ad in-
feriores. Unde aiunt seniores angeli purgant
illuminant et perficiunt inferiores angelos. Ali-
angeli homines. Nam sicut idem capitulo [illegible] purga-
tio illuminatio perfectio [illegible] angelorum [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] qui actus ierar-
chicus [illegible] reductio [illegible]
quod [illegible] ducto demone
ignorancia [illegible] non a fedita-
te [illegible] ignorancie [illegible] illuminatione
[illegible] quod [illegible] non videbatur

Illuminant nunc intellectum lucis pabulo
Dionysius ex Christo qui est firmus et perseverans
sicut patet de eo quod dicitur in effectu. Nos autem pur-
gant vel ab ignorantia, sicut probatur sollicitu-
dine de primis motibus sedant, quia demonum
fantasmata expellunt. Sicut patet in gesta c[...]
gesta et temptacionem ab angelo omnia
expediri [...] dormientes et [...]
male sicut gesta [...] temptarent
in suggerendo [...] status timore
inducunt et aliorum quibus sollicitant ad ser-
vitium dei sicut fugit in angelo latro petri [...]
[...] et dicitur surge velociter et re-
[...] [...] [...] illuminant
[...] intus nos docent quasi visibiliter et vi-
sibiliter sequitur [...] in assumpto corpore mittitur
sicut in daniele [...] gabriel
ut doceret [...] illuminabatur
[...] et [...] [...] suis fuit
scriptura teste [...] immissiones
fuit per angelos malos [...] magis per
bonos. Et sic adiuvant [...] possunt
[...] ad [...] [...] angeli
boni [...] per [...] in [...] christianorum
Perficiunt deum ad servicium [...]
[...] ad [...] similitudinis
[...] orationes nostras lacrimas et elemosinas
offerunt in conspectu dei [...]
[...] [...] cum orabas cum lacrimis
[...] orationem tuam deo. Et apud [...]
[...] angelus [...] altare [...]
[...] in manu sua et data sunt ei
[...] multa ut daret de orationibus sanctorum omnium
super altare [...] patet breviter quod
nos ministris assistunt administratorii
spiritus in ministerium missi. Propter quod [...]
[...] Circa ad [...] exponendo [...]
[...] [...] angelos [...] in [...]
[...] reddat sollicitos ab [...]
[...] [...] si non ab [...] necessita-
te, non ad felicitatem suam [...]
sed ad nostram salutem augmentandam ut dicit bernardus
[...] ille doctor mellifluus.
In [...] [...] primo et [...]
[...] [...] exemplo [...]
[...] ad consolandos visitandos [...]
dos nos [...] [...] [...]
gelorum [...] [...] nos [...]
[...] [...] erga nos [...]
ipsi [...] ut dignum [...] imitari [...]
[...] [...] [...] [...] debent

angelos deum ipsum quia creator et rex angelorum
venit non ministrari sed ministrare et animam suam
dare pro multis [...] [...] in [...]
[...] [...] et felicitatem ministrant [...]
[...] [...] nobis ministrant non
angeli ministrant [...] [...] [...] bo-
na [...] [...] [...] lacrimas [...]
nobis [...] [...] [...]
[...] [...] [...] [...]
[...] de manu angeli [...]
[...] [...] [...] [...]
sed [...] ille [...] [...]
[...] [...] [...] pro nobis
[...] [...] [...] [...]
nobis ministrat [...] hodie [...]
[...] ingressi [...] nobis angeli
sancti ministrant [...] amat nos [...]
amavit [...] [...] [...] bernardus
qui me amat [...] et [...]
nos [...] [...] [...] diligunt
[...] [...] [...] [...]
[...] [...] [...] [...]
ministrant [...] nobis [...] nobis in [...]
[...] [...] similitudinem [...]
[...] [...] [...] humanas angelice
[...] esse [...] [...] [...]
et angelorum ad [...] dei [...]
[...] [...] similitudinis capax [...]
[...] [...] [...] angeli
[...] [...] [...] corporibus
[...] [...] [...] [...]
[...] [...] [...] [...]
[...] [...] in eadem similitudine qua
ipsi nunc [...] [...] [...]
[...] nobis ministrant [...] ordines
[...] ex nobis toto desiderio [...]
[...] numerum [...] in apostasia
angelorum aliquam ruinam passi desiderant
[...] [...] [...] [...]
[...] [...] [...] [...]
ut [...] [...] diligunt [...]
[...] [...] nobis ministrant [...]
ut nobis [...] [...] [...]
[...] sibi possimus [...] de [...]
[...] [...] [...] Et [...]
[...] nobis [...] similitudinem qua
non possidet [...] [...]
[...] [...] aliquid [...] sibi [...]
[...] [...] et doctores [...]
[...] [...] angeli [...] ad-
ministratorii [...] [...] [...]
[...] [...] [...] [...]

sollicitudine op⁹ e ut dignos nos exhi-
beamus eorum frequentia ut eo modo qu
sunt i(n) conspectu eorum ne scios offendamus
obtutus Ve n(on) nos si ut bene aut
peius et negligentius uni p(ro)dest indig-
nos nos inde remanent p(ro)curat ac visi-
tatio sua ne rogamus plaga non p(ro)pter
Cum mag(is) me erat de lege scriptum p(ro)phetis
qd p(ro)pt(er) ut vi fem bap q conbap non
meo clogat nimis eis q(uod) p(ro)curat
p(ro)tege nos et p(ro)pulsa potestatem inimicorum
ffactum non magis ait gensen similiter
custos anglicos lege a custodiendo non
p(er) ignorantiam nec p(er) negligentiam s(ed)
p(ro)p(ter) maliciam nostram cui indignatur asta
Causa itaque a nobis eorum offensa
et i(n) cujus magis q(uo)d dedit nobis est i(n)
quibus nominis eos oblectant scilicet sicut
ut beatus Ambrosius Sobrietas Castitas
Paupertas voluntaria, Crebra i(n) p(ro)ced
gemitus et oraciones ad lacrimas et cordis
mundicia Sed sup(er) omnia h(ec) unitatem et pa-
cem a nobis exigunt angeli pacis Ero(nim)
vel ut eos offenderet et ad iracundiam p(ro)-
vocat eos quando dissensiones et scandala s(unt)
Intrant in nobis Studiantes aptum i(n) discordiam
dicit Cum sit in vobis zelus et contentio nonne
carnales estis et s(ecundu)m homines ambulatis Et
b(eatus) judas in sua canonica c(apitul)o et hij sunt
q(ui) segregant semetipsos animales sp(iritu)m non
habentes Nobis qui dum a corpore separatur
vite spiritum non participat et q(ui) contentionibus
et discordiis se a corpore xpi mistico seg(re)-
ge membris segregat se(d) sine dubio caret
vite sp(iritu)m non habet cum non invenitur
dicunt angeli eius nobis et quaeruntur hanc p(er)-
sonis sp(iritu)m non habet sic p(ro)pter adesse ipsos
utique caritas diffunditur et unitas non sunt
dum non p(er)maneamus cum hominibus istis cetera
q(uo)d causa est Cum enim convenerunt hic ad tene-
bras Nos de regno unitatis et pacis
sumus et homines istos admodum unitatis
et pacis p(ro)curabamus esse velutos Non
autem q(ui) uere nobis cohereant q(ui) dissident a
semper Pax ac unitas et concordia in
eos quando manet poni qd non coaptat sine
glutinum caritatis scilicet sine caritas toris
disponit seda et in angelis sp(iritu)m visi-
tarent ffacile sicque q(uae) stabilire nullam
visitaret angeli ex p(ro)dest in eternum posse
eos q(ui) non diligit pacem Neque e diligi-
m(us) ab angelis s(ed) de nimium debemus

caritatem pia cognoverit neque q(uod) nos xpi esse
discipulos In hoc enim cognoscent homines
et angeli quia vos estis mei discipuli si dilectionem habueritis
ad invicem Joh(annis) 13 Neque diligimus ab eis
p(ro)p(ter) nos ipsos p(er)p(en)dere in solitudine si tunc
nos non diligit hanc in sensus s(ed)
ex eis q(uod) n(on) nos sit q(uod) contineri caritas
eos magis q(uam) p(ro)pter sicut Neque
Deus diligit nos p(ro)p(ter) se ipsos et fratres de
nobis unitatis ~~duos mores~~ d(e) frangunt
s(ed) p(ro)pter absit unum q(uo)d solo vinci et coadu-
nari possunt glutino de sua caritate
Quo separabunt eos de fratribus de nobis
p(ro)p(ter) nos in t(er)minos si cognoscunt
nos minime lapides esse vivos qui
possint ei cohere s(ed) magis pulverem
q(uem) p(ro)icit ventus a facie terre Nos s(ed)
placavit habemus scios angelos neque admini-
stratores nostros sp(iritu)s invicem diligere
non carnalis non ad mundi gloriam s(ed) di-
lectione q(ua) caritas xpi gignit, dilectione
ordinata s(ecundu)m sp(iritu)m ad vitam ad salutem
hereditatis p(ro)pter eos conservatione missos scios
illos administratorios sp(iritu)s testatur ap(osto)l(u)s
Qua nobiscum hereditatibus capien-
tibus q(uae) largire dignetur angelorum bene-
dictus xp(istu)s deus in cum p(at)re et sp(iritu) s(an)c(t)o in secula
seculorum Amen

3 Nostra militia ministrabat ei et decies
milies centena milia assistebant ei Dan(ielis) 7
Digni et misericordes fiunt dilectissimi hodi-
erna beatorum celestium sp(iritu)um festivitate
congruis honoribus celebrare dignitates
q(ue) nobis superiores super quod non desupe-
ris superiores nobis sunt natura et statura Na-
turam teste damasceno sp(iritu)ales sunt incor-
porei sunt pleni et intellectuales et lumina
i(n) sp(iritu)alia s(ecundu)m s(anctum) l(i)b(ro) 1° de sa(cramentis) c. 10
i(n) lege excellunt hanc multa informitate
corporalitate et tenebrositate Statura vel s(ecundu)m
Tuorum et b(ea)t(us) de q(uo) q(ue) 26 moral(ia)
c. 28 Contra d(icitu)r q(uo) corpore nobis sunt
altiores q(uod) lapsi infirmis non sunt
beatitudini eorum xps testimonio vel
dicit i(n) p(ro)pt(er) vide frequentes p(ro)p(ter) m(a)t(thei) 18 E(os)
vel defuncos non sunt p(er)p(et)ua i p(er) q(uo) d(icit)
Angelis sunt in d t u r t. c(on)t(ra)
Sed beatitudini vero reddere gratitudinis

virtus summus fons dulcedinis atque misericordie Iterum
dignum est eos venerari qui nobis fami-
liaritate et misericordie quia ab eterna [illegible]
[illegible] [illegible] Unde qui
de laudibus eorum perfruimur ac statim com-
[illegible] mediante ad celestia desideria trahi-
mur [illegible] status [illegible] inflammamur [illegible]
incrementa [illegible] eorum imitatione bonis te-
de studijs admonemur [illegible]
[illegible] [illegible] dei celebritatis [illegible]
[illegible] divina constituta ut eorum misericordia sit nobis
festivare historie [illegible] [illegible]
et qui [illegible] magne domus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pluralitate [illegible] [illegible]
[illegible] familia curie celestis sicut scriptum est
[illegible] agnum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hora
[illegible] [illegible] [illegible] adorare voluit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Apocalipsis 22
[illegible] quilibet ex nobis [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
morte ad xpo [illegible] [illegible]
festive colimus [illegible] [illegible] eos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] qui
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] festiuare [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eos qui [illegible] rapiunt [illegible]
et [illegible] gaudium [illegible] [illegible]
uno [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Danielis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad plenum investigare [illegible] possumus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] investigare [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] altissimorum celestium [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] penetrare valemus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
investigare [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad horum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
laboremus [illegible] [illegible] magis pote-
runt [illegible] [illegible]

De omnibus sanctis

Post hec vidi turbam magnam quam di-
numerare nemo poterat Apocalipsis 7 et in epistola
hodierne festivitatis
[illegible] theologus Iohannes [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dei et testimonium Ihesu xpi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in pathmos
[illegible] insula [illegible] [illegible] humano
[illegible] [illegible] divina [illegible]
[illegible] status [illegible] militantis vidit [illegible]
et triumphantis Vidit [illegible] multitudinem
[illegible] [illegible] apostolos ad [illegible] [illegible]
ac baptismo signando [illegible] describit
[illegible] [illegible] sub [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et duodecim [illegible] apostolos a [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] qui [illegible] singulos 12000
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] xxij [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad militantes [illegible]
ac triumphantis [illegible] [illegible] [illegible]
turbam magnam quam nemo dinumerare poterat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in conspectu agni [illegible]
[illegible] xpi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Palmas [illegible] victorie
in manibus gerentes magna voce
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
deo [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] agnum turba dei potuerunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] lacrimam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et ea mortalitatis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do-
lor [illegible] abierunt Apocalipsis 21 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ita
[illegible] [illegible] beati dicit pauperes spiritu
beati qui lugent [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] hore [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
beati [illegible] [illegible] qui in [illegible] [illegible]

[illegible]

michil paruit sed quia multo bonorum conficienti
Si vero bonorum multitudo sola dicitur, non quia
non sola sed quia multis persecucionibus turba-
cionibus beatitudinem quam nunc fruuntur meruerunt
Vita eorum aliis despecta sed non susceptibiles
[illegible] ut meliorem invenirent resurrecti-
onem. Alii vero ludibria et verbera experti insuper
et vincula et carceres lapidati sunt secti sunt
temptati sunt in occisione gladii mortui sunt
circuierunt in melotis in pellibus caprinis
egentes angustiati afflicti quibus dignus non
erat mundus in solitudinibus errantes in
montibus et speluncis. Hebr. xi. Et quia omnium
horum solempne hodie celebrat ecclesia memo-
riam recte hodie legitur de apocalipsi lectio
ubi sanctorum innumerabilis multitudo per speciales
turbas atque generales exultando exprimitur
Johannes dicit: Post hec vidi turbam mag-
nam etc. Ad quam [illegible] etc.

2

Laudate dominum in sanctis eius. Ps. 150.
[H]odierne diei festivitate in qua
propter amplissimas solempnitates maiori memoria ge-
neratur quorum gloriam sancta mater ecclesia venera-
tur [illegible]. Si enim aut beate virginis
huius festi magis [illegible] et beati petri solempnitas
seu beati stephani aut cuiuslibet aliorum quia
illa est quam non unius tantum sed omnium sanctorum
[illegible] futura est qua dum ut [illegible]
universitatis sanctorum esse congruit [illegible]
[illegible] dubium quin totum ad gloriam laudis
eius pertinet. [illegible] digne sanctis [illegible]
[illegible] [illegible] dicite [illegible] vobis qui
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 24 [illegible]
in sanctis quo dominum laudare possumus [illegible]
donatum est [illegible] in sanctis laudabile est
[illegible] et a patre luminum descendens
[illegible] optimum et omne donum perfectum Jac. i
[illegible] [illegible] volens extollere vi-
ros laude dignos [illegible] ait [illegible]
laudemus viros gloriosos parentes nostros
in generacione sua, laus illa ad dominum re-
ferenda esse [illegible] adiungit Mul-
tam gloriam fecit dominus magnificencia sua a
seculo sive per eos ac si aperte diceret
laudabiles plane [illegible] non ex sensu a
[illegible] sed quia multam gloriam in opera gloriosa
per eos dominus operatur non illorum sed sua magni-
ficencia [illegible] non [illegible] laus est sed
eadem laudando sanctos in deo et dominum lau-
dando in sanctis suis. Et quia in omnibus

operibus suis laudandus est dominus sicut scribi-
tur: [illegible] dominum in omnibus operibus
suis quia opera eius bona valde omnia
In maximis operibus maxime laudandus est
[illegible] at maiora [illegible] in sanctis suis
operatus est quam [illegible] maxima eius sanctorum
[illegible] mirabilis deus in sanctis eius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et laudatorem [illegible]
per singulas creaturas dominum in [illegible] suis
laudare admonuit. In conclusione suorum
[illegible] finali sed post [illegible] excellencias lau-
dandus sit dominus perdocuit et ad se lau-
dandum est adhortatus laudate [illegible]
dominum in sanctis eius. De quibus [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dominum in sanctis suis laudare
[illegible] [illegible] et [illegible] laudate dominum
in sanctis eius per singulos dies in [illegible] lau-
dibus decantamus maxime tamen in presenti festo
hodierna [illegible] dignum est [illegible]
[illegible] [illegible] supplementum ut dominum
in sanctis suis omnibus generaliter et in uno sancto
laudaremus est specialiter institutum etc.

3

Audite et exultate qui [illegible]
[illegible] copiosa est in celis [illegible]
Solempnis commemoracionis hodierne fes-
tivitatis sicut [illegible] deus omnes venera-
tionis [illegible] celebremus tanto [illegible] devo-
[illegible] [illegible] exultantius quo festum hoc [illegible]
nobis [illegible] existit fructuosius. [illegible]
quidem quia non unius sed ut duorum aut quin-
que [illegible] sed [illegible] [illegible] sicut [illegible]
[illegible] huius festi [illegible] omnium [illegible] nominis
festivitatem omnium sanctorum dici et esse omnium
[illegible] sive solempnium sive [illegible]
[illegible] sive [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
sanctorum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hmodi [illegible]
[illegible] gratias [illegible] copiosiorem donari [illegible]
cum duobus [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] exaudiri ut
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in celo per [illegible] [illegible] in hac [illegible]
[illegible] [illegible] maior et maximo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] domesticos dei amicos christi
[illegible] [illegible] nimis [illegible] a nobis non
honorandi [illegible] suffragiis [illegible]

Dignemur quorum meritis in celo in vestra re-
mulata in gloria ab eo qui sibi solus suf-
ficit alienorum bonorum non eget laudi-
bus eorum amenissimum statum gau-
dentes extollamus et extollentes gaude-
amus ad quem nobis procedendi via repe-
ritur quam colimus tam perceptibilis et plana
suis gressibus reddiderunt ita ut iam
[illegible] non sit sed exultacione et gau-
dio iter arripientes [illegible] quod beatus Augustinus
in de doctrina christiana ait O via christia-
na emigrata et si [illegible] aliqua sit via rectius
in eam sentimus dum eius imitatur vestigia
[illegible] que multa milia eorum sancta tulit fe-
cerunt viam tulerunt virgines tulerunt
mulieres tulerunt pueri et puelle et adhuc
[illegible] timentes tulit et [illegible] quod dicitur ego sum via
et veritas via et vita transierunt aut
[illegible] flammas et ignes gladios et bes-
tias et cuncta fere terribilia cum cordis
exultacione vincentes in divina contemplacione
et verissima confortacione promissorum expedi-
ente Gaudete et exultate in fine

certus vero copiosa est in celis mercedes vestra.
Concinimus doctissimi auctoris deo in hac
gloria omnium sanctorum [illegible] ad honorem eorum
quos festivamus ut sic per eorum intercessionem
dei suffragiis nostris et dici hiis [illegible]
devocione hiis exegimus [illegible] dici hiis
de condicione felicitate et gloria sermonem
audiendo non minus utiliter expediamus
Cum enim ut Beda ait si [illegible] festi of-
ficiis primo et [illegible] acceptare digni ut quos
solempni veneracione [illegible] sit quod
sacrati [illegible] eorum virtutes probemus
ad eorum beatitudinem cum aviditate tendamus
Sunt sine dubio aderunt ipsi suis nos sub-
levantes precibus et meritis [illegible]
tamquam [illegible] in [illegible] via ista
salutis attrahunt et attendunt [illegible]
et in propriis sequentes et tandem in [illegible]
sive erat [illegible] et in [illegible] in firmi-
ter [illegible] venerandum [illegible] afferunt
si festis prius agimus ut oportet [illegible]
[illegible] beatitudinis eorum exercitatur [illegible]
[illegible] ignorancia vero nostra eorum credit
exemplis Et eorum intercessione mutatur in fir-
mitas adimatur Et si vero consideramus
earum [illegible] ad beatitudinem quam possidet
talesmodi suffragiis sit perfecti eius
magisterio docti qui solus cuncta dirigit
[illegible] in celis sit et sanctorum in terra [illegible] et in ho-

diernis cum [illegible] sancta crevisset
esset difficile propter quod commixtim sancto-
rum [illegible] sit proposuit [illegible]
considerandum [illegible] differentias vir-
[illegible] diversis gaudeat et exultate quoniam
mercedes vestra copiosa est in celis Dicat quilibet
gracia plena Ave maria etc.

Festum omnium sanctorum [illegible]
Sacratissima hodierne festivitatis cele-
britas [illegible] nobis exhibetur solempnior
quito [illegible] quamdocumque nosset [illegible]
[illegible] in suis venera-
[illegible] potest [illegible]
in [illegible] mandare
[illegible] in [illegible] omnium [illegible]
[illegible] colimus electorum [illegible] divina
[illegible] Damascenus in suo [illegible]
et infinite [illegible] infinitum [illegible]
ignotum nobis [illegible] [illegible]
[illegible] illius maiestatis claritas
[illegible] orbis et in se [illegible]
non valet [illegible] in suis effectibus ac per [illegible]
aliquis cognoscit [illegible] deo non [illegible]
in quantum [illegible] possibile [illegible]
[illegible] cognoscitur
[illegible] cognoscit [illegible]
[illegible] et mirabilia eius opera [illegible]
suis [illegible] consideramus [illegible]
[illegible] pluralitatem simplicissime di-
vine naturae [illegible] apostolus concludit
[illegible] invisibilia [illegible] ipsius [illegible] dei
a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta
conspiciuntur Ro. i. Conspiciuntur autem [illegible]
in creatis nobilioribus [illegible]
[illegible] dei [illegible] homines et angeli [illegible]
[illegible] sunt [illegible] et castra in quibus [illegible]
[illegible] potencia [illegible] obviantibus
angelis Iacob ait Castra dei sunt hec [illegible] 32
[illegible] in [illegible] et ad-
mirandis operibus [illegible] et [illegible] sensibilis
sapiencie [illegible] sicut scriptum est Erit
[illegible] domus dei in [illegible] Et erit
[illegible] iste vocis [illegible] in montibus [illegible]
colles [illegible] propter quas divine
nobis bonitatis [illegible] sicut in firma-
mento [illegible] in variis speciebus sunt domus [illegible]
stellis [illegible] dei gloriam enarrant [illegible]
et terra in [illegible] artibus [illegible]
[illegible] salvatorem [illegible] clamat [illegible]
[illegible] celi desuper et nubes pluant iustum

tu apparet terra et germinet saluatorem
Ysaie 44. Per hos itaque nobis ortus
est dominus sicut dicit psalmus 30 dixit in propheta non
invisibilis sed visibilis per fructus suos mi-
ra sua virtute agentes qui per illustra-
tos a se siue mortuos siue viuos siue
viuentes dum magis placet deprecari nu-
bes appellat eos quia sicut de trans-
tu huius vite polis a terra sublevati
tonant verbis fulgent signis, choruscant
mirantur plurimum dentibus, non
sua sibi, [struck] actam cum suis
sermonibus et operibus nubibus de quibus
per gratiam dicit nunc merita

Mirabilis deus in sanctis suis psalmus. Lau-
demus laudandum in mirabilibus suis
scriptura frequenter nos hortatur. Confitebor
tibi domine in toto corde meo narrabo omnia
mirabilia tua psalmus. Ysaie 24. Et in psalmo
ait propheta Cantate domino canticum
nouum quia mirabilia fecit. Et Ioel
propheta secundo et hortatur laudabitis
nomen domini dei vestri qui fecit vobiscum
mirabilia. Ecclesiastici 43 dicitur quia
mirabilia domini in moribus deriguntur
a laudibus. Contemnunt patres nostri in Egypto
dauid in egypto non intellexerunt
mirabilia tua non fuerunt memores
multitudinis misericordie tue propter hoc. Sed ubi
mirabilior dominus quam in sanctis suis
unde propter ea mirabilia fecit sic
sanctis suis et ceteris qui ...
virtute dedit faciendi mirabilia
sic subiit propheta psalmus dicens mirabilis
deus in sanctis suis ipse dabit virtutem et
fortitudinem plebi sue benedictus deus.
Cum enim propter hoc in hodierna solempnitate congre-
gati deum in sanctis suis mirabilem to-
tis cordis deuotione vbi dicitur collaudemus
scriptura nempe auctoritate sanctorum
ut hic dicitur per totum orbem fidelibus in ho-
nore sanctorum omnium in quibus summa multi-
plicauit mirabilia celeberrimus ha-
betur et amatur per deuotionem ipsa so-
lempnibus gaudiis honoretur. Ideo ut
in sermone quodam de hac festiuitate
continetur et hodie vigo me certa
dicitur huius diei magna solempnitas est in ho-
nore omnium sanctorum generalis et gloriosa cele-
britas quod tanto maiori et deuociori

studio frequentanda dignius quanto singu-
lorum hoc exhibemus in quibus digna
nequimus eorum celebrare memoriam ad
hoc diffusius per singulorum gloriam meritoque
eorum solemnia exhibemus offerimus ad quod
tedium prouidere censeremus per hanc gau-
dendum quod de illorum gloria gaudemus sicut non
possumus continue et deuota celebremus
ut ipsi nos ad eam quam ipsi promittunt
eternam quam de vasis oportet dei
quod non deuota subgaudium habebitur
ad sic mundis coluimus ac reliquimus deo gratie
impendere vendamus non eos possumus
sed sanctorum collaudamus quod inde
et mirabilem deum uel mirabile
predicamus de quo per gratiam dicit nunc merita.

✓ De sancto martino
Tu vero omnes dies eius Zacharie 6
Verba ista de ipso filio et iosedech sacerdote
magno qui post captiuitatem babilonis
cum redditum licentia a ciro rege persarum sed
ut ad extrueret templum domini in ierusalem ut
habetur in esdre primo et secundo dicitur simul legit [Zacharie 3]
Vnde adde assumpta sunt ad laudem et glorie
sanctissimi presulis nostri martini qui et in
quod vir ille cuius dicta sunt quod ad tractandum
patrem figuram nouam vita et officio ge-
rebat Ihesus quippe iosedech fuit filius
de babilonia multo cum labore elapsus
adiit templum domini destructum renouauit
in quo summo sacerdotali officio fungebatur [in Esdre 3 et in Zacharie 6]
vnde quod beatissimus martinus etiam iosedech
filius appellatur agnoscit qui a
domino iustificatus plurimorum saluator
exstitit corpora sanans precibus et meritis
Ihesus quippe saluator et iosedech iusti-
ficatus domino interpretatur. Est autem quod
dominus iustificatus et factus est [...] aliis ad
salutem. de iosedech natus est ihesus et
ille captiuitatem terrenam deseruit ad na-
talem solum rediens [...] Martinus
vero de quo tempora per [...]
[...] ad [...] ubi non mo-
nasteria templa plurima construxit
et iniusta tabernacula [...]
domino [...] summo [...] pali
officio [...] bona et [...]
[...] in ouent [...]
[...] in ouent in vite [...]

splenduit Demum ad omnes eciam
christianos hylarius sit dominus vir assumptum
pro themate Ecce vir omnes non enim
Dei quarto ut sol Anime maria sol
vi ... multo non inepte attributa
nobis eciam demum concedere
dignissimum est laudabiles virtutes et
opera si vis cognoscere Deo eciam studio
pietatis labore assumerent De quo scri-
bit ille Severus sulpicius li. i. in vitho
ita ait Et si stilus eius explicat omnia
vitaeque poterit, studere vita eius et co-
gitando comparare, et annus solo pertinere
eius nulla unquam verba complecti explicare omnia
omnia pertinere in martino maiora sint quam
verba ... tantum ut si eius ab Homero
homines emergunt possit exponere Vere
omnibus tamen patroni mei laudes spiritu
quis non indicabit Sed ut ipse Severus
omnia solum tamen quamvis et si pro sancto maiora
multa sint nobis solum ea conscripsit Unde
sulpicius in primis perrexit ... ita ut ...
sicut legendas beatissimi martini de
scripsit singularis fulgit auctoritate unde
auctoritate viri Ambrosii Severus
Alexius vel testis post ... li.
belles de eius vita et moribus sicut ... preci
in egipto ita hodie viri religiosi per singu-
lare munus explicata scripsit et de vita
eius et moribus li. quo Severus sulpicius co-
operantibus postumiano et gallo viris sanctis
discipulis quos sanctus non modice commen-
dat beatus augustinus in epistola eius et viros
illustres conscripsit gennadius Deo scripta
aliqua prolatam pro fama memoria verbis
... captabo Triphariam eum
in themate vir dei commendat scilicet
ta admirandum quia esse frequenter eo
enim nobis mirandum totum conferunt
esse Ecce presentandum fortitudine et per
velut agere ait propheta et confecto cor virum
pro ... Ab excellenti sublimitate qui
omnes Ecce assumptum putamus omnes
ut huius ... Job xl statim ipse admi-
randus in potestate, in virtutibus velut
in ... mirandum sublimius primum in ...
ad ... et in ... ad imitatorem
... ad celestium desideratorem
Sunt eciam vir sanctus admirandus dignissime
modo pro ... et cohabitantibus et verum
et longe distantibus viri utique in dua ...
... Vere de ipso canit in

ipsa ... celebris cum egipti ... gente
que sunt ... quam in parte ... mor-
tui modis ... eius ... dicebat
... a sancto de viri sancti mo-
ribus et vita sicut ... omnibus puta-
bant et a paucissimis visu postumia-
nus in medio mundi ... orientales ...
... visitando ... de quo ...
... sed ... ferunt sit sancti quo
... mortis quoque et dig-
nus ... ope ... ubique de
laudat ... ut aliquando apud librarios
... nec ... dicebat ... quia per-
... roma ... Carthagine le-
gebat In alexandria in egipto in thebai-
da in memphitico regnis hec de viro
sancto ... postumianus ait Ego quoque ad vi-
rum ... egipti ... ... lau-
dabo anachoritas mirabor heremitas
martinum ... excipio ... illi audebo
... ne ... non ... ... comparare
operare ... egiptus ... ... syria ...
... ... audivit ... ...
... ut ignorat armenia vel
... que ... hec ... ... homo
ut patronus non nosse ... forte ...
... ...
nisse ... ... si ... noverint
sua vita non ignorarent ... quod
mirandorum sicut aliqua ... colligamus
ut virum dei ... ... mirentur ... ...
Tanta ... dominus sibi ... adhesit ut
... omnia ... parent insensibilia
vegetabilia ... homines angeli
demones infirmitates mors ...
vite Insensibilia quidem, ignis scilicet aqua
et aer In ... ab eo ... ... li. i. c. xi
... ignis agente vero domus
... ... tota domus ...
... se adversantibus flammis ...
contra ... ignem ... ...
sum ... ibi ... ignis ... ubi
... In strato denique dormiret, In epistola sanctus ad ...
... ignem ...
... adhibuerant ...
... viri dei ... flamma ...
... ... ad orationis ...
... flamme ita ut non ...
Valentinianus imperator martino li. ii. c. v
... gradu et honore ... co ...
imperatoris ... palatium ... ignis
regalem ... ...

de solio excussum virum dei exurgens corrigit
et quem spernendum decreverat, cum ei obviam
processisset, petita concessit. Angelorum sero pa-
rebat. Nam in tyranno maximo egiptio nomi-
nati non christiano, cum subito terribilibus
in demone vite desciverit, magna voce clamat
demon martinum esse nos mox tempestas se-
data est. Aeris eciam tempestates obtempe-
rabat. Nam cum pagum in regione senonum an-
nis singulis grando vastabat, inde extre-
mis malis compulsi a martino auxilium
poposcerunt, qui oratione facta ita plagam
ita liberavit ut toto tempore vite eius xx
per annos grando in illis locis nec fuerit.
Vegetabilia quoque sancto martino subdeba-
ntur. Nam cum in vico quodam templum antiquissimum
diruisset, et arborem pinum que fano erat
cum proxima esset aggressus excidere, gentilium
turba obsistebat. Cum suis exhortationibus
non consentiret, tandem audacior de turba
ait: Si habes aliquam de deo tuo fiduciam,
nosmetipsi succidemus ar-
borem hanc, tu ruentem excipe, et si tecum
est deus tuus evades. Pollicetur se facturum
confisus in domino martinus. Concitat gentilium
turba, succidunt arborem parte cuius in obrui-
si timuerat ipso pro sui casu eum obruis-
set. Trahunt ergo virum dei eo loco vincto
quo arborem casuram nemo dubitabat.
Succidunt arborem rustici cum leticia. Ille at-
tentus in domino cum iam pinus suum fragorem
edidisset, supra se iam cadens ruenti, contra
signum opponit statimque retrorsa in partem
oppositam cadit, ita ut rusticos qui tuto
in loco steterant pene prostraverit. Quo mi-
raculo tota illa multitudine ad fidem
convertit. Cum in gallinaria insula ar-
mariana perfidia cum comitante clericis radi-
cibus vixit. Venenatam elleboram sumpsisset
et veneni vim sensisset, mox oratione repu-
lit statimque omnis dolor fugatus est. A-
nimam quoque comitis ... oleum vim suam
in ... vid(ua) ... beneficio ...
in vase vitreo ... ad
eius ... oleum attingit non ... implevit ...
sed ita ad martinum ... oleum cre-
vit in vitro ut copiose exundando de-
flueret ac portitori perseverantia operis
ut fluxus cessabat. Donec ... ... pro-
tebat ... ad ... pre-
pit ut vasculo quod clau... ...
...m in vitro non esset ... vitrum

in fenestra collocatum ac lintheo opertum
familiaris puer ignorans ... ...
attrapit, vas super pavimentum marmoreum
concrepans recidit sed non martini beneficio per-
ivit illesum permansit. Beata enim ma-
lia martini virtutibus subiecta fuerunt. Ser-
pentes ... ... Aves bestie repti-
lia pisces. Pergens siquidem vir sanctus ad
condatensem diocesim visitacionis causa, sancti dis-
cipulos in comitatu suo. Mergos in flumine
conspiciens piscium consumi ... raptus
... ... demonum ... ...
rapiunt ... captos devorant ... exsa-
tiari nequeunt devorare ... ...
relinquentes ... ...
... ...
... ... flumine ... ...
... ...
... ...
ac ... ... agitabat ...
obvia elevata manu ... iubet
quem mox ad ... ... immobilis
... martinus ... ... demone
... ...
et ... ... Paruit
nequam ... ...
... ...
... ... martino ... ...
... et ei omnis placidior ...
Dum iterum diocesim pergeret lepore la-
to spacio ... ... a canibus ...
rapidissime ... ...
... ... audiro ...
... ... in suis ... vestigiis.
Dum quoque canis quidam in persequendo gallus
... ... oblatrans ... ...
ait: In nomine martini iubeo te obmu-
tescere. Canis ... ...
abscisa lingua obmutuit. Serpentem quo-
que ... ... adnatabat in
nomine ... iubeo te redire. Mox
se mala bestia ad verbum sancti convertit et
in ulteriorem ripam ... ...
mirantibus ... ... ait
Serpentes me audiunt et homines me au-
dire contempnunt. Pasche ... diebus
post ... ... ad ... diaconi suo
ad ... ... administracione ...
... ...
ad ... ...
... ... diaconi ...

hom[illegible] at in monasterium longe portauit hom[illegible]
multitudine [illegible] non poterant marti-
[illegible] martinus siquidem quadam vice iter
li 1 c 9 ageret rusticorum [illegible] pagani cuiusdam
corpus ad sepulcrum deferentem obuium habe-
ret quod quingentorum fere passuum spacio remo-
to [illegible] putabat sacrificiorum agi
ritus. Consuetudo siquidem gallorum rusticorum
erat simulacra demonum candido tecta
uelamine per agros circumferre. Eleua-
to ergo in eos signo crucis imperat turbe non
moueri loco onusque deponere. primum uelut
saxa riguerunt et cum multo conamine
se mouere niterentur ultra accedere non
ualentes in uertiginem rotabantur donec uicti
corporis onus deponunt. Attoniti [illegible]
uir beatus comperisset exequiarum esse illam frequen-
tiam eleuata rursum manu dat abeundi
tollendique corporis potestatem. Ita eos et cum uo-
luit stare compulit et cum libuit abire per-
li e 4 misit. Auitianus semper comes bar-
bara ferocitate ingressus turonicam
ciuitatem secum trahens miserabiles cathe-
natorum [illegible] diuersis penis postera die [illegible]
[illegible] ordinibus [illegible]
[illegible] media nocte pretorium illius
adiit. Et cum fores obseratas esse [illegible]
[illegible] Interea Auitianus sopi-
tus [illegible] angelo [illegible]
dei [illegible] limina iacet et tu [illegible]
[illegible] excitat [illegible]
martinum pro foribus esse clamat [illegible]
sibi [illegible]
egressi [illegible] pro foribus [illegible]
[illegible] putantes Auitianus
[illegible]
[illegible] exclamat martinum stare
pro foribus [illegible] sibi [illegible]
[illegible]
[illegible] martinum
[illegible]
[illegible] Nichil te loqui necesse est scio quod desideres
[illegible] ne me ira celestis [illegible]
[illegible]
[illegible]
li 3 c 6 [illegible] Valentinianus imperator qui
[illegible]
[illegible]
ualuit [illegible]
[illegible] abeundi

[illegible] plurima obtulit [illegible]
[illegible]
[illegible] plurimos [illegible] martinus [illegible]
[illegible] sua uirtute fugauit de quibus [illegible]
[illegible] Demones dicebant martinum li 1 c 16
[illegible] ab obsessis corporibus ab phanis
et ydolis [illegible] in formis uariis
Tetradius uir consularis seruum a demone cor-
reptum rogauit martinum ut ei manum im-
poneret [illegible] ad se [illegible]
[illegible] non posse [illegible]
[illegible]
ad genua [illegible] rogauit ut
demoniacum adiret [illegible]
[illegible] posse [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] martinus demoniaco manum im-
posuit [illegible]
paganitatis liberauit [illegible] cathecumi-
nus factus non longe post baptizatus est. In li 1 c 17
domo [illegible] patrisfamilias [illegible]
[illegible] demone [illegible] horribili [illegible]
uidit [illegible]
[illegible]
cepit [illegible]
[illegible] martinus [illegible] obicit
[illegible] ei [illegible] dentibus [illegible]
[illegible]
digitos ei martinus [illegible]
[illegible]
[illegible] ferrum [illegible]
posset [illegible] digitos
[illegible] atque [illegible] fuga
de obsesso corpore [illegible]
[illegible]
[illegible] Auitiani crudelissimi li e c 8
[illegible]
[illegible] uir sanctus [illegible]
[illegible] Auitianus [illegible] li e c 11
[illegible]
[illegible]
[illegible] demonium [illegible] posse [illegible]
demonum [illegible] phana [illegible]
ydolorum [illegible]
In [illegible] ydolum [illegible] li e c 9
[illegible] politissimis [illegible]

templis erectum illius destructionem in marcel-
lo presbitero mandasset, ille quod tantam molem
subvertere non valebat, Martinus nocte totam
in oratione pervigilabat; mane orta tempestas
ydoli ipsius ad fundamenta pervolvit. Alia
quoque inexpugnabilem columpnam cum ydolo
superstabat, nec eandem non posset [illegible]
virtute ad orationem suo more convertitur et ecce
li. x. c. x parilis columpna de celo ruens totam illam
fortissimam molem solvit in pulverem, ut celi
virtutes etiam visibiliter martino famularentur.
li. 2. c. 6 Erat plurimum ad demonia [illegible] valuit ut
diu post ex villa in duobus a civitate
distabat milibus ad ecclesiam iterum exim-
ferat. Et totam ecclesiam eiusdem [illegible] et arrepti
li. 1. c. 24 rugitibus et gemitibus indicabat. Dum
quidam anatolium monachum non sit sui
culpa illuderet, tandem candida [illegible]
veste ad sui alterius monachorum illusi-
onem [illegible] monachis [illegible] per vitam
et novitatem [illegible] anatolium ad beatum
martinum plurimum [illegible] contrahet(?)
[illegible] magnum veste [illegible] disparuit
[illegible] et fantasia sua in martinum [illegible]
[illegible] potuit dominus dyaboli. Dyabolus
denique [illegible] vir sanctus mirabiliter su-
peravit. Eiusdem vero [illegible] oculis videbat
demonem ut [illegible] ... [illegible]
[illegible] figuras [illegible]
quibus ab eo sub ymagine [illegible]
petebat [illegible] viro dei [illegible]
[illegible] dyabolus [illegible]
li. 1. c. 24 [illegible] dyademate auro gemmisque
redimito [illegible] sereno vul-
tu [illegible] in cella apparuit Martino
[illegible] tenens ait demon [illegible]
nosce martine quem cernis. Christus ego sum
[illegible] ad terras prius me tibi manifes-
tare volui. Martino autem tacente addidit
Quid dubitas credere cum videas? Christus
ego sum. Tunc ille [illegible] non hunc
[illegible] dyabolus esse intelligens. Non se inquit
dominus Jhesus purpuratum aut dyademate
[illegible] venturum predixit. Ego Christum
nisi in eo habitu formaque qua passus est nisi crucis
stigmata presentem vidisse credo [illegible]
hac voce ille [illegible] ut fumus eva-
nuit [illegible] fetore cellulam complevit

ut non dubia inditia relinqueret dyabolum se fuisse.
Cuius nimis cum aggrederetur insurgit(?) [illegible]
cum [illegible] obviam dum [illegible] [illegible] operabat
qui viro dei [illegible] cornutum se esse re-
spondit. Cui intrepidus respondit: Dominus adiu- Attingit li. 1. c. x
tor et non timebo quid faciat mihi homo [illegible]
[illegible] tradebat ut [illegible]
[illegible] non posset [illegible] querens cum
audientibus fratribus arguebat [illegible] vana et li. 1. c. x
[illegible] [illegible] movebat. Quid
mirum si demones obediunt [illegible] Angeli
[illegible] angeli [illegible] famulatio ob-
temperabat. Nam sanctos angelos plerumque vidit li. 1. c. x
familiariter visitabat colloquebatur. Deinde
[illegible] et a virgine matre agnetis
tecla visitatur et frequenter a beatis apostolis li. 3. c. 14
petro et paulo audientibus sulpicio et
gallo verbis in [illegible] cognoverunt [illegible] li. 1. c. 12
angeli sibi famulantes in [illegible] destruc-
tionibus [illegible] hastatis et scutatis
adstare [illegible] militare [illegible]
[illegible] qui [illegible] ad fidem [illegible]
[illegible] protegebat insuper ...
[illegible] Cum quidam [illegible] gentilis cum gladio in[illegible]
[illegible] destructione laborantem in[illegible] li. 1. c. 14
[illegible] de manibus eius excussum est li. 1. c. 15
Et iterum cum alius in pago [illegible]
cum gladio [illegible] [illegible] [illegible]
pallio [illegible] opposuit [illegible]
altius [illegible] [illegible] veniam
[illegible] [illegible] [illegible]
viro dei ex casu quo devolutus erat de
[illegible] et pene exanimis in cella ia-
ceret, ipsa nocte angelus sacra membra un-
gens [illegible] sanitati restitutum
indicabat. Et que longe acta fuerant [illegible]
in consilio nemausino absenti angelus nunc- li. 3. c. 14
tiabat. Nichil autem incredibile ange-
los dei frequenter sibi [illegible] [illegible]
teste [illegible] [illegible] sibi [illegible]
git [illegible] angelica puritate in-
terit angeli in vita et in morte [illegible]
[illegible] frequentaverunt officiis. Cuius [illegible] Infirmitatis
narrare sufficit [illegible] infirmitates
morbis in vita paruit [illegible]
[illegible] in eo gratia [illegible] ut nullus fere egrotorum
eum accederet qui non continuo sanitatem reci-
peret. [illegible] ex [illegible] [illegible] li. 1. c. 14
[illegible] puella toto paralisi dissolute
membris [illegible] [illegible] [illegible]

li. 2 c. 2 sanavit. In oppido quod Carnotum duodennis
puelle ab utero mute olei benedicti unctione
linguam solvit. Leprosum horridum in urbe
li. 1 c. 19 Parisius porta osculo ac benedictione mundavit.
li. 1 c. 21 Paulino oculum sanavit a dolore et quasi
iam nube ad pupillam [illegible] abstersit. Quendam
senem animalibus in extremo mortis periculo [illegible]
li. 3 c. 3 tibus Martinum exoravit quod [illegible] ipsis
vite medietate [illegible] increpita pestilentia
recedentibus omnia [illegible]. Cuiusdam puerum
letalis veneni a serpente percussum iam in-
membris in examine per singula membra
pertractans per ubi vulnus quod serpens venenum in-
fuderat [illegible] omni per [illegible] venenum educe-
bat, et sic puerum incolumem surgere sana-
vit. [illegible] domum [illegible] egritudine
li. 2 c. 18 Tetradii absens a demone orando et [illegible]
ab eo infirmitate liberavit. Tres quoque
mortuos suscitavit. Primum in monasterio
li. 1 c. 4 apud Pictaviam iam cathecuminum fratris
institutum discipulum, eo quippe absente
nondum baptizatus expiravit. Veniente Mar-
tino in [illegible] et orante super corpus per [illegible]
[illegible] suscitavit baptizavit. [illegible]
[illegible] postea vite. Solebat autem hic dicere
quod exutus corpore ad tribunal iudicis ductus
fuerat, ubi in tristi excepisset sententia obscura
eum loca deputante duos venisse angelos
iudici suggerentes quod esset pro quo Martinus
oraret; itaque per eosdem se iussum reduci et Mar-
tino redditum vite pristine restitutum. Alterum
li. 1 c. 6 Lupicini viri honorati servum [illegible] qui
laqueo sibi vitam extorserat [illegible]
defuncti corpus orans suscitavit. Tertium
in pago oppidi Carnotensis. Nam cum ibi coram
magna gentium multitudine predicaret
mater quedam pro unici filii defuncti [illegible]
[illegible] protensis manibus vitam rogavit. Vi-
dens [illegible] multitudinem salute accepto cor-
pusculo flexis genibus oculis coram posito
vivificatum reddidit matri sue; quo viso
miraculo omnes ad Christi fidem sunt conversi. Eius
li. 1 c. 19 pluvia Martini fimbrie, aliorum fila,
stramina in quibus cubuerat, missa egrotis
sanandis egris profuerunt. Quidam
li. 2 c. xi vir [illegible] a sanguinis fluxu liberata
est. [illegible] sancti viri veste contigisset. [illegible]
li. 3 c. 8 mine [illegible] de strato viri dei sublato
[illegible] quod in [illegible] collo suspensum a vexa-
li. 1 c. 20 tione demonis liberavit. [illegible]

filia attacta epistola viri sancti a gravissimis
febribus quartanis subito liberata est.
Ita quod puella pater eius virginitati de-
dicavit. Cum intra villam [illegible] infirmitatis
in uno [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de eo [illegible] [illegible] [illegible] laudabile
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Vir per omnia laudabilis vir, per quem omnia li. 2 c. 11
completa sunt. [illegible] per singulos alios sanctos
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mirabilia [illegible]
[illegible] in [illegible] necessitatibus [illegible] porriga-
[illegible] [illegible] potens vivum [illegible] adhuc
ambulantem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod in ipso [illegible]
mirabile venerandus [illegible]
[illegible] [illegible] laudibus attollimus [illegible]
admirabilis in quo tot omnium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] potentia
admirantes alterutrum dicimus:
Ecce vir oriens nomen eius. Et [illegible]
[illegible] [illegible] membro quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ecce vir oriens nomen eius. Zach. 6

Verba ista de Christo sunt allegorice a propheta
[illegible] dicta et de beato Martino in eius
[illegible] [illegible] sunt assumpta. Christus siquidem
verus est oriens de quo alius eiusdem nominis
propheta pater s. Baptiste ait: Visitavit
nos oriens ex alto. Solet autem id quod capiti
et non membris [illegible] [illegible] et membris
attribui. Christus caput est ecclesie, Martinus
insigne eius membrum fuit et ideo sicut oriens
est caput oriens est et membra. In oriente enim
astra celi diffundunt lumen collustrando
mundum: sol scilicet et stelle. Christus est sol iustitie
qui illuminat omnem hominem venientem in hunc
mundum. Joh. 1. Stelle sunt sancti qui per lumen
quod a sole receperunt suis vita et exemplis
tenebrosas mentes illuminant ad iustitiam.
Dan. 12: qui ad iustitiam erudiunt mul-
tos fulgebunt quasi stelle in perpetuas eter-
nitates. Dum itaque Christus postquam ad
alta poli ascendit et in maiestate
patris dei consedit multos sanctos doctores
[illegible] misit qui ignorantie tenebras
effugare ad verum celi cognoscendum
gentes ubique converterunt. Beatissimum Mar-

tum de oriente sabarie pannonie oriundus
opido [illegible] gallie duxerit [illegible] ut
aliquis ait ut pectores tetra caligine
torpentes luce veritatis ut oriens ex alto
irradiaret, plurimas de angustiis hostis
faucibus extraheret gentes et [illegible]
[illegible] in terris corpori [illegible] virili parto
triumpho ad se verum orientem assumpsit
in gloria [illegible] sic raptis [illegible] ita et
meritis eius martinus dici potest Ecce vir
oriens nomen eius De quibus ut aliquid dicamus
dicatur [illegible] Ave maria
Ecce vir oriens [illegible] de quo
[illegible] vir [illegible] [illegible] admira-
[illegible] signis et portentis totis ad
mirabilis fuit [illegible] de aliis
duobus sermonibus [illegible] perseverantiam
fortitudine [illegible] virtutes [illegible]
virtutes [illegible] cumulavit in quo
ut verum fateatur [illegible]
[illegible] admirandis [illegible] ad [illegible]
et finalis consummatio [illegible] sublimis [illegible]
[illegible] vir Sol
[illegible] ait [illegible] 28 [illegible] viros
vocat qui viros dicit fortibus et non [illegible]
[illegible] gressibus [illegible] Vnde [illegible] papa
ait O viri ad vos clamito et si apte
dicimus ego non feminis sed viris loquor
[illegible] qui fluxa [illegible] mea
[illegible] fuit
martinus non qui [illegible] gressibus [illegible] vir-
tute viros [illegible]
labat viros [illegible] sed et [illegible]
Sed [illegible] virtutes quibus ascendit [illegible]
morales quibus homo [illegible] ordinatur ad creaturam
sed prudentia temperantia fortitudo iustitia de
quibus sapientia [illegible] sobrietatem et sapientiam
docet et iustitiam et virtutem quibus in vita utilius
nichil est hominibus [illegible] sobrietate temperantia [illegible] sapientiam
prudentiam [illegible] fortitudo [illegible]
adduntur 3 theologice [illegible] disponit
ad deum [illegible] fides spes caritas de
quibus [illegible] apostolus Nunc autem manet
fides spes caritas tria hec maior horum
caritas [illegible]
[illegible] thronum edificavit [illegible]
[illegible] 3 Re 10 [illegible]
[illegible] ascendit ad thronum [illegible]
[illegible] Caritas

ipse non [illegible] ulla
virtus [illegible] ascendit ad deum [illegible] virtutes
caritas fuit ut [illegible] deum [illegible] posset
In [illegible] non [illegible]
fuit [illegible]
virtutes quibus ascendit ad thronum caritas
[illegible] ad thronum [illegible]
in throno [illegible] pacificus ipse
caritas est [illegible] nos diligit [illegible]
[illegible] in habitat et [illegible]
et [illegible] Sola ipsa [illegible]
non in aliis [illegible] nos inhabitator
[illegible] Caritas diffusa est in cordi-
bus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis [illegible]
[illegible] inhabitat ut [illegible] Joh. 14 Si quis di-
ligit me sermonem meum servabit et pater
meus diliget eum et ad eum veniemus et
mansionem apud eum faciemus Ecce apud diligentes
[illegible] trinitas [illegible] collocat [illegible]
virtutes [illegible]
et prudentiam [illegible]
[illegible] ascendit [illegible]
[illegible] ordine ut [illegible]
[illegible]
[illegible] ad finem [illegible]
et per prudentiam [illegible]
[illegible] et ad [illegible]
deum appetitum [illegible] disponat quo
ad se [illegible] honorem
sed et delectationem per temperantiam [illegible]
[illegible] per fortitudinem
ad [illegible] per iustitiam [illegible]
surgat ad deum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ascendere possimus [illegible]
et [illegible]
in [illegible] virtutes quibus ambulavit [illegible]
[illegible] ad
[illegible] ut aliquis ait [illegible]
[illegible] paganis parentibus in regione pan-
nonie sabarie oppido genitus in italia
vero papie nutritus [illegible]
[illegible] parentibus ad ecclesiam confugit [illegible]
[illegible] postulavit [illegible]
[illegible]
in puerili etate meditabatur [illegible]
[illegible]
meruit [illegible] ut [illegible]

[illegible] ad s[an]c[t]e trinitatis fidei confessionem [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] illius [illegible] [illegible] ad [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fide [illegible] [illegible] voce et scripto defensavit [illegible] et de s[an]c[t]a trinitate librum composuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad fidem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] gallie [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] a deo fidei [illegible] [illegible] [illegible] ut ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] frequentissimis [illegible] monasteriis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ibi [illegible] monasteria [illegible] [illegible]

Quid de eius [illegible] [illegible] claritate [illegible] prudentie [illegible] de quo Severus vir clarissimus [illegible] [illegible] 26 [illegible] ait [illegible]

[illegible]

thronum sibi [illegible] [illegible] [illegible] ex monasterio [illegible] non poterat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] eius voluntate et ut [illegible] obtineret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in veste vilitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dignitatem et [illegible] monachi [illegible] [illegible] non deseruit. Refert de [illegible] Severus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad eum visitandum fama fidei et virtutum eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] manibus aquam obtulit ad [illegible] [illegible] [illegible] Nec frustra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plane maiorem esse [illegible] [illegible] [illegible] sublimitatis dignitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appello [illegible] castitate et abstinentia [illegible]

Sobrietate vero eius et abstinentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Marginalia: li. i c. 26 — li. i c. [illegible] — Prudentia — Humilitas — li. i c. 2 — li. i c. 1 — li. i c. 26 — li. 3 c. [illegible] — Castitas — li. i c. 1 — li. 4 c. 19 — Sobrietas — li. i c. 1

hiera distante constructis descripti ideo sibi adheserit
q ad seruos boni ingenii instituebat. Nec ibi
quisquam proprium habuit non emere aut vendere sicut
plerisque licet excepto scriptoribus ulla habebat
cui hoc opus minoribus deputabatur maiores orationi
r. hō. ... vacabant. rarum cibum omnes post horam ieiunii sumebant
vinum nec nouerat nisi quem infirmitas coegisset
Sed nec carnes gustabat quippe dum taxat
in pascale pisces manducare solebat vnum
sanctorum plurimis legiminibus contentus fuisse.
Camelorum setis vestiebatur. mollior ibi
habitus pro crimine erat. Sed si tanta abstinentia
cum deo beatus martinus famulabatur qui
est qui tanta ingluuie et luxu professionem eius
ducit ut qui pene per totum annum parcus sobrie
viuat. In martini festo se inebriet. Festinat
se non putat cum misera homini insania
velle honorare sanctos mapulis quod deo
placere ieiuniis. Certe ille sanctos honorat
qui eorum vestigia imitatur. An forte quia
largus fuerat ut sic eum imitari putaret.
Sed o fatuitas. Certe non ad se sed ad alios
exercet largitatem. ipse sibi parcus erat pauperibus
liberalis. Vere agebat si quod gulose
deuoratis pauperibus ob sui honorem dono
garetis. Sed vanam excusationem proferentes
dicentes sic ad nos progenitorum tolerit consuetudo
patrum nostrorum. Saporiores nobis
fuerunt. O callida excusatio in qua sic
eum perdi est ut in pluribus criminibus priorum via
nia in sectamur. Cur non priorum virtutes denique
generis proximi. Nonne et ipsi de hoc
festum instituerunt. Vos autem in eius
vitis publice expositis plus dicere sedata
vacat. Sed ve hiis qui martini
gaudet presidio et hec in martini edi
bus parentur. Vel quis falso a prelatis
vestris habet putat introducta consuetudinem
vero abusionem. Dicam vobis vnde orta sit
Scribit gregorius episcopus turonensis in epistola ad
archadium et honorium de sancti martini beati
tum et aliorum pictauiensium et turonensium
Pictaui ... ebrio
fieri ... martini corpus ...
diabolus qui sic in vita sua insidiabatur
... beatum videbat. Videbat ...
uota festiuitas beati martini celebra
te plurima prestabat corporibus ...
bus sanitatem. Hac via et arte deuotam eius
celebritatem impedire nisus est ... dolor
inimicus proferit. Certe eos imitantur qui
quem sua sepulchra corpus ...
Sederunt. Aut dyaconi obedire quod sancto gregorio
fuit. Nonne vobis sic patrum mores
allegantibus vere dici posset. Hoc verum christi
Joh. 8. vos ex patre dyabolo estis hoc opera de
siderii perficitis. Si ergo priorum gloriam beatum
martinum et patronum non dyaboli sed martini
perfecta opera satagite. Ambulauit Fortitudo
cum modo in gressibus fortitudinis. Nam videlicet quod
arrianos pugnauit ab eis multa passus
minime cessit. Publice nanque in ecclesia
restitit cum virgis de ciuitate quam expulsus li. 1 c. x
passus cum exilium in insula gallinaria
ab auxentio principe arrianorum persequitur li. 3 c. x
et inter quae tanta vicerit. Sed quamuis affecto
patientissimus fuit ita ut nunquam sanctus fuerit li. 1 c. 26
dolos esse in paucis ab inimicis lederetur.
Unde ad aurelium diaconum scribit seuerus
Impleuit sine cruore martirium. Nam
quos humanorum dolorum non pertulit passiones
famis, vigiliis, nuditate, ieiuniis,
obprobriis, inuidorum, persecutionibus impiorum,
cura pro infirmantibus, sollicitudine pro
periclitantibus. Quis enim dolens non doluit
quis scandalizatus non est ut ipse, quod perierit
non gemuit. Et item hoc eum nemo vnquam
iratum vidit, nemo merentem nemo ridentem
vnus atque idem semper celestem quandam letitiam
preferens extra naturam hominis videbatur. Cum Justicia
autem in iustitia semitis ascendit usque ad supremum
culmen per misericordiam sit quod ipse in reprimendo sup
erbiam atque exaltat quod deo sufficit. Pauperibus
tantis pauperibus quicquid habere potuit liberaliter
erogauit, usque ad habitus proprii nuditatem
... ut cathecuminus fuit se expo
liauit ... in ... vt ... se inpias
persecutoribus suis et dedit. Clarum fuit quod
flebat pro hiis qui sibi absenti detrahe
bant. Hic ergo notat ... Ascendit per Spes
ad speciem quam ex multis ... contra eos
fuit ad ... pro ... sepe
se offert contra ... hostium cuneos
penetrandum. ... vincere in ciuitate wa
giona et wormacia ut ... et ...
ecclesiastica ... de ... latrones
... de ... magna fiducia
...te diabolum confutauit dicens quid hic
astas cruenta bestia, nichil in me funeste
reperies abrahe me sinus recipiet.
Ascendit denique ad culmen perfectionem Caritas
quia tanta fuit in eo ... non posset.

1.3.r.2

dicitur quia globo igneo super caput eius vi-
so dum missarum celebraret sollempnia de-
claravit in quo visibiliter sic apparuit in spe-
cie ignis [illegible] ille in igneo globo mon-
stratur expressisse spiritum sanctum [illegible] compar-
apostolis poterat. Cum ad proprios civitate
[illegible] fuit ut eam intimissime deo bene-
dicere [illegible] desideraret [illegible]
[illegible] a sua beatitudine [illegible]
ad [illegible] dominus si ad [illegible]
sum necessarius non recuso laborem fiat voluntas tua.
Cum [illegible] vero [illegible] martinum
[illegible] pugnando [illegible] apparuit
[illegible] diligenter [illegible]
[illegible] multum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in eo [illegible] magis [illegible]
[illegible] [illegible] de eo [illegible]
[illegible] sublimata et glorificata quod per
mortem [illegible] [illegible] ubi [illegible]
esset de eius morte [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vita [illegible]
timorio sue beatitudinis [illegible] an-
geli et [illegible] testatur Ambrosius
Severinus [illegible] [illegible]
[illegible] videt [illegible] [illegible]
videt [illegible] [illegible] morte
de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] palmam [illegible]
martirii non amisit [illegible] gladius
non abstulit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nos [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Amen

3

[illegible] [illegible] in mundo [illegible]
[illegible] nobis [illegible] festivitas magna ce-
lebritatis [illegible] omni studio et corde vigili
excolenda quia beatissimus pontifex martinus con-
fessorum [illegible] confessionis sue [illegible]
[illegible] expressa a deo [illegible] et si
[illegible] mundo celebres habeantur nobis [illegible]
[illegible] festivitatis propensius extollenda [illegible]
[illegible] a deo singularem [illegible]
[illegible] honore metropolitana [illegible]
[illegible] conservata [illegible] apud [illegible]
suffraganeis [illegible] [illegible] aliis
[illegible] [illegible] [illegible] magna
[illegible] [illegible] largitas omni laude [illegible]
[illegible] [illegible] nobis [illegible] [illegible]

providit nobis usque in extremis [illegible]
laboribus [illegible] apostolorum [illegible]
nisi semper habundavit [illegible] semper ha-
[illegible] et gratia [illegible] [illegible] nobis
lege a deo [illegible] [illegible] proximus
[illegible] plus quam potest [illegible] et [illegible]
[illegible] deo et [illegible] [illegible] non potest [illegible]
[illegible] martirum [illegible] [illegible] ad [illegible]
que [illegible] potuit [illegible] ad-
[illegible] in hoc mundo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
suscitavit tres mortuos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] suscitasse [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
corporis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vivit [illegible] videt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ac [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] apud [illegible]
lucerna [illegible] ardens et lucens [illegible]
[illegible] lucens doctrina [illegible]
lucerna [illegible] non sub modio abscondenda
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] exhortationes
[illegible] [illegible] ardentes in [illegible]
[illegible] [illegible] gratia Amen [illegible] [illegible]

e

[illegible] pauperis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nobis [illegible] hodierna sollempnitas [illegible]
[illegible] [illegible] extollenda [illegible]
[illegible] et [illegible] beatissimus [illegible]
[illegible] martinus paupertate sua [illegible]
[illegible] vite exilio [illegible] et [illegible]
[illegible] nobis pauper factus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] abfuit [illegible] [illegible] eripuit
et paupertatis sue ac labore [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] coronavit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sua fe-
stivitate venerabiliter [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et sua [illegible]

Dum qd' et medium mundi hodie s[an]ctorum
omnis ecclesia pijs laudibus honorat
Cum non veniret vel ad summum gradum in
dignitatis glorie dei sublimatus quod ad
desiderata paupertate dum adhuc celesti
curie medio nuncius se in [illegible] et propter
celo parvulo dimisso laudabiles vi-
tarent cuius ipse testimonio discipulorum conscriptis
sermonibus prohibuit super seuerus et gallus
ille mirabilis pater in libro dyalogorum 2o
mo in quibus conscribitur Vbi vero beatus paupertas inter
celi regine et purpura consolacio honorata Vere
quod in hijs festiuitatibus que post nova advento-
ria ac dominica vberioris nobis in ea collata no-
minis et gracia Cum puer domini dominus
quo hodie conspicit videlicet presente assistentes
que tu aduocatus expandamus que hic in toto or-
be nominatus ut in presulibus et proximis ubi
talibus eo beatus dum [illegible] vir in [illegible]
dilectionibus alleluia Cum est dominus ut vite
ab aliis votis ut et omnium rogamus sicut ad-
uocatus Ab quod sonat tunc omnis domine
meus sanctissime martinus domine meus sanctissime martinus
Et ut dico possit adiutor meus sanctissime mar-
tinus adiutor meus sanctissime martinus vt
quid non modo vbique diffusum nisi ut
modus sit aliquis magnus loco in festo
Et in isto simul ad patres turonos Mag-
nas hominis consolacio quod tu magnum pa-
tronum datum confidimus si negligere
et torpore et ignauie non permiserimus
Talem magnum et stabilem sanctum
nobis ipso gestum quod videret apud
deum et pro nobis ad negligentiam depulsi-
mo patre Nequaquam ergo ab eius laudibus cesse-
mus aut [illegible] quas laudare
tempus opportunum aduenit inter alia eius
quam dabit paupertas adest diuinarum
et virtutes in quibus laudem totum sanctum prom-
psit Cuius virginitatis inaccessibiles di-
uicias paupertatis tedia gemuit Ideo
vere eius domus tunc [illegible] per [illegible] illu-
minat beatus pauper spiritu quoniam ipsorum est regnum
celorum Et sicut per quod diuino amore
Clamans vir ut a deo ad celum pro sancta pau-
pertate amatoris deum nostrum et singu-
laris in paupertate eminenciam quod
beatissimus pronus iam macerabat carnem
vigeniscebat spiritu sicut et quietum vita et
de ipso ecclesia canit et sic vero simul ad
laudem Martinus hic pauper et mo-
destus celum diues in gloria pauper celi
spiritu modicus Notate ergo ad beatissimi

premissa quoniam domino in dispersione vix
vel serenitas per quam possit in paupe-
ratem primum in monasterium ad quod accessit in
dignitatem et possessionem de celo

ii.

Dixit dilectissimi nuper optata beatissi-
mi turonensis archipresulis martini confessoris
eximij festiuitas que sanctissima cunctis
fidelibus multis plena celo dixit tercio
reddatur Nobis autem eo diucior vnde et
multoque suauior quo ipsum a domino sin-
gulari precono exprimimus et preces ac p-
recis uenerabilibus et prout potentissimum
oratorem Dignum et etiam supponimus
eum in hac die laudibus attolli quem
nedum hodie sed et angelus ac celi ciuibus
exultabile reddidit in festo tam beatus
Ergo ita legitur Vbi beatus vir in tu-
sto canit multis angelorum exultant chori
omnis que celestium sanctorum occurrit exercitus
dicas proprie confundit ecclesia virtute
roborata sacerdotes declarant glorificatum
Cum michael assumpsit cum angelis animam
suscepit cum virginum choris paradiso re-
tinet letus cum sanctis Sed quid miser homuncio
de tanto presule eloqui possum Indignus de digno
peccator de sancto de doctore ignarus de di-
sertissimo mundi Martinus cuius de quo loquor
est maior quam quilibet eloquio qui pre-
dicat quem sic beatus odo cluniacensis
abbas testatur usque qui de miris [illegible]
eorum in his glorificat parum quod de illo
vel prosaice vel metrice vel eciam enigmatice
scripserint et sancto prohibent et pie [illegible]
et dulci eloquio nouerint quam plurimum
edidisse De quo et mirum sanctus magnus
ille ambrosius mediolanensis archi-
presul cuius hodie floret eloquium per totam
ecclesiam et dolet beatus Seuerinus colonien-
sis archiepiscopus beatus Seuerus sulpicius pos-
tumianus atque gallus beatissimi viri disci-
puli beatus fulgencius presul et magister
alcuinus karoli magni preceptor
dilectissimus dulci carmine [illegible] organi-
ci [illegible] doctor melliflus a-
lij que plurimi virtutibus ac doctrina
clari Vnica ut pauca de tantorum
laudatorum premissis collocata valeant
[illegible] me indicare Sed
nec ipsum posse nisi assit ipse deus

ut martinus qui omnibus omnia factus multis
cunctis fidelibus in prelatis necessitatibus
assistit. Sic cantat ecclesia. O preclarum laudabile
virum cuius merita ab omni clade
liberant, qui ex toto corde contemplacioni
spiritualium ut qui dedit magnos viros
multos in laudibus suis nobiles et precipuos
.... in spiritu dignetur ut modicum
quod balbuciens valeo clamabo ad
eum quo prebeo ego hunc suo capel-
lano ac omni fratri familiariter et
... dat ... vitam agit
visitaverit in eius laudibus singularibus
delectatur quod salutaribus dicamus sicut

6

Quomodo habuit fructum aliud 100, aliud
60, aliud 30, ut 13

Adest enim dilectissimi festum beatissimi
martini turonensis episcopi nostri patroni
solempnitatis et spiritualis cum gaudio celebran-
da, quia fructus seminaverat seminatumque col-
legit laboribus, ac completo tempore sacro et
fructuoso ... 30, 60 et 100
... non cessat in celis ... et nos ...
... patrem suscepit
ac multiplicis gratie ... Nos
... ait ... malachia
ait ... optimus ...
patrem filiorum et ... non obtinent
gratiam apud deum. Et ... ut ... immu-
ta ... ...
... ad fontem ... ca-
ritatis ... per ... ...
... solempnitatis ...
morti ... sanctitatis ... morti ...
morte ... at a ... re-
plicata ... solempnitates vel ...
... devocione suscepit ... crapule
et ebrietatis ... a ...
... hodie ... Vos filii ...
prudencie ... filius ... in ...
... martinum clama-
... verbis pauci ...
honorandi pauci admodum digni ...
laudare ... carnalis ...
... pauci multi ... dignitate
... ad martini ...
... lignum
... gradibus

... gallus posterior ... sulpicius
qui ... et de ... signis
... indignum videra-
bat ea ... multitudine
quam ad audiendum magis curiositate
quam religione ... ut habetur in
3 dyalogi ... dehortatur
... in legenda de sancto ...
scribit ... de martino ...
qui ... non laudat
... non amatur ... de eo
... ...
... Nichil ... martinum ...
... ...
... ... non ...
... ... fugit a ...
... In utroque ... In utroque
... ut ... ut habet
vita, ut ... ut ...
ad ... ... offert
medium, ut ... carnalitate
deposita curiositate ... ...
... et amemus, quia fructus quod mar-
tini ... ...
fidelis et religiose ... ...
... ... a
quo martinus ... meruit ...
... fructus 30, 60 et ...
... ...
... vere ... ab ...
... ...

In ipso narrandus ... sancto ... 24
In hodierna solempni et singularissima
festivitate magni thuronorum presulis
beatissimi martini patroni nostri, ...
... ...
... ...
... ... hodie
... ...
... martinus ... ... et
... ...
... ...
... ...
... ...

ille toti mundo venit et sic ipsa caritas sacerdotis Christi Martini sancta pectora [illegible] omnia per caritatem. Eiusdem virtutibus eius ab omnibus omnia membra [illegible] et perdurant. Ipse enim est gemma ipsa splendor quae suo fulgore christianum nostrum orbem irradiat, civitates urbes et municipia viros et regiones agelli splendoris lucem infudit, sic et ipse [illegible] agros in quo modo capacitate corporis [illegible] claritate collustrat [illegible] in uno [illegible] Lucifer [illegible] lumine [illegible] a multis tenebras mortis et expulit [illegible] gemma in quo fuerunt [illegible] ipsa est gemma in [illegible] quemadmodum [illegible] principali [illegible] [illegible] chorus angelorum [illegible] [illegible] praedicatorum [illegible] [illegible] apostolorum [illegible] purpurea [illegible] virginum [illegible] confessorum [illegible] [illegible] medio [illegible] [illegible] valle [illegible] [illegible] singularis a Deo [illegible] singularis nobis gaudendum [illegible] congaudendum [illegible] illi, nobis autem gaudendum illi congaudendum de multiplicatis laboribus gloriosi [illegible] ac corona incorruptibili adepta. Nobis autem gaudendum de [illegible] apud iudicem qui [illegible] conciliatores nobis [illegible]. Et hoc [illegible] apud [illegible] conciliandos videlicet [illegible] [illegible] filii [illegible] non [illegible] ut [illegible] apostolus et [illegible] obsecro vos [illegible] conciliamini Deo [illegible] ille non possit [illegible] [illegible] qui [illegible] non potuit [illegible] [illegible] conciliatores [illegible] voluit [illegible] conciliatorem suorum [illegible] [illegible] conciliat [illegible] non [illegible] conciliator [illegible] magis [illegible] conciliario [illegible] [illegible] [illegible]

✓ In festo omnium sanctorum A

Ut quam plurimorum parentum [illegible] nostra qui [illegible] et [illegible] in [illegible] devotissimi omnium sanctorum sub una solempnitatis [illegible] celebramus festum [illegible] solempnitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] passione fortior [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pugna [illegible] et pugnandi gloria et [illegible] [illegible] multi [illegible] passionum [illegible] [illegible] filii multiplicando [illegible] [illegible] copiosius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fortissimos [illegible] celebrate festum [illegible] ut magne solempnitatis magnitudo [illegible] laudibus [illegible] laudes et [illegible] Syrach hortatur [illegible] Laudemus viros gloriosos et parentes nostros in generatione sua. Multam gloriam fecit Dominus magnificentia sua a saeculo, dominantes in potestatibus suis, homines magni virtute et prudentia sua praediti, nuntiantes in prophetis dignitatem prophetarum [illegible] carmina scripturarum, homines divites in virtute, pulchritudinis studium habentes. Et sunt quorum non est memoria, perierunt quasi qui non fuerint, et nati sunt quasi non nati, et filii ipsorum cum ipsis. Sed illi viri misericordiae sunt, quorum pietates non defuerunt, et cum semine eorum permanent bona, et semen [illegible] et gloria eorum non derelinquetur. Corpora ipsorum in pace sepulta sunt, et vivit nomen eorum in generationem et generationem. Sapientiam eorum narrent populi et laudem eorum nuntiet ecclesia. Hec ibi. Nos itaque in laudibus sanctorum hodie [illegible] maxime [illegible] ut [illegible] legimus in ecclesiasticis historiis ad hoc solempnitatem hodiernam institutam fuisse ut quod humana fragilitas per ignorantiam vel negligentiam seu per occupationem rei secularis in solempnitate sanctorum minus plene persolvisset in hac sacra observatione solveretur, et quod singulorum sanctorum natalitiis debitam venerationem honoris impendere nequimus, saltem hac generali celebritate observemus [illegible] denique [illegible] omnino

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

et culpabile et fortissimorum pugnas
arbitrare atque triumphos ad despicien-
dum corporis dolorem quod non voluptas huius
seculi perducit ad gloriam, non fallax et
momentanea mundi huius decipit blan-
ditio sed duri labores et plurimorum
passionum pressure, contemptus et gaudium devotorum
regni celestis [illegible]
felicissimum. Ubi qui [illegible] pa-
runt [illegible]
gloriam per gratiam. Amen.
Si ergo deo servire ut dignus venerari,
imitari eorum opera atque mores. Aliorum
nominibus laudatoribus [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] laudare eorum [illegible]
et opera [illegible]
confitentur [illegible] fortes [illegible]
[illegible] abhorrere et incredibiles
ad omnia opera bona [illegible]
Et qui deum [illegible] dei [illegible] famulos
[illegible] venerari [illegible]
[illegible] gloria [illegible]
[illegible] et amore si imitari
velit ex toto corde quod laudat.
[illegible] Bernardus [illegible]
[illegible] fidelis [illegible]
et omni acceptione dignus ut quos solempni
veneratione [illegible]
[illegible] peccatores [illegible] ad
eorum [illegible] audiat [illegible]
[illegible] si laudamus et non imita-
[illegible] nos ipsos
testimonium [illegible]
[illegible] laudat [illegible]
et [illegible] laudaverit affirmavit
[illegible] et venerando amicos dei
[illegible] diligenter [illegible]
[illegible] nite [illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible]
manifestat [illegible]
ac [illegible] ex eo [illegible]
ad hec [illegible] exhortatio subiungetur.

De sancto Nicolao episcopo

Negociamini dum venio. Luce 19.
[illegible] magni et sedulo negociatores
qui de ultimis locorum finibus [illegible]
[illegible] apportavit. Fidelis
[illegible] negociatio et omni acceptione dignissima.
[illegible] filius dei [illegible] negociatio.
[illegible] tribuit [illegible]
[illegible] sed [illegible]
[illegible] [illegible] in debita [illegible]
[illegible] dilectio, quam
[illegible] dignitas, quam [illegible]
[illegible] mansuetudo. [illegible]
[illegible] negociatio, ubi filius dei pro suo
traditur, [illegible] creator [illegible]
[illegible]
[illegible] ad tenebras
[illegible] ad miseram
humanitatem [illegible] ad mortem [illegible]
[illegible]
[illegible] mortem et mortis auctorem.
Sed si forte mirare quid tanto ad tan-
[illegible] negociationis labores attraxit.
[illegible] doctor [illegible]
[illegible] negocia-
tionem [illegible] benignitas [illegible]
[illegible]
[illegible] suscepit
[illegible] possidebit.
[illegible] manifestavit. [illegible]
Sed [illegible] negocia-
[illegible]
negociatio ad opera [illegible]
[illegible] qui si
[illegible]
[illegible] doctoribus [illegible]
[illegible] excellentia [illegible]
[illegible] beatum Nicolaum
[illegible] negociatorem [illegible]
[illegible] hodie festivis gaudiis honoramus.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] fidelis [illegible]
[illegible] gaudium [illegible]
[illegible]
[illegible] negociamini dum
venio etc. [illegible] Ave maria etc.

Bonum est viro cum portauerit iugum ab
adolescentia. Treni 3.
Festum solempne beatissimi nicolai magni
confessoris domini, mirrice ciuitatis episcopi agimus
quem hodie bonum fuisse comperimus in patria
quia ab ineunte sua etate iugum porta-
uit in via. Illud enim iugum quod christus asse-
ruit fore suaue et onus leue. Cum namque
leuius ac suauius magis quam in adolescentia
magis onus assumitur et perseuerantius in se-
nium usque fertur, plus ampliatur gratie
augmentum, et adquiritur boni consum-
mati habitus, hic enim sicut ait [illegible] velut alteram
naturam efficit delectabilem in assueta. Sicut
ut de eo scribit bernardus in sermone de sancto
nicolao, clericus est ab ortu suo, sed a puero
iuuenum gloria, senum continentia sacerdotum
honor pontificum splendor, cuius miracula
per totius mundi latitudinem diffunduntur, propter
laudat omnis etas et quem habitus in eo datur
ad tanta miracula cumulantur ut
omnium lectorum augurie vix ad scribendum
sufficiat nobis ad legendum. Superat
in gloria confessorum varie et miranda signa
et consona. Crebrescunt adhuc cotidie mira-
bilia, ut requiescit post dei ad mediam
militis sui sua gratia miracula. Glo-
rificatur in mari, laudatur in terra in omnibus
periculis inuocatur, sicut bernardus. Sed licet in tanta
multiformia multisque modis a deo
glorificatur et ab hominibus laudatur
minus tamen est ab eo quod in celis cum angelis
possidet bono, non reparamus sed et non
ad eius summum et incomprehensibile est, quod me-
ruit emulatur profecto adolescentia sue
prudentiis per omnes etatis sue vices por-
tauerit iugum christi, secundum verissima prophetica
promissa. Bonum est viro cum portauerit iugum
ab adolescentia. Per gratiam beate marie
sanctissimum prosequitur nicolai vitam merita ac
quid sanctorum seriem et imitabile alterius ponimus
miracula vobis plene enarrare omnino nescio
propter quod hic oratorio deuotissimorum ora-
tionibus sed tanti patris ac patroni laudes
tam pectoris culpabile indicio et indignum
Dimitte itaque pauca compleri premium
in presentis dignabitur ad suam gloriam maiorem
euidentiam prelatorum quo iugum domini ab
infantia sua portauit premitto deinde ad
imitationem sui nos exhortando in primis etc.

3o Scribitur quod ad hoc ampliabit beatissimus
pontifex noster nicolaus de cuius vite sue gesta
et miracula similiter alii conscribunt. Vita itaque
et ortum vel dei methodius patriarcha sub
greco descripsit quam summatim dyaconus
iohannes in latinum transtulit eloquium. Sanctus
preclarus nicolaus ex illustri prosapia ortus
parens fuit pater eius epiphanius ex nobilissimis
huius prouincie ciuitatibus quidam famosissima
ciuitatis. Parentes eius a cunabulis potentum
quamuis honores seculi celebrant toto semper in pue-
ritia desiderio magis celestis quam terrene dignitatis gloriam
appetebat. Nam non erant nimium complacentes
illius honores insignia quod sic sed in studio con-
tinuauit se lege virtutis celebrare virtutis et
tam satagebat. Nam cum in puericia iuuentutis
flores quas solum committit feliciter se
voluptatibus abdiderunt et ut suas preces
quas frequenter in domini templo fundebat, quas
solum suspirabat non tamen diuinum cum more
flagitabat. Hic demum aliorum vota deus ex
alto perpetrans, petitionem eorum non deseruit
minime. Talis futurus erat puer in ipsa
natiuitatis primordio monstrare dignatus
est. Cum enim adhuc infans lacte aleretur sepius
in ebdomade duobus diebus scilicet 4 et 6 feria semel bibebat
mammas, et hanc vite consuetudinem toto die perma-
nebat sic ergo non modo ab adolescentia
sed ab primeue etatis infantia iugum domini am-
plexatus et post domini opere quod vere quam
non [illegible] potat [illegible] imitator
christi cepit prius facere hic sed. Nam et
ipse factus doctor ad conuentum quam lau-
dabatur cum in episcopio et adeo ab vo-
luptatibus abstractus [illegible] magnorum
scelerum predicator salutarium [illegible]
suo opere mirabili sed [illegible]
iuuenes et pueros inuitat [illegible]
in [illegible] usque hodie [illegible]
[illegible] solent ut [illegible] pueruli
honore [illegible] studio docti in festo beati
nicolai [illegible] ampliorum [illegible] viri
[illegible] se [illegible]. Placuit hic adiu-
[illegible] quia [illegible] libro [illegible]
[illegible] ac [illegible] opera
[illegible] holocausta deo accepta [illegible] ob-
tulit, [illegible] sola [illegible]
[illegible] audita [illegible] conse-
crauit [illegible] Infantia te-
nerioris [illegible] corporis [illegible] macera-
bat [illegible] puer [illegible] vir-
tutes et [illegible] mirandi no-
[illegible] Nam et sibi [illegible] putandi

sit de luce, Quid putas puer iste erit
na et manus dei erat cum eo. Preclaris autem annis
ut patriarcha iacob fuit domum in sancte
spiritus [illegible] adolescentia [illegible] et non sicut
etas assolet lasciviam complexus est mundi
Sed iuste [illegible] comitatus vestigiis matris
plus [illegible] tenebat limina Et que ibi de
scripturis parvulo audiebat audiens non in
mente armariolo condebat pectoris Erat
puer sed totus aut sicut optimus colonus
semina dum vi diligentia collat in materia
cuius agro fecundissimo mente abscondit
et postea pullulabat in pignus bonorum
operum segetes et tamen quod mens possidet fruct
[illegible] non 30 et 60 [illegible] gloria
attollere [illegible] ad [illegible] reverti
Non ut [illegible] orbatus [illegible] quam iste
[illegible] in [illegible]
[illegible] mundi [illegible] sue
oculos [illegible] omnino [illegible]
possidet non [illegible] Et cum [illegible]
vit ad [illegible] solum [illegible] et com
te [illegible] favore [illegible] quod
[illegible] disponebat sicut ex pabo
la [illegible] de thesauro tecto et abscondi
to quod studium celestis desiderii a malignis
spiritibus custodire non sufficit, quia hoc ab huma
nis laudibus non abscondit In puerili
vita qui in via sumus quasi ad patriam pergimus
malignum [illegible] latrun
culi obsidet depredandi quod desiderat qui
thesaurum publice in via portat [illegible]
[illegible] adolescens [illegible] at
tendens ut quidem [illegible] sperare [illegible]
ret ut multa laude [illegible]
placidus dum [illegible] morte
[illegible] opera [illegible] opes
Et qui duobus dominis placere non posse
[illegible] domini [illegible] laude
et [illegible] colla [illegible]
[illegible] mundi [illegible] oblatio
nes sua [illegible] desperatio
assidue se [illegible] passio
adhibebat [illegible] hic [illegible] in
adolescentia [illegible] ut [illegible] abiret
[illegible] in [illegible] sub hoc [illegible]
militaret [illegible] doctus [illegible]
et [illegible] posterum [illegible] ab adolescentia
et [illegible] Ipse [illegible]
[illegible] apposita [illegible]
[illegible] ad [illegible] domus [illegible]
nicolai [illegible] famulo [illegible]
[illegible] talia [illegible]

Unde hec doctrine formula [illegible] a pa
rentibus ab adolescente [illegible] Desiste
[illegible] quamquam non [illegible] volup
tatis [illegible] adepto li
bidinis opera [illegible] Aliaque [illegible]
voluptatibus vacant, [illegible] magis [illegible]
[illegible] quamvis [illegible] viri
[illegible] pitagoras [illegible]
[illegible] amator [illegible] uxoris [illegible] adulter
Et [illegible] amat [illegible]
non [illegible] Nichil [illegible] fedius [illegible]
uxorem amare quam adulteram Uxorem a
mat quam adulteram [illegible] sola [illegible]
voluptate [illegible] non [illegible]
[illegible] ardentior [illegible] amator [illegible]
De [illegible] raphael thobie [illegible]
[illegible] demon asmodeus [illegible]
uxores [illegible] ut a se deum [illegible]
et sue libidini ita vacant sicut equus et mu
lus quibus non est intellectus [illegible] Sed ad quod
[illegible] Certe non ut [illegible]
[illegible] habeant [illegible] possideant
[illegible] non [illegible]
ut de filiis [illegible] sola [illegible] at
honorem [illegible] ut [illegible]
religiose educent [illegible] ac
superne [illegible] qui
non [illegible] sunt, sed [illegible] amator
[illegible] et religiose educande [illegible]
[illegible] bonum [illegible]
niale [illegible] ut [illegible]
[illegible] 31 [illegible] et [illegible]
[illegible] adolescentia [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] si [illegible]
[illegible] quamquam [illegible]
[illegible]
[illegible] adornare Non [illegible] non
[illegible] filiis [illegible]
[illegible]
[illegible] quemadmodum [illegible]
[illegible]
[illegible] de officiis [illegible]
[illegible] a [illegible]
[illegible] primum [illegible] gloria [illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

delinquentes [illegible] cooperant multos sermo-
ribus malos vitos scandalizant [illegible] gestibus et
factis [illegible] n[on] in malo p[ro]ducti s[un]t s[ed] sua
p[ro]les. Deus ergo eos in o[mni]bus bonis instruite do-
centes eos diuina lege. [illegible] de vn[o] tolera[n]s
tenera ac dimittens amare vicia et o[mn]e las-
civia in vitis et fratres odire. Unde propheta mo-
nuit filios suos contra morses Deut. 6. Et
Eccl. 7. Filii tibi sunt erudi illos et cura
illos a pueritia. Et prouerb. 23. Noli subtrahere — burg sy
a puero disciplinam, si percusseris eum virga non morietur.
tu virga percuties eum et animam eius ab inferno
liberabis. Et si forte magis [illegible] est
ad hoc. Deum [illegible] legitur notoria robustis-
simis [illegible] adduxit et quod magis va-
let ab aliis [illegible] et a Deo [illegible] im-
petrare. Confidentia orationis patris exaudi-
[illegible] Nicolai a patre relicti [illegible] eorum vo-
ta exaudita gratia [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] in vita eius [illegible]
[illegible] de [illegible] fuit ut [illegible]
intelligeret [illegible] per duos dies in ebdomada
ieiunauit. Sic [illegible] Greg. [illegible]
Considerate et vos parentes [illegible] ab
adolescentia vestra [illegible] etatis [illegible]
[illegible] et in [illegible] vestre
[illegible] vite [illegible]
[illegible] [illegible] hoc [illegible]
[illegible] Gal. 6. [illegible]
[illegible] quod [illegible] in senectute [illegible]
dicit [illegible] Syrach [illegible] 24. [illegible]
[illegible] neglegenda [illegible] pleraque [illegible]
[illegible] [illegible] Dei [illegible]
[illegible] gratiam Dei neglexerit [illegible] in
[illegible] [illegible] domus Dei [illegible]
[illegible] etatis vigore [illegible]
[illegible] [illegible] magis [illegible]
Et post [illegible] in pueritia [illegible] non
offendisti [illegible] facere [illegible]
ut [illegible] ad [illegible] quod fuit [illegible]
[illegible] fuit [illegible] sacra
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] afflictionis [illegible] et [illegible]
de quibus [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] vite [illegible] ut ab [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] inuenies [illegible] ut [illegible]
blasphemus [illegible] et diabolus [illegible]
angelicus inuenies [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in senectute [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] consuetudo
[illegible] inuenis et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] si [illegible]
bono [illegible] zizania [illegible] — m^t A
[illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] propheta novate vobis novale et
nolite serere super spinas. [illegible]
vasa noua [illegible] inuenies [illegible]
sunt aptare. Nec [illegible] mittitur vinum nouum
in [illegible] veteres [illegible] aptare [illegible]
[illegible] vos [illegible] obsequiis et subiectione
[illegible] ut dicit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] et morum [illegible]
[illegible] ita in adolescentibus [illegible]
subiectio et [illegible] vite [illegible]
non [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] honore
[illegible] non [illegible] in adolescentia
discipline [illegible] non labo-
rauerunt [illegible] Deinde [illegible]
sine in [illegible] sine [illegible] sine domi-
bus [illegible] a sermonibus [illegible]
[illegible] et audita [illegible] armariolo
[illegible] [illegible] [illegible] ut dicit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Et [illegible] Aug. [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sigilli et [illegible] [illegible]
[illegible] sic de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
nicolaus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ita ut [illegible] inuenes
et virgines [illegible] [illegible]
non [illegible] ut dicit [illegible] singulos [illegible]
pietate et [illegible] [illegible] inuenis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a rege babilonis capti
[illegible] [illegible] filii [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et alius adolescens
a mari fluctibus absorptus [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] adolescentie [illegible]
ut [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab ado-
lescentia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] Amen

?

Ecce sacerdos magnus Ecclesiastici
l et in ista persona scripta
Magni sacerdotis domini beatissimi confessoris
nicolai mirrensis [illegible] episcopi ac [illegible]
[illegible] festa peragentes dignis et devotis
suis laudibus [illegible] nomine
iste [illegible] in [illegible] eodem [illegible]
gloria [illegible] predicatio honoris
pontificalis splendoris [illegible] culpabi-
liter minus indicatur cum qui apostolus deus
magna gloria sublimatur in celis [illegible]
[illegible] mirandis honoratur in terris a
nobis negligi in beneficiis et amplius
[illegible] presidia omnibus qui
in tribulatione et angustia [illegible]
[illegible] clamorosis vocibus
[illegible] ait beatus [illegible]
[illegible] virginis [illegible]
et pia dulcedo in cordibus fidelium obser-
vatur ut in die tribulationis non nicolai
[illegible]
omnis [illegible] confessoris
[illegible] amore eius [illegible]
[illegible] sacerdotis magnitudi-
ne [illegible] volens [illegible] ad
miraculi excitationem [illegible] quando
in stupore [illegible] et admiratione [illegible]
[illegible] potest [illegible]
officio [illegible] ad eius laudem [illegible]
ab [illegible] ordine [illegible] Ecce igitur
sacerdos magnus [illegible]
Volentibus nobis [illegible] magni sacerdotis
gesta [illegible]
[illegible] fama ac
[illegible] laudabilius breviter [illegible]
[illegible] magno
in pontificali [illegible]
[illegible]
[illegible] magni
[illegible] sacerdotis [illegible] Est enim sacer-
dos magnus divina electione magnus
[illegible] magnus officio pa-
storali [illegible]

[illegible] capitula [illegible]
[illegible] lectio [illegible]
[illegible] hodie [illegible]
[illegible] ad [illegible]

[illegible] Joseph [illegible]
[illegible]
[illegible] in misericordia [illegible]
[illegible] misericordia ad [illegible]
[illegible]
[illegible] ex [illegible]
[illegible] ad [illegible] deus [illegible]
beatissimi sancti nicolai mirrensis episcopi [illegible]
pronunciare [illegible] ad [illegible]
[illegible] magna in gloria [illegible]
[illegible] magne gloria [illegible]
mt 16 [illegible]
[illegible] apostolis et [illegible]
[illegible]
ait mt 19 Vos qui [illegible]
[illegible] filius
hominis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ut ait
[illegible] ab adam
septimus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Jude 2° [illegible]
[illegible] nicolaus [illegible]
[illegible]
[illegible] Nicolaus
[illegible]
[illegible] gloria [illegible]
[illegible] honoris pontificalis splendoris [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] gaudio [illegible]
[illegible] consolati et [illegible]
[illegible] capitula [illegible]
[illegible]

In festo concepcionis gloriose virginis

Nondum erant abyssi et ego iam concepta eram. Prov. 8. Illuxit nobis fratres hodie dilectissimi concepcionis gloriose virginis matris dei marie, que multis consolacionibus et leticiis que ab omnibus christianis christi cultoribus devotis et laudibus celebranda, quia ipsa est principium omnium festivitatum. In qua cepit reparacio eterne redempcionis ab eterno promisse divine miseracionis. Hodie dux [illegible] sapiencie puris eterne dignissimum tabernaculum fundari, quod habitare sibi elegit, edificari cepit, quod non sine miraculo, sacrum videlicet virginis corpus, de quo mundissima caro christi formanda erat, [illegible] matris anime [illegible] et concepta. Et hoc festum dulcibus et omnibus desiderabilibus [illegible] quam omnis illa [illegible] desiderio expectabat. Tam diu [illegible] ab eterno observandum [illegible]. Adam [illegible] eternaliter [illegible] ab eterno [illegible] mundi [illegible] et hominum [illegible] virginis [illegible] semine [illegible] quod [illegible] studiose et descripta [illegible] et observata [illegible] generacio ab adam usque ad hanc virginem [illegible] mirabilis [illegible] constaret de adam descendisse [illegible] filius [illegible] adam [illegible] de quorum illorum abraham ysaac iacob david [illegible] promissio [illegible] benedicentur omnes tribus terre [illegible] christo [illegible]. Hec itaque hodierna concepcio virginis generacionis descripsio [illegible] observacio [illegible] debuit [illegible] habuit [illegible] ut hodie de illa [illegible] ut viro [illegible] pater [illegible] de qua david [illegible] virginis [illegible] verbis prophetarum et patriarcharum [illegible] devotissime [illegible] desiderabat. Desiderabat quippe videre diem [illegible] et gavisi [illegible] videre [illegible]. Egredietur virga de radice yesse. Ysaie xi. [illegible] mellifluus bernardus de hac virgine omnibus [illegible] ante [illegible] nomen [illegible] a [illegible] electa ab altissimo [illegible] prophetis promissa [illegible]

[illegible] omnibus [illegible] ordinacione [illegible] nondum erant abyssi [illegible]

Nondum erant abyssi et ego [illegible] ista [illegible] predictis et sequentibus [illegible] ad litteram de eterna sapiencia [illegible] hac virgine [illegible] gloriosa virgine [illegible] ab eterna [illegible] prioritate [illegible] creatas [illegible] exponuntur [illegible] prioritas [illegible] sit prioritas [illegible] proposito [illegible] prioritas [illegible] et ipsius [illegible] virgo prior sit [illegible] possibiliter [illegible] ordinacione ut [illegible] prior ordinacione [illegible] conveniens [illegible] que virgo maria hodie concepta [illegible] dignitate [illegible] induccio [illegible] ordinacionem [illegible] [illegible] prioritate [illegible] quod [illegible] purpure [illegible] concepta [illegible] rationabiliter et [illegible] fidelibus colendum [illegible] ad [illegible] virgo gloriosa concepta [illegible] abyssos [illegible] prioritate principij. Duos [illegible] viros scriptura nobis [illegible] mirabili dei opere [illegible] adam [illegible] christum [illegible] virgo [illegible] gall. 4. [illegible] due mulieres famose [illegible] a deo mirabiliter [illegible] edificate [illegible] eva [illegible] et virgo maria [illegible] mulieres fuerunt [illegible] duorum [illegible] eva principium fuit [illegible] omnium [illegible] adam [illegible] fuit principium [illegible] generacionis omnium [illegible] filius [illegible] fuit principium [illegible] [illegible] et [illegible] fuit [illegible] mundum [illegible] et [illegible] sicut [illegible] virgo [illegible] ab eterno [illegible] ut [illegible] omnium [illegible] concepcio [illegible] vita [illegible] mortis [illegible] vite [illegible].

[illegible] adam [illegible] uxorem [illegible] [illegible]

ita pro[prie] infecta e[st] ut fuit o[mn]ib[us] suis
filijs p[ri]ncipiu[m] mortis / ut solu[m] h[ab]e[n]s q[ui]
genuit ad morte[m] p[er]duxit / V[ir]go v[er]o de
q[ua] lo[quimur] ip[s]a fortis c[ontr]a mortem fuit
du[m] sibi mortis gustu[m] obviavit [illegible]
ada[m] [illegible] ut c[on]fitebatur bern[ardus] ait
s[er]mo[n]e [illegible]. Dum se ipsu[m] excusat
co[n]de[m]nat / [illegible] illa[m] accusa[n]s
[illegible] mulier q[ua]m dedisti m[ihi] socia[m] dedit m[ihi]
de ligno et comedi / [illegible] malicie
fuerunt / magis culpa[m] augent q[uam] excusant.
Ada[m] itaq[ue] [illegible] sua posteritate [illegible]
[illegible] [illegible] morte dormientes /
[illegible] duo [illegible] / ac de ipso [illegible]
dormiente singularis op[er]acio[n]e, hodierna
die formavit nova[m] [illegible]
salvari possi[n]t [illegible]
[illegible]. Ecce Ada[m] ait bern[ardus] reddetur
[illegible] / [illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible] mortis / gustu[m] [illegible]
[illegible] vite / [illegible] ab illo [illegible]
[illegible] / dulcedine[m] pariat fructus
[illegible]. Muta [illegible] o ada[m] [illegible] excusa-
[illegible] / [illegible] [illegible] et dic. D[omi]ne
mulier qua[m] dedisti m[ihi] dedit m[ihi] de ligno
vite / et comedi / et dulce [illegible]
[illegible] / [illegible] vivificasti me. O admi-
ra[n]da et o[mn]i honore dignissima mu-
lier. O femina sup[er] veneranda [illegible]
[illegible] admirabilis / [illegible] repara-
[illegible] posteroru[m] vivificatrix. h[ec] bern[ardus]
Ad hac nova[m] mulie[rem] [illegible] vere
[illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible] dignitati.
De hac sic dicit [illegible]
[illegible] / [illegible] Ego
m[ate]r pulchre dilectio[n]is et timoris et ag-
nicionis et s[an]cte spei. De m[at]re pulchre
dilectionis [illegible] ad [illegible]
flammat / m[ate]r timoris [illegible]
[illegible] / [illegible] ad timore[m] [illegible]
[illegible] / m[ate]r agnicio[n]is [illegible] sola [illegible]
[illegible]. Et s[an]cte spei [illegible]
formidolosos / sua pietate ad [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] fructus [illegible]
[illegible] / [illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible] salva[n]dos [illegible]
genuit [illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible] itaq[ue]

[illegible] ab eterno ordinata [illegible]
[illegible] / [illegible] abysso
[illegible] concepta eram / h[ec] [illegible]

De 2°

Ecce v[ir]go gl[ori]osa an[te] o[mn]es modu[m] absolute
c[ontr]a morte[m] [con]cepta e[st] / q[uan]tu[m] ad s[an]c[t]itate[m]
p[er]sonale[m]. Sola sic de h[ac] v[ir]gine [illegible]
[illegible] / h[ec]
sola e[st] / qua[m] n[u]ll[us] [illegible] macula [illegible],
De hac sic d[icit] b[eatus] aug[ustinus] [illegible]
ait. Excepta s[an]cta v[ir]gi[n]e maria de q[ua] p[ro]pter ho-
nore[m] d[omi]ni nulla[m] p[ro]rsus cu[m] de pecc[at]is agit[ur]
[illegible] / [illegible]
gari possent / [illegible]
[illegible] / [illegible] joh[ann]es ait Si
dix[er]im[us] q[uia] p[ec]c[at]um no[n] h[abe]mus nos ip[s]os seducim[us].
Et q[ua]mvis s[an]c[t]i et si q[ui]da[m] eoru[m] ab o[mn]i actua-
li [illegible] [illegible] Joh[ann]es
bapt[ist]a [illegible] / [illegible]
originali t[ame]n culpa no[n] caruerunt [illegible]
ab ea alij [illegible] sit [illegible].
Sola v[ir]go maria ita ex utroq[ue] [illegible]
fuit [illegible] ut [illegible] ab originali [illegible]
[illegible] sit [illegible]. [illegible] Job
cognoscens [illegible] originalis culpe [illegible]
[illegible] ignorancie [illegible]
[illegible] obtenebrentur stelle caligine ei[us]
Job 3. Expectet lucem et no[n] videat, n[ec]
ortu[m] surgentis aurore. Lux [illegible]
[illegible] Joh[annes] [illegible] ego sum lux mu[n]di. Aurora
surgens v[ir]go gl[ori]osa [illegible]. Cant[icorum] 6
[illegible] que [illegible] aurora [con]surgens. Stelle
[illegible] doctrina illuminantes [illegible]
Daniel xij [illegible] ad iusticia[m] erudiunt mul-
tos q[ua]si stelle i[n] p[er]petuas eternitates. Stelle
itaq[ue] obtenebrentur [illegible] ab hac nocte ori-
ginalis culpe [illegible] ut surgentis
aurore ortu[m] [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible]. De hac at[ten]d[itu]r olim
varie s[e]n[ten]cie [illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible] / postq[uam] sup[er]
h[oc] [illegible] emanavit / s[an]c[t]a [con]silio
basiliensi Anno 1439. xv kl octobris
[illegible] hodie [illegible]
[illegible] / [illegible] declarare /
[illegible] s[an]c[t]a synod[us].
[illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] qui [illegible] fuerit.
[illegible] / qui [illegible]
[illegible] / qui [illegible]

[illegible] decreto [illegible]
[illegible] / [illegible]

sufficientiam in se esset pro dictis [illegible]
[illegible] diminuat. De [illegible] confessis
ut in bulla plenius continetur. Hec ergo de
numero [illegible] aliorum sanctorum doctorum
dicunt. Secundum autem valde [illegible] et contra
virginis. [illegible] corpus Christi. Corpus virginis
decuit eciam secundum Anselmum in De conceptu virginali
ut virgo ea puritate niteret qua maior sub
deo intelligi non possit. Possit autem sub deo
intelligi puritas inferior, ut innocentia et Ada
in statu nature institute erat. Corpus Christi quia
passio Christi sufficientissime satisfecit pro peccato primi
hominis, et genus humanum liberavit ab eo. Genus humanum
secundum legem communem hominum sic liberari, ut
preservetur a peccato ne incidat, ut mediator
[illegible] incurrere, quam ut mediante remis-
sione post lapsum, et ita liberatur post lap-
sum per modum reconciliationis. Cum ergo passio
Christi sufficientissime satisfecit ac liberavit, Christo
enim [illegible] acceptissima, et ut quidam dicunt infiniti
meriti, sic quod hanc formam liberationis
aliquam personam habuit, et non aliquam nisi
matrem. Suo eciam matri non omnem quem potuit
honorem impendit. Cum ac potuit. [illegible]
[illegible] non preservasset. Hec Scotus
[illegible] Scotus in sue 3 di. 3 q. 1
Quod autem ab originali preservari potuit,
quod ab Adam secundum legem propagationis descendit
[illegible] si liceat non de quiditate
originalis peccati, ac non contrahendi [illegible]
loquimur. Sed sciebat deus posse, quod huiusmodi ori-
ginale peccatum, post ab eo liberari. Non autem
dubium quin per gratiam infusam, que tollit omnem
maculam culpe. Sic post deus [illegible] gratiam
gratiam et ita ab originali ne [illegible]
preservando. Patet ergo puritas matris Christi omnis
[illegible] ad personalem sanctitatem. Hec de 2o

3m principale

Sed hec huius [illegible] patet per 3o principalis quod
[illegible] hodiernum conceptionis
festum [illegible] ab ecclesia institutum. Primo quia
conceptio sive [illegible] formacio humane nature
Redemptor [illegible] famosa esse et celebris.
1o propter miraculosam originem. Iste ha-
buisse legitur Adam [illegible] Christi. 2o propter
singularem puritatem [illegible] a labe
originalis [illegible]
[illegible] 3o propter [illegible] ad [illegible]
[illegible] sanctificationem [illegible]
nullis [illegible] Johannes baptista [illegible]
sanctificatus [illegible] solempnizatur. 2lo

Propter singularem ordinem ad redemptionem humane
exordium. Secundo [illegible] omnibus huius respectibus [illegible]
anime infusio, sed corporis formacio. Virginis origi-
nalis conceptio est multo festiva [illegible] 1
in eius conceptione sunt et utique divina operata.
In sterilitate parentibus eius Joachim et Anna
qui licet [illegible] castissime [illegible]
[illegible] admittere [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] supernaturali operacione fide-
litate parentum [illegible] virginis corporis
4o ad primum. Sunt dicta ut supra [illegible] 2
conceptio ista a labe communis originalis
liberrima, et adeo multo colenda. 4o
ad 2m. Sicut [illegible] 3
sed in creacione [illegible] per gratiam sibi
concreata, aliquam non concreata fuisset
[illegible] peccati fuisset anima [illegible] beatissima
in creacione [illegible] dicitur
Cum ad 3m principalissime conceptio 4
virginis [illegible] singularem ordinem ha-
buit [illegible] conceptio ad [illegible] redemptionem.
Nam [illegible] conceptio [illegible] fuit [illegible] corporalis,
a filio dei [illegible] per [illegible] assumpta ad
[illegible] Et per hoc conceptio [illegible]
filii dei, sicut [illegible] originalis conceptio Christi.
Hec quoque [illegible] festum conceptionis
[illegible] corporis formacionem
inferendum [illegible] anime [illegible] infusionem.
Filius enim dei [illegible] incarnandus
nichil de [illegible] beatissime virginis assumpsit.
Sed [illegible] de corpore virginis purissimis
sanguinibus, ut damascenus ait [illegible]
operatione [illegible] corpus sibi ypostatice
univit. Cum [illegible] sola anima virginis
sed corporalis [illegible] multo [illegible] omnibus
veneranda. [illegible] glose [illegible]
ad horam [illegible] Christus mortem gustando
a morte gustu nos omnes liberavit.
Invencio, ac de [illegible] effossio, sicut et
exaltatio, multo venerabilior [illegible]
[illegible] corporis formacio [illegible]
colenda [illegible] salvator mundi [illegible]
[illegible] de eodem corpore
[illegible] mundi
[illegible] humana devotione [illegible]
[illegible] institutam [illegible]
[illegible] miraculis declaratur [illegible]

In hoc festo historia quam scribit Martinus [illegible] archiepiscopus. Celebremus ergo dilectissimi [illegible] [illegible] primordia [illegible] que nobis [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] subiugatorem [illegible] permissa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cuius productorem expectabat patriarche, quam [illegible] [illegible] quam [illegible] attingerat optabat videre. [illegible] [illegible] mundi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et digne memorandus. Multis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Aliud [illegible] [illegible] vitalem [illegible] [illegible] [illegible] corpus linquit. Aliud [illegible] [illegible] corpore [illegible] Christo assistit. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

In festo beati Anthonii

Gaudet [illegible] ad propria [illegible] Adest nobis dilectissimi dies festiva beatissimi Anthonii confessoris domini anachoritarum patris monachorum institutoris cultoris heremi debellatoris [illegible] formatoris mundi [illegible] contemptoris mundi qui omnibus virtutibus normam prebuit [illegible] [illegible] exemplar virginum [illegible] [illegible] speculum [illegible] speculando omnibus [illegible] fideliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] speculando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hec de eo scribit beatus Athanasius [illegible]

[illegible]

vtis p[er] [illegible] dari [illegible] vobis [illegible] fauet
eo dictis eo vos apud a mundi [illegible]
solum ut audiat ut polluta p[er] vicia
Ideo dedit ei cor ad precepta Et sic
grā Ave maria

2 Dedit illi cor ad precepta etc. Eccl. 24
Redimit nobis anima dicta devotio
hodierna beatissimi athonii festiuitate
heremite preconii Que non solum nobis sed
toti mundo [illegible] prohibet eciam in hostis
[illegible] et gaudiorum esset [illegible] triumphat
[illegible] qui sicut [illegible] adiuuandi merito et
patrocinijs defendi non dubitat Eciam
sensibus agit qui [illegible] indigent medici
[illegible] consistere poterit
quia hodie de beato athonii festiuitate
sit in celis gaudium Si enim [illegible] medico
gaudium est in celo super uno peccatore penitenciam
agente hoc [illegible] super uno viro
in morte de vicijs & auctore eorum diabolo
mirabiliter triumphante & ideo penitencia non
indigente [illegible] sanctissimi viri preconium
esse credimus Non quo penitencia indiguit
qui a pueris cor ad precepta dei habuit
Cui eciam angeli [illegible] testimonium per
hibent [illegible] demonibus [illegible]
[illegible] athonius in terra [illegible] rapti
angeli desuper [illegible]
multis [illegible] in athonio omnibus [illegible]
vero ab exordio [illegible] multis
[illegible] ora angeli [illegible]
non debeo auditorum [illegible] narrare
[illegible] esset bonitate [illegible]
fuit ex eo [illegible] esset mortuus
& ideo [illegible]
quam [illegible] nichil [illegible] athonio
[illegible] aperiunt [illegible] gratis
velut dominus [illegible]
non [illegible] abscondit ut [illegible]
sed [illegible] bonorum operum
ac [illegible] igitur expedit
[illegible] custodiunt
[illegible] qui dedit illi cor ad prec[epta]
Et sic per gratiam [illegible] Ave maria

[illegible] homo sanctus bonum virum [illegible]
[illegible] ad quod [illegible]
[illegible] adhuc [illegible]
[illegible] hodie festo magni patriarche beatissimi
athonii [illegible]
heremite preconii [illegible] patriarcha magnus
[illegible] magnus [illegible]
principes a deo [illegible]
eum [illegible] genuit [illegible]
anachoritas [illegible]
[illegible] in egipto
[illegible] solitudi
nem noverat [illegible] quis [illegible] xpo [illegible]
[illegible] paulus in villa sua [illegible]
[illegible] adhuc [illegible]
[illegible] et
[illegible] hortatur [illegible] ad
[illegible] et [illegible]
[illegible] ut in [illegible]
[illegible] erat
[illegible] velut abraham patriarcha
[illegible]
[illegible] ad
dominum [illegible] de terra sua cognatione
[illegible] et patria domum [illegible]
[illegible] stelle celi et pulueris
terre multiplicari meruit [illegible]
[illegible] arcis
patria amicos et [illegible] linquens
[illegible] non hominibus [illegible] habi
tabile [illegible] in [illegible]
exordium [illegible] habitacula
[illegible] non [illegible] angelis [illegible]
[illegible] fuit [illegible] in terra
non velut [illegible] in celo [illegible]
peregrinus et aduena [illegible] nichil
terrenum [illegible] apud [illegible]
eius in celo fuit ubi patriam [illegible] Ad [illegible]
in ibi [illegible] et domesticus [illegible]
[illegible] apostolorum [illegible]
[illegible] lapide angulari [illegible]
[illegible] a moribus hominum alienus fuit
[illegible] illi [illegible] bonum virum posuit
[illegible]
[illegible] dominum [illegible]
tribulacionibus angustie et labore [illegible]
[illegible] vite [illegible] virum bonum in [illegible]
[illegible] tribulacionibus [illegible]
[illegible] architriclinum [illegible]
per gratiam Ave maria

In festo purificationis marie
[illegible] ipsum [illegible] in templum Luce 2
Adest nobis veneranda celebritas so-
lempnitatis [illegible] apparicionis domini et sal-
vatoris nostri Ihesu Christi pro nobis in mundo [illegible]
nati In qua eadem salvatoris nostri [illegible]
accepit [illegible] ipse nobis
qui in [illegible] virginis ab angelis pastori-
bus panditur in [illegible] bethleem indicatur
atque per stellam tribus magis in oriente declaratur
hodierna die [illegible] prophe-
tam [illegible] et Symeone et Anna vidua in
templo publice predicatur De quo ambro-
sius in sermone purificationis [illegible] Nonne
ab angelis et prophetis a parentibus et pastori-
bus senibus a senioribus et iustis generatio domini
accepit testimonium omnis etas et uterque sexus
eventorumque miracula fidem astruunt
virgo generat sterilis parit mutus loquitur Eliza-
beth prophetat magus adorat utero
clausus exultat vidua confitetur iustus
expectat Hodie namque ait beda [illegible]
[illegible] festi templi domini in templo domini
virgo mater offert Joseph [illegible]
dominum non suum sed eius filium [illegible] qui
sibi [illegible] complacuit cognoscit iustus
Symeon expectat Anna que vidua confite-
batur [illegible] hodierna processio ce-
lebratur [illegible] omnis [illegible]
sollempnibus gaudiis ad memoriam [illegible]
[illegible] si hodie adventum
Christi [illegible] oblacione exhi-
bita cum gaudio celebratur qui tot desi-
deriis a sanctis patribus expectata et adhuc
futura dicitur per malachiam prophetam Dominus ait
Ecce ego mitto angelum meum et preparabit
viam tuam ante faciem meam Et statim veniet
ad templum sanctum suum dominator quem vos
queritis et angelus testamenti quem vos vultis
Malachie 3° [illegible] patriarcha David
de [illegible] Christus hodie in templo presentatus
[illegible] sic in promissione accepit de fructu
[illegible] tui ponam super sedem
tuam [illegible] presentatus [illegible]
in exultatione [illegible] modo prophe-
tico de festo [illegible] Suscepimus
deus misericordiam tuam in medio templi tui Et
[illegible] suspiria

expectata in [illegible] cognovit [illegible]
accepit a [illegible] non visurum se mortem
nisi prius videret Christum domini [illegible]
[illegible] suscepimus deus [illegible]
cordiam tuam [illegible] in medio
templi [illegible] gratia Ave maria

Suscepimus deus misericordiam tuam in
medio templi tui psalmus [illegible]
Cum universa [illegible] domini [illegible]
et terra [illegible] omnis creatura que [illegible] facta
sunt in firma [illegible] constaret [illegible]
in nichilum [illegible] ad esse de nichilo
misericordie [illegible] In hodierna
[illegible] et sollempnissima festivitate plenius
singularissime misericordiam dei suscepimus
quia misericordia domini invisibilis a patribus ado-
rata [illegible] visibilis [illegible] palpabilis
[illegible] in virgine facta in medio
templi misericordiam expectantibus declaravit
[illegible] manifestatio [illegible]
atque adorationis [illegible]
[illegible] et in loco [illegible]
non a plebibus cognita [illegible]
Nato [illegible] terre [illegible] ma-
nifestatus est in [illegible] pastoribus ma-
nifestatus est [illegible] die [illegible] magis
manifestatus est et [illegible] fideli-
bus [illegible] angelus indicavit In [illegible]
stella declaravit In [illegible] virgo mater presenta-
vit et [illegible] omnes Symeonis et A-
nne predicavit In [illegible] pauci cogno-
verunt pastores pauci magi pauci
In hodierna plurimis innotuit [illegible]
in medio templi quo [illegible] congregat
[illegible] virginis
[illegible] manifestus apparuit Et de eo
loquebatur [illegible] omnes Symeonis et
Anne omnibus qui expectabant redemp-
tionem [illegible] Luce 2° In [illegible] agnitus
est [illegible] in presepio [illegible] voluit
[illegible] In altero adoratus
est in stabulo [illegible]
In hodierna presentatus est in templo [illegible]
[illegible]
vel [illegible] venerabilis

egenus digne est ut et hodierna nocte dis-
pari celi exultantibus animis congaudeamus
eciam sicut propheta david dicit in sermone
ipse qui manifestatus est nobis noster gratissime
videre desiderans atque ipsum filium dei
gaudens et per gaudio recantes dicamus
in exultacione spiritus sui suscepimus
deus misericordiam tuam in medio templi tui
De quibus per graciam Ave maria

In festo conversionis pauli
Singularem doctorum gencium festum
hodie sancta mater ecclesia recolit et sic de
nullo aliorum sanctorum nouerit festivam
solempnitatem in conversione beatissimi
pauli apostoli qui repente de lupo agnus
de raptore defensor ac de perse-
cutore factus est egregius predicator
In quo facta est miraculose et manifes-
te visibilibus signis apparentibus
non tamen per graciam invisibilem in eo o-
perantem quorum racio procedit quia per in sanctis
sublimitatem [illegible] populo ista non
aliorum sanctorum conversio celebratur ut
vult lyra super actus capitulo 9 habetur
tamen et alie cause videlicet triumphalis
perfectio [illegible] Indicavit [illegible] vere
et gratis volentibus fore prime. De
primo igitur beatus bernardus Merito quidem dilec-
tissimi conversio doctoris gencium ab v-
niversitate gencium festivius hodie gau-
diis celebratur Multos enim ab hac
radice ramos processisse videmus Co-
nversus paulus conversionis misterio factus
est vniuerso Et multos quidem olim con-
uersos ad hunc non [illegible] tabulas
predicacionis officio quidem ad deum
Nunc [illegible] feliciter vincentes et ap-
[illegible] necdum quidem cessat ab hoc
conversione dico autem exemplo, oracione, doc-
trina De 2o dicitur in sermone de hoc festo
Conversionis pauli magnos fructus non
despiciamus et si prouerbi sunt dicitur
medicina hominum, omnium medicina au-
dite Non [illegible] volunt ne [illegible] super pro-

cessus ad primas [illegible] et vni
gesti [illegible] sicut apostolus qui
instruat in ipsis sanctis dicit
et ad hoc sibi [illegible] data omnium
prout suorum autem de se dis-
petet qui fuit magnus piratus
in doloribus et magnus [illegible]
tibi qui non sit [illegible] si quid
sis fuit ad eum qui per se pedes in re-
re de suis persecutoribus orauit dicens
pater ignosce illis quia nesciunt quid faciunt
De 3o igitur vbi dicit bernardus In
huius conversionis [illegible] medicina peccatorum
vite gaudia ut proveniat ad primas
et qui ad petit [illegible] conversionis acci-
piat [illegible] eius [illegible] sequens
norma cetera premisso [illegible]
ewangelio cogitatum voti hystoria
[illegible] de conversionis [illegible] pertinet
continet [illegible] vbi oportet
fuit postilla Deinde aliquos breviter
doctrinales [illegible] diuersi
copiam [illegible] graciam altissimi
~~[illegible]~~ [illegible] in [illegible]
cat ~~[illegible]~~ Ave maria etc.
Exempla hodierna que actum conscribi-
tur pauli apostoli [illegible]
conversio miraculosa et [illegible]
[illegible] Saulus
adhuc spirans minarum etc.

In festo annunciacionis gloriose virginis
Quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei
luce primo
Exordium in [illegible] huius festi hodier-
na die in sancta mater ecclesia devotissime ~~[illegible]~~
congaudeamus Jubilantes corde, decantantes ore,
gloria tibi domine quia hodie conclamat virgini
domine [illegible] qui mortem quam
femina intulit, hodie femina, eadem virgo fugauit.
Dum [illegible] virginalis aule thalamum, sanc-
tus rex [illegible] Ave gracia plena fiat
[illegible] virginis.
[illegible] hodie per nos nouum
in terra fecit. O novitas inaudita quia

innouatur oratio. Hodie siquidem ut Bernardus
ait sermone de annunciacione, iniungitur noua
legacio angelo gabrieli, et noua virgo perfec-
ta virtute, noue salutacionis honoratur
obsequio. Antiqua excluditur maledictio, nun-
ciatur noua, noua nomen accipit benediccio.
Dolet serpens quod [illegible] nescit, ut spiritu
superueniente altissimi pariat filium.
Quem virum dedignatur admittere. Intrat ad nos
eadem porta salus [illegible], qua venimus [illegible]
per [illegible] dei [illegible] [illegible]
humani [illegible]. Salue porta virgo
maria, per quam ad nos ingressa est salus mundi.
Porta ad orientem conuersa, [illegible] con-
stans sigillo clausa, soli deo peruia.
De qua dicitur ezechielis [illegible] porta
hec clausa erit, non aperietur, et vir non transibit
per eam, quoniam dominus deus israel ingressus est per eam.
Ingressus vtique deus dei filius, primo in eam per hu-
[illegible] diuina concepcione. [illegible] matheum
[illegible] de spiritu sancto est. Ingressus
deinde [illegible] forma [illegible], [illegible]
[illegible] gabriel archangeli
quod nascetur ex te vocabitur filius dei. [illegible]
[illegible] sacramento, quod
[illegible] aut eloqui valet.
Plane abyssus inscrutabilis, abyssus impe-
netrabilis, non tantum hominibus sed angelis. Sic
[illegible] virginem ab angelo, quomodo fiet istud.
[illegible] spiritus sanctus superueniet in te, et virtus altis-
simi obumbrabit tibi, quasi diceret. Bernardus
sermone [illegible]. [illegible] me [illegible] mox in
te experieris. [illegible] sed [illegible] et feliciter [illegible]
[illegible] doctore, quo et auctore. Ego autem missus
sum nunciare virginalem conceptum, non creare.
[illegible] a donante, [illegible] a
sapiente. [illegible] virgo [illegible]
[illegible] plenitudinem sue [illegible]
[illegible], quo ad eius laudem et [illegible]
[illegible] quamuis [illegible] patitur [illegible]
[illegible] eloquium
[illegible] dicat [illegible]
Quod nascetur ex te. De duobus predictis [illegible].
Primo de conceptu virginis [illegible] sanitate.
Deinde de conceptu saluatoris [illegible] defec-
[illegible] duo [illegible] concludit, virginis
sanitas, cum dicitur quod nascetur ex te sanctum, non enim
[illegible] ex [illegible]. Sic ait apostolus
ad romanos [illegible]. [illegible] filium [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] conceptui [illegible] defectus.
vocabitur [illegible] non [illegible], sed

filius dei [illegible] defectus conceptus salua-
toris, a [illegible] spiritu sancto. [illegible] ad galathas
ait apostolus. At ubi venit plenitudo temporis,
misit deus filium suum factum ex muliere.
Virginis sanitas quam nulla potest lin-
gua exprimere ex multis potest aliquatenus
deprehendi [illegible] certas [illegible]
multimodas exhibicionis [illegible]
primo ait Bernardus missus est angelus ad vir-
ginem non nouam, [illegible], sed a
[illegible] ab altissimo progenitam
et [illegible] ab altissimo [illegible]
[illegible] ab eius ore prodiuit primogenitam ante
omnem creaturam [illegible].

Hec est dies quam fecit dominus [illegible]
[illegible] orbis [illegible] defecit,
ut admirari [illegible] sufficiat. Dilecta
[illegible] hodierne diei gloria [illegible]
[illegible] mirum [illegible]
misterium, summus [illegible] celestium [illegible]
tor gabriel archangelus ad virginem
singularissime [illegible] misterium
[illegible] consumandum [illegible] a deo
missus [illegible] quidem potuit [illegible]
[illegible] quod [illegible] maria
quomodo fiet istud, ad altioris magisterii
doctorem [illegible] spiritus sanctus superue-
niet in te, quo doctore [illegible] quam
[illegible] ita, quod [illegible] non deo
[illegible] angelorum [illegible]
abdita [illegible]
diuini operis claritate [illegible]
[illegible] habuit [illegible] penetrabit [illegible]
[illegible] apostolus, [illegible] mat
suis radiis illustrauit. [illegible]
[illegible] et [illegible] conceptionis [illegible]
misterium, [illegible] mundi [illegible]
[illegible] exordium [illegible] sit et
virginis gloriose dignitatis, et medium nobis
paradisi. Siquidem hodie dedicatum est,
ut igitur Bernardus sermone de hoc festo consilium
quo mors occideretur, quo originale peccatum
tolleretur, quo vita redderetur, [illegible]
[illegible] liberaretur, et a deo in filium
adoptatus [illegible] aliqua dignitate [illegible].
Hodie igitur Augustinus per totum mundum [illegible]
[illegible] mellifluum [illegible]
et [illegible] spiritus sancti in vtero virginis.

descendit filius dei. Ad quod opus laudabilissima ac purissima virgo regis superius eligitur, de qua ipse unigenitus dei filius ad reparationem veteris hominis sine viri cooperatione factus novus homo nasceretur, ita eam obumbrante virtute altissimi, ut fervorem concupiscentie non posset attingere. Hec est fortis mulier, cuius vultus preciosus antiquissimum dei vaticinium, viperini serpentis caput contrivit, quam sapientie et patrum consilium sibi haud facile invenit. Nec hominum sunt invenire, quam angelus de altissimis sedibus missus accessit, ac velut radiissimum spiritum eius nove salutis novum elogium hac die obtulit, in qua spes salvationis exhibuit toti mundo. O sacratissima domina, et omni iocunditate plena, in qua ipse conceptus est veterum parentum pietas, per quam perdita renovatur. Vere hec est domina quam fecit dominus, ut alteri secum adesset. Adsit adsit in hac die ut scilicet lingua carnis a iocunditate divine misericordie laudibus in nobis cano factus est deus. Nec pusillanimes reddat, ut ignorantia ut fragilitatis proprie impediat. Adsit in hac die virgo illa fortis et prudentissima super omnes homines magistra docta, que summa est regina et apud deum illa est, quam fecit dominus, cuius olim divine lucida sine tenebris noctis peccati originalis creavit, sed hodie mirabilem solis mysterio vivit, ac totum divinum effecit, ut et ipsa illumine omnes homines in hac inveniant virtutem hominem sempiternam, ut venturum videre mereamur. Invocemus dicentes cum archangelo gabriele. Ave gratia plena etc. Amen — amen — amen

2.

Sermo ad solvendum 16 in primo

In festo omnium angelorum 1416.

In conversione sit sancti angeli dei in celis et verbo sanctorum beatissimorum celestium spirituum magna gratitudinis devotionem magna cordis exultatione magnis deus zeli sollicitudine quo ad deum, ad angelos, ad nosipsos agendum ad quem nobis sollicitudo promittitur non ad horam ut temporis misterium in tribus sed spiritus sine fine erit. Magna gratitudine quia magni nobis amoris divini et omni dilexit eius et hominem magnitudine estimare potest nec digna gratitudine condigna est. Deo. Certe si

potentissimus, rector pauperum mediator a filio suo hoc de spiritu conformationis vel quantum rationem vero hoc. Quanta perfectio dotatur quanta gratitudine ulterius tenetur et posset comprehendere. Et nos quidem multum angelis inferiores. Nam nos sumus nam mortales illi immortales. Nos corporei illi spirituales. Nos terreni illi celestes. Nos velut pulvis et cinis tenebrosi illi plus stellis clarissimis illustres. Et hii sancti sanctissimi sunt et ipsi angeli dei in celis dignissimi itaque est eis igitur gratitudine et tali largiter digni laude angelorum vocabulo gloria quam etiam nobis expectamus futuram. Magna ergo exultatione congaudendo eorum beatitudinem quod nos ad nos per eam amicitiam diligere. Multo nobis diligunt sicut in nos fuerint sunt felicissima delectatione. An nos non diligunt de quo quidem sic tam exultant gaudent. Luce 15: Gaudium erit in celo super uno peccatore penitentiam agente. An non diligunt quod ministerio tam diligenti nobis serviunt ad Hebreos primo: Omnes sunt administratorii spiritus etc. An non condiligunt quorum custodie tam incessanter invigilant. Actuum 12: Angeli eorum semper vident faciem patris. Quoniam magna dignitas etc. Et totque effectibus sunt gratia nobis delectationes inflammatis multo clamamus etiam eorum beatitudinem qua pariter sollemnitatem honoramus congaudemus. Magna domini sollicitudine propter nosipsos ne tanta promissa perdamus. Nam sic pro suis fructus non nisi ex proprio semine oritur, ita ut hec promissa angelorum solitudo confert in tot de predicat hec solitudinis semine in terris. Unde apostolus ad Galathas 6. Nolite errare deus non irridetur. Que seminaverit homo hec et metet etc. Nam itaque in predicando in via priorum meliorum angelicis artibus conformium semina, ut semine expectetur fructus dulcissimus solitudo priorum eorundem in perpetua eorundem dominum designant de temporalibus sancti etc. videns aut invocantes etc. Amen

In festo purificationis gloriose virginis Marie
Sermo de prima ...

Postquam impleti sunt dies purgationis Marie
secundum legem Moysi tulerunt ihesum in ierusalem
ut sisterent eum domino Luce 2°. Inter
precipuas domini sollempnitates hodierna so-
lempnitas digne debitis venit laudum
officiis, qua mater nostri salvatoris sola
et eius clementie genitrix tanta cum
humilitate dedicatur. Cum enim nec ipse qui legem
mulier debebat implendis se hodie per omnia
legalibus subdidisse dinoscitur. Sicut testatur
ewangelica hystoria. Unde de hoc festo insigni
sollempni beatus Ambrosius loquens sic. Igitur celebre
a fidelibus semper hoc die festum [illegible]
cum devotionis affectu celebrandum suscipi-
ent quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sollempnia sunt obstanti [illegible]
et ista sollempnitas. [illegible] ille [illegible]
esse quod ille sic quod celebri [illegible] [illegible]
agitur dies quo noster salvator ab ange-
lis pastoribus indicatur. Sic celebratur [illegible]
fidelibus dies quo stella duce magis
in principio [illegible] monstratur. Cum non
magis [illegible]. hic dies quo non modo ab
angelis in diversorio natus gregum pasto-
ribus plebeis hodie evangelizatur, neque
[illegible] fidelibus in bethleem positus
a stella [illegible] [illegible] [illegible]
sed cum in ierusalem in sua civitate et in templo
suo cum hostiis domino sistendus. [illegible]
[illegible] a [illegible] suo [illegible] responsum
[illegible] a [illegible] non visurum se mortem
nisi prius videret christum domini. et venit in spiritu in
templum cum [illegible] parentes [illegible] [illegible]
[illegible] oblationem christi domini. David
in spiritu videns. exultavit et cecinit.
suscepimus misericordiam tuam in medio tem-
pli tui. Misericordia domini [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] apostolus
religiosus [illegible] [illegible]. Et ubi [illegible]
[illegible] christo [illegible] ab angelis. [illegible]
mediator dei et hominum pacificans san-
guine suo [illegible] [illegible] ad Colossenses
[illegible] suscepimus misericordiam dei nostri [illegible]
[illegible] domino. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] offertur omnibus
ut [illegible] christus [illegible] [illegible] [illegible] in
templo in ierusalem quem Maria et Ioseph parentes
eius [illegible] [illegible] tulerunt ut sisterent
eum domino [illegible] [illegible] [illegible] gratia

[illegible] [illegible] [illegible] Maria
tulerunt eum in ierusalem [illegible] hodierne sollemp-
nitatis [illegible] filii et matris [illegible] fidelibus
devotionis ac doctrine [illegible] [illegible].
[illegible] narrate hystorie. ergo hodie
purificationis [illegible] filium suum deum et
hominem non necessitate sed voluntate purifica-
tionis legis subegit. [illegible] dies hic pu-
rificationis. dies purgationis appellatur [illegible]
unigenitus dei filius hostia placabilis
eterno patri sistitur id est presentatur. offertur [illegible]
[illegible] ut dicit glossa. ac pare turturum vel
duobus pullis columbarum [illegible] [illegible]
[illegible] festum excellentis oblationis nominatur
Hodie autem Symeon et Anna christo ob-
viaverunt. ac devotissime susceperunt.
ac cum virgine matre et Ioseph [illegible]
[illegible] gloriam celebrarunt. [illegible] [illegible]
[illegible] a [illegible] [illegible] sollempnibus
hodie gaudiis ad [illegible] [illegible] [illegible]
et festum hoc [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] nos [illegible] Et [illegible] in omnium hora
[illegible] [illegible] [illegible] a fidelibus
[illegible] portatur [illegible] festum [illegible]
[illegible] de hystoriis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] primo quo ad legem et secundo quo ad [illegible]
[illegible] Dixi primo quod virgo purificata est
[illegible] mosaice legis [illegible] [illegible]
testatur [illegible] puerpere tenebatur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] primogenita [illegible]
primogenita [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
sibi deputaverat. ex eo quod ad liberationem
[illegible] [illegible] [illegible] primogenita egypti
ab homine usque ad pecus. [illegible] primogenita
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] obulos [illegible]
ut habetur numeri 18. et hoc legit Lucas in
[illegible] [illegible] [illegible] impleti sunt dies
purgationis [illegible] [illegible] ibi [illegible] ut darent
Alia fuit lex [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sive primogenita sive
postea genita. Et hoc habetur levitici 12. ubi
ait Moyses mulier si suscepto semine
pepererit masculum. immunda erit septem diebus
[illegible] ab hominum [illegible] separata, octava die
circumciditur infantulus et deinde 33 diebus
non ab hominum [illegible] [illegible] templi ingressu

abstrahebit 2o eo die completis diebus purga-
tionis deferret agnum anniculum pro
holocausto pro filio et pullum columbe aut
turturem pro peccato sed mulieris ad ostium tab-
ernaculi a sacerdote domino offerendos Quod
si non potuit offerre agnum sumet du-
os turtures vel duos pullos columba-
rum, unum in holocaustum et alium pro pecc-
ato rogabitque pro ea sacerdos et mundabitur
Et hec lex tangitur in evangelio cum dicitur Et ut
darent hostiam secundum quod dictum est in lege domini
par turturum vel duos pullos columbarum
Utrique legi humilis domina cum benedicto
filio suo a quibus libera fuit se sub-
misit De hoc ita Bernardus sermo 3 de purificatione
ait Putas quod doctorum moysi mu-
lierem que peperisset filium immundam esse
non timuerit sicut mater domini blasph-
emie [illegible], et ideo premisit
si suscepto semine, alioquin non pariturum
prudentissimi sit semper virginem. Quod notatus
erat de suscepto semine facta mentione
Patet itaque quod lex ista matrem domini non
includit quod non suscepto semine filium pe-
perit ut ysa. 31 ca. innuit Novum
quid faciet dominus super terram Mulier circum-
dabit virum Novum non fuisset si ab
alio viro conceptum suscepisset Virum quoque non
quantitate sed gratia et virtutibus et organis
perfectum Nec humana lege gravatur ac itaque
uterus intacta et integer clausus ita sane
ut intrante et exeunte domino mansit exclu-
sa. Ezechielis porta orientalis clausa in-
geniter permanet hec Bernardus Ne quoque virgo
gloriosa per purificationem in templo more
aliarum feminarum ferat immunda suspica-
retur. Unus candela hodie in festo lumen
manibus gestatur per quod virginis mun-
dicia prestatur In candela enim puritas
cere, quod ex purioribus floribus apes
digesserit et candor luminis, et fervor
ignis quod significat virginis maxime
corporis puritatem, intellectus candorem, et
affectus fervorem De eius puritate
dicit Anselmus in de conceptu virginali
Decuit ut tanta puritate virgo niteret
quam maior sub deo non possit intelligi
Tanta utique fuit eius puritas virgi-

ginalis ut etiam in ipsa conceptus non valeret
transfundi in alios sed et aliorum corda
penetrabat ut omnes illicitas concupiscentias com-
sui presentia extingueret Propterea quam cum ce-
dro quidem cedro et myrro comparatur quia odor
serpentes fugat et vermes De splendo-
re eius quia fide et veritatis cognitione ceteris ex-
cellebat patet quia ipsa omnia acta christi
et verba de ipso que multos plata conser-
vabat conferens in corde suo luce 2o ideo
aliis extinctis candelis una sola in fide ste-
tit inter comites doctrice et magistra fuit
predicante ultro Non extinguitur in nocte
passionis christi lucerna eius id est fides eius
Et in eius laude cantat ecclesia Gaude maria
virgo cunctas hereses sola interemisti De exi-
mia eius caritate dicitur in eius persona ecclesie
Ego mater pulchre dilectionis etc Et etiam Mul-
te aque non poterunt extinguere caritatem eius
Cant. 8. Tercio dominus est quia hoc cereo patris
filius unigenitus hostia placabilis sistitur
De quo Bernardus hodie sistitur creatori fructus
terre sublimis Non est terre quam olim dominus
pro primi hominis crimine maledixit Male-
dicta terra in opere tuo spinas et tribulos
germinabit tibi Gen. 3 Sed terre illius cui benedixit
dominus Benedixisti domine terram tuam
Que vero spiritu sancto fecundata purissimum germ-
inis fructum germinavit, quo omnis creatura pas-
citur, angelica et humana, quod ipsum agnos-
cens elizabeth benedicta ait inter mulieres et
benedictus fructus ventris tui Hunc igitur benedictum
fructum ventris sui virginis manibus
ad manus senis [illegible] deo patri offertur. [margin: [illegible]]
hostia nova et preciosissima hostia sancta
ac deo placentissima De qua pater ipse ait
Hic est filius meus dilectus in quo michi bene com-
placui Math 3 et 17. Verumptamen ait
Bernardus sed 3a huius sistentatis hostia ista [margin: [illegible]]
delicata est, tunc domino sistitur in portatis
manibus redimitur, et citoque reportatur Veni-
et quidem non in templo offertur, non inter brachia
symeonis, sed extra civitatem inter brachia cru-
cis Veniet quidem non redimetur alienos sed
redimet alios proprio sanguine. Quod redempti-
one misit eum deus pater populo suo Istud
est sacrificium vespertinum Illud est matutinum
Illud gaudiosum est, sed istud plenius Illud [margin: [illegible]]
in tempore infantie sed istud in plenitudine etatis
De utroque ipsa ait utique oblatus est quia
ipse voluit Vita et non oblatus est non

[margin: [illegible]]
[margin, bottom: [illegible] (Stans, Statuens, Firmans, [illegible], purgans, [illegible])]

quod opus habuit, non quia sub lege subiectus fuit
sed quia voluit. Et in templo oblatus est non
quia inde purgari indiguit, non quia meruit, sed pro
pro nostra salute, non pro sua necessitate.
Hoc voluit ecclesia significare oblacionem hodie
significantes cum candela accensa offerimus
et post communiter. Et vere per hanc candelam
Christus hodie oblatus significatur, qui lux est que
illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.
Joh. 1o. Cum de se ipso ait: Ego sum lux
mundi; qui sequitur me non ambulat in tenebris.
Joh. viii. Quem Symeon hodie predicavit
esse lumen ad revelacionem et gloriam plebis
Israel. Tria vero dicit sunt in candela: est
cera, licinium et ignis; tria in Christo substancias
representant. Cera que per apes generatur sine
corrupcione significat Christi carnem sine vi-
rili semine de matre sine corrupcione generatam.
Unde in eius persona ait propheta: Cor meum
factum est tamquam cera liquescens, sed in generacione
liquescit in passione. Licinium quod est can-
didum et in cera inclusum candidissimam
Christi animam in illo mortali corpore significat.
Sequitur: est candor lucis eterne et speculum
sine macula maiestatis eius et imago
bonitatis illius. Sap. vii. Ignis vero eius
deitatem representat secundum illud Heb. xii:
Deus noster ignis consumens est. Igne deitatis
sue caritatis nos mittit in terram ut ardeat
et omnem impuritatem terrene consumeret vite.
Secundum quod sponsa in canticis de dilecto suo de-
scribit: Dilectus meus candidus per candorem
mentis et rubicundus per fulgorem di-
lectionis, electus ex milibus per incorrupcionem carnis.
Candela cum se tota in nostrum usum consumit,
et Christus totum quod de matre accepit propter
nos consumpsit, carnem diris vulneribus,
sanguinem crebris effusionibus, animam
tristiciis et doloribus, ut deitatem suam
incorruptibilem nobis dare posset in dulcis-
sima fruicione. Dixi 3o quod ho-
die dux Symeoni et Anne declaratus ab
eis est susceptus. Nam Symeon quippe
testante evangelio fuit iustus et timoratus. Iustus
et timoratus expectans consolacionem Israel.
Hunc sponsum suum per quem sciebat in veteri
per magnis desideriis expectabat orans
cotidie et petens ut illum mereretur videre,
et ut Augustinus in sermone ait suspirando co-
tidie dicebat: Quando veniet, quando nascetur,

quando videbo. Putas me hic inveniet,
putas durabo, putas isti oculi vi-
debunt per quem oculi cordis illuminabuntur.
Vero per magnum desiderium responsum ac-
cepit a spiritu sancto non visurum se mortem nisi
prius videret Christum domini. Venit itaque spiritu
in spiritu sancto motus in templum et in templo vidit
et Christum domini cum a parentibus in ulnis videt
in ulnas accepit, vidit exterius infantulum
qui sibi interius declaratus erat, cognovit
omnem vere in carne verum Christum ut dicitur
Christum missum et esse salvatorem mundi
omnibus predicavit. Benedixit ergo dominum et
gratias agens letus inferre desiderat ad patres
in limbum, quod iam sciebat salvatorem natum.
Dixit ergo ad deum patrem: Nunc dimittis
servum tuum domine, vel verbum tuum quod depre[illegible]
me non visurum mortem nisi etiam vide-
rent oculi mei vel salutare tuum, id est Christum filium.
Augustinus: qui est salutare patris, quia Christum
patris sic omnia facit, ita omnia salvat. Est
et salutare nostrum quia per ipsum salvati
sumus. Sicut quod nulli nomen sub celo est
ut dicitur Act. 4, in quo oporteat nos salvos fieri
per eius incarnacionem enim facit ut videre
possit omnium populorum quod ad salutem omnium
venit. Lumen ad revelacionem gencium que se-
debant in tenebris ignorancie et um-
bra mortis, sed nunc quos Christus illuminavit
doctrinis miraculis quo ad primum
et spiritum quo ad 2m, ut ipse propheta dicit:
populus qui ambulabat in tenebris vidit
lucem magnam. Habitantibus in regione
umbre mortis lux orta est eis. Ysaie
ix. Et gloriam plebis tue Israel, de quorum
numero erat secundum carnem, quod eius hoc vi-
debat in magna gloria. Venit deinde
Anna ipsa hora, Anna vidua et longius
multos est in templo, confitebatur domino
et loquebatur de illo omnibus qui exspec-
tabant redempcionem Israel ut dicit Lucas.
Christus sponsus dignissimus processione
celebrata quam hodie ecclesia sua pro-
cessione et luminarium accensione gestatorum
in manibus representabat. Nam recepte
cera que solida est per se dulcis et odorifera
virilem ipsius Joseph constanciam et suavem
virginitatem denotat. Lumine ardens
Maria que illuminatrix interpretatur significat

qua sponsus suus Ioseph ab omni infamia
sic cera liquescit a macula respondi-
-uit. Et vero in manibus gestatur ardens
candela Symeone iusto et Anna ieiu-
-niis et obsecrationibus nocte ac die ser-
-viente denotat. In quo manibus suis
tenere opera iusticie et mentibus deo deservi-
-erunt. Ecce audistis breviter quomodo potui
pueri festivitatis gaudia specialia que nobis
presens dies ostendit. Si tamen eorum que devote sunt
imitatores fideles efficiemur, quod ut simus
valeamus instructionem morum moralem quam
prius diligentius advertamus. Et hoc de primo
principali. Tria ista que ad literam
hodie gesta commemorantur moraliter ad
tres principales cohortantur virtutes. Et
enim virgo immaculata tamquam peccato caren-
-s cum filio suo legi cui non tene-
-batur se subdidit, nos ad humilem obe-
-dientiam propter quam tenemur obligat.
Quid enim potuisset esse virgo ut Bernardus
ait dicere. Certe nec opus est purificatione.
Cur abstinet ab ingressu templi que
uterum verum factum est templum spiritus sancti.
Cur non ingrediar templum que peperi
dominum templi. Nichil quippe in hoc concep-
-tu et partu impurum fuit, nil illicitum,
nichil purificandum, nec proles ista fons
puritatis sit, et purgationem venit
facere delictorum. Cum immaculato partu
mater purissima fuit. Sed vero igitur beata
virgo purificationis remedio nulla habuit
sed nec filius circumcisionis. Voluit ergo
computari tamquam una aliarum mulierum
sicut iste unus ceterorum puerorum. In exemplum
humilitatis eximie ac legi parere
in exemplum perfecte obedientie ut de cetero nemo se
dubitet cuiuslibet legis observantie obli-
-gatum. Et quod purissima virgo se
deduceret dampnata ac sordida religiosis
subiecta quod peccatores quum sponsus dei a-
-gunt a legis cuiuslibet observantia li-
-beros esse meriti clamantur conversa-
Ecce [illegible] superbissimus quisque superbus
elevat extollere qui dicere audeat se
vel virgini tacto de domo nostro comparare
in qua spiritus sanctus superveniens eamque virtus
altissimi obumbravit ac gratie plenitudi-
-nem infudit. Et ecce hoc perfectis-
-sima cum benedicto filio suo vero deo

et homine qui vere nobis via salutis ostendi-
-tur. Nam qui sequitur me non ambulat in
tenebris Ioh. viii. Et iterum: Ego
sum via veritas et vita. Cum de le-
-ge mandata legis figuralia quibus non te-
-nebatur obedienter servavit quanto
magis nos precepta que si deperdimus nos
perimus non habemus nos ipsos seducimus et
veritas non est in nobis i Ioh. i. Ad obser-
-vantiam legis non figuralis sed moralis obli-
-gamur. Hec purificatio ad castam corpus
in famam ut non solum moraliter sper-
-nat precepta sed quod dictu horribile
est etiam ipsa salutaria contempnunt sacra-
-menta ita ut dominissimum hoc eukaris-
-tie sacramentum non suscipere nec videre nec ve-
-nerari volunt. In argumentum errore
sacerdotum parva tractatum hic causam al-
-legantes que obtulit hodierna oblatione ap-
-te comprobatur. Esto enim quod multi sa-
-cerdotum parvis maculaverunt non tamen
sacra in coinquinata effecerunt non [illegible]
contempni debent. Nam virgo plena spiritu sancto
in templo obtulit par turturum, cum
quo templum regebatur cum oblationes suscepta-
-nit. Sancti dubium quin templi pontificibus
et sacerdotibus sicut enim lex precipiat Ro-
-me isti fuerunt qui pauloante in hoc de
de nato rege quaerebant ut Matthaeus ait
etiam in necem puerorum consenserunt. Ro-
-me isti fuerunt qui sacerdotium symoniace
emebant ut Machabeorum declarat historia
quod dicimus multorum criminum reos re-
-vitas ipsa arguit. Nec tamen virgo
propter hoc templo se subtraxit sed eis in obla-
-tione secundum legem comitavit. Sic ac purissi-
-mi [illegible] non templum vetat quod tamen
a parentibus in [illegible] testatur uno frequen-
-tat dominus in festis officiis. Sed quod
[illegible] solum templi dominum
[illegible] sacramento [illegible] contemnit
vilipendunt contempnunt. Nos ergo karissimi
non sic sed secundum doctrinam beati Ioh. apostoli
i Ioh. ii. Si cognovimus in Christo manere
sicut [illegible] debemus sicut ille ambulavit ambulare.
Qui ait dicit se nosse deum et mandata
eius non custodit mendax est et veritas
non est in eo. Custodiamus ergo divina man-
-data per obedientiam perfectam et cum firmis
[illegible] quod propter sit dicatur benedictus intelligebatis

fuimus heri ¶ Per veram humilitatem
qua [illegible] obedientiam et [illegible] purgati imitabi-
mur virginis cum pluribus exemplis vite
eius vel [illegible] Oblatio demum virginis
rationabilem discretionem quam om-
nibus nobis exemplavit ad quam nos
etiam apostolus hortatur ad Ro. xij Ratio-
nabile igitur obsequium vestrum Obtulit
autem pro filio non mater prestare agnum
[illegible] sed volatilia par turturum aut
duos pullos columbarum quia eius paupertas
non [illegible] sed [illegible] sequendo
[illegible] ad alta volabat et desiderij
anxietate in gemitu pullorum more cla-
mando [illegible] Christi ait hugo
in [illegible] holocausto que celestibus et
[illegible] more et altera
[illegible] volat pullus vero [illegible] anxie
clamat de volucre nasci et desiderij
anxietas de [illegible]
Nec unquam ex Christi doloribus [illegible]
[illegible]
[illegible] manibus [illegible] Nemo
[illegible] ita estimabat [illegible] libera-
te mori [illegible] ut Christi [illegible]
te videre et eius [illegible]
[illegible] posset [illegible]
[illegible]
dulcedinis [illegible] spiritualitate
[illegible] desiderauit Nos [illegible] tanta
contemplationis perfectione imitari non
valentes saltem [illegible] abraham [illegible]
et aues deo offeramus [illegible]
animalibus [illegible] corporalia et exteriora
In auibus uero talia sive interiora stu-
dia agnoscamus In quibus hanc dis-
cretionem teneamus ut exemplo abrahe
animalia diuidamus volucres non diuis[illegible]
In [illegible] exercitijs [illegible]
intelligentur [illegible] nichil
aliud intendere nisi ut diuine complaceat
voluntati In corporalibus vero [illegible]
[illegible] deum [illegible]
[illegible] geminando diuidimus Ita
ut in hijs [illegible] offensa
dei [illegible] cautela caueamus [illegible]
[illegible] deum [illegible]
vitemus Utrumque [illegible] et [illegible] et quod
[illegible] agimus [illegible] volucres [illegible]
vanis gloriosis cogitationibus abiga-

mus Alioquin non adeo [illegible] ab hostibus [illegible]
dum [illegible] rapiemus [illegible]
[illegible] potestis sicut apostolus dicit
[illegible]
[illegible] non accepisti Si autem accepisti quid
gloriaris quasi non acceperis [illegible]
malo [illegible] potest [illegible] ait hugo
[illegible] non [illegible]
[illegible] gloriaris de malo tuo ac de
bono non tuo [illegible] opera [illegible] dis-
cernere sic [illegible] exemplis [illegible] ratio-
nabiliter [illegible] Demum symeonis
et anne longanimis expectatio ad perseuerantem
constantiam nos [illegible] Erat senex iustus
et timoratus [illegible] vite etate [illegible]
aduentum magno cum desiderio expecta-
bat nichil [illegible] ac diu promis-
sione Anna quoque deuotissima vidua
deo fidelis [illegible] viduitate usque ad
[illegible] annos perseuerans [illegible] non dis-
cedebat a templo domini ieiunijs et obsecra-
tionibus seruiens die ac nocte ideo et
meruit dominum in carne presente prophe-
tando laudare Quos nos imitemur Si-
mus iusti ne male viuendo perea-
mus timorati ne de iustitia nostra [illegible]
mere presumamus A templo non disce-
damus malorum opere [illegible]
pectemus [illegible] qui [illegible]
[illegible] fidelium veniens venit in templum
suum [illegible]
hic per gratiam et in futuro per gloriam quam
nos condonat ipse dominus noster [illegible]
in secula seculorum Amen

In annunciacione domini sermo. Cantate domino canticum novum quia mirabilia fecit. Hec scripta habemus in psalmo. Hodie mirabilia facta sunt. Deus incarnatur, virgo fecundatur, incircumscriptibilis in utero virginis circumscribitur, eternus temporalis efficitur. Et quia ista facta sunt pro salute hominum, ideo propheta hortatur nos ad graciarum actionem dicens Cantate domino etc. Quasi diceret domino qui fecit. Primo hortatur nos ad divine laudis frequenciam dicens Cantate domino canticum novum. Secundo subiungit motivum cum dicit quia mirabilia fecit. Non quia hec mirabilia fuerant figuris congruis premonstrata, per prophetas predicta, ab angelo nunciata, ab apostolis predicata. Primo fuerunt figuris congruis premonstrata. Psalmus: Mementote mirabilium eius que fecit prodigia eius et iudicia oris eius. Hec mirabilia sunt mirabilibus figuris quibus deus predixit ea que facturus erat in incarnacione. De hiis figuris tangam ad presens quatuor. Prima in qua incarnacio prefigurata fuit Moysi celebrata, videlicet rubus, de quo legitur Exodi 3 [illegible] ignis in medio rubi et videbat quod rubus ardebat et non comburebatur. Rubus est arbor humilis et significat humilem mariam, in huius medium deus descendit qui in utero virginis venit. Ille [illegible] rubus id est beata virgo ardebat per [illegible] desiderium quia ignem consumentem in utero habebat sed non comburebatur quia virginitatem non amittebat. Non [illegible] hac figura ostendit deus moysi quod voluit filios israel de potestate pharaonis liberare et de egipto ducere in terram promissionis introducere, per quod significabatur quod per christum liberari debuit homo a potestate diaboli et a tenebris inferni et introduci ad gaudia celi. Ideo angelus nuncians virgini incarnacionem dixit luce primo: Ecce concipies et paries filium et vocabis nomen eius Jhesum, quod dicitur salvator. Iste salvator hodie conceptus est. Ideo [illegible] dicit [illegible] quia fecit deus hodie. Deus afflictionem populi sui respexit et redempcionem misit.

Secunda fuit in virga aaron que figurata fuit virginis supernaturalis fecunditas, de qua legitur numeri xvij. Cum moyses ex precepto domini tulit xij virgas a singulis principibus et in unaquaque virga scripsit nomen principis, et supposuit unam virgam [illegible] familias [illegible] fuerunt virge xiij. Has virgas posuit in tabernaculo coram domino. Sequenti die invenit virgam aaron germinasse et fructificasse. Ecce virga aaron que contra naturam nocte floruit et fructificavit. Ita beata virgo que [illegible] sola christum concepit et genuit. Ipsa enim floruit per conceptionem, fructum fecit per generacionem. Qualiter floruit ostendit ysaias xi: Egredietur virga de radice yesse et flos de radice eius ascendet. De fructu eius dicit lucas primo: Benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui. Hec virga scilicet beata virgo valde flexibilis est per humilitatem. Bernardus [illegible] omnibus aperit ut de plenitudine eius acciperent universi. [illegible] ad [illegible] flectit se ad salutacionem angelicam [illegible] salutata [illegible] sed [illegible] mollis et flexibilis [illegible] valde horribilis est demonibus [illegible] virga [illegible] peccatores [illegible] Ista virga fuit [illegible] quia beata virgo humiliter [illegible] Ecce ancilla domini fiat mihi secundum verbum tuum. Ibi per humilitatem virginis [illegible] completum fuit quod deus dixit ad serpentem genesis iij: Ipsa conteret caput tuum. Caput [illegible] superbia diaboli. Illud caput eius fuit quando diabolus temptavit [illegible] appetens per superbiam esse sicut deus. Sed beata virgo hoc caput eius contrivit quando se humiliando dixit: Ecce ancilla domini fiat mihi secundum verbum tuum. [illegible] caput venenatum [illegible] suggestionem [illegible] superbia [illegible] ad nichilum [illegible] humilitatem [illegible] ab angelo [illegible] gratia plena [illegible] filium [illegible] superbia [illegible] humiliando se dicit: Ecce ancilla domini.

Tercia fuit in vellere gedeonis quo prefigurata est incarnacionis veritas, de qua legitur iudicum 6

Cum deus vellet israel liberare de potestate
madian hoc liberacionis signum dedit ge-
deoni Gedeon posuit vellus in area
et ros primo quidem descendit in vellus area
remanente sicca deinde descendit in
aream vellere remanente sicco illud signum
virginem mariam quod spiritus sanctus in vellus cum
sit de corpore nescit corporis passiones
hic virginitas ad se traxit viria
numinis nescit. Cum deus voluit homines
redimere de potestate diaboli hoc signum dedit
primo de celo misit rorem id est filium suum in
vellus id est in utero virginis hoc fuit cum concepit
cepit corpus in vero deinde posuit in aream
eius deus id est christus de utero virginis in mundo id
homines quod patet quod istum rorem id est filium
dei multum desiderabat propheta
qui dicebat ysaias 45 Rorate celi
desuper et nubes pluant iustum istud
hoc impletum est quando virgo ad verbum angeli
cor aperuit et concepit saluatorem
salvatorem huius mundi. 2a fuit in porta
ezechielis quae prefigurata est pro domini incar-
nacione dicitur Ezechiel 44
adduxit me ad viam porte sanctuarii
exterioris quae respiciebat ad orientem et
erat clausa Et dixit dominus ad me
Porta hec clausa erit et non aperietur
et vir non transibit per eam quoniam dominus deus
israel ingressus est per eam Porta hec signat
virginem mariam quae dicitur porta
sanctuarii celi quia per eam tanquam per
portam intratur ad celum. hec porta fuit
clausa et vir non transivit per eam quia
virgo virgo mansit et virgo permansit
Per hanc portam dominus ingressus est quia
per uterum virginis venit in mundum Currere
festinamus ad hanc portam per fervente
devocionem pulsa per pinge orationem
ut intromittaris ad celestem maiestatem
Adversatur etiam et dicit Ecclesia
tristis abstulit tu reddis almo germine
intrent ut astra flebiles celi
fenestra facta es ipsa siquidem est fenestra
ista humilitate ianua regalis et porta
castitatis 3o fuerunt a prophetis pre-
nunciata ysaias 28 Cum fecerit mirabilia
non sustinebimus descendisti et a facie
tua montes defluxerunt

Sanitas

et humiliati sunt Adeo fuerunt mirabilia
quae christus fecit in incarnacione quod nullo modo
poterat sustineri sicut dicit ieronimus quod
nolebat credere quod filius sit homo et virgo ma-
net virgo genuit Unde quidam de hiis
mirabilibus dicitur Ieremie 30 Novum
faciet dominus super terram femina circumdabit
virum Bernardus si despexit feminam infante
ut parvulo non videtur novum nec mirum
Nec ad quod nihil hic posuit sed dixit
virum quia quod sit hec novitas parvo
ibi agitur sicut longitudo brevis latitudo
angusta altitudo subdita profunditas
plana et agnoscimus lucem non lucentem
aquam sicientem panem esurientem videas
et attendas tristari leticiam pavere
fiduciam salutem pati vitam mori
fortitudinem infirmari hec ille bern
Non enim fuit longitudo brevis in christo
cuius fuit tempus accepit latitudo angus-
ta in christo cuius celum et terra implet utero
virginis virginis concluditur Altitudo subdita
in christo deo homini subditur profunditas plana
in christo invisibilis visibilis efficitur cetera
patent Non quod christus in utero concepit dei
sapientia non in etate quod tunc adeo pa-
rvus fuit iacens in utero sed non virgo
in celo De hiis quod mirabilibus dicit
ysaias vij Dabit dominus ipse vobis signum
Ecce virgo concipiet et pariet vere signum
per quod concipiet et pariet mansit virgo
et plus quod fuit deus et homo ideo
vocatur nomen eius emanuel quod interpretatur
nobiscum deus id est homo et deus Hec quod mira-
bilia fuerunt a prophetis prenunciata
Et cum vix crederentur hiis mira-
bilibus sicut prophete non perciperent esse eam tam
grandia et tam expresse 2o fuerunt
ab angelo revelata quando ab angelo
a deo ad annunciandam pro domini incarna-
cione mittebatur poterat dicere et per ista pro-
nunciabo mirabilia tua Vide secundum
quod perveniamus et explanavimus mi-
rabilia dei legere cum in Luce
Missus est angelus gabriel et incepit
mirabiliter virginem salutavit di-
cens Ave gracia plena propter dei prius sunt
conceptura et pitura filium dei salua-
torem mundi propterea Ecce con-

gapiens z pariens Congruum fuit
vt angelus nunciaret mirabilia que
fiebant post primam ruinam ex opposito
quia malus angelus nunciauit miserabilia
que fuerunt post primam prevaricacionem vt
paradisus sic opposito videlicet lapsum
illius fuisse causa malus angelus, hic
bonus illic mitis superba, hic humil
illic proponebat sancta hic vero illic
proponebat mortem hic vita illic ma
ledictio hic benedictio Bernardus Cur
re eua ad mariam, curre mater ad
filiam, filia pro matre respondeat ipsa matris
opprobrium auferat, ipsa patri pro matre
satisfaciat, quia ecce si vir cecidit per
feminam non erigitur nisi per feminam Quarto
fuerunt ab apostolis predicata Ecclesiasticus 36 Festi-
na tempus memento finis vt enar-
rent mirabilia tua Sapiens, tempora
xpi noctis desiderans et dilacionem aduentus
xpi considerans orat dicens festina tempus
ut tua veniat, memento finis vt
mundum redimens vt enarrent mira-
bilia tua scilicet apostoli qui ad hoc electi fue-
runt vt fidem xpi per mundum predicarent
psalmus Celi enarrant gloriam dei Et sequitur
In omnem terram exiuit sonus eorum vnde dicitur
precepit apostolis marci vltimo Euntes in mundum
uniuersum predicate euangelium omni creature
Et sequitur Illi autem profecti predicauerunt vbique
domino cooperante z sermonem confirmante
sequentibus signis Certe mirabilia
que apostoli predicauerunt de xpi incarna-
cione passione resurrectione z ascen-
sione z inaudita fuerunt quia pauci apostolorum
verbis crediderunt nisi dum verba eorum mira-
culis confirmassent Actuum xvii Cum
paulus predicaret atheniensibus fidem
xpi et diceret de resurrectione mortuorum
illi apostolo sic contradixerunt passim dicentes
quae est hec noua doctrina que a te dicitur
Noua enim quedam infers auribus nostris Cum
apostolus ydolatriam eorum redargueret
z fidem xpi predicaret plures eorum ad xpm
conuertit, tercium mirabilia scilicet quod beata
virgo saluatorem mundi pareret, quod deus
carnem indueret z humanum genus redi-
meret, Ysaias z sancti prophete multum de-
siderabant Moyses dixit Obsecro
domine mitte quem missurus es etc.

Gedi de Dauid dixit domine inclina
celos tuos z descende ysaias 64 Ut-
inam dirumperes celum z descenderes
Istud hodie fecit quia in vtero virginis
veram carnem induit pro quo genus humanum
redimere voluit Galathas 4 Vbi venit
plenitudo temporis misit deus filium suum
factum ex muliere factum sub lege vt eos
qui sub lege erant redimeret Oratio eccle-
siastica hic est dies quem fecit dominus
hodie afflictionem populi sui respexit
z redempcionem misit, Ideo gaudio et leti-
cia laudemus per infinita secula seculorum
Amen.

In nativitate Johannis baptiste sermo introductorius/ que folio

Quid putas puer iste erit. Luc. 1o

Verba ista in sacratissima presenti solempnitate a mirabilibus plena/ ita in beatissimo puero excellenter commendabilia in se claudunt admirande sue nativitatis/ Nam preter prudentie excellentie singularitatem primo tangitur in verbo questionis, cum dicitur quid ad questionem admirationis. Post dicitur questionem fidelis Luc. 1o 2o in verbo puer [illegible] ad puer corrept[illegible] que dicitur psalmo 32 Na[illegible] [illegible] mittit provide sicut [illegible] dicitur primo 3o in verbo iste, que in demonstratione singularis excellentie virtutis sicut ubi iste sermo [illegible] sua [illegible] in [illegible] fortitudinis sue [illegible] 63. Commendatur primo beatissimi pueri [illegible] ex multitudine nativitatis apparuerint [illegible] huius miracula In presenti/ Modo/ Sic primo In presenti que qui angelum allocuta in [illegible] loco [illegible] [illegible] pro [illegible] oratione pro [illegible] [illegible] accipiendo filio, que [illegible] postulabit. Neque [illegible] [illegible] ut [illegible] ab eodem angelo [illegible] eius Johannes quo et ipse Gabriele [illegible] ad [illegible] missus/ et hic [illegible] zacharie apparuit [illegible] sum gabriel qui asto ante deum, et missus sum loqui ad te/ et hec evangelizare luc. 1o [illegible] miraculum [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] gabriel promisso [illegible] zacharias cogitans [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] ait [illegible] elizabeth [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dubitando [illegible] ait archangelo [illegible] ego [illegible] senex et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pollicitationis [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex ore angeli [illegible] non credidit/ [illegible] vocem [illegible]/ et [illegible] [illegible] sua [illegible] [illegible] vox [illegible] ex matre/ [illegible] zacharias vox [illegible] Johannes [illegible] Et [illegible] [illegible] angelum sibi [illegible] [illegible] et non [illegible] loqui [illegible] [illegible] non credidisti [illegible] meis [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] die [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et postulans pugillarem scripsit [illegible] Johannes est nomen eius [illegible]

Et [illegible] zacharie et lingua eius et loquebatur benedicens deum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in sermone [illegible] ait [illegible] angelus clausit promissa ab angelo filium [illegible] ut [illegible] senex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de se non credidat nasciturum [illegible] dubitans [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] sermonem. In [illegible] [illegible] [illegible] miraculum. [illegible] [illegible] ablatio [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. De [illegible] [illegible] ait Luc. 1o [illegible] filius [illegible] elizabeth [illegible] filius, quo ad [illegible]/ et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] beda [illegible] [illegible] festi ait [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] Johannes nasceretur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui nascebatur. ubi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluptas [illegible] sola cogitatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpore baptista [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. De [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] elizabeth [illegible] [illegible] [illegible], quo [illegible] [illegible] exclamando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad me. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angelos latuit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lucas ait [illegible] [illegible] elizabeth [illegible] voce magna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] elizabeth [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Johannes est nomen eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a marito [illegible] adhuc muto. In [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] De quo [illegible] beda [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] ut [illegible]

an baptismum preparandus sua gratia conferunt specialiter
Iohannes non solum ante dominationem sed ante nativitatem
eadem gratie munere perfudit hec. Grande
sed fuit miraculum ut qui nec in ventre adhuc
in utero positus sentiret salvatorem presentia cognovit
a quo non poterat loquendo, prophetavit gra-
tulando. Exultavit enim ait Elizabeth infans in utero
Matris exultasset de cuius presentia et cum cognovisset
cum animadvertere nequeat cognoscendi secundum Augustinum Iohannes
[illegible] maiorum [illegible] vel etiam ut [illegible]
[illegible] parvulorum qui intra viscera adhuc matri-
ne gestatur adesse salvatorem mundi, quem videre
sed potest [illegible] gaudio declarabat. Nec
agitat omnium parvulorum matrum ab utero prodeunt
in ipsa lucis exordia, mestis queruntur vagi-
tibus, solus baptista domini alter legem nature in-
nativitate sua letitie exultatione prevenit. Nec
enim grossum [illegible] exhibit proponens
persona non, non ab homine sed a deo per angelum
imponitur ut gabriel vobis [illegible] Iohannes
[illegible] beda in omni virtute magis laudis
et virtutis [illegible] sanctis hominibus
a deo non imponitur ut nomina [illegible] ac proper
[illegible] vocari iubetur Iohannes ipse
domini gratia sive in quo gratia dei, quia per ipsum prin-
cipaliter sed tamen propter gratiam accepit, et
inaudita ceteris mundo [illegible] gratiam
predicando adventum christi qui et gratia plenus exhibuit
et totius gratiam dei evangelizavit, ubi primum
gratie ipso [illegible] sua novi pertinuit [illegible]
mirum in tempore in vero exhibita, magna
eius festum, [illegible] et honore cunctis [illegible]
serunt [illegible] non [illegible] admirationis affin
[illegible] puer iste erit
[illegible] [illegible] natus [illegible] puritas
qui puer [illegible] neque aut [illegible] pueri
[illegible] puer [illegible] Puer i [illegible]
[illegible] apostolus ait fratres [illegible] ma-
litia parvuli estote Puer i humilis qui sup-
bia [illegible] humiliavit se sicut parvulus
[illegible] maior [illegible] Puer [illegible]
[illegible] apostolus [illegible]
parvulis in christo lac vobis potum dedi non escam
[illegible] ad excellentissime fuit in baptismo fuit
[illegible] maximus conservator innocentie, quam per
gratiam in utero accepta ita innocentie amator
fuit, ut toto tempore vite nullum mortale com-
misit. Et nec levi saltem macularet vitam
famine possit, penetrabat deserti teneris
sub annis, fugiens civium turmas [illegible]
[illegible] Puer [illegible] et confortaba-
tur spiritu et erat in deserto locis usque in diem ostensionis
sue in israel. Puer de pontificali dignitate
[illegible] cui plane hereditario iure de-
bebat. De hoc in [illegible] Augustinus sed de [illegible]
eius [illegible] audeat Iohannes actu
dicto [illegible] vel victu peccasse. Cuius aus-

teritate [illegible] et parsimonia [illegible]
[illegible] Ieronimus [illegible] in [illegible]
[illegible] qui [illegible] augmentum [illegible]
[illegible] non amabat [illegible]
[illegible] prodigiis [illegible] potest
esse locus quem ante eius nativitatem [illegible] conse-
crat adventus, [illegible] sanctitatis puericia vita so-
litaria regit. Fuit enim eximia huius
[illegible] in tanta vite sanctitate floruit
ut a populo christus putaretur, nedum se minorem [illegible]
[illegible] superiorem [illegible]
[illegible] sed [illegible] parvulis se minorem [illegible] perfectis [illegible]
et longe se inferioribus asserebat [illegible]
perfectio Iohannis ut se negabat christum Iohannes i
[illegible] dixit ut [illegible] corrigendo
[illegible] negavit se esse heliam, [illegible]
sibi parem in [illegible] spiritu et virtute [illegible] domini
[illegible] Et si [illegible] Helias [illegible]
et cognovit [illegible] loquitur de Iohanne baptista
[illegible] negavit se esse prophetam [illegible]
[illegible] maiores [illegible] propheta [illegible]
[illegible] et [illegible] vox [illegible]
[illegible] predicandi, adeo ait ego
vox clamantis in deserto parate viam domini Iohannes i
Et [illegible] humiliavit meruit super
[illegible] exaltari. Fuit etiam [illegible]
et amictu [illegible] tanta [illegible] et
[illegible] appetitum se castigavit, ut vite
eius vigor humanam videbatur excessisse [illegible]
[illegible] aliorum sanctorum veteris testamenti
et novi legitur tanta austeritate se deo [illegible]
[illegible] habitatio [illegible] eius desertum
[illegible] vestitus eius de pilis camelorum que
et aspera et [illegible] pellicea, [illegible]
[illegible] magis corpus [illegible] fovetur, cibus fuit
locuste et mel silvestre, locuste sunt [illegible]
[illegible] per modum [illegible] volatilia, et
[illegible] facile in herbis capiuntur [illegible] cibo
[illegible] mel silvestre [illegible]
folia [illegible] lata et rotunda lactei coloris [illegible]
[illegible] mellitum habent saporem, Vel ut
alii dicunt [illegible] mel [illegible] quod in truncis arborum
in silvis reperitur, Potus vero non vinum neque siceram
[illegible] Sic vivebat ut
[illegible] domini [illegible] non [illegible] clamando
sed [illegible] agendo ac opere demonstrando. Fuit
in [illegible] quod [illegible] predicabat
[illegible] vestitus [illegible] cibus [illegible]
locuste et mel silvestre, potus [illegible]
[illegible] predicationi sue sic [illegible] [illegible]
[illegible] agere [illegible] [illegible]
De hiis [illegible] salvator [illegible]
[illegible] ait quid existis in deserto
videre [illegible] vento agitatam [illegible]
existis videre prophetam [illegible] existis videre hominem mollibus
vestitum [illegible] qui mollibus vestiuntur in do-

mihi ergo quod sit Non surrexit Johannes baptista quia
libet in conversacione vite agitur sed in nocte inmo-
bilis consumator quod ad primum constat plus quam propheta
fuit nimium sua habuit prophetare propheta et hominis
sed ut a se sed toto lumine prophetiam a deo
sumpsit sed accepisse Ideo non gloriatur quod non
accipere fugit mollia appetivit sed af-
fligit quod ad 3m Ecce qui laboribus vite
puritate consumavit quod videlicet prophetiam non inve-
nitur annunciatus interrogavit Eo demum puer
iste erit   3o principaliter notatur in vita ther preci-
pue excellencia sua Est quod iste propter quod in
vita et prophetia superavit de mulieribus natos
maxime vero patres prophetas quasi vox in
est ut beda in Godiem omnem ait Tanta
vite eius sublimitas ut quasi sublimius
est hoc enim homines nasci possit de Jubileo non
sit eorum ad deductionem considero quod bene
Secundum sermo in quo attenditur considerati
ad mores patris eius [illegible] Quadruplex
patris eius ipsius fidelis fuisse certum sed fecun-
dos mente adeo meruisse plus a deo celesti
Nos itaque eos imitentur ut celestem gratiam dei
in nobis non ex nobis sed deum munere accipiamus
Christi in quod dicitur in nobis zacharias hoc est elizabeth
zacharias memorans deum Christi quod ad interiora pertinet
Elizabeth dei saturitas quod et hoc pertinet
et affectu patrum et patris agere desiderio et
vero elizabeth mater zacharias vir suus maritus
et quod voluntas in mellea actio pertinet ad fecun-
ditatem ab intellectu nisi in quam amatur in cogita-
cione ut oditur in cognitu sibi ut mentem fidelis ex
se quod nullum vitale opus in meritorium est
suis malibus parturit pertinet Non sufficere
tibi sumus a quo cogitare ex nobis tamquam ex
nobis et corpus zelus fructuum vindicatur intellectus
et voluntas non in se fructus quia illi cum
est ista voluptuosa intendit ex quibus nullus
fructus vite sed corrupcionis nascitur quia
qui seminat in carne sua de carne metet
corrupcionem galatas vj quibus fere in deductis
suis sunt fructus proferunt non mirum in
mittitur angelus zachariam quod utique sit gratia
ad deum in ministracionem a deo a alios boni
inspiratus in missione ad divina et salutaria
dirigenda movetur ac fructus vite pro-
mittitur Sic et non mirum ut dignus aut
prelatus in terris per instruccionem [illegible] effectu
sumus bonum ut delectat agere Preterea sed
bis sancti in medulla quam de eius sacer-
dos vite desperat quam ideo consueti
et idem via deus mutavit se fructus non posse
mentem efficere et usque ad laudes dei usque
ad proprie suorum confessionem ora aperiunt
Sic in suum defectum considerent ad deum suspi-
rare et interiorum cogitacionem de vite eius

dacione ac divinorum mandatorum observacione vo-
luntatem prestetur ipsam ad vite spiritualis perfec-
cionem tende debet dictat voluntas ad opus
posse desiderat optatis in prophetia quasi intime deside-
rare ministracionis tuas in zacharias in eliz-
zabeth per spiritualis prolis gracia copulatur sicut
sit ex se que ut deum et nequit sed munera dei
celestem in gratiam dei per quam fructus in mortis
post Gabriel nasci apud homines ipsius et ornat
gloria sicut apud deum mathei ix Corpori gloriosi
et deo ut pregnantibus accidit quod sapida
primum carnalia insipida generat aut et quod in publi-
cum lucem fundit nisi ut etiam opus exteriori
bonum receptum positum per gratiam adimplet Tunc
quod os zacharie apertum et lingua solutum ad
benedicendum deum et historia sua magistrali
peccata sua ostendunt et certa quod salutis sic perfecit
Christus aut plene opus innovari et novo homine sicut
corporum fortis videmus sed apertum ideo si
non gratiam infames sumus dolo purare celestem imi-
temur Imitemur ac eius inopiam humilitate
et odio omnia prime vide mollia ostentat castra
applicates quoniam sic receptis non conscendit libidine
sed divina promissione superatis in vita antiqui natus
prophetam consecrans quod maior inter natos mulierum
non surrexit mathei xi per primo cum deis pre-
tulis acquiritur sumus cumulatis mini-
mo fugit despectum perijt in quo tota ut audisti
austeritate vivit quod nunc in nobis in primo
recepti et nati in virtus contrite propter quod consue-
corrupte in quibus adhuc caro propria minimum
eluctat mundana quod operacionum fugiamus
plena virijs et laqueis conspicientes vani-
tates voluptates declinemus Viam pueri
licet asperam fortiter arripiamus gradum
in ea ambulemus considerantes quantos labo-
res miserorum ac viscerum honoris ac
honorum cupidi subeunt ut terrene virtute et
vile amictu ad corona corruptibile conspiciunt
ac sic ad consequendos preciosos ac inestabi-
les beatitudinis fructus multo maioris la-
boris et breviores labores sufferamus pro
nostra delectacione quoniam id tribulacionis nostre
quod in presenti momentaneum in parum durat
et leve ad suffercionem supra modum in subli-
mitate eternum pondus glorie operatur in nobis
et cor sibi Postea hoc autem et nos excellencie singulari
consequamur non utique quod sicut semper non ut filij
dei sumus si autem filij et heredes heredes quidem
dei coheredes autem Christi Romanos viij Et ut con-
sequi valeamus devotis precibus in hac solem-
pnitate eum quem nostre imitacionis exemplar proposuimus
imploremus quatenus intercessionibus suis ora-
cionibus nobis patrocinetur et impetret graciam in presenti
et gloriam in futuro Quam nobis concedat etc

In festo sanctorum apostolorum petri et pauli
Introductionem quere folio 2
In festivitate vestra In omni laude sanctorum
et Crisostomus ait nil gloriosius deo po-
terit quam ut hij a deo suo noventur Nec
quam tam vanus est deus nisi comparatione indignis
exhibet sed multos ait bonos et de comparatione
10 gratia deus in comparatione sue misericordie iusti et
boni sunt sapiens sapientes dum postea
ac bonitas et sapientia perficiendi deo non
comparatione diversitatis dum ac dignitas dij
indignis hec que exponit de apostolo clemens
et Bernardus. Sola bonitas ait quod sunt dij sunt
vocati sed deus dixit moysi Posui te deum
pharaonis sed aliud indignatione aliud
natura dicit deus Nemo tam stabilis quod deus per
rationale grate comparat deus congruit indigna
excellentibus tamen hoc attribuitur ac similitudine
perfectionis vite Nam qui non habent sed divo-
rum videt quam statum sublimi ex-
cessisse Sic est per moralis habemus capitulo
excellentissimi virtute qui deus hominum statum exce-
dat ut qui magis morte corporis qui viciorum
eligerint ac eorum Croyros sive demones vo-
cabat hic sed ethicus in primo dicit Sic
habens sunt dum per excellentiam virtute non
natura sed quidam admiratione ut statum subditus dela-
thombus tamen admiratione valde aliquem di-
vinum vero autem aliquem uocabat deum per
in primo Ego dixi dij estis et filij excelsi
omnes Excelsi. dicit ut non quod ex instis deus vo-
catur sed quidam dictum excellencij virtus ayallit
Et licet apostoli omnes ex certis eciam vere e
minencia precesserunt dum dicatur per quid de
oibus est ut ita exponendo per Cass. glo
ingeniis Congruentie tamen et vestri apostolorum
principibus petro et paulo adaptatur sermo
magister in sermone qui incipit Eius omnes ait
Eius omnes bonis apostoli pauci gratiam sanctitatem
apud deum obtineat nescio quod in parte
petri et pauli videtur pretatis peculiaritatem quidam
fidei virtute precellere eius quidem ex ipsius domini
iudicio possumus comprobare Nam petro sicut bo-
no dispensatori claves regni celorum dedit
paulo tamquam ydoneo doctori magisterium
ecclesiastice institucionis iniungit ut quos iste eru-
diret ad salutem iste susciperet ad quietem Et
quorum corda pauli patefecerit doctrina vero
petri aperiat dij celorum hic Cum itaque nemo
quibus libet electis ac qui nescio cetera cumulatis sed
ceteri ipsos electorum preter principes apostolos lo-
quor precellunt tamquam dij festivitate vestra vehe-
menter elevari est quod sunt hic In quibus
verbis tamen per apostolorum more aliorumque commenda-
cione tanguntur preclaram indices dij vestra intel-
lectus efficacis affectus Elevari efficit intel-
lectus elevatio per fidem deum faciunt nimium
esse dei filium. Dicitur iohannes dedit eis potestatem fili-
os dei fieri hijs qui credunt in eum Efficit affect-
mario per dilectionem fortiter facit efficit ut
mors dilectio ait salomon cant viij Efficitur
consummatio per constantiam finalem bonitatem fidelis vehe-
menter elevat Ut ait salvator perseveran-
ter in finem hic salvus erit math. 10. Et Jac. 1.
Estote factores non auditores obliviosi tantum sed
factores operis hic in facto beatus erit Nec utrique
sanctorum elevationi deest Ex fidei confessione
in quibus hodie festivamus apostolos Cumque
enim singulis petro qui tunc ponitur in sacra
carnis questio Tu es cristus filius dei vivi filium vere
confitetur et quod omni adhuc in morte pectora
latebat prima per linguam novum et famose
confessione Nam dicitur ornibus peter dixit
confessus quod dicitur deo a discipulis vos autem quem
me dicitis petrus pro omnibus vindit tu es cristus
filius dei vivi math. 16. Quem confessione ait
magister in sermone qui incipit Gloriosissimos valde
dissimam ex certitudine nobis mirum in fidelitate
constituit certe quod est ipsius contra possibilitatem tu es
cristus filius dei vivi est prima magister In
dominum de caris Cognitus tu es cristus qui
vivi dei est filius scripturarum In dominum habitus
natus est homo qui Incogitabili maiestate deus
est apud deum In est cristus qui per ipsum pro-
pter mea ad passionem venientis in passibile
permanens apud patrem. beda in omelia huius
diei Cum deus qui et dominus hominis
eum filium hominis sed fides petri atque confessio
veritate germinis divinitatis et humanitatis
cristi filij dei vivi petra est supra quam ex
edificaverunt ecclesiam suam ait augustinus de
patris fiducie beda in omelia huius diei Cum
deus quod quod dominus homini eum filium hominis
humilitate assumpte humanitatis proferret
discipulis vel Tu es filius dei vivi ex-
cellentiam divine eternitatis erit Debet in se
quod magis et discipulis quod magis timeat
Dicit de se quod sciret ipse nobis. Dicitur declarare
de domino quod ipse est qui fuit nobis Et verum
est sed dicitur filium hominis quod dei in ea honoratur
ut nobis ait beda in omelia admoneat deus
presenciam quam per nobis suscepit Et nos
non dominus in nostro humilis divinitatis eius altera
veniendi fiunt illa meminimus providere
altaris ad humanitatem ipsum descendisse
Hic fidei confessio que humana inducebat
Intelligencia dum ipse ait in dixit petro
tamen et sanguis non revelavit tibi sed pater meus
qui in celis est Hic vero petri confessio
magis petri Comparatione fuit quod in
deus dixit beatus est Symon Baryona id est bar-
iona syriace filius columbe dicitur latine ait
beda in omelia Eius columbe et illius quam visa
super caput domini in specie sancti qui eum ad tanta
fidei confessionem illustraverit. Spiritus sanctus donum

esse nostre fidei dubitat, eo itaque modo petrus
deus quia a deo dei filius nuncupatur. De at
tamen beatum petrum enigmatice rogare ait [illegible]
extulit, ut eum dei filium faceret. quod de beato
paulo sentiendum est. Videamus non deus dicitur
est qui adhuc in carne positus et in mortalibus vi-
tam agens usque ad tertium celum raptus. raptus [illegible] a-
[illegible] audivit archana que non licet homini loqui
et [illegible] tanto sit sublimitas ea que
dormit ut [illegible] lingua non posset
[illegible] sibi asserens
[illegible] ubi [illegible]
[illegible] ut [illegible]
ad [illegible] et [illegible] disserens
et [illegible] fuisse a plurimis putatur. Si itaque
alios per [illegible] adoptavit in filios quanto
magis petrum et paulum in divina cognitione [illegible]
ut [illegible] Dij fortes
terre [illegible] Et [illegible]
Fortes [illegible] apostolorum principes [illegible]
et [illegible] ut mors fortis [illegible]
emulatio dura ut infernus. Et paulus [illegible]
fortitudo [illegible]
[illegible] passionis [illegible]
[illegible] nec [illegible]
[illegible] non valuit ut dicit [illegible]
[illegible] Dura itaque fortis [illegible]
amor beatissimi petri. [illegible] officio
successor et morum imitator [illegible]
alloquens [illegible] manifestat [illegible]
in urbe beatissimo petro apostolo [illegible] non
metuisti ubi [illegible] opiniones.
et [illegible] veritates [illegible]
ubi [illegible] ubi [illegible]
[illegible] ubi [illegible]
[illegible] collecta
[illegible] erroribus [illegible]
[illegible] bestias et
[illegible] ornamenta
[illegible] gradus
[illegible] roma. [illegible]
[illegible] sacerdos
[illegible] a iudicio pilati a [illegible]
[illegible] ut in claudio [illegible]
ut in nerone crudelitas [illegible]
[illegible] formidinis. vis amoris [illegible]
[illegible]
[illegible] diligendos [illegible]
De amore [illegible] magistri quam pau-
lus fortissimus pugil [illegible] in
alio [illegible] de sancto paulo ita ait [illegible]
ita [illegible] inimicos, [illegible]
[illegible] ita [illegible] fuit nullus [illegible]
[illegible] tanta [illegible] mala
[illegible] quam patiebatur ~~mala~~ [illegible]

copula cogitabat. quanto amplius [illegible]
[illegible] tanto magis corpore [illegible]
bat in [illegible], [illegible] dulcissimus [illegible]
afferre [illegible] filius [illegible]
quanto magis [illegible]
tanto [illegible] et [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible]
[illegible] paterat, quia [illegible]
[illegible], qui [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] Testimonium [illegible]
[illegible] emulatorem dei [illegible]
ad ro. [illegible] tanta [illegible] inimicos. quanta [illegible]
bat [illegible] ad deum qui cupiebat
dissolvi et esse cum christo. Denique [illegible]
principes esse [illegible] mirabilium operum [illegible]
[illegible]
[illegible] in petro itaque [illegible]
[illegible] ut [illegible] mira-
cula [illegible] in [illegible]
[illegible] in plateis ut veniente petro
[illegible] obumbraret quempiam illorum
et liberarentur omnes ab infirmitate sua [illegible].
quod dicitur actuum [illegible] paulus vita
[illegible] fuit [illegible] fuit
[illegible] ita admirabilia
[illegible] in celo [illegible]
[illegible] Hij duo beatissimi petrus et pau-
lus ut maximus ait [illegible]
[illegible] sub [illegible] passione dei [illegible]
[illegible] pro [illegible] et [illegible] morte
[illegible] Dionisius in epistola ad thi-
motheum flebiliter describit [illegible]
[illegible] magno [illegible] nero [illegible]
[illegible] atrocitate [illegible]
[illegible] posset [illegible]
principes esse [illegible] petrum [illegible]
[illegible] paulum [illegible]
[illegible] capite plecti [illegible] ad [illegible]
[illegible] separarentur ab invicem
[illegible] loco [illegible] ligaverunt
[illegible] ut dicit dionisius ad thimo[theum].
[illegible] paulus petro [illegible]
[illegible] et pastor ovium et agnorum [illegible]
petrus [illegible] ad paulum vade [illegible]
predicator bonorum, mediator et dux [illegible]
[illegible] Petrus [illegible] ad supplicium [illegible]
[illegible] morte. [illegible]
ordine ut maximus ait [illegible] passio-
nis [illegible] nimia [illegible]
[illegible] corpore [illegible]
[illegible] At beatissimus paulus [illegible] loco [illegible]
[illegible] lingua sua [illegible] capite
[illegible] ut [illegible]

quingentesies

1500 in suis epistolis expresserat hebreo
ydeomate clara voce expressit Sicut
dudum quod orientis regionem propria illustra-
verat passione, occidentis plagam ne
quid minus esset vice sua apostolorum sanguine
illustrare dignatus est. Et per passio-
nem sublimiter apostoli dei elevati sunt non so-
lum in celo, verum etiam in terris. Nam nullus
imperator licet honore etiam terrenorum in-
tuere potuit quam licet non piscator. Sicut
imperatorum qui orbem terrarum dominantur se-
pultura, ut devotissimi duceret visi-
tare. Sed imperatores deposito diademate, pro-
nos in terra ad sua sepulcra suscipiunt
piscator et predicator. Horum itaque
ecclesie principum vestigia per conformitatem
vite prosequimur. Cum hii sunt du-
e stelle celeste in terra vero ductores, duo
amore fortes, et in fine constantes, adeoque
elevati nobis per exemplum planum eorum
imitabimur et nos in eorum dignitate in
eius principaliter in celis. Hii sunt due ta-
bule duorum preceptorum novi testamenti
non mortue ut olim tabule moysi
quas zelo dei accensus proiecit et fregit Exo 32
Sed vive perpetuo ... ...
morte divinitus ... elevate. In hiis le-
gamus et nostros diligentes preceptum.
Considerat quilibet si heresis sit a bestia
..., dudum a diabolo ... opponitur.
Et quod non vivit ... dei sicut et dyabo-
lus augustus ... dei ... habent pas-
tores ipsi petrum, huius predicatoris pau-
lum, sed ... multitudo ... eorum isti
primi fuerunt ecclesie plantatores per ... ac-
ceptis ... non temporalis possessionibus
sed hominis, non pecunias sed animas. Unde petrus
dicit luce v. Noli timere ex hoc iam eris
homines capiens. Et de se paulus 2 cor 12
ait Non enim quero vestra que
vestra sunt sed vos. Sed proh dolor ut ho-
die ecclesiarum planum licet illi succedat
officio non in virtutibus et sic adeo ut re-
vera non imitatores indicat vita
quarto et amictus petri piscatoris et
pauli predicatoris sed magis ...
imperatorum cum donariis sistedat sed
iniuncta officia minime exequitur. Petro
dicitur a domino Pasce oves meas
isti sibi dicunt pasce oves tuas. Pau-
lus dicit ... ut non suum portaret
publice coram gentibus et principibus isti
se ... et verum dei ut predicant se ip-
sis in suo ... actus ... aut

ignorat quam secure pudori putat. Non hiis
symon bariona, sed symone sequuntur
magum ille semper volare exaltavit
Sed petrus oratio per asce ... ad dominum quem
volarat. huic ... ut quod penas superbie
assumpserat, plantas quas habebat a-
mitteret. Sic iste non vocati ad sub-
limia volant officia sibi indebita, ut
dum sublimius ascendunt, altius cadant
quod non mirum quia oratio petri superbos humiliat
quos humiliatos exaltare debuisset.
Diligit utique et nunc petrus omnes sibi
commissas quas ... vocat. Dum ad se
quem lupi in pelle pastoris latitare la-
mentabiliter clamat, magis per ovile
lupum non pastorum ... pauci corri-
pi ... oves ... laniari. Pe-
trus deinde et paulus fidem xpi quam vo-
ce predicaverunt vivendo docuerunt, pati-
endo firmaverunt. In quo eos ... me-
rito xpiani dicunt pro eorum et si non
omnes fidem xpi vocibus publice predica-
re est in singularum fide qua tenentur
te ... omni vite exemplo ... et usque
ad sanguinem defensare. Sed hac tempe-
state ... in hiis quod fidei ... du-
bitant. ... ... blasfemant,
et ... quod dum ... laborat
fide ... deserit et non defendit
quam modica passione a ... conformitate
temptati ... ... superstitiosibus
credunt, ac dampnabilibus observantiis
temporalem salutem querunt et ... olim
de terra mortalium extimari ... sunt
... pro dubio si iam tunc
fuerit pericula de terra viventium in tenebras
exteriores quo mittendus est diabolus et angeli eius.
Nos ergo fratres carissimi ... ... docti
... ... et nos corrigamus, preces
... hoc ... ... per modulo
... ... studeamus ... fide
forte caritate, et finaliter perseverantia
ut in eorum suffragiis ... ... elevati
mereamur, quo eos ... gaudiis ...
... felicitatis. Sicut de nobis ...
... ... fortes ...
... elevati sunt ... ...
... ... et ... ...
Amen

In dedicatione ecclesie sermo primus

Omnium [illegible] sanctorum introductionem et principium sermonis quere folio 12

Secundum immediate post predictam. Cum ad primum ait dominus ad Salomonem: Elegi et sanctificavi locum istum, ut sit ibi nomen meum in sempiternum, et permaneant oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus, et aures mee erecte erunt in orationem eius qui in isto loco adoraverit. In quibus tangitur [illegible] in medio domus dei [illegible] et [illegible] que sunt domus electio, sanctificatio, sacrorum [illegible], et officiorum [illegible]. Elegit enim dominus ab initio ex omnibus que creavit [illegible] suo singulariter cultui dedicanda. Elegit [illegible] de omni gente populum sibi peculiarem, populum Israel, et de hujus una tribu scilicet Levi [illegible] ad sui cultus [illegible] et [illegible] dedicandam precepit, quibus [illegible] succedunt officio prelati et [illegible].

elegit

Elegit de possessionibus et fructibus primitias ac decimas ac [illegible] oblationes. Elegit tempora [illegible] dies septimus ac [illegible] festa. Sic et elegit [illegible] loca in quibus coli sibi magis complacuit. [illegible] omnia [illegible] sanctificari [illegible] precepit tota [illegible] et [illegible] pagina [illegible] [illegible] ad erigenda sibi altaria ut Noe, Abraham, Ysaac et Iacob [illegible] tabernaculum [illegible] et sanctificari diligentissima structura Moysi precepit [illegible] templum Salomonis [illegible] edificari et [illegible] preparari et magnis solempnitatibus dedicari placuit [illegible] legis nature et Moysaice [illegible], quanto magis templa [illegible] gratie templa nostra [illegible] ecclesia ac dubitet [illegible] et laudibus [illegible] sibi [illegible] appropriavit.

Sanctificavit [illegible] dominus tabernaculum [illegible] ac templum unctionibus ac variis cerimoniis per ministros suos ut habetur Exodi ultimo, 3 Regum 8, 1 Machabeorum [illegible]. Et [illegible] per manus pontificum et [illegible] benedictiones [illegible] exorcismis et sacras crismatis unctiones dedicare [illegible] sit et [illegible] sanctificatio [illegible] per exorcismos [illegible] fugat potestas [illegible] pulchre ponit [illegible] 3 [illegible] c. 30. [illegible] et loca illa [illegible] dedicationibus [illegible] per consecrationes [illegible] 3 [illegible] sanctificat [illegible] sit [illegible] ex consecratione [illegible] quandam spiritualem virtutem per quam apta redditur

satisfiat

divino cultui, ut scilicet homines devotionem quandam ibi recipiant quam [illegible] fuit ad divina [illegible] sive quod [illegible] templi, sive quod magis credo sit utrumque divina [illegible] assistens, quam [illegible] et honore in domo sibi [illegible] cum [illegible] Legitur 2º [illegible] de Heliodoro [illegible] Machabeorum et [illegible] in templo vere sit dei [illegible] et ipse ait [illegible] habitationem [illegible] adiutor [illegible] loci illius. Neque putandum est frustra [illegible] ecclesie in ecclesie consecratione et constructione [illegible] que in figurali tabernaculo synagoge tante fuere efficacie ut etiam visibili signo divina presentia [illegible] ut Exodi 40. Postquam [illegible] in dedicatione tabernaculi et ministrorum, operuit nubes tabernaculum testimonii, et gloria domini implevit illud, nec poterat Moyses ingredi tectum federis nube operiente omnia et maiestate domini coruscante. Si [illegible] figurale tabernaculum quod non [illegible] federis [illegible] tabule [illegible] urna aurea [illegible] manna ac virga Aaron [illegible] fuerat continebat, [illegible] visibiliter implevit, quid putandum [illegible] templo nostro [illegible] divine [illegible] invisibiliter assistit quod [illegible] contineat [illegible] templo, expellit potestate adversarii, ne impediat in ibi salutem querentes, remittit peccata venialia, confert in orantibus [illegible] quandam [illegible] honoris [illegible], ut [illegible] suo creatori famulentur. Est enim templum [illegible] merito sanctorum [illegible] continentia [illegible] continet [illegible] legis [illegible] volumina, et [illegible] libri [illegible] quibus ad salutem ac dei honorificentiam [illegible] [illegible] fortassis [illegible] et [illegible] libros [illegible] appellandos quos nos [illegible] sub pedibus pulveribus opertos [illegible] ac [illegible] in [illegible] iacentes [illegible] non modice [illegible] ac vehementer arguendi. Nonne ab omnibus non iniuste arguentur [illegible] tabula [illegible] ymagine [illegible] [illegible]

continet

In dedicatione domus dedicanda [illegible] et lavatur, inscribitur et [illegible] illuminatur, benedictionibus ~~et sanctificationibus~~ et unctionibus sanctificatur, per primum potestas inimica expellitur, per 2um ad [illegible] illuminantem [illegible] [illegible] per 3um [illegible] divina [illegible] ut assistens [illegible] [illegible] 3 [illegible] c. 30.
De ecclesia [illegible] dedicata [illegible]

in lumbis pinct a pedibus calcatur. Augustinus
corripit quod picturas parietis decorant
non autem codices. Ac magis est libri ampli-
tudo. Contra utrosque vero dicit Hieronymus
scripturas sanctas dubitamus in libros
in quibus continentur quae possibilia vel impossibilia
sunt in quibus divina mandata et ab ore Dei
prodeunt verba et quae divinitus data sunt homi-
nibus ad eorum salutem. Itaque Gregorius claris
qui picturas describit imaginibus effigiatas
auferri disponit et alias quandam
modum illi picturas nos libros sanctos
vocavit. De quo Machabaei gloriabantur
8. 1 Machabaeorum 12: habemus solatio sanctos
libros in manibus nostris. Moyses dicit
librum legis in sanctuario venerationis archa
exterius deaurata reponi iussit. Tolli-
te inquit librum istum et ponite in latere ar-
cae foederis Domini Dei vestri. Deuteronomium 31. Cum
scripsisset de libro legis cantare. In capitulo sequenti
hoc in corpore amore et gemitu continetur ac corporaliter
libri sancti hoc videlicet commendatur in quibus
nescio quo stulti homines aurum magis
quam decorem apparatus honorant quam corporis
qui in libris absconditus latet. Continetur
quod in eo reliquiae sanctorum qui in hac vita
sancti fideliter Christo militaverunt ac meruerunt
ut eadem in resurrectione gloriali glorificabuntur
quantum et in veneratione donat in mirabilia
miracula quae per ipsa operatur et debentur in
legendis sanctorum propter quod non audet. Con-
tinetur angelorum frequentia vel potius custo-
dia quae continet templum. De hoc dicit ipsa B.
Bernardus: muros nostros et templum considerat custodes.
Bernardus: Benignus est Dominus, murorum hac
fragili protectione munivit potius et custodiis
qui angelorum custodia super posuit ut muros
defendant et eos qui muros ambitu continent.
In sufficit quod eam nostra nisi
nobiscum et per nos ministratores spiritus
mittas ut haereditatem capiamus salutis.
Sic olim vidit Jacob in somno signatum
in templo scalam et angelos descendentes et ascendentes
et evigilans ait: quam terribilis est locus iste
non est hic aliud quam domus Dei et porta caeli.
Continetur etiam gratiae vasa ac medicamina
sacramentorum baptismi, unctionis sacri visibilis
quibus a peccatis prioribus abluimur, gratiam
consequimur et in confessione Christi nostros roboramur.
Et si hic medicina videtur. Genesis 28: Jacob
somno scalae in templo videt. Vere, testatur,
Dominus est in loco isto et ego nesciebam.
Miratur contra gratias ait Bernardus et dona-
tionis magnitudinem. Inhabitat

2

Illud de ... ossa ... tetigit ... Re 13.

3

Gen 28

4

1

enim Deus non generali tantum praesentia in templo
quo cum caelum caeli caelorum non capiunt,
sed speciali in habitatoribus nostris. Christus est Deus
et ... ad humanam necessitatem
sumus in materiali nostro templo continetur sub speciebus
panis sacramentaliter ibi existens, ubique ob
variis gradus deitatis. Vere Deus in loco isto.
Nam ut Bernardus ait: ibi vere est et vere Deus est,
ubi in eius nomine angeli sunt et homines congregantur,
ubi denique tot salutaria miracula in-
gredientibus se in ipsis operatur, quibus se exhibet
per te cognitionem et amorem. Apud impios ait
Bernardus est in dissimulatione, apud iustos in medi-
tatione, apud angelos in felicitate, apud inferos in furore.
Terribilis est locus iste et omni domino dignissimus
quem fideles vero inhabitant, quem sancta reliquiarum
praesentia decorat, quem angeli sancti frequentant,
quem sua corporali praesentia Deus ipse sanctificat.
Quartum itaque locus iste merito ut sanctorum ordinatur 2
veneratur est sanctorum officiorum ac operum
exercitio, ad quam templum hoc templum primo
ordinatur. In eo namque Deus devote adoratur, 1
laudatur, benedicitur, in hymnis et canticis in
laetitia et exultatione, et in magno ... cultu
quod his in omni loco Deus canonicis benedictionibus sit
primo ad hoc locus iste factus est. Psalmista:
In ecclesiis benedicite Domino. Et iterum: Ado-
rabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini
tuo. Et in persequendo laetare domo exsultat
laudis et gloriae exsultat. Ordinatur 2
ad hoc templum ut ibi supplicationes ad
Deum orationes fundantur quae et a Deo
exaudiuntur. 2 Paralipomenon 7. Audivi
orationem tuam et elegi locum istum mihi in domum
sacrificii. Si clausero caelum et pluvia
non fluxerit et praecepero locustae ut devorent
terram et misero pestilentiam in populum meum
conversus autem populus meus super quos invocatum est
nomen meum deprecatus me fuerit et egerit paenitentiam
a viis suis pessimis, ego exaudiam de
caelo et propitius ero peccatis eorum et sanabo
terram eorum. Oculi quoque mei erunt aperti et au-
res meae erectae ad orationem eius qui in hoc loco
oraverit. Ordinatur deinde ut in eo per Christi 3
doctrina verbum Dei et mandata eius populo
declarentur, per quae eius salutis via ostendatur.
De quo Isaias 2 dicit: Venite ascendamus ad
montem Domini ad domum Dei Jacob et docebit
nos vias suas et ambulabimus in semitis
eius. De hoc Augustinus et de ... sancto capi-
tulo ait: ... confluunt ad ecclesias

[illegible] celebrate honesta utriusque sexus discretione, ut audiat quod ubi hic ad templum vivere debeat, ut post hanc vitam beate semper vivere mereatur. Ubi sacra scriptura superiorque doctrina de superiori loco in conspectu omnium pronunciatur, ut qui sciunt audiant ad memoriam et qui non sciunt audiant ad addiscendum. Hic ordinatur et ad hoc ut in conspectu [illegible] ac gratie confessione peccatorum [illegible] quibus ministratur, in sic tamquam fontes gratie liberaliter sumitur. Liberi fiunt peccatrices [illegible] Et quoniam [illegible] vidi aquam a latere dextro domus dei et venit omnia ad quos venerit torrens iste [illegible]

Q

Indulgentie

Ordinatur et ad oblationes et [illegible] exteriores ibi deo offerendas et primum ad immolandum deo patri salutarem hostiam ac sacrosanctum corporis et sanguinis domini nostri Ihesu Christi pro omnium salute fidelium. Et ad [illegible] fidelibus [illegible] ineffabilis dignitatis in figura archa et pignus eterne felicitatis [illegible] fuit [illegible] ipso [illegible] Olim quod elegit deus venite et offerte [illegible] hostiam [illegible] et victimas et [illegible] sibi domum [illegible] nobis [illegible] immolavit victimas suas, miscuit vinum et proposuit mensam suam. Ordinatur et ad singula [illegible] ac invocationes quibus omnia et altaria sunt ut [illegible] sancta [illegible] ibi [illegible] dubium non [illegible] deo [illegible] auxilium salutarem [illegible] ad aliquem [illegible] Multa [illegible] fidelibus disposuit alias non [illegible] Daniel orat [illegible] Abraham [illegible] tot [illegible] offerens deputatum quis dubitet [illegible] misericordis dei [illegible] a nobis venerari debet. Nec aliquid aliud in templo domini agendum nisi ad quod institutum est ut [illegible] statuto ex [illegible] nos obligat [illegible] domum domini [illegible] ut [illegible] sit non debita veneratione [illegible] humilis devotio [illegible] gratia [illegible] non solum [illegible] convenientes ibidem non [illegible] non, [illegible] aliud [illegible] non [illegible] salvos [illegible] oportet, non [illegible] a pontifice [illegible]

Sacrificium deo pro gratulatione

6

De emunitate ecclesie 6

[illegible] attollat, et quod [illegible] in nomine Ihesu omne genu flectatur [illegible] gloriosa [illegible] genua cordis sui quod ut capite [illegible] Attendunt in loco isto [illegible] prodigiis sanctorum [illegible] devote orationibus [illegible] Et ideo de quibus super dictum sancte [illegible] invenimus Hec domus domini quod [illegible] debite [illegible] Que nobis prestare dignetur templi inhabitator noster dominus ad presens et semper sit [illegible] benedictus Amen.

Dominica infra octavas dedicationis

Sermo 29

Domum tuam decet sanctitudo ps. 92

Introductionem in exordio sermonis quere folio 13

Singulariter hec ad [illegible] hac [illegible] domo [illegible] [illegible] Nomine [illegible] principum habitacula [illegible] Thalamum pro quiete ac [illegible] dispositione. Cortine pro negociorum [illegible] discussione. Consistorium pro [illegible] publica [illegible] et regionum [illegible] publicatione et theatrum pro [illegible] honorificatione. Sic de palatiis [illegible] regia sibi domum [illegible] Cum loca [illegible] sine [illegible] et sui correctione [illegible] sine clamoribus et strepitibus [illegible] negotiorum [illegible] possit [illegible] more [illegible] 16.

Sed ut eminentius pompis domunculam quam pre-
dixerat quam pretiosam habere prohibebat, ipsa tamen possit
in principio. Sed certe rex regum et dominus dominantium
celi et terre, ad nostram utilitatem domum istam sibi
sanctificavit, quam nos prius in civitatem [illegible] quam tanquam
in aula regia fideles suos cibat, cibo utique
ineffabili. Quam ipse tanquam sponsus in thalamo per sacramentum
ac pie collacionem fideli sponse coniungit.
Tanquam in aula regni eius negocia sacrifi- [cia]
cij altaris devote [illegible] ac privatis sponte orationibus
sancta agnoscit. Tanquam in consistorio publice peccata
dampnat, virtutes collaudat, ac dicta regis
per verbi dei predicaciones publicat, et tanquam in thea-
tro laudes dei in hymnis et canticis, cymbalis
et organis, ad leticiam et iubilacionem suorum al-
ternatim. Sed ergo satis esse [illegible] quando ille
[illegible] quod habet domum sanctimoniis potius mo-
narchie, ipso [illegible] prius [illegible] viros actionibus
defendat, et vanis strepitibus et clamoribus
opera salutaria ac suo regi placentia impediunt
et conturbant. Sed nec in aliud quam sua domo
fieri sinit [illegible]. Deinde et tertio conuitatio [2o]
[illegible] committitur quod prohibetur a [illegible]
legibus prohibetur. Sed [illegible] quod domini irrogatur
altissimi, omni lege prohibetur. Naturalis, divina et [na(lia)]
humana sunt posita. Naturalis quidem. Naturalis
[illegible] dictat maiori bono maiorem de-
beri reverentiam, et suo sanctuario, et ita ex opposito
detestabiliorem esse irreverentiam suo irroga-
tam quam alibi [illegible]. Celum quod dei esse
de lege [illegible] multis racionibus et exemplis probat
[illegible] in [illegible] de fide et legibus quam
[illegible] de [illegible] et divinis rebus [illegible] legi
naturalis obviat racionibus. [illegible] apolinis
[illegible] quod divinis apparet habita-
[illegible] loca [illegible] in [illegible] omnibus
[illegible] pacatis. [illegible] oportet
[illegible] a vinalibus [illegible] et [illegible]
[illegible] sunt ac [illegible]
exhibitas, tanquam flagitium intollerabile
extremo supplicio puniverunt, ut ex [illegible]
historijs claret. Prohibetur dignos [diuina]
in [illegible] domus dei, divina lege, ut [illegible]
testamento veteri et novo. [illegible] delegit [illegible]
in tabernaculo et templo custodiri [illegible] vel
[illegible] die ac nocte ut habetur in libro
numerorum et regum. Pollucionibus [illegible] do-
mus sua [illegible] comparetur. [illegible]
spelunca latronum facta est domus mea? Certe ego [noa]
ego sum, ego vidi [illegible] posuerunt offen-
dicula sua in domo [illegible] in qua invocatum est nomen
meum et polluerunt eam. [illegible] erit mortici-
num [illegible] volucribus celi et bestijs
terre, et non erit qui abigat. Certe in novo [rat... post ...]
testamento. Quare dominus arguit eos, quod templo
in [illegible] fecerunt, et [illegible] abusi sunt, ut

in dixit: Vos dixit: Scriptum est: Domus mea domus
orationis vocabitur, vos autem fecistis illam
speluncam latronum. Nec sinebat ut
quisquam transferret vas per templum. Math. xxi.
Prohibetur etiam humana non deficit. Vide de [hec]
[illegible] ecclesie [illegible] libro vi in capitulo
decet in glosa [illegible]. [illegible] in ecclesijs parce
et [illegible] quies celebrandis [illegible]
[illegible] moveat, ac [illegible] committat.
Cesset in illis universitatum et societatum quorumlibet
consilia [illegible], et publica parlamenta. [gaonis]
Cesset [illegible], et introforensis strepitus et [illegible] [...ana]
loqua. Cessent confabulaciones quelibet. Et post-
[illegible] a qua divinum [illegible] peract offerri.
[illegible] officium divinum [illegible] officium abrepis
[illegible] ne [illegible] postulant
[illegible] dicte oracio [illegible] promissa
[illegible]. Cesset in ecclesijs et earum cimiterijs
negociacio, et [illegible] ac fori
[illegible]. Mandat eciam ordinarijs
ut hoc faciant observari [illegible]
assiduas et ad hoc [illegible]. Alie [illegible]
constituciones [illegible] ad idem [illegible] de [illegible] et
et alibi. Tertio [illegible] conuitatio [illegible] [ponit 3o]
ex quo [illegible] ex [illegible]
[illegible] possint [illegible] timor [illegible].
Ubi [illegible] et [illegible],
[illegible] et [illegible] de [illegible] sunt ex
[illegible] non sit mortale [illegible] mortale
ex [illegible]. Ex [illegible] de vaniloquio.
[illegible] de [illegible] de derisione. De
colloquijs [illegible] et vie [illegible]
[illegible] de [illegible] et signis
[illegible] ad peccata [illegible] talia
ut [illegible] mortalia, ut alibi [illegible].
Talia [illegible] collaciones [illegible]
[illegible] et assiduitate fiunt [illegible]
etiam [illegible] possit de [illegible] salute.
Et [illegible] colloquium [illegible] adeo
[illegible] dei [illegible] audire [illegible]
plerumque suis [illegible] impediunt,
et divinum [illegible] suis strepitibus [illegible]
ecclesiasticis officijs [illegible] conturbat.
Si ergo talia fuerint colloquia [illegible] et
[illegible] ut de [illegible] a alijs
[illegible] in [illegible]
et [illegible] et ita ex [illegible] quod prohi-
biciones dei et ecclesie et [illegible]
[illegible] corruptela [illegible] [illegible]
[illegible] non valeo a mortali. [illegible]
qui a casu [illegible] occurrit, et aliquid breve
[illegible], hic laudabiliter agendum si
[illegible] loquitur. De hoc [illegible] Augustinus

salomonis

in apparendo in templo erit

templo

laboris

hominis

sed Ioh. omelia x. Cum templum adhuc esset, et erant in eo domus gratia qui sua ...
adhuc essent, et erant in domus gratia qui sua
probabat, qui ad nundinas veniret. Et quoniam
ibi videbat illos qui opus habebant hominis
in sacrificijs eius tempore. Non ergo magis penam
si hoc videbat in templo. quod emebat ut
offerret in templo. Et tamen ejecit eos. Quod
si ebriosos inveniret. quid faceret dominus. Si
videbantur ea que licita sunt. quanto magis illicita non
sunt. que hoste emunt, non ullo modo videbit.
expulit eos et non est passus domum orationis fieri
domum negocij. Si ergo non negocij
domum vanarum collocutionum. domum
otij. domum spacianorum fieri debet. Unde hic
glossa. Si dominus prohibuit licitas negociatio-
nes. quanto prohibebit potius mitto magis
prohibitas quasi commessationes, potationes, agapas.
prohibitas commessationes, potationes, agapas.
superfluas, vaniloquia, et huiusmodi fieri in
ecclesia. ¶ Cum ergo audiat dominus eos qui dixit
et emebant in templo. qui non percussit. a populo
veniali percussit, tamquam scilicet secundate ac
publicam confusionem in eos commisit. Quanto
magis populo veniali, qui est mortalia gravissima
pacienter tolleraverunt, majoris contra deputet
domus mea domus orationis vocabitur, vos autem
fecistis eam speluncam latronum. Super glossa. Spe-
lunca latronum fecerunt, qui et non emebant
corporaliter peccant sed, et emebant spiritualiter
meruerunt. Spiritualiter non omnino videntur peccatum
mortale. quod tollit gratiam qui est vita anime.
Si ergo emebant meritis sunt. quanto magis
vendebant. Unde hic etiam glossa ad paruulos
et omnis finis. Timeo ne quo prius
in ecclesia intellexi, sic et vos videat
ibi de quibus scriptum est quod habitat in celis irri-
debit eos, et dominus subsannabit eos. Non
at amicos. et quod ille in gratia. Sed perdet dominus
viriles, et subsannabit. Si ergo talia collo-
quimus. qui ibi se erga ecclesiam ecclesiarum non fuerit
sicut mortalis. quod nec plus modo fit. quod ad verum sit
hominum collocutiones. Similiter ut ad detractio-
nem sua, ad aliorum detractionem, et quod hijs sibi contra
placet, ad fortis per factum deponunt, ut aliquis
detrahunt, ad peccatum in quo prius non erant in-
terent, quia ita sunt mortalia ex. Et tamen in ecclesia
fiunt, ubi duo in dua mortalia. Ita ergo peccatum
mortale gravissime in ecclesia propter reverentiam loci
mortalis aggravatur, et si hic in alia peccata mortalis
peccant, quia specialiter prohibitum est ibi. ut sicut
est sit pacis ligamen ut vult Gre. di. ia.
ha. Et per quod solum, non vana scilicet
domus dei locus dei sacris. vel plus quam legitur dei de-
diratum. Et sic in eis doctores. qui in die
celebri mortali peccat, subdiem solum,

et ita duo mortalia saltem equivalent quantitatem.
ergo sicut peccans mortaliter in loco deo consecrato.
¶ Et quod in diebus celebribus plus aliquibus peccata
exorbitant. Sic in tempore mortale, per quanto peccatum
in festo gravissime sanctitatem solent celebrare.
Et aggravatur sic in festo solempni quod sed
magis peccant. quia solent celebritate diei pas-
chalis. ut apparet. ¶ Cum si lex sit in vani-
loquijs et fabulis sub dominica die festo
missam non audivit, aliter ubi sit de fabulis
vehementer timendum. quod et pro omissione misse.
Tenetur namque quilibet christianus bene esse
in presentia. integram missam audire in die dominico.
de consecratione di. i. missas. ita utique audire ut
in oratione consistat. dominus missa paganorum. de eis fidelibus
sic ergo eos hunc precepto satisfacere putat.
Dum non adorando, sed magis suis cavil-
lationibus. dum proposito hore vilipendendo.
¶ Aggravatur deinde eius mortale. qui in publico
coram pluribus scandalizat, dat eis occasionem ali-
quam peccandi. quod quando valent exemplum
et scilicet peccant. Et quod ad specialiter prohibitum est prohi-
bita desinunt, vel ad specialiter prohibitum prohi-
betur scandalizando. Math. xviij. Qui unum ex
scandalizaverit equivalet novum mortale. Valde
ergo hic peccatum aggravatur quando scandalizat, si fuerit
in prelatos constituta, et ad personas eius sunt tempo-
ralis, sunt spiritualis ordinata, quia in eorum
culpa vehementer expedit, quia per hoc eorum
ordo prior honoratur, ut ait Greg. in pastorali.
Solet vehementer convertere superiorum vita
opera, ut si placent, a dolore seducti,
Hic dum non est sicut status creatur. ab hoc peccato
separet. non ita populus despicit, et si platea.
in hoc tamen non despicit semper, cum dicit
et tamen devenit, abstinuit variando. et sunt eius.
et sic diu populus ¶ Aggravatur denique eius peccatum
per quanto speciale prestat divino officio preserva-
ri. Dei, et dimissione misse officij. quod si
mobiliter impediat in se, ut in eis qui divina
audiunt, devotionem ab eis tollendo, exem-
plo sit a mortali qui velit, sed eos et exemplat
meos. quod precio nomine mobile devote
alijs secundum fert, quanto magis in aliam, sed plus
eius quam supponi tradit agat. quod in speciale eius
qui despiciat in bonis corporis et fortunis,
¶ Et in hoc est specialiter multitudinis fecit
culpabilitate aperiunt. quod et sicut non spaciantur.
a cavillationibus in non sunt immunes.
Solet quasi corrumpere loca magis quam a.
ut videat. et videatur. magis sibi signum
pro eis sicut modo altare sicut locorum. Ubi pater sa-
ne ad certum. quod ecclesie prohibitione
Ex glossa magnum de eius ...

et unum inhibendo. Aggravatur deinde peccatum ex hoc
plena voluntate committi, modica vel nulla impul-
sione temptatus. Vel etiam quod committens mortalia in do-
mo Dei committit, quia levius in [illegible] est
peccatum damnationis illativa, quam ablativa,
et tamen [illegible]. Nota magis aliquid
in hoc [illegible] declarare valeo, eo
quod omnium peccatum mortale non sunt [illegible].
Sed si modicum fuerit peccare mortaliter, nescio
quid magnum appellabo. Nam quid diceretur de eo qui
homines [illegible] spoliaret, affligeret, et occideret spo-
te et sponte, quod si [illegible], ut pueritias
depopularet, quod si etiam [illegible] omnia
ecclesiastica corrumperet, reum flagitiosissimum
indicaret. Verum si hoc et id peccatum sit divinam
offensam sicut posset, quam denique si celum [illegible]-
aret, si angelos destrueret. Si denique glo-
riosissimam virginem, omnes electos sua beatitudine
privaret. Si denique omnem creaturam annichi-
laret. Nonne millenis mortibus eum
dignissime indicaret? Sed maiorem
malitiam in mortali peccato, quam omnium creaturarum
annichilatio, si fieri posset, propter divinam offensam.
Sed quod sit peccatorum maius offendere crea-
torem quam creaturam. Et super [illegible] ver-
bis hoc. Magis volendum esset infinitos
mundos [illegible] et [illegible], quam
offendere Deum. Sed vir iustus magis deberet
omnia temporalia despicere, ipsa que eligere sine di-
membratione, imo et eterna dampnatione,
et omnium creaturarum, quam offenderet crimine
mortali Deum. Videtur ergo quibus tam facile,
tam nulla temptacione impellente, tot gravibus
peccatis, suum creatorem, redemptorem et iudicem
offendunt. Sed si forte dicit aliquis: Si
hodie pecco, cras penitenciam ago. Videat iste
ne cum confirmatus sit de crastina vita. Vi-
deat denique, quod divina abutitur misericordia.
Ne dicitur in sacris scripturis, ut penitentiam mu-
tas, quia hodie accepit, nec [illegible]
hoc [illegible], pluribus scimus penitentiam primat.
Nam et sepe peccatum post peccatum, et tam [illegible]
[illegible] a peccatis [illegible], in dampnationem ter-
nam rapiatur, ut fructuose penitere non possit.
Quod hic Deus potuit penitendo [illegible]. Sic et de
differentibus in hora mortis penitentiam ... Augustinus
libro de [illegible]. Valde periculosum
quod intollerabile et domum Dei irreverenter
irrogando, propter ultionem quam Deus ultra delinquentes
acquirit, et [illegible] comminacione quod est [illegible]-
vit. Pro suo celesti domo ipse angelos
dehonestavit, et de celo eiectos in inf-
ernum [illegible]. Apocalypsis 12. Paradiso adam
et evam fundavit, et expulsi sunt. Genesis 3.
In tabernaculo filii Aaron Nadab et 3
Abiu peccaverunt, ignem alienum in tabernaculo
offerendo, et igne a Domino egresso de-
vorati mortui sunt. In Levitico 10.
Peccavit Chore cum suis complicibus 250, 4
offerens in tabernaculo [illegible] debitum assu-
meret, et omnes divino igne consumpti sunt.
Numeri 16. Heli duo filii, Offni et Phi- 5
nees, polluerunt templum, dormiendo cum
mulieribus que observabant ad ostium tab-
ernaculi, et percussi a Domino in bello mortui
sunt, sed et pater eorum, quia non eos corripuit,
fracta cervice et versus de sella cadens mor-
tuus est, et a domo sua perpetue potestas sacerdotii
translata et sublata. 1 Regum 2 et 4. Oza 6
tangens incaute archam [illegible] bobus
et percussit eum Deus super temeritate sua, et
mortuus est. 2 Regum 6. Eliodorus qui 7
veniat spoliare templum, acriter flagellatus
per divinam virtutem iacebat mutus et om-
ni spe salutis destitutus, et nisi oracione summi sacer-
dotis restitutus. 2 Machabeorum 3. Nicanor 8
quod superbe manum suam contra templum Domini
levabat, promittens se illud destructurum, et punitus
a Domino cecidit in bello, et manus eius cum humero
decisus, contra templum suspensa, lingua blas-
phema in particulas divisa, et avibus data.
2 Machabeorum ultimo. Et si pro singulis nar-
rare vellem dies me non sufficerent. Ecce
quanta ultione Deus in lege veteri horribilibus
plagis domus sue honorem defendit. Sed
nec in nova lege, in qua nec sanctitas sed solum
umbra opera cepit, hec domus sue iniuria Nova lege
passus est. Et qui non venit ut iudicaret mundum,
Iohannis 8 Ego non iudico te, qui eam
adulteram a morte sua misericordia absol-
vit, qui [illegible] vasa in misericordia sus-
tinuit blasphemos, et quibus manum providere
parietis tollerandum, de funiculis flagella
fecit, ac vendentes et ementes flagellatos
de templo eiecit, immolatas subvertit. Et que
mellius offenditur: domus mea domus oracionis
vocabitur a f[illegible]. Et hoc bis vel ternis
fecisse legitur, in primo anno sue predicacionis. Iohannis 2°.
Et in die palmarum. Matthei 21. Marci 11. Luce 19.
Nec unquam manus in tota maiori iusticie
exercitatione legitur fecisse. Et quod modo non pu-
nit hodie Deus tales delinquentes, nichil
gaudendum, sed valde timendum, ne differat
in futurum, ut non temporaliter puniat peccatores, sed
eterne, ubi ligatur non expectat Deum.

De vera lege

[illegible]

si vilis vel suis Et vnusquisque in propriis suis
testis sibi erit ut Prov. xi. c. ait Vnusquisque
trahetur proprio suo viscere loquitur. Deus propterea
addit propria / ubi ait flagella et
corrigi. ne in fine nobis dicatur ligate ma
et pedes et proicite in tenebras exteriores. Et
vniuscuiusque de propriis suis vnusquisque constringitur
Prov. v. Sicut magnum beneficium in domo et non
fine procubus ex sua agitur. sed stare ubi
omnes adhibere / Mathei x. Eius servitatis
sed timendis. sicut / sed Deus parcit peccatoribus
expectat / ut eos ad iudicium dies adveniat.
in plenitudine peccatorum puniret. Et dicat hoc
a nobis opus Dei Celerunt et nos
deus superare multiplicibus oraculis.
Regum i. dicit Heli filii vidit malum in oculis
meis. Dicit Deus. posuit perfecte sua
in domo. in quam invocatum est nomen meum Et
ibi Deus vident. et ad mortem
populi huius in cibo volucribus celi. et bestiis
terre. et non est qui abigat. Et Ieremie xi
dicit Deus Quid est quod dilectus meus in domo mea
fecit scelera multa / numquid carnes sancte auferent
a te malicias tuas. Et. Ecce ego vi
sitabo super eos / iuvenes eorum morientur in
gladio / filii eorum et filie eorum morientur
fame. et non erunt reliquie ex eis. Et
Osee ix. De domo mea eiciam eos dicit
Deus / non addam ut diligam eos / omnes prin
cipes eorum recedentes sunt. Recitat omnia tem
poralia in medio peccatoribus applicantur.
Ve videatur fuerimus. applicandum in nobis
horribiliora. spiritualia / quasi omnia in figura
contingerunt illis / scripta sunt ad correpcionem
nostram. in quos fines seculorum devenerunt. / Cor. x.
Nunc ergo fratres audistis offensam Dei.
audistis et periculum vestrum / Nolite igitur the
saurizare vobis iram in die ire. et revela
cionis iusti iudicii Dei. qui reddet vnicuique
secundum opera eius Ro. 2. Cur vos ipsos adiutore
vestro sicut causa dampnatur. Redite ad cor
fratres mei / et si non vultis deum / saltem
timete vindictam / timete supra dampna.
dominus nobis Dei salvari vos apparuit.
Comedat vos zelus domus Dei sicut Domini
nostri comedit. qui proteros de templo eiecit.
Ut quod hortatur Augustinus super Ioh. omelia 10
Comedit te zelus domus Dei comedat.
in quantum potes / non de manu domus
tue. quia domus ubi habes salutem suscipimus.
Domum tuam intras propter corporalem requiem / do
Dei intras propter eternam suspiciendam. Si ergo
in domo tua nemo peccatum faciat.

in domo Dei in palo / qua porta est et diebus
suis fuerit. Et pati quite in ea si. quid
forte peccasse videris. Vi graviter. Videt
homines villis loris / sancta sanctorum quamvis
debet / Pre deus quibus potes / quibus potes ola
dere / nolite esse quiescere. Amicum et amo
re lenire / Vxor est sicut missione
fremit. Ancilla est etiam verberibus compescatur.
Fac quod potes pro persona quam portas.
Si ad fratres frigidus / marcidus.
ac te solum expectas / et qui potest sufficere
et diebus in regno non Eius et curate
alii prociarii sufficient ad eandem mentem integram
finalis deo Eva non potest invenire fructus
ille que absconditur salutem. et noluit cogitare.
Numquid in campo arat quam reddet / et non est sicut
lucro fuerunt. Sed inde fratres mei.
ut non quiescatis Ego vobis consilium dare
sed / det ille qui in vobis est et si per me det
ille dat. Nostis quid agatis vnusquisque
in domo sua. in amico / in inquilino.
in cliente suo / in maiore / in minore quo
dat deus aditum / quo aperit ianuam ver
bo / nolite quiescere lucrari christo / quia
lucrati estis christo. Sicut Augustinus Videat
illi de quorum manibus sanguinem pereun
cium deus requiret / quos deus suppo
suit / et non dormiunt. et per pessimam de
bite negligenciam / ita peccata eternaliter
perpetuum committur. Emigrent et domum
dei quam servando deo. a talibus sordibus
purget / ut non sit spelunca latronum.
in quam orando peccatur. sed domus salutis et gracie /
quam omnibus nobis / in presenti tribuat largi
tor bonorum deus. et gloriam in futuro Amen

In assumpcione gloriose virginis Sermo

Maria optimam partem elegit Luce x. [illegible] introductiones [illegible] querere solet.

Omnis in quolibet suo statu et vite [illegible] optimam in quolibet elegit partem. Ergo partem non [illegible] aliam bonam [illegible] dicitur [illegible] philosophorum doctrina [illegible] bo. [illegible] quarta bo. [illegible] at bona [illegible] optima [illegible] radicabitur [illegible] maxima [illegible] optima [illegible] tali statu. Et quia [illegible] sub methaphora [illegible] describit [illegible] hodie [illegible] maxime virgo gloriosa suo filio [illegible] gloria [illegible]

[illegible]

tormentis non sensit vim doloris ut b. lau-
rencius etc. Et hanc etiam contemplacio-
ne in corrupta carne eius felicissima. Secundum
dominum suplicio virginali corruptionem sine pena
[illegible] in celo instanti sunt beatitudine
adepta. Et itaque sine dolore obiit.
Multorum hoc videlicet [illegible] de virgine quia sine
[illegible] concepta virgo concepit sine dolore pe-
perit virgo in [illegible] permansit [illegible] de seco-
[illegible] de quo hic [illegible] prologo sancti Johannis
ait quod ipse descendit in defossum sepulcri
locum, sed [illegible] a dolore mortis, quia
corruptio a corruptione [illegible] alienus. Item quod
[illegible] in collecta hodierne invenitur cum ait
Veneranda nobis domine huius diei festivitas
opem conferat salutarem, in qua sancta dei genitrix
mortem subiit temporalem, nec tamen mortis nexi-
bus deprimi potuit, que filium tuum dominum
nostrum de se genuit incarnatum. Nexibus
dicitur non deprimi [illegible] tribus nexibus mortis.
1 Infirmitatis seu doloris [illegible] ad mor-
2 tem. Peccati obligantis ad mortem. Et in-
3 cineracionis cadaveris post mortem. A [illegible]
[illegible] de secundo [illegible]
[illegible] de primo [illegible] probabile. De tercio
multis persuasionibus probat Augustinus libro
[illegible] dubitet. Erat et fuit
[illegible] singularem [illegible] beatorum
apostolorum et aliorum plurium [illegible]
[illegible] doctores
sed et [illegible] Damascenus [illegible] aliqui
[illegible] gloriose
[illegible] virginis [illegible] apostoli ad salu-
[illegible]
[illegible] sublevati [illegible]
[illegible] et complacencia
sue [illegible] esset eius exequie.
Inductus [illegible] ex [illegible]
[illegible] c. 3. de [illegible] ubi ad virgi-
nis corpus [illegible] et [illegible] apostolis
thimotheo et ierotheo [illegible] quod
de [illegible] virginis [illegible]
eius [illegible] Albertus et [illegible] Ubi
et [illegible] post [illegible] corporis planxit et
infinite potencie [illegible] infinitam bonitatem.
[illegible] apostoli laudant [illegible]
[illegible] laudes ierothei [illegible]
[illegible] Certe [illegible] laudibus
celebriter [illegible] optimum [illegible] elegit.
[illegible] optimam elegisset [illegible] optimos
[illegible] sibi [illegible] vidisset. Op-
2m timum [illegible] se elegisse [illegible] gloriam eius
deductio [illegible] celestis
virgini [illegible] plurimi [illegible] desiderabilem.
[illegible] ad [illegible] potestatis [illegible]
[illegible] ut ait gersonus [illegible]

Virgilius [illegible] malignantis spiritus
posse [illegible] admirandum porro oportuit
decorem et pausacionem [illegible]
[illegible] ista que ascendit de deserto [illegible] aurora
consurgens [illegible] et umbra mortis et
[illegible] et castrorum acies ordinata [illegible]
sine fabula angelorum presidiis. Nam eius [illegible]
[illegible] ait [illegible] ad paulum [illegible]
[illegible] famulabantur angeli et omnis
celorum [illegible]
[illegible] nata ex ea [illegible]
[illegible] celorum ordo venerat et adorat super
se elevatam [illegible] in solio maiestatis dei.
Unde legimus [illegible] ad funera et sepul-
turas [illegible] sanctorum angelos advenisse et 1
[illegible] obsequium [illegible] nec non 2
et animas electorum [illegible] ad celos cum ymnis et 3
laudibus detulisse, ubi et [illegible] 4
chori [illegible] laudes audiri 5
meruisse. Inde et [illegible] multo 6
[illegible] apostolorum [illegible] Insuper
[illegible] fragrantia
[illegible] Quanto magis hodierna
die [illegible] celorum [illegible] suis
agminibus festive obviam advenisse [illegible]
trici dei [illegible]
et [illegible] ad thronum sibi [illegible]
[illegible] laudibus et [illegible]
Unde [illegible] ait, Credimus [illegible] salvator
omnium [illegible] intelligi [illegible] ipse [illegible] festinus
totus occurrit et cum gaudio eam secum in thro-
no collocavit. Unde [illegible] plenissime
[illegible] ipse [illegible] honora-
[illegible] Nulli itaque
dubium [illegible] prerogative
[illegible] filius dei matri virgini [illegible]
[illegible] Ut [illegible]
[illegible] cogitacio [illegible] gloria [illegible]
[illegible] hodie [illegible]
[illegible] et [illegible] occurrit, quam totus
[illegible] celestis militie [illegible]
[illegible] igitur
[illegible] filie [illegible] celeste
[illegible] dixerunt et [illegible]
[illegible] videns
quem [illegible]
[illegible] mortem [illegible] optimum
quod elegit et tenuit in sua gloria de-
ductione. Elegit et super optimam 3m
partem in sua triumphali educatione.
[illegible] hoc [illegible]

te correspondente gratie plenitudini possit[?]
et merito. Ergo in via [illegible] plena fuit deo, plena
gratia, plena virtutum ineffabilitate, non perveniri
possumus [illegible] gloriam eius [illegible]. ait Ieronimus ad
Paulam. Hodie beatissima virgo [illegible] [illegible] dedit
sibi et ipsa illi [illegible] [illegible] omnia [illegible]
~~[illegible] omnia [illegible]~~ [illegible] omnium
desideriorum, cogitationum et operationum suorum
reddit illi, sicut et ipsa [illegible] [illegible].
Olim amica [illegible] postulabat: osculetur me osculo
oris sui, quod ubi ipsi sentiebat [illegible] [illegible]
[illegible] postulabat. Hodie toto amplexu
[illegible] [illegible] toti ipso gaudet,
inebriatur ab ubertate [illegible] ipsius, et
torrente voluptatis sue in [illegible] [illegible]
trahitur. Hodie signum magnum apparuit
in celo, de quo Apoc. 12: Mulier amicta sole,
luna sub pedibus eius, et in capite eius corona
stellarum duodecim. Amicta est et tota [illegible]
soli iustitie, quod olim ipsa virgo Christo [illegible]
[illegible], qui in eius clarissima visione
et ineffabili fruitione tota est absorpta.
O gaudium [illegible] clarissime fulgore divinitatis
filii [illegible] sui, cuius prius humanitatem infirma
[illegible] visa delectabat. Luna [illegible]
[illegible] magnificata [illegible] sua [illegible],
et magnificata [illegible] diebus vite sue
plenum gratie complementum [illegible] recepit.
Nulla [illegible] ipsa [illegible], nulla [illegible]
[illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] gloria [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Magnificata est hodie
beatissima virgo ut regina celi [illegible] et
mundi [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] super omnes. Nunc
pando [illegible] [illegible] [illegible] sicut dicitur
[illegible] [illegible] et assumpta regina [illegible]
dei [illegible] potestate et misericordia [illegible]
[illegible] [illegible]. ait propheta: Hoc audivi
quia potestas dei est, et tibi domine misericordia. Potestate
[illegible] remanente, cessit [illegible]
misericordia [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] regina misericordie salu-
tatur. [illegible] [illegible] [illegible] hodie
[illegible] [illegible] [illegible] salutare, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
nunc astat regina a dextris filii sui in
vestitu deaurato glorie et corpore [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agendo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

passione [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible]
sua assumptione [illegible] [illegible] immortalitas
[illegible] sua assumptione [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible]. Non [illegible] [illegible] [illegible]
esse [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
misericordie, a dextris [illegible] dei [illegible] [illegible]
precibus [illegible] [illegible], [illegible] filio suo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Deus [illegible] ait: Quis, o benedicta, misericordie
tue longitudinem, latitudinem, sublimi-
tatem et profundum investigare possit.
Longitudo eius usque in diem novissimum
subvenit omnibus eam invocantibus. Latitu-
do eius replet terrarum orbem, ut eius quoque
misericordia plena sit omnis terra. Sublimitas
eius civitatis superne restauravit
[illegible] profunditas eius sedentibus in tenebris et
umbra mortis redemptionem obtinuit. [illegible]
gratiam sue pietatis [illegible] [illegible] apud deum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] robur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et liberationem [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] caritate
superna civitas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] honorat.
ut [illegible] dici possit [illegible] [illegible] angela
[illegible] in leticia [illegible] in honorifica
[illegible] [illegible]. [illegible] nulli [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ineffabili leticia [illegible] [illegible] inestimabili
caritate et [illegible] [illegible] iubilasse, quam
[illegible] [illegible] hodie [illegible] [illegible] anima [illegible]
omnibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
die [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amore
et gaudii tripudio. [illegible] et nos devote
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imita
[illegible] eius, quam laudamus, quam miram
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] optime,
quam hodie [illegible] [illegible] nos faciat
apud suum filium dominum nostrum Ihesum Christum
qui [illegible] [illegible] Amen.

Dominica infra octavam assumptionis

Maria optimam partem elegit Luce x

Sermo [illegible] folio

Maria optimam partem elegit. Licet multi etiam quamvis [illegible] tamen [illegible] sui perfectionem et optimam partem [illegible] volunt, ut vult Augustinus [illegible]. Pauci tamen admodum hanc partem optimam eligunt. Nam [illegible] velle et eligere. Multum enim [illegible] plus sequuntur [illegible] voluntatem [illegible] et etiam [illegible] ut dicit [illegible] Voluntas [illegible] finis [illegible] electio [illegible] optima [illegible] non [illegible] eligit [illegible] Est enim [illegible] finis [illegible] supponit [illegible] mediorum [illegible] perdit [illegible] que magis congruit fini. Est [illegible] in nobis et per nos [illegible] operabilia [illegible] ps. [illegible] Multi magis [illegible] putantes se in isto optimam partem habituros [illegible] homines et [illegible] Et [illegible] mane [illegible] volunt [illegible] optimam partem [illegible] eligunt [illegible] illi appetunt finem [illegible] volunt medium [illegible] non eligunt [illegible] volunt [illegible] [illegible] Apoc. 3 [illegible] alique [illegible] et [illegible]

2 [illegible] Volunt ergo et non eligunt partem optimam [illegible] media ad illud [illegible] non [illegible] magis [illegible] abducunt. Sic sunt qui [illegible] in [illegible] alloquar [illegible] hic [illegible] agunt [illegible] valorem. De hiis ait Salomon [illegible] Est via que videtur homini recta et novissima eius ducit ad mortem. Et [illegible] eius [illegible] et dolorem volunt [illegible] ut [illegible] agunt [illegible] non [illegible] volunt non eligunt [illegible] ad vitam [illegible] mandata. Dignitatibus [illegible] et [illegible] non [illegible] et [illegible] ut [illegible] et [illegible] portionem tuam ponebas. Os tuum habundavit malicia et lingua tua concinnabat dolos. Sedens adversus fratrem tuum loquebaris [illegible] Volunt [illegible] et non eligunt partem optimam [illegible] media [illegible] virtutes laudant, vicia [illegible] a [illegible] ut [illegible] alios male agentes reprehendant [illegible] alios [illegible] quod vero agant [illegible] non [illegible] eligunt [illegible] agenda cognoscunt [illegible]

non [illegible] alios [illegible] digito movent [illegible] non eligunt [illegible] nobis et per nos operanda [illegible] ps. 3 [illegible] quod sciret optime [illegible] vidit [illegible] nisi [illegible] et tollat crucem suam et sequatur me. Mt. 16

Vigilavit ergo [illegible] gloriosissima virgo [illegible] optimam partem elegit non tantum voluit sed elegit [illegible] medium [illegible] ad eam partem [illegible] Et [illegible] Nunc agebat partem marthe [illegible] filii sui quem sollicite [illegible] Nunc partem marie [illegible] lege [illegible] amorose meditando. Et sic [illegible] plena [illegible] caritate gratia [illegible] et operibus [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible] In vigiliis [illegible] In sapientia legis eruditior. In humilitate humilior. In carminibus david [illegible] In caritate graciosior. In puritate purior. Et in omni virtute perfectior. Et [illegible] imitari [illegible] difficile [illegible] ad partem optimam [illegible] et [illegible] imitari [illegible] ab [illegible] amor [illegible] ad se [illegible] amat [illegible] sua [illegible] Ioh. 12 [illegible] nichil [illegible] plena [illegible] plena. [illegible] Paulus Act. 14 per multas tribulaciones oportet intrare regnum dei. Et Luce 21 In paciencia vestra possidebitis animas vestras. [illegible] Mt. 5 [illegible] lugent [illegible] consolabuntur. Mt. 4. [illegible] mortalibus [illegible] sanguinem et lacrimas [illegible] gemitus [illegible] suspiriis [illegible] orabat [illegible] suspiriis [illegible] et [illegible] ut [illegible] mitte [illegible] Exodi 4 [illegible] ps. 143 [illegible] ps. 61 [illegible] gemitus [illegible] et fletibus

et si non meruit filium dei in se concipere, quod
opus fuit solius divine gratie, ut una eius
esset super omnia opera. Meruit tamen ut ut
dicitur beatus eius accelerationem. Venit ad
istam graduationem et per sua reverentia, ita ut
in intensissime orationi intendens domus
sue cubiculo, mitteretur angelus qui fuisse
in carne nostra videtur a deo. Unde angelus ut
angelus veniret ad virginem ait Invenisti gratiam
apud deum. Non inveni nisi eius quod querit. Postquam
vero consolatorem omnium genuit, non sine luctu
fuit. Unde quod dicitur ingemuit, virginis dolore
dolore et inde amore. Ex amore autem te
usque ad passionem, quod tempore vite filii in
diebus apparet videlicet. Tunc ab Herode in suo
tali etate. Tunc a iudeis in iuvenili
etate, quod cor eius tremebundum nunquam se-
curum quievit. Ingemuit dolore toto
tempore passionis, donec eum dimitteret. Reci-
piet enim dolor tanto intensior, quanto pro-
ximatior. Unde ad aliter [illegible] alii sunt pas-
si spiritualiter cum christo in carne tamen; non in anima que
immortalis erat, pati potuerunt. Beata vero
dei genitrix que in ea parte passa est que im-
passibilis est, ideo ut ita fatear que
spiritualiter et amoris passa est gladio
passionis christi plusquam martyr fuit. Et que
plus omnibus dilexit, plus omnibus doluit,
in tantum ut animam eius totam pertransiret vis do-
loris, ad testimonium eximie dilectionis.
Nimirum dolens eius acrior fortior quam mortis,
que mortem christi suam fecit. Augustinus ille
Ista tempore vero assumptionis usque in horam bea-
tissime sue assumptionis amore et desiderio
filii sui mirabiliter cruciatur, qui sedebat
in throno non est de quo dicit iob xix. Cogitasti
dicit Rogo quando esset filie, qualiter mori
cogitare alterius et predicere diligerit
quibus affirmabat beata et intemerata virgo
doloribus, postquam christus ad celos ascendit, comple-
tis omnibus que de ipso erant ab angelis pre-
dicata et prophetis multipharie multis-
que modis prefigurata, dominus derelicta orta
relictis que ne per quem in vobis sit viscera pie-
tatis considerate quanto cruciabatur amore, quanto ne desi-
derio estuabat. Diu quotiens ad memoriam
que audierat, que videbat, que cognoverat, que
et sic diligebat christum ex toto corde, toto animo
tota virtute, novius tamen inflammabatur absen-
tia desiderio affectibus, tanto sibi de
validius quanto divinis illustrabatur intus
consolationibus. Unde totam replevit sic totum
traducat divinus amor. Fortassis etiam
pro nimio amore in loco quo sepultus dominus

credunt habitasse eam credimus. Et propter
pascitur eius amor obtutibus. Sic namque
locus medius est hic meus consistitutus, ut adire
posset ascensionis eius vestigia, et locum se-
pulture ac resurrectionis, seu omnia in quibus
est passus, invisere loca. Non ut corporaliter se
quereret in mortuis, sed ut sui placeret
affectibus. Hoc quippe habet amor impatiens,
ut per intuitu se recreat quod desiderat. Ignorat
novat sibi de iudicium, vere nutrices
caret, modum nescit, nichil aliud cogitat
preterquam quod diligit. Amor non accipit
de impossibilitate solacium, neque ex diffi-
cultate remedium. Sic amor christi desi-
derium pariebat in virgine, desiderium vero
gliscens quasi novis uparabat ardoribus
recreabat in tantum, ut verba non nunquam ut
omnia comedat et sanctimoniam ministratur, quia omnia
amor impatiens, quia quod amat videre non
potest. Hic Bernardus ait Radiante dilectionis
amoris languore. Sic sedulo affligebatur,
donec hodie elevata est super choros an-
gelorum, ut possit presentem videre salvatorem
quem amaverat, quem concupierat desiderio
toto cordis. Vere filium quanto cruciatibus
in morte dolore virgo sanctissima pertulit exe-
git vita, plus cunctis martyribus. Propter quod
in virgine celorum gloriam apprehendit partem.
Cuius sanctam abnegavit, ut sic in deo
raperetur. Cum autem mors est vicinitatem consolati-
gis gaudiam ipse, ut ad eius gaudia pre-
gaudens in celis. Sed quia gaudio transitum absoluta
omnis carnis, nec luctum querit, nec pe-
nas reportat, nec carne sua crucifi-
git cum concupiscentiis eius, et desideriis suis
ambulat, ac pace plena omnis quietis
carnis quiete. Et quod hoc convenit ad
christum, qui ait Non veni mittere pacem in terram
sed gladium. Veni enim separare hominem adversus
patrem, filiam et matrem. Matheus x. Non ad hoc
christianorum est, qui et collaborantis supplicationis
ipsius sicut usque in fine futurus perdurat. Iohannes xvi.
In me pacem in mundo pressuram habebitis.
Hic Augustinus libro de pastoribus christi passionis
imitatione sine christiano delicie cogni-
tione. Ille vult pati, vult ille mori, vult
sputis illiniri, vult spinis coronari, vult
opprobria audire, vult postremo ligno
confligi. Quia hic ille pro te, tu nichil pro illo
Remeum, id est de arena, ponens super petram
in christo sinum que esse christiani volumus.

Ait pace

Attendamus ad passionem eius. Attendamus ad illud quod sine ullo peccato que non rapuit exsolvere. Attendamus et ad scripturam dicentem Heb. xij. Flagellat autem omnem filium quem recipit. Parcens flagellari. Ad nos gramus Cipri. Exceptus nulla a passione flagellorum. Exceptus a numero filiorum. Deorsum ita flagellat omnem filium ut et unicum. Unicus ille de patris substantia natus, equalis patri in forma dei, verbum per quod facta sunt omnia, non habebat ubi flagellaretur. Ideo carnem induit, ut sine flagello non esset. Sicut enim nives egerunt tenerrima ab extremo degissent, itaque ab omni corruptione peccati immune consumavit passionem filius castam voluit, ut passionis eius gladius cor virginea pertransiret, ipsamque filio astidente, ita permanere voluit, ut amore, desiderio, et gemitibus torqueretur. Que sub multiplici dolore intra se placuit cum multiplicavit in celo. Nam ergo et vero mundus et unius mortem flagellat super eo. Nullus valuit adoptivum sine pena. Sed quippe nos posuit in suis suis membris passionem, ut sequamur vestigia eius. Sicut apostolus igitur dixit qui voluit pie vivere in Christo Jesu persecutionem patietur. Et Thimo. Et Sicut qui vult ad regnum amore sub scriptura oportet ad temptationes.

Valet tamen dixit quod videlicet fidelis est deus non permittet vos temptari supra id quod potestis, sed faciet cum temptacione proventum ut possitis sustinere. I Cor. x. Et post ponitur tabies vero in lacrimis in miseria, Ideo quod nobis permittit temptationes quam facere patitur. Nos itaque si patris optima sine regine possideamus placuit, non ea in rebus temporalibus, sed in celis, non ea parte, sed labore, non honore, sed despectione, non voluptate, sed lacrimas, paupertate non divitias. Hac via demonstravit pater. Demonstravit et mater eius benedicta. Sed forte dicit dura est hec, et quod audivit vere, quis ergo potest salvus fieri. Certe docet negociatores huius mundi, qui labore dura sustinuit, multos labores subeunt, et pericula, dum laborem suorum lucra sperant. Sic pugnantes dum mortali solo proficiunt, ut vitam ut peribunt. [illegible]. Sic gaudent bellatores pugnant dum propinquam videntur victoriam. Mare nautores petunt ut per mare gazas congregant. Sed si tanta per [illegible]

tanta lucri temporalibus, quanto potius spes dilectissima et incomparabilibus bonorum, non cogitabilium que permanent nam. Cum ergo per tanta consumatores sui possumus amorem. Sic retribuent valent, ut amor maiorem bonum amorem appellat minorem. Sicut de ypocras gy. II. Sic de assuero hester. Ideo sicut liberi domine nos argenteum quod diligimus. ut habeat aureum, equalis pondere. Ita si temporalia amat celestia preponi deserimus terrena, quia ut Augustinus ait. Confess. spiritualibus luce refulgeat corpora, nisi vite in dignitate non spernere, sed ut comparatione dei sunt viri. Si vero fide congruimus, ac cogitacione frequenter memoremus, sub forte gloria celestis nobis omnis labor pro eius aggrediendus. Video ergo quia non veniunt plurimum tam numerosis. Videte si ad amamus quia laudamus. Ipsa ea superabimus, quod subscripsit sapientiam, ubi beata preerit, et non quod feria. Attamen totis viribus plorabimus quia apud dilectissimum filium suum impetret optimam partem quam ipsa elegit, et nos nos tamen velle, sed eligere bonisque operibus ipsam imitantes ad eandem ac finaliter pervenire. Quod nobis prestare dignetur, cum patre et spiritu sancto in secula benedictus. Amen.

Festum nativitatis marie vaca post pentecostem [illegible]

In festo sanctorum angelorum sermo.

Angeli eorum in celis semper vident faciem patris. Matth. xviij. Introductionem quere folio

Angeli eorum in celis etc. In verbis istis designatur breviter tangitur. Monstratur enim in eis beatorum eorum celestium spiritium officialitas quia ad deum cum dicit angeli. Obsequiositas que ad nos cum dicit eorum. Et felicitas que ad semper cum gaudium in celis semper vident faciem patris. Officialitas eorum tangitur cum dicit angeli. Angelus nullus ut ait ysidorus non est nomen sed officij. Unde in ecclesiastico angeli dicuntur angeli grece, hebrayce malachim, latine nuncij interpretatur. Ab eo quod dominum voluntatem populis nunciant. Hec autem sunt super angeli vero cum mittuntur. Sicut in psalmo propheta ait: Qui facis angelos tuos spiritus et ministros tuos ignem urentem. Et [illegible] ab [illegible] .103.

q̄ spual' nobilissia creatura capax divine felicitatis Dei ei op⁹ ut ait mgr 2° sniaz dis. 1. qr vid' b'titudinē sua cōicād posse minime nō posse, volens sue b'titudinis alios p'ticipes qua tn nullus p'ticipare pt nisi p intelligentiam q̄ q̄nto magis intelligit tanto plenius possidet, qr hec ē vita eterna ut cognoscant te solum deum 2 q̄m misisti ihm xpm Joh 17. Effecit ergo creaturam q̄ summum bonum intelligeret, intelligendo amaret, amando possideret, possidendo frueretur. Eaqz hoc modo distinxit, ut q̄dā ī sui puritate p'maneret et corpi non iūgerē sz angeli [illegible] corpi, sz alie in genere [illegible] angelorum [illegible] quātum ad naturam [illegible] et officiū describit Damascen⁹. [illegible] angelus ē sba incorporea intellectualis semp mobilis, arbitrio libera, deo s'viens non natura s3 grā immortalitate s'viens, [illegible] sba angeli et t'mi [illegible] cognoscit s3 ap'pria et spativa et motiva, opo 2 duratio [illegible] bervit p'ncelas addit ī fine, opo [illegible] dr deo s'viens s'viunt eī deo s3 [illegible] officia eis a deo distributa de q̄bus dyonisius et mgr dis. 9. li 2. assignat eī 3. ierarchias et 9. ordines ierarchia s3 bonaventura ē sacra potestas et rationabilium ordinata p'tas ī subditis debitū retinens p'ncipatū. Ordo s3 mgrm dis. 9. ē multitudo celestiū spirituū q̄ ī se aliquo munere gr̄e p'ticipat sic nāliū datorum p'ticipatione sibi cōveniūt. Sūt aūt novem: Seraphim, Cherubim, Throni, Dominationes, principatus, potestates, virtutes, archangeli, angeli. [illegible]

2° principaliter tangit eorum obsequiositas ī nos et non eī [illegible] angeli nisi p miraculi ē desup'nos alieni a nobis, s3 [illegible] qr nobis obsequuntur. Unde ad q̄ apostolus ad heb. 1. sunt administratorij spūs, ī ministerium missi, p̄p̄ eos q̄ hereditatem capiunt salutis. Et ēs q̄dam mitti ad ī'ra ut ad ex̄ dubium nō ē, qm sigulare s3 dyonisium illuminationes sunt mediorum a supernis et ī'feriorum p mediōs. hominum vero p ī'feriores [illegible] [illegible] ōes mittantur ad ex̄ non ē ita certū ut tangit mgr li. 2. di. 10. Ubi probabiliter vr q̄ qui mittunt' de ultima ierarchia sunt, [illegible] de sup'ioribus ordinibus mittuntur. Sic ī missio incarnationis missus est gabriel de p'ma ierarchia [illegible] [illegible] qr multos angelorum latuit misterium incarnationis an [illegible] passionis [illegible] ī [illegible] dixerunt ysa. 63. Quis ē iste q̄ venit de edom tinctis vestibus de bosra. Et ī ps. Quis ē iste rex glorie. [illegible] [illegible] usqz ad p'dicationem apostolorum [illegible] paulus ait ephe. 3. Innotescat dei mistermis [illegible], [illegible] [illegible] principatibus et potestatibus ī celestibus ubi [illegible] glosa ait angelicas dignitates ī [illegible] misterium ad purum nō intell. posse donec cōpleta passio xpi 2 apostorum p'dicatio p gentes dilatarū. S3 [illegible] gabriele archangelo q̄ virgini nunciavit ipm misterium nō latuisse. Sic ysa. 6. dr vnus de seraphim ad se volasse. Mittuntur aūt nō solum ad [illegible] [illegible] [illegible] ad custodiendum viatores, et q̄dā ad custodiendum totam provinciam, q̄dā civitatem, q̄dā singulos homines. De p° habet daniel x. de p'ncipe p'sarum grecorum et michaele p'ncipe sinagoge, 2 [illegible] De 2° dr apoc 2 et angelo ephesi [illegible] scribe [illegible] De 3° dr. [illegible] Videte ne cōtemnatis unum de pusillis istis q̄ ī me credunt angeli eorum [illegible]
Creditur tn̄ q̄ de ī'ferioribus ordinibus singulis hominibus ad eorum custodiam singuli sunt deputati. Sic dr̄ [illegible] 2° mor. Et [illegible] unum bonum angelum hz sibi ad custodiam deputatum, 2 unum malum ad exercitiū. Omnes aūt [illegible] angeli boni unum bonum velle, unanimiter q̄ omnium saluti studeat ille tn̄ q̄ alicui ad custodiam deputatus ē sp'ialiter hortatur ad bonum, sic de angelo thobie et petri legitur. Valde ad nos necessaria ē hec angelica custodia, nos ī hoc mari magno [illegible] instabilis mundi navigantibus [illegible] sumus [illegible] pusillanimitatē [illegible] timore [illegible], [illegible] inter vire [illegible] [illegible] instar, velut latronum obsidet [illegible] caro p'pria male sollicitat, mundus

[illegible] In via hac q̄ ambulabā absconderunt [illegible] laqueum michi.

q̄ ōfera creaturis [illegible] [illegible] [illegible] 2 [illegible] [illegible]

Au⁹ bonus

i. s3 [illegible]

ī de celes. ier. c. 6

Ierarchia est [illegible] [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible]

Ardet
noscit
pacificat
mandat
ordinat
[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] gra

di. [illegible]

[illegible]

[illegible] et mag.

albeit [illegible] omibus assiste no valemus [illegible]
fortiori angelorum custodia. Non enim est pius [illegible]
[illegible] gravari pt Job 21 [illegible] super terram sub angelorum
custodia [illegible] Quamvis ad plenum sic
[illegible] custodes [illegible] ad [illegible] [illegible]
les [illegible] et custos angelicus a periculo
corporis et anime [illegible] a periculo [illegible] raphael tho-
biam a periculo sua instructione liberavit, et
[illegible] asmodeum ligavit, patrem a cecitate
sanavit [illegible] volunt [illegible] de seraphin
[illegible] ad [illegible] et [illegible] dicit [illegible]
dixit angelus petro surge velociter act 12
et loth gen 19 ca° Ne stes in omni circa regione
sed in monte salvum te fac. [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 12
[illegible] angelus [illegible] egipti [illegible]
[illegible] et gen 18 dicit angelus abrahe [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] egressus [illegible] ut dorem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et de
hoc dicit [illegible] Mag[illegible] dignitas anime ut una
quaeque ab ortu suo habeat unum angelum ad
sui custodiam delegatum [illegible] mag[illegible]
dignitas, ut ad custodiam mortalis et terreni
hominis quam [illegible] et pulvis, nobiliores creaturas
[illegible] ad custodiam [illegible] [illegible] maior [illegible]
est dignitas quam [illegible] salute angelus ille
magni [illegible] [illegible] filius, [illegible] dignitatis
[illegible] a [illegible] diaboli [illegible]
sui [illegible] liberavit. Caveamus ne
nos [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] deus, [illegible] [illegible] [illegible] ho-
norati [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
bestias [illegible] [illegible] adorari [illegible] qui
[illegible] angelus [illegible] prohibuit [illegible] vide tibi ne
feceris. Caveamus [illegible] ne nos [illegible]
nostram [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] apud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nos [illegible] angelorum custodia [illegible] [illegible]
[illegible] angeli [illegible] non [illegible] [illegible]
non [illegible] custos angelus longe a custodito
non [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plangit
[illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible] de longe [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Non [illegible] [illegible] [illegible]
apud [illegible] [illegible] [illegible] angeli [illegible]
illi [illegible] [illegible] [illegible] faciem patris [illegible]
quo nos [illegible] et defendat, [illegible] 2°

3° [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] faciem patris [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
mittitur ad nostram custodiam [illegible] [illegible]
[illegible] administrationem [illegible] [illegible]

[illegible] visione dei [illegible] ubique est et
[illegible] [illegible] angelo [illegible] nobis [illegible]
[illegible] [illegible] in celis [illegible] ne putetur [illegible]
in [illegible] [illegible] in celis [illegible] [illegible] angeli
eorum in celis [illegible] faciem patris [illegible] in celis est.
Angelos eorum [illegible] in celis [illegible], non [illegible]
in celis et in terra, [illegible] [illegible] videat, [illegible]
[illegible] in celo [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] eorum [illegible] [illegible] [illegible] ubi [illegible] ibi anima,
ita ubi deus [illegible] [illegible] [illegible] celorum, quo
[illegible] latroni paradisum [illegible] [illegible] [illegible]
Non [illegible] [illegible] visionis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] faciem patris angeli [illegible] [illegible], et [illegible] ad
nos [illegible], [illegible] ad nos [illegible] custodia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
contemplationis [illegible] Nec [illegible] a [illegible] vi-
sione [illegible], ut [illegible] contemplationis
gaudiis careat [illegible] [illegible] [illegible]
faciem patris [illegible] [illegible] [illegible] ma-
nifesta, [illegible] [illegible] [illegible], non [illegible]
aliquo [illegible] [illegible] simplicissimus [illegible] [illegible] [illegible] vi-
[illegible] faciem [illegible] [illegible] [illegible] divinitatis
essentiam dei [illegible] [illegible] de unitate
dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angeli dei
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ita nos [illegible] faciem ad faciem [illegible]
visione Joh [illegible] videbimus eum sicuti
est [illegible] faciem patris [illegible] [illegible]
[illegible] ad faciem [illegible] [illegible] sicuti est.
Et hac doctrina [illegible] [illegible]
error [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] de [illegible] in [illegible], quam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] audisti [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
deo, non sit sub legibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] se fundabat [illegible]
[illegible] Non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non posse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] legi [illegible] aliquid [illegible] [illegible]
[illegible], quam [illegible] legem mortis vocat,
quam legi vite [illegible] [illegible] ut ipse ait
non se posse [illegible] dicit [illegible] [illegible] que
maior [illegible] [illegible] [illegible] deo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] angelorum, [illegible] [illegible] faciem patris [illegible]
[illegible] aliqua alia esset maior [illegible] non esset
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] angeli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nobis
[illegible] [illegible] [illegible] custodiunt, defen-
dunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multos

doctorem, sic apostolus mereretur ad minus quantum ad primum
[illegible] Nichil ergo quod pro obiectum [illegible] agit quoniam
[illegible] profectum [illegible] [illegible]
[illegible] christus etiam in via [illegible] legem [illegible]
[illegible] legis moysi ut ipse ait non veni
solvere sed adimplere mt. v. [illegible] agit [illegible] quod quo
[illegible] profectum [illegible] ipse [illegible]
[illegible] non ad mensuram joh 3 [illegible]
[illegible] accepimus joh 1 et [illegible] qui ab eo non
accipit ut [illegible] Nam [illegible] legi [illegible]
fuit et legi [illegible] duobus [illegible] fuit ut [illegible]
[illegible] Non enim [illegible] alius [illegible] a corpore [illegible]
ut alius [illegible] a filio [illegible] dux [illegible] filius
[illegible] [illegible] filius
legem [illegible] sed non [illegible] pater Nonne
pater ait [illegible] filius meus dilectus in quo michi bene complacui
ipsum audite [illegible] spiritus sanctus in specie columbe
visus [illegible] mathei 3 et [illegible] Ecce
[illegible] lex [illegible] filii qui [illegible]
[illegible] apostolis Non [illegible] vos
orphanos sed rogabo patrem meum et alium
paraclitum dabit vobis ut maneat vobiscum
[illegible] joh 14 et [illegible] 16 De meo accipiet
et annunciabit vobis omnia [illegible]
mea sunt [illegible] dixi de meo accipiet et
annunciabit vobis [illegible] apud
[illegible] a morte resurgens apostolis promisit
[illegible] ego vobiscum sum usque ad consummationem
seculi [illegible] apertissima testimonia [illegible]
[illegible] non sunt duo duces [illegible] et [illegible] legem
[illegible] ordinavit [illegible] non ergo
duobus ducibus fuit [illegible]
[illegible] abiudit [illegible]
sed non [illegible] duobus [illegible]
[illegible] obiectum et [illegible]
[illegible] falsissime [illegible] Si [illegible]
[illegible] vel [illegible] perfectionem [illegible]
[illegible] quo [illegible] apostolus [illegible]
[illegible] posuerunt [illegible] hodie [illegible]
ait mt 19 Si vis perfectus esse [illegible]
[illegible] apostolus [illegible] sublimioribus
potestatibus subdita sit Ro 13 [illegible] 3
[illegible] obedite prepositis vestris et subiacete
eis ipsi enim pervigilant quasi rationem reddituri
pro vobis hebr. 13 [illegible] magister petrus
[illegible] dyscolis [illegible] 2.
Sed [illegible] non ac
quiescit [illegible] sua [illegible]
maior [illegible] posset non [illegible]
[illegible] quo se [illegible] vel
[illegible] absconditur a superbis
et [illegible] parvulis [illegible] Nos ergo [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] nichil nobis omnia

cas 11

[illegible] via ad perfectionem [illegible]
[illegible] pro [illegible] In ho
[illegible] efficiamur [illegible]
Et [illegible] humiliamus [illegible] parvulus iste
[illegible] maior in regno celorum [illegible]
angeli [illegible] videre faciem patris [illegible] angelos
custodes habere volumus efficiamur parvuli
et ipsi [illegible] nos in via [illegible]
[illegible] nobis [illegible] [illegible] amen

De omnibus sanctis Sermo

Post hec vidi turbam magnam quam
dinumerare nemo poterat apocalypsis 7
Introductio [illegible] folio [illegible]
[illegible] Tria nobis in hac solempnitate
contemplanda [illegible] primum
nobis [illegible] alliciat [illegible]
[illegible] civitatum [illegible] unione
[illegible] quam singulorum [illegible]
[illegible] turba magnitudine [illegible]
[illegible] magnam magnam [illegible]
[illegible] multitudinem [illegible]
[illegible] quam dinumerare nemo
[illegible] potest [illegible]
[illegible] multitudine [illegible]
[illegible] duobus ultimis [illegible]
[illegible] officium [illegible]
Turba itaque [illegible]
[illegible] separata [illegible] collecta [illegible]
turba [illegible] una multitudo [illegible]
[illegible] non substantialis [illegible] Non [illegible]
[illegible] unus homo [illegible] una [illegible] una
[illegible] unitas [illegible] Nam [illegible] non [illegible]
[illegible] turba [illegible]
omnium bonorum [illegible] non turbe [illegible] turba
dicitur et hoc [illegible]
[illegible] meruerint quam hodie [illegible] Nos
[illegible] in [illegible] sanctorum manebimus [illegible]
turba hac [illegible] erimus De hac
sanctorum [illegible] apostoli nobis unum articulum ediderunt
in symbolo sanctorum credo sanctorum [illegible] articulo
merito hodie [illegible] [illegible]
[illegible] sanctorum [illegible]
[illegible] deoque laudes gratiarum agimus
[illegible] propheta amonet laudate
[illegible] in sanctis eius Si non [illegible]
[illegible] nichil [illegible]
[illegible] sanctorum [illegible] non [illegible]
[illegible] quo
[illegible] Concordat itaque in bonis [illegible]
[illegible] regnant sive [illegible] sive
adhuc peregrinantur in via [illegible]
et clamat propheta psalmo 118 [illegible]
ego sum omnium timentium te et custodientium

mandata mea. Nota mirum quomodo omnia membra sunt
unius corporis ministra, quod in ecclesia, cuius caput
est Christus, ut late ostendit apostolus 1 Cor. 12: In uno
enim spiritu omnes nos in unum corpus baptizati sumus.
Et ad Ephesios 1 dicitur: Dedit ipsum caput super omnem ecclesiam
que est corpus eius. In naturali autem corpore hominis videmus
quomodo membrum omnibus aliis ministrat et deffendit per
totum corpus, sicut enim oculus ~~videt~~ pro omnibus videt membris,
ut a dampnosis quomodo caveat et pericula
vitet; manus operantur pro omnibus; pedes totum
portant corpus; os pro omnibus sumit cibum; stomachus
pro omnibus digerit etc. Propter quod dicit 1 Cor. 12
dicit apostolus: Non potest dicere oculus manui: opera tua
non indigeo, aut caput pedibus: non estis michi necessarii. Item
Nota aliquod membrum corporis est vitale in quo influxus
vel forte humor influxus meatus vapor gros-
sus ab alio opilaretur impeditus, tunc cum
membrum huiusmodi opilatum arescit. Sic omnia
opera que fiunt ab hiis qui in unione ecclesie corporis
uniuntur, quia sunt omnibus singulis profuerunt, ut
uni patienti omnia compatiantur, et uni gaudenti
membro omnia congaudeant secundum apostolum 1 Cor. 12.

Radix autem huius communionis est ipsa caritas, que quia
non querit que sua sunt 1 Cor. 13 omnia facit communia.
Caritas quippe sive amor dei civitatem celorum que
ad deum pertinet constituit, sic amor sui corruptus
que diabolo imitatur. Augustinus 14 de civi-
tate dei: Civitates fecerunt civitates duas
amores duo: terrenam amor sui usque ad
contemptum dei, celestem vero amor dei usque ad
contemptum sui. Amos, Augustinus de civitate dei
Johannis et turba magna que venit ad
apostolos et cetera ... viros religiosos, sed septem
dei habitus hic domus ... in spiritu sancto, qui a
deo datus ... de spiritu sancto, Ro. 5: Caritas dif-
fusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est
nobis. Et Augustinus super Johannem: Dilectio dicitur quia
est caritas, que si desit frustra sunt cetera, si autem
assit aliorum habentur omnia, sed in se ut in aliis, quia
cum non habere cepit, ipsum sanctum habebit, quod si non
habuit, sine spiritu sancto est. Ubi autem ... corpore mis-
tico sicut spiritus vitalis in corpore vero, a quo ubi influunt
a corde vivificatur membra ut possint in vita
talia opera. Ita sola caritas est que membris corporis
mistici vitaliter influit, ipsaque vivificat, ut
vitalia opera meritoria sunt eterne vite possint
operari. Quod si via per obitum mortalis peccati obstruitur,
... membra, et si adhuc sunt in corpore per informem
fidem, tamen velut membra arida non potest
vivere operari, et ita ut vitalia aliis communicant.
Sed autem caritas perfectissime manet in celis,
ubi quando fides spes prophecie evacuabuntur
scientia caritas numquam excidit 1 Cor. 13. Quando
modo viatorum sed sicut aliorum ... est ... sed
beatorum in viatoribus, sic unio est caritate

vincit, ita et mutua gaudio in omnibus efficitur ca-
ritate. Et hoc de primo. Ostenso itaque quod
est gaudio videlicet in pluralium per secunda parte quo quilibet
et in quibus gaudio sicut ... alius qui ... sunt ut sic alii
viatores, alii illi in patria ... Sed in patria communicant
sibi mutuo beatitudines sive eterna gaudia.
Unde Augustinus 8 de trinitate et allegat ... 29 ca.
Multe mansiones in una vita eterna sunt, pares
honorum dignitates sed ut deus erit omnia in omnibus,
erit etiam in dispari claritate par gaudium, ut quod
habent singuli, commune sit omnibus, quia etiam gloria
capitis omnium erit per vinculum caritatis. Gaudebit
quippe sanctus singulis de omnium sanctorum felici collegio,
quod divina bonitas illuc congregavit ad mini-
mum beatitudinis singulorum. Ibi a singulis
omnes, et ab omnibus singuli cognoscentur, et propter
perfectionem mutue dilectionis unusquisque gau-
debit de cuiuslibet alterius quolibet bono sicut de proprio.
Unde beatus Anselmus in libro de similitudinibus et suo
proslogion ait: Quilibet beatus videbit clare
... sicut ut proprio gaudebit ... etc. Ecce ...
sigillatim quilibet angelus et homo. Neque latebit
... ... quomodo ... de quo ...
gaudium sunt. Videbitque omnium et cuiuslibet eorum gau-
dia quilibet, et quantum deus singulis dedit quanta da-
turus est ... Et sic perfecte caritas sua
dei ... premii, que radix est communionis quilibet
tunc diliget proximum quantum seipsum, ideo tantum
gaudebit de bono proximi quantum de bono
suo. Etiam ad plenus iste sanctorum ordines
specialibus honorum insigniis pollentes, quilibet
singulare gaudium de se ministrat omnibus bonis.

Gaudet sicut quilibet beatorum de fidelium ysta
multitudine beatorum penitentium, qui pro regni celestis
desiderio et spe ... remuneracionis strenue
hic de gravissimis peccatis penitenciam egerunt, instabili-
missimis et orationibus vigiliis ... operibus
... fidei que sinceritate et disciplina preceptorum
hic deo servierunt pro aliis omnibus et singulorum
... ita premiatur ratio singularis, quanto
quilibet hic in via aliquo dei dono singulari
pollebat, ita ut de quolibet canat ecclesia:
Non est inventus similis illi qui conservaret legem excelsi.

Gaudet de patriarcharum gloria qui sincero re-
ligione et obediencia meruerunt ... aptorum
et prophetarum de ... per verbum ... ge-
neris, ... in carne apparuit, liberator
generis humani. Propter quod tam caste hic in mundo
uxoribus utebantur, ut merito ... virginibus coequent,
de quo ... premia nunc accipiunt. Gau-
det de prophetarum ... qui ... ab
a deo ... propter quod sicut ... spiritu sancto
... sua ... et ...
quibus deus secreta sua, futura que ... patria
revelavit que fidelissime et verbo et scripto

incepide mutaverunt vel laboribus aut vite pretes
Gaudent de aureola virginum qui virginis filium sequi ... pudicicie corporis immaculatam conservaverunt, et qui terrenos sponsos et omnia carnis blandimenta contempserunt. Nunc sequuntur agnum quocumque ierit, cantantes canticum novum quod nemo alius dicere potest, Apocalipsis 14. Gaudent de sorte confessorum quorum qui velut luna clarissima mundum suis exposicionibus scripture doctrine et vita illuminaverunt, ecclesiam ab erroribus purgaverunt, talenta sibi credita cum usura retulerunt, propter quod intra in gaudium domini sui plenissime intraverunt, videntes se ... lucra que domino acquisierunt. Gaudent de copiosa martirum supernatorum palma qui terra tradentes corpus non negaverunt, sed ad ... constanter constitit, quos a caritate Christi non ... non pena non fama non mors non vita dividere a separare potuerunt, propter quod nunc eos pro ... corona premium suo. Gaudent de gloriosa apostolorum choro quos divina providencia ad construendum novum fidei fundamentum eligendos adhuc tenera ecclesie statum de orbibus quos mundus contempnebat elegit qui conversante ut Johannes ... ait audierunt viderunt ac manibus contrectaverunt, secum ambulaverunt, gaudebant sibi in temptacionibus astiterunt, sive ... mirabilium mortis resurrectionis ascensionis testes fidelissimi fuerunt, sive testificacionis sonum in omnem terram emittentes in fines orbis terre Christum annunciaverunt, et novi testamenti patres per euangelium in Christo credentes genuerunt, omnium assistunt non ut servi sed ut amici et ... Gaudent de novenario angelorum gloriosissimo conventu, quos spiritualium conditor deus ad laudem sue maiestatis tanquam ymnidica ... ac regem suum placidissimos cantores ab initio mundi produxit, nam nobiles contemplacione clarissimos amore ignitos, qui bonos adhuc in peregrinacione existentes fideles fuerunt, custodes deputaverunt, hostiles terruerunt ne nocerent ... secreta divina indicaverunt, ad bonum animaverunt, pagana dissolutos mente roboraverunt, oraciones eorum ad aureum celi altare obtulerunt, sancta preces per eos decoraverunt, viventes custodierunt, morientes susceperunt et ad regna celestia cum uno de orbibus hiis conlaudantes perduxerunt. Gaudent precipue plus quam dici valet de mira exaltacione super omnes angelorum choros feminei sexus purissime virginis marie, que corpus nunc superexcellentis sanctitatis, virgo admirabilis fecunditate ut prima sine visa et nec habere sequentem cum sancta trinitas se fecit ... dignissimum habitaculum filij dei, iam in celis constituit vt ... mundorum dominam prelatam post Christum humanitate ... orbis creaturis, fecitque matrem misericordie, virginem pietatis et clemencie in patria ...

... celestis curie, que excellentissime felicior quam ad dexteram eius collocata qui olim pavit lactavit in cruce astitit, quam modo cum omnibus celi civibus virginem decenter adorant ... celestibus presentibus et spiritualibus inestimabili dignitate admirabili pulchritudine, mirum modo celestem ornat civitatem, ac electorum omnium letificat mentes. Ecce demum hoc gaudium excipimus quia de rege celorum gloriose Christo mentes beatorum implet videlicet clara visio, gloriosa conditoris Christi, dum sedens ... suum filium, qui super gaudium nostrum et gloria et honore super omnes coronatus, et se omnia divine manus opera constituit, cum celestis intellectualibus beatis patefacit arthanum incarnacionis misterium, ineffabilem divinitatis et humanitatis unionem qui ... quod deus verus est homo et homo deus, quam adorant angeli, ... celestis multitudo in quem omnes desiderant prospicere, in quo letificantur omnium corda sanctorum. Ecce quod sunt ... sanctorum privilegia, non singuli possident sed omnibus gaudia subministrat, omnibus gracia sua per caritatem quam omnes perfecte colligantur. Considerate hinc pondus quanta in beatis gaudia multiplicantur, ... sanctorum est quippe quod sibi fidelissimum dilectissimum amicum, quam se ipsum ut fratrem ... considerat quanto cor suum gaudio dilataret si haberet ad ... coronam quam ... sublimari cerneret. Constat nos nullos ... hoc gaudia capere non potuisse ... gaudia ... Et ... maius ... de ... sua beatitudine gaudium ... sit in terra, tanto maius quanto perfectius diligit, quanto ... beatitudinem ... quam ... Sic ... cogitandum ... ne ... gaudij ... hominem penetrare ... mille milia et decies milies centena milia ... innumerabiles qui ... beatitudinem ... nullus eorum sit qui non ... bonis alterius gaudeat quam de suo. Et ... omnia gaudia que dicta sunt ... puta ... claritatem ... gaudium ... essenciale beatitudinis quod habetur de ipsa divina visione, clara visio et plus se ipso et super omnia diligit, ... videt ... Et ... 2. ... Augustinus dicit ... sicut gaudia caritatis facit omnia ... ut omnibus sit par gaudium, ergo omnes equales sunt beati, quod est contra doctrinam ... in domo patris mei mansiones multe sunt, in varie premiorum dignitates Johannes 14 ... ad Corinthios ... stella ab stella differt claritate sic et resurrectio mortuorum. Ad hoc ... posse salvari ... beatitudinis ex disparitate cognicionis cum equalitate gaudij non equalitas gaudij presupponit equalitate cognicionis

et amoris videtur calorem cognoscere, sicut dicitur
fervor amor, et hinc vehementius gaudium. Na-
tura ex hoc ipso gaudii ... ostendit ... quanto
in est amor ad ... quanto ad sanctum ... [illegible]
... non est ... gaudii ... quod
bonum ... quod est ... dei ... ut amicitia
quod est ... boni ... creature ... plus ... in ... -
nominibus amantis delectatur ... quam aplius amat ...
... in ... amatur ... ab ... -
... sic ut ... Sed plus ... sunt
... gaudet de sua ... et de ...
... delicit plus
... vult ... ex opposito magis
vellet ... ut ...
... Et ... sine vult
superiori maius bonum quam sibi magis ...
sibi ... bonum quam superiori bonum maius ...
maius bonum ... magis diligendo ...
... veritate ... fundat amorem quod
... bonitas ... infinita. Et sic plus ...
... magis diligendo ... quam ipse sibi, et
... magis bonus ... diligendo quam diligitur ...
... Gaudium autem maius non est de magis
bono, sed de bono magis volito. Paritas
... gaudii ... ab aliis sanctis referenda
est non ad ... affectionis gaudentis ...
... ad ... quod de omni ... sanctis
gaudebunt ... gaudebunt ...
... Vel ... in ... de
quod ... gaudii omnium non ...
... ad ... gau-
dii ... sicut ... habitudo
... status
suo ... ... cum ...
... diligendo ...
... gaudium de bono superioris
non ... quod ... gaudium ...
est ... plus gaudet de ...
... plus gaudebit de ... alio ... -
perior plus gaudet de bono inferioris quam infe-
rior ... ille. Non ... oportet ... gaudere. ...
quanto augmentat gaudium ... gratia ...
qui fundatur in vera caritate, ... meri-
to ... magis ... gaudiorum magni-
tudine ... nec ... nos
... suffragia ad habendam caritatem, per quam
... nos ipsis ... possimus ...
... Christus
... in secula seculorum. Amen.

In die sancti Nicolai in qua ... est processio generalis
ad sanctum Stephanum pro pace et peste ... Manovello
Hora est nos iam de sompno surgere. Ro. 13
et in epistola dominice in adventu
Cum enim nullo tempore in sompno pigrorum torpere debeamus,
qui non sumus filii noctis et tenebrarum sed filii
lucis et diei, 1 Thess. 5, summe videtur oportere quod
in tempore adventus filii dei, qui est lux vera que illuminat
omnem hominem venientem in hunc mundum, ideo si forte
aliquem sompnus invadit fratres carissimi, dicente
apostolo ad Eph. 5: Surge qui dormis et exsurge
a mortuis et illuminabit te Christus. Hic quod omni tempore
... Nicholaum ... apostolus vigi-
landum et a sompno cavendum ... copiosior
gratia datur ... apostolus sue exhortationis causam
... subdit: Nunc enim propior est nostra salus
... gratie et ...
... adventus ...
Propheta ... Coloss. 2 et ...
... credidimus ...
... figurarum umbris veteris testamenti ...
... ad ... sanctos ...
... in die natalis ...
... fuerit ad bonorum operum vigilias ad-
hortatur. Est et aplius vigilandum, quod deus
... nos flagellis ... ut qui in sompno
... ad ... humiliter ...
... hortatur nos dicens
... flagella ... fame
morte gladium ... in ... dei
... per ... devotas orationes.
Que flagella que ... futura timemus
ad placandum deum qui mala ... in ...
... processione ... probabilibus
signis ... Hora est nos iam de sompno
surgere. De qua ... Ave Maria.

Hora est nos iam de sompno surgere, ut nos
a sompno surgentes ... periculo ... et cor-
poris per devotionem dei ... evitemus,
considerandum ... quo ... sompno ...
... a domino flagellis ... Et ...
... placando domino ... hoc
... processionalis ...
ad primum ... illos vigilando corporaliter
... in actuali exercitio ...
... organis ... ...
actu dormiendo ... deus ...
... ... ad dei honorem
... vigilant ...
... dormiunt qui a bonorum operum ...
... spiritualis moriuntur ...
qui non audiunt ... et ... non lo-
quuntur ... laudem, non vident ...
... passiones, non gustant ... suavis est dominus
... devotionem ... dominus
... vite ... flagellis emendationem ...
... triplicia ... a domino in via

collatam quod tedet deum ad idem lib. augustinus li.
de cathecizandis Et est triplex 2a li. 2 Magna
media et minima Magna est culpa qua aliquis in se
vivit Media est bonum in anima (hoc) indecora
ut potest sustinere et alia bona corporis sunt quibus
non vivitur. licet eis [illegible] non bene vivatur Mini-
ma sunt extrinseca bona sine quibus minime potest possit
bona divitie, bona anime, corporis et fortune In
hiis omnibus dormire contingit culpabiliter.
Dormiunt enim quidam in eorum mundi di-
vitiis, qui ita temporalibus divitiis ac intenta
under gestrofet — prestant [illegible], sicut in eis stabiliret, ut
in eis nec sit sensus nec memoria ad preterita
divitiarum dampna, neque ad futura, nichil de
eternis curantes, sed solis temporalibus inhiantes
De hiis psalmista ait psalmo 74 Dormierunt som-
pnum suum et nichil invenerunt omnes viri di-
vitiarum in manibus suis in meritoriis operacio-
nibus Alii in mediis bonis sopiuntur qualitate
potestatis ac bonorum corporis complexione, quibus ad
hoc misericordia a deo receperunt, vivunt in orationibus
carnis sompno in carnalibus deliciis et turpi-
tudinibus. dicitur ut oro Dispereor [illegible] hilamit
tas [illegible] lanceo in emitho loquens de amore
libidinoso ait, quod tales non esse [illegible] necessarium
adeo ut nec deum nec proximum honorem nec reveren-
ciam [illegible] gratia ab aliis [illegible]
[illegible] apte despiciat non putat [illegible] nec mo-
dica palliacione se tegere existimat Et
ut psalmista ait [illegible] [illegible] stulti facti
ambulant in via sua [illegible] omnes stultos
estimant Grauiter isti dormiunt usque ad
mortis [illegible] quando intrent ut volunt
[illegible] 31. more [illegible] ait Amos vi
Ve qui dormitis in lectis eburneis et lasci-
yen leger — vitis in stratis vestris Dormiunt non [illegible]
in magnis bonis, qui donum fidei et intellectus
a deo receperunt, et varia virtutum [illegible]
ita ut in ad bonum [illegible] et ubi [illegible]
pigricie sompno presso, in predictis bonis [illegible]
operari De hiis salomon [illegible] 19 ait absconditu
dit piger manum suam sub ascella, nec ad os
suum applicat eam Et [illegible] li. [illegible]
[illegible] capitulo 21. ait Nec ita piger
ut ad os suum manum [illegible]
laborem [illegible] Sed piger nec ad os suum manum
porrigit qui nec hoc vult operari quod dicit In
quarto [illegible] li. 2 regum [illegible] de misiboset qui
dormivit in meridie occisus est In meridie
dormit qui hunc et lumen fidei et claritatem in-
tellectus et virtutum calorem dimisit operari
qui [illegible] occiditur dum [illegible] tempore negligen-
tie quod habet aufertur [illegible] luce 19 [illegible]
dabitur, ab eo autem qui non habet, et quod habet auferetur
[illegible] eo bene operans [illegible] augmentum [illegible]

Miphiboseth
ob [illegible]
Rechab mollis
[illegible]
repositio [illegible]

ita non operans demeretur [illegible] prelatores clerici
patrie [illegible] qui sunt quasi in domini dei [illegible]
[illegible] sopiuntur Augustinus ad [illegible]. [illegible] qui
in collatis donis sequitur dormiunt, temporalia
flagella deus excitat, ne veniet in eternum fla-
gellare ac [illegible] de [illegible] ut sublata
sompni [illegible], discat in [illegible] ubi [illegible]
[illegible] sit [illegible] [illegible] a sompno iterum
nos excitat flagello Nam dormientes in [illegible]
[illegible] bonorum appetitum excitat bello et gladio
In [illegible] [illegible] pestilencia et morbo In
accidia [illegible] fame non [illegible] corporali
sed [illegible] [illegible] Amos 8 ait Emittam fa-
mem in terram non famem panis et sitim aque sed audiendi
verbum domini [illegible] a mari usque ad mare
[illegible] verbum domini et non invenient [illegible]
tria flagellorum genera [illegible] [illegible]
[illegible] 29 [illegible] dormientes ait Mittam
in eos gladium, pestem et famem, et [illegible]
eos in gladio fame et pestilencia Quoniam ergo
hec flagella [illegible] vox domini [illegible]
et clamantis [illegible] vos de sompno surgite
[illegible] qui audiunt et ad vitam emendacionem
ex — exsurgunt hec flagella [illegible] [illegible] et
magis lugenda, quanto maiora bona tollunt
[illegible] ad [illegible] duo flagella minora bona corporis
[illegible] et fortune auferunt [illegible] 3um ac frequentius
[illegible] maiora [illegible] magis timendum est [illegible]
et per huius ablacione diligencius exorandum
h offerens — [illegible] duo frequentius [illegible] notanda ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mundi [illegible] 3um magis [illegible]
vindicte, auferens [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] flagellum frequentius
[illegible], et ne augeatur timendum [illegible]
[illegible] [illegible] ad audiendum [illegible] [illegible]
[illegible] sed non a predicatoribus ut oportet
exemplis bone actionis [illegible], neque a prepositis
debitis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad subditorum [illegible] [illegible] ut negligentibus
prepositis gubernatur [illegible] job 34 [illegible]
[illegible] facit deus [illegible] ypocrita [illegible]
[illegible] li. 3 de summo bono c. 38 plerumque
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], qui ex
deteriore [illegible] [illegible], non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
justo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obedire
[illegible] [illegible] offendiculo
[illegible] [illegible] collata domini [illegible] ad culpe
augmentum [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], ad [illegible] destructionem [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] prepositos aufert
et malos [illegible] offendiculo [illegible] [illegible]

(oly) [illegible]
mit bessery

[illegible] o xl
[illegible]

Jer. 3. Et quia sumus iniusti a iusticia
sua offendentes [illegible] Nos
ergo fratres nostros superiores videmus a via
[illegible] cantamus eos iudi-
care, ac lingue gladio eorum famam iugulare
Et ad nos ipsos dirigamus verba hec, cum [illegible] cog-
noscamus a proximo nostro [illegible] quibus
meruimus talibus [illegible] moribus parare
flagella dei sustinemus, ne si prepositos prelatos
[illegible], apostolus quod nos dei inducit, a quibus
prepositi sunt, oportemus. Nam in prepositos delinquens
ait gregorius in pastorali libro 3 c. 6 eius ordinatori
qui eos nobis prefecit obviamus. Et ideo pareat
[illegible] est ad [illegible]. Nam verum qui
videt [illegible] in spina qui pungit [illegible]
non est qui malum tollere [illegible] ait gregorius
c. 28. In hijs ergo flagellis que timemus
quid nos agemus? Et ut a proximo [illegible] sur-
gamus ac deo [illegible] metuimus in hijs ma-
num eius [illegible] effugere [illegible] orare oportet
cum salomone orantes ad dominum. Domine si fa-
mes oborta fuerit et pestilencia et affliccio
[illegible] tuum timentes, portas eius obsidentes, si
cognoverint plagam cordis sui, et expanderint
manus suas in domo hac tu exaudies in ce-
lo, et dabis unicuique ut videris cor eius. Tu enim
nosti corda solus omnium filiorum hominum. 3 Reg. 8.
[illegible] a deo exaudiri oracionem [illegible]
Ad quod cum faciunt nunc processionales [illegible]
Ut autem efficax sit oracio nostra pro plagas
cordis cognoscamus, quas [illegible] ac
vitam emendemus. Sicut ait Joh. 1 Joh. 3.
Si cor nostrum non reprehenderit nos fiduciam
habemus ad deum et quicquid pecierimus accipiemus
ab eo. Karissimi fratres cum nostra processio
hic [illegible] valido oracio [illegible] exterior affec-
tio nobis deum placare prevaleat, in pleno
corde ab omni divina offensa [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] per ysaiam dicitur [illegible]
aut [illegible] vestras odivit anima
mea facta sunt mihi molesta laboravi
sustinens. Cum extenderitis manus vestras
avertam oculos meos a vobis et cum multipli-
caveritis oraciones non exaudiam, manus enim
vestre plene sunt sanguine. Que ut oro domini
[illegible] subdit lavamini mundi
estote auferte malum cogitacionum vestrarum
ab oculis meis, quiescite agere perverse, discite
benefacere, querite iudicium, subvenite oppresso
iudicate pupillo, defendite viduam.
Et si nolueritis et me ad iracundiam pro-
vocaveritis gladius devorabit vos quia os
domini locutum est. [illegible]

obsequia in ipsorum subsannaciones [illegible]
planctu [illegible] 3. Circumeamus ergo toto corde
ad dominum [illegible] et subditi fratres
qui vigilatis super commissos gregem [illegible]
facinora plebis, [illegible] difficultatem corri-
gendi emendate. Nam [illegible] gladium portare
[illegible] prelati, audivimus vocem de celo
nobis commissis ad Heb. 13. Et vos subditi
humiliter auscultate, quia melior est obediencia quam
victima 1 Reg. 15. Sic bono exemplo prepositi
omnibus [illegible] devocius oremus ad dominum, ut iram
suam a nobis avertat et flagella que meruimus
misericorditer auferat [illegible]
[illegible] concedat. [illegible]
[illegible] emendaremus [illegible]
flagello emendati simus, ut [illegible]
[illegible], oremus diligenter ne nos inflagellatos
despiciat, quos teste salomone [illegible]
[illegible], et prepositos
subditos [illegible]
[illegible], quo a
zelo [illegible] quod peccando
[illegible] a deo [illegible]
[illegible]
ad cor, in dimissione [illegible] et deum fecit
[illegible] libellum repudij accipit, ut [illegible]
[illegible] faciat mala que vult. Zeli dei
flagella non [illegible], quo interna supplicia
[illegible] descendat [illegible]
[illegible] 3. Oremus ergo [illegible] omnes
[illegible] devocione pro sanctissimo papa nostro pio 2°
quem deus [illegible] ecclesie preferre dignatus est,
[illegible] sibi sub-
[illegible] magis [illegible] que commissa sibi
ecclesia digne gubernet, [illegible]
exemplo vite et zelo discipline, ne [illegible]
[illegible] vi dei prevaleat
[illegible] hortatur apostolus 1 ad
Thimotheum 2. Obsecro igitur primo omnium fieri ob-
secraciones, oraciones, postulaciones, gracia-
rum acciones pro omnibus hominibus, et pro regibus, et pro
omnibus qui in sublimitate sunt, ut quietam
et tranquillam vitam agamus in omni pietate
et castitate. Hoc enim bonum est et acceptum
coram salvatore nostro deo. [illegible]
[illegible] adhortatus [illegible]
[illegible] ut qui ad laborem
pro omnibus vocatus est, omnium [illegible] suffragio
adiuvetur [illegible]
[illegible]
[illegible] devote [illegible] ac in misse officio
[illegible]
apud deum oraciones [illegible]
Reverendo et vobis prelatos nostros vivos et
defunctos etc.

Glosa: [illegible]

In festo purificationis gloriose virginis. 1449.

Accepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. 2° Introductionis quere folio

Post dictum materia primo exponere sicut quod hodie commemorat ecclesia secundum tropologiam 2° continuationem a. moralis subiunget. In medio templi tui.
Notandum sicut omnibus christi fidelibus hodierne festivitatis gaudia, quod evoluisse mundus, et volo in libro
vindicat verbo divino et operis perfectionem ostenditur
ipse christus actio ut gregorius ait nostra est instructio
Et primo Iohannes 2° et c. dicit si in ipso manere debet
sicut ille ambulavit et ipse ambulare. Et magis
hoc exhortatur hominem mundi, ardentibus candelis
fulgida cantu et sonoris processionis ac parvis
in festo offerimus, si immundi corde et deformes
primo quod peccati de hiis psalmista dicit de quibus
propheta David ait Dilexerunt deum in ore
suo et lingua sua mentiti sunt ei, cor autem eorum
non erat rectum cum eo. Et ysa. 29. Populus hic
labiis me glorificat, cor autem eorum longe est
a me. Et ideo in Solempnitatibus procedit
una mecum, quia dicit oratio non mentis non valet
deus si sine corpore enim et quando innatur cor
pascit hodierne in festo processionis si ab ea
qua ecclesia imputat quia gignit spiritualem corporalem.
Si in ea ait beatus Anselmus locum precor habuit
omnes iusti, omnes sancti, omnes sunt perfecti Maria
Ioseph Symeon Anna. Cum igitur spiritualiter
vigi desiderat, a peccato primo purgare satagat, et sic mundus non in carne sed spiritu re-
nire in templum festinet. Certe hoc nobis multis
dignissime separans. Hoc sibi ipsorum convenit
esse per exhibita quia templi petentibus invenitur
ubi beata in omnibus purae ethnicae primo precedit
ac sic in positis diebus et sollemnia
cum hostiis deserviunt, quia et ipse eam invocans
per omnes carnis corruptionem movendo ac
resurgendo calcavit, ac deinde in positis diebus
cibus in ipsa carne ea in morti, qua pro
nostra salute hostia deo fierent, ad gaudia
superne civitatis ascendit ideo et nos non
purgari a scoria peccatorum extraneas dei igne
dicamus Nos ipse in purgatis ac curaris
a viciis diversis digni aspectibus sic
et in eo etiam templo mihi in gradibus cogitationi
natum apparet christus Ut ergo huius sacratissime
processionis ordo mysticam imitari superna, tibi et animis
pro nostro modulo, qualis illi que quiverunt
in suo templo non potuit carne sed spiritu invenias
in templum, ubi regnat spirituale et sanctum complebitur
nos deus templum tuo et nos et debet
dicit apostolus et cor. 6. Vos enim estis templum
dei vivi. Et sequitur et 12. ubi forte esset
sic enim in nobis spiritus suscipere: possimus eum
beatissimam oratione exhortationes quod hoc
omnes devota alloquamur animam. Adorna ait

thalamum tuum syon i. fidelis anima quod speculans
in die ac nocte elevans oculos ad deum dominum
tuum domini misericordia tua et suscipe ergo et per
virgo quod peperit virgo peperit virgo post partum quem genuit
adoravit. Adornas ergo thalamum, ait beatus
pro expeditio quod oculos tuos mundo offendit pro-
pria sic pro mente preparatio ac deum in ea
ignis virtutum floribus in quibus delectatur et gaudeat
etiam dulcibus. Sed ideo nimirum quibus professionis nostre
pro dignissime computat esse cum per manus
virgo veritas quod humilis designat quod omnibus aliis
tamen de sola humilitate gloriatur cum ea esse haec
licet in omnibus operibus suis fulget, licet ait hoc
tamen purificatione indiguisset offerre fecit
in templo secundum legem pollutis mulieribus statutam
licet ipsa templum mundum ornat ac deo pla-
cabile reddit ipso deum se quod exquisivit ipsis
meis in semper humile et quieti licet facile
optulerimus si mens deum invitabimus Nichil
enim sibi a suis meritis attribuit sed totum ad
eius donum retulit, quod plus deum bonus est atque
magnus Vnde ipsa tandem ait quod fecit in
magis quod potens est q. d. magnum est quod ego
sum magnum quod me fecit, maius quod omne quod
fecit sum, maior autem quod virginum dei crea-
torem mei plasmatorem omnium genere sum
Nichil tamen in ex hiis ascribo, sed eius tamen
dono licet humilitatis fundamentum spiritualis
edificii sicut ea a post dona perfecta iusticia
Sic ait Iohannes quod cum baptizari renuit
Sine modo sic enim addeplere nos decet omnem iusticiam
mathei 3. glosa i. humilitatem quae est omnis iusticia
Est autem perfecta iusticia alii quod sunt in deo
et alii non grapiscit hoc perfecte facit humilis
Nam quod vere humilis in corde fecit, et eo perfecte
quod eos bono quod hic a deo accepit Sic ait
apostolus Deus operatur omnia in omnibus i cor. 12.
Et ysa 26. omnia opera nostra operatus es in
nobis deus Nec perfectus quod hiis honorem acceptat
ad laudem sed tanquam alienum et sibi indebitum
refutat sic pauper egenus honorem non ac-
ceptat sed quod pro alieno bono non potest
gloria ascendit, deo et gloriam deo tribuit dicit
cum apostolo Regi seculorum immortali invisibili
soli deo laus honor et gloria in thimo i Et dicit
psalmista Non nobis domine non nobis sed nomini tuo da gloriam Nec
autem in discretione humilitatis cecidit pusillanimi-
tas quoniam audeat assurgere ad maiora per-
fectionis opera habeat manum propositum ioseph
i. humilitas cum fortitudine. Ioseph enim auges-
cens interpretatur et fortitudo est quod crescere facit

in bonis. Nam ut Seneca ad Catonem dicit
aliquis si non fuit in bonis fortis et magnanimus nisi
qui est ut ait Bernardus qui semper de die in diem robus-
tior esurie et siti iustitie in thalamo suo accedit
fortis bonis non sufficit sed contendit cum apostolo dicere
Omnia possum in eo qui me confortat. Nec dubium
sub ipse fortissimus se habet prosperis. Assit
senex ille Symeon qui dei timore gaudebat
Nam homo iustus erat et timoratus dei timor
vero est virtutum prima, et sapientie initium secundum
prophetam. De quo idem ait Servite domino in timore
et exultate ei cum tremore, ut timor auferat
securitatem noxiam, et exultacio mortiferam
tristiciam. Nichil enim in nobis confidamus sed ut
scrimus multa que per nos sunt dicamus servi inutiles
sumus. Luc. xvii. Hic est ei qui timet nil negligit.
Eccl. Bonum est hoc ornamentum templi thala-
mi sui quia timor domini gloria est et corona exul-
tacionis Eccl. i. Et quia hic thalamus ornatus
non sufficit apparuisse nisi in fine consumetur
quia non qui incipit sed qui in fine perseveraverit hic
salvus erit Matth. x. Assit ergo et longeva etate
Anna ab omnibus vanis consolacionibus
viduata que diebus ac noctibus non discedebat
a templo ieiuniis et oracionibus vacans. Ipsa enim
perseverancia per quam in opere mandatorum dei ve-
testamus secundum consilium sapientis Eccl. xi. Hec
est sola omnis etatis virtutibus coronat secundum illud Apoc. ii
Esto fidelis usque ad mortem et dabo tibi
coronam vite. Sic itaque bonum facientes
non deficiamus tempore enim suo metemus non de-
ficientes Galat. vi. Exemplo agricole in labore
perseverantis usque dum fructum percipiat Iac. v.
Ideoque nos hortatur Ioh. in ii canonica Vi-
dete vosmetipsos ne perdatis que operati estis
sed ut mercedem plenam accipiatis. Secundo Cum ma-
net in doctrina Christi patrem et filium habet. Thalamus
cordis nostri si tabernaculum nostrum adornatum
fuerit Christum suscipiemus. Cum enim nobis placuit
conservare cum virginem cum oblacione turturis
ac columbarum. Domine omnium obtulit
virgo non pro sua purificacione sed recto intuitu
sed in exemplum imitacionis. Obtulit autem par turturum
aut duos pullos columbarum. Placet ista ob-
lacio et virginem bene quiescens et filio, atque
nobis obtulit enim [illegible] confessione [illegible] tur-
ture [illegible] corporis castitatem co-
lumbarum simplicitatem in cordis mentis et
extra verbo et opere. Ideo de ipsa scribitur in canticis
Pulchre sunt gene tue sicut turturis. Et iterum
Ecce tu pulchra es amica mea ecce tu
pulchra oculi tui columbarum. Hec bene
genas turturis [illegible] que ab omni impudicicie

peste casta se custodit et in nimie delectaciones
columbarum quia nulla nocere desiderans, nec in i-
nimicos saviunt animo quieti. Utraque enim
avis pro cantu gemitum habet solum. Sed nec plus
vigere in gemitum quam sensus aut doloris
gladius pertransivit. Cum [illegible] et filio qui oblacio
pauperum erat, Christo autem pro nobis pauper factus est
de apostolo ii Cor. viii. Fratres nos cognoscitis
enim gratiam domini, ut eius inopia vos divites essetis.
Conveniat et nobis ut et nos gaudeamus pudiciciam
ac simplicitatem quam pro corde et corpore animo
deo offeramus in mente, corde et opere quoniam [illegible]
sunt et pudicicia fidelium quam prius gemitu [illegible]
passionem Christi ait Bernardus. Nec [illegible] ergo
vitulo [illegible], qui laborat
in gemitu suo, qui stratum suum singulis noctibus
lacrimis abluit acceptissimum pro deo victi-
mam mactat. Hec si offeramus, habet deus
quem suscepimus in templo domini conveniens.
Sic fecerunt qui in medio in suo in templo vi-
dit sibi [illegible] ibi presentare. Et hoc
de primo. De secundo Homo Symeon iustus
et timoratus in spiritu in templo ac manibus in medio tem-
pli suscepit. Suscepit in ulnas suas puerum
in ulnas suas et benedixit deum in pace
se dimitti desiderabat, quam videret oculis
eius salutarem dei, vero et salutarem suum. Et
ecce in medio templi huius ubi deus non modo
puerulus in virginis gestatus brachiis,
sed gloriosus super omnes celos exaltatus ad
dexteram sedens patris, [illegible]
[illegible] vivos et mortuos
corporaliter nobis presentatur in eucharistie sacramento,
ubi eum videmus oculis ~~ad oculos~~ fidei non cor-
porali; sicut ille puerum videbat deum
corporalibus intuitus est oculis. Sed ut dictum est
in festo [illegible] declaratum qui [illegible] natus in
[illegible] suas Symeon in humilitate accipit
sed maiestate [illegible] agnovit [illegible] itaque
templi ait Bernardus Suscepimus misericordiam tuam in medio templi tui.
offertur omnibus et nemo [illegible] est exceptus [illegible] quem reverenter
Sed heu non omnes suscipiunt intra in medio
templi [illegible] misericordiam et suscipiunt [illegible]
[illegible] maledictionis miseriam. Quod homo
[illegible] non veniat in templo in spiritu suo ad deum
benedicendum, sed in [illegible] in spiritu maligno
ad deum offendendum [illegible]
[illegible]
in templo in spiritu suo ducti et instinctu spiritus
sancti. Non in spiritu superbie sicut ambiciosi qui
sibi usurpant dignitates ecclesiasticas.
Non in spiritu inanis glorie quemadmodum qui
se ornant ut appareant hominibus. Non in spiritu
elacionis sicut hypocrite ut laudentur ab
hominibus videntibus. Non in spiritu luxurie ut con-
spiciantur ab [illegible] non in spiritu vanitatis
ut colloquia querant in clamoribus ac in [illegible]
[illegible] plurimi
in hoc templo visse [illegible]

Margin notes: pp(?); perseverantibus; thalamus cordis; Anima(?); 2a pars

nobis terribile. Nam prophecie parte completa quam
Symeon videns in spiritu in templo prophetavit dicit
in quem hic est in ruinam multorum et in signum cui
contradicetur. Vide quod vere parare misteriis et omnes
falsos fac. positum est in ruinam in medio templi
sui, cum ibi plus omnibus locis sibi contradicitur
ab impudicis plus nove christianis templum
salutis in quo peccata plangenda sunt, misericordia
impetranda, versum est vobis in fomenta dampnacionis
eternae a corruptis vestris moribus quibus
domum domini vestri domum blasphe-
a multis predicatoribus vobis est. Quomodo vobis
quantitas et multiplicitas mortalium peccatorum
in vestris ... ac strepitibus confessorum
apta est. Ut ... homo mollis est ubi ut
a detestabili hac corruptela cessaret
... loge vobis melius esset ...
in ... a vobis via veritatis
fuisse agnita. Audiatis quid beda ad
postum dicat. Justius ... est quam agnita
... gloria ... cadit quam ...
luce veritatis ... nebulis obce-
cata. Cum ... Melius erat eis
viam veritatis non agnoscere, quam post agnicionem
retrorsum converti ab eo quod traditum est illis
sancto mandato 2 petri 2. Cum enim
salutis vestre auctorem signum vobis statuit
cui tamen contradicitur. Contradicitur huic signo
a paganis et iudeis ... a falsis
christianis ... professores ...
... in veritate ... actiones ...
... dicunt se nosse deum factis autem
negant. Velle scire in quo vos tam benignus
deus offenderit quem cum tanta severitate
in propria domo ... Numquid in eo quod
relinquens 99 oves ... angelorum choros
ovem perditam vestram ... assumens ...
... in eo offen-
dit quod 33 annis labores et contumelias
sustinuit ut vos redimeret qui uno die ...
... Numquid in eo offendit quod toto corpore
vulneratus proprio sanguine a peccatis lavit
ac amarissima morte ab servitute diaboli
redemit. Dicit forte quod ... loquamini
usque ad hanc horam ad penas vos expecta-
vit et non in peccatis ... testa-
... consuevit dampnavit. ...
... domino ... stulte et insipiens Numquid non
ipse est pater tuus qui possedit te fecit et
creavit te Deuteronomii 32. Nec ita vult
ita pater ita sponsus qui in domo sua
... ab aliorum offensa. Non ...
vobis dic ... in domibus vestris
offenditis ... et hunc in domo propria affli-
gatis. Certe vestrum parentem ferret si sternus

et ... in thalamum suum ad ...
mittere. Et quo deo tanta irrogatis
iniuria quam nec ... sustineret
ut in ecclesiis domini ... professioribus sunt ...
... ac fedorum colloquorum, venenatorum
... domini
voluptates ... Ecce ...
... super volun-
tatem ... Malachie 2.
Ecce ... Nolite
obdurare corda vestra ad vocem dei. Ecce mi-
sericordia in medio templi est suscipite eam;
nolite esse de hiis de quibus ait david Mise-
ricordia in medio templi est, ... accipiunt
... eterna dampnacio. Misericordia vestra stat
o misericordiam quod vos nesciatis ut ... cum ...
videatis christum dominum non in pace dimittentem
sed potius rapientem a ... ad
... Quo ... in pace dimitti, ...
esse Symeon quod audientes tristicia ...
ut ... horrendum quod triste sit in ... in manus
domini ... ... Veniat in templa
in spiritu sancto non maligno verbum dei non ...
audiat sed in manibus portet in opere audita
compleat amplectatur puerum brachiis fidei
et caritatis. Gaudeat de christo ... adepto
... in ... mora ...
et ... non dampnacionem sed
salutem eternam videbit ... qui sit in spiritu
venit in templo. Quam nobis prestare dignetur
pro nobis in templo oblatus ... cum patre
et spiritu sancto in secula benedictus. Amen.

Sequencia ... in quadam zedula reposita
sermonibus predictis
... in spiritu in templo luce 2. Adest
nobis ... leta ... solempnitas
iterate ... domini et salvatoris nostri ihesu
christi pro nobis in mundo nati ... salutem
... testimonio ... confirmaciones ipsa ipse
... ab angelis pastoribus
... in bethleem ... stella
tribus magis in oriente ... hodierna die
eo ... per hunc spiritum per symeonem et
annam ... in templo publice predicatur. Dequo
Ambrosius in ... ita ... Non solum
ab angelis et prophetis a parentibus et pastoribus
sed eciam a senioribus et iustis ... acci-
pit testimonium omnis etas et uterque sexus ...
miracula fidem astruunt. Virgo generat, sterilis
parit, mutus loquitur, elizabeth prophetat, magus
adorat, ... exultat, vidua confi-
tetur, iustus expectat ... in hiis ... est
... se ... manifestavit ... dif-
ferentibus ... pastoribus per angelum, magis

per stellam, symeonem in templo per spiritum sanctum minime
minimus ipse sapientia patris que attingit a fine
usque ad finem fortiter et disponit omnia suaviter
Monet vindicans sed magis mobilis est
Pastores mediantibus angelis dicta est lux in desperatione
angelorum / magos in stella, sed symeonem qui
vir fuit iustus et timoratus expectans [illegible]
spiritu ac illuminatione nullo exteriori adhibito
signo. Ideo in spiritu venit in templum per quod duc-
Unde lex continentia qua nos perfecimus lex est
non figuralis sed veritatis sed veritatis sed scripta
est Joh. 1 lex per moysen data est gracia et veritas
per Ihesum Christum. Deo spiritui et in veritate oportet nos orare. Ipse
que ad hanc legem debemus servire vel Joh. et
videamus primo in gestis domini quod nos agere
debemus. Lex primogeniti Exo. 13. lex
lex purgationis levitici 12. lex primitiarum levitici 14
dedicationis cum maria primogenitum
obtulit et symeon in ulnas suscepit. Nos quoque si
[illegible] et offerre votum cum maria et suscipere cum
symeone volumus et nos in spiritu in templo agimus
[illegible] spiritualiter implemus per corporalia sunt
figurata [illegible] et nos offerre studeamus of-
ferimus [illegible] per [illegible] obviam [illegible]
deo offerimus [illegible] per deum ergo [illegible]
doctrine quod a patre suscepimus per obviam [illegible]
deo offerimus [illegible] offerimus [illegible] et [illegible]
[illegible] in manibus [illegible] et applicat [illegible]
Modo vero [illegible] obviam nobis sit per obviam [illegible]
per obviam [illegible] per obviam [illegible] de primo
[illegible] de celo non ut faciam voluntatem meam
sed eius qui me misit patris. [illegible] non
in obediendo doctrina fuit. Nam ut [illegible]
[illegible] [illegible] hoc putavit et oblatione
[illegible] voluit [illegible] legi hoc [illegible]
debuit [illegible] ut doceret [illegible] legi [illegible]
[illegible] [illegible] legis vel legi [illegible]
[illegible] vel [illegible] de 3o [illegible] obediens usque
ad mortem vel [illegible] amator
obediencie
[illegible] per quam solam salvari possumus. Nam
sine obediencia [illegible] [illegible] dominus
vel usque [illegible] [illegible] [illegible] non est
alia via [illegible] ad vitam [illegible]
[illegible] [illegible] 19 [illegible] [illegible]
et [illegible] ac [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de fide spe et caritate
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si obediencia
[illegible] placet [illegible] per hoc opus [illegible] offer-
imus deo [illegible] sed voluntate sed [illegible]
[illegible] In omnibus itaque hoc [illegible]
et ut obedienciam [illegible] [illegible] multi
[illegible] ab obediencia [illegible] et [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] obediencia

in [illegible] eius obedienciam sed ait Quia vos
[illegible] me [illegible] vel [illegible] ad [illegible]
obediendo [illegible] pontifici qui [illegible] sunt
[illegible] [illegible] aut [illegible] ordinacioni
[illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] non [illegible]
in spiritu in templo. Nam [illegible] [illegible] brachiis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in brachia [illegible] [illegible] unitate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] unitate Et Augustinus de fide ad petrum
[illegible] unitate [illegible] 2 c. 139 et
[illegible] [illegible] [illegible] noluit [illegible] pontifici
et eius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] puerum si obviam offerre [illegible] non
[illegible] in [illegible] maria et ioseph sy-
meon et anna / Maria et ioseph ut [illegible]
Symeon et anna [illegible] suscipiant. Maria
nobis humilitatem [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] humilitatis
[illegible] obediencia [illegible] obedire [illegible]
[illegible] superiorem cognoscit [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] itaque [illegible]
[illegible] humilitate [illegible] nos [illegible] cognoscimus
ut obedienciam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pusillanimitas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] obedire [illegible] amissione
~~[illegible]~~ timore trepidabis [illegible] vel
[illegible] [illegible] in fortitudine nulla ha-
bebis in deo [illegible] itaque [illegible]
fortitudo [illegible] [illegible] par per
deum non solum [illegible] [illegible] [illegible]
vita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] filium [illegible] filium super me ait dominus
non est me dignus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
fortitudo [illegible] [illegible] ad obviam [illegible]
[illegible] suscipiat et teneat non manebit
[illegible] et symeon et [illegible] ut
[illegible] [illegible] [illegible] vel

In festo annunciationis virginis gloriose

Quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei. Luc. 1. Introductio [?] circa folio

De duobus patet in ea: primo de conceptu virginis dignitate, secundo de concepti salvatoris personali discretione. Circa duo ista verba thematis includuntur. Virginis sanctitas cum dicitur: quod nascetur ex te sanctum. Non enim potest nasci sanctum nisi ex sancto. Unde ait apostolus Ro. xi: Si delibatio sancta et massa, et si radix sancta et rami. Concepti prolis discretio: vocabitur igitur non deus tantum vel deus sed filius dei, ut notetur discretio concepti salvatoris a patre et spiritu sancto. Unde ad Galathas 4 ait apostolus: Ubi venit plenitudo temporis, misit deus filium suum factum ex muliere. Virginis sanctitas quanta non potest lingua exprimere, ex tantum potest aliquatenus deprehendi, scilicet ex electione eterna, preservatione multimoda, exhibitione gratiosa. Prover. viii: Nondum erant abyssi et ego iam concepta eram, non a fortuitu casu, sed a solo electa, ab altissimo preelecta, et in ab altissimo preelecta et preordinata, quia ab eterno prefinitur esse genita ante omnes creaturas. Eccli. 24. Cum concordat Prover. 8: Dominus possedit me in initio viarum suarum antequam quicquam faceret a principio; ab eterno ordinata sum, et ex antiquis antequam terra fieret, et ego iam concepta eram. Certum est virginem benedictam sub extensione sua, in se productione, non ante omnes creaturas, sed post plurimas, in sexto millenario, in ultima etate seculi, a matre Anna et patre Ioachim genita. Dicitur ergo omnibus creaturis preelecta et ante omnes creaturas, teste spiritu sancto dicente: In mente divina electione, sicut dicit Anselmus [?] de conceptu virginis: Hac nempe omnibus prelata est, omnibus a deo creatis dignius concepta, quia deus creaturam sibi matrem preparavit. Non enim angelorum exegit dignitas, tanto sicut sui melior effecta angelis, quanto differentius pre illis nomen hereditavit. Cui enim angelorum dixit aliquando: filius meus es tu, et esse parens dei? Ad illam autem dicitur: Ecce concipies in utero et paries filium, et quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei. Unde Damascenus in libro 3 c. 12: Virginem hanc beatissimam neque christotokon dici voluit, sed theophoron. Non enim patitur visum est eam Christi matrem dici, et expressius dei matrem, quod [?] dicentes theotokon vocavit, maxime propter Nestorianos hereticos qui sub hoc nomine christotokon eam matrem dei negabant, dicentes Christum puram creaturam. Unde ibidem ait: Dei geni-

tricem vero sanctam predicamus. Conceptum dei, scilicet virginis dignitas ex multis patet prefigurationibus, ut in rubo [?] ardente, virga Aaron, porta Ezech. [?] Dicit ergo Deus ipse ad serpentem statim post primum hominis lapsum: Inimicitias ponam inter te et mulierem; ipsa conteret caput tuum, quod exponens Guilbertus Carnotensis episcopus ait: Dirigit sermonem ad veterem ad serpentem: Inimicitias ponam inter te et mulierem; ipsa conteret caput tuum, et est sensus: conteret caput tuum, id est principalem suggestionem confisus superare. Sed quia inde mulier operata est hanc victoriam, ipse non expectat in lumina quantum humane. Dantes [?] preparat ad mariam, que nimirum serpentis caput contrivit, pede conteruit, in eo quod virginitatem et humilitatem deo consecravit. Virginitate namque extinxit concupiscentiam carnis; humilitate vero quam prius fecerat pompam superbie, que mentis superbia, deinde rubus et morus [?], que ardebat et flammas emittebat, sed non ardebat, id est Maria parturiente, et dolorem non sentiente. Exo. 3. Similiter virga Aaron florida, et fructuosa, id est mater concipiens, et virum non cognoscens. Num. 17. Cuius mysterium [?] clarius exponit Ysa. c. xi. Egredietur virga de radice Iesse, et flos de radice eius ascendet. Virgam virginem, florem eius partum intelligentes, quia virga floruit sine germine, et virgo concepit non ex homine. Nec virge vigorem lesit floris emissio, nec virginis pudorem partus editio. Clarissime autem iste propheta dictum exposuit ubi c. 7 ait: Ecce virgo concipiet et pariet filium, et vocabitur nomen eius Emmanuel, quod est nobiscum deus. Ecce primum: concipiet, ubi virginis fecunditatem, conceptum Emmanuel, quod est nobiscum deus, qui globis in quantum valebit quod potest vir archanus [?]. Et quod nascetur ex te.

Claret deinde virginis sanctitas in exhibitione gratiosa, quia non ab eterno est prescita tantum in pura, sed in tempore plenitudine exhibita plena omni gratia. Unde dixit angelus: Ave gratia plena. Plena utique, que ubi habet gratias omnes, ut vult Ieronimus [?] sermone de assumptione, quas ceteri habuerunt partim. Habuit Abraham fidem, sed ista fidelior; Moyses mansuetudinem, sed ista mansuetior; David humilitatem, sed ista humilior; Iohannes virginitatem, sed ista purior; Martha hospitalitatem, sed ista liberalior; Magdalena contemplationem, sed ista cognitione sublimior. Unde tamquam de ipsa dixit Salomon Prov. ult.: Multe filie congregaverunt divitias, tu supergressa es universas. Supergressa quia omnes ... congregavit, sed ista supergressa, quia omnes congregantes

in quibus singulariter excessit. Sed valde super-
gressa est in gratia, quam sola accepit, ad quam
nulla purus creatura aspiravit. Et quamvis etc.
Nimirum hoc est quam singulariter angelus com-
mendat, prius quam plena gratia nunciavat.
Spiritus sanctus igitur superveniet in te, ut plus fieret
mente superplena. Superveniet in te. Nunquid
ei quod plenum est aliquid addendum erit?
Quomodo ergo plenum fuit? Sed per gratiam, ait
Bernardus, est plenarie mentis, sequitur vero etiam
ventris, quod divinitatis plenitudo quam ante in
se in mentibus sanctorum spiritualiter habitabat, in quod
nullius sanctorum gressa est corporaliter ipsa
habitare incipiat. Unde sequitur et virtus altis-
simi obumbrabit tibi. Virtus altissimi Christus est Dei
et sapientia patris. Ipse obumbrabit tibi, quia
corporee substantiae obumbraculum accipiet ex te
sub quo latitabit. De quo Gregorius 18 libro moralium
capitulo. Nam lux incorporea in eius erat
utero corporanda, ei quod incorporeum accepit
ad corpus. Dicitur virtus altissimi obumbrabit tibi, quia in
te humanum corpus accepit incorporeum lumen.
V 12. Et libro 33 ait: Umbra non aliter exprimitur
nisi per lumen et corpus. Virtus maneat altissimi
obumbrabitur, quia in eius utero lux incorporea
corpus suscepit. Et quod videlicet obumbrando
omnem in se ... illius accepit. O vere gratia
superplena, immo plenissima, habens in se corporaliter
fontem omnium gratiarum. Vere et de tua plenitudine
virgo gratiosissima, ut Bernardus ait, accipiunt
universi, infirmi curationem, tristes consolationem,
peccatores veniam, iusti gratiam, angeli laetitiam,
filius Dei humanae carnis substantiam, tota
trinitas gloriam. Tanto ergo devotionis affectu
Mariam a nobis honorari voluit, qui totius
boni plenitudinem in ea posuit, ut si quid
in nobis est spei, si quid gratiae et salutis, ab
ea noverimus redundare. Totis igitur medullis
cordium veneremur Mariam, quia sic est voluntas
eius qui totum nos habere voluit per Mariam. Haec Bernardus.
Et videte dilectissimi, quanta sit huius singularis
gratiae apparatio, ad quam efficiendam tota vigi-
lavit singulariter divinarum personarum operatio,
quam ex nomine designavit. Missus est igitur
angelus a Deo, scilicet patre, Spiritus sanctus superveniet in te,
et obumbrabit tibi altissimi virtus, ipsa est Dei
filius in te natus. Ergo vere quod nascetur ex te sanctum
vocabitur filius Dei. Et haec de primo principali.
Dixi principaliter secundo quod tangit nobis in hac re
redemptionis salvationis processus describere, quia vocabitur
filius Dei, non pater, nec spiritus sanctus. Nimirum enim pater
filius et spiritus sanctus una sunt substantia ac divina natura,
non tamen pater incarnatus est, nec spiritus sanctus, sed solus

filius Dei. In symbolo apostolorum dicitur: Et in Iesum Christum filium
eius unicum dominum nostrum, qui conceptus est de spiritu
sancto. Et in symbolo niceno: Et in Christum filium propter nos homines
et propter nostram salutem descendit de caelis. Et incarnatus
est de spiritu sancto ex Maria virgine et homo factus est.
Cuius possibilitatem pluribus similitudinibus ostendit
Augustinus in sermone Regina ... sermone Christus in — Augustinus sermone de ... vide ...
forma unius duarum naturarum, humanae et divinae, non
natura aliqua sibi in persona. Non enim forma est humana
divina, nec divina humana, sicut in una corporis
unione corrumpitur. Sed ut ex illis manentibus
est una compositio. Non enim sunt admixtae confusae
aut commixtae, ut dicit Damascenus in suo tertio
libro, sed inconfuse et inalterabiliter unitae sunt ad invicem,
ut neque divina destitit a propria simplicitate, neque
humana in naturam divinitatis conversa est, aut in non existen-
tiam deficiens. Neque ex duabus una facta est compo-
sita natura. Et quod est dicere personarum, in una natura
divina ipsi una persona sibi univit naturam propriam,
quam alia sibi non univit. Unde non confusionem
fecit, sed unitatem personae, quamvis ipsam incarna-
tionem sit tota trinitas operata, quia ipsi soli
univit naturam humanam, et spiritus sanctus eam filio
copulavit, eamque sibi ipsi filius assumpsit.
Sicut si tres unum ex eis habitum alique
induerent. De hoc Augustinus in de fide ad Petrum.
Reconciliati sumus per solum filium secundum carnem,
sed non per solum filium secundum divinitatem. Trinitas enim
nos sibi reconciliavit, per hoc quod solum verbum car-
nem trinitas ipsa fecit. Trinitas ergo incar-
nationem fecit, sed ipsa non pater nec spiritus sanctus.
Sed cur filius non pater aut spiritus sanctus carnem
assumpsit? Refert Bernardus sermone 1 de adventu domini
quaedam assignans rationes. Nam lucifer altissimi
similitudinem usurpare temptavit, atque aequalitatem
quod unicus filius est, qui est imago patris. Ad Colossenses 1,
et splendor paternae gloriae et figura substantiae eius.
Hebraeos 1. Ideo iste capitaneus clero corruit,
quem zelavit pater pro filio, et ostendit dispersis videlicet
ut videamus et ego tribuam. Hic itaque ad
gelorum primus in quam commutatus est inde est
homo, quem generat in semetipso. In eo perit
dignitatis, sicut ut lignum vetitum comedit
fuit sicut dii scientes bonum et malum. Ecce
suas permittit, quod ad filium pertinere quae est sapientia
patris, qui lux clarissima, clarius, clarissime Dauid clau-
dit et nemo aperit. Et quid nunc dux in scripto
dilectis cum altissimo. Apocalypsis 3. Vide ergo quod pater nunc dormiens
cum homo quod veneratur sive falsitate se-
minavit fideles et erit sicut dii scientes
bonum et malum. Considerata primi peccati sec-
cundum quod filius est. Cupi fuerit praeceptum
sed et pater qui diligit filium, timeat filius non
dissipat, sed et mortis damnationi propter suam

in ada(m) et o(mn)ib(us) i(n) eo sec(un)d(u)m ... existentib(us) p(ro)babilis.
Filius videbat per se zelare patrem, et nulli peccata
... Quas cum in se ferrent naturas
nobiles, vobis ... et beneficiis reparabat.
Angelum scilicet atque hominem. Ideo filius reddidit angelos
multos, homines innumeros. Ut sicut igitur
filius. Pater et ego diligo patrem. Per me decipiat
quos quondam amor propter me amisisse videtur.
Vadam et tecum me eis exhibebo, ut quos
[illegible] noluit, quos imitari voluit salvus
fiat. Verbum enim amor, et hoc ostendit, qui
diligit, [illegible] ... nolebat.
Novit autem superbiam moab, quod superbus est valde.
et superbia eius per me [illegible] non admittetur.
at per hoc ... Ut quod ... a principio
vere eius homines ... vere homo ...
Et quod quem supplantavit aliena malicia per-
didisse ei potest caritas aliena. Deo deserto an-
gelo, quem nullo [illegible] irremediabiliter ce-
cidit, ad hominem liberandum se contulit, ut
mendacem persuasionem perdit, veniente assertore
veritate, et veritas liberabit eum si ... de-
... falsitatis peccatum abrenunciando
et cognite adhereret veritati. Alioquin non
humanum est peccare, ut humana temptatio
sed obstinatio diabolica. Nam perseverare diabo-
licum est, et digni sunt pene ... in soli-
tudine permanet in peccato. Hec Bernardus in sua [illegible]
Est et quomodo in hac re [illegible]
... oblata Christo domine ... filius dei ... ut per ... ut per peccatum [illegible]
sed ... et alie [illegible] ... in ... dei. Ecce
... manifeste ... quod natum est de
virgine sanctum, vocabitur filius dei, filius dei
non adoptivus, quales nos sumus, sed eum imitati
fuerimus, sed naturalis. Ideo non dicit erit filius
dei, sed vocabitur. ... glosa quedam ... ecce
nascetur ... o virgo ... filius dei.
Vocabitur autem ... novis ... et manifesta-
bitur ex tunc filius dei. Sic enim et primo ...
et miraculorum manifestatur in mundo.
Sed forte dices: quomodo quod de eterno nascetur
de virgine? Numquid potest aliquid eternum de novo
in tempore esse? Et natum quod de carne virginis
novum est ... at ... de novo facta est
quo potest esse dei filius, qui fuit ab eterno ...
Pro solutione autem huius obiectionis, et intelli-
gentia ... Advertendum, quod post conceptionem
virginis et divine ... ancilla domini, fiat mihi secundum
verbum tuum. Trinitas beatissima ... purissimis
... sanguinibus virginis collatis, in instanti
formavit perfectum corpus in ... alia sup-
addita materia. Nec enim de spiritu sancto dicitur

corpus quia de materia, sed quia eius operatione conceptus est.
Per quem corpus hoc formatum est, sicut domus de
artifice fabricatur. Attribuitur autem spiritui
sancto, quia ex maximo amore dei ad nos processit.
Amor spiritui sancto attribuitur. In eodem instanti
creavit nobilissimam animam, quibus donis
mirabilibus, et ... ipsa beatitudine ...
nata, quam corpori univit, et sic tunc hanc
humanitatem filius patris sibi personaliter as-
sumpsit, ut humanitas ... non esset per se,
sed personaret in eo. Non in hac unione, ut unum
fieret una ista creatura, sed aliquo [illegible] sic
subsisteret in eo, quo albedo in lacte, propter
quam lac dicitur esse album. Nec tamen albedo est lac.
ut ... Ita per hanc unionem, qua unum assumpsit
humanitatem, verum est hoc et hoc unum, non alia
persona homo, alia verbum, ut dicit heresis nestoriana.
Sed non est unum humanitas, corpus sed anima
ut ... sed verbum hoc ... quod hanc humanitatem
sibi personaliter univit. Ideo hoc ... assumpsit
novam humanitatem in virgine nata ... nascitur
divinitus, non quod divinitas incipiat esse, sed quia novam
entitatem assumit ypostatice, sicut panis
largo ... nasci dicitur in fornace, ut
sit panis, et non solum ... ,
sicut panis perficit, et per ignis decoctionem
formam at saporem sibi univit. Ideo quia verbum
dei ita non sola humanitate sed verum humani-
tatem assumens nascitur in virgine. Et hoc
... appellamus quod vocabitur
filius dei, non caro tantum, non anima, non ipsa huma-
... ex ... ypostasis suppositum sive persona ...
subsistens ... non sed ...
non ... formaliter ...
humana natura ... divinas ...
... ipso ... est ... dei ...
... ecce entitate ...
Et hoc ... in symbolo athanasii.
Hec est fides catholica, ut credamus et confitea-
mur quia dominus noster Ihesus Christus dei filius deus
et homo est ... qui passus est. Hec sunt
hodierne festivitatis gaudia ... et si
non intelligimus, fideliter credamus, veneremur
et adoremus. Hec petrus Ravenna ... 90
... sibi ... mirabiliter ...
... non ... ignorat
... non ... ...
... mirata ... humanus sermo narrabit.
... attingit ... divinitatis, per-
... virginis ... negocio ...
et ... homines deum. Sed nunc ...
... gratias agamus, qui ...
... ad ... ...
videamus, quod quod natum est in virgine, vocabitur

et sic filius dei ihesus christus presentaverit se ad patrem et spiritum sanctum venit et cognovit deum per omnia secula seculorum. Amen.

Pro a° ser. de quindecim diei celebritate et quod eo die quo adam lapsus in dominica in ternatis et passus et multa de hac magnifica vide gen. de nassa sermone de annunciacione, aliud quere in parte de tempore dominica post pasca.

Feria quarta post misericordia domini habita in presencia dominorum ad suum petitum et parvum confessionalem dicere quam sermo

Cognosco meas et cognoscunt me mee
Joh. x. et in evangelio dominicali.

Congregavit nos deus pastor bonus in unum et [illegible] [illegible]

[illegible]

ce oportet ut exaudiri mereamur. Quibus per tria sermonis membra et breviter exhortacione continetur. Circa ad primum suavitate ac misericordie sue in [illegible] ad exaudiendum [illegible] nos [illegible] Et ait Cognosco meas [illegible] non cognoscit alienas. Cognoscit ac [illegible] bonos et malos [illegible] salomon [illegible] bonos et malos [illegible]

[illegible] usser voelung

[illegible]

[illegible]

audiam dominus conqueritur: Principes tui infideles
socii furum, omnes diligunt munera, sequuntur
retributiones, pupillo non iudicant, et causa vi-
due non ingreditur ad eos. Nulla quasi in [illegible]
[illegible] obviant sed unanimiter permittitis di-
vina precepta et monita sua violari. Dicitur
predicatoribus [illegible] ea Simone quod locutus
es in nomine domini non audiemus a te, sed fa-
cientes faciemus omne verbum quod egreditur de ore
nostro. Iudicate vos ipsi si non vere loquar,
quando clamando contra multiplicia vitia prelatorum
et ordinatorum sacrilegas, quando mandata
abominationes que fiunt tam clericis quam ~~laicis~~
populi fiunt in nimio consensu. Adhuc lu-
panares sustinetis fovetis ac despicabiles
lucri principes vos facitis usurarios iu-
deos apte christianos paliatis pauperum devora-
tores non dicitis adulteros concubinarios sus-
picitis sine correctione patimini. In vos dicitur
ultimo occasio desit peccandi. Et in omnibus pla-
teis ut dicitur lascivas et vagas mulierculas
moratas permittitis in vitam confusionem filiorum
filiarumque vestrarum pessimam corruptionem et scanda-
lum. Vidistis hic predicata clarior, que contra
vos in hiis declarationibus corroborat dicitur
Non apte ad declamatores [illegible]
hic principes lucri ex ludo et usura, [illegible]
dum non expedit in utilitate rei publice, et
quod velud [illegible] sunt sus-
tentate. Si quis [illegible] forte putetis me
[illegible] vos [illegible] Et [illegible]
Caute [illegible] apostolus 2 Thimo 2 dicit
Erit enim tempus cum sanam doctrinam non sustine-
bunt sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros
prurientes auribus, et a veritate auditum avertent,
ad fabulas convertentur. Si ergo sic hic principalis
Cum apostolus Ro 1 dicit Non solum facientes sed
consentientes facientibus digni sunt morte. Cum
per prophetam spiritus sanctus ait psalmo 49: Tu vero odisti
disciplinam et proiecisti sermones meos retror-
sum. Si videbas furem currebas cum eo, et
cum adulteris portionem tuam ponebas. Sed
existimasti inique quod ero tui similis, arguam
te et statuam contra faciem tuam. Intelligite hec
qui obliviscimini deum, ne quando rapiat et non
sit qui eripiat. Dicitur in vos [illegible]
[illegible] in superioribus quam subditis [illegible]
[illegible] Omne caput languidum et omne cor
merens a planta pedis usque ad verticem non
est in eo sanitas. Potuit vere dicere dominus filios
enutrivi et exaltavi ipsi autem spreverunt
me. Ysa 1. Sed ecce nunc hec dicit dominus qui non letatur
in perditione [illegible] ~~monte~~ mo-

asserendo ut laudando
glo dicitur et hiis omnibus
non sine

metro in celo [illegible] nos deffendit. Gloria
in talibus [illegible] nobis significat. Animo cogitat in [illegible]
quo iminencia nobis bella prodesset non sic
fame non sic peste [illegible] bella comitatur
ut ut sic audiamus. Ille clamat nolo mortem
peccatoris sed magis ut convertatur et vivat. Nolo Eze 18
[illegible] expono quod proprio indicatur sed
sanguinem meus sit non obliviscor [illegible] a-
more affectu cogitatio mea. Et hec de primo
¶ Audivimus deum clementem ad omnes 2 p
suas quod conplacet cogitationes [illegible] exaudit
nos ergo qui econtra aliquid ab eo querimus,
ut ipse omnes sive exaudire mereamur. Eius
ipsum cogitamus. Cogitemus igitur ne nec
cogitemus ac si eum diligimus. Qui eum
veritate non diligit minime hec cogitat
[illegible] in omni veritate. Ille qui diligit
sequens eius mandata custodit. Sic veritas
ipsa Joh 14 testatur: Qui habet mandata
mea ille est qui me diligit etc. Et Joh. ait
Qui dicit se nosse deum et mandata eius non
custodit mendax est. 1 Joh 2. Ideo ergo est
omni die deum cogitare ac mandatorum eius
vocem audire. Unde de ovibus suis pastor
bonus dicit: Et ego scio eas et ipse vocem eius audiunt
et eum sequuntur. Quando ergo a deo audiri
desiderat, primo est ut deum precipientem ipse
audiat. Qui enim declinat aures suas ne
audiat legem oratio eius erit execrabilis ait
Salomon [illegible] vultus quod celum [illegible]
[illegible] potest ut celum [illegible]
[illegible] desiderat
[illegible] 18 [illegible] orationem [illegible]
et nolo esse qui hoc [illegible] contra deum. Et quod
omnes [illegible] orationem habemus ut per [illegible]
verum de [illegible] sermo [illegible]
[illegible] dicitur. Sic enim sepe [illegible]
filii Israel [illegible] afflicti
oppressi sunt a gentibus ut Judicum [illegible]
Sic Ezechias rex Juda [illegible]
a Sennacherib rege Assiriorum obsidetur [illegible]
[illegible] Ysa 36 ait Et factum
est cum audisset rex Ezechias scidit vestimenta
sua et obvolutus est sacco et misit Eliachim
de senioribus [illegible] ad Ysaiam ut oraret
pro eo. Oravit et ipse et exauditus est. Nam
egressus angelus domini percussit in castris Assiriorum [illegible]
[illegible] et fugit Sennacherib
in Ninive ubi in templo filiorum gladio in-
terfecit eum [illegible] vestimenta [illegible]
mundi et vanitatibus [illegible] superbia
cor [illegible] Sic ait dominus [illegible]
de vera et [illegible] vestimenta vestra Joh 2. [illegible]
ad nos [illegible] pro [illegible]

lamentum ac satisfactionem suscepimus sic
dicitur per prophetam plangite sacerdotes ululate
ministri altaris, ambulate in sacco. Sic si
adorando [illegible] minimi [illegible] qui ad [illegible] pre-
dicationem Jone, primo a via sua mala
conuersi, ac deinde in ieiunio sacco et cinere
et oracione iram suam deo humiliaverunt. Sic
dei qui egressi fuerant a captivitate babilonis
ad exhortationem esdre uxores alieni-
genas quas duxerant a se eiecerunt et
orantes esdra a deo exauditi sunt et ab
hostibus liberati. Ipse esdre ultimo cum non
sic orat, sed in peccatis manens proposito et vo-
luntate, deum temptat. Bethulienses cum eis qui deo
[illegible] dixerunt dum vox et [illegible]
[illegible] fame eius [illegible] ac [illegible]
Non orando salutamus et adoramus peccata
do ac [illegible] sic de [illegible] apostolus ait
quia [illegible] dominum ad [illegible] vj
Et si forte sic [illegible] exaudit deus
ac [illegible] tribuit [illegible]
[illegible] in via sua deus exaudiet
et non [illegible] ait [illegible]
[illegible] apostolus [illegible]
[illegible] in culpa sua sub flagel-
lo delictos non [illegible] misericors deus [illegible]
[illegible] et vocat [illegible] se sine misericordia
[illegible] ait In fornicata
es cum multis amatoribus tamen revertere
ad me et ego suscipiam te. [illegible]
[illegible] ab [illegible]
[illegible] libello [illegible] dum in [illegible]
tantibus sub flagello [illegible] sic mo-
[illegible] medicus [illegible] Nos
[illegible] pacem [illegible] a deo [illegible]
[illegible] pacem [illegible]
ipsi [illegible] in [illegible]
[illegible] habeamus ac illa [illegible]
corde [illegible] proximos
vere diligimus [illegible] procurare
[illegible] et confessione [illegible]
deinde obediendo deo [illegible]
pacem cum deo habemus [illegible] deo [illegible]
mus Et [illegible] deo [illegible]
to [illegible] a nobis longius [illegible]
[illegible] nos [illegible]
[illegible] pibus [illegible]
[illegible] salvabuntur [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] cognoscimus [illegible]
Nam [illegible] orantes [illegible] oremus
in [illegible] deuotissime ad dominum [illegible]
[illegible] 16. ut hanc [illegible] tribuat
ut [illegible] ad [illegible] nos [illegible]
in persona filiorum israel orauit Converte

me et convertar quia tu dominus deus meus [illegible]
[illegible] me [illegible] [illegible] 31. Aufe-
rat a nobis cor lapideum det cor carneum
ut in preceptis suis ambulemus [illegible]
parcat nobis [illegible] et faciat [illegible]
exaudire nos, [illegible]
sed in miserationibus domini multis [illegible] offe-
ramus toto corde ad ipsum [illegible]
confessione ac emendacionis vite proposito
oremus quatenus consilia pessima ac discordie
[illegible] malorum [illegible]
[illegible] dissipare dignetur, pacem
[illegible] ac [illegible] discordes in sua
pace unire [illegible] obsecremus
[illegible] discordias et bella ma-
iora afferre discrimina [illegible]
[illegible] bello [illegible] corpus et ani-
[illegible] possessiones [illegible]
[illegible] corpora vulnerat
mutilat interficit odia ferocissima ex-
citat [illegible]
pro [illegible] de novo [illegible]
[illegible] corde non [illegible]
[illegible] domini
non placatur sed [illegible] pessimos mores
[illegible]
[illegible] dominum [illegible]
[illegible] deus
qui multus est ad ignoscendum vos [illegible]
[illegible] misericorditer exaudiet. Pro [illegible]
[illegible] orationem [illegible]
[illegible] ut dominum [illegible]
[illegible] ecclesie [illegible]

Bonifacii archiepiscopi Maguntini [illegible]
[illegible] misericordie [illegible]
Cum [illegible] ad [illegible]
instructionem sit utilia [illegible]
[illegible] ut [illegible] qualibet [illegible]
[illegible] apostolus [illegible]
[illegible] armaturam [illegible]
qua [illegible] bella [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] nobis specialiori [illegible] vinculo [illegible]
[illegible] mores [illegible]
imitantur [illegible] mores
sunt [illegible] ac [illegible]
[illegible] discordia [illegible]
bonifacius [illegible] toti mundo [illegible]
[illegible] Germanie [illegible] a nobis
imitari [illegible] magistris [illegible]
[illegible] demonstrat [illegible]
[illegible] hodierna die [illegible] passio

Cordulo

Caritas collet

nis victoriose tanti precij sit exultabile
nobis igitur pro meritis gaudijs spiritualibus est ex-
tollendus, quos deus in hac peregrinatione nostre
predilectos filios elegit, ac nobis suam cathe-
dralem sedem constituit. Ipse enim est qui patres nostros
antecessores liberavit, donavit in eis formarum
exemplis, qui nos ipsos vocavit a gentilitate con-
fusionis multisque erroribus irretitos cum tanta
predicatione perduxit. Ipse est qui multis gra-
cijs ac privilegijs hunc locum cumulavit
atque super omnia Germanie loca et civitates
metropolim constituit. Extollimus autem
ac veneramur sanctum pro ceteris virtutibus eius mi-
nime ac specialiter eius misericordiam mirabiliter tanquam vi-
te nostre speculum in Germania. Unde et de aliis
eius virtutibus cum loqui non valemus, silen-
cio vota non silebimus, magis hoc misericordia
quod ita nobis impendit, ut nos in hodiernam
diem in [illegible] beneficijs perfruamur, siquidem
de illorum numero est de quibus scriptum est: Isti
sunt viri misericordie quorum pietates non defuerunt,
et cum semine eorum permanent bona. Isti quod
stratum [illegible] gloriosum laudare cona-
mur sanctorum principum exemplis, ab hac
virtute dicens: Isti sunt viri misericordie, pro quo
[illegible]
Isti sunt viri misericordie. Beatus Leo papa in quo-
dam sermone tractans de hac [illegible] singularis
fuit illi qui non fuit misericors, ut hoc
misericordia non possit [illegible] quod virtus que lucis quod
[illegible] caritate, lucis quod polleat castitate,
lucis quasi fulgeat honestate, nisi hiis miseri-
cordia fuerit, misericordia non meruit, quod vel domus
ipse in mundo vocem posuerit in orbis [illegible]
terris de nunc operibus decantabit. Dicturus
enim est deus: Esurivi et dedistis michi mandu-
care, sitivi et dedistis michi potum, et cetera. Ex quo
sunt ac hoc virtus in [illegible] preciosa
[illegible] ac perficiens. Hic persona [illegible] ab hac
virtute non accepit, siquidem vindicans pre
dicta a proprietate sue conditionis in mi-
sericordie operibus frequens [illegible] beatus
Bonifacius non a suo pontificatus [illegible] in
episcopali sua ordinatione suscepit,
quod et ipse cum suis collegis non misericor-
des si vere hominis diem [illegible] non perfectio-
nis. Est ac misericordia [illegible] Augustinus in libro de
diffinitionibus dicit dolens affectus ad compaciendum
[illegible] et largiendum [illegible] de proprio. Duo itaque
includit misericordia compassionem scilicet miseri-
corie et elargitionem suorum utriusque
perfecte complevit beatissimus pater noster Bonifacius
[illegible] quibus compatiendo erat compassione
et [illegible] hunc ad utilitatem [illegible] eroga-
vit ut [illegible] patet declaratur [illegible]

Postquam siquidem priorum miserie huius
compassionem virtutis quam vite ordinatione alium
condolet miserie, [illegible] ut sue non oblivis-
catur. Dicit namque scriptura: Accipe primum trabem
de oculo tuo et tunc videbis eicere festucam de
oculo fratris tui. Et cetera. Miserere anime
tue placens deo, et contine et congrega cor tuum
in sanctitate eius. Hic Augustinus in enchiridion
[illegible] vult ordinate dare elemosinam a se debet
primum incipere et eam sibi dare. Elemosina enim
per quam animam suam mundat et misericordia sublevat.
Hic vir sanctus primum sibi ipsi studuit
a pompis mundi consumare, et hic priorum mi-
seriam sublevare. Refert siquidem historia
beati Bonifacij de Anglorum gente de no-
bili prosapia originem duxit, magna
parentum sollicitudine nutritus, magnam
etiam [illegible] per [illegible] in juvenilibus annis
fuit. Nam cum adhuc parvulus esset et annorum quatuor
[illegible] a clericis vel laicis audivit,
mox [illegible] sue [illegible]
ad se et hiis spectant diligenter tractavit.
Cuius diligenti meditatione [illegible]
[illegible] assumere ac modo [illegible] cogi-
tavit [illegible] notificans
ad sui [illegible] exercitationem eius [illegible]
rogitabat. Quo [illegible] pater puerulum a
[illegible] dissuadens blandicijs ac
[illegible] possessorem
suorum [illegible] fore [illegible] Ille
tamen [illegible] suam [illegible]
[illegible] Sed puer [illegible]
plenius [illegible] ad [illegible]
[illegible] studuit [illegible] in
[illegible] ac [illegible]
bat. Unde [illegible]
[illegible] ei erat ipse
[illegible]
[illegible] ac puerum
ipse per legatos ydoneos viro Wolfhardo
abbati commendavit a quo [illegible] reli-
gionis [illegible] beatus [illegible] de
die in diem complevit. Postquam vero [illegible]
annos [illegible] in studio sacre lectionis
[illegible] monasterio [illegible] per singula pene
momenta augebatur, ita quod [illegible]
[illegible]
te. Unde [illegible] studia
[illegible]
[illegible] copia habere poterat [illegible]
suo abbate et fratribus in aliud monasterium
se transtulit [illegible] abbas pre-
dit ubi [illegible] gramatice arte [illegible]

reque stabiliretur quod spiritualis intelligentie adeo
pollere cepit, ut ad eum etiam alii discendi gratia
confluerent. Et quamvis ex hoc plus elevabatur animo
sed fratrum semper ductus consilio, quanto maior in scientie
notitia ac virtutum excellentia effectus est, tanto
magis se in omnibus humiliavit. Et quia humilitate
ac omni virtute celebris fuerat, tamen cum fratribus ut
patrem venerabatur, atque per singulos ecclesiastici
ordinis gradus ac tandem ad sacerdotii dignitatem
30 etatis sue anno promoverunt, in quibus sic
quibus dignitatis sue excellentia conscendit v-
irtutis. Nam ab eo tempore de certo ut vinum et
siceram bibit sicut de eo palam creditur in hystoria.

Collegit autem eo et synodali consilio a
rege saxonum congregato pro quadam sedicione
extirpanda interesse, ubi cognita tanti viri
excellentia legatum ad Cantuariensem tunc archi-
episcopum bertwaldum nove constituunt, ut omnia
consilii acta ab eodem approbanda deferret
ac conferret. Ex qua commissione prudenter
executa, cum non eum tamen apud seculares
quam religiosos celebre nomen haberetur et ab
omni humano favore ac laudum pro viribus re-
mote ageretur, cepit mente pertractare quo-
modo parentum consanguineorum consortia et natale solum
relinquens ad loca remotiora pro Christi nomine
posset transmigrare. Obtenta itaque abbatis
sui licentia ac fratrum quadam eius devote composi-
tione stipatus consortio, licet quandoque datis ab episcopo
Daniele acceptis per multos peregrinatio-
nis labores ad beatorum petri et pauli apostolorum
limina Romam usque pervenit, ubi a beato gregorio
papa 2o pie susceptus ad colloquium fre-
quenter vocatur, ac zelo tanti viri comperto ac
literarum copiosa notitia ad germaniam pre-
dicaturus mittitur apostolice legationis auctoritate
munitus. Vir itaque beatus cum iam ab infan-
cia sua curam agens misereretur per quam tot
iam probatus annis [illegible] sic [illegible] retro
transegerat, vero cuncti ordine ad misericordie
opera proximis impendenda toto se studio
conferebat, non modo corporalia que exhiberi posse
putabat, sed quam maiora sunt multo spiritualia
quibus animas in perpetuum salvaret. Unde apostolica
benedictione suscepta ardenti animo in thurin-
giam strenue ut laboribus in corpore primus
aggreditur, cumque morte Ratboldi
frisonum regis iacta per christiane reli-
gionis semina fuissent persecutoribus oppressa
ad ydolorum culturam quam prius reliquerant
iterum coegit. Coadiutore sancto willibrordo
traiectensi tunc episcopo per tres continuos annos
in frisia laboravit in phanis destruendis

ecclesiis edificandis, erroribus extirpandis
ac vere fidei seminibus predicando ubique spar-
gendis ubi non modico populo acquisito cum in
episcopum traiectensem a beato willibrordo peteretur
nequaquam consensit sed indignum se estimans ad
remotiores [illegible] germanie gentes perrexit
hassonibus qui a paganico errore quantum
ac fonte baptismatis abluit. Intellecta autem
papa gregorius viri dei in magnis sancti predicationis
ad se invitavit ac veniente et maiori
auctoritate predicandi, corrigenda corrigendi
episcopum ordinavit nove mutato veteri quod sumpsit
cognomine operibus bonifacium imposuit et decretis
et super actis ad [illegible] incepti ministerii
maiore auctoritate mittitur. Sed et apostolicis
literis glorioso duci francorum karolo, ceterisque
germanie principibus ac ecclesiasticis viris
diligentissime commendatur, cunctis repugnantibus
anathematis vinculo ac dampnationis perpetue
ab eodem papa innodatur. Sed quem humana
munivit auctoritas divina non dereliquit
quem signis et prodigiis apostolicus declaravit.
Beatus dei allocutus karolum francorum principem
ab eoque benigne susceptus in terra hassonum
aggreditur in quibus ad ydolatriam et supersti-
ciones plurimos deprehendit, pravis doctrinis
oblitos corrigere laborabat. In loco qui
Geismar dicitur cum arborem Jovis ingentis
magnitudinis robur paganorum dicatam
cum fratribus incidere temptaret, convenit paganorum
multitudo furore nimio in servum dei rapien-
dorum suorum inimicum invenerunt. At ille
fiducia sua contra [illegible]. Sed cum arbor eadem paru-
lum incideretur, mox quasi divino nutu agi-
tata in 4 diruptas partes, quo viso pagani
miraculo, qui illuc nuper pompa convenerant
omnes deposita barbarica feritate dei
verbi quod bonifacius predicavit credentes
crediderunt. De arbore vero ingentis molis
postulat sanctus de fratrum consilio oratorium construxit
ac in sancti petri apostoli honore consecravit.

Perfecto denique in thuringia ut ad
christiane religionis normam a qua lapsi erant
reduceret, cum apud flumen quod dicitur oraha
fratribus [illegible] pernoctarent, per totam noctem
lucem magnam de celo se se pretendentem, locum
ubi manebat, episcopus circumdedit. In qua
luce sanctus michael archangelus admirandus
episcopo apparuit, et cum alloquens in deo confor-
tavit. Postero autem mane cum gratias deo agens
ibi celebrasset, oraculum sibi a magistro
papa iussisset sed a magistro suo audivit
[illegible] quo vocaret non hoc viderit. Nam

q̄ intrm̄ ppli i dextro q̄o . āmis manu i dextro
pasce potuit, nec i digno famulo suo non preua-
lalit ad vnius diei refectionem esca spe deb-
lt̄ dixit Mensaq̄ apponi precepit Interea
q̄ auis aduolans piscem fecit q̄ ad illius diei
refectionem sufficere attulit, et cum mensa preciperet
que pisce psul sc̄s p9 debitas graz actio-
nes ppari iussit ac p9 refectione reliquias
i flum piscium iussit In eodem deniq̄ loco elapsis
quibusdam diebus monasterium quod ordorff dicitur i
honore sc̄i michaelis construxit Diuina itaq̄
auctoritate i minuerant declarat et aptica fretus
thuringia, buchonia, orientale francia, totaq̄
germania atq̄ bauaria commouit misere
errantium conpassus errantes reduxit reductos
confortauit, seductores clericos atq̄ rebelles
correxit, illos deposuit, hos excitauit
istos varie ut poterit atq̄ congrue nouat
ecclesiastica censura percellit, non cedens mi-
nis, non cedens insidiis, pl̄i deo q̄ i ṁth
adiutorem habuit honorem per et timorem i pdt
Petri morte gg 2o successit 3s q̄ audita
fructuosis btī bonifacij fructibus pallium
misit, archiepm ordinauit, et ut alios
ordinaret epos ptate dedit Demisi i
tato cōmisso btis aptis petro et paulo recom-
dare se presidiis desiderans sicut et gregor 3s
ep̄oli alloq̄ ia 3o roma cum non modica
comitiua adijt, ubi honorifice susceptus
ac multis scoz quas desiderabat dotatus
reliquiis ad cōmissa festinat i pleda Dei
vineas p bauaria p9 salutare ibi seiata
doctrina ac pseudo epoz ac sacerdotum ex-
pulsione ipaz i 4or cpales prochi-
as diuisit totidem sedes ordinauit uidelicet
Salzburgensem cui pfecit epm Johem
nouē ffrisigensem cui heribertum pastorem
consecrauit Ratisponensi cui gowiboldum
pontifice ordinauit Pataniensi cui vivalum
epm a ppa consecratum prius dedit Instituit
deniq̄ epatum wirtzburgensem burabgensem
et eistetensem Willibaldum tandem i eistat
pontifice In vtrecht gregorium ordinauit Sin-
gulis ecclesijs prout cuiq̄ opperat puidit
ut sic spualis miserias omni sublena-
ret Celebrato deniq̄ concilio ex comis-
sione zacharie ppe i francorum puincia karlo-
manno karoli supius memorati filio
principe francorum pnte Anno dm 742
XI kl̄s maij quo non solum clericos sz etiam
epos heresia puitate deceptos ab ecclesie
comunione expulit Verum et q̄ crapitall crimis
diffamia maculauerat epos deposuit
Clementem q̄ et adalbertum ypocritas
heresiarchas q̄ totam pene germaniam se-
duxerant conuenite sedis aptice sinodo
dapnauit atq̄ it' multas reformaciones

acta gewiliob maguntine ciuitatis epm
deposuit duabus ei obiectis cās, quarum qui-
prez eius geroldum eiusdem sedis epm i bel-
lauerunt saxonum ac thuringorum congressu
interfecit, ipse i flumine wesera manu sua
occidit, cum karlomannus princeps thuringos a
saxonum obsidione liberasset Secunda gewiliob
sciens pegit precessisse Alia cā, q̄ btus bonifacius
eidem obiecit ptextus sicut se cognouisse occulte
illum cum auibus canibus q̄ iocare quod pro
nullatenus licet Dicto at gewiliobe
epm iudicio tanti viri declaratum non va-
lens sue depositioni consensit Eo deposi-
to a karlomanno fratre suo pippino
pgenitore francorum rege genitore karoli magni
imperatoris sanctus bonifacius ecclesie maguntine
pfectus q̄ iam diu archiepus fuerat
sz p' vi dei predicationem et laboriosam ger-
manie conductionem sedem sibi specialem
usq̄ adhuc non vendicauerat Ob dignitate
q̄z sci vel zachar ppa maguntina que prius
alij subiecta erat ecclesie, totius germanie
metropolim constituit, subiciens ei tungri
colonia wormacia spiracia quod et
spira dr et omnes germanie gentes quas ipse
lit p suam predicacionem conuertere fecit ut
plenius i bulla zacharie pape continetur
Centum ac tam noue archimandrita
i pastor, ab archos princeps et mater
oium q̄ principes omnium et quotiens magis p
archiepo hic diuina plantare operat
quanta dyabolica extirpando, renouans ec-
clesiam edificando, ut q̄ etiam carnē ecclesie
ffritzlarien amelburgensis ac fuldensis
creauit etiam omnes ecclesie filios quos p
euangelium ipse genuit, Omnis sermonis bre-
uitas declarare non potest, pueros ex his
pauper de multis dictaris quanta comparatis
aurum sacra resurrexerat defectibus ac contra
spiritualia non cōmisit beneficia Nam cum
apto sermone quod ubiq̄ omnia fecit sibi p'gloriz
de scis considit de bito moderamine exer-
cuit, paruos confortauit, rebelles i firmos
sanauit q̄ fuere curabilia, q̄ vero putri-
da arida et penitus incurabilia abscisionis
ferro succidit ut saluti non maiorem
i currerent miseriam si dum corrigi noluerit
etiam alios ad incorrigibilitatem obdura-
rit Deinde inimicus malus et pessimus
sua malicia dampnari q̄ sine multos
i dapnacionem trahere ac sic propriam dap-
nacionem augmentari Hec de actio hec
co dr vel ppt q̄ vir bonifacius dicit scilicet
quando autem de quo dicitur i vita hec sicut vi miserabi.

× babgensem

2 pb Tri de po hunc uero predium fuisse
vite mistice probat largissima suorum
largicio. Namque cum urgente amore dei ac
fervens caritate quodam flagrabat aliquid sui
aliorum usui erogavit, si quid habuit. Semper to
tum dabat bis exterioris corporis et animi. Verum
siquidem habere [illegible] consistit ad paradisum non
tardet quod totum piciunt, siquidem in primis omnia
phil 3 regalia velut stercora arbitratus cum apostolo ut
Christum lucrifaceret, hic etiam penas, penitus et anteas
naturales quas potuit erogavit ac postmodum nichilo minus
Nec corpori suo pepercit. Semper enim in laboribus
nimiis pro fratrum suorum timore salute exposuit.
Nam teste zacharia papa xxxv annis ab episcopatu
suo in sancta sua missione usque dum magdeburga
fidem accepit in qua predicatione laboravit.
In primis autem missione perpetuum episcopus consecrandus predicavit
annis quoque sedem autem in hac metropoli annis xi.
Sunt igitur anni sue peregrinationis 40 episcopatus
autem 36 mensibus sex. In quibus quantum laboravit
quantorum mentibus saepius dedicat. Nam scribit in quadam
epistolarum suarum quaedam quod per 16 episcopatus sui
anno de germanie gentibus excepto bavaros
ad centum milia hominum animas de paganismo
ad catholicam fidem ac sancte matris ecclesie sinum convertit
quod ergo in bavaria et in sequentibus 20 annis
convertit quis enumerabit. Credo deinde quod
cum hunc catholicam sua doctrina et exemplo vindicavit
efficacissima precibus muneribus et scribens simpliciter
prelatos, predicatoribus et epistolis quas declarare longum
valde foret ipsis in agustia non permittit
Posuit ad ultimum etiam tamquam pastor
bonus summi imitatus pastoris Christi domini
animam pro ovibus suis in testimonium predicate
veritatis. Nam ad cum fortem corporis sui dissolucionem
in tempore prosperitate patos ac frisonum quas
ad catholicam veritatem gaudeat in fallere
diabolo iterum relapsos didicisset per expandit
eis. Ut senio fessus corpore pepercit, nichilominus adversa
sua tormenta usque ad mortem perseveravit. Et
constituto igitur beato lullo sue sedis archiepiscopo
sibique toto commendato populo certus ac monas
teriis suis corporis sepultura, ibi predictam viam
arripuit, assumptis secum multis presbiteris et
dyaconibus ac monachis ac aliis paucis
clericulis. In frisiam veniens multitudines quas reperit
ac nomen domini ad fiduciam predicavit cuius
in genti studio consistit. Tanta ac cum deus gratia
quamvis per paucos dies multa milia
virorum ac mulierum baptizavit. Cumque loco
quodam terroria sigi iussisset dumque statim
quoque ad eum qui nuper baptizati fuerunt con-

nobis gratia consilio debuit ac expectaret
ipso die quo quam filii a patre expectabat indigni
ad accipiendum sunt gratiam, separare per amicos ti
mui per nonnullis fidei litteras novi mi
gentium armorum strepitum in castra suorum pro
perent. Quo viso pueri e castris prosiliebant
armisque se sequi accingentes contra furibundam
populi multitudinem defendere gestiebant.
Et sanctus bonifacius audito tumultu
populi in primis voce ad se clericos e terrorem pro
cessit pueros ad defendendum paratos
compescuit dicens: Nolite queso pueri mei pugnare
nolite adversariis bellum inferre, quia sacre
scripture vobis docemus non reddere malum
pro malo sed etiam retribuere bonum pro malo.
Iam diu optatus venit dies et iam tempus adventus
nostri de laboriosa seculi huius erumna ad eter
ne beatitudinis gaudia in vitam. Ecce tota
gratia tanta gloria a nobis scimus valde
estimamus confortamini in domino et oblatam gratiam
diviniter deo nobis gratias semper permittite
sperate in domino et ipse liberabit [illegible] vos
ab omnibus periculis, et huius seculi dolorum
nos ab omnibus bellorum tumultibus compescuit
Deinde clericos suos paterna voce ammonens
ait: O fratres karissimi si quidem amore eius
sumus si quam amonitionis [illegible] manet in vobis
in hoc audite pacem prolixius [illegible]
Ne timeamus ab hiis qui occidunt corpus animam
autem occidere non possunt. Sperantes vero
deo figite, qui post brevem huius vite spacium
premia remunerationis eterne vobis dabit, beatorum
consortes faciet omnium superiorum. Nolite
vos dubitare invictissimi multa bella
in hac pugnissima pertinere hoc. Nolite post
gentilium adulacionibus implicari, sed subita
neca que vos ad interitum pertinet pellitis
animo qui pro nobis passus est constanter et viri-
liter sustinete, ut ad eum pervenire possitis premia.
Necdum hec finierat, et ecce furibunda pa
ganorum multitudo armis irruit ac sanctorum
corpora felici nece cruentavit. Sic sanctus
pater bonifacius una cum sociis suis mar
tirio coronatus, cum anima felicitate recessit ad celos,
anno domini dccliv. Quo obii
[illegible] uli [illegible] et maxime opus consumatum
... Cunctis ac mirantur viri dei
medio in [illegible] aliena [illegible]
librorum [illegible] consecrata et specialiter
[illegible] in gloriosa sepultura
postea in traiecto deinde in fulda ac multis
visionibus quibus beato lullo successori suo ac
[illegible] assumpto [illegible] dyacono se

manifestavit, ceterisque beneficiis fuerunt
declarata, unde credere oportet, dumtaxat
amonitos nos esse oportet, ne tam preclarum
in presenti pietatis et misericordie quem vero predica-
tionis nos primo Christo genuit, salutaribus
exemplis fovit, ac tandem cum sanguine suo
quod docuit confirmavit oblivioni tradamus.
Nec quod prius de moribus conditionibus eius
omni veneratione et precipue apostolorum, laudemus
gratias reddentes eius doctrinas que suaviter in-
tonant usque in hodiernum diem auribus nostris
in hac sancta ecclesia intonant, cordi imprimamus,
vitam imitemur, istum quem in terris habuimus
spiritualem in fide Christi genitorem, ad eum toto cor-
de, in omnibus necessitatibus nostris confugientes
hunc mereamur protectorem et fidelissimum
defensorem. Et qui misericors fuit in terris
sua misericordia defensor non cesset pro nobis
ad tribunal summi iudicis. Ut eius precibus
gaudiis dignetur Christus dominus qui cum patre et spiritu
sancto in secula benedictus. Amen.

In nativitate beati Johannis baptiste Sermo 29
Erit enim magnus coram domino. Luce primo
Aliud thema. Ille erat lucerna ar-
dens et lucens. Johannis quinto. Introductio et exordium
sermonis supra folio
Spiritu sancto replebitur ex utero matris sue. Ut
scilicet etiam prefulgida eius nativitas multis pre-
cedentibus subsequentibusque claruit mira-
culis de quibus predicavimus anno aliquo dominico vero-
lo sed nunc de isto sermone. De sequentibus
de 2° duobus paululum loquamur. In quorum primo si-
quidem vite sue ardens fuit et lucens, testi-
ficatur utriusque testamenti figure, atque primo sunt
duas esse vitas in quibus humana conversatio versatur:
activam. Contemplativa scilicet et activa. Ad
contemplativam secundum Gregorium ... in se ... pertinet
caritatem dei et proximi mente tenere, sed ab exteriori
actione quiescere, soli desiderio conditoris inherere
ut nil iam agere libeat, sed calcatis curis omnibus
ad videndum faciem conditoris animus inardescat.
Ad activam autem, panem esurienti tribuere,
verbo sapientie nescientem docere, errantem corrigere,
ad humilitatem viam superbientem proximum revo-
care, infirmitatis curam gerere, que singulis
quibusque expediat dispensare. Utriusque
vite apicem tenuit: per contemplativam medi-
tando assurgit, per activam predicando currit.
Primum contemplative insudabat. Neque enim opus
habebat per vitam activam paulatim a primis
rerum deo, secundum tandem per longum exercitium actionis te-
ndere ad contemplationem. In utero siquidem illuminatus
est, priusquam natus. Nostri pectoris in eius precordiis
potuit esse locus quem ab eius infantia spiritus sanctus
consecravit. Admirabilis ut ait Augustinus et ita preci-
natus quam natus secundum Gregorium et mortuus. Sic in templo
secundum legem antiquam baptizatus. Sic Johannes ex spirituali premo-
dum infusione gratie in utero Copiosorum
donorum supra quam ceteris. Quem mediante ita deo
inherens ut numquam mortalem culpam admitteret
ut vult Augustinus in sermone de decollatione Johannis
et Bonaventura in 3° questione et pueris quo
deo contemplando inheret atque populi tumultus
frequentandus velamen vitaret, mundum
mundum mente sed et corpore reliquit. Nam teneris
adhuc sub annis antra petiit deserti
civium turmas fugiens ne levi saltem famine
vitam posset maculare. Sic enim scribit Lucas primo:
Puer erat in desertis locis usque ad diem osten-
sionis sue in Israel. Ubi omni humano solatio
caruit. Atque ne vel minimo motu spiritu
rebellare assueta titillaret hac durissimis
castigationibus et abstinentiis perdomuit
ipsam quam mortificando spiritui famulari compellebat.
Nam Matthei 3: Vestis eius erat de pilis came-
lorum dura et aspera corporis virginei magis
conterens quam fovens. Cingulo zona erat pelli-
cea de cute scilicet cruda mortui animalis.
Esca eius locuste et mel silvestre. Potus
vero nec vinum nec sicera sed aqua impermixta Luce primo.
Quanto autem magis carnem maceravit tanto
amplius spiritu confortabatur. Quod crescebat puer
et confortabatur spiritu Luce primo. Sic carne morti-
ficata, mundo superato, soli deo usque ad
tempus ostensionis sue deo soli sibi vacabat in predicto
fervidissimo amore inhesit. Ea omnis vita
mundi interior sed etiam exterior tanta sanctitate
pollebat, omnes suos predecessores autores dei
patriarchas et prophetas excellebat, ita ut
propter singularem vite sue austeritatem existimarent
populi, et omnes cogitarent, ne forte ipse esset
Christus Luce 3. Nam austeriorem vitam in exterioribus
duxit quam dominus ipse sic iudicis ipsorum
domini Matthei xi. Venit igitur Johannes non mandu-
cans neque bibens et dicunt demonium habet. Venit
filius hominis manducans et bibens et dicunt ecce
homo vorax et potator vini publicanorum
et peccatorum amicus. Sed dixit quod quo non minus
in eo Johannes austeriore dominum precederet venerit
et pararet viam eius cum tam austeram vitam
duxit, ut non salvator meus iam in homine stare

Secundo quia via vel salvator incessisse
in infantibus et ubi habitavit etiam homines
quidam manducavit et bibit, neque per tria l
mensa sumpsit. Utrum vel in hoc Johannes
etiam Christum superavit. Secundum huius quomodo in-
dubitatum videtur esse, Christum dominum nostrum
merito fuisse dominum nostrum [illegible]
comparari [illegible] sicut etiam [illegible] humana incomparabiliter
in omni vite sanctitate et perfectione, non solum
beatissimum Johannem, verum etiam gloriosam et omnes electos
dei sicut etiam angelos [illegible] in terra excessisse pre-
cessisse. Nam Christus in terra ambulans non modo
viator, sed verus fuit comprehensor, omnes perfec-
tiones non vie sed patrie habuit, easdem [illegible]
[illegible] quas hodie habet in celo, habuit enim ab ista(n)-
ti conceptionis summam caritatem creatam, beati-
ficam visionem et fruitionem, summam sapientiam.
In omnibus quoque operationibus suis punctualiter me-
dium tenuit virtutis, numquam declinans ad de-
fectum vel excessum. Sic colligitur ex [illegible]
in 3°. Christum enim ipse accepit non ad mensuram
[illegible] et ipse Johannes testis [illegible] perhibens, con-
fitendo se non esse Christum addidit, quia non
sit dignus solvere corrigiam calciamenti
eius Johannis 1°. Verumtamen Christus extrinsecus laxiore
non perfectiorem vite fuit, Johannes vero au-
sterioris, sicut utique ita ordinatum est ex divina
dispensatione ad magnum profectum hominum et
salutem. Utile enim nobis fuit valde ut
precursor domini tam excellentis sanctitatis foris
appareret quatenus hominibus vehementer innotesceret
et magne auctoritatis esset, sic omnes suos
precessores, qui ad hoc missus fuit, ut per sua
predicamenta populum congregaret, populo congregato Christi
adventum intimaret, ... [illegible]
gito demonstraret, [illegible] baptizando inchoaret
quo sic homines assuesceret ad baptisma Christi
ut dicit [illegible] et [illegible] et [illegible] ad
Johannem [illegible] xi [illegible] Nicolaus de Lyra
in lege et prophetis veritas de Christo erat sub figuris
et enigmatibus tradita sicut a Johanne [illegible]
[illegible] Ecce agnus dei [illegible] Johannis 1°. [illegible]
etiam [illegible] vite austeritas beati Johannis [illegible] Nam
[illegible] viator erat per hoc meruit gratie aug-
mentum et [illegible] augmentum etiam glorie pro premio [illegible]
atque facilius [illegible] temptatoris suggestioni-
bus resistebat, Neque putandum beatum Johannem [illegible]
umquam fuisse temptatum, cum etiam temptator callidus
Christum [illegible] ut habetur Matthei 4°. Christus
vero et salvator noster [illegible] in hoc mundo [illegible]
ves salvos faceret [illegible] se ipsum dedit nobis
[illegible] in medium in incarnatione et passione,

[illegible] in omni sua actione, ita ut [illegible] humana
[illegible] non in [illegible] salutem ordinaret, quemadmodum
sepe audistis. Neque [illegible] augmentum gratie aut glorie
per opera sua meruit, sed omnem fructum operum
suorum nobis [illegible] Sic quomodo vixit quo moriens
nobis cognitum [illegible] Cognoscebat autem laxior
[illegible] Christi nobis propter tria [illegible] [illegible] sufficit
[illegible] ut suo exemplo [illegible] via et veritas et vita [illegible]
doceret fideles [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] morari sub tectis, vestes [illegible] laxas
et [illegible] [illegible] [illegible] et ad [illegible]
Sic apostolus ait [illegible] ad Thimotheum 4°. Omnis creatura
dei bona est et nichil [illegible] quod cum gratiarum actione
accipitur, sanctificatur enim per verbum dei et orationem.
Noverit [illegible] quod [illegible] in mundo [illegible]
sic apostolus [illegible] ait [illegible] [illegible] et abstinere
a cibis quos deus creavit ad percipiendum cum gratiarum
actione fidelibus [illegible] fidelibus te-
[illegible] cibo [illegible] et [illegible] [illegible] ut
[illegible] se [illegible] posset [illegible] pertinaciter [illegible]
dogmata et suo exemplo confutaret, [illegible] actio
nostra [illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] baptista [illegible] [illegible] [illegible] in vite
illius [illegible] [illegible] Johannes [illegible] imitatores [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] de sua salute despera-
ret [illegible] ipse ait [illegible] ad [illegible] iugum meum
suave est et onus meum leve. [illegible] xi. [illegible]
ad [illegible] ait ysaias 42. [illegible]
non confringet et linum fumigans non extinguet
[illegible] at [illegible] in [illegible] vitam [illegible]
[illegible] imitabilis est omnes ad se allexit [illegible]
[illegible] duxit vitam laxiorem sed excellentissimam
interiorem, ut per hoc doceret fideles suos [illegible]
[illegible] in solis exterioribus [illegible]
ad interiora [illegible] [illegible] cum [illegible]
fidelis [illegible] [illegible] et bonis actibus interioribus
quam de exterioribus [illegible] [illegible] exteriora
ut [illegible] vigilie genuflexiones, [illegible] orationes
et [illegible] corporis castigationes [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] interiora, [illegible] boni
[illegible] ordinentur ad quem finem a bonis
actibus interioribus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illi sub [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] laudabiles [illegible] [illegible] [illegible]
Johannis. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esuriens [illegible]
[illegible] via [illegible] magnam [illegible] et [illegible]
[illegible] habere [illegible] et foliorum [illegible]
et non inveniens in ea fructum maledixit
ei et statim arefacta est. Matthei xxi.
[illegible] omnis [illegible] [illegible] [illegible]

lis, q pollz sctate i veste qua no lz i mēte
Non ei alba q nigra cuculla, no alta to-
sura, ut apla coro, si qstra pud z mūd
mūdicia, abiectio volūt ppriē z caritas
fratrū. mōchū facit. Et q i mūdo e fugiat
i claustro, si caueat ne i demittat p am-
bia rerū pig z necessarij suo, vita ei qfert
meritū locus no facit sanctū. nec z i celo nec
i padiso, z intro mīg i mūdo. Ju celo cecidit
āgelus sb pñcia deitatis. Adā i padiso vo-
luptatis, Judas i mūdo de scola salvatoris.
Ut io diceret, ne qsqis s de loco blādiat.
q no locus homie s homines locū sanctificant.
Et gg o q i ezech. Si desit fps no adiu-
uat locus. Nā loth i zodomis scs extitit.
i mōte peccauit. Sic suo frustra qs sibi
blandit de sola corpis afflictioe. Quid eī
pdest affligē carnē z no emēdare mētē.
Tale ei e sicut btūs Cesarius ac si qs sta-
tuā faciat a foris aureā, itus lutea, ut
quo domus magistra arte qstructa a foris
pulcerrimis colorib depicta videat, et
ab itus serpētib z scorpionib plena sit
Subdit Jeiunāe vigilāe z cetera exteriora
exercē. z mores no corrigē, sic ē ac si
aliqs ex vinea circūqq norma extirpet
vineā ac deserta z inculta derelinquat
q insistere cultoē fructos iocūdissimos
ferre potuisset. Clarissime hoc docuit aplus
i thio. Exercitacio igitr corpal ad mo-
dicū vtil ē pietas aut vtil est hns
pmissionē vite q nūc ē z future. Per pie-
tē iteriorē itelligit dei cultū. Jdeo necessario
dns ait. Discite a me Jeiunāe vigilāe
sz q mitis sū z humil corde no veste hon-
m. xj. Et math. 23. Ve vob igit scribe z
pharisei z yppocrite q decimatis mētā et aneti
z ciminū z relinquitis q grauiora sunt legis iudiciū
misam z fidē dz q exigentis Mēta aneti
z ciminum abor qdimē sunt. no principalis
cibi sic i qparacoē mīa q ueria sunt adiustifi-
ficacoēs ut iudiciū rectū, misericordia z fides ac
cetere virtutes. Alia sunt qi qdicia actus mēs
z suauiores esse faciūt, ut ieiuniū genu-
flectio silēciū z huiōi. Subdit Caco ac
no estimat ceci q no videt, qz ut pdest ee
obsuatorē i reb minimis, cū principalia ne-
gligat. Vlt hos go puis smo x' qfundit no
qderemia z i a exteriora phibeo suad
si principalia propris cauīg custodire
Quo mō qfundit q neglectis preceptis
qsilijs studet ostēperaē. multa z alia
de hac mā dicēda forent nisi plixitas
phiberz. Curemus itaqz cū duo qstrē
pōitati itus i vigilāe ne vicioz sordi-

tatib polluam. et hec vbile ē cū vnsso
iōhe extius corpus macerāe. qtb sic esse
mēam lucerna, itus p caritatē z cetas
virtutes ardētes, z foris extiorib exerciijs
clare luceāt. qd eiusdē merita nob qcedē
dignet xps. Qui cū patre z filio i sēta
vndecim. Amē   3 ps deliquit.

✓

In vigilia bto4 petri z pauli aplor Sermo 29
q sunt duo cādelabra lucēcia dupli-
ci introductoz gre

Hij sunt duo cādelabra teste ppheta viij dei lu-
na z lux ē sinitus fidelium. Rassime aplor
principes pe z pau duo sunt cādelabra sup
q lucerna fidei sub modio no absondeda
exaltata ē, ut luceat, z q igrediut lucē
videat luc xj. Quoz doctrina vniusa
illūata ē ecclia. Cūi qmuis ipi lucē
sint ac lāpades gentiū gg o q i ezech
cūi ex a virtuti prerogant z lucē boni
opis p vita z vniū itineratib demostrat
iure lāpades appellant. qz z p ardore
desiderij z flama vi a pcco4 cordib
erroris tenebras expellunt. Magis tn alqi
significat cū ecclia cādelabra pdicatur.
Cādelabrū eteī iflexibilit luc sustē-
tat, defendit, z exaltat. Jta fidei lucē
ab altō sustētatū ē, sup cūs qfessione
fidei ipa ecclia edificata ē sicut augus
i omel ait fides petri atqz qfessio vicit
qtinet diuitat ac huanitatē xpi fi-
lij dei viui. petr ē sup quā xps edi-
ficauit ecclia suā. Ab altō vō ē fidei
lucē defensatū de q cauit ecclia domi-
gerū Beyamū te s xps sit suū vas
elcōn doctilogō phos te paule. xps
dat vicē sua vote Et magis i smoē
De psentoe sui ē defensor Ab vtroqz
ac magnifice exaltatū miracloz qfir-
macoē fides ecclie vtqz fūdauit
i vi sciacoē defendit i qformi opacoē
exaltauit i passioē. Jdeo qz h duo
cādelabra erecta vniuso sunt mūdo,
ut vō z ex o irratiōb [illegible] vā ondat
rectitudinis [illegible] nācqz pcītib
premiū pstrenib ex. Et sor imitabit
psto4 [illegible] premiū pcīte volētib
qn vtqz i pccm lapsus de pccō leuatus
dos quo caueamus lapsū, atqz a lapsi
quo resurgamus Petrus negauit sunt qp
agnouit negauit Paulus deptore

nimi dei prosequendo posse se putant ex-
tinguere. Ille ex infirmitate, iste ex igno-
rancia lapsus; per graciam dei uterque erectus.
Considera ipsum petrum in ferventissimi amo-
ris quo christo deo adhebat, filio sue infir-
mitatis paulisper oblitus in se confisus ceteris
certis forciorem se iudicavit, dum predicante
domino omnes vos scandalum pacientur in me in
ista nocte, audaci voce domino se valen-
ciorem putans respondit: Et si omnes scanda-
lizati fuerint in te, ego nunquam scandali-
zabor. Et iterum: Et si oportuerit me
mori tecum non te negabo. Mt 26. Sed ecce
qui se ceteris pretulit, plus omnibus cecidit.
Dum enim qui paulo ante per morte vitam
domini derelinquere nollet affirmavit, ab ea
ferocium turba manibus gladiis percussione
eripere conatus, ancille territus voce 3° negavit
cum quem se nouisse deieravit. De quo Ja
morsus quod ita ait: apostolorum princeps dum
mori timuit vitam negavit, qui non post
non afflictionibus, non terribili percussione magis
sed unius mulieris sola interrogatione prostratus.
Et quidem ne sexus firmior terribile de-
monstraret, ancilla eum inquirente temptatus
convincitur, ut tali sexus infirmitas etiam
officii sui delictione vilesceret, non ab
ancilla tamen sed ab ostiaria et ancilla quesitus.
Sicut enim qui vult eum ad temptacionem persona
requisita, ut apte predicit quia cum in
moris infirmitas possideret, qui non aliter vo-
ce ostiarie ancille subsisteret. Hic ille sed
quem non malicia magis aut infirmitas
stravit dominus misericordie sue oculo respe-
xit atque per galli cantum ad sui cogi-
cionem amonuit. Ille autem non durus
ad visionem, non surdus ad galli vocem
quo inspiceret, mox respiciens dominum ad cor re-
diit atque intime penitudinis dolorem flens
amarissime declaravit. Tanta etiam a
domino consecutus est graciam ut in eos quos domina
resurrectione consolandi fuerant, plus ipse ex
nomine designaret, dicentibus angelis mulieribus:
ite dicite discipulis eius et petro etc. Itaque
surrexit ex petro. Cancior fortis ex lapsu
consideravit cautus esse fuerat prostratus
nichil de cetero in se confisus, alii se pretulit,
in humilitatis radice fixus immobilis permansit.
Nam sciscitante domino an se plus aliis diligeret,
non est ausus respondere: tu scis quia amo te plus
hiis. Sed temperata ac simplici voce, etiam igitur domine
tu scis quia amo te. Quod est apte dicere, ut
beda ait: Scio quidem quia ipse te ut tu

melius nosti in tegro corde diligo, quantum
vero alii te diligunt, non quidem ignoro sed per
scis omnia nota. Insinuatus ergo paulo poste-
rius loquitur domino, qui ei dixerat
quanuis consciencie statum melius nosse, conpensa
se consciencia illaturus, nosset de fratrum quoque
cordibus omnibus nil aude diffinire. De
sui autem amoris integritate non sui met
plus sed et ipsius qui interrogabat domini pandit
testimonium. Tunc igitur domine tu scis quia amo
te. O quam felix et pura consciencia, quia conditori
suo cui omnia occulta et aperta nouit omnia
dicere non metuit: domine tu scis quia amo te.
O quam casta et sancta anima, que et suas cogitaciones
domino patere non dubitat, et se non aliud
quam ea que deus approbat cogitare non igno-
rat. Hec beda. Secundum eciam doctor paulus
prius quam ad christum conversus est ad precium dextera
ignarus in zelus persequebatur in sanctos sensibus in fide
domini civitates et vicus atque regiones perquirit
ut omnes huius vie viros et mulieres traderet
in carcere et in morte. Actuum 9. Verum quod
persequendo videbat ecclesiam ait maxime in hoc
non in pietatis vel religiosi animi seviebat
sed sub umbre ignorancie non perspiciens graciam
amore atque devocionis errabat, non iniqua
peccatoris studio sed simpliciter ignorancie inten-
ta devocione errabat, sicut ipse ait I thi 1°
qui prius fuit blasfemus persecutor et contumeliosus
sed misericordiam consecutus sum quia ignorans feci
in incredulitate. Denique ait maxime du-
plicium secundum eius ipse vidit infusum esse, cuius
quod non se christi seuisse odio sed amore paterne
legis innocenter errasse. Licet sui ipse testis est ad
galathas i. c.: cum placuit ei qui me segregavit
de utero matris mee, et vocavit per graciam suam
quod non acquievi carni et sanguini. Cum vero huius
ignoranciam quod sue consciencie ingenio legem patris
ceteris adhebat se comprehendisse arbitratus,
indiscrete pro lege in zelatus licet ipse sui errorem
causam assignare videtur ubi ait: dum supra modum
ecclesiam dei persequebar et expugnabam illam et
proficiebam in iudaismo supra multos coetaneos
meos in genere meo, habundancius emulator
existens paternarum mearum tradicionum. Sic quantum
habet in discrecione quantum moderatus est ex eo patet
quam non sancte se arbitratus est in deum et hominem
commisisse iniuriam. Ex duobis hiis exempla-
ribus patet procurandorum doctores querit ut a
periculo presumcione istius agnicio gracie in firmat
et discrecio in agendis, prevenimus libere oracio-
nis fugiamus periculum quem debite se cog-

sinagoge

nomen non pugnando sed timendo. Inde hodie dominus deliberat a malo pe 16. Item cum deum timens nil negligit eccl 7. Sed fugiendo parabolice vadit. Sed ad vanum vicia vix pono potior dat quod occasionum fuga ut volt Alanus in de planctu nature etiam dicere. Nobis unico sit in agendis ex eo patet quia vicia in dulces et angelo sathane in lucis angelum se transfigurat 2 cor xi. Ecce quod paulus nondum considerans apostolus dum instrui se zelo agi putabat, seviebat ac blasphemabat. Et si tamen etiam in vicia lapsi fuerimus non desperemus sed ad gallicantum id est predicatorum vocacionem ad visionem dei vel divina monitiones que ad penitenciam vel dei flagella [illegible] expergiscamur cum petro pro peccatis lacrimantes, cum paulo bonum propositum concipientes, ac dicentes domine quid me vis facere Act. 9. Ecce huius ei hic prime specula duas nobis proposuit, paulo de se ipso testante [illegible] fidelis sermo et omni acceptione dignus quod Xristus Ihesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere quorum primus ego sum, sed misericordiam consecutus sum ut in me primo ostenderet Xristus Ihesus omnem paciencia ad informacionem illorum qui credituri sunt illi in vitam eternam. Regi autem seculorum immortali invisibili soli deo honor et gloria in secula seculorum amen. Item de primo   Fuerunt enim luculenter duo candelabra [illegible] Quod namque de [illegible] in unitate predicandum sit, quod eorum est quia per penitenciam condignam peccata abluerunt. Ubi clarius apparere potest quam in huius seculi lucernis, quorum virtutes enumerare quis sufficeret? Possent quippe in huiusmodi [illegible] de quibus usque ad caritatis perfeccionem excreverunt. Quid enim humilius petro dici vel dici cogitari potest? qui [illegible] consurgente duo uberes suas lacrimas [illegible] exauditas esse cognoscebat, peccatique sui trine negacionis dimissum, ac triplici confessione compensatum, non tamen se a fletu temperabat, sed si ad priorem computatis se in lacrimis duo cotidie mactabat. Refertur enim quod ipse sudarium portabat quo crebro fluentes lacrimas tergebat propter quod etiam facies sua adusta videbatur. Clemens enim in itinerario eius ait quod per gallicantum ut aliquis in memoriam venit a lacrimis continere non potuit. Et etiam ubique ut in libro clementis ipse testatur panibus tantum cum olivis, et raro cum oleribus utebatur. Eximium huius ex humilitatis [illegible] in exemplum veritatis. Nam cum ipse in antiochia [illegible] quondam iudeorum adventum se agere [illegible] quibus prius convixit contrahebat, paulus in faciem restitit [illegible] reprehensibilis. At ipse [illegible] non solum non coram omnibus nec presentibus sed in perpetua rei memoria in scripto ad galathas 2 culpavit. Sed non solum patienter hoc sustulit quippe etiam huius apostolum paulum commendavit. Cum enim a quibusdam dicta pauli scripta agnosceret ait 2 petri 3. Sicut karissimus frater noster paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis sicut et in omnibus epistolis loquens in eis de hiis in quibus sunt quaedam difficilia intellectu, quae indocti et instabiles depravant sicut et ceteras scripturas ad suam ipsorum perditionem. Ecce paulus in epistolis suis scribit petrum reprehensibilem. Petrus vero paulum asserit in hiis quae scripserat admirandum. Certe non legitur petrus pauli epistolas non laudasse, si autem legit, quae illic ipse reprehensibilis dicitur invenit. [illegible] autem veritatis laudator esse quod reprehensibilis est, atque ei hoc ipsum placuit, quod in hiis non placuerat, quod alter quod debuerat fecit. Hoc eum morum suorum ad consensum dedit, atque in eadem re fratri se sequens minoris fuit, ut etiam in hoc primus esset qui primus erat in apostolatus culmine esset et primus in humilitate. Petrus quanta tanta erat mansuetudo potuit quam quies animi quam soliditas atque imperturbatio cogitacionis. Ecce a minori suo reprehenditur, et reprehendi non dedignatur. Non ad memoriam revocat quod primus in apostolatum vocatus est. Non quod claves regni acceperat. Non quod quodcumque solveret in terra esset soluta et in celo. Non quod in mari pedibus ambulaverat. Non quod paraliticos in eius nomine erexerat. Non quod egrotos umbra sui corporis sanaverat. Non quod [illegible] Non quod mortuos ad vitam suscitabat. Non quod alia quae innumera miracula operatus est. Sed ne dedignacionis verba dedignaretur audire omnia deo que acceperat, qui a minori [illegible] ut primum fecit humilitatis documentum [illegible] nos si ut exemplum signum aliquid fecimus, a minore fratre in reparatione increpacionis verba patienter audiamus. Nunc ei signum fecimus, et si quis nedum inferior sed et par imo maior dignitate cum nobis prelatis non sit nos reprehendere statim indignamur, magnos cogitamus, consurgimus nos et animo deducimus etiam quas non habemus. Et si nichil in [illegible] possimus nos tamen sine [illegible] subiectos non esse nisi cum nobis perfecte complacuimus. Nonne quod peius est etiam quia credimus.

Quid autem de beatissimo paulo humilitate referre quam magis admirari potest quis eloquatur. Nam cum in tertium celum raptus videre quae homini loqui non licet, a Xristo non ab homine etiam didicerit vas electionis a deo dicitur, per totum [illegible] vivens, ab Illirico usque Ierusalem evangelium complevit, miraculis plurimis claruit, plus omnibus apostolis laboravit, quam qui pro Xristo passus sit ipse 2 cor 11 et 12 humiliter recitavit, se tamen minimum apostolorum fatetur atque

i dignum vocari apostolus I Cor. 15 Michael ce[lestis],
2 Cor. 11 et non sufficientes sumus aliquid cogi-
tare a se 2 Cor. 3 ac primum predicta
in theo[logia] I. Thau[n] dubium non sciatoris
sicut ait sic gessit. Cum ergo in se lau-
dabile aspexit in eum dimbit a quo accepit
sicut ait I Cor. 15 Gratia dei sum id quod sum
Quando vero in se culpabile vidit sibi imputavit
Unde vocari se subiungens quia minimus apostolorum
sum dixit ait quia persecutus sum ecclesiam dei
In aliis bonis laudavit, et deum actus laudat
non potuit salva intencione exemplavit, sic
enim de hiis que sunt multum presenti sic ait Testi-
monium eius perhibeo quia emulacionem dei habent
sed non secundum scienciam ad Ro. 10 Bona vero mala
eorum ac eorum vero in scripto est confessus decepit
ab humilitate non accepit. Nam in primo dicens
est persecutor Paulus videlicet ab ipso confessio in quibus dicitur
est Paulus videlicet per Paulus sine modico a spiritu humilis
Discamus et nos karissimi humilitatem magis
sic a primis ab hiis incentibus et delabris
qui ad humiles fuerimus ut omnes in nobis
integrum dominabit quia teste ipsi 3 de summo bono
c. 20 Cum virtutes mandatorum sunt cordis
humilitate sequuntur qui de excelso gradu cor-
ruunt, quia deciperunt per virtute elacionis deiciuntur
qui per viciis lapsi potuerunt humiles redi
erimus si exemplo petri predictorum nostrorum meliores
per hiis flere non cessemus Si libere confessi
one nostri enim a moribus suscipiamus
Si exemplo pauli nos minimos ex animo reputa-
mus Si gratiam in nobis bonum est gratie per se
sensibile nobis ipsis imputemus Per hanc
siquidem virtutem beatissimi apostoli ad ceteras
virtutes ac tandem cacumen culmine ascenderunt
quibus in eo perbaverunt, quia hodie rosam sangwi-
nem fundentes, aurea scilicet per christo posuerunt
dum ut vel mundi lima posterus in scientia sci-
ne lucerna, per auree alteram alterius
triumphans ad vite seruatores laureati
possidendam gloriam sunt producti Cuius nos
eorum precibus sequi faciat ductor eorum
Christus cum patre et spiritu sancto deus super omnia in secula
benedictus Amen   3 Ps. Dilexit

Dilexit dominus portas Syon super omnia
tabernacula Jacob Ps. 86 In tercio dur-
hone in exordio sermonis que 13
Dedicacionem vobis quante sanctitatis locus iste
quibus gratiis a deo prefulget / in quo ei specialem
a deo dedicacionem / in quo satisfaciam benedicione
et vnctionem / in quo quatuor sacramentorum ac ali-
quarum plurium / in quo diuinorum officiorum solempnia
celebracionem / in quo in merito honoribus est honoribus
et non modo honorandus, sed timendus. Sic sub
sub Jacob patriarcha cum dormiens in nocte memoria
vidisset in soporis scala stante super terra / cuius ca-
cumen celum tangebat / angelos quoque dei ascendentes
et descendentes per eam et dominum innixum scale dicentem
sibi: Ego sum dominus deus abraham patris tui, et
deus ysaac, terram in qua dormis tibi dabo. Et ista
Cumque evigilasset ait: Vere dominus est in loco isto et
ego nesciebam, pauensque: Quam terribilis est inquit locus
iste. Glosa vel non est hic aliud nisi domus dei et
porta celi. Vidit enim futurum esse, quod hic fundaret
templum, in quo cum offerenda erant per Christum, ut habetur
ibidem 2 et ibi votum vouit deo, tollensque
lapidem erexit in titulum, fundens oleum desuper
in signum fundandi et consecrandi templi domino
eundem lapidem hunc vouit domum dei. Ecce
locum expauit, terribilemque dixit, in quo figurale
templum prognouit edificandum. In quo scala
vidit fixam, in cuius summitate quasi in celum apparuit
angelum prope dominum computante vidit, sibi terram
in visione promittentem. Quanto magis locus iste
nobis terribilis esse debet, in quo non solum angeli ascen-
dunt et descendunt / orationes nostras quoque deuotas
nouerit coram deo offerentes, ut habetur Apoc.
8 et Thobie 12 Sed cum ipse inhabitat 1
dei / medium per singularem gracie effusionem, sicut enim
corporaliter, sed assumpta natura in sacramento in quo dominus 2
illic sacramentaliter commoratur, que super mediat, ideo vere
est domus dei / Recte terribilis est angelis et demo-
nibus. Longe magis terribilis esse debet hominibus. Dedica-
cione ornatus. Certe cum non domus ista ter-
ribilis est, et ei deuocione a fidelibus visitanda.
Cum figurale hoc tabernaculum moysi, templum salo-
monis / eorumque ornatum in tanta veneracione ac
terrore esse voluit populo suo. Sic ipse ait
Leuitici 26 Ad sanctuarium meum pauete /
in qua non ut fugiatis, sed ut conuenientes sitis
et sine omni inmundicia, et offerentes ipsi assistatis
quo et deum in mundo, et timore non absque credendo.
Sed in timore sibi seruiendo 10 Dicitur Zacharias 12 Mundamini
qui fertis vasa domini. Cum multis
mouear / Tanta fuit eius loci reuerencia ut quis pro
se viles in quod dici poterat / non masser, non
alienigena / nec quis alio corporali inmundicia
aut irregularitate tenebatur / non qui mor-
tuum tangit / non nocturno pollutus sompno /

In dedicacione ecclesie Sermo primus

no[n] percipa[n]t multa ut h[abe]t[ur] deut[eronomii] 23 et
levitici 17 et c. 12 q[ue] ad purgat[i]o[n]es et alibi
H[ec] aut[em] q[uo]tidianis mundat[ionibus] i[n] d[omo] ... k[e]pli
loco i[n] q[u]o di[ci] potuit / Ita s[an]cta s[an]ctor[um] no[n] n[isi]
semel sacerdos i[n] a[n]no simul / multis ta[men]
purificat[i]o[n]ibus p[re]pa[r]at[u]s / s[e]c[un]d[u]m v[er]o no[n] ... lev[iti]ci
... ministri d[omi]ni / Popul[us] v[er]o i[n] atrio templi
manebat / D[omi]n[u]s i[n] figura ... ingerit ill[is]
s[an]cta at[que] s[an]c[t]a ad correctione[m] mor[um] / corr[ectio]
Cur d[omi]n[u]s templu[m] d[omi]n[u]s v[eteris] t[estamenti] i[n] q[u]o arch[a] ... co[n]-
tinebat[ur] et bruta offerebat[ur] a[n]i[m]alia ... -
ta ... et ... voluit / nisi q[uod]
nos d[i]sc[er]nem[us] q[uan]ta munditia ... q[uan]ta
compositio[n]e mor[um] et corpor[is] / h[oc] s[an]c[tu]m templu[m]
i[n]gredi ... / i[n] q[u]o p[at]ri eius unigenit[us] fili[us]
s[an]g[uinem] cottidie immolat[ur]. Est et[iam] et alia
r[ati]o terribil[is] loc[us] iste / q[ui]a i[n] ipso terribilia
iudicia dei, ac p[re]cepta p[o]p[u]lo p[ro]mu[l]ga-
ta olim i[n] monte Synai cu[m] terrore data fue-
ru[n]t, in igne, et sonitu tube terribili / ut
est p[o]p[u]l[u]s metu mortis affect[us] dixit, moysi
loq[ue]re tu nob[is] et no[n] loq[ua]t[ur] nob[is] d[omi]n[u]s ne mo-
riamur. Exodi 20. Et[iam] p[o]p[u]lo ad dei hono[rem]
i[n]struat[ur], q[uod] p[ri]ncipiu[m] to[tius] vite sp[irit]ualis
et consequende salut[is] sit s[icu]t p[sal]ista ait. Ti[m]ore tuo
d[omi]ne co[n]cepimus, et p[ar]t[ur]i[v]imus sp[iritu]m salut[is]. Ysa[ie]
26. H[ab]et[ur] de h[oc] ex[emplum] 4 reg[um] 22. Decla-
ratu[r] q[uan]tu[m] d[omi]no placeat ti[m]or i[n] nob[is]
ad v[er]ba sua audita. Na[m] cu[m] Josias rex
iuda audisset v[er]ba libri leg[is] i[n]ve[n]ti i[n] templo
et cora[m] se lecti. scidit / at[que] flens scidit vesti-
menta / p[ro]p[ter] comminac[i]o[n]es d[omi]ni i[n] libro co[n]tentas / deo q[uo]d
p[er] p[ro]phetam Holdam. uxore[m] Sellum audi-
vit a d[omi]no p[ro] eo q[uod] audisti v[er]ba voluminis,
et p[er]territu[m] e[st] cor tuu[m] / et humiliat[us] es cora[m]
d[omi]no, auditis s[er]monib[us] q[ui] contra loc[um] istu[m], et habi-
tatores eius, et scidisti vestimenta tua, et flevisti
cora[m] me, et ego audivi / id[e]o colliga-
te ad p[at]res tuos i[n] pace / ut no[n] videa[n]t
oculi tui o[mn]ia mala q[ue] i[n]ducturus su[m] sup[er]
locu[m] istu[m]. Ecce dilectissimi figura t[er]ribil[is]
erat, et i[n] tempore mediu[m] i[n]deis, s[ed] est e[ti]a[m] xp[ist]ia-
nis. s[ed] nob[is] solo no[m]i[n]e xp[ist]ianis significatu[m] q[uo]d
sit orat[i]o[n]e dignus e[st] s[ed] et d[e]vota co[n]tinet
no[n] solu[m] no[n] e[st] t[er]ribile v[er]u[m] mag[is] i[n] derisio[n]e
et theatrale. Mag[is] e[ni]m i[n] h[oc] loco g[er]u[n]t[ur] co[n]spi-
ratio[n]es, et sp[ar]amenta / q[ua]m cu[m] medicina / Quib[us]
cu[m] i[n] mu[n]dis dei d[omu]s h[ec] q[uam] s[ib]i d[omi]n[u]s elegit.
et s[an]c[t]ificavit. h[oc] no[n] polluit. Ubi q[uo]q[ue] maior
sup[er]bia i[n] vestiu[m] ornatu[m] ... ta[m] i[n] viris
q[uam] i[n] mulierib[us]. Ubi q[uo]q[ue] nepharie extra
exequ[ias] co[n]silia, ubi detractio[n]es effundu[n]t[ur]
i[n]vane / Vaniloqia s[ine] mensura. Turpitudo
i[n] v[er]bis, et morib[us] / s[ed] no[n] / ex[er]cet[ur] merca[n]tie /
p[ro]clamat[ur] vi[n]u[m] / et ... quib[us] suffecit a

murmura[tionibus]. Consideratis tu[n]c q[ua]m detestabili[s]
et horre[n]du[m] dictu. Hic tractat[ur] ad m[ag]na[m]
salute[m] o[mn]iu[m] filii / et in turpissimo collo[qui]o
tractat[ur] sodalitatis venere[e]. Hic p[ro] salute
p[e]ccator[um] su[m]mo p[at]ri offert[ur] hostia pacifica /
fili[us] unigenit[us] / et in se[r]monib[us] h[ic] fiu[n]t discor-
dias / detractio[n]es et ad nocendu[m] disponu[n]t
venenat[is] suis consiliis. Blasfemat[ur] ipse
q[ui] offert[ur] hostia inebriat[ur] p[e]ccat[is] / Hic
loc[us] e[st] plangendi p[e]cc[at]a / placandi d[omi]n[u]m
et in eu[m] visitas ut peccas / ut d[omi]n[u]m offendas /
Habu[n]t ibi edicta sa[n]cti [com]paratori in
eo n[on] v[er]o dei p[ro]f[ectus], s[ed] suis co[n]tinuatio[n]ib[us]
i[m]pedientes ip[s]i audire aliis audire
p[er]mittu[n]t. Deniq[ue] hic laudi p[ro]missio[n]es
dei honorat[ur] iubet[ur] s[ed] v[er]bis murmura-
tionib[us] et sp[ar]iamentor[um] discursib[us] in-
mulierib[us] / ita d[omi]n[u]s q[uo]q[ue] opprimit[ur] / ut
n[on] catamen vox audiri possit. Hac q[uo]q[ue]
materia co[n]tra[ri]a rogat[ur] multi devoti
ho[m]i[n]es vitant, eo q[uod] i[n] ma[n]na i[m]pedit[ur] ut p[er]mit-
tu[n]t u[n]ica p[ro]pia orac[i]o[n]e d[e]vote cu[m] devoti-
one co[n]tinuare. Ut h[oc] d[e]o q[ui]s ... tollit[ur]
aufert[ur] / et ho[m]i[n]es devoti multu[m] gravius
ac i[n]dulgentiis p[ri]vat[ur]. Considerare si aq[ui]s
v[er]i[us] ... ut pauperimus i[n] domo
sua sibi sit paratus, Recine e[st] q[uod] lau-
dates d[omi]no attribuit / pro p[ri]mis si ab
eo beneficiis suscepisse / Sic p[ro] bono mal[um].
p[ro] b[e]n[e]dictione maledictione[m] rependit d[omi]no,
deo creatori, et iudici suo. Heu heu
verificatur cottidie i[n] nob[is]. q[uo]d zelo dom[us]
dei accensus d[omi]n[u]s n[oste]r. ait mat[th]ei 21 Scr[i]pt[um]
e[st] dom[us] mea dom[us] orac[i]onis vocabit[ur].
vos aut[em] fecistis ea[m] speluncam latronum.
Anno hic de domo orac[i]onis fit cottidie
sevissima spelunca latronu[m], i[n] q[u]a ...
occidu[n]t[ur] [ani]me longe nobiliores corp[oribus].
q[uan]to mortalia co[m]mittu[n]tur i[b]i... Consider[a]-
vi ex multor[um] stor[um] p[ri]mu[m] s[e]p[tem]... facto
a[n]no. q[ui] ut plurimu[m] p[ro] eos q[ui] ma[n]data
dei et eccl[es]ie / q[ue] clamores p[re]dicator[um].
ex consuetudine, et deliberat[i]o[n]e sub d[omi]nis
suis sp[ar]iame[n]tis ac rumorib[us] divinu[m]
p[er]turbat officiu[m], ut dicit si i[n] die b[us] festis
h[oc] agit[ur] sex mortalia co[m]mittu[n]tur, et[iam]
si layci fuerint / mag[is] aut[em] clerici pec-
cant. Nu[n]c vide si no[n] plus i[n] uno a[n]no
h[ec] ... a[n]i[m]e. q[ue] i[n] cent[um] a[n]nis occidebat
corp[or]a latrocinio, i[n] q[ui]b[us] silvar[um] opp[ar]ato
ac densissimo / Heu heu dom[us] i[n]dulge[nti]e.
fit dom[us] culpe / dom[us] p[ro]piciac[i]onis fit
dom[us] offensionis / et dom[us] salutis fit dom[us]
p[er]petue da[m]pnac[i]onis / porta celi fit porta

F[ide] alia p[ro]l[ati]o[n]e clar[etur]

... p[ro]p[ter]
horrore

O[mn]i stat der sch[...]

s[i]bi

tartari. Ve ve vobis principes lacum, qui per
negligentiam tot pereunt animae. Ei ei homicida
est qui multa homicidia prohibere potest, non facit,
quod estis vos o rectores prelati. Iniuria vero
go. latrones vos dicens; quia non solum ante
latrocinium non prohibetis, sed ipsi comititis,
ipsi exemplo vestro alios ad se faciendum provocatis.
~~in quo sunt comperes vos recipit~~ quod omnes xi
in ezech. dicens super omnia mala quae propria habetis
alienas quoque mortes additis, quia tot occi-
ditis, quot ad mortem ire cotidie tepide et
tacentes videtis. Ideo est quod conqueritur dominus
Ier. 10. Grex perditus factus est populus meus,
pastores eorum seduxerunt eos. An non se-
ducitur popularis vulgus, dum videt viros sing-
ulares, atque cunctis ingenuos, huiusmodi deformi-
bus fore conformes. Nonne seducuntur simplices
dum in hac transgressione primi inveniuntur legis
periti et doctores. Et quomodo hii in populo non
seducunt, cum videt sibi in hoc priores dicens
Ihesu qui dicit: Confusio operit faciem meam.
Wm. inter loqui, sed tacere non possum, quia
ipsi peccant in publico, non confunduntur,
Quod hoc est quod sunt cessatores aliorum ecclesiarum
beneficiati in suis ecclesiis divina negligunt
et hoc in preiudicium et periculum permanenti [illegible].
est sunt religiosi hiis, quod lo[n]ginqua videtur
consuetudo. Ex loqui hoc detestabilis est
quod hiis ecclesie preponi dum in choro divina
cantantur, foris in corpore ecclesie vagantur,
quasi nihil ad eos pertineret id quod in choro
agitur. Rememini sunt quod pro talibus capit-
ulo et populo apud deum, peccata populi cum diceret
sed quod oro apud deum pro illo laboratis.
Conducti estis precio et pingui stipendio
ad laborandum in vinea domini, ad persolven-
das deo horas pro populo quasi sudoribus vi-
vitis, mercedem capitis, sed vineam hanc
minime colitis. Nunquid deus vobis dicet, quia
go. propter ad dominum nihil in hac ecclesia
persolvendum committe et optime promisi, aliqui
b. a. s. inclinant in choro, et quod omnino ab-
horrabile est, sepe longe plures vagantur
in ecclesia, quam presentes sunt in choro. Et hec omnia
videntes atque scientes superiores tacent,
silent, ac tot mortes animarum tollerant.
sic per ysa. 56 conqueritur deus. Speculatores
eius omnes ceci, canes muti non valentes la-
trare, videntes vana, dormientes et a-
mantes sompnia. Et propterea corde pergens
eos per prophetam comminationem Ezech. 34. Au-
dite igitur pastores verbum domini. Vivo ego dicit
dominus deus, quia pro eo quod facti sunt greges mei

in rapinam et oves mee in devorationem omnium
bestiarum agri eo quod non esset pastor. Neque
enim quesierunt pastores gregem meum, sed pasce-
bant pastores semetipsos. Ecce ego ipse super
pastores requiram gregem meum de manu eorum
et cessare eos faciam ut ultra non pascant gre-
gem, nec pascant amplius semetipsos, et liberabo
gregem meum de ore eorum, et non erit eis ultra
in escam. Proth pudor audit hoc vox laicorum.
Pati eorum desistens et ecclesie custodes do-
mus dei cessarent. Confundantur in pudo-
re, quia eorum laici sunt maiores, quia ecclesie prophe-
tiam transgrediuntur maledicere. Et erit sicut populus
sic sacerdos, sicut huius ita dominus. ysa. 24. Ut
nunc sicut populus, sic sacerdos. Videtur enim populi
secula suis vite sanctioribus, et magis ipsi a
populo, quam ab eis populus exemplo vite augu-
minus dilapsum. Si vos non movet visa
pietatis xi sine vobis quod si in predicatorum
adhortationem, saltem infidelibus et iudeos at-
tendite, et in hiis nolite fore deteriores. Neque
enim sub celo est natio barbarica quae sua tem-
pla, ut ydolis quae diis non sunt, sed demonibus construx-
erat, ita abutatur quo nos Christiani nostra
templa ipsi in honorantes, quam nos facimus.
Ecce de figurale templum apud veteres gentes
in magna habebatur veneratione, ita ut gen-
tiles enim sacrificia mittentes, ipse pro
edificatione ac instauratione templi tribuerent,
et ipsi sepe festivitatibus devotissime interes-
sent, sicut in Esdra. In machab. Et de-
metrio tradatur vigens in actibus legitur. Et
ydolorum cultores, triumphatores, veneran-
tur templa christianorum, magis quam aliorum deorum.
ut in 1 Regum xi. Contra Augustinus c. 2.
Templum dei quam crudelibus penis dominus vindica-
vit, qui sancta sua contaminaverunt, plena scriptu-
ra est, de nadab, abiu, filiis chore, ofni
et phinees, oza, Eliodoro, Nichanore et
aliis multis. Et etiam si tanta severitate
ultionem experiret de hiis qui in tabernaculo
iacob peccaverunt, quid faciet eis qui forefa-
ciunt in templo meo, quod diligit dominus portas
syon super omnia tabernacula iacob. Quam longe
magis in honorantes portas syon id est Ecclesias.
forte dicitis, dudum te et alios audivimus
de hac re balantes, ut iam in presenti vel
nunc ad nos hic introducitis, neque nos vim
una passi sumus. Ecce vivimus, et in nunc
in hac die mores illos, quos in nobis habebis
continuamus. Nolite decipi, mi ... ecclesia du-
rans ut patientia dei et longanimitatem quam ad penitentiam
adducere debet abutamini. atque secundum impenitentiam
et duritiam cordis vestri thesaurizetis iram
in die ire et iuste iudicii. Ro. 2. Non enim

tradat deus y[m]missi[m]. s[ed] pare[n]t agit pro vos.
nolens aliq[ue]m p[er]ire / s[ed] o[mne]s ad pe[nite]nciam [con]u[er]ti.
P[ro]p[ter] q[uo]d eciam domi[n]us mille a[n]nis / sed vnus dies 2 pe. 3.
Sed q[ui]a olim noe distulit archa[m] c[ent]u[m] a[n]nis
no[n] crediderunt / do[ne]c o[mne]s diluuio p[er]ierunt.
Nec zodomite loth. Nec pharao moysi.
Nec filij isr[ae]l p[ro]phetis do[ne]c o[mne]s perierunt.
Sed magis timeamus / ne forte multitudo
pecc[at]o[rum] n[ost]ro[rum] ta[n]ta[m] ira[m] apud deu[m] meruit.
ut nos sua correcc[i]o[n]e i[n]dignos iudicet /
expectetq[ue] donec i[m]pleat[ur] p[e]cc[a]ta amorreorum.
et ta[n]de[m] d[eu]m no[n] sp[er]antes i[n] multitudine pecc[at]o[rum]
et[er]nis penis cruciandos adiciat. Sic i[n] machabeorum li[bro] 2[o] dicitur. Re[n]ua vehementer timeo.
q[ua]m sic h[oc] p[ro] zeldo hec rep[er]i clamaui.
et tu[n]c a p[er]icula b[ene], ut se[n]tencia h[oc] audiatis.
Vellem me ita apud deu[m] acceptu[m] esse / ut
ip[s]e me exaudiret. atq[ue] p[re]ualet nos corrigeret. ut si paucos multi emendarent / q[uo]d
a superioribus neglige[n]t[ur]. ne ita p[o]p[u]li int[er]
int[er]ueniat laberent[ur] i[n] da[m]pnac[i]o[n]e[m]. Rogo
ad hec dictum ad cor / portas syon q[ua]s
p[ro] nobis deus diligit. eligit. s[an]c[t]ificat. et
nos honoremus / et q[uo]d p[ro] n[ost]ra salute q[ua]m
no[n] sessimus in gressi[m] / ne quitamus ad i[n]tro
ire / ut faciamus nos de armis vite et[er]ne
arma mortis p[ro]ptrue. Re[n]ua ferrum ad ra-
dice[m] arboris positu[m] e[st]. Iam se[cundu]m ulcionis
dei manu[m] extenta / utina[m] ita corpa fiat /
ut audis ier[u]n[i]o saluet. Agamus pe[nite]nciam
et i[n] h[oc] templo i[n] q[u]o delinquimus ve[n]iam pecc[at]o[rum].
et i[n]dulge[n]cia[m] penarum i[m]petremus. Ad q[uo]d nos
p[er]ducat ip[s]e deus n[oste]r ih[esu]s xp[istu]s. Cu[m] su[m]mo p[at]re
et sp[irit]u s[an]cto. i[n] s[e]c[u]la b[e]n[e]dicti[s]. Ame[n]

Co[n]tra i[n]fra octauas dedicac[i]o[n]is se[r]mo 4.
Diligit deus portas syon s[upe]r o[mn]ia
tabernacula iacob ps[almus] 86. In-
duccione[m] in exordio s[er]mo[n]is [com]p[re]he[n]de folio 18
Et i[n] apo[calypsi] 21 d[icitu]r. Murus ciuitatis h[ab]uit fu[n]-
damenta xij et i[n] ip[s]is xij no[m]i[n]a xij ap[osto]lo[rum].
Sed q[uia] fundamenta ap[osto]li et p[ro]phete q[uo]r[um]
auctoritas portat in ecc[lesi]a i[n] firmitate[m]
porte p[er] q[u]os i[n]tramus i[n] regnu[m] dei. Sed
quo[modo] ap[osto]li fundame[n]ta s[u]nt et porte, cu[m]
vnu[m] solu[m] sit fundam[en]tum d[icit] i. cor. 3. d[icitu]r ffu[n]dam[en]tu[m]
a[liu]d n[em]o p[ot]est pon[er]e p[re]ter id q[uo]d positu[m] e[st] x[ristu]s ih[esu]s.
Ip[s]e est vnica e[st] porta et ostiu[m] p[er] q[uo]d i[n]g[re]di[mu]r.
q[uo]d dicit[ur] s[ed] aliunde fur e[st] et latro. Joh[annis] x.
Di[cendu]m e[st] fundam[en]to q[uo]d ita fundat ecc[lesi]am ut p[ri]mu[m]

nulli c[on]uitat[ur] q[uo]d ve[rum] fund[amen]tum fundame[n]tu[m] d[icitu]r p[ri]mu[m]
e[st] xp[istu]s d[omin]us. petrus a[ute]m vnica s[upe]r qua[m] funda[ta]
e[st] eccl[esi]a sic ap[osto]l[u]s ait Petra aut[em] erat xp[istu]s
j cor. x. Ille vnu[m] e[st] ut aliud p[er] p[ri]mu[m] in
ip[s]o at plura s[un]t fundame[n]ta fundata s[upe]r
q[uod] ecc[lesi]a erigit[ur] structura. Ill[a] s[un]t lapides
gradus et p[ro]fessi positi i[n] fundac[i]o[n]e templi salo-
monis q[uo]s ip[s]e q[ua]drari p[re]cepit 3 Re[gum] 4.
Lapides et gradus et p[ro]fessi q[ui] i[n] fundat[i]o[n]e
templi locati s[un]t et s[ecundu]m beda tot[um] o[mn]i[s] templi
s[u]bi sup[er]positu[m] portat. exi[m]ios s[an]c[t]e ecc[lesi]e
doctores i[n]ti[m]at. gradus mi[ni]m[or]u[m] excelle[n]cia
meritorum. P[ro]fessos claritate[m] signorum / q[ui] ab
ip[s]o d[omi]no viri audaces. t[ame]n nihil[omin]us ecc[lesi]e
fabrica[m] sua p[re]dicac[i]o[n]e genuerat. Ill[i]
fundatam q[uo]d se no[n] tenet i[n] se s[ed] aliu[m] i[n]nitit[ur].
ap[osto]l[u]s eni[m] de fundat[i]o[n]e ap[osto]lo[rum] et p[ro]phetarum loqu[ens]
ait. addens ip[s]o su[m]mo a[n]gulari lapide xp[ist]o
ih[es]u. Ip[s]e e[st] vnicus et su[m]mus lap[is] e[st] angularis
i[n] q[u]o to[tum] edificiu[m] co[n]summatur / q[uia] et fundam[en]tu[m]
e[st] h[uius] [con]fabrice. Sed quo[modo] d[icitu]r ip[s]e e[st] lapis
angularis et fundam[en]tu[m], cu[m] fundam[en]tu[m] sit i[n] ymo
lapis angularis i[n] su[m]mo. Ill[u]d q[ua]m a[n]gularis
fundat[i]o[n]e et p[ar]tibus i[n]nititur no[n] fundam[en]tu[m] lapi[dem]
angularem. Ill[u]d i[n] h[oc] solu[m] possit c[om]plere
q[uia] et i[n] fundat[i]o[n]e angul[us] e[st]. Sed aliq[ui]d h[uius] latis
misteriu[m] i[n] h[oc] s[un]t p[ri]m[u]m q[uo]d i[n]de e[st] i[n] fabrica
ecc[lesi]e et fabrica materialis edificij. De q[u]o
aug[ustinus] v[er]b[is] ait. Ergo fundat[ur] h[uius] co[n]structio-
ne[m]. Sed q[ue]madmodu[m] corp[or]ee fabrice
fundam[en]tu[m] i[n] ymo e[st] ita fundame[n]tu[m] sp[irit]ual[is]
fabrice i[n] su[m]mo e[st]. Si ad t[er]ra[m] edificarem[ur]
i[n] ymo nobis pone[re] debem[us] fundame[n]tu[m], q[uia] c[e]-
lestis fabrica e[st] / ad celos p[re]cessit fundam[en]tu[m]
n[ost]r[u]m. Cui lapides illi gradus q[ui] arcis
eius amori i[n]hereba[n]t eo fecerunt se sectat[ore]s
suos. i[n] celesti edificio se stabat[ur] Illos
lapides q[ua]drato r[ecte] q[ua]drari p[re]cepit. q[uia] ut
ingressus ecc[lesi]e c[om]positos mores et i[m]mobiles
eos esse debere figuraret. q[ui]d eni[m] e[st] et si i[m]pellit[ur]
et si v[er]tit[ur] no[n] cadit s[ed] q[uo]cu[m]q[ue] v[er]tit[ur] recte stat. Sic
s[un]t ap[osto]li. q[ui] xp[ist]o fundat[i]o[n]e ip[s]i fundame[n]ta existe[n]t[e]s
firmit[er] i[n]heserunt, nullis temptac[i]o[n]um i[m]pulsib[us]
a sua poterant deici stabilitate. Sic q[uo]q[ue] nos
h[oc] discamus, ut a t[er]ra n[ost]ra desideria seducamus
q[ua]nto eni[m] h[i]c magis i[n]figimus, tanto ab fundam[en]to
celestis edificij q[uo]d sursu[m] e[st] longi[us] remouem[ur].
Et q[ui]d p[ro] hic s[un]t porte multe mistice
ab ap[osto]lis adduc[t]e / q[uia] h[ii] o[mne]s ad vna[m] ducu[n]t
p[er] qua[m] fit i[n]gressus i[n] vnitate ista s[an]c[t]a. Sic
paulus corinthior[um] errore[m] arguit / q[uia] q[u]i per
d[iu]ersas portas ex[t]eriores i[n]trant / ab vnitate
illius i[n]terioris se porte d[iu]iserunt deu[m] glori[ficaverunt]

reperiuntur in exterioribus. Sic enim ait: Audio
inter vos contentiones esse quod unusquisque vestrum
dicit: Ego quidem sum Pauli, ego Apollo, ego
Cephe, ego autem Christi. Divisus est Christus? Numquid
Paulus crucifixus est pro vobis? aut in nomine Pauli
baptizati estis? Et subdit c. 3: Quid ergo
Apollo? quid Paulus? ministri eius cui cre-
didistis. Ego plantavi, Apollo rigavit, sed
Deus incrementum dedit. Itaque neque qui plantat
est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat
Deus. Ecce quod apostolus adducit plantando et ri-
gando porta est exterior et haec multe. Cui
autem incrementum dat Deus porta est interior
et unica. Colligimus ergo in omnibus fundamentis
et portis unum idemque esse fundamentum et
portam Christum Dominum, quia ipse est qui per apostolos et
successores eorum ipse qui per eos operatur. Sic Paulus
ait 2 Cor. 13: An experimentum quaeritis eius
qui in me loquitur Christus? Quia idem per eos loquitur
veritas neque quam porte essent. Sine me enim
nihil potestis facere, Joh. 15. Ex quo etiam
nobis trahitur doctrina pro nobis non sit [illegible]
[illegible] dispensatores ac vicarii Dei, dis-
pensatores quidem et si ipsi rigant et plantant
nihil tamen sunt, sed est qui per eos operatur, qui dat in-
crementum Deus. Ille est artifex huius edificii,
ipse defensor, ipse fundamentum, ipse lapis
angularis, ipse porta. Neque [illegible] sibi
ut ecclesiam suam quam in [illegible] diligit [illegible]
[illegible], sed ipse ei [illegible] omnia
in omnibus, qui diligit portas Syon super omnia
tabernacula Jacob. Et haec de primo.

[illegible] xps Quicumque edificio quod non iungitur, salvus non
erit, quia qui Christo non adheret, non salvabitur.
Non est aliud nomen sub celo datum hominibus in
quo nos oportet salvos fieri, Act. 4. In hoc autem
edificio ecclesie positi per quod adhuc [illegible] super
ipsum lapidem vivum superedificamur, restat
ergo ut huius structure vel ecclesie incorporemur.
Per quid? Per fidem et operationem. Neque enim si
[illegible] quod non per caritatem operatur [illegible] iungi-
mur, sed hoc solum tenemus quod ecclesia credit
operemus, sed et agamus quod ipsa precipit.
Cum enim ecclesia una est sancta, errare non po-
test in fide et in moribus. Quicumque sibi [illegible]
[illegible] sui, primo et postea quod dicitur et
aliud [illegible] ut deductum est [illegible]
[illegible] apud eam est veritas cui dissentire non licet
et [illegible] non [illegible]. Ex [illegible] hoc du-
as hauriamus saluberrimas doctrinas.
Una est altera fidei, altera [illegible] operationem.
[illegible] est sine omni ambiguitate firmiter
adherere [illegible] ecclesie credendo sicut ecclesia
credit [illegible] fidei [illegible] excepto quod

ecclesia fundata super Christum, quia deinceps fundata
in moribus sanctis, quia [illegible] portas veritatis auctor
diligit, errare non potest in fide et moribus.
Si denique ecclesie non credit, ut [illegible]
[illegible] credulitas adhibetur. Cum Augustinus
epistolam fundamenti dicat: Evangelio non
crederem nisi auctoritas ecclesie me compelleret.
[illegible] in canone scriptura fore eorum
quibus asscribuntur nisi ecclesia approbat. Mul-
ta sicut [illegible] aliis apostolis ascripta apocrifa
dicuntur, non quod aliorum auctoritas apostolorum
displicet, sed quia non approbat ecclesia eorum esse
quibus asscribuntur, ut vult Augustinus 15 de civitate
Dei c. 18. Et Ysidorus l. 6 ethimologiarum [illegible] nullius
sit auctoritatis. Cum sic in mente sua statuit
credere quicquid ecclesia credit, quod omnis fidelium est,
iam implicite omnia credenda credit, licet adhuc
formaliter et explicite non credit multa. Cum
[illegible] sit ea ecclesiam credere. Magis proprie
hec implicite fidei utilitas quia ab heresi defendit
eos in false opinantes et in fide. Et omnes scrupu-
los contra veritates fidei tutissime expellit. Nam
de summa trinitate et fide catholica dicit Innocentius in glosa: Intantum
valet fides implicita ut dicunt aliqui quod
si quis eam habens false opinaretur [illegible]
motus, quia pater maior est vel prior filio vel
aliquid tale, non est hereticus nec peccat, dummodo
hunc errorem non defendat, et hoc ipsum credat
quia credit ecclesia, hoc credo, et suam opinionem
fidei ecclesie supponit. Licet enim ille male opi-
netur, non tamen [illegible] fides sua, sed fides sua fides
est ecclesie. Hec ille. Cogitationes dubitationis
quas malignus ille suggerit ut [illegible]
[illegible] allegata [illegible]
ab eo qui credit sicut ecclesia credit, per eius
informationem credere [illegible] sed ipse non intelligat
quod credendum proponitur. Oportet enim captivare
intellectum in obsequium fidei, ut 2 Cor. 10. Et
postquam credit, postea ad credendorum intelligentiam
conari. Sic Ysaias ait: Nisi credideritis,
non intelligetis. Cum sic ecclesie firmiter adheret,
iam intrat portas Syon quas Dominus diligit
super omnia tabernacula Jacob. Secunda doctrina
volenti in edificio ecclesie tamquam lapis vivus
superedificari [illegible] obediendo est preposite
ecclesie sine rebellione, atque timendo [illegible]
[illegible] eius coherendo. Quod enim in edificio
[illegible] qui fundatus non coheret, sic a
Christo qui fundamentum est ecclesie dominus est,
[illegible] mandatum eius [illegible] ipse ait
mandavit obedire ecclesie in omnibus in quibus
debet prelatus. Sic ait Luc. 10: Qui vos [illegible]

audit me audit et qui vos spernit me spernit
Qui autem spernit me spernit eum qui me misit
Recepit autem ecclesia non solum potestatem a christo
docendi et promissa dispensandi, sententias dif-
finiendi, dictandi, statuendi precepta et le-
ges et inobedientes corrigendi et cohercendi
ac contra eos usque ad excommunicationis sententiam pro-
cedendi. Illam enim generaliter dominus contulit mathei 18
dixit petro si peccaverit in te frater tuus vade
et corripe eum inter te et ipsum solum. Si te non
audierit adhibe tecum adhuc unum vel duos
ut in ore duorum vel trium stet omne verbum. quod si
eos non audierit sit tibi sicut ethnicus et publi-
canus. Amen dico vobis quecumque alligaveritis
super terram erunt ligata et in celo, et quecumque sol-
veritis super terram erunt soluta et in celo.
Conformiter huic scripsit apostolus ad titum 3
scribit contra hereticum hominem post unam et secundam
correptionem devita. 1 Cor 5. Si is
qui frater nominatur inter vos est fornicator a-
varus aut ydolis serviens maledicus ebriosus
aut rapax, cum huiusmodi nec cibum sumere. 2
et Thessal. 3 Si quis non obedierit verbo nostro
per epistolam hunc notate et non commisceamini cum
illo ut confundatur. Et beatus Joh. in 2a sua
canonica Si quis venit ad vos et hanc doctri-
nam non affert, nolite eum recipere in domo
nec ave ei dixeritis. Qui enim ei dixerit ave
communicat operibus eius malignis. Usus est
apostolus hac potestate, quam cum aliis sumit quod predi-
cavit non ab homine sed a christo immediate per re-
velationem accepit Gal. 1. Nam 1 Cor 5
arguit corinthios quod non excommunicaverunt
eum qui cum patris uxore fornicatus est, quem
ipse ibi excommunicat, tradendo sathane in
interitum carnis, ut spiritus salvus fiat in die
domini. 1 Thimo 1 hymeneum et alexandrum
circa fidem naufragantes tradidit sathane
ut discant non blasphemare. et ad Gal. 1
anathematizat omnes qui evangelizant preter
id quod ipse evangelizavit. Ex quibus clare
Nota — patet in quibus scripturis fundatur potestas excommunicandi
quia per excommunicationem est quasi ultima et maxima penarum
quam infert iurisdictio ecclesiastica, quia
non nisi pro gravibus criminibus infligenda est, ut
quo etiam committitur contumacia. Cum quis diu
m. i. 4. dist. 19 — aliquis peccatum satisfacere pro culpa, et audire
ecclesiam, quare habendus esset sicut ethnicus et publicanus
quod si ex ... esset dum se emendare
voluerit absolvendus est. Sic ad corinthios scribit
apostolus de eo quem ipse excommunicavit in 2 epistola
c. 2 ut eum compleetur ne forte absorbeatur pro-
fundiori tristicia. Et est quod infligenda est

per se sed quasi ad quandam emendacionem. Unde
potestas quia magis homines conveniunt quam deum
ut itaque qui quamvis deum peccavit non
possunt ex nomine dei condemnari saltem publice
confusi coram hominibus per exclusionem a fidelium
communione desistant quidem a malicia. Et si forte
nec deum timent, nec homines confunduntur, nec ut
saltem soli peccent et non multos in dampnacionem
secum ducant utique ex superioribus auctoritatibus
Verum tamen habeat medicinam, curative quantum
eis cui infligitur et preservative aliorum. Ex
quibus manifestum est quod sancte et utiliter ecclesie da-
ta est hec potestas a domino ad edificationem
non ad destructionem eorum. Quamvis autem pro-
dolor non modicum homines vix in hac maxima
pena abusum committunt ex parte iudicum hanc
infligencium quam ex parte plebis penam hanc sus-
tinentis. Videntur enim multi iudices ecclesiastici
proni nimis ad infligendum hanc penam gra-
vissimam, et frequenter in causis pecuniariis et le-
vibus quam gravibus criminibus. Raro siquidem ho-
mines excommunicari adulteri, publici concubinarii,
usurarii, blasphemi et alii incorrigibiles.
Quos propter enormia tam a gratia dei ex-
communicavit frequenter aut per libitum iudi-
cum sententia aut per odium persone vel pecunie
extorsionem, sepe non servato iuris ordine
sententiam proponit excommunicationis, putans nomen
ligare quos deus non ligat, et solvere quos deus
non solvit. Quibus per prophetam dicitur Maledicam
benedictionibus vestris, et vos iniuste benedi-
cebus ... dist. 19 c. Et ezech. 13
Ve his qui interficiunt animas que non moriuntur
et vivificant animas que non vivunt. Unde qui non
meruit suam excommunicationem non leditur de eo quod — m. d. 19
natur sicut super levit ait origenes. Excipit quasi
vero a fide, a caritate, per hoc exit de castris
ecclesie, etiam si episcopi voce non abiciatur. Sic
eciam aliquis non recto iudicio foras mittitur,
si non merito exierit nichil leditur. Imo de-
ce qui foras mittitur intus est et qui foras est, intus
detinetur. Verumtamen sive iusta fuerit sive iniusta
non contempnenda sed pocius timenda per 11 q. 3 c. 26 omni
Alioquin fit reus quia per sententiam non leditur
Apostolus dicit hanc ultimam penam per ludo
susciperet, ... ita ut ... excommunicatio
periculosum esse non possit ... nec considerare
... vitatur magis ... hominum Sed
etiam non nulli qui hanc sententiam nullam esse
existimant, sicut quibus ... augustinus decepti
Augustini est quod est ... paupertatem quam
deus non odit, est quam non statim solvit vel
leo debitorem, sed a fidelium consorcio a
sacramentis expellendi debeo. Et quo hic
ligat excommunicatio, et in spacio duarum leucarum

non ligat, vel quando iudicum mandata non susci-
piunt. Sed saepius hij nimium decipiunt
Nam sicut ut aiunt propter non solucionem dum sol-
vere non habent aliquis excommunicatur, quia quamvis
dum si citatus compareat, allegans paupertatem
pro qua bonis cedere sit contentus, nullatenus
excommunicatur. Sed dumtaxat si comparere contempnit
dicat coram iudice vel iudicato parere non
vult dum potest, ita non propter debitum pecuniarium
sed propter inobedientiam, quia contumaciter contempsit, cum
iudicem adire non vult, ideo iniuste dominum ma-
datum habentes et tamquam ethnici et publi-
cani. Et verbis huiusmodi mandata sus-
cipiunt, patet ergo quod iudices illi non generali-
ter habent potestatem iurisdictionis, a qua alii ab
eorum iurisdictione sunt excepti in quo casu non
tenet sententia excommunicationis quia non a suo
iudice lata. Vel ex malicia principum
secularium violenter contra eosdem, in quo
casu nulla excusatio affertur, horum poena
longe magis gravatur. Nos ergo dilectissimi
hanc sententiam valde timeamus quia sunt
1 nigri per hanc gratia dei et protectio illius
2 applicamus subtrahitur ac sibi ipsis derelinquuntur
ut sit ille liberius vivere in diaboli potestate
3 In quos etiam dyabolo maior potestas
datur precibus orationibus quae omne ac bene-
4 dictionum ac meritorum suffragia eius
nihil quam suffragantur putantur. Quorum declaratio
ostenditur. Sed magis contra obediendo ite
portas horum contempnamus, quibus etiam a deo
diligamur, ab eo recipiamus gratiam in presenti
et gloriam in futuro per dominum nostrum Jesum Christum
filium eius qui cum eo et spiritu sancto vivit deus
per omnia secula seculorum Amen

In festo assumptionis gloriosissime virginis
Veni de libano sponsa mea, veni
de libano, veni coronaberis. Cant. 4
Introductionem in exordio sicut ante folio 15
Elogij divini taciti sponsa sit ecclesia hu-
manitatis unionis propter ipse sit cum superbenedicta
trinitatis deitate, specialiter olim dilectissimo
filio suo de carne sua virginea concepto
coniungi et sic ineffabiliter, et est conceptio
quam nunc sit fructus et sui creatoris incomparabiliter co-
rusdior est susceptio ei quam hodie dignissime
a filio suo vocata et assumpta toti trini-
tati unita et ut sponsa virginalis, quam hac in-
comprehensibili ut aliquando rimarem per
illa ineffabilem nobis etiam hominibus declarare

Sicut beatus Bernardus sermone 1 huius festi sic ait Christus
in castellum mundi huius intrans per ipsam suscepit
ab eo suscepit hodie sanctam ingrediens civi-
tatem. Sed cum quanto putamus honore, cum quanta exulta-
tione, cum quanta gloria. Nec in terris locus dignior
virginalis uteri templo in quo dei filium maria
suscepit. Nec in celis regali solio quo beatam
mariam hodie filius sublimavit. Felix
nimirum utraque susceptio, ineffabilis utraque
quia utraque inexcogitabilis est. Ut quid ergo hodie
ea in ecclesiis Christi evangelica leccio recitatur, in qua
mulier benedicta in mulieribus excepisse introducitur
salvatorem. Credo ut hanc quam celebramus
ex illa susceptione aliquatenus estimemus, immo
ut inestimabili illius ineffabilis gloriam ineffabilis
cogitemus et ista. Nec enim et si linguis
hominum et angelorum loquatur explicare valeat
quemadmodum superveniente spiritu obumbrante
virtute altissimi dei filius manifestatus qui non
cepit universitas creaturae intra virginea
sese clausit viscera factus homo. Sed et illud
quis cogitare sufficiat, cum gloria regina
mundi hodie processerit et quanto devocionis
affectu in eius occursum celestium legionum
processit multitudo. Et quis explicare queat quibus
ad thronum glorie canticis sit deducta, quam
placido vultu, quam serena facie, quam divinis
amplexibus suscepta a filio, et super omnem
exaltata sit creaturam, cum eo honore quo tanta
mater digna fuit, cum ea gloria qua tantum decuit
filium. Unum est quod thronus est adepta per
cetibus, tamen et in celis obtinet gloriae singularis.
Et si oculus non vidit nec auris audivit
et in cor hominis non ascendit quae preparavit deus
diligentibus se, et quid de omnibus certum est di-
ligentibus per omnibus quis loquitur. Felix
plane maria et multum felix sive cum eum sus-
cepit salvatorem, sive cum a salvatore sus-
cepit. Hec ille. Suscepit ergo deum nostrum in
carne sicut ut videtur Augustinus beatae virginis fide dum
vocata a deo intra per gratiam mundi lubrica
conversationem respuit, et deo cum se sponsa cas-
tissima devovit sibi extunc amorose adhesit
Et ita susceptione et meruit hodie ab eodem
filio suo et sponso venire et suscipi ad omne
sue consolacionis gloriam quam cepit, quod hospi-
tium preparavit mundissimum suo ac omnium
deprecari licet nimium et invitari ad cenam
in thetis insinuatur, dum ter veni replicatur.
Ad quod notandum quod ut ait dubium ut convenit
vocantur deus de libano per mundi contemp-
lationem et comparare eius, et coronaberis
virtutum et gratiarum plenitudine ut sit michi

sponsa in oculis celestium filiarum venire clara,
quam et si multe filie congregaverunt divi-
tias iste gratiarum divitias in sola superasti
eas universas prout ait Et canticorum 6 sexaginta
sunt regine, 80 concubine et adolescentularum
non est numerus. Una est columba mea perfecta mea
Veni inquit de libano hoc est sancti incensi per con-
tinuas depositiones, et coronaberis per amorosos
gemitus, et dolorosos labores tanta beatitudinis
gloria quanta alii creature prestari non est proporcio-
nabile, scilicet super omnes angelorum choros exaltata
ad dexteram filii collocata, tanta refulget
gloria quanta capere potest intelligibilis natura preter uni-
onem ypostaticam non assumpta. Sic est prophete
assistit regina a dextris tuis in vestitu de-
aurato, circumdata varietate. Libanus duabus
rationibus de libano advocat. Et quod
libanus interpretatur positio ad quod candor significat
hic et alibi circa alia exponitur libanus
et de quo hic loquitur scriptura ut dicit lyra
non est mons in iudea a promissione terre sic
qui significatorum sepe habitatorum celesti
distingit. Sed aliud loci transiordanem, ubi filii
israel peregrinati sunt in iudea, quia circa pueros
filiorum qui peregrinantur est curat, cum propterea
cadit, per cuius asperitatem infirmus condicionis
debilitatur et abducitur, qui in propterea cito
arescit. Iohannis primo dicit Et flos libani
elanguit. De hoc libano mundane propri-
tatis hic vocatur, quia et prius eum deseruit que
ad perfectionem dum in mundo erat non sicut munda-
na facta est, sicut cum apostolo ait Nostra conversacio in
celis phil. 3. Et hodie die multe felicius
deseruit conditiones corporis depositione. Vocatur
et 3o cum dicit veni non tam de libano hic id est mundi
cum quo in ait quod hoc hic sed de stola anime,
et coronaberis alta stola corporis sic glori-
ficatione, quod erat archa ista in qua divinitas
corporaliter inhabitabat, ab omni obprobrio
corruptionis eximis et pulvere sed sunt immunis
Deo quo et i apocalipsis 11 intelligitur per exposi-
tionem de in celo id est loco digniori et visa
est archa testamenti eius in templo eius. Vere archa
testamenti est corpus sanctum virgineum, quia
sine integritatem utriusque legis testes continebat
continebat urnam auream manna plenam,
tabulas testamenti et virgam aaron, id est pri-
mum in substantia deitatis immutabilis
et dulcissima per urnam auream plenam
manna significata. Aliam sapientissima
per tabulas divine legis proprietatem contine-
tis constituta, et tercio mundissima per
virgam floridam figurata. De his tribus
rationibus ait gloria virginis advenibus

non in agone nunc de ea fecit sed primo quo
hodierne glorificationis coronam meruit
nunc dimisso. Sed et cum alius hic virginis
solemnitatibus sparsim predicatur 3o quod sic futuram
dictam dubitabat de 2o modicum subiungitur
quod hodierna die beatissima id est anima et corpore co-
ronata vere summa beatitudine coronata,
hac eius felicissima coronatione sunt
illa ergo virginis inspice et videbis filii
mei virgini sub cruci assignatam videt
et nos quibus clarius intelligere non licuit sub
figura designavit cum ait apocalipsis 12 signum
magnum apparuit in celo mulier amicta
sole, et luna sub pedibus eius et in capite
eius corona stellarum xij. Esto cum ait beatus
ut de puero omnia ad literam intelligendo pro-
phetice visionis seriem ipsa demonstret
sed plane non inconveniens marie videbitur
attribuendum, magnum autem quantum ad id quod
hodie sic probat certa, cum ipsa mulier sit quod
caput omnis et sponsum de virgineo thala-
mo generavit. Christus est, pro quo dicitur olim
novum fecit super terram, ut mulier circum-
daret virum. Iere 31. Circumdare virum usque
non aliud quam christum. De quo dicitur Ecce vir
oriens nomen eius. Zach. 6. Hodie vero fecit deus
signum magnum in celo ut mulier vestiretur
sole. Olim hanc virginem in terris degentem
circumdabat dies verni, flores rosarum
et lilia convallium. Cant. Omnes sunt venustates
odoriferarum virtute vie ac meliorem quod
in ea per dies singulos sit videtas in terre
augmentabatur quam non in agone per lunam
fuit, quia et si lunaris. Propter hoc sic est per
dies minimum accipitur in via hodie
autem luna sub pedibus eius, dum omnem terrenorum
vie superata, aeternam prius et primam in celestia
conservata ipsa deus olim coronavit pulcherrimo
regi parsimoniam virginea sunt coronam suam in diebus
sic scribitur Cant. 3. Egredimini filie syon et
videte regem salomonem in dyademate quo corona-
vit eum mater sua. Hodie vero vicissitudinem meruit ab
eo in gloria coronam. Ideo in gredimini magis et
nunc videtis virginam in dyademate quo coro-
navit eam filius per sua in capite in quo eius
corona stellarum xij. Dignum plane ait beatus
stellis coronari caput, quod et ipsis longe clarius
micans ornet eas potius quam ornetur ab eis.
Et quid ni coronent sidera, quam sol vestit, optima
ut dicitur vel mediocris evolvendo possit
misterium huius visionis magne. Volunt
videre moyses Vadam inquit et videbo visionem
hanc magnam, et audivit ne appropies huc
solve calciamenta tua de pedibus tuis.

Solius dignaris o beatissima mater calciamenta
mortuorum animalium, carnalium scilicet et infecundarum
passionum de pedibus affectionum mearum
que induatis ac inducatis gravatum, et aggre-
mari iuvat et tua gloria solis per eminentiam
specialem premium itaque beatorum in patria corona
sepe appellatur. Sic et ad Thimotheum apostolus ait
Bonum certamen certavi, cursum consummavi, de repo-
sito est mihi corona iustitie quam michi reddet iustus
iudex in illa die. Per coronam iustitie premium pa-
trie intelligens, sine quo debito modo pugne
quam hic agimus pugnantibus ad coronam debetur.
Non enim idem apostolus coronabitur nisi qui legitime
certaverit. Et Thimotheum 2. Unde quia hoc premium beatis
fit principaliter debitum, et ita regie dignitatis, quod
per coronam significatur. Unde quia premium beato-
rum sine fine sit et rotunditas figura corone. Est
autem premium huiusmodi duplex, scilicet essentiale quod est aurea
beatorum ut gaudium habitum in Deo apparet maiore
quod est obiectum beatorum. Et accidentale quod habetur
de creatura, scilicet corpore, actu suo proprio, ut aliqua
alia creata premium quod est inseparabile perfectio
et excellentia. Primum dicitur aurea, secundum vero aureola
quasi parva ut modica corona, sed utraque de auro
quod incorruptibile. Virgines autem ... habent premium
accidentale aureola dicitur sed que excellentior ...
alia premia accidentalia ut dicit Thomas
coronas nulla pura creatura ita adepta est sicut
virgo Maria hec coronata quemadmodum visio ista
designat. In eo significatur quod mulier amicta fuit
sole et luna sub pedibus eius essentiale pre-
mium figuratur, accidentale vero in corona
stellarum duodecim. Dicitur beatitudo essentialis tres
nostri partes tribus theologicalibus virtutibus
correspondentes. Visio scilicet clara et facialis
ineffabilis trinitatis, que respondet fidei. Fruitio
delectatio infinite bonitatis, que respondet caritati
et tentio firma securitatis certissima possessi-
onis divinitatis, que respondet spei. Claritatem vi-
sionis et fervorem delectationis sol calidus et il-
luminans representat, quo non irradiata est
virgo beatissima sed eo amicta dicitur, quod beatus Bernardus
in sermone de duodecim stellis virginis ait: Iure Maria
sole perhibetur amicta, que profundissimam divine
sapientie ultra quam credi valeat penetravit
abyssum, ut quantum sine personali unione creature
conditio patitur, luci illi inaccessibili
videatur immersa. Illo nimirum igne prophete (in presentia)
labia purgantur, illo igne seraphim accen-
duntur. Longe vero aliter Maria meruit non
velut summatim tangi, sed operiri magis
et circumfundi, et tamquam ipso igne concludi.

Candidissimus sane sed et calidissimus huius
mulieris amictus, cuius omnia tam excellenter irra-
diata noscuntur ut nihil in ea non dico tene-
brosum, sed ne obscurum saltem vel minus lucidum
sed nec tepidum quidem aliquid aut non ferventissimum
liceat suspicari. Quia nulla ibi pugna,
nullus dolor et afflictio, spes quoque penitus abierunt.
Nec mortalium extimatio potest quanta hec super-
venerit materie gaudia. Dum ita soli et fontali
luci immersa et irreverberate omni toto
cordis amore videt totam trinitatem patrem
prius eternum qui se ab eterno et eam sola elegit,
spiritum sanctum qui se obumbrando fecundavit, et unum
patris unigenitum, quem ipsa concepit et virgo pe-
perit, manibus contrectavit. Cum quanta voluptate
sue torrentis inebriavit. Filii sui divinitas
intus premium nude visa, cuius humanitas
tam delectabat in se contemplata, quam hic oculis
hic videt tamquam sole irradiari. Nec tamen
vere ita appropinquat cognoscit claritate
ac delectationis fervore, quo est beatissima ipse
divinitatis sole amicta. Ipsa namque non consti-
tuit sedem hierarchiam sub Deo trino et
uno hierarchia prima ut dicit Gerson super
Magnificat, apud quam hierarchiam humanitas filii
sui sola sublimata sedet a dextris virtutis
Dei per unitatem suppositi. Suscipit autem
ipsam dominus collocatam super omnes angelorum choros,
apud quos ut Iohannes Baptista primus post Mariam
positus in ordine seraphim in loco Luciferi
sed et alii per qualitate meritorum usque ad in-
fimum angelorum ordinem sub quo repositos dicunt
salvatos ex sola Christi morte passione defuncti
qui tertiam constituunt hierarchiam. Exaltata est
hec et sue quoque filio mater beatissima super
omnem creaturam, ita quod et Deo vero immediate
assistit, ut regina celi, immo mundi iure
vocetur huius preeminentia et virtute influentia
super omnes hic. O quam familiariter dicitur
hec fecerat, quam propria veracitate feminei
unisti, quantam gloriam invenisti apud Deum.
In te manens et tu in eo, vestis illum substantia
carnis, et vestit ille te sue gloria maiestatis.
Vestis nube solem, et sole ipsa vestiris.
Tertio vero certitudo possessionis certo firma
et certissima securitas in eo significatur quod luna
sub pedibus eius. Certum luna in mutabilitatis
et defectus sive spiritualitas intelligitur de quo
dicitur Ecclesiastici: Stultus ut luna mutatur. Certum est aliquando
nichil magnum dixisse videbitur ut sit
luna ista sub pedibus eius, quam super omnes
choros angelorum super cherubim et seraphim
exaltatam nemo hesitat vel dubitat. Luna itaque
hic sub pedibus, quoniam omnem in defectibilitate

ac qualibet temporanea variacione supgressa de perpetua inseparabilitate a summo
bono et carissima. Cernit eum nunc ut gerson sicut magister Deus in nimia claritate sit et
fervore per intima et meridiana visione
ut nos sicut apostolus evangelista non attingere dis-
crimine obervando, quam divisionibus suspiriose
reiecta, qui scandentem ad ethera, potestates
aereas debellavit, nichil ad usum eas
malignitatis se ipsos posse senciebas, et ad-
mirari potius oportebat demonibus et pa-
uisse quia ascendens intra se. Que est ista que ascen-
dit per desertum quasi aurora consurgens, quod
in umbra mortis et terribilis ut castrorum
acies ordinata. Eciam hemus aliquantulum
expressa intueri, sole amicta, et lunam sub
pedibus eius. Certe in alia die differamus
amplectentur ergo huius intuere virgo sua manu
vestigia et devotissima supplicacione verbo
illius pedibus provolvamur. Teneamus eam ne
dimittamus donec benedicat nobis. Stellarum
nobis de propriis meritis plenissimus infrigescit
potius aut qui estis viciorum. Caritatem aumentet
hec per suam mediam in sed in aliis maiorem gra-
ciam sicut ait. Transite ad me omnes qui concupis-
citis me et a generacionibus meis adimplemini.
Ubi ergo quia ad hoc ipsum hoc est sole amicta,
quia quemadmodum ille super bonos et malos
differentes oritur, sic ipsa quia pietate non discutit
merita, sed omnibus se sic exorabilem, omnibus cle-
mentissimam prebet, omnium denique necessitates
amplissimo quodam miseretur affectu. Cuius
nos experiri gaudia unde ei fructum ventris
sui, qui eam ad dignam suam coronandam de
libano hodie sancte vocavit, duxit, suscepit,
coronavit cum patre et spiritu sancto in quo vivit
vivit et regnat deus per omnia secula seculorum.
Amen.

Dominica infra octavas assumpcionis.
Veni de libano sponsa mea veni de li-
bano veni coronaberis. Canticorum 4.
Introductionem quere folio 15.
Quantum ad primum audistis sermone proximo quod nunc
meatuari ad hanc coronam vocata est qui propter ce-
lestibus refulget, quantum ad essencialem beatitudinem
quia non tanta claritate divinam intuetur essenciam non
tanto fervore fruitur ea, non servicio tam beatifico
obiectum. Cuius gaudia consequuntur ineffabilia
et delectacionem incomprehensibilem. Sed forte intelligo satis
hanc visionem perfectissimam omnium cognicionum et
sic fruicionem est perfectissimum amorem in quibus
delectationes quas sunt nobilissimi obiecti sunt
summi boni. Et ita in eis beatificatur intellectus

et voluntas cum beatificandi sic cogitat maiorem per-
fectionem sibi possibilem. Sed non intelligo quo-
modo a sanctis magis in gaudendo et delectando sancta
ad eam claudamus nunc suppono delectandi
et gaudendi quos per eodem computat omnis apprehensione
quiescens ut homo ut patet. Sed voluntas nichil
est quiescens vel naturalis per actum suum quam intelle-
ut probat scotus in 3 dist. 14. Ergo apprehensionis
pure maior est quietis sed maior delectacio uti que
voluntatem ipsius beati quiescens vel magis volun-
tatem suis finis ultima quia deus gloriam sequitur
apprehensionem sed dicitur per visionem clarem et
fruicionem sed sancta delectacio. Sed hoc concludo
in eo plane sed quia scripsimus sanctus monet ex-
cludamus in eis constat maiori gaudium quod
asseqmur sed in terre terrenis habet deum magis
gaudet deum id quod maior diligit assequitur
Verbi gracia, sic nunc unum homo filium quem te-
nerrime diligat, diligat in quem amore ami-
cicie non grande, volendo sibi multa et magna
bona, ut sanitatem corporis robur et pulchri-
tudinem, honores, principatum, potenciam, divici-
as et honor. Si ista inconsulta filius meis
desiderium consequitur, maiore utique unde delec-
tatur, et tanto magis quod hic intensius diligit
in eo filio. Cum ergo in patria sancti diligant
deum quilibet eciam beatum longe magis vult in esse
deo summas perfectiones omnipotencia omniscia
omniclemenciam et bonitatem in eis sibi a nativitate
nature sunt itaque et aucta que deo quam intensi-
sime diligunt vult in esse quod hic amissio summum
et inestimabile gaudium consequitur in beato magis in uno
beato quam alio secundum amorem et visionis quantitate
ut gloriam gaudium beati de se ipso sua perfectione
ut alio beato, huic gaudio aliquamus potest
comparari sicut amor amori. Ex quo est hoc
per nostram doctrinam colligere possumus si in hac vita
quanta gaudia habere placuit quia nobis nunquam eripi-
et probando ullus valeat invicem, convenit perfecte
diligere deum propter se ipsum, sed eciam hodierna
Cum dicit eam tristorum quam diligimus in corpo-
reis rebus ut honoribus parentum tristorum
est gaudium consequens sed id quod diligimus et
mutabile in tristicia cum id perdimus quam amamus.
Solus dei amor tollere non potest nisi ipsum
volentes eum abiciamus et ita primum gaudium
de deo quod quod apostolus deum sed intime diligimus
propter se ipsum tanto est apostolus letamur, adeo ut
qui perfecte deum diligit constanter potest
sicut sancti martires qui propter gaudium quod in deo
habuerunt, eciam ipsorum corporis iacturam nichil
pendentes, dummodo per morte sua deum hor-

potest applicari. Neque enim quia in passione huiusmodi
gaudium cordis extinguitur qualis fuit sed
Cap 8 ut canticorum 8° extinguere multe aque
tribulationum. Patet etiam de quo apostolus 2 Cor. 4
ait habemus autem thesaurum istum scilicet divine
illuminationis qua cognoscimus fide et diligimus in gra-
vitate ad quam sequitur gaudium in vasis ficti-
libus ut sublimitas sit virtutis dei in nobis
non ex nobis. In omnibus tribulationem patimur
sed non angustiamur. Apporiamur vel depauperamur
a parentibus [illegible] paupertate sed non desti-
tuimur. Persecutionem patimur sed non de-
relinquimur. Humiliamur sed non confundimur dei-
cimur sed non perimus. Semper mortificationem Iesu
in corpore nostro circumferentes ut et vita Iesu
in corporibus nostris manifestetur. Semper enim nos qui
vivimus in mortem tradimur propter Iesum ut et
vita Iesu manifestetur in carne nostra mortali.
Et ideo 2 Cor. 8 de macedonibus ait In multo experi-
mento tribulationis habundantia gaudii ipsorum
fuit. Nec tamen in beatitudine dicte gaudia com-
parabilia omnibus gaudiis huius seculi maiora
[illegible] sua beatitudine ac sublimatione
ac suorum omnium [illegible] plus hoc semper
et perfectius ubi ex caritate diligit quam in principio solo
[illegible] ad premium accidentale pertinet quod sit
debitum de meritis. Et huiusmodi premium accidentale
in virgine gloriosa significatur per coronam illam xii
stellarum quae non totum corpus sed caput circundabat
adornabat. Cum enim magis est spirituali
quo solo [illegible] quam ad omnes
potentias et [illegible] per solem totum [illegible] corpus
vestiebat [illegible] corona premii [illegible]
non totum corpus sed caput tantum adornare [illegible]
est [illegible] non sol sed stelle [illegible]
quia accidentalia gaudia [illegible] spiritualia [illegible]
quia [illegible] sic [illegible] stellarum obfuscat
[illegible] solis propter nimiam suam claritatem. Sed
tamen [illegible] accidentalia premia magis excel-
lentia quae a doctoribus aureole vocantur
ut [illegible] in [illegible] d. [illegible]. Alle-
gans scripturas [illegible] excellentioribus
victoriis trium hostium carnis scilicet mundi
et dyaboli. Cum enim excellentissime de hiis
triumphaverit [illegible] spiritualia et excellentia
gaudia [illegible] premium spirituale de hoc
quia tam excellenter cooperante gratia dei vicerit
[illegible] forte [illegible] singulare [illegible]
corpore post resurrectionem [illegible]
[illegible] ut quibusdam placet et huiusmodi pre-
mia accidentalia aureole vocantur diminu-
tive [illegible] premii spiritualis quod aurea di-
citur figuratum fuit [illegible]

corona de digito altare super mensa proponebis
auream et super illam alteram coronam aure-
olam. Caro autem tribus generibus excel-
lencie vincit virginitate. Mundus excellentissime
vincit martirio impugnatur enim prosperis et adversis
[illegible] magis [illegible] non vincit adversis quam non alii
prosperis ut dicit Augustinus libro 83 Terribilium
terribilissima est mors [illegible] excel-
lentissime ergo mundum vincit qui in morte
mundo cedit quod in martire. Dyabolus autem qui
malis suggestionibus ad singula peccata
homines incitat ille perfecte vincit cuius suasi-
ones expellit et ad oppositum doctrine
convertit. Qui non solum vitia fugiunt sed opposi-
tas virtutes accipiunt atque ipsius fraudes dyabo-
lo simpliciori detegunt et ad ipsius
fidem verbis et sermonibus et exemplis instruunt
sive vero huiusmodi doctrine sive scripto [illegible]
quod doctorum est. Ideo virginibus martiribus
et doctoribus debetur aureola. Sicut ergo
[illegible] in virginitate in martirio et doctrina ita
etiam in aureolis est virtute maior et magis
virgo autem et mater dei coronata est omnibus hiis
aureolis longe super omnes virgines martires et
doctores quia eius virginitas purior
martirii gladius penetrabilior doctrina
sublimior [illegible] horum trium
comites [illegible] valde sublimatur in via viri
et effulget [illegible] aureola in patria. Que
signata fuerunt [illegible] duodenarium quod
est numerus stellarum corone quae caput virginis super-
abundanter coronat quae sola in [illegible] in merito
[illegible] excellebat. Fuit enim virginitas eius
purissima quia humillima quia [illegible] ipsa
est fecunda. Ideo eius aureola triplici
fuit fulgoribus adornata. [illegible]
Fuit denique martirii gladius penetrabilior
[illegible] quam aliorum corporis [illegible] animam pertransi-
vit [illegible] passio sit corporis [illegible] compassione
illa passa est in vulneribus filii unigeniti
longe amplius quam corpus proprium [illegible] ador-
nata quod fuit eius passio [illegible]
[illegible] et cordis dulcedine ampla
Doctrina etiam quia non [illegible] predicatores sed prophe-
[illegible] et doctores et fidei columpnas apostolos
sic instruxit [illegible]
tas vite exemplaritas animi quoque firmi-
tas [illegible] declaratione [illegible] spiritualem [illegible]
[illegible] brevitas cogit [illegible]
[illegible] et [illegible]
excellentissime vicit [illegible]
[illegible] singularibus gaudiis coronatur.

et ornatibus quasi stelle eius coruscant in capite
et lucent contra per inter confusionem innuunt
ad quos ecclesia vocata virgo maria per
Dictum filio suo dulcissimo Veni sponsa
mea de libano etc. Et est de primo dicto hoc

Legitur glosa virginis sponsa si vere colimus
non solum verbalibus preconiis deum et laudata
sua merita magnificamus in pater historia
festivitate sed ita assistimus precibus quas
et in esse mandamus et vivis Vere ei nobis
hic tamen gaudeo congregat ac a presentia
festivitate secludi interimus aut preludii
ortus si vero eam huius colueramus per quam
omnibus condit psalmus corda Ve at eam colimus
secundum Iudeorum in hoc cogitus si imitari velimus
toto corde quam laudamus principium
itaque et de a prima imitationis hoc est audiendi
obtemperavit vocationem magnam et sequitur cum
dicitur abalade sit apostolus ait obsecro vos
ut digne ambuletis vocatione qua vocati estis
ephesiorum 4 Sic vere imitabimur virginem quia
exaltata sit angelorum choros gaudemus
quod ipsa promptissime obediendo vocationi
que de libano nunc dare condicionibus vocata
est et ut sic sponsa immaculata deo gloria
vit meruit 2o et 3o vocari ad eius bene
et corporis gloriam Ita et nos nunc et agamus
Cum enim huius divinam vocationem si non audit
in diebus tribulationis advenerit non vocabitur
ad gloriam, primo rogans non exaudietur, quia
qui declinat aurem ne audiat legem oratio
eius erit execrabilis proverbiorum 28 Sed audiet tunc
vocem hanc terribilem Amen dico vobis nescio
vos Matthei 24. Vocamur autem quidem a deo
multipliciter et primo in missione Sicut ipse ait
Ego sto ad ostium et pulso Si quis audi
erit vocem meam et aperuerit ianuam intro
ibo ad illum et cenabo cum illo et ipse
mecum Apocalypsis 3. Est enim quedam duplex vocatio
secundum beatum thomam in de dictis una interior
que est instinctus quidam et motus ad bonum
a deo immissus hoc autem omnibus vocat dominus
deus omnibus dedit naturalem vocem qua liber decipi
tur ad opera ut dicit philosophus primo ethicorum et de quo
et illud intelligi potest Multi dicunt quis
ostendit nobis bona quibus eundis signata dicens
Signatum est super nos lumen vultus tui domine
glosa lumen vultus dei est ratio nostra et sindere

hec enim deo conformi sit secundum voluntatem aliquem alii
sistat, voluit hoc quod sepe immittit homini bonas
cogitationes etc. Alia est vocatio exterior et
ita est multiplex omnibus enim nos vocat per creaturas
in quibus relucet divinum vestigium beneficia
que et flagella nos ad deum dirigunt sic
ad principium omnis boni et iustum protectorem
tore Vocat etiam per scripturam et ecclesie doctri
nam quasi predicatorem tamquam preconis dei propo
nitur ad obediendum deo vocanti Unde
enim aliud tamen scriptura nisi predicatorum vox
clamat, unde dicitur Veni de libano
sponsa. id est veni anima a deo sponsa dealbata de
dispendio huius mundi, adhuc deo veni de
mundo et si non corporaliter corde sed in
conversatione eius in mundo conversando sicut
apostolus ait tempus breve est et reliquum
est ut qui utuntur hoc mundo sic tamquam
non utantur. i. Corinthiorum 7 beatus Gregorius in omelia 36. qui sic
necessaria queque exteriora ad vite sue
ministerium diligit, et tamen hoc eadem non
sinit sue menti dominari, qui non sic placitis
omnibus mundi ut displiceat conditori Sed
hanc vocem et si multi audiunt non tamen multi
exaudiunt quia sicut Gregorius super ezechielem omelia 15.
dicit ait, multi vocem predicationis audiunt
sed post vocem vacui redeunt, quia et si mente
intellexerunt sacri verbi preceptum oblivisco
et non suadeo quod audierunt in corde non
reponunt De quibus aggeus primo dicitur
Seminastis multum et intulistis parum, comedistis
et non estis saciati bibistis et non estis inebriati
Multum corda sua seminat, sed parum in fort[?] quod
de mandatis celestibus vel legendo vel ora
audiendo multa cognoscit sed negligenter
operando parum fructificat Comedit et
non saciatur, quia verba dei audiens inthesaurizans
tamen ut gloriam sibi comparet, sicut non sa
ciatur deus enim comedit et tamen animam esurit
bibit et non inebriatur qui ad vocem predicationis
aurem inclinat et mentem non mutat Sicut
inebriatus esset, mentem sine dubio mutasset
ut iam terrena non quereret vana que amaverat
non amaret, Multi autem oculos sua voces
contemnunt qui vero predicatores verba audire dignan
tur Dicitur Crisostomus super matheum Non puto
et de ipso verbi dei auditum perfectum, nam qui audit
semper sepe comprehendit et aliquid ingenuisit

ut quisque studeat in se ipso quod in se dixerit. Cum
verbo ut que percepit agnoscit. quo a principio
credidit. quo semper inhabitabit. quo continue
dare conabitur. Et Rabanus dicit quis non vivit
verbo dei, certe non vivit, sicut corpus humanum nullo
vivit sine tereno cibo ita nec anima sine verbo dei
Sunt et quidam mali peiores qui verbum dei audiunt
sed corde perverso audiunt verbum offendunt ac
predicatori immundo corde commurmurant de quibus
propheta dicit psalmo 24 Sicut cera in medio consumatur
ita murmurat cordis pervisio Sicut ut quis se cognoscit
omnia . Sicut si mittitur in nitrum subruit
nitrum plurimum et ebullit Et perversa mens
quam per increpatorem corripitur, quam per predicatoris
dulcedinem ad bonum suadetur, de correpcione
fit deterior, et iam in murmuracionis iniquitate
succendit, ad contumeliam provocatur, unde debuit
ab iniquitate compesci. Illi significati sunt per illos
a quibus qui pueros dominus ad nupcias vocavit
contumeliis affectos occiderunt Math. xxii
Ut Gregorius considerauit quod agerent ne cum hominem
putarent insultare et deum expugnare inciperent
dixit cum moyses de se et aaron, per quem predicatores
qui murmurabant Exodo 16 Nos quid sumus
nec contra nos est murmur vestrum sed contra dominum Et quidem
qui dominum cum murmur non contra predicatorem, dum predica-
verbum domini ut de ipso percipiat, quod si verba sua
non domini sed que domini mandata ad populum fidelem
non conferret, in cathedram Christi scripture corrup-
tor ad vocem publice ponendus et sic sunt
dimittendi arguendi de loquentes in deum et illud
lucae x. Qui vos spernit me spernit et
qui me spernit spernit eum qui me misit et si
per ipsos corum constituunt dicit quibus dominus actus 13
ipsa allegatis locis dominus incrassatum est cor
populi huius et auribus graviter audierunt et oculos
suos clauserunt, ne quando oculis videant, et auribus
audiant, et corde intelligant et convertantur et sa-
nem eos. Aut eciam homines intelligunt videntes
que predicantur quam non Sed non stolidissimi sunt
in pugnantes qui minime noverunt fideles et que
via que eterna est nescit, et cum monstratur dum
irridet propter sua mandata in cordis sui
agnitam impugnaverit veritatem in dictis peccatis
in spiritum sanctum peccat irremissibili .i. difficile
remissibili actuum xiii. Caveatis ergo dilectissimi
ne talibus in vobis inveniatur, verbum dei cum pace
et desiderio audite, pravas voluntates ad Christi
voluntatem corrigite, verbum dei corde et opere
custodite, imitatores in hoc virginis gloriose
in omni verba de Christo per angelos pastoribus

∴ lyra Nitrum est species salis que perfusa aceto recipitur et
fumat sicut calx viva in aqua posita. Katholicon
Nitrum species est terre cum super aceta effunditur fumigat
et quo fiunt medicine et sordes vestium et corpus lavatur
vide glosam ordinariam

verba conservabat conferens in corde suo. Dici-
tur vocacione nostre paravimus que a
domino de libano mundane conversacionis
vocati sumus, ut sua mandata custodiamus
sue voluntati tanquam propria sponsa placeamus
mundum istum nostre deserentes, illuc di-
rigamus nostros incessus, quo virgo gloriosa
hoc pervenit per hanc et excellentissima
virgine vero nobis patefacta est ad celum
via diversarum sanctarum et meritorum illarum accepturi
quibus illo vocati meliorem est pervenire, ubi ha-
bebimus mercedem, ubi videbimus filium et
quem desideravimus perpetue possidebimus
et nobis concedat meritis eius et virginis
qui dominus noster cum patre et spiritu sancto in secula benedictus Amen

Ex passionali

Antiquas glose virginis marie ex tribu iuda
et regia stirpe david duxit originem
Matheus autem et lucas non generacionem marie sed
ioseph describunt qui tamen a generacione eius penitus
fuit alienus quia consuetudo scripture fuit ut non
mulierum sed virorum generacio describatur virgo
in beata ex parte utraque de david descendit quod precipue patet
ex hoc quod ut sacra scriptura testatur Christus de semine
david duxit originem Cum igitur Christus de sola virgine
natus sit manifestum est ut virginem ex david
natam esse et hoc est ex cathena nathan David
n. autem reddens habuit duos filios Nathan
scilicet et salomonem Ex cathena igitur nathan
filii david ut testatur iohannes damascenus li. x c. 6
Leui genuit mathan melchi et panthera
panthera genuit barpanthera barpanthera
genuit ioachim Ioachim virginem mariam
Ex cathena autem salomonis mathan habuit uxorem
ex qua genuit iacob Defuncto autem mathan
melchi ex tribu nathan qui quidem filius fuit
levi, frater autem pantherus accepit uxorem
mathan matrem iacob et genuit ex ea heli
Fratres sunt autem fratres uterini iacob et heli
Iacob quidem ex tribu salomonis, heli autem ex tribu
nathan Defunctus est autem heli ex tribu
nathan sine liberis Et accepit iacob
frater eius qui erat ex tribu salomonis uxorem
eius et suscitavit semen fratris eius et genuit
ioseph Ioseph igitur natura est filius iacob ex descen-
sione salomonis, secundum legem autem heli qui
ex nathan natura filius quia nascebatur secundum naturam
quidem erat generatus, secundum legem autem defuncti
Sic autem in ecclesiastica historia dicitur et beda in
sua cronica testatur, in actis generacionis hoc

hebreorum et alienigenarum in archivis tem-
pli secretioribus servarentur, Herodes iussit
omnes incendi, estimans se nobilem posse videri
si deficientibus probationibus progenies sua ad
Israel pertinere crederetur. Fuerunt tamen quidam dicti
dominici sic dicti ob propinquitatem Christi qui et
nazareni fuerunt qui ordinem generationis
Christi partim ex patribus didicerant partim ut
a quibusdam libris habuerant quos domi
habebant quantum poterant prodocebant.
Joachim autem accepit uxorem nomine Annam
que habuit sororem nomine Hismeriam. Hismeria autem
Hismeria genuit Elizabet et Eliud
et Elizabeth Johannem baptistam. De Eliud
natus est Emmen, de Emmen natus est sanctus
Servatius cuius corpus est in oppido Traiecti super
flumen Mose in episcopatu Leodiensi. Anna
autem tres viros habuisse dicitur scilicet Joachim, Cleo-
pham et Salome. De primo autem viro scilicet
Joachim unam filiam scilicet matrem domini
genuit quam Joseph in matrimonium dedit que Christum
dominum genuit. Mortuo Joachim accepit
Cleopham fratrem Joseph et genuit ex eo aliam
filiam quam similiter Mariam vocavit et Alpheo
postmodum in coniugem sociavit. Hec autem Maria
ex Alpheo viro suo 4 filios genuit scilicet Jacobum
minorem, Joseph iustum qui et Barsabas, Simonem
et Judam. Mortuo 2o viro Anna tertium accepit
nomine Salome ex quo aliam filiam genuit quam similiter
Mariam vocavit et Zebedeo in coniugem tradidit.
Hec autem Maria ex Zebedeo viro suo duos
filios genuit scilicet Jacobum maiorem et Johannem
evangelistam. Unde de hoc extant versus: Anna solet
dici tres concepisse Marias, Quas genuere viri
Joachim, Cleophas Salomeque. Has duxere
viri Joseph, Alpheus, Zebedeus. Prima parit Christum,
Jacobum secunda minorem, Et Joseph iustum
peperit cum Symone Judam. Tertia maio-
rem Jacobum volucremque Johannem. Sed mirum
videtur quomodo beata virgo potuit esse cognata
Elizabeth ut supra dictum est. Constat enim
Elizabeth uxorem fuisse Zacharie qui erat
de tribu Levi, et secundum legem quilibet de tribu
sua et familia ducere debebat uxorem
et teste Luca de filiabus Aaron eam fuisse
testatur. Anna autem fuit secundum Jeronimum de
Bethleem que erat de tribu Juda. Sed sci-
endum quod ipse Aaron et Joiada summus sacer-
dos ambo de tribu Juda duxerunt uxores,
unde tribus sacerdotalis et regalis cognatione
sibi ad invicem probantur fuisse coniuncte. Potuit
autem huiusmodi cognatio ut dicit Beda his temporibus fieri ut
nuptie fierent de tribu in tribum ut ma-

ria beata Maria que de tribu regia descendit
cum tribu sacerdotali cognationem habuisse
monstraretur, et ita beata Maria de utraque tribu
erat. Voluit enim dominus ut hee tribus privi-
legiate per misterium ad invicem miscerentur
quia dominus de eis nasciturus erat qui verus rex
et sacerdos pro nobis se ipsum offerret et fideles
suos in militia huius vite pugnantes regeret
et post victoriam coronaret, quod etiam ex nomine Christi
innuitur quia scilicet sacerdotes et reges et prophete
in lege veteri ungebantur. Unde et nos a Christo
dicimur Christiani et genus electum et regale sa-
cerdotium appellamur. Sed et quod dicitur
quod mulieres suis tribubus viris iungebantur
dicitur fuisse constitutum ne distributio sortium con-
funderetur. Cum vero levitica tribus sortem he-
reditatis non habebat mulieres sue tribus de
illa tribu nubere poterant cui volebant etc.

In nativitate gloriose virginis Marie
Jacob genuit Ioseph virum Marie de qua natus
est Jhesus qui vocatur Christus. Agitur primo introductio
in exordio sermonis huius folio decimo sexto
2° alias habenda sunt ex hiis que Lucas narrat
intermedia. Quo ad primum clarum ex sacra
scriptura quod ab Adam primo parente quem Deus separavit
ab homine usque ad Christum nomina hominum quorum continu-
avit hominum genus ordo deducta est et ab aliis
sunt discreta quamvis generationis linea cum digressione
personne Mathei in qua [illegible] quod [illegible]
[illegible] quod virgo Marie de virgine [illegible] genitus
non carnale sed spirituale generatione inchoavit.
Ut sic [illegible] pater eius de virgine Maria na-
tus est Christus in lege et prophetis promissus de semine Abra-
he ex tribu Iuda per David virginis generandus.
Et quoniam in hac descriptione inter Matheum et
Lucam quibusdam videtur discrepantia, quia Matheus
dicit Jacob genuit Joseph, Lucas vero asserit
Joseph filium fuisse Heli, et sic de quibusdam
aliis [illegible] concordia [illegible] concordia quam
ut ait Augustinus de concordia 4 evangelistarum Matheus
[illegible] assumptione humanitatis nostre a Deo
et ideo describit genealogiam Christi descendendo, Lu-
cas vero [illegible] voluit [illegible] humane [illegible]
per generationem Christi in Deum, ideo describit genealo-
giam eius ascendendo. Et ob eandem rationem generationem
Christi per solos filios naturales describit, Lucas
vero [illegible] adoptivos et legales, quia in Deum
[illegible] per gratiam adoptionis quia filii Dei efficimur
non naturales sed adoptivi. Et quia adoptionis gratia
confertur per baptismum, ideo Lucas Christi generationem
post eius baptismum describit. Baptismus vero pre-
[illegible] generationem naturalem, ideo [illegible] generationem
Christi in evangelii sui principio ante baptismum eius
premisit. Quod autem [illegible] figuris in quibus discor-
dare videtur concordant, postille in glossa [illegible]
quam [illegible]. Sed forte quis dicet quid
ad generationem Christi que virginis [illegible]
deductio [illegible] aliud [illegible] Joseph
[illegible] Marie de semine David processit, propter hoc in-
[illegible] manet [illegible] virginis et propter [illegible] quod de
sola virgine non de Joseph semine sed misterio
[illegible] sicut [illegible] testatur
[illegible] glossa. Non est [illegible] scripturarum ut ordo mu-
lierum in generationibus texatur, ideo generatio Christi
non per Mariam sed per Joseph ducitur. Verumtamen
ex hac deductione sufficienter habetur virginem Mariam
processisse de semine David, quia de una tribu
necesse est fuisse Joseph et Maria. Cogebatur
enim Joseph cum eo sibi ducere propinquam secundum
legem ne sortes confunderentur. Erat enim hec tunc
[illegible] vir duceret uxorem de tribu et
cognatione sua, et mulier semper maritos de eadem
tribu acciperet ut hereditas permaneret in fa-
miliis [illegible]. Cum ergo virgo Maria fuit unigenita

patris sui Joachim fratres non habens hereditas
patris ad eam spectabat, sicut dicitur Numeri 27: Homo
cum mortuus fuerit sine filio ad filiam eius transibit
hereditas. Non ergo poterat duci nisi a viro tribus
sue. Unde quia tribus Levi sacerdotalis cum tribu
Iuda poterat commisceri, quo modo et alias Elizabeth fuisse
cognata virginis que uxor fuit Zacharie sacerdotis
ut Lucas testatur, ideo argumentum ex premissis
non satis demonstrat quod potuit Joseph ducere vir-
ginem de tribu Levi, sicut nonnulli presumpserunt asserere
virginem fuisse de tribu Levi. Sed pro certo non
fuit; magis vero virgo de regia stirpe David
descendit, triplici argumento convincitur. Primo quia
in diebus professionis quibus exiit edictum a Cesare
Augusto ut irent omnes et profiterentur singuli in
sua civitate, ascendit Joseph et Maria tamquam
contribules in civitate Bethleem tamquam fa-
milia David ut ibi profiterentur, Lucas 2. Secundo
quia utrumque testatur clare dicit [illegible] filius
David [illegible] non habuit in terris nisi
ipsum [illegible] processisse a David, ergo in virgine
Maria [illegible] fuisse de stirpe David. Et
[illegible] hoc satis intelligi potuisse indicasset [illegible]
[illegible] fuit de stirpe David
frustra usque ad eum generationibus per lineam
deduxisset. Non enim generationem Joseph sed Christi
describere conabatur evangelista sicut ait Matheus:
Liber generationis Jhesu Christi filii David etc.
[illegible]
eius auctoritate necessario ignorat qui ea apper-
te [illegible] non dubitat [illegible] doctoribus
[illegible] attestantur. Deducit enim hanc generationem
virginis sanctus Johannes Damascenus in [illegible]
[illegible] dicit quod Melchi cuius Lucas facit mentionem
[illegible] Joseph habuit fratrem nomine Pathera qui
genuit Barpathera, et hic genuit Joachim
patrem virginis Marie. Et hec de primo.

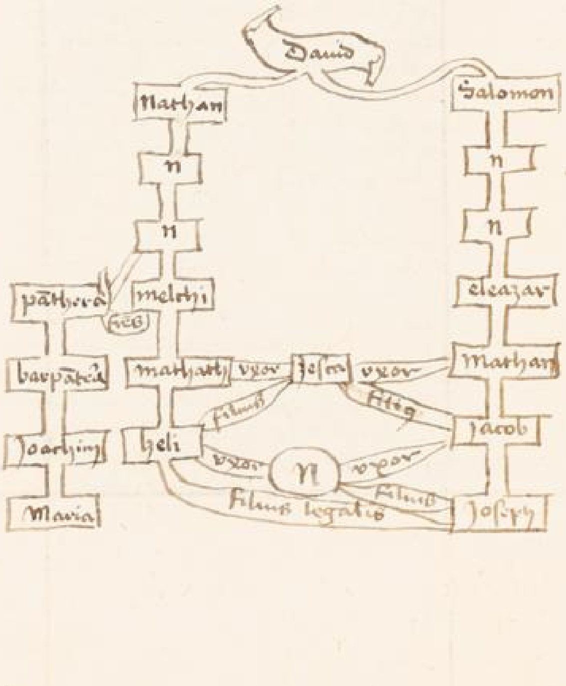

Christo irrefragabili memoria virgine de qua
natus est ihesus qui vocatur christus, ex regali progenie
fuisse exorta, facile patet quod claritas, ac singularis
nobilitas tante virginis, que de tam clara stirpe
patriarcharum, regum, prophetarum ac principum progenie
a deo specialiter ex omnibus electe nostre pro-
cessisse. In quo eciam ad nobilitatis vocem convenire
excellentissime invenitur. Nobilitas siquidem quantum
hic sufficit prout boecius tradit 3 de consolacione
prosa 6. laus quedam est de meritis veniens parentum.
Cum si in se est aliquid boni, hoc est quod imposita nobi-
libus necessitudo videtur, ne a parentum virtute
degenerent. Aliud est nobilitas bonum secundum aristotelem
quod ex bonis bonos nasci probabile est. Quapropter
quamvis nobilium plures ordinarie ac superioris
convenerunt eunt viri quia teneriori nutrimento
pro meliori complexionatur, et ad virtutes suscipiendas
capaciores habiliores fiunt, tum quia vere nobi-
lium plures bonis disciplinatur moribus, ac bonis
artibus et virtutum exerciciis a pueris instruuntur.
Unde patet quod quanto nobilior est aliqua progenies
tanto boni ex ea nati sunt honorabiliores, et
mali deteriores. Et si alium hoc non vere
sperne probitatis ac virtutis, sed parentele sue defertur
iuxta illud quod fama probitas et virtus aliena eorum
a quibus primordialiter quod nobilitas exorta est
honoratur non istis quibus hoc fors providit.
Non enim ait boecius splendidum te, si tua non
habes, aliena efficit claritudo. Neque eciam hoc extolli
dent viciosi nobiles, si a plebe honorantur, sed magis
in se videntes quantum maiores strenuitatis
laudabilium predecessorum suorum a quibus viliter
degenerant, et maculam in primum suorum gloriam
ponunt. Unde ad quendam vicinos [illegible] in ore
quedam qui incipit expeditum velle, ita dicit
Cum apud nos in senatu aliquis verba facit,
plerumque omnes maiores suos extollunt, et
eorum fortia facta clariores se esse putant.
Quod contrarium est. Nam quanto vita eorum clarior
fuerat, tanto eorum socordia flagiciosior est.
Tunc videte quod sit unus qui ex aliena virtute sibi
arrogat laudes. Nobilitas eius est que natam non
cepisse melius est, quam acceptam corrupisse. Hec ille.
Et salustius eciam post illa que morum sor-
didat genere claro. Aut quid nos illi gna-
vit quem mores adornat. Rendat ut ex pre-
missis colligi potest indignior et inhonorabilior est
viciorum de genere nobili natus quam viciorum de
plebeo genere procreatus, maior est attento pro digni-
tatis et generis nobilitas sit circumstancia faciendo
aggravantis. Utinam hoc intelligerent ac rumi-
narent nunc temporis solo nomine vocati nobiles
nulla virtute fulgentes, deum ignorantes, suo
vicio sordidati, et quod peius est in rapinis
usuris, luxuriis, oppressionibus pauperum,
ac vita turpissima gloriantes, nichil in se

honestatis habentes. Unde olim in parentibus fuisse
se arrogat, filius medicus de amissis divitiis
glorians, cum tamen infelicissimum genus infortunii
sit secundum boecium fuisse felicem. Neque si divites
sive potentes, sic nobiles sunt, quia secundum aristotelem
in politica non divicie, nec antiquitas divicie dat
nobilitatem, sed nobilem et ignobilem virtus et
malicia determinat. 4 politice. Cum igitur proprie
non fiunt nobiles et volunt ut a progenitorum
gloria degenerare. Solatur in primis scriptura pl-
ritudine dei. Cum eam quod contempnunt
ignobiles sunt, [illegible] 2. Sicut de nichil nobi-
lius servitute dei. Unde cum agit fiemus et ob-
temperando iusticie ut boecius ait summa libertas
est. Libertas autem et nobilitas sunt idem 3 politice
Et beata agathes ait summa ingenuitas ista
est, in qua servitus christi comprobatur. Quo david progeni-
tor virginis nostre cognovit, qui in hoc solo se no-
bilem putavit, quod dei servicijs magis potuit
inservire. Ludam coram archa domini et vilior fiam david
et ero humilis in oculis meis et regum 6. Unde huic
prestantissimum [illegible] in sua genealogia conspec-
tos patres virgo nobilissima longe vicit vir-
tute, quoque eciam in eius laude dicitur insignis longe
eminencius in hac virgine emicuit, que hic canitur
in ipsa. In priori primum mores omnium se
excellit eorum de. Reluxit in primis in hac benedicta
virgine constancia Abel, caritas enoch,
misericordia noe, fidelitas abrahe, obediencia ysaac,
spes iacob, fortitudo iude, castitas ioseph,
mansuetudo david, salomonis sapiencia, ezechie
iusticia, innocencia iosie, et ita de aliis
cum deductio continget. Et superfluum valde
est nobilitatem virginis ex parentibus quamdam,
cum non sibi parentes sed ipsa parentibus gloriam con-
tulit, felices quippe hac prole omnes progenitores
predicantur. Que non a progenitoribus degraciatis
sue originis, sed ab omnium opifice deo, circa
eam specialiter operante accepit. Ex quo sic corpus
nobilissimum de quo nasci debuit christus
non natura sola, sed gloriose ac miraculose de sola
virtute eius ex parte sua opera formavit, nobilis-
sima ac optima complexione, ita eciam anima eius
sanctissima ab omni peccati macula preservata, omnium
virtutum fecunda semina iam pueri nascitur
indidit, quibus unitate eius sanctificavit beatum.
Neque enim veritas beate marie festivis laudi-
bus honoraret si non sancta nasceretur. Recepit
in quo aptissime attributum loquendo potencia
naturale ad opera virtutum, quod primum in firmitatis
a filio intellectum habituali ad cognicionem
veri, quod primum caritatis a spiritu sancto infecta

humilitate ad omne bonum quam primum impetrans. Ex
quibus orta est indolis optima nascens virgo
non frustra, quia ab exordio sue nativitatis
gerebat semen ex huius radicibus misericordie et
temperantie, virginalis pudicicie et tollerancie
honor et reverencia, ac omnium virtutum custos et
humilitas nobilissima. Cuius generacionis
fuit causa secundum Henricum de Hassia super dei speciali
cooperacione virtutis secundum quadragesimo pluribus eligi-
bilibus ... ac innectitur studio propria consi-
deracio, ita ut in huius virginis nativitate extincta
videatur omnis vilitas et miseria lapsi generis
humane, et destituta integritas status primi
in ortum deducitur. Augustinus 22 de civitate dei
... mala ... quibus homo per culpam ad
nascitur, ad duas que conduxit miserias ra-
dicales ... ab ea nativitate ...
et pravis amoris radice vehemencia ... quod omnis
filius Ade nascitur. Nam quis ignorat cum quanta
ignorancia vite que in infantibus manifesta
est, et cum quanta habundancia vane cupiditatis
que in pueris incipit apparere homo veniat in hunc
mundum. Ex quibus innumerabilibus miserie et
cladibus oriuntur. Cuius attendens beatus Job
de nativitate talis miseriis miserabilem
lamentatur sub forma maledictionis dicit:
Pereat dies in qua natus sum, et nox in qua
dictum est conceptus est homo. Dies ille vertatur in
tenebras, non sit in recordacione, non computetur
in diebus anni, sit solitaria, nec sit laude
digna. Job 3. Nunc autem in huius benedicte
virginis nativitate, qua non maculavit originalis
peccati infectio, non fomitis mala inclinacio,
non culpabilis actualis ignorancia, non corrupit
gravamen mala complexio, nec libido
sed illustravit multum spiritus sancti gracia, male-
dictio in multo vertitur in benedictionem, ut de
hac nativitate dicere non liceat filii Ade.
A tot malis hac nativitate liberandi. Non pereat
sed clareat dies novi luminis scintillantis
radio in qua nata est Maria virgo. Benedicat
nox ... stellarum tripudio in qua concepta
est mater dei filio. Nulla huius diei obtenebret
tristicia, que ... convertit mundum ad
gaudia sed in memoria celebri. Non computetur
in diebus anni cum sit dignitatis ...
... sue novi testamenti. Non sit so-
litaria sed omni laude plena ... laudanda.
Sit dies hec benedicta, sit omnibus gaudiosa,
et quod non omnibus gaudiosa sed et in ea
nativitate ... gaudebunt angeli
in celo ... in cuius nativitate dei gratia
orta est ille que pluribus maledictiones dedit
benediccionem et ... morte donavit
nobis vitam sempiternam, et huius non est gaude-
bunt, ac denique magna voce laudabunt et
benedicent, que hunc salutis mundi tocius dedit
diem. Dicentes devoto corde: Gloria tibi domine. 2 huius de 2°.

Aliquis nunc 2° in hac gloriosa virginis nativitate
ex vicibus ... per misteria doctrina ...
Nempe ... nobis predicit Jacob genuisse Joseph
virum Marie, ac de ea nasci forte ... quia de
Christi ... in mundum, ut et in nobis ... Marie
suffragantibus meritis nascatur spiritualiter quod
non de nobis aliquid assumendo, sed nos sibi uni-
endo ... ut sic ex nobis
nasceretur Christus, ita et nos ... nascamur
ex Christo. Utriusque nativitatis testis est ...
Et de ... si ego eo nasci dicitur, quia ipse
mutuam suam ... non dedignatur. Dicit enim ... ait
cum fecit voluntatem patris mei qui in celis est ipse meus
frater, soror et mater est. ... devota
fide et ... sit virgo sine ... dei mirabili
... similitudine fit filia dei, non per naturam sed
gratuita adopcione. Sic Johannes ait: Dedit eis
potestatem filios dei fieri hiis qui credunt in nomine eius.
... ait Johannes 3: Oportet vos nasci denuo,
non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis,
neque viri sed ex deo. Et quo pacto hoc fiat
fiet ... in nobis spiritualiter. Jacob genuit Joseph
... Marie ... nasceretur
Christus, non opere viri sed ... spiritu sancto. Et
... aliquid ... Marie ...
... quia non obnoxia esse potest
violacioni ... ut opera mala et aliis
... a doctoribus ...
... ad optima deprecatur, ita ut contra
... corrupcionis
per ... in inferno, quoniam ad bonum stimulat
et ad malum ... nasceretur ille
... non moritur ...
generare voluit, genuit ut vero Joseph ...
... quem generabit Jacob. Clamat propheta ...
... timor domini ... spiritualis gracias
... ait ... Domine ... et
... salutis. Genesis 26. ...
... Jacob supplantator ... autem
... supplantat ... dei ...
In timore domini declinatur a malo ... in
timor domini expellit peccatum ... perfecte
aut supplantacio ad eternam vitam ...
per contemplacionem ... Jacob genuit
Joseph, ... dei per eternam vitam operans,
meditacionem ... ex se gignit ...
meditacio vehemens animi applicacio
ad divinum aliquid investigandum ...
ut ... Joseph ...
... Joseph ... Nempe ...

Ro[manos] 8

De 39 ...

alit melius exercere spiritualibus augmentis quam per meditaciones fortem et salubrem per quam ascendit de virtute in virtutem superata flexibilitate animi cogitacionum ac desideriorum carnalium. Sicut igitur per meditacionem quis robustus est, non tamen cogitacio fluida vere vir dicitur. Sed eciam vere maie virtus regnat illius potentialis, quia hec meditacione illuminata vere intellectus, quia illuminat meditacio propheta dicit: In meditacione mea exardescit ignis. Certe splendor illustrans. Hec itaque mentalis mistica nascitur per contemplacionem illius quem vocat Christus, cum amore in igne sanctis fervidissime offert, totam divine voluntati et fine de desiderans toto fervore deo uniri. Non ad hoc fervor potest meditatione, ex opere vel fine quam meditacio, sed mistico spiramine, gracia sed contemplatione studio fundat a terrenis ... et illuminat et accendit ad divina. Sicut et illa ... caritatis ... complexibus et desiderat pacem illius, gustat quam quam suavis est dominus, ad quod osculum admitti se petit sponsa Canticum 1: Osculetur me osculo oris sui. Vere ... desideranda quia hoc in laboribus huius ... vite ... et sustentat ne deficiat in via sed pervenire valeat robustus fortis ac meritis plenus ad patriam, quo nos perducat meritis glorie sue meritis Christus Ihesus cum patre et spiritu sancto in secula benedictus. Amen.

In festo omnium sanctorum sermo 29
Laudate dominum in sanctis eius psalmo 140. Introductionem quere folio 19.

Omnibus ... domini in sanctis suis laudare iubemur. Nam et consuetudo est laudare dominum in sanctis eius per singulos dies in matutinis laudibus ... maxime tamen in presenti festum hodiernum id agere dignum est, quia in omnium neglegencia et morum supplementum, ut dominum in sanctis suis omnibus generaliter et in domino sanctos laudaremus est specialiter constituta. Sed eorum ... quos pulsat animum ... in quo et quemadmodum vere in sanctis suis dominum laudamus. Credo certe ... a domino a sanctis laus nostra ad quod glorificacio nostra ad quod nostra hic ...
Nunquam ... horis ... quod nullum ... filii promissionem honorificat pater celestis Iohannis 12.
Certe bonorum morum dominus propheta teste non eget et nec sanctis nostra devocione prestatur, quamvis aliud sint ibi laudatorem sine comparacione maiorem. Dicit igitur apte ... quia laus eorum quod a deo ... Magnus laudator et vehementer ... laudacio quam quia laudat vel laudatur est quia ... a laude ... extollere non valet laudacio celorum. Credo ergo ... Placet quod sanctorum memoriam celebremus ut ... ait nostra est

non ... magis nobis ex eorum laudacione memoria confertur utilitas. Sed tamen laudamus ut ... sanctos laudamus gloriam quam eorum ... fervencioris studiis desiderio ad eorum consorcium suspiramus, habundancioris ... eorum vestigiis inherere ... devocionem eorundem nos ... Sed quomodo vere in sanctis dominum laudare potuimus ... propheta in consequentibus innuit, cum dicit: Laudate dominum in firmamento virtutis eius, laudate eum in virtutibus ... aliam translacionem in potestatibus eius, laudate eum secundum multitudinem magnitudinis eius. Secundum Augustinum ipsi sunt firmamentum virtutis dei, ipsi potestates eius, ipsi multitudo magnitudinis eius. Sicut est in ipsis relucet firmamentum virtutis potestas et magnitudinis multitudo eius. Primo ... in ipsis firmamentum virtutis eius, quibus non dominabitur mors pene, quia in via non dominabatur eis mors culpe. Ibi firmati sunt in gloria quia hic firmiter stabant in gracia. Ipsi denique sunt potestates dei, equales in celum ... posuit sub pedibus eorum omnibus inimicis, ut eam appropinquare non audeant, quia ... ipsis inpugnantibus non cesserunt sed potenter resistebant. Nunc regnum celorum hereditate perpetua possident, quia regna terre ... paupertate et despectione pro deo ... gerunt. Ipsi multitudo magnitudinis eius quia magni in celo. Dixit ... nullus inter natos mulierum ... qui minor est in regno celorum maior est illo. Maior ... in regno celorum maior est maior Matthei xi. Cum et si olim gustaverunt quam suavis est dominus, nunc ac inebriabuntur ab ubertate domus sue, quia torrente voluptatis sue potabit eos ... apud quem est fons vite psalmo 34. Multitudinem ... de Iohanne apostolo Apocalypsis 7: Vidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus et tribubus et linguis stantes ante thronum in conspectu agni amicti stolis albis et palme in manibus eorum.
In hiis itaque laudandus est dominus in sanctis suis quia sanctis suis hec tribuit, quia deposita corporis fragilitate ... glorie sue ... ubi ... habundancia ... in summis virtute honore ac potestate ... solidissime confirmavit. Sed quibus modis in hiis laudabimus dominum ... musicalium ... propheta per methaphoram ... cum dominum laudare ... in choro, in tuba in psalterio et cythara. Nam teste Augustino ... musicorum ... fieri sonorum ... flatu ... pulsu vox in choro ... organum in tuba pulsus in psalterio et cythara ... voce ... in pectoris ... arteria vocali ... cordis

festi[n]g

maior

i[n]spirat devotio[n]e[m] q[ue] freq[ue]nt[er] i[n] gemitib[us] et suspiriis
erupit. Cellatum q[uod] i[n] me[n]tib[us] veneris p[ro]
pellit[ur], oris laudissona [con]fessione p[ro]sily
q[ui] explet[ur] manib[us] op[er]is executio[n]e. Sic
itaq[ue] d[omi]n[u]m i[n] s[an]c[t]is laudamus, du[m] ea q[uae] d[omi]n[u]s
s[an]c[t]is suis [con]tulit i[n] via, et nu[n]c [con]fert i[n] pa-
tria, ad memoria[m] devota cordis domina-
tio[n]e [re]vocamus, at[que] eis [con]gaudendo i[n] d[omi]no ex
gratiar[um] actio[n]e exultamus, me[n]te q[ui]d[em] sub lib[er]e
p[er]fecta[m], cu[m] ore v[er]o [et] vitis [et] cantus p[re]fe-
ri[mu]r, ut d[omi]n[u]m q[ui] dulcis sit symphonia vo-
ce n[ost]ra [et] discordi vita, ut h[oc] loquat[ur] op[er]a
q[uo]d [con]sonat v[er]ba. N[on] s[an]c[t]e s[er]m[o] Bern[ardi] s[er]mo[n]e 2 de h[oc]
festi[vita]t[e] infr[uc]tuosa [est] nob[is] ac [de]les festiva
s[an]c[t]or[um] memoria, du[m] q[ui]s p[ro] p[ro]p[ri]a venatione
p[ro]sequit[ur], cu[m] s[ib]i [con]paratio[n]e [re]q[ui]ri[tur], du[m] q[ui]s b[ea]tis-
simos me[n]te credimus, ad cor[um] b[ea]titudine[m] to-
ta aviditate aspiramus, d[ic]it q[uo]d delecta[n]t pro-
mis(?) p[ro]pris sublevem[ur]. Inflamant [con]palu[n]t
h[ic] s[an]c[t]or[um] memoria ad desideria celestia, ac ut
ad i[m]plorandu[m] auxil[ium], t[r]ahit ad imitandu[m]
ex[em]pl[a]. Cu[m] e[nim] b[ea]tor[um] multitudi[n]e gaudiorumq[ue] mag-
nitudine[m] [con]sideram[us] n[on] appetit b[ea]tor[um] q[ue]
socia ac p[ar]ticipatio[n]e gaudior[um]. Ubi et
v[er]o dicis cor[um] potencia q[uae] [con]gaudet d[omi]n[o], sperat
adiutorio n[ost]ro [con]fidit cor[um] auxi[lium] postularet.
Cu[m] deni[que] audiveris illor[um] firmamentu[m]
q[uod] pugnaverunt ac valid[e] assistere p[er] g[rati]am d[omi]no
vicerunt, ad s[imi]lia op[er]a n[os] t[r]ahit[ur]. Unde
itaq[ue] ut Bern[ardus] ait s[er]mo[n]e 2[o] festiva s[an]c[t]orum
memoria i[n] nob[is] tempore, languore, errore
depellit, cu[m] h[uius] m[odi] cor[um] [con]sideratio[n]e excitet[ur]
negligentia n[ost]ra cor[um] i[m]pressio[n]e i[n]nuet[ur] i[n]fir-
mitas n[ost]ra ignorancia q[uo]q[ue] n[ost]ra cor[um] erudia
ex[em]plis. P[ro]h[ib]et itaq[ue] i[n] q[uan]tu[m] quo i[n] s[an]c[t]is n[on] in-
tuet[ur] a nob[is] d[omi]n[u]s e[st] laudandus, q[ui]d sint p[ri]m[u]m

Cum ad 2[m] v[er]o d[ic]itur e[st] q[uod] hom[in]es ex-
ra ab h[uius] laudib[us] dap[n]abil[ite]r errent,
ut [con]tra error[em] cu[m] fanaticis cu[m] demitimus
s[unt] itaq[ue] triplices ho[m]i[n]es ab h[uius] s[an]c[t]orum
laudib[us] culpabil[ite]r oberrantes. P[ri]mi q[ui]
d[omi]n[u]m i[n] s[an]c[t]is suis n[on] laudat i[n] choro s[er]mo[n]e
multitudi[n]e magna[m] ei[us], q[uia] s[e]c[un]d[u]m m[en]t[em] sive desiderio
n[on] ad h[uius]mo[d]i b[ea]tor[um] multitudi[n]e et gaudior[um] so-
lemni magna[m] qua i[n] p[at]ria ca[n]tu s[an]c[t]i possidet
afficiu[n]t[ur], s[ed] mag[is] desiderio et amore p[rese]nti
i[n]here[n]t, h[uius] caduce h[uius] i[n]stabili et incerte
h[uius] miser[e], h[uius] laborib[us] et erumpnis plene.
Alii n[on] laudat d[omi]n[u]m i[n] s[an]c[t]o suo i[n] h[abi]te v[ir]-
tutib[us] seu p[er]fecta b[ea]t[i]s suis, illis sc[ilicet] q[uae] i[n] s[an]c[t]orum
p[er]fecte erant, putantes i[n] h[uius]mo[d]i s[an]c[t]os ut n[on]
posse a nolle seu i[n]ani[te]r p[er] nob[is] p[ro]hibit[ur]
cede et mult[um] amplicand[o], eos sic corde
discredunt ita ut alii o[mn]es ad s[an]c[t]os ut suffra-
gem[ur] digne p[er] preces suas. 3[i] s[un]t q[ui] et si
et[ern]a s[an]c[t]or[um] gl[or]ia p[re]t et gaudia co-

nspirant, ita ut et[iam] ex desiderio n[on] mi[n]q[uam] i[n] suspi-
riis affectib[us] [con]pungat[ur], cor[um] q[ui]d[em] p[ro]mi[ss]a ut
adipiscant[ur] o[mn]ib[us] [con]trut d[ic]it carnis sive capti
amore, qua[m] castigatio[n]ib[us] abstine[n]cijs et labo-
rib[us] [con]tristare nolunt, op[er]e s[an]c[t]or[um] vestigia n[on]
imitant[ur]. Illi d[omi]n[u]m n[on] laudat i[n] psalterio et
cythara, i[n] firmamento v[ir]t[u]t[is] ei[us] q[uia] op[er]e et labore
carnis sue cithara n[on] reddit ut pu[n]xit, ut
firmi i[n] v[ir]tute p[er]sistu[n]t, s[ed] vel[u]t molles et effemi-
nati vicior[um] pu[n]g[en]t g[rati]am d[e]i descendentes i[n] p[er]i[cul]a cadu[n]t.
De h[uius] trib[us] n[on] d[ic]i t[em]p[or]is brevitas vetat
eo 2[o] i[n]st[iti]t i[n] d[omi]n[u]m futur[um] q[uia] p[re]mitt[er]e n[on]
expedit [con]suato. 3[o] forte p[ro]m[ittit] n[on] in h[uius]
festi[vita]t[is] devota[m] p[er]t. De p[ri]mo h[oc] v[ir]tut[is] h[oc]
q[uo]d ed[ic]tu[m] e[st]. Cu[m] ho[m]i[n]es s[an]c[t]am felice[m] s[an]c[t]or[um]
i[n] ce[lest]i p[at]ria o[mn]ib[us] q[ue] v[er]e desiderant p[er]t [con]fortu
audientes, ad i[n]vo[care] to[ta] me[n]te salute[m] amore sui
reddat, s[ed] magis visitoria p[rese]nt[is] vite b[ea]t[e] am-
plectu[n]tur. Ill[iu]s aut[em] rei q[ua]m n[on] sufficit
tres cause potent assig[n]ari. P[ri]ma e[st] defectu[s] fidei
i[n] nob[is] q[uia] ut ait Ioh[ann]es 1 Io[hannis] 4 h[ec] e[st] victoria
q[ue] vi[n]cit mu[n]d[um] fides n[ost]ra, et v[er]o ita e[st] cu[m] ei
firmit[er] credet ta[m] felice[m] fut[ur]e vite statu[m],
quo n[on] [con]tepnet p[rese]ncia, et facile amore
ei[us] mundi sp[er]neret cu[m] o[mn]ib[us] [con]cup[iscenti]js suis.
Cu[m] videmus cu[m] h[uius] mu[n]di ho[m]i[n]es p[ro] modico
sp[er]ato [con]mod[o] q[uo]mo[do] hore vel ere, tantas
[con]tep[n]u[n]t delectaciones p[er]fere i[n]comoda et labores.
De h[oc] et Bern[ardus] i[n] s[er]mo[n]e q[uo]da[m] de vigi[lia] natal[is]
d[omi]ni ita ait: Putas q[uod] illi q[ui] cu[m] malefecerit
letant[ur], et exultant i[n] reb[us] pessimis sciant
vel cogitet q[uod] veniet d[omi]n[u]s s[ed] ad annumerand[um]
bonos et puniend[um] malos, s[ed] diu p[er]it pi-
tu nolit. I[n]d[e] N[on] v[er]o cu[m] ita se o[mn]i sp[er]itate pol-
luerent, si d[omi]n[u]m futur[um] scivet vel formi-
darent, s[ed] vigilarent utiq[ue] et n[on] sinerent sua
q[ue]rit p[er]fod[i] [con]scientias suas. 2[a] ca[usa] e[st] q[uia] et si
futur[e] vite felicitate[m] credimus d[ic]itur i[n]
g[e]n[er]ali credimus et n[on] distincte et i[n] p[ar]ti[cula]ri illi[us]
vite b[ea]t[e] cogitamus, et eo n[on] p[re]tendimus, et
ad distinctiu[m] cognoscendu[m] diligenti [con]sideratione
ac frequ[en]ti meditatio[n]e laboramus, nec a[m]
ort[u]s n[ost]re mel[ius], ita ut p[rese]ncia nob[is] sp[er]ata,
si h[uius] bon[is] op[er]ib[us] mercari statuimus, et eo
si h[uius] bonis op[er]ib[us] me[r]cari statuimus, et eo
i[n] ei[us] desiderio tepescimus, q[uia] amor[em] nesc[it]
p[er] n[ost]re sunt cog[nit]io[n]is, et q[ua]nto res desidera-
bil[ior] clari[us] cog[nos]cit[ur] tanto fervenci[us] amat[ur].
Ut d[ic]it G[re]g[orius] s[er]mo[n]e 3[o] ... o[mn]e 21. Et de h[oc] G[re]g[orius]
o[mn]i 3 s[er]mo[n]e cu[m] ... vite dulcedi[n]e celestis
q[ua]ntu[m] possibilitas admittit p[ro]fec[ta] cogn[osci]t
ea q[ue] i[n] t[er]ris amaverat libet [et] recta delinq[ui]t.
In [con]paratio[n]e ei[us] vilescunt o[mn]ia, deserit h[ab]ita
congregata despicit, i[n] desiderio celestibus
a[m] nichil i[n] t[er]renis libet deforme [con]spi-

ait Gregorius de terrena rei placebat postquam sola
fructu sua margarite claritas fulget in mente
De hiis vite dulcedine pastor ait Cant. viij fortis
ut mors dilectio Sicut enim mors corporis interimit
sic ab amore rerum corporalium eterne vite cantus
occidit Et iterum omelia 3a Si consideremus fratres
que et quanta sunt que nobis promittuntur in celis vilescunt
animo omnia que habentur in terris terrena namque substancia sup
ne felicitati comparata pondus est non subsidium
temporalis vita eterne vite comparata mors est potius
dicenda quam vita ipse enim cotidianus defectus cor
rupcionis quid est aliud quam quedam prolixitas mortis
3a causa est profunda immersio carnalium
desideriorum ac rerum terrenarum Illi quam
non sapiunt sic immersi spiritualia quia ac
non sapiunt neque placent non amantur neque
desiderantur et ita ut dicitur Sicut enim secundum
Augustinum gustato spiritu desipit omnis caro ita e contrario
econverso quod gustata carne per admissionem
illicitarum voluptatum desipit omnis spes et spiritua
lis suavitas Et Gregorius omelia 30. Tanto quisque a
superno amore disiungitur quanto inferius delectatur
Nos ergo karissimi si omnem fidei infirmitatem ex
cludamus credentes firmissime promissionibus
eius qui falli non novit credita frequenter
meditemur et a terrenis voluptatibus nos
cohibeamus et ardebit in nobis sine dubio
desiderium celorum Sicut enim doctor Wilhelmus
parisiensis in fine libri de collationibus dicit
Si quis voluerit quod pregustare suavitatem felicitatis
eternitatis ad amandum desiderandum et querendum
eam purificet palatum cordis abstrahendo
eum ab hiis que carnis sunt ac mundi vo
luptatibus que palatum eius inficiunt et cor
rumpunt eo quod sensum sapere non permittunt
Hic quoque ad 3m dicitur Sicut quod ad primum pu
rificet oculum cordis ab errorum tenebris et
viciorum squaloribus Hic quoque ad primum quod ad
2m patet Dirigat aciem cordis sui oculorum in lu
cem suavissimam que dicitur est in magna meditatione
sepe iterare quia mente ad eum elevant jugiterque
contemplatione magnalium ipsius que desiderium
accendunt fugiat mundum et conversacionem hominum
negociaque secularia ut potest evitet Sicut
fructus incipiet nostra spiritualia cogitare a
mare amata querere ac per ipsius adipiscendis
facile omnia contempnere ita apostolus arbitratus est
omnia ut stercora ut Christum lucrifaceret ad Philippenses 3
presentem vitam fastidivit cupio dissolvi
et esse cum Christo ad Philippenses 1 Corpus suum
onus et carcerem putavit clamavit Infelix
ego homo quis me liberabit de corpore mortis
huius Ro. 7 Sic et ceteris omnibus nobis in tempore ho
quis imitantes ac de eorum felicitate
quam deus contulit gaudentes eamque toto

corde desiderantes et ad eam venire satagentes
ad laudandum deum in sanctis eius quo nobis in
presenti laudare ac in futuro congaudere faciat
sanctorum suorum Christus dominus cum patre et spiritu sancto in secula
beatorum Amen

Dominica 22 post omnium sanctorum sermo de omnibus
sanctis Luce 7
Fides tua salvam te fecit ait Christus
Fidei utilitatem commendante Christus
sepe invenitur quod dat quia defuncte michi
virum in Naym dicit per hec mirum quod ipsa ingu
let atque confiteat ... per eius conformitate
virum est ... in homine ... predicator ...
omnium ... ad ... amica est
sic de prudentia philosophi moralis dicunt
famosum est amor dei in vera fidei initiatur
et maiorum malorum principium sic et in hoc
multiplicata operata est de qua apostolus ait Ro. 10
Testimonium perhibeo quia zelum dei habent sed
non secundum scientiam Sed quia fides presupponitur
vana carere ... fundamento quam fides spera
re ... ad hoc est ... dominus
dispositionem ad recipiendum sanitatem corporis
quos curavit frequentius fidei eorum cetere
fundamento ... attribuit sic et in presenti evangelio
mulieri a sanguinis fluxu curate ait Christus
de filia Fides tua salvam te fecit De
qua ut fructuosius dicatur virgo salutetur
Postea dicitur eum ... eos qui forte aliud
hoc sermone non audierunt Deinde ma
nime in festo omnium sanctorum premissa ex tota
sancta ... Evangelium ...
Omnis enim ... ad hystoria
pulcherrime et quantum ad misterium multum
sit fecundum ... nunc ... dominus
... dicendum ... expedire
ne forte aliquis ... simpliciter ... dignum
... ut dyaboli suggestione
decepti ... sanctorum veneratione ma
... in errore ... et ita multi
sue infidelitatis ... per dant et sermo
ista prophemissa ex fide est salvata
ita ipsi ... ex fidei defectu dampnantur
quam sit fides ... placere deo ...
... ignorantiam sufficit ... exemplum
... ignorans ignorabitur
... Audistis itaque presente
... deum in sanctis suis non laudare in po
testatibus suis quia ... sanctorum ... patres
errant putantes in ... sanctos nobis ut
auxiliari ut pro nobis orare ideoque frustra

et fatue a nobis ad sanctos deus preces mittis, p[ro]
litteram den oradum est. Verus est error ille et
heresis dudum condempnata quam olim vigilancius te-
nuit a beato Ieronimo tempta ad eundem Vidan-
tium suo tempore confutata. Cuius dicta suscitare
mititur, ut sic multorum salutem impediat. Ipse
enim nomit quod omne ingenit [illegible] gloriosarum virginum
[illegible] de suis manibus liberant
Propter hoc itaque erroris extirpationem primo motiva
erroneum dicitabo 2° veritatem declarabo et
3° motiva enodabo. Tenuit itaque hic
iste vigilancius ut dicitur contra quem tempta [illegible] eundem
quod sancti in patria pro nobis non orant, neque aliquis
mortuus [illegible] expanditur oro [illegible] in tuorum
vos esse a nobis, neque [illegible] sanctorum a nobis veni[unt]
Cuius errorem in quibusdam confusitatum timeo
qui pro huiusmodi errorem confirmare duobus viis
argumentatur scilicet ex divina perfectione et sanctorum
statum ac conditione. Ex primo sic quia sicut Augustinus ad
Probam orando petimus vitam eternam, omnia
alia que petimus dirigunt [illegible] ad illam
ordinantur petimus. Solus autem deus est qui beati-
ficat, solus deus sufficit, et in via gratiam infundit
[illegible] ut sic ut [illegible] ratione [illegible] actionitate
[illegible] recurrentibus [illegible] actione [illegible]
[illegible] frustra ergo ad hoc [illegible]
sanctis [illegible] que [illegible] non potest. Ad [illegible]
[illegible] orationes pro [illegible] solus deus sufficit
[illegible] omnia deus velit [illegible] langwissimus
et plus omnibus nos amans, sicut Christus ait Iohannis 3°
Sic deus dilexit mundum ut unigenitum suum
daret ut omnis qui credit in eum non pereat sed habeat
vitam eternam. Cui ait sic ad Romanos viii apostolus
ait proprio filio suo non pepercit sed pro nobis
omnibus tradidit illum, quomodo non omnia nobis
donavit cum illo [illegible] Iniuria ergo videtur esse deo
[illegible] ad sanctos [illegible] patrissimus [illegible]
[illegible], qui misericordiores et ad vota prop-
iciores forent sancti quam deus ipse, maxime cum
deus mali [illegible] omnia si [illegible] fideli-
bus [illegible] ut in multis locis. Ex
statu et sanctorum conditione. Nam sancti nobis ampli-
ari neque mederi possunt neque [illegible]
aliquis [illegible] potest. Non mederi [illegible]
[illegible] neque [illegible] non [illegible] hys
sufficit [illegible] ipsi quia opera illorum
[illegible] illos [illegible]. Et [illegible]
[illegible] sunt [illegible] a deo
Et si [illegible] merueri [illegible] multorum suorum
[illegible] non [illegible] [illegible] aliys [illegible]
[illegible] [illegible], quo [illegible] mensura
bona coagitata, confirmata et [illegible]
in sinum eorum ut promittit deus Luce vi [illegible]
[illegible] longe amplius [illegible] quam meruit.

Nam divina misericordia in hoc magis [illegible] quod
premiat ultra condignum [illegible] ultra condignum
ut vult Augustinus [illegible] v. Ad fratres de heremo Non
[illegible] sanctorum merita que [illegible] plenissima
[illegible] aliys [illegible], ut [illegible] eorum
nova bona [illegible]. Sic in divina iustitia non potest
[illegible] ita [illegible] divina [illegible]
[illegible] divina misericordia. Neque [illegible] merita
aliquid de novo merentur quia iam sunt extra statum merendi.
[illegible] non [illegible]. Non [illegible] in stadio
[illegible] bravium, [illegible] merendi consummauerunt, et iam fruuntur reposita iustitie corona. 2 Thimo 4
— Et per hoc [illegible] probatur quod non orant pro nobis
quia oratio opus est magis meritorium [illegible]
[illegible] mereri non potest. Et [illegible] ratio
arguitur [illegible] deum velle [illegible]
[illegible] oraverit, 2° frustra funderent preces
cum sciat deum immutabilem [illegible]
[illegible] vident deum nolle [illegible] non velle, neque [illegible]
orabunt [illegible] et maxime [illegible] divine
voluntati [illegible] in [illegible]
sui erroris [illegible] de primo. Nunc quo ad
2m veritas est [illegible]. [illegible] sanctis
et [illegible] quod pro nobis [illegible]
sanctis et mediatores et [illegible] pro [illegible] voto
[illegible] deum eorum [illegible] merita nobis
suffragantur et [illegible] deum vota nostra [illegible]
a deo [illegible]. Et [illegible] orat pro nobis non
[illegible] quod [illegible]
[illegible] a deo [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] veritas [illegible]
[illegible] et facto [illegible] veteris
testamenti, novi et sanctorum doctorum. Multa enim
[illegible] deum [illegible] per merita sanctorum
[illegible] ac in [illegible] Abrahe [illegible]
[illegible] veteris testamenti [illegible] Sic enim ait ad
ar Ysaac: Multiplicabo semen tuum sicut stellas
celi, daboque posteris tuis universas regiones
has, et benedicentur in semine tuo omnes gentes terre,
eo quod obedierit Abraham voci mee, et custo-
dierit precepta et mandata mea et cerimo-
nias legesque servaverit. Genesis 26. Et [illegible] ibidem
Noli metuere quia tecum sum, benedicam tibi propter
servum meum Abraham. Ideo [illegible] factum
beneficia posteris [illegible] Abraham
Ysaac et Iacob. Deinde a Salomone regnum
non dimisit, ut [illegible] a filio suo abstulit
3 Regum xi propter David servum suum. Sic et [illegible]
[illegible] a deo postulans audivit a
deo: Protegam urbem hanc et salvabo eam
propter me et propter David servum meum 4 Regum 20
et sic in multis aliys locis. [illegible]
noverit preces veteris testamenti ideoque [illegible]
[illegible] deum [illegible] merita [illegible], ut
sic eorum suffragantibus meritis facilius
exaudirentur. [illegible] Moyses [illegible] rogatum

pro peccato populo ait Recordare abraham
ysaac et iacob servorum tuorum, et post pauca
sequitur placatus factus est dominus Exodi 32. Aza-
rias quoque in fornace ignis succensa orans ad
dominum ait Ne auferas misericordias tuas a nobis
domine deus noster propter abraham dilectum tuum, et ysa-
ac servum tuum, et israel sanctum tuum Danielis 3.
Ecce quod propter merita precedencium patrum posteri
a deo rogaverunt exaudiri   Ipsos denique
pro nobis orare expresse eadem pagina testatur
Nam dominus volens ostendere iheremie quod propter peccata populi
nollet exaudire oracionem iheremie pro populo ait
Ier. 14. Si steterint moyses et samuel coram me non
est anima mea ad populum istum Quasi diceret vo-
lens ostendere iheremiam pro tunc non esse exaudiendum
q.d. si hii qui maiores te sunt orarent non
audirem ergo nec te audiam, sed quale argumentum
esset istud si pro nobis orare non possent, esset tale
dicere si lapides intenderent non audirem quanto
magis te, presupponit ergo moysen et samuelem
aliquando orare pro populo Iob etiam v. dicitur Voca
si est qui respondeat et ad aliquem sanctorum convertere
Vocare nempe ut gregorius libro v. moralium dicit est humi-
lem prece deposcere, et nolunt deum orare
dicens quando ad sanctos ut pro nobis orent Item
2 machabeorum ultimo dicitur de iheremia propheta
hic est qui multum orat pro populo et pro sancta civi-
tate iheremias propheta dei   Et quod oracio eius
exaudita fuerit, ex eo patet quod sequitur et ex-
tendit iheremias dexteram et dedit iude
gladium dicens Accipe sanctum gladium aureum
munus a deo, quo concides adversarios populi
mei israel   Ex novo quoque testamento addere
conferat testimonia Ipse enim salvator noster
sanctorum ac beatorum beatissimus inquantum
homo pro nobis in celo orat ad patrem Cuius
hec de certis fide sibi non est credendum, cum
omnia motiva superius pro errore torta sua per-
vertat quod est, sic quod gradus beatorum non
quoniam certis beatior dicit ipse de christo apostolus Ro. 8
qui et christus ihesus eciam interpellat pro nobis Idem
ad hebreos 7 ihesus sempiternum habet sacerdocium,
unde et salvare in perpetuum potest, accedens per se-
metipsum ad deum vivens ad interpellandum
pro nobis Iohannes quoque in sua prima canonica 2 ait
Filioli scribo ut non peccetis sed et si quis
peccaverit advocatum habemus apud patrem
ihesum christum iustum Ecce clare patet christus pro nobis
orare patrem, non solum inquantum deus, solum inquantum
equalis est patri, aliter enim eo peteret presertim
sed solum inquantum homo solum quantum est minor patre
Nunc autem sanctos eciam in hoc imitantur in celo sic
imitati sunt in terra   Placet denique auctoribus
sanctorum patrum ihesu dicit quam vigilanciam qui

activus apostolus dicit cum eo qui sanctos pro nobis
orare negaverit Augustinus quoque de verbis apostoli ait
Iniuria est pro martire in ecclesia orare, cuius debemus
oracionibus commendari Et nunc loquitur de
purgandis in consumacione sancti monentibus
Ecce igitur cum qui per ignem insensate salvacionem
meritis et intercessionibus celestium civium in quas pro
fidelibus pro intendit voto et ... multo gaudio
implorat christus suis in membris suis Sic Iohannes
damascenus in libro 4 Si quis multum laborat
ducere inclitum, qui ipsum alicui regi mortali
adducat, et per eo ad ipsum verbum faciat, quanto
magis sanctos dei duces qui habendi sunt pro nobis
ad deum interpellaciones faciant quirendi et
honorandi sunt Ieronimus Ambrosius Gregorius
beda, bernardus multique alii sanctorum patrum in nostros
quorum auctoritates allegare nimis tediosum
foret maxime cum certe veritas vanitatissima
nobis innotescat sanctos dicerent, cum excellentissima
est auctoritas ut in sanctis sanctorum scripture concepta
est   Denique hoc idem racione breviter ostenditur
Nam quo quis ex caritate perfectius magis diligit
eo amplius salutem sibi a deo conferri desi-
derat Sed longe amplius in celo sancti diligunt
nos, quam alterutrum amemus in terra quia caritas
sicut apostolus 1 corinthios 13 non excidit in beatis vere
sed perficitur ac consumatur, sed salutem aliorum a
deo desiderare est pro eo intercedere ut dominus q.
Item iubemur mutuo exhortacione pro nobis
in terra constituti mutuo orare sic Iacobus
ait Orate pro invicem ut salvemini, quod et
sollicite fecere apostoli dei Nam ardentissime
pro aliis oraverunt, ac aliorum oraciones
pro se fieri instanter postularunt, ut docuerunt in
pauli epistolis, et recte quia multum valet
oracio iusti assidua Iac. v. Multum pariter
modo quia oravit unus homo moyses et
sexcentis milibus armatorum impetravit ve-
niam Exo. 32. Stephanus imitator domini
sui et primus martir in christo persecutoribus veniam
deprecatur Act. 7. Paulus apostolus 246 sibi
datur in navi animas condonatas Act. 27 et
ita de innumeris aliis, et hec quidem fecerunt domi-
nus in via constituti pro se ipsis etiam solliciti
fuerant, quanto magis iam in celo, ubi de sua
salute securi, nos quos diligunt oracionibus
prosequuntur intendunt Item varie agit p.d.
quam vigilancius apostoli igitur et martires adhuc in corpore
constituti pro aliis orant pro certis, quoniam pro se adhuc
dubii essent solliciti, quanto magis post coronas vic-
torias et triumphos ostenderunt in via
quorum, et post quam in christo omne reperire nunquam
valebunt   Tamen ora clausuri

hec preveniant adde
et quoniam ad 6 ...

sunt et plures quam in toto mundo cunctis credentibus
mutire non poterunt quod deus nullo modo
Et beatus Thomas de vita sancti Petri et Pauli dicit
Cum in potestate erat in terra, potentior est in celis
apud faciem domini dei sui, sicut enim dum adhuc
viveret miseriis et precibus et orauit pro
eis Nunc tanto amplius quanto verius cognoscit
miserias nostras orat pro nobis peccatoribus, quia
beata patria caritatem eius non minuit sed auxit
[marginal note, left: Ite Sancti et de sancto / ... et ... / ... sancti]
[marginal note, left: minuit]
augmentauit Denique ex sanctorum vita luce
clarius ostenditur Etiam considerare sufficiat
quanta beneficia prestita sunt in vitis eorum qui
deuote sanctos implorarunt, sanctorum reliquias ho-
norarunt Et si non sufficiat probatissime
historie, fidem adhibeant Augustinus qui libro xxij
de ciuitate dei capitulo viij xxiiij miracula quibus
ipse interfuit ut plurimum recitat quod et mor-
tuorum suscitationem tamen inpressione a domino
fratrum enumerat Nam dicit quod errorum auctor
non est tamen exhibet male petentibus huius
sanctos quos inuocat si inuocati non essent. Le-
gatur historia probatissima de sancta Agatha et
Lucia Considerentur operosissime edificia
ecclesiarum sanctis constructa propter beneficia pro eorum
de amicitia ... petentibus in terra Et re
quia tenebre erant quod ... veritate sancta mediante
[marginal note, left: 2m]
probata despiciunt Secundo nunc quod ad 2m
dissolutiue monita credidi Cum ipso arguit
ex diuina perfectione etc Verum est quod deus solus
beatificat in patria et glorificat in via, neque sancti
inuocati sunt tamquam datores bonorum spiritualium
a creatore gratie, sed tamquam intercessores apud
deum ut ... corporum et meritorum nobis ea
conferat deus quod ex nostris demeritis ... in dispositione
sumus indigni Sicut enim solus ... et tradidit
non tamen in corpore pro dispositione operis creature naturalia
... ... Et sicut deus omnia que dat
in credentibus suis etc sic ... concessio ...
..., quia tamen sapientia que a fine usque ad finem
attingit fortiter omnia disponit suauiter ... ordinem
certum operatur Et ut Dyonisius ait Inferiora
deducuntur ad summa per media Vnde tamen in naturalibus
quam spiritualibus voluit solem ... sub ... mediante
sole illuminat ignem calefacit in celo influit sol
Et mediantibus angelis secreta reuelat quamuis
omnia immediate facere sufficiat. Nam in patria infe-
riores illuminat per superiores Sic ordinauit ut
peccatores salute consequantur mediante amicorum suorum
Non minuit dei misericordiam et dilectionem sed valde
magnificat quia ita suos diligit, ut se promagnum
eorum dignitate voluit cooperari in suis amicis tantam
dat potestatem ut et alios possint iuuare
Et de principe ... Et ... predicte argumento
quod ordines ... iniuria quam sanctis efficiatur etc
ita patent multis testimonio scripturarum

Ad 2m ex condicione sanctorum dicitur bonum suum
deo quia etiam predicta nobis merita suffragantur
et quamuis plenissime quod ad se premiati sunt nichilominus
tamen eorundem meritorum causa intra conferunt
aliis etc Vide in sancto Et ... ...
ea merui aliis licet non sibi sed Christi ...
ab ... principium ... nobis meruit vitam
Sic plenissime Abraham remunerauit
pro obedientia quod filium obtulit, et tamen intra promittit
semini eius propter hanc obedientiam ... Et ... Vbi et
de Dauid non sic est de ... ...
... ...
... ... faciens misericordiam in milia Exodi 20
Ad 3m patet ex solucione etc ... ...
deponamus infidelitatem, sanctos honoremus et
deuote imploremus ut eorum suffragiis fides nostra
non deficiens ab omni fide ... nos faciat
Per Christum dominum nostrum. Amen

In festo beatissimi Martini confessoris Sermo 3us
Lucerne ardentes in manibus vestris
Luce ... Introductione ...
Primo videndum est in genere quo lucerna ... a domino
... et ... 2o ... ...
eorum quod nunc in manibus ... tenent ... ...
Lucerne ardentes in manibus vestris ... ...
per ardentes lucernas bona opera vere intelligi possunt
Bernardus ... o. 13 Lucernas ardentes in manibus
tenemus, cum per bona opera proximis nostris lucis
exempla monstramus Vnde ... ad ... ...
situm per lucernam patres precedentes sancte ... ...
nis claritate lucentes plurimi designare
De quo uno Christus ait Ille erat lucerna ardens
et lucens Johannis v. De ... ... lux
mundi ... v. Nouit enim ... ... salutis amator
deus, quia plus ... quam ... ... mouent exempla
quam verba, et solum veritate manifestauit sed etiam
exemplaria multa exhibuit non solum scripturis
quod sit est verbum et vita, ita omnibus sanctis ... ...
via perfectissima et sufficientissima Vnde ne
forte soli in scripturis et sermonibus ... ...
preualescerent sese ... ... hoc est
egregiis sanctorum operibus ... et per ... ... est
magnalia, ut salutem ... ... non pigeat
imitari De quo Augustinus in de doctrina christiana
ita ait O ... ...
sit ... ~~...~~ ... ... omnia ... ... domini
sui imitare vestigia Considera quod milia ...
... ... vias, ..., ...
..., ... pueri et puelle et adhuc

tu timeas tibi et tu: quia ducet te ille qui est
via veritas et vita. Via non errans, veritas
non fallens, et vita non deficiens. Via in exemplo, veritas
in promisso, et vita in premio. Et alibi quia gratia
quam frequenter in omnibus sunt in celo valde ne pro te desiderio
que est ut in verbis minime sufficiunt. Et quia nos
deo impugnantes ex naturis [illegible] in primis
loquitur ut in devoti sint omnes ab eo de [illegible]
[illegible] nobis avide sunt ac in manibus nostris fere
in esse [illegible] proximum nostrum exemplo-
rat maiorem. Sic non solus patriarchas et prophetas
velut exemplaria imitandum hortatur, verumetiam
nostre plurimum deliquentes propter deum pro omni
obedientia ex voluntate quam propria voluntate; sic de
abraham refert beatus Bernardus: tantum ex genesi
patet quod ad preceptum domini exiens de terra sua et
cetera et filium eius dicens: filium tuum unigenitum, quem diligis,
in quo repromissionem acceperat, immolare paratus. Possunt
cavillare [illegible] astutia quam multis modis multiplicibus
modis apparens eis deus; suscipiebat hospicio
preparabat quia dabat alloquio, instruebat
consilio, donabat filiis, illustrabat victoriis,
divitiis cumulabat. Sic de Iob dicit ut
ait: Nunquid frustra timet Iob deum? nonne tu
vallasti eum ac domum eius, universaque substantiam
eius per circuitum, operibus manuum eius benedixisti
et possessio eius crevit in terra. Ecce. Et si plus perfecte
filii obediens patri usque ad mortem, perfecte et
mortem autem crucis. Dicit forte. Cum unigenitum
dei patris dei virtutem et dei sapientiam presumere
imitari. Quia et si verus fuit homo, verus utique deus,
quo ad operabitur homo notatur suo. Et si apostolum
omni diligentes et plus corde toto adherentes
in me adduratur [illegible] Cum non omni de-
querit, ac ad omnia sequeretur, quos orbes suos
vidisse constat suo preceptore ac auribus au-
divisse voces monentis, quos multos oculis ac
[illegible] a desiderantibus non est concessum. Ut
libet Iohannes ait: Quod vidimus et audivimus et
manus nostre contrectaverunt de verbo vite et cetera, i Iohannis i.
Et ego non faciendus talem manifeste prima in
[illegible] Sicut ut de me prius fiat omnibus exemplum
proximo. Exhibere nobis [illegible] proximum nostrum in ...
quia Christus non erat, quamvis in eo fuit Christus, habitavit
quidem in corde eius Christus per fidem. Nam de ratione divini-
tatis, primus homo nobis per omnia in nobis similis in
terra natus, in terra educatus, in terra exercitatus et
probatus, in terra etiam consummatus. Non erat patriar-
cha a vero ex prophetis dei qui verbis ait: Lex et
prophete usque ad Iohannem, Luce 16. Neque Christum in carne
mortali ambulantem cum apostolis vidit, neque predicantem
audivit, sed tamen fide cognovit, in scrip-
turis quas nos tenemus legit, atque conversatione per spiritum

in corde suo diffusam ardenter adhesit, quia ipse
spiritus in cordibus nostris diffunditur, est paratus. Unde
ita nobis in eo datus est imitandi exemplaris
suscepit, ut nominum omnium in eo gratias cumularet.
Viguit siquidem in eo patriarcharum largitas
et obedientia, prophetarum rogatus, apostolorum fervor, martirum
constantia, fides confessorum, virginum puritas, et in morum
omnium clericorum [illegible] de eo [illegible] Philippus
apostolus conserte, possumus gemina. Ecce qualis lucerna
a deo sic candelabro exaltata ut luceat omnibus
qui in domo sunt. Ecce illucebat sicut poterit fide
quod omnibus in via apparuit, ardebat medio viri
quod omnibus invitatus sic probant. Pro omnibus dico quam
sic lucerna aliis in montibus locata et diligenti ordine con-
didit, ne is quis non lucerat quia ne ... quam in
matutino quam vinito non luceat. Cunctis in eo
statibus peccatores expressa magistra. Nobilibus ac
popularibus, divitibus et egenis, senibus ac pueris,
magis in spiritualibus et clericis, maxime religiosis
et prelatis [illegible] quam hominum omnium statum tenuit ac
in quolibet quo pie quisquam est opere demonstravit
quatenus tam diversorum diversitas suis plenitudine
compelleret. Ecce quem nobis datum dedit proximum
cui si per imitatorem in primam nostram ampliora
per eum a deo consequimur. Et hoc de primo. 27
Ut autem ad quod proposuimus descendamus, in quo
ut maxime virtutis proximum nostrum imitari est et voluit
lucerna ardens in montibus tenendus quam ... eius virtutes
exemplares considerantes, quam singulas pertractare
neque nunc est possibile, neque patet angustie temporis congruum,
sufficiat est et illas virtutes tangere quibus via ad
perfectionem propriam prefato est adipiscatur. Ab
pluribus consimiliter elucet sic paupertas Caritas
obedientia. Pauper fuit et spiritu et rebus. Spiritu quam
humilitas quantum et effectu gratie divine evidentissime
probat ut ait Bernardus: quia parum est multa
dare, sed multum humili non dedisse. Certe eius
humilitas etiam hoc signum prodit, quam in dignitati
[illegible] stirpe sua ~~[illegible]~~ parentum. Nam cum sit
Florum Hungarorum rex Sicut, pater Florum et ipse
Flori filius tribunus a Constantino Constantinus
unde vero beati martini filia fuit sororem dum
Constantini imperatorem presens constituit [illegible]
archiepiscopus in historia de eius dormientibus Non
obstante autem quod clarior dum adhuc sub Constantino
Constantini sub militaret, unico suo contentus est
in tam vicessitudine suo serviebat, adeo ut plerumque
ei calciamenta ipse detraheret, ipse tergeret,
cibum una caperet ut dicit Severus libro primo capitulo primo.
Et de humilitate dicere possumus ipso nemo suo humilia
suaviora dominum exhiberet. Pauperum [illegible]
cum novit beatus hylarius dum diaconatus ordi-
ne clamans se indignum respuerat, exorcista

ec propter scelus quod huiusmodi ordinem non
impediant pauper fuit verbis quamvis primas
parentes auros possideret nichilominus singulum
ac omnia ytalia circuiens nudus mundum [illegible]
[illegible] Christi veste predicans cum turbis fame
desperatur adeo ut hic in claustro in corpore a quibus
malamet obiecta in opera sua non mutavit
Et quando non pauper erat cum omnia pauperibus
distribuerat ita ut adhuc catholicus ac nichilominus
fuerit cum tunica quam sola habuit pauperi
condonavit de quo beatus Ambrosius ita dicit beatus Martinus
ita perfectus fuit ut Christum texisse in paupere
et veste quam egenus acceperat mundi dominum
induisset O clarissima gloria divisio quam militaris
textura [illegible] habet divinum pauperis vestis de eo
scribit Severus ad basilam et ait etiam
Martinus hic pauper et modicus pauper et
modicus [illegible] et in [illegible] permissionem pau-
peribus huius a quo fratres bene inter pauperes sive
[illegible] Celum dives ingreditur [illegible] celestibus
honoratur Sed nunc tamen mores nostri in pro-
missis [illegible] et si [illegible] et ardens in manibus
[illegible] iudicium [illegible] nostri
[illegible] a deo incurrit [illegible] pau-
pertate amavit nos adimus [illegible] divicias
abicit et [illegible] nos [illegible] violenter dolo
et fraude per phas et nephas acquirimus [illegible]
[illegible] ubique vos obiecit depingitur in portis
in mercatorio sculpitur sigillo imprimitur et
[illegible] et [illegible] negociatores et emptores
pacta et promissiones confirmates [illegible]
[illegible] ut [illegible] et [illegible]
[illegible] omnia opera vestra [illegible] in [illegible]
[illegible] de manibus [illegible] de cordibus
Neque [illegible] ac [illegible] pauper [illegible]
[illegible] capitale [illegible] publicum
[illegible] usuras [illegible] [illegible]
[illegible] illa [illegible] miserabiliter
[illegible] dampnacionem veram et [illegible] publice
et [illegible] eligitis Non [illegible] Martinus fuerit
mores non hic [illegible] ydolorum phana
in [illegible] usque destruere non cessa-
bat vos destructa [illegible] erigitis ac nova
dedicatis Si enim [illegible] apostolus Avaricia ydolorum
est servitus Colossenses 3 [illegible] non loca [illegible] [illegible]
deputata taxillorum ludo ac iudaice usure
ydolorum templa [illegible] Nec [illegible] ex vobis
[illegible] [illegible] in [illegible] dicentes
[illegible] adductum est [illegible] promissum et [illegible] promis-
sionem non violare Ve vobis homines
[illegible] [illegible] polluto ore
[illegible] [illegible] et [illegible] eius
in [illegible] et omnium [illegible] et hoc
[illegible] Deo [illegible] promisistis in bap[tismo]

compunctis [illegible] in novam in confessionis sacro hoc
licet difficilius [illegible] plus obediendo [illegible]
ut tanta sanctitate quod verbis promissa sit consumma-
retur Erraverit minime non tamen solum de male
promissa quod fidei fractor asseritur se promittendo
et mentiendo Audi ysidori doctrina in hoc sermone
In malis promissis rescinde fidem in turpi voto
muta decretum et quod incaute vovisti non facias
impia enim promissio que scelere adimpletur De quo re
vide in [illegible] dist 29 [illegible] Ardebat denique
in [illegible] [illegible] dei et proximi quod scintillas
suas spargere non desiit [illegible] ac manibus
[illegible] [illegible] ab [illegible] non [illegible]
abat Severus ad basilam Et quando non plus
[illegible] [illegible] [illegible] visibiliter [illegible]
[illegible] Et ut [illegible] laudator [illegible]
[illegible] signari flamma dum [illegible]
[illegible] igniunt ut et [illegible] corpore [illegible]
[illegible] igniunt esset et [illegible] [illegible] a
corpore [illegible] totum ignitum apparuit [illegible]
[illegible] [illegible] brachio [illegible]
abbi [illegible] ac enarrare sufficit [illegible] in corpore
[illegible] flagebat [illegible] in [illegible] non
cessabat [illegible] ita ait Infatigabilis
[illegible] dei [illegible] [illegible] sui [illegible]
[illegible] cum gaudentibus gaudens cum lugentibus
lugens omnibus omnia factus ut omnes lucrifaceret [illegible]
Sed [illegible] ab [illegible] [illegible] lugens
[illegible] [illegible] in loco [illegible] tempore [illegible]
[illegible] [illegible] laus eius in [illegible] fuit Nos
[illegible] [illegible] Deo [illegible] prophanamus ut [illegible]
[illegible] celebritates [illegible] non [illegible] publica
[illegible] [illegible] non licet [illegible]
non [illegible] ubi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Sabbatum solvitur [illegible]
a [illegible] negligitur [illegible] et moribus
non [illegible] Sanctus [illegible] vos [illegible]
[illegible] Neemie [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
de loco [illegible] plus theatro [illegible] loco
Deo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
polluitis [illegible] [illegible]
[illegible] male [illegible]
[illegible] ad [illegible] Sed [illegible] ad [illegible] loco [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] ut non ad [illegible]
[illegible] gladius non [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] pauperum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
publice [illegible] [illegible] non [illegible]
non [illegible] imitatores [illegible]

martini mei proximi. Cum denuo de
prelatis meis obitu aperta, quam nedum ab hiis tri-
tonis [illegible] et desideratissimus colorum gau-
diis obitum annuntiabit. Cum eo in confirma-
to esse, etiam bono finito, fuit finita,
cum de corona iusticie sibi reposita dixit au-
diamus. Domine, inquit, si adhuc populo tuo sum
necessarius non recuso laborem, fiat voluntas tua.
Verum hoc valde magis fecit bonum in huiusmodi
[illegible] caritas fine [illegible] respondit. Et quia
deo nos obitum exhibemus, quod ut premissis
monenur, non decepti subditum, non minus
[illegible], ut gemimus predictis clamoribus emollium
ut saltem ut [illegible] quam ut [illegible] presentem [illegible]
obstinatus pro dei obitum emendaremus. Et [illegible]
[illegible] induratum cor pharaonis non vo[illegible]
audiendo dominum clamores quos predicti clamantes
[illegible] fini emendatio [illegible] Verum [illegible]
dixi potius deus si ad [illegible]. Quod [illegible]
[illegible] fructu graviter et in [illegible] [illegible]
beraus [illegible] predicatores quibus [illegible]
et [illegible] me [illegible] confiteor, [illegible]
scriptura eadem [illegible] quam [illegible] predicabat
[illegible], ad quem hortamenta [illegible] [illegible]
judeorum eliminata et [illegible], [illegible]
licita satis fuerit correcta. Vos autem [illegible]
[illegible] prudentissimi ad vomitum [illegible], [illegible]
[illegible] exhortationis clamore ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] potestate. Verum
[illegible] hec [illegible] dei [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel [illegible] mea. Nam [illegible] dei
non datur ad utilitatem [illegible] male audire
[illegible] doctorum [illegible] forte [illegible] [illegible] 12.
[illegible]. Vos autem [illegible] non [illegible] [illegible]
melius [illegible] mea [illegible] culpa. Non vos
[illegible] esse doctorem [illegible] lucerna [illegible]
ardeat, atque de flamma cordis sui [illegible]
scintillas ignita verba proferat quibus [illegible]
divina [illegible], [illegible] me non [illegible] doleo. Quia
[illegible] et vos [illegible] melius iudicavi, [illegible]
meliori [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], spero [illegible] me [illegible]
[illegible], [illegible] gratiam [illegible] deus maiorem [illegible]
[illegible] ad [illegible]. Ideoque [illegible] [illegible]
toto cordis [illegible] supplico omnibus vobis et
singulis [illegible] et absentibus [illegible] si quem
offendi aliquo verbo [illegible] facto [illegible] indulgeat
[illegible] Ego ex corde dimittens libenter
[illegible] si quis me offendisset, [illegible] omnibus
vobis [illegible] me [illegible] offensum.
[illegible] aut honore favore, [illegible]
[illegible] plus merito [illegible] singuli [illegible] [illegible]
[illegible] clericali et laycali exhibuistis. Et
[illegible] [illegible] mea [illegible] et ignorantia mea.

[illegible] supportastis, [illegible] liberate [illegible]
dei [illegible] [illegible] et [illegible]. Pro quibus
[illegible] quas valeo [illegible], vellem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Et quia [illegible] et
favore [illegible], rogo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et nos [illegible] [illegible] [illegible] devenerint
[illegible]. Dormientibus [illegible] non [illegible] sufficiant
[illegible] [illegible] [illegible] vigilate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] in [illegible]
veniens [illegible] vigilantes [illegible]
[illegible] [illegible] dormientes [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] omne [illegible] [illegible]
pietas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
expectat [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] de [illegible] suo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Nec [illegible]
[illegible] [illegible] negligat, [illegible]
[illegible] iusticia exigit [illegible] longiorem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] paulus [illegible]
[illegible] ignoras quoniam benignitas dei ad penitentiam
te expectat. [illegible] [illegible] [illegible] et cor
[illegible] thesaurizas tibi iram in die ire
et revelationis iusti iudicii. Ideoque [illegible]
[illegible] de dei [illegible] [illegible] de iusticia
[illegible] [illegible] iudex iustus et fortis, paciens
et multum misericors, ut [illegible] [illegible]
delinquentium [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] districte iudicabit. Nam [illegible]
ut [illegible] tollat, non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] vigiles
ardentes lucernas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
operando teneamus, ut cum venerit deus
[illegible] [illegible] non prevaleat [illegible] [illegible]
[illegible] domus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] valeamus. [illegible] [illegible]
[illegible], ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] me [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]

Revoluto [illegible] anno [illegible] [illegible] mandato
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
atque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] at
[illegible] [illegible] 20 [illegible]

In festo omnium sanctorum [illegible] Sermo [illegible]
audere et copulare [illegible] vera
copiosa [illegible] introductione
[illegible] folio

In h[oc] e[nim] salvator et magister m[eu]s [illegible]
[illegible] vite [illegible] virtutibus [illegible] beatitudine [illegible]
[illegible]

[illegible]

Volo me [illegible] assumpto [illegible] magnitudine [illegible]
Nolo [illegible] vos putare [illegible]

[illegible]

Dimissis [illegible]

[illegible]
Nota de gaudiis [illegible]

p[re]cepta mea [illegible] in minimis
[illegible] fecunditas
[illegible] apostolus [illegible] ego
et [illegible] sanat [illegible]
[illegible] non [illegible] et [illegible] sanat, et ipso
plus sit divine, tanto plus indiget ad eorum
consumacionem. Neque [illegible] dignitas [illegible]
sunt [illegible]
[illegible] pessimus
plena est scriptura, sic patet de tyrannis. Ita
ut [illegible] potentes efficiunt [illegible] familie [illegible]
[illegible] omnibus impotentiores efficiunt, quo [illegible] metu
et [illegible] indigent [illegible]
[illegible] vita est. Et [illegible]
[illegible] in malum suum. Vulgare dicitur
[illegible] non [illegible]
[illegible] et gloriam [illegible]
esse potest [illegible] laudibus [illegible]
[illegible] et fame [illegible]
sic et [illegible] gloria nostra [illegible] testimonium
consciencie nostre. De voluptatibus dicitur [illegible]
gaudium [illegible] non potest [illegible]
[illegible] voluptas [illegible]
[illegible] ad [illegible] luctum [illegible]
[illegible] Et [illegible] dolor [illegible]
Et extrema gaudii luctus occupat. [illegible]
3o errant qui hunc statum sufficientissimum
[illegible] in hac mortali vita. In qua nullo
[illegible] appetitus [illegible]
bonorum [illegible] felicitas
ut non [illegible] statum suum [illegible]
[illegible] et
[illegible]
[illegible] morte [illegible]
et [illegible] mors [illegible]
[illegible] vita [illegible] miseria [illegible]
laborum et pugne [illegible]
et [illegible] sicut Job ait capitulo 14
Homo natus de muliere brevi vivens tempore reple-
tur multis miseriis. Item homo nascitur ad labo-
rem et avis ad volatum capitulo 5. Et capitulo 7 Militia
est vita hominis super terram. Patet itaque [illegible]
[illegible]
[illegible] Ubi vero [illegible]
[illegible]
[illegible] Augustinus in suis meditationibus [illegible]
[illegible] amat, [illegible] desiderat, et [illegible]
[illegible] Sed [illegible] sufficiencia [illegible] deside-
riorum suorum [illegible] affectat, [illegible]
[illegible]
magis [illegible]
[illegible]
[illegible] sanctitas [illegible]
[illegible] ubi [illegible]

[illegible] nullum potest esse fastidium [illegible] sacietas
[illegible] et [illegible] desiderium [illegible]
[illegible]
[illegible] Augustinus [illegible]
[illegible] amabitur [illegible] aliquid
desiderabitur quod non [illegible] Et [illegible]
ibi [illegible]
[illegible]
[illegible]
fastidio amabitur [illegible] laudabitur
[illegible] desideriorum [illegible]
[illegible]
[illegible] sacietas [illegible]
[illegible] affluencia [illegible] non
possit [illegible]
[illegible]
[illegible] delicias [illegible]
et [illegible] suavitates [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] desideriorum
suorum [illegible] deliciarum [illegible]
et [illegible] voluptatis [illegible]
[illegible] apparuerit gloria tua. Et Augustinus
[illegible] Domine fecisti nos ad te, [illegible]
[illegible] in te. Et Augustinus [illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible] possit esse [illegible]
[illegible]
[illegible] Ego ero
[illegible] desiderant
vita, salus, [illegible] copia, gloria, honor,
pax, et omnia bona [illegible] Si vero [illegible]
[illegible] nobilitas [illegible]
[illegible] filii dei [illegible] vocabuntur [illegible]
[illegible] filii [illegible]
nobilitas [illegible] nobilius esse potest [illegible]
[illegible] dei [illegible] Ibi [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible] magis [illegible]
potest [illegible] sanctorum [illegible]
patriarcharum, prophetarum, apostolorum, martyrum, confessorum,
virginum ac omnium [illegible]
[illegible]
[illegible] admirabilis est et plena
[illegible] lapidibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

habere fecit in unitate sue conformitate, et ideo illi
coheredes incorporabit cum Christo ille, quos
scilicet et de nichilo creatos, tamquam naturali filio
dei in domo patris moratur, tamquam non ut quos
sicut apostolus ait Ro. viii ut heredes dei coheredes
autem Christi. Circa [illegible] bonum [illegible] degere
[illegible] a natura, et qua ab eterno generat filio per
generationem adoptivus suis filiis generat in
[illegible] speciali [illegible] secundum gratiam secundum modo
[illegible] corpore. Si enim aliquis desiderat potentiam,
ibi [illegible] cum fortitudine et potentia in corpore et anima.
In corpore quidem quia erunt impassibilia, et ad
omnem motum ac velocitatem potentia sine labore
sine fatigatione sine diminutione. Nam secundum Augustinum
ubicumque voluit spiritus, ibi protinus erit corpus. Et
ysa. 40. Current et non laborabunt, vo-
labunt et non deficient. Et idem cap. 3. [illegible]
[illegible] in [illegible] dispensant. De
impassibilitate vero et immortalitate corporum dicit apostolus
i Cor. 15. Mortale hoc induet immortalitatem
et corruptibile hoc induet incorruptionem.
Et Apoc. vii. Non esurient neque sitient neque
cadet super illos sol neque ullus estus, abstergit enim
Deus. Quod Augustinus in libro philosophorum. Omnia ista bona
[illegible] sine tristicia, [illegible] sine dolore, vi-
ta sine labore, lux sine tenebris, vita sine
morte, omne bonum sine omni malo, [illegible] numquam
senescit, [illegible] numquam pallescit, [illegible] gaudium
numquam decrescit, [illegible] dolor numquam sentitur, [illegible] gemitus
numquam auditur, ibi triste non videtur, [illegible] ma-
lum non timetur, quia summum bonum possidetur.
In anima vero [illegible] ut patet [illegible]
non temptationes demonum, non malicias peccatorum,
non [illegible] [illegible], quia ut dicitur Math. 13. Mittet
filius hominis angelos suos et colligent de regno suo
omnia scandala et vincula mala. De [illegible]
in [illegible] [illegible] Cassiodorus quod [illegible]
[illegible] bonorum [illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible] gaudia
et ad [illegible] vita [illegible] nulli erunt labores,
dolores nulli, nulla dampna, nulla incommoda, et
[illegible] [illegible] [illegible] nulla erunt in [illegible] [illegible] [illegible] immorta
inviolata [illegible], [illegible] securitas ac [illegible]
felicitas. Quod [illegible] [illegible] sufficit
[illegible] potentiam [illegible] [illegible] in cognoscendo ac [illegible]
[illegible] Cassiodorum in libro de anima. Et [illegible]
de vita contemplativa, [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] vix [illegible] laboriosis-
sime [illegible] et paucos et dubitatione [illegible]
[illegible], [illegible] et clarissimas [illegible], non
per [illegible] [illegible] [illegible] Quod [illegible] non [illegible] ut
[illegible] [illegible] videte omnia videt. De hoc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] omnium [illegible]
ad quam suspiro de valle lacrimarum. Ibi

[illegible] sine ignorantia, memoria sine oblivione,
intellectus sine errore, ratio sine obscuritate. Circa
[illegible] [illegible] potentiam in [illegible] [illegible] ut [illegible] dixit
[illegible], [illegible] [illegible] velle non [illegible] non [illegible]. Circa
[illegible] potentiam [illegible] [illegible], quod scriptura [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dicit apostolus Ro. 8. [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]. Si diligis quod delectat
[illegible] [illegible] [illegible] dubitat [illegible] [illegible] fama clarissima
non apud vulgus [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] corporalis pulchritudo, quod patet [illegible] clarius
secundum illud Math. 13. Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum
[illegible] sine ulla deformitate vivo ut [illegible] corpora patet
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libri apostoli fulgebunt
admirabili [illegible], [illegible] [illegible] sine [illegible]
[illegible], ibi omnium [illegible] [illegible], [illegible] et multa
[illegible] et [illegible], [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], ac pulchra [illegible] [illegible] omnia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad hoc [illegible] [illegible]
[illegible] allegata. Si diuinum quod [illegible] [illegible] ac
gaudiorum [illegible], sic ad [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] eligit tristitiam, ibi tanta [illegible] gaudiorum affluentia
ut cor [illegible] non possit [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] gaudium [illegible] secundum illud Math. 24. [illegible] in gaudium
domini tui. Quod [illegible] de [illegible] gaudiis, [illegible]
[illegible] omnia [illegible] [illegible] [illegible] in gaudium, ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non sit gaudium [illegible] [illegible] [illegible]
secundum illud [illegible] iustus cum viderit [illegible]
Circa gaudium [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bono
[illegible] gaudet, [illegible] [illegible] de suo bono
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gaudium, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ac gaudium. [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] bono [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] secundum [illegible] in prologo, [illegible] differt
a gaudio [illegible] de [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
a [illegible]. Si vita [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] omnia [illegible] itaque [illegible]
[illegible] gaudium et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habebit
in [illegible] bono [illegible] [illegible] aliorum bonorum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] copiosa et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non possidet [illegible] [illegible]
[illegible], quam et nos possidebimus, si eorum
vitam imitabimur. Paulus [illegible] apostolus
[illegible] [illegible], [illegible] laboravi, ac [illegible] [illegible]
ubi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vos ad gaudia [illegible] aspiratis [illegible] [illegible]
[illegible] arripite [illegible] laborem [illegible] [illegible]
[illegible] gaudium [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Gaudete et exultate [illegible] [illegible]
vestra copiosa [illegible] [illegible] [illegible] nobis
omnium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] benedictus.
Amen

In festo beatissimi Martini [illegible] patroni nostri
Sermo [illegible]

Beati pauperes spiritu quia ipsorum est regnum
celorum. Math. v. [illegible]
[illegible] a deo ad [illegible] paupertatis
amatores dominus noster [illegible] pauperes
[illegible] beatissimus patronus noster [illegible]
[illegible] spiritu [illegible]
[illegible] ad Basilam. Martinus [illegible] pauper et modicus
[illegible] pauper [illegible] spiritu modicus.
Notandum ergo ad beatissimum patronum nostrum [illegible]
[illegible] duo [illegible] scilicet [illegible] sanctitatis
[illegible] paupertatis [illegible]
[illegible] celorum possessio
[illegible] duobus [illegible]

Circa primum ad primum in paupertate [illegible]
[illegible] victori [illegible] pau-
pertate [illegible] ait 2° de [illegible]
qui [illegible] gladiis [illegible]
[illegible] vacuus viator [illegible]
latrone [illegible] pauperis
[illegible] via [illegible]
Et [illegible] pauperis [illegible] puro
[illegible] deum [illegible]
[illegible] fuit [illegible] ait [illegible]
celo et a te quid volui super terram. [illegible]
cum [illegible] mundi [illegible] divitias
et omnes mundi [illegible] abnegavit. [illegible]
[illegible] amarescat [illegible]
[illegible]
[illegible] paupertate [illegible] ab
[illegible] etate custodivit sanctissimus patronus
noster dominus Martinus [illegible]
[illegible]
[illegible] sermonibus
[illegible] de ea sola [illegible]
[illegible] celorum [illegible] administravit
[illegible] Historia [illegible]
[illegible] ad Basilam et
[illegible] ad Archadium et Honorium
[illegible] dulcedine [illegible] moriens
[illegible] fidelibus administrans
[illegible] Beatissimus itaque Martinus
[illegible] etate [illegible]
[illegible]
[illegible] fidelibus [illegible] et [illegible]
[illegible] gaudium domini [illegible]
[illegible] obitum [illegible]
[illegible] corporis [illegible]
[illegible] epistola [illegible] Cum hac ergo
[illegible] octuagesimo primo etatis sue anno [illegible]
[illegible] vicesimo sexto [illegible] apud Candatensem [illegible]
sue [illegible] a sancto [illegible]
[illegible] celo [illegible] [illegible]
[illegible] dolor [illegible] tristicia
[illegible] ab [illegible]
[illegible] Severus ad Basilam ita scribit et

[illegible] paupertas [illegible] corporis sui [illegible]
et voluptate [illegible] collige [illegible]
omnia [illegible] quod non [illegible]
[illegible] Adhuc [illegible]
[illegible]

[illegible] celorum [illegible] quia [illegible]
[illegible] celorum [illegible]
ad deo [illegible]
[illegible] manparuit
[illegible]
[illegible] gloria [illegible]
[illegible] de morte [illegible]
[illegible] gaudentibus [illegible]
[illegible] gaudere Martino [illegible] Martini
[illegible] ut doleret [illegible]
[illegible] ut gauderet [illegible] tristia
[illegible] dolorum [illegible]
[illegible]
[illegible] placeam
[illegible] dolor
[illegible] vita
[illegible] lacrimis
[illegible] lacrimis
[illegible] lacrime [illegible] de pectore [illegible]
[illegible] dolorem ad
[illegible] placeam [illegible]
[illegible]
[illegible] iustitiae [illegible]
ego non possum [illegible] dolorem [illegible]
[illegible] placeam [illegible]
[illegible] Severus ad Aurelium [illegible]
[illegible] pietanorum [illegible]
[illegible] positum [illegible]
[illegible] delatum [illegible] brevitate
[illegible] Ploravit [illegible]
[illegible] qui [illegible] paupertate quam
a puero dilexerat [illegible]
[illegible] pulcherrime [illegible]
[illegible] Adulare rogo [illegible]
[illegible] archiepiscopo [illegible]
[illegible] fuerit [illegible]
[illegible] plurimis [illegible]
[illegible] servicis [illegible]
[illegible] Nos utique qui
[illegible] Martini et [illegible] officio successores
[illegible] gloriam. Nunquid [illegible]
[illegible] sufficit [illegible] ait
[illegible] magister [illegible]
[illegible] Math. x. [illegible] valde
[illegible] divitiis [illegible] paupertatis
gloriatur [illegible]
[illegible] tribunali [illegible]
[illegible] nos Martinianos [illegible]
[illegible] iudex [illegible] ad Martinum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] vestium
[illegible]
[illegible] apparatus [illegible]
et argenti thesaurus [illegible]

mortuus habere potuit | tamquam teneri igitur probolis.
vel sibi exhibuit | sed omnia que habere potuit in
pauperum utilitatem ipse omnes pauperior erogavit.
Ve non martinianis sed magis est luciferianis.
cum superbia tanto cultu imitantur. Ipse enim est
rex super omnes filios superbie Job. 41. Cla-
meat ergo nunc in quemquam angelum corpus et anime
corpus non valens liberare eos in die furoris domini.
Ezechielis 7. et certa terribilia que sequuntur. Sed quan-
titate dierum corporis eius nisi parum estimare
potuit sed tamen nec adhuc delicias negavit, vir
tante excellencie ipse, ipsum non gessit, sed
ut in extrema infirmitate prepetit. Desiderabant
nec sua consolacionem | atque cum ... clerici
discipuli discordiam | super hoc pace concorde-
rent fine dierum suorum non ignorans, pro
esse eis ob hanc racione non negavit | bona
hanc itaque sancte consummacio et existimavit |
sed pace ecclesie commissa relinquisset. Agoni-
zans tandem | ut tantum corpusculo solatium
admisit, ut vel in alterum parte volueret.
Confundantur hic multo delicati monachi.
confundantur et voluptuosi decrepiti et senes.
qui sed cumulando mortua corporis afficiunt
desideria, | primum propria dispensant, omnia divina
officia et sanctora post ponunt | Nulla de sua
valitudine et questio, dummodo corporis curam
in congruis agere potuerunt | quod apostolus prohibuit
Ro. 13. Vitina cui piano mo attenderet
ad galathas 6. bonum facientes non deficiamus
dum tempus habemus operemur bonum. Et Eccl. 9.
Quodcumque potest manus tua instanter operare, quia
nec opus nec sciencia, nec ratio, nec sapiencia erit
apud inferos quo tu properas. Sed vero de
pauperibus ipse dum posset, quia moriendo ex-
hibuit | dum medium sic tria. et timere pro-
funda hominis, ita celo inserendo perfecte.
Dum non ad terra et cinerem moriens elegit. Sed
quis profunditate et incredibiliter obviam ipse Christo pro-
bita, eorum spiritualibus delicias, et gaudia per-
impedit. Hoc vero profundis perficias ac consum-
mata omnia | non solum sapiencia et tremenda. sed
eciam felicia celestis patrie gaudia propter ipso
non aliter desideravit. Nec etiam a longa etate quod
fecit. Verum desiderio Christi, quem summe dilexerat
ait ipse dicens, dum se illi ... ut dubi-
tantes audisti. Domine inquit si adhuc populo tuo
sum necessarius, non recuso laborem. Vere
Domine vita pro longum prestans mellifluus
doctor beatus Bernardus spiritualium deliciarum non
ignarus. In sermone per eius festum ait. O virum inef-
fabilem, o inestimabilis caritatis. O obviam
fuerit. bonum certamen certasti, cursum consummasti.
fidem servasti. de reliquo enim reposita corona
iusticie | quam reddet tibi dominus iustus iudex.
Et adhuc dicit. non recuso laborem. fiat
voluntas tua

Wirzburg

Voluisti placere pergere venirent in hoc diligebat.
Mirari te ... immolasti sum gaudium
tuum | pro devocione, patris deserere ... in
periculis in noua certamina, de novo subire
laborem | sustinere tribulaciones | prolongare
temptacionem | denique differre adhuc ab
illa tanta felicitate | et diu desiderata
pietate suam brevitatem altissimum hominibus tales
crimpnas | ab ipso tirocinio gloriam ducerat.
Postremo quod maius est | a proprio peregrinari
dominum | sed me ipse voluisti. Et post Mag-
nificat omnia vera agens fecisti | sed quod dicam audeat
pater verum | nescio an inveniat in vobis conspi-
rantibus tibi alium in ministerium mitti | sed quia nec
habeat non video facere possunt. Magnum est
petere quod dominus servitus omnia delegisti. Sed
audiunt te in monte dicentem in transfiguracione
cum coram vobis, Domine bonum est nos hic esse.
Si vis faciamus hic tria tabernacula. Hoc est
hoc sic adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso
laborem. Pati cor tuum, paratum cor tuum
sive mane cum corpore, sive dissolui et esse
cum Christo. Et magna quidem in non horrenda
morte securitas. Magna in visione Christi de-
siderada, et tam fervens desiderata preferendo
corporis. Sed quod de longe apparet ex omni modo
quod quo mori non metuis, vero quam tanto desiderio
presencia dominum gemuisti, vivere sed non renuis.
et expectacione molestissima fatigaris.
Nam quid alio non obedire poterat. quod hic
tanto ardore tam devote clamabat. fiat
voluntas tua. Sed beatus Bernardus hic et
doctrina eorum arripiat. Quomodo tot modo
domini servicijs se mancipavit | quod in omnia
propter deum delinquens, seipsum relinquat. nichil
temporalibus gaudeat. sed et in quibusdam spiritualibus
delicijs | ut non sibi in deo gratiam sed deum
propter deum toto corde diligat | ne seipsum
ad amatores | sed spiritualis dulcedo ...
placeret complaceret. quinimmo diminuerit vel
Nunc iam attendas fratres, quanto vel quam
deus se humilium fecit. De duo confessi sunt
cum virtute tantum potest, mortua ab bestia quo-
fundens abegit. de quo sic hoc astans, contra
bestiam dicit: Nichil in me funeste reperies.
abstrahe me sinus reperies. Quid facturi
sumus dilectissimi. Quid facturi sumus nos.
ab infancia criminibus perditi obvoluti.
Nam eciam tanti vir quem etiam mortuos suscitabat.
expavit ... non timeant nos morientibus
sine dubio non decidunt. Veniet et sinat
nos terribiliter omnes? ut ps. ait ... 39.
Quid itaque miseri dicturi sumus? Con-
quirentes adversario, et mittam super nos

Tuebimur. Est tamen nobis spes firma, si mente prona, mente devota, fundimus preces, ipsum apud eum mediatorem, ipse tamen nobis assistere dignetur, ac protegere. Hic potest adiutor esse, immo dignatus est, qui adiutus est multiplicari potuit adhuc peregrinus in terra. Et quod actum est in morte sancti viri, quanta gloria dispecta paupertate secuta, ut breviter audiamus, illa testantur qui viderunt, quia ex animi corpore glorificato homines viderunt gloriam. Illa vero lux et claror emitebat, membra vero eius tamquam nitens macula fuscabat. Hic Severus ait: Omnibus istum vultum plerique testes, quibus omnibus videbatur induti, qui vitro purior, lacte candidior, ut in quadam futura resurrectionis gloria et nativitate carnis ostensus. Item vox virtutum celestium exorta, et in illo canore, ut a plurimis plurimis audita orationibus celi cantibus celo increpuit. Huius rei prodimus testes. Beatus Severinus archidyacono suo ostendit. Beatus quoque Ambrosius quod fenicis (?) iste fuit. Et Severus Sulpicius cum ipse vir beatissimus utilitatem faceret, in celo ascendens apparuit. Hic de eo scribit: O beatum virum, in cuius transitu sanctorum cantat numerus, angelorum exultat chorus, omnium celestium virtutum occurrit exercitus. Dyabolus presumptione confunditur, ecclesia virtute roboratur, sacerdotes revelatione glorificantur, quem michael assumpsit cum angelis, Maria suscepit in virginum choros, paradisus detinet letum cum sanctis. Cuncta aut anima in celo conscripta est gloria, altero exponendum relinquitur sermoni. Nunc ad sanctum nostrum pronum humilibus precibus offeramus, quibus suis nos mereri et precibus adiuvet, et quo ipse eterna perfruitur, nos hinc ex eunti deducat. Amen.

De gregorio … et … in … de beato … super … manu

> Erat autem tota gloria corporis stans in morte compluendo ornavit, quod deo deputatis precipue spiritus glorificavit. Iterum dyabolo terruit … [illegible]

> [illegible] … de sancto martino

In festo conversionis sancti pauli. Introductio nove …

In epistola hodierna et actum quod scribitur tangitur pauli apostoli conversio serviciosa. Conversio mirabilosa et quasi predicatio … Cum … ait lucas Saulus adhuc spirans minarum et cedis in discipulos domini accessit ad principem sacerdotum et petiit ab eo epistolas in damascum ad sinagogas ut si quos invenisset huius vie viros ac mulieres victos perduceret in iherusalem. In quibus tamen presentatur crudelis affectus, perversus conatus, et pravus actus. Crudelis affectus in eo quod dicitur Saulus adhuc spirans minarum et cedis. Spirans in vehementi spiritu agere persecutionis ardentis in se et in alios contra discipulos domini vel fideles. Cuius affectus non passio quod fuit biduana sed iam in habitu permanente et intensa. Qui in eo sicut … conatur tamen quod spirans est gto a se ex vi actus … in … vero … Vnde vero spirans vel spirator quod non solum sed iam longo usu … anhelabat atque vero spirabat seu persecutionis spirator quod erat minarum quantum ad … quoad absentes et cedis in verberibus et flagellis quoad presentes … Vnde ait bernardus sanguinem christianum et divini totis … viribus efflabat. Conatus autem perversus in eo quod petiit epistolas accessit in … quod sequitur ingeres non vocatus petiit epistolas ut iam auctoritative et sine impedimento perficere posset quod mala voluntate conceperat. In damascum ut in perfectionis posset … iherusalem … lapidationem beati stephani consenciens interfuit et lapidantium vestes servando omnibus … ut … in … et … omnibus manibus quibus ministrabat ipse lapidabat. Et … ministrabat … per domos intrans et trahens viros ac mulieres tradebat in custodiam. Pravus actus in eo significatur quod … persequeretur in damasco quod … perficere in iherusalem … arripuit et damasco … vero … persecutionis fama ipsa … Tanta … fama lupi rapacis ut eius nomine audito timent omnes … sub manu pastoris ut de anania ibi habetur … persecutionis quam fidelibus inferebat in maritate … se fatetur in pluribus epistolis suis loquens … ad galathas … supra modum persequebar ecclesiam et expugnabam illam. Et in ad thimotheum … qui prius fui blasphemus et persecutor et contumeliosus. Et actuum … ad

ide lo[cus] Ecce audisti saulum seuum perse-
cutorem De quo predixit jacob patriarcha gen
49 Beniamin lupus rapax, mane rapiet
predam ad vesperam diuidet spolia Ca-
pitulo 9° [illegible] mirabiliter ut dicitur subito
circumfulsit eum lux de celo, et cadens in terram
audiuit vocem dicentem sibi Saule saule
quid me persequeris Qui dixit quis es domine
Et ille Ego sum ihesus quem tu persequeris durum
est tibi contra stimulum calcitrare Et ille tremens
ac stupens dixit Domine quid me vis facere
Et dominus ad eum Surge et ingredere ciuitatem
et dicetur tibi quid te oporteat facere Viri autem
illi qui comitabantur cum eo stabant stupe-
facti, audientes quidem vocem neminem autem vi-
dentes Surrexit autem paulus de terra apertisque
oculis nichil videbat Ad manus autem illum
trahentes introduxerunt damascum Et
erat tribus diebus non videns et non mandu-
cauit neque bibit Erat autem quidam discipulus da-
masci nomine ananias Et dixit ad illum in visu
dominus Anania At ille ait Ecce ego domine Et
dominus ad illum Surge et vade in vicum qui vocatur rectum
et quere in domo iude saulum nomine tharsensem
Ecce enim orat Et vidit virum ananiam nomine
introeuntem et imponentem sibi manus ut visum reci-
piat Respondit autem ananias Domine audiui a multis
de viro hoc quanta mala fecit sanctis tuis in ierusa-
lem et hic habet potestatem a principibus sacerdotum
alligandi omnes qui inuocant nomen tuum Dixit autem
ad eum dominus Vade quoniam vas electionis est mihi
iste, ut portet nomen meum coram gentibus et regibus
et filiis israel Ego enim ostendam illi quanta o-
porteat eum pro nomine meo pati Et abiit a-
nanias et introiuit in domum et imponens ei
manus dixit Saule frater dominus misit me
ihesus qui apparuit tibi in via qua veniebas ut
videas et implearis spiritu sancto Et confestim
ceciderunt ab oculis eius tamquam squame
et visum recepit Et surgens baptizatus est,
Et cum accepisset cibum, confortatus est
Ubi [illegible] lux circumfulsit
de qua beda [illegible] diuine dig-
nitatis illustrat celesti fulgore ut afforis
[illegible] lux in corpore [illegible]
potaret diuina salute circumfunditur [illegible]
[illegible] in terram [illegible]
et admiratione subita [illegible]
ait augustinus postea [illegible] pro [illegible]
postea [illegible] vox [illegible] auditu

descriptio

ut utroque [illegible] visu [illegible] et auditu [illegible]
eret Saule [illegible]
[illegible] sedet ad dexteram patris glorie

pro quo multum sua persequitur [illegible] sed multum ma-
gis se [illegible] et potatur ait [illegible] sua
[illegible] potuit [illegible]
[illegible] et loquitur [illegible]
[illegible] Et ille Ego
sum ihesus [illegible] calcitrare
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] tremens et stupens [illegible]
[illegible] non videbat [illegible]
[illegible]
ait dominus [illegible]
in omnibus obedire [illegible] breuis [illegible] plenum
deuotione ait beda [illegible] et
dignum [illegible] forma
[illegible] non [illegible]
[illegible] surge
[illegible] paulus dominus
qui [illegible] loquebatur et
[illegible]
[illegible] humana lingua [illegible] placuit
diuine sapientie [illegible] cum ad
homines [illegible] ut sic [illegible]
[illegible] successiue [illegible]
[illegible] ad [illegible] Et [illegible] beda mittit
ad homines ut [illegible] vite [illegible] vtilitas
et [illegible] per homines [illegible]
sibi [illegible]
[illegible] viri illi qui comi-
tabantur cum eo stupefacti audientes quidem vocem
neminem autem videntes Actuum 22 dicitur Et qui
mecum erant lumen quidem viderunt vocem autem
non audierunt eius qui loquebatur mecum [illegible]
[illegible] audisse vocem non dominum loquentem
[illegible] paulus [illegible] non dominum
[illegible] lux circumfulgente [illegible] paulus
[illegible] in ciuitate [illegible]
Surrexit autem paulus de terra apertisque oculis
nichil videbat Ad manus autem illum trahentes in-
troduxerunt damascum [illegible] causa
[illegible] circumfulgente [illegible]
[illegible] ait Actuum 22 Cum non viderem pre claritate
luminis illius [illegible]
ut [illegible] ait augustinus [illegible]
[illegible] quadam [illegible] illuminati [illegible]
[illegible]
qui [illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] non videbat
[illegible] videbat [illegible]
[illegible] Et erat tribus
diebus non videns et non manducauit neque
bibit [illegible] in illo triduo

fuit raptus usque ad tertium celum de quo ipse quod rap-
tus est 2 cor. 12 ait Scio hominem in christo ante
annos quatuordecim sive in corpore sive extra corpus nescio
deus scit quod raptus est usque ad tertium celum raptus
in paradisum et audivit archana que non licet
homini loqui Ubi declarat lyra quod hic raptus ante
14 annos fuerat ante presentem scriptionem epistole
[illegible] In isto autem raptu excellentissima
[illegible] visiones quam habuit dicit Andreas
[illegible] sepe audivi visio dicit Ecclesiasticus 20
videt [illegible] Et huic concordat
expositio lire libro 2 super actus dicentis Apparuit
quia [illegible] quod [illegible] fuerat fuit [illegible]
[illegible] expectabat neque [illegible] corporabat
sed divina pocius illustratione sublimatus archana
celestia rimabatur Et istud ni fallor credi-
bile quod [illegible] misterium evangelice dispen-
sationis edoctus fuit de quo ipse gloriabatur
ad galatas primo capitulo neque enim accepi ab homine
neque didici sed per revelationem ihesu christi Et
paulo post Cum autem placuit ei qui me segre-
gavit de utero matris mee et vocavit per
gratiam suam ut declararet filium suum in me ut
evangelizarem eum in gentibus continuo non acquievi car-
ni et sanguini neque veni in iherusalem ad ante-
cessores meos apostolos sed abii in arabiam etc.
Et hoc [illegible] ad [illegible] per dies aliquot
et continuo in synagogis predicabat ihesum etc.
Neque [illegible] ab hominibus aliquid didicisse
asseruerat sed tamen [illegible]
doctorum [illegible] misterium suscepisse confir-
mat [illegible] unum [illegible] probabile est in tem-
pore hoc raptum fuisse apostolum [illegible] de
scribit 2 cor. 12 Raptus ergo fuit quia ani-
mus eius ablata fuit ab omni [illegible] sua ad fan-
tasmata et sensibilia et elevata divina vir-
tute ad divine essentie claram visionem [illegible]
[illegible] sanctus thomas 2a 2e
q. 175 [illegible] allegantis ad hoc augustinum super ge-
nesim ad literam libro 12 Et [illegible]
[illegible] ex [illegible] Et de paulo
et de moyse [illegible] fuit primus doctor
iudeorum alius primus doctor gentium [illegible]
dat scotus libro 4 dist. 49 q. [illegible] allegans
augustinum ad orosium [illegible] Utrum [illegible]
fuit beatus dicit thomas [illegible] non fuit visio
[illegible] permanens [illegible] Scotus [illegible]
[illegible] actu [illegible]
beatitudo sed visionem et fruitionem licet beatitudo
[illegible] non fuit permanens [illegible]
[illegible] ipsa divina essentia
videt [illegible] sensibilia et ita ineffabilia [illegible]
sed de quibus ipsa [illegible] non videt [illegible]
[illegible] Basilius [illegible]
dixisse quod non licet hominibus loqui [illegible] per tertium
celum et paradisum intelligatur et an fuerit

in corpore isto raptu [illegible] et quia visio ista
raptus dicatur et circa multa hic dicere
oporteret propter brevitatem transeo. Tangit [illegible] in epistola
pauli [illegible] per ananiam [illegible]
illuminatio corporalis cum dicitur Erat autem quidam
discipulus damasci nomine ananias et dixit
ad eum in visu dominus Anania. At ille ait
Ecce ego domine. Et dominus ad eum Surge et
vade in vicum qui vocatur rectus et quere in domo
iude saulum nomine tarsensem. Iudas hospitator
sancti pauli. Ecce enim orat, que oratio [illegible]
et elevatio mentis in deum [illegible] usque ad
tertium celum raptus et ex hoc raptu egressus
gratias deo agebat. Et vidit virum ana-
niam nomine introeuntem ita quod [illegible] sibi fra-
[illegible] non solum de [illegible] sed de proprio nomine
introeuntem et imponentem sibi manus ut visum
recipiat. Non [illegible] impositio manuum ad
receptionem [illegible] in raptu illuminatus
et spiritu sancto repletus sed ad corporalem curationem
[illegible] ut visum recipias. Respondit autem ana-
nias Domine audivi a multis de viro hoc
quanta mala sanctis tuis fecerit in iherusalem et
hic habet potestatem a principibus sacerdotum alli-
gandi omnes qui invocant nomen tuum. Dixit
autem ad eum dominus Vade quoniam vas electionis
est mihi iste [illegible]
ut portet nomen meum [illegible] et predicatione co-
ram gentibus et regibus et filiis israel Ego
enim ostendam illi [illegible] quanta opor-
teat eum pro nomine meo pati. Et abiit a-
nanias et introivit in domum et imponens
ei manum dixit Saule frater dominus misit
me ihesus qui apparuit tibi in via qua veniebas
ut videas et implearis spiritu sancto videlicet
per augmentum gratie in baptismo. Et confestim
ceciderunt ab oculis eius tamquam squame et
macule albe et dure sicut sunt squame
piscium que in eo causate fuerant ex nimio ex-
cessivo [illegible] Et surgens baptizatus
est Et cum accepisset cibum confortatus est [illegible]
confortatione spiritus et corporis 3o tangit et
describit eius predicationem [illegible] cum dicitur
Fuit autem cum discipulis qui erant damasci
per dies aliquot Et continuo in synagogis pre-
dicabat ihesum quoniam hic est filius dei sed stupe-
bant omnes qui eum audiebant et dicebant Nonne hic est
qui expugnabat in iherusalem eos qui invocabant
nomen istud Et huc ad hoc venit ut vinctos
illos duceret in iherusalem ad principes sacerdotum.
Stupebant [illegible] ex subita mutatione [illegible]
qua atrocissimus fidei catholice persecutor

factus fuerat constantissimus eius predicator
Saulus autem multo magis convalescebat et
confundebat iudeos qui habitabant damasci
affirmans quoniam hic est christus i. quoniam ihesus na-
zarenus est verus christus in lege et prophetis promissus
Act. 9° primo. Elige quod ad literam dicta sunt
multum nos consolantur et erudiunt. Consolantur
inquam ad spem venie nam ut inquit bernardus eius
dedecet ultra modum magnitudine cuiuslibet criminis
qui quod paulus audiat adhuc spirans
minarum et cedis in discipulos domini subito factus
vas electionis eius dicat iam nequaquam po-
dere possumus assurgere ad studia meliora non
valens, qui in ipso itinere quo pergere sitiens
christianorum persecutor crudelissimus mutatus
est repente in fidelissimum predicatorem. Mag-
nifice in hac eius conversione, et nunc mag-
nitudo et efficacia gracie commendatur. Eru-
diunt autem ad primam cognitionem. Ad primam formam
ad dignam vite conversionem. Saulus iste
persecutor sevissimus ab omnibus nobis suffi-
cienter [illegible], et quantum deum offenderet qui
christianos in suis membris cruciabat
christum ut dominus in conversione sua fuit blas-
phemus persecutor et iniuriosus ore et scripto
publice faciebat. Sed proh dolor si nos ipsos
diiudicaremus. Loquere contra persecutores
[illegible]. Ille membra christi nos [illegible] persecutores
quantum blasphemando [illegible] et omnia mem-
bra interiora et exteriora quibus pro nostra salute
ex ineffabili dignatione assumpsit [illegible]
do, et qui membrum verbi divini [illegible] qui in veteri
testamento missi sunt lapidavi. Recordi et
ille apostolus graviter nos [illegible]
[illegible] aut [illegible] particula [illegible]
[illegible] ut de nobis [illegible]
[illegible] et [illegible] adversari [illegible]
et fuerunt. Ille ignorans nos malicose
et scienter. Nam et ipse dicit misericordiam consecutus
a deo quia ignorans feci in incredulitate
1 thimotheum 1°. Et hic quamdiu ut dominus est in
quantum iam iustificatus sit factus predicator et
blasphemus. 1 corinthiis 15. Ego sum minimus
apostolorum et non sum dignus vocari apostolus quia
persecutus sum ecclesiam dei. Nos vero adhuc
prioribus iustificamus nos coram hominibus
excusationes excusantes in peccatis, propter quod
timendum est quod [illegible] superhabundat in nobis
delictum, non tamen sicut in paulo superha-
bundabit gracia, [illegible] cogitationem meam vo-
cationem per superbiam nostram et robustam obsti-
nationem in [illegible] gracie obstruimus quia
superbis deus resistit humilibus dat graciam 1 petri 5.

Erudiunt ad primam formam quam licet
multum nobis commendat historia. In hoc themate
vero sufficientissime monstratur: domine quid
me vis facere? Ubi quante fuit efficacie de-
clarat raptus quo statim se totum deo obtulit,
in archanorum dei cognitione subito publi-
catur. Sed pauci inveniuntur ait bernardus in hac
perfectione obediencie qui sic suam ita abiecerunt
voluntatem, ut ne ipsum quidem cor proprium habeat
ut non quod ipsi sed quod deus velit omni hora
inquirat dicens cum [illegible] domine quid me vis
facere? Sed dices forte quid mirum si paulus
celesti circumfulsus lumine, ad terram prostratus
ac voce domini increpatus cum tremore paulus
dixerit, domine quid me vis facere. Sed hic [illegible]
[illegible] si cum paulo non daret vox quam paulo
a me deus [illegible]. Sed vana hec fore
[illegible] Jacobus apostolus [illegible] Jac. 4°.
Appropinquate deo et appropinquabit vobis. Et thimothei [illegible]
[illegible]
[illegible]
ei qui se facit [illegible] aduli-
to [illegible] Crisostomus
libro primo de compunctione cordis. Non est personarum accepta-
tor deus [illegible] et nos [illegible] ex
[illegible]. Idcirco vero
quando ad [illegible] gratia dei sed apud eos
qui digne [illegible] sit permanet
ab his vero qui non digne agunt discedit
[illegible] ad eos ac [illegible] fuerunt [illegible]
ad deum, [illegible] vocet. Recedit [illegible] diligit
et sic [illegible] proposito, quod [illegible] in paulo [illegible]
licet alio ad [illegible] tamen [illegible] pro-
posito [illegible] et zelo dei hoc agebat, deus ad eum
[illegible] vas electionis [illegible]. Prostratus
[illegible] corpore lumine circumfulsit et [illegible]
[illegible] tremuit ac
stupuit quod [illegible]. Nos lumine gracie non
solum in baptismate infudit et legibus
ministris scripturarum et predicationum doctrinis
[illegible] offendimus
[illegible] tamen movemur [illegible]
ad [illegible] eius admonitionem. Ideo per prophetam conqueritur
Jheremie 24 locutus sum ad vos de nocte consur-
gens et loquens et non audistis et misit deus
ad vos omnes servos suos prophetas diluculo
consurgens et non audistis cum diceret Revertimini
unusquisque a via sua mala. Et
[illegible] Si deus sum ubi est honor meus si
pater ubi est honor meus Malachie 1°. Sed forte
[illegible] prostravit nos. Et [illegible] dixerit et multi
[illegible] professionibus non solum ad terram pro-
stravit sed et multos ex nobis nobis [illegible]

no

ostendit, et pretendit ac ostendi non cessat licet peni-
tus. Rogo fratres quid gloriosius sit quam cum apostolo dicere:
Domine quid vis me facere. Nec quicquam clerici re-
formati diuinis officiis insudant, deuote
orationibus potius deo deuouent ac vite exem-
plo ceteros post se ad deum trahunt. Nec quicquam et presbi-
teri curati publicos mandatorum transgressores
corrigunt et incorrigibiles eiciunt, et commissa
eis publica secundum deum gubernant. Nec quicquam presbiteri
tam a superioribus suis spiritualibus et secularibus
publice admoniti ad honorem dei obediunt.
Alii quidem recipiunt in cordibus quod possunt suo modo
ut sic consistunt, quod est diuinum [illegible]
ut sic conualescunt. Sed heu in presbiteris et plazis
dei de die in diem deteriores sunt, ut
verum timendum eorum [illegible] per ieremiam ihe-
ru. Cuius miserebitur tibi, aut quis contrista-
bitur pro te? Tu reliquisti me, retrorsum abi-
isti me, scilicet in operibus predictis potius mun-
di et tamen a viis suis non sunt deuiati, et ideo
sequuntur formidabiles pene. Non ergo ait
Crisostomus vos in nostris temporibus seducamus
[illegible] ut sit aliquis sicut apostolus
signorum et mirabilium capax et
gratie eius contemplacione, ut potius cum paulus
vita ac conuersacione, et conuersacionis diligencius
Christo conuolet per imitacionem eius, quod quia non fit
voluntatis in culpa est. Erudimini ergo ad deum
non vite conuersacionis. De quo in hoc psalmo cepto non
vero ad 2m. Nec tamen quod gloriosius sit nichil habere
doctrine despicit, deficiunt eius non potest esse
preter obliquare, sed oportet bonum agere. Dicitur sic
propheta iniquitas Declina a malo et fac bonum
ait propheta. Oportet non acquiescere carni et
sanguini sed cum apostolo predicare, si non
voce vita tamen et exemplo, ut luceret quilibet [illegible]
~~[illegible]~~ sione sua, et luceret bonis
operibus quos plus in pretio scandalizando in dep-
nacione seducunt, supplicant in presenti neruum
apostolum ipse suis meritis et orationibus, ut
cum penitentibus in via conuersacionis morum sequi
valeamus in patria in premiata operum.
Ad quod nos perducat qui cum elegit Christus dominus
in presente et [illegible] in secula benedictus. Amen.

De festo annunciacionis beate virginis gloriose require in
festo [illegible] maria

Bonifacii non predicavi. De Joh bapt

Ille erat lucerna ardens et lucens. Joh 5. Juxta
que Iohannes beatissimum precursorem, lucer-
nam facit ardentem et lucentem, et si ortus eius
primordia insinuant, vite tamen progressus clarius
manifestat. Primo breuiter, secundo largius ostenditur. Arsit
siquidem et luxit hec lucerna non solum ex matris
utero genita, verum arsit et vehementer accensus est
prius sic ut bene dicit celestis flamma precur-
rit ut iam Christi sentiret aduentum, quem tu-
sibi [illegible] potuit, ut mirum quod non
ille ignis qui recens elapsus de celo per os
gabrielis in aures intrauerat virginis ac per
illam matris elizabeth ventrem intrauit ad
precursorem, ut [illegible] viuo clarius sed sicut
sua implet et lucerna post duo accenditur quod
accenditur gloriosus luxit sed sub modio quasi clausa
tenebatur. Deinde super candelabrum ponitur
et lucet omnibus qui erant in domo domini. Illo
igitur solo modo sibi illuminare potuit
[illegible] luxit, cum ipso nomine exultacionis
omnis modo magnum pietatis sacramentum
reuelauit. Nomen hoc ipsa mater elizabeth
confitetur [illegible]
venit ad me. Et quod [illegible]
[illegible] Exultauit [illegible] Vt
facta est vox ~~exultacionis~~ salutacionis
tue in auribus meis exultauit infans
in gaudio in vtero meo. Ergo exultate
iohanne [illegible] luce ait impletur mater
elizabeth non [illegible] mater [illegible] filius
[illegible] filius [illegible] impletur [illegible]
et [illegible] illuminabat [illegible] modicum
[illegible] lucerna sub modio, totum paulo post
mundum illustratura fulgoribus. De hoc
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] possit [illegible]
elizabeth in vtero [illegible] infante, [illegible]
semetipsum [illegible] sentiret aduen-
tum [illegible] beatissimus precursor [illegible]
[illegible] adhuc materna [illegible] pal-
[illegible] mundi [illegible] potuit [illegible]
[illegible] gaudio [illegible] Ecce lucer-
na [illegible] exaltata in publicum per nati-
uitatem, ardentem et [illegible] modum [illegible] illus-
trate. Nam at hodierne die beatissimus
precursor sua conuersacione [illegible] lucerna
ardente et lucente [illegible] ardente
in [illegible], et postea lucente [illegible]
splendor. Non [illegible] splendore [illegible] feruor
[illegible] non [illegible] lucet [illegible] feruet
sed magis feruet ut luceat [illegible]
non feruore [illegible] studio vanitatis
Beatissimus vero iohannes lucerna fuit ardens
in [illegible] et [illegible] feruore deuocionis ad Christum

Secunda consistit circa [illegible] domini ignis fervore in hodierna festivitate caveamus ne frigidi remaneamus
nichil caloris percipientes. Sicut enim membra corporis igni applicata calorem eius non sentiunt nisi ea interim
sunt mortua est. Curemus ergo fervorem calefacti deseramus et nos divinum in omnibus querere honorem. Sicut [illegible] Io
dicit apostolus omnia in [illegible] ad gloriam dei facite. Alloquitur medium nos omnes servos Christi. Servus sicut non sibi sed
domino suo laborat, ita et servum Christi non que sua sunt sed que sunt Christi Ihesu querere oportet. Ut autem Augustinus in de vita christiana
ait: Ille christianus est domino qui fitetur [illegible] et [illegible] si ei in omnibus obsequitur et serviat. Si quo minus christianus ille non
[illegible] sed subsannator est et irrisor. De rato quod non nobis manducemus et bibamus sed domino, non nobis
vivamus aut moriamur sed domino, quia sive vivimus sive morimur domini sumus. Ad Romanos 14. Et vere domini possessio
sumus, quia nos condidit dominus ut essemus. Redemit dominus velut perditi et capti [illegible] et dampnati male essemus.
Ipse nos conservat, nobis providet, curam nostri agit, [illegible] conditionis in infirmitate, non tanta nobis
potentia est aut firmitas que ex nobis ut per momentum [illegible] consistere possemus. Unde Job xii dicit: Quis ignorat
quod omnia manus domini fecerit? In cuius manu anima omnis viventis et spiritus universe carnis hominis. Ipse ei providet
[illegible] sit quod perstiterit [illegible] fuit [illegible] mors [illegible]. Unde [illegible] cordi nostro doctrina [illegible] servamus
in omnibus agendis et disponendis, precientes nostra consideratione inquirat, an [illegible] honorem aut offendat
et [illegible] ut [illegible] nos ad [illegible] ad aliud [illegible] domino proponamus. [illegible] corde
et lingua cum propheta: Non nobis domine non nobis sed nomini tuo da gloriam. Ut autem ita sit nostra consideratio
et cordis indicium [illegible] voluntatem domini et beneplacitum eius que in preceptis suis et in consiliis nobis
revelata et diligentissime [illegible]. Ut Crisostomus super Matheum omelia 2 ait: Aut petendo orationibus
aut credendo in scripturis aut interrogando sacerdotes, aut illos aut istos [illegible]
meditatione [illegible]. Ne [illegible] domini honorem querimus, quia et si [illegible] dominus [illegible] honorem negligimus
[illegible] apud homines [illegible] multiplicatam [illegible] apud deum. [illegible] zelat pro honore dei, deus zelabit
pro honore eorum ipso dicente: Si quis mihi ministraverit honorificabit eum pater meus. Joh. 12. Et apostolus [illegible]
[illegible] est laus a deo. [illegible] Magnus laudator et vehementer appetenda laudatio [illegible]
non ficta [illegible] non [illegible] [illegible] Joh. [illegible] neglecto domini honore
[illegible] non neglexit [illegible] honorando laudavit et laudando honoravit. [illegible]
[illegible] apud nos [illegible] cogitatio de dei honore. Rara [illegible] fidelis [illegible] de [illegible] ad deum pertinet. [illegible]
[illegible] affectat [illegible] operibus [illegible] a nobis [illegible]
[illegible] veritatem fugiunt [illegible] nolunt [illegible] persequuntur [illegible] mala omnia superat [illegible]
[illegible] obstinationem [illegible] ut [illegible] dicit [illegible] omnia [illegible] amara [illegible]
veritas [illegible] pugnant voluptatibus. Non illi christiani sed magis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] veritatis flamma ardentem et lucentem extinguere conatus [illegible] veritatis [illegible]
eius mala demonstrans arguebat et arguens demonstrabat. Non [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] sponsa Christi [illegible] sponsa Christi non solum domino pro votum [illegible]
[illegible] grande sacrilegium est [illegible] voto sunt et [illegible] domino promissa [illegible] et

[illegible] tempore in [illegible] magno [illegible]

345a

si verum sit matrimonium in bapt[ism]o ... dicente apostolo ... Cum in ... quod ... vo-
lui in ... dampnacionem suam quia primam fidem irritam fecerunt ... [illegible]
adulterium perpetrat ait Aug[ustinus] in ... de sancta viduitate ... plane non dubitaverim lapsus et ruinas
a castitate sancte que vovit deo adulteriis esse peiores ... nullo dubitandum est ad offensionem
Christi ... cum mulier eius fidem non servat marito quanto magis offenditur ... non servat fidem in
... oblatione quam non exaggerat offerendo ... Aug[ustinus] ... et quibus ... ad imaginem illius
creata sponsa eius et maxime ... in baptismo ... conservata et oblata ... et quibus ... ait Despon-
savi te ... et ... Despondi vos uni viro virginem castam exhibere ... fornicantur
... a deo ... Aug[ustinus] ... Amor mundi adulterat animam amor fa-
bricatoris castificat animam
Videamus nunc quomodo lucerna nostra luceat foris qui intus vehementer ardebat ... aut ...
... digito ... verbo ... Iordanum ... forte aliquibus maioribus ...
... [illegible] ... primam quam speraverunt de-
notat ... magna ... ligari ... tempus ... et labori ... laborem
... sufficiat ... dimissum ... aptum ... labor
... primo Nam si prima ... regula ut ipsi deo vivant ... corporali vite ...
... offert ... labores corporales ... et amictu ...
... pena pro ... pena pro ... Nichil
... restat ... esse Et ... vocabatur in bonum ...
si labores in ... ordinatos deo accipe si hos necessitate ... audies ...
... laboras ut in die festo ... deo ... ... non ...
novissimos ... opera nostra testantur ✱ ... labores illos corporis necessarios
in ... ordinatos magna ... fiducia et spes in deo ✱ Vel melius ... Iordanum
... ad ... in finem

... [illegible]

Et scotus in ... de ... labores ... pena ... [illegible]

incipit docere velut constans ad Christi. Quis
cum devotionis sue fervore ad dominum cogi-
tare sufficit, quem angelus Gabriel magnum
non tantum apud homines quod parum esset
sed apud dominum qui cor intuetur futurum predixit.
Et dum ipse inter natos mulierum maiorem
non surrexisse affirmavit, Matth. xi. Con-
sideret tamen eum possumus velut in signo si-
gnato se humiliabat dominum magnificando ad-
mirantium. Ut cum toto devotionis spiritu do-
mino adhereret ab omnibus mundi huius illece-
bris ac voluptatibus hominum gubernio
et sanctis suis parentibus nec dum mente sed et
corpore adhuc puerulus se subtraxit. Su-
bivit eum Lucas dicit: Puer autem crescebat et
confortabatur spiritu et erat in desertis usque in diem
ostensionis sue ad Israel. Cum enim dominum
in Iordane baptizaturus dominum non aus[illegible]
quod sanctus dominus vitare, sed erat certus Christe
existimante populo et cogitantibus omnibus ne
forte ipse esset Christus magis vere domini sui
honorem sua humilitate defendens clamavit
quia non sum ego Christus. Et iterum: Vos mihi testimo-
nium perhibebitis quod dixerim ego non sum Christus
sed quia missus sum ante illum. Ioh. 3. Qui autem
post me venit fortior me est, cuius non sum
dignus calciamenta portare. Matth. 3.

Hunc quidem de celo venisse et super omnes esse,
se autem de terra esse et loqui publicabat Ioh. 3.
Et ideo istum in spiritu sancto et igne sicut ante in aqua
suum baptizare affirmabat Luc. 3. Illum
non ad mensuram spiritum sed ad plenitudinem
Ioh. 3. Testimonium eius homines accipient dispo-
si. Sed tamen hominem non accipere posse quicquam
nisi datum fuerit de celo affirmabat. Illum
esse sponsum sponse se autem tamquam amicum sponsi stantem
ad vocem eius audiendam ac gaudio gaudentem
propter vocem sponsi predicabat. Ioh. 3. Di-
ligi a patre ipsum tamquam unigenitum filium diligi
in suis manibus omnia dare, in ipsum credentes
vitam habere eternam, incredulos vero vitam mi-
nime visuros, sed iram dei expectaturos
constantissime est testatus ibidem. Ex quibus
aliisque patet clare, quanta ad eum devotione
ferebat, cum tanti dilecti honorem
ad suam humiliationem intendebat. Unde quia
sicut ex fructibus arbor, ita ex fructibus
operibus interna cognoscitur devotio vi-
deamus nunc quomodo lux eius lucet foris
ut cognoscamus ardorem intus. Et
sic beatus in festo huius festi incipit ipse di-
gito vero Christum semper omnes ad imitationem
digito lucere magis quam lucebat ad
peccatorum remissionem verbo mentis tenebras
illuminans ad correptionem. Vult vi-

quod lucebat operis exemplo. Attendite hominem
angelico promissum oraculo, conceptum mira-
culo, sanctificatum in utero, magnum coram domino
respexere et confortatum spiritu, immunem ut beda
ait ab omni illecebra mundi et vicio, multi-
plicium fructibus clarificato, et talem extendit
penitentie admirandum fervore. Victu et
vestitu habentes inquit apostolus 1 Thimo. 6 his
contenti simus. Apostolica perfectio ista est sed Iohannes
etiam hoc contempsit. Audite dominum de hoc in eum
loquentem. Venit inquit Iohannes baptista non mandu- Math. xi
cans neque bibens, [illegible]
beda ait. Sic locusta non est cibus nisi aliquando
forte irrationabilium animalium. Sic ut
pilis cameli humanum est induendum. Et
mel silvestre hoc cibo atque cum potu tanta per-
ficere [illegible] ut non invidio a domino dicta
non manducans, non solum quia humanum cibum non
manducabat et vinum et siceram potabat
sed veste hirsuta in deserto coopertus fuit. Revera
non in stultissime [illegible] Iohannes illi honorandi
[illegible] corporalis [illegible] potuit de-
lectari [illegible] a mundi stultitia opinionem
non sibi qui perit sed qui permanet in vitam eter-
nam Ioh. vi. Imitantes eum qui colimus
ut luce gloriosioris eius mentis tenebras valeat
effugari. Sed quid de gestis eius mundo
mente et corpore valefacientibus, et sic Iohannes
predicatorem factoribus dignos penitentie fructus
et ita etiam lucentibus. Obfuscat corda
huius a mundi ardenti ac lucenti lucerna an-
tequam attendit. Revera Iohannes lucens est
verbis attendit. Revera Iohannes lucens est
tamquam lucere magis utrumque facit, diligit
huiusmodi ad fervorem et obfuscat Iohannes
ad humilitatem ne extollatur in superbia. Iterum
dirigit ad fervorem et nunc patet quod
liberter ferat in se afflictiones quas pertinet a se
ut aliunde inflecte, dum tanta austeritate
Ioh. 3 post sermonem tam vadit protulisse
eius audiat ammirandum istud beatum in
laboribus, et dicit: pater est quod pacior, ut
dicta minuit. Quo multa inspiciebat dominum
patrie nihil est communicat etiam eius
homicidia, quam sacrilegia aliqua flagitia
se puniebat Iohannes in tempore quo ille ferebat
in spiritu. Obfuscat quemque huius lucentes
ad humilitatem eius a perfectis, sed Iohannes pre-
tenta intuit, sua non dico magnificando
sed aliorum salutem moventi computat presiat.
Attendamus ergo ad premissa dilectissimi
hortatur beatus in Evangelium quoniam verus
animemur ad ulnos faciendo de nobis,
ut honorandum possimus evadere iudicium
dei venientem eius nobis in fervore
humilitatis supplicat pro confessionibus
eius ad se confitentes dignitates veras se misericordias

nostras, dimittit nobis peccata nostra. Hec Beda.
Nam hoc ipsius lucerna nostra sibi ardens nobis tenebras digito demonstravit, scilicet precursor verbi lucis, vox verbi, sinum gratie, verus dimissor et pater. Ecce inquit agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. Joh. 1. Et eiusdem 3. Qui habet sponsam sponsus est. Videlicet iste verus deus qui sponsus est agnus. Ecce dominus ecce qui peccata dimittere possit, si vere velit ad confessionem venire, voluit ipse quia sponsus est, quia amabilis. Et hoc vult glosa sponsa non habens maculam neque rugam aut aliquid huiusmodi, non requirit thesauros ubi cum thesauris invenitur, sed potius ipse thesauros facit, thesauros sibi exhibens. Unde ait Jeremia 3. Vulgo dicitur si vir dimiserit uxorem suam et recedens a viro suo duxerit virum alterum numquid revertetur ad eum ultra. Tu autem fornicata es cum amatoribus multis, tamen revertere ad me et ego suscipiam te. Ecce quod possit et velit. Et ne timeatis quod propter magnitudinem peccatorum fiet confessionem vel confessor dolorem inferat morte graviorem, dicitur quod agnus est qui in mansuetudine venit, in lana et lacte, solo verbo iustificans. Ipse enim ovis unicus non est ille ut fecit sicut omnes. Et est a deo commendata legimus, qui ait Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo et sanabitur puer meus. Math. 8. Hec et multa alia dicit propositum quod digito demonstraverat declarando nobis lucem digito. Cum autem vero in tempore nostro nobis ostendit ac nostras tenebras constantissima predicatione illustravit aliis sermonibus puto melius ostendendo. Sed nunc agamus gratias ipsi lucerne nobis tam splendide radianti et eo mediante tendamus ad eum, quia ut ait ipse illum oportet crescere, me autem minui. Cum minui dicitur splendor utique non fuerat precessit solem, tamen sidus matutinum ab splendore non est, ita cum sole demonstratus atque annunciatus est nobis. Dum illi adhereamus amore ad ipsum transeamus per emendationem vite, et si nondum lucem possumus ferre, saltem ardeamus in desiderio melius, quia eius imitatores non eo abscondamur ab omni miseria in Christo. Qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

In natali sanctissimorum apostolorum Petri et Pauli Sermo 137

Nimis confortatus est principatus eorum. Psalmo 138 Introitus dicitur hic.

Nimis confortatus est principatus eorum. Principatus electorum confertur, publicatur ac populi subiectione confirmatur, sicut inimicorum victoria nimis id est valde confortatur. Exemplum primum in principatu Saul legendo apparet. Regia siquidem dignitas ei confertur dum ut regem pararet propheta Samuel lenticula olei super caput eius fundens ac deosculans eum ait Ecce unxit te deus super hereditatem suam in principem. 1 Reg. 10. Confirmabatur autem dum congregato omni populo in Maspha Samuel Saulem a domino in regem electum ei publicabat, dicens videtis quem elegit dominus quia non est ei similis in omni populo, populus quoque acceptavit clamans vivat rex. Unde et post exiens sequebatur eum in domum suam. Licet aliqui filii Belial eum despexerunt et munera nulla obtulerunt ut dicitur ibidem. Dum vero primam fecisset pugnam contra Naas Amoniten, devicit, tunc nimis confortatum est dixit Samuel ad populum, venite eamus in Galgala et innovemus ibi regnum, et fecerunt ibi regem Saul coram domino. 1 Reg. 11. Sicut dicitur ibi regnum ipsius Saul firmatum est et ut regi confirmati secuti sunt ad pugnam, quia ipsi confortaverunt eum regnum in terra, ut omnes qui deinceps non regnabat Saul super nos contempserunt, fuerunt ut ibidem habetur. Ita et nostri principes post primo a domino electi Petrus quidem cum ei dominus ascensurus ad patrem pascendas oviculas suas agnosque commendavit, ut quas in precioso sanguine ministerio redemerat, sibi fidei sue obtinere servaret. Dicitur Joh. ultimo Petre amas me pasce oves meas. Et iterum Luce 22. Tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Paulus autem dum pergeret in via de persecutore electus est et factus dei defensor. Unde dominus ad Ananiam dicit ait Vas electionis mihi est iste ut portet nomen meum coram gentibus et regibus et filiis Israel. Act. 9. De hoc beatus Maximus in sermone qui incipit beatissimorum apostolorum ita dicit Beatissimos Petrum et Paulum tanta celestis dignatio electionis visitavit, ut hic fieret de piscatore doctor, iste de persecutore defensor, in quo omnipotentis dei attollenda est maiestas, qui inspiratione mirabili dona divina gratia tribuit Petro, et timuit fieri a mare quod calcaverat, et fide asserere quod impugnabat. Magnum ergo meritum apud dominum suum Petrus erat, ut ei post naviculam parvam dominicam totius ecclesie gubernacula traderet. Multum in apostolatus sui ministerio complacuisse Christo credimus Paulum, qui tantum placere potuit persecutor. Legitur ille. Hec Maximus. Utrique sancti quia valde placuit ut qui de celestibus in apostolatum vocatus est, aposto-

latus eius confirmavit in celo, et tertium celi
futurus doctor raptus in tertium celum inter
angelos didicit, quod inter homines doceret.
Confirmatus autem est utriusque principatus
duorum principum non solum nove sed potius admi-
rabilibus signis et portentis tam multis
declaratur; quia ut maximus ait sicut tempore
dum vixerat ubique, ille crucifixus esse pro-
pter dominum recusavit, et sermonem confir-
mavit sequentibus signis. Nam et petro
potestas eius mira potius sue opera in infer-
no terra mari aere declarata sunt et in celo.
In inferno quidem mortuos ab inferis ad vitam
revocando, sicut de thabita scripta, et de
quadam alio eius hystoria narrat, quae altera post
funera ad preces eius vocata viduarum in ioppe ibi-
dem vero suscitavit. Actuum 9. Alterum vero in p-
rio martino sed quendam ad galliam missum in via
defuncto. Eo die mortis sue absens ad
super positionem baculi sui ad vitam revocavit,
non vero defuncti quod non uniformis invenitur ta-
men magis putavi. In terra vero et puniendo
periculose et sanando. Ananiam quidem et saphi-
ram eius uxorem mentientes spiritui sancto dum arguit
mendacium subitanea morte stravit. Actuum 5.
Deinde [illegible] intra muros [illegible]
ac claudorum erectione actuum refert hysto-
ria in actibus dicens c. 5. Magis augebatur — Act. 5
multitudo credentium in domino virorum ac mulierum
ita ut in plateis eicerent infirmos et pone-
rent in lectulis et grabatis ut venientes petro
saltem umbra eius obumbraret quempiam eorum et
liberarentur omnes ab infirmitate sua. Concur-
rebat autem et multitudo vicinarum civitatum
iherusalem afferentes egros et vexatos a spiri-
tibus immundis, qui curabantur omnes. Quod impletum
est in petro verbum domini Johannis 14 promissum apostolis
Qui credit in me opera quae ego facio ipse faciet
et maiora horum faciet. Nichil enim tale legitur
dominum in humanis fecisse proprio corpore, ut quod
[illegible] dierum mortuum absens suscitasse
nec sui corporis umbra languentes curasse, quamvis
hec ipsum quod petrus egit non sua virtute sed per dominum
sanctum operatum. In mari quoque potius sua clavium
aqua plantis eius sunt calcabilis tamquam solidum litus
se prebuit ut habetur Mathei 14 et Johannis ultimo. Non
quidem eadem ambulatione super mare sed alia fecit post
resurrectionem domini. Ibi vero in prima ambulatione super mare
surgente vento valido incipiens mergi legitur et
tempore mergi, destitutus verbo domini et sanatus, dum
aggravata pondus eius mergit et immaculata
mansit planta [struck through] dicitur autem magis
in bono et maiore et fluctus perire fide in-
firmat. Quapropter pergentem periculum potuit
[illegible] formido, qui videns se domum suum ve-
nire salvandum. Clamando enim domine mergitur
domine libera me. Et sic diffisum non de domino
dubitavit hic ille. Ex autem in secunda ambula-
tione dum se misit in mare non natando ut pri-
us nando venit ad litus sed ambulando probat quod
ad firmissimum modum in mari ut pars indurata sit
ut dicit lyra, tunica succinxit se ut dicit Johannis quod
natatoris inservit. In aere quoque potestas
fuit dum simonem magum per aerem volan-
tem sua oratione deiecit. Et eius per plateas immundos
spiritus ab obsessis corporibus expulit eorum
natis. Sed quanto potius in celo fuit admirabilis
manens in terra, ipse eo mortali existente, qui accepit
regni claves accipere meruit, ut quodcumque
ligaret super terram esset ligatum et in celis. Et
quodcumque solveret super terram esset solutum et in
celis. Mathei 16. De quibus ita loquitur Bernardus
in sermone de hac solempnitate. Cuius petro potentie
celi et terra obedit, cui mortuos reddit
et mare sub pedibus eius calcabile se prebuit,
quem simonem magum spiritus aer sui in aere at-
tigit, qui claves regni celorum tam singulari
accepit ut predicat sua petri sinagoga celi.
Nec minus mirandus est pauli potestas princi-
patus ad cuius quam porte inferi non prevaluerunt
eum in errore tenendo, ut eos quos suscitare
voluit in morte detinendo sicut de adolescen-
te nomine euticus de tertio cenaculo precipitato
mortuo et resuscitato a paulo legitur Actuum 20.
Nec terra restitit qui potestati eius christo subiugavit
sicut ipse ait Romanorum 15 in virtute signorum et prodigi-
orum ac spiritu sancto ita ut ab iherusalem usque ad illi-
ricum quod fines est orbis compleverim evangelium christi.
Sed et mare in quo die ac nocte manebat
eius periculum potestati evadebat, cui omnibus secum
existentibus sibi donatur, evadere sibi non
potuit. Tantos enim labores sustinens pi-
riculum variis perambulavit ipsa ad corpus et spiritus dabat — ter naufragium feci nocte et die in profundo maris fui 2 Cor. 11
ad historiam actuum. Spiritibus aereis et im-
perans. Nam et clamantem magum excecavit
Actuum 13. Spiritum phitonis id est divinationis puel-
le quadam in philippis possessam de eo expul-
it imperio dicens precipio tibi in nomine ihesu christi
exire ab ea. Actuum 16. Et capitulo 19 dicitur virtutes
non modicas faciebat deus per manum pauli
ita ut etiam super languidos deferrentur a corpo- — i. angulos [illegible]
re eius sudaria vel semicinctia et recedebant
ab eis languores et spiritus nequam egrediebantur.
Quanta autem fuerit eius potestas in celis quis nar-
rabit? cum tanta ut maioris sit specialis quidam
dignitatis quam deus inter homines agit, et paradisus
ille penetrabilis celum per eum fuit. Et in
alibi. Cuius hoc igitur apostolo magis fuit eius
in uno mortali constituto, et super celos
ire datum est, et ad terras redire concessum
qui et secreta paradisi adesse meruit
quod nec lingua hominum loqui potest, nec quisquam
mortalium audire. Et in talibus sit sublimatus
ita quod donavit ut apostolus hec dicit ea multis quanta

no possit, quare p̄ putaq ee gle qd ꝑdd
sibi asseret no licere. De ho qz berd ait
Paulus fortior ē principatu z ptate sa-
piencia z medulla precor ꝑsumo no a
pº ut 2º sz a 3º celo largis apportauit Ecc
quātū confirmatq ē principatq corp signis
z virtutibq monendo adhuc ī re // ho
dierr vo die nimis confortatq ē principatq
corp qm ꝑ gloriā mortis victoriā, celo as-
sumpti preciū z ī ansirsibile excepert prin-
cipatu, qm ut magr ait vita eorp ꝑ̄ss-
sima, venerabile ꝑduxit ad morte, z
gloriosq omissq ferit eū precēdes Et b. berd
Di ī terra ad posti oīa poterāt, no ql
ī se sz ī xpo, quid no poterūt vinctes
ho° ī eterna felicitate ī ipo. Mortales
adhuc z moritui īpetū vite z morte
videbat̄ hre, celo nimirū vo mortifi-
ratis viuos z mortuos suscitatis, ꝑto
magr nūc hoati sut nimis, nimis
confortatq ē principatq corp. Gloriosis-
sima fuit hr̄ sorte aptorz victoria
z tāb ac tanta ut de celo no modo
vici no possit sz nec oppugnari illa
co translati ubi nq ꝑsecutor appropīquat
ut sup dcq ē. Que n gloria no p̄ la
ꝑpo reuelata. Ad petrq trm z morte
et moriendi significās fortz ait Cū ees
iunior cingebas te z ambulabas ubi vo-
lebas cū aut senuerq extendes manq tuas
z aliq te cinget z ducit q° tu no vis. Hc
aut dixit ducit significās q̄ morte clarifica-
turq eet deū Joh vlt. Clarificauit petrq
morte sua deū ut dt beda ī omē de
vigl ait qm ho° medio cuctq quātū deq
diligēdq eet colēdq, monstrauit dū
ꝑpe data optione mallet crucq subire
tormētu, q̄ a celesti vī predicatoe cessare
Clarificauerat xm petrq ī vita qr ꝑ oia
q gessit no suā gloriā sz conditorq sui volū-
tate laudemq querebat Clarificauit et
hodierr passione ꝑpriā, dū ꝑ pulcorq
eiq vita usqꝫ ad morte certando ut il-
la possidet corpe pecz z mente saluād, tor-
menta corpis oia q adinuenire fflagel-
labuit forti mente constantiā tollerabat
De paulo dixit ait anamie dns
Ego ondam illi quāta oporteat eū pro
noīe meo pati act. 9. Hc aut sz ondam
fuisse, z morte reuelatā paulq ipē
confirmat cū thimotheo suo ait Ego ēd
ia delibor z tēpq resolutionis
mee istat Bonu certamē certaui, cursū

2 thi 9

consummaui fidē seruaui In reliq° posita
mi corona iusticie quā dabit mi dns ī
ā die iustq iudex Sup q° ait beda
O qz preciosa ī conspectu dni mors sancti.
qui aptissime nomināt, q libad ro p-
diperat sz omnē ꝑ dno nichil ad ce
qz gratissima dēo z mundissima hostia
offerri Glosi itaqꝫ principes terre petrq
z paulq apti quo ī vita sua dilexert
se ita z ī morte nimis confortati no
st separati sz hodierr vnaqꝫ die, vno ī
loco, vniq tyranni, mortē tollerauert
sententiā Hicqꝫ ut ī vno caritq Janitor
celi et doctor orbis, pit indices soli
cta mundi luna, ꝑ conte alt, alr cone
triumphās, vite principatu. laureati
possidet ī eternū, Passionē tu ordine
ac congrua contrascoz quīs pius pit et
flebile sz z utile nimis ē inde ꝑtrac-
tare, ꝑ plurimoz ꝑfecoz dictu ibi nob
exeplata sq qz ho mīsit ald dhuad
ē sumoni Oz nūc delectissimi tacorz
ac sudoroz prq laborcs z doloribq no
frustremq, nob laborauerūt nobis
vite vias qs ab omnīq ingro didicerūt
vita ondēdit z doctrina, voce z scripto
q° nob docet usqꝫ ī die hodiernū ad
cq firmū testimoniū etc nob sagunēz
sium fuderūt, nob qz ꝑfecit qz nimis
confortatq ē principatq corp qs aduitaes
aduocatos ac ꝑcessores efficacissimos
ī celis Nn putatq qz corz oblīusctq
q̄q ait Dabo operam frequenter hre vos ꝑq
obitum meū ut horz memoria faciatl
z pe. 1. Nec sic credo obliuisceret paulq
q ait Optabā z egomet separatq anathema
a xº ꝑ fribq meis ro. 9. Volēti
hac vita diuersq manē sic etc ꝑhil. 1°
fugit et cuiq 1° cor. Oībq oīa fcq ut
oēs saluos facerē. Cū ut berd ait Carb
corz no sit ī minuta sz magr ī celis
aucta qz consūmata Possumus ci z nos
sz corz adiutoriū no prīueduq sit ꝑpi
ī suo principatu nimis confortati Sumq
ei oēs qtqt fide xº confitem a dno pri-
cipes ēti z constituti ipo teste de q° loqmr
Vos ī qt estq gens electa regale sacerdo-
cium gens sancta, ppls acquisicionis, ut vir-
tutes annūciet eiq q vos de tenebris vocāuit
ī admirabile lucē Et Joh ī apocal° 1°
Jhs xps princeps regum qui dilexit
nos z lauit nos ī sanguine suo fecit

nos regnum et sacerdotium deo et patri suo.
Confirmavit et hunc principatum nostrum
non solum ad fidem vocando, sed et gratiam contulit
qua possimus omnia ista que de apostolis enarrata
sunt mirabilia spiritualiter perficere sicut [illegible]
omnium. 29. per quam in noticiam tamquam veri prin-
cipes et reges deo angelis et hominibus. Nichil
constat nisi ut ea vitam [illegible] contra omnes adver-
sarios mundum carnem demonem pugnando
ut tandem cum apostolis triumphantes mere-
amur feliciter nostri principatus invisibile confor-
tacione. Nec [illegible] nos in presenti.
Non ergo tale [illegible] principi gratiam imitari
non possumus. Audi Crisostomum homilia prima de cordis
compunctione dicentem: Venit gratia dei ad
omnes [illegible] sed apud eos qui digni [illegible]
ea qui in operibus suis permanent. Et sequitur: Non
ergo nos [illegible] seducamus dicentes
[illegible] ut sit [illegible] sicut paulus [illegible] de
signorum ac mirabilium ac sapiencie et gra-
cie contemplacione. Nullus potest cum paulo
vite ac virtute et conversacionis diligencia
[illegible] voluntate imitari cum [illegible]
dilectissimi nostri pro modulo [illegible]
et magnos et vite nostre ordinem ad eorum
exemplar dirigamus [illegible] faciamus ut beda
dicit in omelia huius festi [illegible]
nostrum debito affectu complectimur et erga
defensores salutem firma sollicitudine vi-
gilamus atque in opposita vite [illegible]
ad mortem usque resistamus [illegible]
conversacionis eorum [illegible] criminis [illegible]
et distribucionis ut sicut eorum ita et in
principatus [illegible] domino confortetur ipso
prestante qui hoc nos facere iubet et facta
remunerare pollicetur Ihesu christo domino nostro
cum patre et spiritu sancto in secula benedicto. Amen.

In festo beati mathei apostoli et evangeliste quo die
facta est processio ad sanctum stephanum cum
dignissimo eukaristie sacramento

[illegible] cum [illegible]
sancti mathei apostoli et evangeliste cuius
hodie festiva recolimus narrabit de
sua vocacione ac conversione plana tamquam de
alio in evangelio suo capitulo 9. Duos
[illegible] statum habitudines ut duas optime
nostri fratres karissimi prosperitate sed et adversi-
tate [illegible] statum quasi ut
[illegible] de prosperitate [illegible] de adversitate
impugnatur. Quibus duobus [illegible]
doctrine. Sic non ignoramus [illegible]
ne in prosperis extollamur superbi et nos hono-
rificando deo [illegible] Ne dicat quis
quod [illegible] sufficientes sumus [illegible] bonorum
[illegible] malorum [illegible]
non a se sed a deo recepisse bona. Cum propheta
Misericordias domini recordabor, laudem domini
super omnibus que nobis reddidit dominus et super multitudinem
bonorum que largitus est domui [illegible] indul-
gencia sua et secundum multitudinem misericordiarum
suarum ysaie 63. Secundo [illegible] in adversis [illegible]
victi et desperati [illegible] magis [illegible] malorum
[illegible] bonorum [illegible] ab-
breviate non sit longa [illegible] patris
ad quod [illegible] 38 ihesus syrach hortatur
filio: fili in infirmitate tua non despicias
te ipsum sed ora deum et ipse curabit te.
Horum non ignari [illegible] nos ma-
[illegible] in hanc parvam processionalem [illegible]
[illegible] domino creatori salvatori ac guberna-
tori nostro [illegible] ad offerendum
[illegible] suscepti ad rogandum pro futuris
[illegible] in tribulacione famis
pestis et guerre sed liberat misericordia gau-
demus [illegible] habundanciam [illegible] et potus
[illegible] et vini [illegible] Terruit
mors ipsa plurimos de medio auferens
ac etiam grosse nobiscum agitur. Turbavit
nos principum discordia et [illegible] pace [illegible]
[illegible] non cognoscimus [illegible]
[illegible] possumus non [illegible]
a nobis [illegible] velut
ab [illegible] auferunt. Rursum ad
petendum [illegible] collata
[illegible] opposita mala misericordia [illegible]
[illegible] prohibeat [illegible] pax turbatur
et lites crudeliores timentur, magis plaga
in confinibus magis grassatur unde et peste
[illegible]
[illegible] destruunt et desolant victualium
[illegible] copia [illegible] Ad hoc ac agenda

proferetur nobis hoc speculabile exemplum
beati mathei apostoli et ewangeliste qui cum esset
malus peccator publicanus sed liberatus fuit
vitiis et gratia domino quem iniuriauerat et oracionibus
devotis sibi vocante deprecatus dominum sur-
gens secutus est eum. De quo per graciam dicitur
Ecce igitur constans et putans in qua iure infirmi-
tatis radices non euellitur. Videndum est
primo de radicibus plagarum quas patimur
et ad quas tenemur. 2o ipsorum remedio quod subiungen-
da quo nos ad impetrandum disponamus
3o exhortacione claudemus. Sermo quem
gratias et preces domino offeramus omnia
eius suffragabitur nobis matheus olim
theolonarius et publicanus peccator ewangelista
et apostolus domini electus omnibus hiis relictis
surgens secutus est dominum. Ecce quantum ad
primum peccatum presupponit culpa. Non enim secundum
augustinum deus prius est ultor quam sit aliquis peccator
licet non numquam aliquem affligat ad meriti
sui augmentum sine culpa sicut Job, non
tamen hec afflictio racionem pene habet. Sic
radix mali pene sit malum culpe
vicium sive peccatum. Sic ex opposito ra-
dix boni et remuneracionis in nobis virtus
est et meritum. Dicit autem tres principales
radices tocius christiane religionis
que sunt fides spes caritas iuxta apostolum 1 cor. 13.
Nunc autem manent fides spes caritas que
virtutes theologice dicuntur, quibus arcentibus ut
manere in homine salutem a salute dignum
ipsis vero vigentibus nichil est potest no-
cere, nec tribulacio nec angustia nec mors
nec homo nec angelus ut dicit apostolus ad
romanos 8. Illis autem opponuntur radices vicio-
se que sunt infidelitas, superba presumpcio
que non in deo sed sine spe confidit homo, iniusti-
cia que nec deo nec proximo amorem impen-
dit. Atque sic adam sunt radices hee
per sese in eadem radice non producunt unam
pullulante radice opposita arescit et
econtrario dicit apostolus 2 cor. 6. Que participacio
iusticie cum iniquitate. Et que pars quod bis
peccat per hec et torquetur. Sapiencie 11. Remi-
di fidem vere viridis per peccata firmius. Est
enim fides per quam vivimus deo quibus est anime gignitur
in mente tamen anime nutrimentum quod postquam voluntas
famescit in anima, nolebit penitere fame
corporis. Et qui non confidit in deo in quo
solo vivimus dicit apostolus actuum 17.

In deo sumus vivimus et movemur, et in se
quemadmodum mortuus est per sanctum iuste vita amittit
corporalem. Cum vero deleta caritate per iniu-
riam discordia sciat persecucionis et gladii
iniusta incipit ulcionem. Non ergo iniuncto
istas penas timeamus quam evulsas sunt radices
opere a populo dei et posse vim pullulat
pene tenacius sunt inserte. Periit fides
successit infidelitas. Spes suppressa est
crevit superba presumpcio. Caritas effugit
dominatur iniusticia. Et fides periit probat
infidelis obduracio. Cum enim rogo audi-
entes vel leve verbum caritatis, hostium vel
aliud insensibilibus surgunt dampni temporalis
non attamen si credit cogitat et posse per se
et suos laborat quo temporale incommodum ca-
veat. Sic si modica spes apparet de tempora-
libus honoribus diviciis voluptatibus, cur-
rit plurimum se et sua periculo supponen-
tes, quasi quod se posse assequi credunt acquirat
sed ewangelica audiunt verba, eterna et intol-
lerabilia mala minantem ac ineffabi-
lia bona promittentem et tamen induratum in eo adhuc
fugienda ut acquirenda movemur, quo-
dam ut nullam in nobis fidem manifeste
probat. Cum enim si ea crederent ut quemadmodum
terrenis laborant pro vili officiolo, neglecto
potentissimo regno, quam et si verbis confitentur
nos se esse fideles quia tamen factis negant tamquam
mandatis non credentes est dicit Johannes quia
se dicit nosse deum et mandata eius non cus-
todit mendax est. 1 Joh. 2. Quorum nunc
dampnum persecucionis temporis declarat sic dicens
per morem XXI quam dicit Multos
in peste pestilenciam putarunt obsessos, sub christia-
num non ipsa tranquillitas ecclesiastice pacis
abscondit, quos tamen sibi levius persecucionis
aura pulsancium more quam arena velud
palearum tollit. Spes vero quam tendit
ac viuit vana homini in se ipsos confidentes
multa dei ita pene contemptus manifestat
Cum sibi munit in alique potenti quemadmodum confidit
facile peccatum cum multa alia ... disceris
amicicia fracta potest ita se in dominum con-
fidimus, sed michilo sunt multi potentatu,
minas tyrannorum, insidias hominum, metum
precum iacturam, dampnum, nec etiam omnia
talia ut minimum dei preliminimus mandatum
Sed vere qui potest esse et si ... contemptu
omnium peccatum cum electorum in omnibus omnino
tibi hic primi potens, primum violatur lex
dei, transgressione preceptorum dei. Et quam
rarum si tamen aliquam sit collacio in tractandis

strasse

consilijs operam et operam agendam ad deum dirigamus sit semper divine voluntati an differamus ullam sollicitudinem fratres carissimi [illegible] si omni nostra industria et prudentia satagimus in diuina offensa Cum [illegible] teste Bernardo [illegible] de consideratione. Duo opera sunt precipue [illegible] consideracionum prouideat primum quid an liceat deinde an deceat postremo an etiam expediat. Sed primum [illegible] et [illegible] quis [illegible] Sed aut si placeat agendis ac [illegible] exemplifico in [illegible] vobis [illegible] consideratione. Si modica putatur [illegible] sine re [illegible] dilacionem [illegible] diuina sunt [illegible] festis [illegible] maioribus sub [illegible] misse officio [illegible] capitulo [illegible] modica [illegible] [illegible] diuinorum misse ad quam [illegible] pro mortuis [illegible] obligatur cessare [illegible] a plus [illegible] Sed forte [illegible] malo [illegible] in choro de [illegible] [illegible] cauillaciones [illegible] deuocio [illegible] suppellicio non apparet [illegible] vestis suppellicium album [illegible] talaris deuocio breuis Sed [illegible] diuina nichil [illegible] nostri possit vestis breuis et [illegible] longissima [illegible] breuia capucia nulla [illegible] miserabiles [illegible] de vulneribus [illegible] fugiunt [illegible] placita et diete in diebus festis in locis [illegible] diuinis [illegible] layci [illegible] festa violacio sabbati [illegible] in bladis [illegible] [illegible] foro [illegible] publice [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] plenditas et [illegible] auaricie [illegible] diuina sunt mandata [illegible] diuina [illegible] multos [illegible] sibi cumulat [illegible] pauperioris et magis [illegible] [illegible] quod [illegible] pauci [illegible] vtitur [illegible] ut [illegible] melius [illegible] modicum [illegible] multas [illegible] nomine de facto [illegible] [illegible] vagi ille [illegible] ac [illegible] religiosorum [illegible] longe maior [illegible] frequencia in foro [illegible] in choro [illegible] temporalibus [illegible] salutem [illegible] violatur [illegible] et [illegible] ac scandalisatur plurimum [illegible] [illegible] omnia [illegible] credit ad [illegible] et [illegible] si [illegible] dei [illegible]

[illegible] et paupertate [illegible] [illegible] ergo nostra sit de [illegible] sollicitudo [illegible] Cum [illegible] sollicitudinem [illegible] [illegible] de vobis [illegible]

Unum [illegible] consideracio [illegible] deponendum sollicitudinem ac [illegible] et discrete [illegible] in deum Et [illegible] sollicitudo Cura [illegible] [illegible] ac [illegible] Et [illegible] considerate [illegible] paupertate [illegible] ne solliciti simus [illegible] corporis necessitatibus Sed [illegible] regno dei et [illegible] [illegible] [illegible] addicietur [illegible] et non [illegible] math. 6. Nos vero [illegible] oppositum [illegible] corporis et temporalibus [illegible] [illegible] [illegible] desidiosi [illegible] [illegible] principes [illegible] et [illegible] publica subditos filios [illegible] in temporali pace corpus sanitate et ornatu in aug[illegible] [illegible] salute [illegible] thesauro [illegible] [illegible] Et [illegible] magis dolendum [illegible] [illegible] ecclesia [illegible] pastor [illegible] [illegible] voluit [illegible] illas [illegible] ita committat ut [illegible] in vita [illegible] [illegible] Sed [illegible] sibi [illegible] [illegible] temporalia colligenda atque dispensanda committat de [illegible] [illegible] Audite [illegible] quod de hoc ait bernardus [illegible] ad eugenium papam Miror [illegible] [illegible] ad manum [illegible] [illegible] et cui [illegible] committat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magna de minimis [illegible] nullam de maximis curam gerunt Sed ut [illegible] panem [illegible] [illegible] Cotidianas [illegible] cotidiano [illegible] et [illegible] [illegible] de [illegible] et [illegible] panem [illegible] cotidianum [illegible] [illegible] [illegible] Cadit asina et [illegible] [illegible] cadit [illegible] et non [illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] officium [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] doctrine

sermone pertas hic docet per gratiam vocare alios
et id certiam pertas necessario non esset
vera secundum ysidorum 3 de summo bono c. 47. Cadunt
et pertes pressam liras et vanitatem que propria
per unumquemque mandavit deus de proximo
suo. Cadunt et qui exsurgunt et
ducunt iniusticia in omne fraudes et insidie
pauperum oppressores et violentie sacrae legis
suppressores et consuetudinis perverse [illegible]
dorit ea non per sinistra [illegible] angustia
veritate. Sed in hiis inveniuntur summi omnium
theloneariorum qui et ipse hiis complicis fuit
sine fide sicut ipse sibi erat affectione thelo-
nei lucri illicite inhabitabat in quo ipse
posuit in quo quievit, ibi cor suum ubi
thesaurus suus. Hic dicit dominus se vidisse
non stare non transeuntem sed sedentem in thelo-
neo. [illegible] publicanum vocat
Publicanus autem ut Beda ait vocatur qui
vel publice scelibus sedatur vel publicis
implicatur negociis, que sine peccato aut vix
aut nullatenus valent administrari. Sed ad
unius vocationis vocem surgens secutus est
dominum. Christum imitari sed in culpa sed
quod tarde imitantur in conversione gratia
[illegible] non sunt sed sine remissione sic vos sunt
aloquendum dominum vocante sicut terra [illegible] cordis
non pudebit irrigare. Paucis elapsis
diebus in loco isto non difficiles audistis
adhortationes ac [illegible] domino sermonit
vera valida correptio. Sed in quod frugo
fructum emendationis credo non potestis
vel vivum proferre, potest quis aliquando notare
superbia et [illegible] vestitu in [illegible]
[illegible] vagatus in [illegible] adulteria for-
nicacionis [illegible] vite [illegible] inordinatos
[illegible] [illegible] Certe induratos corde
ambulare quam deum et [illegible] quo [illegible] alia
secta. Nos igitur [illegible] in de [illegible]
[illegible] plus quam incredulis et infidelibus
[illegible] legem [illegible] quos [illegible]
[illegible] adesse et preceptorum Christi ac me
[illegible] videt, nescio
si aliquos magis vellos quam nos [illegible]
et [illegible] preceptorum Christi [illegible] et qui quis
studium quodam habuimus [illegible]
[illegible] ille mandavit sed ille dudi-
[illegible] iudeis [illegible]
ad insulas [illegible] et in [illegible]
[illegible] mutavit gentes deos suos
et [illegible] non sunt dii [illegible] meus
mutavit gloriam suam in ydolum. Ier. 2.

Attendite iudeos quos vobiscum [illegible]
[illegible] in [illegible] periculo sive ita
vel sabbatum aut synagogam aut [illegible] violat
[illegible] superbia vanitate vel [illegible]
[illegible] de paganis. Et vel [illegible]
delibus vitam emendare studete. [illegible]
de filiis Heli non audierunt vocem patris sui
quia voluit dominus occidere eos. I Reg. 2. Et Josue xi
de populo per filios Israel [illegible] domini sua
fuit ut indurarentur corda eorum et pugnarent
contra Israel et caderent et non mererentur ullam cle-
menciam sed perirent. [illegible] ne
forte [illegible] audire nolumus quia [illegible]
[illegible] penitendi [illegible] Terra
[illegible] apostolus [illegible]
[illegible] proferens autem spinas et tribulos [illegible]
[illegible] et maledicto proxima. [illegible]
[illegible] perdurare volu-
[illegible] a domino et [illegible]
ac [illegible] pertinacia [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] dominus [illegible] in populo suo [illegible]
flagella durissima sustinere et sic [illegible]
correpti emendari [illegible] et [illegible]
[illegible] multo tempore [illegible] ex [illegible]
[illegible] statim [illegible] magni
[illegible] et [illegible]
apparent [illegible] plagarum et ubi
[illegible] Matheus in
theloneo [illegible] de primo.

[illegible] Matheo
sedere in theloneo [illegible] et [illegible] ad voca-
cionem domini surgere et omnia relinquere [illegible]
[illegible] ut [illegible] ad [illegible] Sed quidam
apostoli post resurrectionem ad piscacionis [illegible]
opus [illegible] Unde [illegible] Ambrosius super Lucam
[illegible] vota propria dereliquit qui rapiebat
aliena [illegible] destituit, toto post
dominum vestigio [illegible]
[illegible] publica-
num [illegible] non porto levi [illegible] levi
[illegible] fugio vitam
meam [illegible] sanas vulnera
mea, quis me separabit a caritate dei que in me est?
Tribulacio angustia, an fames? [illegible]
[illegible] fidei clavis et bonis [illegible] caritatis vel
V/ [illegible] et nos [illegible]
[illegible] paritate
[illegible] inordinata
[illegible] fide firma [illegible]
[illegible] caritate [illegible]
[illegible] ut [illegible] fructus [illegible]
[illegible] et [illegible] et

pershuad ab adeuh deuotis precibus impetremus
Si et manentibus in viris prosperis vel adu-
ersitatibus nos hanc prosperitatem solempni a
deo possimus impetrare / et nosipsos decipimus
et demum qui prorsus merito sanctorum notamus
Respondit sanctus deus quod precibus devotis lau-
dantibus credit audiendi Ego sanctus Quare
tu enarras iniusticias meas et assumis tes-
tamentum meum per os tuum Tu odisti
disciplinam et proiecisti sermones meos re-
trorsum Si videbas furem currebas cum
eo et cum adulteris porcionem tuam pone-
bas Os tuum habundavit malicia et lingua
tua concinnabat dolos Sedens adversus
fratrem tuum loquebaris / et adversus filium matris
tue ponebas scandalum / hec fecisti et tacui
existimasti quod ero tui similis / arguam te et
statuam contra faciem tuam Intelligite hec qui
obliviscimini deum nequando rapiat
et non sit qui eripiat Psalmus 49. Deinde
Ysa ait solempnitates vestras odivit anima
mea / facta sunt michi molesta / laboravi sus-
tinens Cum extenderitis manus vestras avertam
oculos meos a vobis / et cum multiplicaveritis
orationem non exaudiam quia manus vestre plene
sunt sanguine Audacter loquor ut patria
veritas patet quod ad orandum veniretis
nos confitent manentibus in peccatis / Comprobatur
figura antiqua a filiis Israel in populum illata
Jerem. 11 et probat sapientia ibi Quid est quod
dilectus meus in domo mea fecit scelera
multa Numquid carnes sancte auferent a te
malicias tuas in quibus gloriata es Et
ut scias quod nobis talibus orantibus non exaudiet
De quo Crisostomus super Matheum allegat
et omelia 11 super Matheum Quid mirum
igitur si te non audierit deus supplicantem
cum etsi Moyses ipse adesset et Samuel
eorum pro talibus deprecaturi non placet oratio
Ezechielis dicit deus / si assisterent
Noe Daniel et Iob filios suos et filias
non liberabunt Etiam si Abraham patriar-
cha pro hiis supplicet quia in suis viciis per-
manendo in incurabiliter egrotat / abibit
deus et relinquens rogantem ne vocem pro talibus
incurientibus exaudiet Habet igitur vim
maximam pro nobis orantibus sanctorum / sicut prosto
cum nos decipimus pro peccatis postulamus et
ad studia meliora confugimus / Et si ne-
gligentes fuerimus et desides / neque pro aliorum
quidem merita possumus salvari Si vero meli-

vigilemus / etsi per nosmetipsos id valemus
efficere et multo magis non quam alieno
tantum contenti suffragio Si ad studia meli-
ora nos ingerimus / si fiducia bone conscientie
colligamus Sic et Chananea illa
aliquos non sciatur / sic et mulieri reddit
salutem / sic latronem arcuit in paradisum
transtulit nullis precibus mediatoris inflexus
hec dicimus non ut pro precibus supplicandum
esse sanctis negemus sed ne nosmetipsos in ocium et
desidia conpluamus / et dormientes aliis
aliquibus tantum nostra commenda mandemus hec ille
Et hoc est quod voluit dominus cum pharisei
murmurabant contra eo quod dominus peccatores susce-
pit ac cum eis manducavit / videlicet eis
dixit quod misericordiam volo et non sacrificium
At hoc magis quam prius animam nostram misericorditer respicien-
do a peccatis / et deinde prius ad viam salutis
eos conducendo sic exponit Augustinus in suo encheri-
dion / et sic habetur non placent quamvis sacrificiis
velis orationis a exterioris operis Oportet igitur
convertere animam nostram primum et surgere ad primas
si orando speramus veniam et a periculis li-
beracionem Et hoc de 2o Nunc igitur
dilectissimi si consurrexerimus apostolo nostro
Matheo salute voluntate et firmo emen-
dationis proposito / primum demum utroque
pede / gratiarum actiones offerentes per accepta
et orationes ac pia desideria presentibus incipi-
endis Ad primum hortatur nos beatus Ber-
nardus super Canticum Disce igitur in offerendis
gratiarum actionibus non esse tardum quia singulis
disce ad singula dona gratias agere Dili-
genter igitur considerandum quid tibi apponitur ut nulla
scilicet dei dona debita gratiarum actione frustrentur
non grandia non mediocria non pusilla
Denique iubemur colligere fragmenta id est ne
minima beneficia obliviscamur Perit etiam
quod donatur ingrato Nichil peius ingratitudine
que coram deo viciata Ingratitudo est exina-
nitio meritorum / virtutum dispersio / beneficiorum
perditio Ingratitudo est ventus urens / siccans
fontem pietatis / rorem misericordie / fluenta gratie
Grati simus si accepti bonis adhuc
usi ad quod donata sunt utimur id est ad dei
honorem / nostram necessitatem / pauperum consola-
cionem Grati simus si deo ad imitacionem
apostoli nostri quinimmo speramus in domo pec-
catoris per fidem et dilectionem Si multos pub-
licanos et contemptatores ad convivium fi-
dei et dilectionis domino adduximus ut
vult beda in sermone in omelia hodierna

Contra eos qui bene barbari a aliquibus iciunia vel orationes vel aliis offerunt pro bono facere et postea melius habere fiunt

Deum ad deprecandum dominum festinemus, nichil tardemus, preveniamus iram dei. Si enim differimus donec plagas persenserimus, sera erit deprecacio. Legimus peccatores ad penitenciam expectatos a deo multos peccatores consumptos aquis in diluvio, Genesis vij; concrematos igne et sulphure in Sodoma et Gomorra, ibidem xix; alios sub perdicione in deserto, Numeri xvj. Quis dubitat peccatores tam miserabiliter clamasse, sed exauditum nullum prodit scriptura. Solet deus dampna mortalia permittere; leticia sit semper cum tua ruina exaltabitur, Proverbiorum xvj. Sic timeamus ne quando ad flagellorum infusionem torrentis non simus occulto quodam dei iudicio, quibus corripimur et gaudemus in peccatis, ut tandem simus in miseria desperantes afflictionibus durissimis. Proinde corde et voce clamemus ad dominum rogantes ut parcat populo suo, auferat a nobis iram suam et flagella furoris sui; quod si expedit nos pro nostris demeritis flagellari, corripiat nos in misericordia et miseracionibus, sicut pater filios quos emendare [illegible] sic ferit sic verberat ut Augustinus ait ut [illegible] per dominum nostrum Ihesum Christum qui cum eodem patre et spiritu sancto vivit et regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

In festivitate omnium angelorum sermo 3us

Milia milium ministrabant ei et decies milies centena milia assistebant ei. Danielis vij. Quamvis de [illegible].

Cum res tam sublimes supra nostrum ingenium positas ad plenum investigare non possimus, dicit Ambrosius: [illegible] celestes res difficiles non [illegible] investigare sermone, quanto magis in [illegible] sublimes altissimorum celestium spirituum secreta a nostris sensibus remotissima considerare [illegible] penetrare valeamus; cum de [illegible] spiritibus celestibus loquitur [illegible]. Itaque investigabiliter de angelica natura nobis [illegible] dimissis ad horum agnicionem aliquatenus [illegible] scriptura [illegible] studio sit laboremus [illegible] magis potest [illegible]. Quia [illegible] considerabimus [illegible] spirituum [illegible] ab [illegible] sunt [illegible]. Secundo de [illegible] corporum quo a [illegible] sunt [illegible]. Tercio de bonorum assistencia [illegible] adherentibus [illegible] sunt [illegible] in [illegible] non [illegible] sunt [illegible] in [illegible] mirabilibus [illegible] explicatur milia milium et decies centena milia. Primum in eo quod dicitur ministrabant ei; secundum in eo quod subiungitur assistebant ei. Sequitur [illegible] doctrinas morum singulas [illegible]. Primum [illegible] aliquas [illegible] ac [illegible] sermonis pertractabitur. Primo itaque in primo sermone [illegible] ineffabilis innumerositas angelorum. Secundo investigabitur [illegible] corporum. Tercio subiungitur [illegible] morum. Numerositas [illegible] angelorum [illegible] sit [illegible] milia milium et non [illegible] innumerabilia sibi explicata [illegible] angelorum [illegible] sicut [illegible] posuit [illegible] angelorum [illegible] innumerabilis a nobis [illegible]. De quo dominus [illegible] Dyonisius in [illegible] celesti ierarchia [illegible] scripture [illegible] de angelis loquitur milia milium [illegible] et decies milies centena milia supremos [illegible] numeros [illegible] replicans [illegible] celestium [illegible] ordines nobis [illegible] innumerabiles [illegible] beate celestium spirituum [illegible] militie [illegible] mundum [illegible] sola sua [illegible] et celesti [illegible] sunt ac diffinite [illegible] colligere possumus [illegible] angeli [illegible] celestia [illegible]. Nunc ad

corpora celestia que incomparabiliter excedunt. Cum tamen
una stella firmamenti propter nobilitatis
maior sit tota terra, ut tradunt Astronomi.
Cum autem angeli habent capacitatem non per quantitatem
continuam sive molis quia corpus eorum non habent
sed quia eos excedunt quantitate discreta incompara-
bili sunt necessitate. Ergo angeli in principio
in celo creati celum empyreum compleverunt, unde
non paucos sed innumerabiles esse doctores asserunt.
Quod autem in principio ipsi creati sint apparet de Augustino
libro primo super genesim ad literam dicens per celum et terram
quod scriptum In principio creavit deus celum et terram
corporalem spiritualemque creaturam intelligi et
hec creata in principio sunt ipsis ut in principio que prius facta
sunt. Et ideo per celum intelligitur corpus celeste
[illegible] sed ad primos angelos creatos in principio
idem Augustinus probat xi de civitate dei capitulo nono. Quod
et testatur dominus dicens Ubi eras cum me lauda-
rent astra matutina et iubilarent omnes filii
dei Job 38. astra matutina et filios dei
eosdem angelos vocat. Celum enim in quo posuit
luminaria non in principio sed secunda die factum est. Gregorius
quoque exponens super allegata libro 28 moralium capitulo 39 dicit
cum non post tempus condita nunc venerabilium spi-
rituum creatura non incongrue matutina astra
angeli vocantur quia si ita est. dum terra erat in-
visibilis et incomposita, dum tenebre essent
super abyssum, conditum diei subsequentis facta
per lucem sapientie existendo pervenerunt.
Quod autem in celo fuerunt omnes angeli ante lapsum
boni et mali, et ibi corruisse quosdam per
superbiam, quosdam non peccantes aliter persistis-
se probat magister per id Luce 10 quod dominus ait
Videbam sathanam sicut fulgur cadentem
de celo. Et hoc exponens Strabus super allegat
magister distinctione 2 libro 2 dicit In principio fecit deus celum
et terram. Celum non visibile firmamentum
hic appellat sed empyreum id est igneum vel
intellectuale quod non ab ardore sed splendore di-
citur. Et statim factum repletum est angelis. Beda
quoque de eodem dicit ita dicit hic superius celum
quod a volubilitate mundi secretum est, mox
ut creatum est sanctis angelis repletum est. Celum
ergo id quod angeli repleverunt amplissimum
est omnes celos stellatos et ambitum
mundi, cum quantitatis et si sciri non potest per terram
quantitatem unius stelle supra designata aliquam
[illegible] considerari. [illegible] arguitur illos ange-
los innumerabiles esse, quia celum hoc quantitate
maiori compleverunt. Angelus enim cum sit
[illegible] non potest esse nullibi sed alicubi
[illegible] in aliquo loco [illegible] singula-
ris deus ubique est [illegible] per essentiam [illegible]

ut probat [illegible] articulo primo [illegible] 26 de
angelis. Non [illegible] loco quantitatibus maior continetur
[illegible] sua natura sicut [illegible] corpus quantitatibus
maior [illegible] potest [illegible] angeli
secundum Damascenum libro 2 capitulo 3 cum sunt in celo non
sunt in terra et cum ad terram a deo mittuntur non
manent in celo, quod non esset si celo et terre
simul coassistere possent. Deviata itaque quantitas
corporis maxima cui secundum suam naturam assistere potest
non [illegible] aliis. sed maiorem [illegible]
posse angelum corpori assistere [illegible] arguit [illegible]
quod deus quia perfectissimus omnibus coassistit [illegible]
autem sic [illegible] quantitas cuilibet deviata quo
ad maiorem cui assistere possit. quia nunc de
minimo non potest cum angelus sit indivisibilis
et ideo [illegible] loco adequate potest
coassistere. non [illegible] est, non tamen dubium
quin [illegible] angelus maiori corpori coassistit
secundum suam naturam [illegible] cui solus possit inherere
eo quod perfectior est natura. Si ergo angelus tanto
corpori assisteret quanta est tota terra manifeste
foret innumerabiles esse qui compleverunt celum
empyreum, cum innumerabiles sint stelle in fir-
mamento longe minore celo empyreo.

Sed forte queris quare deus tantam multitudinem
angelorum creavit. Dico ad hoc [illegible] infinita
sua bonitate declaranda. Ista enim secundum Dionysium
bonum est sui ipsius diffusivum. Deus sicut autem
infinitus bonus sua bonitate infinita et ab
eterno non [illegible] sed [illegible] ab
[illegible] ab eterno pater genuit filium sibi
[illegible] ac cum eodem filio suo [illegible]
principio spiravant spiritum sanctum [illegible]
[illegible] Sola autem sua gratia et liberalis-
sima voluntate sua bonitate [illegible] infinitam
magnitudinem [illegible] principaliter
[illegible] creaturam [illegible] visibilia
et invisibilia fecit. De quo magister libro 2 distinctione prima ait
Credamus quod rerum creaturarum celestium et
terrestrium visibilium et invisibilium causa non
est nisi bonitas creatoris, qui est unus et verus
[illegible] bonitas, ut summe bonus [illegible]
sue [illegible] alios velit [illegible]
participes, quia videt et communicari posse et mi-
nui non posse. Illud ergo bonum quod ipse est
et quo beatus erat sola bonitate non necessitate
aliis communicari voluit, quia summi erat prodesse velle
et omnipotentissimi nocere non posse. Dicit etiam
[illegible] unum [illegible] Una
ut nobis gloria dei et [illegible] magnitudo
potentie ac perfectio sui [illegible] declararetur, quia
[illegible] nobilitas et ornatus
gloria [illegible] In multitudine
populi dignitas regis [illegible] De quo Richardus [illegible]

soliloquiorum suorum ait Una est omnium
rerum omnium universitatis utrumque creatura. Quam
agitur missio ut vero miretur anima solus et
exclamat obstupescens in mirabilibus
suis et dicat omnia que quecumque deus voluit
fecit in celo et in terra. Secundo ad hoc hominem
sibi amplius inflammari magis ac velut
homines quilibet magno principi quanto prior
et quo deus potentior, tanto ad servicium
ei addicitur quilibet promptior, sic etiam in
nobis dominum excitamus per longe maiori di-
ligencia serviunt deo quam militi, si quo in
servicio non ipse sed nobis prestamus sicut
augustinus primo de doctrina christiana. Deus profecto
et summa bonitate plenus ut angeli per
minimi. Et quia ergo libet creatura sua est a
deo considerata est ad creatorem bonitate et
ad creature utilitatem. Secundo quia angeli sunt
hoc deum dicitur, non quia creator deus et suus
bonus aliquis indigeret officio quod bonorum
non egeat sed ut serviret ei et fructus eo ut sunt
quam [illegible] conferat fructus, non ille eis
sunt. Alia causa tante multitudinis angelorum
ut esset qui nunc custodie singuli singulis
deputarentur et ut celorum copiosior multi-
tudo suprema assistat regi. Propter quod da-
niel inducitur milia milium ministrabant ei et
milia milium maiore assistebant ei decies
centena milia. Glossa et ibi ad
litteram de ministris quo mittuntur a deo in ministe-
rium nostrum secundum ut sic hoc quod nunc est penalem
ac similes ut dicit in politica gauderet de
nobili copiosa ac fidelissima socie-
tate. Sed quod ex omnibus pax concordia gaudium et
amor quidem in celum est quanta sit gau-
dii [illegible] angelorum choris versari
cum beatissimis spiritibus gloriam conditoris assistere
et non toto corde hys in se graciosis
agminibus quod ut richardus ubi supra ait vi-
ua sit celi superioris sedem invidere pa-
radisi lilia, rose plantate se aspicit filios
quod sunt cum filios et fluit pars et debi-
tiarum agere et sapiencia sola gratiam ceciderit
de te lucem cadent et rutilare. Et sapiencia
multa in capitulo dignitatem et incertas ac-
cidentibus superius. Super addit et quia tam ut
innumerabilia vera proprium multiplicare
de possibilibus probavit. Deinde apostolus paulus
omnia ait nostra sit. Superiora sic
celestia et inferiora. Superiora quidem nostra
sit ad perfruendum ut deus trinitatis celestia
ad ministrandum ut angeli, quia et si non sit
superioribus nobis in statu suo curiam celestem quod
et non minus sit quam ad usum nobis sit, sed
res duorum donorum est famulorum, non

domino si quod sit ad usum eorum. Ecce tam innume-
rabilem angelorum multitudinem quasi sit constitu-
tionis eius est. Restat nunc ex hys
doctrinis aliquid elicere ad morum et devocionis
~~[illegible]~~ devotionem. Cum istis est consensu
corpore spiritualem, diligentis meditacionem
mirabilia dei opera in tam innumerabilem angelo-
rum multitudinem considerando. Si enim opera domini sunt
exquisita meditanda sunt et si tam mannu-
ini meditanda quanto magis excellentia
eius opera sunt diligencius attendenda. Et
si ut dicitur sapientie 13 a magnitudine speciei
et creature cognoscibiliter potest creator videri quanto
fortior et maior est ille quanto magis
creatorem excellens ex creatura sed creatura angelica
summa intelligi potest. Cognoscimus enim si atten-
dimus deum esse omnipotentem, sapientem bonum
ex magnitudine eorum ut dicitur in [illegible]
cognoscitur creator operis ex ordine et dispo-
sicione, ex gubernacione bonus. Quid non
opus quod tam innumerabiles angelos de nichilo
creavit, tam fortes et potentes ut unus ad
totum istum mundum sub lunarem [illegible]
grano sufficit extimare sed licet per unus
angelus de exercitu sennacherib exterminavit
nocte una 185000 per [illegible]. Nunquid
sapientes quod tot innumerabiles spiritus nostra perfectio
creando disponit, et in suo ordine in tanta
pace et concordia collocavit. Nunquid optimus
qui tam largiter sua bonitate tam innumerabiles
creaturas et tam magnifice ornavit ac eos
quos sic magnos condidit, dignitate consummavit.
Unde frustra hic cogitando satagimus lique-
re ut excellentius in de fide et legibus omnium
dominum nobis perfectus oriuntur. Considerata dei
omnipotencia surgit in nobis honorata obediencia,
ex sapientia oritur in nobis honor et reverencia,
ex bonitate perpensa generatur in nobis gratitudo
et caritativa adherencia. Cum igitur per tractare
tamen mente negligimus ac tremens indu-
gimus hic est ex tepor ac desidia ad di-
vina nutrit in nobis. Sed omnis gregorius in 10
in ezechielem dulce est inter esse in rebus quamvis
si ei quod adhuc de celestibus gaudia nulla
gustavit, quia quanto magis est intelligit tanto
delectabilius in spiritualibus conquiescit. Hic si quis
in cordis ore gustavit quod sit in dulcedo
celestium primorum, quod illi ymnidia angelorum
choru, quod in [illegible] visio fit velle
sunt que illud dulce sit quod inter rei
tanto in amaritudine [illegible] sordes quod fere
sentit. Repudiant ergo hys terrenis
fugitivis falsis gaudiis, quamvis illa

duplex et [illegible]

pascua in quibus cum electorum animis sol perpetuitate
gaudeamus. ipsa nos liberare festinat
territer et tot electorum qui animarum habet si
liberitas desiderium in nobis celestium infla-
met quia ita per hec spatia currimus quibus
post hanc miseriam non solum mille milibus
ministrantibus sed et decies milies centenis
milibus assistentibus per eius faciem presentia
sui presentie gaudeamus cum hic apud angelos
regem et deus gratias dignetur per filium suum
dominum nostrum ihesum christum cum quo et spiritu sancto
vivit et regnat deus per omnia secula seculorum
Amen

In festo omnium sanctorum
Ecce veniet cum in nubibus celi. Apocalypsis
primo Vidimus quod populi
eius qui fuit nubes ille in quibus deus sa-
cras scriptura constat que varie multiplicibus
modis quod a nobis prophetat. sicut quod ordo
adhuc propositum mira conformitas dispositi
veritas manifestat. quibus honorat dominus et per
post quod Ecce venit cum in nubibus per
nubes illas quibus dei magistri et viri
in eo perhibet electos dei homines atque angelos
intelligi debere et hoc scriptura exposuit de qui
exponendo quod dicit venit cum in nubibus
glorioso sublimavit. Mirabilis deus in sanctis
suis ut dicit glosa. Multas ad hec causas
electi sunt dei novem nubes in scriptura accipi-
untur. Sed ex omnibus presentibus hec sola nunc
sufficiat. quia per homines velut per nubes terra
irrigamus pluvia gratia salutaris sicut
enim solis lucis in obliquo circulo in circulo
signorum qui zodiacus dicitur sic per prophetas in de-
generationes sunt ea generationes in terra et in istis
inferioribus. non sic innuit sed per media que
per scripturas per nubes. Solis enim in sua claritate
et fervore terra diu fervere non potest sed velut
ad se contracta marcessit ac sterilis redditur.
idcirco nubes elevari necesse est. que servor
solis impetu. omnibus complete terra fecundata per
imbribus irrigatur. Ita sol iste dominus qui
nescit occasum. omnia producit et fecundat.
cum suis semper in veritate in omnibus ad omnia sufficit
tamen ut nostre infirmitati compatitur et ut
sunt eius honore in terris. quod per gloriam in eius
cumulavit in celis. per eos tanquam per temporis
siccitas nubes pluviam non necessaria
sed sol melius. sed voluntate sue segregat
hec deitati. Quod figuratum est non incongrue
putatur 3 Regum 18. Quod helyas per longa

tere siccitas. dum per pluviam orasset
hanc obtinere non potuit donec de mari
ascenderet nubecula parva. quasi vestigium
hominis per quam primum magne pluvie regi
achab intravit. Hec autem nubecula
quod per phibet intelligitur gloriosissima dei genitrix
maria. virginali puritate lucidissima
que de mari huius seculi calore eterni solis
longe elevata. Unde in eius persona ipse spiritus sanctus ait
Ego in altissimis habito et thronus meus
in columpna nubis. Etenim hec meruit
nobis pluviam iustum ac salvatorem mundi
Unde primus magnus sicut a celo egressus.
In terra et auditus. dum angeli suum retinerent
in nubilo gloria in excelsis deo. De hac
nube etiam scriptura reminiscit Ecce dominus ascendet
super nubem levem et ingredietur egyptum
et commovebuntur simulachra egypti a facie eius
ysa 19. Que exponens Ieronimus super hunc lo-
cum ait descendit dominus super nubem
levem hoc est in virgine maria. Nubes
eadem fuit humiditate eius levis fuit virginitate
integritate. levem eam quia non homo gravabat
plenam si deo levem eam quia non in pondere iniquitatis
gravabat sed spiritu sancto superveniente. Hec quum
per eam egyptum huius mundi ingressus. universa
simulachra id est procedens quam morte quasi
destruxit. Hanc ergo nubem hoc est in primis
venerabimur. in qua venit eius cum corporali virtutis
que super omnes celestes naturas ascendit. ut
hauriremus quam effunderet hominibus aqua
viva. Unde de hoc beatus bernardus. Nichil nos deus
habere voluit quod non infunderet per hanc nubem.
Post hanc ad nubem multas alias
ascendo nubes et sunt magis lucidas prophetia
videt illa cum dicit sed hec atque illuc.
Cum igitur celi contenebrati sunt et nubes
et ventus et facta est pluvia grandis. Fortassis
enim huius nubis virginis loquitur. Sola enim
maiestate. lippientibus oculis intueri proxi-
tado non potuit. Oportuit nobis nubes
elevatas sunt desiderio ac vero sunt spiritui
motu quibus celum id lucidissimum sole in
contenebrandum et obnubilatum ut separata
nobis eius claritas que in scriptura interdictis
videbatur oculos valeat intueri. Unde
deus a libano veniet a monte umbroso et
condenso. Hec nubes sunt beatissimi apostoli et
evangeliste qui illuminati a sole splendore veritatis
divine formaverunt universi actores omnium
mundo vero celesti primi veluti
pluviam grande efficacia intulerunt

Quorum virtute in ipsum pendens ipsa sit
et admirans ait Qui sunt isti qui ut nubes
volant Ysaie 60. Alii nubes sunt
qui fortissimi milites sancti viri, in testi-
monium vite ac doctrine qui plurima mag-
na [illegible] fecerunt. Nota
aqua sola sapiencie salutaris Christo teste
[illegible] [illegible] et sanguinis nomen et spiritus in mi-
nisterio [illegible] [illegible] qui testimonium perhibent
in terris spiritus aqua et sanguis ait Johannes
i Joh. 1. De [illegible] nubibus hoc intelligi
potest quod [illegible] Quia sicut in magnitudine sua
possunt nubes et gracie sunt capaces
gradiendo in magna fortitudine et possunt has
nubes elevare deus, qui gracia frigida
pedes gradientes frigidissime [illegible]
ipsos spiritaliter, que sunt pene ac tormenta
[illegible] has [illegible] minus, dum
[illegible] minas eorum duxerunt for-
tes facti paciendo, qui in illis [illegible]
sunt ad Dacianum [illegible] magnum
[illegible] ait Sunt quoque nubes doctores
sancti et confessores, qui aquas catholice doctrine
primarum nubium in [illegible] collectas,
[illegible] [illegible] [illegible] exponendo
declarando abiecto [illegible] ordi-
nata vicissitudine dispensabant De
quibus Job 26. ait Qui ligat aquas in nu-
bibus ut non erumpant pariter deorsum Ne
enim aqua divine sciencie [illegible] [illegible] opprimendo po-
pulum qui irrigavit [illegible] [illegible],
eam ligavit in nubibus sanctis scilicet doctori-
bus quos super familiam suam constituit
ut daret illis in tempore [illegible] potus
mensuram Sunt denique sanctissime
virgines nubes candide virginali pu-
ritate [illegible] [illegible] [illegible] elevate
dum in terris non [illegible] celestem atque
angelicam vitam [illegible] In terris
quoque [illegible] fideles [illegible] [illegible]
sunt virginum primicerie [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] expectabant
dum [illegible] vocat ad nuptias Nunc vo-
[illegible] [illegible] [illegible] sponso virgine
et agnum virginis filium sequuntur quocumque
ierit, cantabunt canticum novum quod nemo
aliquis cantare potest ut testatur Johannes in apocalipsi
De quibus sapiencia [illegible] ait Ego thronum
meum in columpna nubis [illegible] 24. In
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et ponam tibi thronum meum Sunt
denique nubes beati sancti angeli per

quos nobis deus multiplicando distillat
[illegible] gracie [illegible] quos ad dei [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui ait
[illegible] [illegible] altitudinem nubium et
similis ero altissimo ysaie 14 Nam [illegible]
[illegible] nubes qui non [illegible] et si
[illegible] [illegible] sub eo qui in celo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ac nu-
bes [illegible] [illegible] Per
has itaque nubes deus [illegible] nos
illuminat scilicet et [illegible] ut in [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] per media [illegible]
dyonisii [illegible] [illegible] per illos nos in-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Joh. v. [illegible] per illos nos salvabit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in nubibus cum virtute
multa et gloria Nubes [illegible] sunt [illegible]
[illegible] qui et virtutes celorum [illegible] [illegible]
et [illegible] dei [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ait
Math. 19. Vos qui secuti estis me
in regeneracione cum sederit filius hominis
in sede maiestatis sue sedebitis et vos
super sedes 12 iudicantes [illegible] [illegible]
in [illegible] hominum [illegible] [illegible]
ad salutem nostram per illos [illegible] per [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] propheta [illegible]
ad eos oculos levavi adiutorium [illegible]
[illegible] 9. levavi oculos meos in montes
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] a deo, [illegible] [illegible] per [illegible]
per ministros [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] per quos [illegible] virtutem et forti-
tudinem plebi sue, ut sit [illegible] [illegible]
[illegible] et potest [illegible] [illegible] in nubibus
Unde non solum nubes [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formate
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in purgatorio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] hodie festiva [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ait [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
omnium [illegible] [illegible] et [illegible] quam hodie celebramus

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Alii nubes sunt patriarche et prophete [illegible] [illegible] agitati [illegible] [illegible] ad [illegible] aliqua quedam [illegible]
[illegible] testimonia, [illegible] divine sapiencie misticis figuris factis et doctrinis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] et [illegible] dignitate et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ambrosius
aqua in nubibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ait Ambrosius aqua in nubibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] intelligencia colligabat

Cum igitur sint celestium simul terrestrium
hec anime sancte de celo sunt, sancte de terra,
quarum eorum qui de terra sunt quamdiu adhuc
in terra, quam qui iam in celo. Nisi anime in terra
adhuc commorantes sancte essent, quia adhuc militant
adhuc pugnant adhuc currunt ut dicit apostolus
dicitur quod dicit propheta Custodi animam
meam quoniam sanctus sum. Et apostolus ad Romanos viii
Scimus quoniam diligentibus deum omnia coope-
rantur in bonum hiis qui secundum propositum voca-
ti sunt sancti. Cum multo magis sancti adhuc in corpore
morantes sint, attestantur in una virtute
quam hominis alii dei, et iam in celum velut
nubibus desiderio levati, suis orationibus
in orationibus si perstiterunt, tam potentibus
quam absentibus, de quibus mira loquitur scriptura
et sanctorum legende. Unde quidam Jacobus hortatur
Orate pro invicem ut salvemini, multum
enim valet deprecatio iusti assidua. Helias
homo erat similis nobis passibilis, et oravit
ut non plueret super terram et non pluit
annos tres et menses sex. Et rursum
oravit et celum dedit pluviam. Jacobi v.
Nunc negandum est eos qui in purgatorio
sunt orare pro nobis quamvis [illegible] ad nos
caritas [illegible], eos a deo exaudiri
qui in gratia constituti animi dei sunt cum eo
[illegible] conquanti, et multe in vitis
maiorum fuerunt. Nos quoque sunt presidio
quibus [illegible] auxilii ferre non possunt.
Ut enim de sancto Severino legitur, cum ma-
nifestis claruit in vita, diu adhuc
purgatoriis tenebatur penis. Ut
[illegible] apud nos hic gregis-
legitur. De quo enim pristina [illegible]
sanitatem quam sibi obtinere non potuit
aliis tamen ipsius impetravit. Et de
beato paulo abbate testatur Cassiodorus
collationum vi capitulo 26 quod cum unde medicam
eius in diversis [illegible] a deo
conversus est sanitate, certe
et omni membrorum contractione, ita ut
nec linguam ad formandum verba movere
potuit, mirabiliter tamen [illegible]
tum gratiam prebebat ut oleum quod sum
corpus tanta in sanitate perfusum te-
[illegible] in [illegible] a cunctis lan-
guoribus morabit. Nec mirum
nubibus habet virtutis in [illegible] quod di-
[illegible] cum non dubitamus [illegible] at-
testantibus [illegible] in nubibus

Dicere si iam in purgatorio constitutis ac
preacta debitate [illegible] pro nobis solli-
citi sunt, quid facient liberati et in gloria deo
sociati. Nec miro nunc [illegible]
[illegible] orationibus elemosinis ieiuniis
~~orationibus~~ oblationibus [illegible] pietatis
officiis pro eorum liberatione occupari
moneamur in instar [illegible]
varie [illegible] quod nos ad [illegible] multum
obligant [illegible] caritatis vinculo et quia
ad dei ymaginem creati signum agni
[illegible] et quia eorum [illegible] obsequia acci-
pimus, eorum hereditatem possidemus, [illegible]
[illegible] [illegible] quod nos [illegible]
[illegible] a [illegible] suppositibus [illegible]
[illegible] quo fideliores in eorum liberatione
laboraverimus, tanto et nos [illegible]
liberandi sumus iam in celo consumatis
putabimus, gloriam [illegible] presentia prop-
[illegible]. Cuius nos presentare dignetur
[illegible] sanctorum [illegible] et spiritu sancto
in secula [illegible]. Amen. [illegible]
[illegible] futurum [illegible]
[illegible] sermonis [illegible] 29 [illegible]

De omnibus sanctis Sermo [illegible]

[illegible] in nubibus. Nonnumquam
doctrina [illegible] in [illegible]
[illegible] diversitatem in [illegible], varietate
et diversitate, [illegible] una [illegible]
in [illegible] ap-
parere et multiplices effectus [illegible]
[illegible] pluvie tonitrua, fulmina, nives
grandines, [illegible], [illegible], halones
et [illegible] multa, [illegible] multa sunt
varietate [illegible], non [illegible]
[illegible] naturali [illegible]
[illegible] magis di-
versitate in [illegible] dispositione vel appli-
catione. Et sicut [illegible] in [illegible] naturali
multo [illegible] et non oportet [illegible]
[illegible] agentis multiplicando
[illegible] effectuum multiplicitate, [illegible]
in [illegible] conformitas [illegible]
[illegible] omnium [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] non [illegible]
[illegible] vel [illegible] vel [illegible]
in nubibus [illegible], ut [illegible]
[illegible] nobis [illegible], vel [illegible]
[illegible] sanctorum in naturalibus vel gratuite

dispositio vel etiam dispositio divine voluntatis libertatis cuius
iudicia abyssus multa / quia omnia quecumque vo-
luit fecit in celo et in terra et in omnibus abyssis
ps. 134. Et eo quod voluit iuste voluit, quia
voluntas eius iustitia eius est [illegible] posset
[illegible] ista fecit contra [illegible] quod variantur
in nobis reliquie sanctorum debitis / non eodem modo omnes
honorando ut in diversis omnium [illegible] in collis
[illegible] implorando [illegible] quod nunc sanctorum dimissionem
[illegible] pro gratia [illegible]
dimissio [illegible] sermonis [illegible]
[illegible] variis [illegible]
[illegible] in nobis et [illegible]
[illegible] 2º [illegible] nobis reliquie sanctorum
et eorum [illegible] possit licite variari

Aliud thema de festo omnium sanctorum

Mirabilis deus in sanctis suis ps. 67.
Quoniam [illegible] Mirabilis divina
potentia in omnibus creaturis sed mirabilior in sanctis
suis quorum variis virtutibus et admiranda
opera [illegible] mirabilia opera
altissimi [illegible]
[illegible] in via mirabili sap. x.
[illegible] mirabilia potentia [illegible]
eos mirabilia sed et admiranda sapientia quia
non eadem omnibus sed sicut voluit ordinatissime
quia voluit distribuit [illegible] unus ex eis
[illegible] vita [illegible] et doctrina mirabilis
[illegible] omnium [illegible] gratia secundum
mensuram donationis [illegible]. Porro
sapientia dei mirabilia in sanctis admiranda
[illegible] sapientiam potentiam et bonitatem
[illegible] ut non [illegible] observando [illegible]
sapientie [illegible] ordinatum ac [illegible] placens
placet [illegible] / [illegible] audi-
[illegible] in [illegible] matth. [illegible]
[illegible] hortatur apostolus Ro. 12. Laudamus
in sanctis [illegible] bonitate dei [illegible]
deo [illegible] de [illegible] et gratiis [illegible]
[illegible] et gloria [illegible] ac [illegible]
[illegible] quia nobis [illegible]
[illegible] toto mundo [illegible] ad eorum [illegible]
et gloriam [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] bonis [illegible] cumulavit
[illegible] dei in eis [illegible] venerandum [illegible]
fide et doctrina quam [illegible]
et [illegible] et [illegible]
[illegible] imitari. [illegible]
ad eorum suffragia nos [illegible] devote

ac [illegible] bindictus [illegible]
[illegible] potestate [illegible]
ac errores multiplices contra sanctorum reliquias
[illegible] sanctos [illegible]
[illegible] fuit [illegible] adversus
quem [illegible] errores [illegible] ac [illegible]
errores [illegible] reliquias sanctorum
exhiberi [illegible] omnibus ac fide-
lium devotionem ad [illegible] sanctos [illegible] ni-
mia temeritate [illegible]
singulariter [illegible] alios
[illegible] videtur [illegible]
[illegible] et [illegible]
ut de [illegible] Valdensi [illegible] plu-
rimi [illegible] errores [illegible]
[illegible] diversis
[illegible] principaliter
Et 2º [illegible] sanctorum reliquias
ac [illegible] possit licite variari
Contra aliquos [illegible]
[illegible] errores [illegible]
[illegible] Quo ad [illegible]
vulgatissimum [illegible] parte [illegible] possumus
[illegible] possumus [illegible]
quia ut omnia ut [illegible] omnibus [illegible] sanctis [illegible]
[illegible] dona [illegible] utili-
tatem [illegible] paradigma [illegible]
apostolus [illegible] diversitatem offi-
ciorum membrorum corporis naturalis declaravit [illegible]
[illegible] officia membrorum corporis [illegible]
[illegible] est ecclesia [illegible] Christus [illegible]
[illegible] operationes [illegible] divisiones [illegible]
[illegible] Christus [illegible]
[illegible] ad [illegible] et divisiones opera-
tionum [illegible] qui operatur omnia in omnibus
Alii enim datur sermo sapientie / alii gratia curati-
onum / alii operatio virtutum / alii prophetia
alii linguarum [illegible]
apostoli [illegible] prophete [illegible]
[illegible] virtutes [illegible]
gratia [illegible] omnes [illegible]
[illegible] donum [illegible] alius [illegible] sic
alius vero sic [illegible]
[illegible] tractatum de [illegible]
[illegible] de
quibus [illegible]
Ioh. 14. In domo patris mei mansiones
multe sunt id est [illegible]
[illegible] privilegia [illegible]
[illegible] et gloria [illegible]

i de s(an)c(t)is agit(ur). Cl(aus)a vita et [illegible] est
o(mn)ib(us) s(an)c(t)is [illegible] d(e)n(ari)is o(mn)ib(us) attribuit(ur)
[illegible] vo(l)o i(n) ip(s)a [illegible] vita deserta
fulgebit [illegible] m(u)ltor(um) multi [illegible]
[illegible] ap(u)d p(at)res [illegible] i(n) d(e)n(ari)o
q(ui) no(n) [illegible] alii [illegible]
In [illegible] ac mansionib(us) [illegible] alii
alio [illegible]. Ex q(uo) o(mn)ib(us) [illegible] s(an)c(t)os
[illegible] d(e)i [illegible]
[illegible] gra(tia)s [illegible] seu d(e)o [illegible]
[illegible] et q(ui) ad [illegible] et q(ui) ad [illegible]
[illegible] ut deserta sublimandos [illegible]
d(e)o [illegible] ac [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] t(em)p(or)a et loca [illegible]
[illegible] p(ro)p(ter) [illegible] sunt
[illegible]
[illegible] magis
[illegible] loca [illegible] [illegible]
[illegible] alii sunt alio [illegible] a deo
[illegible] ordinata [illegible]
i(n)effabilis [illegible] no(n) solu(m) [illegible]
ac [illegible] erat
[illegible]
loca et t(em)p(or)a [illegible] alios [illegible]
[illegible] no(n) [illegible] t(em)p(or)a ut
[illegible] posuit i(n) sua [illegible]
[illegible] mirac(u)la
[illegible] s(an)c(t)os suos [illegible]
[illegible] alios [illegible] legim(us)
[illegible]
[illegible] s(an)c(t)i [illegible] alios [illegible]
[illegible] s(an)c(t)i laurencii [illegible]
[illegible] s(an)c(t)i martini [illegible]
et cleme(n)t(is) et [illegible] alios [illegible]
s(an)c(t)i Josue alios [illegible] ut helias
alios [illegible]
[illegible] varias [illegible]
[illegible]
i(n) [illegible] acceperu(n)t
Et [illegible] singulas [illegible]
[illegible] singul(is) [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] [illegible]
Abel [illegible] Enoch
[illegible] Noe [illegible]
[illegible] Abraha(m) de obe(dientia)
[illegible] ysaac de labore
[illegible] iacob de [illegible]
[illegible] ioseph de [illegible]
moyses de [illegible] iob [illegible]

i(n) [illegible] ap(osto)li [illegible]
[illegible]
a deo [illegible] ut
[illegible] obtinuisse ut
[illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] multo [illegible]
i(n) [illegible] [illegible]
[illegible] a [illegible] fuisse [illegible]
[illegible] b(ea)ti [illegible]
b(ea)ti Nicolai et Andree [illegible] p(er) petru(m) [illegible]
[illegible] p(er) paulu(m) [illegible]
[illegible] Joh(ann)es [illegible] de aliis [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] maior
fuerit [illegible] et [illegible] maior gl(ori)a
eo [illegible] ad [illegible]
[illegible] ap(u)d [illegible] ap(osto)los
[illegible] legim(us) [illegible]
alios [illegible] et [illegible]
[illegible] martini [illegible]
adeo [illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible] ubi corpa
[illegible] ubi [illegible]
[illegible] possideat. In q(ui)b(us)
[illegible] mirac(u)la [illegible] fuisse
[illegible]
[illegible] ut sepulchra [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sepulcro helisei
tetigit cadaver ossa helisei [illegible]
[illegible] Multa [illegible] t(em)plo [illegible]
orac(i)o(n)ib(us) [illegible] ut
[illegible] ubi
[illegible] ad
[illegible] i(n) loco isto [illegible]
[illegible] vel
[illegible] b(ea)ti luce [illegible]
[illegible] sepulchri b(ea)te agathe a [illegible]
[illegible] fluvio [illegible] De [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] magis [illegible]

[illegible]

[illegible] b(ea)ti Nicolai [illegible]

[illegible]

[illegible] martini [illegible]

[illegible]

[illegible] alios [illegible] ad
[illegible]
[illegible]
[illegible] b(ea)ti [illegible]

maxime in natalicijs que certis festivitatibus
eorum. Sic de beatissimo nostro Prono legitur
quod cum sarcofagum eius transferre laborabat
frustra multis diebus in orationibus et vigilijs
ac ieiunijs laborabat donec expectaret
diem natalem pontificatus eius in quo apparente
quadam virtute celesti cooperante sancto Martino
facilime vota compleverit. De hijs omnibus
scribit beatus Augustinus ad [illegible] exponens quod deus
ubique deus est nec loco clauditur quia conditor omnium
et eum a veris adoratoribus in spiritu et veritate
oportet adorari et in occulto exaudiens et in occulto
iustificet et coronet. Verum ad ista que hominibus
nota sunt quis potest eius perscrutari consilium cur in
alijs locis hec miracula fiant et non in alijs.
Multis enim notissima est sanctitas loci ubi sancti
felicis nolensis corpus conditum est quo volui
ut pergeret quia inde nobis facilius fideliusque
scribi potest quidquid in eorum aliquo divinitus fuerit
manifestatum. Nam et nos novimus mediolani
apud memorias sanctorum ubi mirabiliter et terribiliter
demones confitentur furem quendam qui ad eum locum
venerat ut falsum iurando deciperet compulsum
fuisse furtum confiteri et quod abstulerat
reddere. Numquid et Africa martiribus plena est
et tamen nusquam scimus talia fieri. Sic enim quod apostolus
dicit non omnes sancti habent curationum nec omnes habent
diiudicationem spirituum ita nec in omnibus me-
morijs sanctorum ista voluit fieri ille qui dividit
propria unicuique prout vult. Hec Augustinus.
Nec mirum hanc suffragiorum distributionem
in sanctis esse dei in patria cum de angelis certa
doctrina id attestetur. Sic quidem distincta
habent ministeriorum officia et alij alijs presunt
[illegible] provincijs quod evangelistis quod [illegible] sic ex
danielis legimus. Et quod potestates eos
quos dubitet ad [illegible] [illegible] [illegible] quibus
presunt quod alijs. Et quod [illegible] [illegible] principe
[illegible] [illegible] gabrielis [illegible] in duelio [illegible]
[illegible] [illegible] gabriel nocitura [illegible] [illegible]
Patet ergo quod sol [illegible] non uniformiter
operatur in sanctis suis quod [illegible] [illegible] sic
non uniformiter [illegible] quod fuerit in loco de-
clarandum. Quantum ad secundum sancti patris
ex dictis [illegible] [illegible] varietas in cultu ac
veneratione sanctorum ecclesia in [illegible] [illegible] modorum
[illegible] quibus deum in sanctis suis veneramur
declarari potest. Nam quo ad primum maiorem ac
[illegible] [illegible] gratiarum actiones [illegible] [illegible] ac
festivioribus cerimonijs laudes promia
decrevit [illegible] [illegible] [illegible] qui maiorem a deo
gratiam ac munera [illegible] sunt in [illegible] [illegible]
magis divino munere ecclesie dei [illegible]

ac [illegible] hec maiora a deo gloriam [illegible]
ecclesia [illegible] [illegible] in patria. Et quod [illegible]
ecclesia gloriosam virginem mariam super omnes pu-
ras creaturas dignitati [illegible] non uni-
tas in gratia [illegible] et in gloria sublimate maiore
devotione [illegible] et [illegible] quod [illegible] omnibus
[illegible] et [illegible] maiores deo [illegible] gratias
obligamur. Sic est beatum Iohannem baptistam
cui verbo [illegible] testimonium perhibet quod a[illegible]
eo inter natos mulierum non surrexit
[illegible] [illegible] celebritate veneramur.
Sic et primorum patrum beatissimorum apostolorum
qui summis laboribus fidem Christi [illegible]
[illegible] [illegible] et sanguine suo planta-
verunt honore certe [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] [illegible] cum [illegible] doctoribus. [illegible]
ecclesie [illegible] [illegible] sub duplici festo
honoratur ut statutum est [illegible] gloriosus
[illegible] de [illegible] et [illegible] sanctorum [illegible]
Alij vero minores minorem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] veneratur. Hec ac hec
varietas in ecclesia [illegible] hec festa sanctorum fiunt
[illegible] apostolus [illegible] differt stella a stella in cla-
ritate sic erit [illegible] mortuorum [illegible]
[illegible] ac [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ hierar- / ecclesiastica
chia [illegible] [illegible] in suis actionibus [illegible]
hierarchia celeste in qua [illegible] meritorum
[illegible] [illegible] [illegible] sublimatur.
Ideo ad hoc [illegible] [illegible] varietas
officiorum in nostra ecclesia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in suis dat devotionibus
conformare [illegible] [illegible] [illegible] sue
[illegible] hac ecclesie ordinacionem ac [illegible] legitt[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ab ecclesijs [illegible]
suis [illegible] [illegible] cerimonijs et [illegible]
maiora de maioribus minora festa fa-
ciens nam [illegible] subsistit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cotidianos augmen-
tatos in festo aliquo sancti de ordine in [illegible]
[illegible] adhibent [illegible] [illegible] in festo
[illegible] [illegible] [illegible] Christi exhibent [illegible] apostolus
ait [illegible] [illegible] pietate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alij festinant
aliquem sanctum ac [illegible] honorant
et maiores [illegible] [illegible] celebrant natalicia
et vigilias ieiunant mandat ecclesia sine
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] non medio-
cris [illegible] et frequenter [illegible] sanctos
[illegible] [illegible] [illegible] in celo extollentes [illegible]
in [illegible] loquendi nimis yperbolico [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut non [illegible] va-
[illegible] [illegible] ac sanctos maiores [illegible]
valeat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in altri-

bne do dñices ut opa a mirada ut eē
ordinē ī rei que nō habuit ut n̄ hut
Loñ ed qđ Job ait Nō indigz deꝰ mē-
dacijs vr̄is ut p eo dolos loquīm eē ꝙ.
Eiꝰ deligit a fidelibꝫ rauci dñ ē ꝑ eo qꝫ
l gnittit ꝑlitas q̄ ꝛ laudē sēti displi-
cabile ꝛddit ꝛ laudatēs arguit fatue
leuitatꝭ q̄ dō ī sūis displicꝫ sūit ꝗb
ꝯqueß prudēꝫ ꝯsspectos sup oīa eē
deꝫ ut dꝭ hey de hassia sr̄ gn̄ ꝑ nꝭ eē
h dnī ut mīmū honore sc̄is īpēdag
Eiꝰ ēī eē potēt hon̄ hōiß moꝛtiß pul-
uis ꝛ ciuis eē īpsū qꝫ puia agit
ꝯ vinđa ꝛ qꝫ laus ē vicmis a dō
ut dꝭ aplꝰ Rerūd nª laudaᵒ ꝯdigna
ab hoīe nīo pt īpēdi sē ꝫ hꝫ ꝑ sc̄oꝝ
merita desc̄nda ꝛ glaꝫ deꝫ modaraᵒ
supdc̄ā Put hꝫ eꝭ īndicꝭ sc̄ nō
nunꝗ īntꝭ maioꝛibꝰ celebris coli ꝛcl̄e
ꝰo libꝫ de cauß ut cobi corpale ꝯesur
ut ꝛliqe ꝯtrinđ cobi passi sīt a viuē-
tēß fidelibꝫ hsiª doctrīe ut eꝭ mira-
culoꝝ plura ꝯhibuerīt vbi sc̄e ꝯcharꝭ
prōm ꝛ sīlibꝰ ꝯpectibꝰ ꝯtra magl
ꝑsrificādis Sic ꝛ qꝰ ad 2ᵐ modū
ꝯuenit oīꝫ scōꝝ fidꝭ doctia ꝛ vita
sit imitāda hꝫ ī eoꝝ magl q̄ ī aliꝫ vꝰ
tutibꝰ ꝑsalr̄ laudant̄ ꝗꝫ viria gra
aplꝰ nos īpugnāt Ita sī ī fide īpug-
nami abraha attēdam⁹ qui sic
aplꝰ ait ꝯ spem credidit ī spem ut
fiet pr̄ multoꝝ gēcm nec ī ꝑmis-
sioē dei hesitauit diffidēcia Adrō gē
ꝛ multa ad idē ad hēb xi Et ita de
alijß ꝯtutibꝰ possꝫ indbrū h⁹ nō
tutibꝰ dilatari ꝑ ut optīe sūit ꝗꝗ ō
.14. ī ꝯ zeth. v. ꝯ ꝛ eāꝫ Quātū vō ad
3ᵐ modū ꝑtinet eē ꝯ dicß qꝫ multꝭ
ꝯspectibꝰ eā ad vnū nō ad alterū
scōꝝ ꝯfugē possint eiꝰ ampliª ī ceꝭ
necessitatibꝰ ꝑtinui de qꝰ eꝭ Ca-
rellarius pisieꝫ ꝯoh de gerso tractat-
de oroe ꝯscndenc ī ita scribit Conē
īgr ad alß scōꝝ ut scūꝫ q̄ dō ꝑpior
ē ī gloificacoē sit ꝛ merti maiorꝭ
sūit ꝗadmod de aīa xpī de btā
ꝗgīe mr̄e dei de iusto ioseph spō-
sio de bto ioh̄e bapta ꝛ scīß aplīß
ꝛ sublimibꝰ āgeloꝝ ordinibꝰ morꝭbꝫ
ꝯfessoribꝰ vginibꝰ ꝯtinētibꝰ pariꝭ
ꝯstat Aut ad aliß scōꝝ gdꝰ q̄
familiaꝭ ꝗdā deuotoē sibi ꝯgnit⁹
ē ut prōꝫ eēlie ī q̄ baptismū

suscepisti ad ī q̄ busiom ut ordinē pre-
biꝫ eē ut eꝫ ī gressū eē sūꝫ ī ꝑlī Est
oradꝫ ꝑpa sēt eꝫ noīe ī signīs Est
oradꝰ illi eꝫ ꝯtutēs ꝛ vita mirari
solēs ꝛ cobi cognita ꝯ lēß deꝭ ꝑ
mira fiducia adeūdꝫ ē āgelo ꝑ pīe
custodie deputatꝫ Addꝫ puto ut
magꝭ fiducia eē hic sēt ī sibꝰ necꝭ-
sitatibꝰ īploꝛet a qꝰ libꝫ que sibi sūr
elegit ī prōm sic laudabꝭ multoꝝ
mos hꝫ eligē vnū ex aplīß qui ī
cetēß ꝑsalr̄ deuoīē venerarent
āplectit qđ ꝛ gaudat deꝫ Cācellari⁹
in de meditatiē ꝑsalī Nr̄ ꝯ sūisse
sit qꝫ sī illē qß ꝑsalī venerāᵐ
eꝭ sūᵐ ꝑᵃ nobꝭ īpēdat prōmia Sic
de q̄dā medua narrat brigꝰ ꝯ 32.
q̄ eū fecisset certaꝫ btoꝝ mīrꝫ ioh̄ß
ꝛ pauli deuot visitanꝭ q̄dā die
eosdē sēcß inuīß obuiā hūit dicēteß
sibi Tu nos nō visitas nos te ī dic
iudicij ꝯqueꝫ ꝛ quꝫ possim⁹ ꝑstabiꝫ
tibi Ecē contra ꝯsuetudinē ꝑmisert
sēi ipī assistenā mirone a quibꝫ spe-
cialiꝭ venerabatꝭ Est oradꝰ eē
sꝫ Cācellariū eꝭ ß ꝑ eē necessitatiꝰ
bꝰ sublēuādis ut īpetrādis sēꝫ illē
qui priuilegiatū donū ꝯcepisse nō
vatꝭ ad sūrēdū opē ī tali ꝯ dūīß
oīꝫ grāꝫ sit ut sēī ē de ductū Ca-
nidꝫ hꝫ ē nē hꝰ ꝯspēū colatꝭ sēꝫ ig-
notꝫ sēꝫ ul dāpnatꝫ eꝫ ꝛ vita
ē ignota ꝛ legēda suspecta ac
miracula ꝑphestica Sic de q̄dā
latroē q̄ a multꝭ colebatꝭ ꝑē sēī
martini eꝭ Addit ad ꝰ gerson de
Phiat sī deuotß aīꝫ multꝭ orēß
quadracoeꝫ aliq̄ꝫ ꝑsōꝫ sīue mortue
sit sīue viuētes quā ꝑbam eē ut fuisse
ꝯguēß nichil eī īpedit qꝰ nīꝫ oroīa
guttatꝭ ad hūoi ꝑsōß peculiari et sē-
creta q̄dā deuoroē ꝯuenß spās ūꝭ eā
nonīsuerit eēā ī quibꝫ quā aliß
venerādꝫ ꝯ ꝯcluđ ī eiß multiformē
dei bonitatē ꝯ vbiꝫ ꝛ ꝯtradß vpe-
sūd appiē potēt absꝫ ꝑiculo coli
ꝛ suscipi deuoto meis āplexu Cō-
plectitꝭ hꝰ meditacō pueros īnocētes
nō gnūß qß ēīß ꝯstat saluatoß qꝫ
ī gra baptismali mortui sīt Cōplec-
titꝭ ꝛ pīoß moꝛtß ꝛ affirmēß aliß ī
q̄bꝰ glā quā eē hic pie credim⁹

mentale et ingenitum amore non tollit sed perficit
ab augustino hic gerson Et quod alij libri de
dictum est quibus differunt sed sunt inuocandi
sicut ut mirabilia que in eis dominus operatur
nobis proficiat ad salutem plurimam que in nobis
gratiam ac virtutem quas in eis sol verus qui
in omnibus operatur prestante domino nostro ihesu
christo cum patre et spiritu sancto in omnibus seculis seculorum
equaliter benedicto Amen

In natali beatissimi martini episcopi
Sermo quidam super ~~...~~ thema Introduxit
eos Accedo me dicens Anno in hac
ipsa solemnitate sub hoc themate beati pauperis
spiritu qui ipsorum est regnum celorum pauca de
gloria propriaque morte beatissimi pastoris
nostri in hoc tempore cepi. et postea explicavit
paupertate pauca ac minus digna veritati
sed alterius cuiusdam sermonis pro qua de eiusdem
beatissimi eius gloria qua in celo possidet vestrorum
ordo reposcerat. Tercio sermone conprehendendum
nisi ubi post de multis signis abundantia
gloria veri sunt in quantum attestantibus ploquendo
sed de eius de ipsa gloria aliqua particulariter
differendum putavi Assumptum quidem premissum
meum ad conffirmandum conatum sicut si
similitas denegat facultatem Ita quod oculus
non vidit auris non audivit nec in cor
hominis non ascendit quod potest lingua eloqui
Et cum talis sit gloria sanctorum gaudencium cum illis
beatis ypapante et apostolis confessoribus et testibus
quos prius nos beatissimi qui non inter infimos
vel medios sed supremos beatorum ordines
meruit connumerari. gloriam cogitacione mediam
edicendo attemptabit Secundum quod premia
meritis correspondent. Cum ergo sciat inter
apostolos et confessores et martires et quod sciat
in beatitudinibus de beatitudinibus et martir
fuit qui in paupertate virtutum et virtute
merito sanctissimis comparatur patribus quo non
in regni celorum adepcione supremis ordinibus
sociatur Apta sibi de testimonia multi
habent sanctorum summe gestatur dicit enim beatus
Sulpicius in laude in de viros illustres
ut scribit Gennadius in opusculis ad eusebium
est ut qui par sancto omni deperiret
et magistrorum greges multi et ut pervo-
cando concedo Et in post suo dyalogo
plurimo verbo ornatum Martinum dicit
in medio turba et quasi apostolorum
invictos desiderabis in episcopis sanctis

tanta operatum est. quanta nulli hominum ut monacho-
rum vite qui ab omni impedimento liberi sunt. Contra
inexpugnabili virtute adversus omnia stetit
Postumianus quoque post triennio orientis
fere cunctos patres ac monachos in sanctissimis
solitudinibus perlustrasset contra de viro
sanctissimo testatur Ego quod ad veniam sum et
sapientia Egypti monachos predicabo laudabo
anachoretas mirabar heremitas
Martinum semper excipiam. Non illi ego quempiam
audeo monachorum certe nullum episcoporum comparare
Hoc Egyptus fatetur hoc Syria
hoc Ethiops comperit hoc Indus audivit hoc
Parthus et Persa noverunt nec ignorat
Armenia Bosforus extrema cognovit
Et postremo si quis ad Fortunatas in-
sulas aut glacialem frequentat oceanum
Cuius partem alludit circa virtutem eius summam
narratur ingenti Alquinus quibus metris
virtutes eius collegisse cognoscitur dicit
O Martine lucerna domini modo certa laude
dulcissimus abstractus fidelibus multis
precibus allegatus clarus a Turonensi populo
nunc civitatis ubi plurima signa
gessit virtute et multa celestis veritatis
dogmata sparsit tu pauperi vestem geri-
mentum in hyeme non amisit humilis in ser-
monibus in sermone devotus in predicacione
verax in iudicio in virtutibus in moribus pervigil
in orationibus assiduus in leccione constans in
volumine pius in affatu hominibus in misericordia
pastoralis Invitagabit vir dei sciatur
in pietate accepta domini pecunia multiplicata
cum gaudentibus gaudens cum lugentibus
lugens omnibus omnia factus ut omnes lucrifaceret
Christo virtutibus insignis bonitate laudabilis
pietate amabilis multis in operibus sub-
limis virtutibus hic ille ~~Gloriam eius~~
~~beatissime anime~~ Cuius tanto meritorum
dignam premia estimabit Gloriam eius
beatissime eius anime quam cognoscere non valemus
ex signis licet colligimus Quanta enim anime
eius est beatitudo quam a corpore egrediens
tot signis iubilacionibus ac providens
angelorum chorus gloria celestissime comprobat
Testatur namque sanctus nobis qui affuerat
ait Severus ad basilicam exanimi
corporis glorificatum hominis vidisse sed gloriam
vultus luce clarior emittebat in mem-
bris vero ut tenuis quidem macula sufficeret
Et corpus eius vincit celestis terre quod omnibus

credebatur involutum, ita vivo purior lacte,
candidior, ut in quadam futurae resurrectionis
gloria et natura mutata cerneretur. Ostendere
[illegible] habet corpus [illegible], ut invisibilem
gloriam animae visibilis claritas corporis nota-
ret. O quanto decore hospitium spiritus sui
servatum glorificavit, qui spiritum
eius hospitiolum in lacis [illegible]
corpus [illegible] incineratum tanta gloria de-
coravit. In ipsa ergo gloriosi mortis hora
beatissimis presulibus Ambrosio, Severino
ac Severo Sulpicio legitur declaratus.
Ambrosio in Mediolano missas cele-
branti, Severino in Colonia [illegible]
et consuetudine visitanti, Sulpicio vero
cum post spiritualia meditationis exercitia
quiesceret. De quibus primis duobus declarationibus
superius satis dictum est, tertiam planius in sequenti
quam idem Sulpicius in epistola ad Aurelium
diaconum ita scribit: Postquam a
me mane digressus es, cum sederem
solus in cellula, subiit me illa quae sem-
per occupat cogitatio, spes futurorum, prae-
sentium fastidium, iudicii metus, formido
poenarum, et quod consequens erat, atque unde cogi-
tatio descenderat, peccatorum meorum recordatio
tristem me confectumque reddiderat. Deinde
cum fatigatum angore animi in lectulo membra
posuissem, ut plerumque ex tristitudine
solet, sopor me obrepsit, qui ut semper matutinis
horis timor incertus ita suspensus ac
dubius per membra diffunditur, ut quod
in alio sopore non evenit, paene vigilans
dormire te sentias. Cum subito sanctum Mar-
tinum episcopum videre mihi videor, praetextum
toga candida, vultu igneo, stellantibus
oculis, crine purpureo, atque ita mihi eo
habitu mei corporis formaque qua noveram vi-
debatur, ut quod eloqui nobis paene difficile
est, non possem aspicere cum possem agnoscere.
Arridensque mihi parvulum libellum quem
de vita illius scripseram dextera praefere-
bat. Ego sicut genua eius complexus benedictionem
de more et consuetudine flagitabam,
supposuerat capiti meo manum tactu
blandissimo sentiebam. Cumque inter bene-
dictionis verba solemnia, familiare illud
ore suo crucis nomen iteraret, in cunctis
intentis [illegible] expectari vultus eius [illegible]
non possemus, subito in sublime sublatum

eripitur in immensa aeris istius vastitate. Cum-
que rapida nube subvectum aere sequerentur
oculorum patientia [illegible] videri ultra
non potuit. Nec multo post sanctum presbyterum
Clarum discipulum eius, qui nuper excesserat, vidi eo-
dem quo magister via scandere. Ego impu-
dens pariter cupiens dum altius gressum molior,
evigilo, somno excitus, gratulari
para visioni ingrediens. Quoque puer
vultu tristi dominum Martinum obiisse
nuntiavit, et cetera. Et inde archidiaco-
nus beatissimi viri qui se comitabatur
prius [illegible] narrat, eadem hora qua obitus
appropinquavit, febrium tactu dolore [illegible]
in laude Dei et divina praedicatione va-
cantem angelicas [illegible] choros vero sancti
suis astantibus dixit, sicut postea tradidit, angelorum
et angelorum laudibus sancta eius
anima in caelum ipse deducta. Quod quanto nuper
[illegible] afferat nobis beatus Severinus cum
suo archidiacono qui hoc audivit diviso
nutu meruerit. Et quod miramur
nunciis angelos animam suam deduxisse. Quod
etiam longo post tempore cum corpus eius humatum
[illegible] Gauzlinus abbatis in praepositura invocatum vel
geminam historiam ut in [illegible] folio 201 etc.
Ecce argumenta evidentia atque miranda
quanta in caelis consecutus est gloriam verbis
O vere sublimatorem [illegible] beatum pauperes
spiritu qui [illegible] O fideles Dei [illegible]
[illegible] vobis [illegible] quod eligerit Deus
a [illegible] pauperes [illegible] filios [illegible]
[illegible] quod non [illegible] ac-
cepit [illegible] in hoc tempore et in futuro vitam aeternam
[illegible] Ecce Martinus [illegible] omnia [illegible]
adeo pauper effectus ut iste beatus pauper
et modicus nominaretur, sicut quidam: Nunquid sancte
pauper est? Absit. Nam Martinus hic pauper
et modicus caelum dives ingreditur,
ut [illegible] ait [illegible] dives miraculis,
dives in [illegible], dives in signis. Et si
gloria [illegible] compensanda foret, addere licet
dives gloria et honore [illegible] et [illegible]
[illegible] etiam pro [illegible] ait [illegible] ad ba-
[illegible] papa non dico [illegible]
[illegible] Martini [illegible]
[illegible] Interea illo pro [illegible] suis
[illegible] Martini
corpus [illegible] civitas
desequuntur illos [illegible] plausibus

pplorum honorem in sancta Martino divino plau-
dit psalmus, martinus cum sanctis celestibus
honoratur. Ille per triumphos suos in
tartara sua trudit. martinus abraha-
sinu letus excipitur. Transit ecce illorum
medicina cum sanctis, martinum medicina
manum tetendit dum eius actus ab omnibus
ab omnibus ecclesia medicatur, videtur
perdurat. Unde dicit de eo in sermo
potentis et exalte corpus martini, qui vir-
tutibus suis semper principes et tyrannos.
Unde vivus pestes morbos sanat et mul-
tis et corporis in suis quos illi inter co-
gunt posuit in sepulchro. Unde ait egregius
quidam martini viri laudator: Corpus
martini cum purissima iacet in theca
tremore principum rigida subiit colla
Et cum pusillo clauditur in respectu trium-
phat ubique. Tertio quia divitibus contra
in tristis commutat in paupertatis voluntarie
et laudabilis. Cum enim inclitus omnibus
tribuit mortalibus. Solus vero martinus
suavissima omnimodis abstulit, et sup-
num celorum regnum ingenuit possidere dum, et
tum de primo. Tempore comme-
lorem Regnum celestibus hic esse non dico qui
aliquam et modicam regni possidet partem
sed qui vel totum vel maiorem continet
portionem. In regno celorum mansiones
multe sunt testis qui regit et regnat Iohannes 14.
Unde ibi mansio inferior in sola bap-
tismali gratia salvatorum. Ibi mansio
penitentium continentium. Ibi rubicunda vir-
ginum. Ibi stole confessorum. Ibi gimnasia
martirum. Ibi senatus apostolorum. Ibi thala-
mus virginalis. Ibi demum thronus regius
superbiendo recte qui sibi dudum contra bea-
titudinis tam amandi tibi quasi essentialis.
Martinus non hostem celi possessor effectus
throno regio perfruitur dum sedet in thro-
no facie ad faciem contemplatur adorat
plenis brachijs dominum et deum suum quem
olim veste sua tectum ad momentum vidit
sic eum gloria et honore coronatum ac premia
largissima dare aspicitur. Tercium
Cum considerabis beatum Ambrosium in prefa-
cione: Quid enim pro oblatione regni corporis
respuimus qui pro quantitate vestis exigue
vestire deum meruit et videre. Ad virgi-
nalem thalamum castissimis gressibus
aspirari meruit quasi dominus sui venerabilis
familiaris. Pro alloquio quis dubitet quod
iam delectatur collo quio coassumptus

terra et regnat per eterna secula. Unde missio
paululum celo capellanum suum creator
habitatorem dulcem visitavit. Certis
ac mansionibus pleno iure possidet quem
omnis gloria perfruitur atque gaudet. Hec de
eo quodam suorum venatorum celestis transitu
exponi. In legenda de sancto Odone ita scribitur
Martinus in gemma hec preciosissima quam
quadammodo sedis principali sedentis
prefulgentibus ardentis. Inter choros angelorum
splendidissima inter patriarcharum decora.
Inter prophetarum honestissima. Inter apostolorum
grata. Inter martirum purpurea. Inter vir-
ginum candida. Inter confessorum habet pri-
ma omnibus hoc in celis aut multo
gaudenda quod ut beatitudinis in hoc seculi
valle conferuntur. Non plus habebant
sequentia vero in quadam cedula posita
habebantur. Oportet nunc fratres ka-
rissimi ad nos ipsos convertamus considerantes
si et nos nunc prout sic cum moribus
haud dubium qui eadem via ambulabit
cum claro quodamodo demonstratum est ut quo
sequendus est ecce ad eodem quo preces nostras fideliter
quo ac diligendus. Ergo si contra viam am-
bulamus hic ab eius moribus nos sepa-
ramus volentes. Tunc ab eius gaudijs
separabimur nolentes. Timeant divites
huius seculi vani voluptuosi superbi.
Hec divicie sunt triplices. Rex. Corporis
prestantia ... opposite paupertatem quam ut
ad eum sacius, ut Martinus hic pauper
et modicus celum dives ingreditur etc.
Oportet audiant hic pueri divites et magni-
tantum qui detrahunt pauperes et miseros
non in celestibus qui honore sed hic
dyaboli blasphemijs maledicere. Contem-
plentur pauperes contemplentur opressi contemplentur
omnes qui hic iniuriam persecutionem paciuntur
huius imitatores martini hos post longa
hos via tandem quod nos perditi possit se
habet non quod eum in specialiter potuerunt aut
dominantes ad tyranni eius petitionibus
presto in quibus ceptra mundi Ihesus Christus
in precio honorem premium omnes
nunc prout quod agit et sic ad honorem
norat non in celestibus tamen illorum
omnibus sistere solucionibus. Oportet pleni
pietate et omnium morum honestate preclarus
locum sue pacem ut et nos mereri et
ingressum possit. Hic sanans per gratiam

Pr 2

ac i(n) p(er)petua gl(ori)a i(n) s(e)c(u)la s(eculorum) Amen
De cu(ius) doctrina vo(ce) et s(crip)to et p(rin)cipalit(er)
p(ro)fuit dixit ad h(oc) b(eatus) Aug(ustinus)
sup(er) Matth(eum) vigilat ergo q(ui) [illegible]
qu(od) h(ab)et d(omi)n(u)s [illegible] et [illegible] p(ro)f(e)ssio
[illegible] de cu(ius) [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible] De cu(ius) [illegible] ad
p(re)miu(m) [illegible] q(uo)d [illegible] fuit sig(nu)m
[illegible] q(uod) ig(ne)us [illegible] apparuit
vn(de) no(n) dubiu(m) q(uod) i(n) seraph(i)co choro
sublimat(us) sit, q(uia) et ap(osto)lor(um) meruit q(uo)d
pa(r) i(n) merito et vita et miracula
q(ue) [illegible] ibi [illegible] q(uo)d i(n) [illegible]
[illegible] [illegible] de s(an)c(t)o Martino i(n) h(oc) [illegible]
pot(er)it [illegible] [illegible] i(n) [illegible]
[illegible] q(ui)libet s(an)c(tu)s i(n) [illegible] i(n) q(ui)b(us) [illegible]
[illegible] solat i(n) [illegible] Martinus q(ui) i(n)
o(mn)ib(us) [illegible] ab o(mn)ib(us) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] gaudebat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] i(n) tribulac(i)o(n)e [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] i(n) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] i(n) [illegible] domo q(ue)
o(mn)ib(us) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad h(oc) f(oli)o 400. b
Ad fine(m) s(er)mo(n)is [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut ad [illegible] gl(ori)a(m) [illegible] si no(n) [illegible]
q(uia) corrupt(us) [illegible] [illegible] [illegible] extra
ordine(m) [illegible] [illegible] [illegible] vo(ce) [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i(n) [illegible]
[illegible] adu(er)sitatu(m) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] debet(ur) p(re)miu(m) [illegible]
[illegible] ap(osto)li Martinus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] no(n) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] no(n) [illegible]
a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sig(nu)m [illegible]
[illegible] [illegible] Aut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] p(ro) [illegible] [illegible] [illegible] ap(osto)l(u)s
[illegible] In h(oc) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] p(ro) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
h(ic) o(mn)ia fueru(n)t sc(ri)pta i(n) [illegible]
Alia [illegible] f(ac)ta s(er)mo(n)e [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] aureola [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de cu(ius) [illegible]
et p(u)dicicia i(n) [illegible] statu milit(ari) et [illegible]

In festo b(ea)tissimi Martini

Omnia dabunt fructu(m) aliud cente-
simu(m) aliud sexagesimu(m) aliud
tricesimu(m). M(a)t(thei) 13 [illegible] [illegible]
Omnia dabunt fructu(m) a(d) 100 [illegible] [illegible]
[illegible] bo(n)e cogitat(i)o(n)is [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pullulantib(us) [illegible] i(n) [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] maturatos [illegible]
no(n) [illegible] s(an)c(tu)s Martinus carpit i(n) [illegible]
[illegible] [illegible] sub triplicitate q(uo)d [illegible] [illegible]
[illegible] Et [illegible] triplicitas illa
varie a [illegible] [illegible] exponit(ur) [illegible]
[illegible] [illegible] expo(siti)o b(eati) Aug(ustini) q(ua)m et ordi-
naria gloza [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Intelligit [illegible] p(er) fructu(m) 100
p(re)miu(m) [illegible] [illegible] [illegible] p(er) 60 [illegible]
p(er) 30 [illegible] [illegible] [illegible] et nos [illegible]
fructus distinctione(m) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q(uo)d [illegible] [illegible] [illegible]
apud [illegible] [illegible] [illegible] p(er) denariu(m)
diurnu(m) q(ui) [illegible] [illegible] o(mn)ib(us) [illegible]
cultorib(us) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] laboraru(n)t Matth(ei) 20
[illegible] p(re)miu(m) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] variat(ur)
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illud
et p(ro)p(ri)u(m) q(uo)d aureola [illegible] doctor(um)
[illegible] Tho(mas) [illegible] [illegible] doctor(um) [illegible]
[illegible] Et v(ir)gin(um) aureola fructu
tricesimo doctor(um) sexagesimo [illegible]
aut centesimo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
i(n) sc(ri)pto dis(tinctione) 49 [illegible] p(re)mia [illegible]
coronis aureis [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aureas
i(n) capite [illegible] [illegible] Et [illegible]
[illegible] triumph(us) i(n) pugnis victor(ie)
et milicia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dig(n)itate [illegible] [illegible] sublimatur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et i(n)corrupt(i)bi(li)a
q(uo)d [illegible] [illegible] [illegible] auri et [illegible]
[illegible] P(re)miu(m) [illegible] [illegible] [illegible]
o(mn)ib(us) [illegible] [illegible] aurea [illegible]
at aureola [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] p(ro)p(ri)a [illegible] aureole [illegible]
[illegible] [illegible] excellencie(?) victo-
[illegible] [illegible] hostiu(m) [illegible] [illegible] [illegible]
mundi [illegible] pugna [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

q̄ suggestionib; eius et fraudib; non solum in corpore
sed in spiritu q̄ detecte expellebat perfecte vicit.
Mundum vero vincere quod est ultimum nunc
hujus supplicium triumphat. Cum itaque in hijs
tribus dictis hostibus vicit, primo essentiale
premium consequitur speciale gaudium de tam
sublimi victoria atque decorem quendam sin-
gularem anime et corporis post resurrectionem
qualem q̄ premia aureole vocantur. La-
tior declaratio hic ostenditur, vide de hoc la-
tius sermone de assumpcione virginis cum themate
Veni coronaberis. Videamus nunc quo
divina scientia in beato martino seminata omnium
aureolarum fructus merito saluberrimos
genuerunt. Erit enim hoc semen ut in quadam
omelia dicitur gratia dei sive caritas, quam
in agro cordis seminat christus bonus sator.
De bonis semine scilicet salubre est gratia, quod re-
semini comparatur quia seminarium est et origo vir-
tutum quod quia in cordibus omnium libero consensu ar-
bitrio ramificant non tamen semina sunt quod semina
pluraliter appellantur. Hoc itaque gratie semine
ditissimum a deo in cordis sui agro seminatum
beatissimus presul noster non frustra suscepit
non neglexit sed studiose delegens semen suum agre
coaptavit excoluit ut poterit convenienter sur-
geret multa virtutum segetibus fructificavit in messe
se custodivit sollicite ut dormiente
ne inimicus homo diabolus caro vel mundus ziza-
nia super seminaret. Nec tempestatibus et adu-
lacionibus mundane prosperitatis et adversitatis
bono nocendi scilicet ne ventis diaboli inflaci-
onis dispergat. Nec estu carnalis incendii
exureret. Cum hijs tribus inimicis congressus
ac victor medius in quodam quolibet sed subli-
miori vincens est ... ideo merito aureo-
la trina laureatus. Carnis namque
conspiciatur virginali dominium puritate. quia
in quodam perfectissimo vincitur carnis pugna
... pudiciciam martinus tenuit et ...
in omni suo statu. Nam de statu militari
scribit Sulpicius libro primo capitulo ... Triennium
fere ante baptismum in armis fuit integer
tamen ab hijs vicijs quibus id hominum genus in-
plicari solet ... pudicicia
Sed necesse vero religiose quibus dubitet vir-
tute venisse castitatis ... Cum et si tanti
episcopus omnium ... hujus ... ad
familiarem colloquium admisit teste gallo
eius discipulo ut refert sulpicius libro 3 capitulo 1.

c̄ xb

Martinum vero unquam femina attigit ... ...
martino astitit, uxor maximi impera-
toris conjugem ... beati viri ... septuage-
nario et lacrimis pedes abluit crine
volut magistra ... Cenam ... in-
struxit in qua ... marthe officio
functa viro dei devote ministravit. Ejus
ministerium sed in vita iam septuagenarius
admittere coegit et virgine sidebat et capti-
vorum expulsores non alter liberandorum
necessitas. Sed nullus unquam preciium nullus
munus accepit ne forte ... ...
... medicina ... puritate ... co-
gitacione in tanta turbaret, excepto
castissime omnibus ... virginis nunc
... a martino visitacionis officio ...
volenti vidi ... eius hec absce-
dens ... misit. Munus itaque lau-
dabit castimonie virginis accepit ne spousam
illam ad sua conviuia duxisse putaret.
Cum magnificavit ... expultacione virtute
ac de visitato gaudebat ... ...
virginis ... suas si malos ... obsi-
dere noluerit ... laudat, et ne ad se
... sic lib ... ... non ... expeleret
... sed dorib ... Sulpicius. Nec solum
carnis ... pudiciciam custodivit
Sed et habitaculo suo in ... ...
... quedam ... pudorem ... solo
... corporis ... ... quedam
... ... ad ignem ... ...
... ... voce magna ...
... ... incendio ... nostro ...
habitaculum ... ut ... li ... ...
... fuit viri sui castitatis ... ...
... sibi ... ... aliquem ...
... ... pedibus ... ...
pedem ... ... lxx6.
ne fieret ... vid ... castissimo ...
... corpus ... ... moror ... vir-
ginale sibi ... ...
... corporis ... luce clarior, et in
... eius ... pudendis ... ...
... ... ut scribit
Severus ad Basulam. Post hec itaque
... carnis sue victoria
ex ... gratie ... fructus merito tri-
... ... aureola
... de albata ... ... virginum ...
... ... novum ... virginibus dari
... ... agnum ... quocumque ierit ... ...

Adhesit virgini virgo. Item tercio quibus sub et agnitis
a quibus adhuc mortalis meruit visitari. Et
quia ante illius gloria ex virginitatis aureola
lucet, in facie eius tam ex tunc luce clarior
videbatur. Et quia etiam corpus illius claritas
immortalitatis vestiit quod ut tenuis [illegible] ma-
cula in eo [illegible] in pulvere obfus-
cavit. Vicit etiam dyaboli versucias insi-
dias in scriptis videlicet clarissima cognicione
ac in aliis studiosissima predicacione scrip-
tis sequentibus confirmantibus factis. Gladio
itaque verbi dei velut illi [illegible] assistit
ac falsitatis sue laqueos repellit. [illegible]
qui hoc breuitas ita exigit, quia plu-
ritudinem hereticorum arrianorum non sit
multa sui iniuria et totis vigilauit.
Ideo canitur in ipsa die qui non est hereticus
fugiat pallidus. Cum diligenti studio sanctam
veritatem exposuit quam tante questiones ad
fidem confirmavit quod rigide ex plebes [illegible]
nit. Cum denique [illegible] ad predi-
cacionis opera [illegible] moribus [illegible]
[illegible] illustrauit. Non enim solum illi scripti
sunt libri sed omnis etiam atque operacio copiosis-
sima doctrine illi instrabat. [illegible]
[illegible] ut amicis
[illegible] ad mores fidelis per doctrinam inflexit.
Et sic Alexander dicit. Multa celestis vite
dogmata preparavit. [illegible] in sermone de-
notus in predicacione verax in iudicio [illegible]
in moribus infatigabilis verbi dei seminator
[illegible] accepta [illegible] multiplicavit
cum gaudentibus gaudens, cum lugentibus
lugens, omnibus omnia factus ut omnes lucrifaceret
deo. Et beatus Severus Sulpicius li. i c. x
ad hoc testatur dicens. De [illegible] martinus [illegible]
[illegible] admodum [illegible] Gallie
regionibus [illegible] non [illegible]
[illegible] exemplo [illegible] ut iam
ubi nullus locus sit qui non aut ecclesiis
frequentissimis aut monasteriis sit repletus.
Et in eodem li. c. 26 ait In [illegible]
[illegible] questionibus [illegible] ac facile
[illegible] testor [illegible] ut nullius [illegible]
[illegible] in ore [illegible] et [illegible]
[illegible] audisse [illegible]
[illegible] ne [illegible]
[illegible] non [illegible]
doctissima [illegible] Cui omni [illegible]
Christus abfuit [illegible] ad
veram vitam [illegible]
contra demones [illegible] victoria

et sermo verbi dei plantacione possidet fructum. Co-
medio in doctorali aureola coronatur, corona
in qua aurea sit [illegible] in [illegible]
[illegible] argento [illegible] ad doctrine
soliditatem. [illegible] argento ad eloquii
atque predicacionis claritatem. [illegible] eloquii
dum eloquia casta argentum igne examinatum
[illegible] veritatis eloquia sic [illegible] pene[illegible]
atque [illegible] ita [illegible] penetrabat corda
[illegible] dum [illegible] expulit
ac [illegible] superauit. Vicit
demum et mundi huius furorem minas et
tormenta que [illegible] audi-
[illegible] ut non in medio [illegible]
[illegible] fructum [illegible] sue aureola
[illegible] meruerit. De quo beatus Severus in epistola
ad Aurelium dyaconum ita scribit. Est
[illegible] quam martirii ut [illegible]
[illegible] potissimum [illegible]
[illegible] agere [illegible]
[illegible] comitatur. Nam licet ei [illegible] non potuit
prestare martirium gloria tamen martiris non carebit
quia voto et virtute et potuit esse martir et voluit.
Et si [illegible] temporibus
[illegible] confessione [illegible]
atque [illegible] ultro se
ignibus [illegible]
[illegible] globos media [illegible]
[illegible] fornacis [illegible] Et si [illegible]
[illegible] supplicium [illegible] plerumque
[illegible] ferrum et [illegible]
[illegible] Ac si [illegible]
rupibus abruptisque montibus [illegible]
furorem [illegible]
[illegible] Sed [illegible]
doctorum [illegible] gladio [illegible] alias
ut [illegible] victas [illegible]
[illegible] palmas [illegible]
[illegible] penas et supplicia
[illegible] penitatis [illegible]
a confessione domini non [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] tormenta [illegible]
[illegible]
[illegible] tormenta non timuit [illegible] illa
non pertulit, [illegible] martirium.
Nam quos [illegible] dolorum
non pertulit passiones famem vigilias
nuditatem ieiunia obprobria [illegible]
[illegible] corpora [illegible]
[illegible] [illegible]

ille dolere non doluit? Quo scandalizante
ille non ustus est? Quo pereunte ille non gemu-
it. Hec Severus. Et ne putetur magis ora-
toris laudis consuetudine, quam professionis famulo
quam amore veritatis dictum, descendit ab hac suspi-
cione si modicum advertit quas passiones, obprobria
et tormenta ista quia neque ab exterioribus, sed
et a suis suorum parata sustinuit. Diversorum
multiplicia supplicia, exilium, verbera, persecu-
tiones, vulnerationes, ita ut exanimis putaretur,
venena, retiaque plurima passus est, manibus
quibus perire(?) proposite se obtulit in audita mansue-
tudine, numquam persecutoribus suis iratus. Sed
dicitur ab eis graviores passiones persecutionis
et verbales detractiones [illegible] quorum pellebat [illegible]
[illegible] data adversus eos iniurias paratus
suscepit, ut non essent suis predones, impune ab
infirmis clericis [illegible], ut [illegible] in [illegible]
de loco eos amovere a sua [illegible] ipso
fuit expulsus [illegible] ut dicit Severus [illegible]
fuit [illegible] persecutionum aliquas [illegible]
[illegible] de sancto martino [illegible]. Per-
secutiones quas sustinuit [illegible] longum
est enarrare. Quo apud iulianum augustum
[illegible] [illegible] et allato [illegible]
[illegible] custodie mancipatus est [illegible]
[illegible] postmodum die barbaris obiectus. Quo
[illegible] alpes sub [illegible] quando [illegible] loco
vibrat securissimus fuit. Quo in mediolanium
[illegible] arrianus [illegible] multis
appetitus iniuriis [illegible] de civitate extur-
batus. Quo et alibi [illegible] [illegible]
[illegible] pugnis suppliciis affectus
publice [illegible] [illegible] compulsus est.
Quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cum stricto gladio petitur, amicta dicto pal-
lio [illegible] prebuit [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] dexteram tendit [illegible].
Quo alter [illegible] ferire voluit sed ferrum
de manibus eius elapsum [illegible] disparuit
[illegible] dubium non est, [illegible]
[illegible] et si non [illegible] consummati passio-
nis, sed [illegible] fuit affectu devotissime
passionis. Hec Severus. Ad [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] quia [illegible] omnibus beati
Martini [illegible] professione [illegible]
non fuit [illegible] vita [illegible] fuit
[illegible] et voluntas et [illegible]
[illegible] fuit. Sed quod [illegible] gloriam martyris
[illegible] debuit, cum et si [illegible] non
tulit gladium persecutoris, a [illegible] non
defuit voluntas passionis. Ergo caret
gloria [illegible] que constat desiderio [illegible]

[illegible] Iohannis apostolo quod vita suppliciorum
non extorsit [illegible] negatur gloria [illegible]
[illegible] sit [illegible] calicem bibituros [illegible]
et gloria [illegible] maria [illegible] aureola [illegible]
[illegible] dolores gladius pertransiet
plus [illegible] fuit [illegible] Cognosce
[illegible] gladio [illegible] consummata
[illegible] Calicem [illegible] passionis [illegible]
[illegible] bibit. qui [illegible] [illegible]
abstinencie [illegible], [illegible] voluntarie
macerans [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] spiritum exalavit. Sic itaque martinus
[illegible] ipso fuit [illegible], apud eum [illegible]
de voluntatibus [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] efficacia voluntatis [illegible]
[illegible] [illegible] meritum in bona voluntate consistit.
Non opera [illegible] [illegible] sed [illegible]
hec [illegible] [illegible] [illegible] certa [illegible]
[illegible] [illegible] gladius persecutoris
non abstulit martirium palmam non amisit
[illegible] [illegible] [illegible] aureola [illegible]
et palmam aureola [illegible] non debetur [illegible]
persecutorio vitam ademit palmam [illegible]
[illegible] non gladius sed voluntas [illegible] facit
non [illegible] de [illegible] constat de re [illegible]
[illegible] loquendo [illegible] palma quia
maiorem [illegible] gloriam quam aureola [illegible]
voluntas [illegible] maior est in aliquo in pace
quiescente quam in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sanctissimus
[illegible] martinus [illegible] corona
[illegible] purpurea et [illegible] [illegible]
et [illegible] martinus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 60 et 30 in au-
reola triplici [illegible] [illegible] sanctissimus
patronus [illegible] martinus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] adeptus

In festo beatissimi Martini episcopi

In ipso iracundie filii et reconciliatores [illegible] In-
troductionem [illegible] Respondeo dicendum quod
modo b. Martinus in ipso iracundie filii et reco-
nciliatores [illegible]
[illegible] In ipso iracundie filii et reconciliatores
[illegible] de beato patriarcha Noe
[illegible] legimus sustinuit [illegible] ecclesie dei
[illegible] ab ecclesia per ministerium attribuitur
Nam ut glosa dicit [illegible] Noe [illegible]
[illegible] inter fluctus [illegible] ecclesiam dei
[illegible] baptismum [illegible]
[illegible] placavit [illegible]
[illegible] ad pontificale officium [illegible] ad hebreos
ait apostolus omnis pontifex ex hominibus assumptus
pro hominibus constituitur in hiis que sunt ad deum ut offerat
dona et sacrificia pro peccatis. Cui concordat [illegible]
[illegible] Noe [illegible] archa in undis [illegible]
[illegible] figuram [illegible] tenuit [illegible]
merito de beatissimo nostro patrono specialiter
asscribitur [illegible] Noe specialiter [illegible]
[illegible] reconciliationis officio [illegible]
[illegible] Noe [illegible] filios [illegible]
[illegible] archa [illegible]
[illegible] deo reconciliasse [illegible]
sustinuit [illegible]
[illegible] martinus [illegible] filios [illegible]
[illegible]
[illegible] archa [illegible]
[illegible] collegisse [illegible] reconciliasse
Unum [illegible] tenerius dilexerat
ac a primeva etate susceptum in monasterio
nutriverat [illegible]
[illegible] Nam ut in legenda [illegible] Brictii [illegible]
[illegible]
medicinam [illegible] Brictius [illegible]
in platea [illegible] Cui [illegible] ait [illegible]
ego [illegible] et nescio ubi sit
[illegible] quid operis agat. Cui Brictius [illegible]
delirum [illegible]
[illegible]
ait [illegible]
suspiciebat [illegible]
in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Brictium [illegible]
En Bricti delirus ego [illegible] Ille [illegible]
[illegible] audiens dixisse se denegavit

ait sanctus martinus Nonne aures mee ad os
tuum erant cum hec eminus loquebaris. Brictius
[illegible] Nonne [illegible]
[illegible] honores [illegible]
[illegible] Nam ut [illegible]
Severus [illegible]
[illegible] nichil [illegible]
[illegible] ab ipso [illegible]
[illegible]
[illegible]
martinum aggressus est die postera [illegible]
[illegible]
placito [illegible] tranquilla [illegible]
[illegible]
se [illegible] sanctiorem [illegible]
in monasterio [illegible] ecclesie disciplinas [illegible]
martino [illegible] Martinum [illegible]
[illegible]
[illegible] actibus [illegible]
[illegible] fantasmata visionum [illegible]
[illegible]
plane [illegible]
rogata a filio [illegible]
[illegible] maledictionem [illegible]
[illegible] maledictus chanaan [illegible]
[illegible] Non [illegible] martinus
[illegible]
quia Noemo [illegible] maledixit [illegible]
[illegible]
[illegible] reconciliavit [illegible]
[illegible] ut [illegible]
sibi successorem elegit et [illegible]
[illegible] postmo [illegible]
[illegible]
[illegible] sibi attribuitur
[illegible] In ipso iracundie filii et reconciliatores
[illegible]
[illegible] reconciliavit deo. [illegible]
[illegible]
[illegible] de vita ipsius de miraculis
[illegible]
[illegible] planctus
[illegible]
vite [illegible] in ipso iracundie reconciliatio
[illegible] amore
[illegible]
[illegible] singuli [illegible]
[illegible] martinus [illegible]
[illegible] Nam beatus Severus
Sulpicius [illegible]
[illegible] postumiano [illegible] audisset
ait [illegible]
[illegible] ad martinum [illegible]
gitationibus [illegible]

omnia, quae singuli diuersa fecissent, per unum isto
facile completa. Teste enim beato Ambrosio, in
fatiis Martini persecutionem erroris repellendo su
scepit vexilla pietatis, erexit mortuos
suscitauit, ~~vexilla pietatis erexit~~ ab ob
sessis corporibus demonia saeua expulsit ac
variis laborantes languoribus salutis re
medio subleuauit. Namque ut ait beatus
Reddidit visum caecis, surdis auditum, mutis
loquelam, claudis gressum, aridis sospitatem,
mundauit leprosos, curauit paraliticos, ve
neno infectos sanauit. Sed haec cuncta cuius
modi altissima quae fecit miraculis ac mi
rifica ~~tu~~ recitentur. Ad ea singulariter dicta
mur, quod fuit et nobis apud Deum in hac pere
grinatione consolatio, et quod ad illius conditionem
et ad nostram plenam utilitatem. Considerato
autem quantum in hoc opere laborauit in terris,
plane intelligimus quantum nunc suorum agit
curam potentior factus in caelis. Et quod ex
gebat cum copiosissima caritas omnibus omnia
factus ut omnes Christo lucrifaceret, omnium neces
sitates suas aestimabat. Nam ut dicit Se
uerus ad Aurelium diaconum, Difficile est
nunc pro infirmantibus sollicitudinem pro pe
riclitantibus. Quis enim ille dolore non do
luit? Quo scandalizato ille non ustus est? Quo
pereunte non gemuit? Et sequitur: O in
effabilem virum pietate, misericordia, caritate,
quae cotidie etiam in sanctis viris seculo frigescente
frigescit. In illo tamen usque in finem aucta
in dies perseuerauit. Illic tanto opere omnibus
succurrere quamquam dissidebat conari la
borabat. Cuius pietatis affectum non
modo hominibus sed et bestiis impendebat. Nam
et vaccam a demone agitatam absoluit
et pristine naturae suo gregi reconciliauit.
Lepusculum quoque a canibus insecutum li
berauit, sed et gallinarum pullos a beato
viro Biturigensi episcopo ne caperent [illegible]
sua benedictione absolutos reconciliauit
ac vocis corporis diu mutatos in [illegible]
tripudium [illegible] sicut legitur in vita beati
Siluani. Cuius pietatis et potentiae eius in diuina
prouidentia non est, quia et si prout [illegible]
illic tamen morte [illegible], quia ipse in hac pere
grinatione nostra consolatio. Cuius [illegible]
[illegible] dicit beatus Odo in quodam sermone qui nullum
genus commendationis apud [illegible] mi
sericordia [illegible] non [illegible] nobis aliud mira
culum quamuis grande placandum [illegible] quam si
in aliis maiorem potentiam [illegible] tamen monstrat

praesidio misericordiae affectum, sicut sub medio
posset ubi [illegible] eorum quibus [illegible] multa
[illegible] [illegible] quae negligit [illegible]
bene malis comparandi [illegible] dulcis affectum.
Sed quod gladium hostibus submouere diligens
laborabat, spiritualem quoque pacem discordibus con
ciliare assiduus. Legimus namque quod barbarorum
feritas Gallias inuadentes apud ciuitatem
Wangionum [illegible] ut dum [illegible] ve
nerant et quod imperatorem Julianum bellandi in
mansuetudinem credibiliter mutata pacis li. f. 3.
legatos miserunt sua omnia seque dedentes.
Legimus denique [illegible] fuit ut dum Auitianus
comes ferus et crudelis miseras victas
catheruas [illegible] pro quibus [illegible] Martinus
in media nocte, hoc cognito, ad
praetorium accurreret, ut foribus obseratis
patens ingressus, [illegible] [illegible] [illegible]
angelo [illegible] [illegible] a quo audit
Seruus Dei ad tua limina [illegible] et in [illegible]
[illegible] diuina [illegible], et [illegible]
[illegible] [illegible] rogauit omnia se facturum
[illegible], omnes captiuos [illegible] in [illegible]
[illegible] Sic quoque dum Valentinianum im
peratorem [illegible] palatium [illegible]
quod dum Martinum [illegible] nollet
[illegible] [illegible] foribus palatii arceri
iussit. Dum [illegible] [illegible] superbum principem
adire [illegible], non potuit, [illegible] ad
nota praesidia, [illegible] obuoluitur, [illegible]
cibo potuque abstinet, orationibus quoque diebus
ac noctibus [illegible], septimo die astitit
angelus, iubet eum ad palatium ire securum,
regias fores [illegible] liberas [illegible]
[illegible]. Imperatoris [illegible] superbum mollendum
[illegible] palatium petiit, liber [illegible] et
imperatorem [illegible] assurgere [illegible]
[illegible] in sella regia [illegible]. De ipsa
sella [illegible], [illegible] omnia [illegible]
[illegible] Martino, quae ab eo rogaretur
[illegible] sue [illegible] [illegible] Cuius
[illegible] [illegible] rogati Martino [illegible]
negabit, [illegible] non [illegible] ut [illegible]
ab [illegible] [illegible] barbaro negarentur.
Sed quemadmodum [illegible] dicit ad nota
[illegible] praesidia [illegible], [illegible]
[illegible] venit [illegible] mox diuina
[illegible] pietas [illegible] a pia [illegible] collio
Martino ut non solum Christianos sed
[illegible] [illegible] ab [illegible] gladii

liberarꝫ, ut ꝑ eloquium veritatis fieret li. 2
ca° 14. Denique ita pacificando discor-
des reconcilians operam impendebat, ut
in opere pacificorum sic bene dici feliciter
plane consummet labores suos, licet
dure suorum finem non ignoraret. Cleri-
cos adinvicem dissidentes, et quasi conformata
pace in pace ipse quievit. Cum inter alios
hominum discordias ac dampna insurge-
ntia non sustinebat, cum ad pacem eorum
reconciliare cessarꝫ, prioresque in quodam
opere laborabat ut eorum utrimque ꝑ
ꝑsecutoribus suis flet, ꝑ quibus quasi
eum commoti et conventu venerunt legimus
et inspectio eorum carpebant sic scribit
Sulpicius li. 1 c ultimo. Cum attestat
quidam latronem cum a conlatronibus traditum
et ad custodiendum audiret ꝑdicatorem quod
dicit ad ꝑ[illegible], et cum traditum ad penam
fuit et ei in salute ut dicit [illegible]. Cum te
ꝑinde laboribus anime terrerent se ex-
posuit in dolore destructione ut [illegible]
dyabolo excepit domino reconciliavit, sic enu-
merabit. Nam ei docentes ꝑ energu-
minos in omnia que de suo monasterio duo-
bus fere milibus a civitate separato ve-
nerunt ad oratorium [illegible] expulerat, ulu-
lando et rugiendo sanctum adventum trepi-
di muniavit, dolentes se dampnari,
et a possessis corporibus compelli, ipsos ꝑ
possessos sic reconciliavit. De quibus dicitur
eo ipse ꝑ dominus vocibus increpantur
eum intra monasterium aliquos ex fratribus
qui olim baptismum diversis erroribus
ꝑdidissent, quos postea correpti ex-
ponentibus errorum singulorum Mar-
tinus dyabolo compungens videt constanter
alia dilecta meliorum vite conversi-
one purgari et ꝑ misericordiam domini ab-
solvendos esse peccatis. Qui peccata destinando
Contra dicentes dyabolo non primo ad veni-
am admissos, et sic lapsis a domino
nullam ꝑstandam clementiam. Tunc in hac
vocem fertur exclamasse Martinus
Si tu ipse o miserabilis ab hominum
infestacione desisteres, et te factorum tuorum
ut hoc ipse ad diem iudicii cum Ihesu
penituisset, ego vero confisus in domino Ihesu Christi

misericordiam pollicerer. Cum quo sancta de divina pie-
tate ꝑsumpsisse in quam si auctoritate ꝑbare
non potuit omni affectu. [illegible]
ꝑ ipsum sermone in sermone ut fides que viva
demum exponebat a desperatione retrahet. li. 3 c 2
Cum vero dictis ꝑ eius et virtute apud deum
ꝑ quibus ipso orando [illegible] deo gratia[illegible]
[illegible] specialis fuerit officio et si linguis
explicari non potest, [illegible] insignes [illegible]
[illegible] in ipsa [illegible] horum [illegible]
vestis nobilissimis [illegible] gemmis [illegible]
offerentis dextera [illegible] paris comparavit, li. 2 c 10
[illegible] aliud significato et mirabilius. Cum
acceptum esset domino ꝑ martinum sacrificium
sic [illegible] de [illegible] de celo missus
ad [illegible] absorpcionem [illegible]
manus [illegible] figurabat. Nemo
[illegible] efficacia [illegible]
[illegible] martini qui non [illegible] po-
tius [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible], et ad [illegible] vita
et a [illegible] iudicii liberarat. Nam et [illegible]
[illegible] a morte [illegible] efficacia [illegible]
orationis, ut [illegible] ꝑ baptismum [illegible]
domino [illegible] conferre [illegible] corpore
[illegible] ad tribunal iudicii ductum [illegible]
[illegible] obscuros locos et vulgaribus [illegible]
tristem [illegible] sententiam, tunc ꝑ duos ange-
los iudici fuisse suggestum, hunc esse ꝑ
quo martinus orarꝫ, ita ꝑ eosdem angelos
se [illegible] reddi et martino reddi[illegible],
vite [illegible] [illegible] [illegible]
ꝑ sua multitudine ac magnitudine [illegible]
non potest [illegible] [illegible] potens esset
apud deum in [illegible] reconciliatione [illegible]
in corpore ꝑegrinaret a domino [illegible]
enarrare ꝑsumet qui potens est apud illum
[illegible] regnat [illegible] suis polliciti
[illegible] salute ꝑ [illegible] pollicitam opportuit
[illegible] [illegible] mirancula [illegible]
nitate [illegible] ꝑ [illegible]
viri [illegible] clarius [illegible]
Quemadmodum [illegible] insignem ꝑ [illegible] ꝑ [illegible]
martinus pugnator [illegible] suos ab
hastyngi ferocissima obsidione [illegible]
[illegible] et flagellorum reconciliavit, po-
[illegible] [illegible], [illegible] suis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] laude
[illegible] clarissimus abbas ita excla-
mat. O admirabile ꝑ omnia [illegible] qui [illegible]
admirabiles [illegible] appellaris fulgore
[illegible] [illegible] defunctus [illegible] belli-
potentes triumphatores [illegible] [illegible] sola
sua ꝑ [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] suffi-

nes deductum est hoc quod vere de ipso legitur
certa in epistola in offertorio in ipse mandie
fratribus et consilio Et tunc de 2o Spera-
mus dilectissimi hunc magis potentem concon-
ciliatorem fortissimum quam ampliatorem devo-
cionis amplectamur, hunc honoremus, hunc imite-
mur precibus nostris in eum tota fiducia speramus
a deo nobis parari in promptu datum ac
pignus est ad nostram salutem nostro utamur
Huius in gemma illa ait auctor suorum non
minus quia fulget in celo coruscat in terra in
mari observatur in sanctis honoratur ubique
diligitur Qui quis ista mercatus fuerit thesauri
thesauro gaudebit, Qui quis possederit non
deficiet omni bono Currite ergo pauperes
ut habeatis assecuti vere divites esse Currite
Currite divites ut per hunc humiliem pau-
peres spiritu esse mereamini Currite infirmi
ut habeatis adepta salute gratiam valeatis
Currite lapsi ut per hunc habeatis iniciatum regni
... viris ... per quos [illegible] despe-
rantes ut huius obtentu liberi effecti perfectum
desperate sempiterno gaudio perfruentes
et quorum ierit sequentes. Per hunc namque
subsidium omnibus mundi huius partibus comprimitur
omnis superbia deleatur, omnis amaritudo
tollitur [illegible] huius ammirabile fuit fuit
non cum [illegible] non paupertas gravis tristat
non adversa mortis terreat [illegible] martinus
sic in eius laude canit ecclesia vota fidelium
[illegible] tribuit cuncta salubria. Quia
autem nichil omnino quod in primo cum non negli-
gimus, nos presenti qui eius [illegible] nominamur
quia eius [illegible] passim ve ve ve nobis si
eius doctrinam spernimus, si vitam non imi-
tamur si dispersis moribus eum negamus
eum impugnamus Certi sumus quod et si ipse
videns [illegible] non nouit non desistat [illegible]
in iniuria illatam [illegible] qui cum adhuc in exilio vi-
veret non in passus sperni ab [illegible] patribus
patitur illudi sibi in celo conregnante a
[illegible] et omnibus. Nos quod [illegible] habere
[illegible] tremenda dei iudicia in eos quamvis
debito cum sit venerandi, in eum quamvis pessimis
sit presentibus moribus, ut in frequentibus [illegible]
[illegible] sue destructionem [illegible]
[illegible] Multa quamvis [illegible] temporibus
angustia non permittit [illegible] non et nobis
[illegible] sunt tribulationibus que venerunt
super nos et certum ista [illegible] bonorum
[illegible] magis quam [illegible]
[illegible] Putatis dormisse martinum
qui et [illegible] qui non dormit neque dor-
mitabit. Aut non videt quod videntem omnia

videt. Videt sine dubio hec omnia si [illegible]
[illegible] dampna et videt et [illegible] a nobis quod
nos videre nolebamus, periculum autem loqui
[illegible] negligens [illegible] habundantia
[illegible] dissimulamus et [illegible] dampna corporis
quod diligimus dissillat, [illegible] vexatio dat
intellectum reducendi ad cor, ac flagello per-
[illegible] quatenus vias nostras in vias [illegible]
dei [illegible] nobis [illegible] dicat de se.
Percussisti eos et non doluerunt, attrivisti
eos et renuerunt accipere disciplinam Indu-
raverunt facies suas super petram et noluerunt
[illegible] Itaque [illegible] ut [illegible] nos
[illegible] possit et ab omni malo liberare dignetur
et precibus [illegible] martinus [illegible]
[illegible] offensis [illegible] oportet oppo-
namus [illegible] sicut in zacharia
scriptum est fimbria vestimenti domini martini
[illegible] advo-
catio [illegible] pauli [illegible] forsitan
sic poterimus misericordiam promereri. Et sic
Job attestatur nos quod non [illegible]
[illegible] capud [illegible] amplectamur [illegible]
[illegible] observationibus ut [illegible] suis
meritis [illegible] ne [illegible] in di-
[illegible] Quod [illegible] non ob-
[illegible] misericordia [illegible] caritas quod [illegible]
ut [illegible] pauperum ad sua
[illegible] multo [illegible]
cum [illegible] ut nos ab ira [illegible]
[illegible] ereptos [illegible]
[illegible] super habundat [illegible] protectione
meritorum absondat [illegible] domino nostro
ihesu christo cum patre et spiritu sancto in secula
benedicto Amen

In festo omnium sanctorum Sermo 1. [illegible]

Gaudete et exultate quia merces vestra
copiosa est in celis Matthei v. Solemp-
nitas hodierne commemoracionis festivitate
sic preparata est, omnium sanctorum celebri
celebratur tanto maiori devocione tantoque exul-
tacione quanto festivitas hec glorior et nobis existit
fructuosior. Glorior quidem quia non unius sanctorum
vel duorum aut quotlibet plurium sed universorum
sic ut beatus Beda sermone v. huius festi ait
Omnes quidem nominis festivitate omnium sanctorum
dignum est [illegible] sive celestem sive
terrestrem [illegible] vel [illegible] predesti-
nacione [illegible] predestinatorum et
omnia sufficere in sanctorum. Fructuosior autem
Quis enim dubitet quia multiplicatis hiis intercessoribus
gratiam nobis copiosiorem donari? Si enim duobus super terram orantibus consencientibus
de omni re de qua petierint exaudientur Matthei 18
quid [illegible] poterunt omnes celi in celo
[illegible] concordes in hac sancta solempnitate nobis
intercedentes [illegible]
ut de baptismo dicit [illegible]. Restat
[illegible] domesticos dei, amicos Christi
colimus, quos indignum nimis est a nobis
non honorari. Et suffragiis [illegible]
indigemus quorum meritis in celo [illegible]
[illegible] gloria [illegible] sibi soli sufficiens
alienorum bonorum non eget [illegible] sanctorum
amenissimum statum gaudentes [illegible]
et exultantes gaudeamus [illegible] nobis
[illegible] via [illegible] quos colimus in [illegible]
[illegible] et plane suis [illegible] ita
ut eciam nobis desperandum non sit sed exul-
tacionis et gaudio [illegible] arripiendum [illegible]
[illegible] et [illegible] verissimis salvatoris
nostri promissis Gaudete et exultate quia
merces vestra copiosa est in celis [illegible]

Copiosa merces a sanctis omnibus adepta
in celis copiosum gaudium nobis in hac [illegible]
[illegible] solempnitate [illegible] Si sanctos diligimus
[illegible] et ut de copiosa eorum gloria exultemus
[illegible] salute [illegible]
[illegible] gaudeamus. Non dubitat
[illegible] hodierna solempni-
tas, sed et nobis viatoribus dicit [illegible]
gaudete et exultate [illegible]
[illegible] ad [illegible] veritatis
ibi ad gloriam [illegible] pervenire [illegible]
Merito [illegible] gaudemus habentes [illegible]
mundi [illegible] laboris et turbacionis [illegible]
[illegible] divine [illegible] et
promissionis. Gaudete et exultate quia
merces vestra copiosa est in celis. Veni ut ad vos ser-
mone [illegible] Si [illegible] labor vobis [illegible]
[illegible] gaudete et exultate [illegible]
[illegible] gaudete et exultate. Si fame sitis [illegible]
[illegible] gaudete et exultate
Si ad obediendum [illegible] castigatis
et in penitencia [illegible] Si mali [illegible]
[illegible] Si [illegible]
[illegible] omnia [illegible] Gau-
dete et exultate quia merces vestra copiosa est in celis
[illegible] copiosa quia non sunt condigne passiones huius
temporis ad futuram gloriam que revelabitur in nobis
[illegible] Et [illegible]
momentaneum et leve tribulacionis nostre
supra modum in sublimitate eternum pondus
glorie operatur in nobis [illegible] gaudium
de labore, [illegible] de denario
diurno [illegible] Si [illegible]
[illegible] gemitus sed gaudete et exultate quia merces vestra copiosa est in celis
Verum ut plenius intelligamus [illegible]
[illegible] promissio [illegible] quod expec-
tacio eciam gaudium [illegible] partibus eius [illegible]
[illegible] audiamus [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] magis [illegible] merces promit-
titur et [illegible] via ad hanc perveniendi [illegible]
[illegible] copiosa merces sit [illegible]
audi [illegible] Ego
protector tuus sum et merces tua
magna nimis [illegible] magna nimis
[illegible] nichil
magis possit excogitari. Et quia de
[illegible] magni-
tudine [illegible] illa
[illegible] supereminet [illegible] omnium
bonorum [illegible] et superexcellit
[illegible] divinarum [illegible]
[illegible] delectacionis
[illegible] bonitatis [illegible] amore
et glorie et honore [illegible] et [illegible]
desiderabili [illegible]
[illegible] et excellen-
cia. Gradus rane [illegible] et excellencia
[illegible] capax
fieri [illegible] ut nichil [illegible]
possit [illegible] hec [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] dicit in [illegible]
Et alibi dicit [illegible] Bo-
nitas [illegible] et magna porcio [illegible]

361

Et cum non sufficit minus maior est minus
et solidus. Charitas inchoata quasi sui magis
inchoatione dudum nobis [illegible] quia hec ad
celi perfectionem sit, dicit Augustinus de visione dei
Et ut ordo huius vite perfecte exprimitur ut
patet ibi. Merito in hac vita perfecte plene
cognosci non potest. Elaboremus itaque ut
comprehendamus, quia non comprehendimus videbimus
et diligemus. Via itaque per
quam tenditur [illegible] per quam sunt omnes ascensiones
ipsa scala est [illegible] quod divini in agendis, et or-
tum in [illegible] in [illegible] circa [illegible]
[illegible] quorum [illegible] ascendunt
in [illegible], [illegible], [illegible]. Et
[illegible] in qua [illegible] sit ascensiones [illegible] ut
[illegible] Augustinus. Caritas dei
posuit amorem dei usque ad contemptum sui
sed [illegible] amor sui usque ad contemptum dei
incipit in [illegible] michael [illegible] sicut
[illegible] quod [illegible] in [illegible]
[illegible] salvat [illegible]
[illegible] scala Iacob [illegible]
sublimitas [illegible] tangit ubi [illegible] angeli as-
cendentes et descendentes et dominus sublimitati
scale innixus. In qua vir [illegible] angelum
a domino [illegible] ascensionem [illegible]
ut vadat de [illegible] domini videat
[illegible]
[illegible]
[illegible] scale
super [illegible]
[illegible]
non valebit [illegible] et si [illegible]
[illegible] et [illegible]
comparatione [illegible] apparationem
singularibus [illegible] similitudinibus figu-
re attribuuntur. Apostolus paupertas [illegible]
patriarchis [illegible] [illegible] Lucas
[illegible] et [illegible] misericordia
[illegible] cordis [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] mediatrix dei et hominum [illegible]
[illegible]
[illegible] tollerantia
quia omnes qui volunt pie vivere in Christo persecu-
tionem patiuntur. Et ad [illegible]
[illegible] attendamus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] nobis
[illegible] mundane [illegible] divitie aure

argentum, domus, agri, ac cetera possessiones
honores et [illegible], [illegible] nos [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] oportet per pau-
pertatem [illegible] et voluntarie
[illegible] complacere
et [illegible] hodie per hac
omnes [illegible] honores et [illegible] corpo-
[illegible] affectiones [illegible]
[illegible] super [illegible], quo fit ut anima
in sursum [illegible] et velut super ag-
[illegible] effertur per [illegible]
[illegible] autem per hac [illegible] paupertatem omnia
corporalia contempnit et [illegible] abiicit
[illegible] usque et possessio divitiarum [illegible]
[illegible] ad [illegible] contempnit
[illegible] et [illegible] De quibus ait dominus
Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum.
Et [illegible] qui
[illegible] subpeditatur et velut [illegible]
per [illegible] mole [illegible] super eos [illegible]
quia [illegible] divitie velut mola asinaria
ad collum suspensa [illegible]
[illegible] in profundum, et velut laqueo
alligatos detinet, ne [illegible]
[illegible] Paulus clamat: Qui volunt divites
fieri incidunt in temptationem et in laqueum diaboli
[illegible] et periculosa [illegible]
[illegible] divitiarum et impedimenta [illegible]
[illegible] desideria multa
et inutilia [illegible]
paupertatem spiritus arripe [illegible] via leviter
libera et expedita per quam et [illegible] ascenderunt
ascendant [illegible] omnes [illegible] apostoli
[illegible] Petrus ait: Ecce nos reliquimus
omnia et secuti sumus te. Math. 19. Cum et paup-
pertate evangelica et vite [illegible] omnibus
[illegible] per eos [illegible] ut
[illegible] Secundum. [illegible] scale Mititas
[illegible] per affectionem [illegible] omnia
[illegible] plerumque ab hominum
[illegible] sibi [illegible]
[illegible] molestationibus [illegible]
[illegible] et aliis mille modis ne [illegible]
[illegible] ut tangit [illegible]
Et Augustinus [illegible]
itaque et hos [illegible] ascendi
mititas seu mansuetudo oportet
Ergo et mititas [illegible] super [illegible]

ut nichil ibi varietatis in terra valeat
vel lesionis, sed magis a fluctibus iniuriarum
insultibus sursum impellitur, ut sic archa
nostre mentis fluctibus tribulacionum undique
sublimius attollitur. Unde [illegible] psalmista
elevavit mansuetos in salute. Et iterum
suscipiens mansuetos dominus, suscipiens
in sursum rapiens. Cum igitur dominus et si
per vicem locis sancta ascenderunt, specialiter
sic patriarche de quibus ut descendit. Unde
racionis, sic hic in felicitate audivit ut
qui relinqueret terram cognacionem et patriam in longe
nitos peregrinus sit, quam multiplices
est iniurias per mansuetudinem vicerit
sicut de abraham ysaac et iacob genesis
historia prodit. Et iterum moysen virum
dei mitissimum scriptura appellat Numeri 12
qui iniuncta populi sui obprobria vicit, ut
ad eos amaritatis est, sed instancius pro eis
oravit quo magis eum iniuriis impeteret
ut habetur exodi 32. et numeri in pluribus capitulis
David quoque cuius virtutibus tantis de hac
specialiter gloriatur dicens Memento domine david
et omnis mansuetudinis eius. Propterea quod et prius
terre possessio in tranquillitate promissa
est in spe quia mansuetis et mitibus heredi-
tas terre viventium tribuetur, ut qui pro
christo in terra tranquillitatem elegerunt
in presenti, tranquillitatem perpetuam consequantur
in celesti [illegible] dei [illegible] bonis mitibus quorum
ipsi terra possidebunt illam utique terram
de qua mansuetus propheta ait Porcio
mea domine sit in terra viventium. Post-
hec igitur dominus docuit ascensus magis arduus
quo ascensorem celestis testi de eo non
modo extrinseca sed intrinseca sive, corporis
sed spiritum et sensualitatem, in qua turba
turbulentissima passionum motuum
et cupiditatum ex originali fomite
in hoc moribundo corpore scatentium. Et tur-
ba turbulentissima mentem omnia miseris
modis perturbare, turba quidem omnibus
sed precipue adolescentibus infesta, et feda
eos colluvione sordidante. Hec quidem
superari potest, fugari non potest. Unde Augustinus
sermo ex de verbis domini [illegible] Non enim cessat
racio adversus spiritum [illegible] vel contra sensu-
alitatis repugnans. Hinc exclamat apostolus

Infelix ego homo quis me liberabit de corpore
mortis huius. Et iterum gratia dei per ihesum christum
Romanos 7. Secundum utrumque compunctionis et luctus
genus corporis sensualitas et tirannides eius
aliter domanda aliter [illegible] non potest [illegible]
blandimentis quia dicitur Beati qui lugent quoniam ipsi
consolabuntur. Cum enim per fletum purgetur et lavetur
sensualitas et in diluvio aquarum talium sub-
mergatur turba egipciaca viciorum
et currus gravis, compescitur sensualis pharao
cum curribus et equitibus suis animam israheliti-
cam sursum nitentem comprehendit, comprehensam
irretitam ligabit funibus peccatorum ac irre-
titam ligata trahit in dampnacionis abissum
ut hic videat exclamat miserabilis
homo iste Quoniam iniquitates mee supergresse
sunt caput meum. Et iterum Intraverunt
aque usque ad animam meam. Infixus sum in li-
mo profundi. Tanto ac discrimini nullum
aliud remedium nisi luctus et lacrime ut
educti aquis maris aquis scilicet amare peni-
tudinis super egipcios sensualitatem
ascendat anima gratulabunda liberata per dexteram
tui huius in felicitatem in terra celestis promissio-
nis. Bernardus dicit [illegible] luctus hic et lacri-
me. Ex duobus fontibus hec lacrime ha-
bunde et sufficienter fluent, si non obturentur
si aperiuntur scilicet meditacione malorum et
periculorum preteritorum et futurorum et dilacio-
nis bonorum eternorum. Recogitet itaque
anima ait crisostomus [illegible] in hoc de hac
fiet vehementer confunde ac frequenter
statum suum conversacionis sue sancte fine
Considerat quam terribilis deus in consiliis suis
super filios hominum. Perpendat quam incerta sunt
super se [illegible] divine [illegible] seu misericordie
iudicia. Et clamet prius cum apostolo
[illegible] ubi sum et ubi non sum et ubi futura
sit mansio. Ponat assidue coram oculis
in lucem [illegible] quanta ea [illegible] vicerit
meritis mansura in celis. Sciat autem quod hor-
rendo addiscenda in supplicio. Consi-
derat denique in ante admissa peccata
innumerabilia. Considerat et dilacionem patrie
et reputabit presentis vite statum periculo-
sum exilium. Sic lugebit et lugendo ab
omni voluptatis illecebris semet absol-
vet desideriorum ascendendi patriam
cum apostolo clamabit Cupio dissolvi
et esse cum christo ad philippenses 1. Hinc igitur

pius prius per quandam appropriacionem ascendit
... qui propter peccata populi gemit et luxit qui
... assumpserunt viri x .... unus
... ait dimitte populo noxam
hanc aut dele me de libro in quo me scripsisti
Exodi 32. Ad hoc Jeremias ait quis dabit
capiti meo aquam et oculis meis fontem
lacrimarum et ... Sic sanctus paulus
amare luxit ... Et ezechiel propheta
pro ... in lateribus suis dormiens portavit
... et dilacerationem ... proximis sua in
... christi qui ... multiplicatis suspiriis deflebat vnde
clamabat utinam dirumperes celos et descen-
deres ysa. 26. Alio Excita potentiam tuam
et veni ut salvos nos facias psalmo ...
Hec autem quod dicitur sunt quod deus spiritualem mi-
... figurati sunt in abraham dum pri-
mo vocaretur a deo genesis 12. ubi dicitur Egre-
dere de terra tua asscensum super creaturas operis
... quo ad primam similitudinem Et de
cognacione tua ... de turba cog-
natorum et affinium, ... cogitacio-
nes et blandimenta per mansuetudinem
quo ad 2am similitudinem Et de domo patris
tui ... si corporis ... et spi-
ritualitatis ... consequencie ...
... corporis ...
turba suarum passionum contra carnalem
... primus a quo mala inclinacio
fomite ... Hec ... pug-
na quadam includit ... inclinacionibus ma-
las ad terram ad cognatos et affines
ad carnem ... ad incipientes quorum stu-
dium est ... vite viriis carnis incli-
nacionibus passionibus ... mundi ac
... malis consuetudinibus ... pug-
ne 2a 2e q. 29. Subsequenter autem
... perficientes incipit quorum studium
est ut in bonis ... triumphant in
passionibus ac viriis proficere ut in ... ca-
ritatis per augmentum roboretur. Hic quod
... per 3am similitudinem salutem attingunt
qui in ... iusticie ... de
posito affectu quomodo non ... contra
... affectu iusticie ... solum
... eligit et amplectitur ... vero
lume fidei illustrata dictat sed amplec-
titur / ... perfecti ...
... quomodo non ... quomodo /
gloria ut voluptate ... spirituali ...

... quod dicitur per arma iusticie a
dextris et a sinistris per gloriam et ignobi-
litatem per infamiam et bonam famam. Cla-
mat ... Concupivit anima mea
desiderare iustificaciones tuas in omni tem-
pore ... de ... ad deum
... in iusticia tua exultabunt, sic et ex-
hortatur alibi Exultate iusti in domino
... qui esurient sicientque ius-
ticiam ... affectu ... ut
vere ... qui ... ac
esuriem ... non ...
vere ... Et sic
iusticie ... ad
... habitu ... attinge
non ... adherere iusti-
cie ... conformiter ... pro-
uenit et ... Per hunc modum quod dicitur
esuriem et sitim iusticie ... replicet
superare ... quod ... superavit ... cas-
... et ... adhuc ... longe
sit ab ea iusticia ... cogitat.
... expectat ... dignitati ... tanquam
... gratiarum et laudum ...
apud se meretur creator suus ... pater
suus ... et salvator suus
... non ... manus
... exultat. ... caro mea
et cor meum deus cordis mei et pars mea
... Ita anima deficiendo a se et
sublimata super se ... in morte domini
ascendit ... et in ... singulas
... turbas ... extra
... extra et ... per primam ...
turba ... per 2m. Turba pas-
sionum ... corporis ... per 3am Turba
... affectionum ...
... apostolus ... qui diligit
... pulcherrime
angelorum ... ordinatorum
sed ... custodes civitatis ... anima devota ...
... paululum ... invenit quem
diligebat ... non ... ad supernum ... mortis
... spiritualem iusticie
ubi anima ... in morte sua
domini ... angelorum turbas
... que subsequentibus quod debuit

quasi filii patrum et peregrinissimorum. Unde
[illegible] quidam [illegible] tunc [illegible] dicit [illegible]
hoc festa agimus [illegible] specialiter sanctorum [illegible]
in medio mundi [illegible] homines et [illegible]
corporis passiones [illegible] fortiter [illegible]
in manifestissimis penis tradiderunt alii alii
alii [illegible] et animam suam pro Christo exposuerunt
dederunt domini vitam suam pro eo [illegible]
Quod [illegible] nisi [illegible] per quam [illegible]
[illegible] tamen [illegible] fecerunt [illegible]
[illegible] pro [illegible] mori pro quo [illegible]
tor mori [illegible] dicit [illegible]
[illegible] scribebat de quibus ut in [illegible]
[illegible] plus habebat

In festo purificationis beatissime virginis
Suscepimus deus misericordiam tuam in medio
templi tui. Ps. XL. Omnis vita
domini Jesu Christi plena est et tota [illegible] omnibus
[illegible] quia [illegible] sive in [illegible]
[illegible] in [illegible] ad [illegible] de [illegible]
misericordie [illegible] In hodierna [illegible] et [illegible]
[illegible] festo plenius [illegible] domini
suscepimus quod [illegible] invisibilis pro [illegible]
adorata [illegible] palpabilis [illegible]
in [illegible] facta in medio templi [illegible]
[illegible] declaravit [illegible] manifestatio [illegible] gra-
[illegible] adorationis [illegible] digni-
or [illegible] dignioribus et [illegible]
[illegible] et a plebibus [illegible] Nam
[illegible] manifestatus est in
[illegible] pastoribus [illegible] die
[illegible] magis manifestatus est et die [illegible]
fidelibus [illegible] angelis [illegible] In [illegible]
stella declaravit [illegible] ergo [illegible]
et [illegible] per [illegible] Symeonis et Anne [illegible]
In [illegible] pauci [illegible] pastores pauci
magi pauci In hodierna pluribus [illegible]
[illegible] tractabitur [illegible]
et [illegible] tropologia. Noverunt [illegible]
[illegible] magnam [illegible]
quam peccando [illegible] Nam ut [illegible]
Hugo [illegible] holocausto [illegible]
captivitatem peccando [illegible] Et [illegible]
dignitatem [illegible] subditus
[illegible] addictus [illegible] pene perdidit
[illegible] stabilitatem gratie et [illegible] glorie

Gratia [illegible] et gloria [illegible] volens nolens
subditur peccato [illegible] flagello [illegible]
gratiam [illegible] peccando [illegible]
[illegible] legem peccati [illegible] apostolus
Video aliam legem in membris meis repugnantem
legi mentis mee et captivantem me in lege
peccati que est in membris meis [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] resistendo
[illegible] difficilimum [illegible] libertate
ut tractat magister [illegible] et [illegible] Augustinus
in Enchiridion [illegible] libero arbitrio ma-
le utens homo et se perdidit et ipsum libe-
rum arbitrium perdidit [illegible] a miseria
et a peccato [illegible] De flagello sive pena
[illegible] ex peccato [illegible] Job [illegible]
homo natus de muliere brevi vivens tempore re-
pletur multis miseriis qui quasi flos egreditur
et conteritur et fugit velut umbra et numquam
in eodem statu permanet. Gemina [illegible]
[illegible] culpe et pene [illegible]
[illegible] dignitate stabilitate [illegible]
gratie et [illegible] glorie in presenti vita [illegible]
et in futura [illegible] ex nobis non valemus
[illegible] plenius misericordiam
[illegible] fuerunt [illegible]
[illegible] adheserunt [illegible]
promissiones salvatoris [illegible] ex medio [illegible]
[illegible] gratiam [illegible] per quam [illegible]
[illegible] vitam [illegible]
[illegible] ut [illegible] ingres-
su [illegible] vite plena [illegible]
a culpa [illegible] sive [illegible] sive
stabilitate in gratia [illegible] sublimatione
in gloria [illegible] testamenti
[illegible] placuerunt in vita presenti
in [illegible] a [illegible] culpe
liberate ac in gratia confirmate [illegible] pena
[illegible] valebat [illegible] pate-
bat [illegible] admit-
tebatur ad gaudia donec veniens [illegible]
[illegible] promissione visitans [illegible]
[illegible] ex alto illuminaret [illegible]
in tenebris et in umbra mortis sedent [illegible]
pedes [illegible] in viam pacis [illegible] dirigeret [illegible]
[illegible] apto [illegible] ac sublato
[illegible] impedimento [illegible] promissioni ac
exhibende plenissime misericordie [illegible]
[illegible] sacrificiorum Moysi tabernaculum
Salomonis templum et [illegible] oblationum [illegible]
[illegible] apparatus [illegible]
[illegible] promissione [illegible]
[illegible] genere [illegible]

locutione non cessabat infatigabiliter pro re
quam sperabat lacrimis et suspiriis ipso
vates etiam de patre nostro Abraham cui pro-
facta est promissio quod de semine suo incarnanda
erat, hoc perpendi potest in ipsa quia homo suscepit
gesta Johannis 8 ita dicit Abraham pater
vester exultavit ut videret diem meum vidit
scilicet in promissione et spe certa et gavisus est. Etiam
quia Abraham dum semen suum multiplicari
in semine uno quod est Christus primum accepisset, ac
futuram terre promissionis possessionem suo sa-
crificio quod ex domini instinctu obtulit designa-
vit ut habetur Genesis 15 obtulit ei vaccam in signum
obedientie, capram in signum abiectionis voluntarie
et arietem in actum mansuetudinis sed zelose
his tribus quibus venire oportet ad promissa mansi-
onis per Christum hic bene ordinamur ad deum nos ipsos
et proximum. Addidit ad maius propositum obla-
tionem turturis et columbe. In pena volucre
quod ad alta sublevat et in vastissimo aere
suspendit, per celestiorum desiderium et considera-
tionem contemplativam quod habetur per eam, afflictus
clamans per desiderium importatur. Certe
utique expectavit Abraham se statim post hanc
vitam merito et iusticia veteris salvatoris
liberandum a culpa, confirmandum in gratia
idcirco turturem solivagum et columbam grega-
lem volatilem obtulit in signum duorum desideriorum
quorum alterum ex timore mali, alterum ex a-
more boni nascebatur. Sicque turtur
solitudinem diligens et solivagus in desertis
locis quasi quedam viduacula querit socium quem
Columba gregatim volans delectatione
omnium quasi corda sua congregat et in una parte
concordia ligat. Ille denique iustus senex
et timoratus sicut primum veteris testamenti limes
et novissimus terminus quia ipsius tempore erat quo
iam fere suam per miseriam effundendo corpore
emortuus sola spe vivebat quia consola-
tionem Israel expectabat sed vivebat
desiderio et timore ne forte eum surriperet
mors ista vita non inveniret Christum ut ipse
Augustinus ait Condiens in columbis suis
desideratis et suspirantis ait Quando veniet
quando nascetur. Putabat durabo putabam
me hic inveniet. Putabat iste oculi videbunt
per quem oculi cordis videbantur. Et per
desiderio suo accepit responsum a spiritu sancto
non gustaturum mortem nisi videret oculis
carnis Christum domini. Venit olim nunc per
operum magnum plus. Venit tandem dies ex-
pectatus. Dies flagranti desiderio

optatus dies hodiernus et videre suscepit
contrectavit atque in ulnis propriis gestavit
in medio templi matrem totius misericordie ablatum.
Nam offerente beata virgine postquam completi sunt dies
purgationis matris secundum legem Moysi
id est dies 40 a partu ipsa die 40 id est hodierna
introduxerunt puerum Jhesum in templum, ut facerent
secundum consuetudinem legis offerentes pro eo
par turturum vel duos pullos columbarum.
Ecce Symeon in ipso veniens in templum
suscepit in ulnas suas dominum benedicens.
Ecce purificata est et suscepta hodie in medio
templi domus pristina nostra. Et
quia per templum significatur invisibile in nube
divina, nunc ipse Jhesus sua infirmavit, hodie
in templo visibiliter apparuit, sicut quod hodie
sua corporali presentia glorificavit dignius
sicut prophetarum vaticinia confirmavit
hoc et predixerat Aggeus capitulo 2. hec dicit dominus
exercituum Adhuc modicum et ego mo-
vebo celum et terram mare et aridam et
movebo omnes gentes, et veniet desideratus
cunctis gentibus et replebo domum istam gloria. Magna erit gloria
domus illius novissime magis quam prime
Movit namque mundum quando in monarchia per
in filii sui temporali nativitate, celum novi
sideris illustratione, terram terremotu mag-
no ut scribit Josephus libro primo de iuda-
ico bello. Etiam novum lumen et angelica
exercitus gloriam deo cantantis apparitione
omnes gentes totius orbis descriptione ut dicit
Lucas capitulo 2. Venit ipse desideratus cunctis
gentibus magna gloria sublimavit domum
novissimam per Zorobabel et Esdram
reedificatam longe magis quam primam domum
templum scilicet per Salomonem constructum, eo quod
in prima venerabatur archa domini et propiciatorium
atque dominus signis et nube. In secunda vero ado- figur
rabatur homo corporaliter visibilis in veritate
Malachias quoque propheta capitulo 3 prophetavit
Ecce mitto angelum meum et preparabit
viam meam ante faciem meam, et statim veniet
ad templum sanctum suum dominator quem vos
queritis et angelus testamenti quem vos vultis
Angelus ille missus ante faciem domini Johannes
baptista fuit sicut Christus testatur Matthei 11.
hic est de quo scriptum est Ecce ego mitto
angelum meum ante faciem tuam qui preparabit
viam tuam ante te. Dominus autem et ipse deus angelus
testamenti quia annunciator et institutor fuit
novi testamenti ut predixit Jheremias 31.

Vere itaque mansio dei in templo suo non solus ipse sola salvatoris sufficit, sed effluat undique adiuncta et comitiva tante puerperi dignitatis processio pulcherrima Maria et Joseph illam inmaculata parentes deducunt, portant, offerunt, symeon et anna suscipiunt, denunciant, predicant omnes sexus omnis etas, omnes conditio floribus decorat. Utrobique generatur sexus etas dispar, iuniores offerunt suscipiunt seniores, ut non sit que a tanta prosperitatis gaudiis excludatur. Nec salvatorem ipsum se suscepturum diffidat conditio ullius status ecclesiastici in suo adventu tenuit. Paucis quidem personis sed omni statum representative, illic virgines utriusque sexus maria et Joseph utrosque virgines ut probat ieronimus contra helvidium. Illic et coniugati coniuges quidem veros sed nescio quomodo in corrupta carnis mutos illa habet senes symeonem et annam Sed sunt contemplatores. Illic puerpere puerpera maria. Maculas suas purgare Ecce virgo puerpera non purgatione indiguit quam mentis corporisque maculas ignoravit. Unde dicit textus vero hugone in de templi holocausto At momentaneum dextre salvatoris tactum, leprosus mundatur ad tactum fimbrie sanata est que sanguinis fluxu patiebatur, quanto magis ea ab omni contagio mentis et corporis mundari oportuit, que tam diu totum in utero corpus eius in gremio complexa fuit, quatenus ut sic dicam medele plenitudinem non intus infusam modo extra exhibitam suscepit. Haec hinc illius ipsi medele contollendis omnibus omnium mortalium morbis sancta est et superest que sufficere possit Nichilominus secundum legis consuetudinem pro se obtulit quod utique remini et sibi offerri non potuit. Corpora deleuit et suo sua quam non fuerit. Eorum quod puerperarum sed quasi more offerendo tenuit Sicut et filius eius non pro se sed pro nobis oblacio esse voluit. Illic demum omnes senes cum iunioribus puerum ipsum salvatorem et redemptorem si ipse eius studuerit habere conformitate ipso teste qui ait Nisi efficiamini sicut parvulus. Est non intrabitis in regnum celorum. Matthei 18 Illic quidem eum in medio templi oblatum omnem humane conditionis miseriam auferret, omnem amissam dignitatem restitueret, quod oblacio virginis meruit. Quod filium domini emes in templo rursus humani generis obtulit designavit Nec enim turturem unum vel columbam sicut pro se eius abraham obtulit sed par turturum aut duos pullos columbarum, ut nobis donet per spiritum constantiam et desiderium fervens ad futuram anhelare contemplativi status post exitum autem gemina liberatione a duplici miseria respectu pene atque dignitate gemina stabiliter gratie et eternitate glorie, quam perdiderat nimis sceleris dilectione et omnia per spiritum absolvit Unde filius eius homo in templo portatus Ecce ergo omnes exultemus gaudentes et gratias referentes tanto domino voce celebri suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui Et ex de pro

Parata est mansio dei in medio templi sui. nunc ad hanc suscipiendum et ad effectum eius tu gloriosa mediatrix pervenire, quam si hanc perturbatus sed non suscepimus, nichil nobis prodest, propter quam obest, oblata prius mansio a nobis in gratissimis acceptata Clauditur in Petrus non confusores cum maledicto iuda, dilexit maledictionem et veniet ei, noluit benedictionem et elongabitur ab eo psalmus 108. Ecce quomodo suscepimus deum quod Certe nisi fallor in medium templi sui suscipiendus est sed cum suscepisse glorietur propheta Suscepimus inquit deus misericordiam tuam in medio templi tui. Templum domini multo nobilius legimus domino dilectius animam fidelis est propter quod apostolus ait et cetera. Vos enim estis templum dei vivi sicut dicit deus quoniam habitabo in illis et cetera sed An non cognoscitis vosmetipsos quia christus Jhesus in vobis est et forte ubi est ipsa designatur anima nostra thalamus est in quo suscipiendus est christus. Sic adhortatur anima Adorna thalamum tuum syon, et suscipe regem christum quem virgo concepit virgo peperit virgo post partum quem genuit adoravit In hoc sive templi sive thalami medio suscipiendus est christus. Illic enim hoc templum extra principium sed et finem, habet et medium Non autem in principio aut fine huius templi sed medio dignius et utilius suscipietur christus Unde enim quod habet in principio Unde quod in fine huius templi christum suscipere laborat sed frustra quia ipse extra refugit, medio delectatur Unde dicitur mediator est dei et hominum homo christus ihesus Augustinus super Johannem Medium propterea tenuit Nam in medio duorum animalium et latronum In medio doctorum

a mente inducti In medio moysi et helie clarifi-
catus In medio duorum latronum cru-
cifixus In medio [illegible] consurgens et vivus In
medio cogitatorum in suo nomine se futurum et polli-
citus In medio bonorum et malorum a dextris et si-
nistris locandorum et iudicaturus. Illuc autem ma-
nu indivisibiliter [illegible] dimissionem in parte
[illegible] ad ponendum et operandum in quo [illegible] et primo medio
[illegible] fine principio. Intellectum autem sine eo a quo alia
potentia cognitiva [illegible] in opere suo [illegible]
[illegible] humana opus vel cognoscit cognoscendum
presuppositum [illegible] cognoscere [illegible] humana
non [illegible] ut [illegible] primo 2 [illegible] medio
vero autem appetitus vel voluntas que cognitionem
[illegible] incognitum non amatur et ita nec oditur
[illegible] [illegible] potentia operativa sine
opere [illegible] que preexigit cognitionem [illegible] et vo-
luntatem [illegible]. Plurimi ergo sed frustra la-
borant [illegible] in templo [illegible]
cognitionem [illegible] magni [illegible] subtilia
[illegible] rara de christo intelligant et loqui
[illegible] plurimi multis laboribus studio
[illegible] theologie insudant predicationibus diligen-
ter [illegible] de deo disputant [illegible] et ad ex-
quirendum occultas veritates operam non modicam
impendunt Non quidem ut videlicet agnitam veritatem
[illegible] pascant ut naturale desiderium ad
[illegible] et non magis ut [illegible] ab aliis
reputari [illegible] Sed non sic suscepit christus
sapientia [illegible] simplicibus [illegible]
[illegible] Non [illegible] que ad
intelligendum et ad [illegible] Non enim scrutator
maiestatis [illegible] in [illegible]
[illegible] Novit hoc callidissimus [illegible]
[illegible] primis parentibus [illegible] promisit et
ad [illegible] allexit Eritis inquit sicut dii scien-
tes bonum et malum scientes [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] vnde [illegible] De quo [illegible]
pulchra [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] de [illegible] De [illegible] philosophus
in [illegible] [illegible] pars [illegible]
ad [illegible] non ut sciamus [illegible]
[illegible] sed ut boni fiamus [illegible]
[illegible] cognitione [illegible] suscepit christum [illegible] apostolus
ro. j. Cum cognovissent deum non sicut deum glo-
rificaverunt [illegible] gratias egerunt et evanue-
runt in cogitationibus suis et obscuratum
est insipiens cor eorum Et deus per ysaiam ait
[illegible] 48 [illegible] de die in diem querunt et
vias meas scire volunt Et [illegible] Indie
[illegible] [illegible] voluntas vestra [illegible]

Sed volunt me et vias meas scire non sequi
[illegible] non suam voluntatem [illegible] offerre [illegible]
[illegible] et ad opera [illegible] ad
[illegible] volunt non mea sed sua [illegible]
[illegible] qui christum [illegible] in [illegible] templi
suscipere conatur qui [illegible] de [illegible] ope-
ratur sed non [illegible] [illegible] ut videa-
tur [illegible] et ab hominibus laudetur [illegible]
vaneglorii et ypocrite [illegible] querunt [illegible]
[illegible] 6. [illegible] dat [illegible]
[illegible] planis et [illegible] orabant
[illegible] [illegible] ut videntur ab
hominibus [illegible] et sua [illegible] ut videantur
ab hominibus [illegible] ut [illegible] [illegible] ab
hominibus [illegible] qui ut de quibus christus ait
[illegible] 23 Comederunt domus viduarum
[illegible] longe orationis [illegible]
[illegible] qui [illegible] in operibus [illegible] ut
[illegible] [illegible] de quibus apostolus
[illegible] 3 [illegible] non [illegible] qui pietatem
[illegible] in operibus [illegible] virtutem autem eius
[illegible] abnegaverunt addidit Ex his
sunt qui penetrant domos et captivas du-
cunt mulierculas oneratas peccatis Vel
ut a deo [illegible] et [illegible] conscripti
non [illegible] sed [illegible] amatores et cetera qui
sua [illegible] non que [illegible] christi querentes [illegible]
[illegible] autem non qui sua sunt querit [illegible]
vt [illegible] [illegible] et [illegible] a [illegible]
christianus [illegible] in fide [illegible] suscepit [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] et man-
datorum observantia [illegible] non [illegible]
[illegible] ac [illegible] [illegible]
[illegible] morte [illegible] ac dampnationem pe-
nam eternam [illegible] De quo [illegible]
ait [illegible] [illegible] [illegible] agit non
[illegible] a malo [illegible] Corpore [illegible]
quod [illegible] [illegible] si [illegible] potuisset [illegible]
[illegible] sola [illegible] [illegible] agit sua
vel aliorum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] De quo in apocalipsi 3 [illegible]
ait vtinam calidus esses aut frigidus sed quia
tepidus es incipiam te evomere ex ore meo
Nec mirum [illegible] [illegible] operantes [illegible] [illegible]
[illegible] in fine templi ut deum [illegible] suscipere mi-
[illegible] non suscipiunt sed ab eo repelluntur
Cum enim [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] multas operati
sunt in die iudicii a domino audient Nunquam
novi vos discedite a me omnes qui operamini

integritate cap. A. Nos igitur in principio nostri templi
a fine .i. consummatione eius [illegible]
Sed in medio templi idest in appetitu et voluntate
suscipimus deum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ait prebe fili mi cor tuum mihi prov. 23
Cordis namque voluntas [illegible]
[illegible]

[illegible]

Can. 3

[illegible]

In festo Annunciationis dominice

Hec est dies quam fecit dominus ps. [illegible]
Ista nobis in principio sermonis
hec dies quam fecit dominus [illegible]
explicandi copia [illegible]
[illegible]

[illegible]

Io. 23

[illegible]

[illegible] dicta scripta fecit et ordinavit

e adam primus de limo terre, primum vite
fecit [illegible]. Hoc post primus mr abel martyrum pri-
micerius [illegible]. iusta rede [illegible] hoc
a melchisedech in sua lege primus instituit de
eukaristie. panis et vinum offert. hoc ysaac
a patre abraham immolatus. ave colligatus
super parte. Corpus hoc deus in virginis utero
salutem nostram [illegible] Parit hoc in crucis pa-
tibulo xpo [illegible] conprehensione [illegible].
[illegible] suscepit hoc feliciter in paradi-
so. Presor dominus in cruce speculatoris
[illegible] hoc moriens [illegible] pro-
[illegible] adducti descendit in lymbum. hoc sub
herode decollatus est iacobus. hoc de vinculis
ereptus est petrus. [illegible] aliisque pluribus pri-
vilegiatam credimus hanc diem dignissimam.
[illegible] in eius laude. ut [illegible] historie
metrice quedam canit

Salve festa dies que vulnera nostra coherces
Angelus est missus est passus et in cruce christus
Est adam factus et eodem tempore lapsus
Ob meritum decime cadit abel fratris ab ense
Offert melchisedech ysaac supponitur aris
Est decollatus baptista christi beatus
Est petrus ereptus iacobus sub herode peremptus
Corpora sanctorum cum christo multa resurgunt
Latro dulce tamen per christum suscipit amen

[illegible] quod de hoc die et memorabilia [illegible]
[illegible] huius diei cumulat [illegible] plu-
[illegible]. Ex hoc [illegible] et magis [illegible]
quod hoc [illegible] deus homo factus est deus dei
filius in virgine ex virginis [illegible]
[illegible] numquam nascitur numquam patitur
numquam in [illegible] spoliatur numquam a mortuis
resurgeret numquam suo ascensu celos patefa-
ceret. Numquam spiritum sanctum apostolis mitteret. in quo fit
regeneratio, in quo fit remissio peccatorum.
Numquam in [illegible] salutis sacramentum nobis traderet.
[illegible] sacramentali [illegible] Unde
[illegible] dies natalis [illegible] qua deus homo per
[illegible] nunc de illuminatione
[illegible] hodierna est [illegible] quia deus in
virgine [illegible] sibi [illegible] copulatam
[illegible]. Si dies resurrectionis [illegible]
[illegible] mortalitatis [illegible]
sit gloriam. Celebrior est dies ista in qua
humana [illegible] vestivit dominus. Si festiva
est dies ascensionis domini, in qua xpo [illegible]
ascendit in celum, festivior est ista in qua primum [illegible]
pro nobis descendit in virginis uterum. Si devota
[illegible] est dies penthecostes in qua spiritus sanctus
missus est apostolis in linguarum [illegible] sig. [illegible]
[illegible] in qua missus [illegible] dei filius [illegible]
[illegible] et verus homo [illegible] [illegible] flo-
ribus aug. [illegible] 30 [illegible]
[illegible] festa ad [illegible]
[illegible] carnis [illegible]
[illegible] ut [illegible]
passio [illegible] ascensio [illegible]
vi. [illegible] hodierne festivitatis [illegible]
[illegible] Unde [illegible] quod hac
die qua fuit [illegible] dies solaris
[illegible] festis solempnior. [illegible] hoc al-
[illegible] legat et
[illegible] gabriel et domine
[illegible] et homo [illegible] discordia
[illegible] et [illegible] iusticia et pax [illegible]
[illegible] clave diffinita [illegible] et pax [illegible]
atque captus [illegible] libertati. O felix
[illegible] miserationis, felix [illegible]
felix [illegible] liberationis, felix dies [illegible]
[illegible] felix hora [illegible]
felix [illegible] incarnationis. Felix [illegible]
[illegible] in quo plenitudo gratie [illegible] de alto
sue maiestatis ac [illegible] sede [illegible]
[illegible] ut [illegible] miserie
[illegible] tempus plenitudinis ut apostolus ad
galathas 4. in quo misit deus unigenitum suum
factum ex muliere factum sub lege ut eos qui
erant sub lege redimeret. Felix annus quo
in sexto millenario a mundi origine [illegible]
[illegible] deus [illegible] annus [illegible]
et iubileus [illegible] annus [illegible]
4200 [illegible] Orosius et
Augustinus et Cronica [illegible] iubileo
[illegible] 10 [illegible]
[illegible] 10 [illegible] libri moysi
[illegible] 100 [illegible]
[illegible] in hoc anno [illegible]
Felix mensis in quo a servitute liberati [illegible]
[illegible] mensis primus [illegible] benignitatis et
misericordie. sic scriptum est exodi 12. mensis
iste [illegible] martius [illegible] primus
[illegible] in quo [illegible] mundus
[illegible] renovatus [illegible] rena-
[illegible] mira-
[illegible] mirabilia
Felix dies in qua [illegible] mediator
dei et hominum xpo [illegible] ut pacificaret
que in celis sunt et in terris: addito ad [illegible]

celestia apparuit. Nam dicit Dominus Bonaventura
in Breviloquio quod audiuit in porta celestis
exercitus, nec est putandus solum vidisse Ga-
brielem, et si solus in visibili forma apparuit,
ut tenent omnes doctores, sicut dicit Lucas. Et
in istis solus loquebatur. Non tamen solus magnus
exercitus in forma angelorum, non nunquam quod
Deus nati gaudia nunciaret venit cum co-
mitatu militie celestis. Luce 2° hic Beda.
Non solum descendit cum Gabriele angelorum
exercitus, sed etiam ipse angelorum Dominus. Nam quoque
pro tanta exercitus magni Domini exercitum
fugam sit servi. Deo non relaxa. Ortum suis
subleuans, et excelsa ut rapient eorum
vestes et vasa. Quidam supponentes sor-
nos sorores enim vincunt, et omnia eius
spolia diuidunt. Luce xi. Item alius hoc
quod de virgine concepit est altissimi filius.
In qua florent virga de radice Yesse, ac
fructum suauissimum produxit. Vt littera
ducta, hec homo fuit maledicta, ut
terra fructus produxit, quod spinas et tribu-
los. Sed hec felicissima homo terra sua
Deus benedixit, terra virginea ab omni spinarum
aculeis aliena. Dominus sicut Aurelius so-
nuit per debilitatem predictam exponit.
Et sicut vatem propheta. Rorate celi desuper
et nubes sic pluit terra obumbrata, ac
pluuie iustum aperiatur per quod sed Iesu, et ger-
minauit saluatorem diuinum. Per quod
terra Iesu. Item alius diuinum instans diuine in-
carnationis, quoque non diuidit maledictum.
summa gratia cum benedictione, ut
nedum per dignitatem constituitur, mundi
in minoria summentur, sed velut sponsa vni-
genito patris copularetur. Nam in stans est
celestium nuptiarum, quibus sumus vere
filio suo fecit. Deus hec in virginis vte-
ro humane nature coniunxit, ut dicit Gregorius in 28 ho-
milia, quod sponsa coniungitur, in qua ad proprietatem
suppositi sublimatur. Erunt duo in carne
vna Genesis 2. Et ad Ephesios 5. Et sicut Daniel
hoc magnum est, ego autem dico in Christo et ecclesia.
Nichil hic cooperatur malis pluuie in
fluentia, et radijs, ut humane generationis
complexus, ab opere hominis diuini longe fuit actus
mirandum et actus. Quoniam hoc opus quod fecit
Deus. Et sicut de primo.
Dixi 2° quod hic Deus est sublunaria noua
Dominus potentie sue fulgens, omnia eius opera
vincit. Nam et ab initio et ipse quod operatur
vsque modo operatur, et filius. Iohannis v. Nam ab
eorum operatione sepatur ipse sed Michael in
hoc vnus fuit in istis auditum, in istis co-
gitatum, quale est hoc nouum quod dicit hodie.
super terra creauit. Summa Dei et benignissima
maiestas. Item est hoc nouum quod creauit
Dominus super terram. Ieremie 31 propheta circumdabit
virum. Et dixisset femina circumdabit infante.
sine puellam, vt nec noua sed visitatis
consuetudinibus. Sed cum dixit circumdabit virum, nouit
mirantem aliquam. Et admirationem hic vi-
rum. Sicut Beda sed nimis est omne et si cum
quo a femina creduntur. Aut sicut a femina circum-
datur quod vir. Virum in nomine qui
infantia, pueritia, adolescentia, atque iuuen-
tutem, senectutem usque ad senectuti per
peruenerunt. Item sed femina circumdedit
totum admiranda nouitate quod dubitet.
Et si addidi de domo quod femina quem virum super
modum rescit nouitatis miraculum.
Femina virgo, virgo, circumdedit virum Deum
Nam femina hunc virum, sicut dicit Ysaias de concept-
ione. Ecce virgo concipiet et pariet filium
et vocabitur nomen eius Emanuel, quod interpretatur
nobiscum Deus. Et vere nouum maximum.
Et ad baptismum Deus hoc hominis filius virgo
mater et mater Dei. Tractatus Pauli de
quolibet persistit fundus apud Capuam.
Nam admirantur maior esset omnibus, cum in
aliquo sed lunam opponere infinitas
sed tamen quod vniuit vnita est Deo, sicut vnione
quod facit homo verum Deum et Deum hominem
verum. Hic Augustinus 13 de Trinitate c. 19 in
rebus creatis summa virtus attribuit
Dei vaginam per vias ipsius corporis. Sed gratia
eius, hoc in vnitate persone coniunctus est Deo.
Multa quidem mirabilia operatus est Deus
creaturis et per eam intelligentia excedunt.
Sicut propheta ait ps 39. Multa fecisti tu
Domine Deus meus mirabilia opera tua,
et cogitationibus tuis non est quis similis
sit tibi. Et in ps 103. Quam magnificata
sunt opera tua Domine, omnia in sapientia fecisti. Et Iob 38
et sequentibus duobus capitulis multa de
hoc mirabili et magna potentia in creatione
totius mundi compositio, in quo terra medium
vniuersi sicut centrum immobiliter collocauit.

armatus

Esa. xi.

Esa. lx.

Aquis terminum posuit, ne transirent fines
suos. Aeris latitudinem tripharia divi-
sit, ignem nobis invisibilem citra elementa
superiora locavit. Et hec omnia variis mixtis ve-
getabilibus, plantis et animalibus adorna-
vit. Cuilibet propriam speciem et operacionem
tribuit. Sed et celum huius latissimum multis
distinctum orbibus, multis perlucidis luminaribus,
variis virtutibus operandi ac influendi dotavit
bus, sed hec omnia sunt pelle incorruptibili
et solidissima extendit. Et quod hiis maius
est Creaturam spiritualem angelicam et racio-
nalem, quarum altera in sui puritate consistit,
altera limo corporis vinciri voluit, utramque
infiniti creatoris sui capacem perfectam et
voluntariam, et in eo beatificabilem efficit. Unde
omnia extra et intra adeo sunt miranda ut co-
gitatum alicuius in notitiam creatoris perducant
sicut vult paulus ro. i. Invisibilia dei per ea
que facta sunt intellecta conspiciuntur. Et ab re ... ad ro. Opus igitur sem-
per dei quod nunc creata sunt [illegible] vel destruendo aliis
[illegible] alia creare, faciat secun-
dum, et itemque post et deinde que sunt dei. Cetera
finita sunt omnia hec, et quo ad esse et modum ac
operacionem eius sunt coartata producta et
ordinata ab eo, ut apostolus ait, vocat
ea que non sunt sicut ea que sunt ro. 4. Ex quo dei
infinitas non efficitur, et cum deus rex autem
fuerit probari potest. Et sic de operibus finitis non
arguitur nisi opificis finitatem. In quibus
sunt semper alia mirandum productionem eorum
de non esse ad esse, sicut hoc aliqui considerant
eminens in materia, que et ipsa formas producit
de non esse, licet in materia presupposita, ut in
intelligibile est, si plus agit creator
quam sua infinitate creaturam produxit corpo-
rali materia, omnia ergo ... et volunt
comparabilia ad hodiernum diem dei opus
quod perfectissima omnium creaturarum, sed gracia
et gloria producta est. Ineffabiliter enim
infinite nec divine, non solum potentia operatione
tamen, sed etiam ypostatica unita.
Ad summa cum deo cooperacione creata
admissa que sicut nullus intelligencia effu-
giet, ita dei infinita potestas eum decore
comprobatione clarissime manifestat. Pro-
ducta est hoc humanitas christi formatione
instantanea perfectissima secundum corporis sola
quantitate excepta, que aucta est in diebus
et post uteri egressum augmentatis, et

ne si aut necesse ordo mutaretur non homo sed
fantasma ut putaret. Postea secundum vitam
grata sit gracia et gloria non ad mensuram,
sed secundum totam eius capacitatem completa
quod nulli umquam angelorum datum est. Unde quod
in hoc anime primi mi ... tacing. Dicit quod
vere in instanti creacionis nobilissime
humanitatis christi, christus non infans, quam puer,
sed vir a propheta vocatus est. Unde quod beroud
omnes et sanctus missus est dicit virum dixerit
fuisse christum, et non solum in ea dicitur
vir propheta potestate in opere et sermone, sed
in tenera aetate infantis membra dei
non blande ut foveret in gremio, ut
durarent in utero. Vir autem erat christus
ut dicit cum natus, sed sapientia non etate sed
animi vigore, non corporis maturitate.
Secundum non corpulencia membrorum. Neque
cum magis habuit sapientie, ut porro non magis
fuit sapientia quam concepit quando natus, prius
quam magnus. Omnia que latebant in utero sive
vagiens in presepio, sive gradiens sive
interrogans doctores in templo, sive in
perfecta aetate docens in populo, cum perfecto plenus
fuit spiritu sancto, ut fuit homo in quibus
[illegible] sua etate, quod de plenitudine
uta qua in sua corpore accepit in utero.
vel aliqui minuat, vel aliquid
addidit. Et propterea concludit quod du-
bito virum fuisse in utero, quem ibi
deum fuisse non ambigo, unde ipse est
cum virum, quod deum. Sic beroud. Ineffa-
bilis denique unitas sunt duo nec in infinite
distantes, divina sed et finita infinita
scilicet et increata, et humana fragilis
creata ac finita, maxima unione,
per illam quam unum perfecte est incompre-
hensibili trinitate, ut vult beroud. Tali
namque quod et ... salvat infusas, in-
imitas, in compositas, sine proprietatibus
distinctas, et unam ypostasim personam
tres, quod non obstante una persona vi
utraque natura humana et divina sua commu-
nicat ydiomata, ut verum sit non appro-
priatione sed nuncupatione, sed proprie
et valide, quod deus est homo et homo deus. Unde quod
beroud in sermone de vigilia nativitatis qui

incip[it] ho[c] s[e]c[un]d[u]m p[ar]tic[u]la b[?] q[ui]e fine. Ad te-
de i q[ua]lit[er] sit mota vel grecis. Si at-
tente h[uius] unionis c[on]sideram[us], c[on]siderare li[cet]
cogitari p[otes]t. De[us] i[m]mutabilis, et h[uius] sic
humilitas ista ho[mo] nov[us] i[n] spe. De[us] infinit[us]
i[n]p[er]scrutabilis, ubiq[ue] ex[isten]s [?] ... g[e]n[er]ationes fu-
it p[ro]p[ter] ... q[ue] ... e [?] v[ir]ginis p[er]sona n[on]
finite, et loco circ[um]scripte ita ut n[on] min[us]
i[n] assu[m]p[ti]o[n]e n[atur]e [?] i[n] se infinita, n[on] minor
i[n] se [?] ... exstitit; q[ui]a i[n] ... fuerat tota.
Hic Aug[ustinus]. Dei filius ita magnus e[st]
i[n] for[ma] dei, et ita p[ar]v[us] i[n] for[ma] servi, ut n[on]
ista brevitate ista magnitudo minueret[ur],
n[ec] ista magnitudine ista brevitas p[re]-
meret[ur]. Et h[oc] v[er]b[a] Damasceni
lib[ro] 3. Ex h[oc] o[mn]i[bu]s sua i[n]finita vir-
t[u]s p[ro]pt[er] q[uod] ... opus ... h[oc] ... hanc
i[n]carnatio[n]e[m] fecit p[ro]p[ter] ... ho[min]u[m] ... sic
i[n]ph[?]abile altitudine[m] sua[m] i[n]h[?]-
abilit[er] h[umi]liavit, c[on]desce[n]dit ... suis
c[on]descensio[n]e i[n]enarrabili, et i[n]compr[e]hensibili.
q[ui]a o[mn]i[u]m novor[um] nov[issimu]m novum e[st], et
solu[m] novu[m] sub sole, n[on] unq[ua]m maius
aliq[ui]d fi[er]i potuit. Credere h[oc] possum[us]
at utriq[ue] [?] ... i[n]tellig[er]e n[on] valem[us].
Disputant alii subtilit[er] de ... huius
unionis quidditate, et modo, extrema
fundamentum et t[er]minum, loquunt[ur] in g[ene]r[e]
q[uan]tu[m] ... ut [?] ... p[er]son[a]m asserat creatore[m]
et c[re]atura[m], et u[n]um et t[em]p[or]ale, corporale et
i[n]corporale, passibile et i[m]passibile, sic
h[ab]e[n]s mortua[m] et vivente[m], vel ea[n]de[m]
... p[er]s[ona]m ... no[n] ... de[us], decet dici
ho[minem] creasse celos, et stellas, ab eterno
fuisse genitum ex p[at]re, deu[m] de deo, h[uius]
de h[oc] vel multa. Decet d[icer]e deu[m] t[em]p[or]alit[er]
et de novo ho[minem] fi[er]i, corporeu[m], passi-
bile[m], mortuu[m], sepultu[m], ortus corpa-
lib[us] ... de[us] q[uo]d ... n[on]
possit. Sunt t[ame]n ab h[oc] c[on]dict[ione]s ac
i[m]passibilitate q[uo]d fidei rep[ugn]a[n]tes ... p[er]
nos defend[er]e ... pu[ta]. Et de hac x[?]
... et ... i[n] ... vero.
verissimu[m] e[st] q[uo]d Ambr[osius] ait et alleg[a]-
t[ur] de q[?] p[?]. Michi i[n]p[er]... e[st] s[ecun]d[u]m ge-
n[er]ationis ... scire ... defficit, vox
silet. n[on] mea tan[tum] ... s[ed] et[iam] angelor[um]. Sup[er]
o[mn]es ... e[st]. Tam ... o[mn]i ... tamen
admonet. Credendu[m] no[n] licet supponi
... licet s[?] ... nat[us] sit. n[on] licet

discutere quo natus sit. Illud ... negare
n[on] licet, h[oc] q[ue]rere metus e[st]. In effabilis e[st]
... q[uan]do Ita et ... ait Gregor[ius]
... incomp[re]hensibilis. Hec ille ... b[er]n[ardus]
s[er]mo 2 de vig[ilia] nat[ivitatis]. Una ex mirabili-
b[us] mixtura ... fide[m] ... et cor h[umanu]m.
Ait e[nim] Tria opera tres mixturas fecit
... maiestas i[n] assu[m]ptione n[ost]re carnis
ita mirabilit[er] ... et sing[u]lariter mirabi[li]a
ut talia n[on] ... n[on] ... aliq[ui]s
sit sup[er] t[er]ram. Coniuncta q[ui]ppe sunt ad
i[n]vice[m] de[us] et ho[mo], m[ate]r et v[ir]go, fides et
cor hu[manu]m. Amabiles sunt ille mix-
ture et o[mn]i miraculo mirabiles, quo
t[ame]n diu[er]sa, t[ame]n diu[er]sa ab i[n]vice[m] i[n]vice[m]
potuit c[on]iungi. Hec b[er]n[ardus]. Itaq[ue] fit hac
i[n]effabili unione c[on]sideramus, q[uod] h[uma]na
n[atur]a ... n[on] ... divine unita q[ue] una
e[st] i[n] trib[us] p[er]sonis, et sol[u]m ... hac uni-
one [?] ... univit ut ... solu[m] ...
de[us] et sit incarnatu[m] n[on] p[ate]r n[on] sp[iritu]s s[anctu]s.
Aliud dicitur novum ... n[on] i[n]ventu[m].
Hac e[nim] incarnatione excepta, q[ui]cq[ui]d uni
p[er]sone attribuit[ur] ... creat[ur]e cuilibet
c[on]venit. et o[mn]ib[us] attribuunt[ur]. Und[e] ... Aug[ustinus]
ait q[uod] opa t[ri]nit[atis] ad e[xtr]a sunt indivisa.
Hec e[nim] una creat[ur]a ... iustificat, deli-
ge[n]ti illabit[ur], o[mn]es creat iustificat
diligentib[us] illabit[ur], ut uni p[er]sone ...
creatura unit[ur] p[er] amore[m]. ut illapsu
... i[n] ... beatitudine i[n] p[at]ria.
... et alii. et tota t[ri]nitati ... conformit[er]
c[on]veniat. Excepta sola incarnatione
q[ua]li[ter] p[ro] o[mn]es tres ... p[at]rem filium et
sp[iritu]m s[anctu]m, ... solu[m] ... creditur i[n]car-
natu[m], ut late tractat[ur] de h[oc] l[ibro] 3. Erit
nova ... p[ro]p[ter] ... fulgentia. ...
... ... opa ... Et h[oc]
de 2o. Si fuisset q[uod] sequit[ur] c[apitulum] 3. ... de ... po-
sita fuerunt supra. De[us] Admi-
... Amos ... in p[ri]mi ... creat[ur]
... ... mortis
... Ita ... ista ... fit ... vite
... ho[min]es ... laudat ...
In p[ri]mi ... et h[oc] ... ad vita[m]
... Potes ... et alias ...
deci ... q[ui] p[?] i[n] morte ... calhos
... et ... formis ... ad appa-
re[n]d[u]m ... diu ... Ista
p[ro]p[ter] o[mn]es ... i[n] fine iusti et i[n]iusti ... p[er]
... ... et ... i[n] ...
Hec ... desideraverit ... abraha[m] et vidit.
Hec vel multa ... exp[?]

2

De sancto Nicolao episcopo sermo primus

Negociamini dum venio Luce 19. Invenitur
homilia Gregorii folio 26 Luce xix. Hoc breve
expediosum christiane religionis continet doctrinale
exhortationem. Et primo circa hoc [illegible] declarabimus.
2o quemadmodum et ubi negociandum subiungemus.
3o quomodo hoc excellenter beatus Nicolaus egerit exponemus.
Circa ad primum stulta multorum est
opinio, vere circa ut presumpsit, quod ad vitam sufficit
eis a malo declinare. Unde sequentes et omnes
corporis [illegible] in hoc sibi blandiuntur, si non sint
homicide, raptores, adulteri, fures, fornicatores,
contumeliatores, [illegible] sunt in bonorum
operum exerciciis negligentes. Contra quos pulchre
loquitur beatus Augustinus in De vita christiana dicens:
Non solum hoc a christiano queritur, ut malo careat,
sed ut exerceat bonum. Cui est sine
quod bonum, ut mali fecerit, tamen ad eterne vite premium
non admittitur. Sicut heremus igni bus
mancipatur, sic tota domus disposuit [illegible]
de hiis qui male fecerunt nichil, ut bonum
tamen aliquid operantur. Discedite a me maledicti
in ignem eternum qui paratus est diabolo
et angelis eius. Esurivi et non dedistis
michi manducare etc. Non quia malum gesserunt,
sed quia bonum non fecerunt condempnantur. Ergo
quid putas prudentes et sapientes [illegible] quam
[illegible] illi [illegible] [illegible], qui [illegible] in malis
quibus est illa vita negatur, qui mali nichil
fecerunt, nec aliquid gesserunt boni. Non
enim hoc deus tantum querit a nobis, ut mali non
simus, sed ut efficiamur boni. Ergo mali etiam
operibus vocantur mali. Ita econtrario ex bonis
boni. Dico sic quod boni sunt videntur et
mali, bonum designari omnibus [illegible]
fuerit. Dyabolus autem mali enim qui male
operatur famulus est. Non quo a nobis hoc potest
possit, ut non vivendo male simus
dyaboli famuli, sed vivendo bene deo
vire videamur. Nam qui ut malum operatur
ut bonum, [illegible] [illegible] ignoro. Et quo
a deo vitam potuit sperare perpetuam, qua
bene faciendo non meruit. Nemo ergo se sub
[illegible] decipiat, et illudat, nemo se vana
christianorum seducat. Qui boni non sunt
vitam non habent. Christianus iusticie et nunc operanti
fuerit, non potest coniungi cum Christo. Christiani non
sunt quantumvis pii, hospitales, benigni,
clementes, [illegible] non cruciat in deum. Hec Augustinus.

Ideo et propheta in psalmo non solum dicit dixisse
declina a malo, sed addidit et fac bonum.
Et ideo in 2o psalmo querit Domine quis habitabit
in tabernaculo tuo, aut quis requiescet in monte
sancto tuo. Respondit qui ingreditur sine macula

malum scilicet declinando et operatur iusticiam bonum
exercendo. Et eiusdem dicit continuit Psalmus: Ps 33
Quis est qui vult vitam, diligit dies videre
bonos. Respondendo subdit: Prohibe linguam
tuam a malo, et labia tua ne loquantur
dolum. Diverte a malo et fac bonum.
Dicitur quod querenti a domino quid faciam ut habeam
vitam eternam, dominus ipse respondit: Si vis ingredi
ad vitam serva mandata. Matthei 19. Matheus
autem quia mandata non solum sunt negativa
prohibentia malum, sed etiam affirmativa
precipientia bonum. Et hoc est quod in evangelio dicitur
[illegible] quibus servis suis minas suas distribuit,
non dixit custodite ne perdatis, sed negociamini
ut acquiratis. Quicumque servum illum
qui sine lucro minam suam reddit dicens:
Domine ecce mina tua quam habui repositam
in sudario, timui enim te quia homo austerus
es, tollis quod non posuisti et metis quod
non seminasti, condempnavit. Dicit enim Rex:
De ore tuo te iudico serve nequam. Sciebas
quia ego austerus homo sum, tollens quod
non posui, et metens quod non seminavi. Et
quare non dedisti pecuniam meam ad mensam
et ego veniens cum usuris utique exegissem
eam. Et astantibus dixit: Auferte ab
eo minam et date illi qui decem minas habet, quia
omni habenti dabitur, et habundabit, ab
eo autem qui non habet et quod habet auferetur ab eo.
Luce 19. Circa secundum principium
que dona sive bona fortune, exteriora sive
naturalia sive gratuita domini data sunt nobis, ideo
[illegible] ait apostolus quod non accepisti. Caveamus
diligenter ne ista dona in sudario
abscondamus in terra, ne illi
delectacionibus corporis, aut avaricie terrenis
aut [illegible] abutamur sine lucro spirituali.
Heu quam multi nunc sunt qui ingenia sua ad
terrena convertunt, prudentes sunt in hoc seculo
ut prudentiores in generatione sua filiis
lucis, sicut dominus ait Luce 16. Sapientes
sunt ut faciant mala, bene autem facere nescierunt
Jeremie 4. In spiritualibus que vere bona sunt, non
sunt sapientes sed stolidi et obtusi. Contra
quos apostolus Ad Romanos 16: Sapientes esse debe-
retis in bono, simplices in malo, ipsi [illegible]
quidem in malo sapientes, sed simplices
bono. Non attendentes quod dominus minatur
hiis sapientibus. Perdam sapientiam sapientium
et prudentiam prudentium reprobabo 1 Cor 1.
Ideo non sunt dampnandi qui post votum suum
et lucrum de [illegible] sunt dominis [illegible]
[illegible] [illegible] inquirunt. Sicut enim

Neque qui sine veste nupciali in nuptiis comparuit
ad [illegible] dampnatur Matthei 22, non quia malum
fecit sed quia bonum quod habere tenebatur, id est
vestem, caruit nupciali.

autem dentibus ad negotia spiritualia assur-
gamus. propter quod vocat Deus. Non parva
fiducia nobis praestat ait Bernardus sermone
de sancto Nicolao [illegible] suis. Pater nego-
tiator noster [illegible] negotium nostrum [illegible]
egit, cum diu fuit in terris, et propter
mercem [illegible] portavit. ad patrem
ipsi [illegible] dei. quod emit. quod vendidit.
et [illegible] omnia. Unde gratia subditur. Illo
negotio [illegible] esse disposuit illo la-
borante [illegible] ipse venit negotiando re-
gionem longinquam, et in ad regionem [illegible]
[illegible] tabulas [illegible]. Ubi [illegible]
[illegible], et [illegible] nostra [illegible]
[illegible] sollicite pro nobis negotiatus est, nos
[illegible] pro nobis ipsis negotiari non [illegible]
[illegible] dum veniet Dominus. Et hoc
De 2o de primo. ¶ Circa secundum negotiandum nobis
in [illegible] est [illegible] grandes et
in quibus regionibus [illegible] Mercator inquit
grande pretiosum [illegible] margaritam.
[illegible] sit pretiosissima [illegible] grandem
prudens negotiator omnia vendit ut eam emat.
Mattheus 13 sic [illegible] et alie pretiose
et ad grandia illa unica pretiosissima
[illegible]. Et quantum nunc suffi-
cit. quod sit margarita quam negotiando
debemus acquirere. [illegible] mundi, humilis fer-
vidus. Compassio [illegible] et pre-
tiosissimus amor dei. ¶ Haec [illegible] in quibus
[illegible] diversis regionibus quaerenda sunt.
quod [illegible] Non [illegible] passibus corporis
[illegible] Bernardus sermone 24
de diversis. Ait enim: Regiones [illegible]
[illegible] perambulas ad negotiandum
[illegible] ubi [illegible] et
[illegible] Regio dissimilitudinis
hic mundi [illegible] ¶ Altera paradisus claustra-
lis. haec est [illegible] hominum
[illegible]. 3a est regio expiationis. 4a
regio gehennalis. 5a paradisus caelestis.
¶ Prima regione in qua dicitur ac mundi
nundinas perambulantes. [illegible] vani-
tate omnium [illegible] amatores a solis
ortu usque ad occasum diversis ingeniis
et laboribus [illegible]
cum alii divitias. Alii voluptates.
Alii gloriam et honores [illegible] Canonica sua
[illegible] ait. [illegible] in mundo est concupis-
centia [illegible] et superbia vitae
Sed divitiae sicut Bernardus ait cum labore ac-
quiruntur, cum timore possidentur, cum dolore
amittuntur. Denique ait propheta

[illegible] thesaurizat et ignorat cui congregabit
ea. Voluptatem vero vanitate finis [illegible] 2
[illegible] sapiens [illegible] Extrema gaudii
luctus occupat. Et Boethius 3 de consolatione:
Tristes voluptatum exitus. [illegible] libidi-
num suarum [illegible] non ignorat. Ut vero 3
gloria huius mundi [illegible] fallax [illegible]
[illegible]
sic ait Boethius [illegible] invidia [illegible]
Respice igitur Bernardus quos attendis et cogita
[illegible] omnibus invidie [illegible] Omnes
[illegible] inflammatur
[illegible] felicitate torquetur, [illegible] gloria.
[illegible] gloria [illegible] odiosus. Unum subli-
mis [illegible] humilis [illegible] sollicitus [illegible].
Videtis ergo quam vane [illegible] omnes homines [illegible]
[illegible] vana [illegible] in hoc mundo merci-
monia, [illegible] vanitate prudens negotia-
tor attendens in divitiis [illegible] laborem
in voluptate tristitiam, in gloria invidiam
colligit [illegible] ac fugit.
¶ Deinde 2a regione in qua dicitur ac [illegible] 2
[illegible] servitorum dei [illegible]
[illegible] fertilitatem [illegible]
[illegible] cohabitantium in domo dei, quae
fundatur humilitas, [illegible]
via media. De hac ad illam [illegible]
[illegible] humiles [illegible] subli-
mes. Ex quibus [illegible] vanitatem
colligimus. ac humilis [illegible] forma
¶ In regione quae expiationis purgatorii 3
[illegible] videmus visionem mirabilem ac
grandem, quo pius pater glorificandos filios
in manum [illegible] non ad [illegible]
onem sed ad purgationem, non ad iram sed ad
misericordiam, non ad destructionem sed ad instruc-
tionem [illegible] non iam sint vasa irae apta
[illegible] sed vasa misericordiae [illegible] ad [illegible]
In quo [illegible]
[illegible] in hoc mundo [illegible]
[illegible] omnibus [illegible]
[illegible] gemitibus et
suspiriis [illegible] elee-
mosynis ac [illegible]
[illegible] affectum [illegible] qui et si
[illegible] nobis [illegible]
[illegible] illis in purgatorio. [illegible] statim
[illegible] non [illegible] subvenire.
¶ [illegible] regionem [illegible] horrendam ac 4
[illegible] comparamus.
regionem hanc gehennalem [illegible] fore et

contrariissima regionum optime consideranda, carcer
fugiendum, primo oblivio omnium bonorum miseri-
arum. Quia nullus ordo sed sempiternus horror
inhabitat, sicut dicitur Job x. ipse est locus letifer.
Dicit Bernardus: in quo ignis ardens, frigus rigens,
vermis immortalis, fetor intollerabilis,
mallei percucientes, tenebre palpabiles,
confusio peccatorum, inodacio vinculorum, horri-
biles demonum facies. In quo ut uno verbo
omnia comprehendam, quicquid molestum, quicquid penale,
quicquid miserum, quicquid humano corpori et ani-
me et voluntati, appetitui et voluntati discor-
dantibus, et contrarium est reperitur, ubi ablacio
est omnium bonorum, contemplacio perpetua omnium malorum,
miserie cumulus, ubi dampnatis omnia cooperantur
in malum, sicut diligentibus deum omnia in bonum.
Talis est ibi miseria ut cum universa hu-
mani mala non sufficiunt significare et figurare
penam. Ubi singula peccata singulis penis
affliguntur, ut hec dimittuntur, quia mors
ibi in desiderio est, sed fugiet ab eis, Apocalypsis 9.
Hanc regionem cum talibus operibus perve-
nientibus, tormentorum officinas, scelera et
vicia fugiamus, quibus scelerati homines
et viciosi pervenerunt, colligamus quas par-
vimus [illegible] odium viciorum. Demum
contra regionem celestis paradisi intueamur,
consideremus quod locus voluptatis, ubi tor-
rente voluptatis potabuntur iusti, locus
habundancie, ubi nichil deest timenti-
bus eum, locus glorie ubi gloria et honore coro-
natur electorum, constituti super omnia opera domini,
locus sanitatis et longe vite, ubi sana-
buntur cum apparuerit gloria eius, locus pacis
benediccionis et securitatis, quia confortavit
seras portarum eius, benedixit filiis suis
in te, qui posuit fines tuos pacem. Quam dilecta
tabernacula tua domine virtutum, concupis-
cit et deficit anima mea. Et quia hanc civitatem do-
mo tua domine in sancta [illegible] Spiritualiter
confirmantes [illegible] sarcinam colligamus amorem
optimi domini qui tanta preparavit diligentibus
se. Et has si collegerimus [illegible] sarci-
nas [illegible] copulabuntur obediencie
vero domini dei per parabolam. Negociamini
dum venio. Est autem nobis huius-
modi per incolas suos [illegible] conducit et [illegible] confor-
tabit. Hec non in vanum recipit animam
suam, ut dominus precipit. Quod prudens nego-
ciator [illegible] cum magna [illegible]

Prima enim regio [illegible] super dictas, et singula
preparavit divinis sarcinas supradictas. Con- 1
sideravit mundi vanitatem, et eorum que in
mundo sunt, et videns contempsit. Hic quia vi-
ta et doctrina dampnavit divicias,
omnem temporalem delectacionem, voluptates
carnis abstinencia et maceracione, in quantum
fuit in [illegible] etate [illegible] lactans adhuc
[illegible] refrenavit. Honores vero ita fugit
ut ad pontificium non nisi vocatus [illegible] lapsu
de celo [illegible] Secundo consideravit 2
diligenter opera et amicorum dei opera visa
et audita sanctorum [illegible] recordabatur
corde et opere hic imitabatur, illos pre-
cedebat. Cum tante fuit humilitatis ut
operibus bonis ne laudaretur nocturnum
tempus assumpsit, ut in peticione auri a quo
[illegible] ascendit ad summa dei caritate,
propter quam etiam ab angelis visitari ab an-
gelis meruit videri, ad delicias suum
deum [illegible] Tercio consideravit eius compassionem 3
enarrabit. Que quanta fuit in peccatoribus
necessitatibus [illegible] subveniendo in temporalibus
quod eius compassio [illegible] non solum ad
domesticos fidei, sed et iudeos et paga-
nos se extendit. In terra et mari omnes eius
presidio relevantur. Hic de eo Bernardus ita
scribit: Nomen [illegible]
in die tribulacionis [illegible]
[illegible] in corde [illegible]
[illegible] oleum [illegible]
[illegible]
Quarto [illegible] fuit [illegible] in comparacione [illegible] 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
in non [illegible] pene [illegible] amore
dei. In hac celesti regione omnia sua 5
fuit [illegible] Ibi cor suum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible]

largiter tribuit. Prestante domino nostro Ihesu
Christo qui cum fidelibus suis manet in via, cui nunc
assistit in patria, cum patre et spiritu sancto laudes
in secula seculorum. Amen.

De sancto Nicolao sermo [illegible]
Ecce sacerdos magnus. Ecclesiastici
44 et infra sparsim. Supra
introductionem thematis. Volentibus
nobis magis magni sacerdotis gesta per sin-
gula [illegible] sermone de eius ingressu in hunc
mundum, infantia et inventute laudabi-
libus breviter [illegible] [illegible], [illegible] vi-
te sue progressum maiorem in pontificali
sacerdotio egerit [illegible] [illegible] nobis
[illegible] ordine [illegible] [illegible] [illegible]
quibus [illegible] proxim[e] magnitudinem
sacerdotii [illegible] Est enim sacerdos mag-
nus divina electione, magnus virtuosa [illegible]
[illegible], magnus officiosa sollicitudine.
Primum magnus fuit quo ad deum, secundo
magnus quo ad se ipsum, tertio magnus
quo ad proximum. Primo [illegible] [illegible]
[illegible] in diebus suis placuit deo quo
ad sui electionem [illegible] [illegible] [illegible]
divina electione deo complacemus [illegible]
[illegible] ad [illegible] 12 [illegible] [illegible] electos
[illegible] placeamus deo. Et ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hos iustifica-
vit. Et inventus est iustus quo ad virtuo-
sam [illegible] Est [illegible] iustitia ut ait
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et
in tempore iracundie factus est reconciliacio quo
ad officiosam sollicitudinem [illegible] pontifex
offerat ad Hebreos scriptum [illegible] et [illegible] mu-
nera et placationis hostias pro populo
[illegible] offerre [illegible] altissimo non cessa-
vit [illegible] [illegible] breviter [illegible] [illegible]
Magnus itaque fuit beatissimus pre-
sul Nicolaus divina electione. Non ad summum sa-
cerdotii gradum meruit divinitus eunctas(?)
Magnum [illegible] [illegible] magis [illegible] sacerdo-
tale pontificium Cum ut beatus Ambrosius
in sermone pastorali testatur Nulla [illegible]
dignitas potest adequari [illegible] [illegible]
fulgori et purpure comparet dyademati
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] metallo
ad eius fulgorem compares. [illegible] [illegible]
[illegible] dignificat qui ad id non sua presump-
tione sed divina electione et vocatione [illegible]

[illegible] sacerdos ille [illegible] [illegible] de quo
[illegible] [illegible] aliquam sui partes ad [illegible]
[illegible] [illegible] divina vocatione assumpsit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sibi as-
sumat honorem sed qui vocatur a deo tamquam Aaron
[illegible] [illegible] non se ipsum clarificavit ut
pontifex fieret sed qui locutus est ad eum filius
meus es tu ego hodie genui te. [illegible] ad-
modum et alio loco dicit Tu es sacerdos
in eternum secundum ordinem Melchisedech. Vere
humane presumptionis [illegible] ad id officium
se ingerit [illegible] violet [illegible] corrumpat, ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui non sacra
[illegible], non [illegible] vocatione [illegible] [illegible]
gessit [illegible] [illegible] qui [illegible]
non [illegible] honoribus dignificatur sed [illegible]
[illegible] magis pare ab officio [illegible] [illegible]
vite. Nam sicut [illegible] dignitate [illegible] [illegible]
suo vicio polluunt, ita [illegible] [illegible] [illegible]
propria dignitas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] inquinatas in publicum [illegible]
[illegible] non fugare sed [illegible] illustrat
[illegible] solet ait Boecius [illegible] libro 2.
Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] allegat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] forsitan [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], et [illegible] ecclesiastica [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magis
[illegible] sacerdotibus et pastoribus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] qui in pastorali regula [illegible]
[illegible] [illegible] virtutibus pollens coactus ad [illegible]
veniat, [illegible] [illegible] coactus accedat. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 19 de civitate dei et [illegible]
[illegible] [illegible] pastoral[e] assumendum non
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Novit [illegible] beatus Nicolaus, ideo ad nichil
[illegible] [illegible] ad dignitatem pastoralem aspira-
bat, [illegible] ullo [illegible] [illegible] pacto, [illegible] divina
vocatione [illegible], et [illegible] [illegible] coactus [illegible]
[illegible] [illegible] civitatis metropolis suo
[illegible] antistite [illegible] [illegible] [illegible]
et electionis breviter [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] prudenciam et fidelitatem [illegible]
[illegible], imitamini [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] metropolis pastores
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] dignitate nobiles
et alios [illegible] [illegible] habuerunt, non [illegible]

ipsos ut quasi sua sic se pro ipsa domini gloria ac
ipsius salute nichil in se offenderes ista
tissimus pater et clementissimus asseruit. Et
cum tamen sanctus Nicolaus pauper plus quam nobilis
fuisset ortus natalibus, tamen omnem mundanam
gloriam vilipendens et patrimonium habun-
dans in pauperes distribuens cum pauperibus
pauper despectus et ignotus esse consuevit,
unde episcopus electus declaratur in cordis litera
Christi recepit, nichil de eius temporali dignitate
parentele, amicis, divitiis, aut aliis talibus
accitatur, sed per divinam manifestationem prela-
cionis sunt vel aliud in eo convenit quod promotio-
nibus modo in prelatorum electionibus et beneficiorum
collationibus non tempus minimum obser-
vatur. Raro vel numquam modo queritur si perfi-
ciendus in se habeat quod in apostolica dicta attendit
Paulus docens, ut prelatus sit irreprehensibilis
ornatus, sobrius, non violentus, pudicus, pru-
dens, doctor, modestus, non percussor, non
litigiosus, non cupidus, hospitalis, domui
sue bene prepositus, non neophitus, habens tes-
timonium bonum etiam ab hiis qui foris sunt
et cetera, I ad Thimotheum 3 scripta. Sed magis si po-
tens, si nobilis, si magnam habet parentelam,
si mundo gratus, si consanguineus, si amicus,
si demum talis unde dona commoda et
temporalia beneficia sperari possunt. Unde
hoc beneficiorum talibus collatorum non po-
tius queritur filium, consanguineum, familiarem
ad utriusque temporalis beneficii, etiam si minus
ydoneus sit quam advena pauper humilis
mundo quidem indignus sed deo placens.
Non sic deus vidit. Christus ostendit quod per-
fectionis ecclesie sue prelatum non nobilem
Bartholomeum olim ex cognatis quasi
ut in apostolica cognatione habuit aliquem, sed
pauperem humilemque piscatorem Petrum,
sed tamen plus ceteris diligentem pastorem omni-
bus prefecit. Hinc est tanta deformi-
tas quod in ecclesia est vadimonium pul-
lulat. Causam frequentem plus demon-
strans quam gravissimus actus, de episcoporum prelatorum
sacerdotum et rectorum ecclesiasticorum populi
ocio, dissolutione, ignorantia, crapula, ava-
ritia ac divinorum negligentia vel ceteris si
aliqua talia inveniuntur, si bene attenditis vos
estis in culpa. Si enim ex filiis vestris aliquem
deo offerre et statim ecclesiastico statuitis

in corpore et ingenio perfectior est mundo, qui
vero corpore deformis, distortus animo, donatur
deo. Contra quod Malachie primo: Si offeratis cecum
cum non est malum? Et si offeratis claudum
et languidum nonne malum est? Offer
illud duci tuo si placuerit ei. Et Ma-
ledictus dolosus qui habet in grege suo mas-
culum et immolat debile domino, quia rex mag-
nus ego sum et nomen meum honorabile in
gentibus. Sed et si beneficiorum collatores
esset indignus confertur ac per indignos
apud alios preces aut minas importune
porrigitur et ita ydoneos et tales quos
ipsi respuunt vobis preferri procurant. Sed quis
attendit sublimia viam domino nostro Jesu Christo
non sufficit esse officium prelati et sacerdotis
unum est vero et episcopus via salutis ostendit et
ab ea ne deviet ipsius [illegible] et tamen
tamen ter dixit Petro dominus: Pasce oves
meas, pasce verbo doctrine, pasce exemplo vite,
pasce subsidio pene. Alterum est ipsi dile-
cta orationibus et sacrificiis delictum et iram
domini delinquentium pro plebe placandi. Sicut munus
In persona de quo ad Hebreos 5: Omnis pontifex etc.
Gregorius 22: Nec autem ad placandum
iram mittere quis placere et noti sibi
ignotum et displicentem mediari, sicut est
cum is qui displicet ad intercedendum mittitur
irati animus ad deteriora provocatur. In pas-
torali cap. 10. Nec deo solidum et tranquil-
lum gaudium pelagum per gubernacula
navi a filium nobilem vel amicum pre-
ferat sed magis querit nautam expertum. Et
navigantibus vobis per mare magnum huius
mundi plenum periculis non temporalibus sed
nisi nautam in huius amicum si ignorant
regendi peritus et expertus. Nos speramus
quod qui istam humili deferit preficiatur pub-
licam atque Nunc et preferre dignitas.
In prefectis sed non umquam deinde perfectissimos
interrogetur de hoc beatus Martinus, beatus Gregorius
et alii audeant lamentum si perfectio-
nis ac meditationis quietem per assumptam dignitatem
occupatione passos iacturam. Sed quid
adhuc hiis prius vero pessimum est. Ca-
veat hoc talis defensione ne ydonei qui
vitia corrigere mores reformare vellent
vera vos et exemplo docere possent, indigni simplices
preficiantur a perfectis assistant ne forte
audiant suis correptionibus coram eum
deo confundantur cum confessi coram deo.

Ne vero priore periculo omnes sorte nunc se
sue libidini vacans coniungat. Illi tu
deum habeant offensum, displicentes me-
diatori constituunt qui non corrigunt
sed ad deteriora inducunt. Cum enim quosque
ciuibus suis certum aliquem ducem et muni-
re aliquid vero videat et audiat et consultis
sive duce suo pereat. Terminum de quibus
olim per ysaiam dominus ait: Excecat cor
populi huius et aures eius aggrava et oculos
eius claude ne forte videat oculis suis
et auribus suis audiat et corde suo intel-
ligat et convertatur et sanem eum. Ysaie vi.
Eo tamen quod sic dominus signum de de-
structionis presentis civitatis et civitatum pre-
sentibus quam multo deo gravitatis oculi
vero ipsorum de loco dignius auferuntur
qua christianus dixit, separavi eos inde
et tu omnes ydoneos viros ad guber-
nacula spiritualia assumuntur. Con-
tinue ad cor sanum attendit quod divi-
na pietas rogantibus sanis et perfectis
magnum designavit sacerdotem. Fuit
et magnus sacerdos beatissimus nicolaus
venerabilis quidam qui tunc patriarcha
methodio pontificali cathedra subli-
matus eadem morum civitatem quam prius
candide sectabatur humilitate. Cre-
ber in ordine pervigilabat corpus at-
tenuabat ieiuniis. Mulierum consortia
licet ab ipso pueritie sue tempore ab-
horruerit tamen eo hoc quasi quandam pestem
fugiebat. Alacer erat in exhortan-
do sanctus in corrigendo. Quanta denique
fide pollebat, quam flagrabat dei pro-
ximique caritate quam spei fiducia sperave-
rit ad deum gestarum cum post adhuc
prius acta opera et miracula decla-
rabat intermissis aliud expurare ser-
monis. Intelligamus ut breviter aliqui-
bus intelligere possumus quam magnus fuerit
sollicitudine officiosa et in operis
credite fratres et consolatione non est frater
consolator quod ostendit tracta-
tor

De sancto Nicolao Sermo 2us

Evadite rapina vestra quia appropinquabit
vindicta. Ista verba leguntur ... quere ordine(?)
homo ... folio 28 ... duo hic
in festo sancti Nicolai festo ... hic
primo ... 2o ... exponenda quo
illi ... formaliter declaranda
... [illegible] ... 2 ... et ...
... tocius ... dies ... pondus 2 ...
... terribilior ... fuit
formidabilior quia ... penalior
... 2 olim dies ... dicitur quod
tremenda sit ... quando in capcione ... per
titum et vespasianum iudeos fame
pestilencia gladio miserabiliter pressit
quod dicitur luce 19 et math 24 ...
... dies quando zodomi
... civitatibus ... et ... ira
... sulphure 2 igne punivit ...
... 19 ... vindicta ... huius
quando in archa fuerunt ... diluvio extinxit ut habetur ... 7
Et sic ... alij de quibus scriptura testatur
Sed comparacio ad hanc iudicij diem mi-
nores tollerabiliores 2 quasi nichil
penitentes estimandi Nam ... ...
... malorum ...
Nam in puniendis peccoribus ... generalior
In punientibus unio sior In penis ...
... gravior In effugio desperacior
Sed ... capcione ... ... gens
una iudeorum ... In zodomis ...
... In diluvio et si
... archa ... pueri 2 ...
... ad ... et punitur. Dies autem
iudicij omnes gentes tribus 2 linguas
... 2 ... ab ...
... in fine iudicabit ... vivos
... mortuos ...
tribunal dei ait apostolus ad ro 14
Et ... aduocavit celum desursum
2 terram discernere populum suum ps 49 et
math 24 plangent omnes tribus terre 2
videbunt filium hominis venientem in nubi-
bus celi cum virtute multa 2 maiestate
De mortuis Jo 5. Apoc 20 Mare dedit
mortuos suos 2 ... ...
... omnes iudicabit maximus et
minimus ... nobis iusta videntur
... in isto iudicio ... culpa ...
... puta ... putatur et
... expectabatur ... mercedis ... iudi-
cium ... ... et 4 morte ...

llicet ait dominus de omni verbo ocioso quod locuti
fuerint homines reddent racionem in die iudicij
... Et in ... Ego iusticias iudicabo

Est 2 in punientibus unio sior Nam in illa
... duobus unum ... clemens ...
... gladio punivit Sed hic
... ad augmentum pene ... iusticia
... 2 ... 2 angeli clementa
et celi ... obiectaria et
amara ... gesta 2 ... mor-
... 2 ... ut sicut
bonis omnia in bonum ita malis omnia coope-
rantur in malum ... papias
... ... Et pugnabit
... contra ... papias v. In
... gravior ... corpus pena
... horarum ... positum
velut insensibile ... pena
... 2 amarissima ... et
membra corporis et ...
... fine ... die ac
nocte ... apoc 20 ...
non moriet 2 ignis non extinguetur ...

In effugio ... desperacior In prioribus
... duobus spem aliquam effugij ...
... in penis ... patrocinia dare
poterat Nam ... ...
... salvari ... quando in penis ...
... dominum hebreorum ut ...
... 2 ... in die
iudicij ... amaissse
... ut habetur papias v.
Nulla ibi ... premia ...
... ibi ... non
ibi ... subvenient nobis ... misericordi
2 misericordias ... non erit ... fugit
a ... paradisi maria ...
... nobis ... Abraham ... obediencie
... Jacob ... negligentes
2 Joseph ... iudicat
... non potuit
... papias ...
... verba ... ...
... 2 ... labiorum suorum ...
... visione oculorum iudicabit ... De hoc omnia 2 ...
... auditum aurium arguet, ... papias ... m. n. o
Et erit iusticia cingulum lumborum eius ...
... iusticie ... ... iudicij
... expectare volentes ... 2 ...
... multa ... terribilia ...
... ut ... nobis ... pavore
declarando ... sophonias
... ait Dies illa dies ire dies ca-la-

2 ... iudicaturus est vivos 2 mortuos

mitatis et miserie, dies tribulacionis et angustie, dies tenebrarum et caliginis, dies nebule et turbinis, dies tube et clangoris. Et apostolus ad hebreos x. Terribilis expectacio iudicii, et ignis emulacio que consumptura est adversarios. Cum ergo dicit in hac vita dominus ad terrorem contra peccatores iudicii sentencia sic viri plurimum timuerunt, ne ipsorum ciuitate timeret, scientes quod horrendum est incidere in manus dei viventis. Et ideo petri [illegible] Cum omnia dissolvenda sint qualis oportet esse nos in sanctis conversacionibus et pietatibus, expectantes et properantes in adventum diei dei, per quem celi ardentes solventur et elementa ignis calore tabescent. Ubi ergo iustus vix salvabitur, peccator vero ubi parebit. Et quia dies illa terribilissima erit signis terribilibus et tribulacionibus qualis prius non fuit ab inicio mundi ut dicitur mathei 24. et precedentur, et quia omnia consummanda aut consumenda omnia perturbatur, ait christus omne 24. O terribilis horrendus dies, que tanta pavenda precurrent. Cum igitur sit difficilis quantum a peccatore iudicii spacio distat prorsus ait christus in omne hodie. Nam hec pro nobis et ipsis non ut iusti seu in hiis timentibus letatur, sicut in corpore et anima quibus dicit a domino levate capita vestra. Et luce 21.
Ut ac nobis dies illa non sit formidini nec corpore separacioni nec iusticie [illegible] ut sequitur illa que in cuius audivimus misteria in nobis maneat, hiis in nobis fiunt incipientibus. Ergo dominus noster levare possimus capita nostra scientes quod appropinquabit redempcio nostra. Sunt enim et in nobis velut in microcosmo sol, luna, stelle et celum que in maiori mundo consistunt. Ratio nostra sive intellectus sol est, celum quod fit hominis sol illuminare quod omnia dicit esse, comedere [illegible] sup. u dicitur. Et per intelligencia non est ortus nobis. Voluntas vero que per sui libertatem [illegible] est et in variacione partem mutabilis dicitur sicut etiam et stulta non [illegible] illuminetur, luna est quia scriptum est. Stultus ut luna mutatur. Ecclesiastici 27. Fiat ergo in intellectu nostro et voluntate, sequitur que in puerili futura sunt et luna qualia iohel [illegible] et ait Sol vertetur in tenebras et luna in sanguinem antequam veniat dies domini magnus et terribilis. Et dicitur mathei 24. Sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum et stelle cadent de celo. Sol obscurabitur ergo
terra non ergo vicinis maiestati, ut forte appareat per adventum ac presenciam ipsius maiorem luminis obscuracionem videatur. Ita sol mentis intelligencie ergo est et ea que devocionis sunt tenebrescat, ut stultus fiat mundo qui sibi sapiens videtur in hoc seculo, ut sit sapiens quoniam sapiencia huius mundi stulticia est apud deum, 1 cor 3. Et sic in adventum maioris luminis fidei que sol ipse illuminat viventes in hunc mundum, sol intelligencie naturalis obtenebrescat, nichil nititur nec possibilitatem [illegible] racionis contrariat, [illegible] prevaleat in suo lumine adversus divina contra que per fidem innotescat, sciens quia quod stultum est dei sapiencius est hominibus 1 cor 1. et 3. paratus in captivitatem redigens omnem intellectum in obsequium christi 1 cor 10.
ut dicit apostolus non indiceremus nos aliquid scire nisi christum et hunc crucifixum 1 cor 2. Luna mutatur in sanguinem dum sic nostra voluntas et affectus christi sanguine debriatur et sic totum illi confundatur, ut sic gaudeat sanguinolenta, consequens per eum virtus et remissionis peccatorum crucis. [illegible] ad sanguinem, non parens carni et sanguini per ea que sunt dei, pro eius amore et sanguinem fundere sit parata. Dum hoc vertatis fidei a dei beneplacito contigit duris [illegible] sphera corporis sanguinem [illegible] Ecclesiastici. Stelle que dumtaxat in nocte lucent cadunt de firmamento dum carnis ac mundi oblectamenta et affectus que placent in nocte ambulantibus eis quasi lucent quasi [illegible] sic in cordibus diligencium [illegible] cadunt de firmamento, id est de parte intellectiva que suprema est in homine et sensitiva [illegible] sit celum in pectora. Dum a racione expelluntur et a voluntate separantur. Et quod magis agitur sit in terris in carnis [illegible] pessima generacione [illegible] et carnalium cogitacionum et affectuum que sunt familia in corpore ut vult hugo de corpore anime per confusionem vel confusa et importuna suggestione fluctuum amorum, agitacionum, fluidarum voluptatum ac turbacionum corporis spiritum obnubilantium ac confestim [illegible] hominibus in spiritualibus [illegible] videlicet et divini iudicii quod nescit homo an odio vel amore dignus sit sed omnia in futurum incerta conservantur. Ecclesiastici 9. Vel caritatis [illegible] ordinacionis

Possum applicare hec que scripsi [illegible] in cordibus [illegible] sive petre secundum [illegible] ad propositum [illegible] et diversis [illegible] ac collibus [illegible] maioribus et minoribus cadere sicut nos [illegible] omnium et operire nos [illegible] ad [illegible] hebreos [illegible] in [illegible] in [illegible] in montibus et cavernis [illegible]

sunt in servitute Christi. Cum autem spiritualibus ti-
meret vel in sua virtute confideret, videbat
filium hominis venientem in virtute magna et ma-
iestate. Fecit autem oportuna fidelibus
eius. Deus ait apostolus non permittit vos temp-
tari supra id quod potestis sed faciet cum temptacione
etiam proventum ut possitis sustinere. i cor x.
Et hiis sic incipientibus nobis facile levate
capita vestra. Sicut enim infirmus cum perceperit
medicum cooperante medicina sibi [illegible]
inducit viscerum torciones et puncturas
dum accedit dolor huiusmodi sic percipit me-
dicum gaudens sperans quod appropinquat sanitas
corporalis. Ita et hiis in nobis incipientibus dum
contemplatur [illegible] valebis intelligere. Dominus
[illegible] gaudium nobis et [illegible]
Tribulacione. Hec beatus Iacobus hortatur omne
gaudium estimate cum in varias temptaciones
incideritis. [illegible] [illegible] [illegible]
aliud [illegible] caput levare possumus
hic et in futuro. Et tunc breviter de sancto
[illegible] in beato Nicolao [illegible] nostro
eundem apparuerunt. Nam intelligere
sue [illegible] mundi [illegible] [illegible] negociis [illegible]-
diare passus non est sed cogitaciones et af-
fectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mult[illegible]
[illegible] in celis habuit non super terram.
Unde [illegible] [illegible] mundo pueriles annos
[illegible] in simplicitate [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] ad negociacio-
[illegible] mundi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] li-
mina et [illegible] ibi de scripturis [illegible]
[illegible] auditu non [illegible] arma-
riolo [illegible] pectoris et [illegible] ope-
[illegible] [illegible] sagaciter [illegible] sua
opera non sibi sed deo soli attribuebat
[illegible] studio celare curabat ne
mundo innotesceret [illegible] [illegible]
[illegible] mundo [illegible] et [illegible] soli
placeret Christo. Cum autem voluntas sue
[illegible] non [illegible] mutabilis sed in bono constan-
tissima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible]
illud [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sunt ut [illegible] liberalis
[illegible] [illegible] correctione ac [illegible]
[illegible] [illegible] Christi et fidei ini-
micos. [illegible] noctis [illegible]
[illegible] mundi [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
talium admittet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
audito a [illegible] [illegible] suum corpus casti-
gabat mulierum consorcia [illegible] [illegible]
[illegible] fugit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ita
in [illegible] vite simoniam [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
multas [illegible] sustinuisse quis dubitat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nobiscum [illegible]
[illegible] carne de [illegible] [illegible] et [illegible]
sit [illegible] massa [illegible] [illegible] [illegible]
apud eum dormitasse et non magis
[illegible] suarum [illegible] [illegible] ac [illegible]
[illegible] [illegible] que beatus [illegible] ubique
[illegible] ubi de obsessis corporibus [illegible]
ac de [illegible] faucibus plurimos eripuit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

In festo beati Anthonii

Dedit illi cor ad precepta [illegible]
[illegible] De magno [illegible]
[illegible] dei patrono [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] a tali vita viri
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gloria
non [illegible] [illegible] [illegible] operibus
[illegible] [illegible] [illegible] ab
eius laudibus [illegible] [illegible] [illegible]
eius [illegible] clamat [illegible] ab eius
laudibus non valebat [illegible] [illegible]
in vita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
magis [illegible] plorare [illegible] [illegible]
[illegible] eum imitantes [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] collaudemus. Et [illegible] cor [illegible]
in [illegible] mandatis [illegible] ita et nos [illegible]
[illegible] [illegible] quadmodum
[illegible] mandatis [illegible] [illegible] corde
[illegible] quadmodum [illegible] debeamus imitari
[illegible] gloria viri dei [illegible] [illegible]
[illegible] in eo [illegible] quod [illegible] dedit illi
cor ad precepta. [illegible] cor [illegible] nichil [illegible]
[illegible] voluntas intellectus [illegible] in corde
vita corporis, ita in voluntate vita consistit
anime [illegible] [illegible] [illegible] corde [illegible]
bonum et malum vita et mors. Et [illegible]
omni custodia serva cor tuum, quia ex ipso
vita procedit. Per voluntatem anima vivit,
per voluntatem moritur. Et ipsa sic scriptum
est Apposuit tibi aquam et ignem ad quod

voluntas porrige manum tuam, ante hominem
vita et mors, bonum et malum, quod placuerit
illi dabitur illi. Eccli. 15. Cor itaque
ad preceptum quid aliud est quam voluntas ad divina
beneplacita operantium ardens et devota.
Et in hoc consistit omnis gloria viri dei, qui etiam
miraculis pluribus claruit, quia frons
sui cordis in lege magis meditatus est [illegible]
fuit. Et ad legis observantiam vocatus fuit,
gloria teste scriptura in Machab. et cetera
tibi. Confortamini et viriliter agite in lege
quia in servando que vobis precepta sunt a domino deo
vestro. ista glosa ibidem. Videamus nunc
quanto ardore cor viri sancti ad precepta
flagrabat. Et ut sermonem aliquem audia-
mus dominatorem in duobus illis primis ac
maioribus preceptis scilicet amore dei et proximi
sicut salvatoris nostri, legem totam pendere
et prophetas Math. 22. Et breviter consideremus
quantum utriusque precepti constantissimus obser-
vator fuit. Amavit quidem deum ex toto
tempore vite sue in adolescentia [illegible] sublimi
peragebat omnia fugiens et abiciens omnia
terrena in divinis quod ab eorum custodia retra-
hebat. Cum esset quidam puella suorum
cura parentum. Nam nobilibus religiosisque
parentibus ex parte ortus fuit, tanta eorum
mentibus cura ut nichil preter parentes
domum que cogitaret. Immo petere domi ha-
bitabat ad ceteros cum parentibus sepe que-
rens, ut lascivias, ut puerorum
negligentias sectabatur, parentibus obediens
subiectus et humilis, non eis molestus ut
aliqui unquam preter id quod dabatur in cibis
aliisve vel vestimentis. Discite hic parentes
liberos vestros a lascivia et vagationibus
cohibere sed cogitationes contra eorum virtutem
[illegible] et cogitationes quando [illegible] in malo
parentes ad adolescentiam suam, non parentes
[illegible] sed a malo [illegible] placuerit eos libe-
rare sicut prov. 23 Salomon docuit. Noli enim
subtrahere puero disciplinam. Si percusseris
eum virga non morietur. Tu virga percuties eum
et animam eius de inferno liberabis. Nam tribulatio
filiorum frequenter ex culpa et negligentia oritur
parentum. Discite et vos pueri laudes patronos
diligere, parentibus sine molestia prompto animo
obedire, quia filius qui affligit patrem et
matrem fugit ignominiosus et infelix erit.
Et item vae parentibus custodientibus filios [illegible]
[illegible] Eccli. 19. Neat in aliqua
occasione daret pravitati et omnibus viciis
obstrueret quo ingredi solet mundus amor

mundi. Deum adhuc puer esset, non solum
libris erudiri scolaribus, non incepit in sacramento
magis passionis habitus, sed tamen [illegible] quod in ecclesia
legebatur auscultabat, utilitate preceptorum
vite constitutione suavabat. Studiosus
quidem scripturarum ita studium operi dabat ut
nichil eorum que audiebat labi sineret, sed semper diligenter
preceptum custodiens memoria perlibens habebat.
Decem enim preceptis inde dicitur mortuum
parentibus annorum 18 vel 20 cum fere admodum
puerilia relictis, domus et proprie domus
curam prudenter gerebat, sed animo vagabatur
admodum apte omnibus perfecte secundum salvatorem
necnon et inter se actibus apostolorum legitur
vendere omnia que ... ad pedes apostolorum [illegible]
pauperibus [illegible]. Et quia illis parentibus
proposita erat in relictis. Non enim semper me sufficit
fluxerat, et erat ad ceteros ut solebat
conveniens, audivit ex luce magistri si vis
perfectus esse vade et vende omnia que habes et da
pauperibus et veni sequere me et habebis thesaurum
in celis. Et quia hic se contracta fuisse ad
se traxit dominum ipsum. Et in eorum priores
pauperibus omnia distraxit, paucis ... sorte
absumens clare et ipse in [illegible] operibus suis
pauperes post dies audiens iterum in ecclesia
verbum domini. Nolite de crastino cogitare
O vir studiosus ~~[illegible]~~ verbi dei auditor
qui audiebat ad semper [illegible], non in ita
relicta in dubium in terra [illegible] permisit Sciens
quod ab eis non in vita [illegible] nunc non potest
Clamo o miseri nos qui non ad audiendum
verbum quemnos non [illegible] vita mea [illegible]
ad audiendum sed correctionibus aliorum li-
benter [illegible] passimus aures [illegible]
munere [illegible] et [illegible] ordinis [illegible] et
detractionis venenum plenum verbum salutis
in [illegible] divine perditionis. Et dum
nichil ad propriae vite emendationem re-
ferens [illegible] tenemus, quod ad aliorum de-
tractionem inflectere possumus per longa ha-
rum spatia meditamur. De quibus dicitur
Act. 28. Incrassatum est cor populi huius et auribus
graviter audierunt, et oculos suos clauserunt
ne quando oculis videant et auribus audiant
et corde intelligant et convertantur et sanem eos.
Suscipite fratres carissimi hanc doctrinam
volentibus proficere quo melius perutilem omnia
verba ad salutem pertinentia sive consolatoria
sive commonitoria sive increpatoria
quae in sermonibus publicis de predicatoribus collo-
cutionibus de divinis monitionibus audio

contingit suscipiatur a te tamquam vir non homo
sed dei ad te et propter te solum prelati Etiam si cum
pro militibus audiret contingat non aliter suscipe
quam si solus audisses quam si propter te hominem di
vina dispensatione commisisset quam si ad te solum
deus tuus virum salutis transmisisset Sed dicis
susceptum tempus dimidia et quid sibi
velit quid in te exigat sollicitus pensa et
secundum ipsius vitam et mores respondere valeas et
emendare Bernardus quod vir dei sic benedictus
ait Sermo v. Et adiecit dominus ait cibus mentis
est et sicut cibus corporis comeditur atque trahicitur
in viscera ad corporis nutrimentum in tribus
ut si mille comedat per aliquid afferunt utique
in te cibum super sermonem ita et verbum dei ut prosit
ac mentem nutriat trahiciatur in viscera
quam anime transeat in affectiones tuas et
in mores tuos Comede bonum et delectabitur
in crassitudine anima tua ne obliviscaris
comedere panem tuum ne arescat cor tuum sed
adipe et pinguedine repleatur ~~carnem~~
anima tua Cum tercium statum viri dei
peregrinus fuit et fomite heremitice audierat
vir dei liber et cepit omnia priora verborum
hominum societates fugere et ut non nimis michil
plus a ceteris diligeret sed ut omnia alia propter
deum vel non propter deum amaret sicut dicit Augustinus
in suis confessionibus minus te amat qui
tecum aliquid amat quod non propter te amat
amore quem suum soli deo conservare totum deo
vinceret solitudinem cepit incolere primum
in partibus et locis paululum a villa remoti
oribus deinde a partibus quos non in informacionem
suam visitaverat moribus et doctrinis informatus
sed in quadam spelunca tetenderat inspiciens a suo con
gnato statuit duxit panis elemosina
sibi deferre liber deinde ad vastiorem heremum
ingressus in monte quodam ubi invenerat castel
lum desertum plenum obrepens solitudine
venenatis animalibus effugatis bestiis primum
novus hospes in habitacionem cepit et obstructo
lapidibus introitu solitarius 20 annis per
duravit cum quo nullus accedebat nisi aliquis
fructus per ipsum in loco ut cum bis in anno per
tempus desuper panis acciperet utique ei de
ferentibus haberet alloquium Sicut sic acceptis
pennis velut columbe a deo volavit et
requievit elongatus a mundo fugiens in soli
tudine mansit Sicut olim propheta optavit
psalmo 54 Deinde fratres sanctitudinis et moribus
eius sese in abdita cepit solitudinis in
quietatum quos a fratribus sepe locum cum stabili
ac immutato animo solitudinis commu
tavit. Verumtamen de dilectissimi ne propter

loci mutacionem fuisse sum dei mutabilis
et instabilis videretur Respicit enim non mundi
stabilitas mentis et immutabile propositum propo
situm loci mutacionem Alioquin quis muta
bilior apostolo toto mundo circumgirantibus
immo velut peregrinacionis christum alio ne
cessaria in quam loci mutacio ut ibi muta
loca propositi mutatur cum non diffusis
regentibus ad consilium quod sursum est christus est non dictum
mira non reddit mutatus in bene gratiarum
locum ne mutatur relicte propriis tunc confert
ad dicendum Abrahe Ysaac et Iacob ac filiorum
Israel in constanti non instabilitati mutacio
Solus propter fides sed propter hec dominum levavit se
super se cum caritate plena scilicet suspiriis in deo
lassato eius corpore cum non relaxabat scilicet
semper fervor sed sicut apostolus suaque preterita
oblivisceretur in anteriora se extenderet non
tempus longitudine non mora pensabat
sed amare et famulari properans scilicet tamquam
in principiis constituto ad perfectum domini metus
desiderium gratabat novis propter preterita cupi
ens adaugere Manserat heremita propheta
deus venit deus cum assisto hoc cum ipsum
dissimulabat cum hoc esset apposito quod
non computabat habens preterita ipsis sed tamquam
hoc in extremo constitutus statutum se pertinere cupie
bat. Quasi se sciebat degens deo esse
perfectionis puro corde et parato obedire vo
luntati eius Eciam deinceps huius eius quas abstine
nas sed conferat quod in solitudine pollebat per
noctabat in oracione sepissime edebat sed in die
post oracionem non unquam biduo et duorum
sic permansit ut vix in diebus velut
corpore deficiebat ac pane et sale potius
cum per paululum tamen vero vix modica herbis
piro concepto atque clarino utebatur aliquociens
eciam semper nuda humo iacebat Et ut de
ceteris silentio que dicta desiit volente efferre
omnia tanta fuit in eo pudicicie virtus ut nullum
aliquis corporis sui nudum perspicere meruit videre
Humilitas eius tanta ut cum bis paululum
heremitam visitasset ad fratres reducens vix
perdere in que filium non nudum fuero Scri
ens ac quod non qui incipit sed qui perseveraverit
in fine palma debet victorie Diaboli insi
dias qui toto in eum furore grassabatur constans
sima pugna devicit ut in fine vite ali
quantum restitit Et hic in multis doctrinibus vir
dei merito predicatur mirabiliter in victoria
sed heremi vilium multiplicium diabo

Ad phil. 3.

3 Re 19

licet in peregrinationem alium sibi parem non legimus
ut hoc expresse vere de eo canamus Non est inventus
similis illi qui conservaret legem excelsi Sic
vero iste vir ad preceptum tuum non accepit (Gn xx)
qui ardentissimo amore infatigabiliter
deo serviebat. Ad preceptorum et salutem
quantum verbo et exemplo laborabat aliis sermonem
conservandum erat Nam licet litteras ut premissum
est non didicerit tamen divina irradiacione per-
fectissimus fuit ita ut philosophorum ac mundi
sapientium argutam loquacitatem sermonis sui
simplicitate sed veritate plenus facile con-
pesceret. Commisit deus quoque viro huic nulla
in omnibus fere que fiunt gloriam quam nedum in vi-
ta sed etiam in alio defuncto corpore ipse deus
diligentissime cavit sed conscientie sue testimonium
in abscondito sub et aperta suam sua computa-
vit gloriam Non tamen hanc deus in ipso complet
et omnibus suis gratiam esse voluit Et quem mundo incog-
nitum esse toto animo voluit innotuit eum
dominus miraculis toti mundo reddidit Nam
demones ab obsessis corporibus potenter in fide
Christi pulsus et absentes expulit Imperavit bes-
tiis et elementis ita ut in loco arido solo
oratione fontem manare fecit Oculorum
et aurium sensum restituit Membra pali-
tica glutinavit A dolore lateris et stomachi
sola oratione absentes sanavit ceterasque infir-
mitates abegit. Futura velut presentia
novit et prophetice predixit. Que tamen omnia
non tam miranda quam admiranda eius
vita quia cor quod ad preceptum suum dominus dedit
infatigabiliter semper in honore regit. Unde repleto
pugne sue cursu nunc in gloria domino coniungitur
feliciter sine fine. Evangelium in loquendo primo
magister qui predicabat Christo et eius partem pauci
simus vitis gentibus nostre est. Imitatus proin
non immobile quod pertinet et vita hanc imitando
possideamus laboremus. Cor nostrum ad dominum
obediamus propter preceptorum eius firmiter sub factio-
nibus nostris in omnibus domino subicere voluntatem
Christus est bona voluntas cui pacem nascente domino
angeli nunciaverunt. Nam sic unica res est id quod
pertinet divinum esse, et nichil bonum iudicatur
ad quod conformitate ad primum bonum. Ita nec
voluntas nostra vera esse potest et bona nisi conformando se
verissime ac optime voluntati. Et ergo
predicte quod iustum est a nobis ad sui et ei pro
non valet suum sibi filium in omnibus obediendo
Conmisit deus non id exigit a mancipio
est paterfamilias non id requirat a conducto
operario. Et ecce velut suus ad deum ipse
non pater est ipse dominus ipse paterfamilias,
pater qui nos creavit, dominus qui pretioso sanguine precio
nos emit paterfamilias qui nos mercede
perhenni conducit. De primo dicitur Deut. 32 Nonne
ipse est pater tuus qui possedit et fecit et creavit
te. De secundo j Petri j Non corruptibilibus
auro et argento redempti estis sed precioso san-
guine immaculati. De tercio ut legitur ubi qui
reliquerit domum fratres aut sorores aut patrem aut
matrem aut uxorem aut filios aut agros propter no-
men meum centuplum accipiet et vitam eternam
possidebit. Iudicetis ergo valde est negan-
dum quod exigimus a suo. Hanc voluntatem
habere possimus si deum toto corde diligen-
tissime unus est amor et velle et nolle
amore hunc diligentes meditatione divine
bonitatis inflammabit. Sic propheta ait In medi-
tatione mea exardescit ignis. Et quod
unum spiritualiter meditatio supplicat de-
vota oratio atque confessio meditatione ...
Et dicit hanc voluntatem obediendi deo
ubi ad exemplum est, docet nos per beatum
agoniam morientem pro nobis ut vivamus
deo. Negando est voluntas nostra ut fiat
divina. Audiste quod omnia que mundi sunt
sprevit, omnibus eorum licitis se negavit ut
deo se conservaret. Et nos saltem illicita
vitare incipiamus Temptare dic dilecto
sub divino obedientie ut negocio stari
desiderium, qui nega voluntatem tuam Si deus
in multitudine audies detrahentes iratus
ad silentium nega te, movet huic passioni
non detrahas magis aliis detrahentes
compescere si potes, si non

Finis sermonis

Ps xx

De sancto Anthonio sermo 2

Vidit ille cor ad precepta Eccli 24 [illegible]
ductione 3re. Duo sunt pre-
22 cepta in quibus lex pendet et prophete dominus testatur
frequenter audistis de dilectione scilicet dei et proxi-
mi. Sed aliud sine modo et mensura deum super
omnia diligere iubemur. Nos enim concessum [illegible]
in amore boni sumus omnia super excellenter
Ecclesiastici scribitur cap. 43 glorificantes dominum quan-
tumcumque potueritis supervalebit adhuc
[illegible] magnificentia eius benedicentes dominum
exaltate eum in quantum potestis maior enim est
omni laude. Et ideo in diligendo deum
[illegible] diligere deum [illegible] est modus
sine modo diligere. Quomodo beatus pater noster semper
et omnia que habere potuit deo reddidit. Ille enim
sua etate [illegible] actiones desideria
labores [illegible] corpus et animam pleno corde
obtulit. Et hec faciens non dignum [illegible]
posse et omnia dedit [illegible] diligit
[illegible] arbitratus est. De quo pauca [illegible]
to anno me dixisse recolo. Aliud man-
datum proximi diligere sed cum modo et mensura
[illegible] dicit enim [illegible] diliges proximum tuum sicut
te ipsum. Ecce preceptum et mensura [illegible]
diligere iubemur [illegible] et magis [illegible]
ac deum proximi mensuratis [illegible] dilectionis
[illegible] dilectionem [illegible] diligentis [illegible]
proximi [illegible] [illegible] dilectionem [illegible]
dilectionis [illegible] sed mensuram mensurato
Est namque mensura perfectior mensurato
dicente philosopho primum in unoquoque genere est men-
sura posteriorum. Unde [illegible] diligit
proximum qui non diligit [illegible] ordinata
[illegible] caritate [illegible] sponsa ait
ca° 2 Ordinavit in me caritatem. Que ordi-
nata est a se ipsa incipit. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] atque [illegible]
[illegible] ardet. Unde manifestum
[illegible] quod se neglecto aliis [illegible]
[illegible] [illegible] d. 29 [illegible]
[illegible] diligit. Nunc videamus quo
beatus Anthonius [illegible] ac deum [illegible] diligit
et in hoc cum [illegible] [illegible] studeatis
[illegible] imitari. Primum ergo diligebat
se non solo amore et [illegible] quo [illegible]
sua dilexit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
oth 12 modo vero et spirituali [illegible] diligere aliquem
sit velle bonum [illegible] philosophum in ethicorum
Vere diligit se qui sibi vere bonum vult [illegible]
et ut [illegible] [illegible] ad [illegible]
sibi [illegible] desiderat [illegible] bonum non [illegible]

[illegible] mala non se diligit sed magis odit
Unde [illegible] qui [illegible] corporis volupta-
tibus [illegible] desiderat [illegible] honoribus va-
nis ac divitiis perituris [illegible] bonis
[illegible] [illegible] sancto felicitatem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] semper
odit [illegible] ps. [illegible] ad diligit iniquitatem
odit animam suam. [illegible] bonum [illegible]
verorum bonorum [illegible] beatus Anth.
omnia huiusmodi [illegible] [illegible] sprevit
Ad vera ac bona acquirenda [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] adipiscuntur [illegible] labor [illegible]
[illegible] ut omnia sibi thesaurizaret [illegible]
[illegible] negotiator apud [illegible] [illegible] varia-
rum margaritas [illegible] [illegible] primo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sancto [illegible] [illegible]
[illegible] opera [illegible] ut [illegible] vigilate
hoc studio [illegible] [illegible] ut
[illegible] prudentissima [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et doctrina. Et [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] studio [illegible]
[illegible] singulorum gratias [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vigilias [illegible] [illegible]
emulabatur [illegible] [illegible] illud
[illegible] [illegible] mirabatur [illegible] [illegible]
[illegible] mansuetudinem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad fidem [illegible]
[illegible] ibi [illegible] [illegible] caritatis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sic de
Appollonio philosopho scribit [illegible] ad paulinum
ca° 1° [illegible] vir ille [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] melior fieri. [illegible]
et vos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] bonos studiosissime
emulari [illegible] [illegible] Noli imitari malum
sed quod bonum est 3 Joh. [illegible] bonos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] negotiis [illegible]
et bonum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Et [illegible] carne et diabolo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vos [illegible] ad imitationem [illegible] [illegible]
[illegible] studeatis [illegible] [illegible]
egit ut scribitur in [illegible] ca° 3 [illegible]
apud se [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et pla-
[illegible] [illegible] diligit animam meam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ait [illegible]

sum nec inuenit obstat ut surgat, mutare
moueat · v seu clerum ecclesiam iniecit et
transiens per vicos et plateas circuit
et per angusta et lata quod diuites aspirat
et si quis in eius intuetur eius vestigia obstat
non frustra quod sibi mirabiliter fecit · sed Cadit
ergo agnitione bonorum et eorum virtutum non pax
accendit inspirare desiderium accendere et ad
ardentes hoc ignem quem deus elegit mittere in
terram et voluit vehementer accendi Ad quem
dum accedit obtenebratus illuminatur tepidus
incalescit et feruidus amplius ignescit Nolite
ergo assistere corporibus qui bonos fecerunt ma-
los non tamen ad imitandum quod se in proximo
respondet acquirendo Apud quos potenter a
vana malicia ad alliciendum quod plurimorum
bonorum virtutes Ergo accipere ab eis quod
mundo dedit lucratiuum ab actibus vana
sua sapientia quietes mundum circumeunt
ut incitant quod desiderant nos in doctos acti-
dum et abiectis perfectionibus defractis sicut
spiritus probatus se subierunt magistri et quam
ab eis perfecta et ad lucem cognouerunt
commune dum mobile quomodo dat et suas sic
hic operas satagunt exemplar, Cum ac
vir dei ubique virtutum summa colligerat
ut ita in agro ante plantata tenacius fige-
ret radices non ignimo ad fructificandum
in aliis se extendit, in quod virtute adhuc
infirme radices in ramos fortes pullularent
a pristinis sedibus euulsis accesserat Sic
pro domo apud se manens in quodam de-
serto habitum castello venatorum auditu
pleno, huius fugare cepit nouus hospes
habitacione et obstructo lapidibus ostio, se-
cretius perdurabat, modico in prandiis
necnon deprecibus, neminem loquentes nec
eo quod bis in anno per lectum desuper panes
porrigebat Et quod deponens bona virtutum
sua tollere impetens videbat pugnabat
et accedentibus perfectum augmentum continuis
ipsa celeste vite sua roborabat sic
et nos exemplum dedit ne et nos dum in primo
dum ad tenendum in radice sua perfecti et infir-
ma stati effluamus ad aliorum informa-
cionem per voluntatem commune magistri quod dicit quod docere
quod perfectos obuiat ordini ut vult quod
hic primo doctrina, Cornelius dicit hic dyaboli
decepcio quod sub specie lucri spiritualis tenerum
adhuc quasi positum effluere ad proximi
acquisicionem suggerit ne solidas in se
mittat radices Ceno quod transplantatur
arboribus rami superfundunt donet hic

figat perfundamentis radices, De x xv
etiam et domo stabilito: apud se loge
Bonum exercitiis ordinato firmus in sua
caritate mansit in ope quod sine lite
se condebat corde Cepit etiam omni
necessitatibus subuenire, aliis vnfare
necessitas dictat et thesaurum precio sumpsimus
conspexit Non quod corruptibilibus auro
et argento ac rebus precium mundi domus
qui velut stercoris arbitrari suadebat
sed et ipse aurum et argentum possidebat, homo
semper sibi obiecta quod quodam per dominum
fugit Cum hic cum in dignitatibus et miseri-
cordia manum operibus acquisiuit exemplo
panis precio largitus. Sic dictare sicut
suadebat omnibus gratia et caritate sibi
precium eius habitum in celestibus respiciebat
sic tot habitum prelorum in tulit ut
breui in tempore multa in homo nostri fieret
et que infinita deuocionem quidam et opidum
monachorum agnouit a mundana conuersa-
cione secuta sunt gracia puritate et
iusticia videbat in celo in quo nullus modus
nec detractio, sed multitudo abstinentia
et humane offensionem erat, Laborabat
quod omnis eripi a dyabolo ac diaboli chirographo
Et hic dum virtute corporalis obsessos
liberauit, magis tamen animas dyaboli fraude
deceptas et peccatorum iniquitas studuit ab-
soluere absolutasque in bono confirmauit
Sic quos per exemplo eius fideliter docuit
vos Et quibus per se fide credidit ad cepti
boni perseuerantiam erudiuit Contra com-
modi corporum monuit acceptis primorum
incomparabilium expressio, laborem paupertatis
sue et breuitatem, vilitatem ieiunii eius
qui dimittunt, a quo est initium legis mortis
dimicanti Cuius mortis infinitudo sero
manuscriptis cogitata quod omnem desidiam ac vicia
prestat arma Clamauit ad omnes amice
videbat non tamen nobis ipsis sed ut peregri-
nos sicut quod ex vestro dei gratia prodire
possedit arbitrio Virtus autem in nobis non
ad mundum expectat voluntatem dei reformatam
natura Regnum dei intra vos est Mu-
niunt quod docuerunt temptamenta sibi expe-
riencia cognoscere nec timendos docuit, ut
aliquando conscendendo est sub bona
apparent insuggerit superbia declinare
nouit et ad sui ipsius diiudicacionem et
multis puritatem hortabatur per ut hic

et alia athanasius recitat in vita patrum eius
quam describit collacione Ecce flabat
demones et constans obediebat quod tirannicus
furor nimio conservavit nam hac eius
dilectione perfectus nimis tirannorum
multorum extinguere poterat sed in stupidus
multis ad tormenta sevientibus confortabat
eos ipsis pro deo pugnantibus cum eis. Orbis
denique conpassione misericordie sed magna
pondere onerati sua corporalibus infirmi-
tatibus variis laborantibus ad se caterva
in innumerabilibus miserijs constituta
recepit vultu ac oracione sola pristine re-
stituit sanitati Sed quod futurorum tradi-
tum ac arrianorum tempora contra fidem or-
thodoxam sentienda in visione premonstra-
tum fratribus et discipulis non sub [illegible]
singulis latinis et grecis po-
tuit fratribus prenarrare Sic a vanis
voluptatibus carnis et periculosis mundi
inquietudinibus quantum potuit abstraxit et
ad dei amorem diligenter instituit quod se
ad fraterne dilectionis preceptum [illegible]
operibus demonstravit In quo magis
nos imitandus est ut et nos fratres
diligamus non lingua sed opere et veritate
Quoniam sicut ait Johannes non diligit manet
in morte prima Joh. 3. Sed ne [illegible]
deamus quid sit proximum diligere ex caritate
de qua dilectione datur preceptum Dicitur ergo
breviter secundum Bonaventuram in suo 3 distinctione diligere
proximum proprio velle dilectione
dei in se hoc est velle ut proximus deum
sicut oportet diligat toto corde et ad hoc
possetenus conari hoc est volendo vo-
lumus proximis hec quidem bona et sum-
mam perfectionem sibi possibilem sed deum
sibi per caritatem uniat Sed de [illegible]
et inimicis ita et caritas excellentior
est in [illegible] secundum apostolum 1 Cor. 13
Et quod probatur quia deus volumus aliquid bonum
proximo non in ordine ad dei dilectionem
sic volendo non diligimus ex caritate
patet item quia diligendo proximum extra
deum ei velle possumus tam spiritualia quam
corporalia sed ista sunt eadem ut non [illegible]
differencia [illegible] sed magis ei vo-
lumus ea que sunt spiritualia quam corporalia
per magis equaliter ea quam caritas [illegible]
[illegible] Unde primo ei volumus gratiam
in vita eius sed in [illegible] dei

tegere per mediatoris dein gratias gratis
datas virtutes acquisitas doctrinas et
mores [illegible] in via preceptorum dei
[illegible] alia vita sed corporalis et necessaria
sunt [illegible] per bona fortune
utrumque prosperitate et adversitate quando non [illegible]
[illegible] sed quando offerunt velle non possumus
[illegible] dei dilectioni accommodari
[illegible]
nos ut proximus volumus ex caritate
pro toto volumus [illegible] ad habendam di-
lectionem dei [illegible]
si [illegible] alium diligendum
[illegible] dilectio [illegible] a caritate
fonte [illegible] sed [illegible] ut [illegible]
[illegible] diabolica [illegible] carnalis
Ex quo ergo [illegible] quam pauci [illegible] hoc
preceptum diligentes [illegible] filios
parentes [illegible] fratres germanos diligunt hoc
amore sua qui se diligit sic gaudet
de prospero eius qui amat in eo quod diligit
ad amorem dei ita dolet de opposito
Sed quam pauci sunt qui hodie de prosperis proximi
doleat quia in eius dilectione dei [illegible]
plangit Crisostomus omelia 39 ita dicens [illegible]

De sancto Anthonio sermo 3us

nisi tale primo bonum vinum ponit et cum inebriati fuerint tunc id quod deterius est. Tu autem servasti bonum vinum usque adhuc Johannis 2o [illegible] Circa textum istum hominis sancti huius et dei famuli descriptionem theologice vite ministrare designat ut per [illegible] clariori intellectu et per [illegible] dicitur [illegible] euangelii dicitur [illegible] in nuptiis factis in Chana galilee [illegible] primum [illegible] dabitur descriptio in vita theologie designata. 2o quemadmodum beatus Anthonius ut [illegible] et [illegible] fecit [illegible] elegit [illegible] 3o quo in hoc [illegible] imitari possimus hic in via. Circa ad primum circa [illegible] nobis [illegible] et mundus [illegible] dixit [illegible] Ego non sum de hoc mundo Johannis 17. Et eiusdem 15. Me odit mundus. Ideo dissilit [illegible] homines huius [illegible] et [illegible] Nam et Jacobus ait [illegible] Qui voluerit esse amicus huius mundi inimicus dei constituitur. Amicicia enim huius mundi inimica est dei. In hoc autem apparet [illegible] mundi et [illegible] Nam mundus statim dulcia [illegible] et delectabilia [illegible] offert quibus allectos ad se [illegible] et recipit [illegible] at bonum deteriora que sequuntur tegit et abscondit [illegible] fallit. Nam ad deteriora deducit [illegible] in presenti et futuro. Promittit in presenti [illegible] dignitates et [illegible] honores et potentiam [illegible] divicias sufficientiam [illegible] voluptates gaudium et leticiam [illegible] temporis prosperitate. Et in [illegible] fallit et [illegible] et magis ad contraria deducit. Nam in [illegible] vanitas est labor et dolor et afflictio [illegible] ut [illegible] plurimi [illegible] Nam multitudo [illegible] et [illegible] in [illegible] indigencia [illegible] Platonis [illegible] aliorum ita ut [illegible] sepe [illegible] fama [illegible] sollicitudo [illegible] divicias et alias [illegible] appetitum [illegible] divicias non sufficientiam [illegible] magis indigentiam attulisse [illegible] et [illegible] voluptas gaudium non prestant [illegible] quia [illegible] corporis delicie [illegible] dolorem [illegible] et tedium [illegible] ut dicit [illegible] sermone [illegible] ait morte. Et beatus [illegible] de [illegible] se [illegible] sub [illegible] ut [illegible] ab uno [illegible] velit homo ad aliud [illegible] vicissitudine [illegible] utrumque [illegible] labor [illegible] aliud labor [illegible] appetitus [illegible] fames [illegible] utrumque labor est. Nam postquam famis depulsa fuit [illegible] comedendo

[illegible] ait [illegible] dolor miserabiliter et extrema gaudii luctus occupat [illegible] Et iterum gaudio dixi quid frustra deciperis. Risum reputavi errorem [illegible] omnia que desiderant oculi [illegible] voluptas dives [illegible] ut [illegible] vivere ut [illegible] ut robur corporis ut [illegible] pulchritudinem [illegible] et [illegible] longitudo qua [illegible] mundus [illegible] morte [illegible] Itaque in poculo aureo [illegible] babilon [illegible] mundi [illegible] [illegible] vite [illegible] inebriat [illegible] allicit primo bono apparenti [illegible] desiderio [illegible] et venenum [illegible] et [illegible] appetitum [illegible] amplius [illegible] [illegible] Ita futuro [illegible] miseria ac [illegible] quod transit et non permanet [illegible] malum infert finale [illegible] miseria [illegible] [illegible] Nam [illegible] mundi [illegible] et inebriat a deo recedit et ita [illegible] Augustinus [illegible] de verbis evangelii. Amor mundi ait [illegible] cum [illegible] oblivisci deum et recedit a deo [illegible] bono et adherere [illegible] Nam [illegible] in hoc mundo [illegible] ad [illegible] gaudia non potest [illegible] apostolus [illegible] et [illegible] dei possidere non possunt [illegible] incorruptela [illegible] Et [illegible] omnia [illegible] dicitur [illegible] non potest [illegible] ita non potest in [illegible] gaudere et in [illegible] Augustinus [illegible] Et ad [illegible] de [illegible] Gregorius ait [illegible] mundi gaudium sequitur [illegible] non potest hic et in futuro gaudere [illegible] et ut una amittat [illegible] alia voluit possidere [illegible] et [illegible] hodierni [illegible] vocavit [illegible] singulare gaudium voluit. Non enim amittit [illegible] gladium [illegible] Non ait [illegible] et [illegible] possidere [illegible] laborem dolorem permittit [illegible] apostolus qui volunt pie vivere in [illegible] patiuntur et [illegible] et ibidem [illegible] labora sicut bonus miles [illegible] non coronabitur [illegible] legitime certaverit. [illegible] [illegible] hominis [illegible] Nam [illegible] mundi [illegible] bono amplectitur [illegible] corporis delicias carnis honorem [illegible] superbia [illegible] oblivioni [illegible] bonis

Apocalypsis 17

Dicunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt Job 21

De legitime certante

in parte sui gustant vel solliciti de futuro
Christus sicut deus quem archiclinus dispensatorem vocat
hoc primum vinum bonum posuit. Christus hic non dicitur
per nuptias vel iucunditatem sed per utilia sicut apostolus
qui dicebat quod secundum hominem ad bestias pugnavi
huiusmodi etiam modis hoc dicitur in scriptura per nuptias
et mortem. Sed quia Christus quod vino bono scilicet
apparentia delectationibus sic soli gustat,
donec inebriati homines amore eius capti fuerint
et sic sequitur quod dictum est. Sed homines diligentes
omnia despiciunt ut cum primo eternaliter gaudeant
sentientes quod per deum opus serviendi laboris et
pugne, ut scilicet opus missis premiis et
corone. Ideo enim antiquitus vadunt in fletu
et labore mittentes semina sua, ut cum
venientes veniant ad exultationem porta-
ntes manipulos suos. De hiis sanctis
iudicans quilibet potest sicut de mundo vel Christo
sunt dissimulata. Et tertio de principali principio.
Christus ac omnium beatissimus Anthonius statim
sapiens in primo et sic stultus mundo attendit
deceptiones et fallaciam mundi ac insidias
dyaboli non ignoravit. Ideo non primo
vinum bonum gustavit. Sed omnes mundi
prosperitates fugit, labores et pugnas for-
tissimas contra mundum et principem eius subiit
ac domini adiutus gratia viriliter triumphavit.
Mundum quidem fugit et omnes divitias
honores spernendo ac heremum inhabitando.
Nichil sibi ex omnibus divitiis conservavit
sed tenuissimum quo vivebat victum manibus
operando quesivit, non domum aliquam
habitavit, sed sepulcra [illegible] incoluit.
Contra corporis voluptates vero dei servus
se accinxit abstinentiis, vigiliis, laboribus,
orationibus ac piis meditationibus quibus
carnis lascivias motus edomuit et su-
peravit, quod alias longius audistis vos au-
ditores. Contra diaboli insidias salutis ar-
ma assumpsit secundum doctrinam apostoli scutum
fidei in quo omnia tela nequissimi ignea
extinxit, galeam spei, loricam iustitie
et gladium spiritus quod est verbum dei, ad Ephesios 6
et 1 Thessalonicenses 4. Hiis armis pugnavit
non invasit, sed inimicum sibi infestissimum
vicit, quem [illegible] per Ambrosium [illegible]
ad meliora tendentibus. Ideo hic sepissime
victus, non tamen ab impugnatione cessit sed
variis modis impugnationes suas frustra
innovavit. Unde videns antiquus hostis
satanas in adolescente Antonio virtutes ut
ab arrepto posset instituto detrahere
primo immittit sibi memoriam possessionum,
parentum defensionem, generis nobilitatem

semper salutis gloriam, sororis dilectionem et vite
[illegible] ardua
fine, et magnum perferendi laborem, corporis
fragilitatem, prolixa etatis spatia. Sed
hac cogitationum caligine vir dei spiritus
galea et orationibus crebris ac fidei passionis
Christi [illegible] cum hostis [illegible] 2
[illegible] et cogitationes sordidas conabatur
ingerere, et hic eas oratione submovebat assidue
ille titillabat sensus naturali carnis ardore
hic ieiuniis corpus [illegible] vallabat; ille
per noctem se in pulchre mulieris vertebat ornatum,
nulla omittens incitamenta lascivie, hic
ultrices gehenne flammas obiciebat. Pos-
tremo draco ut sic deiectum posset Anthonium
ei apparuit puer horridus et niger suis
prostratus genibus se plenam victoriam ab
Anthonio accepisse fatebatur et deflebat.
Quo viso Anthonius ait: huius spiritus fornicationis
[illegible] egit de gressa victoria
[illegible]
[illegible] obscuritas tua
et etas informis [illegible] Nulla tibi de
te mihi cura est. Dominus mihi adiutor est et ego de-
spiciam inimicos meos. Et statim satan-
as evanuit. Hec ac prima Anthonii victo-
ria fuit [illegible] diabolo
ad [illegible] temptandi fraudem. Deinde [illegible] 3
sepulcra haut longe a villa distantia [illegible]
[illegible] ibique [illegible]
[illegible] habitabilem [illegible]
ac [illegible] sui satellitibus aggressus est
varia [illegible] laceravit ut doloris magnitudo
motum auferret et sensum ut in gestis. finis

Marci ewangeliste In octava pasche

Sicut misit me pater et ego mitto vos
Joh. xx. Tria hodierna die
festa concurrunt in precipua celebritate que merito
ut digne et laudibus extollamus sufficio
octava videlicet dominice resurrectionis que est
christianissime principalitatis fidei nostre articuli
demonstracio ... aptissime fratres nobis
mundo ... et festum beati ...
... credendi principalitati obtinuit
tamen fuit ... in sua ordinacione ...
et ... ad resurrectionem ...
Paulus ... apostolus ... ad corinthios ... ait si
christus non resurrexit inanis est predicacio
nostra inanis est et fides vestra ...
... hoc ipse thomas plus ceteris dubitavit
ad visum ... et ad tactum ...
ut ... nostre dubitacionis vulnus
plenissime sit sanata. Secundum
... beatissimi marci ewangeliste promi
... festivitate que et si toti mundo venit
in nobis tamen specialiter quia eum a deo pro
... meruimus in ... hore ... hac
... gaudiorum ... celebracionis fe
stivitate colimus. Tercio et letanie
sive rogacionis maioris ... ordinacio
magni gregorii ... nomine ...
ob ... dominice resurrectionis ...
... gaudia ... in ...
... historiis ...
... qui ...
... ac in pascali tempore
... propter ...
oblitum beneficiorum ...
mandata ...
laudes ... frena laxa
bat ... non ... in
... pandit ...
...
... et in via ... laudibus ...
...
...
... pastor ... ut deo ...
... liberacionem ab ira ...
... processionem instituit et ...
...
... Unde ...
... de 2° ... beato marco nunc
sermonem ... alias
... Sicut misit
me pater etc. ut supra Ave maria

Sicut misit me pater etc. Verbum propo
situm vita et doctrina ... pas
sione ...
et rogacionum maiorum ...
... ut ...
... Sicut
misit me pater et ego mitto vos Missus
a patre filius ad veritatem ...
... demonstravit ...
veritatem predicando ...
De 1° dicit Joh. 18. Ego in hoc natus sum
et ad hoc veni in mundum ut testimonium perhi
beam veritati. De 2° ait matth. ...
discite a me quia mitis sum et humilis
corde. Et iterum Qui vult venire post
me tollat crucem suam et sequatur me
... Et Joh. ... dedi vobis
... ego feci ita et vos faciatis. Et petrus
... relinquens exemplum ut sequamini vestigia
eius ... De 3° venit filius hominis non
ministrari sed ministrare et dare animam
suam redempcionem pro multis matth. ...
... ad ... Joh. 14.
Ego sum via veritas et vita. Sic
... ad ... missus ...
... marcus ... ewangelista ...
... predicavit et scripto ...
...
...
Ewangelicam veritatem ... predi
cavit ... scripto
... predicacionis ...
... a beato petro
missus ... et ...
multitudinem fidei ... subegit
... et in alexandria ... a beato
petro episcopus ordinatus ...
... multitudine ... fidei
devotorum adunavit ut ...
...
...
ut ...
...
...
... Et ...
... officio ...
ordinis ...
...
ut scribit ... in prologo ...
ewangelica veritate ... toto

irrigavit mundum. Ipse enim ex quatuor
animalibus per que, ut archa testatur, et vectes
legis domini leguntur mobilibus; reliquum
est quod hunc dignissimum dubitabit
ad eius dignitatem constare potentem. quia inter totos
doctores ecclesie ex huius sedibus scriptoribus
unus esse meruit. quod ad euangelii sui
narrationem deus elegit. tot talibusque si-
gnis consignavit et certa corpore sponsa
super petram domini vere fundata accep-
tavit. Completum namque fuisse quod euangelium
scripserit lucas testatur. Sed quatuor tantum fuis-
se ex figuris utriusque testatur ieronimus
apertissime et late demonstrat ubi [illegible]
laudes ita ad paulinum scribit. Ma-
theus, marcus, lucas, iohannes quadriga domini
et verum cherubyn quod interpretatur scientie multitudo
per totum corpus oculati sunt. scintille
emicant, discurrunt fulgura. pedes habent
rectos et in sublime tendunt. terga
pennata et ubique volitantia. tenent se
mutuo sibique perplexi sunt et quasi rota
in rota volvuntur et pergunt quocumque
eos flatus sancti spiritus perduxerit. Nulla
ad scripturam euangelio dignior. Sed ut scriptor
aliquis dignior euangelista ceterorum est
dignitate Nicolaus de lyra in suo pro-
logo super marcum, ex dictis quatuor
scripti quibus significaret sic magnificat
et declarat. Hoc loco similiter declaratur dig-
nitas euangeliste. Nam cum ceteri euangeliste scripserunt
sua euangelia in locis specialibus ut matheus
in iudea, lucas in achaia et grecia, iohannes
in asia, marcus vero in roma que fuit ca-
put et totius mundi monarchia. Ubi
etiam tunc viguit studium quod a grecia
fuit rome translatum. Nam ut testatur ieronimus
de illustribus viris beatus marcus fuit sancti
petri apostolorum principis in baptismo fi-
lius. Nam et ipse in prima epistola eius mentionem
faciens ait Salutat vos ecclesia in ba-
bilone collecta et marcus filius meus.
Affuit etiam eius in domino sermone discipulus
eiusque interpres. Rogatus itaque rome a fra-
tribus breve scripserat euangelium. Quod cum petrus
audisset probavit et ecclesie legendum sua
auctoritate tradidit. Allegat ad hoc
ieronimus Clementem et papiam episcopum ieroso-
politanum. Dicitur in glosa quod scriptum est euangelium
rome scribendo ut videlicet a capite

venire sanctus spiritus qui per euangelium effundat, descen-
deret usque ad cetera vestigia, hoc est in orbe
diffuse remotissimas extremitates. Ve-
rum nimia laus euangeliste marci colligitur ex
in loco tam insigni et translati studii scribe-
re potuit ubi homines autentici et illuminati
de studio stant tam etiam in lege divina.
Et ieronimus in prologo super marcum Cuius per
singula opus scire sit necessarium. Et ideo fuit
prudentia et euangelii in se dicta disponere
et disciplinam in se legis agnoscere.
Scribendi vero ordine, materia et
narratione et modo dignitas marci euangeliste
claruisse videtur. Nam in sua narratione
brevis est et sententiosus, ut brevitati
legentium delectet et sensus potenter instruat.
Ita vitans prolixa narrationem eorum que
prius matheus scripserat ut quia omitteret
ab eodem sufficienter narrata, quia ab eo-
dem breviter tangendo, quandoque prolixitatem
vitavit et vere mathei ostendit firmi-
tatem quia in ore duorum vel trium testium
stat omne verbum. Et nichilominus aliquid
vero mathei addidit ad perfectionem narra-
tionis scripture, relinquit nichilominus aliqua
posterioribus euangelistis enarranda
ita tamen breviter et ita perfecte in sua nar-
ratione composuit ut aliorum euangelis-
tarum sententias claudat compendiose. Unde
glossa super ezechielem ait omne [illegible] Sed quis
quid marcus de incarnatione domini se-
cundum hominem [illegible] quod matheus, lucas,
iohannes. In materia quam digessit
sublimis est et affectuosus. Nam [illegible]
specialiter et principaliter [illegible] domini re-
surrectionem et regnum christi [illegible]
[illegible] in sua [illegible] resurrectione
sicut [illegible] dicit apostolus [illegible] resurrectione
nomine data est ei omnis potestas in celo
et in terra. Ideoque in ezechiele per faciem leo-
nis et in apocalipsi per leonem designatur sicut
ieronimus et glossa. Nam leo qui rex animalium
est sicut expositores dicunt apte christi
regnum et suis naturalibus proprietatibus
resurrectionem eius significat et figurat.
Dicit quoque Nicolaus de lyra in prologo super
marcum ita ait Tertia in resurrectione

In scribendi narratione, materia, modo fuit:
brevis et sententiosus
sublimis et affectuosus
doctrinalis et fructuosus

xpi comparatur quod proprietatibus leonis assimilatur. Primo resurrectionis efficacia, quia quod in aliis hominibus extrinsecum in xpo autem fuit intrinsecum secundum illud Ioh. 10: Potestatem habeo ponendi animam meam et potestatem habeo iterum sumendi eam. Nam propria virtute surrexit. Et sic hoc in leone reperitur. Dormit enim apertis oculis secundum Ysidorum, unde significat quod caro xpi dormivit in sepulchro per veram mortem, anime separationem, tamen divinitas utrique iuncta vigilabat secundum illud Cant. 5: Ego dormio et cor meum vigilat, et virtute huius deitatis sic vigilantis surrexit a sompno mortis. Unde post expositionem quod dicitur Ier. 4: Ascendit leo de cubili suo, quia xpus qui est leo de tribu Iuda de sepulchro ascendit virtute propria. Secundo assimilatur leoni quantum ad modum quo corpus xpi fuit in triduo, quod secundum [illegible] ita sicut leo natus tribus diebus dicitur dormire et postea fremitu et rugitu patris excitatur, sic xpus post triduum dormitionis in sepulchro virtute dei patris fuit excitatus a mortis sompno secundum illud Act. 3: Quem deus suscitavit a mortuis etc. Et Beda [illegible] de pascha resurrectionem [illegible] vocat. Et de hoc post expositionem dicitur Gen. 49: Catulus leonis Iuda, et sequitur: requiescens accubuisti ut leo scilicet in sepulchro. Et subditur: Quis suscitabit eum scilicet de sompno mortis? quod [illegible] vivificavit post deus pater secundum predicta. Nec hoc predictis obviat scilicet quod xpus surrexit virtute propria, quia una et eadem est simpliciter potestas patris et filii etc. Tertio assimilatur resurrectio leoni quantum ad effectum operum, quia licet xpus ante resurrectionem suam humilis et subiectus apparuit, tamen in resurrectione dominium omnium obtinuit secundum apostolum ad Philipp. 2: Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod et deus exaltavit illum et dedit illi nomen quod est super omne nomen ut in nomine Ihesu omne genu flectatur celestium, terrestrium et infernorum etc. Quod intelligitur [illegible] in 3 dist. 18. In leone autem invenitur huiusmodi fortitudo in [illegible] naturam ut dicitur. Et ideo non leonis

dicitur alias leonum rex [illegible] dicitur Apoc. 5: Ecce vicit leo de tribu Iuda, quia per suam victoriam passionis et resurrectionis subiecit sibi omnem creaturam. Licet autem predicta [illegible] tractatus enarrata sublimius et quod sublimius ulterius [illegible] xpus obtinuit mirabiliter quando sumpsit a morte suscitationem. Et propter hoc etiam medio affectionis dicitur quod describens xpi resurrectionem [illegible] ad amorem celestium accendit, ad quem salvator noster consurgens devicta morte aditum reseravit ut dicitur in collecta paschali. Et hoc festum in die solempnissimo paschali [illegible] ut ista dicitur pasca in die paschi misterii meruit ad cenam mortis [illegible]. In isto devoto sermone doctrinaliter et fructuose tamen ad eandem resurrectionis gloriam consequendam doctrinaliter dirigit, et tamen primo [illegible] quia firmiter eandem rem dixerunt. Nam ad percipiendum vere fidem [illegible] secundum illud ut omnis qui credit in ipsum non pereat sed habeat vitam eternam Ioh. 3. Et penitentiam [illegible] Luc. 13: Nisi penitentiam egeritis omnes simul peribitis. [illegible] fides solidat et penitentiam [illegible] in [illegible] esse xpum dei filium demonstrat. In quo utraque in xpo [illegible] salvator [illegible] completur, in quo [illegible] fides [illegible] Ihesum xpum filium dei. Et [illegible] fidei robur [illegible] testatur propheta [illegible] ut sic [illegible] rota in rota secundum Ezech. visione [illegible] baptismum [illegible] a Iohanne predicatum igitur. Et utraque fide et penitentiam [illegible] via ad [illegible] necessaria salvatoris [illegible] subiret [illegible] credit [illegible] vellet [illegible] fidei xpi, non habet vitam [illegible] fidei et penitentie [illegible] qui est visio et fruitio dei in vita [illegible], qua

resurrectione sua nobis reparavit Missione vero paracliti apostolorum predicatione ac baptismo nos renovavit, et ad ingressum preparavit, et signorum spiritualium innovatione spem nostre vocationis certam reddidit. Cui ora in ultio cum ipsi capto caritas fidei ac pure fructu dedicaverit Et hec de primo principali etc.

In festo omnium angelorum anno domini 1416. a patre nostro in luttbach predicatus Sermo Nota resurrectionis sunt sicut angeli dei in celis math. xxij Introductionem quere folio In resurrectione primo videndum in quo nos similes erunt in resurrectione angelis 2° quomodo ac hominibus nostris hac similitudine meam Quo ad primum breviter In resurrectione electi non erunt similes angelis in hoc quia angeli spirituales sunt sine corpore Sed electorum corpora eadem resurgent que fuerunt ante resurrectionem et ante sicut vivent Aliquorum non esset idem post resurrectionem qui fuit ante Contra iohannis v. Omnes qui in monumentis sunt audient vocem filij dei, et prodibunt qui bona egerunt in resurrectionem vite Predicit utique de monumento in quo corpora fuerunt etc. Ad philip. 3 Reformabit corpus humilitatis nostre etc. Resurget quod per mortem cecidit Non autem anima sed corpus cecidit igitur corpus resurget. Nec obstat quod dicit apostolus i cor. xv quod seminatur corpus animale, surget spirituale, quia ut ibi patet concedit, resurget idem corpus in substantia sed sine defectu corruptibilitatis et infirmitatis vel grossicie, quia resurget corpus eiusdem speciei, sed aliud quantum ad proprietates, quia corruptibile hoc induet incorruptionem et mortale hoc immortalitatem. Sed quomodo electi in resurrectione sicut angeli immortales et impassibiles sunt angeli nullo modo corporales indigentes sunt angeli subtiles et infatigabiles Et quod omnibus magis sicut angeli clara dei visione et fruitione equales erunt licet non maiores angelorum perfectione omnibus Nunc per speculum et in enigmate tunc autem facie ad faciem j cor. 13.

Nos autem revelata facie gloriam dei speculabimur Nota hec similes erunt quantum ad obiectum visionis et actus spei sed non quantum ad visionis gradum Non enim homines sub angelis aut specialibus choris constituti sed aliqui ymaginati sunt Sed sicut diversi homines gloriosi diversis choris angelorum inserentur unde gregorius 34 dicit distincte quia superne civis homines singulorum agminum ordinibus congruunt, et in eorum sorte per conversationis similitudine deputantur Causa autem ut idem ait superna civitas ex hominibus et angelis constat Et ut nos aliquid ex illis distinctionibus supernorum civium ad usum nostre conversationis trahimus et bonis studijs nos ipsos ad incrementa virtutum inflammemus qui eos imitantes in via, eis iungamur in patria Sed ergo ut eos sequamur in patria eorum officia per nostro modulo perpendamus Nota autem omnium angelorum in unum officium distinctionis sunt in angelos per hierarchias et choros Ita et varij homines status et conversacionum diversos angelorum agmina imitantur

3 ar. 1a Est ergo advertendum per hoc diviserunt quod in thomas et alios angelorum multitudo dividitur in hierarchias et hierarchie in choros ut in eis innuatur dicitur et hic Variis sunt modis secundum quod hoc sicut sequitur Inter enim magni principis et in suis operatoribus sunt primo triplices ministri primi qui assistunt principi et omnia agenda ab ipso intelligunt Recipiunt et ergo voluntate a principis cognita deinde recipiunt et quod exercitio fiat ordinant 3° ordinantur per medios exercitioni per quos id demandant Vel sic primi assistunt et praedictis preferuntur 3° Item assistentis tria sunt necessaria, scilicet finis scientia notitia omnium necessariorum eorum qui de Seraphin Cherubin Thronus Item medios necessarij sunt quod auctoritatem vim et dicta facienda hij dominationes Cui ad inferiorum executionem preter bonos quorum ac eis iungat hij principatus Cui mat. in predictis contractibus potestatum esse hij potestates Item Infimos executores qui fecit operarentur, de operantibus preferuntur hominibus hij virtutes Cui maiora indicat archangeli Cui minora hij angeli vel quod preferuntur primi, Contra, vnu hoc hijs correspondent tres hominum status incipientium, gradum medij ex ij Doctorum a malo

m.° d. 2 z 7
Thomas i 2°. q. 29. ar. 9.

379

perfectorum et consiliis in virtute activa sive vita ordinis perfectorum. Bernardus sermone in heremo: Quanquam minora munera cum sibi ipsis pro malicia transmutat, eo delictis deforius perditus dampnatur. Studendum proinde dei offensionem. Certa autem mina sunt quanto maiora munera dum transgressione prava professione aperiunt, quod magis est quia difficilius perditi ad gratiam redeunt. Ubi tamen sit deus strenue satisfactionis operibus in spiritualibus vitia dampnat condi[illegible] teneri. Perficiendum est diaboli fraudes diligenter attendas sicut consilium superioris Petri accedens ad servitutem dei, et omnes eius fraudes prudenter evitandas et ubique eum expellendas. Iacobus: Resistite diabolo et fugiet a vobis. Petrus: Sobrii estote et vigilate quia adversarius vester etc. Secundum offerens potestatem. Item virtute ac[illegible] [illegible] quibus omnia opera laudabiliter fiant. Secundum principatus. Item ratio vere [illegible] potest sponsum et ipsum omnibus videbis anime et corporis in deum ac tangere et per hoc ordinatis motibus potest dominari. Secundum dominationes. Perfecti sunt primo omnia terrena et corporalium actionum sollicitudines quas hic vita permittit deserere, dei iudicia ac voluntatem eius in secretis mentis ac sancte indagare. De quo Martha studeat quod legitur in [illegible]. Et alius loquitur deum audit sicut [illegible] homo auris ista ut intelligat quod non sibi sed soli deo vivat et in omnibus que illi magis sunt placita perficiat. De quibus omnibus dicitur [illegible] Ieronimi quibus ait dominus: Vos qui secuti estis me sedebitis etc. Secundo excellentissimas dei perfectiones quantum [illegible] meditando contemplari et contemplando meditari. Secundum cherubin. Tertio ardentissima caritate deo tamquam sponso vivere. Ille [illegible] sibi et omnibus mori. Michi [illegible] Deus [illegible] meus et ego illi. In primo se subtrahit creaturis et conservat deo se perdit. Item se in deo possidet. In 2o in sua cognitione se perdit. In 3o in affectione ut sicut non sciat ut sentiat sed solum deum [illegible] plenissime transformatur in deum. Secundum seraphin. In hiis nos [illegible] similitudinem eorum quibus hic conformari. Amen.

In festo apostolorum Petri et Pauli anno domini 1411 tradente in [illegible].

Perfecti estote sicut et pater vester celestis perfectus est. Matthei v et in evangelio [illegible]. Perfectus artifex perfectum opus de se debet facere. Unde quia omnia dei opera perfecta sunt, Deuteronomii 32, quia ipse perfectissimus est [illegible] et velle perfectum. In quo [illegible] Anselmus [illegible] in libris melius est ipsum quam non ipsum [illegible] pro quia ut dicit cap. 12 ei subest in volendo posse ut [illegible] sic posset [illegible] voluntati [illegible]. Et quia omnia deus bona et perfecta produxit, unde quaecumque sunt [illegible] multo magis hominem quem creavit ut creaturae praesideret voluit esse perfectum. Unde Matthei v ait: Estote perfecti sicut et pater vester celestis perfectus est. Ista perfectio non consequitur naturam hominis ut natura sed arbitrio liberae voluntatis [illegible] cludit [illegible] superaddita et amore que per doctrinam et exercitium acquiruntur. Unde ut homo sit perfectus indiget doctore et magistro formam perfectionis tradente et perveniente. Et in perfectionis magisteria et formas [illegible] et per [illegible] conformem [illegible] dedit. Perfectionis [illegible] excellentissima [illegible] in humana [illegible] perfectionis via qua ab eius fuit [illegible] promisso et vita [illegible] ait: Ego sum [illegible]. [illegible] apostolus nos hortatur: Estote imitatores dei sicut filii carissimi. Ad Ephesios v. Unde ne quis [illegible] imitari [illegible] Iob [illegible] perfectionis exemplum [illegible] sanctissimos apostolorum principes Petrum et Paulum elegit ac posuit magistros perfectionis [illegible] ut eorum doctrinas et exempla [illegible] ad perfectionem [illegible]. Perfecti omnes estote sicut et pater vester [illegible].

Perfectissima lex [illegible] perfectos exigit observatores. Perfecti sunt qui totam legem observant. [illegible] et perfectus [illegible] salute [illegible] legis observancia [illegible] offendit in uno factus est omnium reus. Iacobi 2o. [illegible] Dos perfectos esse [illegible]

scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum
ad arguendum ad corrigendum ad eru-
diendum in iustitia ut perfectus sit homo dei
ad omne opus bonum instructus. Et ad Col. 1°
docentes in omni sapientia ut exhibeamus omnem
hominem perfectum in Christo Jesu. Perfectio hec
in caritate consistit quia finis est legis. 1 ad
Thimo. 1° que est fide presupposita et spe generat
unumquemque hic caritate perfectum est, quia caritas
nichil hic perficiens. Non habens eam habet
quamquam sufficit ad salutem et ita perfectus
secundum perfectionem methaphorice. Et hic in ipsa per-
fectione gradus sunt in caritate. Caritas enim
non statim nata sed est, sed nata nutritur
roboratur perficitur. Aug. et allegatur
3 sententiarum di. 29. In quo gradus noscitur inve-
niri. Sed caritas incipientium proficientium perfectorum
ibidem. Quibus omnibus hodierni evangelii
doctrina convenienter applicari potest. Primis
gradibus sed caritas incipientium pertinere est.
Ad hos spectat quod in evangelio dicitur dimit-
tite et dimittemini. Peccatum necesse est
agere id unde peccata dimittantur. Ad hoc
autem necesse est dimittere eis qui in nos peccaverunt
dicente domino Math. 6. Si dimiseritis
hominibus peccata eorum dimittet vobis pater vester
celestis delicta vestra. Si non dimise-
ritis etc. nec pater vester dimittet peccata vestra.
Adderet qua mensura mensi fueritis remeti-
etur vobis. Attendite fratres si peccata
non dimittuntur eis qui in nos peccaverunt multo
latius non dimittuntur eis de hiis
expectandum qui in nos peccaverunt
qui mala pro bonis reddunt qui oderunt
se diligentes, detrahunt doctoribus et
lingue gladio iugulant diffama-
do exemplo predicantes.

Proficientium est pro humilitate suos
defectus agnoscere. Si proximum indigentiam
[illegible] compatiendo utilitati condescendendo utili-
ter preferre et ab hac humilitate tanquam
a fundamento caritatis ad virtutes proficere. Ergo
propter evangelium exponit cum ait Nolite
iudicare etc. Nolite condempnare etc.
Sed cum videas festucam etc. ubi prohi-
betur curiositas aliena requirendi propter
humilitatem sua considerandi sed despi-
ciendi alia extollendi. Ergo quantum
errat qui sic reputans a perfectione recedunt
qui sic neglecto aliis certificandis

iugulat ad fram [illegible] videntes ad aliena
sicut nauclero qui [illegible] providentiam vel
gubernationem navium regunt suam neglige-
re et evadentibus aliis ope perit. Perfectorum
est in caritate dei et proximi sic totum pro divino
honore et proximorum salute exponere. Cupio
dissolvi et esse cum Christo. Phil. 1° quod ad
primum. Maiorem caritatem nemo habet ut animam suam
ponat pro amicis suis. Joh. 15. In hiis signum et effectus
est misericordia proximi amor et subventio effectus.
Inquit autem evangelium: Estote misericordes etc.
et date et dabitur vobis. Cuius fructum dicit: Men-
suram bonam confertam coagitatam et supereffluen-
tem dabunt in sinum vestrum. Ubi frater Nicolaus
de Lyra comparat per vas multo data
sibi bona fortune, nature, gratie et glorie. Qui autem
sua non dat propriis, animam suam pro eis quando da-
bit frater [illegible] in omni hic evangelio dicitur.
Sed hos perfectionis gradus advertere placeat
in beatissimis apostolis nostris magnis patronis
diligentius ut conformati eis per devotam imi-
tationem perfectiorem nobis ad salutem neces-
sariam saltem suos gradus attingere valeamus.
Cum sub libere in gradibus hominibus sequenda opera
verbis et factis demonstraverunt. Fuerunt enim
beatissimi apostoli Petrus et Paulus penitentibus
speculum, proficientibus exemplum, et fortes imitabiles
perfectorum etc. ut in parte de sua fine 2° patet.
Penitentibus speculum con-
stituuntur. Ab lapsu ambo levati nobis in exemplum dati
sunt ut lapsum caveamus et lapsi armi
resurgamus. Lapsi sunt hic ex infirmitate,
ille ex ignorantia. Utrumque sicut feliciter
et utrumque gratiosiorem ille cautior fuit post
lapsum, et ille sapientior. Per hunc utrumque sic per-
fecit ille ut non proprium suum perfectionis est firmum et
doctrine. Sed de agnitione sui [illegible] infirmita-
tem de desperatione in agendis ad omnes populi
ad resurgendum attendere galli cantu vo-
cem exhortationem etc. penitentiam agendo
petro lacrimando, sed paulo vocem respondendo
domine quid me vis facere. Proficientibus
ab humilitate ad solidam caritatem, humilitas petri et fa-
cultas absolvendi quendam sui representationis
humilitatis pauli sui despectio ut infimum se
putaret apostolorum propter horum aliorumque gratiam
et carismatum sibi. Descendentes ab ista
humilitate hic et secundo, laudemus dilectione pro-
fectionis etc. Per hunc ascenderunt ad summam
perfectionis gradum in quo non solum sua sed seipsos
usque ad sanguinis effusionem proximorum salute
se impenderunt. Amen

multos filiorum Israel convertet ad Dominum
Deum ipsorum Luce j. Natalis beatissimi precursoris adventus Domini, qui de
sterili matris utero in quo spiritu sancto repletus Dominum
quem prophetavit agnovit presentia, in lucem huius
mundi ipsum magis illuminaturus processit, sancta
mater ecclesia cum gaudio recolit. Et recte cum
gaudio, quia et hoc Zacharie patri archangelus
Gabriel, dum sollempni precedi [illegible] nun-
ciaverat presignavit. Et multi, inquit, in nativitate
eius gaudebunt. Non omnes sed multi. Nam et multos
non omnes filiorum Israel convertet, cum puer sanctus
ad Dominum Deum suum convertit [illegible] a tenebris
ignorantie, ab umbra mortis, a demonis er-
roris, a confusione perturbationis. Nam et de
ipso vero dicit pater eius [illegible] Zacharie
Visitavit nos oriens ex alto illuminare hiis
qui in tenebris et in umbra mortis sedent
ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Dici-
mus et ipse oriens ex alto, quia et si de homo
[illegible] formatus [illegible]
[illegible] ex alto divine sapientie ipsum [illegible]
eligentis [illegible] formare in utero nomi-
ne [illegible] divine potentie [illegible]
[illegible] et adiunctis divine bonitatis ipsum
in utero [illegible] sanctificantis ac in propheta
dedicantis. [illegible] de vulva [illegible]
te [illegible] et prophetam in gentibus dedit te. Et
angelus ad Zachariam spiritu sancto replebitur
adhuc ex utero matris sue. Ecclesia [illegible]
[illegible] preter morem aliorum sanctorum festive ce-
lebrat, et quia non sic [illegible], natus et preci-
pue [illegible] sua nativitate [illegible] fuit et nobis.
Cristo Deo sua nativitate mirabili [illegible]
[illegible] testimonium perhibuit [illegible]
mirabiliori [illegible] maximum [illegible]
[illegible] nativitate [illegible]
[illegible] sol [illegible] aurora [illegible] lux [illegible] et nimio mi-
[illegible] miraculo [illegible]
[illegible] magis [illegible] illustravit. Nos ad [illegible]
[illegible] decoratam [illegible]
[illegible] vicinos et [illegible]
[illegible] et posuerunt omnes qui audierunt in corde
suo dicentes, quid putas puer iste erit.
[illegible] Domini erat cum illo [illegible] in
sua nativitate [illegible] baptismo
et predicatione multos filiorum Israel convertit
ad Dominum Deum ipsorum [illegible]
Multos filiorum Israel beatissimus precur-
sor Johannes convertit ad Dominum Deum ipsorum
[illegible] Nativitate sua, Conversatione,

et Predicatione. Nam per hec tria [illegible]
filiorum Israel [illegible] carne, [illegible]
filiorum Israel [illegible] puerum et futu-
rum [illegible] conversationem et predicationem at-
tendentium, [illegible] divinam bonitate
sapientiam et potentiam, quibus cognitis et dilectis
[illegible] Israel convertit et convertuntur
ad Dominum Deum suum. Et horum [illegible]
[illegible] omnes [illegible]
ac [illegible] ut [illegible]
de [illegible] Et hec divine per-
fectiones [illegible] in quolibet [illegible]
[illegible] Nativitate, Conversatione
et predicatione. [illegible]
in [illegible] nativitate singularem [illegible]
[illegible] divina bonitas. In conversatione sapientia.
Et potentia in eius predicatione. Et in horum
declaratione stabit sermo presens. Quanta
[illegible] precursoris Domini divina
bonitas declaratur, quia saluti [illegible]
humani [illegible], [illegible] longe [illegible]
[illegible] appropinquavit, mittendo precur-
sorem redemptoris nostri, qui angelus ante faciem
eius qui preparet viam eius ante [illegible]
promissum est per Malachiam prophetam [illegible]
3 capitulo. Et [illegible] salvator [illegible]
nato Johanne pater [illegible] spiritu
Domini benedictus Deus Israel
quia visitavit et fecit redemptionem
plebis sue, [illegible] prophetarum
[illegible] et [illegible]
[illegible] Domini [illegible]
[illegible] templo [illegible] Et erexit
cornu salutis nobis [illegible]
salutem [illegible] in domo David pueri
sui [illegible] Et tu puer propheta altis-
simi vocaberis [illegible] ante faciem Domini
parare vias eius ad dandam scientiam salutis
plebi eius in remissionem peccatorum eorum
per viscera misericordie Dei nostri in quibus visi-
tavit nos oriens ex alto. Ecce quomodo [illegible]
hoc ascribet propheta [illegible] et [illegible]
[illegible] misericordie Dei [illegible] bonitas [illegible]
[illegible] bonitatis. [illegible]
[illegible] redemptionis [illegible]
[illegible] ascribi poterat [illegible] et
[illegible] bonitati et [illegible]
[illegible] sola sua bonitate et mi-
[illegible] apostolus ad Titum 2. Appa-
ruit benignitas et humanitas salvato-
ris nostri Dei, non ex operibus iustitie que fecimus

nos sibi [illegible] sua misericordia nos salvos fecit
Verum quia [illegible] omnis caro corru-
perat viam suam usque in tempus [illegible]
[illegible] dominus [illegible]
[illegible] cessaverunt visio et prophetia. Ideo vere
multi gaudebant in nativitate precursoris
unde [illegible] de dei bonitate tunc [illegible]
diate [illegible] [illegible] sibi pre-
cursorem et introductorem salutis nostre [illegible]
susceperunt [illegible] de illo gaudet
et sub omne bonum. Hic multa [illegible]
nova miracula in presencia sui nativitate
[illegible] omnia. In presencia [illegible] et parens
[illegible] sua in [illegible] Gabrielem
archangelum misit ligatam linguam sol-
vit atque prophetia constituit. In [illegible]
obprobrium sterilitatis similiter [illegible]
[illegible] auferens [illegible] beatissima [illegible]
prophetico spiritu sancto Zachariam illustravit
Virginitatem [illegible] gestatricis
[illegible] obsequiis longo tempore ho-
noravit [illegible] beatissimum [illegible]
[illegible] sua presencia ac visitacione sanctifica-
vit ac spiritu sancto replevit. Non [illegible]
quod [illegible] in quo [illegible] gratia dei [illegible] sua
dignitatem [illegible] Et sanctitatis [illegible]
fama per omnes [illegible] fines [illegible]
[illegible] cum admiracione [illegible] pu-
[illegible] puer iste erit? Etenim manus domi-
ni erat cum illo. Hiis itaque aliisque mira-
culosis beneficiis divine bonitatis effectibus
in sua nativitate [illegible] beatissimi precursoris
Johannis multos filiorum Israel [illegible] ad
dominum deum suum [illegible] misericordie boni-
tatis [illegible] agnoverunt.

In [illegible] sua et vita perfecta
[illegible] [illegible] pu-
[illegible] vir perfectus demonstra-
vit. [illegible] apostoli [illegible]
solitudinem [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] Nolite [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] quos [illegible]
[illegible] solitudinem [illegible]
[illegible] solum divine [illegible]
[illegible] ad omnia [illegible] ex-
[illegible] dei gubernatricem [illegible] facto
publice proclamavit [illegible]
[illegible] [illegible] pre-
[illegible] futuram [illegible] expectavit.

media [illegible] ad divina [illegible] ad [illegible]
[illegible] ordinata [illegible]
[illegible] demonstravit [illegible]
divine [illegible] ut [illegible] philosophus ait
[illegible] attingit a fine ad finem for-
titer et disponit omnia suaviter [illegible]
sibi [illegible] media efficacia ad
finem [illegible] Cum enim hominem [illegible]
libertate super omnes corporeas creaturas
[illegible] nobilitavit, [illegible]
[illegible] sibi obvios finem [illegible]
[illegible] sapiencia [illegible]
ab inicio constituit hominem et reliquit
illum in manu consilii sui. Apposuit
tibi aquam et ignem: ad quod volueris por-
rige manum tuam. Ante hominem vita et
mors, bonum et malum; quod placuerit ei
dabitur illi. [illegible] divina [illegible]
[illegible] dimissione [illegible]
[illegible] sua cooperacione [illegible]
ad hoc quod [illegible] collaborat [illegible]
miserat. Adiecit mandata et precepta
sua: si volueris mandata conservare con-
servabunt te [illegible] ad [illegible]
media [illegible] ad vitam
[illegible] Cum ad [illegible] man-
data [illegible] consilia [illegible] ob
[illegible] vita [illegible]
ad vitam [illegible] dominus [illegible] lo-
[illegible] vixit et [illegible]
[illegible] mundum, fugit in desertum
[illegible] ad austeritatem,
a diviciis ad paupertatem, a [illegible]
ad [illegible], a [illegible] ad [illegible],
a [illegible] ad vigilias, a gaudio
ad lacrimas, a [illegible] ad silencium,
a [illegible] ad [illegible], a [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] per vitam suam
[illegible] solitudinis locorum, labor
[illegible] deserta [illegible]
laborum austeritate [illegible]
[illegible] parsimonia alimenti [illegible]
[illegible] [illegible]
in [illegible] ita ait [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] oraculo, [illegible] mira-
culo, [illegible] in [illegible], et novum in novo
[illegible] mirum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ait apostolus [illegible] 1 Thimotheo 6.

Mt xi

dleptura pfectio ista ē. ß Johēs cui hō
ꝯtēpsit delicias mūdi dūm ī eua͠ ueit
iste Johēs baptista nec manducans nec bibēs
plac̄ nec vestibꝰ Cū ēē nō ī locusta
pl'g id aliquorꝫ forte irrationabilium
aialiū sic nec pilis cameli quam ī
īdumētis. Quis audeat minimū
de cibo ī laboribꝰ suis 12 dicit patribꝰ
qd paciar nedū nimis ꝯ Cui ad
gosindia, q̄ sacrilegia, ꝯ q̄ flagicia
sic puniebat Johēs ī scipo. Johēs sic
hō missus a deo uo angelus dei. sic
ait pe Ecce mitto angelum meū an
te Johēs quo nullus maior ī natis mu
lierū, ī mortificandū ꝯ corpus sic castigat
sic extenuat sic affligit Hac via
ad patriā sua ꝯparare pcursor
demonstrat quā dei sapia diffinivit

begangē hat
v̄smehen

Ubi sunt nunc amatores mundi car
nis sua corporis toti absorpti, quo
id carne sapiunt & sequunt, qui soli
ōi deum timore postposito serviūt
& mollicionis stolidissime uo stultis
sime psumunt audeo de eterna ac beata
vita cogitare ad viā apli sicut
Caro & sanguis regnū dei possidere
nō pnt Et vō 8 q̄ ista ī carni sit deo
placere nō pnt, Ymo eciā ad celeste
pcursoris ꝯparacionē dicit ille cera
uit dixit Ez ath dad uy hic ē pro
inde, pcursor saluatoris pparat
viē dni dirigens vias ad vitā, vox
veritatis ui patrū clamantis ī deserto
parate viā dni etc Nō solū pnuna
tor vocis ß vox ipa Igitur ipe vita
sua & actibꝰ clamat, nō solū oris
flatu Hic ē de quo veritate teste pl'g
q̄ ppha lucerna q̄ ardēs & lucens
Joh. v. Ardens sibi lucens nobis Cū a
pp longe ab eo oēs tenebre erroris
& dona falsitatis Orenorim go di
lectissimi a nro errore ad vite viā
semitā rectā, quā hic pparavit, cū fa
ce dni nob preclara, ut in ymo
carnaliū desideriorū ꝯlusi ab et
nis epulis abstineamus Hac agnos
camus viā ab eterna sapia pfinita
& ideo aliā ꝯgruenciorē magis p
pedient nec esse nec inveniri posse eiꝰ
nisi ī iuentute psumit qd eterna sapia

ignoravit ꝯ Idcirco xpi cantus eius xpo
tatus homi filius esse ī. videlicet sed
p fidē, p vitā pnie viā quā ī
scipo ostend demonstravit ꝯducam
ad deum deum meū. Et sic ph 27
In pdicacone q̄ sua q̄ pcurs
poter arguit, dei pōnū ad palud
ꝯducendā ac puniendū circū parat
īsinuavit. Potens ad paludem
docuit cū ait Parate viā dni
rectas facite semitas dei nri, oīs
vallis īplebit & ōis mons & collis
humiliabitur & erunt pua īdirecta
& aspa ī vias planas, & videbit
oīs caro salutare dei nri luc 3.
Ut Joh. 1o Ecce agnus dei ecce q̄ tollit
pcca mundi Testimoniū phibui qz
hic ē filius dei, qui & de sursū ē
& de celo venit sup oēs ē Et seq̄
Nō eī ad mensurā dat deus spm
pr diligit filiū & oīa dedit ī
manu eius Joh. 3. Et ego nō sū
dignus solue corrigiā calciamētorū
eius, ipe vos baptisat ī spu sco &
igne mt 3 luc 3. Ecce potens
ad paludem, Potens ē ꝯd ad
ꝯducendū pcurs manavit cū ait
Dico vobis qz potēs ē deus de lapi
dibꝰ istis suscitare filios abrahe
math 3 luc 3. Ut Joh 1o De plēi
tudine eius oēs accepimus gratiam p
gra qz lex p moysen data ē gra
& veritas p ihm xpm facta est
p gras solū insinuavit pcursor
Potens ad puniendū dum qm
rebelles exclamavit cū dicebat
Iam enim securis ad radicē arborū
posita est, oīs arbor nō faciens fruc
tū bonū excidet & ī ignē mittet luc 3.
Et quo ꝯ ab eo haut dubiū qlz
ventilabrū ī manu sua & pmunda
bit aream ī ecclesiā suā & ꝯgregabit
triticū suū ī horreū celeste palla
vero paleas ac ꝯburet igni ī ex
tinguibili math et luc 3. Et
potest nō ipe ī ... eius qui ꝯ
iudicavit pcurs arguit tn̄ ne
theꝰ ut lucas scribit dicit ad pha
risees ac saduceos cū se tibi

ad baptismum eius venientibus pro-
genies viperarum quis demonstrabit
vobis fugere a futura ira facite ergo dig-
nos fructus penitentie / et ne velitis dicere in-
tra vos patrem habemus abraham dico vobis
etc. Ultima hec attenderet qui plana
fide informi et mortua putat se sal-
vandos esse et hodie constat et inrepede
in fine arguit ut in carne vincti ver-
tati asserit ut hec Matthei 6. Nec frustra
clamavit vox in penitentiam paupere
bonitate predicando, quia ad eius predi-
cationem que suis meritis qui pro se
et vere exhibuit, multos filiorum suorum
convertit ad deum deum suum Nam et eius
ministerio a Christi penitentiam de duris lapidi-
bus lapideis suscitatorum cordibus fili-
os abrahe et propter quod albus suscitavit
Nichil ita preciosus ad deum convertit
et iustificatos Apostolus fuerit sicut
firma fides et longa meditatio di-
vine penitentie et bonitatis ut supra
vero sancte ~~fidei sancte totius~~ Nunc hoc plura
sunt et quoniam ad deum in templo libera-
tur et exemplar ac exigitur facit
in ipsa eterna gaudia superna / post
presens miseriam in penam sunt eius pos-
sessione auxiliantibus nobis ad hec
beatissimo Iohanne apud eum qui predixit
ac digito demonstravit dominum
nostrum Ihesum Christum qui cum patre vivit
et regnat in unitate spiritus sancti deus per
omnia secula seculorum Amen

In die sancte trinitatis Anno 1268.
In altamilla, secundo post diem dominicam predictam
sermo de sancto / alius etc.

Et est vita eterna ut cognoscant te
solum deum et quem misisti Ihesum Christum
Iohannis 17 Magna nobis hodie sancta mater
ecclesia solempnitatem instituit celebrandam
festum videlicet superbenedicte ac individue
trinitatis, ad munienda fidei pietatem
contra eos qui indigentes hoc sibi defendunt
deo Nam sic distinctis solempnitatibus
nunc patri nunc filio nunc spiritui sancto di-
vinitati sub expressa distinctione fidelibus
commendat, ac sabellianam heresim di-
vinas confundentes personas dampnat, ita
in ecclesia sancte arrianorum heresim, substantiam di-
vinam separantem, hodierna solempnitate
sub nomine trinitatis instituit, ut conside-
randam et constantissime confitendam commu-
nem deo in trinitate / et in unitate sancte
trinitatis Ergo valde utilissime pro fide-
libus Nam hec nostra vita est eterna cum
premissorum verborum ordo clare indicat dicit
enim sicut Augustinus omelia 105 super Iohannem recte
ordinanda, hec est vita eterna, ut te
et quem misisti Ihesum Christum cognoscant solum
verum deum Consequenter ac et spiritus sanctus
quia et spiritus sanctus est patris et filii, caritas
substantialis amborum, quia non duo dii pater
et filius, nec tres dii pater et filius et spiritus sanctus,
sed ipsa trinitas unus solus verus deus
Non tamen idem pater qui filius nec idem filius qui
pater nec idem spiritus sanctus qui pater et filius, quia
tres sunt pater et filius et spiritus sanctus, sed ipsa
trinitas unus est deus hec itaque trinitatis
fides in ecclesia, totius vite christianis
et radix quam ascendit ipsius beatus paulus
deus sed apostolus ad hebreos ait sine ipsa non
vincit, et vita eterna sperare opor-
tet non enim ipse ita possidet sed
verum deum, hec est vita eterna ut cog-
noscant te solum verum deum etc. ut supra
dixi modo
Ista vita eterna felicitas sive beatitudo
id est sic Est quoniam beatitudo patrie quod est
beatitudo simpliciter sive beatitudo vie
de qua et psalmus Beati qui habitant in domo tua
domine in secula seculorum laudabunt te Est
et beatitudo vie de qua in alio psalmo beati
immaculati in via qui ambulant in lege

[margin:] expresse

[margin:] christum

dum et cetera. Et mathei v beati erunt pauperes
et lugentes et persecucionem pacientes, quod dicitur
in patria, in qua omnis opulencia, nulla paupertas,
perpetua leticia, luctus nullus, plena victoria et securitas
nulla de persecucione paciencia. Ideo primo brevis-
sime tangendo in quo consistit beatitudo con-
tra vita eterna, i. beatitudo patrie ut ad illam
aspiremus. 2o in qua beatitudo vie, ut eam appre-
hendamus et apprehensam teneamus. Quo
ad primum beatitudo patrie consistit in cognicione
intuitiva et perfecta videndi deum et hoc quantum
ad intellectum. hec autem conveniet omnibus patrie ci-
vibus. Nam videbunt deum, non in enigma-
te et in speculo sed facie ad faciem, nec cognos-
cent ex parte, sed sicut cogniti sunt, i cor 13.
non quantum ad equalitatem quia non comprehensive
quo a deo cognoscuntur, sed secundum quandam perfectionis
similitudinem quia cognoscent non in specie aliena sed in se-
ipso clare et immediate sicuti est. sicut tangit et unus
i Joh. 3. quem omnia novit deus, ut dicit augustinus
de trinitate. visio in te videbis moreris
ad quam expectamus in patria beatitudo.
Sed dicet forte aliquis quod magnum est
videre deum, ut per homines tota die
parte vite, non vidit sed alii vivendo. Nam
non magnum est videre mundi monarcham
in terris, papam sed vel imperatorem. Nichil
plus hoc videtur habere quam si pauper aliquis
vidisset. Magnum autem foret si in patria
existens esset cum eis, celum in terris et plenus
pinsioni sepe consulo et apliceo, thesauri
et palatii rerumque delectabilium et solacia hic
in terris assueta. Sed michil minus si
malos homo non reciperet quam sit spiritus dei. Ieronimus et
Et patet de hoc loquitur quod de terra in sibi pau-
lissimum placeret tamquam racionali animal
minime super carnem elevato, est sensuali car-
nalibus delectari per. michil melius esse
ac iocundius quam videre deum sicut est, ut tamquam
in omnibus corporis appetitus hoc habere
posse quolibet comparari. Ad confu-
tacionem presuppono quod beatitudo hominis est
summum perfectissimum ac iocundissimum
omnium bonorum homini possibilium. concordia
ad summum omnium theologorum et philosophorum de beatitudine
loquentium. advertendum quod homo beatus fore
non consistit in nuda ... hominis. Aliqui quam hic
dormientes ... quod licet hic homines essent ...
sunt et corpus est posito quod numquam evigilaret

nec aliquam operacionem numquam cognicionem vel
apprehensionem habens, est beatus cum quiescente
hoc autem philosophi in methaphysica dicit et de intellig-
endo sed non intelligat sicut deus, quod utique
insigne est. Sed hic quadmodum dormi-
ens, non utique est optima pro ea, propterea
et honor et infest. Consistit ergo beatitudo
in perfectissima operacione nobilissime
potencie. Sed autem potencie non organice quam
videlicet ad partem hominis racionalis pertinet
nobiliores organice quam ad sensus, comparantur
hec quod homo eminet brutis, quia propter potentias
sensitivas bruta habent perfectiores homine
utpote aquila visu, talpa auditu, ca-
nis olfactu, simea gustu, aranea
tactu. Sed ergo et actus potenciarum non
organicarum nobiliores actibus poten-
ciarum organicarum. Idem est natura est
sequi iocundior purior delectacio
et gaudium. Sed nam anima in actibus quos
mediante carne elicit delectatur et gaudet
Neque est aliud in carne gaudium et tristatur
ut anima et ad non sentit sed anima sentit per
carnem ut vult augustinus super de genesi ad litteram
Et clarius libro 12 capitulo 3. Multo magis
delectatur in actibus propriis, quos sine carnali
organo elicit, quales sunt actus intellectus
et voluntatis. Deinde vero gaudium anime
in carne et per carnem, non utique in quocumque
et obiectum quiescens quo sensu perceptibile
per se in pulchro visibili visus, dulci
gustus, suavi odoratus etc. et in perfecto
obiecto perfectius apprehenso delectatur magis
perfectiori dico .i. magis quiescenti statu
sui optime est anima dum per intellectum perfec-
tissime consequitur perfectissimum cognosci-
bile, summum, optimum, pulcherrimum,
omnibus appetibile verum in se habens eminenter
et per voluntatem plenissime usque ad
saturitatem totius desiderii fruitur, tenet que
firmissime, numquam amittendum, premi-
orum, et per quod sui delectatur gaudet
et iocundatur tamquam assecuta quod optat
vel desiderare potest, et in hiis tribus
actibus beatificatur anima secundum tres poten-
cias suas nobilissimas potencias scilicet
intellectum memoriam voluntatem, et sic vi-
sio perfecta et clara intellectus talis ob-
iecti excedit sine comparacione qualibet
sensitivam apprehensionem, ita et fruicio

ihs

voluntatis, obiecti beatifici ac gaudium
quod quacumque carnali voluptate.
Et per hoc patet consequentia de carnalium
obiectorum, licet visio dei esset sola
actio perfectior esse et magis actualis per-
fectio quam quecumque operatio vel etiam passio
sensitiva hec esset delectabilis, quia videre
pulchra, licet non sua, quam videre sua
turpia. Non tamen in sola visione est
beatitudo, cum sit etiam in fruitione et fruitio-
ne, sicut ait Augustinus [illegible] beatus
non est qui non fruitur eo quod amat. Non
ergo deus solum videtur, sed plenissime pos-
sidetur, et eo bono super omne cordis deside-
rium fruitur, et in eo plenissime satiatur.
Satiabor igitur, propheta, cum apparuerit
gloria tua. Et si corporis bonum inquiri-
tur, [illegible] tamquam deliciosa inve-
re valebit, quia in corpore glorificato
ubi omnem corruptionem excludit im-
mortalitas, omnem afflictionem impassi-
bilitas, omnem tarditatis moram agi-
litas, omnem deformitatem cla-
ritas. Hec enim ait Bernardus sermone de
omnibus sanctis: Replebitur maiestate eius
omnis resurgentium ad vitam [illegible] corporis
immortale, impassibile, agile, configu-
ratum deique corpori claritatis sue. Et
Pe 2 hec de prima sermonis parte. Supe-
rest nunc paulo latius videre in qua cogni-
tione consistit beatitudo vie. Ubi sup-
ponendum est quod in via nemo beatus dicitur nisi qui
ambulat in via recta ad beatitudinem per-
fecte [illegible] omnia ad [illegible] quod est
beatitudo vel promovent [illegible] 83 beatus
vir [illegible] ascensiones [illegible] dis-
posuit in valle lacrimarum in loco quem po-
suit. Nisi enim viator optimus [illegible] bea-
tificatur quod per devia aberrat et ad op-
tatum itineris sui terminum non pervenit,
etiam si in [illegible] erat delectet. Nunc
autem super omnia promovet ad veram bea-
titudinem consequendam beatissime trinitatis
cognitio ac fruitio quo in via a nobis
cognosci potest atque frui. Sicut Augustinus
de trinitate: Et si nullibi periculosius
erratur, ut laboriosius aliquid queritur,
aut non fructuosius aliquid invenitur
nisi unitas trinitatis patris et filii et spiritus

sancti, [illegible] intelligibilis in cognitione viatoris.
Et primo de doctrina christiana dicit de [illegible]
super [illegible] trinitatem [illegible] in hac
via in fruitione per speculum et in enigmate
tanto maiori [illegible] et tollerabilius
sustinemus et ardentius finem cupimus. Et
hac ratione est necesse quod in hac beatissime
trinitatis cognitione proficiat, per quam hic
habet vitam eternam in spe, habiturus eam ibi
in re. Totus mundus quasi liber quidam
vel scala [illegible] gradus [illegible]
[illegible] ad notitiam trinitatis.
[illegible] invisibilia dei a creatura
mundi in hoc per ea que facta sunt cognos-
cuntur, sempiterna quoque virtus et divinitas. Per-
[illegible] manuducimur ad trinitatis
cognitionem invisibilem per creaturas perfectiores,
[illegible] maior trinitatis similitudo elucet
in perfectioribus creaturis. Sicut in rationa-
li creatura est [illegible] ymaginem, in
irrationali vero vestigium [illegible] ut latius
[illegible]. Unde ab
imperfectis proceditur ad perfectiora [illegible]
generalioribus ad specialiora, ab ap-
[illegible]
[illegible] vestigium creato-
[illegible] omnium creatorum. Si itaque
attendimus totam creaturam [illegible]
et quod in eis sunt [illegible] magna tam
multa tam magnifica et tam multiplex
creata, [illegible] nobis potentia
[illegible] ut dicit Bernardus [illegible]
Et si [illegible] in [illegible] sapientia [illegible]
elucet [illegible]
[illegible] in medio ordinatissime [illegible] lo-
cata. In utilitate vero beneficiorum ex-
uberantia [illegible] hominis secundum
omnia [illegible] ait apostolus. Et utique omnia
[illegible] superiora sunt equalia et inferio-
ra ad [illegible]
In hac [illegible] beneficiorum exuberantia be-
nignitatis creatoris demonstratur. Sic sit
potentissime ex nichilo omnia, sapientis-
sime pulchra, benignissime utilia
[illegible] magni-
[illegible] magni
et dispositione sapientis [illegible]
[illegible] bonus
et fine [illegible] vanum [illegible]
[illegible] plena virtute [illegible] efficacia

singula secundum propriam capacitatem perficit
Et sic de omnibus creaturis sic et quodlibet
ita in quolibet specialiter agnoscit potentiam
sapientiam et bonitatem conditoris ut declarat
magister et doctor 1 sententiarum di. 3. Sed ex hiis
que in creatura cognoscimus creatorem omnipotentem
sapientem et bonitatem eius dignum, ut aliquid
aliquid obscurissime trinitatis tenemus ut aliquid
deo in cognicionem perfectam Nam potentiam ap-
propriatur patri, filio sapientia, et bonitas spi-
ritui sancto Non quin omnes tres in una eadem-
que potentia bonitas et sapientia sint una eadem
deitate essencia ut declarat magister di. 32
postea attribuitur sed et appropriatur patri potentia
filio sapientia spiritui sancto bonitas et clemencia
potentia prout trinitas originis dicitur principium a
quo filius et spiritus sanctus accipiunt quicquid sunt
et habent in nascendo et procedendo, sapientia
que ad intellectum pertinet filio qui producitur
a patre per modum intellectus prout quidam et verbum
dicitur. bonitas spiritui sancto qui procedit per modum
voluntatis ac doni ad utrosque cum boni-
tas sit obiectum sic verum intellectus vel cum
aliis rationibus ut tangit magister et eius doctores Ubi
hec contributa scilicet potentia sapientia bonitas
conditoris quamvis in mente velut oblivione
di marthia, cogitate, et per hoc in notitia
commemoratiua patris filii et spiritus sancti Sed
quolibet creatura deum perfectum obicitur per
suum esse quod accipit quibus constat
mediante potentia, per eius pulchritudinem et
quantitatem per suam proporcionem sapientia, per
virtutem et operacionem suam ordinacionem in
finem bonitas benignissimi creatoris, eius
de formica vel cinifice vel sic ad
divine trinitatis notitiam per hec appropriata nos
ipsos continue excitaremus, vereque ad
vitam eternam consequendam christissima ampla-
teremus. Nam sicut vocatur per fidem
in de fide et legibus Ex harum attributa-
rum perfectionum cognicione et frequentissime
ditacione omnis divini mentis per hec in
meditantis oriuntur. Nam ex omnipotencie con-
sideracione oritur timor, obediencia, paciencia et fiducia
vera Ex consideracione sapientie oritur humilis
reverencia, veneracio, pulchritudo et spes
firma Ex consideracione ad bonitatem
in mente oritur ardens desiderium meritorum hy-

laudes zelus caritasque perfecta. Cogi-
tata namque conditoris omnipotencia de qua ecclesiasticus 43
dicit Terribilis deus et magnus vehe-
menter et mirabilis potentia eius, quia vite
et mortis habet potestatem, deducit ad portas
mortis et reducit Sap. 16. Vere quia habet po-
testatem omnium corporum et animarum perdere in ge-
henna sicut dicit Luce 12 quis non timebit. Si
namque celi columpne id est sancti angeli vel
summi ecclesie predicatores sicut exponit
Gregorius 17 moralium super 26. contremiscunt et
pavent ad nutum eius Job 26. quomodo
contremiscit peccator contra hec ideo Job ait
Verebar omnia opera mea sciens quod non
parceres delinquenti capitulo 9. Nam si dubitat
sic vulneratus superbus in brachio vir-
tutis sue dispersit autem inimicos suos
Timor autem hic consideracione genitus
obedienciam dei sic parit Quia servi do-
minis suis prompcius obediunt illis
quos qui salvare possunt gaudent, et hiis
quorum potentiam effugere nequeunt si dolent
Et quis magis potentius videtur quam deus
deo creatore qui possessor est omnium
sicut scriptum est Tui sunt celi et tua est terra
Et iterum Regnum tuum regnum omnium
seculorum et dominacio tua in generacione et ge-
neracionem Psalmus In manu tua sunt
omnes fines et spiritus omnis carnis hominis
in Job 12. Et hester 13. In dicione
tua cuncta sunt posita Ipse quoque solus
est qui salvare potest sic per ysa. 44 ait
Numquid non ego dominus et non est ultra deus
absque me. deus iustus et salvans non est
preter me Convertimini ad me et salvi
eritis omnes fines terre, sicut mihi curva-
bitur omne genu et iurabit omnis
lingua Solus deus est cui resisti non
potest sic Job 9. dicit deus cuius ire resisti
nemo potest et sub quo curvantur qui portant
orbem id est angeli et virtutes qui regendi
mundi curam administrant etc. Quoniam in
firmorum hominum obedienciam presumitur cum
sic forcium virtutes angelice [illegible] timor
aut quod 9 moralium 32. Nam quod vin-
ci non possunt inimicos vel per obedienciam [illegible]
credo sapiens [illegible] sicut parabola [illegible]
unit deus de eo qui occurrere non potest
recenti quasi cum 20000 [illegible] Luce 14
aliorum sicut ysa. 44. consideret autem

q(ui) resistat ei. Vbat ergo dominum pon(ere)
inge(n)s meditacione(m) s(ecundu)m pa(tri)a(rch)a(m) Iacob
Cur ei frustra domine minatur ei ap(osto)l(us)
ap(u)d o(mne)s habitatores t(er)re i(n) nichil(um)
reputati sunt, qui iux(ta) voluntate(m) sua(m)
facit tam i(n) virtutib(us) celi q(uam) i(n) habita-
torib(us) t(er)re, (et) no(n) e(st) qui resistat ma-
nui eius, (et) dicat ei q(ua)re fecisti. Na(m)
(et) hec (con)fessus est rex nabuchodonosor
p(ost)q(uam) sustulit flagella dei danielis
[illegible]
[illegible] a quo amplius expectat et
liberatio(n)e(m) s(ed) solus d(eu)s e(st) qui vivi-
ficat mortuos, (et) vocat ea q(ue) no(n) su(n)t
tamq(uam) ea q(ue) su(n)t. Ro(manos) 4. [illegible] i(n) multa pa-
[illegible]
[illegible]
libat ab o(mn)i malo [illegible] 16 Demu(m)
fides [illegible] dominum po(n)i [illegible]
ab o(mn)i credendi difficultate liberat
Na(m) nichil [illegible] q(uod) fides catho(lic)a p(ro)ponit
difficile credit(ur), s(i) creator o(mn)ipotens
cogitet(ur), apud q(uem) no(n) e(st) i(m)possi(bi)le o(mn)e v(er)-
bu(m). [illegible]
[illegible]
volu(n)t facere posse [illegible] q(uod) q(ue) i(m)pos-
sibilia su(n)t apud ho(m)i(n)es, p(ossi)b(i)lia su(n)t ap(u)d
deu(m) luc(e) 18 [illegible] o(mn)ia q(ue)cu(m)q(ue) vo-
luit fecit i(n) celo (et) i(n) t(er)ra i(n) mari et
i(n) o(mn)ib(us) abissis ps. 134. Co(n)-
siderata denique i(n)scrutabili sapientia
dei [illegible] q(ua)m [illegible]
i(n)accessibili [illegible] ad thi(m). 6 [illegible]
i(n) nob(is) [illegible] ad eius [illegible]
q(uo)n(iam) apud o(mn)es solus sapie(n)s [illegible]

no(n) plus habeba(n)t [illegible] p(ro)pt(er) [illegible]

Exaltacionis sancte crucis sermo 3 [illegible]

Apparebit signum filii hominis in celo Mathei 24. Signum hoc de exaltacione signi filii hominis domini nostri Jhesu Christi naturaliter [illegible] sancti [illegible] filii pro nobis homo facti. Modo ac nobis signum hoc honorare et adorare, quod decorum nimio ac splendore apparebit in maiestate divina, apparebit enim in celis. Modo huius festi in gaudio colimus, quod sicut Crisostomus omelia 71 dicit, spiritualis gratulacionis Crux est causa. Dicit quod crux vocabulum prius fuit supplicii, nunc ad gloriam nunc pertinet. Olim crux condempnacionis habebat horrorem, nunc [illegible] in diviciis, secundum quod apostolus: Michi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri Jhesu Christi, ad Galatas 6. Deinde et ad colimus et honoramus, per quod dominice passionis victoria ac miracula denotantur. Sicut enim [illegible] pastor dum Cosdre [illegible] filium sancte crucis virtute debellavit, [illegible] dominus acquisivit, per crucem domini quam Cosdras de Jherusalem ablata ad dexteram suam in throno aureo sedibus collocaverat, ipso occiso in Jherusalem [illegible], odor suavissimus redolens fuit, mortuus quidam vite restitutus, paraliticus curatus est, leprosi mundati, 14 ceci illuminati, fugati demones et a variis languoribus plurimi sunt sanati. Sic crucem suam dominus honorando exaltavit hominem in terra solo. Sic loquitur apostolus glorificabit in illa die cum apparebit signum filii hominis in celo. De quo per gratiam dominicam [illegible].

Duo quoque proposito thematis invenit investiganda occurrunt. Primum est quod congruit crux Christi signum filii hominis vocatur, secundum ad quid in die iudicii in celo fulgore nimio splendido videatur. Que duo distincte sermonibus prosequimur.

Crux itaque Christi cum hoc exaltacionem colimus et si preciosa [illegible] ad inveniendum preciosis opera a domina [illegible] sapientia non dubitatur, propter hoc nobis est sua significacione. Ideo non sit [illegible] illa [illegible] non crucem sed signum appellavit. Est autem signum sicut [illegible] dicit [illegible] quod [illegible] quam ingerit sensibus

aliud aliquid ex se faciens in cogitacionem venire, sicut vestigio viso transisse animal cuius est vestigium cogitamus. Notandum dicit signum dicitur cuius signum est quod faciat in cogitacionem venire. Dicit quam ipso addidit filii hominis. Nostri hominis filium hominis, quod sicut [illegible] se vocasse tenuit audistis, ut pote exprimens humilitatem ipsius, vivente in [illegible] memorie quod per factus est pro nobis ut dicit quod [illegible] utique [illegible] signum sit crux illa quam nunc colimus [illegible]. Et quamvis multiplicia ex scripturis possimus colligere signa, sunt [illegible] signa commemorativa preteritorum, demonstrativa presencium, pronostica futurorum, configurativa concordancium, distinctiva discordancium. Sicut paschalis agnus singulis annis vite legis commissus signum fuit preterite liberacionis ab angelo [illegible] egipti percucientis. Exodi 12. Erit quasi signum in manu tua, signum vero et fumus in nocte [illegible] signum fuit divine maiestatis presenciam demonstrans. Exodi 13. Mutaciones vero in sole et luna ac stellis que in novissimo tempore venturum portendit dominus, signa sunt pronostica futuri iudicii adventus. De quo Luce 21. Erunt signa in sole et luna et stellis etc. Sicut [illegible] quod vir [illegible] signavit iustos configurativum fuit concordancium deo ut [illegible] Ezechielis 9 [illegible] autem bestie signum est distinctivum [illegible] [illegible] in stagnum ignis et sulphuris mittendorum. De quo Apocalipsis 13 et 19. Sunt ad signorum [illegible] quod speculativa tantum, sicut veteris legis cerimonialia et figuralia, quod significabant tantum non efficiebant [illegible] vero practica que et efficaciam denotant, que sunt nove legis sacramenta, quod sicut Augustinus [illegible] ut allegat magister 4 sententiarum [illegible] non significant tantum sed dant salutem, sicut gratiam conferendo, per doctores ibidem late expositio. Crux vero Christi omnibus quinque modis supradictis est nobis salutis signum, quia signum est commemorativum passionis dominice, demonstrativum [illegible], pronosticum finalis sive districte iusticie, configurat

mentes nostras [illegible] pressa tribulatione. Disti-
guit filios iherusalem in terris ac mundi
huius delectatione. Nec hinc speculatiuus sig-
ponitur significans, sed et practicus et efficax
mentes nostras salutaris in nobis efficiens. Huius si-
gni deuotio [illegible] contra passiones in mo-
tus quasi dei liberatoris amore. Di-
mittit ~~[illegible]~~ fraudes [illegible] vias nos
conuertat ad christi imitationem. Sumitur
de finalis sue distinctionem, conducit
diuine ultionis timorem. Consignatos
nos christo tribuit paciam in aduersis.
Distinguimus a filiis huius seculi appeti-
tum refrenat in [illegible] largus
singula sunt vadenda. Est itaque
crux domini sine cogitata mente sine
prolata voce, dum est visa duabus speciebus
et huius sine lignum ipsum cui corpus [illegible] dum
sine ymago eius a figura picta sculpta
et in more actu [illegible] corporis vel mate-
rialibus impressa signum crucis commemo-
rationem dominice passionis. Nam facit in
memoriam venire quanta pro nobis
dei filius pati [illegible] et dignatus.
Sive dum ad genus onerata corpus
ac sanguine [illegible] ex flagellorum ictibus
[illegible] de domo pilati usque ad cal-
uarie locum in crucem dolore gestabat
et per se trahendo laborabat. Sive
dum in eodem caluarie loco ipsam crucem
ad sui supplicium aptatam, spoliatus ves-
tibus a populo quem mille penitus beneficiis
[illegible] tristissima expectabat. Sive
dum usque ad omnium ossium articulorum ac
neruorum dinumerationem [illegible] testi-
monium [illegible], manibus pedibusque [illegible]
fessus clauis in ipsa ferreis figeret.
Sive dum extensum in hoc ligno suspen-
sum eius corpus velut [illegible] a tympano
vocis dolore ac mestitia plenas
protulit diuinis auribus gratissimas,
pro inimicis primam, 2am ad latronem, 3am ad
matrem, 3am ad patrem pro se ipso, 4tam ex
vehementia sitibundi passionis, 6tam
pro consummatione nostre redemptionis, ultimam
pro tristi expirationis ac [illegible]
ficii vespertine oblationis. Sive dum
mater sub cruce [illegible], doloris gladio
transfixa palpitantem vidit, ipsamque matrem
discipulo [illegible] commendabat. Sive dum asper-
sus cruce ac [illegible] sanguine velut tincta

[Left margin note:] [illegible]

et crucem in spiritu [illegible] expirauit sui preci-
osissima [illegible] Et felle amarissimo cru-
ciabatur. Sive dum [illegible] sue [illegible]
corporis [illegible] ac pectoris [illegible] quanta pedum
vulnera pre dilatatione augmentum [illegible]
generauit. Sive dum ab omnibus [illegible] amicis
ac dilectis, sed ab ipso patre relictus in [illegible]
nissimis [illegible] lamentabili voce heli
heli proclamauit. Sive dum quamuis
irrisionis obprobria quibus [illegible] crudelis
tempore passionis [illegible] quod pro corpore expia-
laborauit mouentes capita blasphema-
bant dicentes alios saluos fecit [illegible] pa-
tienter tolerauit et obmutuit velut agnus.
Sive dum saluandorum paucitatem lacri-
mabiliter fleuit multitudinem in quibus
sua fructus passionis periit, ipsamque
suam passionem cum lacrimis pro paucis saluan-
dis obtulit deo patri. Sive dum tandem
voce rauca clamans et expirans mortis
amaritudinem solus perfecte sensit ac nobis
tollerabilem fecit ac dulcem. Sed et cessan-
tem mortem corporis lanceatione et cordis
quoque [illegible] gens sacrilega
[illegible] in cruce ac mortem domini [illegible]
[illegible] velut in pictura in [illegible] pictura
in memoria significat crucis signum. Sed cui
eius significationem nouit et aduertit. Sed
neque qui huius signi salutiferi significationem
ignorat vel non aduertit. Ignorant iudei
ac gentiles, quibus velut prioribus [illegible] crucis
scandalum est vel stulticia. Nec aduertunt car-
nales christiani, quos apostolus philippensis flens
dixit inimicos crucis christi, quorum deus
venter est, finis interitus, et gloria in confusione
ipsorum [illegible] sola [illegible] si crucis
signum corporis oculis offert, sic ut qui apto
libro legas ignorans figuras atque dic-
caracteres et colorem, non ea que representat
[illegible] huius signi crucis materiam, matrie [illegible]
[illegible] picturasque aduertit, artem et ingenio
miratur artificis, nichil de eius significa-
tione in sua cogitatione. [illegible] non est signum
filii hominis sed magis signum artificis ac
curiose varietatis. Spiritualibus ac christianis
quibus crux ipsa dei virtus est et sapientia,
omnia que [illegible] lex [illegible] pictura, in pictura
offert in memoria ac [illegible] fantasia. [illegible]
cum intelligunt per fidem, aduertunt per deuo-
tam meditationem. [illegible] crucis signum doctri-
nalis, [illegible] sapiencia et [illegible] [illegible]

[Right margin note:] [illegible]

cor. 2 paulus non indicat se aliquid scire inter Co-
rinthios nisi Christum et hunc crucifixum Et
pauli successor et discipulus devotissimus Bernardus
sermone 43 super Cantica exponens illud Cant. 1° Fasci-
culus mirre dilectus meus mihi inter ubera mea
commorabitur Dicit hunc de amaritudinibus
et passionibus fasciculum mirre colligas-
se ab ineunte etate et inter ubera sua collocasse
se testatur addens illud meditari dixi sapientiam
in hiis perfectionem iustitie constitui In hiis ple-
nitudinem scientie in hiis divicias salutis
in hiis copias meritorum Ideo hoc signum
devotam meditationem assiduam in memoria
servari ut ad horam absque pati debe-
re [illegible] amatori salutis Bernardus supra suadet
Unde et sanctus Jheronimus eustochio scribens hortatur
ad omnem gressum pingi crucis signum. Illud
autem signando crucis Christi tamquam signum pro-
tectionis et efficacie caritatis filii hominis immo
dei patris in nobis excitat et inflammat
Omnis enim creatura dei beneficia immo
omnis creatura ex bonitate eius vestigium
[illegible] est Siquidem sicut ex magnitudine
ac multitudine creaturarum creator cog-
noscitur opus et gubernatione sapientis ita ex
ordine ad finem [illegible] bonus Sapientie 13
Nos ad eius amorem accendi prevalet ut
hic etiam inflammandum sicut crucis Christi passio-
nis eius in nobis memoria continuando Unde
Bernardus sermone 20 super Cantica Valde eo
amandus est per quem sive vivo sapio
Unde et quanto plus me movet plus urget
plus accendit super omnia te reddit
amabilem mihi ihesu bone calix quem
bibisti opus nostre redemptionis. Hic eo
amorem nostrum facile vendicat totum sibi
Illud inquam est quod devotionem nostram et bla-
dius allicit et iustius exigit et arctius
stringit et afficit vehementius Et sermone
43 Non enim quero sicut sponsa ubi cubat
in meridie quem intueor salvatorem in cru-
ce Illud sublimius, hoc suavius ut panis
[illegible] assignat Augustinus [illegible] de Kathe-
zizandis rudibus, quod nulla est maior
ad amorem invitatio quam prevenire aman-
do. Hic nimis durus est animus qui dilec-
tionem si nolebat impendere nolit rependere
Ex flagitiosis deinceps ac sordidis a-
moribus sit et hoc patet omnibus nulla esse
maiorem causam quam incitet vel augeatur
amor quam cum amari se agnoscit qui
nondum amat vel redamare se posse spe-

rat vel probat quod prior amat Et maiorem
hoc agit amor qui non estimat indigenti-
am [illegible] sed ultroneam benefacere profluit qui
non ex miseria est sed ex mera gratia superioris
ad inferiorem In nullo opere tamen nobis suam
deus manifestavit dilectionem gratuitam
quam nos amando fuerit is qui summus
est nos infimos et [illegible] super deo in-
dignante et quod desperarunt hominem peccante
quantum omnium in opere redemptionis quo nos
per crucis passionem et mortem a peccato et
morte eterna quam maximum laboravit
In hoc cognovimus caritatem dei quoniam ille
pro nobis animam suam posuit 1 Joh. 3. Et ideo
in nullo opere tantum laboravit Unde Bernardus
sermone 20 super Cantica ait Multum in opere nostre
redemptionis laboravit salvator ut
in omni mundi fabrica tantum fatigationis
assumpsit auctor Illa namque dixit et
facta sunt mandavit et creata sunt Sed ipse
vero fecit non sicut vero confecit 33 annis su-
per terram visus est et cum hominibus conversatus sustinuit
[illegible] in dictis suis contradictores in
factis observatores in tormentis illusores
in vita tandem [illegible] et in morte
exprobratores Ecce quantum laboravit
Et totus adventus suus et labor erat
sicut Augustinus dicit ut cognosceret homo quantum
eum diligat deus et ideo cognosceret
ut in eius dilectionem ardesceret [illegible] Ideo
hanc suam dilectionem non reddidit sed addi-
dit Nam quod prior dedit ei et [illegible]
[illegible] Unde ut Joh. ait Non quasi nos
dilexerimus deum sed quoniam ipse prior di-
lexit nos Diligit quidem et non expe-
tetur sed advenit et [illegible] diligere
iuxta pauli testimonium dicentis Etiam cum
adhuc inimici essemus commendat suam
dilectionem per sanguinem filii sui Ad Ro. 5 ut plus

In festo sanctorum philippi et Jacobi 1480.

Non turbetur cor vestrum creditis in deum et in me credite Joh 14. Agimus festa beatissimorum apostolorum philippi et Jacobi minoris filii alphei [illegible] Qui propter vite excellentissimam sanctitatem justus dictus [illegible] alter [illegible] in hierapoli [illegible] in iudea [illegible] [illegible]

Egisippo: [illegible] sepulto [illegible] testimonium [illegible] ferens papirio et excerebratione coronati sunt martirio quando passi in corpore nullam perturbationem sustinuerunt in mente confidentes [illegible] christi [illegible] sed ante passionem formidinem [illegible] omnem [illegible] turbationem [illegible] fuerunt de quibus actuum v. Ibant gaudentes a facie concilii quia digni habiti sunt [illegible] fidei [illegible] instruxit [illegible] ait Non turbetur cor vestrum.

[illegible] doctrine [illegible] Non turbetur cor [illegible]

Jo 14: [illegible] ut [illegible] sufficeret [illegible] ad singula [illegible] exponi [illegible] perturbationes medicinam affert Non turbetur cor [illegible] quo tendo scitis et viam [illegible] In domo patris [illegible] via [illegible] ambulandum [illegible] manifestat Ego sum via [illegible] ultra duo promiserat [illegible] summam [illegible] tres doctri-

p° q^a: nales [illegible] turbationem [illegible] et formidinem [illegible] fides [illegible] credere in christum et non [illegible] [illegible] victoria [illegible] mundum fides nostra i Joh [illegible] Credit [illegible] in christum qui hunc esse credit verum deum pro nobis incarnatum Qui hoc credit turbari non potest neque timere quia credit se habere [illegible] ab omni malo eripere potentem sapientem et volentem quia omnipotentia sua [illegible] potentia [illegible] et veritas [illegible] nulla fallacia bonitas et misericordia [illegible] nulla invidia [illegible] omnium [illegible] gubernationem redemptionem quibus dedit homini [illegible] et [illegible] [illegible] astruit

2^a [illegible] In futura [illegible] vita eadem beatitudo obiectiva [illegible] [illegible] erunt [illegible] omnes filii dei et [illegible] [illegible] in multis mansionibus [illegible] unum denarium tribuendo mercedis Est

Aug: [illegible] obiectum [illegible] manens in filio et [illegible] [illegible] [illegible] trinitatis individua essentia [illegible] visionem et fruitionem [illegible] alius alio clarius videt et perfectius fruendo possidet [illegible] et gaudiorum disparitas [illegible] beatitudinem [illegible] caritas dei [illegible] quo [illegible] gaudium [illegible] de bonis omnium [illegible] caritas [illegible] intensissima [illegible] [illegible] ideo [illegible] gaudiorum [illegible] omnium gaudia [illegible] ad obiectum quia [illegible] de omni bono gaudet [illegible] ad [illegible] gradum [illegible]

3^a doctrinalis [illegible] ad fruitionem [illegible] christo nemo pervenire potest nisi [illegible] beatitudinem nobis promeruit et viam ostendit [illegible] christum imitemur beatitudinem non [illegible] Qui sequitur me non ambulat in tenebris [illegible] Joh 8

[illegible] Qui vult venire post me tollat crucem [illegible] math 16

[illegible] eius vita [illegible] mortificatione voluntate carnis mundi et vane [illegible] [illegible] studium [illegible] imitando christum Nichil iudicavi me scire inter vos nisi christum et hunc crucifixum 1 cor 2°

[illegible] mundi [illegible] herbare [illegible] nobis sufficiat scire christum et hunc crucifixum [illegible] mundi honores potentias favores [illegible] lapides [illegible] Nos cum apostolo [illegible] arbitremur ut stercora ut christum lucrifaciamus [illegible] phil 3

[illegible] [illegible] manet Amen

2 Inventionis sancte Crucis

Exaltari oportet filium hominis ut omnis
qui credit in ipsum non pereat sed habeat
vitam eternam Iohannis 3 et in evangelio. Significamus
hoc dicere crucem salvificam et illum qui nos
redemit, et illud per quod nos redemit, illa
veritas, ista signum, illa causa, ista instru-
mentum. Veritas est Christus in cruce exaltatus.
Signum lignum est in quo fuit affixus. Ve-
rumtamen causa nostre salutis sed hec principalis,
ista instrumentalis. De Christo dicitur quod cruce per
[illegible] nos in sanguine suo et fecit nos reg-
num et sacerdotes deo patri suo. De ligno
accipi potest illud Anselmi [illegible] fortissima
instrumenta quibus Christus usus et investigabilis
sapientia dei restaurationem mundi potenter
et mirifice operata est et usque nunc operatur.
Et ideo utraque crux adoranda, illa latria,
ista dulia vel ut aliis placet yperdulia.
Nec nobis [illegible] vilis esse debet arbor
crucis ex Christi membris ornata, et eius pro-
prio sanguine rubricata. De qua canit ecclesia
arbor decora et fulgida. Crux vero vivifica
merito adoranda quam ipse dedicavit
[illegible] hoc enim se dixit cruce constituit ut ex-
altatus a terra omnia traheret ad se ipsum Iohannis 12.
[illegible] hoc exaltari filium hominis oportet [illegible]
per gratiam [illegible]
Circa hoc dicere crucem festa colimus [illegible]
[illegible] et breviter dicendum quo adoran-
da ut de medio fiat errores. 2° de causa
propter quam adoranda ut exercentur animi af-
fectiones [illegible] opera et ecclesie catholica
2m [illegible] [illegible] doctrina. Circa ad
primum Crux dicitur tribus modis Christus, lignum,
signum. De primo dubium non est quin sit
latria adoranda sit propter divinitatis uni-
onem [illegible] 3m. De 2° quo ad materiam
adoranda est yperdulia [illegible]
quia ad opus nostre redemptionis a deo electa.
Voluit enim nos dixit enim [illegible] [illegible]-
tas salutis [illegible] ideo sacramenta per
[illegible] nobis operatur dicit vivifice crux constituit
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in cruce hoc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. De 3 quod est signum
sive [illegible] crucis sive 2° [illegible] [illegible] [illegible]
adorationem quia signatum i. latria [illegible]
[illegible] intelligendum est [illegible] de adoratione
in signo [illegible] ut genuflexionem vel
[illegible] [illegible] quod non [illegible] ad signum
sed per signum ad signatum [illegible] [illegible]

et [illegible] intelligenda, et illud apostoli
michi absit gloriari nisi in cruce. Galatas 6. [illegible]
[illegible] [illegible] crucis adoratur [illegible] gloriari
[illegible] [illegible] se mundo et sibi mundum cruci-
figere.
De 2° principali [illegible] [illegible] ostendens
aliam nativitatem qua denuo nascimur ad
vitam spiritualem. Sicut per carnalem nati sumus
ad vitam naturalem. Est autem nativitas spiritualis
spiritualis effectus crucis et ita causa sue adora-
tionis [illegible] quod evangelium longum et abscon-
ditum [illegible] per [illegible] [illegible]. Ad
intelligendum duplicem nativitatem quam evangelium
insinuat attendendum quod nativitas est [illegible]
[illegible] ad vitam. Est autem vita carnalis
et spiritualis, ideo gemina nativitas. Carnalis
est per unionem anime cum carne qua omnis homo
[illegible] existentiam et erit in resurrectione omnium
sed aliis bona aliis misera. Spiritualis est per
unionem dei cum anima per gratiam, [illegible]
vita anime sicut anima corporis [illegible] [illegible] spiritualis
presupponit carnalem [illegible] [illegible] [illegible]
quia prius est esse ut bene sit. Sicut per nativitatem
carnalem oportet nasci denuo spiritualiter
hoc vult evangelium [illegible] [illegible] et nasci.
Circa autem fiat hec nativitas est [illegible]
[illegible] enim fit per gratie infusionem per quam datur
spiritus sanctus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Cari-
tas diffusa est [illegible] [illegible] gratia data [illegible]
baptismum quod fit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], hac abluitur corpus, hoc purgatur
spiritus, [illegible] visibilis iustificat invisibilis
[illegible] nativitas illa [illegible] ad aliquid apparet
et [illegible] ad aliquid latet [illegible] [illegible]
[illegible] sit membrum Christi et per hanc incipit
vivere ea vita qua vivit Christus [illegible] [illegible]
[illegible] sibi [illegible] vel corporis quod eadem vita
vivit hic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] credite. Utilitatem vero
huius nativitatis [illegible] insinuat per hanc enim
datur facultas ascendendi ad regna celo-
rum [illegible] et ad possidendam vitam [illegible]
hereditatem [illegible] peccato perdidit eam
quam [illegible] [illegible] hic dicitur nasci sicut filium per
Descendit filius hominis naturalis ut per
[illegible] [illegible] debita in cruce solveret
sic ad se trahendo sibi viveret, et multos
[illegible] acquireret, [illegible] [illegible] ad-
[illegible] heredes dei, coheredes autem Christi si tamen
compatimur ut conregnemus. Venit autem nos
sibi per fidem caritate formatam quam in
cruce constituit, et per crucem nos meruit.

Est ergo crux Christi causa scala de mortalitate
ad communionem Christo moriens pro nobis. hodie tradit
sibi. Ideo ascendit in celum prebens in fine
Ecce quomodo exspectare ipsi vera vox et prin-
cipalis causa crux Christi est que hic videbis sit
scandalum gentibus stultitia nobis autem
dei virtus et sapientia. Ait Leo sermone 6 de pas-
sione et sermone 9. Illic enim omnium fontes be-
nedictionum, omnium causa gratiarum per quam cre-
dentibus datur virtus de infirmitate
gloria de obprobrio, vita de morte. Quem
in cruce exaltari oportuit filium hominis
ut omnis qui credit in eum non pereat sed
habeat vitam eternam. Eternam nobis pro-
redat Amen

In dedicatione templi, sermo primus

Compelle intrare ut impleatur domus mea
Luce 14. Festum presens dedicationis
templi domus domini hodierna die agimus. decet ta-
men plenius scire et mysterium eius ignorare non debemus.
Sollempnitas quedam ipsa nobis non est quam multi
ad eam. Quam devotionis confluunt certius. Sed
ignorant plerique. Ideo et quid sit sollempnitas ec-
clesie sit agenda. Sunt namque qui festum dedi-
cationis esse gaudent. sed ipsi dedicata templa
nesciunt omnia, sed adventantes animi ebriis
exhibuerint laudes et ignorant illi
tamquam carnales cum carnibus et desiderio age-
re festivitates eiusdem secundum verbum sancti de cibis
loquitur ad ventrem magis quam ad corpora pertinet.
Quidam delicatiora parant fercula vestes
corporales. Sine ornatu modo moderamine, affectu
copiosa pauperibus in claudendis festivitati-
bus non exhibentur. quam ut propterea fuit sy-
nagoge et ubi sic ecclesie, quam conditum in domo
et festivitatibus maioribus plenius venit. Sic ita
corpori providetur ut diligentius et plus animo sa-
piret quam dignior homo est in corpore, et ad quam
ut domum tam magnum festa pertinent demonstratur.
Hoc agitur. sed tamen festi indagatur. ac devo-
tiores in domo domini apparatus laudes
debitas pro beneficiis accepit misericordia
eius pro exemplum toto corde quod non faciamus
ad cenam. Cenam magnam magni et piissimi
patrisfamilias. quam fecit homo creator hominum
et creator. secundum dimidium eius disposi-
cionem ad appetitum. precepit in capite eius et ipsa
cena non pro corpore. sed ad anime expositionem
preparata. ad quam quidam vocatos dum ipse
misericordie, et secundum ait licet sed fuerunt

fit. medio ut rogaret. sed cum ulterius rogat.
Compelle intrare ut domus mea im-
pleatur. De quo per gratiam impetranda Ave Maria.
Primo videndum ob quam causam agatur dedi-
cationis festum. 2o quid sit illud a
nobis legitime per agendum. Circa primum
variis solempnitatibus, sub quibus reducemus
celebrandis certa festa principaliter constituit,
ut multiplicium beneficiorum dei me-
moriam cum gratiarum actione renovemus.
ac per hoc ad maiora percipienda spa-
remur. Sic enim ob memoriam liberationis
patribus suis ab egipciaca servitute in ma-
nu forti. Expressa in vindicio egipto
perpetrauit. iussit deus celebrari per singulos
annos festa paschalia. ac agnum man-
ducare. Sicut in textu Exodi 12 describitur.
Sic festa tabernaculorum fieri precepit
Levitici 23. De quo Deuteronomio 6 quia dicitur cum
te interrogaverit filius tuus: quid sibi volunt
testimonia, precepta et iudicia ista
quod deus tuus. Ait Cum interrogaverit te
filius tuus cras dicens. quid sibi volunt
testimonia haec atque ceremonie et iudicia quae
precepit dominus deus noster nobis, dices ei Ser-
vi eramus pharaonis in egipto et
eduxit nos dominus in manu forti. fecitque
signa et prodigia magna et pessima in egip-
to contra pharaonem et omnem domum illius
in conspectu nostro, et eduxit nos inde, ut intro-
ductis daret terram super qua iuravit patribus
nostris. Ecce primum sed in diversis festis
ob memoriam beneficiorum receptorum. Et
quo ad 2um sed recipienda beneficia, sequitur ibidem
Precepitque nobis dominus ut faciamus omnia
legitima hec et timeamus dominum deum nostrum.
et bene sit nobis cunctis diebus vite nostre.
sicut est hodie. eritque nobis misericors. sed in
futuro. si custodierimus et fecerimus omnia
precepta eius coram deo nostro, sicut mandavit
nobis. Cum ergo non mellius ut primum vel magis
recipiamus sunt beneficia dei. quibus indignis
nobis maiores templa sive domus speciales
et sanctificandas dignatus est. In quibus nobis fieri gra-
tiam decrevit, tam in via quam in patria. Ideo
Ideoque domus dei templa domini, recte appel-
lantur. In quo et gaudia et vindicta nostra
speravit. quod in celestibus efficit. sustentat.
delectat. et conservat. Merito ergo horum
beneficiorum memoriam agentes. diei festum
agimus in laudibus et gratiarum actionibus.

domum adornatas. quas deus exhibet[?] ordinibus
quod ac merito aptatas non superos exhibe dig-
nitate magis quanto mansiones quas nobis preparauit
deus in tempore et eternitate. urbs ac certa ne-
cessaria meliora sunt et sunt comparatione digni-
ora mansionibus deserti ac terre promissio-
nis, manna celi, aqua de petra per moysen
educta, et ceteris in ibi acceptis beneficiis pro
quibus tamen multi necati, qui beneficia acceperunt
sed et eorum filii festa in horum memoriam diuino
consilio precepto solempnissime celebrarunt.
Non enim presens nec tamen sufficit ex nobis et posteri
nostri domorum diuini beneficii ultimi et gaudij.
Preparauit ¶ Sed ad mansiones quas deus nobis preparauit.
1 Est ergo mansio celestis deus cognomine
templum beatitudinis ad quam suspiramus de
qua in psalmo dicitur beati qui habitant in domo tua domine in
secula seculorum laudabunt te. Et ij cor v Edificationem
ex deo habemus domum non manufactam sed eter-
nam in celis. ¶ Est et mansio videlicet ecclesia
2 omnium sanctorum fidelium aggregatio in terris, quam prius
dixit Aggeus ait Magna erit gloria istius domus
nouissime plusquam prime dicit dominus exercituum
id est ecclesie quam synagoge ¶ Et est domus
3 dei quelibet anima fidelis, quam deus inhabitat
de qua ad hebreos iij christus tamquam filius in domo
sua, que domus sumus nos si fiduciam et
gloriam spei usque ad finem firmam teneamus.
4 ¶ Est deinde mansio dei domus illa
materialis deo consecrata de qua iacob gen.
28 Terribilis ait est locus iste, non est hic
aliud nisi domus dei et porta celi. Item domus
mea domus orationis uocabitur luce ¶ Dedi-
Sanctificauit cauit eos deus non solum edificauit sed et sancti-
1 ficauit. Celestem deus prout legitur in
antiquum serpentem. De quo apocalipsis xij Ec-
2 clesiam autem deus in cruce dormiens
sanguine et aqua de latere suo effluentibus sancti-
ficauit ab omni macula lauit absque ru-
3 ga ut tradit apostolus ad ephesios v. Animam fide-
lem deus in baptismo regeneratam per fidem in
fonte sibi desponsauit. De quo osee ij Despon-
4 sabo te michi in fide. Materialem domum per
manus pontificum consecrauit. ¶ Hic domus
pura oratio est et sancta domus dedicata dilectis. De quo in
1 psalmo Domine dilexi decorem domus tue et locum ha-
bitationis glorie tue. Et iterum gloria domus
sue dote nobis. Ad hanc confugimus domum quia
in ea confidimus, atque omnium bonorum summa
expectamus. ¶ Cum non sit per alias nostras
uias sed in te possumus. Non enim possit quis intrare
vitam beatam nisi hic esse membrum fuerit et ea
in fine permanserit. Unde Aug. super ioh. omelia
xlv exponens illud ioh. x Ego sum ostium
per me si quis introierit saluabitur et ingre-
dietur et egredietur et pascua inueniet ait.
Non potest quis per ostium id est per christum ingredi ad
eternam vitam, qui erit in spe, nisi per ipsum ostium
id est eundem christum in ecclesia eius, que est ouile eius
intrauerit ad vitam temporalem que est in fide.
2 Ecclesiam ergo intramus per fidem et baptisma
que in materiali templo suscipimus. Ubi tamen sufficit
3 fore in ecclesia habitantem ad eam dominus inuitat,
in habitaculum christi, ut per gratiam et diuinam
consolationem fruentur. Sic ergo deus Regnum
dei intra vos est luce xvij. Hic christus qui in nobis
habitat per fidem. Unde deut. 30 prope est verbum
dei in ore tuo, et in corde tuo. propter quod hor-
tatur moyses eius seruos et. Custodi temet
ipsum et animam tuam sollicite. ¶ Preparauit quinimo
ergo deus in quolibet domorum quinimo de- certe
fectus sunt quibus eius ut quilibet Celesti 1
preparauit ad plenam sanctitatem, et omnium
desideriorum completionem sicut dicit propheta
Inebriabuntur ab ubertate domus tue, et
torrente voluptatis tue potabis eos. Ec-
clesiam quam deus ipse preparauit sibi, et facit
illos defendentes et ministrat eis sic per-
mittit sicut factum est luce xxij. In do- 2
mo que est ecclesia militans preparauit quinimo
fidei, et cenam magnam paratam illis
pro septem sacramenta ecclesie, ubi eundem pa-
nem fidelibus porrigit velatum tamen sacra-
mentali specie, quo fruuntur beati declarata
facie. De quo prouerbia ix Sapientia edi-
ficauit sibi domum excidit colum-
nas septem, immolauit victimas suas
miscuit vinum et posuit mensam. Et ad par- 3
ticipandum conuocauit in ecclesia materiali. In qua ibi
hic et presentibus multorum vasa et ministeria sanctitate
consecrata ipsa que pro tanta dispensatur. Et ea
mensa cum diuinis copiose adornatur. Ferue-
torum deuotionis et doctrinarum multitudine.
De quo scribitur Non in solo pane viuit homo sed
in omni verbo quod procedit de ore dei Math. 4
et deut. viij. In anima denique homo quinimo 4
dulcissimam preparat nobis eis in quod in more diuini,
diuini visitationem desiderat spiritualibus consola-
tionibus, sollicite expectat. De quo ipse ait
Ego sto ad ostium et pulso si quis audierit
vocem meam et aperuerit ianuam intrabo
ad illum et cenabo cum illo et ipse mecum apoc. 3
hic cibus paruulorum in que preparat diuino amore omnia

Ex sermone hugonis de prato [illegible]
de dominica xvii Obsecro vos ego
vinctus in domino ut digne ambuletis
vocatione qua vocati estis cum omni humilitate
mansuetudine patientia supportantes in-
vicem in caritate Ad ephesios 4. Christus in hiis
verbis hortatur nos apostolus ut digne ambu-
lemus vocatione qua vocati sumus et de-
gamus vitam ad id ad quod vocati sumus videlicet
in operibus predictis scilicet in humilitate mansuetudine
patientia et caritate. Circa primum est sciendum quod nos sumus
ad eternam vocati primo et principaliter ad regnum
dei quod est ipse deus eternaliter ut dicit augustinus de
hoc creata est humana natura ut cognosceret deum
cognoscendo amaret, amando possideret et pos-
sidendo frueretur. Item vocati sumus hoc quod dicit
cenam magnam et vocavit multos
luce 14 in fructibus fecit vocationis celestis parti-
cipes hebreos 3. hoc enim descendit filius dei
ut scilicet ad eternam vitam vocaret nos dicens Johannis 10
Ego veni ut vitam habeant Et bene
dicitur quod fecit filius dei et in vita et in mor-
te propter hoc fecit ut scilicet ad regnum dei invitaret
et vitam eternam haberemus Johannis 3 Sic deus
dilexit mundum ut filium suum unigeni-
tum daret ut omnis qui credit in ipso non pereat
sed habeat vitam eternam. Sola autem humilitas
est via perveniendi ad vitam seu ad regnum
dei, et qui aliter vadit potius cadit quam ascen-
dit Augustinus Ambula per Christi humilitatem si
vis pervenire ad eius eternitatem Job 22
Qui humiliatus fuerit erit in gloria Proverbiorum 29
humilem spiritu suscipiet gloria Sic ergo qui
ambulat in humilitate digne ambulat vocatione

qua vocatus est ad regnum dei. Secundo sumus
vocati ad iusticiam regni Math 6 Quere-
rite primum regnum dei et iusticiam eius id est quere-
rite primum regnum dei tamquam finem, secundario
iusticiam eius tamquam id quod ducit ad illum finem
Circa ad regnum pervenire non possumus sine iusticia
regni Math 16 Si quis vult post me venire
scilicet ad regnum abneget semetipsum id est vitam
carnalem, et tollat crucem suam id est penam. Id est
hic crucifigitur mundo et mundus ei Gal 6.
Per quem michi mundus crucifixus est et ego
mundo / et sequatur me scilicet operibus virtuosis
Et hec est iusticia regni Math 20 filiis zebedei
petentibus consedere in regno dei interrogavit si
an possent tamen habere iusticiam scilicet calicem
passionis et pene bibere ut patet ibi Potestis etc.
Christus Si vultis in regno sedere oportet vos
iusticiam regni habere quod est calicem passionis
bibere Ergo ad hoc sumus vocati ut carnem cum
viciis et concupiscentiis crucifigamus Gal 5. Qui
autem Christi sunt carnem suam crucifixerunt cum
viciis et concupiscentiis Et ut opera virtuosa operea-
mur. Post hec autem horum duorum operum est
mansuetudo, quia si quis in furore et superbia
domat carnem et facit opera de genere
bonorum sed nullum fructum habet. Item hoc per-
venit ad regnum celorum. Legitur de quodam episcopo de eo
qui remunerabat [illegible] sabbato ad horam [illegible]
et propter hoc efficiebatur melancolicus et ira-
cundus propter quod tota familia perturbabat
Cui apparens beata virgo dixit frater
die sabbati aliquam elemosinam et non re-
munes (?) propter hoc ieiunium non placet michi

Beda cap. ... quod narrat Gregorius in dialogo
de illo diacono mirabili qui servitute sua
nimis molestabat et post mortem sepultus
fuit in ecclesia, et dum dyaconus careret quod excommuni-
catus erat ecclesiam videbat ponere de sepul-
chro spiritus qui esset excommunicate oportet eum
propter opera duricia ad regnum sed opera in mansue-
tudine fac eum et In mansuetudine opera
tua perfice Mathei xi Discite a me quia mitis
sum et mansuetus in operibus eorum et humilis corde
Item In eodem v c. Beati mites quoniam ipsi pos-
sidebunt terram sed videamus quis vero est quia opera
duricia ad regnum Christi sed opera in nobis qui
est totus benignus et mansuetus [illegible] benignus
est eo Christi [illegible] In eodem xii [illegible]
bos et suavis est dominus Christi [illegible] nobis [illegible]
eo quia operatur bonum [illegible] Christi solum quia facit eum
benignum et mansuetum Sic ergo qui ambulat
in mansuetudine digne ambulat vocacione qua
vocatus est ad iusticiam regni Tercio sumus
vocati ad tollerandum adversa presentis vite
Luce x Ecce ego mitto vos sicut agnos
inter lupos Vt per paciam adducere [illegible]
et [illegible] et [illegible] et [illegible] Iac. i
Beatus vir qui suffert temptacionem quia cum pro-
batus fuerit accipiet coronam vite Luce xxi
In paciencia vestra possidebitis animas vestras
Sic ergo qui ambulat in paciencia digne ambulat
vocacione qua vocatus est ad tollerandum mala
presentis vite Quarto sumus apti omnes sumus
ad invicem membra corporis mistici quod est ecclesia
sumus vocati ut supportemus unus alterum
et serviamus unus alteri in officio et statu suo in quo
deus eum vocavit Sicut membra corporis naturalis
dilectione mutuo sibi serviunt et supportant

Nam oculus servit pedi ostendendo ei viam
et pes oculo portando eum et sic ceteris
membris serviendo alterum per ordinem et sic de
aliis Deus autem posuit nos in ecclesia
eius tamquam membra ut dicit apostolus ut unus
doceat per doctrinam alius sustentet per ele-
mosinam alius corrigat per disciplinam per
ministerium Ergo in gradu ministrum quod vocatus est de-
ministrare alius Ro. xii Sicut enim in uno
corpore multa membra habemus omnia autem membra
non habent eundem actum Et sequitur habentes
autem donaciones secundum graciam que data est nobis
differentes sive prophetiam secundum racionem fidei
sive ministerium in ministrando sive qui docet
in doctrina Sic ergo qui ambulat in hac
mutua caritate et supportacione ut
in gradu suo accepit serviat alius digne
ambulat vocacione qua vocatus est ad unita-
tem corporis mistici quod est ecclesia cuius caput
est Christus Ephe. i Ipsum dedit caput super
omnem ecclesiam que est corpus ipsius Magna
est gracia esse membrum unius talis corporis
cuius caput est Christus Et sic patet quod hic
digne ambulacio in quatuor consistit

diligunt quam huius seculi divitias ignorant. De
quo 2 Ethica. Pasti in dulcedine pauperi deus
psalmo 67. Et in tantis conviviis [illegible] in-
veniunt bona, et de [illegible] in [illegible]
[illegible] pauperi [illegible]
[illegible]
magis multum dulcedinis vel quadam
[illegible] psalmus quia hec
[illegible] paraverunt, quia
gaudio [illegible]. Die hodierna
in dei laudibus festivamus, quo [illegible]
potius [illegible] aperta, et [illegible]
vincta. [illegible] quia
[illegible] porta [illegible] domus, quam in
fide et sacramentis [illegible], pu-
rificamur, [illegible], orna-
mur, et ad splendidam domum domini celestis
[illegible] modis [illegible]
Concordat ad [illegible] festum [illegible]
[illegible] quia a domino [illegible]
[illegible] vocatos in [illegible]
ut [illegible] admissos describit [illegible]
[illegible] magna [illegible] et [illegible] ne-
glexerit, dampnabiliter [illegible]
[illegible] quidam fecit cenam
magnam. Et [illegible] de [illegible]
Dicto breviter [illegible]
festo agendum sit, restat nunc [illegible]
[illegible] a nobis [illegible] agendum.
Ne forte [illegible] et [illegible] amitte-
re [illegible]
[illegible] ordinata ad finem [illegible]
[illegible] attingat. [illegible]
ad [illegible] domum [illegible]
[illegible] purgati, refecti, ornati [illegible]
ac [illegible] aula magna, domus [illegible]
[illegible] in celis [illegible]
[illegible] ymnibus [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] celebravit. [illegible]
[illegible] magna
[illegible] vocati non [illegible]
[illegible] negglexerunt.
[illegible] servi [illegible]
Alii non [illegible] paruerunt.
Et [illegible] fide acceptam [illegible]
[illegible] festivitate [illegible]
[illegible] vocamur [illegible]
[illegible] vocati
[illegible] vocati, vel [illegible]
[illegible] festa [illegible]
[illegible] hodierna [illegible]
[illegible] illorum [illegible]
[illegible] inhereret. Amplius [illegible] celestia

desiderat, magis corporalia quam spiritualia di-
ligunt, et [illegible] ad [illegible]
invitatos [illegible] non obaudiunt [illegible] male vi-
vendo [illegible] in fide [illegible] suo [illegible]
[illegible] ut [illegible] in [illegible] ad [illegible]
mundi amatores [illegible] studio [illegible]
[illegible] valet [illegible]
Nam [illegible] ut [illegible] in mundo [illegible]
[illegible] oculorum, et superbia vite [illegible]
in mundo fuit [illegible] per vite superbiam [illegible]
desiderat. [illegible] per avaritiam [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible] voluptatem [illegible]
[illegible] de [illegible] villa emit [illegible]
[illegible] quam [illegible] emptam [illegible]
[illegible] sollicitabat
[illegible] voluptate [illegible]
[illegible] libido
[illegible] ligat, [illegible] occupat. [illegible]
carnis voluptas [illegible] spiritualium deli-
ciarum fastidiosos. Ad [illegible] vite epulas non festi-
nat [illegible] vota ne [illegible]
[illegible] miserie [illegible]
[illegible] in mundo [illegible] fallacissimo [illegible]
[illegible] mundus et [illegible]
[illegible] suo [illegible]
[illegible] potentia
divitibus sufficientia, voluptuosis delectationes.
[illegible] potentibus [illegible]
mille [illegible] pericula manent. [illegible]
[illegible] sufficientes divitibus, [illegible] magis
habundat [illegible]
[illegible] vite [illegible]
[illegible] et [illegible]
voluptatibus [illegible]
[illegible] sic [illegible]
[illegible] gaudium [illegible] occupat [illegible]
boecius [illegible]
[illegible] sufficientia [illegible]
[illegible]
[illegible] non potest. [illegible]
[illegible] vite [illegible]
a [illegible] fugat.
[illegible] pellit [illegible]
plena voluptatis et [illegible]
benignitatis et [illegible] labor [illegible]
[illegible] de novitate, de [illegible] ibi
[illegible] non [illegible]
[illegible] ut [illegible] audit [illegible]
possidet [illegible] ibi [illegible]
[illegible] voluptas [illegible]
[illegible] et [illegible]
et gloria [illegible]
[illegible] epule, ubi [illegible]
[illegible] Nullum potest [illegible]

390

necnon spiritualia et spiritualium desiderium. Ad hanc si
appetamus pervenire eius laboremus quod vocan-
te sponte sunt serviti. Hi fuerunt pauperes
et debiles, ceci et claudi, etc. in quem mun-
do sunt divites, clari et potentes deo. Ista
que complebat mundus diligit deus, ut confundat
mundi iudicium complebat. Sic vult apostolus
Cor. i. Debiles sunt et pauperes, qui mundi
non habent, quorum subsidio et defensione in-
diguerunt. Ceci, qui oculos ad videndum usque carent.
Pedibus orbatos claudos dicimus. Propter
ut dum sunt dealbati magis oculos et pedes
amputatos, ac per hoc ut magis debiles, ceci
et claudi in gehennam vitam eternam, quam qui
male habitis mittantur in gehennam ignis
inextinguibilis, ubi vermis eorum non mo-
ritur, et ignis non extinguitur. Marci ix. Oculos
autem in scriptura pro manus, per oculos tre-
morem divinorum gratia, per pedes desideria
carnis illicita designantur. Sunt ergo pauperes
et debiles mundi huius, ut quicumque
nec gratiam consolationis absistentes, quod sunt in se
ipsis velut nichil, nullum autem in deum
confidunt adiutorio. Contra superbos divites
reprehendit. Dicentes cum apostolo, Non quod sufficientes
simus cogitare aliquid ex nobis, tamquam ex nobis,
sed sufficientia nostra ex deo est. Quod sequitur
De hiis dicit dominus Mathei v. Beati pauperes
spiritu, quoniam ipsorum est regnum celorum. Et re-
quirunt pauperes, ut sibi, sed omnia deo
attribuunt, glorificantes in operibus divinis. Isto
et dominus non sibi, sed totum attribuit regnum
celorum. Ceci sunt, qui illicita oculorum gratia
abstulerunt quam avaricia ... divinorum
non ... sed in celo thesaurizantes, ubi fur
effodit nec ... neque erugo et tinea de-
molitur etc. Claudi vero qui pedibus affec-
tionum et corporis in seculi ... ligaverunt,
ne in lubrica carnalium desideriorum
via ambulent, clamantes ad dominum cum
propheta: Deduc me domine in semita manda-
torum tuorum quia ipsam volui. Ecce qui
mundo contradicunt, ut superiorum gaudeant,
soli deo christo corde adherent. Hi
mundi huius pauperes ac debiles sunt,
ceci atque claudi. Et qui nichil in hoc
mundo quod teneant, vocem invitantis audiunt,
et toto conatibus ad convivium quod suspirant
venire concupiscunt. Tales simus et nos,
et ex nobis deo deum ... hoc debitores
eius complebat. Non si soli isti intrabunt,
non sic fiet sala ... Sic et ceteri sunt
hoc qui intrare per carnem vincunt, huius
pauperes et ... Ideo misericors

deus calamum quassatum non confringit
nec linum fumigans extinguit. Alias
de iis est mundos implicatos non debiles
et qui sua sponte vocati subsistunt, compellit
ut vias vite ambulent. Compelle intrare.
intrare. Deus siquidem eos qui in mundo fruentes
deum deserunt, adversitatibus ac tribula-
tionibus affligit, et a mundanis desi-
deriis quos asserunt frustratos deici-
unt, ... mundum sibi adversum desperant,
quem blandientem non relinquunt. De quo
in omnibus ... Sepe inter nonnullos ad ... a
gloriam ... volentes, a longa egritudine
tabescunt, a afflicti ... et ...
... ... affliguntur,
et in mundi dolore videt, quo non confide re-
cuius voluptate abuterentur. Ipsos in suis
desideriis ... ad deum corda revertunt.
De quibus per prophetam dominus ait: Sepiam
vias tuas spinis, et sequetur amatores
suos et non apprehendet eos, queret et non inve-
niet eos, et dicet: vadam et revertar ad
virum meum priorem, quia bene mihi erat tunc magis quam nunc. Osee ii.
Nonnumquam que eam possidet in hoc mundo non
possunt obtinere quod volunt, ac de impossi-
bilitate obtinendi lassantur, sunt ad men-
tem dei ... plane ...
que ... et ... adultera esse
voluit ut potuit, deinde ... fidelis
... Cum ergo mundi adversitatibus
fracti, ad dei amorem redeunt, atque sic
a pravitate vite desideriis corriguntur, quasi
ut intret compelluntur. Cum enim dominus nos
invitavit in fide in baptismo ... sed
ac sine ... baptismali caritate ...
spiritus, vocem non ... per se, per angelos,
per predicatores, per miracula, per ...
... et nunc per adversa et mundi ... perturba-
tionibus ... ... compellit. Si vocan-
tem ... ... compellentem audiamus.
Consideremus quod nichil est quod in hoc
mundo libeat, et cum ubique luctum, ubique
gemitum ... videamus, ... depopulari
... ... alios occidi, alios
in captivitate ... alios ... ...
alios bonis ... spoliari. Cernere ...
videmus ... iniuria, dolos, fraudes, nullam
... fidem, sublatam veritatem, ...
honestatem, amicitiam, et omnia ... in ... ...
Amorem ... ... quia si ad mundum
diligimus, non gaudia sed ... amaritudinem
ait ... in ... Revertamur ad
dominum iam nos compellentem, ut ad convivium

tam desiderabile in domum domini venire valeamus, quia si nunc deum possumus nullo pacto ire volumus, venit hoc
verbum, ut non compulsi veniamus ad domum domini. Corrigat nos flagella, quos ... non emenda-
... ad id ... male nobis hoc ... in ... ... gaudeat
... prestante domino nostro Ihesu Christo. Amen.

Sermo de dedicatione templi. 1228. primus ...

Vere dominus est in loco isto Gen. 28
originaliter. Dicitur vobis in pre-
sentis festivitatis matutinali
officio. Cum vero nobis domini presentia loquitur
cum tamen ac ... ipse dominus loco sum-
comprehendi non potest, cum ubique sit essentia-
presentialiter et potentialiter. Ut testatur ysaias
ysa. ultimo Celum sedes mea est et terra
scabellum pedum meorum. Cui propheta alludit
ps. 138 sic inquiens. Quo ibo a spiritu
tuo et quo a facie tua fugiam. Si ascen-
dero in celum tu illic es. si descendero ad
infernum ades. Si sumpsero pennas me-
as diluculo et habitavero in extremis
maris, illuc manus tua deducet me.
Ut quod ... templum extruxerat
domino Si celi celorum te capere non
poterant, quanto magis hec domus quam
edificavi nomini tuo. Nichilominus tamen
isto in loco ad dei nominis honorem singu-
lari consecrato specialiter quodammodo exi-
stit, per gratiam videlicet visitantem, inhabitan-
tem, et gratum facientem. Cumque homines
magis hic in loco occurrit. Ut contra.
Et hoc ... de causis scilicet Angelorum
presentia Demonum fuga Orantium
hominum congregatione Devotione
mentis sinceriore. Primo propter angelorum
1 presentiam. Nam ut ait Crisostomus Angeli
enim assunt, et domus dei plena est spiritu-
alibus virtutibus. Et dominus ad moysen
Exodi 3 locus in quo stas sanctus est. Unde apocalipsis
viii Stetit angelus iuxta aram templi
habens thuribulum aureum in manu sua.
et data sunt ei incensa multa, et ascendit
fumus aromatum in conspectu dei. Incensa
enim orationes devote sunt cum quibus ... ascen-
dunt, quia angelorum sanctorum ministerio feruntur ante
conspectum divine maiestatis. Omnes enim angeli
administratorii sunt spiritus. ut dicitur in de
celesti hierarchia. Ideo ps. 137 dicit
propheta in conspectu angelorum psallam tibi ado-
rabo ad templum sanctum tuum, et confitebor
nomini tuo. Et in Canone Supplices
te rogamus omnipotens deus iube hec perferri per
manus sancti angeli tui ... in conspectu
divine maiestatis tue. Dixi 2o
2 propter demonum fugam. Nam per huiusmodi templi
sanctam consecrationem. omnis diabolice potestatis
suggestio. procul pellitur. Refert ...

sanctus Gregorius in li. dyalogorum Cum quan-
dam arrianorum ecclesiam fidelibus ... conse-
craret, sanctorum Sebastiani ac beate Agnetis
reliquie illuc fuissent delate, populis ibi
consistentibus, porcus hinc inde ... errare ...
sit ... qui fores expetens
ecclesie, hominum visui se subtrahens eva-
nuit. In ipsa quoque nocte sequente magnus
... in eiusdem ecclesie tectis strepitus ...
discurreret et oberraret ... Cum secunda
sequenti nocte, magis ... hominum
aures ... tertia vero nocte tantus appa-
ruit strepitus, quasi funditus omnis ecclesia
... Nec ulterius aliquam hostis
inquietudo apparuit ... dominus ostendit
ut ... pateret de loco isto immundum
exisse habitatorem. Tertio propter orantium 3
hominum aggregationem. Ibi enim melius ad
orandum aggregantur homines, ubi eorum preces de-
vote redduntur exaudibiles. Invocavi
dominum de tribulatione mea et exaudivit
me de templo sancto suo ps. 17. Propter quod
sancta mater ecclesia in hodierne festivitatis
officio sic deum orando precatur. Concede ut
omnes qui hic deprecaturi conveniunt ex quacumque
tribulatione, consolationis tue beneficia con-
sequantur. Quare et salomon dedicato tem-
plo oravit dicens. Ut oculi tui aperti sint super do-
mum hanc, die ac nocte, et quicumque ora-
verit in loco hoc, exaudies in celo, et cum
exaudieris propitius eris 3 Reg. 8. Congre-
gatur ac homines in locum hunc, ut laudes
deo persolvat, veniam pro delictis impe-
tret. Dei iudicia audiat In dei cog-
nitione erudiri certat. Unde Crisostomus
In aula regia ingressurus, habitu et in-
cessu te componas, ne videlicet habitu dis-
soluto. et incessu effrenato, templum a-
... devotionem evocatis orationis
fructu frustreris. Sed proh dolor. plerique
hodie dei templum ingrediuntur non ut deo
laudes persolvant, sed turpi colloquio
impudicoque visu blasphemant. non veniam
peccatorum impetret. sed magis peccata peccatis
accumulet. Non dei iudicia audiat. sed
audita iudicet. Non in dei cognitione
erudiatur. sed similis ... in ...
doctrinam perdat. De quibus profecto veri-
tas dicit Domus mea domus orationis

vocabitur ysaie lxij. Vos autem fenestella
spelunca latronum math. xxi. Tertio
propter deuotionem mentis sinceriorem. Habet
enim deuotionem penitus ipsa crucifixi
figura, ceterorumque ymagines sanctorum. Mul-
tum excitant quasi libri sunt laycorum.
Nam quod legentibus scriptura, hoc ydeotis
cernentibus prestat pictura, quia in ipsa igno-
rantes vident quid sequi debeant. Ergo quia
Pictura quandoque plus videtur mouere animum
quam scriptura. Per picturam enim res gesta
ante oculos ponitur, que in presenti geri videatur.
Sed scriptura res gesta, tanquam auditu re-
uocat ad memoriam. Visus autem certior
est, et ad cognoscendum magis necessarius
quam auditus, ut dicitur primo methaphisice. Hic est
in ecclesiis non tanta reuerencia libris
exhibemus, quanta picturis et ymagini-
bus. Propterea tamen negamus quod adoramus, in eis
salutis spem ponendo, quod esset ydola-
trie. Sed eas in memoriam gestorum veneramur.
Vnde metrista. Effigiem christi dum transis pronus hono-
ra. Non tamen effigiem, sed quem designat adora.
Esse deum, racione caret, cui contulit esse
Materiale, lapis, effigiale manus.
Nec deus est, nec homo, presens quam cernis ymago.
Sed deus est et homo, quem sacra figurat ymago.
Hec exemplum, cum, manus in bruno posita,
non est via a peregrinantibus tenenda, sed
cum ostendit, seu signat, sic ymago xpi-
sti non est xpistus, sed eum indicat, vt volunt hugo
et alanus de waldensibus. Principaliter
tamen augetur mentis deuotio, propter sacramen-
torum presenciam, graciam conferencium, ut dicit
augustinus contra faustum de ciuitate dei. Sacramentum enim est inui-
sibilis gracie, visibilis forma, quasi sacrifica-
ti gracia constituta sunt. Hugo. Principa-
lissime autem propter sacramentum eukaristie, quod
omnium sacramentorum est consumacio, ut dicit
dyonisius in de ecclesiastica ierarchia
c. 3. In hoc enim sacramento xpistus dei filius
verus deus et homo, qui et virginis glorio-
sissime thalamum sine porta pre-
iuit, indubitanter continetur. Non igitur do-
minus est in loco isto, quasi suo racione ibi est.
De quo alibi explanacio facien-
da, gracia septiformis spiritus, omnibus ne-
cessaria nobis virginis intercessione
ut consequamur, dicat mente sincera. Aue maria.

Uere dominus est in loco isto scilicet templo. Iste ser-
mo iste trifarie diuiditur. Primo de huius
festi institucione videndum. 2° proposi-
thema vna cum origine sunt moralizanda.
3° ad ipsum thema vertendo de duplici mo-
tu plicate, sed et mutabilitate et subinferendum.
Circa primum ad primum Sciendum quod dies iste de-
dicacionis celebris est, et solempnis ex
veteris testamenti pariter institucione. Nam
et presens festum encenniarum solempnitate
in precedentibus et in nouo testamento a
patribus sancta romana ecclesia decimo precepta.
Vero primo quod dedicacionis dies celebris
est ex veteris testamenti institucione. Nam ut
libro 3 Re. 8. Salomon cum templum domino sep-
tem annis edificatum, octauo anno perfe-
cit, decimo die mensis octobris cum magna
gloria dedicauit. Destructo autem templo
atque incendio cremato, per regem nabucho-
donosor, ut habetur paralipomenon 36. Zo-
robabel et ihesus sacerdos ipsum reedi-
ficantes consecrauerunt veris tempore prophe-
tantibus Aggeo et Zacharia ut habetur
Esdre vi. Quod 2° per antiochum
regem nequissimum contaminato, atque ydo-
lorum sordibus prophanato, per iudam macha-
beum fratresque eius innouatum tempore dedica-
tionis est. Statuitque in vindicta omnia esse
vt agerentur dies dedicacionis altaris
in temporibus suis, ab anno in annum, per dies
octo, cum leticia et gaudio. 1 machabeorum.
Quod sic usque ad nostri saluatoris
aduentum seruatum, Johannes testatur, qui eum
encenniarum in festo in porticu salomonis
deambulasse describit. Joh. x. Quod
perfecto omnia sic apostolus dicit in figura facta
sunt illis, et propter nos vtique scripta. Ideoque
solleriusque spiritualiter nobis in ea agenda.
Salomon quippe rex dictus quasi pacificus
typus ipsius nostri redemptoris tempore de-
signat. De quo ysaia ix. Multiplicabitur
eius imperium, et pacis non erit finis.
Templum quod edificauit, katholica eius ecclesia
est, quam de viuidis per orbem credentibus.
quasi de viuis lapidibus in vna sue
fidei, et caritatis compage aggregat. Et quod
septem annis edificatum est templum, signat
quod per totum hoc seculi tempus, quod septem diebus

p° pu'

p° mo / pu'

beda

septem etatibus evolvitur, sic structura ecclesie crescere non desinit. Et octavo anno dedicatum est, et celeberrima illa et maxima festivitas a Salomone cum filijs Israel tempore complete dedicationis exhibita, consummat misterium, quia sic erit in fine mundi cum electorum desiderate immortalitatis est secura festivitas, et per acta ymnidicat resurrectionis miracula. Merito ergo quod ad paradisi regionem vel secundum Salomonis regnum pertinet, eterna cum eo gaudia, celestis patrie trahebit. Nam quia dominus octava die id est post sabbatum sabbati resuscitatus a morte voluit, recte nimis octonarius numerus resurrectionis festa natura designat. Et hoc primum fiunt per iudeos cum festum pasche et cenophegie tum septem diebus solempnizaverunt. festum encenniorum viii diebus celebrabant. Ista namque festivitas ut premissum est, significat eternam dedicationem. qua ecclesia sive anima sancta deo dedicabitur. ita quod ad alios non possit transferri. que erit in octava scilicet resurrectionis. Et ideo in novo testamento habetur hoc festum octavas.

Et templum ab hostibus incensum, eversum dominus miseratione restituit, et ab ydolatria contaminatum, denuo superne pietatis amplius mundat, sic ecclesie consummat auctoritas. Sive nunc persecutiones infidelium premunt. Nunc a persecutionibus reddita liberior tranquilla domino servitute famulatur. Nunc quasi in quadam suis membris hostis antiqui perfida insidijs. Nunc instante sollercia doctorum fidelium. quos ad horam prevalere videbatur, per penitentiam castigatos recipit. Cum dedicationis festa cum ita acta sint, ab hijs qui sub umbra legis serviebant. quanto magis nos quibus veritas patefacta est, horum vestigia sequentes. hoc dedicationis ecclesie nostre die. dominus laudibus, vigilijs, et orationibus studeamus devote solempnizare. Augustinus. Recte ei ecclesie festa colunt. qui se ecclesie filios esse cognoscunt.

Ex quo patet 2o. quod hec festivitas in novo testamento est precepta. Nam et ipse salvator in encenijs templum ingrediens, sermonem fecit ad populum, ac dedicationis eius presentia sacramenta dignatus est. Si igitur ambulans dominus voluit in templo in quo carnes et sanguis brutorum offerebantur, multo magis nostre orationis domum, ubi carnes ipsius et sanguinis sacramenta celebrantur, visitare gaudebit. Si quidem perambulans non despexit porticum, in quo rex quondam Salomon ad orandum stare solebat, quanto magis penetralia cordium nostrorum invisere, atque illustrare desiderat, si tamen ea timore suo quod est initium sapientie habere perspexerit. Unde Proverbiorum 8. Delicie mee esse cum filijs hominum. Licet enim templum domus dei in quo ad orandum convenimus, templum est domini, sed magis nos ipsi ut dicit apostolus 1 Cor. 3. Nescitis quia templum dei estis, et spiritus dei habitat in vobis. Si ergo templum dei sumus, sollerter curemus bonis actibus habundare, ut in eodem templo suo ipse dominus et venire et mansionem facere dignetur. Caveamus hercule ne videlicet corda nostra dominus adveniens a caritatis ardore torpentia reperiat, ideo ea vicijs aversatus relinquat. Beda in ... ubi super apostolum. Si quis templum dei violaverit, disperdet illum deus. Tercium cuius ecclesie festum a Felice papa 3 primum institutum narrat Guilhelmus Durandi. Refert legitur quod cum in civitate Beritensi regionis Syrie iudei quandam crucifixi ymaginem pedibus conculcarent, et latus eius perforarent, mox inde sanguis et aqua exivit, quo ... infirmi corpore delinti, ab omnibus quibus tenebantur infirmitatibus curati sunt. Iudei hoc viso miraculo admirati, omnes Christi fide suscepta, baptizati sunt. synagogas eorum in ecclesias consecraverunt. Unde quia admirandum Rome ecclesia Salvatoris alias Lateranensis consecrata est, in qua et ampulla miraculosi huius sanguinis plena continetur. In qua et quinto Id. Decembris solempniter passionis domini peragitur memoria. Unde ad plenum alibi consecrabatur. Et hic de primo.

Circa quo ad 2 intendendum quod Jacob arrepta benedictione patris, ut habetur Genesis 28, ad terram patris peregrinatus est ad servitia Mesopotamie, ad consequendum uxorem de domo Laban fratris matris sue uberem. Cumque venisset ad quendam locum, nocte apprehensus in campo volens quiescere, tulit lapidem capiti supponendum.

Salomon

sic victoriosos ecclesia

2m membrum principale

2m membrum pnr

et dormivit in eodem loco. Viditque in
sompnis scalam in terra stantem, summitatem
quoque eius celum tangentem, angelos quoque dei
ascendentes et descendentes, et dominum innixum
scale dicentem sibi: Ego sum deus patris tui
abraham et ysaac; terram in qua dormis
dabo tibi et semini tuo, eritque germen tuum sicut
pulvis terre, et in te benedicentur et in semine tuo
cuncte tribus terre. Cumque evigilasset iacob
de sompno, ait: Vere dominus est in loco isto
et ego nesciebam, pavensque inquit: Quam
terribilis est locus iste; non est hic aliud nisi
domus dei et porta celi. Gen. 28. Cum
autem omnia quodammodo scripta sint ad moralem doctri-
nam scripta sunt, ad Ro. 15. Idcirco de hoc
misterio intellectum sentiemus. Jacob ille
qui erat vir simplex, habitans in taber-
naculis, ut Gen. 25, hominem significat qui se
ab exterioribus curis abstrahit et huius
mundi delictis, manens in puritate
mentis, animi et conscientie. Hic in tabernaculo
habitat cum mentis in cubiculo in dei con-
templatione se recolligit. Unde Gregorius: Tunc
enim interna secreta divinitatis cognoscimus,
cum intra mentis cubicula ab huius mundi
occupationibus seiungimur. Et ideo alto
desiderio Zacheus Luce 19 cum toto desi-
derio dominum videre cupivit. Licet turbe
immoratus potuit, arborem sicomorum
ascendit, prout hodierne festivitatis ewangelica
lectio latius explanat. Zacheus hic misti-
ce, qui interpretatur iustificatus, credentes ex genti-
bus, qui pro occupationibus temporalium depressi
erant, et minimi significat, hic post iusti-
ficationem intrare cherico (?) salvatorem videre
voluit, donum fidei quod in mundo attulit
percipere querit. Sed turba viciorum consuetu-
do eum clamantem increpabat, eamque hinc
incipientem turbat. Sed sic apostolus clamans
dominum querit, turbam vincit. Ita pusillus terrena
relinquendo, arborem crucis ascendendo,
turbe obstante transcendit, clamans cum
apostolo: Michi autem absit gloriari nisi in cruce
domini nostri Jhesu Christi, ad Galatas ultimo.
Sicomorus arbor est moro similis foliis,
sed altitudine prestans, interpretatur ficus fatua, id est crux,
quam credentes ut ficus pascit, ab infidelibus
irridetur ut fatua, unde apostolus gentibus dicit
stulticiam, quam pusillus ascendit, cum quibus
humilibus et pro sua fragilitatis conscius, in

vide in omelia supra
luce 19 Zachee (?)

virtute glorie crucis. Et propter hanc laudabi-
lem famulatum, inserente ipse dominum recipit,
quia et si non dum interea possidet, ut cum eo in te-
rapti et qui introitum luci celestis patrie
credit, hic in glossa ordinaria. Unde vide de sco-
lastico in libro de 12 filiis c. A. 2. Primum
et principale speculum divinitatis est homo
sapiens in habitare. Hic iacob in via
dormivit. In via dormire secundum Gregorium
moralium libro 4 est in processu vite presentis sese animum
ex huius mundi negotiis abstrahere,
item est a visibilium appetitu oculos men-
tis claudere, quos oculos aliquando ille
seductor primis parentibus aperuit, in-
eis ut transgrederentur domini mandatum
mendacio suggessit, per quod oculos ape-
ruerunt pro pena, cogitationes in iniquitate
et penam, quos innocentia clauserat. Hic in
sancto est dormire, id caput lapidi suppo-
natur, nam lapis iste Christus est, de quo
ps. 117 lapidem quem reprobaverunt edifi-
cantes hic factus est in caput anguli. Sup-
ponitur caput, id est cor, animus, et omnis cogitatio
figi debet. Unde Gregorius in omelia: Minus est ma-
la non agere, nisi etiam quisque studeat bo-
nis operibus insudare. Sunt enim qui curis
secularibus se abstrahunt et in omnibus
nullis se exercent. Illi dormiunt non
quidem studio, sed torporis ocio. Cor. 6.
dicit Jeronimus: Semper aliquid operis facito
gloria boni operis, ut dyabolus te occupatum
inveniat. Unde est sicut dicit [illegible]. Non eum
facile capit temptator, qui bono va-
cat exercicio. Scala vero quam vidit
iacob, fides est catholica, cuius duo latera
due nature in Christo significat, humanitatis
videlicet et divinitatis, quibus inferius sunt gradus
id est articuli fidei, quorum septem divinitatem,
septem vero humanitatem respiciunt, ut
dicitur 3 sententiarum. Qui in se aerem ad aucto-
res quoque pertinent. Vel scala
ista, secundum Alanum in libro de arte predican-
di, perfectio est vel karitas, cuius septem sunt gradus,
scilicet confessio, oratio, gratiarum actio, sacre
scripture perscrutatio, dubiorum occurrentium
in consilio aliorum inquisitio, clamatoris
predicatio. Per quos qui perfectus vult esse in
scriptura, necesse est ut proficiat, primo peccata
confitendo quia in malivola anima non ref-

Vel 3° per scala secundum ysidorum ethi.
arbor frondosissima sue arboris. De qua
ecclesia cantat. Hec est scala per quam
rex celorum ad se trahit scala. Cui
dominus est innixus, quia xpistus cruci affixus
amarissima sua passione et morte
omnes homines sufficienter liberavit. Augustinus
dyabolus, licet non efficaciter, quia homines et passio
omnium ut dicitur salomonis. Sicut ergo dominus vnxit
prius suo ... Luce 10 et dedit ... non ... quod
in nomine ihesu omne genu
flectatur celestium terrestrium et infernorum.
Ad philip. 2°. Cuius unctionem iacob
per spiritum intellexit in lapide quem titulum
erectum oleo perfudit. Cuius vero iacob
ascendentes et descendentes angelos vidit
nichil aliud designat, gen. 28, quam spiritus
celestes, qui ascendunt domino ex inflamma-
cione laudando, qui descendunt nos a per-
versis persuadendo. Ascendunt orationes nos-
tras deo offerendo, descendunt divinam
voluntatem nobis suggerendo ac denun-
ciando, quos et nos imitando debemus ascen-
dendo per devotam contemplacionem, ...
descendendo per ... operum proximis ex-
hibicione. Vt per hoc mereamur deum nobis
habitatorem, sicut dicitur de nostro templo. Vere
dominus est in loco isto. Circa quem
vero loci sublimitas ex duo prima
commendatur, quo ad 3m huius sermonis partem.
Vbi notandum quod locus in quo deus habitare
delectatur, vere ecclesia accipitur, non quidem
materialis de lapidibus constructa, sed
spiritualis, scilicet que ex fidelibus collectis in v-
num est aggregata, ab eo qui facit vnani-
mes habitare in domo. Que
ecclesia duplex est: Militans, que moysi ta-
bernaculo est prefigurata, Alia trium-
phans, que salomonis templo est prefigurata.
prima est viatorum, 2a comprehensorum, prima est fide-
lium mundiali pelagi fluctibus immoran-
cium, 2a est beatorum perhennis pacis(?) ...
prima est locus tute securitatis, 2a est locus
grandis et immutabilis felicitatis.
Dico primo quod est ecclesia militantis moysi
tabernaculo prefigurata. Tabernaculum
enim ut toto leuitico liber exclamat a moy-
se mobile in deserto duo habebat muri(?)
fice est fabricatum, atque in posito velo

interiori, sanctum sanctorum divisum, ... verissime
militanti ecclesie congruit, que hic manente
loco non habens futuram inquirit. Ad
hebr. 13. Ideo dicitur tabernaculum. Taber-
naculum enim militantium est. Tabernaculum
prima pars ... in qua populus sacrificabat, vita ac-
tiva presignat, in qua populus in proximum di-
lectione laborat. Altera vero qua le-
vite ministrantes ... dicebatur, vita est
contemplativa, in qua dilectio dei et contemplacio
religiosorum virorum sincera conversacione va-
cat. Hec ergo est via viatorum, est locus
tute securitatis, quia aquis vallatus,
basse fundatus, alte levatus, vere fre- 1/2 3e
quentatus. Aquis vallatur flebilis compunc- 1
tionis. vnde ysaie 33. Ibi solum est locus
rivi latissimi et patentes ... per quos ...
vos immorari debet tamquam mari, id est a-
maritudinem penitencie, per amaram contri-
cionem, per internam consideracionem, per presentis
vite miserabile conspectum. Iuxta illud
ps 138. Si habitavero in extremis maris
illuc manus tua deducet me, id est fir-
mius me defendet. Et gen. 49. Za-
bulon habitabit in littore maris. Za-
bulon interpretatur habitaculum fortitudinis.
vnde clamat baptista. penitenciam agite
appropinquabit enim regnum celorum. Math. 3.
Basse fundatur ecclesia per humilem sub- 2
iectionem. Sicut enim domus funda-
tur humili saxo figitur ut 2° de contempla-
cione ... 2°. hunc autem ecclesie domum
xpistus est mediator dei et hominum
aliud fundavit, magnus sui per humilitatem,
qui cum in forma dei esset semetipsum exinani-
vit, formam servi accipiens. Ad philip. 2°.
Fundamentum super petram firmissimam,
que autem est xpistus, apostolo teste, quoniam
nec persequencium rabies infidelium, nec er-
rore fratrum hereses seminancium, ut vi-
ciorum ... catholice corrueret
ecclesia. Alte levatur per celorum contempla-
cionem. vnde gen. 28. Non est hic aliud
nisi domus dei et porta celi. Debet
enim fideles, qui huic ecclesie membris
volunt annumerari, despectis terrenis ad
celestia mente elevari. vnde ps 83.
Beatus vir cuius est auxilium abs te, ascensiones
disposuit in corde suo. vnde boecius de
consolacione metro ultimo. Superata tellus

sidera donat Deus est respiciat transi-
toriis, ad eterna et inmarcessibilia de-
siderium suum attollat. Unde Virgilius
Nisi quod inpingitur confide, si certus spei
tui anchoram tuam figere. Ad hoc quod
celestia sunt desideranda, ipsa natura ad-
monet figura, quod sola inter omnia animalia
formas vultum celo erexit, ut dicit Ovidius
methamorphoseos, prona quod cum spectant
animalia cetera terram, os homini sublime
dedit, celumque videre iussit et erectos
ad sidera tollere vultus. Cuius figure
huius, non corpus sursum erigit, quod me-
te longe ignobilius est, nos nimio magis
ut mente in sublime feramur. De quo
boc pulcre versus dicit quo metrice alt sic dicit
Unica gens hominum celsum levat alta ca-
cumine, atque levius, recto stat corpore des-
piciens terras. Hic nisi terrenus male des-
pis admoneo figura. Cum recto celum vul-
tu petis, exerisque fronte. In sublime
feras animum quod ne gravata possit infe-
rior sidat mens corpore celsius leva-
to. Alte levatis Sed proh dolor hodie
multi bestialem vitam pendere eligunt,
sed ethicus ait Dimisso celestium alii re-
rum capite, et mente terre demittunt suam
felicitatem, in fugacibus terre operibus co-
stituentes. Unde Boecius 3 de consolatione pla-
gens metro 8 dicit Heu quam miseros etc.
Devenite devio abducit ignorantia
Non aurum in viridi etc. Et infra
Sed quod norit lateat quod cupiunt bonum
nescire ceci sustinent. Et quod stellife-
rum transcendit polum Tellure demer-
si petunt. Dignum digno stolidis
mentibus imprecor. Opes honores
ambiant. Et cum falsa gravi mole pa-
raverint. Tunc vera cognoscunt bona.
Eum quibus etc. Vide post plura Et Ad statura
non fruimur, ut dicit Dedit nobis
gloria eius. Trahit in vera rapit Bernardus
Innocebit nos vegetes perinde forte
mentium non videbitur humus. Homo cum
in honore esset etc. Omnis frequenter
per honorem homini aggravatur. In hac
ergo civitate, cum qui habitat, hoc dicit
ad invicem concordia, et amore, quo contra-
rio super omnia detestabiles dicit psalmista
Ecce quam bonum et quam iocundum habitare fratres
in unum psalmus 132. Nam sicut videta celo
et elementa nobis in pace et amore
conservantur, unde psalmus 118 Ordinatione tua
perseverat dies. Ita et unio est ut hac
domum inhabitantes concordia et amore
sint uniti, ne alter ab altero brevi sub-
ita sua pace inquietetur. Possumus dicere
cum hoc vices mea in sempiternum saeculi psalmus 131
Ex quibus omnibus colligitur quod volentes
huic civitati incorporari, debent esse flexi-
biles concordantie structuram, quod aqua vallari
stabili humilitate firmari, quod basse
fundari. Terrenis impedimentis
separari quod alte levari. Concordia
et amore plantari, quod viri frequentari
Sed heu heu hodie in civitate quam multi
inveniuntur non structurati sed maculati
Non stabiles sed debiles Non humiles
ministratores sed superbi imperatores Non
celestis thesauri sed terrenum cupidi Non
sedule sed emuli Non pacifici sed se-
veri Unde plangit sponsa Ysaias primo
Quomodo facta est meretrix civitas fide-
lis plena iudicii, iustitia habitavit in
ea nunc autem homicide. Et Michee 7.
Fugierunt habitatores ipsius, et fratres
in habitatores cupitorem, et frater cupitor
a frater eius, et non eius deliquerunt.
Pro certo ecce civitas quod dudum dicitur
et apostolus, pro pace unitate, fidelis
pro sinceritate plena iudicii et iustitia
pro castitate, nunc proh dolor facta est
meretrix pro simonie et usure iuvita-
te, ubi habitat homicide pro invidie ma-
lignitate habitatores et captivitate vel propter
pro subversione iustitie. Et extra a
fide suo. Pro paupertate primitive
caritatis Unde ait de quo sanctus Augustinus
civitas, fuit gentis suae, sed apostolus et
martyres etc. De qua sub fratris domine
aliena De talibus habitatoribus dicit Apocalypsis 18
Cecidit Babilon illa magna civitas.
et facta est habitatio demoniorum, et omnis
spiritus immundi, et omnis volucris immunde.
Demones enim cum quod possunt quidem ipse
obstinati in malitia, quod nunc inveniunt
propriis alibi, ut in fervoralibus pectus

imprecor

ut dicitur bo-
nitas ulti
2

penis decreuit puniri, ut primus mortui
inferius pinat, ipsi in mundo, ypocritas
super maculatos significat, qui sub
talibus apparent in habitu, carnis tamen
immunditiam sunt defedati. Volucres
vero edibiles nocte clamantes, de-
tractores sunt et similes, qui nocte
id est occulte famam bonam perfodiunt.
De quibus psalmo Venenum aspidum sub
labiis eorum psalmo 13. Non sic, non sic
sunt sed sunt similes habitatores boni
et mali, perfecti et non facti, pacifici
et non malefici, ut et sic deus in nobis
habitare dignetur. Templum enim dei
sanctum est, quod estis vos, 1 cor 3. Et vere
de nobis dicatur illud: Vere dominus est in
loco isto. Quinto ultimo quod certa
iam plenius salomonis templo prefigurata.
quia est locus gaudiis et inmutabilis
felicitatis. Sicut enim salomonis templum
stabile fuit et inmobile, sic inex-
plicabilis felicitatis, turbationis
motum nescit sentire. Est enim locus
altissimus et securissimus, iocundis-
simus et letissimus, pacificus et tran-
quillissimus, plenissimus et fecun-
1 dissimus. Est locus altissimus et
securissimus, quia hostilis insidiis quia
ad hunc locum ascendere peccatores non est.
psalmo Quis ascendet [illegible] Unde deutero 33
Habitabit [illegible] confidenter. Et psalmo 131
Non commovebitur in eternum qui habitat in
2 Ierusalem. Est iocundissimus et letis-
simus, ubi enim iubilatio et laus numquam
cessabunt. Unde psalmo 86 Sicut letantium
omnium habitatio in te. Et psalmo 83 Beati qui
habitant in domo tua domine, in secula
3 seculorum laudabunt te. Est etiam
pacificus et tranquillissimus, ubi enim
est pax perpetua, caritas eterna, con-
cordia sempiterna. Unde psalmo 74 In
pace locus eius et habitatio eius in syon.
4 Est etiam quarto locus plenissimus et
fecundissimus. In quo desiderantibus
nichil deest quod desiderant. Sed magis
desideranda deficit, nichil desideranti.
Unde psalmo 83 Concupiscit et deficit
anima mea in atria domini. Deficit

sed concupiscendo. Ubi enim preparata sunt talia
bona, que oculus non vidit, nec auris au-
divit, nec in cor hominis ascendit, ysaie 64
et 1 cor 2. Beati dilectissimi et
electi, qui in domum hanc intrabunt, ut dicitur
ysaie 65 Introibunt eam electi mei
et servi mei habitabunt ibi. Et dicitur
volo pater ut ubi ego sum, illuc sit
et minister meus. Dilectissimi et in loco
isto est deus, et eterna sine comparatione
ratione. Rogamus ergo fratres, nunc
tuo caritatis [illegible], ut omnes nos ala-
cri corde et indefessos in operibus que pre-
cipit iusticie, ad premia que promisit
perhenne sue visionis introducat.
Ipse christus dominus noster cum vivit et
regnat cum patre deus in unitate spiritus
sancti per omnia secula seculorum. Amen.

In festo dedicationis ecclesie sermo [illegible]
[illegible] de lectione dicitur ad [illegible] fera

Valla omni et [illegible] hec [illegible] et
[illegible] eam contra scribitur Luce 19
Hodie agimus solempnitatem annuam,
quam glose dicunt, pro gratiarum actionis
[illegible] huius sancte ecclesie. Et si aute-
dicimus in aliis festis colimus vel deum
vel sanctos. Hoc colimus deum et templum
in quo colitur deus et sancti. Non enim quia sit ad
divinum cultum deputatum sit colendum, quia
magis templum in quo colitur. Non quia
deus arceatur loco et templo, quia deus ipse
est, quia nullo loco [illegible] scribitur Joh 4 quod
quia deus in nullo loco possit adorari.
quia in templo, sed ubique potest adorari. Joh
4 Veri adoratores adorabunt eum in
spiritu et veritate. Spiritu id est interiori et
veritate id est sine fictione. Non enim forte orat
qui orat sine intentione, et sic non [illegible]
ad orandum. Sed quia templum est deputatum
ad orandum. Unde moyses in tabernaculo
loquebatur cum deo, in quo alii [illegible]
[illegible]. Et ideo dicitur Joh 2 domus mea
domus orationis est. In aliis festis [illegible]
[illegible] passionis, et [illegible] hoc
in genere dedicationis colimus [illegible]

Unde in aliis festis honorando deum et sanctos,
eos adoramus ut pro
nobis intercedant, et
sed templum solum venera-
mur, et non adoramus
sicut pro templo
[illegible] Et sic
et deus in eo adoratur
et hoc in festo ad
[illegible] sed dei sancte et
[illegible] templi [illegible].

[illegible]
[illegible]

brevior. In aliis festis colimus sanctos quorum
nobis primam gratiam impetramus. Hoc hono-
ramus templum in quo nobis omnia sacramenta confe-
runtur, ut patet in deductione ad intellectualitatem
corporis aliud posuit ut viaticum et
extrema unctio. Certe hoc templum
in quo omnibus huius alius decor est materia
sacramentorum baptismi, confirmationis, ordinis
et unctionis conferuntur, ex quo aliis etiam
celestibus fluunt sacramenta, sicut rami ex fon-
te, rami ex arbore, et omnia puncta ex
suo puncto. Hoc omnibus etiam huius decor
dedicationis habet, sicut gaudet capite
omnia membra congratulantur, et ipso contristato
membra omnia tristantur. Certe hoc templum ut
dicit Jeronimus in epistola ad Furiam de viduitate
servanda, in quo erecta est scala per quam
angeli ascendunt et descendunt, et
Dominus innititur scale, fessis ascendentibus
gressum suum contemplatores sustentant. Cito
festinate, quia ferventes diligit, et
tepidos odit, et cito nauseam facit
sed tepidus aqua. Ex nimis tarde sunt
qui se sua [illegible] [illegible]. Alii cura do-
mesticorum carnalibus attendunt, ut qui [illegible]
oribus abutuntur. Alii avaritia ut
qui [illegible] ad terram inhiantes [illegible].
Alii superbia inflati [illegible] de planetarum
[illegible] de [illegible] [illegible], dicit Eusebius in pallia
domini et nove [illegible] et viduam.
Hoc est [illegible] de dedicatione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] gloria [illegible] gloriosior domus
dei. Domus de qua Aggeus dicit
quod magna gloria domus mee et [illegible]
locorum possessionis mee, in quo sic locorum
[illegible] [illegible] vulgo, [illegible] et [illegible]
[illegible] sicut [illegible] fuit [illegible] [illegible]
Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vi-
duis et virginibus. Illud templum de quo
dicit Aggeus prius erat desolatum [illegible]
gentibus, et implebo domum istam gloria
dicit Dominus exercituum. Magna erit gloria
domus istius novissime plus quam prime,
et in loco isto dabo pacem. Nam templum
Salomonis non habuit pacem, quia dirutum
est per Babilonios. Nam templum secun-
dum est dirutum per Titum et Vespasianum.

Hoc est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Hoch [illegible]
sic dicebant [illegible] ap-
pellatur, quia [illegible] quo
[illegible] [illegible] sibi
[illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] sibi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], ut [illegible]
Abel et [illegible] Jacob et [illegible].
[illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] quia [illegible] hoc per bap-
tismum [illegible]. Novum
a [illegible] [illegible] [illegible]
dicitur vetus a vetustate ad-
[illegible] hoc [illegible]
ad [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] vos novum [illegible]

[illegible], ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], per Adrianum [illegible]
[illegible] [illegible], in loco eius positum
ut dicit Jeronimus in epistola ad Paulinum de
institutione clericorum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] templum [illegible]
gloria maior [illegible] templi Salomonis,
in quo [illegible] [illegible] figuralia, [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] dedicatum. Non virga
Aaron, sed virga [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] et ubi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ubi [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] ibi [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. ut [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible]

2

De sancta Maria magdalena Sermo
predicatus mihi gab. in butzbach predicatus
Anno domini 1481.

Huius festum beatissime marie
magdalene. Que in sua conver-
sione ad magnam contemplationem ve-
nit. Magna dei misericordia. Inflexi-
bilis iustitia. Immutabile conversionis
christi et magnum perseverantie premium.
Misericordia in peccatorum venia facile concessa.
Iustitia in longa corporis afflictione
et penitentia. Conversionis christi in perfecta conver-
satione sancti. Perseverantie premium in mul-
titudine privilegii. De primo sermo dicit.
In conversione beate marie magda-
lene apparuit magna dei misericordia que
facilis et prompta in peccati remissione
plena et perfecta in bonorum collatione. Siquidem
que ad remissionem peccatorum se parata
Neque vincitur peccatorum multitudine mag-
nitudine enormitate. Non vincitur
multitudine. Nam mirum quomodo misericordiam a domino
consecuta omnibus viciis plena fuit propter
quod septem demonia ab ea eiecisse descri-
bitur Luce 8 et marci ultimo capitulo. De peccatorum
multiplicitate exponit gregorius. Non vincitur
magnitudine peccatorum. Nam non solum
cogitatione sed affectu. Non tamen vitis et
affectu sed turpitudine et effectu per-
vaserit. Et quod est consummato [illegible] in civitate
vivi. Cepit autem predicatoris tempus me-
retrix ungentum super domini caput effudit
grandi fide. Multa devotione. Miraque
domini correctione audit. Et quam proposi-
ta superare experit. [illegible] discipulis
[illegible] donavit. Cum ad mercede
sui corporis abdicabat. hic ille pro-
mereri saguinis postulabat. Sanctus
cordat glossa Angelus et alii. Non
vincitur turpitudinis enormitate. Neque
ad modicum vel brevem tempore putanda
predimisse quod dicta est peccatrix. Nam
peccatrix sed magna vos sicut [illegible] quod in
habemus. Ex omnibus quibus maior est dei
misericordia quam contenta. Eius simpliciter ipsius
est ea vinci a quantalibet multitudine
peccatorum. quod simpliciter ipsius est deus non est
deus et infinitus. Nec solum maior sed fa-
cilis et super malitiam prestabilis ut dicit
iohelis 2. Ecce ad ductorem pedum stare
tu ad unum suspirium ad unam lacrimam

effusionem omnia peccata dimittit. Sed iu-
dex quod dicit. Ezechiel 33 dixisset eum
retro sequi pedes vel Michel postulas-
se dicit. nunc vobis fecimus et ecce audi-
unt. Remittuntur tibi peccata fides tua sal-
vam te fecit. Vade in pace. Appare-
nt etiam misericordie plenitudo et perfectio. Nam
non solum misericordia dei peccatum dimittit
ut non puniat sed nec recordat ut nunquam
recordet ut dicit iacob. Nonne recorda-
bor peccatorum eius. Ezechiel 18. Omnium iniq-
uitatum eius non recordabor. Non nunquam tri-
buit sed gratiam sed in caritate subiecti
infundit et dispositionem. Unde aut dicit
Remittuntur ei peccata multa quia di-
lexit multum. Et ezechiel. In iustitia
sua quam operatus est vivet. Michel
eo postea refert ad effectum divine mise-
ricordie quibus sunt peccata iustus et
intelectus. Ex quibus quam melior ardore
ad deum conversa est. Christus de sole egreditur
lunat domus dei claustra apertam
dicit fenestra. Ecce. Unde sicut duo angeli
servus qui ab inequalibus partibus in
quibus etiam non equali tempore steterunt cu-
m tamen consequuntur mitificavit gratiam
Et maiorem quam fervent eminus humi-
lioribus primis invenit. Ecce magna
[illegible] marthe virginis perfectionis optimas
perfecte assequuntur. De hac ver-
sutia est illud Luce 14. Gaudium est
in celo super uno peccatore penitentiam agente etc.
Monstrata est etiam nobis divina iustitia
in longa et dura quam dilectrix peccata
Ecce dimissa sunt ei omnia peccata. In pa-
ce est dimissa in pace cum deo in pace
conscientie. Data est domus super omnes dona
caritatis fervidissima. Et vite contempla-
tive suavitas. Quod est pro optima Michelo
nunc perseverantiam passa 30 annis in ho-
mo abstinentia sui hominem castigata
et tanto tempore a perfectione glorie suspensa
quod nichil magis affligere potuit. Secundum
illud sapientie. Spes que differtur affligit
animam. Ex quibus ergo eius pacta eius constan-
tia et fortis ut mors dilectio vin-
cit. Ex quibus si peccata fuere
dimissa quod iterum per penitentiam afflicta est

Sed sine p pctis dimissis q ad culpa 2 pena et nō spalis sit afflicta, sine qz vere puto nō p pctis q̄ ple-nissime a fonte misericordie dimissa fuere Sz p augmento gre 2 plenitu-dine gle iuste pcedentibz meritis re-tribuende afflicta sit iusticia sz divina In h' nob' oñdit q̄ et singula-rissimis 2 dilectissimis amicis nō parcit sz tot castigationibz sp̄at qs ad singulare gl'az pdestinat Exemplū de morte dni Johis bapte Job apls etc Evigilate h' desides 2 inertes mag pmia sz labore ꝯcupiscētes doceat nos maria pmia qz quo ad magna pmia nō nisi p magnos labores ꝑuenire phas e,

Nons sic opor-tuit xpm pati 2 ita intrar in gl luc ult

Monstrando 2 nob' q̄ exemplum ꝯversionis pfte ondit nā ꝑ prius facto qd aplz postea vo pdicavit Sic inquit Ro 6 exhibuistis mēbra vra etc Sic eadem mēbra ait Sic 2 mēbra corpis oīa prius q̄ in in-ternum pctorum abusa fuerat, quia verterat in obsequium xpi prius ꝯtabat ꝯ mūdo vendebat ꝯ xpo Nunc ab semoto pudore sola audacter procidit ad pedes xpi deq' dicit sc' pt l'co ait Illa mlr q erat in civitate peccatrix veiet accessit ad pedes ihu Illa impudica quondam frontosa ad fornicatioez frontosior ad salutem irrupit in domum alienam Amore impudico se ꝯstituit mundo amore casto adhesit xpo Necoia mirum delectationum abiit xpo vera devote suscepit Et q̄ toto cordis affectu vanita-tibz inhiabat sicut dicitur item 2 fore dimissis se toto obtulit spuale obsequium xpo Sic expulso multi-plicium viciorum fetore dyab' xpm plenum suscepit in cordis sui templo Et amore xpi dolore pctm qs ꝯtin-gebat pedum lavare fonte lacrimarum tersione crinium 2 unguenti suavissimi linicione fore demonstravit De

q° bta greg in omelia Mon-strat 2 magnum ꝑseverancie pmium eternum aliud sit q° nunc fecit eo quod multis pmat cogitare nō possumus aut vr' oculus vidit etc Sz ex privi-legiis h' ꝯcessis quid possimus aliquantispar elicere singularis a-more igne in ipsam accendit huic se pmum ꝯsurgens ondit Hanc mulier exprobando defendit contra pharyseum murmurantem Sororem accusantem aplos increpantes pplm indignantem esse h' pdicens ꝯpit Hanc demum in hedonie humana ꝯso-ria fugientem angelico solacio sustentavit 2 tandem in pace nostra ꝯsummato dura servitute suscepit Et post modum crebris miraculis exaltavit Eciam sic in vitis coram terrenis ꝑmiavit quanta gla in celis sublimavit. Sz nunc fuim tanto pmie ex° exhortati ad dnm iram fidei ꝯfugiamus ipaz ꝯ ne nobis in iusticia quitas corrupe-mus, nullis nobis delictis 2 pusillanimitatis nullis ꝯparcionis locus Non nobis in pedit pctorum gravitas multitudo vetustas infinita e misericordia q exspectat Sz v' maior iusticia si misericordiam negligentes ꝯtempnamus Nec solum p nris pctis sz pro neglecta misericordia sumus racionem reddituri etc Revertamur ad singulare dilectricem vt impetret graciam imitandi etc Amen

2

In festo omnium sanctorum Sermo predicatus per magistrum
gabrielem anno 1480 in butzbach post prandium.
Gaudete et exultate quoniam mer-
ces vestra copiosa est in celis Matthei 5.
Gaudium hodierne festivitatis
quod toto terrarum orbe sancta mater ecclesia devo-
to celebrat affectu decet ut participemus.
Dignum valde est ut eorum festivitati
congaudeamus in terris quorum nunc glorioso
congaudet in celis, teste domino Gaudium
est angelis dei etc. Luce 15. Si angelis
multo magis sanctis nostri generis. Sed
in medio eorum est hoc gaudium quibus una
letitie causa est. Copiosa autem merces in
celis ipsa est causa gaudendi sanctis et nobis.
Nam mercedem copiosam quam illi iam
apprehenderunt eaque fruuntur in celis fi-
deles speramus et nos licet viatores
in terris. Neque enim comprehensoribus sanctis sed adhuc
viatoribus ipsis veritas dixit Gau-
dete et exultate etc. Ut autem spes nostra
non sit vana ipsi nos auxilientur
precibus meritis exemplis. Si itaque eos
nos non pigeat venerari diligere imi-
tari sic eorum et nobis fiet et illis dicitur in-
telligamus Gaudete etc. ut supra Dominus

Job 4 ad aliquos sanctos convertere; nota Augustinus Ephesios 4

Refert etiam Dominus etiam commendat
mercedis magnitudinem vel ar-
duitatem. Neque ad plenum magna
explanari potest quod. Primum mag-
nitudo tamen ineffabilis multis modis
exprimitur. Nominatur enim nomine Regni ce-
lorum, Possessionis terre, Consolationis,
Saturitatis, Misericordie, Visionis dei,
Pacificationis. Et ille regni celorum
licet omnia unum sint sive in uno sit beatitu-
dine possidet. Beatitudo namque omnia ista
comprehendit etiam si non bona que de gloria est
status omnium bonorum aggregatione perfectus
Bonorum omnium perfectio ista octo exigit
Duo respectu essentialem hominis que sunt
possessio anime, corporis, ut sit homo duo
huius que sunt ex parte anime et huius que sunt
ex parte corporis et utraque sunt essentialia
homini. Primum dicitur per regnum celorum id est non
spiritualis dumtaxat sed generaliter 2m per posses-
sionem terre id est non corporalis Duo respectu
accidentalem perfectionem que sunt Sancti-
tas bonorum desideriorum et ~~ablatio~~
misericordia que est ablatio malorum Duo

respectu dei quod sunt visio fruitio dei per visio-
nem intellectus et per fruitionem affectus
perfecte unitur summo bono et hec est perfecta
filiatio quia si filii et heredes heredes dei
coheredes autem Christi Romanos 8 Et quod est hereditas
dei nisi ipse deus meus Nam hereditas pos-
sidet scriptum ad perfectissime possidet
se intelligit comprehensive se fruitur, scripto
tamen beatus est qui hic ho filius dei adoptivus
dicitur quia dei tamen sua hereditate fruitur
Duo alia per Consolationem gaudium.
Concordia beatorum per quam conquatur in
celis in beatis, Licet quod beatitudo tot
modis expressa objectiva deus est quem
qui habet perfecte beatus est formaliter beati
cedunt deum eum et hec omnia que deum sunt
habet. Nimirum quoniam ipse beatus et omnia in deo
in corpore sunt Cum deum perfecte habet anima sua
et corpus in deo possidet Saciatur suo
ut quod desiderat ut malum patitur quod suo
bono fruitur Visione consolatur et gaudet
et communione conpotitur conquerit Licet primum
nuntium quod cogitabit quod loquitur apprehendi
potest cogitari non potest oculus non videt
etc. in corde et prima Corinthios 2. Ideo peragamus
apprehendendum ut possimus experiri et
frui, Primum illud sublime
est scala opus est ut ascendentes primum
apprehendamus Illam erexit deus in ecclesia
cuius summitas tangit celum, basis terra
scala iacob vel Genesis 28 Gradus
huius scale octonario numero comprehenduntur
quibus itur ad beatitudinem perducunt beati-
tudines nominantur Videamus breviter
ordinem et ascensum earum Primus
paupertas non continet rem sed spiritum
Licet nichil aliud est quam abdicatio
proprie voluntatis licet sola iam est
que nolentibus eripi non potest, talis pauper
fuit rex david et progenitores Abra-
ham ysaac etc. multarum rerum posses-
sores dicit enim pauper ego sum et egenus
sed deus prestitit mihi etc. Vide primum
scale hic ascendit dividit contra ea quod
avaritia dividit contra quod superbia
Ideo dicitur paupertate hac opponitur
humilitati, 2us gradus mititas

Ego sum merces tua magna nimis quod est corona sanctorum omnium

Primum ad primos

396

per primum continue acceptatur contraria
nichil et post dixisse voluntatem gratiam
si que contraria adhuc moveat aut
provocabile oportet quod secundo loco as-
sumens continuitatem sine mansuetudine
ipso bonum sui voluntatem et pauperibus
adiungatur mundus contra pugnat contra
molestiis contra stat insurgit vas-
tibilis nisi per unitatem interna et forte
per mansuetudinem frenaret. Tertio
gradus beatus Nam qui sua voluntate re-
movit molestias suas per unitatem
continue acceptavit, non propter conti-
nuit sibi quod Christo cui se devovit offe-
ndit aut si a deo differret verum quod
hic beatus non est assumatur beatus
quia prima gratia, prima alicui beatitudi-
nis dilectione. Propter hos tres beatitudines
virtutum trium hostes per paupertatem mun-
dus, per unitatem gratia carnis, per beatitudinem
primi auctor diabolus. Et hos sequitur
quartus gradus sitis et esuries iusticie hoc est
et ardens desiderium intendendi operibus
meritoriis per quod deo sibi et proximo
quod suum est reddatur. hoc autem semen
iusti desiderii non surgit in agro
cordis sed per priores tres gradus sed de
hoc erunt spiritus primis et fructus …
Quintus gradus sed misericordia proximi in propria
per quam defectibus proximorum compatitur
qui suis non parcet sibi durus proxi-
mis lenis ac cum apostolo omnium infir-
mitates suas facit dicens Quis in-
firmatur et ego non infirmor … Sextus
cordis mundicia per exclusionem pha-
risaice duplicitatis ac assumpcionem
simplicis intencionis omnia in deum ordi-
nandi ac quidquid ad deum non promovet
penitus excludendi. Mundatur cor di-
missis ymaginibus … re-
nis per hec …

Obediencia
Dilectione
Castigacione

… et rectificatur …
… etiam alibi dicit precipit Estote
prudentes … Septimus gradus pax in deo
… per affectionem per amorem per-
fectum in deum per quem ita in deo …

ut nullo exteriori turbetur, nulla delecta-
cione mentis seducatur, Sed in tota mentis
tranquillitate deo fruitur ut etiam ab
eo iam separari non metuat dicit cum
apostolo Quis nos separabit a ca-
ritate Christi Certus sum quia neque
mors nec vita … gradus
In paradiso dirigit se prioris in
agendo Necesse est contra impugna-
cione in singulis armatam pacienciam
per quam habetur perseverancia que sola
coronatur sed cum perseveravit
in fine hic salvus erit. Primi tres
sunt … tripliciam … duo sunt
… sexto et septimo per … oc-
tavo … Per hos … sa
per hos … et nos ut et … nos
copiosa … Adiuvabit nos
si deploraverimus si honoraverimus
si penitemur Amen

In die Anne Sermo eiusdem
eodem anno ibidem predicatus

Iucta et salubris est cogitatio pro defunctis orare ut a peccatis solvantur 2 Mach 12
Hec sententia ammonitiones complectitur
agimus que nos sive brevis consolatur
hoc est que nostra ampliata perfoliatur
Item sunt orationes pro nobis sunt expedi-
mus Hoc est sanctis ut salutare prestes
affectuosas fundimus Item de sanctis
celestis cognitum tribus festinaremus
hoc sanctis que in via ad patriam constitu-
ti aut penis delati commemoramus
Utrique sunt et non utrique in re separabitur
Sed quod in caritate et sanctitate gratia sed
illi tamen sunt certa ad quod felicitatis re-
splendet gloria Agimus de hoc illarum
animarum commemorationem que in gratia dei hic
excedentes purgatione indiget ut
ad gloriam valeat pervenire Pro quibus
exorare salubre est et sanctum Sanctum quia
ad hoc caritas inclinat Salubre non
modo illis sed et nobis Nobis ad meri-
tum illis ad liberationis auxilium
quod ad absolutionem peccatorum sed 7 vmthe-k
Ane
1m Multa consideranda occurrunt De pre-
grandis purgatione et suffragiis
animarum hic excedendum que evolant
in morte fideles penitentes Dampna-
tur que expirant in mortalibus non re-
missis Differuntur que expirant in mor-
talibus dimissis quoad culpam non pe-
nam que venialibus Et quia non preter pre-
mium videndum oportet vel satisfacere
vel pati Satisfacere non possunt
quod extra terminum meriti ergo oportet
2m satis pati Satispassio purgatorium
vocatur quod purgando tandem liberat De
hac 1 Cor 3 Aug xij de peccato remissi-
bili in futuro Et de summa dis. 21 Ubi
autem de quibus et quo igne sunt puniri et
purgandi possunt tacebat Sufficit re-
memorasse quod purgatur igne quemadmodum
3m De suffragiis precumbus
que debentur
Quemadmodum probat auctoritatem thematis

in cor 14 de baptismo corlie dic. Aug
qui omnes dist 21 2m Pone quod ibi
in quo caritas ubi numera ampliata salte
si fuit indigentia ipsis hoc est sunt nos ad-
moneat non dampnatos hic proretes quod
magis illi qui sunt in gratia confirmati
2m Exemplis vel Cuibus suffra-
giis Dicimus omnibus operibus bonis sine me-
ritoriis ad dei honorem exhibita Habent
enim opus bonum effectum meriti glorie et
satisfactionis pene Primum manet apud
operantem ut patet in aliud transferri 2m potest
ab operante alteri applicari pro vario
Reducuntur autem per 4 quod ad quattuor genera
oblationem altaris orationem ieiunium
Elemosinam Secundum quem que possumus deo
offerre

Meritum Christi Spiritum Carne Bona exteriora	per	missa orationem ieiunium Elemosinam	vide quomodo magis conferat

Cum debitum 4m
Ex parte — dei — quod sunt eius anima sanguinis sui redempti eterna
— Christi — quod in sanguinem suum constitutum ut si quemadmodum patet fratres suos
— mundi — quod tenemur lege caritatis
Nichil nobis decrescit et magna uti-
litas accrescit in presenti et futuro Nunc
enim beneficia nobis impendunt Et in futuro
Et nos merentur quemadmodum Amen

[illegible]

Ex tractatu Johannis de turrecremata postea cardinalis de eucharistie sacramento

1331

De dispositione preparatoria ad communicandum.

Quia sacramentalis medicina operatur secundum dispositionem suscipientis. Unde apostolus hortatur nos ut probet seipsum homo et sic de pane illo edat et de calice bibat. Quia qui manducat et bibit indigne iudicium sibi manducat et bibit. Ideo de dispositione et preparatione communicantium iam est dicendum. Et quoniam agnus paschalis sacramentum huius in quo agnus verus et innocentissimus Christus continetur figuravit, dispositionis ritus manducandi huius dulcissimum et suavissimum agnum sub sacramento capienda est ex ritu et usu, qui in manducatione agni paschalis legitur observatus. De quo ita Exodi xii legitur: Decima die mensis huius tollat unusquisque agnum per familias et domos suas. Et sequitur ita: Immolabitque eum ad vesperam et sumet de sanguine eius ponentque super utrumque postem et in superliminaribus domorum in quibus comedent illum. Et edent carnes nocte illa assas igni, et azimos panes cum lactucis agrestibus. Non comedetis ex eo crudum quid nec coctum aqua, sed assum tantum igni. Caput cum pedibus et intestinis vorabitis. Nec remanebit ex eo quicquam usque mane. Si quid residuum fuerit igni comburetis. Sic autem comedetis illum: renes vestros accingetis, et calciamenta habebitis in pedibus, tenentes baculos in manibus, et comedetis festinanter. Hec ibi. Ex cuius textus serie secundum glosam sanctorum premissam intelligentiam xii eliciuntur conditiones quas concurrere oportet in hiis, qui ad hanc divinam mensam corpus domini suscepturi accedere disponunt. Quorum

primum in ordine quod tenet institui est fidei plenitudo. Considerata quippe huius sacramenti veritate oportet, ut ait apostolus, accedentem credere. Fidei sub plenitudine omnibus que de sacramento huius tradita sunt firmiter credendo. Licet enim iste non sit magnorum in fide. Unde dominus ait Augustino: Cibus sum grandium, cresce et manducabis me. Hic est quod in mensa propositionis in tabernaculo domini precepit dominus Moysi Exodi xxv ut poneret candelabrum lucis quod illuminationem fidei significat, docens quod tenebrosus per infidelitatem ad mensam propositionis divini corporis non accedat. Fides autem habenda de hoc sacramento colligitur ex loco notato. Exprimitur enim in ritu agni paschalis. Ubi precipitur: Non comedetis ex eo quicquam crudum nec coctum aqua sed assum tantum igni. Quod idem est nichil facimus cum carne quam in sacramento sumimus non tamquam puri hominis tantum credimus, sed dei et hominis, nec humano more aut sapientia humana conceptam, natam et hic creatam, sed divinitus virtute operante totum dispensatum esse tenemus. Unde Gregorius et habetur in glosa Exodi xii: Agnum ergo cruda edenda non est nec aqua cocta, quia redemptor noster non purus homo estimandus est nec per humanam sapientiam qualiter deus incarnari potuit cogitandum; assas ergo igni carnes comedit qui dispensari omnia per spiritum sanctum potentia credit. De plenitudine fidei sequitur ubi dicitur: caput cum pedibus eius et intestinis vorabitis. Per caput divinitas in glosa intelligitur. Caput Christi deus, ut ait apostolus. Pedes vero humanitas. Intestina autem sunt intangibilia occulta et divina misteria. Que omnia vorare debet homo

Fidei plenitudo

i credē et si itellcū inattingibi-
lia sit. Debet enim credē in h° sacrō
corp⁹ xpi esse p trāssubstanciacōē:
Aiaz vō p naturalem colligacionē.
Diuitate at p insepabile vniocē.
Ubi eciā vtriusqꝫ natē idesima
i sacramēta inexplicabilia q̄ sic
oportꝫ credē. Vn̄ gg̃ 2 p° in glo-
sa ubi supª. Caput xpi deus. Cap̄t
g° agni vorare ē diuitate illius
fide cape. Pedes vorare ē vesti-
gia huanitatis amando 2 imitando
pquirē. Et intestina vo₄ xpi oc-
culta 2 mistica mādata. q̄ voram⁹
cū auide sumim⁹. Sic i credendo ve-
ritatē h⁹ sacramenti: 2 adorando re-
uerētā in eo existente maiestatē.
accessuri sum⁹ ad hāc celestē refec-
cioēꝫ. Ita mādatū hēm⁹ Deutro⁹
26 vbi dr̄. Adorato dn̄o deo tuo
epulaberis. Secundo aūt q̄d ex fi-
gurā p̄dcā colligit̄. cū quo acce-
dēdū ē. ad h° sacramētū: est cta
et firma spes diuine pietatis. Cō-
sideata quippe pfusionis diuine
~~pietatis~~ largitatis. in h° sacramē-
to. in q° se nob̄ donauit i abun-
dā magr̄ fiducia. 2 ctissima spe.
diuine libealitatis accedēdū est
ad h° sacramētū. Dicit eī gg⁹
Hoꝝ ex pceptioē p̄miū munerꝫ
firmā spem hēm⁹ expectacionis
futē. Et ysa e. Qui sperant in
dn̄o. mutabūt fortitudinē. as-
sumēt pēnas aqle. volabūt 2
nō deficiet. De q̄ amplitudinē
spei diuine largitatis hēt̄ in exod'
12° ubi de die celebracionis agni
pascal ait dn̄s. In eadē enim ipā
die edūxi exercitū vr̄m de tra
egipti. 2 custodietis diē istū in
gnacionibꝫ vr̄is ritu ppetuo
In ipa nāqꝫ digne cōionis die
splendida vniusqꝫ cūg virtutū ac-

Spes

coitantis de egipti tenebris educit̄.
cū tādē lucis etnē. tota aīam
splendoribꝫ adimplet sue grē. ſm̄
illud ysa. Implebit splendoribꝫ
aīas tuā. Tercio accipit̄ ex p̄dcā
figura q̄ accedēdū ē ad h° sa-
cramētū cū ardore caritatis. Co-
plane ad sacramētū amoris.
nō n̄ cū incēdio caritatis accedē-
dū est. Quare sol̄i amici ad ei⁹
mēsā iuitant̄ cū dr̄. Cant̄ 5°. Co-
edite amici mei 2 inebriamini karmi.
Accedēdū ē g° cū ardore diui a-
moris. ad q̄d maxie deseruit de-
uota cōteplacio. h⁹ adorādi mis-
terij i q° nob̄ feruentissima cari-
tate i ara crucis agn⁹ ~~immolatus~~
mādūcā dg pponit̄ vt̄ si cogitam⁹
caritatē xpi maxime in h°. q̄ p
nob̄ se i sacrificiū obtulit. cosi-
deam⁹ mansuetudinē pacietis. ad-
uertim⁹ deuocioēꝫ se p nob̄ offe-
rentis. largitatē se nob̄ exhibentis.
benignitatē nos ad hāc mēsā
recipientis. in lapideā nat̄ sum⁹
dulcessit cor nr̄m i ipa hui⁹. 2 i
tota cordis deuocioē accēdit̄. 2
feruet i amore ſm̄ illud ps̄. In
meditacioē mea exardescit ignis.
Hoc at̄ significatū ē in coccioē
agni pascal. 2 in h° ubi dr̄. Et
edent carnes assas igni. Et in
dr̄. Si quid residuū fuit igne
cōburetis. In assitua nepe car-
niū icēdiū amoris q° h° sacrifi-
cū sumēdū. certissime designat̄.
Figuratū eciā optime h° legi⁹
Exodi 26 et leuitici 24 ubi dr̄
q̄ panes ppositionis qui i mē-
sa dn̄i singulis sabbatis ponebā-
tur calidi corā dn̄o pponebāt̄
In h° signatē spū sc̄o. q̄ panis

Caritas

Memoria passionis

sacramenti novi qui in mensa al-
taris cunctis fidelibus ꝓponitur in salu-
te caritatis debeat sumi. In cuius figu-
ra etiam legitur quod Joseph de fratribus
suis loquens ait: Introduc viros
domum qui mecum comesturi sunt me-
ridie. i. in pleno fervore lucis v-
irtutis et caritatis. Hoc accipitur ex ꝓ-
dicta figura quod sumendum est hoc
sacramentum in pace ecclesiastice unitatis.
ibi. ubi dicitur Unusquisque per famili-
as suas et domos tollat agnum. Noie
enim familie fraterna unitas et pax
designatur. Attendentes enim ad hoc sacra-
mentum quod a patribus sacramentum unita-
tis dicitur: pacem ecclesiastice unitatis ne-
cesse est habere. Unde apud scismaticos
et hereticos, hoc sacramentum ad salutem
non sumitur. Unde Aug. Qui accipit
misterium unitatis et non tenet vinculum
pacis, non misterium accipit pro se. sed
contra se. Hoc notatur in ps. ubi dicitur de as-
cendentibus ad pascale agni celebrati-
one Jherusalem que edificatur ut civitas
cuius participatio eius in idipsum. Sine pa-
ce enim fraterna non est accedendum ad al-
tare. dicente domino mt. v. Si offers mu-
nus tuum ad altare. et ibi recordatus
fueris quod frater tuus habet aliquid adversus
te relinque ibi munus tuum. Tertio ex
predicta figura accipitur quod attendendum
sit ad hoc sacramentum cum medela pas-
sionis xpi. ibi. ubi dicitur Et de sanguine
agni ponet super utrumque postem et
in superliminaribus domorum. Per pos-
tes duos et superliminaria domus
per que patet ingressus ad domum signantur
potentie per quas ad habitaculum cor-
dis fit ingressus. scilicet rationalis. con-
cupiscibilis et irascibilis: que tria tunc
sanguine tinguntur. quando cum passione
domini compatiuntur. Rationalis autem
tunc sanguine tingitur. quando veritate
huius cum humilitate rimatur. Concupis-

cibilis vero. quando cognita veritate. dilecti-
onis flamma incenditur. passo xpo compatitur.
Irascibilis vero sanguine tingitur. quando
ad imitationem passionis xpi fortifi-
catur. dicens cum apostolo galat. vi. Ab-
sit michi gloriari nisi in cruce domini nostri
ihesu xpi. per quem michi mundus crucifixus
est. De ista autem medela huius passi-
onis salvatoris nostri. in hac sacramenti commo-
ne preceptum dominum hemus. luc. xxii.
Hoc facite in meam commemorationem.
Et apostolus ii. ad cor. xi. Quotienscumque
manducabitis panem hunc. et calicem
bibetis. mortem domini annunciabitis etc.
Quarto accessuri ad hoc sacramentum
in quo balsamus divinitatis continetur.
puritatem conscientie et sinceritatem. sin-
ceritate habere debent. Quod significa-
tur in parte illa. ubi cum agno pas-
cali. panes azimi iubentur comedi.
cum dicitur Panes azimos comedetis
Exodi xii. Panes autem sine fermen-
to comedit. teste glosa gregorii
qui recta opera. sine corruptione vane
glorie facit: et qui mandata misericordie
exhibet. sine admixtione peccati. Ad
quod nos ita hortatur apostolus ii. ad cor. v.
dicens Epulemur itaque in azimis sinceritatis
et veritatis: non in fermento veteri. neque in
fermento malicie et nequicie. Et
beatus Ambrosius de preparatione facienda
ad susceptionem huius sacramenti lo-
quens inquit Salvatorem nostrum fratres
carissimi suscepturi: totis viribus deo
nos cum ipsius adiutorio preparare. et omnes
latebras anime nostre diligenter aspicere.
ne forte sit in nobis aliquod peccatum ab-
sconditum. quod et conscientiam nostram confundat.
et contingat. et oculos divine maies-
tatis offendat. Et infra Qua causa
pietatis consulitur ut ad coniugem accessu-
rus. propriis illa hora a cunctis
se abstineat. ne cor suum habitaculum
summi regis polluere presumat. et destruere.

Carnis continentia

Secundo accipitur in predicta figura quod acce-
dendum sit ad illud sacramentum cum
testimonia sue continentie carnis.
Unde notatur cum dicitur Renes vestros accin-
getis. Glosa Carnis delectationes
cingulo continentie. Et Gregorius Qui pas-
cha comedit, prius nulla subin-
trat voluptate, domet luxuriam,
refrenet. Quia quod decentissimum est ut
vas sit mundum et purum quod corpus
tam singulari divinitatis toti medicine
et splendoris speciale suscepturum
est. Dicente domino Sanctificabor in hiis
qui appropinquant mihi. Et ideo pre-
cipitur Levitici 22 Homo qui fuerit lepro-
sus pariter fluxum seminis, sic pro in-
continentia carnis, non vescetur ex hiis
que sanctificata sunt, donec sanetur
scilicet per penitentiam. De sacerdotibus
vero dicitur Levitici 21 Homo qui habu-
erit maculam, scilicet peccati, non offerat
panes deo suo ut accedat ad minis-
terium eius. Unde Beda ait Si veteris
testamenti sacerdotes, secundum ordinem
vicis sue intraturi templum, ad offe-
rendum legales hostias, a propriis
uxoribus oportuit abstinere: quan-
to magis nostri sacerdotes, qui ad conse-
crandum corpus domini parati sunt, opor-
tet esse continentes ac sempiternam
dent servare castitatem. Tertio etiam ex
figura predicta quod accedendum sit ad
hoc sacramentum cum amaritudine
compunctionis et lacrimarum diluvio.

Compunctio lacrimarum

Ubi ubi cum lactucis agrestibus iubetur
comedi agnus paschalis. In magna
quippe amaritudine debemus accede-
re. Tum ex recordatione passionis Christi
in cuius memoriam sacramentum hoc celebratur,
quia hoc pro peccatis illius cum fuit. Tum secundo
ex peccatorum suorum quibus sorduit et
dei maiestatem et benignitatem tam
repetitis vicibus inverecunde offendit.
Cum nichilominus indignissimus est ad hoc sa-
cramentum tante maiestatis suscipiendum.
Unde primo dicitur Ieremie 6 Luctum unigeniti — De 1° amarum
fac tibi planctum amarum. Sed tu es
causa quod unigenitus filius dei mortuus
traditus est, cuius mortis misterialiter
tractatur in hoc sacramento. De secundo potest — 2°
intelligi quod dicitur Ysa 38 Recogitabo tibi
omnes annos meos in amaritudine ani-
me. Unde glosa Gregorii super illud Exodi
12 cum lactucis agrestibus ita dicit
Carnes vero agni cum lactucis agres-
tibus sunt edende, ut dum corpus redemp-
toris accipimus, pro peccatis flendo af-
fligamur, ut amaritudo penitentie ab-
stergat a stomacho mentis humorem perver-
se vite. Unde Ambrosius Considerans quanta
reverentia et humilitate ac ~~tremore~~
contritione lacrimosa mentis accedendum
sit ad hoc sacramentum, ita ad deum
orans ait Da michi cordis contritionem
et lacrimarum fontem. Quanta reverentia
et tremore, quanta corporis castitate
atque mentis puritate, istud divinum et
celeste misterium est celebrandum domine
deus: ubi caro tua in veritate sumitur,
ubi sanguis in veritate bibitur, ubi
summa imis, humana divinis merguntur,
ubi adest sanctorum presentia, et mixtis ange-
lorum, ubi tu es sacerdos et sacrificium
mirabiliter et ineffabiliter. Hec ille.

Fervens desiderium

Sed proh dolor quod multi hiis ma-
lignis temporibus eadem turbulentia et
impetuositate et irreverentia ad istam
sanctam mensam accedunt, quibus porci ad
volutabrum, non attendentes quod eam vene-
rantur et adorant angeli, et ad eam
contremiscunt omnes milicie celorum, tota curia
paradisi. Et tu cum ad venerandum alta-
re nobis paratum accedis, ut inquit
Eusebius, sacrum dei tui corpus et
sanguinem fide respice, honore mi-
rare, mente continge, cordis manu
suscipe, et haustu interioris [illegible]

Honor operum exteriorum

se assume. Secundo autem ex predicta
figura ut accedendus sit ad sacra-
mentum cum splendore bonorum operum
ibi ubi dicitur Calciamenta habebi-
tis in pedibus vestis glossa i. exempla
mortuorum patrum. Unde glossa ibidem in-
glosa ait Calciamenta in pedibus
habere est mortuorum patrum vitam conspi-
cere et in vestigia a patribus pulue-
ris custodire. De quibus Cant. vii. Quam
pulcri sunt gressus tui in calciamen-
tis filia principis. Et hanc teste apo-
stolo cum non sit conparacio lucis ad tenebras
necesse est ad digne suscipiendum sple-
dorem diuinitatis in hoc sacramento cum
puritate mentis splendidos et orna-
tissimos mores sanctorum patrum habere. Non
enim est bonum sumere panes filiorum math. 15
sumere panem filiorum et mittere canibus.
Filii autem filii in quibus sanctorum patrum pre-
morum radiosa imitacio refulget. sunt
de quibus dicitur Joh. 1. Qui non ex san-
guinibus neque ex voluntate carnis
sed ex deo nati sunt. Qui spiritu enim sancto for-
mati in similitudine diuinam facti sunt
filii quibus diuinus cibus est preparandus
et porrigendus. Et hic est causa quare vocatur
panis angelorum. quia filii dicuntur in gloria
sancti ~~ang~~ conregnantes. Psalmus. Panem an-
gelorum manducabit homo scilicet ad similitudinem

Feruens desiderium

diuine angelorum productus. Tercio autem
ex figura ~~pedum~~ pronunciata quod accedendum
dum sit ad sacramentum hoc cum feruen-
ti desiderio. ibi ubi dicitur Caput cum
pedibus et intestinis vorabitis. glossa
i. auide sumetis. Sicut enim nullus cibus
sumptus cum fastidio nullum saporem vel
aliquam delectacionem confert sumenti.
Ita cibus iste nullum gustum spiritualis
dulcoris confert ei. qui sine appetitu
spirituali et desiderio accedit. Accedendum
dum est ergo cum desiderio feruenti et auidis-
sima fame. et auidis faucibus. ut huius
sacramenti fructum consequamur. Job 3. Qui

comedam suspiro. Quid autem dicendum
est de eo qui refectionem istam angelicam
non esurit. et potum huius celestem non sitit.
Nisi quod mortificatum habet virtute appe-
titiua interiore. Qui plenum habet stomachum
spirituum viciorum. Accedamus ergo ad
sacramentum ut dicit Damascenus. i. c. 6.
cum desiderio diuino et ardenti et auricul.
sue palmas formantes crucis ipsi corpus
sumamus et suscipiamus. Quarto
colligitur ex dicta figura. quod accedendum est
ad hoc sacramentum cum actuali deuo-
cione. ibi ubi dicit Tenentes baculos
in manibus vestris. Baculus autem corpus christi est.

Deuocio actualis
gegenwordig (?)

cuius memoria est in manu i. presencialiter
actu viuat. actualem quandam feruoris 16
te deuocionem exprimit. Cum actualis
ergo deuocionis accedendum est non ex con-
suetudine. Quia aliqui tenerime. Quia tamen non
sit. Ita quod actualis deuocio non consue-
tudo sequitur. Ad hoc refectorium mei
sancta Christi signatum est Exodi 26 ubi
in mensa propositionis panis patena
aurea cooperiri precipiebatur. et pugil-
lus thuris super pathenam ponebatur.
Hoc significat quod sicut cum fragran-
cia virtutum deuocionis cordibus refecti.
panis iste sumendus erit. Unde sicut
i. Corinth. xi. Quicumque manducauerit panem
vel biberit calicem domini indigne. reus erit
corporis et sanguinis domini. Dicit glosa
Indigne manducat. qui indeuota
mente accedit. Excitatur autem in nobis

Quo excitatur deuocio

hec actualis deuocio huius sacramenti.
per sanctas et bonas meditaciones. tamquam
per quosdam carbones celitus nobis de- .1.
missos. Cuius grata contemplacio est in pri-
mis amor ille eternus. quo nos cum non
essemus amauit. qui licet preuiderit nos
deserturos esse. et perditos. tamen nos crea-
re dignatus est. ad ymaginem et similitudi-
nem suam. Pro quo graciarum actiones
merito ei referende sunt. Secundo amor .2.
iste inestimabilis. quo filius dei. cum esset
plenus deliciis in patris gloria. inclinauit
se illa infinita maiestas. ad nostra

miseria, qua passus est in vinculis carnis, scilicet fame, siti, estu, frigore, lassitudine, tristicia, obprobria, pena, et morte turpissima. Quam omnia sustinuit ineffabili sapientia, ut nos ab omni liberaret miseria. Tercio. Amor ille inscrutabilis, quo nos singulis respicit momentis, et fovet contra pessimas pravitates. Ita quod ille qui est creator et deus: redemptor, et frater dulcissimus, se astans patri pro nobis, cuncta nostra disponit, et promovet negocia, tamquam advocatus et minister fidelissimus. Quarto. Expressius ille inestimabilis dilectionis, quo etiam in morte pro nobis posita, dedit in sacramento in pignus redemptionis nostre: et sanguinem in precium redemptionis, corpus in cibum nostre conversionis, divinitatem in saporem optimum dulcoracionis. Nullum ergo nos sibi assumpsit dei filius in amplexum caritatis. Pro talibus nos adoravit. Hanc ergo plenissimam considerationem excitat mentes ad actualem devotionem. Unde psalmista: Memoriam habundancie suavitatis tue eructabunt et iusticia tua exultabunt. Habentes enim et ruminantes tante caritatis et tam inestimabilis dilectionis divine memoriam habundancie, perfecto eructuant saturitate devotionis, et exultent in iusticia ad omnem plenitudinem gratie. Adiuvat plurimum ad habendam devotionem, et disponendum animam ad dignam susceptionem huius sacramenti, oratio premittenda. Que oratio multiplex est. Primo ad deum qui solus potest facere dignum accedentem ad hoc sacramentum, qui solus potest facere mundum de immundo conceptum semine, et de peccatoribus iustos et sanctos. Dicens cum beato Ambrosio in oratione. Rogo te per hanc omnipotenciam tuam, concede michi peccatori, hoc celeste sacramentum celebrare, ut sumam cum timore et tremore, cum corporis puritate et laetitia, lacrimarum fonte, cum leticia spirituali, et celesti gaudio; sentiat mens mea dulcedinem presencie tue, et excubias sanctorum angelorum circumstancium meo etc. Secunda. Est etiam oratio premittenda ad virginem sanctissimam, de cuius honorabilissima carne corpus formatum est quod in sacramento sumimus. Dicendo cum beato Bernardo oratione. Per te accessum habeamus ad filium tuum. O maria inventrix gratie, genitrix vite, mater salutis, per te suscipiat nos, qui per te datus est nobis. Excuset apud ipsum benignitas tua culpam nostre corruptionis: et humilitas tua deo grata, nostre veniam impetret vanitatis etc. Tercia. Tunc vero oratio premittenda est ad angelos, et maxime ad proprium, qui in misterium salutis nostre divinitus et misericorditer nobis datus est. Dicendo hoc vel simile. O splendidissima luna, per sapiencie splendores, tandem divine sapiencie semper nos effulgeat, ut ab omnibus erroribus purgati, in agnoscenda veritate huius sacramenti, flammis celestis luminis faciat conversari. O ardentissime flamme, et vicinissimi ignes divini, seraphim, exposcimus per te media divine caritatis, quibus flagratis, ut omni impuritate et dissimilitudine, ita purificare et abstergere mentibus nostris dignemini. Ut divino lumine pleni, et calidissima devotione incensi, ad ipsum fontem claritatis eterne, ad ipsum videlicet dominum nostrum sub hoc sacro adorando velatum, digne accedere valeamus. Quarta. Potentes et maiora dicta et devociora hiis, quam non ponuntur in gratia exempli, ut hic est opus nostro sermone, si desiderio et fervore devotionis. Oratio etiam a te premittenda est ad sanctos, quorum solempnitates occurrunt, ut sic eorum gaudens festivitate, ita ad hoc sacramentum accedentes, pia eorum precamina sentiamus. Dicendo sic. O sancte dei. In tali statu.

∴ p̄tea

·I·

f. 2.

que vel qua divinitas tota vestiuit
gra[tia] s[an]c[t]itatis, tota sublimauit deliciis
singularitate, ac maiestate unitis. Ro-
go, supplico, et exoro, per unitates tuas,
per illud ardentissimum caritatis incendium,
quo totus ardes in deum, et hac tua po-
tentia et accessu ad hoc sacramentum al-
taris tue pie intercessionis gratiam fe-
ras apud deum, et filia. Exultacio cordis. Ex hodierno
colligitur ex predicto figura, quod accedentibus
dicitur ad hoc honorandissimum sa-
cramentum ad leticiam et exultacionem
cordis, et plibacionem deliciosam eterne
et bte fruicionis. Ibi ubi dicitur Come-
dite festinati. Secundum quod in glosa
ad solempnitatem prime celestis ad hela-
te. Sumentes enim hoc sacramentum
cibum vite, cibum felicitatis eterne, magna
iocunditate exultare debent, exultare de-
bent, utpote qui plibat delicias beati-
tudinis, et pignus accipiunt fruicionis
divine. Ego in domino gaudebo et exul-
tabo in deo ihesu meo, ait propheta. Cum
sic dicit Dyonisius divine eucaristi-
e misterio bonum ihesum christum beatitudi-
ne sigillum fruicione. Et ideo sicut in sa-
cramento matrimonii iniunctum vite
consuetudine retinens quietus. In ...
... fit quietus spiritus creati, in ...
creato. Ita hic recipit christi sacrario.
Sed bonum christi ihesu fruitur in celo.
Et secundum corpus quo eo fruetur in sanctis.
Et secundum animam quo eo fruetur in anima.
Et secundum divinitate qualiter fruitur intel-
lectu perficiet fruicio. Et ideo quod
ad hoc consideracio in condicione spiritus
et deliciis sumendus cibus iste est. Psalmus
In voce exultacionis et confessionis
sonus epulantium.

De amisamentis habendis agentibz

Expedit hic quod observanda
sunt vigilia sit et accessu ad hoc
sacramentum. Iam per complemento huius
tractatus. Dicendum aliquid restat per mo-
dum amisamentorum. De hiis quae obser-
vanda sunt in ipsa sumpcione et post sum-
pcionem sacramenti. Ac ita simpli-
ces ipsi personae quibus ita devote
ad magnificentissimum convivium invitati
plene erudiri valeant. Qualiter in principio
accessus et in ipso accessu et in termino
sive fine refectionis se habere debeat.
Ut nichil in eis quod divine maiestatis
offendat oculos, quod rusticitatis quod
inquietudinis admixtionem hic posset.
Et ... fructum huius celestis mis-
terii consequi valeat. Et licet aliqua
corporis videantur simplicia, quod minima non
tamen contempnantur, quia minima inquietis
nichil hac adornanda me puto, possunt quoque
notabilem generare irreverenciam, et magnum
sacrificium perturbare. Primo ergo observandum
est in ipsa sumpcione huius sacramenti ubi, ut
omnibus recollectis viribus tuis, ad actua-
lem devocionem illud ore tuo contingas.
Sicut ut prodest tibi in predicto capitulo
devocio est necessaria accedenti ad
hoc sacramentum, multo plus requiritur
in ipso actu recepcionis. Cuius racionem
assignat Sanctus Thomas in quarto distinctione 8 dicens
quod sacramentum per se in sumpcione
effectum suum causat. Ideo debet actua-
liter in ipsa sumpcione corporis christi de-
vocio perfecta. Secundum amisamen-
tum est, quod eo eucaristia non est mas-
ticanda, ut alius cibus, ita discrete
et moderate, et leniter sumenda est
ne quod particula dentibus adhereat, ne
forte postmodum screando ad alias
contingat evomi. Tercium amisamen-
tum est, ut tante maiestatis hospite
hospitando tecum ingresso, in gracia-
rum actiones contempleris. Iuxta illud Thobie

Epulari sicut benedictus deus. Cuius
eum tanta dignitate honoratum recogitat. et in suum honoratorem non
totus in gratiarum actiones cum pluribus liquefiat.
Quare inquit doctor sanctus ubi supra dicit
tio post communionem sacramenti in gratiarum
actione persiste. Unde etiam in missa oratio
gratiarum actionis post communionem dicitur. Et sacerdotes
post celebrationes suas speciales
orationes legunt ad gratiarum actiones etc.
Tu ergo ita magnificatus a domino deo
tuo, ne tanti muneris ingratus, ne tanti
caelestis hospitis susceptor iudiceris
indignus, in laudes erumpe, et gratiarum
actiones devotissimas, dicendo: Laudo,
glorifico, benedico te, et gratias ago
tibi deus meus propter immensa beneficia
tua benignitate mihi indigno famulo
tuo praestita. Gratias ago tibi optime
deus et misericors, qui me indignum
famulum tuum ad tam mirificum et
magnificum et salutare convivium invitare
dignatus es. Si sacerdos es dic:
Gratias [?] in super tibi summe sacerdos et
vere pontifex, qui me ad tuum vocare
dignatus es ministerium, qui me ad
gloriosum officium sacerdotale elegisti, et dulcissime confectionis sacramento
corporis et sanguinis tui confecisti.
Rogo te deus clementissime per hanc
ineffabilem tuae clementiam, ut hoc
tuum sacramentum sit mihi omnium peccatorum meorum
vulnerum efficacissimum [struck through]
medicamentum, ac omnis gratiae et virtutis
complementum. Et saltem dic quod unctio
spiritus sancti omnes necessitates indigentes
et sancta desideria tua docuerit te postulanda.
4 Quartum ornamentum ut si
fieri potest non immediate colloquiis
mundanis, vel negotiis exterioribus
te implices, sed in paululum
contemplationis sopore super tam delicioso
et pingui convivio. Modo adorando maiestatem
suscepti hospitis.
Modo eius magnificentiam et celsitudinem
1 dimirando ac delicias admirando
et laudando. Modo brachiis contemplationis intime complectendo. 3
Modo audiendo cum propheta quid
loquatur in te dominus deus. Non dubium 4
quin quamvis tuis devotis in hac sancta
refectionis hora propriore mentis
illuminatione loquitur. et de suis efficacissimis thesauris gratiarum munera
conferat gratiosa et copiosa.
Felici animae quae ad sanctam et caelestem quietem pura amoris studio omnia sua
pertinere se semper disponit. Quintum ornamentum, ut contineat bona opera et sancta ornat 5
desideria. quae a mente suscepti sacramenti incrementa semper servet. operibus
demandet. Dignum namque debitis
exhibitio cum operibus, ut quod dignum
eum cum post tam pingue refectione
ut laboribus sanctis intendat. Unde nos
Deuteronomio 16 ubi dicitur epulaberis in
festivitate. Et post. Benedicetque
tibi dominus in opere manuum tuarum.
Sextum ornamentum est, ut post susceptionem huius pretiosissimi cibi non cito 6
spuat. Tum quia diu manent species
sacramentales, sub eis manet veritas
corporis Christi, et integre sub quibuslibet particula. Decet multum pro tanti venerationem
sacramenti, ne contingat emitti, ut abstineat quamvis postea fiat a spuendo per
spatium aliquod. Tum quod sputum
expellitur in honesto loco, et ubi non
est inferius. Sputum propter istud est. Septimum 7
ornamentum est, ne cito multum post
susceptum sacramentum alios cibos
sumat. Pertinet enim ad quandam reverentiam sacramenti. aliquod esse intervallum.
inter hunc cibum caelestem et alios vero
cibos, non tamen ut quaeritur ita magnum ut
in illo tempore ubi sic in primitiva
observabatur ecclesia. Ubi propter paucitatem ministrorum variarum missarum
solempnia celebrabantur et cetera. <…>

cordi preparatoe. Pro quo tempore
competebat, id devotius de quo sic
2 cap. i. mane domini porrio cibum
usque ad septam nisi sit ieiunat
Nisi sit enim fructus quod vere dilationis
prius inflexerit. sicut diebus
festinato labore inveni vili pro
vera consolatione collegi. oro mea
vera amplius me quero inmetis.
ut hoc datum summa premisso sit
in speciali venie. stabilimento
gratie. huius peregrinationis mee. et
tandem introductio felicitatis eter-
ne Amen.

In cena domini 1419

Desiderio desideravi hoc pas-
cha manducare vobiscum ante-
quam patiar. Secundum hugonem in de laudibus
caritatis: Sola caritas deum trahere
potuit ~~ad celos~~ de celo ad terras
Ideo minimum cum caritate

Ipse denique omnibus diebus vite sue pro nobis
in fervetissimo desiderio salutis nostre
laboravit: nunc docendo, nunc predicando, nunc mi-
racula faciendo etc. Et quare hoc omnia
consummavit caritate victus: caritatis
opus perficere conabatur. Cuius opus est
unire amantem amato. Unde roga-
bat patrem pro eis quos redempturus erat
ut sicut pater in se et ipse in patre ita
unum essent Joh. 17. Venit
1 itaque sibi homines per naturam in benedicta
2 sua incarnatione. Venit per fidem in
sua predicatione. Venit per carita-
3 tem in peccatorum dimissione. ac retorna-
bat beneficiorum exhibitione. Restabat
4 adhuc unus et maximus modus unien-
di viatori possibilis: quo ita
id quod unitur transit in aliud, ut iam
non sua sed quasi aliena vita vivat.
Nisi ut modo cibus unitur cibato.

in omnibus naturam per digestivam continet u-
nitate. Sic enim nutrimento non in
se sed in cunctis nullis naturam in qua-
tam et quasi unire comprobat. Ut ergo
undequaque perfecte christus uniretur,
voluit etiam se nobis tradere in cibum
et sanguinem suum in potum: quo sic
in eum unitur quod tamen in corpus
eius carnalitatis naturam oblivisci-
mur: Dicendum sit vivo ego, iam non
ego sed vivit in me Christus.
ad Gal. 2. De quo sic etiam augustinus
in 7 confessionum ait: Cibus sum grandium
cresce et manducabis me: nec ego in
te mutaberis in me. Cer-
te. sed tu mutaberis in me
denique effectu amoris summa,
quam in beatitudine expectamus et
sic in pignore commisit. Cum
sit et in pignore ...
tum ut dubitare possit. Ex proximo ce-
lum ut dubitare possit. propter ...
tali christus se dedit in cibum et potum.
Hoc pascha a vero. Unde legale
agno et manna prefiguratum. In pas-
sionis memoriam a domino eam passuro
et finali et maximo munere colla-
tum, quod licet longe prius desidera-
verit: prius tamen conferre non expedie-
bat. Sed appropinquante iam passionis hora
duplicato desiderio memorie sue 1
passionis quasi tradere. hoc quod presentis
sit in memoriam faciatis 1 Cor. 11.
Et nos sibi per gratiam incorporandi
se nobis dedit in cibum. Dicturus ergo
to se nobis per mortem in precium, Veni
manducat meam carnem et bibit
meum sanguinem in me manet et
ego in eum Joh. 6. Hoc desiderium
dum discipulis suis volebat expri-
mere ait per summum spiritum
agnum: Desiderio desideravi
hoc pascha manducare vobiscum
ante quam patiar. Que verba ...
ut aliquid dicam per gratiam Ave maria

1 In qua vis tangitur, scilicet desiderii
2 inextincti, quia desiderio desideravi;
3 singularis sibi dignitatis, quia
hoc pascha; sumptionis discreta
modalitas: quia manducare vobiscum,
non vorare: sed in discretione man-
dibulis masticare: et non sine ordine,
1 sed vobis discipulis meis. Primo in vobis
2 iudicii debet amor fervens. 2o re-
3 verentia ingens. 3o puritas radicis.
Sed primis duobus nunc dimissis
propter brevitatem, 3o quod nobis magis
necessarium est decernere in modo eius, quod est
discreta modalitas sumptionis.
Iuxta sententiam apostoli 1 Cor. 11 iudi-
cium sibi manducat quisquis in-
digne manducat: non diiudicans
in discretione corpus domini. Ideo
ut discernere sciamus et corpus domini et
nos ipsos, optime instruimur per ea
que gesta sunt in cena domini. Et quidem
referente Ioh. ca. 13 priusquam ad
hanc dignissimam cenam accederet,
Surgit a cena agni typici, quod
proprium erat ut sacra veteris tes-
tamenti sacrificia in morte sua
terminaret, ac nove legis sacra
substitueret, ut ait magister ...
1 2 Deponit vestimenta. Accepit
3 linteum. Precinxit se. Ante dis-
4 cipulorum pedes procubuit. Pedes
5 eorum lavare cepit. Reversus ad men-
sam recumbens: que fecerit gratia signifi-
cationis discipulos erudivit. Et
ad corpus suum consecrandum et partici-
pandum processit. Sane sex si in nobis
ministrata fuerint, sancte accedemus, nobis fructuose sumentibus. Nam
ipsa denique iudeorum in pascali agni
in comestione sunt aliquantum figu-
rata. Primo ergo surgere debemus
a veteri cena ac vestimenta de-
ponere vetustatis. Ad quod nos hor-
tatur apostolus ad Col. 3 Expolian-

Surgere a veteri cena et vestimenta deponere

tes vos veterem hominem cum actibus
suis. Vetus homo est voluntas de pec-
cando, in qua induimur per adam veterem,
in quo omnes morimur. Deponit quoque quis
ad hunc actum omnia et singula pecca-
mortalia perpetrata: ita ut relinquisse per
veram contritionem et firmum propositum
numquam repetendi. Nec hoc sufficit
sed etiam requiritur confessio vocalis
penitentia omnium propter ... eius
non confessorum. Cuius ratio assignatur Bonaventura
li. 4 d. q. quia non tantum debet reconci-
liari deo, sed etiam ecclesie, qui digne
sumere vult sacramentum unitatis ecclesie.
Ideo denique per ecclesiam instituitur ut in
pascate omnis utriusque sexus omnia
sua peccata proprio suo confiteatur sacer-
doti, antequam digne communicet. Et
eadem vice, quocumque tempore communicare
voluerit, conscius de crimine tenetur
se prius per confessionis sacramentum ex-
purgare. De hoc hugo dicit in libro
de potestate ligandi et solvendi. Quicumque
dico sine ... sacerdotis absolutione
ad communionem corporis et sanguinis christi
quis accesserit, pro certo iudicium sibi man-
ducat et bibit, etiam si eum in mente
penituerit et vehementer doleat et
ingemiscat. Hoc tamen verum est ut dicit
Bonaventura ubi supra, nisi exprimeret necessitas cele-
brandi, vel scandalum populi. Tunc
enim si opportunitas confitendi non sit,
sufficit contritio. per quam accedendo
... per necessitatem. vel scanda-
lum non vitetur, debet porrigi. et sa-
cerdotes et layci communicent sufficiente de-
vote, postquam occurrerit opportunitas con-
fitendi. De venialibus autem et bonis
sit congruum de eis conteri et confiteri,
non tamen de necessitate requiritur, ita quod
non faciens non peccet proprie.

Et in huius figura, quando edebant
agnum paschalem, stabant erecti, scilicet
a peccati servitute parati ad abu-
landum de tenebris egipti in terram
promissionis, id est bonum quod ostendit eterne
dationis vite. Secundo oportet pro-
pter sublevationem singulorum fidei uti
pincerna erat tempore dicte peccati
Et erit fides, fructorum terminum
eius ... Christi. Huius fides singuli
accedentes ad hoc sacramentum in omnia tan-
to magis quanto maiora fecit deus
hic mirabilia. Credamus ergo
firmiter sub speciebus panis et vini
1 verum corpus Christi natum de virgine,
2 passum in cruce, et in gloria sed
3 regnantem ad patris dexteram; idem
4 5 in celo et altari; idem sub innumeris
6 speciebus; idem deum et hominem; et totum sub
qualibet specie panis et vini parte.
Sed aia non tota in toto corpore
et in qualibet eius parte ~~tota~~ corpus
A tale quale est in celo, id est corpus vi-
vum cum anima, sanguine et deitate.
Et hec et si omnia non intelligamus
indubitanter tamen credere oportet: quia
hec est fides ecclesie, que est firma
petra, cui si inheserimus non venti
scrupulorum nec ulla fantasma-
ta nos movebunt nec cadere nos faciet. Licet omnia
preter hac nunc omnino ... quando ...
... sufficientia ... scilicet in cer-
tis canonibus clare... Et hac fide
qui non habet vel ex malitia vel
ex ignorantia defectu, attende non
deberet, quia illi non possunt discernere
cibum istum ab alio cibo corporali; quod
indigne suscipere dicit apostolus i. cor. xi.
Qui enim manducat et bibit indigne,
iudicium sibi manducat et bibit, non
diiudicans corpus domini. Et per hoc

potiles filios et filias excitare si
attendere dunt, vel abstinere. Sed quoniam qui sum
cum non possunt discrete cognoscere quod
sit ille cibus, ac si cum a cetris discerne-
re, quod si ordinate ... preconiis ...
attende non est tutum. Hec fides fi-
gurata apud iudeos in ... sic
baculos in manibus tenentes, id est recti-
tudinem fidei in corde habere. Et ... ..
... agni quem manducare non pos-
sunt igni cremarent. Cum hoc fa-
ciunt qui hoc tempore parvulos suos ad
communionem preparant. Pro ... vestibus
exornantes ... facies et manum
lotione. Non illa est preparatio domino
placens, sed mentis purgatio. Non
enim eum madibus manducare, sed
moribus. Non laudo mansue dimi-
na facta ... ut ... dig-
ne manducat. Multo melius fa-
cit si in fide instruit, si ut ...
mundaret informaret. Et per hoc
hec duo membra extende ... in
cibis maior est usus. Tertio congruit
ut linteo accepto nos tegamus.
Linteum ~~....~~ candidum significat
puritatis testimonia. Secundum ...
ab omni illicito prohibito abstine-
dum congruum: a quo etiam non contra-
hitur omni tempore sub pena mortis
eterne abstinere dunt: quia omnes for-
nicator ... ... regno
Christi ... Ephe. v. ... perdentem
a propriis uxoribus congruit abstinere.
Ut Aug. ... nt dies
... festivitates ad-
... non solum a communicare
~~......~~ ... etiam a propriis
uxoribus abstinere. Abstinere ...
non exigentes debitum, sed exacti
reddite ~~ut ait ... ...~~
~~...~~ Cum ad dignum sit abstinere
ab amplexibus ... Post ... orare

qui quia archam tetigit morte percus-
sus interiit, ut habetur 2 Reg. 6. Item au-
dita voce angeli dantis precepta dei
Exodi 19. audierunt a moyse Esto-
te parati in diem tercium et ne appropinquetis
2 uxoribus vestris Item 1° sicut panes
propositionis comedere nisi mundis erat
ab uxoribus prohibitum Unde david ut
comederet panes propositionis se dixit
continuisse ab heri et nudius tercius
1 Reg. 21. Et dixerat sacerdos si mun-
di sunt pueri maxime a mulieribus
manducent Hac munditia signifi-
cabat filij israel in manducatione
agni lumbos precingerent Et lum-
bos precingere secundum Gregorium est carnis
luxuriam per continentiam coartare.
3 Quarto probamus iterum per pedum
lotionem humilitate. ac dei nostre Mag-
nam et minus profunda fuit humili-
tas. quod deus filius dei se inclinavit
in terram ad discipulorum suorum simpli-
cium et rusticorum hominum. suis sanctis
manibus lavit pedes. vere sibi le-
ctissimos qui dudum terra discalciati
incedebant. De quo Bernardus ait O
mira pietas o nova et inaudita
humilitas. xpc dei filius ad fun-
dendum sanguinem. de pura et
intemerata virgine natus. rex re-
gum. et dominus dominantium: an discipu-los
veneranda gemma fulgebit. humi-
les et preclines eorum pedes lavit.
Subdit Quid tibi o homo quando
est. quod tibi videtur de creatore tuo.
Ecce prius lavit pedes suis dis-
cipulis: et tu dedignaris recon-
ciliari et humiliari fratribus offen-
sis In quo diaboli superbiam sequeris.
et xpi humilitate contempnis non
attendens quod scriptum est Deus superbis
resistit humilibus autem dat graciam
Jac. 4. Ecce quantus valet deo esse
humilitas. nemo ad deum facile
enim est se tota deo humiliare.

et non in extrinsecis signis: tamen mente:
nemo enim nisi comes expers fuit. quam
sentiat fragile lutum deo esse parum
non posse Exortus lutum esse: dolo-
rosa deorum experientia cotidiana
quam videmus alterum per alterum in-
sulari. Unde et alia humilitate
opus est ad proximum. ut non per super-
biam. iram. discordiam. inimicicia te-
neamus: sed pro xpo nos subiciamus
invicem humilitate 1 Pet. 4. Cog-
noscentes nos in multis pluries deum
offendisse. quam offensos esse: quia
dei offensa expiare non vale-
mus: nisi prius proximo dimittamus. Unde
quando homo est cum corde rancore depo-
nere dicente domino Si offers munus
tuum ad altare. et recordatus fueris
quia frater tuus habet aliquid adversum te. re-
linque ibi munus tuum ad altare. et
vade prius reconciliari fratri tuo et
tunc veniens offeres munus tuum.
Mt. 5. Si homo de qualibet munere quanto
magis de summa hac oblatione.
Quartum commendat 2°. Nedum
dominus prohibuit sed etiam pedes lavit — lavit pedes
Pedes mentis affectiones sunt. quibus
veluti pedibus movemur in opus Aug.
Amor meus pondus meum
Hos lavare oportet. ne per malum
propositum. vanas primo nocivas de-
lectationes peccatorum pedes macu-
lentur. Unde hec autem est humanus affectus.
et dum circa temporalium bonorum lutum
ambulat. facile maculatur. Unde ait
dominus ait Joh. 13 Qui lotus est per
baptismatis. et lacrimarum flumine:
non indiget nisi ut pedes lavet.
Oportet ergo habere puram ad deum — 1
affectionem. ipsum omnibus preponendo.
Paratam voluntatem suis mandatis — 2
obediendi. nam ea sunt quasi duo pedes

te pale. quo[ni]am t[ame]n [con]gredie[n]do
esset nihilominus p[er]fectissimus
affectus, si nihil p[ra]et[er] deu[m] dili-
geremus cu[m] diligere no[n] debe[mus]. Co[n]cor-
dinare[mus]. Minus te amat, ait
Aug[ustinus], qui tecu[m] aliquid amat quod
no[n] p[ro]pt[er] te amat. Ut aut[em] pote
affectus puritate[m] habeamus, pa-
te[n]t quam Aug[ustinus] tribuit no[n] [con]p[re]-
he[n]di; q[uia] sup[ra] ho[m]i[n]ib[us] boie ro-
gauit q[uod] fid[e] d[icitu]r p[er] ment[is]
Resid[e] p[er] ment[is] quiete
letitia[m]. Cito [con]side[n]de[n]t[ur] p[er] ment[is]
quiete. Via [con]tinentia excludendo
cogitationes vanas ad nos venientes
diligens meditando: q[uo]d ubi ille sit
q[uem] su[m]us recepturi, s[ecundu]m Salomonis
[con]siliu[m] p[ro]uerb[iorum]: Cum sederis ut com-
edas cu[m] p[ri]ncipe, dilige[n]t[er] attende
q[ui] posita sunt an[te] facie[m] tua[m]. Cu[m]
p[ri]ncipe itaq[ue] celi comesturus dili-
1 ge[n]t[er] attendat cibu[m] et se admoneat
2 q[uod] statu[m] actiones actuabit. Al-
3 tas [con]stitut[us] diligenter. q[ui] de[us] est summu[m] et infinitu[m]
4 bonu[m] et humiliter. Q[uonia]m scrutator
5 cordiu[m] est reuereat[ur]. Judex equissimus
cu[m] iniuriaru[m] n[ost]raru[m] et timeat.
Redemptor aut[em] n[ost]rar[um] sanguinis
effusione, et diligat. Remunerator ac
beatitudinis largitor, et [con]cupiscat.
Sic q[ue] ad d[omi]n[u]m c[hristu]m [con]uersu[m] cu[m] desiderio
desideret h[oc] pascha manducare.
Multa alia h[ic] meditatio [con]cepta
afferet, p[er] qua[m] tunc exardesceret
d[omi]ni ignis amoris. Reflectat
nihilominus ad se[me]t ip[su]m suas cogita-
tiones, statu[m] suu[m] q[ui] est [con]siderando,
et ibi exquisita examinatione[m] faciens
d[omi]n[u]s si ea q[ue] requirit faciat. Ho[c] ei
p[ri]mu[m] e[st] q[uo]d nos ligat si in officio
n[ost]ro negligentes sumus, negligentia
i[n] alio durante n[ost]ras orationes q[ua]ntulib[et]
p[ro]lixe no[n] d[omi]n[u]s placat. Non
ei i[n] multiloquio placat d[omi]n[u]s m[ultu]m.
Pauca quippe loqui et g[ra]tia

faci[u]nt h[oc]. Q[uo]d diligit d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s Ri- 1
de q[uam] si i[n] matrimonio es. R. Unde 2
es. R. Ubi es etc. Ecce audistis 3
q[uam] articulos[us] q[ui]b[us] vos p[ro]pter[ea] placa-
bilis et sit ad d[omi]no manducabile
h[oc] pascha q[uo]d manducare d[omi]n[u]s ad
desiderio desiderauit. P[ro]q[ue] q[ua]tenus
p[er]fect[us] a[n]i[m]a i[n] p[ro]p[ri]a. Ad d[omi]no se[cun]d[u]m
no[n] posse p[er] fututu[m] ut nob[is] [con]ce-
dat adiu[uan]te d[omi]n[o] etc.

mnis q[u]i manducauerit pane[m] et
biberit calice[m] d[omi]ni indigne reus
erit corporis et sanguinis d[omi]ni. j cor[inthios] xi.
Solet res p[re]ciosissime magis nocere
du[m] vel p[ro]p[or]cionata ingeritur obiectis
vel i[n]cauta recipit[ur] i[n] abusu[m]. Sic i[n] naturalibus
sol claritas oculos facit lippientes, et
p[re]ciosissime medicine n[on] p[ro]p[or]ciona-
te fuerint magis ledunt. Artifici ad q[uo]d
i[n]struct[us] q[uo] cauta fuerit magis [con]fudet
i[n]cauto opifice atq[ue] opus. Et equus ve-
locior facile p[re]cipitat sessore[m]. Ita
et diuina b[e]n[e]ficia q[ua]nto maiora, tanto
i[n]gratis dampnabiliora reddent. Plus
ei exigit ab eo d[omi]n[u]s qui plus accipit
d[omi]n[u]s gr[ati]e omne q[uo]d i[n] eu[m] c[on]f[er]t. Dum crescunt
dona crescit et[iam] r[ati]o donor[um].
Sed i[n]t[er] cuncta diuine benignitatis
dona nullum excellentius dignissimo eu-
karistie sacr[amen]to i[n] q[uo] cuncta nob[is] ex-
cellentissima donauit. In eo siquidem
v[er]a xpi caro, a[n]i[m]a, diuinitasq[ue] [con]tinentur.
Caro et corpus nobilius. Q[uo]d spiritus sancti
manib[us] de purissimo [con]stat utero
formatu[m]. Alia v[er]o om[n]i creato spu
[con]iuncta p[er] fruc[tionem] sublimior est. Cu[m] ipsa
datus est no[n] ad mensura[m] sp[iritu]s. Ineff-
fabilis q[uo]q[ue] diuinitas fontana totius
boni origo. Ip[s]o r[ati]onabilis creatu-
ris sup[er]eminet cunctis. Sic ait ex-
cellentissima dona reddit ut vene-
remur adhibuit, ut adoraremus, ut
mundi saluatore[m] nobiscu[m] ...
[con]mo[ra]ntem p[ro]p[ter] ... quo cu-

eius in terra nil hominibus visus conver-
satus est cum eis. sed ut panis delicatis-
simo edulio corporali sumpto in ani-
ma saginati duo in unum concorderent
O venerabilis caritas divine sapi-
entie que sibi delicias computat esse cum filiis
hominum Proverbiorum viii. Nescio revera si
talis effectus aliquis similis illi caritatis
ostensus umquam adeo extat appareat post
effusionem sanguinis cum hoc sacramentum
memoriale est. Magnum pro omni caritatis
indicium cum sit illa maiestas huma-
nam naturam in eternitate in personalem sibi
unionem assumpsit. Verum non meam
nec tuam sed purissimam quandam ab omni
peccati labe immunem sibi sumptam de vir-
gine copulavit. Maius aliquid
esse videtur in hoc salutari cibo et in
ubi et nullis desideratis licet immun-
do licet peccatori dignatur cum gratia sue ple-
nitudinis intimari et unum cum illis
qui cibum in se transformare. Corporalem
enim solam virginem inhabitavit de qua
corpoream substantiam assumpsit. Hic et-
iam in hoc sacramento supra hoc etiam cor-
poralis se infundit summe plenitudo
maiestatis. Quid mirum si tanti benefi-
cii ingrati ac immemores pro bono malum
indigne sumendo reddentes dampnationem max-
imis abutentes donis maioris penis
se condempnant. ita ut etiam ab apostolo
corinthiis temporibus requireretur cum
infirmitati inducunt etc. Ave maria

Quamvis rebus cognatis sermo
esse debet antiquorum tradit auctoritas
quod hic cum magnus esse debeat temporis cur-
sus indigere ut doceamus de-
menta corporalis sermonem dei et facti
esse quibus lacte opus est sic non so-
lido cibo. hoc enim propositis verbis ve-
ritas in dominatione clare confirmatus
ideoque primo plano sermone dicendum
qui digne qui indigne accedunt
Deinde quid per eum indigne sumentes
incurrit. Iter duo vero accidunt

Quo ad primum dicendum quod aliquis interdum digne sive
non indigne sed quod accedendo committit
novum peccatum mortale. etiam si non consentiat
effectum huius sacramenti. Et sic indigne ac-
cedit qui cum sit sui indispositione acce-
dendo mortaliter peccat. Et sic loquitur apostolus
de indigne accedentibus in textu. Vel
secundo digne accedit qui accedendo con-
sequitur fructum huius sacramenti tam in gratie et
caritatis augmento quam in fervore eius
Et ita frequenter loquuntur doctores qui multa
ponunt requisita ad digne suscipiendum.
Sine quibus raro quis umquam habet ibi dul-
cedinem in fervore spiritus sentitur. Unde
est primo quid requiritur ad hoc digne su-
mendum ut vitatur nova offensa dei
Aliud hoc ad requiruntur quatuor excepte
simul primum etas adulta. Oportet
namque accedentem sumere aptum posse discer-
nere inter hunc cibum et alios. Aliud hoc
autem tales requiritur etas in qua quis
habet libertatem rationis usum. Ideo pueri
minus senes. qui nedum corpore
deficiunt sed etiam mente repuerescunt
ab hoc sacramento prohibentur. et licet ipsi su-
mendo non peccarent. quia usu rationis
etiam per carent. hic qui hoc
prohibet aut non prohibet cum teneatur con-
tra delinquunt. Cum at
ut discernere possint inter cibum
hunc spiritualem et alium cibum corporalem
puta dum cognoscere possunt per fidem sub
speciebus panis contineri christum dominum nostrum
verum deum verum hominem pro nobis de virgine
natum crucifixum etc. et hunc aliquatenus
amare et venerari tamquam summum omnium
ac creatorem et redemptorem. in recipiente
opus habet idonei ad sacramenti percep-
tionem. Nam quod minus est in intelligentia
supplet in eis vite innocentia ut vult
Thomas in 3 parte q. 80. In pueris autem non
sub tempore apparet huiusmodi discre-
tionis signum. In aliis citius in aliis tardius
sed etiam in pueri eiusdem
etatis non sit equaliter ingeniosi. Patet autem capi

mandu-
care

de hijs experimentum si ordinate mo-
neatur sibi questiones fidei sz si credat
aliquid sacramentum verum fore quod iam crea-
uit quod deus di(citur) Si credat illud propter
ipse hominez ut post hanc vitam eternaliter
vivat ut hic primus demeat ut prece-
rit crucietur Si credat hunc filium
misisse sibi equale deum qui natus
est de virgine maria ut hominez eru-
diret verbo et exemplo, et pro peccatis hominum
tandem passus sit et mortuus tercia
eciam die resurrexit etc. Et quod hic
xpistus hoc sacramentum instituit in quo vere
vere continetur secundum corpus animam deitate.
idem qui natus est ex virgine, qui
crucifixus est qui resurgens ascen-
dit ad dexteram patris, ibique ma-
nebit Et sic eciam sub hoc sacramento ubique
conservatur In quo sibi nobis dedit in cibum
anime spiritualem, quo ipsa in vita gracie
vegetatur et crescit ad perfectum Dum sic
digne sumitur Ex hijs et similibus
questionibus quibus examinandi sunt
et instruendi sunt pueri facile depre-
henditur an accedere debeat vel abstinere
Et si forte minus provide sit pa-
rentibus requirat ad hoc consilium ut
plebani vel alicuius discreti viri Non
tamen de pueris sed et de mulieribus obtusis
similibus intelligatur. qui aliqui sunt ut
pueri magis grossi Neque enim potest
quis digne communicare nisi quod dicta sunt
firma fide credat, alioquin quo-
modo iudicabit quod sumit. In cuius
figura ait me sancto proposicionis in ta-
bernaculo domini poni candelabrum
iussum est moysi exodi 24 ut sig-
nificaret nullum debere ad mensam hanc
domini accedere nisi in eo fidei lumen lu-
ceret Curiositas at questiones quo
magnum sub parvo, quo modo in diversis
locis esse possit et similes cohibendi quare
totum deo committat apud quem non est
impossibile omne verbum qui de nichilo mundum

creavit et in nichilum ut placet redige-
re potest Licet magna sub parvo claudere
ac parva magnis equare potest sicut
de anima que nullam licet extra 2m
toti corpori recipisset Hoc domini signi-
ficatum in esu paschalis agni reliquias igni
iussit comburi Exodi 12 Item
requiritur ieiunium, ut scilicet
nichil prorsus eodem sibi prius sumpserit
illo die id est a media nocte a qua dies
incipit excepta ab extrinseco preter salivam
et reliquias ex prima ingestione
adherentes dentibus Sic si invita voluntate
glutiret quia non sumpsit ut cibum non
ideo impeditur Impediunt tamen medicine
et quicquid voluntarie ab extrinseco assumitur
in ... secundum thomam ut vult Gregorius di. 8 et
q. 3. Sic enim ait Augustinus ad inquisiciones
Januarij Et habetur de conse. di. 2 Liquido
Placuit spiritui sancto ut in honore tanti
sacramenti prius in os christiani dominicum corpus
intraret quam alij cibi, ideo ubique mos
iste servatur Propter hoc eciam in hodier-
na epistola arguit apostolus eos qui ebrij
accesserunt etc. Et vero propter presentiam
tradidit spiritualem et misterium quid nunc
reficiendo Verumptamen in infirmis ubi
periculum est in mora ne viatico priventur
dandum est sacramentum eciam post sumptum cibum
ut habeat profectum ex eo recipiendo
quod durat ad triduum Cavendum tamen
est in infirmis ne cibum continere non possit
propter vomitum in quo casu sufficiat
eis spiritualiter manducare Iuxta illud
augustini Crede et manducasti
Sic de sancto hugone legitur 3m
quod requiritur est ut sit sine peccato
mortali Quoniam ut intellexit adverte(ndum)
quod aliquis intelligitur esse in peccato mortali
secundum sanctum di(cit) quod tripliciter Primo
quod actu exteriori vel interiori iam
mortaliter peccavit Et iste modus
posset multiplicari sub diversis secundum
quod interiori actu exteriori et interiori mortaliter

contingit peccare. Peccat siquidem mor-
taliter qui contra preceptum dei agit aut agere
vellet si posset, ut qui actu fornicatur
vel vellet cum ista fornicari si contin-
geret. Utinam hoc consideraret luxu-
2 riosior. Item clericus vel non sua
contra voluntatem domini precepta fuerit sibi
restitutum, peccat non solum rapiendo primo
mortaliter peccavit, verum sic furando
actu illicito peccat actu mortaliter.
Sic qui plura possidet beneficia absque
licentia cum eos non in curia habitis sit
contra deo exponere. Sic de simi-
libus apud se timporales et odia
qui voluit actualiter proximis mala
per modum vindicte etiam si non inferat
actualiter, apud deum qui corda scru-
tatur mortaliter peccat. Item qui
3 proponit in futurum adhuc transgre-
di precepta faciendo actum prohibitum
ut vult post festum fornicari ludere vel
vendere emere in die festo aut alias sabbatum
violare, decipere proximum mentiri
iurare, ieiunia ecclesie soluere vel
vel negligendo quod facere tenetur puta
non vult subvenire parentibus cum indigent
vult non audire missam in dominico
die si laycus fuerit, aut si sit clericus se abse-
ntare a diuinis officiis matutinis horis
vesperis dum ad illas ratione beneficii
tenetur, sed insistere venationibus ludis
zechis dum diuina cantantur sopno lasci-
viis etc. Omnes illi actu dum sic vo-
lunt mortaliter peccant. Item qui de
4 aliquo peccato commisso mortali cum ad
memoriam venit libenter id repeteret vellet
sibi in commisso se delectatur sicut sunt
aliqui qui contrahunt usuram quod placet
quod vellet se non commisisse hoc peccatum.
Sic qui usura ut ludo vel for-
nicatione delectari sit, qui amodo
non ludat aut usuram committat, vel-
let sibi se non hoc egisse unde nunc
habundat. Sic qui ex fornicatione

aut adulterio pueros. Quod non dili-
git, nollet se non adulterasse ne pueros
careat. Omnes isti quotiens ex hac vel
alia ratione peccatum commissum adhuc placet
actu positiuo, novo totiens de novo
5 peccat. Item quicumque suis peccatis
mortalibus proximos scandalizavit servat-
que adhuc apud se occasionem unde
proximos scandalizat. Sic qui publice
sedet concubinam aut adulteram, siue
laicus fuerit siue clericus quod longe peius
est, ab actu quidem carnalis commercie abstinet sed
scorta secum in domo publice manent.
Unde ad scandalum proximos trahunt
aut ad se inducendo occasionem prestant.
Cuius si non indicerent adulterium qui
secum fovet cum quasi nesciret adulterasse.
Talis etiam sic apud se tenendo scor-
ta actu positiuo agit contra proximi ca-
ritatem et peccat mortaliter quia scandali-
zat, maxime dum videt plurimos
alios sic scandalizari. Non enim a ma-
lo solum sed ab omni specie mali abstinendum
fore docet apostolus. Sic qui in criminibus
mortalibus superbia avaricia etc publice
scandalizant. Item peccatis morta- 6
libus aliorum consentiunt formaliter quia 9
placet eis peccatum mortale alicuius, forte
propter personam diffamandam quam non diligit
aut aliam quamcumque causam vel impo-
tatur quia cum in peccato fovet auxilium
prestando, domos concedendo aut instrumenta
sine quibus non peccarent, ut qui forni-
cariis aut lupanaribus domos locant, aleas
aut taxillos porrigunt etc. Item qui
peccata publica sine maiori periculo pro-
hibere posset non prohibet dum ad eum
spectat officium. Sic principes multi
raptores non soluntur sed in suis ter-
ritoriis cum possint non prohibentes, propter quod
sunt multos ad restitutionem tenentur sicut
pro aliis spoliatoribus. Sic qui in suis
communitatibus ut ludos fovent usuras
propter pecunias quas inde percipiunt vel
alia in mortali publice vincentes quos
emendare possunt, maxime prelati spiri-
tuales qui super salute gregis commissi

si vigilaē tenet̄ Dimess̄ ast ī expo-
sito et actu elicito q̄ sciuit ul' negli-
git a mortali nō excusat̄ q̄ sancss
et cōsenciēs par pena ꝯstringit ut
elicit ex v'bis apl'i Ro· j· Sic ergo
A qui h̄nt officia q̄ sn̄ mortalr̄ ex-
erceri nō p̄nt sꝫ diu illa tenet vo-
luntate ꝛ actu elicito ī pctō mortali
sunt Sicut plures sunt patroni t'porum
Dimiss ꝛ ludorum / tradiciōrs māiorꝰ
maxime in vsure exaccione ꝛc
2do di' aliqs ee in pctō mortali
q̄ mortale ul' mortalia cōmisit
de q° ul' q̄bꝫ postea nō penituit
q̄ de eis nō cogitauit ut mō mē-
ria h̄ʒ ꝫ ignorat Et hic s̄m sꝫcotu
vbi sup̄ de hac ignorancia distin-
guendo ē q̄ vel ē affectata q̄ plac̄
sibi ignorare ne forte si nosceret ꝯ-
fitēri teneret̄ Aut si nō placet ignoran-
cia ē tn̄ crassa q̄ nō scire possit si di-
ligentē īquisicione fecisset Et ī
vtroqꝫ casu nō excusat̄ a nouo
mortali si sit accedit· licꝫ nunq̄ per-
ret ip̄m p̄mū Et ē rō q̄ d̄r ap'lus
pbet aūt seipsm hō ꝛ sic p9 pba-
cione illa de pane illo edat ꝛ de
calice bibat Tenet eciā hō aūt
no̅ se ꝯparare s̄m diligēciā mē
n° fragilitati possibile ante cōicet
Circa aūt hmōi īquisicionē
diligencia ee dꝫ declar' ut d' sꝫ
diuers Intelligo talē īq̄sicione q'n-
tā aliq̄s apponet circa aliqd mul-
tū arduū qd sibi multū eēt cor-
di / appone dꝫ circa oīa pctā mor-
talia ad memoriā reducenda Conside-
ra q̄libꝫ qd agat p̄ re ardua ꝛ mul-
tū cōpetita acquirēda Eciā rogo
faciēs si p̄ quolibꝫ cōmisso mortali
cōmisso p9 nouissimā ꝯfessionē
ad memoriā reducto esset ꝯ florenꝰ
habiturꝰ Puto dilige' cogitare-
tꝰ ꝑ singula t'pa iterū defluxa
qd egerit in quibꝫ locis fuerit
et quibꝫ societatibꝫ ꝯuersatꝰ fu-

isset et q̄libꝫ cōmerciis laboribꝫ ne-
gociacionibꝫ īplicatꝰ fuerit ut sic
singulis actꝫ memorie reduceret Va-
lent eciā ad memoriā de actibꝫ pctis
habendā plurimū si ordinate t'pa
loca societates exerciā cogitet̄
sic ꝛ unde agendū erit dū celestis the-
sauri ꝯponit accedꝰ Pauci sunt
hmōi diligenciā fa-
cientes quare ꝛ vereor ne vix multi
accedat indigne Si aūt ignoran-
cia nō fuit affectata ꝛ crassa ꝫ
facta ē diligencia q̄lis nūc descripta
ē ꝛ nichil occurit mortale pctm̄ de
quo nō fuit ul' sit cōtritꝰ ꝛ cōfessus
pcīs nō peccat cōicando eciā si aliqd
mortale lateat ꝫ traditū sit obliui-
oni Et pbat hō tri' Tū q̄ p9 tale
īquisicione si cōtritꝰ ꝛ ꝯfessꝰ more-
retur saluaret nō aūt acquirit maior
separacio ad digne cōmunicādū q̄
scuire morieñ Tū q̄ aliās qui-
libet exponet se pīculo cōicando si
eū pcs ꝯquiretur putanꝰ cōicans
esset in caritate / cū de cōi lege hō
de se ignoret sꝫ sit in caritate Nec
scit vtꝫ sit an odio ul' amore dignꝰ
sit Ecc' 9 Et delicta q̄s intelligit di-
cit pp'heta ideo orat ab occultis meis
munda me dn̄e ꝛ a a p s t hō cō-
icādo exponet se pīculo nesciens
an illo actu peccaret Tū 3° q̄ sic
nō eēt status viatoris Talis cer-
titudo nō cōuenit viatori Circa ppt
hac īquisicionꝫ diligencia sc̄a cū cō-
tricione ꝛ ꝯfessione pnia si cōicat
nō peccat ymo si q̄ alia pctā la-
teat ꝑ istꝫ sacramenti virtute d
ad memoriā reducūt̄ ut penitē pos-
sit ꝛ remittātur 3oo aliqs di'
esse in pctō mortali q̄ ꝛ si de illo
mortali pctō penituit ul' actu pe-
nitet nō tn̄ ꝯfessus ē nec absolu-
tus ī foro cōsciencie De isto d' scotus
et talis tenet̄ p9 ꝯfiteri ꝛ nō suf-
ficit sola interior pnia Ergo cū
q̄ scientū cōmitatis cōsciencie nō digne

Concordat thō
pe. di th...
ꝛ aliꝫ mgrꝫ
ī 4to ꝯfess li 3
q̄ 1o 14 ...
...bꝫ ē de pnia
ī scripto de ꝯ

suscipit vel quod eciam ecclesie videtur consiliatur
Etiam ideo ordinavit ecclesia ut in pas-
chate omnis utriusque sexus omnia sua
peccata confiteatur quamvis tunc digne commu-
nicet Et eadem racione quandoque tempore com-
municet quia ubi eadem racio ibi idem ius
De hoc eciam hugo in libro de pota-
te ligandi et solvendi Audacter
dico si cum sacerdotis absolucionem
ad comedendum corpus et sanguinem christi
quis accesserit pro certo sibi indignum
manducat et bibit eciam si omnia
multum peniteat et vehementer doleat
et ingemiscat Hoc in vero de fidero
id necessitas celebrandi vel vitando scan-
dali in propositum occurrit presbytero hoc est quod
confitendi opportunitas non occurrit
potest sed sola penitencia interiori et proposito
confitendi accedere Sed cum propter communem
sine scandalo procedere differre tamen
non contrarie doctor quod absolucionem
sacramentalem Sic de eo qui iam indu-
tus est ad officium misse incipit et occur-
rit sibi mortale non dum confessum si non
potest sine scandalo dimittere ut Sic
cum iam ipse altari deo porrigitur et
videt mortale etc Sed caveat ne con-
fessionem ad illud punctum voluntarie
differat ne eciam dum tempore posset copiam
sacerdotis cum in brevi immineret necessitas
celebrandi ut sic tunc confiteatur Debet
enim conatum maius tempore communionis
tempus circa confessorem eius abs inde potest
Et si talis occurrat sit quod videlicet
tale vel aliud hic non posse cum tempus
communionis tenetur tunc confiteri dum quod plurimum
in agunt Quo principaliter requiritur ut
communicaturus non habeat impedimentum aliquid
quod spectat sit prohibitus ut quod
excommunicatus vel suspensus vel interdictus vel
aliud tale quod hoc prohibet et penitencia
in prohibitis Talis enim contra prohibicionem
ecclesie accedens aut fugere superiorem
non est dubium quin graviter peccet Quarto
requirit devocio actualis vel virtualis
saltem talis quod quando homo progitat

quid sumere velit ut cum debita reve-
rencia et timore accedat Aliogin non
discernet corpus domini ab alio cibo Debet
quoniam discernere ut reverencius devo-
cius et attencius sumat cogitans quid sit
quod manducat ut consulit apostolus Verum
si in ipsa sumpcione distrahetur forte et
animus vel cogitacio volare iam non
indevote dicitur sumere dum non placet
sed displicet distractio Manet enim
devocio virtualis etc
Alia quod ad digne communicare requiritur in aliis
patet dicta de cognovi relinquitur Sequi-
tur de fructu sumpcionis si plures cum de clarare
quantitas priori indigne sumencium

R ci

Sermo 3us ad eukaristie percepcionem preparatorius

Qui manducat et bibit indigne
iudicium sibi manducat et bibit non
diiudicans corpus domini. 1 Cor. xi.
Adest tempus sacratissimum festi dilec-
tissimi quod toto hoc quadragesimali la-
bore cum vigilia quadam festum preeuntes
celebrandum. In quo manducaturi sumus
agnum paschalem. non in veteri iudai-
co ritu quia figure abierunt. sed pascha
novum. pascha nostrum quod immolatus est
Christus. Agnum vivum qui deditur pro nobis omnibus.
ubi non moritur recipit. Sed tamen
qui se digne sumunt et vivunt et vitam sibi
recipiunt. dum sibi ipsi qui vera vita est
huiusmodi communicans venit. Unde ait
Ioh. 6. Qui manducat meam carnem et
bibit meum sanguinem. scilicet digne habet
vitam eternam. et in me manet et ego
in eo. Ut ergo digna susceptione a
patre valeamus, sacramentis confessionis
et confessionis preparacionem adhibeamus. Ieiu-
niis, plurioribus vigiliis, oracionibus lac-
rimis, carnem nostram et quodlibet commissorum
satisfactione castigavimus. elemosinis
castimonia. celestibus ornatis operibus. hic ita
ornatus nostre mentis. itaque adornamus ut
sit munda et digna. equalis convivio spiritua-
libus paschalibus paremus. Sic enim nos
hortatur Augustinus in principio quo in sermone
de ieiunio quomodo ad ieiunia ele-
mosinas aliaque pietatis opera. Unde
ut in sacrosancta solempnitate paschali
in qua caritatis luce vestiti elemosinis
splendidi. oracionibus. vigiliis. ieiuniis.
velut quibusdam celestibus et spiritualibus
margaritis ornati. non solum ad amicicia
ecclesie nostre participare liberi vel se-
cura consciencia. ad altare domini accedentes.
corpus et sanguinem eius non ad iudicium
sed ad remedium possitis accipere. Cum
in mensa una ait Bernardus sermone de sacramento in
cena domini. de uno pane consecrato. petrus
et iudas acceperunt. bonus in vita, pessimus
in pena. bonus in beatitudine. pessimus in
tormentis. bonus in salute. pessimus in morte.
Ecce ideo sumus hic complet in sacro altare
bonis quod est in bonis sumentibus. malis vero
et in indignis non fit. Laudabilis qui re-
verenter sub discrecionis iudicio acce-
dunt et alii indigne accedunt. sicut ait
apostolus. Qui manducat etc. ut supra. Duo
Qui manducat etc. Duo in verbis istis
consideranda nobis communiter dantur. unum directe
aliud annexum. primum peccatum exprimit indigne
sumencium. 2m modum ostendit negligen-
tium. primum timeamus. et illud vitemus.
propter 2m penam vitemus. Primum in eo tangitur
quod iudicium sibi manducat et bibit. 2m
ostenditur cum subiungitur non diiudicans
corpus domini. Qui enim indigne mandu-
cat iudicium dampnacionis manducat.
secundum glosam. id est sua manducacione si indigne
dampnacionem efficit. Non quia malum est
quod accipiunt. accipiunt enim et indigne
accedentes verum Christi corpus et sanguinem
domini sacramenta debita ponunt bene sicut fructu.
Sicut Hugo de sancto Victore ait. Est quidem
tempus in pravis et indigne sumentibus
vera Christi caro et verus sanguis. sed essencia
non salubri efficiencia. Bonum est ergo quod
accipiunt. sed bonum sunt eis malum. Dum
male accipitur bonum. ait Augustinus in de
verbis domini. Sic quidam apostolo fuit bonum
ut diabolo malum. sed duo simul sathane
panem porrexit. Et ita obest malis.
bonis ad salutem. malis ad iudicium. non
quia res illa mala sit. sed quia malus male
accipit quod bonum est. Unde in archa domini
que allophilos occidit. et ipsa Israel salvavit.
et manna quod bonis omnis delectamenti et
suavitatis saporem. malis vero nauseam
prestitit. apprime figuratur. Unde Cassiodorus
omnia etc. Sacramentum hoc in bonis spiritualis est.
Sic corporalis cibus. dum vetere invenerit
adversis humoribus occupatum. amplius
ledit. magis nocet. et nullum prestat
auxilium. Ita et iste spiritualis cibus. si aliquem
invenerit malignitate pollutum. magis
eum perdit. non sua natura. sed accipientis vi-
cio. Sumunt ergo qui indigne accedunt
iudicium dampnacionis. non simplex
sed dampnacionis magne. dampnacionis
profunde. Pena semper correspondet culpe.
Deut. 25. secundum mensuram delicti erit
plagarum modus. Ideo tanto maior erit
dampnacio. quo indignus sumpsit culpa gravior
vel maior. Gravitatem huius culpe possumus
at

Tho 3 p q 80 ar 4

attende ex culpa eorum quod quibus comparatur.
Comparatur autem indigne sumentes culpa pro
diversitate inde. Judeorum incredulitatem et blas
phemie, et effusioni preciosi sanguinis
de Christi corpore. Illi indigne sumunt cum
in mala conscientia. Tamen sanctus Thomas in quadam epistola ait
[illegible] qui in altari ad deo fa
bulatur. Dic sacerdos, dic clerice, dic quomodo
fuisti qui sacrata sunt. Qui in eisdem labiis
filium dei osculatur, quibus osculatur et filiam
meretricis. O Juda filium hominis osculo tra
dis, et [illegible] de eis [illegible] actus proditoris sequere
invidie, avaritie, infidelitatis. Quam maxima fe
[illegible] accidit. De hoc quod Bernar
dus in sermone de sancto altari ait. [illegible] carnis
vinculum, et post [illegible] evagatur. [illegible] viri
[illegible] in Juda proditore venenum ac
[illegible] suspendii laqueum [illegible]
[illegible] dei. In multis [illegible]
[illegible] non desinunt [illegible]
[illegible] stellas. [illegible]
[illegible] argenteos. qui ipsum [illegible] comparavit
[illegible] ille. Et iterum comparatur Jude
indigne sumentes, qui [illegible] pacis
et amicicie [illegible] spondent vincos
et dume [illegible] hoc sacrum. Multi vero
[illegible] qui de uno pane [illegible]
[illegible] Jeronimus [illegible] quod Judas [illegible]
[illegible] pacis osculum ferebat, quod
in pectore non habebat, et ipso signo inimicum
traditorem tegebat, ita qui indigne accedunt
[illegible] caritatis [illegible] sumunt,
et [illegible] voluntatem inimici [illegible]
[illegible] quam prima deserere nolunt.
[illegible] sumunt, [illegible]
[illegible] se [illegible] solum [illegible]
volunt. Volunt [illegible] quidam,
honesti, boni [illegible] videri. [illegible] hoc
nolunt. [illegible] oblatrando.
De indignis [illegible] Crimen
[illegible] et si non [illegible] a
[illegible] sumunt accipiunt
[illegible] se esse absolutos a sumptis
a penitentia. Ut quod tanta [illegible]
[illegible] volunt
[illegible] si vellet esse amici
Christi, circa [illegible] reddenda ma
le [illegible] deponeret odium, expellendo
vicia, vitam emendaret, ac reconciliaret
deo, ecclesie, et proximo, [illegible]
petendo. Sacrum illud [illegible]

mortuis non prodest. Hec dicit [illegible]
[illegible] quod [illegible] sancta
multa. [illegible] auferent
[illegible] malicias suas, quibus gloriatur
est [illegible] eucharistia sumunt, [illegible]
[illegible] a [illegible] bo
[illegible] infideles [illegible] Aut ut pe
cunias vel alia quelibet emolumenta
[illegible] in medio
[illegible] osculatur [illegible] per [illegible]
[illegible] videtur. [illegible] accipiunt
[illegible] animo. Judas
qui [illegible] et avaricia
[illegible] sanguinis [illegible] et
[illegible] publicavit [illegible]
fama, [illegible] et vita [illegible] se [illegible]
ita indigne sumentes [illegible] vim
et non [illegible] pacis, non accipit
[illegible] ait Augustinus in de
sacramento fidelium. [illegible] experien
cia declarat. Nam sepe in diffamiam
sepe in paupertatem sepe in vite abbre
viacionem, [illegible] inducit. Inde
[illegible] infirmitates, inde pestilencie
et mortes, ut patet [illegible] Jeronimus
Et hoc est quod dicitur [illegible] Ne sis incredu
lus timori domini. Et ne accesseris
ad illud duplici corde, ne fueris ipocrita
in conspectu hominum, et non scandalizeris la
biis tuis. Attende in illis ne forte cadas
et adducas anime tue confusionem, et re
velet deus absconsa tua, et in medio
synagoge elidat te, quoniam accessisti
maligne ad dominum, et cor tuum plenum
est dolo et fallacia. Ad [illegible]
Tertio indigne sumentes [illegible] sacri
comparantur [illegible] et blasphemie [illegible]
Judei [illegible] a domino [illegible]
[illegible] de passione domini fuit, [illegible]
[illegible] adiuncto [illegible]
[illegible] deservierunt. [illegible]
[illegible] quod sumunt [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] multiplicata [illegible] exhibita
[illegible] in [illegible] mirationibus, ac
[illegible] non sibi [illegible]
[illegible] attribuerunt, [illegible]
blasphemias [illegible] conspuendo,
colaphizando, ac [illegible] illudendo,
[illegible] nota [illegible]

Non alia de causa puto quod in sacro altari indigne sumpto
ingratissimus enim et maxime domino non potest dici
sed vilipendens. Nichil tamen deus a domino concessit
sibi beneficium mundi, quamquam et si patres in deserto co-
tidiano celi pascebantur alimento, unde scriptum
est: Panem angelorum manducavit homo, sed multo quod
ista que nobis recipimus in sacro, unde teste [illegible]
Jo. 6. Panem etc. quem manducaverunt mortui
sunt in deserto. Ille vero panis vivus qui de celo
descendit, vitam tribuit mundo. Manna quod
de celo missum fuit. Illud saciabat
in deserto aliquem [illegible]. Hoc ab omni corruptione
alienum, quia eciam religiose gustantes corrup-
tionem non videbunt. Panis corporalis [illegible]
[illegible] ad terram promissionis [illegible]
de quo [illegible] certi sunt [illegible]
les [illegible] deserto [illegible]
vehit [illegible]. Ille panis an-
gelorum fuit, non vesci, non [illegible], non [illegible],
non [illegible] angelorum [illegible]
[illegible]. Iste panis non ab angelis factus,
sed factor est angelorum, beatitudo, gaudium et
totum eorum bonum. Unde de hoc pane loquitur David:
Panem angelorum manducavit et man-
ducat homo [illegible] panis [illegible]
[illegible] misera [illegible]
cineris, figuli lutum, vita mortis [illegible]
[illegible] ut inmunda manducaret panem
angelorum. Et omnis inmunda erat. Sed nunc
[illegible] homo [illegible] non intelligit
[illegible] inmundus et filius factus est.
[illegible] mutavit se in pa-
bulum pecoris. Panis enim angelorum factus est ci-
bus [illegible] filius hominis. Unde [illegible]
[illegible] Et [illegible] non fe-
[illegible] Comedunt quidem angeli verum de deo na-
[illegible], comedunt homines verum [illegible]. Ut
[illegible] magnitudinem [illegible]
[illegible] ambrosius de hoc sacro loquitur
hoc igitur sacramentum [illegible]
unitatis [illegible] mundi [illegible]
remissio, gracie diffusio, virtutum omnium [illegible]
[illegible] omnium gracie [illegible]
[illegible] fontem [illegible] et auctorem. Ut
[illegible] hoc [illegible] sui [illegible]
[illegible] voluit Christus ut [illegible]
ministerium [illegible] offerebat [illegible]. Et
illa [illegible] victima [illegible] in memoria

et [illegible] in [illegible] benignissime [illegible]
nobilissime sponse sue dotacionem [illegible]
[illegible] ut vel sic teneret [illegible] tua [illegible]
[illegible] medicinale delicti sui. Stabulare
[illegible] sponsa gaudebit [illegible] habens
et [illegible] sponsum [illegible] milicia
[illegible], [illegible] sponso
[illegible] in [illegible]. In terra sponsum habens
in sacro, in celo [illegible] velamento.
Et hic et ibi veritas, sed hic palliata, ibi
manifesta. Sed [illegible] Nichil
[illegible] cogitari potuit
ut maius aliquid dari. [illegible]
[illegible] qui vilipendunt et indigne sumere
blasfemat, non [illegible] opere.
Sed per prophetam Malachiam [illegible] sacer-
dotibus, et [illegible] indigne ad altare
accedentibus dicit [illegible] Si pater ego sum ubi
honor meus, si dominus ego sum ubi est timor
meus. Ad vos o sacerdotes [illegible]
[illegible] qui despicitis nomen meum et dicitis
in quo despeximus nomen tuum? Offertis super
altare meum panem pollutum, et dicitis
in quo polluimus te. Glosa. Corripit
sermo dominus [illegible]
[illegible] qui [illegible] rerum.
Cur non eum despiciunt, quibus [illegible]
offensis [illegible] panem pollutum offerunt.
Polluunt enim panem id est corpus Christi qui
indigne accedit ad altare, et [illegible]
si non [illegible] opere
despicit, et [illegible] sacra violatur [illegible]
[illegible] violatur. Videamus si non
aliquid amplius faciunt [illegible] Judei
[illegible] ut de aliis taceam. Faciunt in quem
angeli desiderant [illegible]
[illegible] Sed [illegible]
[illegible] sed totum corpus [illegible]
pollutum [illegible] et [illegible]
[illegible] fedissima [illegible] trahunt.
Sed [illegible] vero [illegible]
[illegible] ibi [illegible]
[illegible]. Isti [illegible] polluunt illi cor-
poraliter [illegible] et [illegible]
ab [illegible] magis [illegible]
[illegible] corporali. Et [illegible] non [illegible]
[illegible] indigni [illegible]
[illegible] indigne [illegible] De
[illegible] et [illegible]. [illegible] isti
amplius a [illegible], et ideo magis ob-

ergo pater ego sum

413

durat. Procedit his cognitis et profundius
exemplum. Sed rec. in manna signatur. C.
Nam a calore solis liquefiebat, a calore igis
obduruit. Exodi 16. Ita nobis salutare qui
per calorem amoris divini solis iustitie liquefieri
debuit per effusionem vel confusionem animi in deum, per
calorem ignis concupiscentie indurat vel cor indurat
per defensionem, ad quod scilicet obviemus. Sed quod pro sup
rend. igitur. habet dicitur quod concupiscentie et non vi
derunt sale. Copatur 3o pro crucifige
ntes ac sanguinem Christi effundentes. Cruci
fixores quippe in morte domini quoniam sponte se ob
tulit in morte pro salute omnium, ipsi malicio
se occiderunt ad proprium incendium. Et sanguinem
quidem dum fusum erat ex caritate nimia
in perpetuam redemptionem, ipsi effuderunt per ini
quitatem in penam sue dampnationis. Ita et in
digni communicantes passionis Christi et mortis
sue memoriale quod est medicina salu
tarem peccatorum expiationem nimio amore consig
navit, ac frequentari precepit. Hoc igitur
faciunt in mala conversatione scilicet passionis
Christi. Quod ad seipsos frustrant et euacuant
non diligentes sed contempnentes in penam
suam sumunt. De quo convenit super mattheum
hodie quoniam et in sepulcrum vel illi homines
quod ad mensam domini maligno accedit, qui
in fidelis mente condita quod prodiis aliquo
scelere pollutus, misterio Christi oblationi
bus sacrosancti corporis non metuit fi
lium hominis tradit, non quidem iudeis cru
cifigentibus sed suis pro membris viz
suis, quales est instabile et inviolabile
divini corporis sacramentum ac sanguinis teme
rare presumit. Nam de apostolus ait Cor.
Quicumque manducaverit hunc panem et biberit
calicem domini indigne reus erit corporis et san
guinis domini. Glosa id est ac si Christum occiderit
punietur. Non mirum quoniam et ipsi cum cruci
fixoribus clamant non vos sed facto sanguis
eius super nos. Vel super se id est contra se sangui
nem Christi advocant. Qui eius sacri sanguinis
sacramentum mistico polluto corde in sumendo.
Tertio ad penam crucifixorum Herodis et
pilati. qui mala morte interierunt. Ille
enim percussus a deo consumptus a vermibus ex
piravit Actuum xij. Iste ac consocialibus
historiis scriptum invenit. Alii tamen dicunt
ipsi dati sunt a sepultura et diviciis pro

morte domini sed suis propriis vaticinium ex hystoria
Iosephi frequenter audite. Sed et indigne
sumentes pena expetivit apostolus. Ideo inquit
inter vos dormiunt multi, morte scilicet subi
tanea percussi. ut dicit Glosa. Ita m. Receptio
panis fuerat in primitiva ecclesia quorum si hodie
non videmus frequentem accidentem nichil inde
gaudendum, sed magis timendum quod penales
dum penas subtrahit. ut eternis congrue
rit. Et quia ad omnia hic 3. non optando sed
exspectando ait apostolus per bestias fiat vel fiet
nostra illorum coram ipso in languidis et in
tribulationibus et in scandalo. quo ad primum
Obscuretur oculi eorum ne videant quo ad 2m
Et dorsum eorum semper incurva quo ad 3m
Et hiis pro estimando utrumque peccatum simul
et penalitatem in deorum concordando. Cecidit si vivit
a peccatis quam committitur quam divinitate ac infi
delitatis, ydolatrie, blasphemie. Et ab
hiis quoque in humanitatem iniuria Christi non re
lata, vivit in omnia que sunt in quarumque
alia creatura et hoc sed quod propter peccatum vel re
obiecti. Et sunt quod nuncupantur quorum va
rietates non sed circa ut vult Thomas libro 3 q 80
ar. 4. Et hec de principali primo
Quantum ad 2m indigne suspectionis sacra sa
gitur in eo quod dicitur non diiudicans corpus domini
iudicio scilicet discretionis. Dicit enim iudicium
predictum dicit in sumente non indigne hoc sacramentum
Primum quod diiudicat corpus domini firma fide
diligenti meditatione hunc cibum ab aliis
discernens. Considerat igitur quis sit quem
sumpturus est in se ipso et sibi. In se ipso
summum et eternum bonum, potentissimum, pru
dentissimum, benignissimum, iustissimum,
sanctissimum etc. Unicum patris idem
cum patre et spiritu sancto in substantia, deitatis in pro
pter omnes angeli colunt, demones contremis
cunt, pavet omnis creatura. Considerat deinde
sibi, quia suus et omnium creator,
gubernator, conservator, redemptor, be
nefactor, iudex et finalis beatificator
aut dampnator, qui homines fecit deus non
est, separavit deum male est, conservata
bit proprium esse defecit. finaliter tamquam iu
dex iustissimus ad vitam aut mortem pe
nam iudicabit. Aliud iudicium
non sumptum prodesse debet. De quo apostolus

plet at si rapit ho et sic ergo Probet se diligentissima examinatione. Quam sua fauctas. Si omnia peccata mortalia peccavit et male conscientia constituit, dum sic fuit in habitu. Si orationes peccatorum aliis statibus peccata prius contra mandatum commisit. Si de commissis quod peccavit et peritus Si firmum propositum nunquam ordinavi habeat Si ea quam statum suum et in vita ut assumptum offerunt grave. Quod tamen quamvis firmiter statuit. Si propter absolutionem peccatorum in foro penitentiae dum confessionis copia habere potuit, nolit et in foro contemptu vero. Si habere non potuit sine scandalo differri quo non potuit. Deo et ecclesie reconciliatus fuit Si deinceps nullo legitimo impedito suspensionis interdicti excommunicationis prohibitus fuit, si vicinus ad infirmitates excusavit. In quibus se examinent et si invenit se innumere cum timore et diligentia

quod pena gustabit iudicium in mortem domini accedat. Alioquin caveat ne damna et peccatum quod incurrerat sibi tradat. Non enim putet homo sancto quod spiritualis cibus est velut vesci. qui carni deservit non spiritui Sicut apud hebreos ubi ait Habemus altare de quo edere non habent potestatem qui tabernaculo deserviunt. Altare in quibus glosa in quo conficitur corpus Christi et sumitur de quo edere non habent potestatem vel licentiam qui tabernaculo vel corpori in quo non iam ad corpus nostrum manendum erit, deserviunt, sicut fornicatoribus, et omnibus qui eius in desideriis deserviunt Alioquin indigne vero iudicium sibi manducavit. A quo nos protegat et sua gratia nos dignos efficiat, qui nobis hunc tribuit Christus dominus cum patre et spiritu sancto in secula benedictus Amen.

Sermo preparatorius ad eukaristia suscipienda Quartus.

Edent pauperes et saturabuntur Psalmo 21. Adduxit nobis dominus animi saporem corporis Christi quod ad cenam magnam cibum salutare, angelorum panem, in templo invitavit Invitat nos dominus ipse huius celestis convivii institutor, dispensator et cibus. Ego sum inquit panis vivus qui de celo descendi Johannis 6 et post Nisi manducaveritis carnem filii hominis et biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis Invitat et nunc ecclesia dum ait universis suis fidelibus, per quos ad annos discretionis pervenerint Et ipsa suscipientes reverenter ad minus semel in anno in pascha eukaristie sacramentum, nisi forte de proprii sacerdotis consilio duxerit abstinendum Alioquin vivens ab ingressu ecclesie arceatur, et moriens ecclesiastica careat sepultura. Invitat nos spiritualis esuriens, sicientes devotio nostra, sicut enim sunt duo bonis, et optimis saturarentur Sic quippe dicit Jeronimus super Matheum. Quod sata farine tria, tribus stolis stantes apparent sunt spiritus in mystis suis visibilibus unitas protulit, ignee passionis in clibano crucis decoquenda. Esurientes implevit bonis Invitationes sunt ille, ut compulsiones Certe venire compellitur, qui non accedat vita privatur, de corpore Christi abicitur, Illud propositum ista minatur propria sponte possit habere Sed et quod valde tenet, plurimum extrahit cum quod amicus possit filius possit ait Quicumque manducaverit panem ut biberit calicem domini indigne reus erit corporis et sanguinis domini Et iterum Judicium sibi manducat et bibit in corporis Christi. Quibus et si digne confitetur potius tanto Judicio De panibus propositionis, non enim mundus edere potuit, pollutus deinde edens de sacrificiis pacificorum, iussus est exterminari de populo suo Nec at mundus a pondere nostro insanis vivis dici vita est semper tota. Augustinus Ne nolis sic vendicare domini accedimus, mortem nobis iudicium est Si abstinemus, vendicare non bis vita, ubi vite carentibus. Quare si quis se dignum putat, dimittit existat, corpore indignus et male pauper Apocalypsis 3 Dicit quod dives sum, et nullius egeo, et nescit quia tu es miser, et miserabilis, et pauper, cecus, et nudus. Ideo suadeo tibi a me emere aurum ut locuples fias

et vestimentis atque in cibariis. Ecce sanum
consilium. Pauperes sumus in oculis nostris, ut
a domino tamquam esurientes impleamur bonis.
Sic enim sicut ad mensam domini accedentes sus-
cipimus, quod edent pauperes et saturabuntur.
Per gratiam Ave maria

Edent pauperes et saturabuntur. Recrea-
vit me dilectissimi, quod sicut cibum celestem et de-
liciosissimum toties quoties videtis sumitis fi-
nimus et huius magis saturabimur. Gustamus quidem
sacramentaliter, sed non exprimimus quam suavis est domi-
nus, hic sit panis est de quo scriptum est: Panem de
celo prestitisti eis omne delectamentum in se habentem
et omnem saporem suavitatis. Quomodo invenientes signum est
quod toties pro celeste cibum reddimus, contemp-
tui ad cibos vilissimos. Alii, porros
et pepones et ad incidandas et ceparum
porros quarentes viam, precipue ut vide-
atur aliquis vita innovari, prout vitare,
sed quod de alia ad eadem in patria, lenita
et degenerant reddimus quarentes. Non ergo nos

Cap 16

contingit sicut filiis israel de manna sibi da-
to, nauseamus enim super cibo perroso, quia su-
per cibo levissimo, et in verecundia, immo pe-
ne separati, ad consuetum in ductis, forte cum
parvissimi sacramentaliter sumentes. Magis
et vehementia huius in dicta, quod indis-
positi in dignitatis accessimus, non in conforta-
tionis vel satiabatur consequenti sumus. Confi-
demus nostros diligenter, examinemus in pe-
nitentia, ut non solum ad mensam domini acce-
damus sed et saturari mereamur. Breviter brevi-
ter magis tantum defectus quod cogitare modicum tolle-
re per gratiam. Venitur ad primum dictum prophetae:
Edent pauperes et saturabuntur. Ergo a
contrario sensu divites ut non edent, vel non
saturabuntur. Sicut dicitur in Cantico Marie: Di-
vites dimisit inanes. Qui pauperes
et qui divites. Pauperes spiritu et vo-
luntate, et divites solum desiderio et cri-
minalitate. Causa est quod non potest saturari
delectabiliter nisi esuriens. Nam qui satur est cibum
non appetit, sed magis nauseat. Pauperes
autem esuriunt semper. Divites non, sed cui-
scilicet sunt. Augustinus in glosa psalmi 21: Dicit
Divites non saturat, quia non esuriunt. Ra-
na et domini passionem. Vivunt enim in plena abunda-
tia eius operibus. Pauperes autem vivunt, pluri-
mis deo ducentes, quia plenius in compara-
tione mundi, non esuriunt cibum celi.

quem cum sapit raro et modicus, despicit omnes
spirituales cibos. Est ergo paupertas disposito nobis
necessaria precipue ad cibi huius dignissimi sa-
turitatem. Et quia in nobis fuit paupertas
maior tanto est dispositio nostra perfectior, quam
consequitur sacietas delectabilior. Est autem duplex
quedam in ipsa paupertate. Et ut clarius
intelligatur quod sit paupertas cui prophetia saturitatem
promittit. Nota est una paupertas a rebus ex-
terioribus, quam aliquis cum merito cum dolore
cogente necessitate sustinet. Necesse est quod prophetia
pauperibus erat, qui vivunt in sterili peccabat.
Communis paupertas est exterior, si fuit vo-
luntaria, utilis vincere et accommodata multum
ad esuriem spiritualem acquirendam, quia et di-
vites possessionibus, dum bene utuntur, fideliter
dispensant, acquirunt pro se, sed maiori cum la-
bore. Est ergo paupertas de qua hic loquimur
ut dominus est paupertas spiritus, quia homo a se abdi-
cat voluntatem propriam, offensa cum deo. Dicit
quod christus: Qui vult venire post me abneget se-
metipsum. Est enim non detestabilis pos-
sessio quam proprie voluntatis, quam cum possidemus
nihil placitum deo facimus. Sicut ysaias 58:
Inveniat abstinentibus a cibo non a desideriis
proprie voluntatis, quod in diebus ieiunii vestri inve-
nitur voluntas vestra. Hec voluntas propria
est radix enim venenata, vel omnium vi-
ciorum humorum pessimi, stomachum mentis replentibus.
Et gustum amaritatibus, ne delectet dulce-
do spiritus, famem inficiens prohibentes. Sicut ait
Dominus Jeremie: Voluntate exivit quo-
niam Iudeorum malis cogitationibus hominis
ducuntur. Jeremie 14. Ea itaque abdicata
et humoribus illis facile evacuatur, ut
gerunt famem esuries panis christi. Abdica-
tur voluntas propria in primo gradu, dum vo-
luntas homo voluntati deo subicit, ut in illis
divinis et eternis preceptis, sed deus vult suam
voluntatem, quam abdicatione omnes humores mor-
tiferi emittit, mortales scilicet culpe. In 2º
autem et perfectiori gradu paupertatis spiritus
voluntas propria omnem subicit voluntati
quantum ad consilia in plurimis, quam abdicatione non
solum humores noxii, sed et minus digestibi-
les lenis et in pedimenti sapores cibi spiritualis
quod sunt peccata venialia frequentius pravenitur.
Cum his peccato veniali culpa delectationes

sed in creatura super fluenti aut in propria voluntate
suorum vita autem que gerit non tollit / for-
nicatoribus et devoratoribus que ad famem spiritualem
perducit minuit. Nam teste glossa Cant. 30 [illegible]
quoniam a superno amore desinguntur quanto inferius
delectantur / Tertio ad expressissimo paupertatis quia
dum ita voluntas sua propria perit / atque in
divinam mutatur / ut sui oblitus homo factus sibi
tamquam vas perditum / nichil commodi proprio
vero temporalis sive spiritualis querit / totum vero
deo reputat / ut dicit Bernardus de diligendo deo
ut ne sciatur aliquid aut aliquid aliud fuisse
vel esse velit / in ipso deo / absoluta penitus sua
voluntate / non propria voluptate / hii pau-
peres sibi sed in deo ditissimi sunt / de quibus
propria pro cantico pastis in dulcedine tua pauperi
deus. Nisi ergo pauperes fuerimus / saltem solum
aliquod tantum quam deum / et quidem possimus
velle et noluerint / veri domini corporis / sive spirituali pa-
turari. Nec modo non saturabimur / sed ve-
nenum nobis mortalissimum augmentamus.
Non mirum igitur qui nullo post modo
paupertatem / divites / plenius / sed amaritu-
dinis et fellis viciorum. Sed audiamus quod
de illis cantatur divites in psalmo dederit
tantum in corde meo illorum sed amaritudinis
viciorum / et sine mensura potauit ut me acta
quod adversus et frigidum / per tempore et devo-
cioni / et facit obstupescere sensus consideracionis
nostre / et desistere meditacionibus / per absorda-
cionem de que propria declarat cassatio absorbata
autem cordis / quid fecit? Fiat mensa eorum
coram ipsis in laqueum / et in retribuciones et in scan-
dalum / coram ipsis / et maledictionibus audientium hor-
ribilibus / quam non tollerabilis / a sensu
creata. Sed nunc quod ulterius dicit. Appe-
tiquitas se retrahit. et [illegible] tract ciusta-
tur. Audiat deus quod sequitur / Delectantur de eo
venenum / et in iniustis non scribantur. Sed quod de
paupertate / Ergo igitur pauper et dolens / salus
tua deus suscepit / Salus dei per [illegible] / Et iterum
Videant pauperes et letentur / querite deum et
vivet anima vestra / Hec est cantas quam sac-
tissimo hoc convivio consequantur pauperes et
dolentes. Salus dei per quos innos suscepit
eos vivendo sibi sicut dicit Augustinus / [illegible]
grandior [illegible] ad vi[illegible]
illuduntur / ad [illegible] deum creaverat /
in quo et vivit anima eorum / [illegible]
que querit / et desiderio querit quem [illegible] ut
sit famis sua defectus / sacietas sine fasti-

dio. ut sic paupertati / spiritu dedat spiritui [illegible]
Est hoc de primo. Quod antem
nur accedentes ad mensam domini non sa-
turatur. videamus nunc de legitur aliquid
quod [illegible] in nobis tinciatur. Videamus igitur
quod ad primum paupertatis quidem si adsit
in nobis sit appetitus noxius aut aliquid aut
vide. ut fugiendo se spiritum dei / et quo
euacuemus totum hunc pessimum dispul-
sum plostitum expellentes. Euacuatur autem
huiusmodi humor voluntatis propria. per astracionem
ab huiusmodi vitiosa voluntate / et contracione
et sacramentale confessionem / et per fructus dignos et
certam obiam. Cessit a primo non so-
lum deum primo totus infirmitatis ita ut omnes
fuerunt primo et noxius appellatur. Sed ergo
duplicia prima / quedam que ita sunt ad
propria delectationem / ut quamodo / ad volun-
tatem propriam complecionem ut ex quibus primum
non dapnificatur. Ab hiis restamus sed
ab actu huiusmodi illicito cum duo
tamen sunt actus peccata quibus proximum dap-
nificatur iniuste / et in talibus non solum
actu peccamus quo dapnum illatum deputat
primo. sed pro dapni consumacione vel consti-
tuat ut dapnum / quamdiu non constituit
ablatum. dum constituere potest. Sicut est illud
vulgatissimum Augustinus in epistola ad mace-
donium: quamdiu res propter quam peccatum est
non redditur si reddi potest / non agitur penitencia
sed fingitur etc. Et de [illegible] non dimit-
titur peccatum nisi constituatur ablatum. Sicut
quod peccare quo consequitur constitucio
bonis autem famem corporis et fortitudinis
Ubi eciam de non sponsalibus [illegible]
sudabilibus peccatum sudalizatur. etc.
Secundo cuacuatur [illegible] horis contra omnis
suo primo dupplex per dei offensum.
ut expellatur peccatum propositum / et affir-
matur cum firmius tenendi futurum / quod
in scripto sed in quo libro alio / quanto peccatum constituis
sunt. [illegible] / et permittit malum quasi quis
odit peccatum / quia dei offensivum / ubi amor
et quo non actum deus offenditur displicere
alterum odit / sed debile et odium quod non expel-
lit si potest quod odit consulvit [illegible]
statum suum / deflectat quod non neglighit
admisit / exponat efficacie satisfactione.
Offerro quod gerit / de explicio de viribus
de clauibus. de quingentis etc.

415

Tertium est confessio sacramentalis vera et nuda.
premissa diligentia recollectionis debita, et
quo hanc fieri oporteat, et quomodo recollectio suf-
ficiat. Que sunt supra sermone 2o de eucharistia
Quartum est perfecta obedientia deo et ecclesie, quod et satis-
factionem saltem in voto includit. Hec autem
omnia prohibitis ab ecclesia ut excommunicatis a iure
dictis etc. Vide de presbitero sacerdotum vanitate certe
tractatum. et ex unione contra de confessione de in-
go sacrorum. Nec digne sumi in medicina
sacrificii summe obedientie. De quo apostolus ad philippenses 2o
factus obediens usque ad mortem apta conclusio etc.
Qui hic egit voluntatem suam expiravit
hic primum et summum paupertatis gradum.
Unde et ipse edet et saturabitur, hic scilicet
saturitatis gradum, quia gratiam recipiet et vitam,
et secundum gratie utriusque sentimenta. De
aliis gradibus differatur in sermone alio
si placet Amen.

Sermo 4 ad presbiteros circa [illegible]

Esurientes implevit bonis Luc primo

Datur nobis cena magna, ubi quod non pe-
rit, sed permanet in vitam eternam, quem filius
hominis nobis dabit. Panis celestis qui dat
vitam mundo, mensa angelica, angelorum qui-
nium, in qua esurientes implentur bonis, pau-
peres edent et saturabuntur. Vere vere ma-
le divitibus, qui ab hoc excelsi quinio di-
mittuntur inanes. Beati vero qui manducant
panem in regno dei, illo regni regno. De quo

Ioh 6

salvator ait Regnum dei intra vos est Luc 17

Ad hanc cenam deduci invitati sumus,
et per suos magni patrisfamilias intro
vocati. Nam et hanc sacram eo quod ab ea dore
celestis edulio separari propriae deputat,
tocies invitati, tocies sumus vocati, quo-
ciens nobis ubi illi dispensabitur quod da-

Luc 14

cendum ut de aliis silent per evangelica doc-
trina per divinas singulas sunt constat.
Quartum in primo divina demum repetitio
recordissimi audistis, non in solo pane vivit
homo, sed in omni verbo quod procedit de ore dei, hic
ubi promissum fuit, ipse enim verbum est, quod os
domini locutum est, et idcirco non competit, quia et
parvo cordi per eterna gaudet quia igi-
tur exsultavit, omnium vocem unum huius
et ait plus est in quo omnia idealiter vi-
vunt ut dicit Aug. 6 de trinitate. Ipse
verbum caro factum est, ut habitaret in nobis.

hic via aug
plena omnium conuiuiis

nos reficit, nutriet, defendit, et sustinet.
In ipso enim ait apostolus vivimus, movemur Act 17
et sumus. Hic est panis mense dominice.
panis filiorum, non mittendus canibus immun-
dis, et carnalibus, immundis, et ad vomitum
redeuntibus. Venit ut sacri dum loco micam
prelibit, non nisi esurientis chananitide
mulieris exemplo contritis infatigabiliter pro-
meretur. Cuius panis verus generans,
et mirificam benedictionem obtinet. Per vero terra
sapientis, a mire, id mirabilibus virtute, quod sata

Luc 13

farine tria, vera sed subast, operatus sed ipse
in cruce suis visceribus unitas prelibit igne
passionis in cruce clibano decoquendas. Non
autem solum illa, sed et omnes qui eum susceperunt
et custodierunt, in quo dixerunt evangelizatur.
In confectione quoque quinque milium, de panibus
quinque et duobus piscibus saturatorum, quam
etiam domini offerendo connoverat, magnitudo
et multiplicitas fructuum huius benedicti
panis demonstratur. Nam et hunc qui sua-
verit, sicut verum dominum in 4 dicta professus, non
videbit mortem in eternum. Hic denique autem
4 diebus pasche in ecclesia ubi immolari
voluit se putavit, et gloriose susciperi vo-
luit, cum palmarum ramis, floribus et
primis, ut sicut verum hunc esse paschalem
agnum. per ipsum eque sed figuratum, quod
a ministris mane cubitum igne caritatis
coctus manducari iubetur, quatenus ab an-
gelo exterminatore et ab hostibus dicitur libe-
retur. Clamemus ad nunc verum, nunc panem.
nunc piscem, nunc autem agnum dicit, quia ipse
est nobis de celo prestitus, omni delectamento
sed habens, et omnis saporis suavitatem, premo
sumentibus digne, in omni in omnibus, quia omnia
prestat. Quod vere poterunt concupisci. Cum quo-
ciens invitati, quociens sumus vocati, primum
invitamur, et non propria paupertas, vera
sed humilitas, per qua nos sine illo subsiste-
re quam nos ipsi insufficientes cognoscamus.
spiritualiter esuries, fervor ipsius devoti-
onis, saturaremur sine dubio ab eo
optimis, qui pauperibus offerit, et esurien-
tes bonis implevit. De quibus pergam sane
Esurientes implevit bonis. Cena ad
quinium angelorum summi dei invenit
nos invitati pro et vocati sumus. Laudem
tue negligamus, porcorum siliquis,

a egyptia allio et cepis allecti: empti ve
villis et boum iugis retracti. Cavendum
nichilominus ne nuptiali aliena veste panno-
sis et squalidi reciamur, quoniam utrumque mor-
tis periculum habet. Illis vita negatur, et dignis
istis perpetuum manet tormentum. Nam illis
dicitur nuptie quidem parate sunt, sed qui invitati
erant non fuerunt digni. Et infra Nemo virorum — mt 22
illorum qui vocati sunt gustabit cenam meam. Nisi — luc 14
vos non gustabitis vitam perdet(is). Dicit enim dominus Nisi — io 6
manducaveritis carnem filii hominis, non habebitis
vitam in vobis. Istis autem ligatis manibus et pedibus
proicite in tenebras exteriores, ubi erit fletus — mt 22
et stridor dentium. Siquidem qui manducat indigne
iudicium sibi manducat, reus corporis et sanguinis — i cor xi
domini. Negligentes trahunt fructum delicie
quod nisi hic sumentibus digne prestat. Acce-
dente vero studio digne cenat. Primum in vo-
luntate inuitatur, secundum cum esurientes implentur de-
siderio. Cena quoque huius sacrosancte commixtionis fructus
potest evolvere qui incomprehensibilia comprehendere et
ineffabilia eloqui prevalet. Revera deitatis
infinite, anime nobilissime, immaculati corporis
christi efficaciam nemo ad plenum dicit, nemo
sufficit cogitare. Unde et de pane hoc uni-
do credit in ore christi facta et vera conservavit
conferens in corde suo, et fructus eius pluribus ordinibus
gustavit, sentiens quod prevaleat exprimi non
potuit vero generali voce de Esurientes implevit
bonis dicit autem dubium quoniam ordinibus, Veruntamen hoc
proximum sunt prophetiam David qui de divina
bonitate gaudium dare voluit ait Quam bonus
israel deus. Et infra Confitemini domino quoniam bo-
nus, nimirum sic dicere esse arbitratus, si loqueretur
de vero bono. Hoc autem illud bonum prevalet exprimi
sufficit. Unde eukaristia excellit dicit Hugo Bern-
ardus et m. i. bonum gratia, quia in sacramento non modo
est augmentum virtutis et gratie, sed ille totus sumitur
qui totius fons est gratie et origo. Unum ad
desiderium nostrum quantumcumque excitaciones de in-
finitis bonis pauca innuemus. Vocatur
ad primum uno genere, secundum complures voces hu-
ius libri parum. Habet enim eukaristia vocem
veri sacrificii, vocem cibi, vocem viatici. Sacrum — ·vge(?) sch.
sacrificii vocem ibi, vocem viatici. [illegible]
quod creata vocem nutriunt prefigurata et in obla-
tione panis et vini melchisedech sacerdo-
tis pascalis in manna celi et agno pas-
chali, ut tangit mt de 8 gracia libri Sacrum
sacrificii vocem, peccata tollit, libat deum nobis
placat, nos quoque illi amicat ac deliberans pro
nobis gratias solvit. Multa quidem iudeorum
fuisse sacrificia, oblaciones, victimas,

hostiarum, primiciarum, decimarum, holocaustorum
veteris instrumenti pagina testatur. Verum summus
pontifex et sacerdos in eternum christus secundum ordinem
melchisedech panem et vinum obtulit. Fecit
cessare sacrificia cum ceremoniis omnibus non solum
de lege, sed implendo. Deus in hoc unico sacrificio
holocausta et victimas corporeas super altare cru-
cis composuit, innovavit sicut in scriptura ait apostolus Christus — heb 9
in depressione iusticie factus est ipse hostia pro peccatis, dam- — ro 3
navit deus pro peccatis, liberavit ecclesiam suam.
De intollerabili iugo tot sacrificiorum, quo nostris
peccatis nostris plena neque placita per se erat.
Huius unici et perfectissimi sacrificii sicut in com-
memoracionem servicii offerendo memoriale est pa-
nis primus candidus in altari immolatus, sic dominus
ipse mandavit, hoc quociescumque feceritis in
mei memoriam facietis. Et deo deo patri ac-
ceptissimum est sacrificium. Vero sacrificium iusti-
cie secundum prophetam in quo implevit omnem iusticiam
Veluti denique omnes passionis christi fructus
participamus, sicut dicit 3a ecclesia ait quociescumque
hostiam sue passionis offerimus, tociens nobis
ad absolucionem nostram passionem suam reparamus.
Hic sic magister ait cardinalis pisanus Sacri-
ficium sic et verum abbreviavit fecit dominus
super terram, hostia una unica, mundi plena
effectibus omnibus, per quibus hostia talis sole-
bat offerri. Si delicto non peccatorum penis. — 1
Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi
Si gracias actiones, gratias agit christus patri. Si — 2 3
malorum cunctatores, sanat ipse nos et liberat
quoniam vere languores nostros ipse tulit. Si reliquum — 4
bonorum consecucionem, introgatus latro donavit
qui ipse huius sacrificii verissimi audire meruit
cum iuramento Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso.
Si te denique cunctiminis debitorem agnoscas — 4
qui porrigit divitibus Redde quod debes, quia unus
est mercio, cui totum debes, sic ab alio nichil
habes. Primo creacio a quo bonum habes quod tu peti- — Ad ad bern. de diuersis
eras. 2us baptismalis adopcio quia non da-
tur cuilibet nacioni. 3us pro tot peccata pe-
nitentialis iustificacio et ab inferno liberacio
que milles demerueras. 4us gratuita
beneficiorum largicio. 5us peccatorum dampnifi-
cacio in remissis, amissis et omissis. 6us
futura beatificacio, cui comparandi nulla pos-
sunt meorum opera meritorum. Itaque undique
angustiatus, cum non habeas a te unde restituas
eis si horum unum totum te sic teneris

Isidorus in libro ethimologiarum. Et richardus in libro de unius

Sacrificium est victima, et quecumque in ara cremantur
Oblacio
immolacio ab antiquis dicta est eo quod in mole altaris posita victima cederetur
libacio tunc dicitur libare oblacio est
hostie apud veteres dicebantur sacrificia que fiebant antequam ad hostes pergerent
victime vero sacrificia que post victoriam devictis hostibus immolabant et erant victime maiora sacrificia quam hostie
holocaustum est ubi totum igne consumitur quod offertur cumque enim magna sacrificia instrueret solebant totas hostias in
sacrorum consumendo flamma et ipsa erant holocaustomata, holo enim grece dicitur totum, caustum, incensum in inferno holocaustum totum incensum

4 1 6

i[n] similitudine s[ed] delectabilis / quod sup[er]e[st] venie
alterius reddes. Clama ergo ad sal-
vatorem i[d est] h[oc] sacro v[er]e c[on]tr[i]to. D[omi]ne
vim patior responde p[ro] me / liberabit
ip[s]e te / q[ui]a venit ad h[oc] sacram[entum] p[ro]p[ter]ea
qui fr[ui] e[st] nobis sapientia creatis. renatis,
et adoptatis / iusticia iustificatis / sanctificatio
mundatis, et i[m]plens. redemptio debita
solvens, deinde via vehens ad celum, ve-
ritas diriget, et vita beatificans. H[ec] Ra[c]h[e]ll.
Tercium vero cibi. h[oc] p[re]figurat agit
manne desup[er] filijs isr[ae]l in deserto p[re]sen-
te in corpore operatur. Vn[de] d[omin]us ait. Non
moyses dedit vobis panem de celo, s[ed] pat[er]
meus dat vobis panem. Et iterum. Caro
mea v[er]e e[st] cibus. et sanguis meus v[er]e e[st]
potus. Hic id[em] deperdita restaurat. tercio
fervore expando / amoreq[ue] sine cari-
tate q[ue] anime vita e[st] nutrit. roborat.
et augmentat. etiam v[ir]tute operis operati.
S[ed] et famem valde prop[ter] [?]. et carnalium
desideriorum extinguendo. vel mitigan-
do faciat / q[ue] p[ro]p[ter] p[ro]prietatem brevitas
non vetat. Quartum vero ab preservatio
Sic agnus ille paschalis ab exterminatore
angelo, et egiptijs israhelitas liberavit.
ita cibus ille celestis fideles huius seculi
desertum transeuntes in celum subvehit.
ut dicit Ambrosius / ab infestantibus angelis
apostaticis sp[irit]ualibus liberat. et defendit.
Nam ip[s]e [?] cibus. q[ui] nos transformat
in deum / q[ui]a incarnam[ur] [?] trad[it] p[ro]pos[it]e / et cives
future patrie / Venit etiam ei q[ui] via
e[st] rectissima ad vitam / i[d est] q[ui] p[er]manet
non errat / ut scandalo offendit / q[ui]a
non in via. s[ed] iuxta viam aut p[ro]ph[et]a posue-
runt scandalum [?]. et ita ad p[er]petuum [?]
finaliter p[er]duxit. Quintum vero [illegible] i
[?] complexus e[st] q[ui] [?] [illegible] [?]
[?] i[d est] q[ui] xp[ist]i sumit / [?] mo-
ria passionis eius / quantum ad p[rimu]m / [?] repl[etur]
gr[ati]a q[ua]ntum ad 2[m] / et future glorie nobis pignus
dat[ur] q[ua]ntum ad 3[m] / Vn[de] h[oc] digne acci-
dentibus. Est at[tamen] indignis. qui esse huius
celestis. [?] [?] amaritudinis
viciorum / et actum acerbum. et frigedum
[?] devotionum / q[ui] non illi [?] esurien-
tes repleat[ur] bonis / s[ed] sic vani [?]

v[er]ites dimissi inanes cumulat[ur] mali / sic
i[m]pletur illud p[ro]ph[et]a. Fiat mensa eorum coram ip[s]is
in laqueum / et in retributionem, et in scandalum. Et p[ostea]
Effunde s[uper] eos iram tuam, et furor ire tue
comprehendat eos / [?] primum b[ea]t[us] d[omi]n[us] placa-
tionis s[ed] oppone iniquitatem s[uper] iniquitatem eorum.
et non intrent in iusticia tua / [?] 2[m] b[ea]t[us] q[ui] [?]
gr[ati]e nutrimento et aug[mento] [?] Deleatur de libro
viventium / et cum iustis non scribat[ur] / [?]
et a p[ri]ma p[ar]te [?] epulatores / q[uan]tum b[ea]t[us] 3[m] q[ui] [?]
ductio ad regnum. Quale ergo bonum
in p[er]cipi[?] si [?] / et horrenda h[oc] mala
euadit / non e[st] nobis [?] dignoscitur acci-
dere. Talis sumus [?] huic sp[irit]uali de-
siderio esurimus. Nam esurientes implevit
bonis / fastidiosos dimittit inanes. E-
surire hanc duo faciunt / primum evacuacio
stomachi a viciosis humoribus. Et introduc-
tio symbolorum / [?] q[ui] fastidientes cibum
con[?] / nichilominus alium esuriunt. Unde
d[icit] Crisost[omus] omelia 10. [?] sacrificium cibus
sp[irit]ualis e[st]. Sic corporalis cibus cum ventre
convenit adversis humoribus occupatum
aplius ledit / magis nocet / et nullum
p[re]stat auxilium / ita et iste sp[irit]ualis cibus
si aliquem reperit malignitate pol-
lutum / magis eum p[er]dit / non sui natura s[ed]
vitio accipientis. De 2o scribit[ur] prov[er]biorum 2[3]
in fi[ne] de moribus. Ad mensam magnam se-
disti. diligent[er] considera q[ue] apponunt[ur] tibi /
et scito q[uonia]m talia te oportet p[re]parare /
Cum enim in nutritione quedam sit p[ro]p[ri]a
alterius. In humidis ad symbolum. id est
qualitatis similis / sive quietius facilius
fit transitus s[ecundu]m [?] de generacione /
Et in sacramentali conviuio / non in cibantu[m]
cibus. s[ed] cibatus in cibum sp[irit]ualiter convertit[ur]. sic
Aug[ustinus] d[icit] [?] Cibus sum grandium. cresce
et manducabis me / non ego in te. s[ed] tu
mutaberis in me. Oportet manducantem
ut convertat[ur] in cibum hanc qualitatem p[er]fe[c]-
tionibus cibi proporcionatam. Quo
ad primum evacuandi sunt humores cor[rupti].
ille p[re]scriptio q[ua]m exterior forma hostie fi-
guraliter admonet excludendos. Est
enim hostia s[ecundu]m [?] Parva.
rotunda. sana. tenera. azima. munda
scripta. Sic h[ec] ait. septuplex conditio
nos debet vicia capitalia exclu-

Augustinus [?] non sic accipe [?] q[ui] [?] scribat [?] in libro vite et deleat[ur] ab illo. S[ed] libri nomine p[re]destina[ti]onem ordinis [?] [?] q[ui] [?] scribi s[ed] [?] manus sic [?] [illegible] a deo p[re]destinat[ur] [?] [?] d[icit] deleat[ur] [?] q[ui] [?] [?] non p[ote]st [?] [?] [?] [?] [?] [?] Cassiodorus [?] [?] scribi [?] non p[ote]st [?] [?] p[re]desti-nacionis soliditate [?] [?] [?] possit [?] [illegible] [?] [?] [?] cum iustis non scribat[ur] [?] [?] [?] ... Ex collectorio d[omi]ni petri prioris ecclesie floreffiensis premonstratensis ordinis [?]

i[n]cum sp[irit]ualibus cibus

Ante cum dicitur [?] [?] q[ui] [?] [?] [?] [?] [?] manifestatur

p[ro] 58.

do. In pravitate superbia. In uxore i-
nvidia. In inequitate ira. In rotun-
ditate volubili. accidia. In azima
furfur avaricie. In mundicia fidi-
tate luxuria. In sceptura obitudi-
ne gule. Sicut ergo evacuanda sunt
si non indigne volumus accedere, quod
usque adeo tenti debent, ut per lege
transgressiones mortalis peccati co-
gantur. Est enim ut breviter omnia dicantur
quum hunc celesti edulio omne mor-
tali peccato, sive de preterito commissum
et nondum contricione, et per mortali con-
fessione delectum, pater qui diligenter
in conscientia memorie poterit
occurrere; sive actu committatur per
sui, ut aliquis peccatorum complacencia; sive
actuali scandalo, ex actu vel voluntate
contristans. ut circa officia sibi indebita
ex sua inabilitate vel officii turpi-
tudine, quia sic mortali occurrerit non
potest; de cuiuslibet rei aliene reten-
tione, contra veri domini presumptam vo-
luntate; aut non satisfactione le-
so in anima, corpore, fama, vel rebus
dum adest facultas; aut denique per
propositum committendi de futuro. Est nequaquam
sanctus hoc cibus et medicina quae contra
est mortuis debetur viventibus. Sic
contraria est quibus certe prohibicio, sive
inhabilitas, ut de demum suspensio, ex-
communicatio, que dum a suo pastore
vel iudice lata est, secundum beatum Gregorium omnino se-
per timenda, etiam iniuste lata. Sic
contraria est etas infirmitas, que dum corpus domini
in sano discernere possit. secundum apostolum
1 Cor. xi. Solucio quoque ieiunium ve-
ro mortis articulo, secundum eundem et Augustinum,
sicut omnia causa dicit et cetera. Si panem
hunc volumus esurire. Cterio
dicendum est quod in anima consecratus sym-
bole, ad eas perfectiones quas in hoc
cibo agnoscimus, ut in eo possit spi-
ritualis consummari. Sunt autem per-
fectiones cibi illius salutaris. Sicut quod
1 est deus verus ex deo patre, et aliquis ut
2 est homo verus ex virgine matre. Secundum
Sap 16 quod deus omnipotens est vite et mortis po-

testatem habens, cui nec resistere nec contradicere pot-
est. Deus potest, cui ita fecit, ideo accedamus Eccli 8
cum timore et obediencia. Sapientissimus
est, absconditorum cognitor, qui novit omnia Dan 13
antequam fiant. Ideo accedamus cum humi-
litate et cetera. Veritas est ut fallere potest neque 2 Num 23
falli. Ideo accedamus fide integra, sine
fictione. Iusticia est unicuique vias singulorum Job 34
reddens singulis, cuncta que fiunt adducens Eccli 1
ad iudicium. Ideo accedamus preuio examine
et peccatorum satisfactione. Infinita bonitas
est, diligens omnia, et nichil odiens eorum que Sap xi
fecit. Ideo accedamus cum amore, timore
et devocione. Largissimus est, dans omnibus Jac 1
affluenter, et non improperat. Ideo accedamus
cum desiderio et exultacione, et sic
de aliis suo modo. Ctertium quod hoc
via nobis est, et exemplar perfectissimum
omnium virtutum, beneficiencie et perfectionis.
Ideo ei conformari intellectu, memoria,
et voluntate accedamus. Vnum et in me-
moria sui hoc iterum sanctum apud
dominum David. Sic ergo purgati a criminibus
institutis symbolis esuriemus cibum be-
nedictionis, et esurientes implebimur
bonis, gracie in presenti, et glorie in futuro; quod
prestare qui hostia est et sacrificans
cibus et cibans, via et perducens, Cristus
Ihesus cum patre et spiritu sancto in secula be-
nedictus. Amen. 1411

Finiunt hic quinque sermones de preparatione
ad sanctam communionem per fratrem Gabrielem.

1769.

·hz·

428

429

430

Ith[illegible]
mi[illegible]
v̄s[illegible]
ch[illegible]

lege(?) ... mittet / i dulg...

Ite(m) vide d(e) p(er)d bo li 2 ca 24 Quod d(e)...
mitto (con)siderantib(us) pigre i(n) s(anctis) delectabilib(us) venia(m)
p(ro)stat ... fiat ... collibatur d(e) ... q(uia) no(n)
est parata ad veniam p(er)cis ... (com)p(ar)andam

431

Aug[ustinus] non n[on] p[ro] i debitum meum liberandum a cl[au]su[r]a 27 . l

lib[er] capituli ecclesie sancti marci in butzbach

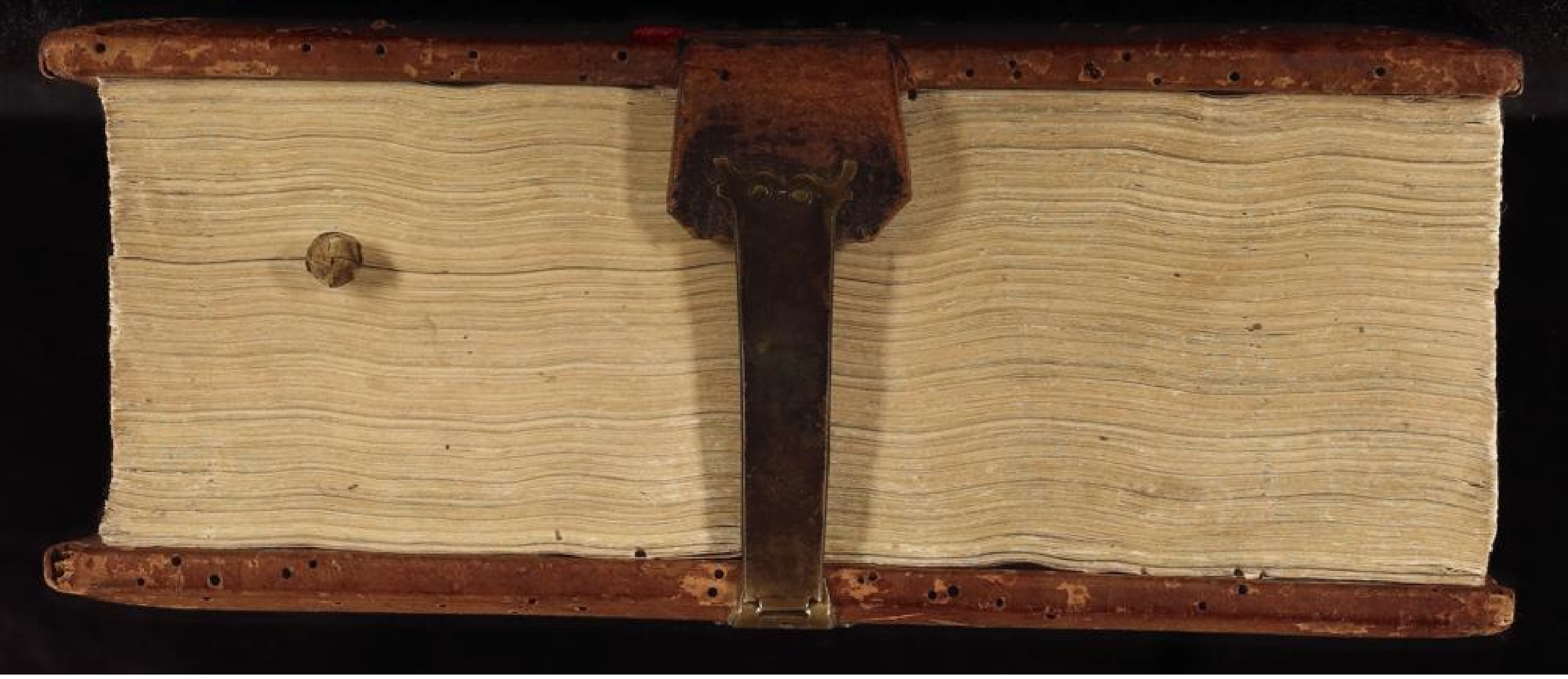

Colour & Grey Control Chart
Danes Picta
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
Grey 1
Grey 2
Grey 3
Grey 4
Black
0 cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14